

///

0/5

111 *HL* 22

3. C. 15.

3 12

P R A X I S
I V D I C I A R I A
C A M I L L I C A P V C
D E I V D I C I I S
I N G E N E R E.

CAMILLI CAPVCI

DE REXIA CA
MONTI S. MARINO

PRAXIS

IVDICIARIA

CAMILLI CAPVCI

DE IVDCIIS

IN OMNIBUS

CAMILLI CAPVCI
I. C. AESINI
IN ROMANA CVRIA
CAVSARVM PATRONI.
P R A X I S
I V D I C I A R I A
T A M I N P R O P H A N I S.
Q V A M I N B E N E F I C I A L I B V S
I V D I C I O R V M T E L A M P R A E S C R I B E N S.
I N T R E S P A R T E S D I S T I N C T A

Cum Indice totius pleuissimo Conclusionum, Materiaram, Rerum, & Verborum, quæ in toto Opere continentur.

Omniibus Indicibus, tam Civilibus, quam Criminalibus, alijsque in foro versantibus apprime necessaria.

R O M A E.

Ex Typis Iacobi Dragondelli. MDC LVII.

SUPERIORVM PERMISSV.

OPUS

I. C. AESINI

CAVASARVM PATRONI

OPUS
IVDICIALIA

TAM

IN RE PARTIS DISTINGUA

IN RE PARTIS DISTINGUA

IN RE PARTIS DISTINGUA

IN RE PARTIS DISTINGUA

MO

EMINENTISS. PRINCIPI
D. D. FLAVIO
CARD. CHISIO

CAMILLVS CAPVCIVS.

ISTO pauca hæc Iuris prudentiæ
documenta tibi, EMINENTIS-
SIME PRINCEPS, qui Iuris
prudentiam omnem, quam ego
longa temporis serie in Romana
Curia versatus, ac in supremo Sacri Palatij Audi-
torio causastuendo, assequi vix potui, breui ata-
tis compendio, non tam hausisti, quam moribus
tuis expressisti. Nec mirum si ad Purpuratæ Digni-
tatis apicem euectus, vel Iura Populis tradis, vel à
Populis exigis; quando tui seuerissimus censor, ti-
bi leges imponis; memor imperanti ceteris, sibi
ipfi imperandum. Si tamen in Ius peccare liuenti-
bus oculis, & male arguat non nemo, quod cum
Iuris sit suum vnicuique tribuere, tu non suum, cui

que modo æqua Iustitiæ lance distribuis, sed de tuo promens Erario, Thesauros efficis alienos: laudabilis certè culpa, quæ beneficentiam in Populos deriuans, non mœtum extorquet ab animis, quem leges inducere consueuerunt; sed beneuolentiæ tesseras, & amoris argumenta. Huius imaginem in gentilitijs montibus conijcere licet, quorum sicut dos non ignobilis, vt cœli beneficia, quæ præpiùs vertice Sydera suspicientes, in se se corriuat, in subiectam planitiem prodigo deuoluunt; sic quos Vaticano è cœlo à Vicaria Numinis potestate, sponte, venientes excipis fauores, in subditos omnes largè dispensas, edoctus solam auaritiem cupiditatum, quæ nutritrix est liberalitatis, & parens, in Principe comendandam. Quare te **PRINCEPS EMINENTISSIME** viridi, & vigenti ætatæ, tam maturè, hoc est legum normam cæteris præeuntè, nullum hæc Iuris præcepta, aut felicius, aut perennius fortiri potuere Patrocinium, quam tuum; si enim à Syderibus astrorum contemplatores, hominum salutem solent auspicari; Mihi certè perennis felicitas, tuo è sydere auguranda: Quippè, quod non fortunæ micat splendoribus, hoc est mutabilibus; sed virtutis radijs, nunquam scilicet perituris; Dat siquidem fortuna claritatem, Virtus facit. Vale.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reuerendis. Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici Ordinis
Prædicatorum.

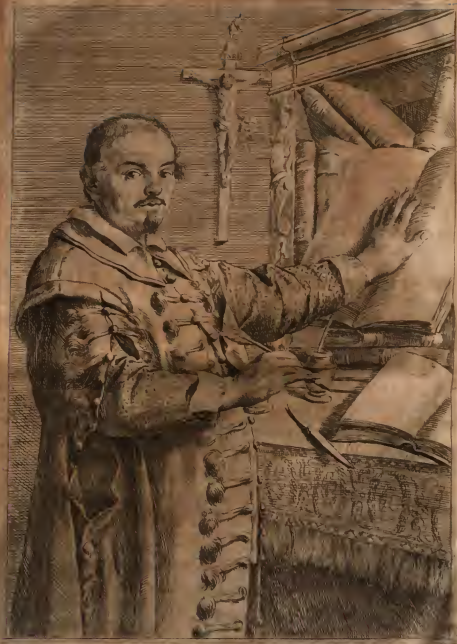
M. A. Oddus Vicesgerens.

OPVS ad me transmissum à Reuerendissimo Patre Raymundo Capisucco Sacri Palatii Apostolici Magistro, cuius titulus est. *Camilli Capucij I.C. A'sini Praxis Iudiciaria, tam in Prophanis, quam in beneficiatibus Iudiciorum telam præscribens in tres partes distincta.* Vidi, & perlegi, nihilque in eo offendi, quod Catholicæ Sacrosanctæ fidei, vel bonis moribus aduerfetur, & cum sit opus Doctissimi, & Excellentissimi I.C. dignum, iustum censeo, vt quam primum ad publicum bonum, & studioforum solamen, & maxime practificantium commodum in lumine publico ponatur. In quorum fidem &c. hac die 10. Septembris 1655.

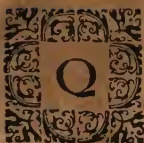
Ita est Paulus Rubens I.C. Romanus.

IMPRIMATUR,

Fr. Raymundus Capisuccus Ordin. Prædicatorum Sacri Apostolici Palatii Magist.

AD LECTOREM.

V. AE nupèr Iuniorum impulsu foro exposueram adita-
menta, Lectores humanissimi, quoniam comperi hu-
manirè à vobis excepta; addiderunt animum, vt alia
quæ adhuc collegeram in medium libentissimè addu-
cam; Si iucundi fuerint labores mei, vtimini forte
vestra; sin minus, consilium, quo pergratam vobis
rem fore existimabam, comprobate. Amico enim ex animo, quæ pro-
ueniunt, Amore, ac beneuolentia iudice, facilè excusationem, nisi etiam
laudem demerentur.

AD D. CAMILLVM CAPVCIVM

PRAXIS IVDICIARIE AVCTOREM.

COMES ANTONIVS LVNARDVS.

EPIGRAMMA.

Sanguineos fraudum, scelerumque exosa Penates
Astræa in superas euolat vsque plagas.
Scilicet in ferrum ruit implacabile vulgus;
Vertere fasæquum est; iura fouere scelus;
En iterùm antiquum de ferro cuditur aurum;
Et puro currunt aurea sæcla pede.
Nâm dùm Iura doces, Sontes, & plectere pænæ
Eximere Infontes, fulmine sæcla nouas
Impavidum cernam innocuum; trepidumque nocentem;
Nam tua sunt terror, sunt documenta fauor.
Sanat Achillea, atque eadem ferit hasta, tuusque
Sontibus est Calamus plaga, probisque salus;
Et si vincla reis desint, pars maxima pænæ est,
Quam scelerei inducunt, hæc documenta, Timor.

De

De Ciuitate AEsina Patria
D. CAPVCII AVCTORIS
ANTONIUS CARCARASIVS.

Epigramma.

PRISCA, quod à prisco nomen contraxeris Aescu
Inter Picenas sis numeranda prior.
Baccus ouat; ridetquæ Ceres; Pomona virefcit
Æfis perpetuæ dum famulantur aquæ.
Circumfusus ager Castrorum, seruit, honorat;
Et quasi tè Dominam noscere posse Iuuat.
Sunt hæc magna quidem; sed fas est crescere: post hac
Capuci è calamo gloria maior erit.

AD D. CAMILLVM
CAPVCIVM
ANTONIUS CARCARASIVS.

Epigramma.

TER volui Capuce tuam percurrere praxim
Et nihil inueni, quod sine laude foret.
Illa docet iuris teneros, ea pascit adultos;
Et mihi, ne taceam, profuit illa seni.
Fama tui nostram repleuit nominis Urbem
Crede mihi, posthac, arbiter artis eris;

INDEX

OMNIVM MATERIARVM

QVAE IN TOTO OPERE RECENSENTVR.

Per Titulos deinde per Articulas distinctam.

PARS PRIMA.

De Iudicijs in genere ; CAP. I.

Iudicij partes, quae sunt, Artic. I.

De Iudice, & eius Iurisdictione Cap. II.

Quotuplex sit Iurisdiclio Artic. 1. n. 2
De diversis Rom. Cur. Tribu. Artic. 2. n. 10
De A.C. Artic. 3. n. 18
De S. Rotae Romanae Auditorio Artic. 4. n. 53
De Gubernatore Urbis Artic. 5. n. 127
De Camerario, & Cam. Apostolica Artic. 6. n. 146
De alijs in superioribus Rom. Cur. Tribu. Artic. 7. n. 150
De Iurisdictione S. Rotae, & Iudicium Delegatorum
Artic. 8. n. 156
De Iurisdictione Iud. ordin. Artic. 9. n. 164
Quo tempore debeat constare de Iurisdictione, &
quomodo probetur Artic. 10. n. 177.
Iurisdiclio quomodo, & quando perpetuetur,
Artic. 11. n. 196
De preventionem causarum Artic. 12. n. 206
Quae citatio perpetuatione inducat, Artic. 13. n. 215
De nullitate defectu Iurisdictionis, Artic. 14. n. 221
De Iurisdictione in Clericos, Artic. 15. n. 257
De Iurisdictione in Laicos, & causis mixti fori
Artic. 16. n. 329.
De Iurisdictione in exemptos, Artic. 17. n. 343.

De Iurisdictione in delinquentes Artic. 18. n. 359
De exceptione fori delimatoria, Artic. 19. n. 395
An nullitas defectu Iurisdictionis impediatur exe-
cutionem, Artic. 20. n. 400
Iurisdiclio, quando prorogetur, Artic. 21. n. 416.
Iurisdiclio, quomodo prorogetur, Artic. 22. n. 443.

De Actore, Cap. III.

De incumbencia Actoris foro, quem debet sequi, ali-
mentis filiatione, & executione, Artic. 1. n. 2
De constituto, pensione, locacione, fructibus decur-
rendis, & el. Gione Peritorum, Artic. 2. n. 30
De Indebito, Dote, cessione, delegatione, & obliga-
tione filii familias Artic. 3. n. 84
De associatione, fideiussore, prioritate, fidelibrorum,
& alijs probationibus Artic. 4. n. 99
De productione iurium, pacto redimendi primo ac-
quirente, & Domino directo Artic. 5. n. 126
De creditore anteriore, & posteriore, cautione, &
lucro societatis, Artic. 6. n. 139.

De Reo Cap. IV.

Quis sit Reus, de apprehenso in Curia, De contum-
acia, cedente, vel recedente a Curia, Artic. 1. n. 1
De barenda, apprehensione bonorum, implemento,
delegatione, & prescriptione, Artic. 2. n. 26
De exceptione citationis, simulationis, & identita-
tis, Artic. 3. n. 71

De Col.

De Collusione, liberatione, & dispositione legis
Quintus mutius, Art. 4. n. 87
 De liberatione, inquilinatu & Alexandrina. *Art. 5*
num. 9
 De aliis exceptionibus, quibus Reus utitur in
 iudicio. *Art. 6. n. 105*

De Procuratore, & mandato, Cap. V.

Qualis debeat esse Procurator, Art. 1. n. 1
Qui possint stare in iudicio, Art. 2. n. 16
De Procuratore, in causa criminali, Art. 3. n. 24
Quando de mandato procura in Civilibus docetur, Art. 4. n. 52
*Quando sit exhibendum mandatum in benefici-
 bus, Art. 5. n. 71*
Quis possit Procuratorem constituere, Art. 6. n. 86
Qui possit constitui Procurator, Art. 7. n. 114
De inducenda constitutione, & acceptance mandati, Artic. 8. n. 130
Mandatum, quae comprehendat, Art. 9. n. 170
*Mandatum quando finiatur, seu renoveatur,
 Artic. 10. n. 222*
De nullitate ex defectu mandati, Art. 11. n. 277
Alia de Procuratore in genere, Art. 12. n. 305
*Quas regulas debeat observare procurator in
 formando commissiones, Art. 13. n. 326*
*Quas regulas debeat observare Procurator in be-
 ne scribendo, & informando Art. 14. n. 360*

De Citatione, & Inhibitione Cap. VI.

Quis possit exequi citationes, Art. 1. n. 1.
Quomodo sit exequenda citatio, Art. 2. n. 10
*De pluribus speciebus citationum, & modo ear
 exequendi, Artic. 3. n. 19*
*De relatione nuncy super executione citationis,
 Art. 4. n. 81*
*An allegatio citationis oretenus suffragetur, Art. 5
 num. 102*
*An mortuo principal, possit procedi contra Prae-
 ratorem, Art. 6. n. 116*
*Quibus casibus deat citatio per contradictas,
 Art. 7. n. 124*
*De nullitate defectu citationis, & quomodo, &
 quando sanetur, Art. 8. n. 132*
*De citatione, & Inhibitione, & cui & a quo, &
 contra quos, possint concedi, & exequi, Art. 9
 num. 150*

De citatione per diligentias, Cap. VII.

*Quid sint diligentia, & quomodo fiant, Art. 1.
 num. 2*
*Quibus casibus permittantur diligentia, & quo-
 modo debeat probari reperibilitas, Artic. 2.
 n. 11.*

De citatione per contradictas Cap. VIII.

De formulis contradictarum, Art. 1. n. 1:
*An contradicta sint permessa tempore Sedis Vacan-
 tis S. Pontificis, Art. 2. n. 15*

De citationibus per edicta in Curia, & extra, Cap. IX.

Quando dentur edicta in Curia, Art. 1. n. 1
*Quomodo, & quando A.C. & alij Iudices Rom.
 Curia possint procedere per edicta extra Curiam,
 & quomodo exequantur, Art. 2. n. 8*
*Monitorium per edictum, quomodo sit forman-
 dum, Art. 3. n. 26*

De terminorum observatione.

Cap. X.

*Quomodo sit procedendum in constitutione pro-
 cessus, Art. 1. n. 1*
*De terminis in causis prophanis, & spiritualibus
 Art. 2. n. 12*
*De terminis in causis beneficiabilibus, Artic. 3.
 num. 15.*
*De terminis in causis executivis, nullitatem, &
 miserabilium personarum, Art. 4. n. 22*
De processu summario, Art. 5. n. 42
*De terminis servandis in diversis iudicijs, Art. 6
 n. 55*
De iuramento calumniae, Art. 7. n. 60
*Coram quibus, & qua die termini sint servandi,
 Art. 8. n. 82*
De reiteratione terminorum, Art. 9. n. 88

De petitorio, & possessorio, Cap. XI.

*Quando possit procedi in possessorio, & quando
 in petitorio, vel possit utrumque unica senten-
 tia terminari, Art. 1. n. 1.*
*Quomodo tractetur petitorium, & possessorium
 in causa spoli, & quoties, & quomodo suspen-
 di possit, Art. 2. n. 14*
*An suspensio petitorio, possit ad illud rediri, non ex-
 pedita possessorio, & quomodo recedatur, Art. 3
 num. 38*
*Quid debeat facere, & probare spoliatus ad obti-
 nendam reintegrationem, tam in beneficiabilibus,
 quam in prophanis, Art. 4. n. 50*
Quid si reus negaverit possidere, Art. 5. n. 79
*De viribus constitutionis AEgidiana in appella-
 tione, Art. 6. n. 87*
*Quot sententia requirantur in possessorio, ante-
 quam detur audientia in petitorio, tam in pro-
 phanis, quam beneficiabilibus, Art. 7. n. 96*
*An Iudices Delegati lata sententia in possessorio,
 possint cognoscere de petitorio, Art. 8. n. 101*
*Quare sit inuenta suspensio petitorij & quando ad-
 mitatur, Art. 9. n. 111*
Quid sit possessorium, Art. 10. n. 120

Quale

*Quale sit petitorium, & quando detur actio, Art. 11
num. 133*
*Quando detur cumulatatio petitorii, & possessorii,
Art. 12. n. 138*
*Quomodo denegetur cumulatatio petitorii, & posses-
sori, Artic. 13. n. 159*

PARS II.

De probationibus, Cap. I.

Quodplex sit probatio, Art. 1. n. 1
De Admissione Articuli, Art. 2. n. 4
De probationibus per testium, Art. 3. n. 3
*De probationibus per testes in Curia, Artic. 4.
num. 61*
*De examine testium, extra Curiam, Artic. 5
n. 185*
De publicatione testium, art. 6. n. 249
De dilationibus ad probandum, Art. 7. n. 298

De positionibus, Cap. II.

*Quomodo proponantur, & de eorum formula, &
processu, Art. 1. n. 1*
*Quomodo, & quando, sit respondendum positioni
bus, Art. 2. n. 12*
In quo casu positiones sint permissae, Art. 3. n. 1
*Quomodo Positiones producantur, & pronuncien-
tur, Art. 4. n. 36*
*Quibus in casibus detur, vel denegetur, responsio
Positionibus, Art. 5. n. 41*
*Qualis possit esse responsio positionibus, & de clau-
sulis preservativis, Art. 6. num. 74*

De Remissoria, Cap. III.

*Quomodo, & quibus casibus detur, vel denegetur
remissoria, Artic. 1. n. 1*
De exequenda Remissoria, in partibus, Art. 2. n. 44
*Quid faciat finitio termino, & processu remissio-
ria, Art. 3. n. 163*
*Aliae observationes faciendae in Remissoria, Art. 4.
num. 173*

De Immemorabili, Cap. IV.

Quomodo probetur Immemorabilis, Art. 1. n. 1
*Quid sit immemorabilis, & de eius causis, Ar-
tic. 2. n. 3*
*Quale tempus requiratur pro immemorabili, Ar-
tic. 3. n. 14*

De Notariis, & hae instrumentorum.

Cap. V.

De qualitate notariorum, Art. 1. n. 1
De officio, & potestate notarii, Art. 2. n. 5

De penis, quas Notarii incurrunt, Art. 3. n. 43
De fide notarii, Art. 4. n. 50
De scriptura publica, & privata, Art. 5. n. 77
*De officio Rom. Cur. & extra, in statu Pontificis,
Art. 6. num. 144*
De Prothonotariis Apostolicis, Art. 7. n. 183
De Archidio, & eius auctoritate, Art. 8. n. 194
De munere Substitutorum, Art. 9. n. 241
De extralatione Iurium, Art. 10. n. 363

De Compulsoria, Cap. VI.

*Quomodo, & quibus casibus compulsoria de-
tur, vel denegetur, art. 1. n. 1*
Instruendi pro exequenda compulsoria, art. 2. n. 33
*De exceptionibus impediendis actionem
Cap. VII.*
*De exceptionum differentia, & de dilatoriis, Ar-
tic. 1. n. 1*
De exceptionibus peremptoriis, Art. 2. n. 4
De exceptionibus Anomalis, Art. 3. n. 7

De sententia, Cap. VIII.

*Quid agendum sit post factas probationes, Art. 1.
num. 1*
*Quae sunt aduertenda pro sententia validitate,
Art. 2. n. 7*
Quid Index debeat observare, Art. 3. n. 55
De sententia definitiva, Art. 4. n. 145
*De sententia super parte eorum, quae fuerunt pe-
tita, Art. 5. n. 193*
*De his, quae debet, vel non continere sententia,
Art. 6. n. 206*
*De sententia in gradu appellationis, Artic. 7.
num. 223*
*An, & quando debeat fieri condemnatio expensa-
rum, Art. 8. n. 276*
Quae sint Indices fugienda, Art. 9. n. 307
*An Index lata sententia possit revertere, Art. 10
n. 326*

De sequestro, Cap. IX.

*Quo casu concedatur sequester in genere, Art. 1.
num. 1*
*Quibus casibus sequester in beneficiis con-
cedatur, Art. 2. n. 10*
Quibus in casibus impediatur, Artic. 3. n. 25
*De deputatione sequestratarii, & eius facultate,
Art. 4. num. 35*
*In sequestro extra terminos Clem. 1. de sequest.
possessione, quomodo procedatur, Art. 5.
num. 42*
*De requisitis pro obrimendo sequestro, Artic. 6
num. 60*

Quo-

Quomodo concedatur, & prædicetur coram A.C.

Artic. 7. n. 73

Quando in sequestro deatur appellatio, Artic. 8

num. 98

Ex quibus oriatur suspicio fuge, & dilapidationis,

& detur, vel negetur sequestrum in prophanis,

Art. 9. n. 110

Quando reuocetur per præstationem cautionis,

Art. 10. n. 167

Quomodo procedatur in beneficiis, Artic. 11.

n. 188

Quomodo procedatur in prophanis, Artic. 12. num.

200.

Quomodo probetur idoneitas fideiussoris, Artic.

13. n. 211

De Arresto, & modo illud obtinendi, Artic. 14

num. 222

PARS III.

De Appellationibus, Cap. I.

Quid sit appellatio, & ad quid prosit, *Art. 1.*

num. 1
Quis possit appellare, Art. 2. n. 10

Ad quæ sit

Quomodo sit appellatio, Artic. 3. n. 50

Intra quæ tempora sit appellandum, Art. 5. num.

392

Quibus casibus liceat appellare, vel non, Art. 6. n.

332

Quomodo Iudex conscribat appellationem deferre,

Art. 7. n. 619

Quid operetur, quibusque prosit appellatio, Art. 8

num. 656

Quomodo, & quando renuncietur appellationi,

Art. 9. num. 681

De Signatura, Cap. II.

De potestate Signaturæ Iustitiæ, Art. 1. n. 1

A quo, & quomodo Signatura reguletur, & de eius legibus, Art. 2. n. 20

De ordine seruando circa causarum decisionem, Art. 3. n. 43

De Commissionibus. Cap. III.

De Commissionum differentia, Art. 1. n. 1

De formulis commissionum, Art. 2. n. 49

De modo encapsandi Commissiones, & aliis formulis, Art. 3. n. 96

De variis reſcriptis Signaturæ, & eorundem virtute

Art. 4. n. 196

De Attentatis, Cap. IV.

De attentatis pendente appellatione, Artic. 1.

num. 1

Quomodo, & quando lis inducatur, Artic. 2.

num. 20

Quibus casibus inducantur, & reuocentur atten-

tata, Art. 3. n. 45

Quibus casibus non reuocentur attentata, Art. 4

num. 65

An quo ad tertium dentur attentata, Artic. 5.

num. 122

An in spolio, & ex non in re detur reuocatio atten-

tatorum, Art. 6. n. 133

In quo differant remedia attentatorum, & recupera-

randa, Art. 7. n. 140

An continuans possessionem dicatur attentare,

Art. 8. n. 149

An detur attentatum aduersus clausulam appella-

tionis remota, Art. 9. n. 154

An acquirens nouum in re lite pendente dicatur at-

tentare, Art. 10. n. 165

De Commissione reuocationis attentatorum impe-

tranda, Art. 11. n. 189

Quo iudicio attentata reuocentur, Art. 12. n. 198

An remedium attentatorum sit magis privilegia-

tum remedio recuperanda, Art. 13. n. 219

Que attentata causent, vel non, Art. 14. n. 232

De attentatis pendente recurſu ad Signaturam,

Art. 15. n. 238

De attentatis in scriptum inhibitionis, Artic. 16

num. 240

Quando detur sequestrum, vel renuncietur atten-

tatis, Art. 17. n. 271

An, & quo tempore sit reproducenda Inhibitio,

Art. 18. num. 279

In criminalibus, quando dicatur lis pendere,

Art. 19. n. 294

De penis, & excusatione attentantium, Art. 20

num. 307

De attentatis post suspensionem Iudicis, & ali-

casibus, Art. 21. n. 324

De fatalibus, Cap. V.

Quo tempore labantur fatalia, Art. 1. n. 1

Que causa exsentit a lapsu fatalium, Artic. 2

num. 7

In quo differant præfixio Iuris, & Hominis,

Art. 3. n. 28

Quid debeat facere appellans in Curia ad fugi-

endum lapsum fatalium, Art. 4. n. 35

Quale tempus dicatur fatale, & quando incipiat

currere, Art. 5. n. 48

De differentiis impedimentorum ad effectum fata-

lium, Art. 6. n. 57

Quibus casibus fatalia non errant, Art. 7. n. 64
De prorogatione fatalium, Art. 8. n. 77
Quid faciendum, quando fatalia lapsa sunt, Art. 9. n. 99

De re iudicata, & executionibus. Cap. VI.

Quae exceptiones in genere executionem impediunt, Art. 1. n. 1.
Quando sententia transeat in iudicatum, Art. 2. n. 12.
Quando sententia non transeat in iudicatum, Art. 3. n. 34.
Quando, & quomodo exequatur sententia, Art. 4. n. 62.
De commissis igne executionis, & eius officio, Art. 5. n. 74.
Ad quem spectet executio sententiae, Art. 6. n. 84.
Quomodo repleatur executio post literas executionales, Art. 7. n. 113.
Quomodo, & quando concedatur Censura, Art. 8. n. 127.
Cui sit committenda executio, Art. 9. n. 147.
An, & quando coram executore sit necessaria citatio, Art. 10. n. 152.
An contra heredes fiat executio, Art. 11. n. 174.
Quomodo procedatur contra fideiussorem, Art. 12. n. 177.
Quis possit esse executor, Art. 13. n. 203.
Quo tempore fiat executio, & de exceptionibus contra eam, Art. 14. n. 207.
Quomodo, & quando Tertius impediat executionem, Art. 15. n. 256.

De Compensationibus,

Cap. VII.

Quando sit locus compensationi, Art. 1. n. 1.
Quotuplex sit compensatio, Art. 2. n. 16.
An, & quando compensatio admittatur in iudicis voluntatibus, Art. 3. n. 29.
Quo tempore sit opponenda, & concedenda compensatio, Art. 4. n. 69.
De viribus exceptionis compensationis, Art. 5. n. 87.
Quibus casibus eius oppositio impediat executionem, Art. 6. n. 95.
An exceptio compensationis valeat in delegatione, Art. 7. n. 139.
Contra, quod debitum possit opponi compensatio, Art. 8. n. 153.
An semel reiecta compensatio iterum possit opponi, Art. 9. n. 163.

De Executorialibus. Cap. III.

Executoriales, quomodo, & quando concedantur, Art. 1. n. 1.
De usu, & retentione executorialium, Art. 2. n. 7.

De effectu executorialium, Art. 3. n. 10.
An Executor illarum vigore possit procedere, Art. 4. n. 40.
Quomodo, & quando earum vigore procedatur ad Censuras, & interdictum, Art. 5. n. 49.

De Declaratoria, Cap. IX

Quomodo detur declaratoria vigore obligationis Cameralis, Art. 1. n. 1.
Quomodo, & quando detur declaratoria ob non partitionem literis executorialibus, Art. 2. n. 16.
Quomodo detur, & disputetur dubium super declaratoria, Art. 3. n. 23.
De pluribus aliis Casibus, in quibus detur declaratoria, Art. 4. n. 42.
De Indice Censurarum, & earum differentia, Art. 5. n. 56.
An, & quando a declaratoria detur appellatio, Art. 6. n. 67.
De aggravatoria, & reaggravatoria, Art. 7. n. 69.
De recursibus ad Indices Laicos, & quomodo procedunt, Art. 8. n. 73.
Quomodo, & quando detur absolutio, Art. 9. n. 88.

De restitutione in integrum,

Cap. X.

Quale sit remedium restitutionis in integrum, Art. 1. n. 1.
Quibus, & quod modis petatur restitutio in integrum, Art. 2. n. 15.
Quibus ex causis restitutio in integrum concedatur, Art. 3. n. 54.
Quomodo detur restitutio in probatis, Art. 4. n. 81.
An, & quando restitutio impediat executionem, Art. 5. n. 100.
De termini praefixione ad docendum de causis restitutionis, Art. 6. n. 106.
Quid sit probandum in causa restitutionis, Art. 7. n. 117.
Quando detur restitutio adversus praescriptionem, Art. 8. n. 128.
Quando adversus sententiam admittatur restitutio, Art. 9. n. 139.
De aliis causis restitutionis in integrum, Art. 10. n. 144.

De fructibus, & litis expensis. Cap. IX.

Cuius expensis sit inferendum Iudicium, Art. 1. n. 1.
Quot, & quibus casibus debeantur expensae post Iudicium terminatum, Art. 2. n. 23.
Quomodo sit facienda expensarum, liquidatio, Art. 3. n. 32.
Quis praesumat expensas fecisse, Art. 4. n. 41.
De expensis contumacialibus, Art. 5. n. 55.
De expensis debitis officio Iudicis, Art. 6. n. 60.
De expensis ratione temeritatis, Art. 7. n. 72.
Quibus casibus fiat ommissio condemnationis, expensarum, Art. 8. n. 83.

Quibus casibus fiat condemnatio expensarum, etiam si adsit iusta causa litis, Art. 9. n. 131

An, & quando cedens liti excusetur ab expensis, Art. 10. n. 140

De panis temere litigantium, Art. 11. n. 168

Ad que damna teneantur demere litigantes, Art. 12. n. 184

An appellationis expensarum veniant damna, Art. 13. n. 199

Quanam sint signa temeritatis, Art. 14. n. 205

An instrumentum calumnia possit remitti, Art. 15. n. n. 211

An ommissio condemnationis, liberet vicium ab expensis, Art. 16. n. 227

Quando ab excessiva taxatione expensarum, detur appellatio, Art. 17. n. 261

Ad quem Indicem spectet liquidatio expensarum, Art. 18. n. 274

Quem solum servet Rota in condemnatione expensarum, Art. 19. n. 282

Quibus in casibus fiat, vel non condemnatio expensarum, Art. 20. n. 302

Quando Actori subministrantur litis expensae per Reum, Art. 21. n. 335

Quae expensae pro attentatis resciantur, Artic. 22. n. n. 342

De expensis, quae debentur iure actionis, Artic. 23. n. n. 386

De fructuum distinctione, Art. 24. n. 414

Fructus Civiles in casu resignationis, ad quem spectent, Art. 25. n. 418

De fructibus naturalibus, & industrialibus, quomodo, & quando debeantur occasione contractus, Art. 26. n. 440

De fructibus debitis occasione iudicii particularis, Art. 27. n. 468

An fructus debeantur ab eo, qui erravit in Iure, Art. 28. n. 481

Quomodo, & quando inducatur bona, vel male facti, Art. 29. n. 517

Quomodo sit facienda fructuum liquidatio, Art. 30. n. 530

Quis possit esse Index liquidationis, & cui debeat adindicare, & a quo remaneant fructus restituenti, Art. 31. n. 586

Quale tempus, & valor fructuum attendantur, Art. 32. n. 605

Quo casu Camera fructus percipiat, vel beneficio dimittat, Art. 33. n. 618

Plures casus, quibus applicantur fructus Rei, Art. 34. n. 631

Quando, & qui fructus debeantur in iudicio mutationis, Art. 35. n. 669

De casu quo Index omittit condemnare ad fructus, & de fructibus, qui percipi potuerunt, Art. 36. n. 679

An fructuum quomodo regulemur, Art. 47. n. 703

Quando a condemnatione fructuum detur appellatio, Art. 38. n. 712

Ad quem spectent fructus ante aditam hereditatem, Art. 39. n. 719

De nullitate, Cap. XII.

Quis possit dicere de nullitate, Art. 1. n. 1

Coram quo nullitas possit allegari, Art. 2. n. 20

Quomodo nullitas deducatur, Art. 3. n. 51

Sub qua forma committatur causa nullitatis, Art. 4. n. 130

Quomodo nullitates sanentur, Art. 5. n. 189

Quomodo possit nullitas abis renunciari, Artic. 6. n. 252

De Alternativa Cap. Odoardus. & Cap. peruenit. Cap. XIII.

De privilegio pauperum, Art. 1. n. 1

De beneficio Quinquennalis dilationis, & quando maior pars creditorum minori parti valeat praedicare, Art. 2. n. 10

De Cessione bonorum, Art. 3. n. 28

De facultatibus Exsecutori Carcerum, Art. 4. n. 49

Quale beneficium offerat Capitulum Odoardus, et cap. peruenit, Art. 5. n. 60

De formula Iudicii in Capitulo Odoardus, Art. 6. n. 127

De Septuagenaria. Cap. XIV.

Quibus, & quando concedatur septuagenaria, Art. 1. n. 1

An septuagenaria concedatur contra loca pia, Art. 2. n. 32

PRAXIS IVDICIARIAE CAMILLI CAPVCII L. C. AESINI

Et in ROMANA Curia Causarum Patroni

P A R S P R I M A

De Iudicijs in genere.

Iudicij partes, quæ sint.
Cap. I.

- 1 Iudicij diuisio.
- 2 Iudicij partes.
- 3 Iudicij principium, medium, & finis.

In communi Prætorum sententia, Iudicium ꝑ ita solet distingui, vt aliud sit ordinarium, aliud summarium, & aliud executium ꝑ huius partes tres assignantur, Iudex, Actor, & Reus, & in eo ꝑ instituendo consideratur principium, medium, & finis: scilicet pro principio Libellus, seu petitio, monitorium, vel commissio; pro medio citationes tam ordinariæ, quam probatoriæ, necnon probationes exceptiones, replicationes, & duplicationes; pro fine, verò sententia interlocutoria, vel diffinitiva, res iudicata, eiusque executio. Atque ideo, vt suo ordine procedamus incipimus à Iudice, tanquam à nobilitati, eiusque iurisdictionem pro Causarum diuersitate perquiremus; dein ad reliquas Iudicij partes devenimus.

De Iudice, & eius Iurisdictione.
Cap. II.

Quotuplex sit Iurisdictio.
Artic. I.

- 1 Iurisdictionis est fundamentum iudicij.
- 2 Iurisdictio alia voluntaria, alia conuentionalis, alia ordinaria, siue consentiosa.
- 3 Iurisdictionis ordinaria à quo tribuatur.
- 4 Iurisdictionis quando, & quomodo possit acquiri ex consuetudine.
- 5 Iurisdictionis delegata, quam dicatur.
- 6 Iurisdictionis delegata, vel ordinaria, quomodo cognoscatur.
- 7 Iurisdictionis ordinaria an reperiat in Curia extra Papam.
- 8 Iudices ordinarij sunt multi in Curia Romana.
- 9 Signatura quid obseruet committendo causas iudicibus Curie.

IVDEx ante omnia debet considerare, quam habeat iurisdictionem, quia hæc est basis, & fundamentum iudicij, ꝑ vt per Bald. in rubr. C. si à non compet. Iud. & ideo antequam iudicium inchoetur, debet de illa Iudex inquirere, cap. cum in iure extra de offic. delegat. V. ant. de nullit. tractat. de nullitate

De Iudice, & eius Iurisdictione

2.

luate ex defectu iurisdictionis in princ. num. 9.

Est igitur iurisdictionis multiplex: voluntaria

ria, ut in adoptione; & manumissione

53; in iustit. quib. ex caus. manumiss. non licet,

1. beth. de citat. cap. 4. num. 26. tom. 1. fol. 111.

6. cap. 11. nu. 39. fol. 491. tom. 2. Conventionalis, ut arbitrorum, toto tit. ff. & de arbit.

Et ordinaria; sive contentiosa, quæ à lege,

3 Principe, Vniuersitate & legitima præ-

scriptione, vel consuetudine tribuitur, glos.

ordin. & D. in l. & quia, & in l. more mar-

rum, ff. de iurisdic. omni. iud. cap. dilecti, ubi

glos. in verb. consuetudinem extra de arbit. glos.

& Geminian. per text. in cap. 1. §. non sic de offic.

ordinar. in 6. & V. beth. de citat. dilecti num. 26.

& dilecti. cap. 11. num. 47. & num. 55.

4 Quomodo & autem, & quando iurisdictionis

possit acquiri ex consuetudine, videndus est

Fel. in cap. ex parte, Decanum. 2. extra de rescrip.

Delegata est, quæ recipitur ex delegatio-

5 ne Superioris, & vel propriam habentis, l. 1.

§. fin. ff. de offic. eius qui mand. est iurisd. glos. in

dilecti. l. & quia, Marant. in suo speculo in quinta

principali dist. in princ. ubi tractat quomodo

6 cognoscatur & ordinaria, & delegata, Vestr.

lib. 3. cap. 3. fol. 33. cum sequenti.

Et quamuis sit opinio, quod in Curia

7 nullus habet iurisdictionem ordinariæ præ-

ter & Papam, ut Archidiaconus in cap. experientia

11. quæst. 1. & volunt omnes præallegati in

effectu tamen, & secundum ysum cōmunem

Curie; cui in hoc Rōdum est, ut notat & mol-

8 in Clement. Auditoris rescripti, multi sunt iud-

ices & ordinarij, qui absque commissione

procedunt, ut Gubernator Vrbis, Auditor

Caneræ, & Vicarius Papæ, quorum iurisdic-

9 tionibus à primæ erectione fuerunt ad cer-

tas causas, & personas relictæ, ut in extra-

mag. l. 11. de reform. Tribunal. Vrbis consti-

tut. 28. in Bull. nouo tom. 1. fol. 387. Vestr. lib. 2.

cap. de Gubern. Vrbis de Audit. cur. caus. Camera,

& de Vicario Papæ. Signatura in committen-

do causas & alios eorum considerat facultates

illis à Papæ attributas.

De Vicario, & diuersis Rom. Cur. Tribunalibus. Artic. 11.

10 Iudices Laici Curie Rōm. & qui, quasque Cleri-

corum causas cognoscant.

Magistrum vrbis an Clericorum causas cogno-

11 scant. ibidem.

11 Gubernator Vrbis in causis mercedum, an co-

gnoscat inter Clericos.

12 Consularis Vrbis plures cognoscunt inter Cle-

13 ricos.

13 Iudices Curie Ripæ, & Ripette, an cognoscant

inter Clericos.

14 Vicarius Papæ, quas causas cognoscat & iudicet,

& passim.

Amplius, essi agatur a vigore obligationis Camer-

15 alis. ibidem.

15 Archipresbyter Basilicarum, quam iurisdictionem

habuerint, & habeant.

16 Iurisdictione Presidum Gratiæ, & Amone, &

Thesaurariæ.

17 Iudices Capitolini, quam iurisdictionem habeant,

& privilegia.

Sunt etiam in Romana Curia plures alij

10 Iudices Laici, qui auctoritate ordinaria &

cognoscunt causas contra Clericos, & de re

Ecclesiastica, ut pnta DD. Magistri & viciari

cognoscunt circa fabricas, & vias inter quascun-

que personas quacunque dignitate ful-

gentes, ut videri poterit in facultatibus ipsis

signanter attributis in notissima Bulla Gre-

gory X IV. const. 22. fol. 292. in Bull. nouo. to. 2.

11 Illustissimus D. Gubernator quoque in

causis mercedum trahit quascunque perso-

nas Ecclesiasticas & ex speciali privilegio si-

bi concecto à Pio V. const. 34. pag. 38. in Bul-

lario nouo tom. 2.

12 Sunt adhuc plures Cōsulatus & qui habent

eorum statuta confirmata in forma specifica

in eorum exercitio trahendi etiam Clericos

ut puta Ferrarij, Fabrilignarij, & huiusmo-

di, ut de dictis privilegijs mihi oculatiter

constitit, qui habent iurisdictionem ordina-

riam in rebus spectantibus ad eorum artes.

Idem dicendum de Curia Ripæ, & Ripette.

13 & quæ circa merces subiectas habet eandem

iurisdictionem, ut per constitut. 25. Pij IV. in

Bull. nouo. tom. 2. fol. 35. & constitut. 42. fol. 45.

codem tom. 2.

De iurisdictione Curie de Sabellis, & Tur-

ris Non est opus differere, quia redactæ

sunt ad nihilum, quamuis aliquales causæ

adhuc in illis cognoscantur, parui tamen

momenti.

Eminentissimus verò Vicarius Vrbis ha-

14 bet auctoritatem & cognoscendi causas Vi-

duarum, Pupillorum, & miserabilium per-

sonarum actiue, & passiue, etiam quod agatur

vigore obligationis Cameralis, Apollat-

tarum, Monasteriorum, Iudorum, Cleri-

corum Vrbis, Religiosorum vtriusque sexus,

Confraternitarum Laicorum, Hospitalium;

contra eos, qui festiuis diebus verita exer-

cent; contra blasphematores, & periueros, &

matrimoniorum actiue, & passiue; & priua-

tione, quo ad alios cognoscit causas aliena-

tionum bonorum Ecclesiasticorum; habet iur-

isdictionem inter Hebræos priuatiuum inter

Christianos vero, & Hebræos, si prætenit,

ex constit. Pij IV. constit. 3. par. 5. in Bull. nouo

tom. 2. Pij V. constit. 18. Pauli II. constit. 1. Pauli

III. constit. 36. pag. 552. l. III. constit. 2.

fol. 527. tom. 1. & Pauli V. constit. 71. pag. 197.

tom. 3. Quibus adde iurisdictionem eidem

demanda-

mandatam super Hospitale Sancti Spiritus in Saxia, per consil. 118. Clem. V. 111. de qua in d. Bull. nono tom. 3. fol. 123. & per consil. 23. Pauli V. de qua in eodem Bull. fol. 150. eodem tom. 3.

35. Eandem iurisdictionem exercebant & antea eminentissimi Archiepiscopi contra quoscumque actiue, & passivae, sed superuenit constitutio Urbani VIII. qui dictam facultatem restrinxit, prout videri poterit in Appendice ad Bullarium consil. 48. alias 158. in Bullario nono tom. 3.

Iurisdictione Illustrissimorum Praesidum Graeciae, & Annonae, & Thesaurariorum Urbis, est satis de per se nota ex constitutionibus Gregorii XV. consil. 35. fol. 130. Pauli V. consil. 70. fol. 191. tom. 3. & consil. 100. Sixti V. fol. 508. tom. 2.

Iurisdictione Fori Capitolini est amplissima nisi agatur vigore obligationis Cameralis, 47. & quando agitur inter Romanos, & Incolas; quia illi si non adit privilegium Cameralis obligationis, ponunt declinare quemcumque locum, & recurrere causas ad quibuscunque iuribus, ut de amplissima ista iurisdictione apparet ex consil. Iulij II. edita anno 1512. 5. h. alendas Aprilis, & Breve emanato 15. eiusdem mensis, & anni, ex consil. Leonis X. publicata 14. h. alenda Aprilis eiusdem anni, ex illa Pauli III. edita 10. Kalen. Septemb. 1535 quas habemus impressas post Galganeitum ad statuta Urbis, & in Bullario novo. Et plura alia videntur in reformatione san. mem. Pauli VI. tit. de Capitolio, & eius officialibus impressa in Bullario novo, quibus addi potest consil. 34. Ph. II. fol. 37. tom. 2. & consil. 61. Gregorii XIII. fol. 330. in Bullario novo tom. 2.

In quibus causis raro, vel nunquam refertur a Signatura, quia obferatur statutum a quo non receditur, nisi propter gravitatem causarum Papa censeat esse recedendum, & Senator procedit, etiam in criminalibus inter Romanos, & quandoque etiam districtuales.

De Auditore Camera.

Artic. III.

48. Auditor Camera non habet iurisdictionem in beneficiis.

49. Contraveniens inhibitionibus A. C. in beneficiis non committit attentatam.

50. A. C. est executor Litterarum Apostolicarum cumulative cum alijs. & num. 21.

51. A. C. est executor obligationis Cameralis priorum.

52. Limitatur nisi agatur de praeventionione cum foro Capitulino.

53. Limita etiam, quando talis obligatio dependet a causis pendentibus coram alijs.

Praxis Camilli Capucij.

25. A. C. quas alias faenlantes habens.

26. A. C. qualiter procedat inter Mercatores, & eum Notarius sui Tribunalis.

27. Monitorium an requiratur, quando A. C. procedit inter Mercatores.

28. Cause summarie, simpliciter, de plano, sine strepitu, & figura iudicij, ac manu Regiae, & absque terminorum servatione, important viam executivam.

29. Forum non potest eligi, nisi ab habente privilegium l. vnicz, C. quando Imper.

30. Causa in prima instantia sunt remittende ad partes.

31. Limita si Index de partibus per biennium sit negligens.

32. Capitolina causa omnes habent locum in iudicio ordinarijs tantum.

33. Declara, & in materijs contentiosis, & extra Curiam. & num. 34.

34. Instantia in Curia Romana est perpetua. ibid.

35. Aud. Cam. non est Index competens in prima instantia.

36. Et quid si contractus sit factus in Urbe, seu ibidem destinata solutio.

37. Alorum transportatio an sit necessaria, si causa iam ventilata committatur in Rota, cum facultatibus A. C. prout in prima.

38. Et quid si fuit commissum cum dictis facultatibus in gradu appellationis.

39. Clausula, cum facultatibus A. C. non facit quod Rota non cognoscat, ut Index appellationis.

40. Alorum transportatio, quando sit necessaria. & num. 41.

41. Alia, quamquam debeant transportari, remissive. & num. 43.

42. A. C. est Index executor omnium sententiarum in Curia, & extra lazarum.

43. Alia quamquam debeant transportari pro executione sententiarum coram A. C.

44. A. C. an exequatur mandatum Curiae Capitolinae.

45. A. C. pro executione sententiarum relaxat censuras.

46. A. C. est Index omnium appellationum, exceptis beneficiis.

47. Vicarius Urbis an extendat obligationem Cameralem in eius executione.

48. Index competens dicitur ille, qui ex communi errore talis habetur.

49. Index delegatus post sententiam amittit iurisdictionem.

50. Causa facta civilis semper est talis, & immouetur in partibus dicitur attentatum.

51. Iurisdictione Auditoris Camerae & non datur in causa beneficii. Ludouisi. decis. 128. num. 4. ubi adden. num. 7. ubi quod etiam si agatur in solo possessorio.

52. Quod est adeo verum, ut si contraveniatur illius inhibitioni in causa simili, & non possit.

possit dari de attentatis, *Rot. decis. 32. de appellat. in nouis. Archill. decis. 24. de appellat. Lancellottus de attent. lit. pen. in presat. n. 103. & 324. fol. mibi 57. Penia decis. 685. num. 7.*

Est tamen executor quarumcunque Litterarum Apostolicarum, etiam vbi non est datus † Iudex: sed hoc cumulative, vt in eius facultatibus † impressis penes Salust. Tiber. in fine, & pro hac opinione, videt Penia decis. 241. num. 11. & decis. 379. num. 1. & 3.

Si vero agitur vigore obligationis Cameralis, ipse habet iurisdictionem priuatam quo ad omnes Iudices, dummodo † non agatur de preuentione Capitoli, vt habetur in reformatione Sanctissimi, tit. de A.C. de quo testatur *Rota decis. 3. an. 15. & decis. 134. num. 2. apud Peniam.*

Limitatur tamen, quādo Cameralis obligatio dependet à causa, quæ pendet coram alijs Iudicibus pro tempore introductis, *Penia decis. 134. num. 4.*

Aliæ facultates amplissime † leguntur in consuet. penes Salustianum Tiberium in constitutione 28. Pauli V.

Inter Mercatores, & inter Notarios sui Fori † agitur etiam coram A.C. in iudicio summarie & simpliciter, & de plano, & sine strepitu, & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, ac manu regia, & absque aliqua terminorum seruatione; sic iubente constitutione Gregorij XIV.

Mulci dubitant, an in casu predicto inter Mercatores debeat precedere monitorium. Ego vero in Praxi sequendo consiliū DD. Ioannis Baptiste Ciofani, adhuc in Romana Curia patrocinantis mei amantissimi, & Illustrissimi ac Reuerendissimi D. Honorati de Honoratis primi Episcopi Ciuicatis Vrbaniæ, sub quorum tutela septennium fui sollicitator, nunquam fui vsus monitorio formali, sed aliquali petitione, non sine motivo rationis, quia clausula præcitata importat viam executiuam, vnde tali beneficio non videtur recipiendum.

Quod vero importent viam executiuam † est tamigerata *decis. in Romana afflicus scripserit 25. Iunij 1649. coram R.P.D. meo Melio, post Labyrinthi. creditorum fol. 22.*

Si autem esset incipiendum aliquod interdictum, vel iudicium summarium, † vel ordinarium, vel etiam executiuum, & non videretur obligatio Cameralis, nec quarantigia, vtique agenti denegaretur electio Fori, nisi esset ex priuilegijs priuilegio *Lumica, Quando Imperator inter Pupillum, & Viduam,*

quia † in omnibus alijs casibus in prima instantia omne iudicium est cognoscendum, in partibus corā suo ordinario, iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini notissimo cap. 20. causa omnes, de reform. sess. 24.

Bene verum est, quod si Iudex de partibus est negligens in expediendo per biennium, causa deuoluitur ad A.C. vigore dicti capituli, causa omnes.

Sed aduertendum est, quod negligentia debet prouenire à Iudice, vt resoluit *Rota decis. 223. num. 1. par. 2. recent. & in Aquilana bonorum 17. Iunij 1624. coram bon. memor. Remboldo apud Post. de manu. decis. 11.*

Et secundum dictam decisionem dispositio dicti capituli, † habet locum solum in iudicijs ordinarijs, non autem in specialiter delegatis: in materijs contentiosis, † non autem in gratiosis, & extra Romanam, non autem † in ipsa Romana Curia, in qua instantia est perpetua, Vrbetana Prioratus 16. Martij 1646. coram R.P.D. meo Bichio in folio.

Si vero in prima instantia iudicium simile predictis incipiendum esset coram † A.C. inter Forenses, hoc pariter denegaretur, quia A.C. non est Iudex competens in prima instantia, *Rota in Spoletana Pradij 9. Decembris 1619. coram clar. mem. Card. Pamphilio tom. 3. par. 4. recent.*

Et ideo debet tales causas ad partes remittere, nisi tamen contrarius † esset factus in Urbē, vel in eadem fuisse destinata solutio, *Rota in Nucerrina afflicus 4. May 1648. coram R.P.D. Vero spio in folio.*

Quid vero si causa fuisse incepta coram A.C. vel in aliquo Tribunali, & per discordiam partium, vel alio modo postea † committeretur in Rota, cum facultatibus A.C.? Tunc si instituitur nouum iudicium, & petitor procedi, prout in prima, non est necessaria transportatio actorum. Si vero veniret casus quo, qui habuit contra se decretum,

appellaret, & transferret causā ad Rotam, † appellatus vero ex hoc videns causam preelari, faciat committere causam cum dictis facultatibus, tunc onus transportandi acta videtur spectare ad appellantem. Sed distinctio, aut causa est deuoluta † per viam appellationis, & tunc coram Iudice appellationis non potest procedi: prout in prima, nisi transportatis actis. Aut iudicium intentatur de nouo, non introducto iudicio in gradu appellationis, & tunc non est necessaria dicta transportatio, casus est in Romana Societatis afflicus 27. Martij 1647. coram R.P.D. Arguelles in folio.

Vbi habetur etiam, quod clausula, cum facultatibus A.C. non facit, † quod Rota non cognoscat tanquam Iudex appellatiois, & quod acta non debeant transportari. Verum in transportatio actorū sit vel ne † necessaria in præfatis, ex decreto Congregationis Concilij, dicitur in eadem decisione, nec difficultatem, coram R.P.D. Arguelles.

Veri-

Veritas autem est, quod ex dicta decisio-

42 ne videtur clare colligi, † quod actorum.
43 transportatio sit omnino necessaria. † Qua-
lia autem debeant transportari, licet ibi di-
catur, quod sufficiunt illa, quæ relevant,
tamen colligitur, quod sint omnia necessa-
ria ad hoc, ut possit cognosci, an sit idem
iudicium, vel diuersum.

44 Dicunt præterea, quod A. C. est Iudex jex-
ceptor quarumcunque sententiarum in Cu-
45 ria, & extra latorum, † adeo ut transporta-
tis ijs, quæ sunt necessaria ad iustitiam man-
datorum, & decretorum de partibus vel extra
eius Tribunal latorum, ipse solet dare exe-
cutionem ad formam eius facultatum supe-
rius enunciatarum.

Adeo ut si obtineretur mandatum in Cu-
46 ria Capitolina, † ubi prohibentur censuræ in
executione obligationis Cameralis, si pro-
47 ducetur mandatum coram A. C. † & illud
iustificabitur coram eodem, poterit in sub-
sidium procedi, etiam ad censuras: seruatis
tamen terminis, de quibus infra dicam, quæ
dum verba habeo de declaratoria, & censu-
ris: idemque poterit seruari si peritur exe-
qui decretum de partibus vigore obligatio-
nis Cameralis.

Est etiam Iudex quarumcunque appella-
48 tionum, dummodo † non agatur de causa be-
neficiali, ut ex eisdem facultatibus.

49 Quando vero † agendum erit coram Vi-
cario pro executione obligationis Camera-
lis inter personas dicto Foro subiectas, ser-
uabuntur omnes termini seruati soliti coram
A. C. excepto, quod ibi non sit decre-
tum extensionis obligationis Cameralis,
nec minus decernitur mandatum nisi infra
tres, sed vnico termino dicitur decerni, &
relaxari.

Si vero daretur casus, quo aliquis habe-
50 retur pro Iudice ordinario, † & non esset talis;
exerceret tamen iurisdictionem, an eius
sententia sublineantur, vel potius dicantur
nullæ ex defectu iurisdictionis?

Erit dicendum, quod sic, quia error est
publicus, & communis error facit Ius, ex
l. Barbarius-Philippus, ff. de offic. Prætoris.

51 Iudex autem delegatus † statim lata sen-
tentia cessat habere iurisdictionem, Rota in
dicta Aquilana bonorum 17. Iunii 1624. coram
bon. mem. Remboldo apud Post. decis. 11.

52 Est etiam aduertendum, quod causa † se-
mel facta curialis semper remanet curialis;
& si quid postea innouatur in partibus, re-
uocatur ratiqum attentatum, Rota in sa-
muel. attentatorum 2. Decembris 1650. coram
R. P. D. Cerro in folio.

De Sacra Rota Romana Auditoris
Artic. IV.

53 Rota Romana Tribunal quale sit; & qui eli-
gantur in Auditores.

54 Auditorum Rota priuilegia, quam sint. &
num. 116.

55 Index cause quis dicatur inter Auditores Rota.
& num. 73.

56 Auditores Rota non votant in causis familiarium,
& consanguineorum ad secundum gradum.

57 Rota non remittit causas ad Cancellariam, sine
expressa licentia Pape.

58 Auditores Rota non pronunciant sine voto casu-
diorum, nisi partes consentiant.

59 Amplia idem etiam in quocunque decreto præ-
iudiciali.

60 Terminus pro seruato, quantum durat in Rota.

61 Commissio unica sufficit in Rota pro terminan-
da causa.

62 Auditores Rota dant partibus copias decisionum
& sunt incorruptibiles. & num. 63.

63 Item student, ne quid fiat contra Ius, contra sti-
lium, & decisiones antiquas.

64 Item sequuntur aliquando æquitatem de voto
coadiutorum.

65 Auditores Rota quas utilitates attendant, & de
cognoscant causas criminales. & num. 67.

66 Auditores Rota quibus diebus sedent. & num. 69.

67 Rota Urbana, & Martiniana, qua sit, & quan-
do fiat. & num. 70.

71 Causa in Rota, quomodo proponantur, & quali-
ter vota prebentur. & num. 72.

72 Terminorum reiteration, quare seruetur in Ro-
ta. & num. 85.

73 Rota cognoscit simul articulum grauaminis, &
negotium principale.

74 Rota fatalia prærogat, & de nouo concedit.

75 Rota quomodo procedat, quando sententia est
nulla.

76 Rota decernit sequestra, prauia disputatione
duby.

77 Decanatus Rota etiam datur in casu obitus
Decani.

80 Auditoratus Rota vocat per obitum, vel per
promotionem Auditoris.

81 Rota non admittit ad patrocinium nisi probes, &
examinatos ab ipsa.

82 Rota inuehitur contra utentes verbis iniuriis.

83 Curiales quomodo examiniuntur a Rota, & exem-
plar approbationis. & num. 84.

86 Rota loquente omnia Tribunalia obmutescunt.

87 Sententia lata contra decisiones an valeat.

88 Rota cognoscit solum causas valoris 500. sen-
torum, & supra.

89 Causa beneficiales omnes dicuntur Rotaless.

90 Rota an exequatur sententias aliorum Tribunal-
lium.

91 Et qualiter exequatur rem indicatam alterius
Tribunalis.

- 91 *Auditorum Rota in procedendo dicitur Iudices ordinari, in sententiando delegati.*
- 92 *Possunt conferre beneficia loco Papa, & confirmare electionem loco ordinarij.*
- 94 *Iudicant de bono, & aequo; nec reuelant secreta disputationum. & num. 95.*
- 96 *Bonus ius dicitur stare pro eo, qui habet decisionem.*
- 97 *Decisio ultima attenditur ex duabus contrariis.*
- 98 *Decisio semper est sequenda in dubio, & quare.*
- 99 *Sententia Rotales comprehendunt omnia, quae continentur in decisionibus.*
- 100 *Rota an det sequestrum contra habentem sententiam favorabilem.*
- 101 *Rota non dat expeditionem sine noua disputatione post decennium.*
- 102 *Rota dat executorialis post tres conformes in causis de paribus.*
- 103 *Rota concedit etiam ad partes mandatum executorialum. & num. 106.*
- 104 *Executoriales intimatae in paribus reproducantur in Rota; & seruantur quattuor termini ad docendum de paritione. & num. 113.*
- 105 *Executoriales praedictae quare reproducantur.*
- 107 *Executoriales litterae contra latitantem qualiter sufficienter intimentur.*
- 108 *Latitatio quomodo probetur; & qualis sit via securior. & num. 109.*
- 110 *Praesentatio executorialium, vel inhibitionis an sufficiat facta per procuratorem. & num. 111.*
- 112 *Defectus citationis sanatur per scientiam illius.*
- 114 *Rota reuenter recipit resolutiones Congregationis Concilij. & num. 115.*
- 117 *A.C. non exequitur mandata aliorum nisi iustato de meritis.*
- 118 *Sententia alterius Tribunalis non reuocatur in Rota, si causa fuit commissae prout in prima; nec transportatur alia prioris instantia. & num. 122.*
- 119 *A.C. procedit etiam ipse prout in prima, sine obligatione Camerali, sed debet exprimi priuilegium l.vnica.*
- 120 *Rota procedit prout in prima, vigore clausulae quam, & quare. & num. 122.*
- 121 *Dubia super damnis, quae dependunt a negotio principali, non disputantur in Rota.*
- 123 *Clausula quam, & quas comprehendit causas motas, & mouendas. & num. 125.*
- 124 *Rota vigore clausulae quam, & quas relaxat mandatum, euam si causa sit commissae cum clausula, si quid exequendum.*
- 126 *Contractus si sit factus in Vrbe, & non alibi destinatus solutio, an possit agi in curia, & coram quibus Iudicibus, & qualiter.*

93 **Q**uale sit Sacrum Tribunal Rotae Romanae, dignoscetur potissimum per ex innata qualitate Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Auditorum, qui ut mandatur *san. mcm. Martinus V. constit. 3. §. 14.*

pag. 240. in Bullario nouo tom. 1. eliguntur ab vniuersis mundi Partibus, inserunt omnes Doctores primarios; Et non sufficit quod Auditor sit vtriusque Iuris Doctor celeberrimus, nec quod post doctoratum per triennium publice legerit, sed requiritur, quod sit commendatus de vita, ac morum honestate, aliisque virtutibus; nec satis est, hoc nisi admittatur etiam praui rigorosa inquisitione, & nisi publice substituerit coram Collegio Eminentissimorum Cardinalium, & alijs Illustrissimis Coauditoribus, & Consistorialibus Aduocatis, ac omnibus Praelatis, & vno verbo coram vniuersa Curia Romana disputationes publicas, & demum alias secretas coram Illustrissimis DD. Coauditoribus, adeoque per necesse dicatur insignissimi.

Et propter continuos labores Apostolica + Sedes illos fecit immunes a recitatione horarum, horis communiter destinatis, & contentatur, quod recitent horis anticipatis, vel posticipatis, & impartita est indulgentiam stationum Urbis, eorum propriam Capellani visitantibus Domi, ut in *constitut. fel. record. Clementis VII. constit. 13. §. 7. & 8. pag. 485. dicto Bullario nouo tom. 1. Gaudent etiam omnibus priuilegijs, & gratijs Illustrissimorum Referendariorum, & habent alia priuilegia, de quibus in *constitutione 12. Pauli III. pag. 535. dicto tom. 1.**

In casu quo inter easdem personas fuerit commissa causa + super eadem res diuersis Auditoribus, ille erit Iudex, cui primo praesentata fuerit commissio, ita *Martinus V. Sanctissimus Pontifex constit. 5. §. 4. fol. 243. d. tom. 1. & Bonifac. VIII. constit. 13. fol. 340. in Bullar. nouo tom. 1.*

Nullus se ingerit in dandis votis in causis familiarium suorum, + neque in causis consanguineorum vsque ad secundum gradum: sic disposuit *san. mem. Paul. V. constit. 71. de Auditor. Rota §. 3. fol. 196. in Bullario nouo tom. 3.*

57 Causas ad Cancellariam + pro sola partiū importunitate nunquam remittunt, nisi de expressa licentia Papae, iustis de causis deductis, & approbatis in plena Rota, ex dispositis a Sanctissimo Papa Pio IV. *const. 44. §. 15. fol. 44. in Bullar. nouo tom. 2.*

Nunquam pronuntiant diffinitiuam sententiam, nec minus + interlocutoriam habentem vim diffinitiuam, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis Coauditorum; possunt tamen id facere de expresso Partium consensu in actis praestito: idemque dicatur in alijs + quibuscunque praedicialibus decretis ex *dicta constitutione §. 4.*

Proferuato in dicto Tribunali durat toto anno per quindecim dies, + in vltima vtro audientia ante ferias durat per mensem.

Contenti sunt etiam vnica commissione
61 ab initio vsque ad finem causæ ad instar
ordinariorum, & ideo vigore eiusdem com-
missionis possunt præfigere terminū ad doc-
endum de attentatis, de nullitatibus, & de
causis restitutionis in integrum, & ad expen-
ditionem causæ deuenire, decernere remis-
sorias, dilationes concedere, & liquidationem
fructuum ad partes delegare ex vi eiusdem
constitutionis §. 2.

62 Dant copias decisionum Partibus ꝑ peten-
tibus vigore dictæ constitutionis §. 8. sunt
incorruptibiles in ingerendo se in disputa-
tione causarum ꝑ erga Amicos, Procurato-
res, & Advocatos. Et student summo-
63 re quid har contra ius, ꝑ contra stilum, &
64 contra decisiones antiquas. Bene verum ꝑ
65 est, quod maxima ratione ducti, & non sine
votis omnium aut duarum illorum partium
quodocunque aequitatem complectuntur ad
maximam litigantium utilitatem, sic moni-
ti ab eadem constitutione §. 10. vsque ad 13.

Non attendunt alias nullitates, quam lu-
66 risdictionis, citationis, ꝑ mandati causas
67 criminales nullo modo ꝑ cognoscere volunt,
sed illas relinquunt iudicibus ordinarijs, sic
suadente eadem constitutione §. 16.

Sedent nostris temporibus bis tantum in
68 hebdomada, vtpote ꝑ die Lunæ, & die Ve-
neris, & si aliqua litarum dies est impedita,
loco illius sedent die Mercurij.

69 Quando ꝑ autem impediti reperiantur
omnes isti dies, fit Rotæ in die Iouis, vel in
die Sabbati, si dies Iouis est feriata, & voca-
tur Martiniana à nomine Pontificis, qui ta-
lem provisionem demandauit, vt in consti-
tutione Martini V. constit. §. 31. fol. 244. in
dist. Bullar. nou. tom. 1.

Semel in anno fit etiam in vigilia vena-
60 bilis semper solemnitatis Sanctissimi Corporis
61 Christi, ex iussu san. mem. Fr.
62 benci VIII. & ab eo nuncupatur Vrbana,
credo factum ne Patres, qui ex debito inter-
uenire debent tantæ solemnitati, à studijs
causarum decidendarum distrahantur.

Modus proponendi causas fuit inductus
71 à sel. recodatione Ioanne ꝑ XXII. constit. 14.
§. 9. fol. 178. in Bullar. nou. tom. 1. vbi quod
prior proponit Illustrissimus Decanus, &
deinde alij secundum gradum receptionis
ipsorum.

72 Vota quoque quatuor ꝑ Corresponsalium
quique recipit iuxta ordinem, illaque se-
creta retinet, & ex eis decisionem extendit,
illaque postea partibus vt supra communi-
cat iuxta stilum: de his loquitur dicta consti-
tutio 14. Ioannis XXII.

Innocentius quoque Octauus edidit con-
73 stitut. 13. fol. 340. in Bullar. nou. tom. 1. ꝑ quæ
Rotæ Auditorum præuentionem declarat.

74 Concedit reiterationem terminorū ꝑ sub-
stantialium nulliter, vel inculcate seruato-
rum, ad euitandas nullitates, & finem litibus
celerius imponendum.

75 Procedunt quoque semel super ꝑ articulo
grauaminis, & negotio principali insimul,
omisso articulo appellationis.

76 Fatalia in causis ꝑ prorogant, & de nouo
concedunt.

77 Et si prima, vel secunda sententia ꝑ dete-
gitur nulla ex inordinato processu, vel ex
eo, quia non fuit præstitum iuramentum,
super perihorefcentia, dummodo illud præ-
stetur postea quandocunque in quacunque
parte iudicij, solent confirmare, vel infirma-
re, reiectis tamen expensis.

78 Sequeltra solent ꝑ decernere præuia dispu-
tatione.

79 Quando autem contingit obitus ꝑ Deca-
ni, talis Decanatus confertur antiquiori Au-
ditori præfenti in Curia, vel absenti ex cau-
sa Reipublicæ, sic disponit sel. recor. Pius IV.
constit. 61. fol. 67. in Bullar. nou. tom. 2.

80 Auditoratus vero nunquā solet ꝑ vacare
aliter quam per obitum Auditoris, vel per
eius promotionem ad Ecclesiam Cathedra-
lem in const. 6. §. 1. Innocentij VIII. pag. 335.
in Bullar. nou. tom. 1.

81 Non admittit ad scribendū, ꝑ & patrocini-
andum alios Procuratores, nisi illos qui in
Rotatoria, experientia, & stilo Curie exa-
minati, & qui habita debita informatione
de moribus, fidelitate, & honesta vita re-
pertæ fuerint idonei & per sacrum Tribunal
per eius parentes literas admissi, ex vi consti-
tutionis §. sel. recor. Martini V. §. 14. fol. 143.
in d. Bullar. nou. tom. 1. vbi etiam idem Pon-
tifex acriter inuehit ꝑ contra Procuratores

82 vtentes iniurijs, contumeliosis verbis, & ma-
lo modo loquendi, formidabiles penas illis
comminando, vt ipsius puniatis, ceteri à si-
milibus arceantur.

83 Formula vero dictarum litterarum ꝑ legi-
tur composita in simplicitate cordis, itaque
conceduntur præuio rigorofo & improuiso
examine, in quo interueniunt Reuerendissi-
mus Sacre Rotæ Decanus, & quandoque cū
aliquo eius Collega, & vterius duo, vel tres
Primarij Procuratores de Collegio Curialiu.

84 Tenor dictarū litterarum ꝑ est huiusmodi
Die Veneris 15. Februarij 1636. fuit appro-
batus D. Egidius Bonifacius. Ioannes Bapti-
sta Corcinius Rotæ Decanus. Locis sigilli
eiusdem D. Decani.

Videtur etiam in eadem constitutione §. 19.
85 20. ꝑ seqq. modus seruandi terminos sub-
stantialis, & procedendi in causis in eodem
Tribunali.

86 Clarum est etiam, quod hoc Tribunal est
ꝑ adeo eximium, vt eo loquente cetera Tri-
bunalia

bunalia obmutescant, vt nos certiores facit
Mandos de commiss. tit. de mouit. quaest. 27. nu. 6.

Et quod sententiae late contra decisiones

87 † illius nihil valent, *Gabriel. conclus. 7. nu. 2. de sent. & Mascard. conclus. 474. nu. 2.*

88 † Et non cognoscit causas inferioris † valoris scutorum quingentorum, *Marches. de commiss. par. 1. cap. 5. fol. 54. nu. 93. & dicit idem Innocentius constitut. 8. 5. 3. dist. fol. 340. in dicto Bullar. nou. tom. 1.*

89 Sunt etiam Rotales omnes causae † beneficia, *Marches. de commiss. auocat. caus. cap. 1. n. 6. & ratio est, quia sunt inestimabilis valoris, Lancel. de attentat. dist. pend. in praf. nu. 323.*

Sententias vero aliorum Tribunalium.
90 † nunquam exequitur Rota, nisi cognito de meritis, & iustitia illarum, *Guidopap. decisione 215. & 368. & Rota decis. 165. par. 2. in nou. Boccace. de censib. par. 2. nu. 174. & praecepit quando agitur de sententia de partibus, Mobedan. decis. 338. Put. decis. 204. lib. 1. Rot. in Salamantina censurarum 28. Novembris 1594. coram Cardinali Seraphino decisione 1098.*

Et quando agitur de executione rei, iudicatur alterius Tribunalis † non requirit transportationem actoris, dummodo exhibeantur iura, in quibus fundatur iustitia sententiae, *Rota Eugubina praedicti 11. Febr. 1650. coram R. P. D. Cerro, in folio.*

Et quia dicti Domini Auditores habent iurisdictionem ordinariam, *glos. in Clement. 3.*

93 † Auditor † de rescript. Cassador. decis. 5. eodem tit. Capuraquen. decisio. 287. de rescript. in 6. Ant. de nullit. ex defectu iurisdictionis delegat. nu. 6. & licet in sententiando illam habeant delegatam, tamen dicuntur Iudices ordinarii in procedendo, *Mobedan. decis. 7. nu. 2. de testibus.*

93 † Et possunt conferre beneficia † litigiosa d. Clement. Auditor de rescript. ubi Innocent. nu. 5. & 18. Zabarell. post glos. d. Clement. nu. 24. verb. poterit de rescript. & Vitalin. nu. 15. Possunt confirmare electionem factam loco ordinarii, *Vitalin. ubi supra nu. 46. & Zabarell. nu. 12. & ligant manus ordinariarum, qui pendente lite in Rota non possunt providere, Vitalin. ibidem nu. 29.*

Procedunt, & iudicant grām de bono,

94 † & a quo rigore Iuris omisso, *Auguonen. decis. 34. nu. 4. eorumque decisiones sunt magne auctoritatis, Mascard. dist. conclus. 484. nu. 4. Lancelotti. de attentat. post inhib. limit. nu. 2. Rot. decisio. 12. nu. 2. par. 2. divers. adeoque custodiunt silentiū de disputationibus habitis in Rota, † & eiusdem resolutionibus, & causis, quare ita resoluntur ante publicatas decisiones, vt sit impossibile ab eis quicquid scire, vigore const. Urbani VIII.*

95 † ultima in Appendice Bullarj noui.

96 † Et ille, qui habet decisionem pro se, † dicitur habere bonum ius ex parte sua, & constare de eius bono iure, *Rota in Venetianum pecuniaria 17. Iunij 1605. coram bon. mem. Pet. na, apud Fenzon. decis. 10. circa princip. & in Romana societatis 22. Iunij 1611. coram san. mem. Innocentio X. in folio.*

Si vero contingat duas adesse decisiones

97 † contrarias, vltima est seruanda, *Mascard. conclus. 484. in fin.*

Et in rebus, dubijs dictae decisiones ab alijs iudicibus semper sequendae sunt, *Honded. conf. 66. nu. 50. lib. 2. quia (vt inquit Ant. tit. ex defectu iurisdictionis, nu. 17.) tales decisiones tanquam ab vltimo fonte Iuris vtriusque emanant ubique gentium, tanquam stellae in firmamento coruscant, suntque praecipuum iustitiae iubar, ac totius Romanae Curiae splendor.*

99 † Et sententiae Rotaes comprehendunt omnia, de quibus fuit dispositum in decisionibus antea emanatis, vt est casus in *Meleuitana antiquitatis 4. Iulij 1646. coram R. P. D. meo Ferospio, in folio.*

100 † An autem in Rota in beneficialibus † detur sequestum contra habentem sententiam fauorabilem, est decisio in *Meleuitana commendae de Vours 13. Maij 1650. coram R. P. D. meo Cerro, in folio.*

Si vero partes, sine negligentes in expectando causas per decennium, † & postea petant executionem, de stilo Rotae est, quod causa non expeditur nisi reuideatur decisio: est casus in vna *Nullius, seu Burgen. Iuris visitandi 14. Iunij 1647. coram R. P. D. Rojas, inter volantes.*

102 † Post tres conformes in causis † de partibus, & vltra montes, solent dari litterae executoriales, in causa *Tarraconen. primitiarum 34. Ianuarij 1639. coram Reuerendissimo*

103 † D. Dunogetto Decano, † inter volantes; sed non ideo si conceditur mandatum executionum potest dari de nullitate mandati, si illud relaxatur extra Statum, vt dicitur in *d. decis. in fin. adducendo pro ista opinione, Ludouf. decis. 43.*

104 † Quando autem † conceduntur dictae executoriales extra Statū vigore trium conformium, non potest illarum vigore capi aliqua possessio; sed postquam fuerint executae, debent reproduci in Rota ad effectū seruandī quatuor terminos ad docendum de partitione primo pro prima, secundo pro secunda, tertio pro tertia, & quarto pro quarta, ad effectum obtinendi declaratorias, quia secus posset dari de attentatis, *Rota in eadem Tarraconen. primitiarum 16. Novembris 1639 coram Reuerendiss. D. meo Dunogetto Decano.*

105 † Et ratio est, quia tales litterae † habent solum vim monitorij, vt quid soluat, vel aliquid

quid faciat, sed non continent præfiam comminationem: quod non est dicendum de mandato executiuo, quod præfice compellit ad soluendum illico per bonorū ablationem, eorumque subhaftationem, & deliberationem; illis vero non extantibus, per capturam ipsius debitoris.

106 Et licet, vt diximus, non soleat concedi ꝑ mandatum executiuum, neque pro expensis sed loco illius fuerint datæ aliquando executoriales, vt in casu *decisionis* 596. num. 3. *vers. ultra quod, par. 3. recent.* non ideo Rota vt supra male facit, vel nulliter procedit, si dat mandatum executiuum loco executorialium, *Ludonis, dicta decision. 43. cui in dicta Tarraconen. primitiarum 16. Novembris additur Cassid. decis. 6. num. 11. vers. nisi loco executorialium.*

107 Nec quando pars dolose latitat ꝑ est necesse, quod dicæ litteræ intimetur personaliter: quia ex causa talis doli sufficit intimatio illarum facta alicui ex affinibus, ac domi intimandi, & per edictum ad valuas Ecclesiarum.

108 Latitatio ꝑ dolosa, & malitiosa probatur ex diligentijs Nuncij, seu Apparitoris in Patria latitantis, & in domibus proprijs ipsius, & affinium, vt est casus in *Pampilonen. decisionum de Verasqueij 12. Iunij 1649. coram bon. mem. Arguelles.*

109 Securius via est intimatio ꝑ personaliter excutæ, vt in causa *Tarraconen. primitiarum 26. Iunij 1645. coram Reuerendiss. D. meo Decano, pariter inter volantes.*

110 Si autem non præsentetur ꝑ à Curfore, Mandatario, vel Nuncio, nil releuat, quia satis est, quod præsentetur à Procuratore obtinentis coram Notario & testibus. ꝑ Et adducitur ratio, quia tota vis citationis consistit in notitia, & certa scientia citati. Et ratio rationis est, ꝑ quia si constat citatum habuisse scientiam citationis, sanatur omnis defectus, & ardeatur citatus perinde, ac si citatio fuisset legitime excutæ. Rota in *Casragustana distributionum, seu attestatorum 25. Maij 1646. coram R. P. D. meo Cerro, in folio.*

113 Et de huiusmodi stilo, quod ꝑ executoriales reproducantur in Rota, licet iudicibus delegatis in illis decur facultas declarandi, & denunciandi, & quod hoc supremum Tribunal tantum procedat ad vltiorem executionem, præter *Vestr. lib. 8. cap. vltimo, num. 16. dicit Rota in Tridentina matrimonij 11. Martij 1650. coram R. P. D. meo Albergo, inter volantes*; fuerat etiam antea dictum hocidem in *Vicen. prioratus coram fel. record. Innocentio X. tunc eiusdem Auditore, quæ est imprellæ. post secundum volum. conf. Farinacc. decis. 283. num. 1. & 2.*

Praxis Canilli Capucij.

114 Ita reuerenter DD. Auditores suscipiuntꝑ resolutiones Sacri Concilij Tridentini, quo ipsi cõtra omnes semper vtuntur in facti contingentia, vt prouideatur statim illis acquiescere, vt testatur eadem Rota in *Vicen. iurisdictionis 2. Maij 1650. coram R. P. D. meo Cerro, & alibi passim inter volantes.*

Talesque resolutiones obseruat etiam si contra illas præcesserit ꝑ aliqua diffinitiuæ in iudicio contentio, vt in causa *Acerneu. Vicary 3. Martij 1650. coram Eminentiissimo D. meo Cardinali Osobono, in folio.*

116 Vt vero congerantur paucis ꝑ reliqua, priuilegia huius supremi Tribunalis, consules de materia *constitut. 35. 54. 55. 57. & 58. Pij IV. fol. 38. 54. 55. 60. & 114. in Bull. non. tom. 2. constitut. 96. Gregorij XIII. fol. 362. eodem tom. constit. 3. & 5. Martini V. fol. 239. & 242. a. Bull. nou. tom. 1. constit. 2. Sixti IV. fol. 302. vbi reducitur ad numerum duodecim, constit. 6. & 13. Innocentij VIII. fol. 335. & 340. tom. 1. constit. 3. Leonis X. fol. 404. & constit. 13. Clementis VII. fol. 484. constit. 12. Pauli III. fol. 124. tom. 1. constitut. 44. fol. 445. tom. 2. & ad constitut. 61. fol. 67. Pij IV. qua loquitur de Decano, tom. 2.*

117 Et non solum Rota, sed etiam A.C. ꝑ est renitens in exequendo mandata aliorum Tribunalium, nisi gustato de meritis, & iustitia illorum, vt in *Romana domus 17. Martij 1649. coram R. P. D. meo Bichio, inter volantes*; & in *Lucana vnionis 27. Aprilis 1648. coram R. P. D. Ghislerio, in folio*, & dixerat ante Rota in *Romana locationis domus 14. Aprilis 1614. coram bon. mem. Cardinali Verospio, in manuscriptis.*

Et si in Rota proceditur prout in prima, non est opus reuocare ꝑ sententiam latam, extra eam; præsertim, quando causa fuit commissæ prout in prima, & fuit factus nouus processus, & nec est opus hoc casu transportare acta prioris instantiæ, vt in *Marsicen. iurisdictionis 18. Februarij 1647. coram eodem R. P. D. meo Bichio, inter volantes.*

A. C. quoque procedit prout in prima; sine obligatione ꝑ Camerali, sed tali casu debet exprimi in monitorio priuilegium, *l. vnica, C. quando Imperator, vt in Spoletana prædij 9. Nouembris 1619. coram san. mem. Innocentio X.*

Replico, quod Rota procedit prout in prima, vigore clausulæ, quam, & quas, ꝑ quatenus non fuit exaduerso aliquid oppositum.

Nec ibi disputantur dubia super damnis, & interesse, quando disputatio similis ꝑ dependet à negotio principali, in quo illi videtur inesse, vt in *Romana subactio 17. Iunij 1651. coram dict. R. P. D. meo Albergo, inter volantes.*

113 Et vigore dictæ clausulæ ꝑ potest pronunciare prout in prima, absque eo quod reuocetur sententia lata extra Rotam, dum præcipue prima sententia non fuit lata contra iura in Rota deducta, vt in *Melenitana commendæ de Vaours* 4. Febr. 1650. coram R.P.D. meo Cerro, inter volantes.

Et comprehendit omnes causas motas, & mouendas, ꝑ vt in *Romana Palatii* 4. May 1648 coram eodem, in folio.

Vigore etiam dictæ clausulæ si A. C. relaxat mandatum ꝑ vigore obligationis Cameralis, & si fuit commissa causa à Signatura cum clausula, si quid exequendum, Rota vigore dictæ clausulæ in commissione præsentata contentæ solet relaxare mandatum executiuum, vt in *Aneonitana manna* 21. Iunij 1649. coram Eminentissimo D. meo Cardinali Corrado, inter manuscriptas.

Si quis etiam cepit iudicium in Saluiano ꝑo immisione ꝑ ad aliquod prædium, & deinde fuit commissa causa in Rota, si petit immisionem ad alia bona, & in commissione adest dicta clausula, potest obtinere, quia illa comprehendit lites motas, & mouendas, & est ac si ab initio omne ius, etiam quo ad alia bona, fuisset deductum, vt in *Mediolanen. Censu* 22. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Melio, inter volantes, & idem firmat *Romana fideicommissi, seu attentatorum* 11. Febr. & 17. Martij 1647. coram R.P.D. Arguelles, inter manuscriptas.

Et si contractus est stipulatus in Vrbe, vel non est alibi destinatus solutio, poterit Reus, etiam Forensis, in Curia ꝑ conueniri, vel coram A. C. vel etiam in Rota præuia commissione cum facultatibus A. C. vt est casus de A. C. in *Nucernina affilia* 4. May 1648. coram R.P.D. Verospio, in folio.

De Gubernatore Vrbs.

Artic. V.

127 Gubernator Vrbs habet conspicuam iurisdictionem in ciuilibus, & criminalibus.

128 Gubernator Vrbs, quæ delicta cognoscit, ꝑ contra quos procedat, vsque ad num. 142.

143 Vicarius Vrbs, & A. C. in quibus causis cognoscant iuxta præuentionem cū Gubernatore.

144 Vicarius Vrbs procedit contra sollicitantes in confessione.

145 Saera Consulta Tribunal sedet, bis in hebdomada.

Tribunal prædictum quomodo sit formatum, & qualiter decidat causas, ibidem.

Gubernator quoque Vrbs præter superius dicta habet in Vrbe iurisdictionem ꝑ conspicuam, in ciuilibus quidem limitatam vt supra, sed in criminalibus amplam, vt in

constitut. 8. Leonis X. fol. 409. in Bullar. nou. tom. 1. constit. 1. Pij IV. fol. 1. tom. 2. constit. 34. eiusdem fol. 38. & constit. 56. eiusdem fol. 60. tom. eadem, in constit. 107. Pij V. fol. 326. constit. 4. Gregorij XIII. fol. 279. in constit. 72. Sixti V. fol. 359. tom. 2. & constit. 71. Pauli V. fol. 149. tom. 3. & constit. 93. Urban. VIII. fol. 104. tom. 4. quodque habeat cum alijs Iudicibus in criminalibus cumulatuiam, declarat Gregorius XIII. constit. 61. fol. 330. diHo tom. 2. idemque dicit constit. 93. Urbani VIII. fol. 104. tom. 4.

Proceditque super omnibus delictis in Vrbe, & districtu commissis, ꝑ videlicet contra Assassinos, Homicidas, & Banditos, & contra deferentes Arma prohibita, puta Archibugiettos, Cutillos, & similia; non solum vigore bannimentorum generalium, quæ iuxta tempus renouantur, verum etiam vigore constitutionis 27. Pij IV. de qua in Bullar. nou. tom. 2. fol. 29. constit. 49. fol. 40. constit. 52. fol. 50. vigore constitutionis 9. 10. 24. 40. 138. & 145. Pij V. in eodem Bullario, & tom. constit. 65. Gregorij XIII. fol. 336. innouat. per Sixtum V. constit. 6. fol. 374. tom. 2. & per Clement. VIII. constit. 37. fol. 38. tom. 3.

Procedit contra Notarios criminales, sui Tribunalis propalantes ꝑ depositiones Reorum in secretis Carceribus decenterum, vigore constitutionis 67. Pij V. de qua in dicto Bullar. nou. tom. 2. fol. 199.

Contra Tonsores, & Fabricatores Monetæ, vigore constitutionis 111. eiusdem Pontificis, de qua ꝑ in eodem Bullar. & tom. fol. 237. Contra fraudolentos decoctores, vigore constitutionis 152. eiusdem Papa, de qua in eadem tom. fol. 238.

Contra Scribentes aduisos secretos, & Libellos famosos, vigore constit. 147. fol. 269.

131 ꝑ eiusdem Pontificis, & constit. 4. Gregorij XIII. fol. 274. tom. 2.

Idem contra Duellantes, vigore constitutionis 78. eiusdem Gregorij XIII. fol. 347. & constit. 1. ꝑ Clementis VIII. fol. 10. tom. 3.

Contra Exules, & alios in Vrbe, & districtu commorantes, qui animalia, & alia

133 bona in Scatu ꝑ Ecclesiastico diripiunt, adducunt, recipiunt, vel permutant, vigore constitutionis 98. Gregorij XIII. fol. 364. eodemque innouat. in constit. 6. Sixti V. de qua in eodem tom. fol. 374.

Vltius cōtra se recipientes in locis franchis, & franchitiam acclamantes, vigore

134 constit. 12. eiusdem Papa, ꝑ de qua fol. 282. tom. 2. Præterea procedit contra querentes,

135 sine causa, temerariam ꝑ thori separationem vigore constit. 46. Sixti V. fol. 421. tom. 2.

Item contra armatos, qui insimul conueniunt, & faciunt ꝑ caualcatas, vigore constitutionis 75. eiusdem Sixti V. fol. 468. tom. 2.

Vlt.

Vltetius contra procurantes abortus, vigore *constitut.* 87. *eiusdem*, § de qua *fol.* 487. *tom.* 2. quæ postea fuit in aliquibus moderata per *Greg. XI* *const.* 8. *fol.* 532. *tom.* eodem.

138 Contra maleficos, & Astrologos execrantes artem iudicalem astrologix, § & diuinationis, vigore *constitut.* 1. *Innocentij VIII.* *fol.* 330. *tom.* 1. *constitut.* 17. *Sixti V.* *fol.* 388. *tom.* 2. & *constitut.* 113. *Vrbani VIII.* *fol.* 318. *tom.* 3.

Contra incestuosos, & tales incestus procurantes, vigore *constitutionis* 54. *Sixti V.* 139 § de qua *fol.* 333. *tom.* 2.

Contra sodomitas, vigore *constitut.* 72. 140 § *Py V.* *fol.* 202. *tom.* 2. Contra committentes, 141 & execrantes cambia § illicita, vigore *constitut.* 118. *Py V.* *fol.* 246. *tom.* 2.

Tandem contra offensores, vel partem, vel procuratores, vel sollicitatores ex causa litium, § vigore *constitut.* 81. *Gregory XIII.* *fol.* 349. *tom.* 2. & *constitut.* 63. *Pauli V.* *fol.* 184. *tom.* 3. & sub rigore seruatur disposita in *constitut.* 11. *Alexandri VI.* *fol.* 352. *tom.* 2.

Declara tamen, quod pro eisdem delictis procedit etiam iuxta præuentionem § Auditor Camere, qui extendit vires suas in toto Statu Ecclesiastico, & quatenus res agatur cum Clericis, etiam extra Statum Ecclesiasticum, attenta prærogatiua, propter quam est executor litterarum Apostolicarum.

Sed contra sollicitantes in confessione, 344 tanquam loci ordinarius procedit § Vicarius Pape in Curia, vigore *constitutionis* 34. *Gregory XIII.* *fol.* 318. *tom.* 2. sed tutius dices, quod debeat procedere contra illos Sanctissimum, & Terribile Inquisitionis Tribunal.

Tribunal quoque, seu Congregatio nuncupata Sacra Consulta, § in qua bis in hebdomada conueniunt plures seniores, & prudentiores Sacri Collegij Purpuratores, die scilicet Martis, & die Veneris, vitæ necisque causas processuorum de criminibus in Statu Ecclesiastico mediare, & immediare subiecto patratis, cum summa ampleque potestate cognoscit, ex vi *constitut.* 74. *Sixti V.* de qua in *Bullario nouo* *tom.* 2. *fol.* 467. vitæque in propositione, & relatione causarum Pönentibus, Prælaris sagacioribus, & magis practicis, qui eligi possint, experientia insignibus, habetque deputatum Secretarium, præter Sanctissimis Sux Referendarium, & cōmensalem, qui resolutiones, & præcepta Consilientium pandit, & communicat in Curia ad officij secretaria, litterasque signatas ab Eminētissimo Perfectione Congregationis transmittit extra Curiam, cui, vel quibus res expostulat transmittendas, & aliam prout occasio, & munus requiritur pro bono Reipublicæ explet. huius Congregationis

Praxis Camilli Capuci.

nis post necem, & extirpationem plurium ex facinorosis illatus Ecclesiastici, Ampliator fuit *Clemens VIII.* ut in eius *constitut.* 15. *fol.* 13. in *Bullar. nouo* *tom.* 3.

De Camerario, & Camera Apostolica. Artic. VI.

146 Cardinalis Camerarius, quam iurisdictionem habeat.

147 Magistri viarum, quam iurisdictionem habeant.

148 Camera Apostolica, quot habeat Prælatos, & quot olim fuerint. & num. 149.

Cardinalis Camerarius, etiam præter iurisdictionem habet suum Tribunal, 146 & præter iurisdictionem in Bancherios Hebræorum ius dicit, ut etiam dicam infra titulo, de iurisdictione inter Cameram, & particulares, & inter aliquo modo Camere subiectos, puta officiales, ipsosque particulares in prima instantia, & cognoscit in secundæ causas in gradu recursum ad decretis DD. Conseruatorum Vrbis, eiusque iurisdictione legitur fundata in *constitut.* *Vrbani XI.* *fol.* 221. *tom.* 1. *constitut.* 11. *fol.* 558. *Pauli III.* *constitut.* 3. *fol.* 567. *Iul. III.* *fol.* 567. *tom.* 1. *constitut.* 20. 26. 102. & 104. *Py IV.* *fol.* 23. 28. 118. & 129. *tom.* 2. *constitut.* 65. *Clementis VIII.* *fol.* 65. *tom.* 3. quibus etiam adduntur facultates eisdem tradite à Gregorio Decimotercio super iure congrui, & materijs illius, ut ex *constitut.* 22. *fol.* 292. *tom.* 2. An autem eius iurisdictione Sede Vacante conquietat, videbitur infra tit. de contradicis.

147 Et in hoc aduertendum, quod & etiam magistri viarum, vigore huius constitutionis habent proprium Tribunal, quod fuisse etiam antiquissimum, docet *constitut.* 9. *Martini V.* *fol.* 246. *constitut.* 20. *Sixti IV.* *fol.* 324. *constitut.* 19. *Leonis X.* *fol.* 422. *tom.* 1. *constitut.* 103. *Py IV.* *fol.* 118. & ab eorum sententijs committitur appellatio ad viarum Præsidem Clericum, Camere Deputatum.

148 Camera vero constat inter cætera duodecim Clericis, & eorum & iurisdictione dicitur ordinaria, tanquam delegatio reperiatur facta in certo genere causarum, & præcipue in concementibus aliquale Camere interesse, vel ex quo Camera principaliter agit, vel excipit, vel ex quo alteram partium defendere tenetur.

149 Numerus ipsorum ab initio septem non excedebat, ut legitur § apud Eugenij Quartum *constitut.* 13. *fol.* 263. *tom.* 1. fuit vero anticus ad duodecim à Leone Decimo *constitut.* 24. *fol.* 435. *tom.* 1. & eorum authoritas legitur apud Calistum Tercium *constitut.* tit. 1. *fol.* 184. *Sixti V.* *constitut.* 1. *fol.* 301. *Innocentij VIII.* *constitut.* 4. *fol.* 333. *Iulij II.* *constitut.* 7. & 9.

fol. 359. Leonem X. constitut. 24. fol. 435. Paulum III. constit. 9. fol. 521. tom. 1. & Sixtum V. constitut. 100. fol. 508. tom. 2.

De aljs inferioribus Curie Tribunalibus.
Artic. VII.

- 150 Protomedicus Urbis, quam habeat iurisdictionem.
151 Domus Pia, quod Tribunal habeat.
152 Aromatariorum Tribunal quod sit.
153 Sacra Visita Carceratorum, quam habeat facultatem.
154 Procurator Fisci, & Commissarius Camera, quam habeant facultatem, & officium.
155 Index Burgi quis sit, & quam iurisdictionem habeat.

Sunt etiam in Vrbe alia diuersa Tribuna-
lia, ita vt etiam Medici non contenti
150 t ius dicere, & exercere contra infirmos, voluerint etiam Tribunal erigere, vt videtur apud Gregorium XIII. constitut. 40. fol. 307. tom. 2. Clementem VIII. constitut. 130. fol. 124. tom. 3. Sed miror tantos Pontifices inclinasse in concedendo Iudicaturam, & Tribunal ijs, qui de facto, vt aiebat insignis Aduocatus Michael Aguiló Tarraconensis, nihil vltra didicerunt, quam amicos, beneuolos, & bene ipsis facientes necare, quique diligentiores sunt in expediendo infirmos, quam causas.
Domus etiam Pia nuncupata, vulgo delle
151 *marmarite*, t habet speciale Tribunal, vt de hoc est constitutio 52. Gregorij XIII. fol. 318. tom. 2.

Nec sunt prætercundi Aromatarij, quoniam & ipsi ius dicunt, t habentque propria statuta; & quia lites habuerant cum Medicis, & concordiam inierunt, talis concordia reperitur confirmata à Gregorio Decimo tertio prima Idijs 1585: & pro eis edidit etiam constitutionem Clemens Octauus tertio Kalendas Ianuarij 1596: & vltimo loco datum fuit in ipsorum fauorem speciale Chirographum ab Urbano Octauo 9. Kalendas Augusti 1628. quæ conseruantur apud Notarium eorundem Aromatariorum.

De sacra Visita Carceratorum, tam in Ciuilibus, quam t in Criminalibus eleganter scripsit Illustrissimus, & Reuerendissimus Pater D. Ioannes Baptista Scannarolus iam nostræ Curie excellentissimus Patronus, mihi enim satis erit indicasse constitut. 44. fol. 560. Pauli III. constit. 3. Iulij III. fol. 379. tom. 1. & constit. 68. Pauli V. fol. 199. tom. 4. vbi tota huiusmodi materia continetur.

Quia vero, tam respectu interesse Camere, quam respectu interesse t Fisci, sunt deputati pro vtriusque defensione Procurator fiscalis, & Commissarius Camere, quam

authoritatem habeant, ad eandem sunt constitut. 20. Clementis VII. constit. 44. Sixti V. & constit. 71. super reform. Tribun. Urb. Pauli V.

155 In Tribunali Curie Burgi t Sancti Petri nuncupato, solet præfici vir integritate, & doctrina vtplurimum conspicuus.

Huiusque iurisdictione tam in ciuilibus, quam in criminalibus, vitæ etiam, & necis est ordinaria; & ab eius sententijs appellatur ad A. C. vel Gubernatorem Urbis.

De Iurisdictione Rotæ, & Iudicum Delegatorum.

Artic. VIII.

- 156 Auditores Rotæ, quam iurisdictionem habeant in pronunciando, & procedendo.
157 Commissiones directæ Auditoribus Rotæ, dicuntur potius distributiones.
158 Auditores Rotæ non possunt procedere ante præsentationem commissiois.
159 Commissio vnica sufficit in causis Rotalibus vsque ad finem.
160 Causæ beneficiales, & spirituales committuntur in Rota in omni instantia.
Causæ alia, quam committuntur in Rota. ibid.
161 Causæ leniores in secunda instantia committuntur Referendarijs.
162 Vicarij Foranei dicuntur Iudices ordinarij delegati ad vniuersitatem causarum.
163 Commissio directæ, seu alteri Iudici ordinario in id, quod spectat ad suam iurisdictionem excitat, sed non delegat.

Sacra Rotæ Auditores in procedendo habent iurisdictionem t ordinariam, in sententiando verò delegatam, gloss. in Clement. Auditor, vbi Doctores de rescript. Vestr. lib. 2. cap. de Capellan. Summ. Pont. fol. 43. & lib. 3. cap. Iud. 1. par. constare; fol. 56. Staphil. de litteris iust. cap. 1. fol. 267.

157 Ideo commissioes, quæ Auditori t diriguntur, dicuntur potius distributiones, quæ commissioes causarum, Rot. decis. 13. de offic. delegat. in nouis, t licet non possint ante præsentationem in ea procedere, Gomes d. compend. fol. 158. col. 1. & vt dixi, in causis
158 Rotalibus vnica t commissio sufficit, cuius vigore possunt Auditores omnia facere, vsque ad consummationem totius causæ.

Committuntur vt supra dixi, in Rota omnes causæ beneficiales. vndeque omnes sunt, t & spirituales in quacunque instantia ad Curiam confluentes, profanz, & omnes præterquam inter Romanos, dummodo ascendant ad valorem quingentorū; & denique causæ omnes graues in Curia terminandæ in quacunque instantia, si orator id petat, nisi ex dispositione, vel priuilegio Papæ in aliqua instantia,

ria, specialiter earum cognitio spectet ad alium Iudicem,

- 161 Causæ vero leues sub summa ꝛ scutorum quingentorum committuntur in secunda instantia, Prælati Referendarij Romanæ Curia assistentibus, exceptis causis Capitulinis, illique procedunt, vt Iudices delegati, de quibus loquitur *constit. 59. Pij IV. & constitut. 41. Sixti V.*

- 162 Alij sunt Delegati ad vniuersitatem causarum, de quibus non est facta mentio ꝛ supra, & isti sunt Vicarij Foranci Episcoporum, qui sunt quasi ordinarij in Territorio sibi attributo: & ad quæ restringatur eorum facultas, dicit *Franc. in cap. cum causam n. 20. extra de appell.*

- 163 Omnes ergo prædicti Iudices exceptis Auditoribus Rotæ, & Referendarijs ꝛ dicuntur habere iurisdictionem ordinariam in Curiâ, eisque præcipue Gubernatori, A.C. & Vicario, vt diximus, indifferenter causæ, tanquam ordinarijs committuntur, & circa commissionem causarum aduertendum est.

De Iurisdictione Iudicis ordinarij.

Artic. IX.

- 164 Commissio vt supra, non alterat. & num. 165.
166 Limita si iurisdictione exceditur; puta vt procedatur appellatione remota.
167 Commissio delegato in causa spectante ad ordinarium facit causam commissariam.
Index ordinarius non potest cognoscere causam delegatam, cessante delegato. ibidem.
168 Iurisdictiones distinguuntur ad summa, & causarum qualitate.
169 Causæ mercedum spectant ad Gubernatorem.
170 Causæ in forma Camere spectant ad A.C.
171 Causæ miserabilium personarum, & Viduarum spectant ad Vicarium.
172 Iurisdictione acquisita ratione qualitatis debet exprimi in libello, vel commissione. & n. 173.
174 Petitio, & non verificatio attenditur in commissione causarum.
175 Iurisdictione distinguitur ad quantitatem petita, non autem debita.
176 Cumulatio summarum, an fiat ad distinguendam iurisdictionem.

Processus factus ratione dubietatis summa, an sustineatur. ibidem.

- 164 **Q**uando committitur aliquid Iudici ordinario, quod alias ad eius ꝛ iurisdictionem spectet, dicitur excitari eius iurisdictione, vt in reformatione *Pauli V. tit. de A.C. s. in causis*, nec propterea efficitur ꝛ Delegatus, nisi in scripto aliquid contineatur, quod alteret eius iurisdictionem, vt si detur facultas procedendi appellatione remota, ꝛ tunc enim efficitur Delegatus.

cap. licet in corrigendis; ubi glos. & DD. extra de offic. ordinar. Franc. in cap. Pastoralis in princip. num. 9. extra de appell. & dista reformat. s. sequenti.

- Et si committatur Delegato causa, quæ ad Iudicem ordinarium ꝛ spectaret, mortuo delegato, vel quouis modo eius iurisdictione expirata, non potest ordinarius in ea se intromittere, *Franc. in cap. vt debitus in fine extra de appell.*

- Similiter, quia qualitates causarum, & summa distinguunt ꝛ iurisdictiones, præsertim inter Iudices minores, ac etiam inter maiores, vtputa causæ ꝛ mercedum Gubernatori, vt dicta reformatione; obligationis in forma ꝛ Camere A.C. vt ibidem; Viduarum, & miserabilium personarum, ꝛ Vicario Papæ, vt *constit. 1. Paul. II. constitut. 36. Paul. III. constit. 2. Inl. III. constit. 18. Pij V.*

- Notandum est, quod quando ratione alicuius qualitatis acquiritur ꝛ alicui iurisdictione ad hoc, vt ei committatur ꝛ causa, semper debet in Libello, & Commissione, qualitas illa exprimi: nec refert quod postea non verificetur in totum, ad hoc, vt ille remaneat ꝛ Index; inspicitur enim petitio non verificatio, & sic quotidie vidi practiciari a Signatura Iustitiæ, & ab Eminentiissimo D. meo Cardinali Sacchetto.

- 175 Eadem ratione, si quantitas ꝛ distinguat iurisdictionem, attenditur quantitas petita, non autem debita *l. pen. in fine, ff. de iurisd. omn. Iud. Afflic. decis. 297. ubi addentes.*

- Aduertendum est tamen, quod ad impediendam iurisdictionem, non fit cumulatio summarum; imò si ab initio summa sit incerta, & deinde in processu constet eam excedere iurisdictionem Iudicis, sustinetur processus ratione incertitudinis, & dubietatis, quæ fuit à principio, *Van. d. cap. quib. mod. null. san. poss. num. 76.*

Quo tempore debeat constare de iurisdictione, & quomodo probetur.

Artic. X.

- 177 Iudices ordinarij, & delegati valde differunt.
178 Index ordinarius qualiter, & quando acquirat iurisdictionem.
179 Index delegatus, & adiunctus, quando dicatur acquisisse iurisdictionem. & nu. 180. 181.
182 Amplia, etfraliunde sciunt factam esse delegationem, vel adiunctionem.
183 Processus factus non presentata commissione an valeat, si postea presentetur.
184 Index ordinarius an præueniat cognoscendo antequam alteri presentetur commissio.
185 Presentatio commissionis, & non expeditio, attenditur.

- 186 *Impedimentum presentationis commissionis, in cuius damnatum sit.*
 187 *Non presentatio commissionis, vel rescripti, an sit opponenda, vel non. & num. 188.*
 189 *Possessio iurisdictionis, an acquiratur per vnicum actum.*
 190 *Commissio presentata, registratur per nos alia, & quare.*
 191 *Ex quid si perderetur, & an posset probari per testes. & num. 192.*
 193 *Cardinali assenti habere iurisdictionem, & delegato, & cui, an credatur.*
 194 *Iurisdiclio an possit probari, etiam presumptiue.*
 195 *Sententia antiqua presumitur lata cum iurisdictione.*

Concludo igitur, quod in principio debet constare de iurisdictione, licet in hoc valde differant iudex ordinarius, & delegatus: nam ordinario, cum ei acquiratur iurisdiclio, eo ipso, quod est talis, sufficit a principio iurisdictionem suam, ac se esse talem semel ostendere, & notificare, *Guidopap. decis. 322.* prout quotidie videmus in praxi, & diximus supra.

- Delegatus vero, nisi sit delegatus ad vniuersitatem causarum, & adiunctus, debet semper in quacunque causa docere de iurisdictione, ideo ipsi non acquiritur actu iurisdiclio, nisi post presentatam commissionem, *cap. 74. nostrum, cap. super eo 2. extra de appell. gloss. in Clem. 1. verb. receptis de Procurat. Statut. cap. 31. fol. 340. Vbert. de cit. cap. 19. num. 359. fol. 365. do. 205. cap. 15. num. 246. fol. 699. tom. 3. & nisi possit citatam partem.*
 181 *ad dicendum contra iurisdictionem, quia alias commissio non tribuit iurisdictionem, Cassador. decis. 7. de appell. & Vbert. ubi supra num. 353. fol. 366. & num. 438. fol. 393. & in tract. de mod. & rat. citand. part. 3. §. in actis*
 182 *presentata fol. 100. & hoc iurisdictionem, quodque commissio fuerit expedita, & si procedunt, processus est ipso iure nullus, Franc. in cap. super eo num. 9. usque ad nu. 15. & in cap. ubi debuit num. 41. extra de appell.*

Nec processus validantur per presentationem commissionis, & quia non retrahitur, *Guidopap. decis. 286.* de quo vide etiam *gloss. Bald. Salicet. & alios in l. 1. C. qui pro suo.*

- Eadem ratione si iudex ordinarius incipit cognoscere, & aqua iurisdictionem commissio, causae presentetur delegato, dicitur praueuisse, quam is commissio esset expedita antequam causa introduceretur coram ordinario, quia attenditur per presentationem commissionis, non expeditio, ad acquirendam iurisdictionem, imputeturque sibi impetrans, qui antea non presentauit, neque

- ei suffragatur impedimentum, dummodo
 186 *non processisset ex facto, & culpa aduersarij, quia tunc secus diceremus, cap. ubi debuit, ubi Franc. num. 3. extra de appell.*
 187 *Et licet si aliqui voluerint, quod procedat dummodo pars opponat de non presentatione rescripti, secus si consentiat, vel saltem non opponat de non presentatione, quia tunc sustineretur processus, Bald. in l. nequicquam, §. ubi decretum, in fin. ff. de offic. procons.*

Huiusmodi tamen limitatio non videtur recepta, ut per *Franc. in d. cap. super eo n. 13. & Guidopap. d. decis. 286.* Possessio vero iurisdictionis alio non possidente, & vel si possideat patientes, & tolerante, acquiritur per vnicum actum iurisdictionalem, *Vant. dist. cap. quib. mod. null. sanar. poss. num. 40.*

- Presentata vero commissione debet penitus acta registrari: quoniam enim postea perdat originale, vel abradatur, vel alteretur, & dubitetur propterea de validitate processus ex defectu iurisdictionis, dummodo registratio sit auctorizata per Iudicem, totaque commissio reperitur registrata, vel habeat principium, & finem, cum clausulis necessariis, & substantialibus, & pars fuit citata, quicquid dicat *D. Gratiosus Vbertus in suo tract. tit. de citat. cap. 16. numer. 73. fol. 787.* sufficit; sustinebiturque processus; imò si fuisset iurisdictionis, quod nihil opposuisset, & originale perderetur, posset pars cogi ad presentandam copiam habitam, quod denuo registrata fidem faciet, *Felin. in cap. contm in iure num. 8. extra de offic. deleg.*
 191 *Poterit etiam eo casu probari per testes, deponentes de tenore commissionis, & eius amissione, gloss. & Abb. in cap. cum olim extra de primis. Vant. de nullis ex defectu iurisdictionis num. 20. & 29.*

Quod si delegatus esset de maioribus Iudicibus, ac de Eminentiis, ut puta Cardinalis, tunc crederetur illi assenti se habuisse iurisdictionem, *Vant. dist. cap. quib. mod. nullis. sanar. poss. num. 43.*

- Presumptiue quoque probari posset, ut si probaretur delegatum publicè notorieque
 194 *sciente, & patiente delegante, vel eo, qui delegare, poterat processisse, & tulisse sententiam, & hoc siue in totum negetur iurisdiclio, siue impugnetur, tanquam inuvalida, Vant. dist. num. 43.*

Si etiam essemus in sententia antiqua, presumitur processisse iurisdictioni, & nisi ex scripturis productis defectus ipse probaretur, *Felin. in cap. sicut. num. 32. & seq. extra de sent. & re iudic.*

Iurisdicção quomodo, & quando perpetuetur.

Artic. XI.

- 196 *Iurisdicção, vt perpetuetur, quid saltem requiratur. & num. 198. & 199.*
 197 *Et quid in habentibus iurisdiccionem voluntariam.*
 200 *Inquisitio sine citatione non dat prauentionem in criminalibus.*
 201 *Iurisdicção perpetuata quo ad vnum, an sit etiam quo ad alios inter plures Iudices.*
 202 *Iurisdicção quando dicatur perpetuata, remissive. & an perpetuetur in non expressis.*
 203 *Iurisdicção à quibus perpetuetur per decretum citationis, à quibus non.*
 204 *Perpetuatio iurisdiccionis, quo ad alioem qualiter fiat, & quomodo reum quomodo. & nu. 205.*

196 **V**T perpetuetur iurisdicção acquisita, quomodocunque, requiritur ꝑ saltem decretum citationis, *Bisign. decif. 1. de offic. delegat. Rot. decif. 9. de dol. & cont. in antiq. Cassador. decif. 5. de rescript. Felin. post alios, in cap. gratum, & in cap. relatum extra de offic. delegat.*

197 Præterquam in habentibus iurisdiccionē voluntariā, vt in arbitris, ad ꝑ quorum iurisdiccionē perpetuandam requiritur contestatio lites, l. si conauerit, ff. de iurisdic. omn. Iud. Cardin. in Clem. Procuratore, nu. 3. de Procur.

198 Er quamuis dubium sit, an per alium actū posituum ante ꝑ citationem, puta subdelegationem causæ, & similes, perpetuetur iurisdicção, vt tenuit *Gemin. post glos. in cap. cum plures, num. 11. & 14. in cap. quamuis, & in cap. si à subdelegato, de offic. deleg. in 6.*

199 Receptior tamen opinio est, quod requiritur ꝑ saltem decretum citationis, vt notat *Boer. in dist. cap. gratum, & cap. relatum.*

200 Necque in criminalibus inquisitio dat prauentionem, nisi adsit ꝑ citatio, *Bald. in l. 1. col. 3. C. de confess. Boss. in sua praxi, tit. de For. compet. num. 193. & late Guazzin. in suo tract. tom. 1. num. 3. & 4. fol. 10. & si sint plures Indices ꝑ in eadem causa, perpetuata iurisdicção quo ad vnum, censetur, etiam perpetuata, quo ad alios dist. cap. cum plures, vbi *Gemin. num. 11. & 14.**

201 Perpetuata autem nunquam dicitur, quo ad ea, quæ non fuerint expressa, ꝑ nisi in connexis, vel nisi actus per quem inducitur perpetuatio respiciat tam expressam, quam non expressam, & in certis alijs casibus, quos recenset *Felin. in cap. Pastoralis, §. quoniam, num. 3. extra de rescript.*

202 Limita primam conclusionem de decreto citationis ad perpetuandam ꝑ iurisdiccionē, vt procedat in Iudice ordinario, vel delegato à Principe, quia in delegato ab infe-

riore non sufficit decretum citationis, sed requiritur alius actus, *Pnt. decif. 2. de officio delegat.*

204 Perpetuatio iurisdiccionis inducitur eodem modo, etiam quo ad ꝑ illum, ad cuius instantiam citatio decernitur, vel sit alius actus, quamuis non deuenierit ad notitiam citati; Quo ꝑ ad aduersarium verò non perpetuatur iurisdicção, nisi executā citatione, *Clement. 2. vt lit. pend. Roman. conf. 330. circa princ. Felin. in dist. cap. gratum, num. 5. Cassador. decif. 1. de rescript.*

De Præuentione causarum.

Artic. XII.

- 206 *Iudicium duorum actoris, & rei, quis potius dicatur.*
 207 *Index ille, quo ad partes experitur, qui prior citauit.*
 208 *Citatio attenditur, si concurrat citatio, & captiua, etiam in Rota.*
 209 *Præsentatio semper attenditur in Rota ad effectum prauentionis.*
 210 *Auditors Rota de consensu coauditorum procedunt post præsentatum commissionem.*
 211 *Declara, quod consensus prædictus, non est opus quod sit expressus.*
 212 *Auditors Rota, an possint causam inter se ipsos remittere, si dubietur de iurisdicção.*
 213 *Iurisdicção si sit dubia inter Auditorem Rota, & Iudicem extra Rotam, quid fiat.*
 214 *Citatio qualis esse debeat ad effectum terminandi iurisdiccionem, & instantia, & actus.*

206 **I**deo si duo ꝑ Iudices, alter per actorem, alter per ream in eadem causa impetrentur, cum debeat ab vno causa auocari, & alteri qui præuenit committi, vt dictum fuit supra, ille dicitur præuenisse, qui in executione citationis præuenit, quamuis post alium eam decreuerit; licet enim decretum arceat actorem, non tamen arceat reum ad comparendum coram eo, *Bisign. dista decif. 1. de offic. delegat. Rota dista decif. 9. de dol. & contumac. in antiq. Vbert. de citat. d. cap. 10. num. 353. fol. 366.*

207 Inspecimusque semper circa præuentionē, quo ad partes executionem citationis, *Felin. in d. cap. gratum, num. 5. ꝑ Et hoc procedit in omnibus causis tam in Rota, quam extra Rotam, & in partibus pendentibus, etiam criminalibus.*

208 Quinimodo si concurrant citatio, & captiua, quo ad præuentionem attenditur ꝑ citatio, vt late per *Marian. in cap. proposuisti, col. 7. vers. 8. quaro, extra de For. compet. licet in multis locis contrarium obseruetur, vt per Boss. in sua praxi, tit. de For. compet. nu. 99. & Guazzin. vbi supra to. 1. n. 13. & 14. fol. 21.*
 In

.. In Rota autem sola presentatio commissi-
 209 sionis attenditur, vt dicebam, & absque decreto citationis datur præuentio, Rot. decis. 1. de constit. in antiq. decis. 6. de rescript. & habetur in dicta extrauaganti Innoc. VIII. de facult. Auditor. Rotæ; quam vocant Innocentianam; possuntque tunc Auditores de consensu Coauditorum, vt dixi, procedere, vt cauetur in dict. extrauaganti, & dicit Vbert. de citat. dist. 10. num. 353. fol. 366.

Et quia non requiritur expressus consensus, vt fufficit etiam tacitus, qui semper interuenire præsumitur, nisi expresse contradicatur, de illo nunquam iste consensus requiritur, sed absque illo proceditur ad vltiora, Cassador. dist. decis. 5. de rescript.

Si etiam dubium sit de iurisdictione inter ipsos, possunt causas inter ipsos remittere, valentque processus, Rot. decis. 13. de offic. delegat. in nou.

Et si questio præuentionis sit inter Auditores Rotæ, & alium Iudicem in Curia, attendimus citationem, vel alium actum positum, vt dictum fuit. Cassador. dist. decis. 5. & est lib. 3. cap. de præuent inter Iud. fol. 37. & Gratiosus Vbert. vbi supra.

Citatio autem debet esse legitima, ac durare instantia, in qua emanauit, & quæ ad inducendū perpetuitatem iurisdictionis, non sufficit aliquis actus, qui non sit legitimus, cap. pen. extra de for. comp. gloss. fin. in cap. cum plures de offic. deleg. in 6. Put. decis. 2. de offic. deleg. Rom. conf. 412. & singul. 146. Boff. in dicto tit. de for. comp. num. 105. Vbert. de citat. cap. 13. num. 14. fol. 244. tom. 3.

Quæ citatio perpetuationem inducat.

Artic. XIII.

- 215 Iurisdicctio an perpetuetur, si citatio ab initio valida, male postea sit executæ.
 216 Alius nullus non est considerabilis..
 217 Iurisdicctio an perpetuetur, si citatus sponte comparuit, vel aliunde notitiam habuit.
 218 Præuentio non attenditur, si adest Iudex cum priuatiua iurisdictione.
 219 Iurisdicctio perpetuetur, si ab initio subsistit, secus si est nulla. & num. 220.
 Iudex se competentem pronunciare nequit, si est nulla iurisdicctio. ibidem.
 Processus an sustineatur, quando fuit nulla iurisdicctio ab initio.

215 **Q**uinimo si citatio fuisset valida à principio, & male esset executæ, & adhuc non perpetuatur iurisdicctio, Franc. in cap. vt debitis, nu. 1. vers. 3. conclusio extra de appell. & vbert. vbi supra. Actus enim quouis modo nullus, non habetur in consideratione, neque aliquem operatur effectū,

de quo vide latissime Felin. plura in proposito cumulantem, in cap. ex tenore num. 2. extra de rescript.

217 Limita tamen prædictam conclusionem, si citatus aliunde notitiam habuisset, vel sponte comparuisset: quia tunc non obstante nullitate citationis inducitur perpetuatio iurisdictionis, Felin. in cap. gratiam, num. 4. extra de offic. deleg. Vbert. d. tract. d. cap. 13. nu. 134. fol. 265. quam materiam etiam late tractat Marian. in cap. proposuisti extra de for. compet. Boff. remissive dist. num. 105. & Guazzin. d. tract. ad d. sens. tom. 1. fol. 20. & seqq.

Non semper tamen attenditur præuentio multoties enim causa spectat ad alium Iudicem, etiam præuentum, eique committitur, vt si aliquis sit Iudex in certis causis priuatiuè quo ad alios, sicut A. C. in obligationibus Cameralibus, Gubernatori in causis mercedum, & similes: vel quando non procedit regula l. vbi coptum, ff. de Iudic. quam refert Felin. in cap. ex tenore, extra de rescript. num. 15. & seq. & in cap. proposuisti, extra de for. comp. vbi dantur rationes, & exempla:

Hæc procedunt de plano, quando iurisdicctio subsistit à principio: ac si & sit nulla, vel Iudex ea omnino careat, partes neque tacite, neque expresse eam prorogare, aut & validare possunt, nec Iudex eo casu per processum ad vltiora, etiam parte non opponente, pronunciat se esse Iudicem competentem; sed processus semper est nullus, præterquam in certis casibus, vt per Gemin. in c. 1. num. 12. & in cap. dispendia, in princip. de rescript. in 6:

De nullitate, iurisdictionis defectu.

Artic. XIV.

- 221 Iurisdicctio tam ordinaria, quam delegata, potest esse nulla multis modis.
 222 Iurisdicctio est nulla ratione incapacitatis personæ Iudicis.
 223 Incapacitas Iudicis provenit à natura, lege, & moribus, cum exemplis.
 224 Defectus Iudicis alii sunt impeditivi, alij irritant processum, & semper possunt opponi.
 Defectus Iudicis provenientes à lege, non irritant processum, nisi parte opponente. ibidem.
 225 Limita tamen in quinque casibus remissive.
 226 Excommunicatio potest semper opponi.
 227 Processus an valeat, si delegatus tempore inpetrata commissionis sit excommunicatus..
 228 Publicè excommunicatus, quinam dicatur.
 229 Criminosus nemo reputatur anse sententiam declaratoriam.
 230 Auditores Rotæ, & Iudices ordinarij excommunicati an validè procedant.
 231 Declaratio ratione potestatis officij.

- 232 Iurisdicção potest esse nulla, etiam ratione rescripti, & quando.
- 233 Commissiones firmiter interpretantur, licet extendantur ad ea, quæ veniunt consequenter.
- 234 Causa simpliciter commissa censetur tam de civili, quam criminali.
- 235 Amplia, & tam in petitorio, quam in possessorio. Causa dotis an censetur commissa cum causa matrimoniali. ibidem.
- 236 Causa damnorum, dicitur commissa cum causa spoli.
- 237 Verba, cognoscat, & iustitiam faciat, quid operentur in extensione Signature.
- 238 Rescriptum ad lites, non dat iurisdictionem, nisi quo ad nominatos.
- 239 Processus an susciatur, etiam contra non nominatum in rescripto. & num. 240.
- 241 Rescripta, licet late interpretanda non se extendunt contra, vel præter mentem rescribentis.
- 242 Iurisdicção ratione causæ, non est aliquando prorogabilis.
- 243 Amplia etiam ratione personæ.
- 244 Papa pro delicto proprio à nullo mortalium indicari potest.
- 245 Papa nec volens posset in criminalibus se supponere iudicio alicuius.
- 246 Imperatores, Reges, & alij Principes, Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi iudicantur à solo Papa.
- 247 Episcopi iudicantur à solo Papa.
- 248 Monachi, & alij Regulares subsunt eorum Superioribus. & num. 249.
- 250 Et an subsint ordinarijs, vel possint se subicere. & num. 251.
- 251 Familiares Cardinalium olim erant exempti, & ad ipsos Cardinales remittebantur.
- 252 Cardinales olim habebant priuatos carceres; hodie secus. & num. 254.
- 253 Hebræi de iure cõmuni in criminalibus subsunt foro seculari.
- 256 Milites de consuetudine pleuntur ab eorum Ducibus.

Potest etiam iurisdicção tam ordinaria, quam delegata esse nulla multis modis, vt refert Vant. de nullit. cap. de modo, & ord. Iud. processus, n. 2. & in eap. de nullit. ex defectu iurisdicção. ord. & in cap. de nullit. ex defectu iurisdicção. delegat. ad quem semper est recurrendum in materia.

221 Resultat igitur primo ratione, & incapacitatis personæ Iudicis, quæ multipliciter contingere potest, vtputa:

Natura, quia est mutus, surdus, furiosus, 223 imbeciles. Lege etiam; quia est infamis, excommunicatus, Bannitus, Hæreticus, Iudæus, & similes, Vant. dist. cap. de modo Iud. processus, num. 3. vel quia non sit qualificatus iuxta formam cap. statutum, de rescript. in 6. & in alijs casibus recensitis à gloss. in cap. si à Praxis Canilli Capucij.

subdelegato, in verb. alijs casibus, de offic. delegat. in 6.

224 Differunt tamen dicti defectus in eorum substantia. Aliqui enim defectus sunt impedimenti potestatis iudicandæ proueniunt à Iure naturali, vt quia Iudex est pupillus, mutus, furiosus; & isti irritant absolute processum, & possunt semper opponi. Aliqui verò proueniunt propter crimen; & isti non irritant processum, nisi de eis pars opponat, & sequatur sententia declaratoria, Felin. in cap. scis citatus, extra de rescript.

225 Fallit id, quod dicitur de Iudicibus criminosis, in quinque casibus, & relatis per Felin. ibid. num. 3. inter quos est

226 Excommunicatio, quæ irritat processum, & potest semper opponi. Imò si Iudex delegatus tempore impetrationis Commissionis, sit excommunicatus, & quamvis tempore presentationis reperiat absolute processum, & commissio sunt nulli; non enim reuoluntur, dummodo fuerit publicè excommunicatus, gloss. & DD. in cap. dilectus, 2. extra de prebenda. Gemin. in cap. 1. num. 5. de rescript. in 6. Felin. in cap. cum dilectus, num. 2. extra de accusat.

228 Dicitur autem publicè excommunicatus secuta est denunciazione, vel declaratoria, c. ad probandum, ubi DD. extra de re iudic. Decian. conf. 822. quia nemo debet reputari criminosis, nisi post sententiam declaratoriam; gestaque per eum ante, ratione publici officij, tenent propter communem errorem. Vant. in cap. quib. mod. nullitas sanari possit, num. 55.

230 Secus est in Auditoribus Rotæ, & in Iudicibus ordinarijs, quorum processum tenent quamvis sint excommunicati, Gemin. d. c. primo, num. 5. Rot. decis. 2. de Iudic. in antiq. si enim Iudex ordinarius hæreticus, excommunicatus, vel aliàs inhabilis, processus facti per ipsum tenent, non est tribuendum eius vitæ merito, sed officij potestati, Vant. eodem cap. num. 41.

231 Ratione etiam rescripti iurisdicção potest esse nulla, vt quando est auocatorium, & subreptitium; ac denique in omnibus casibus, in quibus commissio est nulla ipso Iure, aut ope exceptionis; vel si non tribuat iurisdictionem inter illas personas, inter quas proceditur, aut iurisdicção detur sub conditione, & Iudex procedat ante eius euentum, Vant. de mod. & rat. citan. par. 3. formul. 1. §. sed quando, & seqq. fol. 100.

233 Commissiones tamen debent late interpretari, quantum fieri possit, ut Innoc. in c. super litteris, extra de rescript. extendunturque ad ea, quæ etiam veniunt in consequentiam, vel sunt connexa: veniunt ultra ibi dicta si causa committitur per simpliciter, censetur commissio tam civiliter, quam criminaliter, tam petitorium,

235 rium, & quàm possessorium. Et si committitur causa matrimonialis, censetur etiam commissā causa dotis, licet contrarium videatur sensisse *Staphil. de litteris gratie, cap. 39.*
 236 fol. 158. usque ad med. si committitur per causā spolij, censetur etiam commissā causa damnorum datorum in expoliando; & si in
 237 extensione per Signaturā non adsunt verba, decidat, vel terminet, dummodo adfuit illa verba, cognoscat, & iusticiam faciat, poterit pronunciare, *Vant. quib. mod. null. san. poss. num. 66.*

Vnde licet rescriptū ad lites non tribuat
 238 iurisdictionem per nisi contra nominatos in eo, neque contra alios sit prorogabile, *cap. P. & G. extra de offic. deleg. Si tamen procederetur per contra aliquem non nominatum, qui tamen veniret in cōsequentiā primæ litis, ratione connexitatis sustineretur processus,*
 240 *ut si committatur causa per cum B. ille vero nomen in Audorem C. valebit processus contra C. Affili. decis. 227. Vbert. de citat. cap. 9. nu. 228. usque ad num. 239. tom. 2. & de mod. & rat. cit. par. 3. form. 1. fol. 98. in princ.*

241 Nota tamen, quod licet rescripta per sint latè interpretanda, non tamen se extendunt ad ea, quæ sunt contra, vel præter mentem committentis, *Staphil. cap. 19. fol. 331. nu. 5. Buratt. decis. 226. nu. 6. & 10. & Vbert. de mod. & rat. cit. par. 3. 5. & quamvis, fol. 98.*

Ratione autem causæ, ut si sit specialiter
 242 Principij referuata, per quo casu non potest inferior se intromittere, neque eius iurisdictionis est prorogabilis per partes, nec per statutum, nec per pactum ei tribui posset, *Vant. cap. de nullis. ex defect. iurisd. ord. num. 99.*

Ratione personæ rei conveni, siue civi-
 243 liter, siue criminaliter per agatur, quod etiam multipliciter contingere potest.

Primo propter paritatem, vel inferiori-
 244 tatem Iudicis; par enim in parem per non habet imperium, & multo minus inferior: ideo Papa pro delicto proprio à nullo iudicari potest, cum ipse omnes iudicet, & à nullo mortalium iudicetur, etiamsi delicta essent notoria, ipseque incorrigibilis, ita ut scandalum in Ecclesiā oriretur.

Neque potest Papa, etiam volens, se sub-
 245 mittere in criminalibus iudicio Imperatoris, vel alicuius secularis, neque Concilij generalis, ut ab eis iudicetur, nisi deuiaret à Fide Catholica, quo casu Concilium generale eum iudicare posset, *iuxta cap. si Papa, ubi Card. Alex. 40. distincti. & Guazzin. ad dist. sam, tom. 1. cap. 39. num. 4. fol. 93. Secus autem in civilibus, Dec. post alios in l. est receptum, ff. de iurisd. omni. Iud. Clar. in sua praxi, quæst. 35.*

Imperator vero, Reges, & alij Principes
 246 non recognoscunt per superiorem, Cardina-

les, Patriarchæ, Archiepiscopi in gravibus, & notorijs delictis à solo Papa iudicari debent, *Clar. dist. quæst. 35. & Guazzin. d. trañ. in d. defens. 1. cap. 39. ferè per tot. dist. fol. 93.*

247 Hodie idem est, etiam per in Episcopis, ex dispositione Concilij Tridentini sess. 24. cap. 5.

Propter privilegium generale, Monachi, quoque, & alij Regulares, per in criminalibus subsunt eorum Abbatibus, & Superioribus, qui habent super eis ordinariā authoritatē, & possunt eos capere, detinere, & punire, *Cald. conf. 20. de Regular. & Guazzin. d. trañ.*

249 *tom. 1. cap. 39. fol. 94. quod etiam per servatur de consuetudine, præsertim in concernenti bus obseruantiam regulæ; quamvis multi*

250 *voluerint, quod Episcopus tanquam Iudex ordinarius, etiam non expectata negligentia Abbatis, possit contra eos procedere, Clar. dist. quæst. 35. vers. quæro qui sit Iudex;*

251 *in alijs vero, per neque volentes sine consensu Papæ possunt in illum consentire, si sunt ex immediate subiectis Sedi Apostolicæ, Rot. in Gandauen. exemptionis 10. May 1647. coram R. P. D. Celfo.*

252 Familiæ Cardinalium per in criminalibus antea erant exempti à quocunque Iudice, & remittebantur puniendi ad ipsos per

253 *Cardinales, quapropter ipsis erat permittit tenere carcerem priuatum, Card. in Clem. ne Romani, in 7. quæst. de elect. Clar. d. quæst. 35.*

254 *vers. excipiuntur, per Guazzin. ibidem. Hoc tamen nostris saltem temporibus, nunquam in Curia, nec vidimus, nec audiuimus practicum; cum isti Eminentiissimi ita castè, & sanctè viuere dignoscantur, ut familiæ incorrigibiles, quantumvis pro seruitio idoneos, & viles ab eorum seruitio expellant potius, quam illos cum aliorum scandalo, & murmuratione continuare permittant: hocque meo tempore vidi sæpius practicum, ne dum à Senioribus Purpuratorum, verum etiam à Junioribus, etiam Sanctissimo Proximiorum.*

Iudici de iure communi in criminalibus,
 255 sunt fori secularis, non autem Ecclesiastici, *Clem. 1. de Iud. iunctis gloss. in vers. principibus, Io. de Anan. in rubr. ext. eodem tit. & alij, per Guazzin. loco citato, nu. 31. fol. 99. Scholares subsunt Episcopo, ac Reçtori, vel Episcopo, & Gubernatori, prout de consuetudine seruari dicit Clar. loco allegato.*

Milites de consuetudine in omnibus de-
 256 *lictis puniuntur per ab eorum Ducibus, Boer. in trañ. de cust. claus. nu. 29. & Clarus ubi supra, Guazzin. ubi supra num. 3. dist. fol. 95. & ego durante Sede Vacante sanctæ memoriæ Urbani Octauij, dum essem Caprarolæ, proprijs oculis vidi tres milites propter delictū, & inobedientiam, Archibugiorum istius de-
 fensionis per sententiam Gausfridy, non obstan-*

te presentia. Oñauñ Clari. Ducis Parme, qui tunc in tali loco Principatum præsentialiter retinebat.

De iurisdictione in Clericos.

Artic. XV.

- 257 Clerici non possunt Laici iudicis iurisdictionem prorogare.
- 258 Clericus etiam nolens, & dicat se Laicum, potest ab Ecclesiastico abstrahi à manibus secularis.
- 259 Amplius magis in criminalibus, cum privilegium sit à iure diuino.
- 260 Clericus nec tacite, nec expresse potest privilegio fori renunciare.
- 261 Clericus citatus coram Laico, non tenetur comparere.
- 262 Clericus à Laico non potest mulctari, tanquam contumax.
- 263 Amplius etiam in Clerico illegitimo; & in causa reconventionis.
- 264 Amplius etiam si Clerici, & Laici simul conuenirentur in omni causa.
- 265 Magis dignus trahit ad se minus dignum.
- 266 Causa cognoscitur ab Ecclesiastico, si magis dignus est Clericus.
- 267 Clausula, omnesque alios, in commissione posita, an comprehendat Clericos. vsque ad num. 271.
- 272 Clausula, pro indiuiso, ponitur, quando Laicus trahitur propter Clericum.
- 273 Laicus an trahatur propter Clericum, ex obseruantia praxis.
- 274 Clericus, & Laicus simul inquisiti à quibus cognoscantur.
- 275 Clericus coniugatus, nisi sit bigamus, cui subsit.
- 276 Habitus Clericalis, quis duci debeat.
- 277 Dubium an causa sit spiritualis, spectat ad Ecclesiasticum.
- 278 Captus à Laico si dicat se Clericum, quid agendum sit. & num. 279.
- 280 Cognitio an habitus sit clericalis, & an quis sit excommunicatus, ad quem spectet. & num. 281. & 282.
- 283 Clericus delinquens in officio Principis secularis puniatur ab Ecclesiastico.
- 284 Clericus in fraudem delicti ordinatus, an possit pena pecuniaria à Laico puniri.
- 285 Declara, quando dicatur adesse talis frans.
- 286 Familiares Episcoporum cognoscuntur ab Ecclesiastico.
- 287 Familiares Clericorum à quibus cognoscantur.
- 288 Clericus fideiussor pro Laico, à quo Iudice cognoscatur.
- 289 Laicus fideiussor Clerici coram quo conueniatur. & num. 290.
- 291 Clericus offendens maiestatem Iudicis secularis, à quo cognoscatur.
- 292 Clericus succedens Laico, à quo cognoscatur.
- 293 Locus Pius, quis dicatur.
- 294 Clericus quando conueniatur coram seculari. vsque ad num. 298.

Praxis Camilli Capucij.

- 299 Clericus comparens, tanquam defensor necessarius Laici, coram Laico conueniatur.
- 300 Et quid feruetur de præsenti à signatura.
- 301 Curiales, quod privilegium habeant. & num. 302.
- 303 Clericus coram quo conueniatur, tanquam heres defuncti. & num. 304.
- 305 Laicus an sit Iudex in feudis datis Ecclesia à seculari.
- 306 Clericus an iudicetur à Laico ex privilegio, & consuetudine.
- 307 Clericus depositarius deputatus à Laico, an possit ab eodem dogi.
- 308 Clericus incorrigibilis, an possit puniri à Laico. & num. 309.
- 310 Clericus incorrigibilis, quis dicatur. & num. 314.
- 311 Habitus clericalis an praebeat privilegium fori, pro quocunque crimine. & num. 312.
- 313 Clericus assilinus non incedens in habitu, à quo puniatur. & num. 316. 317. 318.
- 315 Clericus depositus persequens in excommunicatione, à quo possit puniri.
- 319 Clericus si sit in sacris, qualiter procedendum sit.
- 320 Clerici ioculatores, histiones, vel scurra, à quibus puniantur.
- 321 Index Laicus à Papa delegatus, cognoscit causam Clerici.
- 322 Et quid in causa tributorum.
- 323 Laicus, qui dedit se, & sua bona alicui Monasterio, à quo iudicetur.
- 324 Laicus an procedat in causa spoli beneficiaris; & quomodo intelligatur. & num. 325.
- 326 A.C. in beneficiis non est competens, etiam in possessione.
- 327 Clericus conueniens coram Laico, an possit coram eodem reconueniri. & num. 328.

Clerici non possunt prorogare iurisdictionem Laici, quia privilegium est concessum ordini non Clerico, cap. si diligenti, & cap. significasti, ext. de for. comp. Rot. decis. 30. de consuetud. in multis, & Galles. de oblig. Camerae, quasi. 8. ubi adden. fol. 65. & sequenti. Maran. in suo Speculo, 11. distinet. in princip. Imò si Clericus conueniatur coram Iudice seculari criminaliter, quamvis si dicat se esse Laicum, Iudex Ecclesiasticus potest etiam eum nolentem abstrahere à Iudice seculari, & Iudicem tanquam sacrilegium excommunicare, Gemin. in cap. si Index. nu. 6. de sent. excomm. in 6. & Guazpin. de sent. 206 cap. 8. & 9. fol. 299. & fol. 300.

Quod procedit multo magis in criminalibus; Est enim privilegium tunc concessum à iure diuino, cap. Sacerdotibus 11. quasi. 3. cap. 2. & cap. cum non ab homine, ubi Abb. num. 2. extra de Iudic. etiam dato, quod Papa concessisset privilegium cognoscendi, Felin. in cap. 2. extra de maior. & obediens.

In tantum, ut Clerici non possint tacite, vel expresse, huic privilegio renunciare,

nequa id consuetudine induci potest, cap. Clerici, extra de Iud. Clar. in sua praxi, quest. 36. in princ. & Guazzini ibidem.

- 261 Et si citentur coram Laico, non tenentur comparere, & excepti quosdam Clericiatus proponere, Felin. in cap. vnguentis in fin. extra de accusat. & Guazzini ibidem. neque possunt vi
262 contumaces et multari, vel in expensis condemnari, & si multentur, vel carcerentur, quandocumque constiterit eos esse Clericos, debent relaxari, & multa reuocari, Dec. consil. 241. Gram. vot. 18. Guidopap. decif. 139. Clar. in d. vers. est autem.

- Procedunt etiam prædicta, quamvis Clericus sit illegitimus, Gram. decif. 81. & si in causa reconventionis. Imola, Dec. & alij in cap. at si Clerici extra de Iud. Clar. d. quest. 36. vers. ex hoc quidem.

- Ampliat primum hæc conclusio, ut procedat etiam in causis, in quibus et Clerici et Laici simul conueniuntur, siue civiliter, siue criminaliter agatur, quia cum Clericus, et tamquam dignior trahatur ad se Laicum, cap. quod in dubijs extra de consecr. Ecclies. causa debet cognosci et per Iudicem Ecclesiasticum, Bartol. in l. precipimus, §. eodem observando, et de appell. Staphil. fol. 392.

- Hinc est, quod si committitur causa contra et N. Laicum, omnesque alios sua interesse putantes, ac in decreto, proximi fieri solet quosdam, cum huiusmodi clausula non comprehendat maiores, vel digniores expressis, non potest vigore illius commissionis procedi contra Clericos, quamvis prædictis N. ab eis causam habeat, dummodo de cõpetentia excipiat, cap. sedes, extra de rescriptis. Clem. non potest, de Procur. Rot. decif. 8. de rescriptis, in nov.

- Intelligenda est tamen conclusio prædicta de Laicis, & Clericis, et simul conuentis, quando simul conueniuntur vti singuli, & secus si conueniantur vti vniuersi, et vtrutaque sit esset Collegium, vel Vniuersitas. Nam tunc si maior pars est Laicorum, reputantur omnes vti Laici, et conueniuntur coram Iudice Laico: si vero et maior pars est Clericorum, conueniuntur coram Iudice Ecclesiastico, Felin. in cap. extra de prescriptis. Atarant. in suo speculo, 29. dist. in fin. num. 23. & de hoc loquitur Rota in Mediolanen. bonorum 18. Martij 1648. §. tandem non obstat, coram R. P. D. nico Bichio, inter volantes.

- Intelligendum est etiam ampliationem, regule procedere in causis indiuisibilibus, et quia quando causa est diuisibilis, Laicus, & Clericus essent separatim conueniendi, quilibet coram suo Iudice, Maran. d. nu. 23.
271 Ilico quando committitur causa, in qua Laicus trahatur propter Clericum ad Iudicem Ecclesiasticum, debet in commissione

addi clausula, quod causa sit pro indiuiso, ad hoc ut clare eliciatur ex huiusmodi commissionis: Quicquid tamen sit de iure fauore, et Clericorum, hoc non seruatur in praxi, præcipue in criminalibus: nam si Clericus, & Laicus inquirantur de delicto per eos simul commissio, Iudex Ecclesiasticus per procedit contra Clericum; Laicus vero contra Laicum, Capic. decif. 123. Clar. quest. 36. vers. casus, et Guazzini loco cit. tom. 1. defens. 1. cap. 17. num. 17. fol. 25.

- Secundo ampliatur conclusio, etiam in Clerico coniugato, tam in civilibus, et quam in criminalibus, dummodo non sit bigamus, & incedat in habitu, & tonsura, cap. vnic. vbi Geminus de Cler. coniug. in 6. Abstineatque a negotiationibus Laicorum.

- Quis vero dicatur in proposito habitus Clericalis, statuit consuetudini, et Clar. dist. quest. 36. vers. quero; an Clericus coniugatus, usque ad vers. hoc autem; vbi late tractat an, & quando Clericus coniugatus possit puniri per Iudicem Laicum, distinguendo multos casus; et Guazzini vbi supra, cap. 3. fol. 12.

- Tertio ampliatur, etiam si dubitetur ratione personarum, an causa spectet et ad Iudicem Ecclesiasticum, quod enim dubitatur an causa sit spiritualis, huiusmodi cognitio pertinet ad Iudicem Ecclesiasticum; l. omni nominat. C. de Sacrosanctis Ecclies. cap. si Index Laicus, de sent. excomm. in 6. Ideo si delinquens et captus a Iudice Laico asserat se esse Clericum, sique notorium, vel fama publica eum esse talem, aut capiatur in habitu Clericali, dummodo prius se pro Laico non gesseret, debet statim remitti ad Iudicem Ecclesiasticum; si vero dubitatur, an sit Clericus, cognitio spectat ad Iudicem Ecclesiasticum, vocato Iudice seculari, vel parte interessata, dist. cap. si Index, vbi Geminus in dist. cap. vnic. in fin. de Cler. coniug. in 6. Boss. in dicto tit. de for. compet. num. 51. et Guazzini locis citatis, fol. 299. et seq.

- Debet tamen interim remanere, et in carceribus Iudicis Laici, Rip. in cap. discernimus, num. 4. extra de re iud.

- Si vero oriatur questio super habitu an sit Clericalis, cognitio et spectat ad Iudicem Ecclesiasticum secundum Guidopap. decif. 138. Clar. d. quest. 36. vers. dixi Clericum, in fine, et vide d. Guazzini in d. fol. 12.

- Proceduntque hæc de iure, licet multis in locis obseruetur, quod cognitio et an sit Clericus, fiat coram Iudice seculari, coram quo debent produci Instrumenta, vel alia iura probantia Clericatum, ut testatur Clar. dist. quest. 36. vers. realiter autem.

- Possentque hæc obseruari ex eo coadiuari, quod in simili videmus, et quoniam si opponitur coram Iudice seculari exceptio excomm.

excommunicationis: si enim dubitatur, an quis sit excommunicatus, hoc potest cognosci à Iudice seculari: si vero de excommunicationis validitate, spectat ad Iudicem Ecclesiasticum. *Gemin. in exp. si quis 2. num. 17. de except. in 6.*

283 Quarto, si Clericus fuisset admittus per Principem ad aliquod officium seculare, in quo deliquisset, non propterea posset puniri per Iudicem secularem, licet, vt plurimum hæc non seruentur, *Clar. dist. quasi. 36. vers. quarto, pone.*

284 Quinto, etiam si delinquens fuisset Clericali caractere insignitus et post commissum delictum, dummodo id non fecerit in fraudem, si enim in fraudem suscepisset Clericatum, posset poena pecuniaria puniri per Iudicem Laicum, secundum *Imol. cons. 119. Fui. in lib. comm. opin. in verb. ord. Ecclesiast. Boss. dist. tit. de pen. num. 33. & ita intelligitur*

285 *Aufres. seu Capell. Tolos. decis. 373. et præsunturque in fraudem fecisse, qui prius fuerat de crimine delatus, diffamatus, aut condemnatus, Clar. dist. quasi. 36. vers. saepenumero.*

286 Sexto, non solum in Clericis, sed etiam in Laicis familiaribus Episcoporum, et qui debent remitti ad Iudicem Ecclesiasticum, *cap. fin. extra de offic. Archid. Abbas in cap. 20. de for. compet. Guarini. tom. 1. num. 234. fol. 303.*

287 Familiares vero, et famuli aliorum Clericorum non gaudent privilegio fori, licet multi contrarium asseruerint, *Capic. dec. 221. num. 2. Clar. quasi. 33. vers. quarto, nunquid.*

288 Septimo, etiam si Clericus esset fideiussor Laici de eum representando, et non enim propterea Iudex secularis potest contra eum procedere, *Marian. in cap. 1. extra de for. compet.*

289 Licet secus sit in Laico fideiussore Clerici, nam quàm regulariter exceptio competens principali competat et fideiussori, hoc tamen fallit: in exceptione ob privilegium personale: propter quod principalis conveniri non potest, *l. si reus, ff. de Iud. fol. l. sed si restituatur, §. 1. ff. de Iud. Roman. singul. 633. Afflit. decision. 206. Boss. in tit. de carce. fid. committ. num. 52.*

290 Octavo, etiam quod Clerici coram Iudice Laico deliquerint, eiusque maleficerint, offendissent. et Hinc est, quod licet quilibet Iudex possit punire testem deponentem falsum coram se, *l. nullum, C. de test. si tamen falsum Clericus deponat coram Iudice Laico, non potest per eum de falso puniri, sed debet remitti ad Iudicem Ecclesiasticum, vt notat communiter Doct. in cap. dilectus filius, extra de pen. et in cap. 2. de crim. fals. Afflit. decis. 230. et decis. 219. Felin. in cap. verum, extra de for. compet. Clar. quasi. 38. vers. sed quarto, et sequitur l. aut. de nullit. in cap. de*

null. inridist. ord. num. 50. non sic est in Laico falsum deponente coram Iudice Ecclesiastico, potest enim per vtrumque puniri, vt alicuius in fra in materia mixti fori.

291 Nono, etiam si Clericus et succedat Laico, *vt Rot. in Bisuntina Crisus 8. Iunij 1646. coram Eminentiſſimo D. Card. Corrado: Et quod dicitur de Clerico habet locum in loco Pio, qui seculari non subest. Quisnam autem dicatur et locus Pius, dicit decis. Mediolanen. bonorum 18. Marty 1648 coram R. P. D. Bichio. Et Melguitana bonorum 10. Febr. 1651. coram R. P. D. Meluso. Vbi de Hospitali, cum distinctione, si regulatur à Laicis, vel à Clericis.*

292 Limitatur principalis conclusio de Clericis non conveniendis et coram Iudice Laico. Primo ex decretis Concilii Tridentini. vt non procedat quo ad simplices Clericos, nisi incendant in habitu, et tonsura, et actu deseruiant alicui Ecclesie, aut versentur in Seminario Clericorum, aliquantè schola, vel vniuersitate Episcopi, quali ad maiores ordines accedunt, Clerici et autem bigami non gaudent privilegio fori, neque et alij coniugati, nisi scilicet incendant in habitu, et tonsura, atque deseruiant alicui Ecclesie de mandato Episcopi, vt cauet Concilium Tridentinum, sess. 23. cap. 6.

293 Secundo, limitatur et in quinque casibus relatis per glossam in cap. Principem 23. quasi. 5. Iusl. in Clem. de Romanis, de elect.

294 Tertio, quando Clericus comparer, non vt principalis, sed vt accessorius, et vel necessarius defensor pro Laico conuento, quia tunc ipse quoque debet coram Iudice seculari comparere. et Ideo Signatura auctoritate, quando Laicus conveniebatur super re emptæ, et Clericus nominatus venditor ab emprore volebat in se iudicium suscipere, tanquam defensor, petebat causam auocari à Iudice seculari, et eam committi Ecclesiastico, fuisse alias solita resolueri; quod Clericus accedat ad Iudicem Laicum, etiam quod velle totum iudicium in se assumere, iuxta notata per glossam Bartol. et Baldan l. 1. C. ubi in rem acti. Bartol. in l. solutione, ff. de solat. Abb. in cap. quoniam frequenter, extra de test. non concessi. in cap. fin. extra de empt. et vendit. Angel. in l. non solum, §. quod vulgus, ff. de vulsu. Arzin. in §. actiones Instit. de acti. licet ibi dicat contrarium servari. Astar. in cap. ea, quæ de reg. iur. in 6. et in cap. 1. de Cleric. coniug. in 6. et cons. 33. et Socin. de communi, cons. 9 l. au. 14. volum. 3.

295 Signaturam tamen moderna contrarium servat, et ex eo, quod in casu simili, vt testatus est in pica audientia Eminentiſſimus D. meus Iulius Card. Sacchetti, fan. mem. Urbanus Octavus, in quadam sua signatura,

LIBRERIA

ra, habita de anno 1647. declarauit talem Clericum trahere Laicum ad Iudicem Ecclesiasticum, etiam in casu fortiori, quia Ecclesia successerat Laico; & Laicus iam diu litigauerat coram Laico, & nihilominus non obitante causæ instructione coram eo; fuit ita resolutum, & propterea semper postea fuit auocata causa à seculari, & commissa Ecclesiastico. & hoc etiam videtur sensisse Rota moderna in *Bituntina sensus* 57. mly 1649 coram *bou. mem. Arguelles*, in folio.

Proceditque dicta tertia limitatio in omnibus præcedentibus, & privilegiorum fori, ut in curialibus vigore Eugenianæ. Tenentur enim comparere coram Iudice, coram quo intentatur Iudicium contra possessores bonorum, de quorum iurisdictione tractatur *Boer. decis. 69*. Licet contrarium sit in praxi ob fauorem Curie Romanæ, ut vidi sæpissime practicum.

Quarto, limitatur de Iure, quando Clericus convenitur, tanquam hæres ex persona defuncti, pro eo, pro quo fuerat carceratus defunctus, debet enim finire lis coram Iudice, coram quo defunctus conuentus fuerat, *h. hæres absens*, vbi *Casirens. & alij*, ff. de Iud. tunc enim de Iure non prodest privilegium personæ, vel domicilij: hoc tamen, ut dixi hodie ex mente dicendi SS. Urbani Octauii, non procedit, cum contrarium sit supra declarauerit, & postea seruatum fuerit.

Sublimior dictam limitationem in casu quo quis conueniatur, & ex persona propria, licet ex causa proueniente à defuncto, & propria legata, & fideicommissa, quia tunc gaudet privilegio fori, *Gallef. dist. tract. dist. quasi. 8. ubi addend. fol. 60. & sequenti*, ubi tractat, quando hæres repertus extra locum domicilij possit vbi hæres conueniri.

Quinto, si natura causæ contrarium suadeat, ut si agatur de re, & Feudali concessa Ecclesie in Feudum à Principe seculari, debet enim tractari coram D. Feudi. *cap. Romana, §. debet*, ubi *glos. & Gemin. de appell. in 6. Gemin. in cap. vni. §. cum iuxta*, nu. 6. de Cler. coning. eodem lib. 6.

Sexto, etiam quando ex privilegio, & consuetudine approbata, Clericus coram Laico conueniri potest, ut in causis appellationum in quibusdam partibus seruatur, *disto §. debent iuncta, glos. & Gemin.*

Septimo, adhuc si Clericus sit depositarius alicuius rei de mandato, & Iudicis secularis, potest enim tali casu cogi ad restitutionem depositi ab eodem Iudice, non per modum Iudicij, sed executiue in consequentiam officij suscepti, si credimus *Bald. & Ias. in l. si fideiuss. §. si satisfatur*, ff. qui satisf. cogant. *Afflic. decis. 24. num. 3.*

Octauo, si Clericus vere sit incorrigibilis,

potest per Iudicem Laicum puniri, & precipue si id Ecclesiasticus facere non potuit, si scdm habebimus *Aretin. in cap. cum non ab homine*, num. 39. extra de Iud. licetque de Iure requiratur declaratoria super dicta incorrigibilitate, ut inquit *Felin. ibidem num. 10.* id tamen non seruatur, sufficere de facto, quod sit talis, secundum *Clar. dist. quasi. 36. vers. successisse*, quæro.

Habetur autem pro incorrigibili Clericus, qui post trinam, & monitionem non incedit in habitu, & tonsura, *cap. contingit. 2. extra de sent. excomm. In molin. cap. fin. num. 7. extra de iur. & honest. Cleric. vel etiam post vnicam generalem factam in Sinodo, cum talis habeat vni trinæ monitionis*, *Offic. in cap. 1. extra, ne Clerici, vel Monach. Erit enim maxime privilegiatus habitus, quo ad privilegium fori, in tantum, ut Clericus incedens in habitu, non possit ex causa cuiusvis enormissimi criminis, etiam relectari, etiam si in eis perseveret, etiam in crimine læsæ maiestatis, per Iudicem Laicum puniri*, *Boss. d. tit. de for. compet. num. 134. Clar. quasi. 36. vers. quæro nunquid*.

Hoc tamen procedit de Iure, & sed de facto contrarium audiui seruatum in pluribus Regnis, præcipue tempore belli propter crimen rebellionis.

Assassinus Clericus quoque, si non incedit in habitu, & ter non fuit monitus, annotatione enormitatis criminis possit puniri per Laicum, dubitant maxime Doctores, & communis videtur, quod non: contraria tamen opinio magis practicatur, ut inquit *Clar. in dist. quasi. 36. vers. quæro modo*, ubi innititur adducit.

In multis tamen locis non seruatur id quod diximus, & de monitione ad inducendam incorrigibilitatem, sed sufficit, quod non incedat in habitu ad hoc, ut per Iudicem Laicum puniri possit, secundum *Clar. dist. quasi. 36. vers. hoc autem, & sequenti*.

Idem erit in Clerico in habitu incedente, qui tamen, si fuerit depositus, excommunicatus, anathematizatus, & perseveret in sua contumacia, *Abb. in dist. cap. cum non ab homine*.

Nono, limitatur in Clerico assassino, qui potest etiam non degradatus à Iudice Laico puniri, *cap. 1. ubi Gemin. de homicid. in 6.* Licet de Iure debeat precedere declaratoria Iudicis Ecclesiastici, illum esse assassinum;

In praxi, & tamen non seruari, neque requiri in hoc incorrigibilitatem, sicut in alijs delictis, tenet *Clar. dista quasi. 36. vers. sed quæro*. In alijs vero delictis, etiam grauissimis, secus dicendum est, dummodo, & incedat in habitu.

Decimo, limitatur in Clerico degradato, *cap. 2. de pan. in 6.* Clericus, & enim in factis ordi-

ordinibus constitutus non potest rationi cuiusvis criminis, excepto assassinio, per Iudicem Laicum puniri, nisi prius sit a Iudice Ecclesiastico degradatus, *Clar. in d. quaest. 36. vers. scias autem.*

320 Undecimo, limitatur in Clerico ioculatore, histione, vel scurra, † cap. 1. de vit. & honest. Clericorum.

321 Duodecimo, si Iudex Laicus † sit delegatus à Papa, † glos. in cap. 2. extra de Iud.

322 Decimotertio, limitatur ratione tributorum; in ea enim causa Iudex Laicus † habet in Clericis iurisdictionem, secundum glos. in cap. Principes 23. quaest. 5. & cap. convenie 29. quaest. 8. Boff. in sua praxi, tit. de for. compet. num. 6. & 12. cum seqq. & Marant. in suo speculo 11. distinct. 5. 34. num. 1. sed contrarium tenuit Rota in Brundusina gabelle 13. Febr. 1604. cora bon. mem. Penia, si desint requisita, de quibus in ea.

323 Decimoquarto, limitatur in Laico, qui dedit se, & sua bona alicui † monasterio, vel loco religioso, non mutato habitu, quia potest per Iudicem Laicum puniri, *Aufser. seu Capell. Tolos. decis. 8. Clar. quaest. 35. vers. sed pone.*

324 Decimoquinto, limitatur in causa spolijs beneficalis, non per modum † ordinariæ cognitionis, sed extrajudicialis defensionis, *Afflicti. decis. 24. & 85.* Sed caute in hoc agendum puto, & pro hac resolutione recurrendum ad *Pen. decis. 377. in Ofcen. Canonicatus 1. Decembris 1595.* ubi & *panes Afflicti.* dicitur, quando Iudex secularis † possit se intrromittere inter Clericos, saltem in possessione, vrápud *Afflicti. decis. 2.* præcipue in additione, & de A. C. qui non † habet iurisdictionem in beneficalibus, an possit cognoscere causas in possessione, dicit *Ludovisi. decis. 118.* ubi addent.

325 Decimosexto, limita in causa reconventionis: si enim Clericus conveniat † Laicum coram Iudice seculari, potest coram eodem reconueniri, maxime itante consuetudine, vt per *Afflicti. decis. 173.* † præterquam in quatuor casibus relatis per *Felin. in cap. at si Clerici, ext. de Iud.* neque potest tunc Clericus in præiudicium reconventionis renunciare processui incepto, *dista decis. 173. eiusdem Afflicti.*

De iurisdictione in Laicum, & causis mixti fori

Artic. XVI.

329 Laicus per Laicum pro legato pio, an possit coram Ecclesiastico conveniri.

330 Et an processus sit nullus, nisi causa de sui natura spectet ad Ecclesiasticum.

331 Iudex Ecclesiasticus, & secularis sapè procedunt in causa mixti fori. & num. 332. 333.

334 Adulterium, concubinitus, sodomia, sacrilegium, sortilegium, blasphemia, & falsitas commissæ coram Laico, sunt delicta mixti fori. vsque ad num. 339.

340 Falsarius puniatur à Laico, & ab Ecclesiastico. Delictum Laici in Ecclesiasticum spectat ad Iudicem Ecclesiasticum. ibid. & num. 342.

341 Absolutus ab uno foro, an possit ab alio puniri in delictis mixti fori. & num. 344.

342 Declara prout etiam à nu. 343. vsque ad n. 346.

347 Iudex Ecclesiasticus an debeat vi censuris, vel carcere, & in quibus delictis.

348 Laicus vice versa, Laicum coram Iudice Ecclesiastico, etiam pro legato † pio conveniri non potest *Aufser. alias Capell. Tolosa decis. 214.* & si conveniatur processus erit nullus, † tanquam factus à Iudice incompetente, nisi causa de sui natura spectet ad forū Ecclesiasticum, vt diximus supra, & glos. in cap. fin. de rescript. in 6. & glos. & Doctor. in cap. licet, extra de for. compet.

In multis tamen casibus tam Iudex Ecclesiasticus, quam secularis † procedere potest, & dicuntur mixti fori, præcipue in criminalibus, vt est crimen vsurariæ prauitatis, quando agitur † criminaliter; ciuilitè vero si oritur questio iuris, an contractus sit vsurarius, & principaliter de hoc cognoscendum, tunc cognitio spectat ad Iudicem Ecclesiasticum. At si † incidenter per modum exceptionis opponatur contractum esse vsurarium, vel mandari restitui vsuras iam solutas, potest etiam coram Laico, *Conarum. lib. 3. variar. resolut. cap. 3. Clar. plenè quaest. 37.*

Adulterium pariter est mixti fori, quoad pœnam, *Abb. in cap. intelleximus, † extra de adul. Alciat. in cap. 1. extra de offie. ordin.* nisi agatur de separatione thori, quia tunc solus Iudex Ecclesiasticus est competens, *Dec. consil. 212. Guazzin. ubi supra tom. 1. fol. 26. num. 7.*

335 Concubinitus, † & sodomia, idem *Abb. in cap. cum sit generale, extra de for. comp. Clar. dista quaest. 37. & Guazzin. ibidem num. 9.*

336 Dic idem de sacrilegio, & sortilegio, vt refert *Clar. d. quaest. 37. † & in 5. bareffis, vers. successeme quæro, & Guazzin. ibidem num. 10. & 11 fol. 26. & 27.* Licet de crimine sacrilegij multis in locis Iudices Ecclesiastici non cognoscant, vt dicit *Clar. ibidem*; præterquam † in percutiente clericum, cuius cognitio, tanquam mixti fori spectat ad Ecclesiasticum.

337 Idem † dicendum de blasphemia, secundū *Guazzin. ibid. num. 5. & Clar. in cap. blasphemia, vers. hoc crimen.*

340 Falsitas † etiā Laici coram Iudice Ecclesiastico.

341 fialico falsum deponentis potest per vtrumque Iudicem puniri, & attenditur præuentione cause, quamuis Iudex secularis ꝑ falsarium punierit, non propterea impeditur Ecclesiasticus, quin ꝑ se quoque possit penam canonica eundem mulcare, per *Afflic. de cas. 2. 19.* Licet secus sit in Clerico, ut supra.

342 Laici delictum ꝑ in Ecclesia non est mixti fori, sed spectat ad Ecclesiasticum, *Bartol. in si. cui, s. cum sacrilegium, ff. de accus. Clar. quass. 38. vers. vide etiam.*

343 Et nota, quod in delictis mixti fori, quauis reus fuerit ꝑ absolutus ab vno ex Iudicibus, puta Ecclesiastico, poterit nihilominus pro eodem delicto puniri à Iudice seculari, neque absolutoria nata ab vno ꝑ foro facit rem iudicatam in altero, *Bald. cons. 260. vol. 3.* Imò si fuit punitus ab vno, potest ꝑ alterum grauius puniri denuo, *l. in cap. de his, num. 10. extra de necess. Aliat. cap. 1. num. 128. extra de offic. ord.* Licet secus sit in punito à Iudice ꝑ Laico, quia iterum puniri non posset ab Ecclesiastico, sicuti etiam ab eodemmet Iudice non posset puniri bis, semel enim punitus ꝑ non est iterum puniendus, nisi interuenerit ita ex parte Iudicis; quo casu siue sit minus punitus, siue sit abso utus, potest denuo puniri, *Bald. cons. 34. in fin. volum. 1. Clar. qui. si. 14. vers. si d. hic occurrit, & cum sequenti, latissime Boss. in tit. de for. compet. num. 79. & seq.* Et de materia videndus est *Guazzin. tom. 1. cap. 1. num. 35. fol. 37.*

344 An autem Iudex Ecclesiasticus debeat uti carceratione, & similibus, ꝑ vel potius censuris, magna est Doctorum controuersia, & magis communis videtur esse via censurarum: sed in hoc videtur standum consuetudini Laicorum, *Clar. dist. quass. 37. in fin. & Guazzin. ubi supra.*

De iurisdictione in exemptis.

Artic. XVII.

348 Iurisdictione aliquando est nulla propter priuilegium personale.

349 Iudices Conservatores, quam habeant iurisdictionem.

350 Et an impediant iurisdictionem, & quando. & num. 351. & 352.

353 Conservatoria non conceditur ultra quinquennium.

354 Iudex Conservator, si allegatur suspectus, quid agendum est.

355 Exempti non habentes Conservatorem an conueniant coram ordinario. & num. 356.

357 Exempti quanam dicantur, & qui subsint ordinariis. 10. & num. 358.

exemptus à iurisdictione alicuius, coram illo conueniri non potest: quare si Clericus eximitur à iurisdictione ordinarij, ei que cedatur, ut non possit conueniri nisi coram certo Iudice, qui Conservator appellatur, processus factus contra eum coram alio Iudice in causis comprehensis in Conservatoria erit nullus. De his ꝑ Conservatoribus, quam iurisdictionem habeant, in quibus causis eam exercere possint, qui deputari valeant, & in quo differant à Iudicibus delegatis, videndus est text. & glos. in cap. fin. de offi. deleg. in 6. & in cap. de priuileg. eodem lib.

349 Hodie vero Conservatorum cum quibusuis ꝑ clausulis concessis Clericis non impediunt, sic mandante Concilio Tridentino ꝑ quia Ordinarij in causis ciuilibus, & criminalibus, & mixti fori, pro iure quomodolibet, celso in causis mercedum, aut miserabilium personarum, contra exemptos procedere, & inquirere, ipsique accusari, & conueniri coram ipsis valent; neminem autem coram Conservatore trahere possunt: licet Conservatoria comprehendat ꝑ etiam familiares, duo tantum conservati sumptibus viuentes comprehenduntur. De istis autem Conservatorijs quomodo concedantur, dicit *consil. 9. Gregorij XV. in Bullar. nov. tom. 3. fol. 288.*

353 Quomodounque autem concedatur, per quinquennium, & ꝑ non ultra durat; quo elapso itatim expirat. Et si super iurisdictione inter Ordinarium, & Conservatorem, quæsitio ꝑ oriatur, vel Conservator allegetur suspectus, debent eligi arbitri, Conservatorque interim procedere nequit, exceptis Conservatorijs Vniuersitatum, & Hospitalium, hospitalitatem actu exercentium, quæ hodie etiam tantum valent, quantum sonant, ut cauetur in *Concil. Trid. sess. 14. cap. 5. & dista consil. 9. Gregorij XV. sel. record.*

355 Similiter Clerici seculares, vel regulares exempti, si Conservatorem ꝑ non habeant possunt coram Ordinarijs, tanquam Apostolicæ sedis Delegatis conueniri.

356 Si vero habent Conservatores, ꝑ præmissa seruantur *Concil. Trid. sess. 7. cap. 14. & dista consil. 9. Gregorij XV.* quam edidit super forma eligendi istos Conservatores, & declarat eorumdem auctoritatem.

Exempti etiam ratione Prototonariatus, Acolitatus, Capellanij ꝑ Regis, vel oblatis Monasterijs, seruientes Collegijs, & Militijs, nisi professi nem emiserint, & intra eorum septa viuunt, de quo Ordinarijs constare debet, subsunt in omnibus & per omnia, non obstante exemptione, iurisdictioni Ordinariorum, *Concilium Trident. sess. 24. cap. 12.*

358 Quomodo vero Ordinarij possint contra Canonicos, & alios de Capitulo in Cathedralibus,

349 Propter priuilegium quoque particulari personæ, iurisdictione ꝑ est nulla, ideo

dralibus. & Collegiatis Ecclesijs in causis criminalibus, non obitantijs ptiuelegijs, consuetudinibus, & exemptionibus procedere, videnda est sess. 25. cap. 6. de reform.

De Iurisdictione in delinquentes.
Artic. XVIII.

- 359 Episcopus an possit procedere contra Clericum forensem.
- 360 Forensis sortitur forum ratione domicilij, vel ratione delicti. & num. 361.
- 362 Iudex procedit contra Forensem, qui falsum coram se deposuit.
- 363 Forensis potest puniri secundum statuta loci delicti. & num. 364.
- 365 Iudex originis, & domicilij an teneatur remittere reum ad Iudicem loci delicti. & nu. 366. 367.
- 368 Remissio rei an fiat pro leuibus delictis, etiamsi agatur civiliter.
- 369 Curia Romana, nunquam remittit reum, sed ut patria communis cognoscit.
- 370 Reus de pluribus inquisitis coram diuersis Iudicibus, an remittatur de uno ad alium.
- 371 Absolutus à Iudice delicti, an possit molestari à Iudice originis.
- 372 Condemnatus à duobus, an soluens penam uni, teneatur etiam alteri.
- 373 Gratia obtenta in loco delicti, an suffragetur in loco originis.
- 374 Et quid in foro Penitentiarie.
- 375 Confessio an sit facienda propria Sacerdoti.
- 376 Delictum an possit puniri ubi captum fuit, & iuxta quas leges. & num. 377. 378.
- 379 Iudex originis, & domicilij qualiter procedant siue in civili, siue in criminali. & n. 380. 381.
- 382 Vagabundus punitur vbique repperit, & quis dicatur talis. & num. 383.
- 384 Vagabundus quo iure puniatur, & quomodo. & num. 385.
- 386 Fur repperus cum re furtiua potest ubique puniri.
- 387 Delinquens in uno loco, quando possit in alio puniri: & quando sit locus remissioni. & numer. 388. 389.
- Iudicium unū, quando faciat aliud cessare. ibid.
- 390 Nullius iurisdictionis potest oriri ratio ne personarum, loci, & temporis. & num. 391. 392.
- 393 Iurisdiclio delegantis, & delegati potest esse nulla, remissiuè.
- 394 Competentia, vel incompetentia Iudicis, quomodo cognoscatur.

Episcopi quoque ratione cuiuscunque priuilegij contra Clericos alijs sibi non subditos, sine interuentu Ordinarij loci, dummodo resideat, vel personæ ab eo deputandæ procedere non possunt. Cum etiam reus sortiatur forum ratione t. originis; domicilij, & delicti, concurrantque multoties

Praxis Camilli Capucij.

Iudices in hoc, pretendentes quilibet ratione aliqua ex prædictis reum sibi subesse, possitque consequenter ex hoc nullitas iurisdictionis succedere. Ideo sciendum est, quod delinquens, ratione delicti sortitur forum illius Iudicis, in cuius iurisdictione delinquit, potestque reum punire, quamuis alijs non sit illi subiectus ratione originis, vel domicilij, l. 1. ubi glos. & Doctores, C. ubi de crimin. agi oportet. Scribentes in l. solent. ff. de custod. & exhibit. reor. cap. fin. ubi glos. extra de for. compet. & hac ratione Iudex potest punire talem falsum coram se t. deponentem, etiam sibi alijs non subditum aliqua ratione, ut diximus supra, & tradit Clar. quest. 38. vers. sed quaro, & Guazzin. fol. 66. num. 11. tom. 1. fol. 68. num. 4. tom. 2.

Ampliatur ista conclusio, primo, ut etiam Forensis delinquens t. possit puniri secundum statuta loci delicti, etiam quod delictum resultet ex prohibitione, statuto, vel constitutione illius loci, etiam quod de iure communi non sit delictum: datur exemplum,

t. in extractione frumeti, in delatione armorum, & in similibus; tribuitur enim, tunc, ut plurimum arbitrio Iudicis, qui habita ratione personæ, & scientiz, vel ignorantiz prohibitionis, penam ordinariam minuere potest, Clar. quest. 85. vers. secundum casus, & vide Guazzin. tom. 1. fol. 66. num. 19.

Secundo ampliatur, ut Iudex domicilij, & originis reum tradere, t. quotiescunque fuerit requisitus, & ad Iudicem delicti remittere debet, Cepol. cons. crimin. 58. Curtius Iun. in l. hares absens, ff. de Iudic.

Fitque huiusmodi remissio, t. quamuis Iudex remittens non habeat facultatem procedendi super illo delicto; sufficit enim quod Iudex cui sit remissio, possit procedere, licet Boss. tit. de for. comp. nu. 52. contrarium tenuerit.

Hoc tamen seruatur, t. dummodo fiat remissio inter subditos eiusdem Principis; in Iudicibus enim diuersorum, non hant remissiones, nisi adint conseruationes, vel capitula hoc disponentia, Cepol. d. cons. 58. Conaruu. pract. quest. cap. 11. ubi latissime hanc materiam tractat, Clar. quest. 38. vers. est autem. & Guazzin. tom. 1. fol. 29. num. 1. & de fens. 34. cap. 3. num. 1. & sequenti; & quomodo fiat, vide ibidem fol. 46. num. 83.

Non fit etiā remissio pro leuibus delictis, neque si agitur civiliter pro crimine, t. etiā grauissimo Abb. in cap. fin. num. 15. extra de for. compet. Conar. d. cap. 11. Duen. regul. 278. Aufser. Tolosan. decis. 319.

Curia quoque Romana, nunquam remittit, quia est communis t. Patria, & ibi quilibet potest conueniri, & puniri, Oldrad. consil. 124. in fin. Clar. quest. 38. vers. scias tamen.

Tertio ampliatur, ut reus quamuis sit in-

D. quili-

370 quilibet, de pluribus & delictis à diuersis Iudicibus, uno processu per vnum debeat remitti ad Iudicem delicti puniendum pro eo, *Boss. in tit. de for. comp. num. 58.*

Quinto ampliatur, quod si reus fuit absolutus, per Iudicem loci & delicti, non poterit per Iudicem loci originis, aut domicilij de Iure molestari: similiter si & fuit per vtrumque Iudicem in contumaciam condemnatus, soluta pena in loco delicti, non potest amplius in loco originis molestari. licet de consuetudine hoc non seruetur in Iudicibus diuiciorum Principum, quia vterque Iudex potest condemnare, *Aret. in cap. de his. nu. 20. extra de acc. Clar. quæst. 57. v. l. scias etiam, & desuper, videndus Guazzin. in defens. 35. cap. 11. defens. 2. cap. 7. & tom. 1. fol. 19. n. 57.*

Gratia autem obtenta in loco delicti nunquam suffragatur in loco originis, *Clar. ibid. vers. habet etiam.*

374 Limitatur & hæc conclusio primo, ut non procedat in foro penitentiali; & peccatis enim extra locum originis, vel domicilij tenetur omnino peccata de Iure confiteri proprio Sacerdoti, nec fortitur forum alibi ratione delicti, *glos. in cap. placuit 16. quæst. 1. Couar. præd. 99. dist. cap. 11. nu. 3. vers. 1. Duen. regul. 378. in princip. Guazzin. tom. 1. fol. 66. num. 15.*

Limitatur secundo, ut procedat in delicto consummato, nec sufficit, & quod sit inchoatum. *Abbe. ibi. quod mandans in vno territorio committi maleficium in alio territorio, debet puniri per Iudicem territorij, in quo fuit delictum inchoatum, Abb. in cap. fin. nu. 27. extra de for. comp. Clar. dist. 38. vers. item quarto; & licet ibidem aliter alias fuisse seruatum contrarium, & mandantem punitum in loco originis, & domicilij, vbi præcesserat mandatum. Guazzin. to. 1. fol. 37. num. 7.*

Limitatur tertio, ut non propterea impediat Iudex originis, & domicilij, quin possit procedere, diuersimode tamen: in causis enim ciuilibus Iudex & originis potest procedere, dummodo conuentus ibi reperitur, alias secus: Iudex vero domicilij, etiam contra absentem, *Bart. in l. assumptio, §. 1. ff. ad municip. Alex. in l. cum quidam puella nu. 5. de iurisd. om. Iud.*

In criminalibus vero reus potest puniri, etiam si sit & absens, per Iudicem originis, & domicilij, etiam si procedatur ex officio, *Cagnol. in dist. l. fin. num. 153. Clar. quæst. 39. Boss. in tit. de for. comp. num. 182.*

Quinimo etiam Iudex loci, in quo delinquens assidue conuersatur, & saltem per decennium, cum punire potest, *Boss. dist. sir. de for. comp. num. 72. licet hoc non obseruetur Clar. de quæst. 39. vers. quarto, nunquid.*

Limitatur quarto in vagabundo, qui vbi-
cunque reperitur potest ibidem puniri, & *glos. fin. in l. 1. C. ubi de crim. Bart. in l. h. absens, §. proinde, ff. de Iud.*

383 Diciturque vagabundus, & qui in aliquo loco domicilij certum non habet, ut sunt banniti, si nullibi habent certam habitationem, *Clar. latè dist. vers. quarto, nunquid, & Guazzin. tom. 1. fol. 177. num. 25.*

An autem tunc Iudex in puniendo debeat seruare Ius commune, & statuta loci delicti, originis, vel domicilij, vide eundem *Clar. quæst. 85. & Guazzin. tom. 1. fol. 66. num. 15.*

385 Quinto declaratur prædicta conclusio, quod quamuis Iudex propter incompetentiam, quouis respectu non possit punire delinquentem, potest nihilominus penam aliorum delictorum, pro quibus contra eum procedere potest, aggravare, *Clar. dist. quæst. 49. in fin. & in §. furum, vers. sed pone.*

Limitatur sexto, in fure reperto cum rebus furtiuis, qui potest vbiq; & puniri, *Bartol. in l. si Dominum, num. 2. ff. de furtis.* Licetque forsan communis opinio Doctorum, sit contra Bartolum, opinio tamen Bartoli seruatur. *Clar. quæst. 38. vers. cum suis, & Guazzin. tom. 1. fol. 36. num. 1. & sequenti.*

Latè de huiusmodi materia, quando inquisitus, vel condemnatus in vno loco & de iure possit inquiri, vel condemnari in alio; *388 Quando & vnum Iudicium faciat cessare, aliud: An & quando remissioni locus sit, vide Boss. dist. tit. de for. comp. num. 79. cum seq. & Guazzin. locis citatis.*

Ex quibus causis quis fortitur forum in omni materia tam & ciuili, quam criminali, vide *Marian. in rubr. extra de for. comp. vbi enumerat 119. causas, & vide Guazzin. to. 1. fol. 66. num. 15. & defens. 1. cap. 27.*

Ratione personarum potest etiam aliunde oriri nullitas, ut quia & legitimam personam standi in Iudicio non habeant: de quibus dicemus infra, in cap. sequenti de Procuratore, & mandato.

391 Ratione & etiam loci nullitas oritur, ut quia extra territorium.

392 Ratione & veto temporis, ut quia tempore incongruo, vel post expiratam Iurisdictionem Ius dicatur.

393 Delegantis, & Delegati Iurisdictioni ordinaria, ac delegata potest esse nulla, ut late per *Fant. ad quem est recurendum, in cap. de mod. & ord. vid. proc. & in cap. de null. ex defect. iurisd. ord. ac in cap. nullit. ex defect. iurisd. deleg.*

394 Ad cognoscendam & etiam cōpetentiam, vel incompetentiam Iudicis, est recurrendum ad quinque considerationes, de quibus per *Boss. in dist. tit. de for. comp. in prim.*

De exceptione fori declinatoria.

Artic. XIX.

- 395 Exceptio nullitatis defectu iurisdictionis dicitur personalis.
- 396 Exceptio declinatoria competens principali, an competat fidei, fori.
- 397 Laicus fidei iussor Clerici an possit conveniri coram Laico.
- 398 Contumax non opponit declinatoriam fori. & num. 399.

395 **Q**uomodoque ergo insurgat nullitas ex defectu iurisdictionis, & opponaturque exceptio declinatoria fori aduerendum est, quod huiusmodi exceptio est personalis, non autem realis, neque transit in singularem successorem, sicut etiam non transit contra ipsum, *Bartol. in l. si tertius, §. si quis, ff. de aqua plu. arden. Bald. & Angel. in l. si quis rem. ff. de Procur. Afflict. decis. 74.* Hac ratione & exceptio declinatoria competens principali non competit fidei iussori, *l. si reus, ff. in d. sol.* Ideo & Laicus fidei iussor Clerici poterit conveniri coram Iudice seculari, non obstante quod principalis coram illo conveniri non possit, *Bald. in l. in fin. C. de priuileg. d. Afflict. de p. 206. Boss. in tit. de carc. fidei iuss. committ. num. 52.*

398 Contumax etiam & non potest opponere exceptionem declinatoriam fori, quamvis deinde comparando contumaciam purgaverit, dummodo privilegio fori renunciare possit: illi enim qui privilegio fori expresse renunciare & nequeunt, ut sunt Clerici, neque etiam per contumaciam tale privilegium amittunt, *Afflictus decis. 133.* & dicemus inferius, ubi tractabimus, quomodo inducatur consensus in iurisdictionem.

An nullitas defectu iurisdictionis impediat executionem.

Artic. XX.

- 400 Nullitas iurisdictionis est maior omnibus; & semper potest opponi; & ampliatur; & limitatur multipliciter. & usque ad num. 414.
- 411 Processus tenet si Index non est penitus incapax iurisdictionis.

400 **N**ullitas & ergo defectu iurisdictionis dicitur maior alijs omnibus nullitatibusque in iudicio opponi possunt, ita quod licet nullitas & aliqua ad impediendam executionem trium sententiarum conformium allegari non possit, *Clem. & ut calumnias de re iud. Hæc tamen poterit opponi, gloss. fin. in Clem. unic. de sequenti processu, & sent. l. bert.*

Praxis Canulii Capucij.

de citat. cap. 11. num. 62. fol. 495. com. 2. Rot. decis. 333. n. 2. par. 4. recent. nili iuricr confensu partium validata, Rot. decis. 9. num. 4. dist. par. 4. recent.

403 Illa conclusio ampliatur & primo, etiam quod statutum, rescriptum, vel constitutio disponant nullam exceptionem, vel nullitatem posse admitti, etiam aduersus tres conformes, *Card. in d. Clem. unic. Felin. in cap. pastoralis, nu. 1. extra de rescript. Staphil. cap. 4. fol. 380. num. 11. Vant. de nullit. cap. de null. ex defect. iurisd. ord. in princip.*

Secundo, etiam quod statutum disponat & non posse reuocari, appellari, recurritur haberi, aut aliquid dici contra sententiam, vel pars iuraster non dicere de nullitate: quia poterit nihilominus saltem per viam exceptionis, huiusmodi nullitatem opponere, *Franc. in cap. dilecto num. 167. extra de appell. Vant. cap. quis possit dicere de nullit. num. 37.*

405 Tertio ampliatur, quod Iudex etiam & parte non vocata, vel absente, huiusmodi nullitatem reuocare possit, *Abb. in cap. causam, qua, extra de rescript. Felin. in cap. olim, extra de re iud. Vant. cap. de null. ex defect. iurisd. ord. num. 5.*

Quarto, quod quamvis per Principem, & sanentur omnes nullitates cum clausulis & quædamvis prægnantibus, hæc tamen nunquam censetur sanata, *Staphil. dist. fol. 380. num. 11. Gomef. in disto compend. fol. 167.*

Ratio autem potissima præmissorum est, quia statuentes, & ius dicentes habent semper pro constanti, quod adsit iurisdictioni cum de ea in primis, & ante omnia constare debeat, *cap. cum in iure, extra de offic. deleg. 408* Et cum dicimus & sententiam non posse dici nullam, præsupponimus, quod sit sententia, & sic quod ad sit iurisdictioni, ut in supradictis, & notat *Staphil. disto fol. 380. num. 11. & seq. Vant. d. cap. quis poss. dic. de null. num. 38*

409 Ideo, & licet alie nullitates solcantur aliquando per Signaturam sanari, hæc tamen nunquam omnino sanatur propter defectum solemnitatis, & consensus, qui coram alieno Iudice intervenire non potuit, *Abb. in cap. significasti num. 22. extra de for. compet. Staphil. d. cap. 4. fol. 374. Gomef. disto fol. 167. Vant. d. cap. de null. ex defect. iurisd. codem nu. 6.*

410 Et ad probandum & huiusmodi nullitatem, sufficit simplex negatio per productionem actorum, iur. quibus non censetur Iudicem habuisse iurisdictionem; vel per testes litteratos, & fide dignos, qui interuenerint processui, deponentes talia necessaria facta non fuisse, *Vant. multos cumulans, cap. d. quo, & a quibus nullit. prob. poss. num. 12. usque ad num. 21.*

Limitatur tamen supradicta conclusio; primo ut non procedat in nullitate & calumniosè

niosè propoſita, ſed in notoria, & euidenti, & ita loquuntur omnes Doctores ſupra citati, ſi bene videantur, & in ſpecie, *F. ant. d. 412 cap. ex defect. iurisd. t. ord. nu. 5. repelliturque* proponens calumnioſè huiusmodi nullitatem, vt ſi quis veller impugnare iurisdictionem patentem, & notoriam alicuius Iudicis:
 413 Ideo t̄ ad excludendam huiusmodi nullitatem, ſatis erit probare, Iudicem tunc fuiſſe in poſſeſſione ius dicendi, & pro tali habitu-
 414 tum, *Rot. deciſ. 129. nu. 1. par. 4. recent. t̄ Secundo, Rot. deciſ. 129. nu. 1. par. 4. recent. t̄* Secundo, quando non eſt totalis defectus iurisdictionis, ſi enim eſt probabilis, & ſcienter prorogetur, tollitur omnis nullitas, *gloſ. in l. cui, in verb. patientia, C. qui pro ſua iurisd. Bartol. in l. 1. ff. de Iud. Staphil. diſto ſol. 380. Rota diſta deciſ. 9. par. 4. recent.*

Et ſi Iudex non eſt penitus incapax iurisdictionis, licet patiat̄ t̄ defectum impedimentum ſuz potestatis, ſententia lata per ipsum tenet, quando à principio non tuit oppositum, *F. lin. poſt alios in cap. ſiſcitatus, extra de reſcript. F. ant. in cap. quib. mod. null. ſan. poſſ. num. 54.*

Iurisdictione quomodo prorogetur.

Artic. XXI.

- 416 Iurisdictione qualibet an poſſit tacite, vel expreſſe impugnari.
 417 Iurisdictione an poſſit impugnari ab eo, qui ſemel conſenſit.
 418 Et quid ſi Iudex declarauit ſe competentem.
 419 Iudex deur eſt, quod ſe declarat competentem, ſi dubitatur de iurisdictione.
 420 Contra contumacem, & contra comparentem, qua diſtinctione agatur.
 421 Iurisdictione an poſſit prorogari à parte, abſque conſenſu proprii Iudicis.
 422 Limitatur tamen in Clerico.
 423 Iudex incompetens an fiat competens in cauſa reconuentionis.
 424 Limitatur tamen pluribus modis. *uſ. in d. numer. 435. & ſeqq.*
 441 Iudex ordinarius prorogatus iurisdictione, an poſſit denuo cognoscere de nullitate.

416 **E**T pro intelligenda prædictæ conſenſus in iurisdictione, conſideranda ſunt tria: prorogationis, ſciendū quod agitur in cauſa cuiuslibet Iudicis Ordinaris, & in cauſis in civilibus, & criminalibus, & in cauſis potest. nou ſolum expreſſe, ſed etiam tacite, *Bart. Caſtren. Curt. Jun. Cernol. & alii Doctores communiter in l. 1. ff. de Iud. quando autem expreſſe, vel tacite bat. diſta in ſupra.*

417 **A**mpliatur conſuſio primo, quod qui ſe-
 417 mē conſenſit t̄ in iurisdictione, non poteſt amplius eam impugnare, *F. ant. d. cap. quib. mod. nullit. ſan. poſſ. num. 36. præcipue ſi lu-*

418 dex t̄ incompetens pronunciauit ſe compe-
 418 tentem, & pars ab huiusmodi ſententia non appellauit, tunc enim quamuis iurisdictione eſſet alias elidibilis, non poteſt amplius de ea dubitari, nec opponi, quamuis prorogatio, & conſenſus naſcitur per errorem, vt intra dicani in quarta limitatione.

Ideo notandum eſt pro regula in hac materia, bonum eſſe, quod t̄ quando dubitatur de iurisdictione, Iudex pronunciet ſe competentem, *F. lin. in cap. ſi duobus, nu. 8. extra de appell. F. ant. d. cap. quib. mod. null. ſan. poſſ. n. 8.* poteſt enim cognoscere an ſua ſit iurisdictione, vt allegit reminiſcere *Franc. in cap. ad audientiam num. 2. extra de appell.*

Sed ſi agitur contra comparentem, ſatis eſt, 420 quod procedat ad vteriora, t̄ ſecus ſi cōtra contumacem, *Rota in Cernien. bonorū 29. Martij 1647. coram R. P. D. Ghislerio, in manuſcriptis*, vbi etiam, quod Iudex, qui reponit à decreto moderationis, dicitur velle procedere in negotio principali, & declarare ſe competentem.

Ampliatur ſecundo, vt pars poſſit iurisdictionem Iudicis aliàs incompetentis t̄ prorogare, etiam abſque proprii Iudicis conſenſu, quamuis de eiuſdem Iudicis præiudicio agatur, vt quia eſſet recepturus ſportulas, *Bartol. & alij in l. 1. §. & poſt operis, ff. de non. oper. nūciat. Capic. deciſ. 9. in princip. & num. 11.*

Nili eſſet Clericus, qui alterius iurisdictionem ſine ſententia ſui Episcopii t̄ prorogare non poteſt, *Bart. & alij in d. §. & poſt operis, Gemin. in cap. 1. de for. compet. in 6. Abb. & alij in cap. ſignificati, extra eodem tit.*

Ampliatur tertio, in cauſa reconuentionis, in qua Iudex aliàs incompetens t̄ ſemper eſſicitur competens, vt in notatis in l. 1. ff. de Iud. *Aſſiſi. deciſ. 27.*

424 Limitatur tamen pluribus modis: t̄ primo, vt non procedat, quando Iudex funditus careret iurisdictione, vel penitus eſſet incapax iurisdictionis: cum enim loquimur de prorogatione, & t̄ conſenſu, præſupponimus iurisdictionem addeſſe: vt t̄ ſi loquimur de ordinario, ſi ſit ſonuoſus, mutus, ſurdus, imbecillus, &c. vel nunquam habuerit iurisdictionem in cauſis ſimilibus, vt ſi Iudex civilis pronunciaret in criminalibus; ſimiliter ſi Iudex ſecularis procedat contra Clericum, qui cuius iurisdictionem nullo modo prorogare poteſt, vt dixi ſupra; quod videri poterit in delegato, ſi nunquam ei cauſa commiſſa fuerit, vt *Doſt. in l. 1. ff. de Iud. Abb. in cap. ſi diligenti, num. 14. extra de for. compet. 1. mol. in cap. P. & G. num. 48. extra de offi. deleg. F. ant. diſt. cap. quib. mod. null. ſan. poſſ. num. 14. Clar. quaſt. 42.*

426 **L**item limitatur ſecundo, vt procedat in
 426 præ-

427 praeiudicium partis prorogantis, † non autem Reipublicae, vel Iudicis, ad quem huiusmodi cognitio aliàs spectaret, *Abb. Imol. & Clar. ibidem*. Ideo multo voluerunt, quod subditus non possit absque Domini consensu
428 su † prorogare iurisdictionem alterius Iudicis non subditi Domino suo, de quo vide
late *Capic. dista decis. 9. num. 2.*

429 Item limitatur tertio, † quando prorogatio fit per personam inhabilem, ut per minorem, qui iurisdictionem Iudicis incompetentis etiam suo iuramento prorogare non potest, cum non habeat personam legitimam standi in iudicio absque Tutore: nisi huiusmodi prorogatio sit omnino utilis, *Felin. in dista. cap. P. & G. num. 10. extra de offic. deleg.*

Procurator vero an, & quando possit iurisdictionem † Iudicis incompetentis prorogare, vide infra in capitulo de Procuratore, & mandato in particulari; Mandatum ad quod se extendat.

Item limitatur quarto, quando pars ignoraret incompetentiam † Iudicis, non potest enim consentire, quando errat, cum nihil sit magis contrarium consensui, quam error, l. si per errorem, ff. de iuris. omni. Iud. gloss. in l. non verbo patientiam, C. qui pro sua iurisdict. Stapil. d. cap. 4. fol. 380. V. est. lib. 5. cap. de reister. terminorum, fol. 123. nisi Iudex pronunciasset se esse † Iudicem competentem, quia tunc si non appellatur, firmatur iurisdictionem non obstante errore, *Bartol. in l. 2. ff. si quis in ius vocat, & in duobus alijs casibus quos refert Felin. in dista. cap. P. & G. num. 13.*

Item limitatur quinto, in causis reservatis Principi, in his enim iurisdictione † alterius Iudicis prorogari non potest, cap. per venerabilem, §. insuper, extra, qui filij sunt legitimi, *Alex. & Ias. in d. 5. post operis, Capic. dista decis. 9. num. 13.* Vel si iurisdictione † talis Iudicis esset taliter restricta, quod nullo modo posset in huiusmodi causa se intromittere, tunc enim iurisdictione etiam de consensu partium prorogari non potest, quia esset potius novam iurisdictionem dare, quam datam prorogare, *Capic. ibidem num. 15.*

Item limitatur sexto illud, quod diximus quando Iudex pronunciet † se competentem, ut procedat, si expresse super hoc interloquatur, non autem quando tacite per pronuntium ad ulteriora; non enim habet eandem vim, *Felin. in cap. suborta, extra de re iud. cap. super litteris, extra de rescript. Masil. in l. 1. §. 1. num. 99. ff. de quaestio.*

Item Iudex procedendo contra contumacem pronunciet, ut dixi, expresse † se competentem, & sententia transcat in iudicatum, nisi contumax non dicatur consentire † in iurisdictionem, nec eam prorogare

Innoc. in cap. in notoria, extra de eo, qui surrend. suscep. Franc. in cap. si duobus, num. 14. extra de appell. non poterit tamen amplius dicere
438 † de nullitate iurisdictionis: secus si tacite, & per processum ad ulteriora, quia tunc posset eam semper opponere, *Franc. in d. cap. si duobus num. 19.* Similiter per processum † ad
439 ulteriora, Iudex nunquam pronunciet se Iudicem competentem, nisi prius fuerit oppositum de incompetencia, poteritque semper opponi, *Franc. in dista. cap. si duobus, num. 16.* ubi late tractat, an, & quando Iudex incompetens pronunciendo se competentem contra praesentem, vel contumacem, firmet suam iurisdictionem.

440 Item septimo limitatur, & declaratur † huiusmodi materia, quod iurisdictione quae prorogatur, non alteratur, nec mutatur, sed solummodo ampliatur: quae quidem ampliatio † non alterat suam naturam, sed remanet talis, qualis erat prima. Ideo Iudex ordinarius, cuius iurisdictione fuit prorogata, poterit denuo de nullitate cognoscere, cum per sententiam eius iurisdictione non expiret, *Guidop. p. decis. 462.* quod procedit si non
441 † detulit appellationi, quia si detulit expirat iurisdictione, & non potest se amplius intromittere, *Rota in Eugubina praed. 14. Inq. 1649. coram R. P. D. mco Cerro, inter volentes.*

Iurisdictione quomodo prorogetur. Artic. XXII.

443 Differentia quae sit, quando Iudex se declarat competentem tacite, vel expresse; & quando tunc possit dari de nullitate.

444 Consensus in iurisdictionem an possit fieri tacite, & expresse.

445 Producentis mandatum procurare, an dicatur consentire.

446 Tacitus consensus in iurisdictionem, per quos actus induci possit.

447 Praestans cautionem de stando iuri, an dicatur consentire in iurisdictionem.

448 Et quid si petatur copia libelli. & num. 449.

450 Et quid si dicens citra consensum, alios actus faciat non repetita protestatione. & num. 451.

452 Patientia sola an sufficiat ad inducendum consensum in iurisdictionem. & num. 453.

454 Actus facti praesente parte, & non contradicente, an inducant prorogationem iurisdictionis.

455 Limitatur tamen prout num. 456.

457 Contumax comparens, etiam in secunda instantia an possit allegare defectum iurisdictionis.

458 Et quid si oppositio facta redderet ipso iure iudicium nullum.

459 Exceptiones declinatoriae, quando possint in prima, vel secunda instantia opponi.

460 Iudex an allegetur suspectus absque specialis mandato. 461 Et

- 461 *Et quid in curia, si mandatum superueniat ante sententiam.*
 462 *Et extra curiam, an, & quando fieri debeat Iudicis recusatio.*

Prorogatio autem iurisdictionis, & consensus in illam, potest non solum fieri expresse, sed etiam tacite, per *Barol. in l. 1. ff. de Iud. quem omnes sequuntur*, nisi sumus in casu, in quo ex iuris dispositione requiratur expresse, quia tunc tacitus non sufficeret, *Rota decis. 15. de offic. deleg. in nou.*

Induciturque tacitus consensus per actum posituum factum coram Iudice, qui citra iurisdictionem explicari non possit, ut seruatio alicuius termini, productio iurium, vel similes, *Cassad. decis. 3. de rescript. & de Procuratore citato ad docendum de mandato f alias videndum &c. quod si producit mandatum absque protestatione, dicatur consentire*, dixit *Rota in dist. Cernuen. bonorum coram Gbulerio*, si enim talis actus non sonaret in agere, sed in pati, non prorogaret iurisdictionem *Rota in Aueniomen. attentatorum 10. Junij 1648. coram R. P. D. meo Celso, inter volantes.*

Ideo prestando cautionem et stando iuri, & indicatum soluendo, quis non dicitur consentire in iurisdictione, *Bart. in l. vir bonus, ff. de iudic. soluen. 1. mol. in l. quidam consulebamus, ff. de re iud. Afflic. decis. 133.*

Similiter per petitionem copix libelli, aut constitutionem Procuratoris ad comparandum coram Iudice, non inducitur tacitus consensus, possuntque nihilominus proponi exceptiones declinatorias fori *Felinus cap. inter monasterium numer. 9. 11. & per totam extra de sent. & de re iud. vbi late declarat quomodo proponens exceptiones et dilatorias dicatur in Iudicem consentire. hi enim actus possunt sine iurisdictione expediri.*

In rancum autem sufficit et actus posituius ad inducendum huiusmodi consensum in iurisdictione, quamuis illum faciens protestetur se non intendere propterea, neque per quemlibet alium actum faciendum consentire in iurisdictione, vellegue huiusmodi protestationem habere semper pro reiecta: si nihilominus fiat et alium actum aliis sufficientem, non repetita protestatione, inducitur per illum actum consensus in iurisdictionem, auxra notata per *Alex. 1. as. & alios communiter in l. non solum. 3. numer. ff. de nou. oper. nuuic. & per Abb. & alios in cap. sollicitudinem extra de appell. Put. d. 1. 43. de Iud.*

Patientia vero sola non sufficit ad inducendum huiusmodi consensum: licet enim regulariter in Iudicio taciturnitas habeatur pro consensu, etiam in prejudicialibus *leum extendimus, 6. fin. ff. de fideiuss. Bart. in l. si duo*

Patroni, 4. idem Iulianus ff. de iur. iur. gloss. & Gemin. in cap. 2. de accus. in 6. Felin. in cap. cum in iure, extra de offic. deleg. Vant. dist. cap. quibus mod. nulli sanari possit numer. 6. in simili Galles. in tract. de oblig. Camer. quest. 20. numer. 12. vbi adden. fol. 127. & seq.

454 Valente etiam actus et in iurisdictione parte prestante, & non contradicente facti, ac si consensisset, *Felin. in dist. cap. cum in iure numer. 9.*

In pluribus tamen regula cessat, & ideo permittens et se citari, non propterea dicitur consentire *Cassad. dist. decis. 3. de rescript. sicut et etiam diximus de contumace, qui per non comparitionem non dicitur in iurisdictionem consentire, Franc. & alij in cap. ad petitionem extra de accus.*

457 Aduertendum tamen est, quod contumax si deinde compareat, non potest etiam in secunda instantia allegare exceptiones declinatorias, per quas reddatur iudicium nullum, sed tenetur prosequi eam in statu, & terminis in quibus reperitur, *gloss. in cap. 1. in verb. absentia, vbi Doct. de elect. in 6. nisi esset et talis, quare redderetur iudicium ipso iure nullum, Innoc. in cap. fin. extra de dilat. Franc. in cap. cum cessante numer. 19. extra de appellat.*

459 vbi usque ad numer. 30. late et tractat, quando huiusmodi exceptiones declinatorie omittantur per Comparentem in prima, vel secunda instantia opponi. Circa premissa ad prorogandam iurisdictionem de re ad rem, de persona ad personam, de loco ad locum, an requiratur expresse consensus, vel sufficiat tacitus, & quando huiusmodi prorogatio fieri possit, vide *Felin. in cap. cum olim in princ. & ibi in additione, extra de offic. deleg. in cap. ceterum in princ. extra de Iud. Marant. in suo speculo 12. distinet. per totam. Vant. dist. cap. quibus mod. null. san. poss. numer. 76.*

Adhuc est aduertendum, quod hodie si Iudex est suspectus, & non placet, vti talis non allegatur et in actis, vel si allegatur, requiritur quod sit specialiter constitutus, quia hoc est declaratio animi principalis requirens speciale mandatum, ut fuit decisum in Romana bareddita de Si arfilis 17. Nouembris 1645. coram Reuerendissimo P. D. Dunogetto. In Curia et autem in Iudicibus Committariis, si allegatur suspecti a Procuratore nomine principalis, etiam sine mandato, dummodo ante liris contestationem, attenditur, quando postea etiam in termino citationis ad sententiam producitur mandatum speciale ad id faciendum, propter abundantiam Prælatorum hic existentium cognitæ probitatis, & semper Eminentiſſimus Præfectus hoc casu solet dare alterius subrogationem in terminis, in quibus causa reperitur, si ideo vidi pluries praticare, & expertus sum per acta

D. Maximi Righi Notarij Archisuiorum, & in specie sic voluit dictus Eminētissimus D. meus Iulius Cardinalis Sacchetti, in causa inter Petrum Paulum de Trontis, & quasdam mulieres de Abbatij, quæ allegauerant suspectum R. P. D. Ferentillum, causaque fuit commissā R. P. D. nico Camillo Ghino; & hanc etiā esse praxim testatus est idem Eminētissimus in plena audientia.

Hoc autem non praticatur alibi, quam
462 in Curia, quia de cetero recusatio iudicis tanquam exceptio dilatoria, non attenditur de iure, nisi ante litis contestationem, ut in Piacent. seu Abulen. Decimarum 12. Decembris 1650. coram R. P. D. meo Celso, in manuscriptis.

Prout nec attenditur si pars comparet coram eodem Iudice, dicta recusatione minime repetita; vel si appellaret, non interposita appellatione ab ulteriori processu, ut dicam infra.

De Actore.

Cap. III.

De incumbētia actoris, foro, quem debet sequi, alimentis, filiatione, & executione.

Artic. I.

- 1 Actor de quo debeat docere.
- 2 Reus quid agere debeat.
- 3 Procurator debet videre ante omnia scripturas, & documenta, quæ producturus est.
- 4 Actor debet probare suam intentionem.
- 5 Actor sequitur forum rei.
- 6 Actor potest eligere domicilium, quando reus plura habet domicilia.
- 7 Actor conueniens reum extra suum forum, aliquādo amittit actionem.
- 8 Pupilli, Vidua, & miserabiles persona habent electionem fori.
- 9 Actor cum citatione ad dicendum contra, debet instruere reum, ut possit deliberare, an vellet liti cedere.
- 10 Actor debet reum extrajudicialiter monere, antequam illum ad Iudicium vocet.
- 11 Actor mōuens iudicium contra Monasterium, debet capitulariter citare Monachos.
- 12 Iudicium potest incipi ab articulis.
- 13 Actor ante omnia debet adimplere pro parte sua, quod debet.
- 14 Actor in actione reali debet probare dominium, vel quasi ex parte sua.
Reus vero debet probare possessionem, vel detentionem. ibidem.
- 15 Seruientes & alij non dicuntur contrahere domicilium.

- 16 Statutum laicorum non habet auctoritatem super hereditate Clerici.
- 17 Agens pro Landemio, quid facere debeat.
- 18 Petens alimenta tunc debet probare paupertatem, & bonum ius.
- 19 Pauperes probari debet per testes, & qualiter deponentes.
- 20 Modus probandi paupertatem.
- 21 Alimenta non admittunt compensationem, nec retentionem pro alio credito.
- 22 Alimenta futura dicuntur illa, quæ debentur post mortem litem.
- 23 Alimenta prestita non repetuntur ab eo, cui fuerunt data, etiam quod succumbat in negotio principali.
- 24 Filiatio qualiter sit probanda in praesidium tertij.
- 25 Filiatio legitima, & naturalis quomodo probanda. Fides baptismatis, & nominatio Patris, in iudiciis adminiculis probat filiationem.
- 26 Petens alimenta officio Iudicis, si habet aliunde vivere, non obinebit.
- 27 Actor habens instrumentum, in quo fuerit promissum aliquid, quod dependeat à merâ voluntate obligati, potest contra illum agere ad factum.
- 28 Et idem auctor quādo quis est obligatus ad factum.
- 29 Socius, qui administravit effectus societatis, potest ea durante conueniri, ut reddat rationem.

ACTOR ante omnia docere debet, qui tam sit, & quo nomine, an tanquam principalis à nullo dependens, siue tanquam cessionarius dependens ab alio, vel uti legatarius, vel tanquam hæres, aut quouis alio titulo agat: est enim vtilissimum, hoc docere in principio cuiuscunque Iudicij, quia pertinet principaliter ad substantiam ipsius: In quo quoque enim iudicio de persona, & de re agitur, Deinde fundabit intentionem suam secundum ea, quæ dicta sunt; & fuerunt superius considerata: Qui ergo acturus est negotium pro suo cliente, debet videre ante omnia scripturas, & documenta, quæ producturus est, omniaque bene considerare, & summariolum sibi de omnibus facere: quia est certum, & quod Actor debet in primis fundare suam intentionem; aliis enim reus absoluetur, præcipue post terminum datum ad probandum; Tomar. decis. 74. & 178. & idem eveniet si iura actoris sunt obscura, dubia, & intricata, idem decis. 174. ut ad propositum facit decisio in Toletana decimarum, de Capilla 14. Decembris; 1648. coram R. P. D. V. crosio, inter volantes.

Actor etiam debet sequi forum rei, Tomar. decis. 16. siue agat reali, siue personali actione, ibid. qui forus erit, ubi habet domicilium ipse reus, vel ubi sita est res, de qua tractatur, aut ubi contractus fuit celebratus.

- vt præter considerata tit. de iurisd. aduertit
Veslr. in sua praxi lib. 3. capite 6. in principio.
- 6 Fallit tamen, si haberet plura f. domicilia:
quia tunc Actor forum potest eligere, *Ma-
ranta in repetit. l. si Actor, nu. 33. de Procurat.*
vbi sublimitatur, si iste Iudex non esset suspen-
sus de iure speciali.
- 7 Estque cauendum, quod f. si Actor con-
ueniret reum extra suum forum, de iure
aliquando fuit dictum amittere actionem,
prout in l. criminali, C. de iur. omn. Iud.
- 8 Limitandum est etiam, f. vt superior teti-
gi, in Pupillis, Vidua, Cæco, Claudio, mise-
rabilibus personis, & illis omnibus, qui per-
horrescunt nō posse iustitiz allequi complemen-
tum, isti enim habeant electionem fori,
l. unica, C. quando Imperator inter Pupill. &
Viduam.
- 9 Debet etiam Actor, cum f. citatione ad
dicendum contra, & iuribus productis in-
struere reum, ad hoc, vt possit deliberare, an
velit liti cedere, l. 1. ff. de edend.
- 10 Et antequam illum f. in iudicium vocet,
debet ex vrbaneitate monere extrajudiciali-
ter, l. quidem, ff. de seruit. vrb. præd. Si vero
concludenter non probat, reus absoluitur,
*Rota decis. 3. de appell. in nou. Tomas. dista de-
cis. 174. & 274.*
- 11 Quando iudicium mouet f. contra Mo-
nasterium, debet capitulariter citare Mo-
nachos, *Rota in Nucerna afflicus 4. May 1648
coram R.P.D. Perospio, in folio.*
- 12 Quando agitur in causa f. cum clausula
sine iuramento, & figura iudicii, potest incipere
iudicium ab articulis, *Bertrach. ver. clau-
sula, vers. sine figura.*
- 13 Actor, vt possit audiri, f. debet ante om-
nia adimplere pro parte sua, faciendum quod
debet, *Ladiles etiā, §. ordinem, ff. de edict. edict.*
- 14 In actione reali f. debet probare ex parte
sua dominium, vel quasi: ex parte verō rei
debet probare possessionem, vel detentationem,
*Rota in Romana domus 20. Nouembris
1624. coram. bo. me. Remboldo, in manuscriptis.*
- 15 Dixi supra de foro rei; & ideo est sciendum,
quod seruientes in Curia, non dicuntur
contrahere domicilium, *Rota in Firmana
codicillorum 1. Iulij 1644. coram R.P.D. Ghis-
lerio, in folio.*
- 16 Qui agit ad hæreditatē f. Clerici vigore
statuti Laicorum, repellitur, quia statutum
Laicorū non habet authoritatem super hæ-
reditatē Clerici, vt in *Rauenaten. hæreditatis
5. Iulij 1648. coram Eminētissimo Cardinali
Orthobono, inter volantes.*
- 17 Qui agit pro Laudemio, f. quid possit
exigere, & in quo casu, & quomodo; est
casus in *Cernuen. bonorum 18. Iunij 1649. co-
ram eodem Card. Orthobono, post Labyr. credit.
fol. 172.*
- 18 Petens alimentā, duo tenetur f. probare,
paupertatem scilicet, & bonum ius. Pau-
pertas autem probatur per testes, f. qui di-
cant talem pauperem esse, & non habere bo-
na, cum adiciat, quod si haberet, minus
esse non posset, quin ipsi scirent, *Rota in Ro-
mana de Catalanis 1. Iulij 1648. corā d. D. Card.
Orthobono, in fol. & hunc modum probandi*
- 20 paupertatem, f. dat etiam *Rota in Toletana
matrimonij 1. Februarij 1649. coram Eminen-
tiss. Card. Corrado Episcopo meo, & Sanctissimū
Lazario, inter impress. tom. 2. par. 4. recent. de-
cis. 532.*
- 21 Et quoniam sumus in f. alimentis, sciendum
est, quod non admittunt compensa-
tionem, nec retentionem pro alio credito.
- 22 f. si sunt futura & dicuntur futura illa, quæ
debentur post mortem licet, *Rota in Fanen.
separations thori 29. Aprilis 1624. coram R.P.D.
Remboldo, inter manuscript.*
- 23 Et quæ fuerunt præstita, f. non repetun-
tur ab eo, cui fuerunt data, etiam quod ali-
tus succumbat in negotio principali, vt di-
xit *Rota in eadem decisione coram R.P.D. Rem-
boldo.*
- 24 Et quando contingit f. probandam esse
filiationem ab actore, si sit in præiudicium
tertij, iudiget efficaci probatione, nec suffi-
cit similitudo, & effigies, nec quod fuerit
agnitus pro suo, *Rota in Farsen. bonorum 23. Iu-
niarū 1647. coram Eminētissimo Card. Corrado,
in manuscript.*
- 25 Si autem est probanda f. filiatio legitima
& naturalis, est recurrendum ad Rotam in
*Fanen. seu Senogallien. bonorū 26. Iunij 1648.
coram R.P.D. Meltio, in folio;* vbi adducitur
inter cætera nominatio Patris, & fides ba-
ptismatis, quæ iunctis ad miniculis probat
filiationem; idem dicitur in *Fanen. profes-
sionis 28. Iunij 1645. coram eodem, pariter in
folio.*
- 26 In casu, quo alimenta f. petantur officio
Iudicis, si petens habet alias vnde viuat, non
obtinebit *Rota in Pösnanen. Abbatia 5. Iu-
nij 1649. coram R. P. D. meo Celfo, inter vo-
lantes.*
- 27 Actor quoque habens Instrumentum, f. in
quo fuit promissum aliquid, quod depen-
deat à mera voluntate obligati, potest contra
illum petere mandatum ad factum.
- 28 Idemque erit, f. quando quis est obligatus
ad factum ex legis dispositione, quia siue
promiserit, siue non, tunc etiam potest contra
illum concedi mandatum ad factum.
- 29 Datur exemplum in socio, f. qui admini-
strauit effectus societatis, vbi etiam, quod
socius, durante societate, potest conueniri,
vt reddat rationem, ad hoc est plura decisio in
*Romana societatis afflicus 3. Iunij 1647. coram
R.P.D. Arguelles, apud Merl. de pigno. dec. 148.*

*De constituta, pensione, locatione, fructibus
decurrendis, & electione peritorum.*

Artic. II.

- 30 Executio intelligitur pro indiviso, quando fit vigore mandati obrenti in vim obligationis Cameralis, & contra quos.
- 31 Adjudicatio pignoris nunquam fit creditori nisi previa estimatione.
- 32 Subbatio, licet non possit fieri, nisi presente pecunia, suslincitur tamen per accollationem debitorum.
- 33 Mandatum non executum si sit excessivum, reducit ad summam debitam, & pro illa suslincitur.
- 34 Obligatio Cameralis non dicitur vulnerata per renocationem executionis ratione excessivitatatis.
- 35 Differentia quanquam sit inter petitionem associationis, vigore clausula constituti, & vigore facultatis capiendi possessionem propria auctoritate.
- 36 Clausula constituti operatur respectu universi, non obstante incertitudine loci, & quotae.
- 37 Processus necessarius pro exigenda pensione, quomodo formetur, remissive.
- 38 Pensio, quando exigi non potuit ab antiquo possessor, poterit exigi, factis tamen diligentibus, a moderno.
- 39 Fructus a die litis usque ad obitum proutsi debentur hereditas proutsi, otamsi obituerit suprogatione gratias, quia ista non tollitur.
- 40 Locator exigens a subconductore non liberat conductorem.
- 41 Conductor, qui non restituit rem sibi locatam, dicitur reconduxisse, & tenetur ad novas pensiones.
- 42 Probationes quomodo faciends, quando agitur inter vocatos, & in concursu.
- 43 Possessor presumitur fructus percepisse.
- 44 Possessor an presumatur in pradis urbanis fructus percepisse.
- 45 Fructus si debeantur, ut genus, debentur etiam si sit lapsus triennium, quo presumuntur durare, remissive.
- 46 Mulier agens pro restitutione dotis non impeditur ex eo, quod aniserit bona mariti.
- 47 Mulier non potest agere vigore statuti, quod das contra tertium viam executionem, si dictus tertius sit Clericus.
- 48 Mulier si pro restitutione sua dotis ageret contra bona fideicomisso subiecta, est quasi ad quem spectet probare adesse, vel non adesse bona libera.
- 49 Fructus dotales non petiti a marito, si non debentur iure actionis, censentur remissi.
- 50 Mulier pretendens alimenta, debet probare pauperitatem, & ostendere diligentiam dotem recuperandi.
- 51 Interpellatio, quando mulieri sit necessaria, ut Praxis Camilli Capucij.

possit petere fructus dotales.

- 52 Dos consistens in stabilibus restituitur statim; si in immobilibus, & pecunia, post annum.
- 53 Mulier pro se allegans confessionem mariti factam in testamento revocato, non auditur.
- 54 Maritus tenetur reddere rationem fructuum extradotalium, & illos restituere mulieri agenti, & probata administratione fructus liquidantur coniecturis.
- 55 Mulier electa a viro potest pretendere fructus ad rationem statuti Urbis.
- 56 Fructus non amplius debentur, si cesset titulus dotis, imò solati repetuntur non obstante quacunque conventionione.
- 57 Creditores accollati an possint recta via agere contra debitorem accollantem.
- 58 Actor habens Instrumentum cum patris executivis tantum, quas actiones habeat usque ad satisfactionem.
- 59 Executio debet iustificari ex eisdem actis.
- 60 Executio vigore patrum executivorum, datur contra quemcunque fundi consueti possessorem.
- 61 Actio pro fructibus decursis, & in futurum decurrendis ad effectum, ut solvantur veniente die, conceditur.
- 62 Actio contra debitorem debitoris datur executivè, quando debitor tali debitori etiam tenetur executivè.
- 63 Electio Peritorum non datur quando plures subditi modi probandi, sed sunt apprehendenda alia probationes.
- 64 Libri quo in loco debeant exhiberi electis Peritis, & quid si asportandi sint extra Curiam.
- 65 Relationi Peritorum regulariter standum est.
- 66 Appellatio a tertio Perito, vel aliorum relatione debet fieri intra decem dies.
- 67 Peritis electis ad calculandum, non potest assumere partes Iudicis.
- 68 Periti aliquando eliguntur pro faciliiori instructione animi Iudicis.
- 69 Actor exhibens testamentum factum coram Parocho, vel Confessario, licet non sit Parochus cum presentia duorum testium, potest obtinere immisionem.
- 70 Presumptio legis, Quintus Mutius, non operatur, nec pro, nec contra tertium.
- 71 Modus cogendi Universitatem ad solvendum.
- 72 Actor agens vigore Instrumenti Cameralis, & petens cambiam decursa, quid docere debeat, ut obsineat.
- 73 Debitor cambiorum si assumpsisset in se onus pecunias exercendi, & diligentias debitas procurandi, ad quid teneretur.
- 74 Debitor cambiorum si doceret fecisse diligentias, & non reperisse, qui pecunias ad cambium reciperet, non tenetur ad fructus.
- 75 Reus absolutus a petitis quotiescunque summa, de qua agitur, provenit ex ludo prohibito.
- 76 Littera cambij a Mercatore acceptata, procedunt executivè, & qualiter.

- 77 *Littera camby expofcunt celerrimā executionem.*
 78 *Littera camby acceptata fupra protefto, &c. habent etiā celerrimam executionem, & quare.*
 79 *Littera camby non admittunt compensationem, dummodo eorum acceptatio fit pofterior credito, cum quo pretenditur compensatio.*
 80 *Actor agens contra filiumfamil. quid docere debeat, ut obtinere poffit. & num. 81.*
 81 *Mulier contrahens cum minore, vel e conuerfo, an indiget folemnitatibus.*
 82 *Minor traftans de damno cuiusdam an habeat privilegia potiora muliere traftante de lucro capiando.*
 30 **V**igore obligationis ꝛ Cameralis obtento mandato, eius vigore fit quandoque executio pro indiufio ꝛ puta fi res poffideatur a debitore, & ab alio pro indiufio, tunc executatur pars debitoris, *Rota in Romana Cenfum 26. Martij 1629. coram bon. mem. Cardinali Virili, in manuſcript.*
 31 Aduertendum eſt etiā, quod facta ꝛ executione ad inſtantiam creditoris, nunquam fit illi pignoris adiudicatio, niſi prout æſtimatione, *Rota in Romana Cenfus 21. May 1627. coram bon. mem. Card. Vbaldo, in folio.*
 32 Et licet ſubhaftatio ꝛ non poſſit fieri, niſi præſente pecunia, ſuſtinetur tamen per accollationem debitorum, *Rota in Romana domus 9. Decembris 1624. coram R.P.D. Remboldo, inter volantes.*
 33 Mandatum verò ꝛ non executum, ſi ſit exceſſum, reducit ad ſummam debitam, & pro illa ſuſtingitur, *Rota in Romana Camby 23. January 1631. coram R.P.D. meo Rojas, in folio, ſed executum de rigore luns reuocatur in totū, ſi eſt conſummata ſiguanter executio per ſubhaftationem, & deliberationem, Tomat. decif. 272.*
 34 Et ſi contingit reuocari ꝛ executionem, non ideo dicitur vulnerata obligatio Cameralis, *deſina pecuniaria 27. Junij 1647. coram R.P.D. Peuringero, in manuſcript.*
 35 Si vero agitur vigore ꝛ Inſtrumenti, in quo adſit clauſula conſtituti, & facultas capiendi ꝛ poſſiſſionem propria auctoritate, ſit diſſe ꝛ magna inter petitionem allocationis vigore clauſulæ conſtituti, & vigore diſſe ꝛ facultatis capiendi poſſiſſionem, ſed dubium tollitur, ſi petitur vigore diſſe ꝛ facultatis; iſtam diſtinctionem ponit *Rota in Romana cenſus 22. May. 1648. coram R.P.D. Ghislerio, in Labyrinth. creditor. fol. 90.*
 36 Operatur etiā clauſula ꝛ conſtituti reſpectu vniuerſi, non obſtante incertitudine loci, & quotꝛ, *Rota in Vrbetana Prædy 27. Junij 1642. coram R.P.D. Carillo, in manuſcript.*
 37 Proceſſum neceſſarium ꝛ ad exigendam poſſiſſionem, decet agentem, *Rota in caſſa Aſteriarum poſſiſſionis 14. January 1647. coram*

- R. P. D. Ghislerio, in folio.*
 38 Si verò quis non potuit illam exigere ꝛ ab aliquo poſſeſſore, quod poterit agere, & obtinere a moderno titulari factis diligentijs, & quo modo debeat agi, dicit *Rota in Conchen. poſſiſſionis 21. May 1649. coram Eminentiffimo D. Cardinali Corrado, inter volantes.*
 39 Scimus etiā ad propoſitum, ꝛ quod fructus a die litis, viſque ad obitum prouiſi, debentur hæredibus prouiſi, etiā ſi reus obtinuerit ſubrogationem gratioſam, quia iſta non tollit ius, *Rota in Barchinonen. fruſuum Vicaris 14. Februarij, 1648. coram diſſo Eminentiffimo D. Cardinali Corrado, in manuſcript.*
 40 An habens locationem, ꝛ ſi agit contra ſubconductorem, cenſetur liberare conductorem ꝛ Dices, videtur quod non; quia locator exigens a ſubconductore, non liberat conductorem.
 Quid ſi non reſtituit rem ſibi locatam, ꝛ dicitur reconduxiſſe, ꝛ ꝛ tenetur ad. nonas poſſiſſiones, *Rota in Romana aſſeſſus Ferreria 25. Junij 1649. coram R.P.D. Meltio, in folio.*
 42 Quo modo autem ſint faciendæ ꝛ probationes, ſi agitur inter vocatos, & in conſuſu inter ipſos, eſt caſus in Bononiën. Fideicommiſſi de Anorinis 18. May 1648. coram R.P.D. Meltio, inter volantes.
 43 Et ſi oritur diſputatio, ꝛ quis præſumatur fructus percipiſſe regulariter erit reſpondendum fuiſſe perceptos a poſſeſſore. Sed li mutabitur reſponſio in ꝛ prædijs vrbanis, quæ niſi dicantur locata, & fructus fuiſſe perceptos a poſſeſſore, ceſſat talis præſumptio, *Rota in S. eulana Beneficij 1. Julij 1644. coram R.P.D. meo Meltio, in manuſcript.*
 45 Si autem agitur ad fructus, ꝛ ꝛ illi debeantur, ut genus, ſciendū eſt, quod debentur etiā quod ſit lapſum triennium, quo præſumitur durare. An autem requiratur interpellatio, videnda eſt *Rota in Gadicen. fruſuum 4. Julij 1646. coram diſſo R.P.D. meo Meltio, in folio;* alijs enim ſi deberetur, ut fructus, quia præſumerentur conſumpti, deberetur æſtimatione ipſorum, *Tomat. decif. 273.*
 46 Si mulier agit pro reſtitutione dotis, non impeditur ex eo, quod amouerit bona mariti, *Rota in Romana dotis 23. May 1646. coram Eminentiff. D. Cardinali meo Otobono, inter ſimpref. a Merlin. de pignor. decif. 120.*
 47 Et ſi vellet agere vigore Statuti, quod daret contra tertium viam executiuam, non ideo poſſet agere contra Clericum, *Rota in Valentina Reſtoria 3. Decembris 1646. coram R.P.D. meo Bichro, inter volantes.*
 48 Si etiam ageret pro reſtitutione ꝛ dotis, contra bona indeconiſſio ſubiecta, ad quem ſpectet probare adeſſe, vel non adeſſe bona libera, eſt caſus in *Romana Cenfus 22. May 1648 coram eodem, in folio.*

- 49 Et fructus dotales non petiti à marito, si non debentur, iure actionis non dantur, quia consensur remissi, *Rota in Romana fructuum dotis 16. Januarij 1626. coram dicto bon. mem. Remboldo, in folio.*
- 50 Quando mulier prætendit alimenta, debet probare paupertatem, & ostendere diligentias recuperandi dotem, *Rota in Asculana Spolij 5. Martij 1638. coram bon. mem. Merlino, in manuscript.*
- 51 Quando sit necessaria mulieri † interpellatio, vt possit petere fructus dotales, dicit *Rota in Tusculana Saluiani 25. Maij 1648. coram R. P. D. Verospio, inter volantes.*
- 52 Et si dōs consistit in stabilibus, restituitur statim si in mobilibus, & pecunia, post annum, *Rota in Interuannensis dotis 20. Maij 1622. coram bon. mem. Nauarro, in folio.*
- 53 Si mulier pro se allegaret confessionē mariti factā in testamento reuocato, non obtineret, *Rota in Romana hereditatis 1. Iulij 1647 coram R. P. D. Argelles, in manuscript.*
- 54 Si ageret † contra maritum, qui administrauit bona extradotalia, tunc maritus teneretur reddere rationem, & fructus restituere, & probata ipsius administratione fructus liquidantur coniecturis, *Rota in Bononiensis pecuniaria 10. Januarij 1650. coram d. D. Cardinali meo Otthobono, inter volantes.*
- 55 Eiecta, in Vrbe à † viro potest prætendere fructus ad rationem Statuti Vrbs, per aliud Statutum decernens alimenta, *Rota in Romana fructuum dotis 13. Nouembris 1624. coram bon. mem. Remboldo, apud Gilian. ad statut. Perusini. decis. 72.*
- 56 Quando cessat titulus dotis, † non debentur amplius fructus, & soluti repetuntur, non obitante quacunque conventionē, *Rota in Romana crediti dotalis 13. Martij 1645. coram R. P. D. meo Verospio, apud Merlin. de pignor. decis. 94.*
- 57 Si agere vellent creditores accollati † recta via contra debitorem accollantem, vtique possent, licet adsit magna controuersia. De hac pulchra materia eleganter digesta tractat *Rota in Leodien. pecuniaria 28. Maij 1647. coram R. P. D. meo Bichio, in manuscript.*
- 58 Qui habet instrumentum pacti executionis, licet careat obligatione camerali, vel quarantia, agit executiue, & datur ei capta personæ debitoris, ac etiam post factam executionem super vna re, potest ad alias trāsire, & sic facere, & variare, donec ei sit integre satisfactum, *Rota in Bituntina census 5. Iulij 1649. coram d. R. P. D. Bichio, inter volantes.*
- 59 Cauendum est tamen, quod executio † debet iustificari ex eisdem actis, vt in Romana testamenti, seu attentatorum 19. Iunij 1647. coram R. P. D. Bichio, in fol. & si est facta potest ex

- nouiter deductis impediri, *Tomas. decis. 251.*
- 60 Et quod executio vigore dicti pacti, detur contra quemcunque fundi censuati possesorem, vt soluat de fructibus fundi, dicit *Rota in Melenitana Census 12. Iunij 1645. & prima Iulij 1648. coram R. P. D. Ghislerio, in fol.*
- 61 Scimus etiam, quod potest agi † pro fructibus non decursis, & in futurum decurrentis, ad effectum, vt soluantur veniente die, *Rota in Romana Saluiani 28. Martij 1648. coram d. R. P. D. Ghislerio in fol. & agit etiam contra † debitorem debitoris, Rota in Romana domorū de Regardis 28. Januarij 1650. coram Reuerendissimo D. meo Dunogetto, in manuscript. & proceditur executiue, quando debitor tenetur tali debitori executiue, Rota in Romana pecuniaria 15. Iunij 1626. coram R. P. D. Remboldo, in folio.*
- 62 Veniente casu, quod plures † subsint modi probationes faciendi, tunc nunquam deuenitur ad electionem peritorum, sed sunt apprehendendæ aliz probationes, *Rota in Ferrariensis Pensionis 12. Martij 1647. coram R. P. D. Ghislerio, inter manuscript.*
- 64 Et quando talis electio datur, † debent ante omnia exhiberi libri in loco Iudicij. Si vero libri debent asportari ex aliquo loco extra Curiam, tunc qui petit illorum exhibitionem, debet se obligare de periculo, & expensis, *Rota in eadem Ferrariensis pensionis 7. Februarij 1648. coram eodem, inter vagantes.*
- 65 Relationi vero tertij periti † regulariter standum est, *Rota in Eugubina preij 11. Februarij 1650. coram R. P. D. Cerro, inter volantes.*
- 66 Et si appellatur ab eius, † vel aliorum relatione, debet fieri intra decem dies, *Rota in Forolucensis bonorum 10. Iunij 1622. coram bon. mem. Merlino, in manuscript.*
- 67 Quando autem est electus † ad calculandum, non potest assumere partes Iudicis, *Rota in Romana, seu Spoletana reditionis rationis 31. Januarij 1650. coram D. meo Card. Otthobono, inter manuscript.*
- 68 Aliquando periti † eliguntur pro faciliiori instructione animi Iudicis, & habetur exemplum in Romana pecuniaria 5. Ian. 1648. coram D. Cardinali Corrado, in manuscript.
- 69 Actor quoque, qui exhibet † testamentum factum coram Parocho, cum presentia duorum testium, obtinebit immisionem. Idem si coram confessario, qui non sit Parochus, *Rota in Firmana codicillorum 25. Maij 1648. coram d. D. Cardinali Otthobono, in manuscript. in confirmatione aliarum decisionum factarum, coram R. P. D. Ghislerio 28. Iunij, & 13. Febr. 1648. in folio.*
- 70 Et quando habet creditor † obligationem cameralē, & agit contra bona mariti alicuius femine, & vellet exequi contra bona ex-

tra dotem à muliere possessa, sub pretextu, quod spectent ad virum, ex presumptione legis, *Quintus Mutius*, nō poterit obtinere, quia ista presumptio non operatur nec pro, nec contra tertium, *Rota in Romana Saluiani 25. Ianuarij 1646. coram R. P. D. Verospio in manusf.*

71 Veniente casu, quo quis esset creditor alicuius Vniuersitatis, modus illam cogendi ad soluendum creditori, datur à *Rota in Romana Notarijs 21. Iun. coram bon. mem. Pirouano, & in Anconitana florum panes Postum, decif. 276. & in Romana Collecta 5. Iul. 1632. coram Eminen- tiff. bon. mem. Card. Verospio, apud Poff. de Subbaf. decif. 117.*

72 Quando peterent cambia decursu, & nisi doceretur de spacijs necessarijs, dell'andata, e dell'ritorno, non obtineretur, *Rota in Romana pecuniaria 28. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Meltio, inter volantes.*

73 Bene verum est, quod si debitor assumpsisset in se onus pecunias super cambijs exercere, & diligentias debitas procurare, tunc ipse teneretur ad fructus, si non vti cambia, saltem loco damnorum, & interese. Sed limitaretur,

74 quando ipse doceret & fecisset omnes diligencias, & non reperisse, qui pecunias ad cambium reciperet, ut est casus in *Romana pecuniaria 5. Iun. 1648. coram Eminen- tiffimo D. meo Corrado, & 22. Iun. 1649. coram R. P. D. Meltio, in manusf.*

75 Vigore apocæ obligationis, & seu instru- menti, pro summa proueniente ex victoria in ludo prohibito, non dabitur mandatum, & reus absoluetur à petitis, *Rota in Romana pecuniaria 22. Maij 1626. coram bon. mem. Rem- boldo, in folio.*

76 Vigore autem litterarum cambiij à merca- tore acceptarum corā A. C. proceditur adeo rigoroſe, ut conculcentur termini ad dicendū contra iura, ad recognoſcendum manum, & ad soluendum, & obtinere decretum per totam audientiam, ut dicam cit. de cambijs.

77 Et merito, quia exposcunt & celerimam executionem: licet Rota dixerit habere tan- tum vim instrumenti publici, & executionem paratam, *Rota in Romana litterarum cambiij 39. Iun. 1647. coram D. meo D. Cardinali Orto- bono, inter impress. apud Merlín de pign. decif. 149.*

78 Quando fuerunt acceptatæ, & supra preſto, habent eandem executionem, quia dicta protestatio non minuit obligationem, sed solum declarat animum acceptantis. intendē- tis quidem soluere, sed animo se reuolendi contra ſcribentem, & repetendi ab illo, non autem acceptandi debitorem ſibi assignatum pro regressu, iuxta receptam consuetudinem mercatorum, de qua in dicta decisione *Romana litterarum cambiij, coram d. D. meo Cardinali Or- tobono.*

79 Quod si acceptans litteras cambiij, & oppo-

neret compensationem, actor obtinebit non obstante dicta oppositione, quando obli- gatio, & acceptatio litterarum est posterior credito, cum quo pretendit compensare, ut dicitur in *dict. decif. coram D. Cardinali Orto- bono.*

80 Veniente casu, & quo litigaretur cū filio- familijs, cui datæ sunt pecuniz ad societate officij, vel in alio contractu, sine dubio ad instar filiorum familijs Romanæ Ciuitatis (intelligendo tamen de non amantibus ius- tum, & honestum) opponetur statim statu- tum Vrbis prohibens contractus cum simili- bus: propterea nisi aderit instrumentum, in quo eum iuramento ipse enunclauerit se emancipatum, & haberi, & reputari publicè pro patrefamilijs, & de per se negociari, & nisi adiungatur aliunde probationes, & ex quibus motus oſtendat actor habuisse iustam causam credendi dictæ assertioni, difficillimè

81 obtinebit. & Hec dico, quia expertus sum hoc in Camera Apostolica, coram Eminen- tiffimo D. meo Imperiali, tunc dictæ Cameræ Apostolicæ Clerico, deinde Vrbis Guberna- tore, & hodie Ampliffimo Cardinali, in cau- ſa amici mei; & vidi quod malum est cum filijsfamilijs negociari: vici tandem in acer- rima pugna, ponendo in practicum *Romana Societatis officij 10. Aprilis 1644. coram R. P. D. Pentingerio, apud Zach. decif. 185.*

82 Obseruatur etiam in praxi, & in casu, quo aliquis minor vellet in Vrbe contrahere, & contraheret cum muliere, an indigeat so- lemnitatibus statuti Vrbis, vel potius so- lemnitatibus statuti originarij, vel etiam sine talibus solemnitatibus contrahere possit cum muliere? ad quod dicit elegans, & pul- cra decisio in *causa Romana, seu Pernfina cen- ſus 23. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Bichio, in manusf.*

83 Vbi etiam dicitur, & quis dicatur habere potiora priuilegia: An qui tractat de damno euitando; vel qui tractat de lucro captando?

De indebito, dote, cessione, delegatione, & obligatione filijsfamilijs.

Artic. III.

84 Inductio repetitionis indebiti requirit voluntatem soluentis.

85 Restitutio dotis respectu iocalium, quomodo pro- cedere debeat.

86 Creditor acceptans ordinem à suo debitore, an illum liberet.

87 Delegatio quid requirat.

88 Delegans ex quibus, & quando dicatur liberatus.

89 Cessio simplex non operatur solutionem donec cum effectu sequatur solutio.

90 Nouatio quando dicatur inducta.

- 91 *Creditum cessum cum clausula, talia qualia, &c. si non est exigibile, non dat allionem contra cedentem, & quare.*
- 92 *Promittens solvere creditori creditoris, si adhuc habet pecunias in manibus, & superveniat creditor anterior, tunc talis anterior potest euincere tales pecunias non solutas.*
- 93 *Meres transmissis cum signo ordinantis defuncti, an prius debeant ut transmittenti, vel creditoribus ordinantis.*
- 94 *Mandatum vigore obligationis Cameralis obtentum, quod non sit undequaque iustificatum, si non est executum potest ex nouiter coadiunari.*
- 95 *Possessio quomodo, & quando ex nouiter deductis reuocetur.*
- 96 *Reus si promissit dare nouum fideiussorem, & interim illo non dato moriatur ille, sub cuius periculo societas posita erat, non dissoluta societas, vel non ratificata, queritur, an sit iudicandum pro, vel contra lucrum.*
- 97 *Dominus herbarum in configuratione prety Bonum, pro quorum alimonia creditis, debet a Iudice presteri omnibus alijs, etiam anterioribus.*
- 98 *Filius familias, qui se obligauit una cum Patre, & eius contemplatione, liberatur, quo ad personam, & bona acquisita, postquam saluus est sui Iuris, & quomodo.*

tor, ad cuius fauorem sit delegatio: ex hoc enim dicitur liberatus delegans, *Tomat. decis. 206.* & si delegatus tunc postea non solvendo, hoc currit ad damnum ipsius creditoris, ad cuius fauorem fuit facta delegatio, ut dicit *Surdus decis. 23.* a princip. usque ad numer. 26. Est etiam de hoc decisio *l'enera litterarum cambij 23. May 1583.* coram *Gipso* in prefata penes *Marches. de commiss. par. 1. fol. 873.* & in *Romana pecuniaria 4. Feb. 1611.* coram *Cardinali Casualerio*, apud *Fenzon. decis. 164. in Bononic. litterarum cambij 19. Junij 1647.* coram *R.P.D. meo Vero spio*, apud *Merlin. de pign. decis. 150.* & post *Labryns. creditor. fol. 19.*

89 *Estque aduertendum, quod tunc simplex cessio non operatur liberationem, donec eum effectum sequatur solutio. Tomatus decis. 137. nec ex ea extinguitur obligatio cedentis, cum sonet potius in simplex mandatum de exigendo: quare autem tunc dicatur veta, & ad quem spectet periculum, dicit idem *ibidem.* Et in huiusmodi, quando dicatur inducitur, *novatio, est Rota in Bononic. litterarum cambij 8. Aprilis 1648.* coram *D. meo Vero spio*, inter volantes.*

91 *Si autem aliquis cessisset tunc alicui creditum, & iura, cum clausula, talia, qualia: Si illud non est exigibile, aut euincatur post factum, non potest rediri contra cedentem: quia dicitur iactus retis, & alia; Rota in Romana cambij 26. Marij 1640.* coram *R.P.D. meo Cerro*, & in *Romana Depositi 24. Aprilis 1648.* coram *Eminentiss. D. meo Card. Ottobono*, inter vagantes.

92 *Sed si creditus est exigibile, & qui promissit solvere creditori creditoris, adhuc habet pecunias in manibus, & superveniat creditor anterior; tunc talis anterior, non obstant dicta delegatione, potest euincere dictas pecunias non solutas: Hoc ego pluries praticavi coram Illustiss. Baranzono, ex dicta decisione *Surdi.**

93 *Si Mercator ordinaverit t alteri, ut transmittat sibi aliquas merces, & illz fuerint transmissis cum signo ordinantis; interim vero ordinans deccedat, vel toto cedat, vel etiam transmittentem pœniteat, & nolit amplius consignare: An dominium talium rerum fuerit quæsitum ordinanti, ita ut eius creditores possint aliquid super illis præterendere, vel potius præteratur transmittens, est, casus apud *Pennam decis. 6.**

94 *Quando actor vigore obligationis t Cameralis, vel quarantigiz, obtinuit mandatum, quod non sit undequaque iustificatum, tunc si non est executum, potest ex nouiter coadiunari. Rota in Cernien. honorij 29. Martij 1647.* coram *R.P.D. Ghislerio*, in folio.

95 *Non ita, si fuit data possessio a Iudice, quia ex nouiter non reuocatur; sed id debet peti*

- 84 **I**N iudicio repetitionis indebiti est aduertendum, tunc an qui soluit, soluerit sponte, vel coacte, & observare circumstantias solutionis, quia Rota facit differentiam ad illum effectum super huiusmodi solemnitatibus, & super modo solvendi, ut dicit *decisio facta in Firmana pecuniaria 14. Junij 1647.* coram *R.P.D. meo Riccio*, inter volantes.
- 85 *Veniente casu restitutionis dotis per obitum mariti, quomodo debeat procedi respectu iocalium, quæ debeant restitui hæredibus mariti. An data contemplatione solius viri, vel alijs t est elegans decis. in Pisaur. iocalium 22. Junij 1648.* & 28. Junij 1649. coram *R.P.D. Arguelles*, inter vagantes.
- 86 *Qui debet consequi aliquam t pecuniarum summam ab aliquo, & debitor dat creditori ordinem directum alicui, ut ei solvatur, poterit uti tali ordine ad probandum suum creditum, nec ideo dicitur liberasse suum debitorem, sed acceptasse talem ordinem, seu litteras, seu debitorem, ad facilitatem exactionem, Rota in Romana litterarum cambij 27. Novembris 1648.* coram *R.P.D. meo Gelfo*, inter volantes.
- 87 *Delegatio enim ex hoc non censetur t inducitur, cum ad illam inducendam requiratur, quod qui ordinat sit debitor eius, ad cuius fauorem ordinatur, quod sit præsens, & debitor, & promittens ille, cui ordinatur: & quod sit præsens, & acceptans credi-*

- peti ex eisdem actis. Bene verum est, quod si deduceretur aliquid de nouo ad coadiu-
uandas antiquas probationes, tunc reuoca-
retur possessio, *Rota in Vgellen. Canonatus*
27. Nouembris 1634. coram bon. mem. Piroua-
no, in folio.
- 96 Et si ager vigore Instrumenti ꝛ societatis
officij, in qua reus promisit dare nouum
fideiussorem, & interim eo non dato mor-
tuus est ille, sub cuius periculo societas po-
sita erat non dissoluta societate, vel non ra-
tificata: an sit iudicandum pro, vel contra
lucrum. *Est pulchra decisio in Romana societatis*
officij 14. Ianuarij & 13. Martij 1648. prima
coram Dmeo Card. Ottobono, secunda coram
R. P. D. meo Bichio, inter volantes.
- 97 Si agant plures ꝛ pro consignatione pre-
tij Bubalarum, vel Boum, inter quos sit
dominus herbarum, qui illas pro eorum
alimonia dedit, & cum effectu credidit: Iu-
dex tunc præfert dominum herbarum omni-
bus, etiam anterioribus, *Rota in Romana po-*
rioritatis 22. May 1619. coram bon. mem. Rem-
boldo, inter vagantes.
- 98 Si verò agatur contra ꝛ filium familias,
qui se obligauit vna cum Patre, & contem-
platione Patris: talis filius liberabitur quo-
ad personam, & bona acquisita, postquam
factus est sui iuris, *Rota in Anconitana pecu-*
niaria 1. July 1627. coram d. bo. me. Remboldo,
in folio: Non autem quo ad bona, quæ ha-
bebat tempore obligationis, Tomatus deci-
sion. 218. & si abstinet se ab hereditate pater-
na, tenetur tantum in quantum facere po-
test. idem Tomat. dista decis. 218.
- 108 *Libri Montis Pietatis, & Depositaria probant*
pro tertio, & contra tertium.
- 109 *Libri à Mercatore, tunc probant, quando conti-*
nent data, & recepta.
- 110 *Libri à Mercatore pro memoria retenti non pro-*
bant, nec obligant, nec indicant solutionem.
- 111 *Liber, qui nuncupatur l'acchetta, non probat re-*
gulariter.
- 112 *Liber priuati regulariter non probat fauore scri-*
bentis, nisi sit adminiculatus.
- 113 *Liber priuati potest adminiculiari, si detur mors*
ipsius scribentis, & qualitas, & integritas
eiusdem, & illius bona fama.
- 114 *Liber priuati, quomodo, & quando probet contra*
tercium. & num. 115. 116.
- 117 *Pauper non presumitur per quinquennium differre*
exactionem, præcipue si talis pauper sit famina.
- 118 *Inuentarium probat contra scribentem, & id con-*
scientem, & eius heredes.
- 119 *Probatio non excludit probationem, remissive.*
- 120 *Materia probanda, quando est difficilis probatio-*
nis, suppleat coniectura.
- 121 *Archiniatio non est necessaria, quando constat de*
legalitate Notary, & legalitas presumitur lap-
su centum annorum.
- 122 *Probationes multe, licet nulliter factæ, coniun-*
guntur ad perfectam probationem, propter ear-
um multipliciter.
- 123 *Inspectio ocularis, & visitatio loci superat om-*
ne genus probationum.
- 124 *Nomen nudum nullum ius præbet.*
- 125 *Emens pro persona nominanda, sibi quarit, donec*
nominet, & quando nominat, hypotheca transi-
ad nominatum, perinde ac si ab initio emisset.

De associatione fideiussore, prioritate, & fide
librorum, & alijs probationibus.
Artic. IV.

- 99 *Resitutio dotis sit pro rata eiusdæ dotis receptæ.*
- 100 *Actor, qui habet pro se reservationem dominij,*
& possessionis, potest obtinere mandatum de
associando, etiam quod sit hæres, contra tertios
possessores, non tamen possit si vellet procedere
actione personali, & executiue. & nu-
mer. 101.
- 102 *Libri publici Ciuitatis probant valorem honorum.*
- 103 *Libri particularium probant valorem fructuum*
à retinente acceptorum.
- 104 *Instrumentum centum annorum, vel octuaginta,*
vel septuaginta, non indiget recognitione, sed
credetur subscriptioni Notarij.
- 105 *Concilium prohibet, quem cedere libros nomine*
fictitio, & tollit illorum fidem.
- 106 *Liber Communitatis probat exemptionem illorum,*
qui in eo scripti non reperiuntur inter alios
onera solucentes.
- 107 *Liber defuncti facit magnam presumptionem,*
quia nemo presumitur immemor suæ salutis.
- 99 **E**T si pulsatur aliquis ꝛ pro restitutione
dotis: tunc ille condemnabitur tantum
pro rata dotis receptæ: nec tenebitur ad nõ
receptam, *Rota in Bononien. de Manzolis 12.*
May 1622. coram eodem, inter manuscriptas.
- 100 **A**ctor hæres vigore reservationis dominij
& possessionis in fauorẽ sui auctoris, obtinet
sibi mandatum de associando, in Romana vi-
næ 29. Aprilis 1648. coram R. P. D. Meltio,
inter vagantes.
- 101 **Q**ui vellet procedere actione ꝛ personali
& executiue contra tertium, non possit, *ut*
in Romana hereditatis, de Gratianis 11. Decem-
bris 1648. coram eod. in manuscriptis.
- 102 **S**i esset faciendæ ꝛ probatio valoris bono-
rum, est recurrendum ad publicos libros Ci-
uitatis, si retinentur, quia illi probant va-
lorem illorum.
- 103 **P**rouit etiam libri particularium ꝛ pro-
bant valorem fructuum à retinente percepto-
rum, *ut in Bononien. fideicommissi, de Rubcis*
11. Martij 1646. coram Reuerendiss. D. meo Du-
nozzetto, inter volantes.
- 104 **Q**ui producit Instrumentum ꝛ centum
annorum, vel octuaginta, vel septuaginta,
non

- non indiget recognitione, & creditur subscriptioni Notarij.
- 405 Et si utantur probatione desumpta † ex libris historicorum, est aduertendum, quod si tales historici supplerunt eorum nomen non probant, quia sacrum Concilium prohibet, quem edere libros nomine fictio, & tollit aliorum fidem, præcipue si in aliquo contineatur de mendacio.
- 106 Liber quoque Communitatis, † probat exemptionem eorum, qui non reperiuntur in eo scripti inter alios soluentes onera, ut in *Auximana sepultura de Cimis* 28. May 1646. coram R. P. D. Arguelles, in manuscript.
- 107 Liber autem Decreti, † facit magnam presumptionem, quia nemo presumitur immemor salutis eternæ, ut in *Romana reintegrationis* 15. Junij 1648. coram R. P. D. Melio, in folio. sed libri Montis Pietatis, † & Depolitarie, probant etiam pro tertio, & contra tertium, ut in *Romana*, seu *Meluitana penitentiaria* 1. Julij 1649. coram R. P. D. Cerro, inter volantes.
- 109 Et libri Mercatorum, † tunc probant, quando continent data, & accepta, ex qua causa, & nomine, & qua die.
- 110 Libri, qui à mercatore retinentur † pro memoria, non probant, nec obligant, nec indicant solutionem, ut in *Bononiensi mandamento* 15. Julij 1650. coram R. P. D. Melio, in folio, ubi etiam habetur quod liber,
- 111 qui nuncupatur 7 Vacchetta, non probat, Ideo, si elicit facienda liquidatio ex eis non bene fieret, licet cum sit difficilis probationis, remittatur arbitrio iudicis, qui solet se regulare à solito, habito respectu temporis præcedentis, & subsequentis, & tenet mediam viam, ut habetur in eadem decisione.
- 112 Nec liber priuati regulariter † probat fauore scribentis, nisi sit administratus, *Tamat. de eis* 215.
- 113 Pro adminiculo solet dari † mors scribentis, & qualitas, & integritas eiusdem, cum illius bona fama.
- 114 Pro alio, si partem in illo adscriptæ † iustificentur aliunde, tunc probaret etiam contra tertium, & hoc procedit † etiam si in aliqua parte non iustificentur.
- 116 Et fortius, si concurrat paupertas † eius, qui debebat à tali scribente exigere, ut in *Romana pensionis Palatii* 21. Junij 1648. coram R. P. D. Melio, inter vagantes.
- 117 Vbi etiam habetur, quod pauper † non presumitur per quinquennium differre, executionem; præcipue, si talis pauper est fixmina.
- 118 Inventarium quoque † probat contra scribentem, & cum conficientem, eiusque hæredes, ut in *Romana residui dotis* 15. Junij 1648. coram R. P. D. Cerro, in folio.
- 119 Nec errorem dabit probatio † contraria, quia probatio non excludit probationem, ut in *Hispalen. decimarum* 26. Junij 1647. coram Eminentiſſimo D. meo Corrado, apud P. Duana, par. 9. fol. 395. & neque si materia sit difficilis probationis, † quia id suppletur coniecturis: & si aderit iustrumentum antiquum, vel scriptura, sciendum, † quod Archiuiatio non est necessaria, quando constat de legalitate Notarij, legalitas vero præsumitur lapsu censum annorum, ut in *disſa Auximana sepultura de Cimis* 14. Martij 1646. coram Reverendiſſimo Dunogetto, in folio.
- 122 Multæ etiam probationes licet † nulliter factæ, coniunguntur ad perfectam probationem, propter earum multipliciter, ut in *Marsien. Iurisdictionis*, 18. Febr. 1647. coram R. P. D. Bichio, in folio.
- Sed ocularis inspectio, & visitatio loci superat omne genus † probationum, ut in *Romana executionis ludi* 14. Junij 1647. coram R. P. D. Arguelles, inter manuscript.
- Si quis habet nudum nomen, non potest agere, quia nudum nomen nullum ius præbet: & qui emit pro persona nominatam, querit nisi donec nominet † & quando nominat, hypotheca transit ad nominatam, ac si ab initio ille euiſſet, ut in *Romana fructuum Censui* 14. Junij 1647. coram R. P. D. Melio, inter volantes.

De productione iurium, pælo redimendi, primo acquirentis, & domino directo.

Artic. V.

- 126 Iura producta sine partis citatione ad dicendum contra, non attenduntur.
- 127 Productio, quando semel est facta, non est opus iterum citare partem ad dicendum contra, sed possit citari ad soluendos novos terminos.
- 128 Emens cum pælo soluendi precium antea sortibus si non soluit non potest agere de emptione, nec liberatur ex solutione facta posterioribus.
- 129 Habens facultatem expediendi possessionem propria auctoritate, aduocato Iudicem facilius obtinebit mandatum de afficiendo.
- 130 Agens in Iudicio Saluani, si fiat oblatio debiti, non obtinebit: sed nec tenetur cauere pecuniam recipiendo.
- Creditor dicitur esse in damno, quando tenetur cauere. ibidem.
- 131 Scriptura sigillo munita fortius probat, quia illud dicitur confirmatio eorum, quæ in illa continentur.
- 132 Signum Notarii non est opus recognoscere, quando in scriptura reperitur sigillum, quia sufficit id recognoscere una cum legalitate, ut fides adhibeatur.
- 133 Debitor pagarum decursarum quando est in mor-

ra, potest conveniri pro toto credito.

134 *Lesio dicitur inducitur ex tertia parte, & etiam ex dimidia iusti pretij.*

135 *Primus acquirens ex titulo oneroso potest excludere quos vult, & de sic acquisitis disponere.*

136 *Dominus directus attento pacto renovandi, quibus actionibus conveniri potest.*

137 *Promissum donare potest cogi ad faciendum Instrumentum.*

138 *Agens contra aliquem, ut se in dominum recognoscat, quid teneatur probare.*

126 **A** Duere etiam debet Actor, quod Iura & producta sine partis citatione ad dicendum contra, non attenduntur, & ideo procurator non omittit talem citationem, sic enim monet decisio Romana pecuniaria 28. Junij 1649. coram R.P.D. Arguelles in manus. Et ut supra dixi, quando productio semel est facta, & non est opus iterum citare partem ad dicendum contra, sed potest citari ad soluendum novos terminos, ut in citata Romana fructuum de 11. Junij 1648. coram R.P.D. Rojas, inter vagantes.

128 **Q**ui emit fundum cum pacto soluendi precium anterioribus, & illud non soluit, non potest agere de evizione, si fundus evincitur ab anteriori; quia debebat dictis anterioribus satisfacere iuxta suam promissionem, & ex solutione facta posterioribus, non liberatur, ut in Maceraten. Saluiani 11. Martij 1647. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, apud Merlin de pignor. decis. 144.

129 **Q**ui habet pro se facultatem capiendi possessionem propria auctoritate, & si adit iudicem, facilius obtinebit mandatum de associando, ut in Romana Censui 17. Martij 1649. coram Reverendiſſimo Dunogetto, inter volantes.

130 **Q**ui agit in iudicio Saluiani, & fiat obligatio debiti, non obtinebit: recipiens autem non erit obligatus prestare aliquam cautionem in recipiendo pecunias, quia lus ostendi, ut supra, non permittitur, quando primus creditor esset in damno, & in damno diceretur si teneretur credere, ut in supra allegata Civitatis Castellani Saluiani 1. Julij 1647. coram R.P.D. Bichio, in manuscriptis.

131 **S**criptura, quae producit, si habet sigillum, & fortius probat, quia illud dicitur confirmatio eorum, quae in illa continentur, ut in Vladislaven. manutent omis 3. Junij 1648. coram R.P.D. Ghislerio, inter manuscriptis.

132 **E**t tali casu non est opus recognoscere signum Notarii, & sed sufficit recognoscere sigillum, & legalitatem, ut hdes illi ac lubatur, ut in Ampurien seu Civitaten. Archiepiscopatus 26. Novembris 1649. coram R.P.D. Bichio, inter volantes.

133 **A**gitur etiam ad totum creditum, quando occisor est in mora & pagaturum occur-

rum, per pactum quod deficiente in vna tenetur ad duas, & in duabus ad tres, & in tribus ad totam summam, ut in citata Arminen. manutentionis 1. Julij 1647. coram R.P.D. Ghislerio, in folio.

134 **S**i quis ageret pro lesione ex eo quod praedium parvo pretio vendidit, si adit pactum redimendi, ex tali pacto dicitur diminuetur pretium in sexta parte, quando non est absolutum, & indefinite conceptum, sed restrictum ad certum tempus, lesio enim dicitur inducitur ex tertia parte, vel etiam ex dimidia iusti pretij, ut in Romana rescissionis transactionis 29. Maij 1648. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, in manus. & in Romana simulationis contractus 29. diei mensis Maij eiusdem anni, coram Reverendiſſimo D. Dunogetto, inter volantes.

135 **E**t quia primus acquirens ex titulo oneroso potest excludere quos vult, & de sic acquisitis disponere, non secus ac de suis patrimonialibus, in praedictum quorumlibet comprehensorum, etiam si agatur de emphyteusi, ex pacto, & providentia, & potest de eis in testamento disponere, eadem ratione in sui, & comprehensorum praedictum poterit illa obligare, & ideo tunc poterit creditor in illis sibi satisfacere durante inueltitura, Rota in Cefenaten. emphyteusis 23. Ianuarij 1651. coram R.P.D. meo Alberгато, inter manuscriptis.

136 **S**tante enim pacto, quod dominus directus debeat facere & renovationem de tanto in tanto tempore, poterit talis dominus conveniri actione personali, etiam ad factum, ad faciendum talem renovationem, ut dicitur in eadem decisione.

137 **Q**ui etiam promisit donare, potest cogi ad faciendum Instrumentum, & si promisit simpliciter, non potest apponere aliquam conditionem, sed tenetur eam puram, & liberam facere, praestetur si talis promissio fuit facta contemplatione certi materni, ut in Romana donationis de Castellani 17. Junij 1630. coram bon. mem. Cocchio, non impressa.

138 **Q**ui autem agit contra aliquem, ut se in dominum recognoscat, & quid teneatur probare, videbitur in Perusina emphyteusis 21. Junij 1641. coram Reverendiſſimo D. Dunogetto, inter vagantes.

De creditore anteriore, & posteriore, evizione, & lucro societatis.

Artic. VI.

139 **C**reditor anterior, de quo informatus est Tutor, qui soluit posterioribus, potest cogi agere pro solutione contra eandem, ut sibi solvat.

140 **C**reditor posterior si occultet bona debitoris, vel illa

illa dilapidet, & de hoc adsit timor, an possit agi pro assecuratione.

141 Creditor posterior si fuit diligens, non solum in exigendo, sed etiam in consumendo pecunias, non potest ab anterioribus pulsari, nisi adsit obligatio in forma depositi.

142 Creditor pauper solus esse diligens in exigendo.

143 Creditor non tenetur recipere diuisas solutiones.

144 Dotans non tenetur de euictione rei datae in dotem, nisi talis euictio fuerit promissa in specie.

145 Dos promissa in qualitate reuertienda ex partium conuentione non dicitur consistere in quantitate, sed in inuestimento.

146 Damna, & interesse succedunt loco promissionis factae, si non adsit protestatio opportuna.

147 Fideiussio non est de substantia societatis officij, ideo petens lucrum ob non datum fideiussorem non obtinet.

148 Praeservatio illa sine prauiudicio fideiussionis, quid operetur.

149 Materia societatis officij fusa digesta.

150 Non adimplens pro parte sua, etiam sine interpellatione non lucratur societatem.

151 Promittens duo, vnum adimplens non liberatur.

152 Creditor, si recepit fructus, dicitur sibi prauiudicasse durante illorum tempore.

153 Cessionarius ad quas teneatur diligentias pro credito sibi cesso cum promissione exigibilitatis.

Executor vnus sufficit, qui perquirat, & referat non inuenisse bona, super quibus possit facere executionem. ibidem.

Creditor non tenetur discutere bona a tertijs possessa, & litibus intricata.

154 Cessionarius potest citare cedentem ad indicandum bona debitoris cessi, super quibus possit exequi mandatum, alias ad soluendum pecunias receptas.

155 Diligentia pro scriptura reperienda.

139 **E**T creditor anterior, de quo informatur est Tutor, & qui soluit posterioribus, potest agere pro solutione contra eundem, vt sibi soluat.

140 Si etiam adsit timor, quod creditor posterior occultet bona debitoris, & vel illa dilapidet, potest agi pro assecuratione, docto de credito, & iurato de tali metu.

Sed si posterior fuit diligens, non solum in exigendo, & sed etiam in consumendo pecunias, non potest pulsari ab anterioribus, vt restituat, nisi se obligauerit restituere anterioribus, & in forma depositi; praesertim, quando est aequi priuilegiatus, vt agentes: de his, Romana residui dotis 15. Iunij 1648. coram R.P.D. Cerro, inter volantes.

142 Et si agit creditor pauper, facilius repellitur, quia similes creditores & solent esse diligentes in exigendo, vt in Romana vineae de Granuela 26. Iunij 1648. coram Eminentissimo D. Corrado, inter vagantes.

Praxis Camilli Capucij.

143 Sique debitor vellet soluere creditori paulatim, non audiretur, & quia creditor non tenetur recipere diuisas solutiones, vt in Materaten. redditionis rationis 5. Iunij 1648. coram R.P.D. Melio, non impressa.

144 Quando autem quis dotauit, non tenetur de euictione rei datae in dotem, & nisi talis euictio fuerit in specie ab illo promissa, vel dotans sit in mala fide.

145 Et si dos fuit promissa in qualitate reuertienda ex partium conuentione, & non dicitur consilire in quantitate, sed in inuestimento, vt in Camerinen. dotis Ecclesiae 22. Iunij 1650. coram dict. R.P.D. Melio, in folio.

146 Loco promissionis factae, si ille non protestatur, & succedunt damna, & interesse, vt in Romana census 16. Decembris 1647. coram R.P.D. Bichio, inter vagantes.

Si autem adsit differentia, quoad lucrum

147 societatis officij, ex quo & quis praetendit lucrum, & non dedit promissionem fideiussorem: dicimus contra creditorem esse iudicandum, quia fideiussio non est de substantia societatis, non obstante quod in quietantijs fructuum adsit protestatio, quod recipiantur sine prauiudicio dictae fideiussionis: Praeservatio & enim facit solum, vt fideiussio possit peti, non autem quod impediatur lucrum societatis, quia alias nunquam daretur casus tali lucro, & si non adesset talis praeservatio, diceretur remissa fideiussio: & quoad

149 hoc legitur materia optime tractata, in Romana societatis officij 13. Martij 1648. coram R.P.D. meo Bichio, inter vagantes.

150 In alia etiam Romana societatis officij 14. Ianuarij 1648. coram Eminentissimo D. Cardinali Othobono, dicitur, quod & qui non adimplet pro parte sua, etiam sine interpellatione, non lucratur societatem, etiam quod fuerit promissum in primo Instrumento, & non in secundo; dummodo fuerit dictum, extra nouationem; & sufficit defectus simplicis implementi, etiam si fuerint soluti fructus a tertio; vt si fuerunt duo promissa, non sufficit vnum adimplere. & Quando autem creditor recipit fructus, dicitur sibi prauiudicasse durante illorum tempore, & eo durante societas superlucratur, non obstante dicto non implemento.

152 Sed si venerit casus, in quo aliquis cesset alteri creditum, & cum promissione exigibilitatis, ad quas diligentias tenebitur cessionarius? dixit Rota, quod obtento mandato contra debitorem cessum, poterit si vult prosequi diligentias mediante vno executore, vel duobus, sed sufficit etiam vnus, qui perquirat, & referat non inuenisse bona, in quibus possit facere executionem, vt in Romana lucri dotis 1. Aprilis 1650. coram R.P.D. Alberгато. in folio; vbi etiam dicitur, & quod

F non

non tenetur creditor discutere bona à ter-
tius possessa, & litibus intricata; & poterit
154 etiam citari cedens † ad indicandum bona
debitoris cessi, super quibus possit exequi
mandatum, aliàs ad soluendum pecunias re-
ceptas pro credito cessio, ut in una Bononien.
litterarum cambij 17. Nouembrijs 1648. coram
R.P.D.Celfo, inter volantes.

Diligentius autem pro reperienda scriptu-
155 ra, vel titulo ab aliquo † præsumptiue alle-
gato, sunt per duos deputatos à Iudice, &
aliter factæ non releuant, ut vult Rota in una
Ampuriens. seu Ciuitatem, Archiepiscopatus
26. Nouembrijs 1649. coram R.P.D. Bichio, non
impressa. & de libris Datariz, dixit Rota in
Bürgen. Beneficiorum 26. Iunii 1651. coram
R.P.D. Celfo, inter Vagantes; & bone dicitur
quando nullus remanet locus, qui non
fuerit perquisitus, Tomat. decis. 220.

De Reo.

Cap. IV.

*Quis sit reus, de apprehenso in Curia, de contumace,
cedente, vel recedente à Curia.*

Artic. I.

- 1 Reus quis dicatur.
- 2 Reus Romæ apprehensus an possit ibidē conueniri.
- 3 Reus conuentus absoluitur ex non iure afflorit,
& ex defectu probationum eiusdem. & m. 4.
- 5 Citatus in partibus an, & quando possit accedens
ad Urbem contra auctorem per contradicillas
agere.
- 6 Reus contumax an audiatr examinatis testibus
absque interrogatorijs.
- 7 Contumax personaliter citatus, post tempora ad
appellandum non auditur.
- 8 Processus per contradicillas, datur in beneficiali-
bus mortuo reo in qualibet parte Iudicij.
- 9 Limita hoc non procedere in causis profanis.
- 10 Reus in sua exceptione est actor, & illam conclu-
denter probare debet.
- 11 Index magis fauor reo quam actori.
- 12 Reus si pendente iudicio civilis accuset auctorem,
quid agendum.
- 13 Confideiussor solutus totum debitum an indigeat
integra iurium reportatione, & possit agere co-
tra correum.
- 14 Examen testium pro reo excipiente admittitur, si
articuli sint releuantes.
- 15 Et quid si ex pluribus articulis tantum aliqui
essent releuantes.
- 16 Remissoria de stilo Rota in re grani negatur, sed
testes Romam accedunt.
- 17 Remissoria quando in genere sit concedenda.
- 18 Testes quomodo debeant deponere super imme-
morabili.

- 19 Articuli releuantes, vel calumniosi, aut innu-
similes qui dicantur.
- 20 Compulsoria specialis negatur: nisi constet de ex-
pressa scriptura compulsiua.
- 21 Remissoria, aut compulsoria, quando concedatur.
- 22 Remissoria non est petenda in vltimis audientis.
- 23 Remissoria an possit obtineri post rem iudicatam.
- 24 Praescriptio non currit contra ignorantem.
- 25 Actor conuentus ad reddendam rationem pupillo
quid facere debeat, remissive.

Quis dicatur Reus, dixit † glossa in §. 1.
verb. & stipulandi, in sit. de duobus reis,
& l. cum is, qui, ff. de fideiussor.

Ideo etiam hoc altumputum defero; satis
enim mihi erit aliqua de ipso circa praxim
asserere.

- 2 Si igitur reus apprehenditur Romæ, †
dummodo non venerit ratione deuotionis,
seu ut cito aliquo, & urgenti negotio se
expediat, poterit Romæ conueniri in Iudi-
cio, etiam quod nulla adsit obligatio Ca-
meralis, hoc dicitur apud Vestrum seruari in
Praxi libro 4. cap. 1.

- 3 Quando autem † conuentus fuerit, potest
absolui in duobus casibus: Primo ex non
iure † actoris. Cassad. decis. 2. de sent. & re iud.
4 Tomat. decis. 123. quod ut ibid. procedit tam
in profanis, quam in beneficialibus. Secun-
do, quando actor non probat suam inten-
tionem, l. 1. C. de rei vindicatione, & dicit text.
in cap. inter dilectos de fide instrumentor. Tomat.
decis. 178. & 249. & 274. tom. 2.

- Insuper, quando fuit citatus in partibus
5 in vim citationis † decretæ, accedens ad Ur-
bem, potest contra auctorem ab Urbe rece-
dente, nullo Procuratore dimisso, tanquam
contumacem, absque alia citatione de par-
tibus per audientiam contradicitarum pro-
cedere: & huiusmodi processus est perducen-
dus vsque ad sententiam diffinitiuam inclu-
siue, Rota decis. 402. in nouis. Et sic docet Ve-
strum in sua Praxi lib. 4. cap. 4. num. 1.

- Si vero non comparuisset, & contra ipsum
fuissem interim examinati testes sine inter-
rogatorijs, † auditur, si vult testes repetere
6 super suis interrogatorijs; expensis ramen,
ipsum rei, ut apud Vestrum dicto lib. 4. cap. 4.
numer. 9.

- Et si personaliter citatus fuerit contumax
7 & superueniat post tempora † ad appellan-
dum, non auditur, si appellat via ordina-
ria, sed debet petere via extraordinaria re-
stitutionem in integrum, & recidere expen-
sas, ut idem Vestrum lib. 4. dist. cap. 4. num. 9.
apud quem videantur etiam declarationes,
& limitationes.

- Si autem moriatur in quacunque parte
8 Iudicij, & causa sit beneficialis, † solet pro-
cedi per contradicillas contra omnes sua-
inte-

interesse putantes, non solum ad effectum, adstipulandi beneficium, vel relaxandi fructus, et accidit multis vicibus sequestratos, *Rota decis. 144. in nou.* Verum etiam ad effectum auctoritatis: nec est necesse in huiusmodi processu citare Procuratorem Defuncti, etiam si esset effectus Dominus litis, *Perstrus ibidem de isto cap. 3. num. 12. & 37.*

9 Hoc tamen non debet praedicari in causa profana, quia tunc citatur pro procurator Dominus litis effectus, ut annuit dictus Perstrus loco citato, & dicam infra.

10 Quando reus excipit, in sua exceptione dicitur Actor; & debet audiri, *Tomas de eis. 200.* sed illam concludenter tenetur probare: excipit quando actor suam intentionem concludenter probauit; *Rota in Toletana de iuramentum de Capilla 14. Decembris 1648. coram R.P.D. Verosimo, in folio.*

11 Semper tamen potius iudex fauebit Reo, quam Actori: quia Actor habet potestatem agendi, quando vult; quod est secus in Reo, *l. i. par. 9. fin. ff. de except. dol. & dixit Rota in Aretina pensionis 20. Februarii 1598. coram bon. mem. Latta, in folio.*

12 Quid autem sit faciendum, & quomodo procedendum, & an sit in iudicando iudex criminalis; si reus conuenit pendente iudicio eius accusat Actorem? Est pulchra decisio in causa Romana Hereditatis 27. Aprilis 1644. coram R.P.D. Melto in folio.

13 Et si duo rei conueniantur ad soluendum, & non sunt principales debitores, sed conhideiutores, si alter illorum soluit, non est necesse quod pro sua rata reportet iurisdictionem, quia esset inefficax, satis enim erit, quod illam reportet quoad ratam tangentem contra iussorem, cumque eius vigore potest conuenire, *Rota apud Ludonifium de f. 19. nou. 1. & 3.*

14 Quando vero reus excipit, & vult facere suas probationes, & si indiget aliquando examine testium, tunc est aduertendum, quod si articuli sunt relevantes, admittitur ex amen; secus vero, reijcitur non obstanti iuramento allegari, quod in Curia nunquam denegatur hoc defumitur ex Romana dotis, & Saluati 20. Decembris 1630. coram R.P.D. Qrippio decis. 415. par. 5. recent. & in Romana pensionis concordia 14. Martii 1656. coram R.P.D. Marco Cerro, in folio.

15 Et si aderunt plures articuli, ex quibus non sunt relevantes, tunc examen conceditur tantum quoad illos, resciscatis calumniis, & pertinentibus, sic enim seruauit *Rota in Valentina parochialis 27. Ianuarii 1647. coram R.P.D. Marco Cerro, non impressa.*

16 Quia autem dubitatur, & agitur de quali gradu, & ardua, & de stilo Rote non datur remissoria; sed testes debent accedere

ad Curiam, ut restatur eadem Rota in causa Tullen. nullitatis matrimonij 18. Martii 1647. coram R.P.D. Gbilerio, inter manuscripsi.

Quando autem in genere sit concedenda, vel deneganda remissoria, poterit haberi a *D. Gratiolo Verto, in eius tractatu de citationibus cap. 13. d. num. 361. & sequens ad num. 633. & nos dicemus infra tit. de remissoria.*

Et si quis indiget probatione immemorabilis, & quomodo testes debeant deponere; videbitur in *Nazarena seu Montis Iuridis beneficij 16. Februarii 1648. coram Illustrissimo D. Dunogetto Decano, in folio*, ubi etiam dignoscitur qui nam dicantur articuli relevantes, qui nam calumnioli, & qui inueneritiles, & dicam etiam infra tit. de immemorabili.

Si vero indiget compulsoria speciali, illam non obtinebit, nisi si consilio de existentia scripturae compulsoriae, *Rota in Anconitana Manuc 31. Iunii 1647. coram Eminentissimo D. Corrado, inter volantes, & dicam pariter infra tit. de compulsoria.*

Et quando, aut remissoria, aut compulsoria conceditur, tunc & dirigitur, ubi sunt testes, & scripturae reperitur, & dirigitur alicui constituto in dignitate ecclesiastica, *cap. statum de rescriptis in 6. Clem. & si principalis eod. tit.* nec talis locus potest allegari suspectus sub asserto interesse alicuius de Magistratu, quando ibidem adest copia iudicum, Procuratorum, & Advocatorum, & firmat *Rota in Melitana nullitatis professionis 1. Iunii 1650. coram R.P.D. meo Rojas, in folio*, & dicam pariter plenius infra.

Cauendum est etiam, quod si quis indiget remissoria, non debet expectare per ultimas audientias, illamque in dictis ultimis audientijs petere, quia Rota, quae odit calumnias, solet in tali casu illam denegare, ut in *Arimineri pecuniaria 16. Iunii 1624. coram meo bonanem Remboldo, in folio*, si tamen eam petes alio tempore; & articuli erunt relevantes, illam obtinebis, etiam post rem per iudicatam, *Rota in Melitana domus 11. Martii 1649. coram Eminentissimo D. meo Otthobono in folio*, & in *Toletana decimarum 16. Martii 1648. coram R.P.D. Cerro, non impressa.*

Et si reus excipit de prescriptione; debet per animaduertere, quod illa non carit contraignorantem, *Rota in Brehetana domus 13. Decembris 1648. coram D. Eminentissimo D. Otthobono, in folio.*

Tator etiam conuenitur ad reddendam rationem legitimam pupillo, & quid de hac facere, docetur a *Rota in Lirica administrationis 25. Februarii 1647. coram D. Eminentissimo D. meo Cardinali Otthobono, in folio.*

De herede, appreciatione bonorum, implemento, delegatione, & praescriptione.

Artic. I I.

- 36 Tutor datius datur, si alter ex causa publici muneris excusatur.
- 37 Haeres non implens mandata testatoris, an, & in quas penas incurret.
- 38 Haeres si conueniatur de proprio, an teneatur.
- 39 Executio an retardetur ex simplici oppositione fideicommissi.
- 30 Haeres non beneficiatus, non potest facere detractiones.
- 31 Haeres fraudolenter, omittens aliquid describere in iuramentario, ad quid teneatur.
- 32 Reus possidens, absoluitur ex non iure sui contrari.
- 33 Exceptio rei non libere iustificata, an pariat reversionem contractus.
- 34 Exceptio non integra transportationis aforum, tollitur per exhibitionem iurium iustificantium rem indicatum.
- 35 Executio causa ad curiam deuoluta, non potest per appellationem remitti ad pariet.
- 36 Reus quando cogatur ad edendum scripturas, vel iura, & liberetur eum cautione iuratoria.
- 37 A.C. moderatur inhibitionem ex se elapso biennio post appellationem.
- 38 Detraçio legitime debita gravato, quomodo reguletur.
- 39 Obligatus representare, non representans tempore conuentionis, an admittatur ad purgationem mora.
- 40 Opponent cautionem de stando iuri, an possit cogi ab alio iudice, quam expresso in cautione.
- 41 Filius nomine patris, an possit conueniri ad solvendum de bonis per ipsum possisis.
- 42 Compensatio an, & quando sit permessa etiam in executione sententia.
- 43 Emptor non data cautione de euictione, habet electionem precium deponendi.
- 44 Venditor an possit cogere emptorem solvere precium, non data cautione euictionis.
- 45 Obligatio ex causa necessaria, sustinetur etiam deficientibus solemnitatibus.
- 46 Fructus census an debeantur, si destruitur fundus.
- 47 Exceptio rei non liberamlibet opponi ante relaxationem mandati.
- 48 Liberatio correi cum dissolutionibus personalibus tribuitur ad personam, & non ad bona.
- 49 Filius obligatus a Patre ad aliquod exercitium, an possit talem obligationem reuocare.
- 50 Peritus subhibitus tanquam testis debet valide examinari iuxta filium testium.
- 51 Valor verus domorum, ex quibus inspectis habeatur.
- 52 Reus passus confiscationem, an teneatur ad debita amica contracta, si diues fiet.
- 53 Exceptio in continentis probata impedit immis-

sionem, & interdictum adipiscenda.

- 54 Exceptio in continentis probata, dicitur per transactionem, qua impedit litem ingressum.
- 55 Transactio dicitur si sit super lite mota, vel mouenda.
- 56 Concordia facta ab herede fideicommissario, an nocet alijs successivis vocatis.
- 57 Matrimonium promissum, & postea presente Parocho non consentiente contractum, an valeat.
- 58 Reus denter excipiat, & protestationem suam in quolibet actum repetat.
- 59 Reus conuentus ex paucis faciendi duas solutiones, relicta prima, an possit purgare moram prima solutionis, & liberetur excipiens non aduenisse diem alterius solutionis.
- 60 Creditor post obtentam sententiam pro se, potest facere liquidationem.
- 61 Editio scripturarum, qualiter obtineatur, tam de Reo, quam ab Astore utendi coram Iudice.
- 62 Obligator in forma Camera, cum clausula, & ad omne mandatum, relicto conuenitur executioni. Exceptio non implenti, non tollitur per implementum non durabile, & non perpetuum. ibid.
- 63 Exceptio delegationis non saluat reum, nisi illa iustificetur in quocunque sui parte.
- 64 Cessionarius quando dicitur fecisse debitas diligentias, si cessum fuit nomen debitoris.
- 65 Reus eligens domicilium, & actus faciens non sonantes in agere, non consentit in iurisdictionem.
- 66 Praescriptio opponitur contra alioquem quando, si adest congruus temporis lapsus.
- 67 Restitutio in integrum, est modula praescriptionis, & datur ex probabili ignorantia.
- 68 Praescriptio non completa cum desuetudo, an curat contra minorem, vel pupillum heredem.
- 69 Concordia, si impugnetur propter causa falsitatem, sustinetur donec fuerit reuocata per eres conformes.
- 70 Sententia lata secunda die, an sustinetur, si citatio fuerit facta pro prima, & in antea.

Quando autem se excusat ratione publici muneris, & tunc datur datius. *Romana Tusele 5. May 1632. coram bon. mem. Pirouano, in folio.*

Haeres quoque dolo desierit implere mē. data testatoris, & non cadit à cōmodo hereditatis, nec in eadem in penam iniunctam à testatore caducitatis, *Rota in Romana hereditatis 18. Martij 1650. coram R.P.D. Rojas, non impressa.*

Et si conueniatur de proprio & condemnabitur sine dubio, nisi doceat de additione hereditatis cum beneficio legis, & inuentarij, & doceat de inuentario confecto infra nonaginta dies; casus est in Nepesina pecuniaria 27. Aprilis 1646. coram R.P.D. Ferospio, in folio.

Nec executionem retardabit ex simpli
ci & oppositione fideicommissi non probata
idem.

identitate bonorum, nec ex alia friuola exceptione, quia executio cepta debet terminari, ut finis tandem libitus imponatur, *Rota in Antoniana dotis* 30. *May* 1650. *coram R. P. D. meo Verespio*, non impressa.

30 Insuper si non est beneficiatus, tneque poterit facere detractiones, ut neque in Bonon. fiduciarii missi de Pancaudis 31. *Iunij* 1649. *coram R. P. D. meo Pentingerio*, in folio, ubi etiam dicitur, ad quem spectet probare alienationes sufficere, vel non sufficere pro detract. omnibus.

Et quando fraudolenter omittit aliquid
31 describere in \dagger inventario, non perat beneficium legis, sed tantum condemnatur ad duplum, *Rota in Romana legatorum* 28. *Iunij* 1641. *coram bon. mem. Pirouano*, non impressa.

Reus etiam, si possidet, absoluitur ex non
32 iure sui contrarii, \dagger ut dixit *Rota in Abulen. pensionis* 14. *Iunij* 1647. *coram. A. P. D. meo Cerro*, in folio, & dixi supra in principio.

Exceptio rei non liberat iniuncta, parit
33 rescissum contractus, \dagger adeo ut, reus non teneatur ad precium, sed actor teneatur recipere quod credidit, vel tradidit, *Rota in Eugubina prady* 13. *Iunij* 1649. *coram R. P. D. Cerro*, non impressa.

4 Si reus opponat de non \dagger integra transportatione actorum in executione rei iudicatae tunc actor satis est, quod doceat exhibuisse iura, in quibus fundatur iustitia rei iudicatae, *Rota in dicta Eugubina prady* 14. *Februarii* 1650. *coram eodem*, non impressa.

Et quando causa est deserta, non potest
5 reus, si causa devoluta fuit \dagger ad Curiam Romanam per appellationem, petere, quod executio remittatur ad partes; sed talis executio semper remanet coram Iudice ad quem, *Rota in Luceren. attentatorum* 16. *Iunij* 1648. *coram R. P. D. Cerro*, inter volantes.

Ultcrius veniente casu, quod reus pulsetur
6 ad erendum scripturas, \dagger & iura, quando possit cogi, & quando liberetur cum cautione iuratoria, se non habere, nec dolo delisset habere, est elegantissima decisio in *Romana fiduciarii missi de Strotis* 3. *Iunij* 1647. *coram R. P. D. Cerro*, inter volantes.

Postquam reus appellavit ad A.C. & passus est biennium \dagger elabi, tunc A. C. abique alia commissione moderatur inhibitionem; stante desertione causae, *Rota in Caietana bonorum* 3. *Decembris* 1646. *coram dicto R. P. D. Cerro*, in folio.

Si vero opponat de quantitate legitimae debita grauiora, \dagger quomodo detractio regularitur, fuit decisio in *Romana rescissiois transactiois* 29. *May* 1648. *coram Eminensissimo D. meo Cardinali Corrado*, inter volantes.

Si autem obligatus representare pulsare-

39 tur ad representandum, \dagger nisi representabit tempore conuento, admittetur ad purgationem morae, nisi executio fuerit perfecta, vel a lege per dominij translationem, vel ab homine per rei traditionem, *Romana fiduciarii missi de representando* 3. *Iulij* 1617. *coram bon. mem. Coccino apud Fenson. decis.* 42.

Opponens cautionem de stando Iuri, restrictam ad certum iudicem, \dagger non potest cogi coram alio iudice, quam in cautione expressa, *Rota in Bononien. de Formagliaris* 19. *Ianuarij* 1618. *coram dicto R. P. D. Remboldo*, non impressa.

Si autem conueniatur filius nomine Patris, ut soluat \dagger de bonis per ipsum possedit, nisi ille probabit bona aliunde habuisse, quam a Patre, illa presumuntur paterna, & a Patre habuisse, *Rota in Perusina fiduciarii missi de Gratianis* 5. *May* 1635. *coram eodem*, inter vagantes.

Compensatio quoque est permessa etiam
41 in executione \dagger sententiae, sed creditum compensandum, debet esse liquidum, vel quod in continenti possit liquidari, *Rota in Romana compensationis* 25. *May* 1628. *coram eodem*, inter volantes.

42 Emptor etiam, si venditor \dagger non dedit cautionem de euictione, habet electionem, vel pretium deponere, vel illud inuestigare, vel etiam penes se retinere: Si vero retinet, tenebitur ad fructus recompensaturos, *Rota in Romana Palatii* 14. *Aprilis* 1625. *coram eodem*, in manuscripto.

Nec venditor potest cogi per emptorem
44 ad soluendum precium, nisi \dagger data dicta cautione de euictione, *Rota in Romana pecuniarum* 15. *Iulij* 1626. *coram eodem R. P. D. Remboldo*, in folio.

Quando vero dicatur de nullitate obligationis \dagger deiectu solemnitate, si talis obligatio est ex causa necessaria, obligatio sustinetur, *Rota in Spoletana dotis* 4. *Febr.* 1636. *coram eodem*, non impressa.

Et si obijceretur de iurictione fundi, & quod
46 ideo \dagger fructus census amplius non debeantur, si superest pars fundi, vel bonorum, illa presumitur sufficiens pro illorum solutione; & dicenti conuictum incumbit onus probandi, & sic census sustinetur super tali portione, *Rota in Romana census* 10. *Iunij* 1642. *coram R. P. D. meo Cerro*, inter volantes.

Si vltcrius detur oppositio rei non liberata,
47 est aduertendum, \dagger quod ista exceptio debet opponi ante relaxationem mandati, *Rota in Romana Vineae* 28. *Iunij* 1625. *coram bon. mem. Pirouano*.

Er si opponatur, quod liberasti debitorem correu, & in liberatione adfuit \dagger dationes personales, diceris non liberalisse bonam, sed personam, *Rota in Reatina census* 17. *Februarii*.

берзху 1642: coram R^{re} D. Cornelio, in folio.

Si vero Pater obligavit filium ad aliquod
49 exercitium, talis ꝑ obligatio nō poterit rei-
ci ꝑ Rota in Romana mercedis 5. Iunij 1621. co-
ram box. mem. Remboldo, non impressa.

Si agatur de probando valore domus, &
50 actor vti velit † Peritis, tanquam testibus;
runc reus poterit opponere, quod talis Pe-
fitus debet valde, & iuxta stilum exami-
nari tanquam testis & ad hoc, vt dignosca-
tur verus domorum valor non sufficit

51 sola æstimatio ꝑ cementorum; sed etiam habetur in consideratione fructus, & penis; quæ inde percipitur: est casus in Romana domus 24. Nouembris 1642. coram Reuerendissimo D. Duvogitta, inter vagantes: Poterit etiam videri Rota in Invenimus. lesionis bonorum 21. Febr. 1609. coram bon. mem. Pitomano, non improba.

Si reus conuentus, fuisset passus confes-
sationem omnium bonorum, non teneatur ad
debita antea contracta, etiam quod deuen-
iret ad meliorem fortunam, Ferrares. *memoria* 27. *January* 1627. coram dicto bono
memor Pirouano, in folio; & in Fl. restituta pecu-
niarum 12. *February* 1636. coram bon. mem.
M. rino.

Excepio incontinenti probata a teo, im-
53 pedit.† immisionem, & interdictū adju-
dicendz, Bononien. fideicommissi de Manzoli
75. Martii 1630. coram bon. mem. Coccone-
desi. 760. par. 5. recent. & impedit executionem
etiam ex nouis, si probatio eil concludens, &
per non mentia publica, Tomar. desci. 25. l.

Di iurante incontinenti probata per fir-
54 & per tranſiſſione, quæ impedit litis ingreſ-
ſum, vt nota in Romani donationis 9. Decem-
bris 1610. coram H. P. De Rois. in manuſcripto.

Et ve dicatur transactio, satis est, quod
55 sit et super lite mota, vel quæ timetur mou-
eri; magnumque lucrum dicatur fieri eo ipso,
quo quis recedit à lite, *d. l. 1. Romana de iudi-
c. coram iudice R. P. D. Rois.*

Facta etiam transactio ab vno ex heredi-
bus et fideicommissariis, noceat alijs successi-
ue vocatis, etiamsi non sint heredes transi-
gentis, *ibidem* coram dilecto R. P. D. Rojas.

57 In casu etiam, quo quis promittit matrimonium consummare cum aliqua, & cum illa postea etiam contraxerit per verba de presenti, vis, volo, presente Parocho; sed Parochus noluerit consensire, & aufergeri; actamen matrimonium est validum & promissio conuentus ad observantiam tenetur obseruare. Rota in Neapolitana matrimonij. x. Iulij 1650. coram R. P. D. Rojati, & 12. Martij 1651. coram Eminentiss. Card. Corrado, inter alios.

58 Nec praetermitto, quod reus† debet esse

etiam diligens in opponendo omnes excep-
tiones, quas habet: & erit inquis, ad quod
ut afficiat eius protestatio, quod illa debet
seperari in quolibet actu? *Rota in Tracato in
predy 19. Januarij 1624. coram R. P. D. Remi-
golds. in folio.*

Ille verò, qui non renuntiavit purgatio-
59 ni moræ, etiam ꝑ de Jure Canonico, licet
nisi in minori vigore patitur, quod delictum est, Pri-
teneatur ad duas, admittitur ad purgation-
nem moræ, & opprobrium potest non ventile
diem solutionis, & satisfaciendo de eo quod
vsque ad diem Iudicii effluxit, liberari, ut
in Arminien. m. n. ut notamus. 1. July. 1637. coram
R. P. D. Ghyslerio. in folio.

Si autem non opponit de non facta liqui-
60 datione. ¶ creditor, qui obtinuit sententiam
pro se satis est, quod post eam faciat suam
liquidationem : & in hoc, etiam est aduer-
tendum, quod si fructus erunt à re cōsumpti,
non possit agere ad executionem, sed debet
agere via ordinaria ; secus autem, quando
non sunt consumpti, vt in Romana boum
t. l. i. §. 2. coram eodem, non improbia :

61 Et si reus actori, vel e contra, petit edi-
tionem † scripturarum, quibus vult uti co-
ram Iudice, non obtinebit, nisi facta decla-
ratione velle uti pro, & contra, ut in *Ferra-*
rien. pensionis 12. *Marty* 16 & 7. coram eodem.
non imbreſſis.

62 Obligatus cum clausula in forma depō-
ti, & ad p̄ omne mandatum non recte con-
uenitur via executi; si depositum est con-
fessionis *vi. Tomar. de off. 296.* sed si adest obli-
gatio Cameralis, bene conuenitur, quia
tunc pecunie presumitur existare; & si postea
Signatura committet causam cum clausula,
si quid exequendum, non vulnerat obliga-
tionem Cameralem, *ut in Romana pecuniaria*
7. Mart. l. 6 §. 9. coram R. P. D. Celfo, inter-
uolantes.

Opponitur etiam exaduerso exceptio nō
implimenti, nec implementum dicitur suffi-
cere, nisi illud sit durable, & perpetuum.
ut in *Ferrarien. transaktionis* 28. January 1650.
contra eodem, inter vagantes.

37 *Nec exceptio delegationis saluat reum,*
si illa ꝑ non intineatur in quacunqꝫ suꝑ
partes vtrpate, quia testis, & promissit nom.
cessum debitoris vtrum, reale, & exigibile.
Quando vero delegatio est facta cum suis re-
quisitis, transire omne periculum in eum,
cui hinc facta delegatio. & in praxi vidi

64 quod quando fuit cessum nomen debitoris,
et cessionario dicitur fecisse debitas dili-
gentias, satis est, quod crauerit cedentē ad
indicandum bona debitoris, de super quibus
posset fieri excoctio, & alia: solvendum de-
bitum cessum. & pro eo videndum decernit.
& relaxari mandatum, in hoc per curiam soci-
tus

lus infra indicati, ut in dicta Bononien. litterarum cambij 27. Novemb. 1648. coram eodem R. P. D. Celfo, in folio.

65 Reus quoque, qui eligit domicilium; & facit actus, qui non sonant in agere, sed in pati, non dicitur consentire in iurisdictionem, ut in Aucionien. attentuatorum 10. Iunij 1648. coram eodem, in folio.

66 Contra actorem opponitur prescriptio, quando adest et congruus temporis lapsus: sed est advertendum, quod tot sunt prescriptioes, quot sunt anni, in annuis praestationibus, ut in Gerander. portionum 25. Iunij 1649. coram R. P. D. Celfo, in manuscriptis.

67 Restitutio in integrum vero est medela, contra praescriptionem, et datur, quando adest probabilis ignorantia in praescribente, quae ignorantia talis esse debet, ut non admittat notam negligentiae, ut in Sulmonen. beneficij 10. Martij 1649. coram eodem, in folio.

68 Sed si non est et impleta cum defuncto, non currit contra minorem, nec contra pupillum heredem, et ad praescriptionem sufficit titulus putativus, et habilis ad praescribendum, ut in Melanitana Auzanbaris 13. Decembris 1648. coram Reuerendissimo Duozetto, inter vagantes.

69 Concordia si impugnetur, propter causae falsitatem, et sustinetur donec fuerit renovata per tres conformes: sustinetur autem, ex causa probabili, quae excludat calumnia; ut in Bononien. de Testinis 31. May 1649. coram eodem R. P. D. Cerro, non impressa.

70 Si autem fuerit lata sententia cum citatione pro prima die, et deinde in antea, cum continuatione, deseruit non solum pro prima die iuridica, sed etiam pro secunda; et tertia sequenti audientia, quando id servatur de stilo loci, qui dicitur probatus per fidem Curialium, ut in Caietana bonorum tertia Septembris 1646. coram eodem, in folio.

De exceptione, simulationis, simulationis eisdem citatis.

Artic. III.

71 Liberatio à molestijs non datur agenti, nisi constet de lite.

72 Et quid si agatur vigore contractus simulati. Simulatio, ut dicatur probata, requiritur causa simulandi. ibidem.

73 Simulatio excluditur ab inuersione similitudine, nec sufficit sanguinis coniunctio.

74 Simulatio dicitur probata ex iniustitia pretij.

75 Clausula in circa non facit considerabilem summam.

76 Conuentus ad soluendum, si ostendit falsam descriptionem in libris de ordine suo, sub credito agentis, dicitur probare solutionem.

77 Et quid nisi adesset legitima causa.

78 Condicio, et modus differunt, si reus opponat defectum implementi conditionis.

79 Mulier tucetur sua iura allegando nullitatem obligationis.

80 Debitor docens de trina solutione liberatur.

81 Obligatio non valet, facta instrumento à Curatore sine praesentia minoris, et solemnitatibus.

82 Debitor non liberatur ex accellatione.

83 Haeredes mariti si agunt pro restitutione donatorum à marito, qualiter procedendum.

84 Donata à consanguineis mariti, vel uxoris, ad quos spectent.

85 Identitas mercium Mercatori venditatur, quomodo probetur.

86 Dominum quomodo probetur.

Liberatio à molestijs non datur agenti, nisi constet et de lite, ut in Bononien. praedy 21. Iunij 1649. coram Eminentissimo Corrado, non impressa.

72 Si agatur vigore contractus simulati, non obtinetur: et simulatio ut dicatur probata, requirit causam simulandi, et talis causa debet esse probabilis, inuersione similitudinis enim illam excludit, nec sufficit coniunctio sanguinis. Quando autem et contractus dicitur simulatus, et quomodo probetur, videndus est casus in Romana vineae de Granuela 29. Iunij 1648. coram eodem, in folio.

74 Sed quod dicatur probata ex iniustitia pretij, et dicitur in Romana simulationis contractus 29. Iunij 1648. coram Reuerendissimo D. Duozetto, non impressa.

75 Sciendum est etiam, quod clausula in circa, non facit considerabilem et summam baiocchorum duodecim, ut in Romana Domorum de Incorporatis 18. Martij 1650. coram eodem, in folio.

76 Conuentus etiam ad soluendum, si ostendat, quod fuit et facta descriptio in libris de ordine suo, sub credito agentis, dicitur probare solutionem, quia talis descriptio, habet eandem vim: secus si et non adest legitima causa, cum titulo habili ad transferendum dominium; delictum autem causam, et titulum, tunc potest dici, quando non legitur eius expressio, et tunc recurritur ad causam de proximo expressam, ut in Romana pecuniaria 11. Iunij 1649. coram eodem Eminentissimo Corrado, inter volantes.

77 Si reus opponat deficientiam implementi conditionis; aduerte, quod et inter modum, et conditionem est magna differentia, quia condicio debet impleri ante executionem; modus vero sufficit quod impleatur post eam, ut in Romana Saluiani 23. Ianuarij 1643. coram eodem, in folio.

Mulier quoque tucetur sua iura, allegando et nullitatem obligationis ultra dimidium.

79 do et nullitatem obligationis ultra dimidium.

diam suæ dotis, sed pro dimidia illius dicitur valida obligatio, ut dicitur in eadem decis.

Et debitor, qui docet de trina solutione.

80 liberatur ꝛ ꝛ prateritis paghis, ut in dicta Romana census 16. Decembris 1647. coram R.P.D. meo Bichio, inter volantes.

Si autem agitur vigore Instrumenti facti
81 à Curatore ꝛ sine præsentia minoris, & sine debitis solemnitatibus, non vallet obligatio. Et si debitor credit se liberatum ex accollatione ꝛ est aduertendum, quod accollare non est extinguere, & quod ideo non dicitur liberatus, ut in Romana domus 4. Maij 1648. coram eodem, in folio.

Quando verò hæredes mariti agunt contra Viduam pro restitutione ꝛ donatorum à marito, debet pro reâ procedi cū distinctio-
82 ne: quod vestes festiuz, & localia non censentur donata; secus autem illa, quæ sunt destinata ad vsum quotidianum: & quod donata à consanguineis viri, spectant ad hæredes; ꝛ donata verò à consanguineis vxoris, spectant ad vxorem; ut in Pisauren. iocalium 22. Iunij 1648. coram bon. mem. Arguelles, apud P. Dianam par. 9. fol. 410. quam decisio-
84 nem eruditissimam qui videbit, multum delectabitur, tam ratione obiecti, quam explanationis lepidissimi Auditoris.

Quid autem sit dicendum, si esset probanda identitas ꝛ mercium alicui Mercatori venditarum, si ille tractu temporis decoctus euadat ꝛ Dic, quod probatur ex qualitate, earundem, iuncta vicinitate transmissio-
85 nis, & venditionis illarum; & quando non constet recipientem habuisse aliunde alijs merces similes, ut in Melenitana mercium 22. Maij 1648. coram eodem, in folio.

Et si reus nescit quomodo probatur dominium; videat ꝛ Rotam in Romana separationis bonorum 20. Aprilis 1646. coram R.P.D. Verospio, non impressa.

De collusione, liberatione, & dispositione legis, Quintus Mutius.

Artic. IV.

87 Collusio repellit agentem.

88 Solutio partis debiti probat creditum contra opponentem de veritate illius.

89 Actor potest citare reum, etsi reus fuerit protestatus, quod citetur procurator.

90 Citatus uti hæres, non contradicens, & possidens bona hereditaria, dicitur hæres.

91 Mulier, cui à Marito fuerunt data bona in restitutionem dotis, non potest executivè conveniri.

92 Filius obligatus à Patre ad aliquod exercitium, non potest se eximere ab illo.

93 Mulier cum filijs à marito usufructuaria instituta, debet esse contenta alimentis.

94 Donatio causa mortis quando transfundatur in donationem inter vivos.

95 Reus potest contra actorem peritium opponere.

96 Amplius etiam non obstantè nullitate contractus.

87 Collusio ꝛ quoque repellit agentem, sed quando dicatur inducia, & commissaria, videnda est Rot. in Ceruen. seu Laxuen. pecuniaria 1. Iulij 1648. coram R.P.D. Rojas, inter volantes.

Qui etiam vult opponere de veritate crediti, si doceatur ipsam soluisse ꝛ partem debiti, dicitur approbare creditum, ut in Romana fructuum dotis 20. Iunij 1648. ꝛ coram eodem. Et si reus protestatur, quod citari debeat eius procurator, actor tamen potest citare ipsum reum, non obitaure dicta protestatione, ut in Romana Casalis 23. Martij 1635 coram Reuerendiss. Dnuozzito, inter volantes.

Si autem citatur uti hæres, & non contra-
90 dicit, & est in ꝛ possessione bonorum hereditarium, dicitur hæres, ut dicitur in eadem decisione.

Repeto, quod mulier, cui à marito in re-
91 stitutionem ꝛ dotis fuerunt data bona, non potest executivè conveniri ab illius creditoribus, si ante dictam donationem nō fuerant relaxata mandata, ut in Romana cambij de Molaria 26. Febr. 1625. coram bon. mem. Munzando, in folio.

Filius etiam obligatus à Patre ad aliquod exercitium, ꝛ non potest se eximere à dicta obligatione, ut in Romana mercedis 9. Iunij 1621. coram eodem, decis. 296. tom. 2. pars. 4. recent.

Mulier etiam, quæ fuit instituta usufructuaria à marito vna cum filijs, debet esse contenta alimentis, iuxta consuetudinem Bulgarij quod videnda est Romana usufructus 18. Iunij 1615. coram bon. mem. Cardinali Pauriolo, inter vagantes.

Et qui vult videre casum, in quo donatio causa mortis ꝛ transfundatur in donationem inter vivos, videat Anconitanam prædy 19. Iunij 1634. & 24. Iannary 1635. coram bon. mem. Nerlino.

Reus etiam potest opponere peritium, contra actorem, quia ꝛ semper repellitur peritius à limine iudicij, non obstante nullitate contractus; & qui est peritius, ꝛ debet prius obtinere absolurionem ab ipso, & deinde à iuramento, ut in Romana nullitatis obligationis 22. Iulij 1604. coram bon. mem. Ottobembergo, apud Picum ad statut. Urb. decision. 54.

De liberatione, Inquilinatu, & Alexandrina.

Artic. V.

- 97 Reus opponens liberationem sibi à creditore factam, non auditur.
- 98 Bona empta ab uxore absente viro, an presumantur de pecunijs viri.
- 99 Et quid si empta fuerint prasente viro.
- 100 Hebraus an tueatur consuetudine, & iure inquilinatus.
- 101 Inquilinus vigore Bullæ Iuris congrui expellitur à successore singulari.
- 102 Donatio inter virum, & uxorem regulariter est nulla.
- 103 Prescriptio statutaria Urbis, cap. 158. in qua actione locum habeat.
- 104 Pena Bullæ Alexandrinæ, quando dicatur habere locum.

97 **S**ed si opponit liberationem sibi factam à creditore, auditur, & exemptatur, quo ad personam, non autem quo ad bona; & idem dicitur de Abundanzerijs alicuius Ciuitatis, quia finito eorum officio, dieuntur liberati ab obligatione inita durante tali officio, quo ad personam tantum, sed non quo ad bona, ut in *Romana census* 17. Februarij 1642. coram R. P. D. Cornelio, in manus scriptis.

Si verò creditores mariti agunt contra bona empta à uxore, tunc si dicta bona non fuerint empta à muliere absente viro, emptio presumitur facta de pecunijs ipsius viri, ex presumptione legis, Quintus Mutius socius autem si emptio fuit facta prasente viro, ut in *Romana fideicommissi de Goris* 23. Maij 1583. coram bon. mem. Bubalo, in folio. sed in *Romana fideicommissi de Marianis* 27. Iunii 1650. coram R. P. D. Rojas, inter volantes, fuit dictum quod vxor propter suspensionem turpis quæstus non presumitur habere aliquid, vltra dotem, etiam fauore tertij.

Hebraus quoque si conueniatur ad euacuandam domum, f in Ghetto, per ipsum habitantem, tueatur consuetudine, & iure Inquilinatus, & non potest expelli; quinimò tale ius habet transitum ad hæredes, & successores eius, ut in *Romana domus* 25. Maij 1615. coram bon. mem. Cardinali Verospiro, inter vagantes.

101 Sed Inquilinus vigore Bullæ Iuris congrui expellitur à successore singulari, qui non tenetur stare locationi, absque eo, quod talis successor teneatur ad damna, & interesse, ut in *Romana retralijs* 19. Maij 1589. coram Mantica decif. 63. apud eundem, & decif. 229. part. 4. diuers. & decif. 11. par. 3. recent.

103 Donatio etiam inter virum, & uxorem repellitur, sed limitatur quando iuramento fuit confirmata, vel morte roboratur, ut

Praxis Camilli Capucij.

Bononiens. de Rosijs 22. Aprilis 1611. coram bon. mem. Cardinali Sacrato, inter vagantes.

103 Sciendum est etiam, quod prescriptio statutaria Urbis cap. 158. f habet solum locum in actione personali, non autem in reali, ut in *Tridentina fideicommissi* 30. Iulij 1616. coram bon. mem. Manzucato, non impressa.

104 Quid autem si opponatur incurtus Bullæ Alexandrinæ? f Dicendum est, quod, vt incurratur pœna dictæ constitutionis, primo requiritur dolus: secundo quod fuerit illata iniuria verbis, vel facto, ex causa litis; nec sufficit quælibet rixa, vt in *Romana incurtus Alexandrinæ* 10. Nouembris 1581. coram bon. mem. Blanchetto, quæ est impressa, apud Farin. post primum volum. consil. & apud Marchesan. de commissi. par. 1. fol. 1296.

De alijs exceptionibus, quibus reus vitatur in iudicio.

Artic. VI.

- 105 Senus antiquitus non poterat agere.
- 106 Pupillus non potest per se ipsum agere.
- 107 Minor viginti quinque annorum non potest agere sine Curatore.
- 108 Prodigus, furus, furiosus, mutus, fatuus, mente captus, non agunt sine Curatore.
- 109 Interdictio alienare non agit.
- 110 Vir, & vxor ad inuicem actiones famosas non possunt proponere.
- 111 Filius familias non potest agere, sine consensu Patris.
- 112 Limita, vt ibidem.
- 113 Pater poterit cogi ad prastandum consensum filio ad agendum.
- 114 Bannitus repellitur ab agendo.
- 115 Declara, vt ibidem.
- 116 Spolium repellit agentem.
- 117 Exceptio excommunicationis, & hæresis repellit adorem.
- 118 Ingressi Monasterium, & Deo dicati repelluntur ab agendo.
- 119 Ideo semper agit monasterium ex persona ipsius. ibidem.
- 117 Fideiussores quando possint agere contra principalem debitorum.
- 118 Fideiussores in foro Capitolino agunt executive pro liberatione à fideiussione, secus autem alibi, quia debet agi ordinarie.
- 119 Qui præposuerat ordinem in agendo, repellitur. Exemplum in eo, qui adhuc non permittitur habere. ibidem.
- 120 Agens ante tempus repellitur, & quis dicatur ante tempus agere.
- 121 Limita, vt ibidem.
- 122 Item repellitur, qui venit contra fallam primum, vel allegat propriam turpitudinem.
- 123 Compensatio, quando repellat agentem. Declara, vt ibidem.

- 124 Dimissio furti, & iniuriarum, an repellat agentem.
 125 Negans possidere, an repellat eundem.
 126 Declaratur conclusio predicta.
 107 Feria, quando impediunt agere.
 128 Excussio principalis debitoris, quando sit necessaria.
 129 Solutio post litem contestationem, quando impediatur.
 130 Confessio debiti, & susceptio termini, an repellat agentem.
 131 Terminus Iudicialis coram quo, & quomodo admittatur.

Reus in summa Actorem multis modis potest repellere, puta ꝑ antiquitatem, si agebat feruus, *l. feruus, ff. de indic. l. i. seruitutem, ff. de regul. iur.*

106 Si est pupillus, qui non nisi ꝑ Tutorem agere potest, *l. i. C. qui legit. personam suam. in iudic. & l. clarum, C. de auth. praes.*

Si sit minor vigintiquinque annorum, ꝑ sine Curatoris auctoritate, nisi Iudex pro eo sententiam profert, *l. non & minus, ff. de Procur. l. alia, §. contra minorem, ff. de re iud.*

108 Si sit prodigus, ꝑ cui bonis interdictum est, furus, furiosus, mutus, fatuus, mente captus; quia neque illi sine Curatore agere possunt, *l. dabi nunt, in fine, ff. de priuil. credit. & l. fin. C. ad l. Iuliam maiest.*

109 Impedit vterius eum, ꝑ cui Praetor bona alienate interdixit, *l. ut Praetor, §. quid sit autem, ff. de iure delib.*

110 Si vir, & vxor adinuicem, ꝑ inter se moueant matrimonio constante famosas actiones, *l. diuortia, C. rerum amotarum.*

111 Reijciat quoque filium familias ꝑ agentem sine Patris consensu, *l. fin. C. de bonis, quae liber. nisi hoc: eueniat Patre absente, vel sit turpis persona, vel demens, vel fatuus. l. cum filius familias, ff. de reb. credit. si eerte possit.*

112 Sed est ꝑ adducendum, quod Pater potest compelli a Iudice, vt consentiat, *l. huiusmodi, §. fin. ff. de legat.*

113 Hannitus quoque reus ꝑ repellit, *l. certa forma, C. de iur. Fisci. lib. 10. quod fallit in banntis a Praefide Prouinciae, & a Ciuitate, qui solum exploduntur a statutio Praefidis. Bart. in l. iur. qui, ff. de testament.*

114 Spolium quoque ꝑ quamuis praedo ꝑ sit, qui excipit, repellit agentem, *l. donum, C. de rei vendic. cap. grains de restit. spoliat. & cap. antiquitus, cap. omnes lege. & cap. nullus i. quast. 1.*

115 Proponens quoque exceptionem ꝑ communicationis, vel haereticis, quae in quacunque parte Iudicij opponi possunt, *cap. exceptio annu de exceptionibus, Clemens. vnic. de except. cap. omnis Christianus 11. quast. 2. cap. si quis d. Cas. olim Ecclesia 24. quast. 4.*

116 Monasterium quoque ingreditur, & Deo dicatur repelluntur ab actione, *cap. non dicatis 12. quast. 2. & cap. de praesentium 16. quast. 1.*

l. Deo nobis, C. de Episcop. & Cleric. auth. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles. & ideo semper agit Monasterium, vel Conuentus ex persona talis ingressi, & Deo dicati.

117 Fideiusor etiam arcetur, nisi ꝑ debitor pro quo fideiussit. ceperit bona dilapidare, tunc enim posset agere; quod & eueniet, si fuit conuentum, vt prius possit conueniri, vel si cesset soluere, vnde oritur periculum fideiusori. His enim casibus fideiusor agere, vt libetetur a fideiussione, *l. indebitas, ff. de cond. indebit. Bart. in l. si quis ꝑ mandati, ff. de negoc. gest. Et iudicio quidem ordinario, nisi essemus in Vrbe, & foro Capitolino, vbi adest Statutum ordinarium lib. 1. cap. 157. cuius vigore potest agi executiue, vt fideiusor libetetur, etiamsi non fuerit condemnatus.*

119 Praeposito quoque ordine ꝑ si quis agit, repellitur ab agendo; vt puta, si haeres antiquam haeres esse permittitur, agat iudicio familiaris et ciscunda, aut pro diuisione, *l. i. ff. fam. et ciscunda. & l. fundi, ff. de except.*

120 Nec ante tempus agi permittitur in casibus, de quibus in l. nisi finita, l. si Tutor, §. fin. ff. de tuel. l. soluat, §. fin. ff. quib. mod. pignora, §. interdu, ff. si pars hereditat. petat. & l. sed si restit. §. fin. de lud. & creditores agentes ante diem repelluntur regulariter, *l. sine, ff. quando dies legat. credit. l. ut quia conuentiones, ff. de passi.*

121 Quod fallit vbi debitor flectit ꝑ ad inopiam, nec vergat in deterius, *l. in omnibus, ff. de iudic. l. si creditores, ff. de priuil. credit.*

Vel nisi agatur de annuis prestationibus, vt reus conuentus ante diem, soluat veniente die, vt dicam infra.

122 Qui etiam contra factum proprium ꝑ veniunt, repelluntur a reo, *l. venditor, ff. commun. praedictorum, prout qui propriam turpitudinem detegunt, & allegant, cap. inter dilectos, de donat. transactum, C. de transact.*

123 Compensatio quoque repellit ꝑ agentem, si reit liquidum id, quod petitur compensari, vel statim potest liquidari si factum propositum compensationem admittit, *l. fin. C. de transact. & l. viro, ff. solut. matrim.*

124 Repellet quoque reus agentem ꝑ postquam ille dimisit actionem furti, vel iniuriarum, per pacitionem, transactionem, vel dissimulationem, *l. eum qui nocentem, ff. de iniurijs, l. si tibi decem, §. quod m. ff. de passi.*

125 Negans etiam reus possidere rem, ꝑ quam actor vendicare intendit, explodit regulariter agentem, si praecipue assignat alium possessorem, *l. qui petitorio, ff. de rei vendic. Declara tamen, quod si negans conuincitur de mendacio, possessionem amittit, & partes petitoris officio Iudicis cogitur subire, l. fin. C. de rei vendic. l. quoties, §. 1. ff. si ex noxali causa agatur.*

- 127 Ferit quoque repellent eundem, nisi adsit periculum, quod res sit peritura momento, l. 1. C. de ferijs, & l. solet etiam, ff. de ferijs, & dilationibus.
- 128 Nisi adsit obligatio † Cameralis, vel quantigiam, & clausula in solidum, obster cōuentio fideiussoris, mandatoris, pignorum possessionis, non excusio principali debitorē, auct. sed bodie, C. de act. & obligat.
- 129 Idem faciet solutio facta † post litis contestationem, propter quam reus condemnari non potest ad expensas, quia obligatio est precepta per solutionem, §. fin. instit. de perpet. & tempor. actio, & quib. mod. tollitur oblig. in princ.
- 130 Quod & fiet, si circus † debitum fateatur, & inducias petat ad soluendum, quatuor mensium, quod de iure facere potest, cap. ad consultationem, de re iud. l. si debitori, l. debitoribus, ff. de iudic. Hoc tamen tempus in Vrbe ex statuto fuit redactum ad decem dies, & de stilo A. C. ad triginta, quod & indicat reformatio Tribunalium † Pauli V. constit. 71. tit. de A. C. & ideo multi post lapsos decem dies obtentos in alijs Tribunalibus confugiunt ad A. C. ad suscipiendum tempus triginta dierum, & hic terminus solet obseruari saltem pro alijs viginti diebus, & quandoque etiam pro triginta, iuxta arbitrium Locumtenentium.
- 131

- 12 Procuratori melius est videre processum, quam studere digestis.
- 13 Pro seruicio litigantium debet fieri Congregatio pro directione causarum.
- 14 Quando sit legitimanda persona Procuratoris.
- 15 Quilibet an presumatur habilis ad comparandum in Iudicio.

Acturus de Procuratore, præmittendum cenleo pro litigantiū utilitate, faciendam esse secundum causarum pondus † electionem boni patroni, & non infimæ classis, quorum numerus non exiguus reperitur in Curia.

- Nec litigare volentem decipiant insulsi litigatores, qui egentes patrono pro defensione † eorum causæ, non quæsiuerunt rogare bonos, & idoneos, sed ex accidenti elegerunt sibi rogatum, qui causas dicere edocius fuit, vel à propria necessitate in longis carceribus, vel in latebris propter creditorum rigorem, vel fuerunt eieci ab aliquo exercitio ex propria culpa: quoniam isti non sunt causarum patroni; sed cauidici, qui dissipatis substantijs, exercitio, & libertate patriæ, carentes antiquo victu, se foris immiscent, & quia † credunt à toga prærogatiuas accipere, consili in ventris tumore, vt dicit Martialis: vt possint melius fallere sumunt togam: Nil ultra facientes, vt dicit Prudentius, nisi in omni foro canina voce latrare.
- 3

De Procuratore, & mandato.

Cap. V.

Qualis debeat esse Procurator. Artic. I.

- 1 Client debet facere electionē boni Procuratoris.
- 2 Insulsi litigantes eligunt togatos inperitos, & qui togam aliquando sumpserunt propter necessitatem.
- 3 Multi credunt à toga, & ventris tumore prærogatiuas accipere.
- 4 Litigatores prædicti se ipsos offendunt, & Curiam, quæ semper abundauit hominibus egejs. & num. 5.
- 6 Et deficiunt in proprio saluari, quia in electione non se commendant Deo.
- 7 Omnes addiscant, incipere à Calo, à quo prouenit omne bonum.
- 8 Implorentque inuamen animarum Purgatorij.
- 9 Idem faciant patroni, ne incidunt in certi generis litigatores.
- 10 Patroni studeant semper ante omnia partes ad concordiam venire.
- 11 Et bene audiant Clientem, & de qualitatibus causæ eum interrogent.

Praxis Camilli Capucij.

- Isti (inquam) litigatores, sicut scipios
- 4 offenderunt, eligendo † non idoneos, quorum opera causam perdiderunt; ita ignari
- 5 offenderunt Curiam nostram, quæ † semper habuit diligentissimos, doctissimos, & præclarissimos in omni virtutum genere viros:
- 6 & dicendum est, † quod isti tales ex occulto Dei iudicio defecerunt in proprio saluari, quia in electione non se se Deo Opt. Max. Sanctissimæque Genetrici Mariæ, & Sancto Iuoni Patrono nostræ Curie commendauerunt.
- 7 Addiscere ergo debent omnes, primitiis à Calo, à quo prouenit omne bonum, incipere, implorentque humili corde inuamen, Miserandarum Animarum Purgatorij; iste enim † adiutæ Missarum suffragijs (quibus sæpius vti debemus, ad bene eligendum) à pœnis purgantibus liberatæ, grati animi signo Adiutrices erunt apud Cælestes, vt non solum probum Patronum, & Deum timeant eligamus, verum etiam quatenus Iustitia assit, fauorabilem causæ finem impetrare valeamus.

Quod, & faciant etiam ipsi Patroni, ne incipiant in certum genus † litigatorum, qui sæpius cum eorum caulationibus, & ingeniosis inuentionibus, ita alliciunt, vt ipsi

Procuratores proprium decus perdere videantur, studeantque summopere semper quando se præbet occasio, † partes ad concordiam venire, amare bonum, & æquum, & reiectis subterfugijs, & tergiversationibus, se in integritate manuteneri conspicua, *S. Thom. 2. 2. quæst. 3. 1. art. 2.*

Studeantque ante omnia bene audire, 11 Clientem, † & eundem de qualitatibus causæ, & de difficultatibus, quæ ex discursu eliciuntur, interrogare; deindeque optime videre scripturas, & processus: quia *vt considerat Simon de Pretis conf. 5. 1. melius † est videre processum, quam studere Digestis; & si litigatoris vires suppetunt antequam iudicium, litemque incipiant, consulere aliquem* 13 *ex senioribus, & excellentioribus † Advocatis, & cum eo aliquam inire congregationem, præiò aliquali omnium hinc inde difficultatum discursu in scriptis redactio. Hinc enim, & directionem causæ, & finem in quantum poterit, scilicet valemus expectare.*

Nec eos terreat ab initio cognitio mali Iuris in beneficialibus, neque propterea reiciant causas: quia in huiusmodi litigando Ius acquiritur; hoc tamen in profanis non est verum, quia iniustam causam in his descendere, rubori peccatum succedit, vt dicit Gomes in compendio signaturæ, col. 2. & 3. & quidem peccatum mortale, & obligatur patronus restitutioni, *cap. 1. de offic. del. g.*

Igitur postquam firmata est iurisdicção, 14 per necesse antequam fiat processus, est legitimanda persona Procuratoris, *vt dicit cap. 1. extra de accusat. cap. in nostra, extra de Procur.*

Et quamvis quilibet præsumatur habilis ad comparandum in Iudicio, nisi expresse, 15 prohibitus † reperiatur, *inslit. de his per quos agi poss. in princ. ubi Aretin. cap. 1. de Procur. in 6. † ant. de nullis. ex defectu. mand. in princip.*

Qui possint stare in iudicio.

Artic. II.

16 Multi non habent personam legitimam standi in iudicio.

17 Confessio facta a pupillo in delictis an valeat. & num. 18.

19 Tutor ad lites in beneficialibus, & spiritualibus minori debet per Iudicem dari.

20 Causa in Curia, vt plurimum tractantur per Procuratores.

21 Citatus ad comparandum personaliter, siue causa sit civilis, siue criminalis, qualiter intelligi debeat.

22 Citatus si causa est criminalis, non auditur per Procuratorem.

23 Declara, si venit imponenda poena corporis afflictiva.

16 Multi tamen non habent personam legitimam standi in Iudicio; † vt infans, furiosus, prodigus, mutus, minor, monachus, bannitus, excommunicatus, filiusfamilias, nisi patri quærat, & similes, si soli compareant; de quibus apud *V. ant. disto cap. num. 6. usque ad num. 58.*

Et quod diximus de minore, procedit nõ solum in civilibus, verum † etiam in criminalibus, non enim valet confessio delicti per ipsum facta, nisi ei derur Curator, imò est ipso iure nulla, *l. clarum, C. de author. prest. Roland. conf. 3. 1. numer. 1. Guazzini. defens. 3. 2. cap. 3. 2. num. 3. & seq.*

Licet in praxi non seruetur, sufficitque 18 quod sit maior quatuordecim † annorum, ad hoc, vt confessio delicti per ipsum committi sustineatur, vt testatur *Boss. in sua praxi tit. de confess. m. 69. Clarus in sua praxi quæst. 50. in princip. & dicemus infra, in cap. de nullis. ad quod videndus est etiam Guazzini defens. 3. 1. cap. 3. 2. num. 3.*

Similiter in beneficialibus, & spiritualibus, 19 maior quatuordecim potest in Iudicio valide comparere; minori verò quatuordecim debet per Iudicem dari Tutor ad lites, *cap. fin. de Iud. in 6.*

Quia verò in Curia, causæ vt plurimum 20 tractantur per Procuratores, † aduertendum est primo, an in huiusmodi causa possit vnus pro alio interuenire.

Citatus enim ad comparandum personaliter, siue causa sit civilis, huc se criminalis, est procedendum cum distinctione quia

21 in causa † civilis intelligitur, vel per se, vel per Procuratorem, *vt inquit D. Gratiosus de citat. cap. 1. 1. nu. 149. fol. 521. Si autem causa*

22 est † criminalis, non auditur per Procuratorem, vt videri poterit apud *dist. D. Gratiosum † verum eod. tract. dist. cap. 1. 1. nu. 151.*

23 *fol. 521. cum declaratione, quod † hoc procedit, quatenus venit imponenda poena corporis afflictiva; secus in poena relegationis, vel priuationis officij, aut de interesse civilis, vt fol. 522.*

De Procuratore in causa criminali.

Artic. III.

24 In criminalibus Procuratores non admittuntur, sed rei debent personaliter comparere.

25 Declara, nõ Iudicium reddatur elusorium.

26 Banniti, & homicida, & ubi datur poena corporis afflictiva, non audiuntur per Procuratorem. & num. 27.

28 Declara, siue agatur de crimine publico, siue delicto priuato.

29 Amplia transiit reus fuerit pro alio delicto condemnatus.

- 30 *Declara*, quod procedit quamvis deueniatur ad sententiam diffinitiuam.
- 31 *Item* & si pena corporalis possit redimi pecunia.
- 32 *Item* etiam quod pena sit arbitraria Principi.
- 33 *Accusator* an audiatur per *Procuratorem* in criminalibus. & num. 34. & 35.
- 36 *Processus* est nullus, si admittitur *Procurator* in casibus in quibus non debet admitti.
- 37 *Limita*, quando proceditur contra mortuum.
- 38 *Limita* etiam in delictis, pro quibus non erit imponenda pena corporis afflictiua.
- 39 *Neque* refert, quod in euentum non solutionis pecuniaria imponatur pena corporalis.
- 40 *Idem* si imponatur pena priuatiua.
- 41 *Similiter* si pena sit arbitraria Iudici.
- 42 *Limita* tertio, quando *Procurator* comparet non ut absentes defendat, sed eorum causam absentia proponat.
- 43 *Procurator* proponens suspiciones loci, ad quem citatur inquisitus, an admittatur.
- 44 *Et* quid in exceptionibus notorijs tangentibus delictum. & num. 45.
- 46 *Procurator* quando admittatur pro inquisitis de homicidio, vno ex illis liberato.
- 47 *Procurator* in statu Ecclesiastico non auditur in exceptione tangente delictum.
- 48 *Procurator* in processu carcerati potest omnes actus iudiciales facere, praeterquam respondere interrogationibus Iudicis.
- 49 *Quando* allegatur nullitas non tangitur iniustitia sententia condemnatoria.
- 50 *Quae* dicuntur de *Procuratore*, an habeant etiam locum in accusatore.
- 51 *Procurator* quando admittatur in criminali.

- I**N criminalibus enim praestatur, quod
- 24 *Procuratores* non admittuntur, sed rei debent personaliter comparere, per l. penult. §. ad crimen. ff. de public. Iud. l. seruum quoque, §. publici, ff. de Procur. cap. veritas, extra de accusat. Ros. decis. 15. de Procur. in nou.
- Hoc autem sit ne Iudicium reddatur elusorium, in euentum, si in quem feratur sententia condemnatoria, *Alberi* in d. §. publice, et etiam cauetur in constitut. 24. san. mem. Iulij II. in Bull. nou. tom. 1. fol. 481. & Ph IV. la 56. in Bullar. nou. tom. 2. ac Ph V. const. 40. disponentes, si quod banniti, & homicidiae, & ubi datur pena corporis afflictiua, non audiantur, de quo est etiam videndus *Guazzini*, de sensu. 12. numer. 55. fol. 238. tom. 1. Sed
- 27 quando citatur ad personaliter comparendum, debet exprimi facultas, & causa, *Vberti* d. cap. 11. num. 158. & num. 524. ubi, quod ita praestatur in nostra Romana Curia.
- 28 *Ampliatur*, quod hoc si procedit, siue agatur de crimine publico, siue delicto priuato, *Dollan* d. §. ad crimen, & in d. cap. veniens, *Clar.* in dicta praxi quaest. 32. in princip.

si enim non comparet, potest capi. *Vberti*, ubi supra num. 157. fol. 524.

- 29 *Ampliatur* secundo, etiam si Reus si fuerit pro alio delicto condemnatus; sibi enim imputare debet, quod hoc proueniat ex propria culpa, *Bossi*, ubi supra tit. de citatione num. 36. *Clar.* dicta quaest. 32. vers. tu scis.
- 30 Tertio procedit, quamvis deueniatur ad sententiam diffinitiuam contra absentem, vigore statutorum vbique vigentium, quod contumaces habeantur pro confessis, & conuictis. & haec est magis communis opinio, seruaturque in praxi, ut testatur *Clar.* in dicta quaest. 32. vers. haec autem conclusio; licet, ut dicit idem *Clar.* & *Faut.* de nullit. ex defect. mandati nu. 177. ipsi contrarium tenuerint.
- 31 Quarto, etiam si pena corporalis si possit redimi pecunia, nam quo ad hunc effectum habetur pro mere corporali.
- 32 Quinto, etiam quod pena sit si arbitraria Principi, quia potest eam declarare esse corporis afflictiuam, *Clar.* d. quaest. 32. vers. dies est, & sequenti.
- 33 Sexto, idem obseruari debet non si solum in reo, sed etiam in accusatore; licet de consuetudine *Procuratores* admittantur pro accusatore; si tamen accusator esset inquisitus de aliquo delicto, pro quo possit procedi ex officio, *Clar.* ibidem, vers. penultime,
- 35 (licet multos contrarium si tenuisse dicat *Vant.* d. cap. 10. num. 177.) à quo non posset se defendere per *Procuratorem*, non admitteretur, etiam per *Procuratorem* ad accusandum, *Clar.* d. quaest. 32. vers. quare, nunquid.
- 36 Tandem ampliatur, in tantum si vera esse, quae supra diximus de non admittendo *Procuratorem*, quod si admittatur in casibus, in quibus non debet admitti, processus sit nullus, praecipue si agatur de delicto, pro quo possit procedi ex officio, *Clar.* ibidem, vers. penult. licet multos contrarium tenuisse dicat *Vant.* d. cap. 10. num. 177.
- 37 Limitatur primo supradicta si conclusio, quando proceditur contra mortuum, in casibus, in quibus procedi potest, ut in crimine heresis, laesae maiestatis, repetundarum, peculatus, & homicidij, seu ipsius ob contumaciam patris sceleris, de quibus per *Clar.* dicta prax. quaest. 51. vers. sunt tamen; in his enim casibus admittitur *Procurator*, *Clar.* d. quaest. 32. vers. debes scire.
- 38 Limitatur secundo in delictis, si pro quibus non erit imponenda pena corporis afflictiua, ut puta pecuniaria, vel alia, à relegatione inclusive infra. Neque refert, si quod in euentum non solutionis pecunariae, imponatur pena corporalis, dummodo reus sit soluendo, vel idonee caueat, quamvis graue sit delictum, si consideratum est supra ex opinione *D. Gratiosi*.

- 40 Idem est si imponatur pœna priuationis, vel depositionis ab ordine; similiter si pœna est ꝑ arbitraria Iudici, dummodo, tale arbitrium non soleat extendi ad pœnas corporis afflictiuas; quia in his casibus cessat illa ratio, quod Iudicium possit reddi elusorium, *Clar. d. quasi. 32. vers. ex hac autem ratione, cum seq.*

Tertio limitatur, quando Procurator cōpareret, non vt abientes defendat, ꝑ sed vt eorum causam absentiz proponat; quo casu quilibet, etiam sine mandato, tanquam vnus de populo auditur, *Clar. ibidem, vers. hæc autem conclusio in fin.*

Quarto, quando Procurator proposuit suspensiones loci, ad quem ꝑ citatur inquisitus; vel exceptiones dilatorias, declinatorias, & alias, quæ ante litis contestationem opponi possunt; dummodo non concernant delictū, quia postea non auditur in exceptionibus tangentibus delictū, nisi sint notorie, vt puta si producat bannū occisi, qui potuerit occidi, ad defendendum inquisitum de illo homicidio, & hoc notorie cōstat: secus in alia aliqua ꝑ extrinseca probatione: tunc enim Procurator non admittitur. Eadem ratione, quando ex pluribus inquisitis de homicidio, si vnus se constituat, & liberetur, tanquam quod licuerit illum occidere, reliqui debent audiri per Procuratorem, *Clar. dist. quasi. 32. vers. prædicta autem conclusio, usque ad vers. quero, an in causa nullitatis.*

In statu tamen Ecclesiastico non auditur Procurator, in quauis exceptione, etiam notoria, ꝑ tangente delictum, vt in *const. 14. Iulij 11. & 32. Py IV. in Bullar. nou. tom. 1. fol. 481. & tom. 2. fol. 50. & Py V. const. 40. fol. 171. eodem 2. tomo.*

Quinto, in processu Carcerati, qui ꝑ potest omnes actus iudiciales facere, præterquam respondere interrogationibus Iudicis. Estque aduertendum, quod licet quilibet tanquam defensor, etiam siue mandato admitti solcat, bonum tamen est, quod habeat mandatam, aliās enim non præiudicat reo in actibus per eum factis.

Sexto, quando allegatur nullitas, ꝑ neque tangitur iniustitia sententiz condemnatoriz, licet de consuetudine contrarium seruetur, neque hoc casu Procurator admittitur, *Clar. d. quasi. 32. vers. quero, an in causa.*

Omnia autem, quæ diximus ꝑ de Procuratore, habere etiam locum in accusatore, dicit *Clar. in d. praxi quasi. 33. vbi videndum est etiam late, in materia, quando Procurator admittatur in criminali, in cap. meminimus, extra de accus.*

Quando de mandato procure in civilibus docetur. Artic. IV.

52 Procurator si causa patiatur, quem per eum audiri, debet producere mandatam legitimam.

53 Quando admittatur cum promissione de rato.

54 Coniunctus pro coniuncto auditur.

55 Coniuncti qui dicantur.

56 Limita in requirētibz speciale mandatam.

57 Limita secundo, quando principalis habet Tutorem, Curatorem, vel Procuratorem.

58 Limita tertio, si gerit contra voluntatem principalis.

Limita etiam si vellet preferri magis coniuncto ibidem.

59 Processus an sustineatur si aliquis cōpareat, tanquam Procurator, & non sit.

60 Quilibet admittitur tanquam defensor pro absente, cum cautione de iudicatum soluendo.

61 Procurator non docens de mandato potest compelli ad cauendum de rato.

62 Limita in quatuor casibus, & quibus.

63 Mandatum in Procuratore ad solutionem recipiendam, debet in specie probari.

64 Et an sufficeret si in Instrumento quietationis diceretur, talis Procurator. & num. 65.

66 Procuratori si totus tenor mandati esset de verbo ad verbum in alio Instrumento insertus, an crederetur.

67 Cautio de rato sufficit, quandiu dubitatur de mandato.

68 Mandatum an sufficiat presumptum, vel requiratur expressum per Instrumentum. & numer. 69.

70 Mandatum presumptum resultat ex inpenſa vnus ducati.

52 **S**I igitur natura causæ ꝑ patiatur, quem audiri per Procuratorem, prout est regula in causis civilibus, debet Procurator comparere, si causā sit profana, producere mandatam legitimam, vel saltem cauere de rato. Et quando ꝑ cum tali promissione admittatur, vide *Rot. in Romana cambij 9. Iunij 1649. coram R. P. D. Arguelles.* Coniunctus etiam pro coniuncto, ꝑ auditur cum tali cautione de rato, l. si d. & hic, ff. de Procur. & cap. qui generaliter, eodem tit. in 6. Felin. in cap. nonnulli, §. sunt & alij numer. 59. vbi declaratur, qui dicantur in proposito cōiuncti, de rescriptis, præterquam in iurafcriptis casibus.

56 Primo in requirētibz ꝑ speciale mandatam, Felin. in cap. coram, extra de offic. deleg. vbi septem modis illa limitatio sublimitatur.

57 Secundo, quando ꝑ principalis haberet Tutorem, Curatorem, vel Procuratorem.

58 Tertio, si gerit contra ꝑ voluntatem principalis.

Quarto, si vellet præferri magis coniunctio, vel late per *Felin. in dist. cap. coram, extra de offic. deleg.*

59 Si tamen aliquis comparet † tanquam Procurator, & non sit, non sustinetur postea processus, tanquam factus à coniuncta persona, etiam cum dicta cautione, *Vant. d. cap. de nullis. ex defect. man. num. 81.* Quilibet etiam admittitur, † tanquam defensor, pro absente cum cautione de iudicatum soluendo, *l. solutionis, ff. de solut. & Vant. ubi supra.*

61 Quid autem si ass. Procurator compareat neque doceat de mandato † potest Iudex, ne in vanum laboret, compellere ipsum ad cauendum de rato, hæc enim est medela Procuratoris, de cuius mandato dubitatur, *l. 1. C. de procur. glos. in cap. coram, & in d. cap. 1. & hoc semper procedit.*

62 Præterquam in quatuor † casibus: Primo si per cautionem non esset plene consultum aduersarius. Secundo si esset in mandato publico, & in delegatione. Tercio in solutione recipiendâ; Quarto si Dominus est præsens; In his enim casibus, non sufficit cautio, *Felin. in d. cap. coram.* Sed † debet in specie in Procuratore ad solutionem recipiendam probari mandatum, per Instrumentum

64 publicum, † neque sufficeret, si in Instrumento quætionis, vel venditionis diceretur, talis procurator, de cuius mandato constat manu talis Notarii, nisi mandatum originale ostenderetur, *Ludouic. decis. 375. num. 5.*

65 vbi quod faceret administriculum, & † quod sufficeret talis enunciatio iunctis administriculis; dicit idem *Ludouic. decis. 111. num. 2. ubi addend. nu. 7.* Si tamen totus tenor mandati

66 esset † de verbo ad verbum in alio Instrumento inferus, crederetur, ut per *Boer. decis. 281.* Notaque quod in quouis casu, quo admittatur ass. Procurator cum cautione; † hæc cautio sufficit, quando dubitatur de mandato, sed si opponatur defectus mandati, non sufficit amplius, *Vant. d. cap. num. 64.*

68 An autem sufficiat præsumptum, † vel requiratur expressum per Instrumentum, est maxima Doctorum controuersia: Rota tamen sequendo æquiorē opinionē admittit præsumptum resultans ex productione furium, ut in *Parmini. manutentionis 1. Febr. 1647. coram R. P. D. Arguelles, & in Romana cambry 9. Iunii 1649. coram eodem.*

69 vbi discussis opinionibus dicit; quod potest etiam probari per testes, & factis principalis acta reualidari. Idemque dicitur in *Falsen. honorum 27. Novembris 1648. coram R. P. D. Cegro, in folio.* Admittit etiam eadem Rota, † quod mandatum præsumptum resulter ex impensa vnius ducati, ut in *Romana subbassationis de Alex. 15. Febr. 1647. coram R. P. D. Cegro, inter volantes.*

70

Quando sit exhibendum mandatum in beneficiis,

Artic. V.

71 In beneficiis, & spiritualibus, nemo auditur absque mandato.

72 Citatio est decernenda ad instantiam Procuratoris in beneficiis.

73 In spiritualibus non habetur ratio assinitatis, quo ad mandatum.

74 Coniunctus qualiter audiretur, si per edictum procederetur ad priuationem beneficii.

75 Iudicium quando incipitur ad instantiam non Procuratoris.

76 Commissio, qua præfigitur terminus ad docendū de mandato, quando datur.

77 Iudex in quibuscunque causis potest compellere Procuratorem ad docendum de mandato legitimo;

78 Alias procederetur contra principalem tanquam contumacem.

79 Nec requiritur alia monitio Procuratoris.

80 Si Iudex non repellit Procuratorem illegitimum, quid debeat pars protestari.

Et quid si Iudex procedat non obstante dicta protestatione. ibidem.

81 Et an detur appellatio.

82 Et quid si inter sit parti non appellare.

83 Processus an sit nullus, si Procurator sit substitutus, nec doceat de legitima substitutione, si opponatur per aduersarium.

84 Mandatum Procuratoris, & mandatum Iudicis delegati concordantur in pluribus quo ad rescriptum.

85 Mandatum legitimum, ut dicatur, quale esse debeat.

IN beneficiis vero, & spiritualibus, nemo audiri debet, † absque mandato,

Rota decis. 6. de Procur. in nou. Cassad. decis. 6. ut lit. pend.

72 Nec ad alicuius † præterquam Procuratoris instantiam decernenda esset citatio, quia in spiritualibus non habetur ratio assinitatis, *Egid. conclus. 681.* alia vero sunt videnda apud *Veslr. lib. 3. cap. 4. fol. 58.*

73 Nisi procederetur per edictum † ad priuationem beneficii, quia tunc coniunctus priuandus, tanquam defensor, cum cautione de rato audiretur, *Rot. decis. 35. de Procur. in nou.*

74 At si forte ad instantiam non Procuratoris inciperet iudicium, prout quotidie fit, etiam in beneficiis, quia nemo præsumitur Procurator, & eius acta nomine alterius non tenent, nisi doceatur de mandato, ut in *Vrbucetana honorum 2. Martii 1648. coram R. P. D. Melio;* Ideo solet concedi aduersario † commissio, quod præfigatur terminus ad docendum de legitimo mandato: quo elapso, Iudex pronunciet nullā iurisdictionem

tionem competere, eumque in expensis cōdemnet, *Cassad. in regul. de subrog. collit. decis. 40. & decis. fin. ut lit. pendens. i. estr. lib. 4. cap. de introduct. caus. in Cur. fol. 78.*

77 Potest etiam Iudex † in quibuscunque causis compellere alicui Procuratorem ad docendum de mandato legitimo, *glos. in cap. 1. §. 1. in verb. obtemperare, de elect. in 6. Rom. conf. 60. Stapbil. cap. 4. fol. 380. num. 10. Gomet in d. compend. fol. 167.*

78 Alias procederetur † contra principalem, ac si esset contumax; mittens enim Procuratorem, minus legitimum, vel non acceptantem, aut cum mandato non sufficienti, haberetur pro contumacia, *l. 2. ubi glos. Casarens. & alii, ff. de Procur.*

79 Nec requiritur alia monitio † Procuratoris, vel compulsiō ad acceptandum, vel refurandum, licet soleant heri ad cautelam, *Egid. conf. 681. i. estr. lib. 4. cap. de procurat. fol. 98.*

80 Quod si forte Iudex † Procuratorem illegitimum non repellat, debet pars protestari, ipsum non debere audiri, nisi docto de legitimo mandato procuret, *ut dicit Ludonif. decis. 330. ad quod præfigitur ei terminus: & si non docet de mandato, etiam quod verè sit Procurator, acta omnia sunt nulla, Post. de manut. observat 12. num. 87. & observat. 86. num. 4. Procedenteque Iudice ad ulterio-*

81 *ra, † non obstante protestatione, datur appellatio, cap. significavit, extra de appell. & si interfit parti non appellare, & in ea pro-*

82 *cedere, potest citare alicui Procuratorem † ad cautelam, quatenus sit Procurator, citato tamen semper domino per contradictras, i. estr. d. fol. 98. Cassad. decis. fin. ut lit. pend. Et si*

83 *huiusmodi Procurator † sit substitutus, nisi doceat de legitima substitutione, præsertim si opponatur per adversarium, processus factus per eum est nullus, quamvis postea ratificetur per substituentem habentem mandatum quantumvis amplissimum, Bisignati. decis. 6. de procur.*

84 Concoordantur in pluribus † mandatum Procuratoris, & mandatum Iudicis Delegati, quo ad rescriptum, siue commissionem, appellatōis, de quo videndus est late Felin. in cap. relatum, extra de offic. deleg.

Ad cognoscendum igitur, quale debeat
85 esse mandatum legitimum, † hæc sunt principaliter iudaganda. Primo, quis possit constitui Procuratorem. Secundo, quis possit constitui Procurator. Tertio, quomodo inducatur constitutio, & acceptatio Procuratoris. Quarto, ad quæ se extendat mandatum. Quinto, qualiter reuocetur, & quis possit reuocare.

Quis possit Procuratorem constituere.

Artic. VI.

86 Unusquisque potest constituere Procuratorem, nisi expresse reperiat prohibitus à Iure.

87 Minor non habet legitimam personam standi in iudicio, & ideo non potest constituere Procuratorem.

88 Constitutio procuratoris facta per adultam cum iuramento, valet.

89 Mandatum ad lites factum ab illo, qui non habet administrationem, non valet.

90 Si procurator constituatur à persona, alias inhabili, gesta per ipsum ad eius favorem valent.

91 Maior quatuordecim sicut potest comparere rei principalis, ita potest constituere procuratorem.

92 Procurator, & dominus litis effectus, an possit substituere procuratorem, etiamsi sit constitutus absque facultate substituendi.

93 Procurator potest persequi litem non obstante morte principalis.

94 Mandatum, si procurator habeat facultatem substituendi, & substituit, expirat nec potest renovari.

95 Substitutus non potest alium substituere, nisi fuerit factus dominus litis.

96 Procurator non potest alium substituere, postquam primo substitutus fecerit plures alios iudiciales.

97 Factus dominus litis dicitur ille, qui servavit terminos substantiales.

98 Dominus litis factus non potest causam destrere, sed eam debet persequi.

99 Procurator habens potestatem substituendi, antequam substituat debet, ut substitutio valeat, saltem tacite acceptare mandatum.

100 Procurator, postquam substituit, desinit effectus procurator.

101 Proceffus dominus litis efficitur per contestationem.

102 Procurator dominus litis, quandiu durat etiam iuramento constituitur. & num. 103.

104 Dominus litis post litem contestatam an renovare possit, & sententia cum eo lata suscineatur.

105 Et quid ante litem contestationem.

106 Procurator post contestationem constitutus, vel si non requiratur contestatio liti, qualiter efficitur dominus.

107 Procurator si sit effectus dominus litis, principalis non potest citari ad sententiam omisso procuratore.

108 Sententia an esset nulla non citato procuratore domino litis, & num. 109.

110 Citatio sufficit quod fiat principalis ad sententiā de iure.

111 Tutor, & Curator non possunt à Iudice deputari cum facultate substituendi; si tamen aliquando efficiantur dominus litis, poterunt substituere.

112 Et possunt constituere auctores ad omnes causas.

113 *Tenet ante confectum inventarium non potest alioem constituere.*

86 **I**gitur circa primò, Dominus quis quis sit nisi reperiatur specialiter à iure ꝑ prohibitus, potest constituere Procuratorem, ff. C. toto tit. de procur. Ideo ꝑ ex iure civili minor, sicuti non habet legitimam personam itandi in iudicio sine licentia Patris, vel Curatoris, l. cum oportet; & l. cum non solum, C. de bon. que lib. l. 1. & 2. C. qui legit. pers. stand. ita etiam non potest constituere Procuratorem, l. neque de procur. Licet ꝑ multi voluerint constitutionem Procuratoris, factam per adultum cum iuramento, absque alijs solemnitatibus valere, Gundopap. decision. 35. Putens decis. 197. lib. 3. & Tomas. decis. 181. tom. 2.

89 **N**ec tenet mandatum ꝑ ad lites, iuxta primam opinionem, vel alias factum super aliquate, ab illo, qui quavis de causa, alias administrationem non habeat; vt esset pupillus, seruus, furiosus; & similes; nisi cum decreto Iudicis, Vant. de nullit. ex defect. mandati nu. 133. Si tamen ꝑ constitutatur Procurator à persona, alias inabillit. gesta per ipsam ad eius fauorem tenent Vant. de quibus modis nullit. repar. poss. num. 505. Sicuti etiam gesta per ipsos ad eorum fauorem, tenent Vant. ibid. num. 81. & 85.

91 **I**n beneficiis vero, & ꝑ spiritualibus, maior quatuordecim sicari potest disparere vt principalis, sicut diximus, ita etiam potest constituere Procuratorem, Putens decis. 51. lib. 1. fol. 750. Minor autem quatuordecim debet dari Curator à Iudice, cap. fin. de Iud. in sexto.

92 **P**rocurator, & dominus litis effectus datus in rem suam, ꝑ etiam si sit constitutus absque facultate substituendi ad negocia, præterquam ad contrahendū matrimonium aut quomodocunque, ad hoc habens facultatem, alium substituendi, Procuratorem constituere potest, etiam cum simili facultate substituendi, dummodo huiusmodi facultas sit in mandato expressa, & principaliter ad hoc posita; Secus si incidenter de ea fiat mentio, cap. 1. s. licet, & s. sequenti, vbi Gemin. & cap. fin. de procur. in 6. l. nulla, & l. quod fuit, & eodem tit. Rot. decis. 5. eodem in nou. Bignon. decis. 5. eodem sit.

93 **S**i moritur principalis, talis Procurator dominus litis effectus potest prosegui lite non obstante morte principalis, si ille decēssit cum hæredes suis autem si bona sint vacantia, & nemo vult esse hæres, sed potest si sumus in dubio an quis velit esse hæres, & ad hoc non est facta diligentia, Penia decis. 149. nu. 78. & 90. vbi etiam habes, quod ꝑ si habet facultatem substituendi, & substituat

eius mandatum expirat, & non potest substitutum reuocare. Quodque substitutus ꝑ non potest alium substituere, nisi fuerit factus dominus litis, idem Pen. decis. 516. Et quando substituit ꝑ postquam primo constitutus fecit plures actus iudiciales, non potest alium substituere, Pen. dista decis. 149. Factus autem dominus litis, dicitur quando seruauit terminos substantiales, idem Pen. decision. 610. nu. 5. & factus dominus ꝑ non potest causā deserere, sed eam debet prosegui, Rota in Romana domorum 20. Iunij 1650. coram Eminētissimo D. Cardinali Othobono, inter volentes.

99 **D**ebet etiam Procurator habens ꝑ potestatem substituendi, antequam substituat, ad hoc vt substitutio teneat, saltem tacite acceptare mandatum, vtpote recipiendo mandatum, & non contradicendo, Vant. de nullit. ex defect. mand. num. 103. Et quia dixi quod postquam substituit ꝑ desinit esse Procurator, declara procedere, nisi habeat facultatem reassumendi; quo casu, siue tacite, siue expresse reassumit, censetur substitutum reuocare, vt ibidem num. 108. Efficiturque Procurator ꝑ etiam substitutus dominus litis per contestationem; ita quod possit deinde substituere, dist. 5. licet, & Rota decis. 5. & decis. 8. eodem in antiq. Factusque ꝑ dominus durat tantum dominus illius instantie, Rot. in Neapolitana massaria 2. Iunij 1623. coram bon. mem. Remboldo, in folio.

103 **D**ecleara tamen, quod si ꝑ in mandato Procure adest clausula, releuans, & coram quibuscunque Iudicibus comparandū, sura defendendū, &c. tunc durat etiam in secunda, non obstante morte constituentis, & quod reliquit filios, vt in Faentina fidei iussionis, seu liberationis à molestis 2. Iulij 1653 coram R. P. D. Albergato, in folio.

104 **E**t si dominus post litem ꝑ contestatam, veller etiam reuocare, non potest, & sententia cum eo lata sustinetur, vt in Melodiusa remota 14. Iunij 1647. coram R. P. D. Bichio, non impressa.

105 **C**ontrarium tamen esset ꝑ dicendum ante litis contestationem, quia si reuocatio deducitur ad notitiā partis, non potest cum ipso amplius procedi. Quomodo autem deducatur ad notitiā, vide eorum in Faentina Castri Sappi Angeli 18. Iunij 1656 & 6. eodem R. P. D. Melrio, in folio, quæ est magistralis decisio.

106 **S**i vero post contestationem constitutatur vel in huiusmodi causa ꝑ non requiratur contestatio litis, efficitur dominus faciendo aliquos actus post contestationem fieri solitos, Vstr. lib. 4. cap. de procur. fol. 97. refertque multum, ꝑ quod Procurator sit effectus dominus litis: nam inter alia, quamuis esset præsens dominus, non potest ipse citari ad

- 108 Sententiam omisso ꝛ Procuratore, alijs sententia de iure Ciuili esset nulla, licet sustineretur de iure Canonico: & si esset nulla in Curia Capitolina vbi seruatur Ius Ciuile, non esset nulla ꝛ in alijs Tribunalibus, vbi seruatur de iure Canonico, *Vant. de nullit. defect. citat. n. 85.* Sufficit enim ꝛ quod citetur principalis, etiã quod pars aduersa de hoc protestetur, *vt dicitur in Romana Casalis 25. Martij 1635. coram Reuerendissimo D. Dunogetto, non impressa.*
- 111 Tutor quoque, & Curator, licet non possint à Iudice deputari cum facultate substituendi, si tamen aliquo modo efficiantur domini litis, poterunt substituere, *Bisignett. decis. 10. de procur. Vestr. dilo cap. de procur. fol. 97.*
- 112 Possunt etiam constituere actores ad omnes causas, ꝛ etiam ante confessionem inuentarij, *Pnt. decis. 1. de procur. quo casu sustinetur processus magis de stilo, quam de iure; ꝛ non enim potest Tutor autem defectum inuentarij actorem constituere, Art. cons. 85. & 88. Religiosus claustralis absque licentia sui superioris non potest constituere procuratorem, Clem. Religiosus de procur.*
- 119 Etiam si tempore acceptationis sit absolutus.
- 120 Procurator excommunicatus tempore constitutionis, & deinde absolutus sciente Domino, & tacente, an sustineatur.
- 121 Et an requiratur nomen, & expressus consensus.
- 122 Inhabilitates procuratorum, quæ non irritant mandatum.
- 123 Dominus, si falsus procurator compareat, gesta per ipsum potest ratificare.
- 124 Declara procedere de aequitate.
- 125 Religiosus claustralis non potest constitui procurator absque licentia sui superioris.
- 126 Regula tamen procedat in causis laicorum.
- 127 Exceptiones contra personam procuratoris tanquam inhabilis, debent opponi ante litem contestationem.
- 128 Alias censentur exclusæ.

Quis possit constitui Procurator.

Artic. VII.

- 114 Procurator constitutus, vel substitutus, debet esse certus.
- 115 Et quid si non sit certa persona expressa in mandato, sed certificari possit, facta relatione ad aliud.
- 116 Mandatum, in quo constituitur præter nominatos ille, quem elegerit talis, valet.
- 117 Procurator in profanis, debet esse maior 25. ann.
- 118 Procuratores constitui non possunt, qui non habent legitimam personam standi in iudicio.
- 119 Et quid in beneficiis.
- 120 Procuratori ad negocia, sufficit habere 17. annos.
- 121 Processus factus cum procuratore clerico, muliere, & reo criminis, valet.
- 122 Declara, si facti non apponat exceptiones, ante litem contestationem.
- 123 Exceptio, quod quis non sit procurator, nunquam censetur exclusæ.
- 124 Regulariter clericus non potest constitui procurator.
- 125 Sicut neque ad iniuriam ꝛ dicitur compari procurator, qui sit notarius.
- 126 Filiusfamilias absque patris consensu, potest constitui procurator.
- 127 Laicus in causis spiritualibus, potest esse procurator.
- 128 Excommunicatus publicè, vel occultè, non potest constitui procurator.
- 114 Circa secundum, quis possit constitui procurator: ꝛ sciendum est in primis, quod quicumque constituatur, vel substituat, debet esse certus, *l. 2. ff. de procur. saltem taliter, ꝛ quod licet non sit certa persona expressa in mandato, certificari tamen, possit facta relatione ad aliud, vt quædam olim fiebat in obligationibus in forma Cameræ, in quibus præter nominatos, constituebantur Procuratores omnes, & singuli Notarij Curiz, & dicebantur satis certa habita relatione ad Curiam.*
- 116 Mandatum etiã, in quo constituitur, præter nominatos, ille quem elegerit talis, valet eadem ratione: imò si nomen procuratoris relinquatur in albo, vt sit inter Gallos, & exteras Prouincias, etiam Regni Neapolis, & prout sæpius vidi, potest ille, cui dirigitur tale mandatum, ex consuetudine Curiz, nomen procuratoris sibi bene vñ in illo albo describere, *Alberic. & Angel. in d. l. 2. Gallef. de oblig. Cam. quasi. 4. fol. 34. & seq.*
- 117 Debètque in profanis Procurator ꝛ esse maior 25. ann. l. minor. ff. de procur. & Lexigendi. C. eodem, & regulariter ꝛ prætoratores constitui non possunt, qui non habeant legitimam personam standi in iudicio; vt pupillus, surdus, & similes, de quibus diximus supra; ita vt mandata in personas ipsorum facta, sint ipso iure nulla.
- 119 In beneficiis vero minor 25. annis si cur potest agere, & defendere, vt diximus, ita tenet processus per eum factus, etiam parte opponente, *Pnt. decis. 2. de procur. & d. decis. 153. lib. 1. fol. 77.*
- 120 Tiros autem videbit Egid. decis. 143. & est certum, ꝛ ad negocia sufficere habere 17. annos. cap. qui generaliter, in fine de procur. in 6.
- 121 Si autem realiter quis sit capax, ꝛ sed inhabilitas procederet ex aliqua qualitate, adherente personæ constituti, vt quia est miles,

mulier, clericus reus criminis, & similes; tunc, si pars non opponat, vel excipiat, pro-
 23 bus valet, & debeatque huiusmodi exceptio
 24 opponi, vique ad litem contestationem, alias
 est exclusa, si licet exceptio, quod quis non
 sit procurator, nunquam censetur exclusa,
Paul. d. cap. de nullis. ex defect. mand. nu. 174.
 recipere autem clericus, quod non possit co-
 24 stitui procurator, & quod ille munus hu-
 iusmodi exercere, est Constitut. Martini. *F. l. 3. §. 3. fol. 243. in d. Bull. nou. tom. 1.*
 sicuti neque ad iuicentur dicitur & compari
 procurator, qui sit notarius, vt notauit
Paul. F. Constit. 94. num. 19. fol. 201. tom. 3.
 apud quos, & in Constitutione Martini, videntur
 qualitates in talibus requisitæ.

Filiusfamilias, etiam absque patris con-
 26 sensu, & potest constitui procurator, d. c. qui
generaliter de proc. in 6. Laicus etiam in cau-
 27 sis spiritualibus potest esse procurator, c. co-
 dem in 6. & de quæ potest esse quilibet, &
 qui expressè à iure non prohibetur, debet
 ad præiens officium idoneus reputari, dislo
 cap. 1. & l. mutus, §. 1. ff. codem.

Excommunicatus publicè, vel occultè,
 28 quamuis non possit & constitui Procurator,
 neque valeat mandatum factum in eius per-
 29 sona, etiam si tempore acceptationis sit ab-
 solutus, & nec requiritur quod huiusmodi
 exceptio opponatur, possitque semper op-
 poni: si tamen excommunicatus superue-
 niat post constitutionem; gesta per ipsum te-
 30 neant, nisi excipiat. Si vero constituitur
 Procurator & excommunicatus tempore
 constitutionis, qui deinde absoluitur, sciat-
 que hoc Dominus, & perseueret in sua volun-
 31 tate, valet constitutio, neque requiritur
 nouus, & expresse consensus; si etiam Do-
 minus perseuerans in priori consensu erro-
 nec, rata habeat gesta per Procuratorem,
 excommunicatum, valebit. *Felin. in cap. post
 cessionem, extra de prob. & in cap. cum dilectus,
 extr. de accus. Vant. ibidem num. 136.*

Aliæ verò inhabilitates procuratorum,
 32 non irritant mandatum, nisi & opponatur, &
 de eis excipiat. *Felin. ibidem extr. de prob.*
 Falsus quoque Procurator si comparere,
 33 potest & Dominus gesta per ipsum ratifica-
 re, etiam post sententiam, siue feratur ad sui
 34 fauorem, siue contra eum, & quod tamen
 procedit de equitate. *Guidopap. decis. 320.*
 & de huiusmodi materia est videndus late
Felin. in cap. coram primo, extr. de iudic.
 & in cap. 1. extr. de senten. & re indic.

Religiosus claustralis non potest consti-
 35 tui Procurator & absque licentia sui supe-
 rioris, *Clem. religiosus, de procur. sed pro suo*
 monasterio, potest semper interuenire, &
 36 regula procedit & in causis laicorum, & co-
 ram iudice laico. *Franc. in cap. constitutus,
 Praxis Camilli Capucij.*

in princ. extr. de appell. & quando religiosus
 possit esse Procurator, vel Advocatus, est
 videndus *Felin. in cap. cum 1. & extr. de
 sent. & re ind.*

Omnes item exceptiones contra per-
 137 nam Procuratoris taliquam & inhabili-
 tatem opponi ante litem contestationem, alias
 138 censentur exclusæ, sicuti quænt de iud. 225,
 nisi reddant & iudicium retroactum peni-
 tus nullum; tales enim possunt semper op-
 poni etiam post sententiam, quæ si tantum
 fecerit in iudicatum, *Vant. d. cap. quib. mod.
 sent. null. repar. num. 56. 57. 58.*

De inducenda constitutione & acceptatione mandati.

Artic. VIII.

139 Procurator potest non solum constitui expressè,
 sed etiam tacite.
 140 Agens in iudicio, sciente, & patiente Domino, vi-
 detur tacite constitutus Procurator.
 141 Si Procurator excedat sine mandati sciente Do-
 mino, videtur Dominus consentire, & obli-
 142 gatur.
 143 Procurator tacite fit illè, apud quem referuntur
 instrumenta, & intra facientia ad causam.
 144 Dominus si postquam in iudicio semel comparuit,
 alicui instrumenta, & scripturas consignat ad
 causam facientes, videtur tacite eum consti-
 145 tuere Procuratorem, resultatque tacitum in-
 strumentum.
 146 Dominus si prosequatur causam per falsum Pro-
 curatorem, videtur eius gesta ratificare.
 147 Comparsus cum aliquo, quem asserit suum Pro-
 curatorem, non videtur eum constituere.
 148 Facta per falsum Procuratorem praiudicant Do-
 mino scienti, & patienti.
 149 Procurator expresse renouatus, qui agit silente,
 & patiente Domino, videtur tacite reconsti-
 150 tutus.
 151 Constitutio Procuratoris de necessitate non debet
 fieri in scriptis.
 152 Et si probanda sit per scripturam, sufficit instru-
 153 mentum.
 154 Sufficit etiam scriptura priuata, dummodo constet
 quod sit scriptura Domini.
 155 Procurator constitutus, ante receptionem non dici-
 tur Procurator.
 156 Et gesta per ipsum proprio nomine sunt nulla.
 157 Procurator debet acceptare expressè vel saltem
 tacite, recipiendo mandatum, & non contradi-
 cendo.
 158 Amplius comparendo, & faciendo aliquem actum
 posituum.
 159 Procurator non sufficit quod patiat se citari pro
 acceptatione.
 160 An per substitutionem inducatur acceptatio
 mandati.
 161 Substitutio Procuratoris est nulla, nisi doceatur
 de

de acceptatione.

- 158 Procurator recipiens simpliciter mandatum, & illud producat, presumitur acceptare, nisi de contrario protestetur.
- 159 Procurator constitutus ad plures causas potest ad certam tantum causam mandatum acceptare.
- 160 Declara, dummodo in receptione mandati, stante eius productione, protestetur de hoc.
- 161 Nec potest postea productionem separare.
- 162 Procurator potest in prima Instantia defendere Dominum, sed inuitus non cogitur appellationem persequi.
- 163 Et quid, si sit constitutus ad appellandum, & persequendum.
- 164 Procurator cum facultate substitutiendi potest tantum mandatum acceptare ad effectum substitutiendi.
- 165 Mortuo substituto substituens remanet Procurator, dummodo Dominus supervinuat.
- 166 Procurator si accipiet mandatum simpliciter, & illud producat ad effectum substitutiendi, nisi producat per compulsum, presumitur in actum acceptare.
- 167 Procurator constitutus ab absente potest recusare mandatum, sed potest penitere quandiu Dominus in eadem voluntate permanet.
- 168 Substitutus nisi accipiet ante mortem substituentis, quando substituit in re proprio, non dicitur procurator.
- 169 Et gesta per eum sunt nulla.

139 **C**irca tertium, quomodo inducat constitutio, & acceptatio ¶ Procuratoris: sciendum est, quod Procurator potest non solum expresse constitui, ut realiter fit, sed etiam tacite; nam agens in iudicio, sciens, ¶ & pariente Domino, videtur tacite constitutus Procurator. de quo, quomodo procedat, dicit latissime Alex. in l. scpe, ff. de re iud. Felin. in cap. ex parte decan. 1. num. 5. extra de rescriptis. Sicut ¶ etiam si Procurator excedat fines mandati sciente Domino, videtur Dominus consentire, & obligatur; dummodo sciuerit infra tempus, infra quod Dominus debuisset illud, in quo fuit excessum, expedire, quando materia est proxima tempore, Felin. in cap. cum olim, 2. extra de off. deleg.

Similiter is, apud quem reperiuntur instrumenta, ¶ & iura facientia ad causam, ut latet Felin. in cap. coram, extra de off. deleg. principue si ea producantur, & dubitetur de mandato, quia tunc verè presumitur esse Procurator, ac productio iurium, & alij actus requirentes impensam, de quibus supra art. 4. presumuntur facti eorum nomine quorum interest, Bartol. & Alex. in l. cum seruis, ff. de verb. oblig. Felin. in cap. sicut, extra de re iud. Capic. decis. 86. num. 11. & 16. Cassad. dec. 3. de procur. Int. decis. 15. eodem tit.

Ludouic. dicta decis. 121. & 175. & Rota in dicta Romana subhabitatione de Alexijs, coram R. P. D. Cero, 15. Februarii 1647. vbi quod sufficit impensa vnus ducati, imo iuliorum decem, inter vagantes.

143 Si etiam dominus postquam in iudicio sensel comparuit, alicui ¶ instrumenta, & scripturas consignat ad causam facientes, videtur tacite eum constituere Procuratorem, resultatque tacitum mandatum, etiam ad domini preiudicium, Fant. d. cap. quib. mod. sent. nul. rep. poss. num. 94.

144 Similiter, si dominus prosequatur causam per falsum Procuratorem eius nomine inchoatam, vtendo processu per ipsum factio, aut simpliciter appellando à sententia, contra ipsum eum falso Procuratore, videtur eius gesta ratificare siue constet, siue non, de mandato, Fant. ibidem num. 103.

Comprensens tamen cum aliquo, quem 145 asserit suum Procuratorem, ¶ non propterea videtur eum conlittere, Guidopap. decis. 40. nisi presente principali actus faciat iudiciales, & iura producat, Tomas. decis. 237. tom. 2.

Facta verò per falsum Procuratorem, 146 quando preiudicium domino sciens, & patienti, vide Gemin. in cap. quo ad agendum, sedem tit. in 6. & quando Procurator preiudicet domino siue speciali mandato, dixit Rota in Romana, seu Comen. bareditatis, 26. Junij, 1641. coram R. P. D. Meltio, & Tomas. decis. 215. tom. 2.

Procurator autem reuocatus expresse 147 qui agit sciente, ¶ & pariente Domino, an deinceps videatur tacite constitutus, vide Fant. de null. d. cap. num. 105.

Neque constitutio Procuratoris debet de 148 necessitate fieri in scriptis, ¶ sicut etiam potest absque scriptura probari, cum non sit de casibus requirentibus scripturam, enumeratis per gloss. in cap. 1. §. postquam, in verbo, in scriptis, de censib. in 6. sed sufficit testes, gloss. & Abb. in cap. 1. extr. de iur. iuran. Card. in Clem. 1. cod. tit. Bartol. & alij in l. 2. C. eodem.

Et si probanda sit per scripturam, sufficit 149 instrumentum, ¶ quamuis non sit subscriptum à Notario, & testibus, licet huiusmodi subscriptio requiratur in alijs instrumentis, Rot. decis. 12. de procur. in nou. Fant. de nullit. ex de 150 fess. mandati nu. 70. Sufficit etiam ¶ scriptura priuata, dummodo constet, quod sit scriptura domini, Clem. 2. de procur. cap. significauit, de appell. Præterquam in aliquibus casibus, de quibus supra, hoc eodem cap. in princ.

Nec sufficit, quod quis constituitur Pro- 151 curator, ¶ nisi etiam illud recipiat, & acceptet, nec ante dictam receptionem, vel acceptationem dicitur Procurator, l. inhu-

152 *ius, C. de procur. Clem. 1. eodem.* Et gesta per
iſum proprio nomine de rigore iuris ſunt
nulla, quamvis in Curia aliquando ſuſti-
neantur, ut dicam infra, præcipue, ſi in ma-
dato adſit clauſula ratificationis geſtorum,
ante receptionem mandati, *Govin. in cap.
is, qui, de procur. in 6. Rot. decif. 7. in addit. in
fin. de procur. in nou.*

Debetque acceptare expreſſe, vel ſaltem
153 tacite, ¶ ut puta recipiendo instrumentum,
& non contradicendo, *Pant. de nullit. ex de-
ſect. mand. num. 103.* Siue comparando, &
154 faciendo aliquem ¶ actum poſituum: neque
ſufficit quod patiatur ſe citari, & ſecum
155 procedi præſens eniri, & tacens in hoc ca-
ſu, cum ſumus in onerolis, non habetur pro
conſentiente, *l. ſiliuſam. 9. inuitus, ff. de pro-
cur. gloſ. fin. in Clem. 1. eod. tit. Caſſad. decif. 3.
de reſcriptis.*

Et ſi mandatum contineat facultatem
156 ſubſtituendi, per ſubſtitutionem ¶ non in-
duceretur acceptatio mandati; Imò ſubſti-
157 tutio ¶ erit nulla, niſi doceatur de accepta-
tione, *Rota d. decif. 7. de procur. in nou.*

Quod ſi ſimpliciter recipiſſet mandatum,
158 & illud producat, ¶ præſumitur acceptare;
niſi de contrario proteſtetur, *Feſtr. lib. 4. cap.
de procur. fol. 97. & d. Clem. 1. iuncta gloſ. fin.*

Poteſt etiam Procurator mandatum ac-
159 ceptare pro parte, ¶ & pro parte non, ideo
ſi conſtituatur ad plures cauſas, poteſt ad
certam tantum cauſam mandatum accepta-
re, *Rot. decif. 3. de procur. in antiq.*

Dummodo in receptione mandati, ſtan-
te eius productione, ¶ de hoc proteſtetur,
alias cenſetur in omnibus acceptare, neque
161 poteſt ¶ poſtea productionem ſeparare,
quam ipſe iam fecit ſolum, ut audiretur in
certa tantum cauſa, niſi probaret ſe in re-
ceptione feciſſe talem proteſtationem,
gloſ. fin. & *DD. in deſta Clem. 1. Feſtr. dicto
folio 97.*

Facit in ſimili, quia poteſt Procurator in
162 prima inſtancia ¶ deſig- nare dominum, &
tamen inuitus non cogitur appellacionem
163 proſequi, ¶ niſi ſit conſtitutus ad appellan-
dum, & appellacionem proſequendam, quia
tunc, ſi appellet, poteſt cogi ad proſequen-
dum appellacionem; niſi proteſtatus fuit ſe
nolle aſtringi ad proſequutionem, *Rot. decif. 2.
de procur. in nou.* debet enim mandatum ac-
ceptatum ad finem perducere, *Tomat. decif.
137. & 140. f. 2.* alias dicitur eſſe in dolo, &
teneretur ad damna, & intereſſe mandantis,
deſta decif. 137. d. tom. 2.

Similiter, ſi conſtituatur Procurator cum
164 facultate ſubſtituendi, poteſt ¶ ad effectum
ſubſtituendi tantum mandatum acceptare,
licet mortuo ſubſtituto, ¶ ſubſtituens rema-
neat Procurator, dummodo dominus ſu-

peruiuat, debetque cum eo procedi, *Rot.
decif. 22. de procur. in nou. Feſtr. dicto cap. de pro-
cur. fol. 97.*

Si tamen ſimpliciter acceptet, & illud
166 producat ad effectum ſubſtituendi, niſi pro-
ducatur per compulſum, præſumitur in to-
tum acceptaſſe, & ſententia lata ipſo citato
valet, *Pant. decif. 13. eodem tit.*

Licet igitur Procurator conſtitutus ab
167 abſente, reſuſcuerit acceptare mandatum,
poteſt tamen poenitere, & quandiu dominus
in eadem voluntate permanſerit, acceptare,
cap. licet, de procur. in 6.

Similiter ſubſtitutus, niſi acceptet ante
168 mortem ſubſtituentis, ¶ quando ſubſtituit
iure proprio, ut quia dominus litis, geſta per
eum ſunt nulla: Si vero ¶ ſubſtituit vigore
169 facultatis ſubſtituendi, ſi uiuit principalis
Dominus, ex quo ſubſtitutio tunc uidetur
facta nomine domini, poteſt poſt mortem
ſubſtituentis acceptare, & geſta per eum
valere, *Biſign. decif. 9. eodem tit. Rot. decif. 33.
eodem tit. in nou. Feſtr. dicto folio 97.*

Mandatum, quæ comprehendat.

Artic. IX.

170 Procurator habens ſpecialē mandatum poteſt ſa-
cere ea que Dominus faceret.

171 Habens mandatum generale poteſt ſacere tan-
tum ea, quæ in eo ſunt comprehenſa.

172 Procurator poteſt in ſolemnitatibus modici præ-
iudicii renunciare, & conſenſus ipſius præiudicat.

173 In committenda cauſa ſufficit conſenſus Procu-
ratoris.

174 Procurator abſente Domino tenetur pro eo adſol-
uendum expenſas regiſtri.

175 Procurator non poteſt prorogare iuriſdictionem
Iudicis incompetens.

176 Si vero prorogatur ſciente, & patiente Domino,
ualet prorogatio.

177 Procurator producus mandatum abſque ulla
proteſtatione declinatoria ſori, dicitur proroga-
re iuriſdictionem, & præiudicat Domino.

178 Si procurator proroget iuriſdictionem, & inſit
cauſam remitti ad partes, & reiectus non ap-
pellauit, dicitur acquieſciſſe.

179 Sed ſi mandatum non eſt ſufficiens, præmiſſa non
præiudicant Domino.

180 Secus autem ſi in illo adeſſent clauſe ſufficientes.

181 Procurator in diſtis caſibus debet recurrere ad
ſignaturam.

182 Iuramentum præſtitum per Procuratorem ligat
Dominum.

183 Mandata licet ſint ſtriſſe interpretanda, tamen
extentantur ad certas cauſas.

184 Procurator indefiniſe conſtitutus ad omnes cauſas

- an valeat agere, & defendere in generalibus, & spiritualibus, presentibus, & futuris.
- 185 Mandatum generale comprehendit causas, causas.
- 186 Procurator constitutus ad causas devolutas ex iuris necessitate in Curia tractandas potest agere, & defendere. Etiam si agatur de nullitate processus habiti in Curia, quia causa quinquaginta extra eam committitur.
- 187 Causa potest per speciale rescriptum a Papa committi in Curia, etiam quod non sit de iudicio.
- 188 Procurator ad appellandum debet habere mandatum speciale.
- 189 Procurator ad contrahendum potest intrare etiam in animam principalis.
- 190 Procurator, an per mandatum generale se extendat ad id, quod de fraudulenta requiritur mandato speciale.
- 191 Mandatum speciale requiritur ad petendam restitutionem in integrum.
- 192 Procurator ad agendum potest petere restitutionem in integrum incidenter.
- 193 Si Adversarius commiserit causam restitutionis, Procurator potest abique speciale mandato Dominum defendere.
- 194 Procurator ad agendum potest defendere suum principalem in causa reconventionis.
- 195 Mandatum generale an quando extendatur ad reconventionem mandatum speciale.
- 196 Procuratori ad petendam restitutionem in integrum sine mandato speciali; an mandatum ad agendum sufficiat.
- 197 Si in mandato expressa sint aliqua requiruntur mandata specialia, & subsequatur clausula generalis, tunc poterunt etiam alia fieri, quae requirunt mandatum speciale.
- 198 Si Procurator generalis admittatur in requiruntur speciale mandatum, valent etiam, secunda ratificatione per Dominum.
- 199 Mandatum speciale in quibus causis requiritur.
- 200 Iuramentum per necesse requirit speciale mandatum.
- 201 Vicarius Episcopi non potest sine speciali mandato resistere, nec approbare, nec eligere Suspensionatus.
- 202 Nec minus admittit resignationes.
- 203 Specialiter ad exigendum admittitur mandatum prescriptum.
- 204 Requiritur speciale mandatum in acceptatione devolutionis, & caducitatis.
- 205 Procurator ad recipiendum non potest liberare sine presentia pecuniarum.
- 206 Mandatum semper interpretandum est, ut operetur effectum suum.
- 207 Etiam si nulla fiat mentio.
- 208 Mandatum ad compromittendum non expirat per primum compromissum.
- 209 Procurator aliud faciens, quam sibi commissum, quando dicatur excedere fines mandati.
- 210 Procurator quando possit transgredi formam mandati.
- 211 Si duo mandata appareant, illud praevaleat, quod minus auctoritatis tribuit Procuratori.
- 212 Duo Procuratores abique clausula in solidum in spiritualibus, quilibet presumeretur constitutus in solidum, & est melior conditio occupantis. Secus est in profanis. ibidem.
- 213 Mandatum typicum ad certas causas, & personas non extenditur ad alias causas, vel personas non nominatas.
- 214 Si mortuarius nominatus in mandato alio subrogatus, vel veniens ad causam, non potest Procurator vigore primi mandati comparere.
- 215 Secus esset si mandatum non esset restrictum.
- 216 Procurator potest tantum causas tractare, quantum exercitum compesit Domino.
- 217 Si constitutus Procurator tanquam Rector alchius Ecclesiae, poterit tantum causas Ecclesiae tractare.
- 218 Mandatum ad lites cum facultate substituendi, ad qua se extendat.
- 219 Acta facta per Procuratorem contra formam, ac vires mandati, si tendant in utilitatem mandantis, sustinentur.
- 220 Et Dominus potest cogere ad ratificandum praecipue ante sententiam.
- 221 Procurator quam auctoritatem habeat in praedictum Domini.
- 170 **C**irca quartum, videlicet, mandatum ad quod se extendat, dico, quod Procurator in causis comprehensis in mandato habetur loco Domini, potestque ea facere, quae Dominus faceret, nisi requiratur mandatum speciale: mandatum tamen generale non extenditur ad requiruntur speciale mandatum Clem. 2. de procur.
- 171 Potest etiam in solemnitatibus modici iudicij, & alias per partem remissibilibus renunciare, & eo casu consensus ipsius habetur pro consensu partis.
- 172 Ideo in committenda causa cum certa qualitate, vel certo iudice, etiam tamen gravante, sufficit consensus Procuratoris: de quo vide late Cass. d. decis. 3. de rescriptis.
- 173 Et propterea absente Domino, Procurator tenetur pro eo ad solvendum expensas registri, Cass. d. decis. 1. de procur. & est. A. 6. de procur. fol. 97. & super his vide, quae dicuntur in Pampilonen. decimarum. 5. May. 1663. coram R. P. D. & crosio, in relationibus memorialium.
- 174 Et quamvis aliqui voluerint, quod Procurator non possit prorogare iurisdictionem Iudicis incompetentis, nisi habeat mandatum cum libera, Guidop. decis. 46. Si tamen prorogatur iocunde, & tamen Domino, tenet prorogatio. D.D. in cap. cum olim 1. extra de offic. deleg. Fern. in cap. P. & G. extra eodem tit.
- 175 In quo etiam advertit, quod productis man-

mandatum absque nulla protestatione declinatoria fori, & dicit nihil fieri nisi ipso citato, dicitur prorogare iurisdictionem, & praedictum Domino, idque sic, si se declaratum in Signatura Gratiae tempore Urbani VIII. refert Rota in Cuius, bonorum 29. Martij 1647. coram R. P. D. Ghislerio in sol. Et ad propositum, quod si proproget etiam iurisdictionem, si instat remitti causam ad partes, & reiectus non appellavit, neque adiit Signaturam, quia dicitur acquisisse ut dicitur in eadem decisione.

179 Sed declarata, quod si mandatum non est sufficiens, praemissa non praedictant Domino, secus autem, si in ipso adessent clausulae sufficientes, puta. Ac si dictus constitutus praesens esset, facere posset, etiam si talia forent, quae magis speciale mandatum requirerent, cum clausula amplissima ad lites, & causas pleno plenissimo mandato, &c. plena libera &c. cum facultate substituendis, & quod clausula cum libera equipolleat mandato speciali, ad dictum effectum, firmitur in eadem decisione.

180 Ut sit igitur cautus Procurator appellat in iudiciis casibus, & recurrit ad Signaturam, & in productione addit clausulas declinatorias iurisdictionis.

181 Iuramentum etiam praestitum per Procuratorem, ligat Dominum, ac si ipse iurasset, ut in l. qui bonum s. si alio ff. de bon. infect. Galf. in dist. tractat. quest. 4. num. 8. folio 35.

182 Mandata vero, licet sint stricte interpretanda, regulariter tamen, non solum extenduntur ad illas causas, quae in eis sunt expressae, verum etiam ad illas, quae sub generalitate verborum comprehenduntur, & veniunt in consequentiam expressarum.

184 Ideo constitutus indefinite ad omnes causas, poterit etiam in generalibus, & spiritalibus, praesentibus, & futuris, dummodo in aliqua causa non requiratur mandatum speciale, agere, & defendere, Egid. cons. 4. Rot. dec. 27. de procur. in nov. de quo.

185 Quando mandatum generale comprehendat causas ortas post datam mandari videtur, & Vans. dist. cap. de null. ex defect. mand. numer. 97.

186 Similiter constitutus ad causas devolutas ex iuris necessitate in Curia tractandas, si agatur de nullitate processus habitum in Curia, causa nunquam extra eam committitur, vel si causa per speciale rescriptum Papae sit commissa in Curia, etiam quod non sit devoluta, quia veniunt in consequentiam, poterit etiam in illis agere, & defendere, Egid. cons. 306.

188 Eadem ratione licet ad appellandum requiratur mandatum speciale, constitutus ta-

men ad agendum, poterit etiam appellare, licet non prosequi, quia appellatio est quoddam consecutivum, Rot. dec. 2. de procur. in nov. Sed si non habet mandatum, nihil facit, & appellatio habetur, ac si non fuisset interposita, & idem ipsi eveniet, si appellaret, sed non coram Iudice, & dimitteret tantum cedulam appellationis penes Notarium, ut in Perusina bonon. 23. Iunii 1652. coram R. P. D. Celso in folio. Et licet etiam speciale, quod Procuratores non possint prosequi appellationes a non diffinitiva, vel grauiamine reparabili, vel non lata diffinitiva, alias enim praeter expensas, & damna per ipsos partibus reficienda puniuntur, ut vult Urbanus 8. l. l. cons. de regul. iur. cell. 37. fol. 12. tom. 4.

189 Procurator ad contrahendum, potest etiam iurare in animam principalis, dummodo illi contractui soleat adici iuramentum, Galf. in dist. tractat. quest. 2. fol. 20.

190 Si etiam aliquid incidenter transari contingat, quod de sui natura requirit mandatum speciale, mandatum generale ad illud se extendit, Ideo licet et ad petendam restitutionem in integrum requiratur mandatum speciale, l. illud s. l. ff. de minor. abbat. cap. si facta error de res. in integr.

192 Constitutus tamen et ad agendum, & defendendum poterit etiam petere restitutionem in integrum et incidenter, vel si Aduersarius committat causam restitutionis, poterit absque speciali mandato Dominum defendere, Cassad. dec. 2. de procur. Plur. dist. cap. de procur. fol. 99.

194 Procurator vero et constitutus ad agendum, quando possit defendere in causa reuocationis, Vans. dist. cap. de null. ex defect. mand. num. 81.

195 Mandatum etiam generale, et aliquando extenditur ad requirementa mandatum speciale, dummodo comprehendit possit sub generalitate verborum. Ideo licet ad petendam restitutionem in integrum principaliter requiratur speciale mandatum, ut dixi, tamen si mandatum dicat, ad agendum, appellandum, supplicandum, & generaliter ad omnia alia, quae requirunt speciale mandatum, poterit peti restitutio in integrum, principaliter, Cassad. dec. 2. de procur. quae satis videntur dari facultas, per verba illa, supplicandum, praecipue cum clausula illa, & generaliter.

197 Idem dicimus si in mandato expressa sint aliqua requirementa mandatum speciale, & deinde subsequatur clausula generalis, tunc enim poterunt etiam alia fieri, quae requirunt mandatum speciale, cap. qui ad agendum, cum ibi notatis de procur. in 6.

198 Et in omni euentum si Procurator generalis

ralis admittatur in requirentibus speciale mandatum, tenent acia, secuta ratificatione per dominum, *Gemin. in dict. cap. qui ad agendum de procur.*

199 Mandatum autem speciale in quibus causis requiratur, vide ibi *glos. & Doctores*. Eadem ratione licet iuramentum per necesse requiratur speciale mandatum, ut per *DD. in cap. ut circa, in fin. de elect. in 6.* poterit tamen prestari per habentem mandatum ad prestandum quodlibet licitum, & honestum. iuramentum, *Cassad. decif. 1. de iur. iurand.*

201 Et est quoque speciale, quod si Vicarius Episcopi non potest sane speciali mandato referuare, nec approbare, nec erigere, ius patronatus, ut in *Novarien. Iuris patronatus 10. Decembris 1649. coram R.P.D. Peutingorio, in folio.* Nec minus admittere resignationes, ut in *Sarsinaten. Parochialis 27. Martij 1637. coram bon. mem. Cardinali Panzirono, in folio.*

203 Specialiter etiam aduerteret, quod si etiam ad exigendum admittitur mandatum presumptum, & in filio res transit sine difficultate, ut in *Aquinione. pecuniaria 15. Januarij 1648. coram Reuerendiss. D. Dunozeo, non impressa.* vbi vide coniecturas, per quas facilliter illud presumitur in coniuncto, prout etiam in *Perusina fideicommissi de Gratianis 5. Maij 1625. coram bon. mem. Remboldo, in folio.*

204 In acceptatione vero si devolutionis, & caducitatis requiri speciale mandatum, dixit *Rot. in dict. Romana, seu Comen. hereditatis 26. Junij 1646. coram R.P.D. Melcio, non impressa.*

205 Constitutum vero ad si recipiendum non posse fateri recepisse, & cum confessione de recepto liberare debitorem, sine presentia pecuniarum, dicitur in *Romana fructuum rebusus 13. Junij 1647. coram R.P.D. Melcio, & apud Tomas. decif. 290. in declaratione autem animi specialis semper requiritur speciale, Tomas. decif. 185. 225. & 238.*

216 Interpretari etiam debemus si semper mandatum, ita ut operetur effectum suum, in eoque omnia subintelligantur, sine quibus expeditur non potest, etiam si de eis nulla fiat mentio; imo actus si etiam contrarius expressis in mandato non dicitur contrarius, nec prater mandatum, *Felin. in cap. causum, que extra de sent. & re iudic.*

208 Et propterea mandatum ad compromittendum non expirat si per primum compromissum, sed illius vigore potest Procurator pluries compromittere, donec causa spiratur, praesertim si compromissum fiat vigore statuti, *Put. decif. 12. de procur. & mandatum ad agendum, quod sufficiat ad faciendam interpellationem, dicit Tomas. dec. 161. tom. 2.*

Et si Procurator aliud faciat, quod sibi

209 fuerit commissum, dummodo illud sit vtilius mandanti, ita ut praesumit potuerit, quod Dominus idem mandasset, si scire potuisset, non dicitur propterea excedere fines mandati, *Afflic. decif. 346.*

210 Et de hoc si quando quis possit transgredi formam mandati, videatur *Taf. in l. si Procurator C. de procur. Felin. in cap. cum dilectus extra de rescript. & in dict. Rom. fructuum census coram R.P.D. Melcio. Et Tomas. decif. 140. dict. tom. 2.*

211 Si tamen duo mandata appareant, illud praeualeat, per quod minor auctoritas tribuitur Procuratori, *Boer. decif. 310. Vant. dict. cap. de nullis. ex defect. mand. num. 166.*

212 Si constituantur duo Procuratores simpliciter, & abque clausula in solidum, in spiritualibus quilibet praesumitur constitutus in solidum, & est melior conditio occupantis; In profanis vero secus est, cap. si duo de procur. in 6. *Felin. in cap. in nomine Domini extra de resbus. Vant. dict. cap. num. 78.*

213 Intelligitur autem praemissa de extensione si mandati, nisi mandatum esset restrictum ad certas causas, & personas, quia tunc non extenditur ad alias causas, vel personas, praeter nominatas; etiam si de eadem re agendum esset. Ideo si moriatur, vel

214 nominatus in mandato, alio subrogato, vel veniente ad causam pro suo interesse, non poterit Procurator vigore primi mandati comparere, quia in beneficiis mutata persona mutatur etiam causa, *Rot. decif. 31. de procur. in nou. & tamon. si secus esset si mandatum non esset ut supra restrictum, quia intimata sibi subrogatione per subrogatum, posset cum eo litem proseguire, Rot. decif. 12. ut lit. pend. in nou.*

215 Limitatur secundo, quod Procurator poterit eas tantum causas si tractare, quarum exercitium competit domino eo nomine, quo constituitur cum si Procuratorem; ut si constituat tanquam Rector alicuius Ecclesiae, poterit causas Ecclesiae solummodo tractare, *Vant. de null. dict. cap. de null. ex defect. mand. num. 77.* Et late de huiusmodi materia, si vide licet mandatum ad lites cum facultate substituendi in forma solite, ad quas causas, quas personas, quos Iudices, & generaliter ad que se extendat, praecipue si duo Procuratores simpliciter, vel in solidum, constituantur, vide *Vant. ibidem ad num. 95. usque ad num. 114.*

216 Limitatur tertio omnia supradicta, quod ad ea facta per Procuratorem contra, vel ultra formam, ac vires mandati, si tendant in eundem vtilitatem mandantis, subintelliguntur. Potestque cogi dominus si ad ea ratificandum, *Vant. d. cap. quib. mod. nulli regar. poss. num. 100. & de gelis ante sententiam*

217 hoc

218 hoc

219 hoc

hoc clarum est: Vide etiam ad materiam
presentis capituli, videlicet quam authori-
tatem habet Procurator in praeiudicium do-
mini, latissime Felin. in cap. ad hoc Deus, extra
de lit. non contest.

Mandatum quando finiatur, seu renocetur.

Artic. X.

- 213 Mandatum Procuratoris durat donec constet de contraria voluntate constituentis.
- 213 Mandatum presumitur durare, nisi contrarium probetur.
- 214 Mandatum probata contraria voluntate constitutus, expirat.
- 215 Mandatum de sui natura est renocabile.
- 216 Quod est de natura mandati non potest in contrarium firmari per iuramentum, licet renocans, sit periturus.
- 217 Iuramentum praestitum ad commodum alterius est seruandum.
- 218 Ad euitandum periculum petitur absolutio à iuramento.
- 219 Procurator potest renocari expresse per instrumentum.
- 220 Renocatio mandati debet ipsi procuratori intimari, alias gesta per eum ante dictam intimationem valent.
- 221 Declara si constitutio ei, intimata fuerit, alias in intimatio renocationis non requireretur.
- 222 Quando renocatio deuenit ad notitiam Iudicis, & partis, an sufficiat absq. notitia ipsius procuratoris, remissive.
- 223 Si pars, & Iudici facta fuit fides de renocatione, debet eisdem intimari.
- 224 Renocatio procuratoris non valet, nisi ei intimetur.
Gesta per procuratorem post renocationem, & ante intimationem, senent.
- 225 Limitatur dicta conclusio primo in procuratore ad contrahendum matrimonium.
- 226 Limitatur secundo, quando alius factus per procuratorem non potest sortiri effectum contra voluntatem Domini.
- 227 Limitatur tertio, quando agitur, tamen de praeiudicio constituentis.
- 228 Limitatur quarto, quando aduersarius non fuit certificatus de mandato.
- 229 Limitatur quinto, in nuncio.
- 230 Limitatur sexto, quando dominus, & procurator censetur una & eadem persona.
- 231 Limitatur septimo, quando renocatio fit per mortem.
- 232 Limitatur octavo, quando aduersarius fuit particeps in occultatione fraudolenta renocationis.
- Limitatur nono, quando Procurator est factus iuricus domini. ibidem.
- 233 Praemissa non procedunt in procuratore domino litis effecto.
- 234 Nisi aduersarius consentiat.

Praxis Camilli Capucij.

- 245 Procurator efficitur dominus litis tantum ad commodum domini.
- 246 Procurator si renocatur sine causa, non potest amplius in tali causa se ingerere.
- 247 Procurator potest petere, ut cognoscatur an fuerit legitime renocatus.
- 248 Procurator potest renocari tacite absque causa.
- 249 Et in quocunque procuratore multipliciter potest contingere.
- 250 Procurator si sit status differentis à persona defuncti, eo ipso censetur renocatus.
- 251 Procurator renocatur per mortem mandantis.
- 252 Declara per mortem naturalem, & civilem.
- 253 Procurator constitutus à Prelato, vel à Rectore nomine Ecclesiae, an possit renocari, seu si esset constitutus nomine proprio.
- 254 Procurator, quando dicatur constitutus nomine proprio, vel Ecclesiae. ibid.
- 255 Procurator ad resignandum, an renocetur per obitum constituentis.
- 256 Et quid in constituto super eo, ad quod constitutus, precise compelli potest.
- 257 Procurator potest renocari per heredem.
- 258 Procurator, cuius constitutio confertur post mortem, non renocatur per obitum.
- 259 Procurator, qui per constitutionem non potest renocari, potest ab herede renocari.
- 260 Procurator constitutus cum obligatione Camerali ad consensum debitum, an possit renocari.
- 261 Amplia, quod neque haec hoc casu potest eum renocare.
- 261 Mandatum extrajudiciale, finitur morte mandantis re integra.
- 263 Limitatur conclusio primo, in mandato ad fias causas.
Limitatur secundo, favore dotis.
Limitatur tertio, favore mandatarij, quando instrumentum post mortem de sui natura est expedibile. ibid.
Limitatur quarto, quando in mandato fit mentio de duratione post mortem. ibid.
- 264 Procurator Dominus litis effectus tacite renocatur, si Dominus veniat ad causam.
- 265 Renocatio non inducitur, nisi constet ex consensu de voluntate Domini, quod vult renocare.
- 266 Per constitutionem secundi Procuratoris, inducitur renocatio primi, nisi Dominus contrarium protestetur.
- 267 Etiam si secundus non acceptet, diminuto specialiter ad causam primus constituitur.
- 268 Procurator primus deputatus aduincit statum negociorum, & secundus ad aliud particulare, per secundi deputationem prior non dicitur renocatus.
- 269 Procurator, si constitutus sit ad certum tempus adueniente tempore, mandatum expirat.
- 270 Procurator potest renocari, non solum per constituentem, verum etiam per eius heredem.
- 271 Haec potest renocare Procuratorem, quem

non possit reuocare constituens.

272 Procurator constitutus ad commodum tertij, an possit reuocari.

273 Procurator substitutus vigore facultatis substituti, quando possit reuocari.

274 Et quid si Dominus in totum ei tradiderit vices suas.

275 Procurator constitutus per Conuentum, potest per solum Abbatem reuocari.

276 Quando mandatum non subsistat.

222 **C**irca quintum, mandatum ꝑ Procuratoris durat, donec constet de contraria voluntate constituentis, tacite vel expresse, l. si vero non remunerandi, §. si mandauero, ff. mand. l. si Procurator, §. fin. ff. de procur.

Præsumiturque durare, nisi contrarium probetur, ꝑ l. cum hic status, §. 1. ff. de donat. inter vir. & uxor.

224 Probata autem contraria ꝑ voluntate constituentis, statim expirat. Est enim mandatum ꝑ de sui natura reuocabile, in tantum, quod facultati reuocandi etiam cum iuramento, vel per pactum renunciari non

225 possit, ꝑ quia cum id sit ex natura mandati, non potest contrarium firmari per pactum, nec per iuramentum, licet reuocans sit periurus, gloss. in cap. fin. de procur. in 6. Felin. in cap. si diligenti, num. 12. extr. de for. comp.

226 Boer. decis. 207. Vant. d. cap. de null. ex defect. mand. num. 156. & 158.

227 Nisi tale iuramentum sit ꝑ præstitum ad commodum alterius, quia bene seruandum est, Galles. d. tract. quest. 24. num. 5. fol. 141. vbi add.

228 Ideo ad euitandum periculum ꝑ petitur absolutio à iuramento ad hunc effectum, & danda est in materia beneficii, secus in alia materia, Staphil. de litteris in fine. cap. 15. num. 8. fol. 319.

229 Potest ergo Procurator reuocari ꝑ expresse per instrumentum eodem modo, quo

230 fuit constitutus, ꝑ quo casu huiusmodi reuocatio debet ipsi intimari, alias gesta per eum ante dictam intimationem valent, cap. mandato, extr. de procur. saltem ad præiudicium reuocantis, Felin. in cap. ex parte decani, num. 24. extr. de rescript.

231 Dummodo ꝑ constitutio quoque ei intimata fuerit, alias intimatione reuocationis forsitan non requireretur, Rot. decis. 2. in nou. tit. eodem.

232 Si tamen huiusmodi reuocatio ꝑ deueniat ad noticiam Iudicis, & partis, an sufficiat absque notitia ipsius Procuratoris reuocati, videndus est Cassador. decis. 2. de appell.

233 Si etiam parti, & Iudici facta fuit fides de mandati reuocatione, debet de necessitate, eis quoque intimari, gloss. in dicto cap. quam. nis tit. eodem in 6. Alias gesta per eum ante intimationem reuocationis, tenent ad fau-

re partis, licet ad fauorē reuocatis sint nulla statim, & absque intimatione, Vant. vbi supra n. 159. & vt habeatur plenē, & breuiter notitia huiusmodi materia, sciendū est, quod

234 Reuocationes Procuratoris iudiciales, vel extraiudiciales, regulariter non valent, nisi ei intimetur, tenentque gesta per eum post reuocationem, & ante intimationem, etiam si habeat mandatum ad ligandum, Dominum cum iuramento, & ligauerit post reuocationem, præterquam in infra scriptis

235 casibus. Primo in Procuratore ꝑ ad contrahendum matrimonium, vel cognationem spiritualem, ꝑ Secundo quando actus factus per Procuratorem non potest fortiri effectum contra voluntatem Domini, præterquam in Procuratore ad ꝑ resignandum,

236 exigendum, & quietandum. Tercio vbi agitur solum de præiudicio ꝑ constituentis.

237 Quarto, vbi aduersarius nondum fuit certificatus de mandato. Quinto in Nuntio:

238 sexto, vbi Dominus, ꝑ & Procurator censetur vna, & eadem persona, ꝑ putā pater, & filius. Septimo, vbi reuocatio sit per mortē:

239 octauo, quando aduersarius fuit ꝑ particeps in occultatione fraudulenta reuocationis.

240 Nono, quando Procurator test factus inimicus Domini: In omnibus enim prædictis casibus tenet reuocatio absque intimatione, vt per Felin. in cap. ex parte decani, extr. de rescript.

Præmissa de reuocatione Procuratoris, non procedunt ꝑ in Procuratore Domino

241 litis effecto, qui non potest sine causa legitima, & expresse reuocari, l. post litem, ff. de procur. cum ibi notatis, cap. quamuis cum ibidem not. eodem tit. in 6. nisi ipse, ꝑ & forsā,

242 etiam aduersarius consensiat, & rationem, vide apud Felin. in d. cap. ex parte decani, n. 25.

243 quia tantum efficitur ꝑ Dominus litis ad commodum Domini, non autem ad commodum proprium; ꝑ Si reuocetur sine causa, non potest amplius in tali causa seingere, quia eo ipso efficeretur suspectus, l. que omnia, ff. de procur. gloss. in cap. 2. in verbo suspectus, de procur. in 6. potest solum petere, vt cognoscatur, an fuerit legitime reuocatus, & quod cognoscatur causa suspicionis, & an iuste fuerit reuocatus, ad saluandum honorem, Card. in Clem. Procuratorem, de procur.

244 Tacite etiam absque causa ꝑ reuocari potest, Cassad. decis. 2. de appell. quæ tacita reuocatio in quocunque multipliciter contingit, putā ꝑ ex mutatione status Procura-

245 toris, aut ipsius Domini in peius, quouis modo succedat, & quia forsā efficitur criminofus, Vant. vbi supra num. 175. vel etiam

246 in melius, vt in hærede; Si enim sit ꝑ status differentis à persona defuncti, vt quia pupillus, Ecclesia, vel furiosus, Procurator de-

functi,

functi, eo ipso censetur reuocatus, absque alia reuocatione, etiam in casibus, in quibus alias duraret. *Dec. post alios in l. rogati, §. si fugitiui, ff. si cert. pet. Gallef. in dicto tract. quest. 2. num. 5. fol. 135.*

Per mortem quoque mandantis reuocatur, l. 4. ff. locat. & cap. si gratiose, ubi gloss. de rescript. in 6. Et hoc euenit non solum per mortem naturalem; sed etiam per mortem ciuilem, ut puta per libertatis amissionem, capitis diminutionem, ingressum Religionis, & similia; in tantum, quod si cessio, vel amissio rei litigiosæ fuit ante sententiam, & deinde feratur sententia, non potest Procurator ab ea appellare, si habuit notitiam reuocationis. *Cassador. decif. 2. de procur. Vant. ubi supra de inhab. ex def. mand. num. 168. cum seq.*

Quando Procurator est constitutus à Prelato, vel Rectore Ecclesiæ nomine ipsius ipsius Ecclesiæ, & re non integra: secus si esset constitutus nomine proprio; quia tunc re non integra, non reuocaretur. *Clem. fin. de procur. ubi Card. latet nu. 6. declarat, quando res dicatur integra, & quando Procurator dicatur constitutus nomine proprio, vel Ecclesiæ, Rot. decif. 28. & seq. de procur. in nou. libet contrarium tenuerit Guidopap. decif. 547. ubi etiam vult dictam Clem. procedere solum in Actore, & non in Reo.*

Fallit tamen dicta regula, si expirationis mandati, primo in Procuratore ad resignandum, qui si ante obitum constituentis faciat aliquem actum denotantem consensum, ut puta porrigendo supplicationem, vel aliud simile, potest non solum post obitum resignantis consensum prestare, sed etiam potest cogi ad illum prestandum. *Cassador. decif. 1. de renunc.*

Secundò, in Procuratore constituto super eo, ad quod constitutus præcisè compelli potest, l. fundi venditor, §. item si amicus, ubi gloss. & Castrens. ff. de acquir. possess. cap. si super gratia, de off. deleg. in 6.

Licet per hæredem reuocari possit, ut per Alex. & alios in dicto §. item si amicus, Gall. in dicto fol. 135.

Tertiò, in Procuratore, si cuius constitutio censetur post mortem, l. mortis causa, §. Titia, ff. de donat. caus. mort. l. si verò non remanuerandi, §. fin. cum l. seq. ff. mand. licet enim per constituentem potest reuocari non potuit, hæres tamen posset reuocare, gloss. in l. sed interim, §. si uxor. primo, ff. de donat. inter vir. & uxor. Felin. & Dec. in cap. relatum extr. de of. deleg. Gallef. dicta quest. 12. dicto fol. 135.

Quartò, in Procuratore constituto in obligatione Camerali ad conficiendum debitum, & ut antiquitas solebat fieri: sicut enim non potest per Dominum reuocari; ita

Praxis Camilli Capucij.

non finitur morte mandantis, & in hoc est magis priuilegiatus ceteris, quod hæres non potest eum reuocare, saltem de stylo, ut notat Gale. dicto fol. 135.

2263 Mandatum etiam extrajudiciale finitur morte mandantis re integra, l. mandatum, C. mandati, præterquam in quatuor casibus.

263 Primo in mandato ad pias causas: secundò fauore dotis: tertio fauore mandatarij, quando mandatum post mortem de sui natura est expeditibile: quartò, quando in mandato sit mentio de duratione post mortem, *Felin. in cap. relatum, in princ. extr. de off. deleg.*

Tacite similiter reuocatur Procurator,

164 & Dominus si litis effectus, si Dominus veniat ad causam, eamque pertrahet simpliciter non animo assistendi, dummodo alias ipsius præsentia non sit necessaria, cap. si quando, de procur. in 6. si tamen actus, qui

265 expeditur, sit nisi ex alijs coniecturis colligit de voluntate Domini, volentis reuocari, non inducitur reuocatio, *Rot. decif. 21. & 31. de procur. in antiq. & in cap. ex parte decani, in fin. extr. de rescript.*

Per constitutionem quoque secundi Procuratoris inducitur reuocatio primi, nisi Dominus contrarium protestetur, cap. si quem de procur. in 6. *Rot. decif. 20. eodem tit. in nou.*

267 etiam si secundus non sit acceptus, dummodo specialiter ad causam primi constituantur: Si enim primus esset constitutus ad omnia specialiter, & secundus ad omnes causas generaliter, secus esset, *Vant. ubi sup. num. 164. & si primus fuit deputatus ad vniuersitatem negotiorum, & postea deputatur alter ad aliquod negotium particulare, per secundi deputationem prior non dicitur reuocatus, ut in Ianuen. Canonicatus 31. Maij 1648. coram R. P. D. Gbistlerio inter. vagante.*

268 Constituti etiam ad certum tempus, vel sub certa conditione, adueniente tempore, vel conditione mandatum expirat. *Vant. ibidem.*

269 Potest autem reuocari Procurator, non solum per constituentem, & sed etiam per eius hæredem; imò in multis casibus hæres potest reuocare & Procuratorem, quem non potest reuocare constituents, ut per gloss. in l. sed interim, §. si uxor, de donat. inter vir. & uxor. quando non sit constitutus ad commodum tertij, quia tunc sicuti Dominus, ita & hæres eum reuocare non potest, prout in obligatione in forma Camere, de qua supra, Bald. in l. id quod, C. de Episcopis, & Clericis. *Ruin. conf. 7. vol. 2. Gallef. dicta quest. 23. fol. 139.*

Substitutus etiã vigore facultatis substitutiendi, si habet facultatem renocandi in

- eadem mandato, potest substitutum reuocare; & si substitutio non tenet, potest substitutus litem prosecui; *cap. is, qui, de procur.*
- 274 *in 6. & ibi Gemin.* nisi in totum est tradiderit vices suas, quia tunc etiam re integra etiam si in suo mandato haberet facultatem substitutiendi cum clausula, procuratorio in suo robore permanente, non potest causam reassumere, *Disignet. decis. 11. de procur.*
- 275 Procurator constitutus, & per Conuenerunt, potest per solum Abbatem reuocari. *Gemin. in cap. pretium, num. 15. de test. in 6.*
- 276 Quando mandatam reddatur nullum, vel non subsistat, vide *V. ant. de nullit. tit. de mod. & ordin. iud. proc. num. 5.*

De nullitate ex defectu mandati.

Artic. XI.

- 277 Qua requirant mandata, si fiant, & quando reddantur nulla.
- 278 Mandatum, quando probatur per testes presentes processui, necessaria non interuenisse.
- 279 Nullitas mandati est infauibilis, quia deficit consensus.
- 280 Si Princeps suppleat omnes defectus ex certa scientia, & plenitudine potestatis, attamen non presumitur sanare defectum mandati.
- 281 Nullitas mandati non comprehenditur in statuto prohibente, dicere de nullitate etiam aduersus tres conformes.
- 282 Litteris Papa assentientis, resignationem fuisse factam in eius manibus, an liceat.
- 283 Si dubitetur de falsitate mandati, cum quo fuit beneficium resignatum, datur commissio praefixionis termini resignatario ad docendum.
- 284 Commissio admissionis ad probandum contra litteras, cum clausula confitto de falsitate mandati, quando concedatur falsa resignatione.
- 285 Regens Cancellaria habet auctoritatem cognoscendi mandata resignationum.
- 286 Nullitas mandati in resignatione, an possit opponi, etiam usque ad centum annos. Si Dominus opponat nullitatem gestorum per Procuratorem, tunc talis legitimatio ei non obstat. *ibid.*
- 287 Aduersus nullitatem mandati, non admittitur prescriptio.
- 288 Solemnitates mandati, non presumuntur extrinsecus peruenisse.
- 289 Eoque ipso dicitur adesse nullitas, quando non constat de mandato, praeterquam in sententia, vel laudo 70. vel 90. annorum.
- 290 Mandatum, quando ex longo tempore presumatur, Sententia enuncians aliquem Procuratorem, an probet esse talem. *ibid.*
- 291 In actu requirentis mandatum speciale, non presumitur tales actus praefecisse, nisi specialitas enuncietur.

- 292 Si mandatum enuncietur in aliquo actu inter diuersas personas, non probat, nisi illius tenor inferatur.
- 293 Exceptio mandati debet opponi ante litem contestationem.
- 294 Procurator, si semel ostendit mandatum, & pari nihil opponat, non taceat amplius exhibere.
- 295 Dominus, si approbavit Procuratorem per alius positum, non potest eius mandatum impugnare.
- 296 Mulier approbans Procuratorem, etiam sine solemnitatibus, non potest amplius eum contestari.
- 297 Appellatio interposita a Procuratore tempore debito sine mandato, suscipitur, si ratificetur a Domino.
- 298 Gestis per falsum Procuratorem, sunt nulla.
- 299 Gestis in audientia Principis, si ratificentur a Domino, valent.
- 300 Duo Procuratores non in solidum, alter sine altero admitti non potest.
- 301 Procuratores si sint in solidum constituti, altero acceptante, alter non potest amplius se intrinsecus, nisi adsit clausula, quod non sit melior conditio occupantis.
- 302 Processus factus per alterum ex Procuratoribus in solidum constitutis, valet.
- 303 De iure mandatum debet prodire in principio litem, secus de stilo.
- 304 Si semel producat in insufficientem, & deinde sufficientem mandatum, processus non suscipitur.

Qua requirant mandata, si fiant, & tunc reddantur nulla, & quod satis est explicare, quod non constat de mandato, *V. ant. dicto cap. de nullit. ex defect. mand. num. 62.*

278 Etiam potest probari per testes, & qui fuerunt praesentes processui, talia necessaria, non fuisse facta, *V. ant. cap. de quo, & quibus mod. null. pro. poss. num. 13. & 19.*

279 Huiusmodi nullitas est infauibilis, & quia deficit consensus, qui neque per Papam suppleri potest, praecipue si mandatum fuit reuocatum, *D. D. in cap. per venerabilem, ex. qui fil. sui legitimi, cap. in nostra, extr. de procur. l. licet, C. eodem. Staphil. de litteris in 2. dicto cap. 4. num. 6. in fine, & num. 7. fol. 380. & Gemin. in dicto cap. fol. 166. col. 2.*

Si autem Princeps suppleat omnes defectus & etiam ex certa scientia, & plenitudine potestatis, attamen non presumitur sanare istum defectum, cum sit iuris naturalis, *Staphil. dicto cap. 4. fol. 381.*

Et huiusmodi nullitas non comprehenditur & in statuto, vel rescripto prohibente, dicere de nullitate, etiam aduersus tres conformes, *V. ant. 6. qui possit dic. de nullit. in 41.*

282 Ideo licet regulariter stet & litteris Papae assentientis resignationem fuisse factam.

in eius manibus, *Clem. distictis, de prob.* Si tamen dubitetur ꝑ de falsitate mandati, cum quo fuit resignatum beneficium, datur commissio permissiois termini resignatio ad docendum, quod mandato ꝑ vti velit; Et an ex eo resignatio facta fuerit, & possit precedi commissio admissiois ad probandum contra litteras, cum clausula, confitito de falsitate mandati, licet soleant huiusmodi commissiones signari arbitrio Iudicis, idem *Stephil, cap. 8. fol. 296. num. 12.*

Hodie vero huiusmodi ꝑ differentiâ dignoscuntur apud Regentem Cancellariæ, qui habet auctoritatem super huiusmodi, *in Constit. 7. Martini V. bull. nou. tom. 1. folio 239. constit. 34. Clem. 7. distictio tom. 1. fol. 302. constit. 54. Pij IV. eodem bull. tom. 2. fol. 54. constit. 84. & 90. Pij V. tom. eodem fol. 221. & 229.*

Potesque huiusmodi nullitas ꝑ opponi quandocunque, etiam vsque ad centum annos, nisi persone litigatorum fuissent per sententiam Iudicis expresse legitimize, nisi Dominus opponat nullitatem gestorum per suum assertum Procuratorem, quia tunc huiusmodi legitimatio ei non obitaret, *Vant. cap. quib. mod. null. san. poss. num. 91. & 93.*

Nec aduersus huiusmodi nullitatem admittitur prescriptio, vt per *Vant. distictio cap. de null. ex defectu mand. num. 57.*

Neque mandati solemnitas, ꝑ sicuti alie solemnitates extrinsecæ, præsumitur interuenisse, nisi probetur, *ad text. in l. sciendum. ff. de verb. oblig. eoque ipso dicitur adesse,*

quando non constat de eo, ꝑ præterquam in sententia, vel laudo antiquo 70. vel 90. annorum; Præsumitur enim in tali sententia tunc adfuisse mandati, & in laudo præcessisse compromissum, quamuis producat sine processu; præcipue si in eis enuncietur; quamuis ineptè. *Cassad. decis. 3. de procur. Gemm. in distictio cap. fol. 167.*

An autem ex longo tempore ꝑ præsumatur mandatum, est videndum *Boer. decis. 281. & de hoc,* quando sententia enunciat aliquem esse Procuratorem, an probet, *Felin. in cap. cum in iure, extr. de off. deleg.*

In actu vero requirente mandatum ꝑ speciale, non præsumitur talis actus præcessisse, nisi etiam specialitas enuncietur, *Put. decis. 4. de procur.*

Similiter, si mandatum enuncietur in aliquo actu, ꝑ seu scriptura, inter diuersas personas confecta, non probat, nisi illius tenor inferatur, vt supra dixi, & addo *Boer. distictio decis. 281. Vant. cap. de nullit. ex defectu mand. num. 71.*

Exceptio tamen mandati ꝑ debet opponi ante litem contestationem, non autem postea; Qui enim non opponit censetur ap-

probasse personam, & si Procurator semel ostendit mandatum, & pars nihil opponat, non tenetur amplius exhibere, *Felin. in distictio cap. cum in iure, in fin. extr. de off. deleg. Vant. ibidem num. 63.*

Idque fortius euenit in eo, ꝑ qui procuratorem vti talem approbaue per actus posituios, quia non potest eius mandatum amplius impugnare: quod ꝑ procedit etiam,

contra mulierem approbantem, etiam sine solemnitatibus, quia non potest amplius controvertere mandatum, *ut in distictio Romana subbasilaniensis de Alexij, 15. May 1648. coram R. P. D. Cerro, inter volantes.*

Appellatio quoque tempore ꝑ debito interposita à Procureatore sine mandato, sustinetur si ratificetur à Domino, cum constitutione, vel cum ratificatione gestorum, *Rot. decis. 56. de appell. in antiq.*

Gesta etiam per falsum ꝑ Procuratorem, sunt nulla; sed licet possent puniri tanquam falsus Procurator, *disignet. decis. 2. de procur.* tamen si gesta per ipsum, ꝑ præcipue in audientia Principis, ratificentur à Domino, valent. *Et si Procurator ff. quod quisque iur. Felin. in cap. nonnulli, s. sunt, & alij, extra de rescriptis.*

Ex duobus procuratoribus simul constitutis, non in solidum, alter ꝑ sine altero admittitur non potest, & si sint in solidum constituti, altero ꝑ occupante, alter non potest amplius se intromittere, nisi in mandato adit clausula, quod non sit melior conditio occupantis; quia tunc potest alter, prosequi negocium inchoatum ab altero, & sic inuicem se adiunare, dummodo prior non substituerit, *cap. si duo de procur. in 6.*

De stilo tamen, processus factus ꝑ per alterum ex procuratoribus non in solidum constitutis, valet, *Rot. decis. 3. de procur. in nou. Vant. distictio cap. de procur. in fin.*

Licet etiam de iure debeat ꝑ mandatum in principio litis produci, de stilo tamen, etiam si producat post sententiam, processus factus, tenet *Rot. decis. 7. in fin. de procur. in nou. & decis. 19. eodem in antiq.*

Dummodo semel productum ꝑ non fuerit insufficiens, quia tunc non sustineretur processus, quamuis deinde mandatum sufficiens producat, *Put. decis. 6. eodem tit.*

Alia de Procuratore in genere.

Artic. XII.

Procurator cum clausula, ad faciendum, quod sibi placet, tenetur de negligentia, & dolo.

Magistri domus locorum piorum, censentur habere speciale mandatum, vti tutores, & curatores, & specialiter deputati.

- 307 *Quæ clausula sint necessaria in mandato pro-*
curat.
- 308 *Mandatum factum cum clausula, releuans, &c.*
& coram quibuscunque Iudicibus, &c. non ex-
pirat in prima instantia.
- 309 *Secus, si quod mandatum producat post sen-*
tentiam, si de eo non fuit oppositum.
- 310 *Secus, si fuit oppositum ante sententiam.*
- 311 *Si Procurator discedat à Curia, debet amicum*
substituere, & substitutionem deducere ad no-
titiam partis.
- 312 *Alias enim proceditur contra ipsum per contra-*
dictas.
- 313 *Si Procurator moriatur in Curia, proceditur per*
contradictas etiam si non insinuetur principali.
- 314 *Quale salarium debeatur Procuratori.*
- 315 *Procuratori constituto ad lites, debetur sala-*
rium etiam non conuentum.
- 316 *Quæ titus salary, vs plurimum remittitur arbi-*
trio Iudicis.
- 317 *Rota aliquando salarium tractauit, ad rationem*
sententiarum 12. pro quolibet mense.
- 318 *Quale salarium debeatur sollicitatori, pro quo-*
libet mense.
- 319 *Procuratores, quando sint potiores, & prefe-*
rantur.
- 320 *Procuratores sicuti volum sibi ipsis satisfieri, ita*
debent esse cauti in adimplendo eorum munus.
- 321 *Procuratores, si exegerint pecunias principalis,*
tenentur de stilo Signaturæ, etiam executioni.
- 322 *Callidi litigatores, aliquando ad effectum euitan-*
di contra se patrocinium alienius speciebiles
Procuratores, procurant in principio causa il-
lum allicere.
- 323 *Et alterius utuntur opera.*
- 324 *Vt euenit egregio viro Camillo Adriano, cuius*
memoria viuet in æternum.
- 325 *Procurator, & sollicitator, non potest cogi ad se*
examinandum contra suum clientem.
- 305 **Q**uando autem constitutus cum clausu-
la, ad faciendum; quod sibi placet, te-
neatur de negligentia, & dolo, vi-
denda est Rota in Meluitana redditionis ra-
tionis, 14. May 1649. coram Reuerendissimo
D. Lunozetto Decano, inter volantes, & To-
mat. 137. & 215.
- An etiam magistri domus locorum pio-
rum ꝑ censetur habere mandatum speciale,
306 & possint Dominis præiudicare, Rota resol-
uit esse ad instar tutorum, & curatorum, &
Procuratorum, & posse liberè disponere,
tantumquam specialiter deputati, & cum spe-
ciali mandato, & dictis locis præiudicare,
ut in Romana precu grani, 14. Decembr. 1648.
& 14. February eiusdem anni coram R. P. D.
Meltio, inter vagantes. Ad exigendum tamen
sortem principalem censum requiri speciale,
dicit Tomat. decif. 263. tom. 2.
- 307 **Q**uæ clausulæ sint necessariæ in manda-

to Procurat, indicantur à Rota in Romana
præfensa absolutiois, 15. Iuny 1646. coram
eodem R. P. D. Merlino, apud Zaseb. decif. 165.

- 308 **Q**uod autem mandatum procurat factum
cum clausula, releuans, &c. & cum clausula
coram quibuscunque Iudicibus, &c. non
dicatur expirare in prima instantia, sed du-
rare etiam in secunda, vt dixi supra; quodque
possit contra eum procedi etiam post mor-
tem constituentis, dicit Rota in Faentina fide-
infionis seu liberationis à molestijs 1. Jul. 1650.
coram R. P. D. Albergato, inter volantes; sed
quod factum cum clausula, cum libera, non
det facultatem donandi, tenet Tomat. de-
cif. 290. disto tom. 2.

- 309 **E**t quod satis sit, ꝑ quod mandatum pro-
ducatur etiam post sententiam, si antea de
eo non fuit oppositum, dicitur in Romana
fideicommissi, de Capite ferreo, 19. Febr. 1636.
coram Eminentissimo D. Cardinali meo Corrado,
310 apud Merlino de leg. decif. 150. secus autem, si
fuit ante sententiam oppositum de eo, quia
illius productio postea nihil operatur: bene
verum est, quod ad saluandam sententiam,
attenduntur coniecturæ, & præsumptiones
inducentes taciturnit in dicta Romana Ca-
bus, 9. Iuny 1649. coram R. P. D. Arguelles, post
Labyr. reditorum.

- Ne autem in fine huius capiteuli, sine mo-
nitione ꝑ recedamus, cautos esse debet pro-
curator, quodsi aliquando à Curia disce-
dat, debet amicum substituere, & substi-
tutionem deducere ad notitiam partis ad-
uersæ, ne animi eius recreatio clienti præ-
iudicium afferat, ꝑ posset enim contra eum
procedi per contradiclas, idemque eueniet,
313 quando ꝑ procurator contrarius, qui pro-
ducit iura, decessit, etiam quod non fuerit
intimata mors illius principali: casus re-
peritur decisis in vtroque, in Perusina bonioris,
23. Iuny 1651. coram R. P. D. Celso, inter vo-
lantes. Si autem ægrotabit Index succurret
causæ cum aliqua superfluetoria, Tomat. de-
cif. 222. disto tom. 2.

- 314 **Q**uale autem salarium ꝑ debeatur Procura-
tori, est maxima controuersia inter DD.
In curia tamen questio videtur subleuata,
quia licet alibi salarium non conuentum non
debeatur, hic tamen fallit, quia viget con-
suetudo locandi, & respectuè conduendi
opercas, & soluendi salaria, vt considerat Ro-
ta in Oueten. mercedis, 13. Decembris 1695.
coram bon. mem. Coccino, decif. 117. par. 2. recent.

- Quod in specie viget in procuratore ad
lites, ꝑ quia illi debetur etiam salarium non
conuentum, vt consuluit Natta cons. 376.
num. 1. Quod etiam sensit Rota in Tolotana
mercedis, 14. May 1608. quam refert Granur.
Theorem. 12. num. 9. & in alijs casibus relatis.
315 in Ofsen. salary, 21. May 1610. coram bo. me.
Cardi-

Cardinali Lancellotto, decif. 338. p. 1. recentior.

316 Difficultas erit in quantitate, & ideo vt plurimum remittitur arbitrio Iudicis, habito respectu ad laborem in causa factum, quod dixit *Rota in Romana Palati, 17. Nouembris 1568. coram bon. mem. Cardinali Seraphino, & in Valentina salarij, 21. Februar. 1611. coram bon. mem. Marquemontio, inter volentes.*

317 Et in specie Rota aliquando salarium huiusmodi taxauit ad rationem scutor. 12. pro quolibet mense, vt in *Romana restitutionis in integrum, 1. Iulij 1609. coram bon. mem. Ottembergo, in folio. Aliquando ad rationem scutorum octo cum dimidio, vt in Valentina salarij, 21. Februarij 1611. coram dicto Marquemontio, decif. 291. par. 1. recens. & nunquam quod viderim, ad minus, quam scutorum septem, pro quolibet mense, vt de mente *Rota, coram Sermiento, 30. Aprilis 1568. refert dict. Granus, dicto Theorem. 12. num. 9. post med. Est & alter modus soluendi honorarium ad regulam laborum, vt puta pro visione scripturarum, & processuum scutorum aureum, pro quolibet centenario foliorum processus, & scuta duo auri pro informatione in scriptis, & totidem pro qualibet informatione vocali. De his loquitur Romanus modernus, in appendice ad D. Gratiosum Vbertum, sub titulo, Instruendo pro agentibus, & ista est praxis fere ordinaria, tractandi Procuratores, & Aduocatos Romanæ Curie.**

318 Quantum autem debeat solui & sollicitatori quolibet mense recurrendum, est ad *Rot. in Visbonen. professionis, 27. Martij 1637. coram bon. mem. Carillo, decif. 644. par. 4. tom. 3. recent. vbi fuit taxatum illi salarium in scutis duobus, quolibet mense.*

319 In istis verò salarijs, & si procuratores seruauerunt pro tuncda hereditate, habent hypothecam tacitam, sunt potiores, & præferuntur omnino creditoribus quantumvis priuilegiatis, etiam rei frumentariæ, & alimentariæ, nec coguntur, vt alij solent in concursu caute de restituendo prioribus, & posterioribus, & contribuendo cum æqualibus, quia dicuntur conseruare bona, vt dixit *Rota in Romana salarij, 1. Iulij 1569. coram Corradino apud Fensom. decif. 60.*

320 Sed sicuti volunt sibi ipsis satisfieri, & ita debent esse cuncti in adimplendo eorum munus diligenter, secus enim tenentur de negligentia, & de dolo, vt aduertit *Rota in Meluitana redditionis rationis, 14. May 1649. coram Reuerendissimo D. meo Dmotto, inter vagantes.*

321 Et si exegerunt pecuniæ & principalis, itenentur illi de Rito Signaturæ, etiam executivæ, vt cõsiderant *Adden. ad Londonif. dec. 518. n. 10.*

321 Quia etiam sæpe euenit, & quod aliquando callidi litigatores ad effectum cuirandi contra se patrocinium alicuius spectabilis Procuratoris, curant in principio causæ illum allicere pro sua parte, & facere vt semel scribat pro eorum parte, posteaque illum deserunt; & alterius vntur opera; & si veniet casus, quod derelictus accipiat pro defensione contrarij, non dicitur præuicator, vt euenit egregio viro, & quondam Camillo Adriano, cuius memoria semper erit venerabilis, & iure merito DD. de Rota, pro tutela honoris tanti viri approbarunt susceptionem patrocinij ab ipso factam in fauorem alterius partis, vt in *Romana patrocini, 15. Decembris. 1632. coram bon. mem. Coccino, inter volentes.*

An autem Procurator, & sollicitator possit cogi & ad se examinandum contra suum clientem, vide negatiuam in *Romana hereditatis de Agazzarys, 14. Ianuarij 1622. coram bon. mem. Remboldo, decif. 334. tom. 2. par. 3. recentior.*

Quas regulas debeat seruare in formando commissiones.

Artic. XIII.

326 In Curia causæ ciuiles committuntur Prelatis, vel Rota,
327 Causæ criminales, quibus committantur.
328 Causa extra curiam, committuntur constitutis in dignitate ecclesiastica.
329 Idem si fiat subdelegatio, vel subrogatio.
330 Si committatur simplici clerico, quando processus valeat.
331 Hodie committuntur iuxta formam Concilij.
332 Laici non sunt capaces causarum spiritualium, & ecclesiasticarum.
333 In quo foro, & loco debeant committi.
334 Declara in quibus procedat.
335 Et in qua actione, & casu procedat.
336 An perhorrescentia trabat ream extra forum, & per quot dictas.
337 Quid sit exprimendum in commissione, vt sustineatur.
338 Interesse expressio, quando sit necessaria.
339 Commissio in causa priuationis beneficij, ad cuius instantiam concedatur.
340 An sufficiat interesse de futuro.
341 Fideicommissarius ante diem agens, an obtineat commissionem.
342 Agens pro cautione de restituendo fideicommissum, obtinebit.
343 Vocatus sub conditione, quando possit agere.
344 Quid sit exprimendum in commissione causæ beneficiæ.
345 Commissio non extenditur ad non nominatos, & non expressos.

- 346 Et si non adest clausula in iure, & in factis, non potest dari inhibicio extra *Frhem.*
- 347 Secus in Auditoribus *Rote.*
- 348 *Frus* commissionis debet esse infra annum.
- 349 Subreptio, & obreptio vitia commissionis.
- 350 Quid sit subreptio.
- 351 Quare dicatur subreptio.
- 352 Subreptio, quando vitiet rescriptum.
- 353 Quando vitietur.
- 354 Commissio pluribus narratis in parte non veris, an sustineatur.
- 355 Commissio subreptitia, non est ipso iure nulla.
- 356 Avocatoria subreptitia, est ipso iure nulla.
- 357 Subreptio allegari potest dilatorie, & peremptorie, & quomodo.
- 358 Taciturnitas non vitiat rescriptum.
- 359 Declara habere locum extra Curiam, non autem in Curia, & quare.

- H**is praeognitis reliquum est, ut videamus de modo, quem Procurator servare debet in formando primò commissiones, & deinde informationem faciendam Iudicis instruendum. Respectu commissionis, præter ea quæ dicimus infra tit. de commissionibus, debet advertere, quod si agit in Curia, non debet petere causam committi alteri, ꝑ quam alicui Prælati, vel Rotæ Auditori, nisi ageretur in gradu appellationis in causa criminali; quia tunc de stilo, solet impetrari directa, vel Senatori Urbis, vel eius ꝑ Iudici criminali, vel Iudici criminali Curie Burgi, vel Gubernatori aut alicui ex suis Locumtenentibus, vel alteri personæ seculari iudicium in Curia exercenti ordinariam iurisdictionem, ut vult *constit. 71. Paul. 1. super reformatiis de Iudicibus crim. Urbis.* Si verò agitur de causa extra Curiam, illa ꝑ non potest committi, nisi personæ ecclesiasticæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, ad formam *cap. statum, de rescript. in 6. & Clem. & si principalis, eodem tit.* quod etiam observabit, si petat aliquem ꝑ subdelegari, vel subrogari, quia semper sunt observandi dicti Textus; quod in tantum est verum, quod si causa committeretur simplici clerico, ꝑ nisi appareret, id factum fuisse de certa scientia Papæ, processus non valeret, quod quomodo procedat, dicit *Pani. de nullis ex defect. iurisdic. deleg. num. 53.* Quinimo, nec sufficeret illum habere qualitates dicti *cap. statum, & Clem.*
- 331 & si principalis, nisi ꝑ etiam servaretur, quod mandat *Concil. Trident. sess. 25. cap. 10.* Laicis autem, nec per imaginationem committuntur, neque per delegationem reniuntur cause spirituales, ꝑ vel inter personas Ecclesiasticas mortuas, neque de consensu partium, *cap. de cernimus, extra de iudic. & cap. si diligenti, eod. tit., ad quod est videndus Felin.*

in *cap. cum sit, extra de foro comp. & Franc. in cap. cum tu nobis, num. 4. extra de appell. & quæ dixi supra tit. de Iudice, & eius iurisdictione.*

- Aduerter insuper petere, quod causa committatur in loco, ꝑ & foro Rei conuerti, quia Actor sequi debet forum Rei, *lauris ordinem, C. de iurisdic. omni. Iud. cap. si diligenti, & cap. si contra clericum, extra de foro comp.* Quod procedit dummodo Reus sit necessarius, ꝑ non autem voluntarius; & quando quis citatur quatenus sua putauerit interesse, tunc enim tenetur comparere coram Iudice Actoris etiam seculari, etiam si citatus sit clericus, *lasc. post alios in l. testamento, C. de testam. Dec. in cap. cum inter num. 16. extra de except.*
- 335 Sed hoc habet locum in actione ꝑ personali, quia si ageretur in actione reali, iudicium esset instituendum in loco, ubi res sita reperitur, quia ratione rei dicitur forum sortiri, *l. fin. C. ubi in rem alio.*
- Ratione etiam contrarius, si forum sortitus fuerit reus, conueniet ibidem, ad quod videnda est *glos. fin. in cap. 1. §. nec etiam, & §. fin. in verbo contrahentes, de for. comp. in 6.*
- Quod cessat aliquando ratione perhorrentie, ꝑ quia scilicet actor dubitat de potentia sui Aduersarii; & hoc casu committitur viciniori, vel alteri; dummodo reus non trahatur extra suum forum ultra vnam dietam, ut vult Constitutio Bonifacii VIII. & ex commissione Concilii Generalis ultra duas dietas à fine suæ Diocesis computandas, ut *dicto cap. statum, §. cum verò de rescript. in 8. cap. nonnulli, extra eodem tit.* Huiusmodi autem rigori Signatura derogat per clausulam, dummodo non ultra tres dietas, ac facultate derogandi, ut dicit *Staphil. de liter. in l. cap. 13. fol. 307.*
- 337 Commissio autem facilliter ꝑ componi potest, in illa enim debet exprimi nomen Iudicis, Actoris, & Rei, & causa super qua lis vertitur, vel vertenda est, cum instantia si est prima, aut ulterior; & in summa est facienda brevis facti narratio, alias rescriptum vitaretur, ut de his est *Textus in cap. forum, extra de verb. signific. & post alios Gomes. in cap. presentiam, num. 4. de resib. in 6. & de hac materia videndus est latè Felin. in cap. super literis, num. 8. extra de rescript.*
- Neque sufficeret, quia debet exprimi etiam quid interlit, quia secus, qui non habet interesse, ꝑ audiri non potest, *cap. veniens, extra de resib. & hæ exceptio impedit litis ingreßum, cap. non solum, 2. quasi. 6. l. non solent. ff. de appell. recip.*
- 338 Quinimo, si ex lectura non constabit de interesse, reijcietur commissio, *Abb. in cap. ex parte, extra de foro comp. Rom. consil. 499. Staphil. de liter. in l. cap. 19. fol. 333.*

Et hoc potest tam in profanis, quam in beneficiis, *glos. fin. in cap. post elect. extra de conc. praben.*

Nec sufficeret, quod aduersario obesset nisi petenti prodesset, *l. si fundo. ff. de rei vend. Staphil. cap. 14. fol. 312.*

Exemplum erit in causa priuationis beneficii ob non solutam ꝑ pensionem, non enim datur commissio ad alterius instantiam, quasi pensionarii, cuius interest, *Staphil. cap. 15. fol. 318.*

Nec esset satis interesse de futuro, ꝑ sed debet exprimi de presenti: nec sufficeret, quod ius constitueret in euentu, & contingentia, quia super iure de futuro iudex moueri non potest, *l. nam quemadmodum. ff. de iudi.*

Pro exemplo deseruit fideicommissarius, qui si vult agere ante ꝑ diem fideicommissi, vt declarantur aliqua bona ob noxia restitutioni, non audietur, quia huiusmodi iudicium potest esse elusorium, si credimus Ario Pinello in l. 1. in 3. par. num. 78. C. de bon. matera.

Sed declara, quod si vocatus agit contra grauatum (dummodo ille non sit in primo gradu) pro cautione ꝑ de restituendo fideicommissum, obtinebit commissionem, quia interesse illi non cauet est de presenti, si enim non præstaret cautio, datur immisio, vt in Romana fideicommissi de Sabelis 10. Aprilis 1628. coram bo. me. Cardinali Virili.

Aliud exemplum erit in eo, qui vocatus est sub conditione, ꝑ iste enim videtur cedere actione, & commissionem obtinere non potest, nisi conditio purificetur, *Cagnol. in l. in omnibus obligationibus, nu. 68. de regul. iur.*

In causa beneficii, non sufficit exprimere in genere beneficium, nisi illud in specie describatur, ꝑ & constaret de corpore ipsius, ita quod si in eadem Ecclesia sint plura beneficia similia, dignosci possit, quale est illud, quod est in lite; ne per vnicam commissionem detur occasio molestandi plures personas: & ideo solemus dicere in commissione super beneficio, sub inuocatione talis Sæcra intali Ecclesia, quod vacauit per obitum talis; & potest etiam poni nomen intrusi, & commissio non extendetur ad alias

personas, ꝑ causas, res, & beneficia, præter expressa, cap. 1. & 9. extra de off. delegat. l. si tibi, §. si paries, & l. si vnus, §. ante omnia, ff. de pact. quia est stricti iuris cap. 1. & 9. de off. deleg. Ex quo etiam oritur, quod si in commissione non ponitur clausula illa ꝑ cum facultate inhibendi in Curia, & extra, Prælatum non posset inhibere extra Curiam, cap. cum dilectus, de rescript. & inquit Decian. conf. 33. num. 6. quod secus erit ꝑ in Auditore Rotæ, quia etiã deficientia dicta clausula

Præxis Camilli Capucij.

la, potest inhibere, Rot. decis. 1. de procur. in non. Cassad. decis. 4. de rescript.

Cauere adhuc debet patronus, postquam obtinuit commissiõem, non permittere, quod labatur annus, quia si labitur à die, qua potuit vti, commissio euanesceit, cap. plerumque extra de rescript. & Felin. in cap. causam, que num. 20. extra eodem tit.

Et debebit bene aduertere non obtinere commissionem per viam ꝑ subreptionis, vel obreptionis, quia male faceret, illaque vti non posset: subreptitia autem diceretur, si ꝑ vtendo inuolucro verborum, vel callide, aut erroneè loquendo, obtineret rescriptum, quod alias non obtineret: illud enim, hac ratione non procederet ex mera,

& deliberata ꝑ Principis voluntate, vt inquit Felin. in cap. cum dilectus, n. 2. & in cap. ad audientiam, nu. 13. extra de rescript. & quomodo dicatur subreptio, vel obreptio, docet Felin. in dicto cap. ad audientiam, num. 15.

In litibus est aduertendum, quod subreptio dolosa vitiat ꝑ in totum, si verò procedit ex ignorantia, vel simplicitate, non vitiat, nisi in quantum fuit causa concessionis, cap. super litteris, vbi Felin. num. 2. extra de rescript.

Sciendum est etiam, quod si illa, quæ narrantur, in parte sunt falsa, ꝑ & ex veris potest sequi conclusio, & effectus desideratus, valet commissio, cap. si proponente, iuncta glos. extra de rescript. Rot. decis. 7. eodem tit. in nou.

Si in commissione plura narrantur, quorum quodlibet sufficit ꝑ ad probandam intentionem impetrantis, nisi assumpserit in se onus omnia probandi, vel vnum veniat qualificatiue ad aliud, tunc non tenetur orator omnia probare, cap. exhibitæ, vbi glos. extra de iud. l. fernus, vbi Bartol. ff. de re iud. cap. significauit, vbi Franc. num. 8. extra de appell.

Commissio subreptitia ꝑ non est ipso iure nulla, sed venit euadenda, ope exceptionis, & tribuit iurisdictionem, nisi sit auocatoria, ꝑ quia hæc est nulla ipso iure, & non tribuit iurisdictionem, Cassador. decis. 1. & 2. de rescript. & decis. 2. de appell. V. ant. de nullit. cap. quib. mod. null. san. poss. & videnda est Rot. decis. 6. de rescript. in nou.

Et subreptio allegati potest ꝑ dilatoriè, & peremptoriè. Dilatoriè quidem, vt in cap. ad audientiam 2. iuncta glos. de rescript. Peremptoriè verò, quando opponitur contra ipsam gratiam, vt in cap. si motu proprio de prob. in 6. & potest allegari ante sententiam, non postea, l. peremptorius, C. sent. rescind. non poss. super quo est videndus Iunco, & Abb. in cap. constitutus, de rescript. & Staphil. cap. 6. fol. 284. vers. hinc est, & V. ant. de nullit.

nullos. cap. quot, & intra quot tempus, num. 15.
358 dicitur taciturnitatem non, vitiare rescriptum, & dat rationem, nu. 26. & 53.

Hæc autem quæ diximus de subreptione,
359 & obreptione, habent locum extra Curiam, quia in ipsa Curia nostra non datur de ista exceptione, propter facilem aditum, qui ad Principem haberi potest, propter continuam præsentiam Sanctissimi D. N. Papæ, ut in Calaguritana iurisdictionis de Nagera, 3. Julij 1623. coram clar. mem. Cardinali Vbaldo, & in Spoletana coadiutoria, 5. 13. Martij 1615. coram eodem.

Et Tyrones, qui cupiunt faciliter huiusmodi commissiones componere, poterunt recurrere infra ad titulum de commissionibus, ubi dantur plures formulæ, ex quibus pro facti contingentia suæ poterit satisfacere necessitati.

Quas regulas debetis servare Procurator in bene scribendo, & informando.

Artic. XIV.

360 Probationes quando faciant rem claram.
361 Quotuplex sit questio, & quæ.
362 Questio iuris, in quo sit posita, & quid ex ea oriatur.

363 Questio iuris, ex quibus dilucidetur.
364 Quid oriatur ex facto probato.
365 Quid faciant prudentes procuratores.
366 Leges loquentes de Aduocatis, adaptantur Procuratoribus Romani Curie.

367 Procuratores Curie aquirantur Aduocato de partibus, propter eorum excellentiam, & Tribunal Sacre Rotæ.

368 Procuratores Romana Curie in facto, & in iure germanum sensum explanant.

369 Et recurrunt lege deficiente ad legum interpretes, & ad alios.

370 Fugiant fallaciam logicam.

371 Veniunt variis argumentis.

372 Dicuntur excellentiores, qui in individuo Doctores allegant.

373 In criminalibus quam regulam teneant.

374 Procuratori plus olei quam vini est consumendum.

375 Quale ius præferatur.

376 Procuratores, an & quando debeant uti allegationibus.

377 Qua regula tenenda sit in informationibus in scriptis, & vocalibus.

378 Ex quibus sit discendum bene scribere, remissimè.

Procurator debet modestè scribere, & absque conicijs.

379 Illustrissimus D. Camillus Melius, optimam dedit regulam ad bene scribendum, & informandum.

380 Regula dicti Illustrissimi D. Melij.

381 Utilitas, quæ oritur a dicta regula.

382 Procurator debet oculum firmare ad punctum negotij, & quare.

Sed postquam commissionem obtinuerunt, & fecerunt probationes, quæ factum palam faciant, & atque in tuto, certoque ponant, ut in l. si ex plagis, §. in elio, ff. ad l. Iuliam, cap. Paulus 1. quest. 1. aduertent quod duplex est questio, altera quidem facti, & altera iuris. Questio facti contingit, quando rei propositæ veritatem alter affirmat, & alter negat: quæ probatur artificio, & industria, circumstantijs, coniecturis, atque alijs argumentorum generibus. De hac tamen, certa regula non potest constitui ob communes multiplices locos, ex quibus ingenium probationes depromit.

162 Questio autem iuris in eo est posita, quod ubi de facti veritate constiterit, quaeritur, an ex eo illud ius oriatur, quo Auctor rem sibi competere probare possit, & successuè cõsequatur: & hoc ius accipitur pro titulo, quem Auctor acquirit super facto verificato, vel etiam pro ipsa actione, quæ ortum ducit ab ordinatione Principis, vel legis id statuentis: videlicet, ut ex tali facto actio oriatur, propter quam meum declaratur id, quod in ipsa facti disputatione, meum esse ambiguum erat.

363 Hæc autem questio iuris, vel legibus scriptis, vel non scriptis, vel Senatus Consultis, vel responsis prudentum, prout sunt Rotæ Romanæ decisiones, dilucidatur: sed quia legibus non omnia diffiniuntur, suppletur, quod remanet, ab interpretatione ad similia referendo: cum leges omnes in eandem utilitatem vertantur, l. neque leges, l. non possunt, & l. nam ut ait, ff. de legibus Senatusque Consultis.

Hinc ortæ sumunt allegationes, quibus adhibitis legibus in testimoniū iuris acquisiti, 364 & ex facto probato nobis competentis, nostram intentionem per probationes in iudicio deductas certam facimus, atque ius nostrum corroboramus, vel quodammodo saltem coloramus, cap. inter dilectos, de fid. instrum.

Hinc etiam oritur decertatio inter litigatores, pro qua boni Patroni, & Aduocati prudenter insudant, & ut clientibus profint, eorum causas apud Tribunalia tractant, ambiguitates dirimendo, maximeque cum eorum laude, vitam, spem, & posteror defendendo, l. Aduocati, l. quicquid, & l. sancimus, C. de Aduocatis divers. Iudic. Quæ leges 366 quamvis de Aduocatis videantur loqui, attamen Procuratoribus Romæ practicantibus merito adaptantur, propter excellentiam ipsorum, quia Procuratores & Romanæ

- namque Curie æquiparantur Aduocatis de partibus, præcipue, quando sunt primæ, vel secundæ classis, & in Sacre Rotæ Romanæ Auditorio admissi ad patrocinandum, ex hoc enim maximum decus, & honor refertur, tam propter egregios mores, quam propter doctrinam eximiam, sufficientiæque approbatam à tanto Tribunali, ubi nonnisi cum magno rigore, quamvis laurea insigniti ex improviso denuo examinantur, vt diximus tit. de indic. quando de illo S. Tribonali fecimus mentionem.
- 363 Student ergo in Curia patrocinantes in factis, & in iure rationibus (quæ sunt Animæ legum) verum, & germanum sensum, explanant, earumque mentem obseruant, & congruè interpretantur, *scilicet, & l. benignus, & l. in ambigua, ff. de legibus.* & quia vbique casus legis accomodari non potest, præcurrunt ad interpretes ipsarum legum, ad consulentes, & prout opus, si fortuna ardeat, ad S. Rotæ Tribunalis decisiones, quæ magis communem firman, & ubi textu, repetente, consulente, & Rotæ opinione selicitantur, nil ultra desiderant.
- 370 Logicorum fallacias omnino fugiunt, & naturali distinctione applicationes casuum rei veritati accommodant.
- 371 Multiplicibus argumentis vtuntur, præta à simili, vel dissimili, ubi eadem, vel contraria viget ratio, à maiori, vel minori ratione, ab exceptione ad regulam, à specie ad genus, ab ordine, à seruo ad Monachum, à priuatione ad habitum, ab expresso ad tacitum, à coniunctione duarum legum, à feudo ad emphyteusim, à commodato ad precarium, à legis ad fidei commissa, à contractu ad distractum, à sententia ad transactionem, à libertate, alimentis, & dote, ad piam causam, à fisco ad Ecclesiam, à fisco ad dorem, & à lijs recensitis per Euerardum in sua Topica Iuris, & similibus, quæ quamvis obseruentur vbique, hic tamen frequentior datur occasio, in summa naturalem rationem inquirunt, & illa vtuntur, & si plurium argumentorum congerie possint causam defendere, non omittunt.
- 372 Excelentiores autem ij, qui non simplicibus regulis applicant animum, sed casum in individuo docuum vigilantes reperiunt, & textum vel doctrinam allegant.
- 373 In criminalibus quoque est summopere cauendum tironibus, vt bene processus videant, inditia colligant, illaque factis, & circumstantijs destruant, ad quod plurimum retrahant auxilium à Speculatore, à Farnaccio, & demum à Guazzino ad Reorum defensionem præparatis, & supra modum studeant plus consumere olei, quam vini, Praxis Camilli Capucij.
- 374

- quia noctu lux oritur iuris prudentiæ, & erubescant sine lege loqui, & quidem leges, quæ in foro præualeant, *cap. finali de prescript.*
- 375 & ubi Canones præ desiderantur, vtantur iure ciuili, & sciant ius priuatum iuri communi præferri, hocque in locum deficientis municipalis substitui: hoc autem procuratores præstabit de raro, & solum quando in causa non habent Aduocatum socium, & nisi textus, vel doctrina sit ex selectioribus, casumque terminet in indiuiduo, videant tamen semper, etiam si nihil alleget, quod motiua facti in iure possint defendi, & sola modestia allegationes omittant.
- 377 Qui itaque bonam præ scripturam facere, peroptat, viso accuratè processu, factoque diligenti summario, vtiisque conclusionibus iuris an factis applicentur, non debet incipere de facti narrationem ab ovo, & postea longa serie omnia narrare, antequam deueniat ad motiua, & rationes, sed seriè breuiter, & succinctè compilata quanto citius veniat ad id, quod petit, & deinde ad motiua iudicis mouentia, & factum narret per modum rationis, ne cogatur bis idè repetere, & studeat ad punctum se vertere, & circa illud facti circumstantias applicare.
- 378 Et quia exemplis forsitan prægeus ad cognoscendum bonum modum scribendi, remitto Iuniores ad decisiones R. P. D. Peniz, & præsentium Illustrissimorum Auditorum Rotæ, ibi enim habebunt optatam, seriè, & normam scribendi, quia ibi post aliquam breuem facti narrationem deuenitur ad punctum, idemque firmatur rationibus iuridicis eleganti serie distinctis, & obstantia remouentur responsis legalibus, & solidissimis; à maioribus enim semper debemus addiscere, & eorum exempla, & normam sequi, ad hoc, vt non decipiamur, nec clientes decipiamur.
- 379 Studebit etiam præ Junior in scribendo, & disputando, modestiæ, quæ summopere iudicibus grata est, & summopere vtilis, & seruabit regulam iam meo tempore stabilitam ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino meo Camillo Meltio, præ tunc A. C. Locumtenente, & hodie Archiepiscopo Capuano, nec non Sacre Congregationis Regularium Secretario, non solum in modestè loquendo, verum etiam ante omnia in instruendo animum iudicis, vt sciat, pro quo, contra quem, & quid petatur, ad hoc vt ipse animum debeat applicare discretibus.
- 381 Regula, de qua feci mentionem, est ista; quando quis debet præ oretenus informare, debet ita incipere: In causa talis tituli, & talis Diocesis, & sic indicare titulum causæ, puta, in vna Mediolanen. Beneficij, & deinde addet

Pro Meo contra Titium petitur hoc, & hoc, & successivè postea narrabit factū succinè, & postmodum repetet petitionem in principio indicatā, & successivè dicet, quod credit sibi esse annuendum, & subdet motiva, & rationes, propter quas ita credit sibi faciendum esse, fugiendo semper verba, ita resoluendum est, sed dicendo ita videtur, vel creditur dicendum. quod sanè multum laudabile esse dicebat nobis dictus Illustissimus, & Reverendissimus Dominus noster

- 38 Melius, quia hoc pacto Iudex t informatus de petitione, & puniō, potest audiendo disputantes facilius dignoscere quicquid boni pro facti dilucidatione, & resolutione causæ sufficiat; si enim Iudex non facta tali præparatione audit disceptantes, non potest animum dirigere ad iusticiam capessendam, & tandem afficitur, adeo ut non nisi cum maxima difficultate possit negotium difficicare. Dicebat etiam idem Domini meus, quod Procurator debet (tanquam)
- 38 Venator, qui antequam ictum firmet querit locum ambagibus, & impedimentis solutum, ut oculo firmato facilius feriat) antecederent omnes difficultates cognoscere, examinare, & fugare, ut certo icu proposito causæque fine considerato, ad victoriam valeat properare.

De Citatione, & Inhibitione.

Cap. VI.

Quis possit exequi citationes.

Artic. I.

- 1 Citationes in causis commissarijs, sunt per cursores exequende,
- 2 Limita in Curijs Capitolijs, Gubernatorijs, & Vicarijs.
Inhibitiones, intimationes, publicationes, & affixiones, à quibus faciende in causis commissarijs, ibidem.
- 3 Cursores habent maiorem fidem, quam mandatarij, & mentij aliarum Curiarum.
- 4 Citationes, intimationes, & cetera necessaria, quinam mandent executioni extra Curiam.
- 5 Nuncios deputatos, non potest citationum, &c. per aliam presentare.
- 6 Limita, si adesset confectio, vel adessent plures nuncios in eadem Curia.
- 7 Citatio non possit etiam à parte presentari.
- 8 Dubitans fugiens, an possit capi à suo creditore, absque commissione.
- 9 Executionis citationis non creditur parti, sed debet probari.

- 10 Index, an possit parti committere etiam causam realem, id est capturam, & qualiter.

Discussa iurisdictione, & alijs ut supra, in materia citationum animadvertendū videtur, quod citatio quoque est fundamentum iudicii, secundum Tomas.

- 1 decif. 168. tom. 2. & ideo in Curia t legitime per Iudicem decreta, in omnibus causis, coram quibuscumque, tam ordinarijs, quam delegatis pendentibus, debet per Cursores presentari, nisi causa sit coram Vicario Papæ, vel in Curia Capitolina, vel Gubernatore Urbis, vel coram Artium Consulibus, qui
- 2 habent proprios t nuncios, & indatarios, qui in eorum Tribunalibus pellant cumulatim cum cursoribus, ibi citationes exequi, & ut sub pæna etiam excommunicationis mandat Julius III. Constitut. 14. fol. 579. tom. 1. bull. noni. & idem dicendum est de Inhibitionibus, Intimationibus, publicationibus, & affixionibus, alijs enim sunt
- 3 nullæ. t Cursoribus tamen adhibetur maior fides, quam mandatarijs, seu nuncijs aliarum Curiarum, & terrarum, Rot. dec. 15. de dol. & contum. in nou.
- 4 Extra Curiam verò, præmissa t fieri debent per personas ad id deputatas, & alias secundum stilum Curiarum. & in hoc ad
- 5 vertendum est, t quod si adest nuncius deputatus, non potest alius nuncius illam
- 6 presentare: nisi hoc esset t de consuetudine, vel adessent in dicta Curia plures nuncij publici, ut sunt Cursores, vel Mandatarij Capitolini, & Curiz Vicarij, & Gubernatoris, quia tali casu executio sustineretur, Franc. in cap. cum parati, in fin. extra de appell.

De iure tamen, & hoc etiam approbaue

- Rota in Casaragustana distributionum, seu attentatorum, 5. Maij 1646. coram R. P. D. Cero, potest citatio t presentari, etiam à parte; dummodo ad partis citatæ constet notitiam pervenisse, & arceat ad comprehendū; licet aliquando omnino requiratur commissio iudicis, t quia etiam absque commissione pars poterit capere suum Debitorem fugientem, Felin. in cap. cum sit Romana, extra de appell. sed non t creditur parti citationē fuisse exceptam, nisi probet, quod seculi est in nuncio, Franc. in dicto cap. cum parati, num. 17. extra de appell.

- 10 Iudex etiam potest committere t parti, non solum citationem verbalem, sed etiam realem, quæ sit per capturam, dummodo fiat sine armis, & resistentiā, neque habeat annexam causæ cogitionem, Cagnol. in l. no est singularis, de reg. iur. licet melius sit à præmissis se abstinere, ut monet Clar. quæst. 28. in fin.

Quomodo sit exequenda citatio.

Artic. II.

De pluribus speciebus citationum, & modo eas exequendi.

Artic. III.

- 11 Prima citatio semper est personaliter facienda, precipue si sit ad comparandum personaliter, & num. 12.
- 13 Et quid si agatur de incursu censurarum, aut priuatione beneficij, & num. 14.
- 15 Sola contumacia est causa ferenda excommunicationis ab homine.
- 6 Citationem peruenisse ad notitiam, est probandum, si agitur de magno preiudicio.
- 7 Latitans, vel prohibens personaliter non citari, quo remedio cohibeatur.
- 8 Prohibens non citari, habetur pro citato.

Semper est certum, quod prima citatio debet fieri personaliter, Bartol. in l. 4. §. Praetor ait, ff. de damn. infest. l. ant. de nullit. citat. num. 83. l. bert. de citat. cap. 7. num. 207. & 211. fol. 351. & num. 214. & seq. fol. 352. præsertim si citetur ad comparandum personaliter, Rot. decis. 3. de dol. & contum. in antiq. Vel agatur de incursu censurarum, aut priuatione beneficij, quia tunc requiritur certa, & indubitata noticia, per quam citatus efficiatur vere contumax, gloss. in cap. Episcopi, §. 1. quæst. 3. Innoc. in cap. fin. extr. de eo qui mittitur in possess. l. bert. d. tral. c. 5. num. 85. fol. 201. & cap. 21. num. 142. fol. 518. tom. 2. Et ratio est, quia sola contumacia est causa ferendæ excommunicationis ab homine, gloss. in dicto cap. Episcopi, Gemin. in c. 1. num. 12. de sent. excom. in 6. Felin. in rubr. extra eodem tit. Alber. cap. 1. extra de Ind. l. bert. d. l. tral. cap. 16. num. 146. fol. 803.

Et si agitur de magno preiudicio, semper debet constare citationem peruenisse ad notitiam citati, l. ant. dicto cap. de nullit. cit. num. 141.

Si autem citandus latitet, vel prohibet, ne personaliter citeatur, datur remedium, approbatum per quod deuenit etiam ad relaxationem censurarum, Rom. cons. 433. Felin. in cap. cum sit Romana, num. 14. & 20. extr. de appell. Ratio est, quia, qui prohibet ne citeatur, habetur pro citato, Clem. 2. ubi Card. ut lit. pend. & multa in praxi notanda refert l. bert. in suo tra. de cit. cap. 16. num. 134. & sequens fol. 801.

- 19 Citandus personaliter, quando conueniatur per diligentis.
- 20 Iudices an, & quando soleant decernere citationes exequendas domi, vel ad vultus Ecclesie.
- 21 Iuramentum an sufficiat, & ad quem effectum, licet non constet de diligentia.
- 22 Diligentia qualiter fiat, si arctandus est absens.
- 23 Procurator absentis citatur, si adest, & Procurator non citatur nisi in subsidium, & nu. 24.
- 25 Citatio qualiter fiat absenti malitioso, se occultanti, aut prohibenti non citari.
- 26 Citatio in loco originis facta, quando sufficiat, & si citatus alibi sit ratione officij.
- 27 Reus in criminalibus facta diligentia, qualiter citeatur non reperitur, vel reperitur in alieno territorio, num. 28. & 29.
- 30 Nuncius potest de directo, absque alia diligentia petere domum rei criminaliter citandi.
- 31 Minor, vel persona privilegiata absens causa reipublica, si sint citandi, quid agendum.
- 32 Citationes omnes arctant, dummodo prima fuerit personalis.
- 33 Citatio domi de iure, qualiter fieri debeat, & quid sufficiat de stilo, & nu. 34. §. 3. 36. 37.
- 38 Curfor non adhibet testes in relatione, & quid intelligatur, si reseat, feci, vel feci domi dimissa copia, & num. 39.
- 40 Cursores exequuntur omnes citationes priuatiue ad alios in causis commissariorum.
- 41 Curforum relatio creditur, nisi de contrario doceatur saltem per iuramentum.
- 42 Vagabundus qualiter citeatur pendente lite, tam super mobilibus, quam immobilibus, & n. 33.
- 44 Reus difficultis reperiendi, vel si habitat in suburbio cogitur ad constituendum domicilium, & num. 45.
- 46 Reus in beneficiis, vel vagabundus, vel difficultis reperiendi, & c. qualiter citeatur, n. 47. & 48.
- 49 Non tutus accessus ad effectum citandi aliquem, ex quibus requisitis probetur, & nu. 50.
- 51 Facultas decernendi citationem per edictum, ob non tutum accessum, quando, & qualiter deitur.
- 52 Citatio per edictum, non potest concedi absque generali commissione.
- 53 Non tutus accessus debet probari, & qualiter atrequam decernatur citatio per edictum.
- 54 Declara aliter processisse nullum.
- 55 Non tutus accessus, an contra omnes sit probandus, si plures sint citandi.
- 56 Iuramentum partis, an sufficiat ad probandum, non tutum accessum.
- 57 Citatio per edictum, an soleat concedi contra de-
curros,

certos, sua interesse putantes, vel mortuo colligante, & nu. 58. & 59.

60 Citatio per edictum contra predictos, qualiter fieri soleat.

61 Citatio facta per edictum, quomodo exequi soleat, & nu. 62.

62 Citatio predicta, an debeat affigi originalis, vel etiam legi, & nu. 64.

63 Citatio predicta ardeat, ac si fuisset personaliter executata.

64 Citatio predicta, quando ulterius potest decerni, & exequi, remissive.

65 Citatio qualibet, sine domi, sine personaliter, potest die feriata intimari.

66 Citatio per edictum decreta tempore audientiarum, potest exequi tempore vacantiarum.

67 Officium contradicitarum, conquisceat tempore vacantiarum.

Executio tempore vacantiarum, fit ad valuas Cancellaria, & in acie Campi Flora. ibidem.

70 Citatio decreta per affixionem potest differri, & legi per contradicilas.

71 Citatio Collegio, seu universitati quomodo fiat, & exequatur, remissive, & nu. 72.

72 Citationis copia, si petatur a parte, non est illi deneganda.

73 Copia predicta authentica datur sumptibus petentis, vel saltem legitur.

74 Nuncio est credendum, sine citet in voce, sine in scriptis.

75 Scriptura non est de essentia citationis.

76 Citatus, quando non teneatur credere nuncio sine litteris citatoris.

77 Nuncio non creditur sine litteris citantis personaliter, ut capiendo pignora, & similia.

78 Citatio nulla, iniusta, & similis potest sperni, non inducit litem pendentiam, nec iurisdictionem.

79 Processus factus vigore citationis nulla, & iniusta, aut impossibilis implementi, est nulla.

19 **R**emedium est procedendi per diligencias de citando personaliter, quia iudices per nunquam solent decernere citationem exequendam domi, vel ad valuas Ecclesiarum, nisi prestito iuramento penes acta, fuisset factas diligencias de reperiendo personaliter citatum: per sufficit tamen de istilo iuramentum, quamvis aliis non constet de diligentia, & hoc est de plano admittendum, quando pars est presentis, ad quod videndus est dictus *V. ber. de citat. cap. 12. num. 215. & seq. fol. 104. & seq.*

22 Si vero ardeandus est absens, per diligencia de eum reperiendo; hoc modo committitur nempe primo vni Curatori, deinde duobus, qui requirunt citandum per omnia loca publica Civitatis, ut dicam infra, & de hoc fit relatio per eundem in actis, si notorie constet, non adesse Procuratorem

citandi, ut fusiùs etiam dicam infra *ut. de Diligentis*.

23 Si vero adsit Procurator, ille per debet citari, *Barol. in l. 4. §. prator ait. ff. de damn. infect. V. ant. ubi supra n. 84. & V. ber. loco cit.*

24 Procurator enim tantum in per subsidium videretur citandus, quia aliis ob eius solius contumaciam in rebus magni prejudicii, non potest procedi contra Dominum, *Barol. in l. 1. quamvis, ff. de damn. infect. V. ant. dicto*

25 *num. 89. & seq.* Si vero per ille se absentavit malitiose, non relicto Procuratore, aut se occultat, vel impedit, ne personaliter citari possit; in causis profanis, sufficit, si citetur domi, in qua principaliter habitat cum familia, *Cardi. Clem. 1. num. 6. de for. comp. &*

26 *ista citatio, per facta domi in loco originis, sufficit; quamvis citatus alibi habitet ratione officij, Boer. decis. 11. V. ant. dicto cap. nu. 97.*

27 In criminalibus etiam per debet fieri debita diligentia reperiendi Reum personaliter;

28 & si per reperitur in alieno territorio, debet citari per litteras subsidarias, seu hortatorias, quae diriguntur iudici illius loci, seu territorij, ut illum citari permittat; ut monet *Clar. in quaest. 31. vers. sed hoc quidem, & Guazzin. in tract. ad defens. tom. 1. cit. citatio quomodo sit form. fol. 126. num. 28. & seq.*

29 At si non invenitur personaliter, per potest citari domi, ut supra, & ista citatio ardeat, ac si fuisset personaliter presentata, nec requiritur de per consuetudine, quod Reus perquiratur priùs, per personaliter citetur; sed sufficit quod Nuncius de directo eat domum Rei, nisi iurata locorum aliud disponant, quia deberent servari, *Clar. dicta quaest. 31. vers. dictum est de reformat.*

30 Si vero citandus esset per minor, vel alia persona privilegiata, quae abesse ex causa publica, vel non se defenderet, essent citandi amici, & consanguinei ipsius, saltem per edictum, *Imol. in Clem. causam, num. 28. 64. & 72. V. ant. ubi num. 143. & multa de citatione minoris tractat dict. D. V. berus cap. 1. num. 135. fol. 72. & cap. 14. d. num. 434. usque ad num. 445. fol. 566. & seq.* Et de absente per edicta dicit idem dicto tract. cap. 7. num. 379. & per citationem domi solite habitationis cap. 11. num. 361. fol. 592.

32 Executa autem prima citatione per personaliter, sufficit deinde semper citare domi, *Puz. decis. 14. & 43. de iud. V. ant. dicto cap. num. 91. & sic executata ardeat etiam si citatus de ea non habuerit scientiam, Cardi. in Clem. 1. num. 2. de for. comp. Quod amplia, etiam respectu citationis ad sententiam, Rota decis. 8. de dol. & contum. in antiq. V. ant. ubi supra dicto num. 91.*

33 Et citatio domi, per de iure debet fieri publice, & copia ipsius ostio affigi, licet de istilo Curiz dimittatur in ianua complicata, vel in

in timula orbi, vel in capsula retineri so-
 34 lita, & debet etiam dari in manibus do-
 mellicorum, licet etiam de stilo ad æqui-
 35 pollendum ex vi 1. reformationis Curior
 debeat pulsate ianuas, & habitantes voca-
 re, quod non seruatur, indicando dimissio-
 nem citationis, *V. ant. ibidem num. 28. Et suf-*
 36 ficiet, quod nuncius ante domum, absque
 eo quod ingrediatur, illam exequatur, *glos-*
sa in d. clem. causam iri, vers. in domo & de
his etiam disponit plura reform. Pauli V. etc.
de cursoribus, & mandat. 5. citationes. Et talis
 37 executio non potest fieri post tertiam ho-
 ram noctis, *V. bert. d. d. cap. 1. 2. num. 247. folio*
74. rom. 1. nec in relatione adhibentur
 38 pliciter fecisse, intelligitur personaliter,
 idem *V. bert. d. d. cap. 1. 2. num. 3. 17. fol. 145. &*
si dicunt dom. dim. cop. quomais à tergo
 citationis fuerit per copistam appositus
 39 alius locus, quam ubi citandus habitat, nisi
 dicat, feci, ut à tergo, intelligitur de domo
 40 solite citationis, *ut num. 330. fol. 149*
 In omnibus autem causis commissariis, om-
 nes citationes debent exequi personaliter,
 ut si reus latet per diligentias de repen-
 dendo personam per dd. Cursores priuatiue,
 quoad mandatarios, sed procedit in causis
 commissis iudicialiter, *ut idem num. 371. folio*
 41 *161. eorumque relationi creditur, nisi*
 doceatur quod de contrario saltem per iuramē-
 tum, idem *ibidem num. 390. fol. 169.*
 42 Quando citandus est vagabundus, adeo
 ut sicut non potest citari personaliter, ita
 nec habeat domum vel habitationem, si lis
 pendet super re mobili, debet fieri diligen-
 tia de eum repertiendo in loco contractus,
 & ubi forum sortitus fuit; deinde eum per
 43 praconem citare, vel per edictum; si vero lis
 vertitur super immobilibus, potest citari
 per affixionem cedulæ in loco rei litigiosæ,
 ut docet *V. ant. d. d. cap. num. 122. & V. bert.*
cap. 7. num. 348. fol. 340.
 44 Et ideo, quando citatus aliquando co-
 pareat, sed per eius absentiam redditur dif-
 ficilis reperitio, potest cogi à Iudice ad
 constituendum domiciliū, ubi citari pos-
 sit in loco iudicii, *V. ant. ibidem num. 127.*
 45 idemque si habitat in suburbio *ibidem.*
 46 Hæc autem procedunt in profanis, non
 autem in causis beneficialibus, in quibus,
 quando prima citatio non potest personali-
 ter fieri, tunc debet publicari in Cathedrali,
 in Ecclesiæ beneficiis, super quo lis pendet, si
 requirit residētiam personale; alias enim
 debet exequi domi, & affigi in valuis Ec-
 47 clesiæ, in quibus publicatur; neque
 huiusmodi publicatio requiritur in alijs
 48 causis, quam beneficialibus, ut dixit *Imol.*
Cardin. & alij in d. c. 1. de appell. ubi ponitur for-

ma exequendi citationes in partibus, & *Pan.*
ubi supra num. 118. & in hoc recurrendum
est semper ad d. clem. causam, & ad Cas-
sad. d. d. decis. 1. de appell. & Rot. decis. 22. de
re script. in nou. & ad V. ant. d. d. cap. au. 99. qui
dant formam dictæ citationis.

49 In casu quo non pateat tutus accessus
 propter aliquam causam ad citandum Ad-
 50 uersarium, vel eius Procuratorem; per duo re-
 quiruntur coniunctim, nec alterum suffice-
 ret: quod scilicet non sit tutus accessus, &
 quod non possit citari mediante Procura-
 tore mittendo, ut *glos. in d. clem. causam,*
verb. & praferitur, de elect. & ibi Imol. nu. 34.
de quibus videndus est etiam d. clem. D. V. ber-
tus eodem tract. de cit. cap. 1. 2. d. num. 195. vsque
ad num. 233. rom. 3. & tali casu solet in Com-
 51 *missione dari facultas Iudici, decernendi*
 citationem per edictum, cum clausula tamē,
 consulto summarie, & extraiudicialiter
 de non tuto accessu, intra extraneantem,
 rem non noam, de dol. & contum. *Clem. 1. de*
ind. Staphil. cap. 16. fol. 320 & seq. nec possit
 52 *talis citatio concedi, absque generali sal-*
 tem commissione, quia tam solus Papa po-
 test concedere, *dicta Clem. 1. ubi Cassad. in*
prim.

53 Et antequam decernatur, si debet pro-
 bari non tutus accessus, ut etiam dicam in-
 fra, coram Iudice saltem per testes depōnen-
 tes se credere esse impossibile, vel non tutū
 citare personaliter, vel domi, *Cassador. de-*
cis. de dol. & contum. V. estr. lib. 4. cap. de ci-
tat. extra Cur. fol. 89. Staphil. d. d. fol. 320. &
 54 *seqq. & si sit aliter, fieret processus eler nul-*
 lus, *V. ant. d. d. cap. num. 124. & V. bert. loco*
citato.

55 Si vero plures sunt citandi, cōtra omnes
 est probandus non tutus accessus, quia pro-
 bario talis contra vnum, non nocet alijs, ni-
 si militaret eadem causa contra omnes, vel
 puta, si omnes essent ex eadem Ciuitate, vel
 Prouincia, ad quam non pateat tutus ac-
 cessus, *Cassad. d. d. decis. 2.*

56 Neque ad illud probandum sufficeret
 iuramentum partis, super potentia aduersa-
 rij, si non examinarentur testes, ut resoluit
 57 *Ros. decis. 22. de dol. & contum. in antiq. & hæc*
 citatio solet de raro concedi contra incer-
 tos, nisi in quibusdam casibus; & quando
 58 proceditur contra interelle putantes, *Cas-*
sador. decis. 6. ut lit. pend. in fine, vel quando
 59 *proceditur post mortem colligantis,*
V. bert. ubi supra.

60 Forma autem huius citationis habe-
 tur apud *V. ant. d. d. cap. num. 131. & apud*
d. V. bert. ubi supra num. 195. ubi explicatur
fol. 87. & regulatur infra.

61 Modus etiam illam exequendi est, quod
 prius secundum aliquem legitur in audie-

- tia contradicatarum, deinde affigitur, & legitur in duobus locis publicis in Curia, & deinde in partibus in alijs duobus locis vicinioribus domicilio, & habitationi ipsius citandi, si potest. Dico loci, non Prouincie in qua habitat, itaut de facili possit habere noticiam, scilicet enim processus annullaretur; *Cassador. decis. 1. & 6. de dol. & contum. & Vbert. ubi supra num. 200. fol. 94. sed de hoc dicam etiam infra titulo particulari.*
- 63 Dixi, affigi, & legi, quia de iure non sufficit affixisse, nisi legatur, & quando affigitur, de iure debet affigi copia originalis,
- 64 *Rot. decis. 8. eodem in nou. sed de filio sufficit, quod affigatur, si tamen Notarius, vel alius executor asserat citationem fuisse publicatam, & executam, prout in locis, sufficit, tunc enim censetur satisfactio formæ, etiam quod in specie non exprimat omnia, vel constet lectari non fuisse, *Cassador. decis. 4. eodem tit. Vant. ibidem num. 133. & 137. & Vbert. ubi supra num. 220. & seqq.**
- 65 Effectus autem huius citationis est, ut ardeat, ac si fuisset personaliter executus, dicta extrauag. rem non nouam, de dol. & contum. dicta Clem. 1. ubi Card. de Ind.
- 66 Et de huiusmodi citatione, quædo, & in quibus casibus decerni, & quando exequi possit, videndus est latissime Felin. in c. quoniam frequenter, §. pone extr. de lit. non contest. *Rot. decis. 8. de dol. & contum. in nou. Cassad. decis. 1. 26. & tot. tit. eadem. Vestr. lib. 4. tot. cap. de execut. cit. ad par. fol. 84. & lib. 1. de offic. contradic. fol. 14. & seq. & Vbert. ubi supra.*
- 67 Sicuti autem omnis citatio, siue domi, siue personaliter, potest exequi die feriato, *Rot. decis. fin. de ferijs, Cassad. decis. 5. de dol. & contum. Vant. dicto cap. num. 46. Imò etiam citatio per predictum decreta tempore audientiarum, exequi potest tempore vacantiarum,*
- 68 quo tempore & solet officium contradicatarum conuiescere, & tunc fit executio per affixionem in valuis Cancellariæ, & in acie Campi Floræ; Similiter decreta per affixionem potest differri, & legi per contradicatas, *Cassad. dicta decis. 5. Vestr. dicto cap. de exeq. citationis ad par. fol. 54.*
- 70 Et si est citandum Collegium, & seu Vniuersitas, legitur forma apud Vant. dicto cap. num. 114. & quomodo sit & facienda illius executio, dicit Vbert. dicta tract. cap. 7. ad n. 135. fol. 335. usque ad num. 146. & cap. 9. nu. 245. & seq. fol. 106. & cap. 11. num. 154. fol. 523. & num. 384. fol. 602. tom. 2. cap. 12. ad num. 137. fol. 72. usque ad num. 362. fol. 157. & cap. 14. ad num. 521. usque ad num. 547. fol. 598.
- 73 Si vero copia citationis, & quandoque executata petatur a parte, non est illa deneganda, dicta Clem. causam, in fin. Vestr. lib. 4. cap. de ext. lit. citat. par. fol. 84. & si velit co-

- 74 piam & authenticam, debet ei dari suis sumptibus, aut saltem debet ei legi, alijs processibus est nullus, nec citatus tenetur comparere, *d. Clem. causam Speen. in tit. de cit. §. item. Cassad. decis. fin. ut lit. pend. Vant. d. cap. num. 151.*
- 75 An autem Nuncio & debeat credi, ita distinguendum est: quod affirmatiue, si est publicus, siue citer in voce, siue citet in scriptis;
- 76 quia scriptura & non est de essentia citationis, Abb. & alij in cap. cum dilect. extr. de dol. & contum. Franc. in cap. cum parati, num. 18. & 29. extr. de appell. & Vbert. ubi supra cap. 7. ad num. 55. usque ad num. 69. fol. 318. & seq.
- 77 Et si Nuncius & non est publicus, vel presentat citationem extra territorium Iudicis committentis, aut citet coram Iudice delegato, citatus non tenetur credere siue litteris citatorij, & Vbert. eodem tract. dicto cap. 7.
- 78 num. 52. fol. 318. sicut etiam & nullo casu, si ne litteris ei non crederetur, si vellet citare realiter, ut puta capiendi pignora, vel tenuram, aut alias quomodolibet grauando in bonis, Franc. dicto num. 29. cum seq.
- 79 Et si citatio erit notorie & nulla ex defectu iurisdictionis, vel ex sui facie inuicta, & temeraria, aut adimpleri non possit, potest impunè sperni, nec inducit litem pendentiā;
- 80 nec prorogat & iurisdictionem, & processus factus illius vigore est nullus, Vant. dicto cap. de null. cit. ex num. 22. & seq.

De relatione Nuncij, super executione citationis.

Artic. IV.

- 81 Nuncius debet de executione legitima citationis facere relationem, & penes quem.
- 82 Nuncio pradieto creditur, etiam si pars neget, nisi sit vilis, & negans non, & num. 83. & 84.
- 83 Credere magis nuncio, quam parti, est in iudicis arbitrio.
- 86 Iudex potest deferre iuramentum parti in casus pradieto, sed regulariter debet probare.
- 87 Nuncio an credatur circa responsonem citati.
- 88 Nuncio referenti se percutsum, aut iniuriatum, an credatur.
- 89 Nuncio an Notario magis credatur, & quo casu.
- 90 Nuncio in quibus credatur, vel non credatur, & quomodo sustineatur executio.
- 91 Citatio in partibus executio debet reproduci eam fide executionis, & qua.
- 92 Executio non facit fidem, nisi exprimat formam executionis, nec sufficit relatio ad litteras.
- 93 Alius non potest expediri, nisi facta relatione citationis, & alias est nullus.
- 94 Alius pradietus nullus, an facta relatione reuoluetur.
- 95 Citatio non presumitur, nisi probetur, & si iudex dicat, visa citatione, &c.

99 *Lamiatum tamē in quatuor casibus. 7. §. ad 110.*
101 *Alius falsus ante relationem Nunciij, quando*
falsa relatione, rationalescat.

31 **H**inc sequitur quod citatione legiti-
me executā debet Nuncius de eius
executione facere relationem penes actum,
vel apud Notarium publicum, nisi de illo
seruaretur, quod credatur simpliciter relatio-
ni eiusdem Nunciij à tergo citationis super
manu scriptæ, vñ vidi in locis circa Ro-
mam sitis, seruari, & Nuncios sic re-
82 ferenti, & credibilet. *magis ob illud, ff. de reb.*
eorum, qui sub tut. gloss. in dicto cap. cum pa-
ratu, etiam quod pars neget se fuisse citatū,
Specul. in tit. de cit. 5. sequitur, & 5. tam de ci-
83 *tat. Declara. nisi Nuncius esset vilis per-*
sona, prout de solito testatur, V. bert. dicto
84 *c. 7. m. 5. fol. 318. & pars ꝑ negans constituta*
in dignitate, vel alias vitæ laudabilis, quia
85 *tunc ꝑ esset arbitrarium Iudici, pensatis re-*
cte qualitatibus causæ, & personarum, cre-
dere magis parti, quam Nuncio posset etiā
86 *Iudex ꝑ deferre iuramentum parti, sed re-*
gulariter ei incumbit onus probandi contra-
riarium, quia præsumitur pro Nuncio, Franc.
in dicto cap. cum parati, num. 36. cum seq.

87 An vero Nuncio ꝑ credatur, circa respo-
sionem citati, vt puta, quod dixerit se nol-
le venire, dubium est inter DD. sed D. Gra-
tiosus tenet affirmatiuam dicto cap. 7. nu. 73.
88 fol. 31. Clarum quidem est, ꝑ quod si re-
ferat se percussum, vel alias iniuriatum fuisse
à citato, ei non credetur, Franc. ibidem nu. 40.
89 & V. bert. vbi supra num. 80. & 81. fol. 322.

89 *tom. 1. Si ꝑ etiam quæstio esset inter Nun-*
cium, & Notarium, quia Nuncius dicat se,
aliter retulisse, quam scriptum fuerit, nisi
Notarius sit suspectus, magis statur eius
scripturæ, quam assertioni Nunciij, Franc.
ibidem num. 39. Et de materia videndus est
etiam idem Franc. in cap. cum parati, nu. 49.

90 & circa fin. In quibus ꝑ autem credatur, vel
non credatur Nuncio, & quomodo cita-
tionis executio succincatur, videndus est di-
ctus D. V. bert. dicto tra. cap. 9. d. num. 212. ad
num. 210. fol. 98. & seqq. & cap. 10. num. 23. §.
fol. 279. cap. 11. d. num. 14. fol. 484. vsque ad
nu. 336. fol. 586.

91 Postquam citatio ꝑ fuit in partibus ex-
cursa, debet in actis reproduci, cum fide
executionis, in qua exprimitur sub qua
92 forma fuit facta, alias tñdē non facit, nec
sufficit quoad formam executionis, habe-
re relationem ad litteras citatorias, Egid.
conclus. 200. V. bert. lib. 4. cap. de except. cit. ad
par. fol. 84.

93 In tantum autem ꝑ huiusmodi relatio est
necessaria, quod actus ad quem fuit facta
citatio, nullo modo debet expediri, nisi
Praxis Camilli Capucij.

prius constet Iudici per relationem Nun-
cij, partem fuisse citatam, alias actus esset
nullus, quāuis verè fuisset citata; neque

94 facta ꝑ deinde relatione reuadicator, l. hæc
autem, §. 1. vbi Bartol. ff. ex quib. caus. in posses-
s. & idem Bartol. in l. multum interesi, ff. de
condit. & demonstrat. Innoc. in cap. cum contin-
gat, extr. de off. deleg.

95 Neque sufficit ꝑ quod Iudex dicat in
sententia, visa citatione, &c. quia cum sit
solemnitas extrinseca, non præsumitur in-
teruenisse, nisi probetur ex actis, V. ant. dicto
cap. de null. cit. nu. 146.

96 Fallit hæc conclusio ꝑ in quatuor cas-
97 bus. Primo si pars fuisset præsens, ꝑ cum
expeditur illius actus, quia præsentia par-
tis tollit defectum omnem, non solum re-
lationis, sed etiam citationis, Bald. in l. pro-
latam, in fin. C. de sent. Secundo, si periculum

98 esset ꝑ in mora, vt puta, quia laberetur in-
stantia, vel esset præfixum tempus ad cau-
sam expediendam, Bald. in l. falsus, C. de iud.

99 Tertio si adsit consuetudo, quod relatio
Nunciij scribatur post actum gestum, tunc
enim si statim constet de relatione, sufficit.

100 Quarto si adsit aliqua præsumptio, partem
101 fuisse citatam, quia ꝑ tunc licet actus factus
ante relationem citationis de rigore iuris
sit nullus, facta tamen relatione conualescit,
Bald. in dicta l. falsus, & Franc. in dicto c. cum
parati, num. 44. & seq. V. ant. dicto num. 146.
in fine.

An allegatio citationis orctenus suffragetur.

Artic. V.

102 Citatio præsumitur executā ex comparatione ci-
tati, vel procuratoris constitutione.

103 Actor debet penes actā verbo allegare, citatio-
nem fuisse executam.

104 Et quid profit hæc allegatio verbalis actori, &
num. 105.

106 Actor actis prædictis, debet successivè reum ci-
tare, & qualiter, & num. 107.

108 Reus missio citans, siue citatus, potest contra non
comparentem procedere.

109 Declara prædicta, si citatus sit nominatus in ci-
tatione, præsequitur citatus.

110 Processus, & sententia per contradiclas, an su-
stineatur contra citatum per clausulam, om-
nes, &c.

111 Citatus vigore clausule, omnesque alios, an re-
pellatur ab egendo.

112 Commissio reuadicatoria processus per contra-
diclas facti contra citatum, per dictam ali-
quando fuit data.

113 Intimatio appellacionis, habet vim citatio-
nis.

114 *Appellatus in partibus, non potest in curia procedere per contradiclas, nisi citato appellante.*

115 Consumax comparents ante sententiam, qualiter
audiatur.

101 **C**oniectura verō reitacionem fuisse ex-
 102 cutam, esse si citatus compareat, vel
 103 procuratorum constitutus, per ea, quæ dicā
 104 infra. § Ideo debet Actor ponere acta verbo
 105 allegare citationem, fuisse executam, & hæc
 allegatio verbalis sufficit, ad hoc, vt pos-
 sit valide ad vteriora procedi; dummodo
 reprodueatur, f. ante conclusionem in cau-
 sa, cum sine executione ipsius, *Vestr. lib. 4.*
cap. de dol. & contum. fol. 87.

Citatione vt supra reproducta per ad-
106 rem, f. vel ſaltem executione eius verbo al-
107 legata, f. & lapſo termino præfixo ad
comparendum, debet Actor contra comparen-
tem ad omnes actus ſucceſſiuos personali-
108 ter, ſi reperitur, alias domi, f. vt dixi, cita-
re: ſi altera tamen pars comparere, ſine
fuerit citata, ſine Aduerſarium fecerit ci-
tare, poteſt contra non comparentem pro-
cedere, Rot. deciſ. 14. de dol. & contum in
nom.

109 Declara, dummodo † is contra quem
proceditur, sit nominatus in citatione,
110 præcisque citatur, quia contra † citatum
vigore clausulæ, omnesque alios, &c. fortas-
se non daretur processus per contradic-
tiones, neque sententia lata mandaretur execu-
tioni contra eum, quamvis repellatur ab age-
111 do, ex quo sciens suam causam † agi, non
comparuit; licet aliquando fuerit data
112 commissio † teualidiora processus facti
per contradic-
tiones clausulæ omnesque alios, &c. & qua-
tenus sua putauerit interesse, ut per Rot. de-
cis. 18. de dol. & contum. in nou.

113 Similiter licet † intimatio appellacionis
habeat vim citacionis; appellatus tamen.
114 cui † fuit intimata talis appellatio in par-
tibus, non potest in Curia procedere per
contradictas, nisi appellante de nouo cito,
Pur. dec. 3. 1. de Iud. apud quem legun-
tur rationes.

115 Quandocunque autem contumax compareat ante sententiam, auditur in statu, & terminis, in quibus causa reperitur, actaque facta in eius præiudicium, tenent *Verf. lib. 4. cap. de dol. & contum. fol. 87.*

*An mortuo principali possis procedi con-
tra Procuratorem.*

Artic. V I.

116 *Procurator Dominus litis efficitur, citatur in
profanis, mortuo principali.*

Sententia lata, procuratore domino litis effecto citato, an sustineatur. ibid.

117 Et quid si seratur non citato pradillo, vinecie
principali.

118 Curator hereditati iacenti datur, si non adest
procurator Dominus litis.

119 *Hæreditate. iacente, citantur hæredes, si qui
sint, &c.*

120 *Curator quando sit dandus, quibus, & quomodo,
remissus sit.*

121 *Procurator, & Dominus litis non citantur in
beneficialibus mortuo colligante.*

122 *Es sua interesse putantes, citantur per contradi-*
ctas.

123 *Declarat tamen, bonam esse citare procuratorem
ad cautelam, si adsit.*

116 **O** Vicquid fit in profanis, † quando
post centam litem moritur Domi-

Domini liti, citatur ille, & sententia lata cum ipso, vt alias supra dixi, sustinetur, & debet citari; adeo vt etiam viuente Domi

117 no, † si feratur sententia citato Domino, &
non Procuratore Domino litis, processus

118 de iure eſſet nullus, ſi nullus compareat.
Rot. decif. 2. de procur. in nou. & ſi nonſ ad eſſ.

Procurator Dominus litis, debet dari Curator hereditatis iacenti, & contra eum
119 procedi, & omni casu debent citari heredes, si qui sint, *Vesfr. disto cap. fol. 87*
120 Quando & etiam sit dandus Curator, quibus & quomodo datur, dicit *D. F. vertus disto cap. 9. d. nu. 303. fol. 119. vsque ad n. 214 fol. 122. rem. 2. & cap. 14. d. num. 415. fol. 563. vsque ad num. 500. fol. 586. rem. 3.*

121 In beneficialibus cerrū est, † quod mor-
tuo collitigante, non est necesse citare.

133 procedi † per contradic̃tas contra intereff

putantes, non solum, quo ad restitutionem
fructuum fortè sequestratorum, sed etiam

Quibus casibus detur citatio per contradiclas.

Artic. VII.

- 124 Processus per contradiclas contra interesse p^uantes, non conceditur, stante contradiclore.
- 125 Processus qualiter fiat absente procuratore, extra tempus seriarum.
- 126 Et quid si Procurator moritur, vel mandatum non accepit, aut legitimum non producit.
- 127 Et quid, si substituit vigore facultatis data in mandato, & Dominus superuiuat.
- 128 Processus per contradiclas, quando datur, remissive.
- 129 Contumaces solent citari ad singulos actus per contradiclas.
- 130 Processus contra contumaces, non annullatur ex omissione alienius actus, & quare.
- 131 Nullitates, quanam veniant ex defectu citationis, remissive.

124 **S**i adest legitimus contradiclor, siue sit principalis, siue Procurator, nunquam debet concedi processus per contradiclas contra interesse p^uantes; & si concedatur est nullus; quia legitimus contradiclor est citandus, *Cassad. dista. decis. fin.*

125 Similiter, si Dominus, si comparens constituat Procuratorem, qui extra tempus seriarum, ex causa recreationis absit ab Urbē, facta tūc de absentia, poterit contrarium Procuratorem procedi per contradiclas *Ros. decis. 5. de Ind. in nou. Cassad. dista. decis. fin.* & dixi supra titulo de procuratore, & mandato, & dicam infra titulo de contradiclor.

126 Idem euenit si Procurator mandatum, non acceptat, vel legitimum non producit, aut moriatur, etiam eius morte Domino non intimata, potest contra eum procedi per contradiclas, *l. effr. lib. 1. cap. de off. con-*

127 *rad. fol. 14. & seq. q. i. si Procurator substituitur vigore facultatis substituti sibi data in mandato, proceditur, & Dominus superuiuat, quia tunc citandus esset substitutus, ut supra dixi, & inquit Ros. decis. 33. de procurat. in nou. l. effr. lib. 4. cap. de procur. fol. 97. & de hac materia, quando datur processus per contradiclas, admodum est *l. bert. dicta. tract. cap. 12. d. nou. 209. fol. 101. l. effr. ad nou. 214. fol. 103. tom. 3.**

128 Nota autem singulariter, quod licet soleant contumaces citari ad singulos actus per contradiclas, quia nihilominus istae citationes sunt potius ex urbanitate, quam

129 de necessitate, & si aliquis terminus omittatur, non propterea annullatur processus, *Egid. consil. 310. quem citat l. effr. lib. 4. c. de dol. & contum. fol. 87. & Ros. decis. 10. de re*

Praxis Camilli Capucij.

ind. in nou. & idem firmat l. bert. ubi supra. Adde. ad Ludonif. decis. 430. & dicam infra tit. de contradiclis.

131 Et qui desiderat videre quod omnes nullitates ex defectu citationis, adeat *Vans. cap. de mod. videu. process. num. 6.*

De nullitate defectu citationis.

Artic. VIII.

132 Nullitas citationis est insanabilis, nec tollitur per statutum, & num. 133.

134 Nullitas praedicta, non censetur sanata, si Princeps tollat omnes defectus, vel suppleat.

135 Papa, si supplet defectus omnes in litteris, de quibus intelligatur.

136 Princeps supplet substantialia, & sanat nullitates, sed dummodo fuerit processum parte citata.

137 Nullitas quod non fuerit processum parte citata qualiter probetur.

138 Assertio Papa, vel Imperatoris in sententia, citationem intervenisse, creditur.

139 Processus factus parte absente, qualiter sanatur d. Signatura.

140 Citatio non omissa, sed male excenta, an sufficiens, & quando.

141 Rota, an possit ad ulteriora procedere, ac si citatio fuisset debito modo excenta.

142 Commissio sanatoria ob non legitimam executionem citationis, quando fiat, & qualiter.

143 Nullitates citationis, an proveniant ex fallo iudicis, partis, vel nuncij.

144 Notitia citationis, an sufficiat, si probetur in casibus praedictis.

145 Notitia citationis, ex quibus presumatur.

146 Comparens post emanatam citationem, praesumatur citatus.

147 Notitia praedicta, quomodo probetur per testes, per instrumentum, & alia, remissive.

148 Nullitas executionis, proveniens ex persona nuncij, qualiter sanetur.

149 Citationes per cibum nulliter, vel conculcate, factae, qualiter sanentur.

132 **I**gitur, ut saepius diximus; quod nullitas citationis semper est insanabilis, in tantum, ut licet per statutum prohibeatur dari de nullitate, ista tamen nunquam

133 censetur sublati, *l. aut. cap. quis poss. dic. de nullit. num. 49.*

134 Si etiam Princeps graciosè suppleat omnes defectus cum quibusvis amplissimis clausulis, iste nunquam dicitur sanatus, ut in *Clen. pastoralis. s. certum. de sent. & re ind. Stapul. cap. 4. fol. 179. ab initio. Comes in dist. compend. fol. 166. Quando etiam Papa in*

135 *litteris supplet omnes, & singulos defe-*

- ans, intelligitur de defectibus iuris postulat, non naturalis, & diuini, qualis est citatio, *Staphil. dicto cap. 4. fol. 278. & seq.* sicuti neque aliquid extrinsecum inducit, *Card. in dicta Clem. in fin.* Idem dicendum est de clausula, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, quia supplet quidem substantia, & sanat nullitatem, sed hoc facit dummodo processum fuerit parte citata, *Vant. cap. an qua sent. nu. 12. Staphil. dicto fol. 279. sed de his late Vbert. cap. 13. & nu. 182. vsque ad 194.*
- 137 Tals autem nullitas ꝑ probatur negando citationem, vel per exhibitionem actuum in quibus non reperiatur, aut per testes idoneos, qui interuenerint processui deponentes talia necessaria facta non fuisse, sicut etiam diximus de nullitate iurisdictionis, & mandati, per *Vant. cap. a quo, & quibus null. poss. prob. num. 12. & 18. & cap. de null. cit. num. 12. & seq. Vbert. dicto cap. 14. & num. 120. fol. 486. tom. 3. cap. 16. num. 124. folio 199. vsque ad nu. 129. fol. 809. & dixerat antea cap. 1. num. 84. & seq. fol. 61. & cap. 13. num. 4. fol. 240. vsque ad num. 90. fol. 258. tom. 3.*
- 138 Si vero Papa, ꝑ vel Imperator in sententia quem fuisse citatum asserit, statur eorū assertioni, quamvis aliter de citatione non constet, *Card. in dicta Clem. pastoralis, num. 10.*
- 139 Quando itaque petitur ꝑ sanari processus factus parte absente, Signatura referibit, eum clausula, parte legitime citata, *Staphil. dicto fol. 278.* hzc autem, si citatio fuit in totum omissa.
- 140 Sed si non fuit ꝑ in totum omissa, sed fuit male executā, dummodo alias sit legitima, tunc sufficit deuenisse ad noticiam citati, & de hoc constet ante seruationem terminorum: si lis pendet in Rota, Auditor vigore ꝑ Innocentianz, potest procedere ad vltiora, ac si debito modo fuisset executā; vt cauetur in dicta Innocentiana, & dixit Rota decif. 12. de del. & contum. in no. v. *vestr. dicto cap. de exeunt. cit. ad pan. fol. 84.*
- 141 Si autem lis pendat ꝑ coram alijs iudicibus, est necessaria commissio sanatoria nullitatis prouenientis a non legitima executione citationis, & additur semper clausula; dummodo ad noticiā citati peruenerit, *Vant. dicto cap. quib. mod. null. san. coll. m. 122.*
- 143 *Staphil. dicto fol. 408.* Ex quibus ꝑ autem proueniat nullitas citationis ex facto partis, iudicis, vel Nuncij, & alia plura, dicit *Vbert. dicto cap. 14. dicto num. 100. cap. 16. nu. 124. & seqq. & prius in cap. 12. nu. 85. & cap. 13. num. 1. vsque ad num. 122.*
- 144 Et sufficit utroque casu ꝑ quomodo hzc notitia probetur, dummodo sit certa, & plena, *Clem. causam, de elect. ex qua fuit*

sumpta praxis sanandi huiusmodi nullitatem.

- 145 Notitia citationis, ꝑ presumitur ex pluribus: vt putasi post eam citatus constituit Procuratorem ad causam, vel si reperiatur in iudicio, postquam longē abfuit, ꝑ quia comparens post emanatam citationem, ꝑ presumitur citatus, *Egid. conclus. 374. Rot. decif. 16. de iud. in antiq. Gomez. in dicto compend. fol. 116. Vestr. fol. 84. & seq. & lib. 5. cap. de reiteration. termin. fol. 123. Vant. num. 22. Staphil. fol. 278. & seqq. & quomodo ꝑ ista notitia per testes, per instrumenta, per acta, & iurisdummodo probetur, ponit *dict. Vbert. dicto c. 13. num. 132. vsque ad num. 137. fol. 265. & seqq. tom. 3.**
- 148 Si autem nullitas executionis ꝑ prouenit a persona Nuncij, puta quando erat faciendi per Cursores, & fuit facta per mandatarium, tali casu signatur commissio sanatoria, vel reiteratoria terminorum, cum clausula, precedente citatione presentanda per Cursiores.
- 149 Si etiam citationes ꝑ per edictum fuisset nulliter, vel nimis inculcate facta, signatur commissio sanatoria processus, cum clausula, dummodo post citationem legitimē executam, tantum tempus effluerit, quod termini rite seruati potuerint.

De citatione, & Inhibitione, & cui, & a quo
& contra quos possint concedi, & extingui.

Artic. IX.

- 150 Citatio, & inhibitio simul de consuetudine solent decerni.
Index non potest alteri inhibere, nisi coram eo lis pendeat. ibidem.
- 151 *Index adiunctus, an possit statim presentata commissione inhibere.*
- 152 Declara tamen, si agitur de inhibendo extra curiam, secus in curia.
- 153 Rota, causa sibi commissio, non solebat inhibere, nisi docto de appellatione.
- 154 *Index commissarius, si potest citare extra curiam, potest etiam inhibere.*
- 155 Citatio, & inhibitio, potest passu ambulant.
- 156 *Index commissarius, potest inhibere presentem, vel absentem, volentem, vel nolentem.*
- 157 Citatio tamen ad vitandam sibi inhiberi, solet fieri etiam presentem.
- 158 *Index appellatorius post appellationem indicalem, potest parte non citata inhibere.*
- 159 Declara tamen, hoc non fuisse firmatum ab *Vberto.*
- 160 *Inhibitio, an sufficit ꝑ sola parti, & non iudici.*
- 161 *Inhibitio presentata iudici, vel parti, an causas attentata.*

- 162 *Index, quando possit ex officio parte non citata inhi- bere.*
 163 *Inhibito, si fiat ad instantiam partis, requiritur citatio.*
 164 *Index appellationis, quando possit inhi- bere, remissum.*
 165 *Cardinalis alteri, neque Prelatus solent inhi- bere, sed intimare commissionem causa.*
Declara intimationem pradi-ctam, habere vim citationis, ibidem.
 166 *Inhibito Episcopis, sub quibus panis fieri so- leat.*
 167 *Commissio inhi- bendi sub censuris, & panis olim an dabatur, & qualiter.*
 168 *Inhibito an concedatur, instante asserto procu- ratore, & an valeat.*
 169 *Declara tam contra litigantes, quam indices, & tertium, & quem.*

150 **E**T, quia excommunicatio, & inhi- bitio, semper ferè simul solent decerni, videtur etiam aliquid dicendum de inhi- bitione. Sciendum est igitur, quod licet iu- dex non possit alteri iudici inhi- bere, ne ali- quid audeat innouare, nisi saltem coram, eo lis pendeat, iuxta cap. tuam, extr. de ord. cogn. & cap. laum, extr. qui fil. sint legitimi. Et idem videatur, quod citationi debeat præcedere summaria cognitio, an appella- tio sit admittenda, cap. Romana, §. si autem, de appell. in 6. Cassad. decis. 10. de rescripti.

151 De stilò tamen nostræ Romanæ & Curie quilibet iudex, etiam si sit adiunctus, potest itatim præsentata commissione inhi- bere, simulque decernere citationem, & inhi- bitionem, Rot. decis. 4. de rescripti. Stapbil. e. 21. fol. 341. Vbert. cap. 3. num. 66. fol. 89. Sed hoc

152 procedit & in citationibus, & inhi- bitionibus extra Curiam mittendis, secus autem in Curia, quia tunc semper debet præcedere citatio ad dicendum contra commissionem, Vbert. dist. cap. 3. num. 67. fol. 89. tom. 1.

153 Si committatur & causa appellationis in Rota, isti DD. Auditores antiquitus nun- quam solebant inhi- bere, nisi prius docto de appellatione, Rot. decis. 68. de appell. in an- tiq. quod secus est hodie.

154 Si iudex & vigore commissionis potest citare extra Curiam, potest etiam extra Curiam inhi- bere, licet hoc non exprimat in commissione, qui a parti passu procedit, citatio, & inhi- bitio, & quod dicitur de vna, dicitur etiam de alia, Cassad. de rescripti. de rescripti. Rot. decis. 3. in fin. de appellat. in nou.

156 Et potest inhi- bere parti præsentis, vel ab- senti, volenti, vel nolenti, Stapbil. disto folio 341. & quamvis sit Adversarius est præ- sens soleat citari ad videndum sibi inhi- beri, Rot. decis. 27. de dol. & contum. in antiq. de

158 iure & tamen iudex appellationis, dummo- do appellatum fuerit in iudicio, potest etiã parte non citata inhi- bere, Gemin. in disto cap. Romana, §. si vero, in fine. Licet contrariu videatur & firmatum à dist. D. Vbert. dist. cap. 3. num. 57. fol. 85. qui num. 77. dicit etiam quod sufficit & inhi- bere parti, absque eo, quod inhi- beatur iudici, & dixerat superius num. 37. fo. 79. tom. 1. & num. 93. dicit quod præsentata iudici, & vel parti causat attentata, ut fol. 25.

Imò etiam in appellatione extrajudicia- li, potest iudex, & etiam ex officio, parte non citata inhi- bere, cap. non solum, de appell. in 6. Card. in cap. consilui, quasi. 130. extra de vsur. licet & alias si inhi- beat ad instantiam partis, requiratur citatio Adversarij, Rota decis. 44. de dol. & contum. in antiq. & de hoc quando & iudex appellationis possit inhi- bere, ac quæ debeat præcedere inhi- bitionem, videndus est Gemin. in dist. cap. Roma- na, §. quod si. Vestr. lib. 8. cap. ut lit. pend. folio 271.

165 Quando vero & causæ cõmittuntur Cardinalibus, non solet vnus Cardinalis alteri, neque Prelatus Cardinali inhi- bere, propter reuerentiam dignitatis, sed solummo- do intimare causam sibi fuisse commissã, & ista intimatio habet vim inhi- bitionis, Rot. decis. fin. de dol. & contum. in antiq. Gemin. in dist. compend. fol. 159. & seq. Stapbil. cap. 11. fol. 306.

166 Similiter si vellet & inhi- bere sub censu- ris, & poenis, Episcopis, propter sacrum officium, quod exercent, non inhi- betur sub poena excommunicationis, sed suspensionis tantum, cap. 2. de off. deleg. in 6. iuncta glof. in cap. 1. extra de Cler. vena. Stapbil. cap. 9. folio 299.

167 Olim quando & in Commissione pet- cebatur facultas inhi- bendi sub censuris, & poenis, debebatur verbum panis, ne Reus duplici multa vexaretur, Stapbil. ibidem, folio 299.

168 Inhi- bitio quoque conceditur, etiam ad instantiam asserti Procuratoris, cum promissione de rato, & est valide concessa, Put. decis. 24. de fid. instrum. & dicit D. Vbert. dist. cap. 3. num. 102. fol. 95. & afficit, & & da- tur contra litigantes, & contra Indices, & adhuc contra tertium, qui liti posset præ- dicare, Rot. decis. 2. ut lit. pend. in antiq.

Vnde autem oriatur praxis citationis cum superfloriora, videndus est Tomas. de- cis. 283. tom. 2.

De Citatione per Diligentias.

Cap. VII.

Quid sint Diligentia, & quomodo fiant.

Artic. I.

- 1 *Citatio per diligentias, fit contra latitantes. Citatio per contradictas, fit contra absentem, & non comparentem. ibid.*
- Citationes per diligentias, & per contradictas, in quo differant. ibid.*
- 2 *Diligentia contra quem fiant, & quando in illis procedatur.*
- 3 *Citatio contra articulos, primo loco fit in diligentijs.*
- 4 *Citationis formula contra articulos, qualiter extendatur.*
- 5 *Fides Cursoris non reperiendi reum, quomodo scribatur.*
- 6 *Decretum citationis per diligentias, quomodo per indicem fiat.*
- 7 *Citatio per diligentias reiteratur per duos Cursos, & quam fidem faciant.*
- 8 *Decretum secundae citationis per diligentias qualiter fiat.*
- 9 *Citatio tertia, & ultima, quomodo fiat in diligentijs.*
- 10 *Articulorum repetitio in Broliardo, quomodo fiat in diligentijs.*

Dicendum est de citationibus, & quae ut dixi, quoniam diuersimode fieri contingunt, scilicet, contra latitantes per diligentias, & contra absentes, & non comparentes per contradictas; licet eadem omnes istae in substantia contineant, attamen, quia modis est diuersus, de eo distincte agemus, & primo loquimur de diligentijs.

- 2 *Diligentia itaque fit contra Reum, conuentum perquisitio, quando in iudicio aliquando comparuit, & postea cepit latitare; & totum diligentiarum haec est.*
- 3 *In primis fit citatio, & quae datur absque latitatione, vel infrascripta, vel alia, quae magis eges.*
- 4 *Citur D.N. ex aduerso principalis ad dicendum & contra articulos in adis factos, videndum illos ad probandum admitti, &c. iuxta formulam superius per me expressam, vel quae potest videri apud D. Gratiosum in sua praxi citationum.*

Cursor sic, vel simili modo eam exequitur.

- 5 *Feci diligentias per Urbem, & per lo-*

ca publica, & consueta, inueniendi d.D.N. quem inuenire, & reperire non potui: die, &c. Mensis, &c. 1655. Carolus de Naue, &c. licet cognomen, & annum Cursores pauci apponant.

Ista citatio reproducitur, & fit instantia, & decretum sequens.

- 6 *Relatione facta comparuit & idem citra, &c. & petijt, & instetit diligentias committi duobus Cursoribus in forma, omni, &c.*

Deinde fit alia citatio similis, & illius executio fit per duos Cursos: Fecimus diligentias per Urbem, & loca solita, & consueta inueniendi d.D.N. & non potuimus eum inuenire, & reperire: hac die, &c. mense, &c. anno, &c. Carolus Naues, & Andreas Castruccijs Sanctissimi Domini Nostri Papae Cursos.

Reproducitur citatio, & fit decretum.

- 8 *Relatione facta & comparuit, idem citra, &c. & stantibus diligentijs, petijt, & obtinuit procedi per affixionem ad valuas Curiae, & in acie Campi Florae, in forma, omni, &c. fit deinde & tertia, & ultima citatio similis, & diligetes Procuratores, post illa verba citetur D.N. ex aduerso principalis, addunt, per affixionem ad valuas Curiae, & acie Campi Florae, & postea sequuntur ad dicendum contra articulos, &c. vel proit eget.*

- 10 *Relatione facta comparuit, & idem citra, &c. Et repetijt articulos in Broliardo productos, & illos obtinuit admitti, si & in quantum, & alias, ut supra, & examinari, sine praedictis impertinentiis, & non admittendorum, nisi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.*

Quibus casibus permittatur diligentia, & quomodo debeat probari, & contra reperiibilis.

Artic. II.

- 11 *Modus faciendi diligentias.*
- 12 *Quomodo probetur reperiibilitas.*
- 13 *Citatus per diligentias, non appellat post decem dies.*
- 14 *Et habetur, ac si personaliter fuisset citatus.*
- 15 *Nec sufficit, quod citatus compareat aliquando, sed requiritur quod sit reperiibilis.*
- 16 *Et annullatur processus per diligentias, requiritur probatio reperiibilitatis clarissima.*
- 17 *Processus per diligentias, per duos Cursos, fit ad maiorem cautelam.*
- 18 *Iuramentum officialis satis est, quod fuerit praesentum in limine susceptoris officij.*

11 **M**odus faciendi huiusmodi diligentias, primo per vnum Curforem, & deinde per duos, vbi diximus supra, & successiue procedendi per affixionem, non solum reperitur approbatus a filio Romanæ Curie, sed etiam est de iure, vt testatur *Rota in vna Salernitana pensiois*, 8. Martij 1585. coram bon. mem. Blanchetto.

12 **E**t ideo sententia lata cum hoc processu dicitur sustineri: & si quis dicit, quod citandus poterat reperiri, debet probare reperibilitatem, nec sufficit si prober, quod puta, in Ecclesia, cui seruebat, faciebat suas functiones, quia hoc non est probare reperibilitatem, cum sit necesse quod hæc sit vera, & realis, & quod citandus publicè, & palam comparere in locis omnibus solitis, consuetis, & publicis; adeo, quod potuerit propterea commodè, & sine difficultate citari; secus enim creditur Curforibus referentibus non reperisse, vt in *Mutinen. Canonicius* 14. Martij 1603. coram bo. me. Lancellotto.

13 **H**incque oritur, quod quamuis non citatus personaliter ad sententiam, possit ab ea appellare a die habitz notitiæ, hoc nihilominus facere non potest ille, qui cum esset citandus, dolose latitauit, & fuit propterea contra eum processum per diligentias: hoc enim casu, tempus contra eum curatrit, perinde ac si fuisset personaliter citatus, & non a diu notitiz, sed a die sententiæ, sic docet *Rota in Vrbeuetanus priuatus*, 15. Decembris, 1645. coram R.P.D. meo Bichio.

Latitatio autem supradicta concluditur per dictas diligentias Curforum, ad id a Iudice deputatorum, ibidem.

15 **N**ec sufficit, vt annui supra, quod citandus aliquando compareat, quando puta sibi placet, & sibi videtur expedire; quia debet comparere semper, & non negare copiam personæ suæ, ob timorem citationum, ibidem.

Sicut nec sufficit, ad annullandum processum huiusmodi, quod citandus compareat solum diebus, in quibus cadunt acta, quæ sunt ad sui fauorem; & latitet in alijs diebus: cum sit necessarium, vt supra, copia sui omnibus indistincte diebus, ibidem.

16 **V**bi etiam habetur, quod qui vult annullare processum factum per diligentias, debet adeo clarè probare sui copiam indistincte fecisse, & quod ita sæpius practicauerit per loca solita, & consuecta, vt potuerit nonnisi facile reperiri; alias enim dictus processum sustinetur, & valet sententia, ac si personaliter fuisset apprehensus.

17 **E**t vterius quod aduertendum est, quod iste modus procedendi, primo per vnum Cur-

forem, & deinde per duos, fit ad maiorem cautelam, vtque processum melius sustineatur; deputantur enim duo antequam decernatur processum per affixionem, quia in omni materia, bona dicitur diligentia, quæ fit per duos officiales, qui de eis cum iuramento referant, vt dixit *Rot. decis.* 323. par. 3. recentior.

18 **S**ed hoc iuramentum, quod quamuis multi dixerint esse necessarium, in actu relationis, attamen verior opinio est, quod sufficit per officiales præstitum fuisse, in adeptione officij de illo fideliter exercendo, *Ludouic. decis.* 287. num. 2. qui dicit, quod *Capuaquen. decis.* 265. par. 1. qui dicit requiri iuramentum officialis in dicto actu, non obseruatur.

De alijs diligentijs, quæ debent fieri, pro reperiendo personam citandi, antequam deueniatur ad citationem domi dimissa copia, dixi supra, & habentur magis fusè à D. Gratioso in dicto tract. de citat. cap. 7. num. 212. & pluribus seqq.

De Citatione per Contradictas.

Cap. VIII.

De formulis contradictiarum.

Artic. VIII.

- 1 Formula contradictiarum, quam sit.
- 2 Contradictæ vbi, & quando legantur, & à Notario subscribantur.
- 3 Contradicta reproducuntur in actis Notarij causæ.
- 4 Decretum citationis contradictiarum, quomodo fiat.
- 5 Processus per contradictas finitur, & sententia valet.
- 6 Contradicta per quod tempus durent, ipsæque cessantibus sunt edita.
- 7 Processus ceptus terminatur per contradictas defuncto procuratore in Curia. Secus fit de filio Rota, ibidem.
- 8 Contradicta dantur in absentem, obligatum in Curia in forma Camera Apostolica.
- 9 Contradicta non dantur contra heredem obligati, sed fit citatio.
- 10 Hæres presumitur ignorare facta defuncti, ibid.
- 10 Contradicta dantur contra citatum personalliter contumacem.
- Contradicta dantur contra quem iustus non potest accessus per editum, ibidem.
- 11 Contradicta in contumacem, valent praua citatione.
- 12 Contradicta dantur contra absentem, qui conparnerat.

- 13 *Contradicta sunt absentia, per testes probata & quomodo.*
 14 *Processus potest impedire processum, per contra dictas relictis expensis.*

Formula contradictarum; est ꝑ huiusmodi.

Mandat Illustrissimus, & Reuerendissimus D. A. C. siue R. P. D. Baranzonus, eius in ciuilibus Locumtenens, per Audientiam litterarum contradictarum, Sanctissimi Domini Nostri Papæ, prout moris est. Citetur Dominus N. ex aduerso principalis, quatenus prima die iuridica compareat coram dicto A. C. siue dicto D. Locumtenente, ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum intrare testes super illorum recognitione, quatenus opus sit, admitti, & mandari restitui, dimissis topia collationata, vel dicendum contra, in causa, & causis, &c. Instante Galeatio Gobbetto principali, siue &c. in quorū, &c. Datum Romæ. Anno Domini 1655.

Iste contradictæ ꝑ leguntur die iuridica, in audientia contradictarum, & Notarius ipsarum subscribit illas in hanc formam.

Deinde reproducantur ꝑ in actis Notarij causæ, & in pede, sit instantia, & decretum infra scriptum.

Relatione facta comparuit, ꝑ idem citra, &c. & repetijt iura hodie in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & inserit, & obtinuit admitti si, & in quantum, & alias, vt supra, omni, &c.

Cum istis contradictis conspiciatur, ꝑ & finitur processus, prout de alijs citationibus dictum est, in quocumque iudicio, & de quocumque re agatur, & sententia sic per contradictas lata, valet. *Rota in Nucerna affixit, 4. May 1648. coram R. P. D. Verosio in fol.*

Fiuntque, & leguntur ꝑ omni, etij, & toto anni tempore, excepto eo, quando Iudices commissarij, conuiescunt a principio, scilicet Iulij, vsque ad principiu Octobris, quod etiam euenit tempore Sedis vacantis per obitum Papæ, vt dictam infra. Quo tempore loco contradictarum sunt edicta, de quibus inferius loquemur.

Dantur coram A. C. huiusmodi citationes, quando Procurator post ceptum iudicium defunctus est in Curia, absque eo etiam quod pars contracia reneatur iteru in partibus citare suum Aduersarium, *Rota in Leodien. pecuniaria, 28. Iunij 1647. coram R. P. D. Bichio in fol.* non obstante, quod *Rota decis. 197. num. 6. par. 2. recent.* dixerit quod sit necesse intimare parti mortem, procuratoris, ad quod vide add. *Ladonis. decis. 194.* hoc enim procedit in Rota, & eius stilq.

Dantur etiam contra absentem obligatum in Curia in forma Camere Apostolicæ, *Rota in Ariminen. mantentionis 5. Iunij 1648. coram R. P. D. Gbilerio, non impressa.*

Quando est ꝑ facta mutatio personarū, est necessaria citatio contra heredem, quia contradictæ dantur ratione moræ contra eum, qui scit suam obligationem, quod nō potest dici in herede, qui presumitur ignorare, *Rota in dicta causa Ariminen. mantentionis, 1. Iulij 1647. coram R. P. D. Gbilerio.*

Nec omitto, quod dantur etiam contra illum, qui fuit semel citatus personaliter, & fuit contumax, vel saltem ad eum tuus accessus non pateat, per edictum: si enim deficeret talis citatio, ꝑ contradictæ non essent validæ, nec citatum afficerent, & sententia sic lata, esset ipso iure nulla, *Rota in Taburtina Castri, S. Angeli, 28. Iunij 1649. coram R. P. D. Mesio, inter vagantes, & dixerat antea in Iauuen. separationis Thori, 5. May 1632. coram Coccino, inter volantes.*

Et vterius, ꝑ quod datur contra illum qui aliquando comparuit, & postea abuit sed hoc casu, ꝑ necesse est ante omnia probare absentiam illius, non quidem per si des simplices, sed per testes, qui deponant de certitudine talis absentie, vt infra scripte decisione.

Poterit tamen Reus ꝑ in quacumque parte iudicij comparere, & (refectis expensis) impedire Procuratorem per contradictas, *Rota in Romana census, 21. May 1627. coram clar. mem. Cardinali Vbaldo, in folio.*

Ab contradicta sunt permessa tempore Sedis vacantis Summi Pontificis.

Artic. II.

- 15 *Contradicta non dantur, quando adest procurator notus auctori in Curia.*
 16 *Non dantur coram Commissarijs, si non adest prima citatio personalis.*
 17 *Processus per contradictas, non dicitur permissus sine expressa licentia in commissione.*
 18 *Nec sufficit generalis expressio.*
 19 *Si fuit reuocatus procurator, qui mandatum non acceptauerat, requiritur noua citatio.*
 20 *Contradicta non impediuntur a sola constitutivne procuratoris, nisi mandatum acceptet. Et nec sufficit acceptatio in alia causa, ibid.*
 21 *Contradicta fiunt ex urbanitate, non autem ex necessitate.*
 22 *Hic procedere in iudicijs ordinarijs, secus in executiis.*

23 An Sede vacante possit periculi per contradi-

24 Negotium firmat Auditor.

1 Ignorare etiam non debemus, quod si
15 adest Procurator in Curia, † contradic-
ta non permittuntur, secundum Rotam in
qua Bonavent. Parochialis, 26. Aprilis 1649.
coram Reverendiss. Rojas, quæ alias etiã con-
quæta est de eo, qui sciebat Procuratorem
contra se coram A. C. produxisse suum,
mandatum, etiam in alia causa, & eo
non obstante processisse per similes citatio-
nes, ut in Cortanen. pensionis, 5. Iulij 1599. co-
ram bon. mem. Cardinali Serapino.

16 Coram Iudicibus † Commissariis, si non,
adest prima citatio personalis, non procedit
per contradicthas, nisi saltem præcedat
citatio per edictum de mandato Papæ
concessa: & in hoc est aduertendum, quod

17 illa, † ut dicatur concessa, est necessaria,
expressio eius, ne dum in commissione, sed
etiam in ipso rescripto Cardinalis Prædicti
& datur, vel in casu, quo citandus iuratur,
& impedit se citari, vel in casu, quo pedit
in aliquo loco, ad quem tutus non patet
accessus, quam citationem legitime exequatur,
subsequenter postea contradicthas,
ut in Iunen. supplantationis Thori 17. Februa-
rij 1632. coram R. P. D. Cocino, ubi quod re-

18 quiritur, ut fiat digressio specifica, ita ut nõ
sufficiat generalis expressio, & quod Signa-
tura debet exprimere facultatem, post edi-
cta procedendi per contradicthas, etiam si
non adhaeret prima citatio personalis:

Si etiam re integra fuit revocatus Procu-
19 rator constitutus, qui mandatum † non ac-
ceptauerat, se tamen per tali oreptione pu-
blica iuratur, debet fieri nova citatio, ut in di-
sta Tiburtina Castell. S. Angeli, quod quidem
quando habeat locum, videndum est in ead-
dem decisione.

Ad impediendum autem processum hu-
20 iusmodi, non sufficit, † quod fuerit consti-
tutus Procurator in Curia, si ille mandatum
non acceptavit, ut voluit Beltraminus ad
Ladoussum, decis. 106. & 330. ubi etiam di-
citur: quod non sufficeret acceptatio in
alia causa, sed quod requiritur acceptatio,
& productio mandati in eadem causa, & id
quod dicitur de constituto, habere etiam
locum in substituto.

Sciendum est etiam, quod isti citationes
21 non sunt hostie ex aliquo † necessitate, sed
ex parte urbanitate, duntaxat, secundum
Beltraminum ad Ladoussum, decis. 430. & Put. do-
cis. 34. lib. 2. idemque dixit Rota in Abulen.
beneficiorum, 4. Junij 1607. coram Cardinali
Sacrat. quod ego credo verum, in iudicijs
22 ordinarijs, vel quando proceditur † in

gradu appellationis, hoc enim casu dantur
vel monitoria, vel citationes cum trina mo-
nitione, quæ continet peremptorium, & ci-
tationes ad omnes aq̃us successuos, vsque
ad finem Iudicij: & non puto esse verum
in executivis, coram A. C. quando proceditur
cum citationibus Cameralibus impressis,
quæ dant simpliciter tempus congruum,
ad comparandum, & se opponendum ob-
ligationi Camera, abque expressione pe-
remptorijs; hoc enim casu constitutio 113.
Py V. in bull. non tom. 2. fol. 239. mandat fi-
ri certas citationes, ut per seipsum quis
que videre potest.

Quia vero nuper orta est dubitatio, an
23 tempore Sedis vacantis Innocentij X. po-
tuerit procedi per contradicthas, vel potius
per edicta: Plurium opinio, & præcipue
Subliteratorum A. C. fuit, quod processus
per contradicthas teneant ex consuetudine,
ut dicunt, inueterata, seu potius ex di-
sp̃ositione l. Barbarius, ff. de off. prator. & pro
validitate addebant, quo Auditor con-
tradictarij erat olim Iudex ordinarius, sicut
A. C. ut est glos. in Clementina Auditor, nu. 3.
circa finem, & dicit Imol. ibid. num. 13. de re-
script. ubi Zabarell. num. 50. & testatur Vestr.
cap. 5. lib. 1. & hinc inferebant, quod consu-
tudo prior procedendi per contradicthas
coram dicto Iudice, fuerit continuata vsque
ad tempora hodierna.

24 Nihilominus alij prædici, ut credo, fa-
rioris opinionis, † allegant nullitatem, ex
quo, quamvis dictus Auditor antiquitus
Iudex esset ordinarius, hodie tamen factus
est Iudex commissarius, ut dicit Vant. de nul-
lit. ex defect. iurisd. ordin. num. 16. fol. 124.
& hæc est causa, ut inquit Tiberius Salmasius
lib. 1. cap. 44. num. 6. quod in dictis ferijs loco
contradictharum edictis vitimur, & iurorū,
quod licuti in dictis ferijs cessat audientia
contradictharum, ex quo illarum Auditor
est delegatus, ita eius officium cessare de-
bet tempore Sedis vacantis, ex vi consti-
tut. 63. §. 9. vsque ad 12. Py I. V. in bull. novo
tom. 2. fol. 69. non obstante, quod ipse A. C.
sit Iudex ordinarius, & iurisdictionem vi-
deatur habere 2 Cardinali Camerario, per
text. in Clem. ne Roman. §. eo tamen de elect.
& electi potestate, ubi glos. verbo Camera-
rium.

Et quamvis esset Iudex ordinarius, non
ideo oritur, quod dd. temporibus possit
procedere per contradicthas: si enim posset,
vtrique illis vtrique etiam in ferijs fastidijs
sed non videntur, quia hoc proutenit à iurisdic-
tione Auditoris contradictharum, cuius fa-
cultas tempore feriarum, & Sedis vacantis
dicitur obdormire.

De Citationibus per Edicta in Curia,
& extra.

Cap. IX.

Quando dentur Edicta in Curia.

Artic. I.

- 1 *Edicta quo tempore concedi soleant.*
- 2 *Vacantia quando incipiant, & quousque durent. ibidem.*
Edicti forma habetur apud Gratiosum, & ubi, ibidem.
- 2 *Edicti forma hic, quomodo sit expressa.*
- 3 *Edicti publicatio, & affixio a quo fiat, & quomodo.*
Edictum debet subscribi à Notario, & sigillo A. C. signari, ibidem.
- 4 *Notarius adnotat instantiam, decretum, & publicationem in edicto.*
- 5 *Decretum admissionis iurum, qualiter extendatur.*
- 6 *Edictorum forma, & executio, qualiter fiat non tuto accessu, remissum.*
- 7 *Accessus non tutus, debet ante omnia probari. Processus per edictum est nullus, non tuto accessu minime probato. ibidem.*

1 **E**dicta in Curia dantur, & ut supra, tempore Sedis vacantis Sanctissimi Papæ, & vacantiarum æstui temporis à mense Iulij, vsque ad mensem Octobris, ut legitur apud dist. D. Gratiosum, disto cap. 12. num. 214. ubi licet recenseatur forma talis edicti, placet tamen etiam hic inserere, ne qui dicto tractatu caret, habeat occasionem alibi querendi. Tenor ergo ipsius est, huiusmodi videlicet.

Odoardus Vecchiarellus Protonotarius
2 Apostolicus, Sanctissimi D. N. Papæ, &c. & in utraque Signatura Referendarius, &c.

Nos præsentis publico edicto, citamus, & citari mandamus N. exaduerso principalem, per affixionem ad valuas Curie nostræ, & acie Campi Floræ, ut moris est, quatenus prima die iuridica legitime compareat, ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum iurare testes, super illorum recognitione, quatenus opus sit, admitti, & mandari restitui, dimissa copia collationata, vel dicendum in causa, & causis, &c. instante D. N. &c.

3 Istud edictum & publicatur, & affigitur à Curfore in hunc modum; Affixi, ut supra die 14. Maij. Carolus Curfor.

Vtcrius subscribitur à Notario causa, & sigillo A. C.

4 Postea Notarius, in & calce illius adnotat diem, quo edictum est publicatum, & instantiam partis, & decretum Iudicis in forma, ut puta:

5 Relatione facta comparuit, & idem citra, &c. Et repetijt iura in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit illa, admitti, si, & in quantum, & alias, ut supra omni, &c. Posui hanc primam formulam, ad dicendum contra iura, quia alias non, puta necessarias, ut quisque sciat, quod sub his sunt omnes citationes, vsque ad consummationem Iudicii necessariae.

6 Sunt & alia edicta, quæ dantur extra Curiam, quando non adest tutus accessus contra eum, qui se in loco munito posuit, ad quem Curiores, & Nuncij, & officiales penetrare non possunt absque discrimine, & tunc in facti contingentia adendum erit D. Gratiosus, in tract. de citat. cap. 12. de citat. per edictum extra Curiam, quod & dixi etiam supra cap. de Citatione, & Inhibitione.

7 Et est obseruandum, & quod, quando coram A. C. proceditur per edictum in casu non tuti accessus, iste accessus non tutus, est necesse, quod in actis probetur ante omnia, alias processus recideret nullus: & ista est opinio Rota in Romana Domorum, de Regardis, 15. Ianuarij 1649. coram Reuerendiss. D. Dunozeio, inter vagantes.

Quomodo, & quando A. C. & alij Iudices Romane Curia possint procedere per edicta extra Curiam, & quomodo exequantur

Artic. II.

- 8 *A. C. procedit per edicta publica, vigore suorum facultatum, & absque commissione.*
- 9 *De Iure Civili omnis Iudex ordinarius potest procedere per edicta.*
- 10 *De Iure autem Canonico, requiritur speciale rescriptum.*
- 11 *Edicta debent affigi duobus in locis in Curia, & duobus in locis, in parvis vicinis, licet non vicinioribus, & nu. 25.*
- 12 *Debent etiam affigi originalia, secundum aliquos.*
- 13 *Contrarium, quod sufficiat transumptum.*
- 14 *In edictis debet dari competens tempus ad comparendum.*
- 15 *Et quando ardet ad comparendum, vel non.*
- 16 *Et requiritur terminus duplicatus.*
- 17 *Quomodo sanctur processus per edictum.*
- 18 *Edicta generalia contra incertos, quando dentur.*
- 19 *Edicta quomodo exequantur.*
- 20 *Qua requisita debeant habere.*
- 21 *Forma commissionis præteriri non potest.*
- 22 *Ubi exequantur hodie edicta publica.*

- 23 Contra absentem aliquando non dantur sola, sed sunt citandi agnati, & amici.
24 Et quot edicta requirantur.
25 Et quomodo exequantur.

Supradictus A.C. & Iudices Camera Apostolica procedunt per edicta publica, vigore facultatum, ultimo loco in specie concessarum a Gregorio XIV. & Paulo V. in constitut. indicatis, cupio de contradietis: nisi enim facultatem haberent in dd. constitutionibus generalibus, necessaria esset in quacunque causa commissio specialis, in qua sibi talis facultas demandaretur; Hoc tamen non est de iure Civili, quia hoc iure omnis Index ordinarius potest procedere per edictum, *auth. qui semel. C. quomodo, & quando Index, Felin. in cap. quoniam frequenter, §. porro, num. 13. & 15. ut lite non contest.* Sed est de iure Canonico, & propter quod requiritur speciale rescriptum, ut voluit Innocentius VIII. in extr. rem non novam, de dolo, & contum. Clem. dudum, de iudic. & cap. causam de elect. quos testes refert Rota in supra allegata Ianuen. separationis thori, 18. Februarij 1620. coram bon. mem. Cocchino.

In quo etiam est advertendum, quod, ut in processu dicatur legitimus, necesse est, quod similes citationes in Curia, duobus in locis vicinis in partibus assignantur; non enim necesse est, quod disti loci sint viciniore, *Achil. decif. 15. de dol. & contum.*

Pro executione autem valida, citationes originales debent affigi, legi, & dimitti affixæ per plures horas, & talis affixio debet fieri in valvis maioris Ecclesie, secundum *Cassador. decif. 1. & 6. de dol. & contum. Vestr. lib. 4. cap. 3. num. 4.* Adeo, ut si non fuissent affixæ, processus esset nullus: sed quod sufficiat, & quod assignatur transumptum authenticum, dicitur in dicta Ianuen. separationis thori, & Put. qui decif. 27. lib. 2. vult, quod sufficiat, si citatio originalis, legatur absque eo, quod dimittatur copia affixa, reprobatur in dicta Ianuen. tanquam hoc dixerit de suo capite.

Est etiam advertendum, quod in dicta citatione debet dari terminus competens ad comparandum, secundum locorum distantiam, alias processus corrueret, ut tanquam de pulcra praxi testatur *Barol. in extr. ad reprimendum verbo per edictum, n. 5.* quem refert Rota in dicta Ianuen. superius allegata.

Tempus enim modicum datum ad comparandum non arctat citatum, & irritat citationem secundum *Put. decif. 50. lib. 3.* Et quamvis non desit, qui dicat, quod citatio non est nulla, sed quod admittat appellationem, nihilominus verior est opinio tenentium Praxim Camilli Capucij.

pro nullitate, dummodo non fuerit personaliter executi, vel probetur deuenisse ad notitiam citati, hoc enim casu subsistunt, nisi appelleretur, alias est nulla, & non arctat ad comparandum; & nec in termino, nec post terminum, *Adden. ad decif. 5. num. 20. de rescript. in nov.*

Item pariter est advertendum, & quod in citationibus per edictum, est semper duplicandus terminus, solitus dari in alijs citationibus, puta si daretur in alijs terminus decem dierum, in istis est duplicandus, & est dandus viginti: Si autem in illis, viginti, in istis dantur quadraginta, ut *Adden. ad dict. decif. 5.*

Processus verò per edicta & non sanaretur, si Procurator citati postea compareret, *Clement. causam, in fin. de electionibus*; quia ad effectum, ut fieri dicitur processum, duo requiruntur. Primo, quod constitutio illius facta sit post citationem ad dictam causam: secundo verò, quod in dicta causa compareat, *Achil. decif. 7. de dol. & contum. Vestr. lib. 7. cap. 1. Seraphin. decif. 1366.*

Advertendum est etiam, & quod quandoque dantur edicta generalia, quando nescimus, quis sit citandus; prout evenit, vel quando mortuus est aliquis, & nulli notificantur hæredes, vel alio simili casu, quando enim sint certi, debent nominatim citari, & non per edictum, *Surd. decif. 5. Boer. decif. 225.* præcipue autem absentes, & vagabundi citantur per edictum, *Marant. par. 6. memb. 1. n. 89. Felin. in cap. exhibitæ, n. 1. post princip. de iudic.*

Illorum autem executio, si agitur contra laicos, & sit in valvis Palatii, verò contra clericos in valvis Ecclesie maioris, loci illius, ubi Curia Romana residet, eum Summo Pontifici: ad hoc, ut cunctis possit apparere; & sic executi, arctat, ac si citandi personaliter apprehensum fuissent, *Clement. dudum, de iudic. & extr. ad reprimendum, n. 5. non obstat, de dol. & contum. Vestr. lib. 4. cap. 3.*

Hocque edictum debet habere ista requisita: primo nomen Iudicis citantis: secundò nomen eius, qui citatur, si est certus alias enim nominatum genericè per verba, si qui sint, vel velint, &c. tertio nomen eius ad cuius instantiam proceditur: quarto locum in quo comparere debeat: quinto tempus infra quod debet se presentare: sexto vero causam propter quam citatur: hæc ponit *Marant. par. 6. memb. 1. num. 63.* & maxime est advertendum, quod si præcessit commissio, forma illius præteriri non potest, alias enim processus esset nullus, *cap. causam de elect. Cassador. decif. 1. de appell.*

In Vrbe autem hodie fit in valvis S. Petri, & Cancellariæ Apostolicæ, vel in acie Campi

Campi Floræ, *Vestr. lib. 4. cap. 3.* & ista est opinio *Rota, de qua in dicta Tannen.*

- 23 Aduertendū est etiam in casu, quo citandus est absens, & non datur modus quomodo citari possit in loco, in quo degit, in casu tamen permisso, quod non potest contra ipsum, sic simpliciter per edictum procedi, secundum aliquos, qui dicunt quod sunt citandi Agnati, Cognati, & Amici, siue citandus sit maior, siue minor, siue pupillus, & hanc opinionem tuerentur *per l. item ait, Prator. ff. ex quib. causis maior in integr. restit. & l. ergo, ff. ex quib. causis in possess. eatur. Innoc. in cap. final. num. 2. de eo, qui mittitur in possess. num. 3.* dicit procedere in quolibet absente, & idem dicunt alij, qui ipsum sequuntur.

- 24 Et non sufficeret in huiusmodi vnum edictum, sed tria & requirerentur domi citati assignanda, secundum *Marant. loco citato, num. 84. & seqq.* Et quando procederetur, ut supra, semper deberet fieri litis contestatio, quamuis alias essemus in casu in quo illa non esset necessaria, *Innoc. in cap. final. num. 4. circa med. de eo, qui mitt. in possess.*

- 25 Et sicuti in Curia fit edictorum executio in duobus locis, & ita eadem ratione in partibus, datur etiam in alijs duobus locis, ut prater opinionem *Rota* relatum in dicta, *Ianuen. coram Coccino, dicit Cassador. decis. 1. de dol. & contum.* Et nisi Nuncius referat modum, quo fecit citationem, relatio erit nulla, secundum *Vestr. lib. 4. cap. 3. in fin.* Sed in his quomodo procedatur, dixi supra.

Monitorium per edictum, quomodo sit formandum.

Artic. III.

- 26 *Formula citationis per edicta extra Curiam.*

1 **F**ormula autē edicti publici citationis extra Curiam, esse poterit infrascripta, vel similis.

2 **I**acobus Franzonus, &c. & Vniuersis, &c. & præsertim Italice nationis, &c. salutē, &c. Noueritis nobis nuper pro parte, & ad instantiam Illustrissimi, & Excellentissimi Domini Augustini, alijs Andreæ Laudati, Ducis Marzani, principalis expositum extitisse, R. D. B. clandestinē, nullaque iusta subsistente causa, extorsisse sibi adiudicari sex loca montium salis, tertie erectionis, illaque postea resignasse in faciem Domini Antonij Paribeni Pistorien. non minus nulliter, quam iniuste, prout suis loco, tempore, & quatenus opus fuerit demonstrabitur, & verificabitur quodque cum ipse exponens dicta loca montium recuperare, &

pro recuperatione huiusmodi, de iuribus suis in possessione retinenda, & quatenus opus sit reintegranda, desuper quomodo libet experiri intendat, ad nos recitatum habuit, quatenus sibi super his, de oportuno iuris remedio providere: ac ex quo ipse Aduersarius degit in dicta Ciuitate Pistoriensis, ad quam tutus non patet accessus, monitorium ad partes per Edictum publicum in infrascriptis locis exequendum, & publicandum, cum pro illo exequendo contra laicos in dicta Ciuitate, & statu, & partibus, in quibus d. D. Antonius moram trahere, & morari solitus est, trahit, & moratur, & tutus non pateat accessus, desuper necessarium, & quorum in forma solita, & consueta decernere, & concedere dignamur. Nos autem Iacobus Franzonus Thesaurarius, & Index prædictus attendentes, requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationabilem, quodque iusta petendi non est denegandus assensus, consilio nobis per depositiones Testium fide dignorum, qui de mandato nostro in actis infrascripti Notarij examinari fuerunt, ad dictū D. Antonium monendum pro præsentibus nostris monitorialibus litteris exequendis, & præsentandis, in eius persona, vel domicilio in prædicta Ciuitate Pistoriensis, & statu, tutum non patere accessum, Monitorium huiusmodi in Romana Curia, & in partibus, ac locis circumvicinis, legendum, assignandum, publicandum, & exequendum fore, & esse duximus, & mandauimus, prout mandamus, & committimus per præsentēs. Quapropter per publicum huiusmodi præsens Edictum in Romana Curia, in audientia Sanctissimi D. N. Papæ Alexandri VII. legendum, ac in Cancellariæ Apostolicæ Urbis, & audientie causarum Apostolicarū, & locis consuetis, necnon extra ipsam Curiam, & in partibus in Ciuitate Tuderti, & Ciuitatis Aquapendentes Ecclesiarum, respectu valuis, seu portis, tanquam in locis magis cōuenientibus, & cōvicinis, ac alibi, ubi tutē fieri poterit, assignandum, & publicandum, prædictum D. Antonium, tenore præsentium Monemus, & requirimus, primo, secundo, & tertio, & peremptorie, ut, in virtute sanctæ obediencie, & sub exco-dicatorum auri de Camera, locis pijs arbitrio nostro applicandorum, & pro illis mandati executi, & in iuris subsidium excommunicationis, alijsque penis, districtè præcipiendo mandamus, quatenus statim viri, & receptis præsentibus, & postquam prædictum vigore fueritis pro parte dicti Excellentissimi D. Ducis Augustini principalis requisiti, primo, secundo, tertio, & per pro-

De Terminorum Obseruatione.

Cap. X.

Quomodo sit procedendum in constitutione processus.

Artic. I.

- 1 *Termini substantiales sunt seruandi, dum processus instituitur.*
- 2 *Termini substantiales seruantur iuxta morem Curie, ubi sit causa.*
- 3 *Termini substantiales non seruantur iuxta stilum delegati, sed delegati.*
- 4 *Stilus loci iudicii, attendatur in procedendo.*
- 5 *Stilus diuersus, attenditur quandoque in decidendo.*
- 6 *Processus, & sententia corrumpuntur, terminis non seruatis.*
- 7 *Ordo iudicii, concernens iustitiam, & ius partis, omitti potest.*
- 8 *Ordo iudicii, concernens ius publicum, omitti nequit.*
- 9 *Sententia lata, sine terminorum obseruatione, partis consentientibus, an valeat.*
- 10 *Ordo iudicii, auolli possit a Papa in foro laicali.*
- 11 *Processus est nullus in iudicio extraordinario, si omitatur ordo.*

R Edeo ad substantialia processus. Executa igitur, & reproducta citatione, & facta relatione per Nuncium,

- 1 instituitur processus, & seruantur hic termini substantiales, secundum ordinem iudiciorum, modum, & stilum Curie. Alibi verò iuxta stilum Curie, in qua causa tractatur, etiam si in causa delegata, & diuersus sit stilus ab eo, qui seruatur in Curia delegantis, & quia in concernentibus ordinem, & modum procedendi, attenditur stilus loci iudicii, & licet in decidendo, quando stilus loci contrarius est diuersus, ille attendatur, *gloss. Bald. & alij in l. fin. C. que sit long. consuetud. Guidopap. decis. 262. & ant. de null. ex defect. process. num. 56. & 67. & super hoc vide l. bert. de citat. cap. 9. num. 404. fol. 146. & cap. 11. num. 438. fol. 21. tom. 2.*
- 2 Secus enim terminis ita non seruatis processus est nullus, & sententia corrumpitur, ratio autem est, quia, & licet ordo iudiciarius, in quantum concernit iustitiam, & ius partis, possit remitti, & omitti in quantum tamen concernit ius publicum, omitti, & remitti non potest, *l. probatam, ubi gloss. & DD. C. de sent. & interlo. l. ant. disto cap. in princ. & num. 15. & 17. vsque ad num. 52. Ro.*

rie monentis, & requiritis, prout nos per presentes monemus, & requirimus dictum D. Antonium, quatenus infra viginti quatuor dierum spatium, post legitimam affectionem, et publicationem, lectionemque presentium in locis superscriptis, (vt premittebatur,) factas immediate sequentes, quorum 14. dierum, octo pro primo, octo pro secundo, et reliquis octo dies, pro tertio, ac peremptorio termino, monitioneque canonica assignamus. et vos assignetis, eisdem, sub eisdem, quibus supra censuris, et poenis, debeat in possessione dictorum locorum Montium, dictum D. Ducem manutenuisse, defendisse, et conseruasse, manuteneri, defendi, et conseruari vidisse, et quatenus opus sit a derelatione, occupatione, et spolio illorum cessare desistisse, et abstinuisse, eundemque reintegrare, et ad pristinum statum reposuisse, et reintegrari vidisse, vna cum damnis, expensis, etc. in processu causa, et causarum huiusmodi liquidan. ac debitam manutentionem, et quatenus opus sit reintegratione fecisse, seu exegui vidisse, et de omnibus, et singulis iuribus suis, si quis super premissis habet, haberetque, aut eidem quomodolibet competisse pretendat, docuisse, & demonstrasse, & presentibus, &c. paruisse, deque, &c. certificatione, &c. Alioquin, &c. Loca verò audientie publica litterarum contradictarum, ac valuarum, seu portarum Ecclesiarum superscriptarum, tanquam publica, & idonea, pro presentibus nostris litteris exequendis ad instar Edictorum publicorum, quæ hodie in albo pratorio scribuntur, duximus eligenda, quæ huiusmodi nostrum monitorium suo quasi sonoro præconio, & patulo subdito publicabunt, in quibus litteras nostras modo premissis decreuimus, & decernimus publicandas, & assignandas, ne dictus sic monitus ex premissis, ac premissorum aliquo, ignorantiam aliquam pretendere valeat, & valeatis, cum non sit verisimile, apud ipsum sic monitum remanere incognitum, & occultum, quod tam patenter, & notorie omnibus exitit intimatum, & publicatum. Volentes nihilominus, & auctoritate prædicta decernentes, quod presentes nostre litteræ, seu Monitorium, modo premissis executum, & publicationem, eundem monitorium totaliter ardeat, attingat, & perinde valeat, ac si personaliter factum, & executum foret, seu quomodolibet presentatum, in quorum fidem, &c. datum, &c.

ta in Anconitana terra. 24. Nouembrijs 1598.
coram Bramo impressi. decis. 65. par. 4. diuersor.

- 9 Et si partes conueniant, † quod iudex procedat nullis seruatis terminis, sententia lata non valebit, vt sententia, sed subsinebitur in vim pacti, l. 2. C. com. vtriusq. iudic. l. properandum, C. de iudic. & in vtroque Dd. Abb. in cap. 1. extr. de lit. contest. & in cap. de causis, extr. de off. deleg. Galles. de oblig. Cam. quasi. 13. fol. 79. vbi Adde. fol. seq.

- 10 Nec Papa, in foro laicali † precipere, potest, quod tollatur ordo iudiciorum, si credendum est glos. in Clem. dispendiosam, in ver. vsuris, de iud. v. ant. dicto cap. num. 4. de quo loquitur etiam Felin. in cap. inquisitionis, num. 14. extr. de accus. in cap. qualiter, & quando, extra eodem tit. vbi late prosequitur materiam, quando ommissio ordinis iudicarij viciet processum.

- 11 Etia in iudicijs extraordinarijs, † quamnis non requiratur processus ordinarius, tamen si omittatur ordo, vel cognitio, processus est nullus, Felin. in dict. cap. qualiter, & in cap. cum Ecclesijs sancte Mariae num. 24. extra, de constitut. in cap. olim, extr. vt lit. non contest.

De terminis in causis profanis, & spiritualibus.

Artic. II.

- 12 Terminis iudicij, & qui seruentur in Curia, in causis profanis, & similibus.

- 13 Libellus regulariter est de substantia processus. Litis contestatio, est de substantia iudicij regulariter, ibid.

Conclusio in causa regulariter, est de substantia processus, ibidem.

Iuramentum calumnia, an sit de substantia processus, ibidem.

- 14 Processus an sustineatur omissio libelli, vel incepto dato.

- 11 **I**N causis profanis, † vel spiritualibus quz sapiunt temporalitatem, in Curia, vt puta, pensionum, beneficiorum vnitōrū, & similibus, debent seruari termini, ac acta iudiciaria, de quibus in l. prolatam, in c. lla glos. & Bartol.

- 13 Requiriturque regulariter de substantia ratio libelli, litis contestatio, conclusio in causa, & iuramentum calumnia, si petatur, v. inferius dicemus. v. ant. d. cap. num. 18. vsque ad num. 45.

- 14 Quando vero libellus omittitur, † vel est ineptus, an possit sustineri processus, vide dicto num. 18.

De terminis in causis beneficijs.

Artic. III.

- 15 Terminis, an & qui seruentur in beneficijs, & vniōne beneficij, temporal.

- 16 Causa vniōnis beneficij, dicitur profana.

- 17 Terminis quinam seruentur in matrimonialibus; vsuris, decimis, & heresi.

Termini, quinam sint seruandi in processu criminis lese Maestatis, ibid.

- 18 Terminis, qui sint de necessitate seruandi in causis canonicis.

Sententia est nulla, omissio vno ex terminis substantialibus, ibid.

- 19 Contestatio litis non requiritur in causis canonicis.

Conclusio in causa non requiritur in causis canonicis, ibidem.

- 20 Processus in profanis est nullus, sine litis contestatione, & conclusione in causa.

- 21 Contestatio litis, & conclusio in causa non potest omitti de partium consensu.

- 15 **S**ed in causis beneficijs, † etiam si agatur de vniōne beneficij, temporali

- 16 tamen, quia si fuisset perpetua, causa diceretur profana, † cum sit extētiua tituli.

- 17 Cassador. decis. 3. de iud. & in † matrimonialibus, vsurarum, decimarum, heresis, & alijs enumeratis in extraneanti ad reprimendum, & in crimine lese Maestatis. In quibus processus de sui natura est summarius, Clem. dispendiosam, de iud. c. fin. de heret. in 6. licet de sūlo multi termini seruentur, quatuor tantum solummodo vltra citationem ad sententiam, sunt de necessitate seruandi, vt dicam infra de processu in iudicijs: videlicet ad articulandum, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta: quorū vnus si omittetur, sententia est nulla, & alij possunt omitti, Rota decis. 2. de rescript. in non. Cassad. decis. 8. eod. tit. v. ant. dicto cap. num. 59.

- 18 Neque requiritur litis † contestatio, vel conclusio in causa; toto tit. extr. vt lit. non contesti, Clem. sepe, vbi Card. de verb. significat.

- 20 Et si deficerent in profanis, † processus esset nullus, antequam subeant, C. de iud. Rot. decis. 1. de test. in non. Egid. conclus. 617. si agitur v. ost. lib. 5. cap. 2. & 3. etiam si † omittentur de consensu partium, glos. fin. in cap. quando sententia, extr. de probat. Card. in d. lla Clem. sepe.

- 21 Et si deficerent in profanis, † processus esset nullus, antequam subeant, C. de iud. Rot. decis. 1. de test. in non. Egid. conclus. 617. si agitur v. ost. lib. 5. cap. 2. & 3. etiam si † omittentur de consensu partium, glos. fin. in cap. quando sententia, extr. de probat. Card. in d. lla Clem. sepe.

De terminis in executiis nullitatum, & miserabilium personarum.

Artic. I V.

- 22 Terminis qui seruentur in causis executiis, declaratur.
- 23 Terminis qui seruentur in causis nullitatum, remissive.
- 24 Terminis qui seruentur in causis nullitatis iactationis, & iactationum, ibidem.
Terminis qui seruentur in Curia Capitolina, & quibuscunque causis, ibidem.
Terminis qui seruentur in remissorijs compulsorial. & huiusmodi, ibid.
- 25 Processus summar. quibus causis concedi nequeat, nisi à Principe.
Legatus de Latere, an possit summar. processum concedere, ibid.
- 26 Ampliatur, si sit cum clausula simpliciter, &c.
- 27 Auditores Rotæ, in quibus causis summarie procedant, præter solitas.
- 28 Processus summarius, an per Signaturam concedi possit.
- 29 Processus summarius in criminalibus, priuat. & in iur. non conceditur.
- 30 Clausula summarie, per quem ponatur hodie in commissionibus.
- 31 Clausula summarie, an possit poni post sententiam, & quomodo.
Processus an valeat, non addita clausula summarie, ibidem.
- 32 Clausula summarie non posita in executione, denegata censetur.
- 33 Clausula summarie extensa, etiam non petita, valet.
- 34 Clausula summarie, etiam non petita, à Principe potest concedi.
- 35 Clausula summarie semel concessa, valet in rota causa.
- 36 Limitatur, si expresse negetur.
Ampliatur, etiam alio Iudice subrogato, ibidem.
- 37 Clausula summarie simplex, quid in se contineat.
- 38 Clausula summarie, &c. reliqua continet necessaria.
- 39 Clausula, facti veritate inspecta, quid importet.
- 40 Processus summarius cum verbis clausula summarie, quid importet.
Summarie, quomodo procedendum sit in processu, ibidem.
- 41 Terminis, qui seruandi sint in processu summario.

- 22 In causis executiis, & vt puta, quando relaxatis legitimis executorialibus deuenitur ad declaratoriã, qui termini seruandi sint, dicam infra tit. de declaratorijs, & est videndus *Vestr. lib. 8. cap. fin. fol. 283.*
- 23 In causis quoque & nullitatum videndus est idem *dicto lib. 8. cap. 1. fol. 244.* & latè de
- 24 seruatiõne & terminorum in causis desertionum, appellatiõnis, absolutiõnis ab obsecratione Iudicij, nullitatis, iactationis, & iactationum, vel in Curia Capitolina, & generaliter in quibuscunque causis, & instantijs, vel incidentibus, vt in litteris remissorijs, compulsorialibus, & huiusmodi, dicam infra, & dicit *Vestr. lib. 5. per totum, a fol. 108. vsque ad fol. 144. Vant. cap. de nullit. ex defect. process. num. 61. vsque ad num. 68.*
- 25 Et licet processus summarius, & ultra causas supra enumeratas, à nemine, etiam si sit Legatus de latere, præterquam à Principe, concedi possit, *Cassador. decis. 1. de ind. Gemin. in cap. fin. de heret. in 6. præcipue cum clausula, simpliciter, & de plano, sine strepitu, &c. Felin. in cap. olim, extra de accus.*
- 27 In causis tamen viduarum, & pupillorum, miserabilium personarum, & aliorum quorumcunque, dummodo non excedant valorem quingentorum, Auditores Rotæ, vigore Innocentianæ, summarie procedere possunt, vt cauetur in *dicta Innocentiana*, & conceditur & etiam indistinctè per Signaturam in commissionibus quatumcunque causarum,
- 29 si petatur: Præterquam & criminalium, priuationum, & iniuriarum, *Cassador. decis. 7. de rescript. Stapbil. cap. 15. fol. 317. num. 3. & seq. & olim solebat poni in Signatura Cardinalis, tanquam res speciali & nota digna.* Hodie verò sufficit, quod ponatur per Regentem Cancellariæ in eius extensione, & si forte omitteretur, censetur hoc ex obliuione processisse, *Stapbil. ubi supra.*
- 31 Mittiturque Notarius & etiam post sententiam, parte tamen citata, ad Regentem, vt addatur verbum, summarie: licet hodie non sit in vsu, quod viderim, quia si nollit addere, processus adhuc sustineretur, *Cassador. decis. 7. & 14. de rescript. Vestr. lib. 5. cap. 1. fol. 108. licet Stapbil. cap. 2. fol. 269. & seq. vbi*
- 32 lit, quod si non ponitur & in extensione, censetur denegari, idè *Vestr. lib. 3. c. 2. fol. 69.*
- 33 Ecce si in Commissionem non petatur, & concedatur in extensione Signaturæ potest summarie procedi, quia Princeps, & etiam si non petatur, potest illam concedere, *Cassador. decis. 14. concessumque in prima instantia, vel in quacunque parte Iudicij extenditur ad alias instantias, & vsque ad finem causæ, nisi expresse negetur, etiam si alius Iudex in locum primi subrogetur.*
- 36 *Cassad. decis. 8. de rescript.*

- 37 Quinimò, & si non concedatur expressè, quod procedatur summarie, simpliciter, & de plano, sola veritate inspecta, quia omnia veniunt ex natura processuum summariorum; si nihilominus addit in extensione verbum, summarie, &c. reliqua etiam censentur concessa, *Rot. decif. 9. & 28. de rescript. in non. Cassador. dist. decif. 14. Staphil. cap. 2. folio 169. & seq.*
- 39 Aduertendum est tamen, quod si fuerit appposita in Commissione clausula illa, facit veritate inspecta, deletur verbum illud, facti, nisi de consensu partium relinquatur: quid verò importet processum summarium, & singula verba illius clausulae, simpliciter, de plano, sine strepitu, & figura iudicij, & quomodo procedendum sit, videnda est ultra prædicta, *Clem. sepe, de verb. significat. extrauagan. ad reprimendum, de off. iud. ord. cum notatis per Felin. in cap. olim. extr. de accus. Cassad. dist. decif. 8. Vestr. ubi supra. Marant. in suo speculo, 9. dist. ubi late.*
- 41 Qui etiam termini seruandi sunt, dicit *Rot. decif. 2. de rescript. in non.*

De Processu summario.

Artic. V.

- 42 Processus summarius per Principem non concessus, redditur nullus.
- 43 Clausula, quod articuli sint loco libelli, quando addatur in causis summarijs.
- 44 Sententia fieri nequit, nisi præcedente petitione.
- 45 Articuli, quando succedant loco petitionis, & probationis.
- 46 Terminus ad dicendum contra producta, an separatim seruatur in summarijs.
- 47 Terminus ad dicendum contra articulos, an separatim seruandus, & ubi.
- 48 Termini substantiales, an in processu possint omitti, & quando.
- 49 Citationes in terminis substantiales summaria causa, non sunt necessariae.
- 50 Citatio fit absensibus de sisto ad singulos actus.
- 51 Processus, quandoque fit nullus, seruatis terminis.
- 52 Limitatur tamen, quod in totum omitti nequeunt.
- 53 Termini aliqui sunt seruandi in summarijs ab ordinarijs iudicibus Curia.
- 54 Termini, qui seruandi ab A. C. in causis excedentibus 200. sents.

42 **E**T quia, ut dictum est, processum summarium potest per solum Principem gratis concedi; si tamen concederetur per alium, difficillimè in praxi obtineretur, quia reuocaretur tanquam nullus; ut per Felin. in disto cap. olim.

- 43 Quando autem conceditur processus summarius, solet in causis magui momenti addi clausula, quod articuli sint loco libelli.
- 44 & ratio est, quia debet præcedere petitio, ad hoc, vt possit ferri sententia, *l. hac sententia, C. de sent. qua sint certi, quant. prol.*
- 45 Et tunc articuli succedunt loco petitionis, & probationis, *Rot. decif. 3. de rescript. in non. Staphil. disto cap. 2. fol. 171. num. 9.*
- 46 Quamuis etiam d. d. quatuor termini in processu summario seruari soliti, debeant de per se, & separatim seruari, si terminus ad dicendum contra producta, separatim non seruatur, dummodo pars semel citetur ad dicendum contra producta, sufficit.
- 47 Et idem dicendum est de termino ad dicendum contra articulos, qui si separatim non seruatur, dummodo Aduersarius habuerit eorum notitiam, cum tempore ad illum impugnandum, & sic per indirectum, fuerit satisfactum menti legis, sufficit, sustineturque sententia, & processus, *Cassador. decif. 2. de iudic.*
- 48 Si etiam procedatur per contradictras, siue in profanis, siue in beneficiis, vt puta, quando quis canonicè fuit in principio citatus ad totam causam, & est contumax, si omittantur aliqui termini de rigore seruari debiti, imò si omnes illi quatuor omitterentur, non propterea processus esset nullus, quia vt dixi supra, citationes illæ sunt potius vrbana, quam necessariae, *Egid. conclus. 3. 10. V. aut. de nullit. def. 3. proc. num. 600. hinc de sisto, vt soleant absentes ad singulos actus citari, Rot. decif. 10. de sent. & re. in nou. Vestr. lib. 4. cap. de debet. canon. fol. 87.*
- 51 Aliquando etiam non soliti conceditur processus summarius, sed etiam ex qualitate causæ, & accedunt, quod nihil terminis seruatis iudex procedere possit, & tunc possunt quidè arbitrio Iudicis abbreviari termini, sed non in totum omitti, vt testatur *Vestr. lib. 5. cap. ad not. com. circa term. obsen. fol. 22. in fin. Rot. decif. 19. de rescript. in anteq.*
- 53 Item quando conceditur processus executiuus, vel propter parum luminis, vel in causis pendentibus coram Iudicibus ordinarijs in Curia, qui possunt, & quæ ad eam summam vigore eorum ordinariæ facultatis executiue procedere, & etiam in excedentibus dictam summam, dummodo notabiliter non excedant, & coram A. C. qui inter Curiales à ducentum iuris, potest procedere summarie, absque dilationibus, & obseruatione terminorum, à ducentum, vero supra debent seruari termini, in *Rota seruari soliti, Vestr. lib. 2. cap. d. fol. 25.*

Artic. VI.

Artic. VII.

55. *Termini nulli in quibus causis seruentur ab ordinarijs Iudicibus.*

56. *Causa leues, & que reassumi nequeunt ab alio Iudice.*

Termini qui seruentur in causis ab 11. scilicet infra infra.

57. *Iudices Ripa, & Ripetta qua in altis debeant exprime.*

58. *Clausula quoniam addatur in Commissione, quando petitur processus executiuus, & brachium seculare.*

59. *Terminus ad procedendum, quando, & in quibus causis, praestatur.*

55. **H**odie à quinque scutist infra, coram Iudicibus ordinarijs, nulli termini seruari possunt, sed oretenus tantum cum sola simplici citatione expediende sunt causae, nisi aliud Iudici ex causa videatur, & de hoc habentur, quae dicie Reformatio Pauli V. ad quam est recurrendum, tit. de Iudic. in causis civilibus, expeditur. Quae vero non excedunt scuta vnde cum, & vertuntur coram Iudicibus ordinarijs, sicut non possunt reassumi ab alio Iudice, ut ibidem, causae, ita in illis seruatur solus terminus ad dicendum contra, & soluendum.

57. *Quae coram Iudice f Burgi, Curia Sa. bello, um, Ripa, Ripetta, hunc terminantur executiuus, & iuxta Reformationem Tribunalis Vrbi editam à S. mem. Pio IV. Constit. 8. & à Paulo V. Constit. 7. suis 53. particulatibus videnda.*

58. *Est semper, quando petitur processus executiuus, confitio de certa qualitate, & deinde brachium seculare, additur clausula in Commissione, in euentum, quod doceuerit, &c. quia illud est vltimum remedium Iudicis Ecclesiasticis, Scaphil. cap. 16. fol. 121. num. 67.*

59. *In causis quoque nullitatis, restitutionis in integrum, attetatorum, vel etiam propter parum summam, aut si Actor sit negligens in prosequendo, & Reus instet pro absolutoria ab obseruatione Iudicij, praestatur terminus ad procedendum, quo clauso, &c. Vestr. lib. 5. cap. de obseru. term. propter absol. fol. 118. & hoc potest fieri, quando cumque committatur causa summarie, terminus non seruatis, vel manu Regia.*

60. *Iuramentum calumniae, tacite potest omitti.*

61. *Processus est nullus, non factio iuramento calumniae petito.*

62. *Ampliatur etiam aduersus sententiam dici nequeat de nullitate.*

63. *Iuramentum calumniae, est iuris naturalis.*

64. *Iuramentum calumniae, debet praestari etiam in causa appellationis.*

65. *Iuramentum calumniae, quandoque fit per Procuratorem nomine proprio.*

66. *Iuramentum calumniae, etiam ab herede praestari debet, & si defunctus iurauerit.*

67. *Iuramentum calumniae, praestari potest in quacunque parte iudicij.*

68. *Iuramentum calumniae, qualiter differat à iuramento verba dicenda.*

69. *Iuramentum calumniae, an praestari possit per Procuratorem.*

70. *Iuramentum calumniae, an ferri possit per mandatum generale ad causas, cum facultate iudicis.*

71. *Iurandi de calumnia facultas expresse ponitur in mandato procura.*

72. *Senatus Monasterij, potest iurare de calumnia absque speciali mandato.*

73. *Fallit, si constitutus sit ad unam causam tantum.*

74. *Iuramentum in termino extensum, etiam non praesumitur, an valeat.*

75. *Iuramenta omnia extensa, licet et non appareant facta de filo, sustinentur.*

76. *Probationes vltiores renunciantur, per conclusionem in causa.*

77. *Commissiones, non solent signari post conclusum in causa.*

78. *Iudex potest admittere noua iura, post conclusionem in causa.*

Conclusio in causa non nocet Iudici, sed partibus, ibidem.

79. *Rota post conclusionem in causa, admittit noua iura.*

80. *Probationes quando de iure debeant admitti post conclusionem in causa.*

81. *Termini, & dilationes utrique parti, sunt communes.*

Actor probat, & Reus deinde excipit in praesentia, ibid.

60. **I**uramentum calumniae, & quamvis tacite possit omitti cap. 1. de Iur. calin 6. Cassad. dist. dec. 8. si tamen per partem petatur, nisi deferatur, processus est nullus.

63. *etiam & quod Iudex habeat in facultatibus, quod aduersus eius sententiam, vel processum non possit dici de nullitate iuris posit.*

- atus, intelligitur de defectibus iuris positi-
ui, non naturalis, & diuini, qualis est cita-
tio, *Staphil. dicto cap. 4. fol. 278. & seq.* sicuti
neque aliquid extrinsecum inducit, *Card.*
in dicta Clem. in fin. Idem dicendum est de
136 clausula, ex certa scientia, & de plenitudine
potestatis, quia supplet quidem substantia-
lia, & sanat nullitates, sed hoc facit dum-
modo processum fuerit parte citata, *Vant.*
cap. an que sent. nu. 12. Staphil. dicto fol. 279.
sed de his latè *Vbert. cap. 13. à nu. 182. usque*
ad 194.
- 137 Talis autem nullitas ꝑ probatur negan-
do citationem, vel per exhibitionem acto-
rum in quibus non reperiatur, aut per tes-
tes idoneos, qui interuenerint processui de-
ponentes talia necessaria facta non fuisse,
sicut etiam diximus de nullitate iurisdic-
tionis, & mandati, per *Vant. cap. à quo, & qui-*
bus null. poss. prob. num. 12. & 18. & cap. de nul.
lit. cit. num. 12. & seq. Vbert. dicto cap. 14. à
num. 110. fol. 486. tom. 3. cap. 16. num. 124. se-
lio 199. usque ad nu. 129. fol. 309. & dixerat
antea cap. 12. num. 84. & seq. fol. 61. & cap. 13.
num. 4. fol. 240. usque ad num. 90. fol. 258-
tom. 3.
- 138 Si verò Papa, ꝑ vel Imperator in senten-
tia quem fuisse citatum asserit, statur eorū
assertioni, quamuis aliter de citatione non
constet, *Card. in dicta Clem. pastoralis, num. 10.*
- 139 Quando itaque petitur ꝑ sanari proces-
sus factus parte absente, Signatura referi-
bit, cum clausula, parte legitime citata,
Staphil. dicto fol. 278. hzc autem, si citatio
fuit in totum omissa.
- 140 Sed si non fuit ꝑ in totum omissa, sed
fuit malè executà, dummodo alias sit legiti-
ma, tunc sufficit deuenisse ad noticiam ci-
tati, & de hoc consistit ante seruationem
terminorum: si lis pendet in Rota, Auditor
vigore ꝑ Innocentianæ, potest procedere
ad vltiora, ac si debito modo fuisset exe-
cuta, ꝑ vt cœtur in dicta Innocentiana, &
dixit Rota *decis. 11. de dol. & contum. in no u.*
Vestri, dicto cap. de exece. cit. ad pan. fol. 84.
- 141 Si autem lis pendat ꝑ coram alijs Iudi-
cibus, est necessaria commissio sanatoria,
nullitatis prouenientis à non legitima exe-
cutione citationis, & additur semper clau-
sula, dummodo ad noticiam citati peruene-
rit, *Vant. dicto cap. quib. mod. null. san. coff. nu. 122.*
- 142 *Staphil. dicto fol. 408.* Ex quibus ꝑ autem
proueniat nullitas citationis ex facto par-
tis, Iudicis, vel Nuncij, & alia plura, dicte
Vbert. d. cap. 14. dicto num. 100. cap. 16. nu. 124.
& seqq. & prius in cap. 12. nu. 85. & cap. 13.
num. 1. usque ad num. 122.
- 143 Et sufficit utroque casu ꝑ quomodo
hzc notitia probeatur, dummodo sit cer-
ta, & plena, *Clem. causam, de elect. ex qua fuit*
- sumpta praxis sanandi huiusmodi nulli-
tatem.
- 145 Notitia citationis, ꝑ præsumitur ex plu-
ribus: vt putasi post eam citatus constituit
Procuratorem ad causam, vel si reperiatur
146 in Iudicio, postquam longè absuit, ꝑ quia
comparens post emanatam citationem,
præsumitur citatus, *Egid. conclus. 374. Rot. de-*
cis. 16. de Iud. in antiq. Gomef. in dicto compend.
fol. 116. Vestr. fol. 84. & seq. & lib. 5. cap. de rei-
terat. termin. fol. 123. Vant. num. 22. Staphil.
fol. 278. & seqq. & quomodo ꝑ ista notitia
147 per testes, per instrumenta, per acta, & hu-
iusmodi probeatur, ponit *diff. Vbert. diff. c. 13.*
num. 132. usque ad num. 137. fol. 265. & seqq.
tom. 3.
- 148 Si autem nullitas executionis ꝑ proue-
nit à persona Nuncij, puta quando erat fa-
cienda per Curforem, & fuit facta per man-
datarium, tali casu signatur commissio san-
atoria, vel reiteratoria terminorum, cum
clausula, præcedente citatione præsentanda
per Curfores.
- 149 Si etiam citationes ꝑ per edictum fuis-
sēt nulliter, vel nimis inculcatè factæ, signa-
tur commissio sanatoria processus, cum
clausula, dummodo post citationem legiti-
mè executam, tantum tempus effluxerit,
quod termini ritè seruati potuerint.

De citatione, & Inhibitione, & cui, & à quo
& contra quos possint concedi, & exequi.

Artic. IX.

- 150 Citatio, & inhibitiō simul de consuetudine so-
lent decerni.
Iudex non potest alteri inhibere, nisi coram eo
lis pendeat. ibidem.
- 151 Iudex adiunctus, an possit statim præsentata
commissione inhibere.
- 152 Declara tamen, si agitur de inhibendo extra ca-
riam, secus in curia.
- 153 Rota, causa sibi commissæ, non solebat inhibere,
nisi docto de appellatione.
- 154 Iudex commissarius, si potest citare extra cu-
riam, potest etiam inhibere.
- 155 Citatio, & inhibitiō, parti passu ambulant.
- 156 Iudex commissarius, potest inhibere præsentem,
vel absentem, volentem, vel nolentem.
- 157 Citatio tamen, ad videndum sibi inhiberi, solet
fieri etiam præsentem.
- 158 Iudex appellationis post appellationem indicia-
lem, potest parte non citatâ inhibere.
- 159 Declara tamen, hoc non fuisse firmatum ab
Vberto.
- 160 Inhibitio, an sufficit facta parti, & non iudici.
- 161 Inhibitio præsentata iudici, vel parti, an causæ
attentata.

- 162 *Index, quando possit ex officio parte non citata inhibere.*
- 163 *Inhibizio, si fiat ad instantiam partis, requiritur citatio.*
- 164 *Index appellationis, quando possit inhibere, remissive.*
- 165 *Cardinalis alteri, neque Prelatus solent inhibere, sed iniurare commissionem cause.*
Declara intimationem prædictam, habere vim citationis, ibidem.
- 166 *Inhibizio Episcopis, sub quibus panis fieri solent.*
- 167 *Commissio inhibendi sub censuris, & panis olim an dabatur, & qualiter.*
- 168 *Inhibizio an concedatur, instante asserto procuratore, & an valeat.*
- 169 *Declara tam contra litigantes, quam iudices, & tertium, & quem.*
- 170 **E**T quia excommunicatio, & inhibizio, semper ferè simul solent decerni, videtur etiam aliquid dicendum de inhibitione. Sciendum est igitur, quod licet index non possit alteri iudici inhibere, ne aliquid audeat innovare, nisi saltem coram eo lis pendeat, iuxta cap. tuam, exir. de ord. cogn. & cap. latum, exir. qui fil. sint legitim. Et ideo videtur, quod citationi debet præcedere summaria cognitio, an appellatio sit admittenda; cap. Romana, §. si autem, de appell. in 6. Cassad. decis. 10. de rescript.
- 171 De ista tamen nostra Romana & Curie quilibet index, etiam si sit adiunctus, potest itatim præsentata commissione inhibere, simulque decernere citationem, & inhibitionem, Rot. decis. 4. de rescript. Staphil. c. 21. fol. 341. Vbert. cap. 3. num. 66. fol. 89. Sed hoc
- 172 procedit & in citationibus, & inhibitionibus extra Curiam mittendis, secus autem in Curia, quia tunc semper debet præcedere citatio ad dicendum contra commissionem, Vbert. dist. cap. 3. num. 67. fol. 89. tom. 1.
- 173 Si committatur & causa appellationis in Rota, isti DD. Auditores antiquitus nunquam solebant inhibere, nisi prius docto de appellatione, Rot. decis. 68. de appell. in antiquo. quod secus est hodie.
- 174 Si Index & vigore commissionis potest citare extra Curiam, poterit etiam extra Curiam inhibere, licet hoc non exprimat
- 175 in commissione, quia parti passu procedit, citatio, & inhibizio: & quod dicitur de una, dicitur etiam de alia, Cassadorn. decis. 4. de rescript. Rot. decis. 3. in fin. de appell. in nouo.
- 176 Et potest inhibere parti præsentati, vel absenti, volenti, vel nolenti, Staphil. disto folio 341. & quamvis si Aduersarius est præfensoleat citari ad videndum sibi inhiberi, Rot. decis. 27. de dol. & contum. in antiquo. de

- 177 iure tamen Index appellationis, dummodo appellatum fuerit in Iudicio, potest etiam parte non citata inhibere, Gemin. in dicto cap. Romana, §. si vero, in fine. Licet contrarium videatur & firmatum à dist. D. Vbert. dist. cap. 3. num. 57. fol. 83. qui num. 77. dicit etiam quod sufficit & inhibere parti, absque eo, quod inhibeatur iudici, & dixerat superius num. 37. fol. 79. tom. 1. & num. 93. dicit quod præsentata iudici, & vel parti causat attentata, ut fol. 75.
- 178 Imò etiam in appellatione extrajudiciali, potest Index, & etiam ex officio, parte non citata inhibere, & non solum, de appell. in 6. Card. de cap. consultus, quest. 130. extra de usur. licet & alias si inhibeat ad instantiam partis, requiratur citatio Aduersarii, Rota decis. 44. de dol. & contum. in antiquo. & de hoc
- 179 quædò & Index appellationis possit inhibere, ac quæ debent præcedere inhibitionem, videndus est Gemin. in dist. cap. Romana, §. quod si. Vbert. lib. 8. cap. ut lit. pend. folio 271.
- 180 Quando vero & causæ committuntur Cardinalibus, non solet vnus Cardinalis alteri, neque Prelatus Cardinali inhibere, propter reuerentiam dignitatis; sed solummodo intimatur causam sibi fuisse commissam, & ista intimatio habet vim inhibitionis, Rot. decis. fin. de dol. & contum. in antiquo. Gemin. in dist. compend. fol. 59. & seq. Staphil. cap. 11. fol. 306.
- 181 Similiter si veller & inhibere sub censuris, & penis, Episcopis, propter sacrum officium, quod exerceat, non inhibetur sub pena excommunicationis, sed suspensionis tantum, cap. 2. de off. deleg. in 6. iun. taglos. in cap. 1. extra de Cler. vena. Staphil. cap. 9. folio 299.
- 182 Olim quando & in Commissione petebatur facultas inhibendi sub censuris, & penis, debebat verbum panis, ne Reus duplici multa vexaretur, Staphil. ibidem, folio 299.
- 183 Inhibizio quoque & conceditur, etiam ad instantiam asserti Procuratoris, cum commissione de rato, & est valide concessa, Put. decis. 24. de fid. instrum. & dicit D. Vbert. dist. cap. 3. num. 102. fol. 95. & afficit, & & datur contra litigantes, & contra Iudices, & adhuc contra tertium, qui liti posset præiudicare, Rot. decis. 2. ut lit. pend. in antiquo.
- 184 Vnde autem oriatur praxis citationis cum superfluatoria, videndus est Tomas. decis. 283. tom. 2.

De Citatione per Diligentias.

Cap. VII.

Quid sint Diligentia, & quomodo fiant.

Artic. I.

- 1 *Citatio per diligentias, fit contra latitantes. Citatio per contradittas, fit contra absentem, & non comparentem. ibid.*
- Citationes per diligentias, & per contradittas, in quo differant. ibid.*
- 2 *Diligentia contra quem fiant, & quando in illis procedatur.*
- 3 *Citatio contra articulos, primo loco fit in diligentijs.*
- 4 *Citationis formula contra articulos, qua liter extendatur.*
- 5 *Fides Curforis non reperiendi reum, quomodo scribatur.*
- 6 *Decretum citationis per diligentias, quomodo per indicem fiat.*
- 7 *Citatio per diligentias reiteratur per duos Curfores, & quam fidem faciant.*
- 8 *Decretum secunde citationis per diligentias, qualiter fiat.*
- 9 *Citatio tertia, & ultima, quomodo fiat in diligentijs.*
- 10 *Articulorum repetitio in Brolardo, quomodo fiat in diligentijs.*

1 **D**ictum est de citationibus, & quæ ut dixi, quoniam diuersimodè fieri contingunt, scilicet, contra latitantes per diligentias, & contra absentes, & non comparentes per contradittas; licet eadem omnes istæ in substantia contineant, atramen, quia modus est diuersus, de eo distinscè agemus, & primò loquemur de diligentijs.

2 Diligentia itaque & sunt contra Reum, conuentum perquisitio, quando in iudicio aliquando comparuit, & postea cepit latitare; & totina diligentiarum hæc est.

2 In primis fit citatio, & quæ datur absque latitatione, vel infrascripta, vel alia, quæ magis eges.

4 Citetur D.N. exaduerso principalis ad dicendū & contra articulos in actis factos datos, videndum illos ad probandum admitti, &c. iuxta formulam superius per me expressam, vel quæ potest videri apud D. Gratiosum in sua praxi citationum.

Curfor sic, vel simili modo eam exequitur.

5 Feci diligentias per Urbem, & per lo-

ca publica, & consueta, inueniendi d.D.N. quem inuenire, & reperire non potui: die, &c. Mensis, &c. 1655. Carolus de Naues, &c. licet cognomen, & annum Curfores pauci apponant.

Ista citatio reproducitur, & fit instantia, & decretum sequens.

6 Relatione facta comparuit & idem citra, &c. & petijt, & inserit diligentias committi duobus Curforibus in forma, omni, &c.

Deinde fit alia citatio similis, & illius executio & fit per duos Curfores: Fecimus diligentias per Urbem, & loca solita, & consueta inueniendi d.D.N. & non potuimus eum inuenire, & reperire: hac die, &c. mensis, &c. anno, &c. Carolus Naues, & Andreas Castruccijs Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curfores.

Reproducitur citatio, & fit decretum.

8 Relatione facta & comparuit, idem citra, &c. & instantibus diligentijs, petijt, & obtinuit procedi per affixionem ad valuas Curie, & in acie Campi Floræ, in forma, omni, &c. fir deinde & tertia, & vltima citatio similis, & diligètes Procuratores, post illa verba citetur D.N. exaduerso principalis, addunt, per affixionem ad valuas Curie, & acie Campi Floræ; & postea sequuntur ad dicendum contra articulos, &c. vel prout eget.

10 Relatione facta comparuit, idem citra, &c. Et reperiit articulos in Brolardo prodactos, & illos obtinuit admitti, si & in quantum, & alias, ut supra, & examinari, sine praiudicio impertinentium, & non admittendorum, nisi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

Quibus casibus permittantur diligentie, & quomodo debeat probari, & contra reperiibilas.

Artic. II.

11 *Modus faciendi diligentias.*

12 *Quomodo probetur reperiibilas.*

13 *Citatus per diligentias, non appellas post actum dies.*

14 *Et habetur, ac si personaliter fuisset citatus.*

15 *Nec sufficit, quod citatus compareat aliquando, sed requiritur quod sit reperiibilis.*

16 *Vi annullentur processus per diligentias, requiratur probatio reperiibilitatis clarissima.*

17 *Processus per diligentias, per duos Curfores, fit ad maiorem cautelam.*

18 *Iuramentum officialis satis est, quod fuerit prestitum in latine susceptionis officio.*

11 **M**odus faciendi huiusmodi ¶ diligē-
tias, primo per vnum Curforem, &
deinde per duos, vbi diximus supra, & suc-
cessiue procedendi per affixionem, non so-
lum reperitur approbatus à stilo Romanę
Curie, sed etiam est de iure, vt testatur
Rota in vna Salernitana pensionis, 8. Martij
1585. coram bon. mem. Blanchetto.

12 **E**t ideo sententia lata cum hoc proces-
su dicitur sustineri: & si quis dicat, quod
citandus poterat reperiri, debet probare
reperibilitatem, nec sufficit si probet, quod
puta, in Ecclesia, cui fenebat, faciebat
suz functiones, quia hoc non est probare
reperibilitatem, cum sit necesse quod hæc
sit vera, & realis, & quod citandus publicus,
& palam comparebat in locis omnibus so-
litis, consuetis, & publicis; adeo, quod po-
tuerit propterea commode; & sine difficul-
tate citari; secus enim creditur Curforibus
referentibus non reperisse, vt in *Mutinen.*
Canonicatus 14. Martij 1603. coram bo. me.
Lancellotto.

13 **H**incque oritur, ¶ quod quamuis non-
citatus personaliter ad sententiam, possit
ab ea appellare à die habitę notitię, hoc
nihilominus facere non potest ille, qui cum
esset citandus, dolose latitauit, & fuit pro-
pterea contra eum processum per diligen-
tias: hoc enim casu, tempus contra eum
14 **c**ucurrit, perinde ac si fuisset ¶ personaliter
citatus, & non à dia notitię, sed à die
sententię, sic docet *Rota in Vrbenetana prio-
ratus, 15. Decembris, 1645. coram R. P. D. meo*
Bichio.

Latitatio autem supradicta concluditur
per dictas diligentias Curforum, ad id à Iu-
dice deputatorum, *ibidem.*

15 **N**ec sufficit, vt annui supra, ¶ quod ci-
tandus aliquando compareat, quando pu-
ta sibi placet, & sibi videtur expedire; quia
debet comparere semper, & non denegare
copiam personę suę, ob timorem citatio-
num, *ibidem.*

Sicut nec sufficit, ad annullandum pro-
cessum huiusmodi, quod citandus compa-
reat solum diebus, in quibus cadunt actus,
quæ sunt ad sui fauorem; & latet in alijs
diebus: cum sit necessaria, vt supra, copia
sui omnibus indistincte diebus, *ibidem.*

16 **V**bi etiam habetur, ¶ quod, qui vult an-
nullare processum factum per diligentias,
debet adeo clare probare sui copiam indi-
stincte fecisse, & quod ita sæpius practica-
uerit per loca solita, & consueta, vt potue-
rit non nisi facile reperiri; alias enim dictus
processus sustinetur, & valet sententia, ac si
personaliter fuisset apprehensus.

17 **E**t vltius ¶ aduertendum est, quod iste
modus procedendi, primo per vnum Cur-

forem, & deinde per duos, sit ad maiorem
cautelam, vtque processus melius sustineat-
ur; deputantur enim duo antequam de-
cernatur processus per affixionem, quia in
omni materia, bona dicitur diligentia, quæ
sit per duos officiales, qui de eis cum iura-
mento referant, vt dixit *Ros. decis. 323. par. 3.*
recentior.

18 **S**ed hoc iuramentum, ¶ quamuis multi
dixerint esse necessarium, in actu relatio-
nis, attamen verior opinio est, quod sufficit
per officiales præstitum fuisse, in adeptio-
ne officij de illo fideliter exercendo, *Ludo-
uic. decis. 187. num. 2. qui dicit, quod Capita-
quen. decis. 165. par. 1. qui dicit requiri iura-
mentum officialis in dicto actu, non obser-
uatur.*

De alijs diligentijs, quæ debent fieri, pro
reperiendo personam citandi, antequam
deueniatur ad citationem domi dimissa
copia, dixi supra, & habentur magis fuse
à *D. Gratioso in dislo. tracl. de citat. cap. 7.*
num. 212. & pluribus seqq.

De Citationem per Contradictas

Cap. VII.

De formalis contradiclarum.

Artic. VIII.

- 1 *Formula contradiclarum, quamvis sit.*
- 2 *Contradicta vbi, & quando legantur, & à Nota-
rio subscribantur.*
- 3 *Contradicta reproducuntur in actis Notarij cause.*
- 4 *Decretum citationis contradiclarum, quomodo
fiat.*
- 5 *Processus per contradiclas finitur, & sententia
valet.*
- 6 *Contradicta per quod tempus durent, ipsique ces-
santibus sunt edita.*
- 7 *Processus ceptus terminatur per contradiclas de-
sancto procuratore in Curia. Secus fit de sti-
lo Rote, ibidem.*
- 8 *Contradicta dantur in absentem, obligatum in
Curia in forma Camera Apostolica.*
- 9 *Contradicta non dantur contra heredem obliga-
ti, sed fit citatio.*
Hæres presumitur ignorare facta defuncti, ibid.
- 10 *Contradicta dantur contra citatum personali-
ter contumacem,*
*Contradicta dantur contra quem iustus non potest
accessus per edictum, ibidem.*
- 11 *Contradicta in contumacem, valent præiudici
tatione.*
- 12 *Contradicta dantur contra absentem, qui com-
paruerat.*

- 13 *Contradicta sunt absentia, per testes probata & quomodo.*
 14 *Processus potest impedire processus, per contradiclas rescriptis expensis.*

Formula contradictiarum, est ꝑ huiusmodi.

Mandat Illustrissimus, & Reuerendissimus D. A. C. siue R. P. D. Baranzonus, eius in ciuilibus Locumtenens, per Audientiam litterarum contradictiarum, Sanctissimi Domini Nostri Papæ, prout moris est. Citetur Dominus N. exaduerso principalis, quatenus prima die iuridica compareat coram dicto A. C. siue dicto D. Locumtenente, ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum iurare testes super illorum recognitione, quatenus opus sit, admitti, & mandari restitui, dimissa, topia collationata, vel dicendum contra, in causa, & causis, &c. Instante Galeario Gobbetto principali, siue &c. in quorū, &c. Datum Romæ. Anno Domini 1655.

1 *Iste contradictæ ꝑ leguntur die iuridica, in audientia contradictiarum, & Notarius ipsarum subscribit illas in hanc formam.*
 Iacobus Simoncellus.

3 Deinde reproducentur ꝑ in actis Notarij causæ, & in pede, sit instantia, & decretum infra scriptum.

4 Relatione facta comparuit, ꝑ idem citra, &c. & repetit iura hodie in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & instet, & obtrinuĩ admitti si, & in quantum, & alias, vt supra, omni, &c.

5 Cum istis contradictis concipitur, ꝑ & citatur processus, prout de alijs citationibus dictum est, in quocumque Iudicio, & de quacumque re agatur; & sententia sit ꝑ contradiclas lata, valet. *Rota in Nucerna afflitus, 4. Maij 1648. corā R. P. D. Verospio in sol.*

6 Fiuntque, & leguntur ꝑ omni, etiā, & toto anni tempore, excepto eo, quando Iudices commissarij, conquirent ꝑ principio, scilicet Iulij, vsque ad principij Octobris, quod etiam euenit tempore Sedis vacantis per obitum Papæ, vt dictam infra. Quo tempore loco contradictiarum sunt edita, de quibus inferius loquemur.

7 Dantur coram A. C. huiusmodi citationes, quando Procurator post ceptum Iudicium defunctus est in Curia, absque eo etiam quod pars contraeia teneatur iterū in partibus citare suū Aduersarium, *Rota in Leodien. pecuniaria, 28. Iuny 1647. coram R. P. D. Bichio in sol. non obstante, quod Rota decis. 197. num. 6. par. 3. recent. dixerit quod sit necesse intimare parti mortem, procuratoris, ad quod vide add. ad Ludonif. decis. 494. hoc enim procedit in Rota, & eius stilq.*

8 Dantur etiam contra absentem obligatum in Curia in forma Cameræ Apostolicæ, *Rota in Ariminen. manutentionis 5. Iuny 1648. coram R. P. D. Gbilerio, non impressa.*

9 Quando est ꝑ facta mutatio personarū, est necessaria citatio contra heredem, quia contradicte dantur ratione moræ contra eum, qui scit suam obligationem, quod nō potest dici in hærede, qui presumitur ignorare, *Rota in dicta causa Ariminen. manutentionis, 3. Iulij 1647. coram R. P. D. Gbilerio.*

10 Nec omitto, quod dantur etiam contra illum, qui fuit semel citatus personaliter, & fuit contumax, vel saltem ad eum tutus accessus non pateat, per edictum: si enim deficeret talis citatio, ꝑ contradicte non essent validæ, nec citatum afficerent, & sententia sic lata, esset ipso iure nulla, *Rota in Tiburtina Castri S. Angeli, 18. Iuny 1649. coram R. P. D. Mesio, inter vagantes, & dixerat antea in Ianen. separationis Thori, 5. Maij 1632. coram Coccino, inter volantes.*

11 Ex vltioris, ꝑ quod dantur contra illum qui aliquando comparuit, & postea abuit
 12 sed hoc casu, ꝑ necesse est ante omnia probare absentiam illius, non quidem ꝑ si des simplices, sed per testes, qui deponant de certitudine talis absentie, vt infra scripte decisione.

14 Poterit tamen Reus ꝑ in quacumque parte Iudicij comparere, & (refectis expensis) impedire Procuratorem ꝑ contradicte, *Rota in Romana census, 21. Maij 1627. coram clar. mem. Cardinali Vbaldo, in folio.*

Ab contradicla sint permisse tempore Sedis vacantis Summi Pontificis.

Artic. II.

- 15 *Contradicta non dantur, quando adest procurator notus auctori in Curia.*
 16 *Non dantur coram Commissarijs, si non adest prima citatio personalis.*
 17 *Processus per contradiclas, non dicitur permissus sine expressa licentia in commissione.*
 18 *Nec sufficit generalis expressio.*
 19 *Si fuit reuocatus procurator, qui mandatum non acceptauerat, requiritur noua citatio.*
 20 *Contradicta non impediuntur a sola constitutione procuratoris, nisi mandatum acceptet. Et nec sufficit acceptatio in alia causa, ibid.*
 21 *Contradicta sunt ex urbanitate, non autem ex necessitate.*
 22 *Die procedere in Iudicijs ordinarijs, secus in executiis.*

23 In Sede vacante possit procul per contradi-
ctas.

24 Negotium firmat Auditor.

15 Ignorare etiam non debemus, quod si
adest Procurator in Curia, † contradic-
tor non permittitur, secundum Rotam in
una Bononiensi, Parochialis, 26. Aprilis 1649.
coram R. e. r. d. s. j. Rojas, quæ alias etiã con-
cessa est de eo, qui sciebat Procuratorem
contra se coram A. C. produxisse suum,
mandatum, etiam in alia causa, & eo
non obstante processit per similes citatio-
nes, ut in Cortonen. pensionis, 5. Iulij 1599. co-
ram bon. mem. Cardinali Seraphino.

16 Coram Iudicibus † Commissariis, si non
adest prima citatio personalis, non proce-
ditur per contradicthas, nisi saltem prece-
dat citatio per edictum de mandato Papæ
concessa: & in hoc est advertendum, quod
illa, † ut dicatur concessa, est necessaria,
expressio eius, ne dum in commissione, sed
etiam in ipso referipto Cardinalis, Præfetti
& datus, vel in casu, quo citandus iuratur,
& impedit se citari, vel in casu, quo pedit
in aliquo loco, ad quem totus non patet
accessus, quam citationem legitime exequu-
tam, subsequuntur postea contradicthas,

17 ut in launen. separationis Thori 17. Februa-
rii 1632. coram R. P. D. Coscino, ubi quod re-
quiritur, ut fiat digressio specifica, ita ut nō
sufficiat generalis expressio, & quod Signa-
tura debet exprimit facultatem, possit edi-
cta procedendi per contradicthas, etiam si
non adheisset prima citatio personalis.

18 Si etiam re integra fuit reuocatus Procu-
rator constitutus, qui mandatum † non ac-
ceptauerat, se tamen pro tali oretenus pu-
blicaueat, debet fieri noua citatio, ut in di-
cta Tiburtina Castell. S. Angeli, quod quidem
quando habeat locum, videndum est in ead-
em decisione.

19 Ad impediendum autem processum hu-
iusmodi, non sufficit, † quod fuerit consti-
tutus Procurator in Curia, si ille mandatum
non acceptauit, ut voluit Beltraminus ad
Lunolusium, decis. 106. & 430. ubi etiam di-
citur, quod non sufficeret acceptatio in
alia causa, sed quod requiritur acceptatio,
& productio mandati in eadem causa, & ut
quod dicitur de constituto, habere etiam
locum in substituto.

20 Scilicet est etiam, quod isti citationes
non sunt hodie ex aliqua † necessitate, sed
ex pura urbanitate, dumtaxat, secundum
Beltraminum ad Ludouic. decis. 430. & Put. de
eis. 34. lib. 2. idemque dixit Rota in Abulen.
Beneficiorum, 4. Iunii 1807. coram Cardinali
Sacrat. quod ego credo verum, in iudicijs
ordinarijs, vel quando proceditur † in
Præxi Camilli Capucij.

gradu appellationis, hoc enim casu dantur
vel monitoria, vel citationes cum trina mo-
nitione, quæ continet peremptorium, & ci-
tationes ad omnes aq̃as successiuos, vsque
ad finem Iudicij: & non puto esse verum in
executijs, coram A. C. quando proceditur
cum citationibus Cameralibus impressis,
quæ dant simpliciter tempus congruum,
ad comparendum, & se opponendum obli-
gationi Camera: i, absque expressione pe-
renptorij; hoc enim casu constituto 113.
P. V. in bull. nou. tom. 2. fol. 239. mandat he-
ri certas citationes, ut per seipsum quis
que videre potest.

Quia vero nuper orta est dubitatio, an
tempore Sedis vacantis Innocentij X. po-
tuerit procedi per contradicthas, vel potius
per edita Plurimæ opinio, & præcipue
Substitutorum A. C. fuit, quod processus
per contradicthas teneant ex consuetudine,
ut dicunt, inueterata, seu potius ex di-
sp̃ositione l. Barbarius, ff. de off. prator. & pro
validitate addebant, quo † Auditor con-
tradictarij erat olim Iudex ordinarius, licet
A. C. ut est gloss. in Clementina Auditor, nu. 3.
circa finem, & dicit Imol. ibid. num. 13. de re-
scriptis, ubi Zabarell. num. 50. & testatur Vestr.
cap. 5. lib. 1. & hinc inferebant, quod consueto
prior procedi per contradicthas eo-
am dicto Iudice, fuerit continuata vsque
ad tempora hodierna.

24 Nihilominus alij prædici, ut et edo, su-
prioris opinionis, † allegant nullitatem, ex
quo, quamuis dictus Auditor antiquitus
Iudex esset ordinarius, hodie tamen factus
est Iudex commissarius, ut dicit l'ant. de nul-
lit. ex defect. iuris. ordin. num. 16. fol. 124.
& hæc est causa, ut inquit Tiberius Salustius
lib. 1. cap. 44. num. 6. cur in dictis ferijs loco
contradictarum edictis vtimur, & insertur,
quod sicuti in dictis ferijs cessat audientia
contradictarum, ex quo illarum Auditor
est delegatus, ita eius officium cessare de-
bet tempore Sedis vacantis, ex vi consti-
tut. 63. §. 9. usque ad 13. P. I V. in bull. nouo
tom. 2. fol. 69. non obstante, quod ipse A. C.
sit Iudex ordinarius, & iurisdictionem vi-
deatur habere à Cardinali Camerario, per
textum in Clem. ne Roman. ubi tamen de elect.
& electi potestate, ubi gloss. verbo Camera-
rium.

Et quamuis esset Iudex ordinarius, non
ideo oriretur, quod dd. temporibus posset
procedere per contradicthas si enim posset
vtrique illis vteretur etiam in ferijs fastiis;
sed non vtriusque, quia hoc prouenit à iurisdic-
tione Auditoris contradictarum, cuius fa-
cultas tempore ferijs, & Sedis vacantis
dicitur obdormire.

- 23 *Contra absentem aliquando non dantur sola, sed sunt citandi agnati, & amici.*
 24 *Et quot edicta requirantur.*
 25 *Et quomodo exequantur.*

S Vpradietus A.C. & Iudices Cameræ Apostolicæ procedunt per edicta publica, vigote facultatum, ultimo loco † in specie concessarum a Gregorio XIV. & Paulo V. in constitut. indicatis, ex de contradiclis: nisi enim facultatem haberent in dd. constitutionibus generalibus, necessaria esset in quacunque causa commissio specialis, in qua sibi talis facultas demandaretur; Hoc tamen non est de Iure Ciuili, quia hoc iure omnis † Iudex ordinarius potest procedere per edictum, *auth. qui semel, C. quomodo, & quando Iudex, Felin. in cap. quoniam frequenter, §. porro, num. 13. & 15. ut lite non contest.* Sed est de Iure Canonico, † propter quod requiritur speciale rescriptum, *ut voluit Innocentius VIII. in extr. rem non nouam, de dolo, & contum. Clem. dudum, de iudic. & cap. causam de elect. quos testes refert Rota in supra allegata Iann. separationis thori, 18. Februarij 1620. coram bon. mem. Coccino.*

In quo etiam est aduertendum, quod, vt
 11 processus dicatur legitimus, necesse † est, quod similes citationes in Curia, duobus in locis vicinis in partibus affigantur, non enim necesse est, quod dicti loci sint viciniore, *Achil. decif. 15. de dol. & contum.*

Pro executione autem valida, citationes
 13 originales debent affigi, legi, † & dimitti affixæ per plures horas, & talis affixio debet fieri in valuis maioris Ecclesiæ, secundum *Cassador, decif. 1. & 6. de dol. & contum. Vestr. lib. 2. cap. 3. num. 4.* Adeo, vt si non essent affixæ, processus esset nullus: sed quod sufficiat, † quod affigatur tanquam authenticum, dicitur in dicta Iann. separationis thori, & Pat. qui decif. 27. lib. 2. vult, quod sufficiat, si citatio originalis, legatur absque eo, quod dimittatur copia affixa, reprobatur in dicta Iann. tanquam hoc dixerit de suo capite.

Est etiam aduertendum, quod in dicta
 14 citacione debet dari † terminus competens ad comparandum, secundum locorum distantiam, alias processus obtrueret, vt tanquam de pulcra praxi testatur *Barrol. in extr. ad reprimendum verbo per edictum, n. 5.* quem refert *Rota in dicta Iannens. superius allegata.*

Tempus enim modicum datum ad comparandum non ardeat citatum, & irritat citationem secundum *Pat. decif. 150. lib. 3.* Et quamuis non desit, qui dicat, quod citatio non est nulla, sed quod admittat appellacionem, nihilominus verior est opinio teneantur Praxis Camilli Capucij.

pro nullitate, dummodo non fuerit personaliter executi, vel probetur deuenisse ad noticiam citati, hoc enim casu sublinetur, nisi appelleretur, alias est nulla, & non ardeat ad comparandum; † nec in termino, nec post terminum, *Adden. ad decif. 5. num. 20. de rescript. in non.*

16 Item pariter est aduertendum, † quod in citationibus per edictum, est semper duplicandus terminus, solitus dari in alijs citationibus, pnta si daretur in alijs terminus decem dierum, in istis debet duplicandus, & est dandus viginti: Si autem in illis, viginti, in istis dantur quadraginta, vt *Adden. ad dict. decif. 5.*

17 Processus vero per edicta † non sanaretur, si Procurator citati postea compareret, *Clement. causam, in fine de electionibus*: quia ad effectum, vt sanet dictum processum, duo requiruntur. Primo, quod constitutio illius facta sit post citationem ad dictam causam: secundo vero, quod in dicta causa compareat, *Achil. decif. 7. de dol. & contum. Vestr. lib. 7. cap. 1. Seraphin. decif. 1366.*

18 Aduertendum est etiam, quod quandoque dantur edicta generalia, quando nescimus, quis sit citandus: prout euenit, vel quando mortuus est aliquis, & nulli notificantur haeredes, vel alio simili casu, quando enim sunt ceteri, debent nominatim citari, & non per edictum, *Sard. decif. 5. Boer, decif. 225.* precipue autem absentes, & vagabundi citantur per edictum, *Marant. par. 6. membr. 1. nu. 89. Felin. in cap. exhibita, nu. 1. post princip. de iudic.*

Illorum autem executio, si agitur contra laicos, † fit in valuis Palatij: si vero contra clericos in valuis Ecclesiæ maioris, loci illius, vbi Curia Romana residet, eum Summo Pontifici: ad hoc, vt cunctis possit apparere; & sic executi, ardeat, ac si citandi personaliter apprehensi fuissent, *Clement. dudum, de iudic. & extranag. rem non nouam, §. non obstat, de dol. & contum. Vestr. lib. 4. cap. 3.*

Hocque edictum debet habere ista requisita: primo nomen Iudicis † citantis: secundo nomen eius, qui citatur, si est certus alias enim nominatum genericè per verba, si qui sint, vel velint, &c. tertio nomen eius ad cuius instantiam proceditur: quarto locum in quo comparere debeat: quinto tempus infra quod debet se presentare: sexto vero causam propter quam citatur: hæc ponit *Marant. par. 6. memb. 1. num. 63.* & maxime est aduertendum, quod si præcessit commissio, forma illius præteriri non potest, alias enim processus esset nullus, *cap. causam de elect. Cassador, decif. 1. de appell.*

21 In Vrbe autem hodie fit in valuis *S. Petri, & Cancellariæ Apostolicæ, vel in act.*

Campi Hotz, *Vestr. lib. 4. cap. 3.* & illa est opinio Rota, de qua in dicta Janen.

- 23 Aduertendū est etiam in casu, quo citandus est abiens, & non datur modus quomodo citari possit in loco, in quo degit, in casu tamen permisso, quod non potest contra ipsum, sic simpliciter per edictum procedere, secundum aliquos, qui dicunt quod sunt citandi Agnati, Cognati, & Amici, siue citandus sit maior, siue minor, siue pupillus, & hanc opinionem tuerentur per l. item ait. *Prator. ff. ex quib. causis maior in integr. restit. & l. ergo. ff. ex quib. causis in possess. euntur. Innoc. in cap. final. num. 2. de eo, qui mittitur in possess. num. 3.* dicit procedere in quolibet abiente, & idem dicunt alij, qui ipsum sequuntur.

- 24 Et non sufficeret in huiusmodi vnum edictum, sed tria & requirerentur domi citati assignenda, secundum *Marant. loco citato, num. 84. & seqq.* Et quando procederetur, ut supra, semper deberet fieri litis contestatio, quamvis alias essemus in casu in quo illa non esset necessaria, *Innoc. in cap. final. num. 4. circa med. de eo, qui mitt. in possess.*

- 25 Et sicuti in Curia fit edictorum executio in duobus locis, & ita eadem ratione in partibus, datur etiam in alijs duobus locis, ut prater opinionem Rota relatum in dicta *Janen. coram Cocchino, dicit Cassador. d. cas. 1. de dol. & contum.* Et nisi Nuncius referat modum, quo fecit citationem, relatio erit nulla, secundum *Vestr. lib. 4. cap. 3. in fin.* Sed in his quomodo procedatur, dixi supra.

Monitorium per edictum, quomodo sit formatum.

Artic. III.

- 26 *Formula citationis per edicta extra Curiam.*

- 1 **F**ormula autē edicti publici citationis extra Curiam, esse poterit infrascripta, vel similis.
- 2 Iacobus Franzonius, &c. & vninerfis, &c. & præsertim Italica nationis, &c. salutē, &c. Noueritis nobis nuper pro parte, & ad instantiam Illustrissimi, & Excellentissimi Domini Augustini, alias Andreæ Laudati, Ducis Marzani, principalis expositum extitisse, R. D. B. clandestinē, nullaque iusta subsistente causa, extorsisse sibi adiudicari sex loca montium falsis, tertiz erectionis, illaque postea resignasse in faciem Domini Antonij Paribei Pistorien. non minus publicē, quam iniuste, proat suis loco, tempore, si, & quatenus opus fuerit demonstrabitur, & verificabitur quodque cum ipse exponens dicta loca montium recuperare, &

pro recuperatione huiusmodi, de iuribus suis in possessione retinenda, & quatenus opus sit reintegranda, desuper quomodo libet experiri intendat, ad nos recursum habuit, quatenus sibi super his, de oportuno iuris remedio providere: ac ex quo ipse Aduersarius degit in dicta Ciuitate Pistoriensis, ad quam tutus non parat accessus, monitorium ad partes per edictum publicum in infrascriptis locis exequendum, & publicandum, cum pro illo exequendo contra laicos in dicta Ciuitate, & statu, & partibus, in quibus d. D. Antonij moram trahere, & morari solitus est, trahit, & moratur, & tutus non pateat accessus, desuper necessarium, & quorum in forma solita, & consueti decernere, & concedere dignamur. Nos autem Iacobus Franzonius Thesaurarius, & Iudex prædictus attendentes, requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationabilem, quodque iusta petenti non est denegandus assensus, consilio nobis per depositiones Testium fide dignorum, qui de mandato nostro in actis infrascripti Notarij examinati fuerunt, ad dicti D. Antonij monendum pro præsentibus nostris monitorialibus litteris exequendis, & præsentandis, in eius persona, vel domicilio in prædicta Ciuitate Pistoriensis, & statu, tutum non patere accessum, Monitorium huiusmodi in Romana Curia, & in partibus, ac locis circumuicinis, legendum, assignandum, publicandum, & exequendum fore, & esse duximus, & mandauimus, prout mandamus, & committimus per præsentēs. Quapropter per publicum huiusmodi præfatus Edictum in Romana Curia, in audientia Sanctissimi D. N. Papæ Alexandri VII. legendum, ac in Cancellarij Apostolicæ Verbis, & audientiz causarum Apostolicarū, & locis consuevis, necnon extra ipsam Curiam, & in partibus in Ciuitate Tuderis, & Ciuitatis Aquependentis Ecclesiarum, respectu valuis, sed portis, tanquam in locis magis cōuenientibus, & cōuenientibus alibi, ubi tunc fieri poterit, assignandum, & publicandum, prædictum D. Antonij, tenore præsentium Mouemus, & requirimus, primo, secundo, & tertio, & peremptorio, eiq. in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poenarum auri de Camera, locis ipsa arbitrio nostro applicandorum, & pro illis mandati executiui, & in iuris subsidium excommunicationis, aliisque poenis, districtè præcipiendo mandamus, quatenus statim viri, & receptis præsentibus, & postquam prædictum vigore fueritis pro parte dicti Excellentissimi D. Ducis Augustini principalis requisiti, primo, secundo, tertio, & peremptorio

De Terminorum Observatione.

Cap. X.

Quomodo sit procedendum in constitutione processus.

Artic. I.

ric monentis, & requisitis, prout nos per praefatos monemus, & requirimus dictum D. Anthonium, quatenus infra viginti quatuor dierum spatium, post legitimam affixionem, et publicationem, lectionemque, praesentium in locis superscriptis, (ut permittitur,) factas immediate sequentes, quorum 14. dierum, octo pro primo, octo pro secundo, et reliquis octo dies, pro tercio, ac peremptorio termino, monitioneque, canonica assignamus. et vos assignetis, eadem, sub eisdem, quibus supra censuris, et poenis, debeat in possessione dictorum locorum Monitorium, dictum D. Ducem manutenuisse, defendente, et conservasse, manuteneri, defendi, et conservari vidisse, et quatenus opus sit a detentatione, occupatione, et spolio illorum cessare desistisse, et abstinuisse, eundemque reintegrare, et ad pristinum statum reposuisse, et reintegrari vidisse, una cum damnis, expensis, etc. in processu causa, et causarum huiusmodi liquidan. ac debitam manutentionem, et quatenus opus sit reintegratione fecisse, seu exequi vidisse, et de omnibus, et singulis iuribus suis, si quae super praemissis habet, haberetque, aut eidem quomodolibet comperisse praetendat, docuisse, & demonstrasse, & praesentibus, &c. paruisse, deque, &c. certificatione, &c. Alioquin, &c. Loca vero audientiae publicae litterarum contradicatarum, ac valuarum, seu portarum Ecclesiarum supradictarum, tanquam publica, & idonea, pro praesentibus nostris litteris exequentis ad instar Edictorum publicorum, quae hodie in Albo praetorio scribuntur, duximus eligenda, quae huiusmodi nostrum monitorium suo quasi sonoro praefonio, & paulo subdito publicabunt, in quibus litteras nostras modo praemisso decrevimus, & decernimus publicandas, & assignandas: ne dictus sic monitus ex praemissis, ac praemissorum aliquo, ignorantiam aliquam praetendere valeat, & valeatis, cum non sit verisimile, apud ipsum sic monitum remanere incognitum, & occultum, quod tam patenter, & notorie omnibus exitit intimatum, & publicatum. Volentes nihilominus, & autoritate praedicta decernentes, quod praesentes nostrae litterae, seu Monitorium, modo praemisso executum, & publicatum, eundem monitum totaliter ardeat, attingat, & perinde valeat, ac si personaliter factum, & executum foret, sub quomodolibet praesentatum, in quorum fidem, &c. datum, &c.

- 1 *Termini substantiales sunt servandi, dum processus instituitur.*
- 2 *Termini substantiales servantur iuxta morem Curiae, ubi sit causa.*
- 3 *Termini substantiales non servantur iuxta stilum delegati, sed delegati.*
- 4 *Stilus loci iudicii, attendatur in procedendo.*
- 5 *Stilus diversus, attenditur quandoque in decidendo.*
- 6 *Processus, & sententia corrumpit, terminis non servatis.*
- 7 *Ordo iudicii, concernens iustitiam, & ius partis, omitti potest.*
- 8 *Ordo iudicii, concernens ius publicum, omitti nequit.*
- 9 *Sententia lata, sine terminorum observatione, partibus consentientibus, an valeat.*
- 10 *Ordo iudicii, tolli potest a Papa in foro laicali.*
- 11 *Processus est nullus in iudicio extraordinario, si omittatur ordo.*

R Edeo ad substantiales processus Executa igitur, & reproducta citatione, & facta relatione per Nuncium, instituitur processus, & servantur hic termini substantiales, secundum ordinem iudiciorum, modum, & stilum Curiae. Alibi vero iuxta stilum Curiae, in qua causa tractatur, etiam si in causa delegata, & diversus sit stilus ab eo, qui servatur in Curia delegantis, & quia in concernentibus ordinem, & modum procedendi, attenditur stilus loci iudicii, & licet in decidendo, quando stilus loci contractus est diversus, ille attendatur, glossa Bald. & alij in l. fin. C. quae sit long. consuetud. Guidopap. decis. 262. Vant. de nullis. ex defectu. process. num. 36. & 67. & super hoc vide Bert. de citat. cap. 9. num. 404. fol. 146. & cap. 11. num. 438. fol. 21. tom. 3.

Secus enim terminis ita non servatis processus est nullus, & sententia corrumpit ratio autem est, quia, & licet ordo iudicarius, in quantum concernit iustitiam, & ius partis, possit remitti, & omitti: in quantum tamen concernit ius publicum, omitti, & remitti non potest, l. probatam, ubi glossa. & DD. C. de sent. & interlo. Vant. disto cap. in princ. & num. 15. & 17. usque ad num. 52. Ro-

De terminis in executiis nullitatum, & miserabilium personarum.

Artic. IV.

- 22 Terminis qui servantur in causis executiis, declaratur.
- 23 Terminis qui servantur in causis nullitatum, remissive.
- 24 Terminis qui servantur in causis nullitatis iactationis, & iactationum, ibidem.
Terminis qui servantur in Curia Capitolina, & quibuscunque causis, ibidem.
Terminis qui servantur in remissorijs compulsorijs, & huiusmodi, ibid.
- 25 Processus summar. quibus causis concedi nequeat, nisi à Principe.
Legatus de Latere, an possit summar. processus concedere, ibid.
- 26 Ampliatur, si sit cum clausula simpliciter, &c.
- 27 Auditores Rote, in quibus causis summarie procedant, prater solitas.
- 28 Processus summaris, an per Signaturam concedi possit.
- 29 Processus summaris in criminalibus, privati, & iniuri, non conceditur.
- 30 Clausula summarie, per quem ponatur hodie in commissionibus.
- 31 Clausula summarie, an possit poni post sententiam, & quomodo.
Processus an valeat, non addita clausula summarie, ibidem.
- 32 Clausula summarie non posita in executione, denegata censetur.
- 33 Clausula summarie extensa, etiam non petita, valet.
- 34 Clausula summaris, etiam non petita, à Principe potest concedi.
- 35 Clausula summarie semel concessa, valet in tota causa.
- 36 Limitatur, si expresse negetur.
Ampliatur, etiam alio Iudice subrogato, ibidem.
- 37 Clausula summarie simplex, quid in se contineat.
- 38 Clausula summarie, &c. reliqua continet necessaria.
- 39 Clausula, falsi veritate inspecta, quid importet.
- 40 Processus summaris cum verbis clausula summarie, quid importet.
Summarie, quomodo procedendum sit in processu, ibidem.
- 41 Terminis, qui servandi sint in processu summaris.

IN causis executiis, & ut puta, quando relaxatis legitimis executorialibus deuenitur ad declaratoria, qui termini seruandi sint, dicam infra tit. de declaratoria, & est videndus Vestr. lib. 8. cap. fin. fol. 283.

In causis quoque & nullitatum videndus est idem disto lib. 8. cap. 1. fol. 244. & latè de seruatijs & terminorum in causis desertionum, appellacionis, absolucionis ab obieruatione iudicij, nullitatis, iactationis, & iactationum, vel in Curia Capitolina, & generaliter in quibuscunque causis, & instantijs, vel incidentibus, vt in litteris remissorijs, compulsorijs, & huiusmodi, dicam infra, & dicit Vestr. lib. 5. per totum, & fol. 198. vsque ad fol. 244. Vant. cap. de nullit. ex defect. process. num. 61. vsque ad num. 68.

Et licet processus summaris, & ultra causas supra enumeratas, à nemine, etiam si sit Legatus de latere, praterquam à Principe, concedi possit, Cassador. decis. 1. de iud. Omin. in cap. fin. de beret. in 6. præcipue cum clausula simpliciter, & de plano, sine strepitu, &c. Felin. in cap. olim, extr. de accus.

In causis tamen viduarum, & pupillorum, miserabilium personarum, & aliorum quorumcunque, dummodo non excedant valorem quingentorum, Auditores Rotæ, vigore Innocentianæ, summarie procedere possunt, vt cauetur in dista Innocentiana, & conceditur & etiam indistinctè per Signaturam in commissionibus quatuordecimque causarum, si petatur: Præterquam & criminalium, priuationum, & iniuriarum, Cassador. decis. 7. de rescript. Staphil. cap. 15. fol. 317. num. 3. & seq. & olim solebat poni in Signatura Cardinalis, tanquam res speciali, nota digna.

Hodie verò sufficit, quod ponatur per Regentem Cancellariæ in eius extensione, & si forte omitteretur, censetur hoc ex obliuione processisse, Staphil. ubi supra.

Mittiturque Notarius & etiam post sententiam, parte tamen citata, ad Regentem, vt addatur verbum, summarie: licet hodie non sit in vsu, quod viderim, quia si noller addere, processus adhuc sustineretur, Cassador. decis. 7. & 14. de rescript. Vestr. lib. 5. cap. 1. fol. 108. licet Staphil. cap. 2. fol. 269. & seq. velit, quod si non ponitur & in extensione, censeatur denegari, idè Vestr. lib. 3. cap. 2. fol. 69.

Et si in Commissionem non petatur, & concedatur in extensione Signaturæ potest summarie procedi, quia Princeps, & etiam si non petatur, potest illam concedere, Cassador. dist. decis. 14. concessumque in prima instantia, vel in quacunque parte iudicij extenditur ad alias instantias, & vsque ad finem causæ, nisi expresse negetur, etiam si alius Iudex in locum primi subrogetur, Cassador. decis. 8. de rescript.

37 Qui-

- 37 Quinimò, & si non concedatur expresse, quod procedatur summarie, simpliciter, & de plano, sola veritate inspecta, quia omnia veniunt ex natura processus summarij; si nihilominus addit in extensione verbum, summarie, &c. reliqua etiam censentur concessa, *Rot. decif. 9. & 28. de rescript. in non. Cassador. dict. decif. 14. Staphil. cap. 2. folio 269. & seq.*
- 39 Aduertendum est tamen, quod si fuerit apposta in Commissione clausula illa, facti veritate inspecta, deletur verbum illud, facti, nisi de consensu partium relinquatur.
- 40 quid vobis importet processum summarium, & singula verba illius clausule, simpliciter, de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, & quomodo procedendum sit, videnda est ultra prædicta, *Clem. sepe, de verb. significat. extraneagan. ad reprimendum, de off. lud. ord. cum notatis per Felin. in cap. olim. extr. de accus. Cassad. dict. decif. 8. Vestr. ubi supra. Marant. in suo speculo, 9. distinet. ubi late.*
- 41 Qui etiam termini per seruandi sunt, dicit *Rot. decif. 2. de rescript. in non.*

De Processu summario.

Artic. V.

- 42 Processus summarius per Principem non concessus, redditur nullus.
- 43 Clausula, quod articuli sint loco libelli, quando addatur in causis summarijs.
- 44 Sententia fieri nequit, nisi præcedente petitione.
- 45 Articuli, quando succedant loco petitionis, & probationis.
- 46 Terminus ad dicendum contra producta, an separatim seruatur in summarijs.
- 47 Terminus ad dicendum contra articulos, an separatim seruandus, & vtr.
- 48 Termini substantiales, an etiam possint omitti, & quando.
- 49 Citationes in terminis substantiabilibus summaria causa, non sunt necessariae.
- 50 Citatio fit absentibus de sito ad singulos actus.
- 51 Processus, quandoque fit nullus, seruatis terminis.
- 52 Limitatur tamen, quod in totum omitti nequeant.
- 53 Terminum aliqui sunt seruandi in summarijs ab ordinarijs Iudicibus Curia.
- 54 Terminum, qui seruandi ab A. C. in causis excedentibus 200. sena.

42 **E**T quia, ut dictum est, processus summarius potest per solum Principem gratiosè concedi; si tamen concederetur per alium, difficillimè in praxi obtineretur, quia reuocaretur tanquam nullus, ut per Felin. in dicto cap. olim.

- 43 Quando autem processus summarius, solet in causis magni momenti addi clausula, quod articuli sint loco libelli.
- 44 & ratio est, quia debet præcedere petitio, ad hoc, vt possit ferri sententia, *hæc sententia, C. de sent. que sine cert. quant. prol.*
- 45 Et tunc articuli succedunt loco petitionis, & probationis, *Rot. decif. 2. de rescript. in nou. Staphil. dicto cap. 2. fol. 271. num. 9.*
- 46 Quamuis etiam add. quatuor termini in processu summario seruari soliti, debeant de per se, & separatim seruari, si terminus ad dicendum contra producta, separatim, non seruatur, dummodo pars semel citetur ad dicendum contra producta, sufficit.
- 47 Et idem dicendum est de termino ad dicendum contra articulos, qui si separatim non seruatur, dummodo aduersarius habuerit eorum notitiam, cum tempore ad illum impugnandum, & sic per indirectum, fuerit satisfactum menti legis, sufficit, sicuturque sententia, & processus, *Cassador. decif. 2. de indic.*
- 48 Si etiam procedatur per contradicatas, siue in profanis, siue in beneficiabilibus, ut puta, quando quis canonicè fuit in principio citatus ad totam causam, & est contumax, si omittantur aliqui termini de rigore seruari debiti, imò si omnes illi quatuor omitterentur, non propterea processus esset nullus, quia ut dixi supra, citationes illæ sunt potius vrbane, quam necessariae, *Egid. conclus. 3. 10. f. ant. de nullit. defest. proc. num. 60. licet de sito, & soleant absentes ad singulos actus citari, Rot. decif. 10. de sent. & re. in nou. Vestr. lib. 5. cap. de delat. & conuen. fol. 37.*
- 51 Aliquando etiam non soliti conceditur processus summarius, sed etiam ex qualitate causæ conceditur, quod nullis terminis seruatis Iudex procedere possit, & tunc possunt quidè arbitrio Iudicis abbeuiari termini, sed non in totum omitti, ut testatur *Vestr. lib. 5. cap. ad not. com. circa term. obseru. fol. 22. in fin. Rot. decif. 15. de rescript. in antiqu.*
- 53 Item quando conceditur processus executius, vel propter parum luminari, vel in causis pendentibus coram Iudicibus ordinarijs in Curia, qui possunt, vsque ad eandem summam vigore eorum ordinariæ facultatis executive procedere, & etiam in excedentibus dictam summam, dummodo notabiliter non excedant, & coram A. C. qui inter Curiales à ducentum infra, potest procedere summarie, absque citationibus, & obseruatione terminorum, à ducentum vero supra debent seruari termini, in Rota seruari soliti, *Vestr. lib. 2. cap. 4. fol. 25.*

De terminis seruatis, in diuersis Iudicijs.

De iuramento calumnie.

Artic. VI.

Artic. VII.

55. *Termini nulli in quibus causis seruentur ab ordinarij Iudicibus.*

56. *Causa leues, & quæ reassumi nequeunt ab alio Iudice.*

Termini quæ seruentur in causis ab i. i. sent.

infra iudic.

57. *Iudices Ripæ, & Ripette quæ in actis debeant exprime.*

58. *Clausula quænam addatur in Commissione, quando petitur processus executiuus, & brachium seculare.*

59. *Terminus ad procedendum, quando, & in quibus causis, præfigatur.*

55. **H**odie à quinque scutis infra, coram Iudicibus ordinarijs, nulli termini seruari possunt, sed oretenus tantum cum sola simplici citatione expedienda sunt causæ, nisi aliud Iudici ex causa videatur, & de hoc habentur, quæ dicunt Reformatio Pauli V. ad quam est recurrendum, tit. de Iudic. in causis similibus. expediant. Quæ vero non excedunt scuta vndecim, & vertuntur coram Iudicibus ordinarijs, sicuti non possunt reassumi ab alio Iudice, ut ibid. s. causæ, ita in istis seruantur solus terminus ad dicendum contra, & soluendum.

57. *Quæ coram Iudice t Burgi, Curiz Sa. bello, um, Ripæ, Ripette, fiunt, terminantur executiuæ, & iuxta Reformationem Tribunalis Pribis editam d. S. mem. Pio IV. Consil. 58. & à Paulo V. Consil. 71. suis 55. particularibus videnda.*

58. Et semper, quando petitur processus executiuus, confitio de certa qualitate, & deinde brachium seculare, additur clausula in Commissione, in euentum, quod doctuerit, &c. quia illud est victimum remedium Iudicis Ecclesiasticis, Statut. cap. 16. fol. 121. num. 67.

59. In causis quoque nullitatum, restitutionis in integrum, attestatorum, vel etiam propter paruam summam, aut si Actor sit negligens in prosequendo, & Reus instet pro absolutoria ab obseruatione Iudicij, præfigitur terminus ad procedendum, quo elapsus, &c. Vestr. lib. 5. cap. de obseru. term. pro per. absot fol. 118. & hoc potest fieri, quandoque committatur causa summarie, terminis non seruatis, vel manu Regia.

60. *Iuramentum calumnie, tacite potest omitti.*

61. *Processus est nullus, non factio iuramento calumnie petito.*

62. *Ampliatur etiam si aduersus sententiam dici nequeat de nullitate.*

63. *Iuramentum calumnie, est iuris naturalis.*

64. *Iuramentum calumnie, debet præstari etiam in causa appellationis.*

65. *Iuramentum calumnie, quandoque fit per Procuratorem nomine proprio.*

66. *Iuramentum calumnie, etiam ab heredem præstari debet, & si defunctus iurauerit.*

67. *Iuramentum calumnie, præstari potest in quacunque parte iudicij.*

68. *Iuramentum calumnie, qualiter differat à iuramento verba dicenda.*

69. *Iuramentum calumnie, an præstari possit per Procuratorem.*

70. *Iuramentum calumnie, an ferri possit per mandatum generale ad causas, cum facultate iudicij.*

71. *Iurandi de calumnia facultas expresse ponitur in mandato procura.*

72. *Sendicus Monasterij, potest iurare de calumnia absque speciali mandato.*

73. *Fallit, si constitutus sit ad unam causam tantum.*

74. *Iuramentum in termino extensum, etiam non præsumitur, an valeat.*

75. *Iuramenta omnia extensa, licet et non appareant falsa de stilo, sustinentur.*

76. *Probationes vltiores renunciantur, per conclusionem in causa.*

77. *Commissiones, non solent signari post conclusum in causa.*

78. *Iudex potest admittere noua iura, post conclusionem in causa.*

Conclusio in causa non nocet Iudici, sed partibus, ibidem.

79. *Rota post conclusionem in causa, admittit noua iura.*

80. *Probationes quando de iure debeant admitti post conclusionem in causa.*

81. *Termini, & dilationes utrique parti, sunt communes.*

Actor probat, & Reus deinde excipit in probatis, ibid.

60. **I**uramentum calumnie; & quamvis tacite possit omitti cap. 1. de Iur. calin 6. Cassad. dist. decif. 8. si tamen per partem petatur, nisi deferatur, processus est nullus.

61. etiam & quod Iudex habeat in facultatibus, quod aduersus eius sententiam, vel processum non posset dici de nullitate iuris positi.

- positiui, prout est *Ordinatus Verbis*, & in specie per reformationem Pauli V. tit. de Indic. in caus. ciuili. & *Syracusanum calumnia*.
- 63 Huiusmodi enim iuramentum est iuris naturalis, Clem. sepe, de verb. signif. Put. de
- 64 r. 3, de Ind. & debet prestari, & etiam in causa appellationis, quamuis prestitum.
- 65 fuerit in prima instantia, & non solum per Dominum, sed etiam per Procuratorem nomine proprio, etiam si Dominus iurauerit, etque expressè mandauerit, quid respondere & debeat: Prout etiam tenetur iurare hères, non ostante quod defunctus etiam iurauerit, cap. si appellationis, in causa glossæ iur. cal. in 6. Rota decis. 1. & 2. de iur. cal. in nou. & potest prestari & in quacunque parte iudicij, etiam vbi cum iuramento de de veritate dicenda. Quæ & nam autem differentia sit inter hæc duo iuramenta, videndum est specul. in tit. de iur. calum. & contra autem.
- 69 Potest etiam prestari & per Procuratorem, si ad hoc habeat speciale mandatum, & ex primario testis, in quo iurandum fit; sciendum enim quod non sufficeret mandatum generale ad causas, cum potestate iurandi, cap. fin. vbi *Glossa* in 4. de iur. cal. in 6. vnde hodie in quocunque mandato
- 70 generali & additur facultas prestandi iuramentum calumnie, & aliud necessarium.
- 71 Syndicus tamen Monasterij constitutus ad omnes causas, potest absque speciali mandato procura iurare & de calumnia, sed si factus constitutus ad vnam causam tantum, non potest iurare de calumnia in illa causa, absque speciali mandato, *Ormin.* in cap. presentium, de testib. in 6.
- 72 Sufficit etiam quod Notarius actarius extendat in termino, penes acta præstationem huiusmodi iuramenti, licet appareat præstitum non fuisse, quod etiam fit in iuramento & in supplementum probationis, & in iuramento post probationem expensarum, & alijs similibus de stilo deferri solitis, *Per lib. 8. cap. fin. fol. 233.*
- 73 Similiter licet & per conclusionem in causa, si fiat expressè, censetur renunciatio vtriusque probationibus, cap. cum dilectus, extr. de fid. instrumentorum, cap. auditis, extr. de preceptis, & alijs glossæ & glossæ in e. quoniam contra, extr. de probat. Card. in Clem. 1. de caus. possess. & propr. *Per lib. 3. cap. de causarum deuol. fol. 42.* Neque foleant signari
- 74 Commissiones post conclusum in causa;
- 75 Potest tamen iudex non obstante conclusione admittere noua iura, quia conclusio non obdat iudici sed parti. Imò Rota
- 76 soluit semper, etiam post conclusionem in causa, noua iura, testes, & probationes ad-
- mittere, *Egid. comel. 447. & 449. Staphil. c. 16. folio 471.*
- 80 Quando verò & de iure communi, non obstante conclusione possint, vel debeant admitti probationes, tractat *Felin. in disto cap. xam dilectus*, & in cap. inquisitionis, in 10. extr. de accus. Maran. in suo speculo, 9. distinct. num. 230. seq.
- 81 Termini autem, & dilationes & omnes sunt communes vtrique parti, licet in profanis debeat prius probare Actor, & deinde Reus dilatare, l. si quis. C. de except. Rot. decis. 1. de dilat. in antiquis. *Per lib. 5. de termin. obser. in vicijs, proxf. fol. 114.*
- 82 Ceram quibus, & qua die termini fini seruandi.

Artic. VIII.

- 83 Unde per se ipsam terminus obseruari debet.
- 84 Cardinales possunt suis Auditoribus committere, & seruare obseruationem, ibid.
- 85 Terminus seruatus ad secundam diem, dicitur & de die secunda iuridica.
- 86 Terminus seruatus ultra secundam, dicitur de currentibus.
- 87 Terminus si cadat in diem non iuridicam, intelligitur de predictis.
- 88 Terminus non seruatus extra Rotam, seruatur in illa in eadem causa.
- 89 Appellatio datur & mala, & illegitima terminorum seruatiōe.
- 90 T. Iudices debet per se ipsos terminos seruare, exceptis Cardinalibus, qui de stilo, etiam absque speciali commissione, possunt committere obseruationes terminorum suis Auditoribus, *Egid. comel. 43. Gomofid. c. 1. c. 1. fol. 39. col. 3. Staphil. c. 16. fol. 445.*
- 91 Quo vero ad dies, & si seruetur terminus ad secundam, intelligitur de secunda die iuridica, etiam si plures dies veniant intercedentes, quando seruatur ultra secundam, vt ad sextam, & octauam, & similes intelligitur de currentibus, & si dies illa, sexta, vel octaua non sit iuridica, intelligitur de prima die iuridica post illam, *Per lib. 5. cap. ad not. com. tit. termin. obseruat. folio 122.*
- 92 Et quia multis vicibus & conuenire solet, quod termini male, nulliter, vel nimis inculcati seruentur, si fuerint seruati extra Rotam, & deinde causa committatur in Rota seruantur prout in prima, alias prout in secunda, vel tertia instantia, Rota decis. 4. de appellat. in nou. & decis. 6. de appell. in antiquis. & est aduertendum, quod da-

87 cur appellatio à mala, † vel illegitima terminorum seruatiōe, Egid. conclus. 27.

De reiteratione terminorum.

Artic. IX.

88 Termini olim in Curia reiterabantur per commissionem.

89 Termini tantum substantiales reiterabantur.

90 Terminis substantialibus precipitatus, expectabatur tempus obseruationis.

91 Termini substantiales, hodie absque commissione reiterantur.

92 Terminorum substantialium tempus expectandum, hodie quod sit.

93 Terminorum tempus an possit retrahi, & quomodo.

94 Termini substantiales valent, si tot audientia fuerint, ut seruari poterint.

95 Termini valent tot diebus effluxis à Commissionem, quot requiruntur pro coram seruatione.

96 Termini substantiales, non requiruntur in decretis, sed in sententiis.

97 Termini substantiales, an possint reiterari per edictum, & quando.

98 Ampliatur etiam in causis criminalibus.

99 Termini possunt reiterari per Cessionarium, & Terminus.

100 Terminorum reiteratio sanat omnem nullitatem.

101 Terminorum reiteratio an sanet nullitatem in profanis.

102 Rota admittit ad reiterationem terminorum, absque commissione.

103 Fallit, si seruentur in causa profana.

104 Fallit etiam, si terminus aliquis omisus fuisset.

Fallit quoque, si causa Auditori extra Rotam fuisset commissio, ibid.

105 Commissio reiterationis terminorum indistincte conceditur.

106 Terminorum reiteratio, ad quemunque Iudicem hodie spectat.

107 Terminorum reiteratio, an sanet terminos in nibilo seruatos.

108 Clausula, praestito de nouo iuramento, quando addi debeat in reiterationis commissione.

109 Sententia est nulla, si lapsa sit instantia.

110 Commissio reiterationis terminorum, quando fit cum clausula reiectis expensis.

111 Terminorum reiteratio in eadem causa, tantum conceditur.

112 Declaratur, nisi causa comprehendatur sub prima.

113 Termini seruati in petitorio, possunt reiterari in possessorio.

114 Termini bene seruati in petitorio, non sunt seruandi in possessorio.

115 Termini seruati in possessorio, non possunt reiterari in petitorio.

116 Termini bene seruati in possessorio, non sufficiunt in petitorio.

Termini seruati in causa principali, an possint reiterari in causa restrictionis in integrum. ibidem.

117 Termini substantiales, sunt seruandi à conuenio executiue volente absolui.

118 Termini ad docendum se paruisse, & de appellatione, remissine.

88 **I**N Curia nihilominus ad † euitandas nullitates, & viciores lites, olim postquam termini fuerant seruati, impetrabatur Commissio reiterationis illorum, quæ concedebatur passim, & solebant reiterari vnico contextu, & audientia; † Reiterabaturque solummodo substantiales, quia alij non sunt necessarij: & si à principio precipitanter † seruati fuerant, debebat pars tanto tempore expectare, quantum caperet sollemnem obseruatio. Cassad. decis. 8. de rescriptis. Hodie autem † hoc fit absque alia Commissionem, vt dicam infra. Quod autem requiratur † etiam hodie, quod expectetur tantum tempus, quantum sufficit à die introductionis causæ, vsque ad conclusionem, & licet seruati pro pe conclusionem, quod † retrahatur tempus, & sententia dicatur lata extra tempus ipsorum terminorum, dixit Rota in vna Auximana doctis, 5. May 1581. coram Cardinali Seraphino. & quod sufficiat † quod interuenerint tot audientia, vt potuerint seruati, Ludonif. decis. 280. num. 7.

95 Et quod sufficiat effluxisse † à die Commissionis, tot dies, quot requiruntur pro eorum seruatione, dicit idem Ludo. nif. de eis. 156. vbi add. Hoc autem † intelligitur, quando proceditur per sententiam, quia si proceditur per decretum, tales termini non sunt necessarij; vt aduertit Rota in Spoletana bonorum, 20. Martij 1628. coram Cardinali Verospio, vbi dicit quod hoc est de illo Curiz, ex attestatone Notariorum.

97 Possuntque † reiterari, etiam per edictum, confilio de non tuto accessu, † ac in causis criminalibus, & non solum per eum, qui illos † seruauit, sed etiam per cessionarium, & tertium, qui venit ad causam pro suo interesse; & † ista reiteratio, sanat omnem nullitatem terminorum, etiam cum personis inhabilibus seruati fuerint, vel si seruati fuerint contra vnum ex correis, si contra omnes reiterantur, Cassador. decis. 8. f. est lib. 5. cap. de rei. terra. fol. 123.

101 Si vero termini † in causa profana seruati fuerunt, pro ut in beneficalibus, reiteratione terminorum non sanat, nisi specifice

exprimatur, quod in causa profana termini seruati fuerunt, prout in beneficiis, *Cassador. decif. 9. de rescript. in Commissione* adiutor clausula, alias ritè, & rectè seruati fuerint.

- 101 In Rota autè Auditores ꝑ possunt absq. Commissione in vim Innocentianæ admittere partes ad ꝑ reiterationem terminorum, nisi seruati essent in causa profana, prout in beneficiis, ꝑ aut onus fuisse aliquis terminus substantialis, vel causa esset commissa Auditori Rotæ, extra Rotam, quia tunc Innocentiana antiquitas non procedebat, & requirebatur specialis commissio, *Vestr. dicto cap. fol. 123.*

- 102 Et coram alijs Iudicibus, siue ordinarijs, siue delegatis, solebat indistinctè concedi Commissio, quod Iudex reiterer terminos, cum ad partem, & non ad Iudicem hoc spectet.

- 103 Hodie vero ꝑ non requiritur Commissio, quia dicta Innocentiana fuit extensa ad omnes Iudices per Pium I V. vt cauetur in reformatione Signaturæ Iustitiæ, *Constit. 9. in bull. nou. tom. 2. fol. 63.* si tamen ꝑ termini nullo modo fuerunt seruati, non possunt sanari per reiterationem, vigore Innocentianæ, vt aduertunt add. ad Ludouic. decif. 157. num. 11.

- 104 Si vero aliquo ꝑ casu esset concedenda Commissio, reiteratoria, quando ex lectione Commissionis apparet præstitum fuisse aliquod iuramentum, debet addi clausula, præstito de nouo iuramento, præcipue, si sit iuramentum pethorrescentiæ, & si tortè lapsa sit instantia, quo casu si sententia seruaretur, esset nulla: si ad euicendum ꝑ nullitatem petatur, quod reiterari possunt omnes termini, simulque Iudex ad vteriora procedat, signatur Commissio cum clausula, reiectis expensis, *Straphil. cap. 22. fol. 346. num. 14. circa finem.*

- 105 Conceditur terminorum ꝑ reiterationio in eadem tantu causa, ꝑ in qua fuerant seruati, nisi causa in qua reiterantur, comprehendatur sub prima, vt patet si termini fuerint seruati in petitorio, poterunt reiterari in possessorio, quia petitorium habet in ventre possessorium, & si à principio rectè seruati fuissent in petitorio, licet hoc suspendatur, non tamen est necesse quod de nouo seruentur in possessorio, *Cassad. decif. 9. de caus. posses. & propriet.*

- 106 Secus è conuerso, quia cum ꝑ possessorium non habeat in ventre, neque comprehendat petitorium, termini seruati in possessorio, non possunt reiterari in petitorio; sicut etiam bene, ꝑ seruati non sufficerent, licet aliqui velint, quod termini seruati in causa principali, possint reiterari

in causa restitutionis in integrum, & *D. Gratios. Vbert. de modo, & ratio. citan. 117 par. 4. form. 2. fol. 153.* ponit ꝑ casum, quod quando quis conuocatur executiue, debet si vult absolui, terminos substantiales seruare, & reiterare.

- 118 Alij termini ad docendum ꝑ se paruissè ad docendum de appellatione, hic omituntur, cum expresse de illis infra sim loquuturus.

De petitorio, & possessorio.

Cap. XI.

Quando possit procedi in possessorio, & quando in petitorio, possit utrumque vni.a sententia terminari.

Artic. I.

- 1 Iudex per Commissionem simpliciter, an possit procedere in petitorio, & possessorio.
- 2 Petitorium habet in ventre possessorium.
- 3 Lis super titulo, trahit ad se possessionem.
- 4 Termini seruati in petitorio, sufficiunt in possessorio.
- 5 Decretum irritans, afficit possessionem ratione Tituli.
- 6 Reservatio Papa, afficit possessionem ratione Tituli, ibid.
- 7 Commissio restricta ad possessorium, in eo inuersionem tribuit.
- 8 Fallit, si ex verbis deducatur petitorium.
- 9 Decreto vno concessio, alterum denegatum censetur.
- 10 Lis super possessione, an titulum litigiosum efficiat.
- 11 Declaratur hoc de plano procedere in beneficiis.
- 12 In profanis vero, quid iuris remissiuè.
- 13 Proprietas, quando dicatur pacifica, vel litigiosa, ibid.
- 14 Possessio quando dicatur pacifica, vel litigiosa, ibid.
- 15 Actio quando dicatur pacifica, vel litigiosa, ibid.
- 16 Petitorium, & possessorium simul possunt intentari etiam appellando.
- 17 Petitorium, & possessorium simul intentata, debent vni.a sententia terminari.
- 18 Possessorium semper petitorio præfertur in decisione.

Quoniam supra fuit facta mentio de petitorio, & possessorio, non erit inutile etiam aliqua de eis asserere.

- 1 Si igitur obtinetur ꝑ Commissio super bene-

beneficio, vel alia re simpliciter, vel super iactationibus, & molestationibus in forma soluta, & ad instantiam possessoris; Iudex non solum potest procedere in petitorio, verum etiam in possessorio, ¶ quia petitorium habet in ventre possessorium, &

Quomodo tractetur petitorium, & possessorium in causa spoli, & quos es, & quomodo suscipiendi possunt.

Artic. II.

- 14 Possessorium autem extendenda expeditur, maxime in causa spoli.
- 15 Spoliatus potest suspensio petitorio, in possessorio procedere.
- 16 Ampliatur in omnibus instantiis, & post publicatas attestaciones.
- 17 Ampliatur etiam post factas probationes, etiam pluries de stilo Rota.
- 18 Ampliatur non solum semel, sed pluries posse suspendi.
- 19 Ampliatur, pluries posse recedi, & suspendi.
- 20 Declaratur in omnibus instantiis autem tamen conclusum in causa.
- 21 Petitorium potest suspendi, etiam in beneficiabilibus.
- 22 Petitorium potest suspendi tempore feriato.
- 23 Declaratur, si suspendatur ab eo, qui intentat.
- 24 Declaratur supradicta, dummodo simul de spolio, & proprietate cognoscatur.
- 25 Spoli causa, semper prius est expedienda.
- 26 Rota quando concedat cumulationem in remedio reintegranda.
- 27 Petitorium, & possessorium aliquando eodem tempore cognoscitur.
- 28 Possessorium potest terminari suspensio petitorio, etiam retroque simul introducto.
- 29 Limitatur in tertio ad causam veniente pro suo interesse.
- 30 In petitorio potest procedi, non obstante suspensione alias facta.
- 31 Petitorium in profanis, potest suspendi tantum a se intentatum.
- 32 Declaratur, in beneficiabilibus contrarium procedere.
- 33 Declaratur etiam, quando suspendens succumbit in petitorio.
- 34 Petitorium potest suspendi, usque ad conclusionem in causa.
- 35 Petitorium suspendi nequit factis probationibus.
- 36 Petitorium, & possessorium, an index possit cumulare.
- 37 Suspensio iudicii fit per cedulam, de qua remissum.

14 **S**ed quia possessorium, ¶ præcipue in causa spoli, est multum privilegiatum, debetque in primis, & ante omnia expediri, cap. in litteris, extr. de restit. spoliat. potest spoliatus ¶ petitorium suspendere, ad effectum procedendi in possessorio, cap. pastoralis, extr. de caus. posses. & propriet. Clem. uni. ca. eod. tit.

- 16 *Quæ conclusio ampliatur ꝛ primò, tam in prima, quàm in secunda, & vteriori instantia, & post publicatas attestaciones, dista Clem. vbi Card. num. 19. & post factas probationes, Put. decif. 331. fol. 324. vbi testatur de illo Rotæ, quod possit etiam pluries suspendi, & in quacunque parte Iudicij, Rota apud Pen. decif. 46. num. 9. Post in ult. impressi. obseru. 8. num. 4. & Lodouisi. decif. 307. num. 19.*
- 18 *Ampliatur secundo, vt possit ꝛ nou solum semel, sed etiam pluries suspendi, Rota decif. 8. de caus. posses. & propriet. in nou. Put. de stilo Rota dista decif. 331. & pluries ꝛ potest recedi, & iterum suspendi, Pen. decif. 47. vbi etiam, quod in prima, secunda, & tertia instantia, ꝛ dummodo ante conclusum in causa, vt num. 17. 18. & 19.*
- 21 *Ampliatur tertio, vt in ꝛ beneficialibus possit suspendi, etiam petitorium intentatum per spoliatorem, & ipso inuito, dista Clem. & Rota decif. 5. in nou. de caus. posses. & propriet.*
- 22 *Ampliatur quarto, vt quamuis ꝛ non possit procedi tempore feriarum in possessorio, tanquam priuilegiato, possit tamen, eo tempore petitorij suspendi, dummodo suspendatur ab eo, ꝛ qui illud intentauit, Rota decif. 2. cod. tit. in nou.*
- 24 *In tantum præmissa ꝛ procedunt, quod non solet dari Commissio, vt simul de spolio, & proprietate cognoscatur, debet enim ꝛ prius expediri causa spolij, dista cap. in litteris Rot. decif. 542. num. 2. & decif. 698. nu. 2. par. 2. recent. licet Rota soleat admittere ꝛ cumulationem in remedio reintegrandæ, quando possessorium est turbidum, vt testatur eadem Rota dista decif. 542. nu. 2. dist. par. 2. recent. vbi num. 1. dicit. quod sit etiam quando Rota cõbura ipsum inclinat.*
- 27 *Quinimò, si post ꝛ suspensionem daretur Commissio ad instantiam spoliatoris, quod eodem tempore procedatur super petitorio, & possessorio, vt aliquando fit ex fauore, quando à principio vtrumque fuit intentatum, ꝛ poterit tamen Iudex, si sibi videbitur, non obstante Commisssione, suspensio petitorio possessorio terminare, Abb. ta. cap. 2. & cap. cum Ecclesia Sutrina. tit. cod. de caus. posses. & propriet. Staphil. de litteris Inst. cap. 6. fol. 286. & cap. 21. fol. 241. vers. si diuerso, l. qñ lib. 4. ap. fin. per totam fol. 106. Ceter. dista decif. 148. & 136.*
- 29 *In instantie supradicta conclusio, vt non procedat quoad tertium venientem, ad causam pro suo interesse, qui non spectauit, ꝛ neque mandauit. Potest enim non obstante suspensione petitorij in eum alias facta, ipse in petitorio procedere, &*

Petiti. in cap. cum super, num. 17. extr. de sent. & re Iud. Rot. decif. 3. cod. tit. in non.

- 31 *Secundo limitatur in causis ꝛ profanis, quando petitorij est intentatum per Adversarium, potest suspendi solummodo petitorium à se intentatum, licet ꝛ secus sit in beneficialibus, Rot. decif. 5. tit. eod. in nou. Pen. decif. 150. num. 16.*
- 33 *Tertio, quando suspendens ꝛ succubuit in petitorio, de quo tamen videndus est Carduan. dista Clem. num. 32.*
- 34 *Limitatur, vt suspensio ꝛ fieri possit, vsque ad conclusionem in causa, secus autem postea, dista Clem. vnie. Rot. decif. 4. cod. tit. in antiq. Pena dista decif. 40. num. 17. 18. & 19.*
- 35 *Quinto, quando probationes ꝛ factæ fuerunt in petitorio, quia tunc suspendi non potest, cap. pastoralis, vbi Innoc. extra cod. tit. Rot. dista decif. 4. in antiq.*
- 36 *Sexto, vt possit Iudex ꝛ pro minori partium dispendio, vt runque cumulare, dummodo nullum præiudicium alicui parti inferatur, l. 1. ff. quibus de reb. adrem. Ind. eat. cap. exhibita, extr. de Iud. Staphil. dist. fol. 341. & cap. 22. fol. 348. sit autem ꝛ suspensio per cedulam, quam inferam titulo depositio, rio retinendæ intentando, inter acta alterius Iudicij.*

An suspensio petitorio possit ad illud rediri nou expedito possessorio, & quomodo recedatur.

Artic. III.

- 38 *Possessorium prius expeditur antequam redeatur ad petitorium suspensum.*
- 39 *Revelatur nisi à suspensione recedatur.*
- 40 *À suspensione possunt recedere partes tacite, & ea prescise.*
- 41 *Declaratur, etiam si precedat contraria protestatio, non tamen expressa.*
- 42 *Actio in possessorio recuperanda, an sibi præiudicet in possessorio, petens exceptiones admitteri.*
- 43 *Exceptio Notarij non admittitur aduersus agentem possessorio recuperanda.*
- 44 *Articuli per Reum producti, circa Notarium aduersus agentem possessorio, debent admitti, & quomodo.*
- 45 *Commissio super restitutione rei, potest intelligi de solo possessorio.*
- 46 *Verbum, restitutio rei, videtur sapere petitorium.*
- 47 *Spoliato suspensio petitorio, petenti tamen procedi in petitorio, signatur commissio.*
- 48 *Declaratur etiam obtemperantia in possessorio fauorabili sententia.*
- 49 *Declaratur etiam hoc fieri resectis expensis.*

Excommunicatus spoliatus, non restituitur in beneficiabilibus, ibid.

Prouisus ab Ordinario, non restituitur aduersus prouisum à Papa, ibid.

78 *Spoliatus in beneficiabilibus, debet debere de titulo saltem colorato.*

50 **A**D euitandos circuitus, & suspensio petitorio intentatur spoliū, datur Commissio præfixionis termini spoliato, ad decendum de prætenso spolio, quo elapso, & nihil quod releuet docto, non obstante suspensione proceditur in negotio principali, vel in utroque, *Cassador. decis. 4. de dilat.*

51 *Spoliatus verò ꝑ ad obtinendam restitutionem probare debet duo extrema: primum suæ possessionis, secundū possessionis Aduersarij, cap. consultationibus, extra de off. deleg. cap. olim 1. & 3. extra de restit. spoliat.*

52 nisi enim ꝑ probetur possessio, non competit restitutio, ꝑ quia nemo potest restitui ad id, quod nunquam habuit, ꝑ vide.

54 si prædictas spoliator vellet probare quod spoliatus tempore prædicti spoliij non possidebat audiretur, *Rota decis. 21. de restit. spoliat. in nou. Staphil. dicto cap. 20. folio 339. vers. quid autem.* Et enim speciale ꝑ in Præ-

55 lato electo, vt post confirmationem possit agere in petitorio, & possessorio, hocque est inductum favore Ecclesiæ, *Cassador. decis. 7. num. 13. de caus. posses. & propriet. post Bartol. in cap. transmissam, extra de elect. quæ*

56 possessio in corporalibus, vt puta, domibus, vel fundis, probatur per eos actus, qui à possessoribus fieri solent, vt diximus supra.

57 Ideo receptio ꝑ pensionis domus, & collectio fructuum agri, probant illorum possessionem, præsertim in dubio, *l. qui vniuersus, §. qui per colonum, ff. de acquir. posses. l. litibus, C. de agric. Secus si constaret aliū domum, vel agrum possidere, l. Poomponius, ff. quib. mod. v. fruct. amitt. glos. in cap. bonæ, & ibi Franc. 3. extra de appell. Bartol. in l. quam-*

58 nis si condutor, ff. de acquir. posses. *Afflic. decis. 325.*

59 Hæret etiam satis dicitur ꝑ probare possessionem suā ex locatione per defunctum, cum fructuum perceptione facta, quia dicitur continuare illius possessionē, & possidere per Colonos, dummodo locatio duret, & inceperit exigere pensiones, *l. peregre, §. quibus, ff. de acquir. posses. Bartol. in l. 1. §. non autem, de vi, & vi armat.* Verē

60 enim possident hæredi, dummodo ei prius soluere non cepissent, alias secus, vt diximus, *Afflic. decis. 325. & 331.*

62 Possessio vero Canonicarum, ꝑ & præbendæ probatur eo ipso, quod ea tradita fuit

set secundum morem solitum à Canonicis

63 capitulariter congregatis, ꝑ vel saltem, quod passi fuerint eum intervenire actibus capitularibus, per Canonicos tantum fieri solitis, *Cassador. decis. 8. de caus. posses. & propriet.*

64 In incorporabilibus, ꝑ & in iure presentandi, vel eligendi à similibus, possessio probatur per exercitium, quia in illis possessio non acquiritur, sine actu, & exercitio, *Cassador. decis. 7. eod. sit.*

65 Regulariter autem, ꝑ quando loquimur de possessione, intelligimus de pacifica, *l. nemo, C. de acquir. posses. ibi.*

66 Circa secundum extremum, ꝑ videlicet spoliū, est aduertendum, quod licet agatur interdicto recuperandæ, debet ultra nūquid iorem possessionem probari spoliū, *l. 1. Aduersum autem hoc, ff. de vi, & vi arm. & dicto cap. concertatio, cum ibi notat, extra de off. delegat.*

67 Nihilominus agenti ꝑ remedia, *cap. reintegranda, 2. quæst. 1.* sufficit probare antiquiorem possessionem suam, & modernam rei conuenti, *Bald. in l. 3. col. fin. C. si à non compet. l. ad. Afflic. decis. 327.*

68 Idem est, ꝑ quando petitur officio Iudicis restitutio possessionis, quam constat petentem bona fide habuisse, tunc enim sufficit probare possessionem absque spolio, *dicto decis. 327. in fin.*

69 Probat is duobus extremis, ꝑ videlicet possessione, & spolio, spoliatus reintegratur, vna cū fructibus perceptis, & qui percipi potuerunt, etiam ꝑ notoriè constet de non iure spoliati, secundum *l. fin. cum ibi notat, ff. de vi, & vi arm. l. si de rei, ff. de Ind. Rota decis. 25. fin. de restit. spoli. in antiqu.*

70 Debetur, quod ꝑ procedit in spoliato à privato, & non à Iudice, qui tantum in

71 tribus casibus dicitur spoliare. Primò ꝑ quod non procedit vt Iudex, sed extraiudicialiter. Secundo, ꝑ quando nullitas, vel iniustitia est notoria, ita vt nullo velamine possit occultari. Tercio si ꝑ procederet sine iurisdictione, *Felinus cap. cum causa, extra de off. deleg. & dicam infra sit. de possess. reintegranda.*

72 In beneficiabilibus quoque, ꝑ quando non constat de non iure spoliati in petitorio, non restituitur, *cap. ad decimas, ubi glos. & D.D. de rest. spoliat. in 6.*

73 Simoniacus, & prouisus ab ordinario non restituerentur aduersus prouisum à Papa, *Cassador. decis. 1. de simon. & decis. 1. de restit. spoliat.*

74 Et ideo in beneficiabilibus, ꝑ qui petit reintegrationem, debet docere de titulo colorato, *dicto cap. ad decimas, Innoc. in c. ex*

Quid si reus neget possidere.

Artic. V.

- 79 Spoliatus promissionem à Papa, monetur in forma ad dimittendum.
- 80 Spoliatori neganti possidere, præfigitur terminus, & quis.
- 81 Spoliatus per quem, & quomodo inducatur in possessionem, & quando. *ibid.*
- 82 Commissio ad instantiam promissi Apostolici spoliati, quibus clausulis muniatur.
- 83 Declara procedere in reservationibus reservationis in corpore iuris.
- 84 Monitorium in forma per comparitionem partis, reducitur ad citationem.
- 85 Spoliatus in beneficiis, & spiritualibus subest tribus clausulis.
- 86 Appellatio de iure canonico, datur adversus spoliatum.
- 87 Appellatio de iure canonico, datur etiam in possessorio.

Igitur suppositis habilibus & terminis, si promissus à Papa spoliaretur, committeretur causa spoliis ad ipsius instantiam, cum facultate monendi in forma spoliatores, vel alias intrusum, ad dimittendam possessionem beneficii: & si Reus comparens negat se possidere, datur Commissio præfixionis termini ad confendum, vel persistendum in negatione, quo elapso, & nihil, quod releuet docto, confitito de bono iure, & titulo, quod Iudex tanquam vnus ex executoribus datus in literis, & inducit ipsum in possessionem, & ego audiui alias fuisse datam, licet non viderim praticare Commissionem ad instantiam promissi Apostolici, quod Iudex confitito summarie, & extrajudicialiter de vacatione, beneficii in Curia, reservatione, etiam promissione, moneat intrusum ad relaxandum possessionem, & fructus, eumque aggrauet, & reaggrauet.

- 82 Et conceduntur & similia monitoria, quando beneficium esse reservatum, & reservatione clausa in corpore iuris, & regulariter & rescribitur, Placet de monitorio in forma, quod tamen per comparitionem partis reducitur & ad simplicem citationem: sed si causa est beneficialis, vel spiritualis, spoliatus debet obtinere tres conformes, quia de iure & Canonico datur appellatio, cap. cum cessante, extra de appell.

Praxis Camilli Capucij.

86 cap. significauerunt, extra de reslit. etiam si si super in possessorio Card. in Clem. 1. de sequest. posses.

De viribus Constitutionis Egidiana in appellatione.

Artic. VI.

- 87 Fallit in profanis, ubi sufficit vna sententia.
- 88 Possessorium profanum per Egidianam ad ius civile reducitur.
- 89 Limitatur tamen in multis casibus Egidiana, remissum.
- 90 Appellatio in deuolutio in possessorio profano, non denegatur.
- 91 Appellatio à condemnatione fructuum, & expensarum, datur ciuilitur.
- 92 Ampliatur, si de præteritis fructibus agatur.
- 93 Appellatur à sententia inuisibili.
- 94 Appellatur à tota sententia, ratione mixtura.
- 95 Appellatur etiam in alijs casibus, prout in numero.

IN profanis vero & sufficit vnica sententia, l. 1. C. si de momen. possess. non obstat iure Canonico in terris Ecclesie, vt gloss. in cap. 2. de arbit. in 6. quia adest Egidiana, quæ illud & reducit ad ius Ciuile, vt in Extranag. Pauli I. I. Constit. 17. folio 529 tom. 1. bull. nou.

- 89 Sed dicta constitutio & habet omnes limitationes, quæ traduntur ad dict. l. 1. vt inquit Dec. in rubr. extr. de probat. Ideo non denegatur appellatio in deuolutio, iuxta doctrinam Bartol. & Angel. in l. 2. ff. de appell. recipim. Afflict. decis. 269. Vltius si sententia & condemnat ad fructus, & expensas, quo ad illas datur appellatio, Crescen. decis. 116. præcipue & si fructus sunt consumpti, Afflict. decis. 77.
- 93 Limitatur etiam, & quando sententia continet alia capita inuisibilia, quæ requirant appellationem, quia tunc ratio ne mixtura & appellatur à tota sententia, Bald. conf. 141. num. 7. & conf. 153. vol. 1. P. decis. 3. de Egid. & sic & consideratur quod intrans aliz etiam limitationes ad l. 1. quia omnes applicantur etiam ipsi.

Quæ sententia requirantur in possessorio, antequam detur audientia in petitorio, tam in profanis, quam beneficiis.

Artic. VII.

96. Condemnatus in possessorio, non auditur in petitorio, nisi sententia satisfecerit.
97. Condemnatus dimissa beneficii non sufficit.
98. Condemnatus debet facere depositum, pro fructibus, & expensis.
99. Excommunicatus dimissa possessione, factoque expensis, & fructuum deposito auditur.
100. Spoliatus ad quos fructus teneatur, remissus.
96. **O** btenia igitur unica & sententia in profanis, vel tribus in beneficiis, vel spiritualibus in possessorio, possidens non potest audiri in petitorio, nisi prius dimittat possessionem, & fructus, & expensas, in quibus fuit condemnatus, persolvat, ac integraliter sententiae obediat, cap. fin. extr. de ord. cognit. cap. Pisanus, extra de restit. spoliat. & dicit *Pu. decif. 138. fol. 69. vbi videtur casus quando dicatur paritum*, in possessorio.
97. Nec sufficeret dimittere & possessionem, cum pro fructibus, & expensis, etiam, donec liquidentur debeat facere depositum,
98. nisi & procedatur via Censurarum, quia,
99. tunc, ob periculum Animæ & excommunicatus dimissa possessione, factoque deposito pro fructibus, & expensis, audiretur in petitorio. & Ad quos autem fructus teneatur spoliator, videndus est *Cassad. decif. 1. de quæ. posses. & propriæ.*

An Iudex Delegatus post sententiam in possessorio possit cognoscere de petitorio.

Artic. VIII.

101. Sententia Iudicis delegati in Curia, non exequantur absque commissione executoriali.
102. Egidianus, an locus sit, quid, si dubitetur.
103. Egidianus an locus sit hodie, spectat ad Signatorem.
104. Petitorium nihil habet commune cum possessorio.
105. Testes examinati in possessorio, non probant in petitorio.
106. Limitatur, si plenarie fuerint examinati.
107. Petitorium respicientia in possessorio, non discutuntur.
108. Limitatur, si in continenti probentur.
109. Ampliatur, si probetur ad discolorandum Titulum.
110. Defectus tituli non trahatur stante suspensione.

101. **E** T quia in Curia, Iudices Delegati non possunt exequi sententias, absque Commissione executoriali, solent litigatores obtinere dictam Commissionem in qua committitur Iudici & a quo executio: si vero appellans prævenit, & dubitatur, an sit locus Egidianus, committitur Iudici ad quem, ut quatenus sit locus Egidianus exequatur, sed quia & hoc spectat modernis temporibus ad plenam Signaturam, in illa poterit experiri.
104. Est etiam sciendum & per ea, quæ dicit *Rota. decif. 313. par. 4. recent.* quod petitorii nihil habet commune cum possessorio, & idem dicit *Post. obs. 42. nu. 62. Pen. decif. 33.* ideoque dicitur, & quod testes examinati in possessorio, non probant in petitorio. *Ludovis. decif. 337. vbi add. nu. 6. & decif. 335.* vbi sit declaratio, quod locus est dicendum, si fuerint & plenarie examinati, ut *nu. 13. & 14. & similiter*, & quod respicientia petitorium non discutiantur in possessorio, *Rota. decif. 308. par. 4. recent. Pen. decif. 94. Ludovis. decif. 325. & decif. 500.* Secus si in continenti probentur, *Pen. decif. 698.* præcipue ad discolorandum titulum *Pu. decif. 76. fol. 212. & Pen. decif. 46.* & quod stante dicta suspensione, non agatur de defectu tituli, firmat *Rota. decif. 85. par. secunda recentior.*

Quare sit inuenta suspensio petitorij, & quando admittatur.

Artic. IX.

111. *Suspensio petitorij, quare inuenta in interditiis possessorij.*
112. *Suspensio an induci possit in interditiis retinenda.*
113. *Petitorium, & possessorium retinenda, non possunt simul & semel intentari.*
114. *Petitorium in prima instantia obtentum, non potest suspendi in secunda.*
115. *Declaratur, quando possessorium suum habuit plenarium effectum.*
- Declaratur etiam, quando non fuit appellatum, ibid.*
116. *Suspensionis petitorij effectus, quisnam sit.*
117. *Suspensio petitorij, cessat iurisdictio in ipso.*
118. *Declaratur, nisi recessum sit de suspensione.*
119. *Suspensionis recessus, debet esse clarius.*

111. **Q** uare autem inuenta & sit suspensio petitorij in interditiis possessorij, dicit *Pu. decif. 29. fol. 439. lib. 2.*
112. Et an suspendi possit in interditiis retinenda, si agens cõsentit probationi super petitorio, videndus est etiam *Pu. d. decif. 29. Post. de manu. observ. 7. nu. 37. & decif. 340.*

- 113 *Penia vero decif. 154. dicit, quod petitorium, & poffefforium retinendū non poffunt fimul & femel intentari; quia intentans fibi contradiceret.*
- 114 *Idemque Pen. decif. 47. ponit cafum de eo, qui obtinuit in petitorio in prima instantia, dicitque quod non potest illud fufpendere in fecunda cum ꝑ declaratiōis, quando poffefforium habuit fūm plenarium effectum, vel quando non fuit appellatum.*
- 116 *Effeus autem fufpenfionis ꝑ est, quod reſſo petitorio agitur in ſolo poffefforio, Pen. decif. 167, & quod ſtante ꝑ fufpenfione, ceſſat iuriſdictio in ipſo petitorio ꝑ Pen. decif. 47. & decif. 43. niſi ꝑ fuiſſet reſeſſum à dicta fufpenſione, Idem diſt. decif. 47. &*
- 118 *quod talis reſeſſus ꝑ debeat eſſe clarus, dicit idem decif. 150. Plura de huiſmodi reſeſſu dixi ſupra, per ea quæ dicit Pen. diſt. decif. 343. & Rot. diſt. decif. 95. p. 2. recent. & Ludoviſ. diſt. decif. 131.*

Quid ſit poffefforium

Artic. X.

- 120 *Petitorium quomodo dignoſcatur fuiſſe intentatum.*
- 121 *Petitorium quando abſorbeat poffefforium.*
- 122 *Rei vendicatio, an reſpiciat poffefforium, vel potius petitorium.*
- 123 *Poffefforium eſt quando agitur de mera poſſeſſione, vel quaſi.*
- 124 *Poffefforium non oritur ex actis facultativis, ſine allegatione cauſæ, & probatione poſſeſſionis.*
- 125 *Petitorium continet iuſticiam facti, quæ non examinatur in poffefforio.*
- 126 *Poffefforium prius debet cognosci, quam petitorium.*
- 127 *Declaratur habere locum, etiam ſi prætendatur ſpolium.*
- 128 *Ampliatur, ſi adſit commiſſio pro cumulatione utriuſque.*
- 129 *Limitatur in poffefforio turbido, vel pendente à petitorio.*
- 130 *Declaratur, non admitti arbitrium pro cumulatione, ſi adſit reſcriptum.*
- 131 *Poffefforium dependens à petitorio, eſt ſimul terminandum.*
Declaratur interim, manutentionem non eſſe concedendam, ibid.

eſt Pen. decif. 88. fol. 40. Pen. decif. 221. & Rot. poſt traſſ. Poſt. de manu. decif. 202. & idem in obſerv. 42. num. 149.

- 122 *Et an rei vendicatio ꝑ reſpiciat petitorium, vel potius poffefforium, videndus eſt Pen. decif. 89.*
- 123 *Quia etiam poffefforium eſt, ꝑ quando agitur de mera poſſeſſione, vel quaſi, Cenc. de Cenſib. quaſt. 90. non oritur ꝑ ex actis facultativis, ſine allegatione cauſæ, & probatione poſſeſſionis ex cauſa allegata, Cenc. de cenſib. quaſt. 81. ſub num. 4. & idem dicit Poſt. de manu. obſerv. 3. num. 23. & hoc continet ꝑ merum factum: petitorium vero iuſticiam facti, quæ non examinatur in poffefforio, Rot. penes Poſt. diſt. traſſ. decif. 16. Ideo bene inquit idem Poſt. diſt. obſerv. 32. num. 62. quod inter ipſa nulla adeſt communio.*
- 126 *Et quia diximus ꝑ ſupra, quod debet prius cognosci poffefforium, quam petitorium, ſciendum eſt, quod hoc ꝑ habet locū, etiam ſi prætendatur ſpolium, idem Poſt. de manu. diſt. decif. 418. & ulterius etiam ſi adſit ꝑ Commiſſio, ut ſupra, pro cumulatione petitorij, & poffefforij, idem Poſt. decif. 611. ſed hoc ꝑ limitatur, quando poſſeſſorium, ut dixi, eſt turbidum, vel pendet à petitorio, Poſt. decif. 187. tunc ex reſcripto ꝑ cum clauſula, arbitrio, admittitur tale arbitrium pro cumulatione ex æquitate, idem Poſt. decif. 136. & 145. licet ꝑ regulariter, quando poffefforium dependet à petitorio, tali caſu vnà cum eo eſt terminandum, nec interim manutentio eſt concedenda, Poſt. diſt. traſſ. decif. 227.*

Quale ſit petitorium, & quando datur alio.

Artic. XI.

- 132 *Petitorium ex quibus clarius cognoscatur.*
- 133 *Petitorium agitur etiam in rebus incorporalibus.*
- 134 *Amplia etiam in confeſſoria, & hypothecaria.*
- 135 *Extenditur etiam quando quis petit ſe recognosce in dominum.*
- 136 *Poffefforium dicitur, quando ſola deducitur poſſeſſio.*
- 137 *Petitorium, & poffefforium non cadunt in actione personali, &c.*

- 120 **E**T quomodo ꝑ dignoſcatur fuiſſe intentatum petitorium, ait Rot. decif. 426. p. 4. recent.
- 121 **S**i etiam ſcire cupimus, ꝑ quando petitorium abſorbet poffefforium, videndus Praxis Camilli Capucij.

- 131 **V**T etiam clarius ꝑ cognoscatur, quale ſit petitorium, datur pro regula iudicij, in quo agitur pro rebus corporalibus, ut puta in rei vendicatione, l. petitorio. ff. de verb. ſignif. Gabr. coſ. 141. m. 3. lib. 2. & etiam

- 133 etiam si pro rebus incorporalibus, idem Gabr. ubi supra in 3. & 4. ubi dicitur etiam
- 134 de confessoria, eique addenda est hypothecaria. *Ros. decis. 43. num. 3. par. 1. dicitur.* necnon t. quando quis petit re cognoscere in dominum, & proprietarium, *Mench. adipsiend. remd. 3. num. 11. & quando deducitur dominum, Tuscus consil. 122. num. 46. littera H.* Secus autem dicitur
- 136 quando t. fuit deducta sola possessio, quia tunc dicitur possessorem, *Mench. adipsiend. remd. 3. num. 159. & dixit Riva in vna Romana, seu Resolucione Theodoli 3. 5. Alar. tit. 1602. coram Roma.*
- 137 In actione personali. t. & inter creditorem & debitorem non cadit petitorium, & possessorium, ut testatur Gabr. consil. 141. num. 11. lib. 2.
- Quando datur cumulatio petitorij, & possessorij.**
- Artic. XII.**
- 138 Petitorium, & possessorium cumulatio, super viroque quandoque promittitur in bono.
- 139 Petitorium, & possessorium in Saluiano, cumulat in eodem libello.
- 140 Aliter potest in viro, & aliter obtinere, fallit iudiciorum cumulatione.
- 141 Articuli concernentes petitorium, & possessorium, praedictant, nisi appelletur.
- 142 Articuli admissio in petitorio praedictant, nisi appelletur.
- 143 Fallit si producantur articuli in petitorio, tantum in incorporalibus.
- 144 Fallit etiam, quando articuli circa petitorium dantur ad colorandum possessorium.
- 145 Petitorium, & possessorium cumulatio, datur in rebus incorporalibus.
- 146 Possessorium impeditur ex defectu proprietatis, & non iure agentis.
- 147 Spoliatus notorie ratiaturus repellitur in possessore, & proceditur in petitorio.
- 148 Petitorium, & possessorium cumulatio, datur etiam diversorum temporum.
- 149 Spoliatus fundo petens se declarari dominum, tenet petitorium.
- 150 Spoliatus fundo petens reintegrari, tenet possessorem.
- 151 Possessorium impeditur ex paritate Titulorum.
- 152 Cumulatio possessorij, & petitorij, quando datur agenti Saluiano.
- 153 Cumulatio datur fallit probationibus in petitorio.
- 154 Cumulatio datur, si heres ex testamento proponat petitorium, & possessorium in viro lib. 2.
- 155 Cumulatio datur, quando heres petis in petitorio, & petitorio.
- 156 Cumulatio datur etiam potenti declarari herede, & adversarium cogi ad restituendum.
- 157 Cumulatio datur in iudicio petiende, ad effectum ut praestetur.
- 158 Cumulatio datur etiam in compromisso, & quare.
- 159 In Saluiano t. autem in eodem libello, potest cumulari petitorium, & possessorium, *Caval. de iusu. num. 109. Tuscus consil. 105. num. 4. littera A.* quia qui non obtinet in viro potest in alio obtinere, idem Tuscus ubi supra, & dixi in ru de hypo.
- 160 Articuli etiam concernentes petitorium, & possessorium, praedictant, nisi appelletur, *Capic. decis. 28. Roman. consil. 38. num. 4. & dixit etiam Aretin, in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 91. vide mnd. dicit. sicutem l. index admissi articulos, ff. de acquir. posses. ubi quod si t. Index admissi articulos in petitorio, licet pars protestetur, tamen nisi appelletur, sibi praedictant, sequitur Craxus consil. 248. num. 4.*
- 161 Fallit tamen, si producantur t. articuli in petitorio tantum in rebus incorporalibus, nec enim licet, & est permilla appellatio, *Paris. consil. 107. num. 2. lib. 1. & Rosa decis. 40. num. 2. par. 1. dicitur.*
- 162 Fallit etiam t. quando articuli concernentes petitorium, sunt dati ad colorandum possessorium, *Paris. consil. 31. num. 54. §. lib. 3. & Ros. decis. 450. par. 1. dicitur.*
- 163 Casus aliter, quando datur cumulatio petitorij, & possessorij, sunt.
- 164 Primo in rebus t. incorporalibus, quia tunc non potest fieri separatio, *Ros. decis. 3. de res. spoliat. in anag. ut puta in pensione, quia illa non potest haberi sine iure, l. 3. §. hoc autem, ff. quemadmodum. am. Mag. Lucen. decis. 4.*
- 165 Secundo, si notorie constat t. de defectu proprietatis, & de non iure agentis in possessorio, tunc enim admittitur exceptio, & impeditur possessorium, *Peregrin. de fidei commissis art. 47. un. 49. Gabr. consil. 149. num. 11. lib. 2. Menoch. adipsiend. remd. 4. num. 153. & 535.*
- 166 Tertio quando, qui petit t. notorie constat, quod restitutus est tunc enim repellitur in possessorio, & proceditur in petitorio, *Gabr. disto consil. 149. disto. num. 115. lib. 2. Peregrin. ubi supra disto art. 47. num. 59. Capu. sequen. decis. 345. par. 2.*

148 Quarto, si vnus proponit † petitorium, & alter possessorium ratione eiusdem rei, diuersis temporibus, datur cumulatio, *Menoch. ad ipsen. rem 4. nu. 540. Bartol. in d. l. naturaliter, §. nihil commune, num. 27. ff. de acquir. posses.*

149 Quinto, si quis dicit † se Domini talis fundi, & tunc spoliatum, & ideo declarari ipsum Dominum, est petitorium, & datur cumulatio: secus † autem si dicit ideo reintegrari, quia tunc est possessorium, *Costard. de momentan. posses. quæst. 13. nu. 32.*

151 Sexto, si adest paritas titulorum ex eodem fonte prouenientium, tunc impeditur possessorium, & cognoscitur in petitorio, *Mohedan. decif. 33. l. ut lit. pend. Put. decif. 131. lib. 2. Caput. decif. 329. par. 1. & dixit Rota in Romana de Marijs, 4. Martij 1596. coram b. m. Penia.*

153 Septimo, quando agens † Saluiano, habet contra se exceptionem dominij in cōtinenti probatam, vel probandam, datur cumulatio, *Rot. post Pacific. decif. 187.*

153 Octauo, quando probationes † fuerunt factæ in petitorio, tunc datur eadem, & pronunciatur super vtroque, quia vt supra tñc non lēditur ius partis, *Alex. cons. 54. nu. 3. lib. 5. Brun. cons. feudal. 21. col. fin. vers. 3. vbi quod de iure debet super vtroque pronuciari.*

154 Nono, si hæres ex testamento † proponit petitorium, & postea possessorium in vim l. fin. datur cumulatio, *Menoch. ad ipsen. rem 4. num. 157.*

155 Decimo, si hæres petit in† possessorio, & postea petit in petitorio, datur cumulatio, *Menoch. num. 538.*

156 Vndecimo, datur etiam si quis † petit se declarari hæredem, & cogi Titium ad restituendam hæreditatem, & alter producit testamentum, & ipse etiam petit hæredem declarari, *Menoch. vbi supra num. 554.*

157 Duodecimo, datur in Iudicio † retinenda ad effectum, vt præferatur, *Bertrand. consil. 110. num. 2. lib. 2.*

158 Decimotertio, datur in compromisso, † quia arbiter potest procedere in vtroq; simul, & semel *Bero. quæst. 23. in fin. Menoch. per. rem: 415. num. 367.*

Quando denegatur cumulatio petitorij, & possessorij.

Artic. XIII.

159 Cumulatio non datur in spolio super iure tertij. Ampliatur etiam si in continenti vellet probare, ibid.

160 Cumulatio non semper operatur vt sit simul & semel terminanda.

161 Possessorium prius potest cognosci, non obstante commissione super cumulatione.

162 Possessorium est prius de iure terminandum.

163 Cumulatio quando denegatur, remissiuè.

164 Possessorium quare regulariter prius terminetur.

165 Possessorium prius terminare debent Iudices, & quare.

166 Ampliatur, quod neque peruertere possint telem ordinem, partibus consentientibus.

167 Ampliatur, Papam non solere talem peruersionem facere.

168 Cumulare petitorium, & possessorium, Papa potest.

169 Cumulatio concessa intelligitur, si Iudici videbitur.

170 Cumulatio regulariter dependet à persona actoris.

171 Actor suspendere potest petitorium. Petitorium suspendi potest à persona obtinente causam committi.

152 **N** On datur autem † dicta cumulatio. Primo in spolio super iure tertij, etiam si in continenti vellet probare, *Clem. 1. vbi glos. verbo spoliatus, de caus. posses. & propriis. Gozad. cons. 10. n. 3. c. 1. vbi Abb. num. 5. de restit. spol. Marches. de Commis. par. 1. cap. 2. fol. 243. num. 100.*

160 Et si aliquando † datur Commissio cumulationis, aduertendum est, quod non operatur, quod in omni casu sint simul & semel terminanda, neque per cumulationē factam retardatur executio possessorij, *Rot. post Pacif. de Salu. decif. 506. Staphil. de litteris iust. 9. si pars innod. at. 3. fol. 183. Rot. decif. 34. par. 2. diuers.*

161 quia non obstante † dicta Commissione prius potest cognosci de possessorio, vt supra dixi. & est ratio, quia talis Commissio intelligitur prout de iure, *Bartol. in extrauag. ad reprim. verb. videtur, nu. 8. Rot. post Pacif. de Salu. decif. 5. & dist. decif. 34.*

162 par. 2. diuers. & de † iure est, quod prius est terminandum possessorium, *Bartol. in dicta l. naturaliter, §. nihil commune, num. 29. de acq. poss. Gozad. cons. 10. nu. 23. Capic. decif. 88. Egid. dicta decif. 506. Rota post Pacif. decif. 5. & dixi supra.*

163 Alios casus, quando † denegatur cumulatio, dicit *Menoch. ad ipsen. rem. 4. n. 5. 10. usque ad num. 549. Bart. & Ias. & alij in dicta l. naturaliter, Marches. de commiss. par. 1. cap. 21. fol. 243. Soccin. sen. cons. 98. lib. 4. Dec. consil. 84.*

164 Ratio vero, quare † regulariter terminetur prius possessorium, videtur ex eo, ne peruertatur ordo Iudiciorum, prout cūcineret, nisi ita procederetur, l. ordinarij, C. de rei vendic. l. incerti, C. de interdici. & dixit Rota in vna Romana Officij, 6. Martij 1606. eam

ram Cardinali Sacrato, in folio, quod Iudices
 165 inconcussè ꝑ obseruare debent, ne talis or-
 do peruertatur, *Rota decis. 450. par. 1. diuers.*
 & in *Arculana Pradij*, die 27. April. 1643.
 coram R. P. D. Pentingerio, apud *Post. de sub-*
haft. decis. 116.

166 Ampliatur, quod neq; ꝑ perueriti potest
 talis ordo de consensu partium, *Vant. de*

167 null. ex defect. proc. num. 12. quinimo ꝑ talem
 possessionem, nec solet Papa sanare, *Vant.*

168 *ibid. num. 4.* Benè verum est, vt dixi, ꝑ quod
 potest cumulari, *Rota relat. per Boccac.*

de cens. par. 2. n. 175. *Menoch. ad pifc. remed. 13.*
 169 num. 372. & *Capic. decis. 69.* & si fuit ꝑ con-
 cessa cumulatio, intelligitur si Iudici vide-
 bitur, secus si recuset, *Gabr. conclus. 5. n. 90.*
tit. de restit. spoliat.

170 Sed regulariter ꝑ dependet à persona
 actoris, *Menoch. ubi supra rem. 1. num. 213.*

171 quia potest ꝑ ipse suspendere petitorium,
Rot. decis. 5. de caus. poss. & propriet. in nou.
Gabr. decis. conclus. 5. num. 82. de rest. spol. & idem
 est dicendum, quoad personam, quæ obti-
 nuit causâ committi, *Caputag. decis. 153. par. 1.*

PRAXIS IVDICIARIAE CAMILLI CAPVCII

I. C. AESSINI

Et in ROMANÆ Curia Causarum Patroni

PARS SECVNDA

De Iudiciis in genere.

De Probationibus.

Cap. I.

Quosuplex sit probatio.

Artic. I.

- 1 Probationes omnes in quibus consistant in quacunque causa.
- 2 Probatio maior nulla est partis confessione.
- 3 Positioribus cogitur pars respondere.

IN quacunque causa tam civili, quam criminali, vel mixta, siue intentetur petitorium, siue possessorium, probationes omnes consistunt, vel in confessione partis et aduersæ, vel in scripturis publicis, vel priuatis, vel in depositionibus testium.

Et quoniam nulla est et maior probatio, nec minus breuior, quam Aduersarij confessio: Ideo dantur positiones, quibus cogitur et pars respondere, ut dicam tit. de positionibus, de qua materia etiam latissime tractat totus titulus, in multis glossis, et

Gemin. de confess. in 6. et cap. presentium de res. lib. in 6. cap. fin. de Iur. iur. in 6. cum Speculatore in tit. de posit. Vestr. lib. 5. c. de posit. et artic. fol. 128. cum tribus cap. seqq.

De admissione Articulorum.

Artic. II.

- 4 Appellatio potest dari super admissione articulorum.
- 5 Clausula, salvo iure impertinet. in admissione articulorum, quid operatur.
- 6 Articuli an, et quomodo tacite admittantur. Mandatum examinandi habet vim admissionis articulorum, ibid.
- 7 Probatio est materia fauorabilis, et multa de stilo habet fauorabilia.
- 8 Articuli an usque ad conclusionem in causa, et post admitti possint.
- 9 Articuli in causa profana admittuntur, reuocata conclusionem causa.
- 10 Index potest articulos admittere, et examinare testes post conclusionem.
- 11 Terminis probaz. non citata parte, potest interrogari.
- 12 Declaratur in articulis de iure dantis, secus in obiectis.
- 13 Articulorum obiectiuorum materia est odiosa.

- 14 *Articuli obiectiui an, & quando admittantur cum prorogatione termini.*
- 15 *Articuli an possint admitti lapsso termino ad articulandum.*
- 16 *Articuli, quod non poterint admitti, statim iurante to dantis.*
- 17 *Anaphantur praedicta in tertio ad causam pro suo interesse veniente.*
- 18 *Terminus nec renovari, nec prorogari potest, in articulis obiectiui.*
- 19 *Limitatur si in alijs instantijs deduci prohibeatur.*
- 20 *Limitatur etiam si deinde essent impossibiles probationis, ibid.*
- 21 *Articuli obiectiui admittuntur, stante lapsu, & Signatura.*
- 22 *Veritas sola in causis spiritualibus est indaganda.*
- 23 *Articuli obiectiui lapsa prima instantia, an in secunda admittantur vigore eiusdem commissionis.*
- 24 *Terminus maior assignatur in articulis obiectiui, an valeat.*
- 25 *Obiectiua materia quamam sit, & dicatur.*
- 26 *Articulus debet articulos non confessatos probare.*

QUAMVIS etiam si discutiatur super admissione articulorum, potest aliquando dari appellatio, ad tollendas contronectias, Iudices de stilo Curia, illas admittunt cum clausula, salvo iure impetitionem, nec non admittendorum, *glos. in Clem. constitutionem ver. legitime de elect. Gemin. in cap. finium. 17. de consens. in 6. Vestr. d. cap. de positi. & artic. fol. 128. & cap. de art. admissi. fol. 137.*

Et possunt etiam racione admitti: puta, quando Iudex mandat super illis examinari, quia tale mandatum habet vim admissionis *Rot. decis. 10. de testib. in nou.*

Sciendum est etiam, quod materia probationis, est multum favorabilis, & multaque propter huiusmodi favorem de stilo, & consuetudine inducta fuerunt, etiam contra regulas Iuris. Ideo articuli multoties lapsa instantia, lapsoque termino ad articulandum, usque ad conclusionem in causa, & aliquando etiam post, ex causa rationali, dummodo sit res integra, & si causa sit profana, praemissa reuocatione conclusionis admittuntur *Egid. conclus. 447. 493. & 745. Vestr. d. lib. 5. c. fin. Rot. decis. 21. de testib. in antiq.*

Et pro informatione sua Iudex potest indistincte, post conclusionem in causa articulos admittere, & testes examinare, cum conclusio ei non obstat, *Rot. 1. 2. de restit. in nou. terminusque etiam parte non citata potest prorogari, c. consilium 10. de off. deleg.*

Ratol. & alij in l. i. de quicquam 5. ubi decretum in princ. ff. de off. procons. Stafil. 1. 8. fol. 3. & seq.

11 *Quae tamen procedunt in articulis de iure dantis, secus in obiectiui, quorum*

12 *materia, cum non tueatur Ius dantis, sed impetrat Ius Aduersarii, est odiosa, & propterea restringenda, l. 3. 5. si duo ff. de Carbon. edict. cap. vi circa de elect. in 6. Clem. constitutionem, eodem tit. licet & quamuis obiectiui si sunt de Iure dantis, admittantur, vt*

13 *Rot. decis. 661. par. 2. recent.*

14 *Neque lapsso termino ad articulandum, & si legitime seruatus, possunt admitti, nisi*

15 *de nouo obiectum deuenierit ad noticiam dantis, statim tamen eius iuramento, quod in termino dari non poterint, etiam si gratia contra quam obijciatur, producat post terminum, & hac procedunt, etiam in tertio*

16 *veniente & ad causam pro suo interesse, vt aduertit Cassad. decis. 1. de except.*

17 *Similiter non potest, & prout fit in alijs articulis, assignari nouus terminus, nec datus prorogari, Stafil. d. cap. 18. fol. 329. &*

18 *seq. & nisi sint tales, quod in alijs instantijs deduci prohibeantur, vel sint deinde impossibiles probationis: & ideo debet obtineri a*

19 *Signatura, quod & non obstante huiusmodi lapsu, articuli obiectiui admittantur: quod vt plurimum in causis spiritualibus*

20 *conceditur, cum in eis sola veritas vnde conceditur, que & sit indaganda, nisi a qualitate cause contrarium suadeatur, Stafil. d. fol. 329. &*

21 *seq. & admissi semel vigore commissionis lapsa instantia, non poterunt ea lapsa in*

22 *secunda vigore & eiusdem commissionis admitti, vel donum specificari, nisi in supradictis casibus in quibus, etiam via ordinaria id fieri possit.*

23 *Si tamen maior terminus & assignaretur, parte non appellante, valeret, & posset super articulis obiectiui examinari, Egid. dec. 170. Stafil. d. cap. 18. fol. 330.*

Materia vero obiectiua illa dicitur, quae simpliciter impetitur Ius Aduersarii: secus si ex huiusmodi impetitione adimeretur titulus dantis, *Cassad. dec. 2. de except. & de hac materia agit Cassad. dicta decis. Stafil. eodem fol. & Vestr. d. lib. 5. c. fin. usque ad fin.*

Postquam fuerunt admissi articuli, & positiones, & super illis Aduersarius interrogatus, & debet articulas positiones, seu articulos non confessatos, aut non habitos pro confessatis, per scripturas, vel testium, depositiones probare de stilo Cur.

De probationibus per Scripturas.

Artic. III.

- 36 *Causa deuoluta à longinquis partibus solent in Curia tractari.*
- 37 *Scripturæ transumptæ sine compulsoria, non faciunt fidem in Rota.*
- 38 *Scripturæ à Notarijs de partibus sunt cum compulsoria extrahenda.*
Limitatur in extrahendis ab Archiuijs publicis. ibid.
Limitatur etiam in extrahendis ab iisdem, qui rogantur. ibid.
Limitatur etiam in extrahendis à successoribus in officio. ibid.
- 39 *Scripturæ à quibus extrahi possint absque compulsoria.*
- 30 *Scripturæ non compulsatæ an. & quando fidem faciant.*
- 31 *Scripturæ non compulsatæ, non creditur nisi cum debitis requisitis.*
- 32 *Compulsoria alia generalis, altera specialis dicitur.*
- 33 *Compulsoria generalis datur pro extractione quarumcumque scripturarum.*
- 34 *Compulsoria generalis, sine commissione, & citatione conceditur indistincte.*
- 35 *Compulsoria generalis non habet dilationem processus impeditiuam.*
- 36 *Citatio pro compulsoria generali, an fieri soleat.*
- 37 *Citationis pro compulsoria generali formula.*
- 38 *Decretum obten. compulsoria generalis notum, remittitur.*
- 39 *Compulsoria specialis datur pro certa scripturæ sed non via ordinaria.*
- 40 *Compulsoria specialis habet dilationem, processum retardantem.*
- 41 *Compulsoria specialis datur audito aduersario.*
- 42 *Compulsoria specialis quibus concurrentibus non negetur.*
- 43 *Compulsanda scripturæ exemplum Iudici est ostendendum.*
- 44 *Compulsoria hodie in Rota disputatur, an concedenda.*
Remissoria hodie in Rota disputatur an concedenda. ibid.
- 45 *Compulsoria conceditur, non citata parte, secus post conclusionem.*
- 46 *Citatio pro compulsoria fieri solet ex consuetudine.*
Scripturæ probant citata parte in commissione, non in extrahenda.
- 47 *Citatio in decreto compulsoria relicta fiat in eius executione.*
- 48 *Scripturæ possunt extrahi per Notarium rogatum sine citatione.*

Praxis Camilli Capucij.

- 49 *Scripturæ non possunt sine citatione partis extrahi à non rogato.*
- 50 *Instrumentum an. possit extrahi ex protocollo alterius, & probet.*
- 51 *Compulsoria potest expediri etiam pendente termino remissoria.*
- 52 *Compulsoria datur etiam ad instantiam asserti procuratoris, cum cautione de rato.*
- 53 *Compulsoria quomodo exequi debeat à Iudice remissive.*
- 54 *Instrumentum non probant, nisi habeant locum, & locum loci.*
- 55 *Notarius an possit suo instrumento addere locum, & tempus.*
- 56 *Transumptio ex registro supplicationum non creditur in Curia.*
- 57 *Transumptum de registro Billarum facit fidem.*
- 58 *Producens instrumentum an cogatur ad respondendum præcisè, an velit.*
- 59 *Declaratur affirmatiue, si ipse sit unus de extrahentibus.*
- 60 *Limitatur, & quomodo si non sit ex contrahentibus.*

ET quia in Cur. vt plurimum tractantur causæ deuolutæ à longinquis partibus, & litigantes nō habent in promptu Instrumenta originalia, vel testes, quibus articulata probare possint, & neque Rota fidem præstat scripturis transumptis, nisi si extrahantur per viam compulsionis, Rot. de probat. in antiq.

Ideo quando scripturæ sunt extrahendæ, & transumpeandæ à Notarijs de partibus, tali casu, nisi agatur de extrahendis Instrumentis reconditis in Archiuijs publicis, & fide dignis, per eosdem, qui talia Instrumenta rogantur, vel eorum in officio successores, vt dicam tit. de not. & fid. Instr. quia si in tali casu illa possunt extrahi, & publicari ab eisdem, & sic extracta fidem plenam faciunt absque infra scripta compulsoria, vt de hac opinione testatur Rot. in vna Tarraconen. Capellan. 18. Febr. 1636. coram b. m. Pironano inter nolantes: dummodo, vt ibidem, habeat requisita si publici Instrumenti, cum pluribus ibi fusc relatis, conceduntur literæ compulsores, quarum vna si species dicitur generalis, altera specialis: ideo aliqua de vtraque speciei asseremus hic, & deinde tit. particulari.

Generales sunt, per quas si Iudex mandat Notarijs omnibus in genere, vt extrahant quascumque scripturas ad causam, facientes, & istæ si conceduntur in quacunque parte Iudicij indistincte, sine commissione, & absq; partis citatione Rot. de c. 42. de probat. in antiq. quia in illis nulla conceditur si dilatio processus impeditiua: & si quis

quīs vellet citare partem pro maiori cautela, ut multi solent, et sic citatio, quam tradit D. Gratianus *lib. 1. de modo, et ratione citandi p. 2. tit. de citat. probat. formul. vndecima*, quæ est infra scripta, quam repeto.

R. P. D. Celso.

Senogallien. beneficij.

Citetur D. Ioseph Planetux adu. procur. DD. Siluij, & aliorū de Oriādis ex adu. principal. ad videndum per Illustrissimum Dominum et concedi literas compulsores generales ad partes cōcordan. de Iudice, loco, & loco loci, nec non constituendum; vel substituendū Procuratorem in partibus repribilem, & acceptantem, qui in executione huiusmodi literarum citari possit, alias videndum per eundem Dominum deputari ex officio, & decerni processum, per affixionem ad vultus maioris Ecclesiæ loci deputandi, ad p. d. Instante D. Paride de Mannellis principali, sine &c. Petrus Cotuennius Notarius. Decretum.

38 quod et obtinetur, est notorium, ideo illud non pono.

39 Speciales verò et petuntur pro extrahenda certa scriptura, neque conceduntur vix ordinaria, sed cum literæ habeant et annexam dilationem, propter quam retardatur processus, debet et iudex si opponat se, super hoc audire partem aduerſam, & compulsores denegare, nisi ad excludendam calumniam detur fumus, quod et huiusmodi scriptura sit in rerum natura, & sic releuans eam volenti producere, & ad hunc effectum solet Iudici ostendi exemplum.

43 ipsius scripturæ et compulſandæ, arguendo eorum, quæ notat *Cassad. dec. 3. de dilat.*

Et ideo solet hodie Rota, quando petuntur tales literæ, si pars se opponit, semper disputare dubium, an ille veniant concedendæ, et et prout sic in remissoria, & nisi detur fumus, vel ostendatur releuantia scripturæ extrahendæ, illas fuit solita denegare, per ea, quæ dicam, *tit. de compulſoria*.

Et quamuis, ante conclusionem in causa, possint d. literæ, etiam non et citata parte concedi, ut supra, precipue in Rota vigore Innocentianæ, nihilominus nunquā conceduntur post conclusionem, nisi parte citata *Rot. dec. 37. et 42. de probat. in antiq.*

Ideo consuevit, serè semper citari pars: si enim citetur in commissione et compulſorium, scripturæ extrahæ faciunt fidem, etiam si non citetur in earum extrahitione: quod si in decreto compulſorium, non.

47 fuit et pars citata, debet in executione citari, alias fidem non faciat. Intelligendum est tamen dummodo extrahatur, per Notarium, qui illas confecit, quia si per

49 alium, semper requiritur et in earum extrahitione citatio partis, *Rot. dec. 4. de fid. Instrum. et not. in antiq.*

Sed quando Instrumentum extrahitur ex protocollo et alterius Notarij impediti, vel mortui, ad hoc ut probet, debet omnino precedere mandatum Iudicis de extrahendo, et habere octo requisita, de quibus per *Affl. dec. 6. et Guidopap. dec. 2.*

51 Et possunt decerni et literæ, etiam pendente termino remissoriæ, cum non sint inuicem incompatibiles, et non solum ad instantiam principalis, sed et etiam asseriti Procratoris cum cātionem de rato, *Rot. dec. fin. de res. in antiq.*

53 Quomodo autem Index et Compulſorialis ad dd. literarum executionem procedere debeat, dicit *lact. V. q. lib. 6. cap. 1. fol. 183. cum duobus seqq. et dicemus infra cit. particulari. Vndecumque autem habeantur scripturæ, sciendū est, quoad Instrumentū, quod ad hoc, ut probet, debent*

54 habere non solum locum, sed etiam locum loci, *Rot. dec. 5. de fid. Instrum. in antiquis. et Rota in dicta Tarraconen. Capellarium coram b. m. Pirouano*. Si verò desit locus, vel tempus, et an possit addi per Notarium, qui illud confecit, dicit *Card. in probem. Clem. in fin. Et plenius dicent, quæ notauit tit. de Notariis, et fide Instrumentorum*.

56 Nota etiā, quod in Cur. non adhibetur fides transumpta ex registro supplicationum, prout dicam Deo dante circa principium partis 6. licet aliās habeatur pro et scriptura autentica, et transumptum de registro Bullarum faciat fidem, *Rot. dec. 18. de probat. in antiq. Stafil. 1. fol. 269.*

Vbi cumque, aut vndecumque habeantur Instrumenta, si producens protestatur, quod eis non vult vti, si sint falsa, debet

57 instante altera et parte cogi ad præcisè respondendum, an velit vti *Fulgos. cons. 277. Affl. cit. dec. 189. circa quod in praxi seruatur, quod si agitur de Instrumento,*

59 quod tangat factum ipsius et producentis, quia scilicet ipse sit vnus ex contrahentibus, et debet præcisè declarare; si verò tangit negotia aliorum, et ipse non fuerit vnus ex contrahentibus, et si declararet velle vti, et habere pro vero, bono, reali, et non falso, donec de contrario non constet, sufficit talis responsio, Iuribus allegatis, et dicemus *tit. de Ind. ord. in Curia Capitolina*.

De probationibus per testes in Curia.

Artic. IV.

- 61 *Articuli debent produci parte citata.*
- 62 *Testium nomina ed. debent ante examen.*
- 63 *Examen sine citatione, & nominatione testium est nullum.*
- 64 *Testes in criminalibus non faciunt fidem, nisi prius nominentur.*
- 65 *Testes possunt repelli ab adversario multis de causis.*
- 66 *Procurator in causa adversarij non potest esse testis.*
Advocatus in causa adversarij non potest esse testis. ibid.
Sollicitator in causa adversarij non potest esse testis. ibid.
- 67 *Indeus non potest esse testis contra Christianum. ibid.*
- 68 *Indeus in quibus casibus possit esse testis, remissum.*
- 69 *Excommunicatus testis ab omnibus repellitur.*
- 70 *Excommunicatus potest testificari absolutus ad talem effectum tantum.*
- 71 *Testium nomina in causa heresis possunt suppleri.*
- 72 *Declaratur tamen, quod publicentur coram egregia persona.*
- 73 *Citatio super testium examine non fit parte presente.*
- 74 *Præsentia partis supplet defectum citationis.*
- 75 *Confrontatio testis habet vim citationis in criminali.*
- 76 *Testes extraiud. recipiuntur super morte, vel absentia in civ. causa.*
- 77 *Depositionibus extraiud. indicandum non est, nisi citata parte.*
- 78 *Testes recipiuntur sine citatione timore mortis, vel absentia.*
Testes recipiuntur, etiamsi pars non patiatur se citari. ibid.
- 79 *Testes ob suam absentiam, quo iuramento recipiuntur.*
- 80 *Testes redeuntes debent formiter reexaminari.*
- 81 *Testes contra contumacem crim. indistincte recipiuntur absque citatione.*
- 82 *Testes debent recepti citato reo comparente.*
- 83 *Solemnitates examinis debent in repetitione servari.*
- 84 *Testes sine deb. solem. repetiti non probant.*
- 85 *Testis exam. cum tortura debet in repetitione torqueri.*
- 86 *Testium oppositiones non omnes procedunt de consuetudine.*
- 87 *Exceptiones testium non omnes discentiuntur in coram inductione.*

Praxis Camilli Cappuccij.

- 88 *Testes omnes adiunguntur cum protestatione salvis exceptionibus.*
- 89 *Protestatio, salvis exceptionibus, quid operetur.*
- 90 *Testis quomodo examinatur, si contra ipsum grauius excipiat.*
- 91 *Enam testis excep. patien. ponitur ad partes.*
- 92 *Testes nec admissi, nec exam. habentur, nisi iudex ita delibet.*
- 93 *Testes non deberentur admitti, nisi bene discussi.*
- 94 *Testes non bene discussi admissi possunt praiudicare clienti.*
Testium admissio facilis est in citatione ad dicend. contra. ibid.
- 95 *Interrogatoria dantur ad dilucidationem veritatis.*
- 96 *Terminus ad faciend. interrogatoria est dandus, & quomodo.*
- 97 *Terminus ad faciend. interrogatoria est trium dierum.*
- 98 *Examen sine termino ad dandum interrogatoria non valet.*
- 99 *Testis omissio aliquo interrogatorio debet recepti super illo.*
- 100 *Ampliat. etiamsi fuerint publicata a testationes.*
- 101 *Interrogatoria debent fieri à iudice, nisi deatur à parte.*
- 102 *Examen valet etiam omissis interrogatorijs.*
- 103 *Testes sine interrogatorijs examinati debent recepti.*
- 104 *Repetitio Testium super interrogatorijs, cuius expensis sit faciend.*
- 105 *Testes, ut probent, debent esse iurati.*
- 106 *Religiosi testes debent esse iurati. ibid.*
Episcopi testes debent esse iurati. ibid.
Cardinales testes debent esse iurati. ibid.
- 107 *Iuramenti defectus non suppletur à numero testium.*
- 108 *Iuramentum sanari non potest in spiritalibus, & depend. à voluntate.*
- 109 *Testis quando probet sine iuramento.*
Iuramentum quando remitti possit. ibid.
- 110 *Iuramentum in criminalibus debet prestare etiam principalis.*
- 111 *Iuramentum debet fieri talis Evangelij.*
- 112 *Iuramentum de consuetudine fit talia quacunque scriptura.*
- 113 *Iuramentum per talium fit etiam à constitutis in sacris.*
- 114 *Iuramentum fit sufficienter per verbalem iurationem.*
- 115 *Iuramentum à iure, vel à parte delatum, fit per talium.*
- 116 *Talis sufficit, quod ponatur in extensione iuramenti.*
- 117 *Testes presumuntur tetigisse scripturas ex sola talis mentione.*
- 118 *Pralati quomodo soleant iurare.*

- 16 *Que conclusio ampliatur* † primò, tam in prima, quam in secunda, & vteriori instantia, & post publicatas attestaciones,
- 17 *dist. Clem. vbi Card. num. 19. & post factas probationes, Put. decif. 331. fol. 324. vbi testatur de stilo Rotz*, quod possit etiam pluries suspendi, & in quacunque parte iudicij, *Rota apud Pen. decif. 46. num. 9. Post. in ult. impress. observ. 8. num. 44. & Lodov. decif. 307. num. 19.*
- 18 *Ampliatur secundò, ut possit* † non solum semel, sed etiam pluries suspendi, *Rota decif. 8. de caus. posses. & propriet. in nou. Put. de stilo Rota dist. decif. 331. & pluries* † potest recedi, & iterum suspendi, *Pen. decif. 47. vbi etiam, quod in prima, secunda, & tertia instantia, † dummodo ante conclusum in causa, ut num. 17. 18. & 19.*
- 21 *Ampliatur tertio, ut in* † beneficiis possit suspendi, etiam petitorium intentatum per spoliatorem, & ipso inuito, *dist. Clem. & Rota decif. 5. in nou. de caus. posses. & propr.*
- 22 *Ampliatur quarto, ut quamvis* † non possit procedi tempore feriarum in possessorio, tanquam priuilegiato, possit tamen, eo tempore petitorium suspendi, dummodo suspendatur ab eo, † qui illud intentauit, *Rota decif. 2. cod. tit. in nou.*
- 24 *In tantum præmissa* † procedunt, quod non solet dari Commissio, ut simul de spolio, & proprietate cognoscatur, debet enim † prius expediri causa spolij, *dist. cap. in litteris Rot. decif. 542. num. 2. & decif. 698. nu. 2. par. 2. recent. licet Rota solet admittere* † cumulationem in remedio reintegrandæ, quando possessorium est turbidum, ut testatur eadem *Rota dist. decif. 542. nu. 2. dist. par. 2. recent. vbi num. 1. dicit, quod sit etiam quando Rota contra ipsum inclinatur.*
- 27 *Quinimò, si post* † suspensionem daretur Commissio ad initiatum spoliatoris, quod eodem tempore procedatur super petitorio, & possessorio, ut aliquando fit ex fauore, quando à principio vtrunque fuit intentatum, † poterit tamen Iudex, si sibi videbitur, non obstante Commissione, suspensio petitorio possessorium terminare, *Abb. in cap. 3. & cap. cum Ecclesia Sutrina. tit. eod. de caus. posses. & propriet. Staphil. de litteris Infl. cap. 6. fol. 286. & cap. 21. fol. 241. vers. si diuersa. Vestr. lib. 4. cap. fin. per totum fol. 106. Ceter. dist. decif. 248. & 236.*
- 29 *Limitatur supradicta conclusio, ut non procedat*, quoad tertium venientem ad causam pro suo interesse, qui non spoliatus, † neque mandauit. Potest enim non obstante suspensione petitorij in eum alias facta, ipse in petitorio procedere.

Felin. in cap. cum super. num. 17. extr. de sent. & re Iud. Rot. decif. 3. cod. tit. in nou.

- 31 *Secundo limitatur in causis* † profanis, quando petitorium est intentatum per Adversarium, potest suspendi solummodo petitorium à le intentatum, licet † secus sit in beneficiis, *Rot. decif. 5. tit. eod. in nou. Pen. decif. 150. num. 16.*
- 33 *Tertio, quando suspendens* † succubuit in petitorio, de quo tamen videndus est *Cardin. in dist. Clem. num. 22.*
- 34 *Limitatur, ut suspensio* † fieri possit, vique ad conclusionem in causa, secus autem postea, *dist. Clem. vnie. Rot. decif. 4. cod. tit. in antiq. Penia dist. decif. 40. num. 17. 18. & 19.*
- 35 *Quinto, quando probationes* † factæ fuerunt in petitorio, quia tunc suspendi non potest, *cap. pastoralis, vbi Innoc. extra cod. tit. Rot. dist. decif. 4. in antiq.*
- 36 *Sexto, ut possit Iudex* † pro minori partium dispendio, vtrunque cumulare, dummodo nullum præiudicium alicui parti inferatur, l. 1. ff. quibus de reb. adu. Iud. eat. cap. exhibita, extr. de Iud. Staphil. dist. fol. 341.
- 37 *Cap. 12. fol. 348. fit autem* † suspensio per eedulam, quam inseram titulo de possessione retinenda intentando, inter acta alterius iudicij.

An suspensio petitorio possit ad illud rediri non expeditio possessorio, & quomodo recedatur.

Artic. III.

- 38 *Possessorium prius expeditur* † antequam redeatur ad petitorium suspensam.
- 39 *Declaratur nisi à suspensione* † recedatur.
- 40 *A suspensione possunt recedere partes tacite, & cap. sic.*
- 41 *Declaratur, etiam si* † præcedat contraria protestatio, non tamen expressa.
- 42 *Actus in possessorio recuperandæ, an sibi præiudicet in possessorio, petens exceptiones admitteri.*
- 43 *Exceptio Notarij non admittitur adversus agentem possessorio recuperandæ.*
- 44 *Articuli per Reum producti, circa Notarium adversus agentem possessorio, debent admitti, & quomodo.*
- 45 *Commissio super restitutione rei, potest intelligi de solo possessorio.*
- 46 *Verbum, restitutio rei, videtur sapere petitorium.*
- 47 *Spoliatus suspensio petitorio, petenti tamen procedi in petitorio signatur commissio.*
- 48 *Declaratur etiam obtema in possessorio favorabili sententia.*
- 49 *Declaratur etiam hoc fieri resectis expensis.*

Ехсон-

Excommunicatus spoliatus, non restituitur in beneficialibus, ibid.

Prouisus ab Ordinario, non restituitur aduersus prouisum à Papa, ibid.

78 *Spoliatus in beneficialibus debet docere de titulo saltem colorato.*

50 **A**D euitandos circuitus, & suspensio petitorio intentatur spoliū, datur Commissio præfixionis termini spoliato, ad docendum de prætenso spolio, quo elapso, & nihil quod releuet docto, non obstante suspensione proceditur in negotio principali, vel in utroque, *Cassador. decis. 4. de dilat.*

51 *Spoliatus verò ꝑ ad obtinendam restitutionem probare debet duo extrema: primum suæ possessionis, secundum possessionis aduersarij, cap. consultationibus, extra de off. deleg. cap. olim 1. & 3. extra de restit. spoliat.*

52 nisi enim ꝑ probetur possessio, non competit restitutio, ꝑ quia nemo potest restitu-

53 tui ad id, quod nunquam habuit, ꝑ unde, si prædictus spoliator veller probare quod spoliatus tempore prædicti spoliij non possidebat audiretur, *Rota decis. 21. de restit. spoliat. in non. Staphil. disto cap. 20. folio 339.*

55 *vers. quid autem.* Est enim specialiter in Prælato electo, ut post confirmationem possit agere in petitorio, & possessorio, hocque est inductum fauore Ecclesiæ, *Cassador. decis. 7. num. 13. de caus. posses. & propriet. post Bartol. in cap. transmissam, extra de elect. quæ*

56 *possessio in corporalibus, ut puta, domibus, vel fundis, probatur per eos actus, qui à possessoribus fieri solent, ut diximus supra.*

57 Ideo receptio ꝑ pensionis domus, & collectio fructuum agri, probant illorum possessionem, præsertim in dubio, *l. qui vniuersus, §. qui per colonum, ff. de acquir. posses. l. titibus, C. de agric. Secus ꝑ si constaret aliū domum, vel agrum possidere, l. Poemponius, ff. quib. mod. usufruct. amitt. glof. in cap. bone, & ibi Francin. 3. extr. de appell. Bartolin. inquamnis si condutor, ff. de acquir. posses. Affili. decis. 325.*

58 *Hæres etiam satis dicitur ꝑ probare possessionem suā ex locatione por defunctum, cum fructuum perceptione facta, quia dicitur continuare illius possessionem, & possidere per Colonos, dummodo locatio duret, & inceperit exigere pensiones, l. peregre, §. quibus, ff. de acquir. posses. Bartol. in l. 1. §. non autem, de vi, & vi armat. Verè enim possident hæredes, dummodo ei prius soluere non ceperissent, alias secus, ut diximus, Affili. disto decis. 325. & 331.*

59 *Possessio vero Canonicatus, & præbendæ probatur eo ipso, quod ea tradita fuisse*

set secundum morem solitum à Canonica capitulariter congregatis, ꝑ vel saltem, quod passi fuerint cum interuenire actibus capitularibus, per Canonicos tantum fieri solitis, Cassador. decis. 8. de caus. posses. & propriet.

64 *In incorporabilibus, & in iure præstanti, vel eligendi à similibus, possessio probatur per exercitium, quia in illis possessio non acquiritur, sine actu, & exercitio, Cassador. decis. 7. eod. tit.*

66 *Regulariter autem, ꝑ quando loquimur de possessione, intelligimus de pacifica, l. nemo, C. de acquir. posses.*

67 *Circa secundum extremum, ꝑ videlicet spoliū, est aduertendum, quod licet agatur interdicto recuperandæ, debet vltimantiorem possessionem probari spoliū, l. 1. §. interdictum autem hoc, ff. de vi. & vi arm. & dicto cap. concertatio, cum ibi notat, extr. de off. delegat.*

68 *Nihilominus agenti ꝑ remedia, cap. reintegranda, 3. quæst. 1. sufficit probare antiquiorem possessionem suam, & modernam rei conuenti, Bald. in l. 3. col. 5. a. C. si à non compet. Ind. Affili. decis. 327.*

69 *Idem est, ꝑ quando petitur officio Iudicis restitutio possessionis, quam constat petentem bona fide habuisse; tunc enim sufficit probare possessionem absque spolio, disto decis. 327. in fin.*

70 *Probatum duobus extremis, ꝑ videlicet possessione, & spolio, spoliatus reintegratur, vna cum fructibus perceptis, & qui percipi poterant, etiam si ꝑ notorie constet de noua iure spoliati, secundum l. fin. cum ibi*

71 *not. ff. de vi. & vi arm. l. si de rei. ff. de Ind. Rota decis. 2. & fin. de restit. spoli. in antiq.*

72 *Declarat, quod ꝑ procedit in spoliato à prinato, & non à Iudice, qui tantum in tribus casibus dicitur spoliare. Primo ꝑ quæ*

74 *do non procedit vt Iudex, sed extrajudicialiter. Secundo, ꝑ quando nullitas, vel iniustitia est notoria, ita vt nullo velamine possit occultari. Tertio si ꝑ procederet sine iurisdictione, Felinus cap. cum causa, extra de off. deleg. & dicam infra tit. de posses. reintegranda.*

75 *In beneficialibus quoque, ꝑ quando non constat de non iure spoliati in petitorio, non restituitur, cap. de decimas, ubi glof. & D. de rest. spoliat. in 6.*

77 *Simoniacus, & ꝑ excommunicatus, & prouisus ab ordinario non restituerentur aduersus prouisum à Papa, Cassador. decis. 1. de simon. & decis. 1. de restituit. spoliat.*

78 *Et ideo in beneficialibus, ꝑ qui petit reintegrationem, debet docere de titulo colorato, disto cap. ad decimas, Innoc. in c. ex*

parte, extra de restit. spoliat. Rota decis. 2. & 3.
 eod. tit. in nou. decis. 4. de caus. possess. & pro-
 priet. in nou. Scaphil. dicto cap. 20. folio 339.
 l. 1. q. 11.

Quid si reus neget possidere.

Artic. V.

86 cap. significauerunt, extra de restit. etiam si
 siquis in possessione, Card. in Clem. 1. de se-
 quest. posses.

*De viribus Constitutionis Egidiana
 in appellatione.*

Artic. VI.

- 79 Spoliatus promissum a Papa, monetur in forma
 ad dimittendum.
- 80 Spoliatori neganti possidere, praefigitur termi-
 nus, & quis.
- 81 Spoliatus per quem, & quomodo inducatur in
 possessionem, & quando. ibid.
- 82 Commissio ad instantiam promissi Apostolici spo-
 liati, quibus clausulis munatur.
- 83 Declara procedere in reservationibus reserva-
 tus in corpore iuris.
- 84 Monitorium in forma per comparitionem par-
 tis, reducitur ad citationem.
- 84 Spoliatus in beneficalibus, & spiritualibus
 subest tribus conformibus.
- 85 Appellatio de iure canonico, datur aduersus
 spoliatum.
- 86 Appellatio de iure canonico, datur etiam in
 possessorio.

- 79 **I**gitur suppositis habilibus & terminis ;
 si promissus a Papa spoliaretur, comi-
 taretur causa spolijs ad ipsius instantiam,
 eum facultate opponendi in forma spolia-
 torem, vel alias intrusum, ad dimittenda
 possessionem beneficij : & si Reus compa-
 rens negat & se possidere, datur Commissio
 perquisitionis termini ad consistendum, vel
 persistendum in negatione, quo elapso, &
 nihil, quod releuet docto, consilio de bono
 iure, & titulo, quod Iudex tanquam vnus
 81 ex executoribus datus in litteris, & indu-
 cat ipsum in possessionem, & ego audiui
 alias fuisse datam, licet non viderim pra-
 eticam Commissionem ad instantiam promi-
 ssi Apostolici, quod Iudex consilio sum-
 marie, & extraiudicialiter de vacatione
 beneficij in Curia, reservatione, etiam pro-
 uisione, moneat intrusum ad relaxandum
 possessionem, & fructus, eumque aggrauet,
 & reaggrauet.
- 82 Et conceduntur & similia monitoria,
 quando beneficium est reseruatum, re-
 seruatione clausa in corpore iuris, & re-
 gulariter & rescribitur, Placet de monito.
 83 in forma, quod tamen per compari-
 tionem partis reducitur & ad simplicem
 citationem sed si causa est beneficalis, vel
 84 spiritualis, spoliatus debet obtinere tres
 conformes, quia de iure Canonico datur
 appellatio, cap. cum cessante, extra de appell.
 Praxis Camilli Capucij.

- 87 Fallit in profanis, ubi sufficit vna sen-
 tentia.
- 88 Possessorium profanum per Egidianam ad ius
 civile reducitur.
- 89 Limitatur tamen in multis casibus Egidiana,
 remissius.
- 90 Appellatio in deuolutiuo in possessorio profano,
 non denegatur.
- 91 Appellatio a condemnatione fructuum, & ex-
 pensarum, datur civiliter.
- 92 Ampliatur, si de praeteritis fructibus agatur.
- 93 Appellatur a sententia inuisibili.
- 94 Appellatur a tota sententia, ratione mixtura.
- 95 Appellatur etiam in alijs casibus, prout in nu-
 mero.
- 87 **I**n profanis vero sufficit vna senten-
 tia, l. 1. C. si de momen. possess. non obsta-
 re iure Canonico in terris Ecclesiae, vt glos.
 in cap. 2. de arbit. in 6. quia adest Egidia-
 na, quae illud & reducit ad Ius Civile, vt in
 88 Extranag. Pauli III. Constit. 17. folio 529
 tom. 1. bull. nou.
- 89 Sed dicta constitutio & habet omnes li-
 mitationes, quae traduntur ad dict. l. 1. vt
 90 inquit Dec. in rubr. extra de probat. Ideo non
 denegatur appellatio in deuolutiuo, iuxta
 doctrinam Bartol. & Angel. in l. 2. ff. de appell.
 recipien. Afflic. decis. 269. Vterius si senten-
 91 tia & condemnat ad fructus, & expensas,
 quo ad illas datur appellatio, Crescent. de-
 92 cis. 116. praecipue & si fructus sunt con-
 sumpti, Afflic. decis. 77.
- 93 Limitatur etiam, & quando sententia
 continet alia capita indiuisibilia, quae re-
 quirant appellationem, quia tunc ratio-
 94 ne mixturae & appellatur a tota sententia,
 Bald. conf. 141. num. 7. & conf. 153. vol. 1. Pm.
 95 decis. 3. de Egid. & sic & consideratur quod
 intrant aliae etiam limitationes ad l. 1. quia
 omnes applicantur etiam ipsi.

*Quis sententia requiratur in possessorio, autem
quam detur audientia in petitorio,
tam in presens, quam bene-
ficialibus.*

Artic. VII.

- 96 *Condemnatus in possessorio, non auditur in petitorio, nisi sententia satisfecerit.*
97 *Condemnatus dimissio beneficii non sufficit.*
98 *Condemnatus debet facere de positum, pro fru-
ctibus, & expensis.*
99 *Excommunicatus dimissa possessione, factoque
expensis, & fructuum depositum auditur.*
100 *Spoliator ad quos fructus teneatur, remissus.*
96 *O* Brenta igitur vnica ꝛ sententia in
profaus, vel tribus in beneficalibus,
vel spiritualibus in possessorio, possi-
dens non potest audiri in petitorio, nisi
prius dimittat possessionem, & fructus, &
expensas, in quibus fuit condemnatus, per-
soluat, ac integraliter sententiae obediat,
cap. fin. extr. de ord. cognit. cap. Pisani, extra de
restit. spoliat. & dicit *Put. decif. 138. fol. 69. vbi*
videtur casus, quando dicatur paritum,
in possessorio.
97. *Nec sufficeret dimittere ꝛ possessionem,*
cum pro fructibus, & expensis, etiam, donec
liquidentur, debeat facere depositum,
98 *nisi ꝛ procedatur via Censurarum, quia,*
99 *tunc, ob periculum Animae ꝛ excommuni-*
catus dimissa possessione, factoque deposi-
to pro fructibus, & expensis, audiretur in
100 *petitorio. ꝛ Ad quos autem fructus tene-*
*atur spoliator, videndus est *Cassad. decif. 1. de**
quis posses. & propriis.

*An Iudex Delegatus post sententiam in possessorio
possim cognoscere de petitorio.*

Artic. VIII.

- 101 *Sententia Iudicis delegati in Curia, non exe-*
quantur absque commissione executoria.
102 *Egidiana, an locus sit, quid, si dubitetur.*
103 *Egidiana an locus sit hodie, spectat ad Signa-*
turam.
104 *Petitorium nihil habet commune cum posses-*
sorio.
105 *Testes examinati in possessorio, non probant in*
petitorio.
106 *Limitatur, si plenarie fuerint examinati.*
107 *Petitorium respicientia in possessorio, non discuti-*
untur.
108 *Limitatur, si in continenti probentur.*
109 *Ampliat, si probetur ad discolorandum Titulum.*
110 *Defectus tituli non trahitur stante suspensione.*

- 101 *E*T quis in Curia, Iudices Delegati
non possunt exequi sententias, absque
Commissione executoria, solent litiga-
tores obtinere dictam Commissionem in qua
102 committitur Iudici ꝛ a quo executio: si ve-
ro appellans praeuenit, & dubitatur, an sit
locus Egidianae, committitur Iudici ad
quem, ut quatenus sit locus Egidianae ex-
103 quatur, sed quia ꝛ hoc spectat modernis
temporibus ad plenam Signaturam, in illa
poterit experiri.
104 Est etiam sciendum ꝛ per ea, quae dicit
Rota decif. 313. par. 4. recent. quod petitorium
nihil habet commune cum possessorio, &
idem dicit *Post. obs. 42. nu. 62. Pen. decif. 35.*
105 ideoque dicitur, ꝛ quod testes examinati
in possessorio, non probant in petitorio,
London. decif. 357. vbi addunt. 6. & decif. 353.
vbi sit declaratio, quod locus est dicendum
106 si fuerint ꝛ plenarie examinati, ut num. 13.
107 & 14. & similiter, ꝛ quod respicientia pe-
titorium non discutuntur in possessorio,
Rota decif. 308. par. 4. recent. Pen. decif. 94. Lu-
108 *don. decif. 325. & decif. 500.* Secus si in ꝛ
continenti probentur, *Pen. decif. 698.* praecipue
109 ad discolorandum titulum *Put. decif. 76.*
110 *fol. 128. & Pen. decif. 46.* & quod stante di-
cta suspensione, non agatur de defectu ti-
tuli, firmat *Rota decif. 85. par. secunda re-*
centior.

Quare sit inuenta suspensio petitorij, & quan-
do admittatur.

Artic. IX.

- 111 *Suspensio petitorij, quare inuenta in interd-*
ctis possessorij.
112 *Suspensio an induci possit in interdico reti-*
nende.
113 *Petitorium, & possessorium retinende, non pos-*
sunt simul & semel intentari.
114 *Petitorium in prima instantia obtentum, non*
potest suspendi in secunda.
115 *Declaratur, quando possessorium suum habuit*
plenarium effectum.
Declaratur etiam, quando non fuit appella-
tum, ibid.
116 *Suspensionis petitorij effectus, quisnam sit.*
117 *Suspensio petitorio, cessat in iudicio in ipso.*
118 *Declaratur, nisi recessum sit a suspensione.*
119 *Suspensionis recessus, debet esse clarus.*
111 *Q*uare autem inuenta ꝛ sit suspensio
petitorij in interdctis possessorij,
dicit *Put. decif. 29. fol. 439. lib. 2.*
112 Et an suspendi possit in interdico retin-
ende, si agens cõsentit probationi super
petitorio, videndus est etiam *Put. d. decif. 29.*
Post. de man. obseru. 7. nu. 37. & decif. 340.

113 *Penia vero decif. 154. dicit, quod petitorium, & poffefforium retinendū non poffunt fimul & femel intentari; quia intentans fibi contradiceret.*

114 *Idemque Pen. decif. 47. ponit cafum de eo, qui obtinuit in petitorio in prima instantia, dicitque quod non poteft illud fufpendere in fecunda cum declaratiōe, quando poffefforium habuit fūm pñarium effectum, vel quando non fuit appellatum.*

116 *Effectus autem fufpenfionis ē, quod reftitū petitorio agitur in folo poffefforio. Pen. decif. 167. & quod ftante fufpenfione, ceftat iurifdictio in ipfo petitorio; Pen. decif. 47. & decif. 42. nifi fufiffet reftitutio, à dicta fufpenfione; Idem dict. decif. 47. & quod talis reftitutio fubeat eſſe clarus, dicit idem decif. 150. Plura de huiusmodi reftitutio dixi fupra, per ea quæ dicte Pnt. diff. decif. 143. & Rot. diff. decif. 95. p. 2. recent. & Ludovif. diff. decif. 131.*

Quid fit poffefforium

Artic. X.

110 *Petitorium quomodo dignofcatur fuiſſe intentatum.*

111 *Petitorium quando abſorbeat poffefforium.*

112 *Rei vendicatio, an refpiciat poffefforium, vel potius petitorium.*

113 *Poffefforium eſt quando agitur de mera poffeffione, vel quaſi.*

114 *Poffefforium non oritur ex actib. facultatis, ſine allegatione cauſæ, & probatione poffeffionis.*

115 *Petitorium continet iuſtitiam facti, quæ non examinatur in poffefforio.*

116 *Poffefforium prius debet cognofci, quam petitorium.*

117 *Declaratur habere locum, etiamſi præſentatur ſpolium.*

118 *An petatur, ſi adſit commiſſio pro cumulatione utriuſque.*

119 *Limitatur in poffefforio turbido, vel pendente à petitorio.*

120 *Declaratur, non admitti arbitrium pro cumulatione, ſi adſit reſcriptum.*

121 *Poffefforium dependens à petitorio, eſt fimul terminandum.*

Declaratur interim, manutentionem non eſſe concedendam, ibid.

120 **E**T quomodo f dignofcatur fuiſſe intentatum petitorium, ait Rot. decif. 426. p. 4. recent.

121 Si etiam ſcire cupimus, f quando petitorium abſorbet poffefforium, videndus Praxis Camilli Capucij.

eſt Pnt. decif. 33. fol. 40. Pen. decif. 321. & Rot. poſt. traſt. Poſſib. de manu. decif. 302. & idem in obſerv. 42. num. 149.

122 *Et an rei vendicatio refpiciat petitorium, vel potius poffefforium, videndus eſt Pen. decif. 89.*

123 *Quia etiam poffefforium eſt, f quando agitur de mera poffeffione, vel quaſi, Cenc.*

124 *de Cenſib. quaſi. 90. non oritur ex adis facultatis, ſine allegatione cauſæ, & probatione poffeffionis ex cauſa allegata, Cenc. de cenſib. quaſi. 81. ſub num. 4. & idem dicit Poſt. de manu. obſerv. 3. num. 23. & hoc continet f merum factum petitorium vero iuſtitiam facti, quæ non examinatur in poffefforio, Rot. penes Poſt. diff. traſt. diff. 16. Ideo bene inquit idem Poſt. diff. obſerv. 42. nu. 62. quod inter ipſa nulla adſit communio.*

125 *Et quia diximus f ſupra, quod debet prius cognofci poffefforium, quam petitorium, ſciendum eſt, quod hoc f habet locum, etiamſi præſentatur ſpolium, idem Poſt. de manu. diff. decif. 428. & vterius etiam ſi adſit f Commiſſio, vt ſupra, pro cumulatione petitorij, & poffefforij, idem Poſt. decif. 611. ſed hoc f limitatur, quando poffefforium, vt dixi, eſt turbidum, vel pendet à petitorio, Poſt. decif. 187. tunc ex reſcripto f cum clauſula, arbitrio, admittitur tale arbitrium pro cumulatione ex æquitate, idem Poſt. decif. 136. & 145. licet f regulariter, quando poffefforium dependet à petitorio, tali caſu vñ cum eo eſt terminandum, nec interim manutentio eſt concedenda, Poſt. diff. traſt. decif. 227.*

126 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

127 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

128 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

129 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

130 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

131 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

132 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

133 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

134 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

135 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

136 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

137 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

138 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

139 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

140 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

141 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

142 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

143 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

144 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

145 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

146 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

147 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

148 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

149 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

150 *Quale ſit petitorium, & quando datur alio.*

- 133 etiam si pro rebus incorporalibus, idem
Gabr. ubi supra num. 3. & 4. ubi dicitur etiam
de consessoria, eique addenda est hypo-
thecaria, *Res. decis. 43. num. 3. par. 2. di-*
134 *vis. necnon* §. quando quis petit re reco-
gnosci in dominum, & proprietarium,
135 *Menoch. adipsend. remed. 3. num. 11. & quan-*
do deductur dominum, *Tussus conclus. 123.*
num. 45. littera H. Secus autem dicitur
136 quando §. fuit deducta sola possessio, quia
tunc dicitur possessorium, *Menoch. adipsen-*
remed. 3. num. 159. & dixit Rota in vna Ro-
mana, seu Foroliviensi de Theodoli, 15. Mar-
ty 1602. coram Pena.
137 In actione personali, §. & inter credito-
rem, & debitorem non cadit petitorium,
& possessorium, ut testatur Gabr. *conf. 141.*
num. 21. lib. 2.

Quando datur cumulatio petitorij, & pos-
sejorij.

Artic. XII.

- 138 Petitorium, & possessorium cumulatio, super re
que quandoque promittitur, b. 1.
139 Petitorium, & possessorium in Saluiano, cumu-
latur in eodem libello, b. 1.
140 Aliter potest in vno, & altero obtinere, satis
in actionum cumulatione.
141 Articuli concernentes petitorium, & possessorium
præiudicant, nisi appelleretur.
142 Articuli admissi in petitorio præiudicant
pacti, nisi appellerentur.
143 Fallit si producatur articulus in petitorio, dan-
tum in incorporalibus.
144 Fallit etiam, quando articuli circa petitorium
dantur ad colorandam possessionem.
145 Petitorium, & possessorium cumulatio, datur in re-
bus incorporalibus.
146 Possessorium impeditur ex defectu proprietatis
& non iure agentis.
147 Spoliatus vocatur restitutus repellitur in pos-
sejorio, & proceditur in petitorio.
148 Petitorium, & possessorium cumulatio, datur etiam
diuersorum temporum.
149 Spoliatus fundo petens se declarari dominum,
sentas petitorium.
150 Spoliatus fundo petens reintegrari, sentas pos-
sejorium.
151 Possessorium impeditur ex paritate Titulorum.
152 Cumulatio possessorij, & petitorij, quando datur
agenti Saluiano.
153 Cumulatio datur satis probationibus in peti-
torio.
154 Cumulatio datur, si heres ex testamento pro-
ponat petitorium, & possessorium in vno l. fin.
155 Cumulatio datur, quando heres petit in posses-
sorio, & petitorio.

- 156 Cumulatio datur etiam potenti declarari herede,
& adversarium eorum ad restituendum.
157 Cumulatio, datur in iudicio petenda, ad esse-
tum ut preferatur.
158 Cumulatio datur etiam in compromisso, &
quatuor.
159 In Saluiano, §. autem in eodem libello
potest cumulari petitorium, & possessorium,
Caus. de usufr. num. 109. Tussus conclus. 105.
num. 4. littera A. quia qui non obtinet in
vno potest in alio obtinere, idem *Tussus*
ubi supra, & dixi in tit. de hypoth.
161 Articuli etiam concernentes petitorium,
& possessorium, præiudicant, nisi appelle-
tur, *Capie. decis. 28. Roman. conf. 384. num. 4.*
& dixit etiam *Arretin. in l. naturaliter, §. nihil*
commune, num. 9. vnde not. d. f. f. autem Iu-
dex admisit articulos, ff. de acquir. possej. vbi
quod si §. Iudex adhibet articulos in peti-
torio, licet pars protestetur, tamen nisi ap-
pellaretur, præiudicant, sequitur Cras. consil.
248. num. 4.

- 163 Fallit tamen, si producantur §. articuli
in petitorio tantum in rebus incorporali-
bus, tunc enim licet, & est permissa appella-
tio, *Paris. conf. 107. num. 2. lib. 1. & Rota de-*
cis. 450. num. 2. par. 1. diuers.
164 Fallit etiam §. quando articuli concer-
nentes petitorium, sunt dati ad colorandū
possessorium, *Paris. conf. 3. num. 54. 55. lib. 3.*
& *Rot. decis. 450. par. 1. diuers.*
Causa autem, quando datur cumulatio
petitorij, & possessorij, sunt.
165 Primo in rebus §. incorporalibus, quia
tunc non potest fieri separatio, *Rot. decis. 3.*
de rest. spoliat. in antiq. ut puta in pensione,
quia illa non potest haberi sine iure, l. 3.
§. hoc autem, ff. quem ad ser. amitt. magon. *Lucen.*
decis. 4.
166 Secundo, si notorie constat §. de defectu
proprietatis, & de non iure agentis in
possessorio, tunc enim admittitur exceptio,
& impeditur possessorium, *Peregrin. de fidei-*
commis. art. 47. un. 49. Gabr. conf. 149. n. 2. 15.
lib. 2. Menoch. adipsend. ram. 4. num. 153.
& 535.
167 Tercio quando, qui petit §. notorie con-
stat, quod restitutus est, tunc enim repe-
latur in possessorio, & proceditur in peti-
torio, *Gabr. decis. conf. 149. decis. num. 115. lib. 2.*
Peregrin. ubi supra decis. art. 47. num. 59. Capu-
taquen. decis. 345. par. 2.

- 148 Quarto, si unus proponit † petitorium, & alter possessorium ratione eiusdem rei, diuersis temporibus, datur cumulatio, *Menoch. adpisc. rem. 4. num. 5. 16. Bartol. in dist. 1. naturaliter, 5. nihil commune, num. 27. ff. de acquir. posses.*
- 149 Quinto, si quis dicit † se Dominum talis fundi, & tuile spoliatum, & ideo declarat ipsum Dominum, est petitorium, & datur cumulatio: sicut † autem si dicit ideo reintegrari, quia tunc est possessorium, *Concord. de momentis posses. quib. 1. 2. 3. 4. 5.*
- 151 Sexto, si adest paritas titulorum ex eodem fonte prouenientium, tunc impeditur possessorium, & cognoscitur in petitorio, *Mohedan. decif. 331. ut lit. pend. Put. decif. 131. lib. 2. Caput. decif. 329. par. 1. & dixit Rota in Romana de Marij, 4. Martij 1596. coram b. m. Penia.*
- 152 Septimo, quando agens † Saluiano, habet contra se exceptionem dominij in cōtinenti probatam, vel probandam, datur cumulatio, *Rot. post Pacific. decif. 187.*
- 153 Octauo, quando probationes † fuerunt factæ in petitorio, tunc datur eadem, & pronuncietur super vtroque, quia vt supra tunc non lēditur ius partis, *Alex. cons. 34. num. 3. lib. 5. Byn. cons. feudal. 21. col. fin. vers. 3. vbi quod de iure debet super vtroque pronuncietur.*
- 154 Nonno, si hæres ex testamento † proponit petitorium, & postea possessorium in vim l. fin. datur cumulatio, *Menoch. adpisc. rem. 4. num. 157.*
- 155 Decimo, si hæres petit in † possessorio, & postea petit in petitorio, datur cumulatio, *Menoch. num. 538.*
- 156 Vndecimo, datur etiam si quis † petit se declarari hæredem, & cogi Titium ad restituendam hæreditatem, & alter producit testamentum, & ipse etiam petit hæredem declarari, *Menoch. vbi supra num. 554.*
- 157 Duodecimo, datur in Iudicio † retinenda ad effectum, vt præferatur, *Bertrand. consil. 110. num. 2. lib. 2.*
- 158 Decimotertio, datur in compromisso, † quia arbiter potest procedere in vtroq; simul, & semel *Bero. quæst. 23. in fin. Menoch. per. rem. 415. num. 367.*

Quando denegatur cumulatio petitorij, & possessorij.

Artic. XIII.

- 159 Cumulatio non datur in spolio super iure tertij. Ampliatur etiam si in cōtinenti vellet probare, ibid.
- 160 Cumulatio non semper operatur vt sit simul & semel terminanda.

- 161 Possessorium prius potest cognosci, non obstante commissione super cumulatione.
- 162 Possessorium est prius de iure terminandum.
- 163 Cumulatio quando denegatur, remissive.
- 164 Possessorium quare regulariter prius terminetur.
- 165 Possessorium prius terminare debent Iudices, & quare.
- 166 Ampliatur, quod neque peruenire possunt talem ordinem, partibus consentientibus.
- 167 Ampliatur, Papam non solere talem peruersionem facere.
- 168 Cumulare petitorium, & possessorium, Papa potest.
- 169 Cumulatio concessa intelligitur, si Iudici videbitur.
- 170 Cumulatio regulariter dependet a persona aitoris.
- 171 Alior suspendere potest petitorium. Petitorium suspendi potest a persona obtinente causam committi.

Non datur autem † dicta cumulatio. Primo in spolio super iure tertij, etiam si in cōtinenti vellet probare, *Clem. 1. vbi glof. verbo spoliatur, de caus. posses. & propriis. Gorad. cons. 10. n. 3. c. 1. vbi Abb. num. 5. de restit. spol. Marches. de Commis. par. 1. c. 23. fol. 243. num. 100.*

- 160 Si aliquando † datur Commissio cumulationis, aduertendum est, quod non operatur, quod in omni casu sint simul & semel terminanda, neque per cumulationem factam retardatur executio possessorij, *Rot. post Pacific. de Salu. decif. 506. Siaphil. de litteris iust. 5. si pars innodata, fol. 183. Rot. decif. 34. par. 2. diuers. quia non obstant † dicta Commissione prius potest cognosci de possessorio, vt supra dixi. & est ratio, quia talis Commissio interigitur prout de iure, Bartol. in extrauag. ad reprim. verb. videtur, nu. 3. Rot. post Pacific. de Salu. decif. 5. & dist. decif. 34. par. 2. diuers. & de † iure est, quod prius est terminandum possessorium, Bartol. in dist. 1. naturaliter, 5. nihil commune, num. 29. de acqu. poss. Gorad. cons. 10. nu. 23. Capic. decif. 88. Egid. dicta decif. 506. Rota post Pacific. decif. 5. & dixi supra.*

- 163 Alios casus, quando † denegatur cumulatio, dicit *Menoch. adpisc. remed. 4. d. n. 510. vsque ad num. 549. Bari. & Iaf. & alij in dist. 1. naturaliter, Marches. de commiss. par. 1. cap. 21. fol. 243. Soccin. sen. cons. 98. lib. 4. Dec. consil. 84.*

- 164 Ratio vero, quare † regulariter terminetur prius possessorium, videtur ex eo, ne percurratur ordo Iudiciorum, prout eueniret, nisi ita procederetur, *Ordinary. C. de rei vendit. Lincert. C. de interditi. & dixit Rota in una Romana Officij, 6. Martij 1606. coram*

- ram Cardinali Sacrato, in folio, quòd Iudices
 165 inconcussè & obseruare debent, ne talis or-
 do peruertatur, *Rota decis. 450. par. 1. diuers.*
 & in *Asculana Pradij*, die 27. April. 1643.
 coram R. P. D. Pentingerio, apud Poss. de sub-
 hast. decis. 116.
 166 Ampliatur, quod neq; & peruertere potest
 talis ordo de consensu partium, *Vant. de*
 167 *null. ex defect. proc. num. 12.* quinimo & talem
 possessionem, nec solet Papa sanare, *Vant.*
 168 *ibid. num. 4.* Benè verum est, vt dixi, & quod
 potest cumulari, *Rota relat. per Boccac.*

de cens. par. 2. n. 175. *Menoch. ad pifc. remed. 13.*
 169 *num. 372. & Capic. decis. 69.* & si fuit & con-
 cessio cumulatio, intelligitur si Iudici vide-
 bitur, secus si recuset, *Gabr. conclus. 5. n. 90.*
sir. de restit. spoliat.

- 170 Sed regulariter & dependet à persona
 adoris, *Menoch. ubi supra rem. 1. num. 213.*
 171 quia potest & ipse suspendere petitorium,
Rot. decis. 5. de caus. poss. & propriet. in nou.
Gabr. decis. conclus. 5. nu. 82. de rest. spol. & idem
 est dicendum, quoad personam, quæ obti-
 nuit causà cōmitti, *Caputaq. decis. 153. par. 1.*

PRAXIS IVDICIARIAE CAMILLI CAPVCII

I. C. AESINI

Et in ROMANA Curia Causarum Patroni

PARS SECVNDA

De Iudiciis in genere.

De Probationibus.

Cap. I.

Quosuplex sit probatio.

Artic. I.

- 1 Probationes omnes in quibus consistant in quacunque causa.
- 2 Probatio maior nulla est partis confessione.
- 3 Positionibus cogitur pars respondere.

In quacunque causa tam civilium, quam criminalium, vel mixta, siue intente-
tur petitorium, siue possessorium, probationes omnes consistunt, vel in confessione partis, vel in scripturis publicis, vel priuatis, vel in depositionibus testium.

- 2 Et quoniam nulla est maior probatio, nec minus breuior, quam Aduersarij confessio: Ideo dantur positiones, quibus cogitur pars respondere, vt dicam tit. de positionibus, de qua materia etiam latissime tractat totus titulus, in vltis glossis, &

*Gemin. de confess. in 6. & cap. presentium de re-
sib. in 6. cap. fin. de iur. iur. in 6. cum Specula-
tore in tit. de posit. Vltis lib. 5. c. de posit. & ar-
tic. fol. 128. cum tribus cap. seqq.*

De admissione Articulorum.

Artic. II.

- 4 Appellatio potest dari super admissione articu-
lorum.
- 5 Clausula, Saluo iure impertinet. in admissione
articulorum, quid operetur.
- 6 Articuli an, & quomodo tacite admittantur.
Mandatum examinandi habet vim admissionis
articulorum, ibid.
- 7 Probatio est materia sanorabilis, & multa de sti-
lo habet fauorabilia.
- 8 Articuli an vsque ad conclusionem in causa, &
post, admitti possint.
- 9 Articuli in causa profana admittuntur, reuo-
cata conclusionem causa.
- 10 Index potest articulos admittere, & examinare
testes post conclusionem.
- 11 Terminus probandi non citata parte, potest pro-
rogari.
- 12 Declaratur in articulis de iure dantis, secus
in obiectionibus.
- 13 Articulorum obiectionum materia est odiosa.

- 14 Articuli obiectioni an, & quando admittantur cum prorogatione termini.
- 15 Articuli an possint admitti lapsa termino ad articulum.
- 16 Articuli, quod non potuerint admitti, statim iurantur de dantis.
- 17 Ampliantur prædicta in tertio ad causam pro suo interesse venientem.
- 18 Terminus nec renouari, nec prorogari potest, in articulis obiectionis.
- 19 Limitatur si in alijs instantijs deduci prohibeantur.
- Limitatur etiam si deinde essent impossibiles probationis, ibid.
- 20 Articuli obiectioni admittuntur, stante lapsu, & Signatura.
- 21 Veritas sola in causis spiritualibus est indaganda.
- 22 Articuli obiectioni lapsa prima instantia, an in secunda admittantur vigore eiusdem commissionis.
- 23 Terminus maior assignatus in articulis obiectionis, an valeat.
- 24 Obiectiua materia quænam sit, & dicatur.
- 25 Articulus debet articulos non confessatos probare.

QUIA etiam si discutatur super admissione articulorum, potest aliquando dari appellatio, ad tollendas controuersias, Iudices de stilo Curia, illas admittunt cum clausula, salvo iure impertinentium, & non admittendorum, glossa in Clem. constitutionem ver. legitime de elect. Genin. in cap. finnum. 17. de confess. in 6. Vestr. d. cap. de posit. & artic. fol. 128. & cap. de art. admisi. fol. 137.

Et possunt etiam tacite admitti: puta, quando Iudex mandat super illis examinari, quia tale mandatum habet vim admissionis Rot. decis. 10. de testib. in nou.

Sciendum est etiam, quod materia probationis, est multum fauorabilis, & multaque propter huiusmodi fauorem de stilo, & consuetudine inducta fuerunt, etiam contra regulas Iuris. Ideo articuli multoties lapsa instantia, lapsoque termino ad articulum, vique ad conclusionem in causa, & aliquando etiam post, ex causa rationali, dummodo sit res integra, & si causa sit profana, præmissa & reuocatione conclusionis admittuntur Egid. conclus. 447. 493. & 745. Vestr. d. lib. 5. c. fin. Rot. decis. 21. de testib. in antiq.

Et pro informatione sua Index potest indistincte, post conclusionem in causa articulos admittere, & testes examinare, cum conclusio ei non obstat, Rot. 1. 2. de restit. in nou. terminusque etiam parte non citata potest prorogari, c. consuluit 10. de off. deleg.

Barol. & alij in l. i. iure quicquam s. ubi decretum in princ. ff. de off. procons. Stafil. c. 18. fol. 324. & seq.

12 Quæ tamen procedunt in articulis de iure dantis, secus in obiectionis, quorum materia, cum non tucatur ius dantis, sed impetrat ius Aduersarij, est odiosa, & propterea restringenda, l. 3. §. si duo. ff. de Carbon. edit. cap. 21 circa de elect. in 6. Clem. constitutionem, eodem tit. licet & quamuis obiectioni si sunt de iure dantis, admittantur, vt Rot. decis. 661. par. 2. recent.

13 Neque lapsa termino ad articulum, & siue legitime seruatus, possunt admitti, nisi de nouo obiectum deuenierit ad notitiam dantis, statim tamen eius iuramento, quod in termino dari non potuerint, etiam si gratia contra quam obijcitur, producat post terminum, & hæc procedunt, etiam in tertio veniente & ad causam pro suo interesse, vt aduocet Cassad. decis. 1. de except.

14 Similiter non potest, & prout fit in alijs articulis, assignari nouus terminus, nec datus prorogari, Stafil. d. cap. 18. fol. 329. & seq. & nisi sint tales, quod in alijs instantijs deduci prohibeantur, vel sint deinde impossibiles probationis; & ideo debet obtineri &

20 Signatura, quod & non obstante huiusmodi lapsu, articuli obiectioni admittantur: quod vt plurimum in causis spiritualibus conceditur, cum in eis sola veritas vnde cūque & sit indaganda, nisi a qualitate causa contrarium suadeatur, Stafil. d. fol. 329. & seq. & admissi semel vigore commissionis lapsa instantia, non poterunt ea lapsa in secunda vigore & eiusdem commissionis admitti, vel denovo specificari, nisi in supradictis casibus in quibus, etiam via ordinaria id fieri posset.

23 Si tamen maior terminus & assignaretur, parte non appellante, valeret, & posset super articulis obiectionis examinari, Egid. dec. 270. Stafil. d. cap. 18. fol. 330.

Materia verò obiectiua illa dicitur, quæ simpliciter impetit ius Aduersarij: secus si ex huiusmodi impetitione adimeretur titulus dantis, Cassad. dec. 2. de except. & de hac materia agit Cassad. dicta decis. Stafil. eodem fol. & Vestr. d. lib. 5. c. fin. vsque ad fin.

Postquam fuerunt admissi articuli, & positiones, & super illis Aduersarius interrogatus, & debet articulan positiones, seu articulos non confessatos, aut non habitos pro confessatis, per scripturas, vel testium depositiones probare de stilo Cur.

De probationibus per Scripturas.

Artic. III.

- 26 *Causæ devolutæ à longinquis partibus solent in Curia tractari.*
- 27 *Scriptura transumpta sine compulsoria, non faciunt fidem in Rota.*
- 28 *Scriptura à Notariis de partibus sunt cum compulsoria extrahenda.*
Limitatur in extrahendis ab Archivijs publicis. ibid.
Limitatur etiam in extrahendis ab iisdem, qui rogantur. ibid.
Limitatur etiam in extrahendis à successoribus in officio. ibid.
- 29 *Scriptura à quibus extrahi possunt absque compulsoria.*
- 30 *Scriptura non compulsata an, & quando fidem faciant.*
- 31 *Scriptura non compulsata, non creditur nisi cum debitis requisitis.*
- 32 *Compulsoria alia generalis, altera specialis dicitur.*
- 33 *Compulsoria generalis datur pro extractione quarumcunque scripturarum.*
- 34 *Compulsoria generalis, sine commissione, & citatione conceditur indistincte.*
- 35 *Compulsoria generalis non habet dilationem processus impeditum.*
- 36 *Citatio pro compulsoria generali, an fieri solet.*
- 37 *Citationis pro compulsoria generali formula.*
- 38 *Decretum obten. compulsoria generalis notum remittitur.*
- 39 *Compulsoria specialis datur pro certa scriptura, sed non via ordinaria.*
- 40 *Compulsoria specialis habet dilationem, processum retardantem.*
- 41 *Compulsoria specialis datur audito adversario.*
- 42 *Compulsoria specialis quibus concurrentibus non negatur.*
- 43 *Compulsanda scriptura exemplum Iudicis ostendendum.*
- 44 *Compulsoria hodie in Rota disputatur, an concedenda.*
Remissoria hodie in Rota disputatur an concedenda. ibid.
- 45 *Compulsoria conceditur, non citata parte, secus post conclusionem.*
- 46 *Citatio pro compulsoria fieri solet ex consuetudine.*
Scriptura probant citata parte in commissione, non in extractione.
- 47 *Citatio in decreto compulsoria relicta fiat in eius executione.*
- 48 *Scriptura possunt extrahi per Notarium rogatum sine citatione.*
Praxis Camilli Capueij.

- 49 *Scriptura non possunt sine citatione partis extrahi à non rogato.*
- 50 *Instrumentum an possit extrahi ex protocollo alterius, & probet.*
- 51 *Compulsoria potest expediri etiam pendente termino remissoria.*
- 52 *Compulsoria datur etiam ad instantiam asserti procuratoris, cum cautione de rato.*
- 53 *Compulsoria quomodo exequi debeat à Iudice remissive.*
- 54 *Instrumenta non probant, nisi habeant locum, & locum loci.*
- 55 *Notarius an possit suo instrumento addere locum, & tempus.*
- 56 *Transumpto ex registro supplicationum non creditur in Curia.*
- 57 *Transumptum de registro Bullarum facit fidem.*
- 58 *Producens instrumentum an cogatur ad respondendum precise, an velis. vii.*
- 59 *Declaratur affirmative, si ipse sit unus de extrahentibus.*
- 60 *Limitatur, & quomodo si non sit ex contrahentibus.*

ET quia in Cur. ut plurimum tractantur causæ devolutæ à longinquis partibus, & litigantes nō habent in promptu Instrumenta originalia, vel testes, quibus articulata probare possint, & neque Rota fidem præstat scripturis transumptis, nisi si extrahantur per viam compulsionis, *Rot. de probat. in antiq.*

Ideo quando scripturæ sunt extrahendæ, & transumptandæ à Notarijs de partibus, tali casu, nisi agatur de extrahendis Instrumentis reconditis in Archivijs publicis, & fide dignis, per eosdem, qui talia Instrumenta rogarunt, vel eorum in officio successores, ut dicam tit. de not. & fid. Instr.

quia si in tali casu illa possunt extrahi, & publicari ab eisdem, & sic extracta idem, plenam faciunt absque infra-scripta compulsoria, ut de hac opinione testatur *Rot. in vna Tarraconen. Capellan. 18. Febr. 1636. coram b. m. Pironano inter nolantes: dummodo, ut ibidem, habeat requisita si publici Instrumenti, cum pluribus ibi fusc relatis, conceduntur literæ compulsoriales, quarum vna si species dicitur generalis, altera specialis: ideo aliqua de vtraque species asseremus hic, & deinde tit. particulari.*

Generales sunt, per quas si Iudex mandat Notarijs omnibus in genere, ut extrahant quascunque scripturas ad causam, facientes, & istæ si conceduntur in quacunque parte Iudicij indistincte, sine commissione, & absque partis citatione *Rot. d. r. 42. de probat. in antiq.* quia in illis nulla conceditur si dilatio processus impeditur, & si quis

quīs vellet citare partem pro maiori cau-
tela, vt multi solent, † sit citatio, quam tra-
dit *D. Gratiosus Vbert. de modo, & ratione ci-
tandi p. 2. tit. de citat. probat. formul. vndeci-
ma*, quæ est infra scripta, quam repeto.

R. P. D. Celso.

Senogallien. beneficij.

Citur D. Ioseph Planctus ex adu. pro-
cur. DD. Siluij, & aliorū de Orlādis ex adu.
principal. ad videndum per Illustrissimum

37 Dominum † concedi literas compulso-
riales generales ad partes cōcordan. de Iudice,
loco, & loco loci, nec non constituendum;
vel substitutū Procuratorem in partibus
reperibilem, & acceptantem, qui in exe-
cutione huiusmodi literarum citari pos-
sit, alias videndum per eundem Dominum
deputari ex officio, & decerni processum,
per affixionem ad valuas maioris Ecclesiæ
loci deputandi; ad p. d. Instante D. Pa-
ride de Mannellis principali, siue &c.
Petrus Cotuennius Notarius. Decretum.

38 quod † obtinetur, est notorium, ideo illud
non pono.

39 Speciales verò † petuntur pro extrahen-
da certa scriptura, neque conceduntur vi-

40 ordinaria, sed cum literæ habeant † annexam
dilationem, propter quam retardatur

41 processus, debet † Iudex si opponat se, su-
per hoc audire partem aduersariam, & com-
pulsoriales denegare, nisi ad excludendam

42 calumniam detur fumus, quod † huiusmo-
di scriptura sit in rerum natura, & sit re-
leuans eam volenti producere, & ad hunc

effectum solet Iudici ostendi exemplum.

43 ipsius scripturæ † compulsandæ, argumen-
to eorum, quæ notat *Cassad. dec. 3. de dilat.*

Et ideo solet hodie Rota, quando pe-
tuntur tales literæ, si pars se opponit, sem-
per disputare dubium, an illæ veniant con-
cedendæ, & † prout sit in remissoria, & nisi

44 detur fumus, vel ostendatur relevantia,
scripturæ extrahendæ, illas fuit solita de-
negare, per ea, quæ dicam, *tit. de compulsa-*

toriæ.

Et quamvis, ante conclusionem in cau-
sa, possint d. literæ, etiam non † citata, par-
te concedi, vt supra, præcipue in Rota vi-
gore Innocentianæ, nihilominus nunquā

conceduntur post conclusionem, nisi parte
citata *Rot. dec. 37. & 42. de probat. in antiq.*

Ideo consuevit, ferè semper citari pars:

46 si enim citetur in commissione † compul-
sorium, scripturæ extrahendæ faciunt fidem,
etiamsi non citetur in earum extractione:

quod si in decreto compulsorium, non.

47 fuit † pars citata, debet in executione ci-
tari, alias fidem non faciunt. Intelligen-
dum est tamen dummodo extrahatur, per

48 Notarium, qui illas consecit, quia si per

49 alium, semper requiritur † in earum ex-
tractione citatio partis, *Rot. dec. 4. de fid. In-*
strumentorum in antiq.

Sed quando Instrumentum extrahitur

50 ex colloquio † alterius Notarii impedi-
ti, vel mortui, ad hoc vt probet, debet om-
nino præcedere mandatum Iudicis de

extrahendo, & habere octo requisita, de
quibus per *Afflic. dec. 6. & Guidopap. dec. 3.*

51 Et possunt decerni † literæ, etiam pen-
dente termino remissoria, cum non sint
inuiem incompatibiles, & non solum ad

52 instantiam principalis, sed † etiam asserti
Procuratoris cum cautione de rato, *Rot.*
dec. fin. de rest. in antiq.

53 Quomodo autem Iudex † Compulso-
riales ad dd. literarum executionem pro-
cedere debeat, dicitur *latè Vestr. lib. 6. cap. 1.*

fol. 183. cum duobus seqq. & dicemus infra

tit. particulari. Vndecumque autem ha-
beantur scripturæ, sciendū est, quoad In-

strumentū, quod ad hoc, vt probet, debent

54 habere non solum locum, sed etiam locum
loci, *Rot. dec. 5. de fide Instrum. in antiquis,*
& *Rota in dicta Tarraconen. Capellary cor-*

ram b. m. Pironano. Si verò desit locus, vel

55 tempus, † an possit addi per Notarium, qui
illud confecit, dicit *Card. in probem. Clem.*
in fine. Et plenius dicent, quæ notauit

de Notariis, & fide Instrumentorum.

56 Nota etiā, quod in Cur. non adhibetur
fides transumpta ex registro supplicatio-
num, prout dicam Deo dante circa

principium partis 6. licet aliās habeatur

57 pro † scriptura autentica, & transumptum
de registro Bullarum faciat fidem, *Rot. dec.*
18. de probat. in antiq. Stafile. 1. fol. 269.

Vbicumque, aut vndecumque habeantur
Instrumenta, si producentis protestatur,

quod eis non vult vti, si sint falsa, debet

57 instante altera † parte cogi ad præci-
sè respondendum, an velit vti *Fulgos. cons.*
177. Affl. cit. dec. 189. circa quod in praxi

seruatur, quod si agitur de Instrumento,

59 quod tangat factum ipsius † producentis,
quia scilicet ipse sit vnus ex contrahenti-
bus, et debet præcisè declarare, si verò tan-

git negotia aliorum, et ipse non fuerit

60 vnus ex contrahentibus, † si declaret velle
vti, et habere pro vero, bono, reali, et non
falso, donec de contratio non constet, suf-

ficit talis responsio, iuribus allegatis, et di-
cemus *tit. de Ind. ord. in Curia Capitolina*.

De probationibus per testes in Curia.

Artic. IV.

- 61 *Articuli debent prodici parte citata.*
- 62 *Testium nomina citari debent ante examen.*
- 63 *Examen sine citatione, & nominatione testium est nullum.*
- 64 *Testes in criminalibus non faciunt fidem, nisi prius nominentur.*
- 65 *Testes possunt repelli ab adversario multis de causis.*
- 66 *Procuratoris causa adversarii non potest esse testis.*
Advocatus in causa adversarii non potest esse testis. ibid.
Sollicitator in causa adversarii non potest esse testis. ibid.
- 67 *Iudex non potest esse testis contra Christianum. ibid.*
- 68 *Iudex in quibus casibus possit esse testis, remissum.*
- 69 *Excommunicatus testis ab omnibus repellitur.*
- 70 *Excommunicatus potest testificari absolutus ad talem effectum tantum.*
- 71 *Testium nomina in causa heresis possunt supprimi.*
- 72 *Declaratur tamen, quod publicentur coram egregia persona.*
- 73 *Citatio super testium examine non fit parte presente.*
- 74 *Præsentia partis supplet defectum citationis.*
- 75 *Confrontatio testis habet vim citationis in criminali.*
- 76 *Testes extraiud. recipiuntur super morte, vel absentia in causa.*
- 77 *Depositionibus extraiud. indicandum non est, nisi citata parte.*
- 78 *Testes recipiuntur sine citatione timore mortis, vel absentia.*
Testes recipiuntur, etiamsi pars non patiat se citari. ibid.
- 79 *Testes ob futuram absentiam, quo iuramento recipiuntur.*
- 80 *Testes redeuntes debent formiter reexaminari.*
- 81 *Testes contra contumacem crim. indistinctè recipiuntur absque citatione.*
- 82 *Testes debent repeti citato reo comparante.*
- 83 *Solemnitates examinis debent in repetitione servari.*
- 84 *Testes sine deb. solem. repetiti non probant.*
- 85 *Testis exam. cum tortura debet in repetitione torqueri.*
- 86 *Testium oppositiones non omnes procedunt de consuetudine.*
- 87 *Exceptiones testium non omnes discutuntur in eorum inductione.*
Praxis Camilli Cappuccij.

- 88 *Testes omnes admittuntur cum protestatione, salvis exceptionibus.*
- 89 *Protestatio, salvis exceptionibus, quid operetur.*
- 90 *Testis quomodo examinatur, si contra ipsum graviter excipiat.*
- 91 *Examen testis exceptionem ponitur ad partes.*
- 92 *Testes nec admissi, nec exam. habentur, nisi index ita delibet.*
- 93 *Testes non debentur admitti, nisi bene discussi.*
- 94 *Testes non bene discussi admissi possunt præiudicare clienti.*
Testium admissio facilis est in citatione ad dicend. contra. ibid.
- 95 *Interrogatoria dantur ad dilucidationem veritatis.*
- 96 *Terminus ad faciend. interrogatoria est dandus, & quomodo.*
- 97 *Terminus ad faciend. interrogatoria est trium dierum.*
- 98 *Examen sine termino ad dandum interrogatoria non valet.*
- 99 *Testis omissio aliquo interrogatorio debet repeti super illo.*
- 100 *Ampliat. etiamsi fuerint publicata attestaciones.*
- 101 *Interrogatoria debent fieri à iudice, nisi dentur à parte.*
- 102 *Examen valet etiam omisso interrogatorio.*
- 103 *Testes sine interrogatorio examinati debent repeti.*
- 104 *Repetitio Testium super interrogatorio, cuius expensis fit faciend.*
- 105 *Testes, ut probent, debent esse iurati.*
- 106 *Religiosi testes debent esse iurati.*
Episcopi testes debent esse iurati. ibid.
Cardinales testes debent esse iurati. ibid.
- 107 *Iuramenti defectus non suppletur à numero testium.*
- 108 *Iuramentum sanari non potest in spiritualibus, & depend. à voluntate.*
- 109 *Testis quando probei sine iuramento.*
Iuramentum quando remitti possit. ibid.
- 110 *Iuramentum in criminalibus debet præstare etiam principalis.*
- 111 *Iuramentum debet fieri talis Evangelij.*
- 112 *Iuramentum de consuetudine fit talis quacunque scriptura.*
- 113 *Iuramentum per talium fit etiam à constitutis in sacris.*
- 114 *Iuramentum fit sufficienter per verbalem iurationem.*
- 115 *Iuramentum à iure, vel à parte delatum, fit per talium.*
- 116 *Talis sufficit, quod ponatur in extensione iuramenti.*
- 117 *Testes præsumuntur tetigisse scripturas ex sola talium mentione.*
- 118 *Prælati quomodo soleant iurare.*

- 119 Examen est nullum sine citatione ad videndum iurare testes .
- 120 Sententia lata super depositionibus sine citatione ad videndum iur. testes an valeat .
- 121 Sententia non est nulla etiamsi referatur ad alia nulla .
- 122 Processus valet , consentiente parte non citata ad vid. iur. testes .
- 123 Iuramentum debet praestari eadem die , sub qua cadit citatio .
Citatio ad videndum iurare debet fieri pro die , & loco certis . ibid .
- 124 Examen Testium die , & loco expresso non iuratorum , non valet .
- 125 Terminus ad iurandum potest à Iudice prorogari .
- 126 Testis iuratus in termino remissi . potest extra illum examinari .
- 127 Examen factum die feriata an valeat .
- 128 Examen an retrahatur ad iuramentum in termino à lege dato .
- 129 Et quid in termino assignato per verba prateriti temporis .
- 130 Et quid in termino dato ad probandum , & probatum habendum .
- 131 Et quid in termino dato ad probandum apertissimis documentis .
- 132 Publicatio an , & quando requiratur in termino ad examinandum .
Et quid in termino ad probandum , vel probat : habend. ibid .
- 133 Publicatio si fiet per iudicem , vel per partem , cur non fiat , an praeiudicet .
- 134 Terminis non currit impedito .
- 135 Terminis impedito prorogari debet .
- 136 Citatio super testium iuramento , si die feriata cedat , reiteratur .
- 137 Iuramentum fit die sequenti , si citatio cadit die feriata .
- 138 Iuramentum testium fit etiam parte absente , & non citata .
- 139 Examen nudum fieri potest etiam die feriata .
- 140 Testis iuratus super articulis non probat dicta extra articulata .
- 141 Iuramentum super articulis . & tota causa quare ita fiat .
- 142 Iuramentum simpliciter de veritate dicenda ad quid prosit .
- 143 Iurans simpliciter praesumitur iurare super tota causa .
- 144 Testis quando probet dictum extra materiam articulata .
- 145 Ampliatur additis verbis , in forma .
- 146 Testes debent citari , & cogi ad perhibendam veritatem .
- 147 Testes vltranei non probant , & qui sint .
- 148 Testes vltranei saltem sunt suspecti .
- 149 Limitatur si deponant in praesentia Iudicis , & partis .
- 150 Citatio pro testium examine non requiritur parte praesente .
- 151 Iuramentum simpliciter Testi à Iudice delatum valet .
- 152 Examen à Iudice factum cum simplici iuramento valet .
- 153 Citationis rigor in examine testium non servatur de stilo .
- 154 Testes hodie simpliciter inducuntur ad examen sine citatione .
- 155 Testis in dubio praesumitur inductus , & eius dictum valet .
- 156 Index regulariter debet testes examinare .
- 157 Examen testium alteri difficile committat index .
- 158 Probationes sunt vires totius causa .
- 159 Examen in Curia solet committi Notario praeuia citatione .
- 160 Index commissarius debet cogere testes ad deponendum .
- 161 Debet etiam citare partes ad videndum iurare testes :
Debet etiam iuramenta recipere , & excep. admittere . ibid .
Debet numerum testium refrenare , interrogat . recip. & refec. ibid .
- 162 Potest etiam punire testes .
- 163 Index à Principe delegat . in examine testium potest alium subdelegare .
Index delegatus ab inferiori non potest subdelegare . ibid .
- 164 Index delegatus nudus Minister , etiam à Principe non potest subdelegare .
- 165 Examen testium potest committi Iudici , & Notario tantum .
- 166 Iuramentum testium , & examen de stilo Notarii committitur .
- 167 Examen factum à Notario , est ac si factum à Iudice .
- 168 Commissio examinis facta Notario debet constare per alia alterius Notarii .
- 169 Notario attestanti sibi commissum examen , non creditur .
- 170 Examen valet non confuso de commissione facta Notario per alia alia .
- 171 Commissio iud. pro examine testium potest esse penes eundem Notarium .
- 172 Examen committitur Notariis , etiam in criminalibus .
- 173 Notarius non potest examen sibi commissum alteri committere .
- 174 Iuramentum Notarius deferre nequit , nisi fuerit expresse commissum .
- 175 Commissio delationis iuramenti non fit per praesentiam , & patientiam Iud. .
- 176 Notarius sibi commissio examine , de stilo potest dare iuramentum .
- 177 Citatio ad dicendum contra articulos quomodo , & quando fit facienda .
- 178 Iuramenti locus debet expresse in citatione .

- 179 *Verba super articulis, tota causa, & testium affirmatone, quid importent.*
 180 *Intimatio pro admissione articulorum, commissio- ne examinari, & recep. iuram. quomodo formanda.*
 181 *Examen quomodo perfici debeat.*
 182 *Testes an, & quando recipiantur super articulis non admitti.*
 183 *Testis an dictum suum possit corrigere in examine.*
 184 *Præcipue si testes sint presentes.*

61 **Q** Vando verò probationes ¶ sunt faciendæ per testes, debent articuli produci parte citata, iuxta formulam inferius datā, nec non etiam ¶ nomina testium edi, vt *Bald. & Felin in c. per suas extra de testibus. Alias ¶ enim esset nullum examen l. si quando iuncta glos. C. de res. c. 2. ubi glos. extra eodem tit. & in utroq; DD.*
 64 Præcipue in criminalibus, ¶ in quibus testes nullam fidem faciunt, neque ad sententiam, neque ad torturam, *Butr. Arctin. & alij in cap. qualiter, & quando debet extra de accus. Clar. quæst. 11. vers. item quaro.* Po-
 65 test enim pars multa ¶ opponere contra personas testium, per quæ repellentur, & nullam fidem merebuntur, ¶ ut puta si fue-
 66 rint Procuratores ¶ Aduocati, sollicitatores, vel Iudices in causa Aduersarij, & similia, de quibus latè per glos. *Gemin. & alios in cap. Romana de testibus. Rot. dec. 1. & 12. tit. eodem, quod ¶ sunt inimici, vel ludzi contra Christianos c. Indai extra de testib. præterquam in certis casibus, quos ¶ refert Felin. ibidem, & Afflict. dec. 214. Ex-*
 69 *communicati, ¶ qui ab omnibus repelluntur, sed aduertendum est, quod isti etiam impenitentes, & non petentes absolutio-*
 70 *nem, ¶ possunt absolui ad istum effectum, & possunt testificari, Franc. in cap. ad hæc quantum num. 8. extra de appell. Est etiam,*
 71 *speciale in causa hæresis, quod Iudex possit suppressere parti nomina testium, dū-*
 72 *modo coram Episcopo, vel alia egregia ¶ persona publicentur. cap. fin. de hæres. in 6.*
 73 Limitatur ista ¶ conclusio, quando pars
 74 est præzens, quia talis præsentia ¶ supplet defectum citationis, & hinc est, quod in
 75 criminalibus ¶ cōfrontatio testis cum reo habet vim citationis *Clar. q. 45. vers. sed in proposito, & Guazgin. de sens. 20. c. 21. fol. 317.*
 76 Similiter secundo; quando testes ¶ sunt recipiendi super morte, vel absentia alicuius, in ciuilibus, quo casu extraiudicialiter inducti sufficiunt, licet ex eorum de-
 77 positionibus ¶ iudicari non possit, nisi parte prius legitime citata, *Felin. in cap. in nomine Domini, extra de testibus. Abb. & Felin. in cap. quoniam frequenter extra, vt lit. non cō-*

ist. Vestr. lib. 6. cap. de testib. m. prius. fol. 164. Rom. singul. 768.

- Limitatur tertio, quando esset timor mortis, vel absentia testium, vel terribilitatis ¶ Aduersarij, qui non patitur se citari, *Felin. in d. cap. quoniam frequenter; & tunc*
 79 solent examinari prestito iuramento ¶ veritatis dicendæ, & de futura absentia, quodque eorum depositiones non publicabunt, sed deinde in omnem euentum si superueniant, debent ¶ formitter examinari, aliās nullam fidem faciunt, licet dent magnum furum, *Felin. post alios in d. cap. quoniam frequenter. Vestr. d. cap. fol. 164. & seqq.*
 81 Limitatur quarto, de consuetudine in criminalibus, quando proceditur contra contumacem, recipiuntur enim testes indistinctè, absque citatione partis, *Abb. conf. 61. num. 9. vol. 1. & conf. 45. vol. 7.*
 83 Sed tamen ¶ quodcumque reus compareat ante sententiam, testes repeti debent ipso citato, & debent ¶ in repetitione seruari omnes solemnitates, quæ sunt seruandæ in examine, quia aliās testes non
 84 probant, *Clar. d. q. 11. vers. item quaro. ¶ In tantum quod testis, qui sine tortura à prin-*
 85 *cipio non debuisset examinari, ¶ si examinatur cum tortura parre non citata, debet in repetitione iterum torqueri, aliās non probat. Clar. in d. vers. item quaro. & vers. ceterum, & seqq.*
 86 Limitatur quinto, illud quod dixi ¶ de oppositionibus contra personas testium, vt non procedat de consuetudine: nam si omnes exceptiones in eorum inductione
 87 discuterentur, lites ¶ nimis protraherentur in longum, & retardarentur processus, & hinc inoleuit stulus omnes ¶ admittendi, vt dicam *tit. de confidens. cum protestatione, saluis exceptionibus &c. & ista pro-*
 89 *testatio operatur, quod si adsit aliqua ¶ euident exceptio, dicta admissio resoluitur. Si autem in eorum productione op-*
 90 *ponatur aliqua exceptio ¶ releuans, tali casu Iudex cautus solet mandare exami-*
 91 *nari saluis exceptionibus &c. vt supra, & vterius etiam mandare poni ad partes*
 92 *& ¶ tali casu, nec censeatur admissi, nec examinari, donec Iudex deliberet, an ve-*
 93 *lit ¶ illos admittere. Vestr. d. cap. de testib. fol. 164. & circa hoc cauti Procuratores*
 94 *bene aduertunt ¶ ne Iudex illos admit-*
 95 *tat, antequam fuerint discussæ exceptio-*
 96 *nes, propter quas non debeant admitti, secus enim, cum illorum admissio cum ¶ citatione ad dicendum contra, sit facilis, inferretur clienti præiudicium irreparabile. Et quia de his etiam dantur Inter-*
 97 *rogatoria ad dilucidationem ¶ veritatis, super*

super quibus testes sunt examinandi; Ideo
 96 parti, contra quam fit examē, assignatur ꝑ
 terminus competens ad illa faciēda, &
 97 danda iudici, vel in acis arbitrio iudicis,
 ut in *Romana societatis* 19. *Iunij* 1626. *co-*
ram b.m. Remboldo dec. 672. tom. 3. p. 4. re-
 cent. & si testes examinantur non dato ter-
 98 mino ꝑ ad dandum Interrogatoria, ꝑræ-
 fertim si fuit petitus cum copia articulo-
 rum; non probant, *Put. dec. 10. de testibus.*
 Sunt enim maxime importantes, ita quod
 si in tali examine omittatur aliquod In-
 99 terrogatorium, testis ꝑ debet repeti super
 100 illo, etiam si fuisse ꝑ deuentum ad publi-
 cationem attestatum, *Farin. q. 73. nu. 6.*
Seraph. dec. 702. nu. 4. Ludouif. dec. 331. n. 17.
 101 & 22. & *dec. 351. num. 46.* Et si pars ꝑ non
 dat interrogatoria, debet Iudex ex officio
 illa facere secundum Textum in cap. per tuas.
 extra de testib. glos. & *Gemin. in c. presentium*
in verb. Interrogatorio cod. tit. in 6. *Festr. d. c.*
fol. 164. hoc tamen in Curia non præcica-
 102 tur, quia illorum omisso in testibus non
 reddit examen nullum, licet ꝑ debeant re-
 peti *Ludouif. ubi supra.*

Si autem dubitatur, cuius expensis sit
 103 faciēda repetitio testium ꝑ super inter-
 rogatorijs, si absque illis fuerint examina-
 ti, procedendum est cum distinctione: scilicet
 104 cet, quod, vel examē ꝑ subiacerit nullitati ex
 parte examinantis, & tunc repetitio debet
 fieri sumptibus ipsius: vel potius examen
 per ipsum fuit valide factum, & tunc quia
 culpa venit ex parte citati ad dandum
 Interrogatoria, quia illa non dedit, tunc
 qui talia interrogatoria dare neglexit, te-
 nebitur ad expensas repetitionis, & re-
 conclusionis, & ita quotidie præcatur
 ad tradita per *Ros. in Bononien. de Manzolis*
19. Nouembris 1623. corā *R.P.D. Remboldo*,
 hoc firmans in materia recognitionis
 iurium in folio.

105 Testes vltcrius ꝑ debent esse iurati *Lutris*
iurandi C. de testib. Ludouif. dec. 39. quod
 ampliat

106 Primo, etiam si testes sint ꝑ Religiosi,
 Episcopi, vel Cardinales *gl. i. & Abb. in cap.*
eum olim. extra de primil. & add. ad Festr. lib. 6
de test. n. 40. fol. 176.

Secundo, ut etiam numerus testium non
 iuratorum nō suppleat defectum iuramen-
 107 ti; etiam si ꝑ mille essent, *Crot. de testib. p. 7.*
n. 1. C. fal. conf. 294. num. 33. lib. 2. Mascard.
conclus. 1361. num. 9.

Tertio, ut in spiritalibus, & alijs, quæ
 108 à mera voluntate partium non pendent, ꝑ
 Iuramentum fassari non possit cap. ius ex-
 tra de testib. ubi glos. & *Felin. indicat*, quan-
 109 do dictum ꝑ testis probet sine Iuramento,

& quando remitti possit.

Quarto, ut in criminalibus non solum
 110 testis, sed etiam principalis debeat ꝑ iura-
 re de veritate dicēda, *Bar. in luter om-*
nes. s. resse, & s. fin. ff. de iura. in l. 1. vbi etiā
Bald. nor. C. de iuram. calum. Afflic. dec. 191.
num. 8. & Felin. in d. cap. ius.

111 Debenque iurare ꝑ non propositis, sed
 tacitis Euāgelij, cap. hortamur. 3. q. 9. vel
 112 quouis alia Scriptura, prout fit de ꝑ cōse-
 cratione *Felin. in cap. Fraternitatis extra de te-*
 113 *stib. & in d. cap. ius.* Etiam si ꝑ sunt consti-
 tuti in Sacris Car. in *Clem. constitutionem de*
 114 *elect.* Licet enim realiter in iuramentis ꝑ
 115 sufficiat verbalis iuratio. In delatis tamen
 à iure, vel à parte, requiritur tacitus, de
 116 quo tacitū sufficit, quod fiat nientio in ex-
 tensione iuramenti, ꝑ facta per Notarium,
 quamuis aliās non constaret de eo, quia
 117 hoc casu ꝑ præsumitur testes eas tetigisse,
 glos. in *Clem. 1. s. porro. de baret. Felin. in d. c.*
ius, & d. cap. fraternitatis.

118 De stilo tamen, Prelati, ꝑ & alij consti-
 tuti in sacris iurant propositis tantum,
 non tacitis scripturis, & ponendo manum
 ad pectus *Authent. sed Iudex. C. de Episcopis,*
& Cler. cap. fin. extra de Iur. cal. Festr. de
testib. d. fol. 164.

119 Debet vltcrius ꝑ pars citari ad videndū
 iurare testes, quia aliās nihil probarent,
 tamquam nulliter examinati *si quando C.*
 120 *de testib. c. in nomine Domini ꝑ extra cod. tit. &*
Ludouif. dec. 268. & s. 18. Licet sententia,
 lata vigore dd. depositionum non sit nul-
 121 la, quia ꝑ quando sententia refert se tacite
 ad acta, in quibus est error, non est nulla
Alex. conf. 59. vol. 3. & Afflic. dec. 28. in pr.

Si etiam pars consentiat, quod dictum
 122 testis valeat, quamuis ꝑ non fuerit citata
 ad videndum illum iurare, processus valet.
Guidopap. dec. 216.

Debent etiam iurare eadē die, pro qua
 123 fuerunt citati ad iurandum, citata tamē
 parte aduersa pro eadem die, & certo loco
 ad videndum iurare *Abb. in d. cap. fraterni-*
tatis. Salic. in l. generaliter. s. eisdem C. de
reb. cred.

124 Itaque ꝑ si in illa die, & loco nō iurent,
 125 eorum dictum non valet, nisi ꝑ iudex ex
 benignitate terminum proroget, *Ros. dec.*
25. de restit. in nou. Felin. in d. cap. in nomine
Domini in fin.

126 Potest quidem ꝑ testis iuratus in termi-
 no, etiā vigore remissioris examinari post
 terminum, cū depositio retrotrahatur ad
 diem Iuramenti, *Ros. dec. 3. de restit. in nou.*
dec. 26. de probat. in antiq. Bisignet. dec. 1. de
rest. Festr. lib. 6. cap. fin. fol. 233.

127 Idem etiam si testis ꝑ fuisse iuratus die
 non feriata, valet examen, si deinde exa-
 mina-

minaretur die feriata, quia retrahitur.
 128 *Guidopap. dec. 125.* Præterquā in quatuor ꝑ
 casibus. Primo in termino dato a lege. Se-
 129 cundo in termino assignato ꝑ verba
 prateriti temporis, puta probauisse. Terti-
 130 o in termino dato ad probandum, & ꝑ
 probatum habendum, præcipue si addatur
 verba, per omne genus probationum.
 131 Quarto in termino ꝑ dato ad probandum
 apertissimis documentis, vt latet *Felin. in*
cap. licet causam, de probat.

Imo secundum aliquos, si fuisset præ-
 132 fixus terminus ꝑ ad faciendum illos exa-
 minare, vel probandum, & probatum ha-
 bendum, requireretur non solum examen,
 133 sed eius ꝑ publicatio: præterquam si non
 stetit per Iudicem, vel per partem, cum
 134 impedito non currat terminus, vel saltem
 135 prorogari debeat, iuxta *not. in cap. cum Ber-*
oldus extra de re iud. Gemin. in cap. 1. §. si quis
2. de except. in 6.

Si etiam citatur pars ad videndum iu-
 136 rare testes, & citatio ꝑ cadat in die feriata,
 licet de Iure requiratur noua citatio,
 137 de stilo tamen testes possunt ꝑ iurare die
 sequenti, absque alia citatione, etiam par-
 138 te ꝑ absente *Guidopap. dec. 543.*

139 Attamen ꝑ nudum examen potest fieri
 die feriata, etiam in honorem Dei *glos. 1.*
 & *ibi Card. in 5. de off. deleg.*

140 Et quia testis ꝑ iuratus super articulis,
 si deponit aliquid extra articulata, non
 probat, ideo cauti Procuratores faciunt
 141 illum ꝑ iurare super articulis, & tota cau-
 142 sa, vel simpliciter de veritate dicenda, ꝑ
 143 quia tunc præsumitur iurare super ꝑ tota
 144 causa, & eius dictum valet, etiam ꝑ quod
 deponat extra materiā articulatam, *Bar-*
tol. Alex. & Ias. in l. si duo. §. idem iubemus,
ff. de iur. iur. Felin. in cap. de testib. extra de
testib. si ꝑ præcipue addantur verba, in for-
ma. Ludonif. dec. 453.

146 Testes etiam de ꝑ Iure, debent citari, &
 cogi ad perhibendum veritatis testimoniu,
 147 quia secus, dicerentur vitronci, & eorum ꝑ
 dicta nihil valerent *cap. statutum §. fin. vbi*
Gemin. de rescript. in 6. toto tit. extra de testib.
 & *per authent. rogati cum ibi not. C. de test.*
 149 *vel saltem efficerent suspecti, nisi ꝑ*
 deponerent in præsentia Iudicis, & par-
 150 tis, quia tunc ꝑ non requiritur citatio. I-
 151 demq. est dicendum, si Iudex simpliciter ꝑ
 deferret Iuramentum testi, & cum exami-
 152 naret, & ꝑ valeret examen, *Felin. in d. cap.*
in nomine Domini, extra de testibus.

153 De stilo tamen ꝑ rigor citationis non
 154 seruatur, sed sufficit eos inducere ꝑ simpli-
 citer, *Rot. dec. 22. de testib. in nou. Vestr. d. cap.*
de testib. fol. 164.

Et si non appareat ex actis, testem fuisse

155 citatum, vel inductum, ꝑ præsumitur in-
 ductus, & eius dictum sustinetur, vt *Fel.*
in d. cap. in nomine Domini.

156 Regulariter etiam Iudex ipse debet
 testes examinare *l. solam iuncta glos. C. de*
test. Bald. in cap. si quis testium extra eodem tit.

Et facilius, quicquid aliud committen-

157 dum est alteri, ꝑ potius, quam examen

158 testium, cum in probationibus ꝑ consistat
 tota vis cause, vt inquit *Gemin. in cap.*
presentium. §. testes num. 9. de testib. in 6.

159 Potest tamen ex legitima ꝑ causa com-
 mitti examen Notario, vt de stilo seruatur
 in Curia, præuia citatione ad videndum
 committi iuramentum, & examen Notario
 cause, vt *Vestr. l. 5. cap. 2. quem refert*
Dr. Gratiosus de mod. & rat. citand. titulo 2. de
cit. probat. forma. 1. 4. §. committi.

160 Et quando committitur ꝑ alteri Iudici,
 ille cui committitur, debet cogere tes-
 161 tes ad deponendum, citare partes ad vi-
 dendum ꝑ illos iurare, iuramenta recipi,
 162 exceptiones admitti, numerum testium
 refectionari, interrogatoria recipi, et si opus
 163 reuocari, & etiam puniri ꝑ testes, *glos. 1. in*
Clem. 1. de off. delegat.

Si autem examen testium delegetur a
 163 Principe alicui Iudici, ꝑ poterit ille, tam-
 quam a Principe Delegatus alium subde-
 legare: secus si delegetur ab inferiore, vel
 164 Delegatus ꝑ sit nudus Minister, etiamsi
 delegetur a Principe. *Clem. 1. vbi glos. 1.*
 & *Card. de off. deleg.*

166 Et non solum Iudici committi ꝑ potest
 examen testium, sed hoc potest etiam fie-
 ri Notario, vt supra *ex cap. si qui testium,*
 & *cap. Mulieres de Iud. in 6.*

169 Immo de stilo ꝑ indistincte Iudices cō-
 mittunt examen testium, & receptionem
 Iuramenti Notarijs, *Felin. in cap. causam*
extra de testib. Vestr. d. cap. de testib. fol. 164.

167 Et hoc examen ꝑ valet, ac si fuisset fa-
 168 ctum a Iudice, dummodo per acta ꝑ alte-
 rius Notarij constet de Commissione,
 quia Notario attestanti, sibi fuisse com-
 169 missum ꝑ examen testium a Iudice, non
 creditur, *DD. in cap. quouiam contra extra*
de probat. Afflit. dec. 17. Guidopap. dec. 126.
 & *dicam tit. de Notar. & fid. Infr.*

170 Sed hoc non ꝑ seruatur de consuetudi-
 ne, neque auditur opponens de tali nulli-
 171 tate ex hoc capite, quod de commissione,
 quia Iudicis aliunde non constat: & ista cō-
 172 suetudo cōmittendi examen notarijs, ser-
 uatur absque cōtrouersia, etiam in cri-
 minabilibus. *Clar. q. 55. vers. exterrum. Guaz-*
zin. tom. 1. cap. 6. num. 2. fol. 15.

173 Non tamen possunt ꝑ Notarij, quibus
 a Iudice fuit commissum examen, com-
 mittere vices suas alijs Notarijs, *Franc. in*
cap.

cap. cum causam num. 15. extra de appell.

- 174 Er delatio Iuramenti, † debet expressè
committi, alias Notarius de Iure non po-
test illud deferre, neque sufficeret presen-
tia, & patientia Iudicis *Bart. in l. videmus*
175 *§. deferre. ff. de 19 lit. iur. Pel. post alios in c.*
tuis in fine extra de testibus.
176 Licet de filio Notarius, cui † examen
committitur, possit, etiam absque speciali
commissione Iuramentum testis recipere,
Put. dec. 8. de resit.

- Er ad fugiendus circuitus, quando sunt
177 producendi articuli, vt aliàs diximus, fit
citatio ad dicendum contra articulos in
actis factò datos, videndum illos ad pro-
bandum admitti, & committi Notario
causæ examen, & receptionem Iuramentorum
testium in forma: & postquam com-
178 missum † fuerit, videndum eisdem testes
iurare, in eorum, vel Notarij domibus, aut
vbicunque reperti fuerint, tam super arti-
culis, quàm tora causâ, & super eorum,
assuturatione, & postquam iurauerint dâ-
dum Interrogatoriâ, & conducendum in-
terpretem, quatenus dare, & conducere
intendat, per totam illam, & tot sequentes
dies &c.

- Et nē miremini si in ista formula cita-
179 tionis addo † verba, super articulis, tora
causâ, & super eorum assuturatione: hoc
facio, quia factus senior, inueni non esse
omnino inutilia, propter casus contingi-
biles, quia ex supradictis si deficerent, &
veniret casus, quod in formidò articulos
nō apponerentur dicta verba, super illis, &
tora causâ, vel quod testes assuturi essent
examinandi, pars posset opponere testes
deposuisse extra articulata, vel non fuisse
commissum Iuramentum, nec potuisse iu-
rare super assuturatione, prout superius
consideratum fuit. De intimatione pro
180 admissione articulorum, commissionis †
examinis, & receptionis Iuramentorum, &
181 quomodo sit procedendum † ad perfe-
ctionem examinis, dicemus infra.

- Aduertendum tamen pato, quod ali-
182 quando, etiam testes recipiuntur super arti-
culis non admissis, vt si sint assuturi,
vel articuli sint de Iure dantis, & termini
substantiales fuerint seruati, *Rot. dec. fin. de*
sequef. posses. in fin. in nou. & dec. § 11. de tes-
tib. in antiq. V. estr. d. lib. 5. cap. de artic. admif.
fol. 137.

- 183 Quando † autem testis possit corrigere
dictum suum in examine, dicit *cap. præterea*
cum ibi. not. extra de testib. Rot. dec. 19. de tes-
tib. in nou. & hæc de plano † procedunt,
184 quando testes sunt presentes. Et hæc pro-
mone sufficiant, quando probationes sunt
faciendæ per testes in Curia.

De examine testium extra Curiam

Artic. V.

- 185 Remissoriales dantur pro examine extra Cu-
riam.
186 Testes extra Curiam examinantur per remis-
soria.
187 Remissoria hodie expeditur sub paruo sigillo.
188 Remissoria à Rota conceditur absque commis-
sione in omni instantia, & causa.
189 Auditor Rota non potest sine consensu aliorum
remissoria dare.
190 Remissoria an possint dare facultatem con-
cedendi. An partes possint dare facultatem
Auditori S. Rota concedendi remissoria.
191 Commissio pro remissoria quando peti debeat,
& quibus clausulis detur.
192 Dilatio in remissoria est iudicii arbitraria.
193 Dilatio in remissoria, est sæpe deneganda.
194 Clausula, Dummodo materia sine releuantes
solet addi in remissoria.
195 Remissoria non conceditur sine releuantia ma-
terie.
196 Citationes pro obtinenda remissoria, remis-
sionæ.
197 Remissoria debent peti post litis contestationē.
198 Remissoria petuntur ante ser. ser. ad articula-
dum, in causa beneficiaria, & profana.
199 Vel saltem fit citatio contra articulos, ad prob.
in Curia, & extra.
200 Remissoria post conclusionem in causa non con-
ceduntur.
201 Termini substantiales, quando sint seruandi à
Procuratoribus in causis.
202 Procurator caueat à suspitione calumnia, &
causas protrahendi.
203 Termini substantiales, quando seruentur in
Rota.
204 Remissoria datur in profanis in quacumque in-
stantia.
205 Remissoria datur in beneficiariis in tertia in-
stantia tantum.
206 Declaratur dari in prima, & secunda, si renun-
cietur appellationi.
207 Prorogatio termini in remissoria est communis
vtrique parti.
208 Remissoria sæpe denegatur, etiam si testes valde
distent.
209 Remissoria negatur, si subsit suspicio calumniae.
210 Remissoria petens, quid iurare debeat, vt ob-
tineat.
211 Remissoria non datur, nisi detur fumus boni
iuris.
212 Remissoria in criminalibus non datur, si testes
ad Iudicem accedere debeant.
213 Notarius in civilibus transmittitur ad perso-
nas egregias.
Examen personarum egregiarum fit in eorum
domibus. ibid.

- Notarius in criminalibus non transmittitur ad personas egregias. ibid.*
- 113 *Examen sexus, infirmi, & mulieris honeste ubi fiat.*
- 114 *Examen testis magna qualitate quomodo fiat.*
- 115 *Remissoria concedi potest ab Inquisitore, & Principe in criminalibus.*
- 116 *Remissoria datur quando testes sunt extra territorium Iudicis.*
- 117 *Littera subsidiaria quando, cui, & ad quid dirigantur.*
- 118 *Remissoria in criminalibus non datur, nisi ex magna causa.*
- 119 *Testis quando debeat omnino personaliter ad Iudicem venire.*
- 120 *Remissoria in criminalibus reo facilius, quam fisco datur, & instigatoribus.*
- 121 *Remissoria datur pro capiendis indicij, dato summo crimini.*
- 122 *Remissoria dirigi debet ordinarij iudicibus non suspectis.*
- 123 *Remissoria in civilibus negatur ad probandum crimen, vel quid simile.*
- 124 *Remissoria ad prob. attentata spoliis, & sequenti violationem, negatur.*
- 125 *Limitatur, si in predictis daretur, maximus sumus.*
- 126 *Remissoria in incidenti criminali non denegatur.*
- 127 *Remissoria conceditur quando spoliis est in ventre petitionis.*
- 128 *Remissoria datur ad excludendum attentata, & spoliis.*
Remissoria datur ad repellendum testes examinatos. ibid.
- 129 *Declarantur predicta, si actor aliquatiter non probavit, vel non potest probare.*
- 130 *Remissoria non datur ad consequendum aliquem in crimine.*
- 131 *Remissoria an detur ad prob. excep. dilatorias, & incidentia.*
- 132 *Remissoria an detur pro probandis articulis per Instrumenta.*
Remissoria datur ad recognoscendum sigilla, & Notarium. ibid.
- 133 *Remissoria negatur, si fuit semel decreta, expedita, & presentata.*
Remissoria negatur, si fuit causa in partibus cognita in prima instantia. ibid.
- 134 *Ampliatur etiam si petatur super novis articulis de iure dantis.*
- 135 *Remissoria frustra datur, si probanda potuerunt probari.*
- 136 *Limitatur in legitime impedito, & quis dicitur talis.*
- 137 *Remissoria impedito, denuo est concedenda.*
- 138 *Appellatio non potest dari a decreto remissoria.*
- 139 *Iudex expedita remissoria an possit ad ulteriora procedere.*
- 140 *Remissoria singulare, et setur habere manu Papa Praxi Camilli Cappucci.*

- 141 *Limitatur hodie etiam in remissoria per Rotam expedita, & quare.*
- 142 *Remissoria extra Rotam per Signaturam a plumbis dispensatur.*
- 143 *Iudex remissorialis qualiter procedere debeat in extensione.*
- 144 *Terminus remissoria prorogatur a iudice parte.*
- 145 *Terminus ad probandum remissoria persequitur non potest reportare processum.*
- 146 *Termino predicto elapso, instans absolutus a molestationibus.*
- 147 *Remissoria materiam quoniam trahantur.*
- 148 *Examen testium est praxi declarandum, an velit acceptari.*

Q Vando vero testes sunt examinandi extra Curiam, datur littera remissoriales, de quibus dicam titulo particulari.

Dantur littere remissoriales, per quas Iudices nostrae per Rom. Curiae committunt, & subdelegant vices eorum in partibus, aliquibus, qui loco ipsorum testes examinent, iuxta formam c. presentium de testib. 6. ubi Gemin. fuse tractat de materia.

Olim littere solebant expediti sub plumbis, propter regulas Cancellarie. Hodie vero expediuntur sub parvo sigillo Iudicis per str. lib. 1. c. de off. contradi. in fin. fol. 14.

Et si causa pender in Sacro Rotae Auditorio, possunt illi DD. Auditores eas in quacumque causa, & instantia absque alia commissione concedere, & si essent Iudices ordinarii, vigore Innocentianae, &

Bulle Pij IV. alias indicatur, & non sine consensu aliorum Coauditorum: sed si partes vellet dare facultatem illas concedendi soli Auditori, qui Iudex per reperitur deputatus, vel si causa pender extra Rotam, coram alio Iudice delegato, solebat

antiquitus peti Commisso, quae indistincte concedebatur cum clausula, arbitrio Iudicis. Tum per quia remissoria habet annexam dilationem, quae semper est arbitraria Iudici Cassad. dec. 3. de dilat. per str. lib. 6. cap. de remiss. ad par. fol. 180. Tum, &

etiam quia in multis casibus venit deneganda, ut dicemus infra: & solebat etiam addi per alia clausula, dummodo materiae sint relevantes, quia per si materiae non essent relevantes, tales littere non conceduntur, hae tamen fulius infra tit. de remissoria.

Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

191 antiquitus peti per Commisso, quae indistincte concedebatur cum clausula, arbitrio Iudicis. Tum per quia remissoria habet annexam dilationem, quae semper est arbitraria Iudici Cassad. dec. 3. de dilat. per str. lib. 6. cap. de remiss. ad par. fol. 180. Tum, &

etiam quia in multis casibus venit deneganda, ut dicemus infra: & solebat etiam addi per alia clausula, dummodo materiae sint relevantes, quia per si materiae non essent relevantes, tales littere non conceduntur, hae tamen fulius infra tit. de remissoria.

192 Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

193 Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

194 Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

195 Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

196 Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

Citationes etiam per necessitate pro obtinenda sunt penes per str. lib. 5. cap. de termin. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & modernis temporibus apud D. Gratiosum per str. de mod. & ras. citand. par. 4. deciat. probatoris formul. 15. & commissio, hodie recessit a Curia, & remissoria conceditur absque commissione, vigore facultatum Iudicibus

- 12231
 197 *Debetur scire illa & peti post litem contestationem.* Rot. dec. 37. de testib. in antiq.
 198 & antequam fuerint peracti terminus & ad articulationem, siue causa sit beneficialis, siue profana, vel saltem ante dictum terminum
 199 ad articulationem, debet & pars citari ad dicendum contra articulos, ad probandum in Curia, & extra: post conclusionem enim
 200 non possunt & de iure concedi, quia censetur renunciare omnibus probationibus. *Cassad. dec. 2. de dist. & testib. 6. cap. de remiss. ad par. fol. 185.*
 Et ideo hac de causa cauti, & solertes
 201 Procuratores numquam, vel raro & sicut terminos substantiales, nisi prius re magis perspicua, & cognita de viribus probationum in actis factarum, sed semper solent de terminis seruire, postquam videntur, etiam premissis disputationibus, alio non indigere, vel aliud probare non posse: hoc & tamen accurate, & prudenter, ne prebeat suspicionem calumnie, & malum odorem protrahendi, & sic practicitur in Rota, ubi tales termini seruantur, postquam
 203 causa fuit ad & saturitatem disputata, & quando per DD. facto verbo Rota plenamandat causas expediri.
 Differentia autem inter causas profanas, & beneficiales in hoc consistit, & quod in profanis conceditur remissoria in quacunque instantia, in beneficiis vero in tertia tantum, & si conceditur in prima, vel secunda, fit solum, quando & pars renunciat appellationi. *Cassad. dec. 3. de dist. & testib. cap. fol. 183.*
 Si vero terminus praefixus in remissoria
 206 habitus non perfectis & probationibus protogatur, vel datur alius breuior, illa protogatio est communis utrique parti. *Proinde C. de tempor. in integr. restit. & testib. d. fol. 183.*
 207 In multis tamen & casibus, quamvis testes sint in partibus longinquis, denegatur remissoria, & sic limitatur & prima conclusio. Primo, quando subest suspicio calumnie. *Rom. cons. 273. Felinus cap. de cetero extra de re iud. & Rota passim.* & hinc est, quod petens, debet iurare non adesse
 209 animum, & simulandi Adversarium, sed quia credie non probata probare posse, & fortius debet dari fumus boni iuris & petita remissoria, puta per productionem examinis facti in partibus ad perpetuam rei memoriam, ut inouet *Cassad. dec. 3. & Vestr. d. fol. 183.*
 211 Secundo in casibus & criminalibus, in quibus testes debent venire ad presentiam Iudicis, *Auth. apud eloquentissimam, cum ibi*

- not. C. de sed. Infr. gloss. in Clem. 2. in verb. civili de off. deleg. *Vestr. d. fol. 183. & 187.*
 212 & 188. factum
 Ideo licet in causis civilibus soleat transmitti Notarius ad personas & egregias, & in eorum domibus examinaretur, ut vult text. in l. generaliter §. ult. ubi gloss. C. de Invenit. & testatur Rota in Decretis nullitatis professionis prima Inni 1650. eorum Illustrissimo Regar. Invenit. Regentes, locus tamen est in criminalibus. *Clar. q. 26. vers. aduerte. & declarat. nisi & sine legitime impediti, quia scilicet sunt senes, infirmi, debilitati, & homines mulieres.* *Clar. ibidem, & Rot. dec. 9. de Iud. in nov.*
 214 Possit etiam esse talis qualitas testis, quod propter dignitatem ad eum mitteretur Notarius, & ideo.
 Hec limitatio sublimitatur. Primo in
 215 Principe, & Inquisitoribus & hereticis prauitatis, qui etiam in criminalibus remissorias concedere possunt, *Specul. in tit. de test. §. nunc tractandum. Clar. quest. 26. vers. non sent. & test. lib. 6. cap. ult. fol. 182. & Felin. in cap. cum causam de test.*
 216 Secundo fallit de consuetudine, & quando testes sunt absentes, & extra territorium Iudicis, quia bene datur remissoria, seu litterae subsidiariae directae Iudici, in cuius territorio & testes reperiuntur, ut notant Bartol. Ancar. & alij in cap. constitutus extra de iudic. Felinus d. cap. cum causam. Debet tamen tunc adesse & magna causa, & quod veritas aliter haberi non possit, *Alciat. cons. 462.* & si nihilominus lubellet causa, propter quam & Iudex vellet videre, & per se ipsam examinare testem, debet non obitare quacunque distantia ad eum persona iter venire, ut dicit *Clar. d. q. 26.* Et
 220 quando in criminalibus de iure & danda est, facilius datur Reo, quamisco, & Investigatoribus, quibus numquam ad partes danda est pro capiedis inditijs, nisi prius & habito sufficienti fumo criminis, aut indicij sufficientibus, ut mandas Reformatio *Pauli F. tit. 15. de A. C. debetq. dirigi Iudicibus ordinarijs, & dummodo non sint suspecti, ut in Reform. trib. facta per Pium IV. & diuina Paulum F. sapius indicat.*
 Tercio limitatur principalis conclusio, de concedenda remissoria, ut non procedat & in causis civilibus, quando petitur ad probandum crimen, vel aliud quod sapiat delictum. *Paul. dec. 18. de dilat. & ideo*
 224 ad probandum & spoliū, attentata, & violationem sequenti, denegaretur, cum hoc sapiant delictum, ut inquit *Pur. dec. 10. de appell. dec. 7. de probat. in antiq.* nisi daretur & maximus fumus spoliij, attentatorum, & violationis sequenti, *Cassad. dec. fin.*

fin. de sequeſtr. poſſ. & fruſt. dec. 3. & 4. de dil.
lat. Aur præſentium ꝑ crimen non intentat
126 tur principaliter, ſed incidenter, ſienti
quando ſpolum venit in ventte petitorij,
127 tunc non concederetur ꝑ remiſſoria ad il-
lud probandum, Put. dec. 1. de dilat. Veſtr.
d. cap. de remiſſi. fol. 122.

128 Ad excuſandū verò, vel excludendum ꝑ
attentata, & ſpolum, repellendumque tes-
tes examinatos, indiſtinctè conceditur,
ſecundum Caſſad. dec. 4. de dilat. Afflic. dec.
351. Veſtr. lib. 8. cap. ut lit. pend. fol. 271.

129 Dummodo pro parte Aſtoris ꝑ aliqua-
liter probata non fuiſſent, vel incontinen-
ti probari non poſſent, quia tunc denega-
130 retur, ne videretur concedi ad ꝑ confouen-
dum illum in ſuo crimine, Caſſad. dec. 2. de
dilata. Veſtr. lib. 6. cap. de remiſſi. ad par. fol. 180.

131 Quarto neque datur, pro probandis ꝑ
exceptionibus dilatorijs, alijſque incidenti-
bus, niſi ſint peremptoriz, vt puta ſi di-
catur teſtes fuiſſe corruptos, vel pro
132 probandis articulis ſolummodo per Inſtru-
menta, ſecus ſi per Inſtrumenta, & teſtes,
vel ad recognoſcendum ſigilla, & Notariū
Rot. dec. 6. de probat. dec. 17. de teſtib. in nou.
dec. 44. eodem in antiq. Veſtr. eodem c. fol. 189.

133 Quinto, quando fuit ſemel ꝑ decreta,
expedita, & præſentata, vel cauſa fuit in
prima inſtantiā cognita in partibus, etiā
134 ſi ſuper ꝑ nouis tantum articulis de Iure
dantis peteretur, quia cum potuerit petes
in partibus, ꝑ ſemel probanda, probare,
135 fruſtra amplius cōceditur remiſſoria, Rot.
dec. 16. de teſtib. in nou. Niſi ille fuiſſet legiti-
mè impeditus, vt puta factò ꝑ Iudicis,

136 vel Aduerſarij, vel quia teſtes noluerunt
deponere, ceſſaretque ſuſpicio calumniæ,
tunc enim denuò etiā ꝑ concederetur
137 Egid. conſul. 421. in cauſa, & 625. ſi habuit.
Put. dec. 4. de dilat. Veſtr. d. cap. fol. 184.

Si igitur tempore debito, & pro mate-
138 rijs releuantibus, remiſſoria ꝑ decernatur,
ab hoc decreto non datur appellatio, &
poſtquam bullata fuit, ſi fuit forte con-
ceſſa præuia Commiſſione, non poſſet Iu-
139 dex, ꝑ etiā quod partes illi renuocient,
abſque noua cōmiſſione ad vteriora pro-
cedere, quia Papa ꝑ cenſetur appoſuiſſe
140 manum, ſecundum ea, quæ dicit Rot. dec. 4.
de teſtib. in nou. Licet hodie, hoc non ꝑ oc-
currat, præſertim in Rotā, quia illius DD.
Auditores, vigore Innocentianæ, illas ſub
eorum paruo ſigillo decernunt, Caſſad.
141 dec. 9. de appell. in fin. Extra Rotā verò per
ſignatram à ꝑlumbo diſpenſatur, vt di-
ximus ſupra.

Præſentata remiſſoria Iudici remiſſo-
142 riali, quomodo ſit ꝑ procedendum, legiti-
mè Inſtructio, quam dedi inferius, & qui
Praxis Camilli Capucij.

cupit fundamentaliter regi, poteſt videre
Gemin. in d. cap. præſentium. Sacreſtes, & Veſtr.
d. cap. fol. 185. & ſequent.

144 Pro termini ꝑ prorogatione eſt citanda
pars Iſtern. in cap. 1. in quibus cauſ. Aud. reſt.
in cauſa Regni, & Veſtr. d. cap. fol. 184.

Si pars, quæ obtrahit remiſſoriam, illius
145 proceſſum ꝑ reportate non curat, quia for-
taſſe facit contra ipſum, olim dabatur Cō-
miſſio ad inſtantiā aduerſarij, præ-
fixionis termini, (ſed hodie præſignitur abſ-
que commiſſione terminus) ad producē-
dum remiſſoriam, ꝑ & eo elapſo abſolui-
146 tur à moleſtationibus: & ſicuti talis com-
miſſio olim ſignabatur arbitrio Iudicis,
ita hodie præfixio termini, eſt eidem arbi-
traria. De huiusmodi remiſſorijs loqui-
tur D. Hercules Seuerolus I. C. Fauentinus, à
quo originem habet D. Nicolaus Seuerolus
Aduocatus Conſiſtorialis in opusculo, quod edi-
dit de materia ꝑ per doctiſſimum meum Com-
provincialem Virginiū Bocaccium de Cin-
gulo de anno 1577. illuſtrato, & ampliato:
nuper autem de ea accuratè ſcripſit etiam
D. Gratiſſus Verſus de citat. cap. 13. & de
mod. & ratione citand. p. 2. de citat. probat.
form. 15.

Notandum eſt etiam, quod examinatis
teſtibus, quando producens eorum dicta,
148 proteſtatur, quod eis vti non ꝑ vult, quatenus
ſint falſa; ſi pars aduerſa inſtat, quod
præciſe declarat, an velit eis vtī, debet
ſimplyter declarare, prout annui ſupra
de Inſtrumentis Fulgoſ. conſ. 177. Afflic.
dec. 189. & eſt pulchra opinio Lucæ Per. lib. 2.
cap. 12. tit. de repro. teſt. & dixit Rot. dec. 1.
poſt primum vol. conſil. Farin.

De publicatione teſtium.

Artic. VI.

149 Publicatio depoſitionum quando fieri debeat in
ciuilibus.

150 Publicatio teſtium non eſt de ſubſtantia iudicij.

151 Publicatio teſtium omiſſa, an nullam reddat
ſententiam.

152 Appellatio datur à denogatione publicationis
teſtium.

153 Iudex non dicitur viſiſſe dicta teſtium, niſi pu-
blicentur.

Sententia non viſiſſa aſtis eſt nulla. ibid.

154 Publicatio depoſitionum an fiat in Curia, quan-
do, & vbi.

Summaria depoſitionum dantur in Curia factò
examine. ibid.

155 Publicatio proceſſus deſenſini in crim. an ſit de
ſubſtantia.

156 Publicatio proceſſus offenſini contra contumā-
cem non ſit.

- 14 Articuli obiectiui an, & quando admittantur, cum prorogatione termini.
- 15 Articuli an possint admitti lapso termino ad articulandum.
- 16 Articuli, quod non poterint admitti, statim iuramentum dantis.
- 17 Ampliatur praedicta in tertio ad causam pro suo interesse veniente.
- 18 Terminus nec renouari, nec prorogari potest, in articulis obiectiui.
- 19 Limitatur si in alijs instantijs deduci prohibeatur.
- Limitatur etiam si deinde essent impossibiles probationes, ibid.
- 20 Articuli obiectiui admittuntur, si ante lapsum, & Signatura.
- 21 Veritas sola in causis spiritualibus est indaganda.
- 22 Articuli obiectiui lapsa prima instantia, an in secunda admittantur vigore eiusdem commissionis.
- 23 Terminus maior assignatus in articulis obiectiui, an valeat.
- 24 Obiectiua materia quoniam sit, & dicatur.
- 25 Articulus debet articulos non confessatos probare.

Barrol. & alij in l. ne queream 5. ubi decretum in princ. ff. de off. procons. Stafil. d. 18. fol. 324. & seq.

12 Quae tamen procedunt in articulis de iure dantis, secus in obiectiui, quorum materia, cum non tueatur ius aduersarii, sed impetrat ius Aduersarii, est odiosa, & propterea restringenda, l. 3. §. si dno. ff. de Carbon. edit. cap. vt circa de elect. in 6. Clem. constitutionem, eodem tit. liget & quamuis obiectiui si sunt de iure dantis, admittantur, vt Rot. decis. 661. par. 2. recent.

15 Neque lapso termino ad articulandum, si fuit legitime seruatus, possunt admitti, nisi de nouo obiectum deuenit ad notitiam dantis; statim tamen eius iuramento, quod in termino dari non poterint, etiam si gratia contra quam obijciatur, producat post terminum, & haec procedunt, etiam in tertio veniente & ad causam pro suo interesse, vt adducit Cassad. decis. 1. de except.

18 Similiter non potest, & prout fit in alijs articulis, assignari nouus terminus, nec datus prorogari, Stafil. d. cap. 18. fol. 329. & seq. & nisi sint tales, quod in alijs instantijs deduci prohibeantur, vel sint deinde impossibiles probationes; & ideo debet obtineri a

20 Signatura, quod non obstant huiusmodi lapsu, articuli obiectiui admittantur: quod vt plurimum in causis spiritualibus conceditur, cum in eis sola veritas vnde concutitur.

21 que & sit indaganda, nisi a qualitate causae contrarium suadeatur, Stafil. d. fol. 329. & seq. & admissi semel vigore commissionis lapsa instantia, non poterunt ea lapsa in secunda vigore & eiusdem commissionis admitti, vel donum specificari, nisi in supradictis casibus in quibus, etiam via ordinaria id fieri posset.

23 Si tamen maior terminus & assignaretur, parte non appellante, valeret, & posset super articulis obiectiui examinari, Egid. dec. 170. Stafil. d. cap. 18. fol. 330.

Materia vero obiectiua illa dicitur, quae simpliciter impetit ius Aduersarii: secus si ex huiusmodi impetitione adimeretur titulus dantis, Cassad. dec. 21. de except. & de hac materia agit Cassad. l. ita decis. Stafil. eodem fol. & Vestr. d. lib. 5. c. fin. vsque ad fin.

Postquam fuerint admissi articuli, & positiones, & super illis Aduersarius interrogatus, & debet articulos positiones, seu articulos non confessatos, aut non habitos pro confessatis, per scripturas, vel testimonij depositiones probare de iure Cur.

QUIA etiam si discutatur super admissione articulorum, potest aliquando & dari appellatio, ad tollendas controuersias, Iudices de stilo Caria, illas admittunt cum clausula, salvo & iure impertinentium, & non admittendorum, gloss. in Clem. constitutionem ver. legitime de elect. Genin. in cap. finium. 17. de confess. in 6. Vestr. d. cap. de posit. & artic. fol. 128. & cap. de art. admissi. fol. 137.

6 Et possunt, etiam tacite admitti, & puta, quando Iudex mandat super illis examinari, quia tale mandatum habet vim admissionis Rot. decis. 10. de testib. in nou.

7 Sciendum est etiam, quod materia probationis, est multum fauorabilis, & multaque propter huiusmodi fauorem de stilo, & consuetudine inducta fuerunt, etiam contra regulas Iuris. Ideo articuli multoties & lapsa instantia, lapsoque termino ad articulandum, vsque ad conclusionem in causa, & aliquando etiam post, ex causa rationali, dummodo sit res integra; & si causa sit profana, praemissa & reuocatione conclusionis admittuntur Egid. conclus. 447. 493. & 743. Vestr. d. lib. 5. c. fin. Rot. decis. 21. de testib. in antiq.

8 Et pro informatione sua Index potest in distincte, post conclusionem in & causa articulos admittere, & testes examinare, cum conclusio ei non obstat, Rot. 1. 2. de restit. in non. terminusque etiam parte non citata & potest prorogari, c. consilium 10. de off. deleg.

De probationibus per Scripturas.

Artic. III.

- 16 Cause deuoluta à longinquis partibus solent in Curia trahiari.
- 17 Scriptura transumpta sine compulsoria, non faciunt fidem in Rota.
- 18 Scriptura de Notariis de partibus sunt eum compulsiua extrahenda.
Limitatur in extrahendis ab Archiuijs publicis. ibid.
Limitatur etiam in extrahendis ab iisdem, qui rogant. ibid.
Limitatur etiam in extrahendis à successori- bus in officio. ibid.
- 19 Scriptura à quibus extrahi possint absque compulsoria.
- 20 Scriptura non compulsata an, & quando fidem faciant.
- 21 Scriptura non compulsata, non creditur nisi cum debitis requisitis.
- 22 Compulsoria alia generalis, altera specialis dicitur.
- 23 Compulsoria generalis datur pro extractione quarumcumque scripturarum.
- 24 Compulsoria generalis, sine commissione, & citatione conceditur indistincte.
- 25 Compulsoria generalis non habet dilationem processus impeditum.
- 26 Citatio pro compulsoria generali, an fieri so- leat.
- 27 Citationis pro compulsoria generali formula.
- 28 Decretum obten. compulsoria generalis notum, remittitur.
- 29 Compulsoria specialis datur pro certa scriptu- ra, sed non via ordinaria.
- 30 Compulsoria specialis habet dilationem, pro- cessum retardantem.
- 31 Compulsoria specialis datur audito aduersa- rio.
- 32 Compulsoria specialis quibus concurrentibus non negetur.
- 33 Compulsanda scriptura exemplum Iudici est ostendendum.
- 34 Compulsoria hodie in Rota disputatur, an con- cedenda.
Remissoria hodie in Rota disputatur an con- cedenda. ibid.
- 35 Compulsoria conceditur, non citata parte, se- cus post conclusionem.
- 36 Citatio pro compulsoria fieri solet ex consue- tudine.
Scriptura probant citata parte in commissione, non in extractione.
- 37 Citatio in decreto compulsoria relicta fiat in eius executione.
- 38 Scriptura possunt extrahi per Notarium roga- tum sine citatione.

Praxis Camilli Capucij.

- 39 Scriptura non possunt sine citatione partis ex- trahi à nou rogato.
- 40 Instrumentum an possit extrahi ex protocollo alterius, & probet.
- 41 Compulsoria potest expediri etiam pendente termino remissoria.
- 42 Compulsoria datur etiam ad instantiam asser- ti procuratoris, cum cautione de rato.
- 43 Compulsoria quomodo exequi debeat à Iudice remissine.
- 44 Instrumentum non probant, nisi habeant locum, & locum loci.
- 45 Notarius an possit suo instrumento addere lo- cum, & tempus.
- 46 Transumpto ex registro supplicationum non creditur in Curia.
- 47 Transumptum de registro Bullarum facit fi- dem.
- 48 Producent instrumentum an cogatur ad respon- dendum precise, an velis uti.
- 49 Declaratur affirmative, si ipse sit vnus de ex- trahentibus.
- 50 Limitatur, & quomodo si non sit ex contrahen- tibus.

ET quia in Cur. vt plurimum trahantur cause deuolutæ à longinquis partibus, & litigantes nō habent in prom- pta Instrumenta originalia, vel testes, qui- bus articulata probare possint, & neque Rota fidem præstat scripturis transumptis, nisi si extrahantur per viam compul- sationis, Rot. de probat. in antiq.

Ideo quando scripturæ sunt extrahen- dæ, & transumptandæ à Notariis de parti- bus, tali casu, nisi agatur de extrahendis Instrumentis reconditis in Archiuijs pub- licis, & fide dignis, per eosdem, qui talia Instrumenta rogant, vel eorum in officio successores, vt dicam tit. de not. & fid. Instr.

quia si in tali casu illa possunt extrahi, & publicari ab eisdem, & sic extraxerint idem, plenam faciunt subque infra scripta compul- soria, vt de hac opinione testatur Rot. in vna Tarraconen. Capellan. 18. Febr. 1636. coram b. m. Pirrano inter volantes dummo- do, vt ibidem, habeat requisita si publici Instrumenti, cum pluribus ibi fuisse relatis, conceduntur literæ compulsoriales, qua- rum vna si species dicitur generalis, altera specialis: ideo aliqua de vtraque species asseremus hic, & deinde tir. particulari.

Generales sunt, per quas si Iudex man- dat Notarijs omnibus in genere, vt extra- hant quascumque scripturas ad causam facientes, & istæ si conceduntur in quacum- que parte Iudicij indistincte, sine commissi- one, & absq; partis citatione Rot. de probat. in antiq. quia in illis nulla conce- ditur si dilatio processus impediatur: & si quis

quis vellet citare partem pro maiori cautela, ut multi solent, si citatio, quam tradit *D. Gratius* *F. bert. de modo, & ratione citandi* p. 2. tit. de citat. probat. formul. vnde tamen, quæ est infra scripta, quam repeto.

R. P. D. Celsio.

Senogallien. beneficij.

Citur D. Joseph Planettes ex adu. procur. DD. Siluij, & aliorum de Orlædis ex adu. principal. ad videndum per Illustrissimum

37 Dominum ꝑ concedi literas compulsores generales ad partes cõcordan. de Iudice, loco, & loco loci, nec non constituendum; vel substituendũ Procuratorem in partibus reperibilem, & acceptantem, qui in executione huiusmodi literarum citari possit, alias videndum per eundem Dominum deputari ex officio, & decerni processum, per affiliationem ad vultus maioris Ecclesiæ loci deputandi, ad p. d. Instante D. Paride de Mannellis principali, siue & c. Petrus Cotuennius Notarius. Decretum.

38 quod ꝑ obtinetur, est notorium, ideo illud non pono.

39 Speciales verò ꝑ petuntur pro extrahenda certa scriptura, neque conceduntur vi ordinaria, sed cum literæ habeant ꝑ annexam dilationem, propter quam retardatur
41 processus, debet ꝑ Iudex si opponat se, super hoc audire partem aduersam, & compulsores denegare, nisi ad excludendam calumniam detur fumus, quod ꝑ huiusmodi scriptura sit in rerum natura, & sit re leuans eam volenti producere, & ad hunc effectum solet Iudici ostendi exemplum.
43 ipsius scripturæ ꝑ compulsanda, argumento eorum, quæ notat *Cassad. dec. 3. de dilat.*

Et ideo solet hodie Rota, quando petuntur tales literæ, si pars se opponit, semper disputare dubium, an ille veniant concedendæ, & ꝑ prout sit in remissoria, & nisi detur fumus, vel ostendatur reuerentia scripturæ extrahendæ, illas fuit solita denegare, per ea, quæ dicam, tit. de compulsores.

Et quamuis, ante conclusionem in causa, possint d. literæ, etiam non ꝑ citata parte concedi, ut supra, præcipue in Rota vigore Innocentianæ, nihilominus nunquã conceduntur post conclusionem, nisi parte citata *Rot. dec. 37. & 42. de probat. in antiq.*

Ideo consuevit, ferè semper citari pars: si enim citetur in commissione ꝑ compulsores, scripturæ extrahendæ faciunt fidem, etiam si non citetur in earum extractione: quod si in decreto compulsores, non.
47 fuit ꝑ pars citata, debet in executione citari, alias fidem non faciunt. Intelligendum est tamen dummodo extrahatur, per
48 Notarium, qui illas conficit, quia si per

49 alium, semper requiritur ꝑ iuramentum earum extractione citatio paria. *Rot. dec. 4. de fid. Instrumentorum in antiq.*

Sed quando Instrumentum extrahitur ex protocollo ꝑ alterius Notarij impediti, vel mortui, ad hoc ut probet, debet omnino præcedere mandatum Iudicis de extrahendo, & habere octo requisita, de quibus per *Afflic. dec. 6. & Guidopap. dec. 3.*

51 Et possunt decerni ꝑ literæ, etiam pendente termino remissoriæ, cum non sint iniucem incompatibiles, & non solum ad instantiam principalis, sed ꝑ etiam asserti Procuratoris cum cautione de rato, *Rot. dec. fin. de resti. in antiq.*

53 Quomodo autem Iudex ꝑ Compulsorialis ad dd. literarum executionem procedere debeat, dicitur in *Vesfr. lib. 6. cap. 1. fol. 183. cum duobus seqq. & dicemus infra tit. particulari. Vnde cumque autem habeantur scripturæ, sciendũ est, quoad Instrumentum, quod ad hoc, ut probet, debent habere non solum locum, sed etiam locum loci, *Rot. dec. 5. de fide Instrum. in antiquis, & Rota in dicta Tarraconen. Capellarum coram b. m. Pirouaro. Si verò desit locus, vel
55 tempus, ꝑ an possit addi per Notarium, qui illud conficit, dicitur Card. in probem. Clem. in fine. Et plenius dicitur, quæ notauit tit. de Notariis, & fide Instrumentorum.**

56 Nota etiã, quod in Cur. non adhibetur fides transumpta ex registro supplicationum, prout dicitur Deo dante circa principium partis 6. licet aliàs habeatur pro ꝑ scriptura autentica, & transumptum de registro Bullarum faciat fidem, *Rot. dec. 18. de probat. in antiq. Stafle. 1. fol. 269.*

Vbicumque, aut vnde cumque habeantur Instrumenta, si producens protestatur, quod eis non vult vti, si sint falsa, debet
57 instanti altera ꝑ parte cogi ad præcisè respondendum, an velit vti *Fulgos. cons. 177. Affl. cit. dec. 189. circa quod in praxi seruatur, quod si agitur de Instrumento,
59 quod tangat factum ipsius ꝑ producentis, quia scilicet ipse sit vnus ex contrahentibus, et debet præcisè declarare, si verò tangit negotia aliorum, et ipse non fuerit vnus ex contrahentibus, si ꝑ declaret velle
60 vti, et habere pro vero, bono, reali, et non falso, donec de contrario non constet, sufficit talis responsio, iuribus allegatis, et dicemus tit. de Ind. ord. in Curia Capitolina.*

De probationibus per testes in Curia.

Artic. IV.

- 61 Articuli debent produci parte citata.
- 62 Testium nomina edi debent ante examen.
- 63 Examen sine citatione, & nominatione testium est nullum.
- 64 Testes in criminalibus non faciunt fidem, nisi prius nominentur.
- 65 Testes possunt repelli ab adversario multis de causis.
- 66 Procurator in causa adversarij non potest esse testis.
- Advocatus in causa adversarij non potest esse testis. *ibid.*
- Sollicitator in causa adversarij non potest ^{per} testis. *ibid.*
- 67 Iudeus non potest esse testis contra Christianum. *ibid.*
- 68 Iudeus in quibus casibus possit esse testis, remissum.
- 69 Excommunicatus testis ab omnibus repellitur.
- 70 Excommunicatus potest testificari absolutus ad talem effectum tantum.
- 71 Testium nomina in causa haresis possunt supprimi.
- 72 Declaratur tamen, quod publicentur coram egregia persona.
- 73 Citatio super testium examine non fit parte presente.
- 74 Praesentia partis supplet defectum citationis.
- 75 Confrontatio testis habet vim citationis in criminali.
- 76 Testes extrajud. recipiuntur super mortis, vel absentia in civ. causa.
- 77 Depositionibus extrajud. iudicandum non est, nisi citata parte.
- 78 Testes recipiuntur sine citatione timore mortis, vel absentia.
- Testes recipiuntur, etiamsi pars non patiat se citari. *ibid.*
- 79 Testes ob futuram absentiam, quo iuramento recipiuntur.
- 80 Testes redeuntes debent formiter reexaminari.
- 81 Testes contra contumacem crim. indistincte recipiuntur absque citatione.
- 82 Testes debent repeti citato reo comparante.
- 83 Solemnitates exanimis debent in repetitione servari.
- 84 Testes sine deb. solem. repetiti non probant.
- 85 Testis exam. cum tortura debet in repetitione torqueri.
- 86 Testium oppositiones non omnes procedunt de consuetudine.
- 87 Exceptiones testium non omnes discutuntur in eorum inductione.

Praxis Camilli Cappuccij.

- 88 Testes omnes admittuntur cum protestatione, salvis exceptionibus.
- 89 Protestatio, salvis exceptionibus, quid operetur.
- 90 Testis quomodo examinetur, si contra ipsum graviter excipiat.
- 91 Examen testis exceptionum ponitur ad partes.
- 92 Testes nec admissi, nec exam. habentur, nisi iudex ita delibet.
- 93 Testes non debentur admitti, nisi bene discussi.
- 94 Testes non bene discussi admissi possunt praeiudicare clienti.
- Testium admissio facilis est in citatione ad dicend. contra. *ibid.*
- 95 Interrogatoria dantur ad dilucidationem veritatis.
- 96 Terminus ad facienda interrogatoria est dandus, & quomodo.
- 97 Terminus ad faciend. interrogatoria est trium dierum.
- 98 Examen sine termino ad dandum interrogatoria non valet.
- 99 Testis omisso aliquo interrogatorio debet repetti super illo.
- 100 Ampliatur etiamsi fuerint publicata atestationes.
- 101 Interrogatoria debent fieri a iudice, nisi dentur a parte.
- 102 Examen valet etiam omisso interrogatorio.
- 103 Testes sine interrogatorio examinati debent repeti.
- 104 Repetitio Testium super interrogatorio, cuius expensis fit facienda.
- 105 Testes, ut probent, debent esse iurati.
- 106 Religiosi testes debent esse iurati.
- Episcopi testes debent esse iurati. *ibid.*
- Cardinales testes debent esse iurati. *ibid.*
- 107 Iuramenti defectus non suppletur a numero testium.
- 108 Iuramentum sanari non potest in spiritualibus, & depend. a voluntate.
- 109 Testis quando probei sine iuramento.
- Iuramentum quando remitti possit. *ibid.*
- 110 Iuramentum in criminalibus debet prestare etiam principalis.
- 111 Iuramentum debet fieri talis Evangelij.
- 112 Iuramentum de consuetudine fit talis quacunque scriptura.
- 113 Iuramentum per talium fit etiam a constitutis in sacris.
- 114 Iuramentum fit sufficienter per verbalem iurationem.
- 115 Iuramentum a iure, vel a parte delatum, fit per talium.
- 116 Talium sufficit, quod ponatur in extensione iuramenti.
- 117 Testes presumuntur tetigisse scripturas ex sola talium mentione.
- 118 Pralati quomodo soleant iurare.

- 119 Examen est nullum sine citatione ad vidend.
iurare testes.
- 120 Sententia lata super depositionibus sine citatione
ad videndum iur. testes an valeat.
- 121 Sententia non est nulla etiamsi referatur ad alia
nulla.
- 122 Processus valet, consentiente parte non citata
ad vid. iur. testes.
- 123 Iuramentum debet praestari eadem die, sub qua
cadit citatio.
Citatio ad videndum iurare debet fieri pro die,
& loco certis. ibid.
- 124 Examen Testium die, & loco expresso non iur-
atorum, non valet.
- 125 Terminus ad iurandum potest à Iudice provo-
gari.
- 126 Testis iuratus in termino remiss. potest extra
illum examinari.
- 127 Examen factum die feriata an valeat.
- 128 Examen an retrotrahatur ad iuramentum in
termino à lege dato.
- 129 Et quid in termino assignato per verba praecri-
ti temporis.
- 130 Et quid in termino dato ad probandum, &
probatum habendum.
- 131 Et quid in termino dato ad probandum aper-
tissimis documentis.
- 132 Publicatio an, & quando requiratur in termino
ad examinandum.
Et quid in termino ad probandum, vel probat.
habend. ibid.
- 133 Publicatio si fiat per iudicem, vel per partem,
cur non fiat, an prauidetur.
- 134 Terminas non currit impedito.
- 135 Terminus impedito prorogari debet.
- 136 Citatio super testium iuramento, si die feriata
cedat, reuocatur.
- 137 Iuramentum fit die sequenti, si citatio cadit die
feriata.
- 138 Iuramentum testium fit etiam parte absente, &
non citata.
- 139 Examen nudum fieri potest etiam die fe-
riata.
- 140 Testis iuratus super articulis non probat dicta
extra articulata.
- 141 Iuramentum super articulis, & tota causa
quare ita fiat.
- 142 Iuramentum simpliciter de veritate dicenda ad
quid prosit.
- 143 Iurans simpliciter praesumitur iurare super to-
ta causa.
- 144 Testis quando probet dictum extra materiam
articulatam.
- 145 Ampliatur additis verbis, in forma.
- 146 Testes debent citari, & cogi ad perhibendam
veritatem.
- 147 Testes ultroinei non probant, & qui sint.
- 148 Testes ultroinei saltem sunt suspecti.
- 149 Limitatur si deponant in praesentia Iudicis, &
partis.
- 150 Citatio pro testium examine non requiritur
parte praesente.
- 151 Iuramentum simpliciter Testi à Iudice dela-
tationis valet.
- 152 Examen à Iudice factum cum simplici iura-
mento valet.
- 153 Citationis rigor in examine testium non serua-
tur de stilo.
- 154 Testes hodie simpliciter inducuntur ad examen
sine citatione.
- 155 Testis in dubio praesumitur inductus, & eius
dictum valet.
- 156 Index regulariter debet testes examinare.
- 157 Examen testium alteri difficile committat in-
dex.
- 158 Probationes sunt vires totius causa.
- 159 Examen in Curia solet committi Notario pra-
uia citatione.
- 160 Index commissarius debet cogere testes ad de-
ponendum.
- 161 Debet etiam citare partes ad videndum iurare
testes.
Debet etiam iuramenta recipere, & excep. ad-
mittere. ibid.
Debet numerum testium refrenare, interrogat.
recip. & refec. ibid.
- 162 Potest etiam punire testes.
- 163 Index à Principe delegat. in examine testium
potest alium subdelegare.
Index delegatus ab inferiore non potest subde-
legare. ibid.
- 164 Index delegatus nudus Minister, etiam à Prin-
cipe non potest subdelegare.
- 165 Examen testium potest committi Iudici, & No-
tario tantum.
- 166 Iuramentum testium, & examen de stilo No-
tarij committitur.
- 167 Examen factum à Notario, est ac si factum à
Iudice.
- 168 Commissio examinis facta Notario debet con-
stare per alia alterius Notarij.
- 169 Notario attestanti sibi commissum examen, non
creditur.
- 170 Examen valet non confitto de commissione fa-
cta Notario per alia alia.
- 171 Commissio iud. pro examine testium potest esse
penes eundem Notarium.
- 172 Examen committitur Notarijs, etiam in crimi-
nialibus.
- 173 Notarius non potest examen sibi commissum
alteri committere.
- 174 Iuramentum Notarius deferre nequit, nisi fue-
rit expresse commissum.
- 175 Commissio delationis iuramenti non fit per
praesentiam, & patientiam Iud.
- 176 Notarius sibi commissio examine, de stilo potest
dare iuramentum.
- 177 Citatio ad dicendum contra articulos quomodo,
& quando fit facienda.
- 178 Iuramenti locus debet expresse in citatione.

- 179 *Verba super articulis, tota causa, & testium*
affirmatione, quid importent.
- 180 *Intimatio pro admissione articulorum, commissio*
ne examinari, & recep. iuram. quomodo
formanda.
- 181 *Examen quomodo perfici debeat.*
- 182 *Testes an, & quando recipiantur super articu-*
lis non admittis.
- 183 *Testis an dictum suum possit corrigere in*
examine.
- 184 *Præcipue si testes sint presentes.*

61 **Q** Vando verò probationes sunt faci-
ciendæ per testes, debent articuli
62 produci parte citata, iuxta for-
mula testium edi, vt Bald. & Felin. in c. per
63 tuas extra de testibus. Alias si enim esset nul-
lum examen nisi quando iuncta glos. C. de test.
c. 2. ubi glos. extra eodem tit. & in vtroq. DD.

64 Præcipue in criminalibus, si in quibus
testes nullam fidem faciunt, neque ad sen-
tentiam, neque ad torturam, Bstr. Aretin.
& alij in cap. qualiter, & quando debet extra
de accus. Clar. quasi. 1. 1. vers. item quaro. Po-
65 test enim pars multa si opponere contra
personas testium, per quos repellentur, &
nullam fidem merebuntur, vt puta si fue-
66 rint Procuratores si Aduocati, sollicitato-
res, vel Iudices in causa Aduersarij, & si-
milis, de quibus latè per glos. Gemin. & alios
in cap. Romana de testibus. Rot. dec. 11. & 12.
67 tit. eodem, quod si sint inimici, vel Iudzi
contra Christianos c. Iudai extra de testib.
68 præterquam in certis casibus, quos si re-
fert Felin. ibidem, & Affili. dec. 314. Ex-
69 communicati, si qui ab omnibus repellun-
tur, sed aduertendum est, quod isti etiam
impetentes, & non petentes absolutio-
nem, si possunt absolui ad istum effectum,
70 & possunt testificari, Franc. in cap. ad hæc
quantum num. 8. extra de appell. Est etiam,
71 speciale in causa hæresis, quod Iudex pos-
sit suppressere parti nomina testium, dū-
modo totam Episcopo, vel alia egregia si
72 persona publicentur. cap. fin. de heret. in 6.

73 Limitatur ista si conclusio, quando pars
est præsens, quia talis præsentia si supplet
defectum citationis, & hinc est, quod in
74 criminalibus si confrontatio testis cum reo
habet vim citationis Clar. q. 45. vers. sed in
proposito, & Guazzin. defens. 20. c. 21. fol. 317.

75 Similiter secundo, quando testes si sunt
recipiendi super morte, vel absentia alicuius,
in ciuilibus, quo casu extrajudiciali-
ter induci sufficiunt, licet ex eorum de-
76 positionibus si iudicari non possit, nisi parte
prius legitime citata, Felin. in cap. in no-
mine Domini, extra de testibus. Abb. & Felin.
in cap. quoniam frequenter extra, vt lit. non cō-

test. Festr. lib. 6. cap. de testib. in prius. fol. 164.
Rom. singul. 768.

Limitatur tertio, quando esset timor
mortis, vel absentie testium, vel terribili-
tatis si Aduersarij, qui non patitur se cita-
78 ri, Felin. in d. cap. quoniam frequenter & tunc
solent examinari præstito iuramento si ve-
79 ritatis dicendæ, & de futura absentia,
quodque eorum depositiones non publi-
cabunt, sed deinde in omnem euentum si
80 superueniant, debent si formiter examina-
ri, alias nullam fidem faciunt, licet dent
magnum fumum, Felin. post alios in d. cap.
quoniam frequenter. Vestr. d. cap. fol. 164. &
segg.

81 Limitatur quarto, de consuetudine in
criminalibus, quando proceditur contra
contumacem, recipiuntur enim testes in-
distincte, absque citatione partis. Abb.
conf. 61. num. 9. vol. 1. & conf. 45. vol. 7.

82 Sed tamen si quodcumque reus com-
pareat ante sententiam, testes repeti de-
83 bent ipso citato, & debent si in repetitione
seruari omnes solemnitates, quæ sunt ser-
uandæ in examine, quia alias testes non
84 probant, Clar. d. q. 1. vers. item quaro. si In-
tantum quod testis, qui sine tortura si prin-
85 cipio non debuisset examinari, si si exa-
minatur cum tortura parte non citata,
debet in repetitione iterum torqueri, alias
non probat, Clar. in d. vers. item quaro. &
vers. ceterum, & segg.

86 Limitatur quinto, illud quod dixi si de
oppositionibus contra personas testium,
vt non procedat de consuetudine: nam si
omnes exceptiones in eorum inductione
87 discuterentur, lites si nimis protraheren-
tur in longum, & retardarentur processus;
88 & hinc inoleuit stulus omnes si admitten-
di, vt dicam tit. de confidens. cum pro testa-
tione, saluis exceptionibus & c. & ista pro-
89 testatio operatur, quod si adsit aliqua
euidens exceptio, dicta admissio resolu-
tur. Si autem in eorum productione op-
90 ponatur aliqua exceptio si releuans, tali
casu Iudex cantus solet mandare exami-
nari saluis exceptionibus & c. vt supra, &
vltius etiam mandare poni ad partes:
91 & si tali casu, nec censetur admissi, nec
examinati, donec Iudex deliberet, an ve-
92 lit si illos admittere. Vestr. d. cap. de testib.
fol. 164. & circa hoc cauti Procuratores
93 bene aduertunt si ne Iudex illos admit-
tat, antequam fuerint discussæ exceptio-
nes, propter quas non debebant admitti,
94 secus enim, cum illorum admissio cum si
citatione ad dicendum contra, sit facilis,
inferretur clienti præiudicium irrepara-
bile. Et quia de stilo etiam dantur Inter-
95 rogatoria ad diuicidationem si veritatis
super

super quibus testes sunt examinandi; Ideo
 96 parti, contra quam fit examē, assignatur
 terminus competens ad illa faciēda, &
 danda iudici, vel in actis arbitrio iudicis,
 97 qui vt plurimum ꝑ solet esse trium dierū,
*vt in Romana societatis 19. Iunij 1626. co-
 ram b.m. Remboldo dec. 672. tom. 3. p. 4. re-
 cent.* & si testes examinantur non dato ter-
 98 mino ꝑ ad dandum Interrogatoria, ꝑ-
 ferri, si fuit petitus cum copia articulo-
 rum; non probant, *Pur. dec. 10. de testibus.*
 Sunt enim maxime importantia, ita quod
 si in tali examine omittatur aliquod In-
 99 terrogatorium, testis ꝑ debet repeti super
 100 illo, etiamsi fuisset ꝑ deuentum ad publi-
 cationem attestationum, *Farin. q. 73. nu. 6.*
Seraf. dec. 702. nu. 4. Ludouif. dec. 331. n. 17.
 101 & 22. & dec. 351. num. 46. Et si pars ꝑ non
 dat interrogatoria, debet Iudex ex officio
 illa facere secundum Textum in cap. per tuas
 extra de testib. glos. & Gemin. in c. presentium
 in verb. Interrogatorio cod. tit. in 6. Vestr. d. c.
 fol. 164. hoc tamen in Curia non practica-
 tur, quia illorum omisso in testibus non
 102 reddit examen nullum, licet ꝑ debeant repe-
 peti *Ludouif. vbi supra.*

Si autem dubitatur, cuius expensis sit
 103 faciēda repetitio testium ꝑ super inter-
 rogatorijs, si absque illis fuerint examina-
 ti, procedendum est cum distinctione: scilicet
 104 cet, quod, vel examē ꝑ subiacet nullitati ex
 parte examinantis, & tunc repetitio debet
 fieri sumptibus ipsius: vel potius examen
 per ipsum fuit valide factum, & tunc quia
 culpa venit ex parte citati ad dandum
 Interrogatoria, quia illa non dedit, tunc
 qui talia Interrogatoria dare neglexit, te-
 nebitur ad expensas repetitionis, & re-
 conductionis, & ita quotidie practicitur
 ad tradita per Rot. in Bononiē de Manzolis
 19. Nonembris 1623. corā R. P. D. Rembol-
 do, hoc firmans in materia recognitionis
 Iurium in folio.

105 Testes vltcrius ꝑ debent esse iurati *li iuris*
iurandi C. de testib. Ludouif. dec. 39. quod
ampliat

106 Priuò, etiamsi testes sint ꝑ Religiosi,
 Episcopi, vel Cardinales glos. & Abb. in cap.
 eum olim extra de prinil. & add. ad Vestr. lib. 6
 de test. n. 40. fol. 176.

Secundò, vt etiam numerus testium non
 iuratorū nō suppleat defectum iuramen-
 107 ti; etiamsi ꝑ mille essent, *Cror. de testib. p. 7.*
n. 1. C. fal. conf. 294. num. 33. lib. 2. Mascard.
conclus. 1361. num. 9.

Terriò, vt in spiritualibus, & alijs, quæ
 108 à mera voluntate partium non pendent, ꝑ
 Iuramentum sancti non possit cap. tuis ex-
 tra de testib. vbi glos. & Felin. indicat, quan-
 109 do dictum ꝑ testis probet sine Iuramento,

& quando remitti possit.

Quartò, vt in criminalibus non solum
 110 testis, sed etiam principalis debeatur ꝑ iura-
 re de veritate dicēda, *Bart. in l. inter om-
 nes. §. esse, & §. fin. ff. de iura. in l. 1. vbi etiā*
Bald. not. C. de iurand. calum. Afflitt. dec. 191.
num. 8. & Felin. in d. cap. tuis.

111 Debentque iurare ꝑ non propositis, sed
 tactis Euāgelijs. cap. hortamur. 3. q. 9. vel
 112 quauis alia scriptura, prout fit de ꝑ cōsue-
 tudine *Felin. in cap. Fraternitatis extra de te-*
 113 *sib. & in d. cap. tuis.* Etiamsi ꝑ sint consti-
 tuti in Sacris Car. in Clem. constitutione de
 114 elect. Licet enim realiter in iuramentis ꝑ
 115 sufficiat verbalis iuratio. In delatis tamen
 à iure, vel à parte, requiritur tacitus, de
 quo tactu sufficit, quod fiat mentio in ex-
 116 tensione Iuramenti, ꝑ facta per Notarium,
 quamuis alijs non constaret de eo, quia
 117 hoc casu ꝑ præsumitur testes eas tetigisse,
 glos. in Clem. 1. §. porro de heret. *Felin. in d. c.*
tuis, & d. cap. fraternitatis.

118 De stilo tamen, Prelati, ꝑ & alij consti-
 tuti in sacris iurant propositis tantum,
 non tactis scripturis, & ponendo manum
 ad pectus *Authent. sed Index. C. de Episco-*
pis, & Cler. cap. fin. extra de Iur. cal. Vestr. de
testib. d. fol. 164.

119 Debet vltcrius ꝑ pars citari ad videndū
 iurare testes, quia alijs nihil probarent,
 tamquam nulliter examinati *l. si quando C.*
 120 *de testib. c. in nomine Domini ꝑ extra cod. tit. &*
Ludouif. dec. 268. & §. 18. Licet sententia
 lata vigore dd. depositionum non sit nul-
 121 la, quia ꝑ quando sententia refert se tacite
 ad acta, in quibus est error, non est nulla
 122 *Alex. conf. 59. vol. 3. & Afflitt. dec. 28. in pr.*

Si etiam pars consentiat, quod dictum
 123 testis valeat, quamuis ꝑ non fuerit cita-
 ta ad videndum illum iurare, processus valet.
Guidopap. dec. 216.

Debet etiam iurare eadē die, pro qua
 123 fuerunt citati ad iurandum, citata tamē
 parte aduersa pro eadem die, & certo loco
 ad videndum iurare *Abb. in d. cap. fraterni-*
 tatis. *Salic. in l. generaliter. §. eisdem C. de*
reb. cred.

124 Itaque ꝑ si in illa die, & loco nō iurant,
 eorum dictum non valet, nisi ꝑ Iudex ex
 125 benignitate terminum proroget, *Ror. dec.*
15. de resit. in nou. Felin. in d. cap. in nomine
Domini in fin.

126 Potest quidem ꝑ testis iuratus in termi-
 no, etiā vigore remissoriz examinari post
 terminum, cū depositio retrahatur ad
 diem Iuramenti, *Ror. dec. 3. de resit. in nou.*
dec. 26. de probat. in antiq. Bisignet. decif. 1. de
resit. Vestr. lib. 6. cap. fin. fol. 233.

127 Idem etiam si testis ꝑ fuisset iuratus die
 non feriata, valet examen, si deinde exa-
 mina-

minaretur die feriata, quia retrahitur,
128 *Guidopap. dec. 125.* Præterquā in quatuor ꝑ
calibus. Primo in termino dato a lege. Se-
129 cundo in termino assignato ꝑ per verba
præteriti temporis, puta probauit. Ter-
130 tio in termino dato ad probandum, & ꝑ
probatum habendum, præcipue si additur
verba, per omne genus probatorium.
131 Quarto in termino ꝑ dato ad probandum
apertissimis documentis, vt latè *Felin. in*
cap. licet causam, de probat.

Imo secundum aliquos, si fuisset præ-
132 fixus terminus ꝑ ad faciendum illos exa-
minare, vel probandum, & probatum ha-
bendum, requireretur non solum examen,
133 sed etius ꝑ publicatio, præterquam si non
fuerit per Iudicem, vel per partem, cum
134 impedito non currat terminus, vel saltem
135 prorogari debeat, iuxta not. in cap. cum *Ber-*
tolus extra de re iud. Gemin. in cap. 1. §. si quis
2. de except. in 6.

Si etiam citatur pars ad videndum iu-
136 care testes, & citatio ꝑ cadat in die feria-
ta, licet de Iure requiratur noua citatio,
137 de stilo tamen testes possunt ꝑ iurare die
sequenti, absque alia citatione, etiam par-
138 te ꝑ absente *Guidopap. dec. 541.*
139 Attamen ꝑ nudum examen potest fieri
die feriata, etiam in honorem Dei *glos. 1.*
& ibi Cardin. 2. de off. deleg.

140 Et quia testis ꝑ iuratus super articulis,
si deponit aliquid extra articulata, non
probat, ideo cauti Procuratores faciunt
141 illum ꝑ iurare super articulis, & tota cau-
sa, vel simpliciter de veritate dicenda, ꝑ
142 quia tunc præsumitur iurare super ꝑ tota
143 causa, & eius dictum valet, etiam ꝑ quod
deponat extra materiā articulata, *Bar-*
tol. Alex. & Ios. in l. si duo. §. idem iubemus,
ff. de iur. iur. Felin. in cap. de testib. extra de
144 *testib. si ꝑ præcipue addantur verba, in for-*
ma. Ludouic. dec. 453.

145 Testes etiam de ꝑ Iure, debent citari, &
cogi ad perhibendum veritatis testimoniu,
147 quia secus, dicerentur vitroni, & eorum ꝑ
dicta nihil valeret cap. statutum §. fin. vbi
Gemin. de rescript. in 6. toto tit. extra de testib.
& per auctent. rogati eum ibi not. C. de test.
149 vel saltem efficerentur suspecti, nisi ꝑ
deponerent in præsentia Iudicis, & par-
150 tis, quia tunc ꝑ non requiritur citatio. *L.*
151 *demq. est dicendum, si Iudex simpliciter ꝑ*
deferret Iuramentum testi, & eum exami-
152 naret, & ꝑ valeret examen, *Felin. in d. cap.*
in nomine Domini, extra de testibus.

153 De stilo tamen ꝑ rigor citationis non
154 seruatur, sed sufficit eos inducere ꝑ simpli-
citer, *Rot. dec. 22. de testib. in nou. l. est. d. cap.*
de testib. fol. 164.

Et si non appareat ex actis, testem fuisse

155 citatum, vel inducendum, ꝑ præsumitur in-
ductus, & eius dictum sustinetur, vt *Fel.*
in d. cap. in nomine Domini.

156 Regulariter etiam Iudex ipse debet
testes examinare *l. solum iuncta glos. C. de*
testib. Bald. in cap. si quis testium extra eodem tit.
Et facilius, quicquid aliud committent.

157 dum et alteri, ꝑ potius, quam exami-
158 nentium, cum in probationibus ꝑ consistat,
tota vis causæ, vt inquit *Gemin. in cap.*
presentium, §. testes num. 9. de testib. in 6.

159 Potest tamen ex legitima ꝑ causa com-
mitti examen Notario, vt de stilo seruatur
in Curia, præuia citatione ad videndum
committi iuramentum, & examen Nota-
rio causæ, vt *l. est. d. cap. 1. quem reicit*
Di. Gratiosus de mod. & res. citand. titulo 2. de
cit. probat. form. l. 4. §. 5. & committi.

160 Et quando committitur ꝑ alteri Iudici,
ille cui committitur, debet cogere tes-
tes ad deponendum, citare partes ad vi-
161 dendum ꝑ illos iurare, iuramenta recipi,
exceptiones admitti, numerum testium
retrahenti, interrogatoria recipi, et si opus
162 reuocari, & etiam puniri ꝑ testes, *glos. 1. in*
Glem. 1. de off. delegat.

Si autem examen testium delegetur à
163 Principe alicui Iudici, ꝑ poterit ille, tam-
quam à Principe Delegatus alium subde-
legare: secus si delegetur ab inferiore, vel
164 Delegatus ꝑ sit nudus Minister, etiam si
delegatur à Principe. *Clem. 1. vbi glos. 1.*
& Card. de off. deleg.

165 Er non solum Iudici committi ꝑ potest
examen testium, sed hoc potest etiam fieri
Notario, vt supra ex cap. si qui testium,
& cap. Mulieres de Ind. in 6.

166 Immo de stilo ꝑ indistinctè Iudices cō-
mittunt examen testium, & receptionem
Iuramenti Notarijs, *Felin. in cap. causam*
extra de testib. Vestr. d. cap. de testib. fol. 164.

167 Et hoc examen ꝑ valet, ac si fuisset fa-
168 ctum à Iudice, dummodo per acta ꝑ alteri-
us Notarij constet de Commissione,
quia Notario attestanti, sibi fuisse com-
169 missum ꝑ examen testium à Iudice, non
creditur, *DD. in cap. quoniam contra*
de probat. Afflict. dec. 17. Guidopap. dec. 1. 26.
& dicam tit. de Notar. & fid. Infr.

170 Sed hoc non ꝑ seruatur de consuetudi-
ne, neque auditur opponens de tali nulli-
tate ex hoc capite, quod de commissio-
171 ne Iudicis aliunde non constet: & ista cō-
suetudo cōmittendi examen notarijs, ser-
172 uatur absque cōtrouersia, etiam in cri-
minalibus. *Clar. q. 55. vers. ceterum. Guaz-*
zius. tom. 1. cap. 6. num. 2. fol. 15.

173 Non tamen possunt ꝑ Notarij, quibus
à Iudice fuit commissum examen, com-
mittere vices suās alijs Notarijs, *Franc. in*
cap.

cap. cum causam nram. 15. extra de appell.

- 174 Et de iatio Iuramenti, † debet expressè committi, alias Notarius de Iure non potest illud deferre, neque sufficeret præsentia; & patientia Iudeis *Bart. in l. videamus §. deferre. ff. de iur. iur. Fel. post alios in c. suis in fine extra de testibus.*
- 176 Licet de filio Notarius, cui † examen committitur, possit, etiam absque speciali commissione Iuramentum testis recipere, *Put. dec. 8. de restit.*

- Et ad fugiendos circuitus, quando sunt producendi articuli, vt aliis diximus, sit citatio ad dicendum contra articulos in actis factò datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario causæ examen, & receptionem Iuramentorum testium in forma: & postquam commissum † fuerit, videndum coldem testes iurare, in eorum, vel Notarij domibus, aut vbiicumque reperti fuerint, tam super articulis, quam tota causâ, & super eorum affuturione, & postquam iurauerint dandum Interrogatoriis, & conducendum interpretem, quatenus dare, & conducere, intendat, per totam illam, & tot sequentes dies &c.
- 177 producendi articuli, vt aliis diximus, sit citatio ad dicendum contra articulos in actis factò datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario causæ examen, & receptionem Iuramentorum testium in forma: & postquam commissum † fuerit, videndum coldem testes iurare, in eorum, vel Notarij domibus, aut vbiicumque reperti fuerint, tam super articulis, quam tota causâ, & super eorum affuturione, & postquam iurauerint dandum Interrogatoriis, & conducendum interpretem, quatenus dare, & conducere, intendat, per totam illam, & tot sequentes dies &c.

- Et ne miremini si in ista formula citationis addo † verba, super articulis, tota causâ, & super eorum affuturione: hoc facio, quia factus senior, inueni non esse omnino inutilia, propter casus contingibiles, quia ex supradictis si deficerent, & veniret casus, quod in formâ articulos nō apponerentur dicta verba, super illis, & tota causâ, vel quod testes affuturi essent examinandi, pars posset opponere testes deposuisse extra articulata, vel non fuisse commissum Iuramentum, nec potuisse iurare super affuturione, prout superius consideratum fuit. De intimatione pro admissione articulorum, commissionis † examinis, & receptionis Iuramentorum, & quomodo sit procedendum † ad perfectionem examinis, dicemus infra.

- Aduertendum tamen puto, quod ali. quando, etiam testes recipiuntur super articulis non admissis, vt si sint affuturi, vel articuli sint de Iure dantis, & termini substantiales fuerint seruati, *Rot. dec. fin. de seques. posses. in fin. in nou. & dec. 511. de testib. in antiq. Vestr. d. lib. 5. cap. de artic. admif. fol. 137.*

- 183 Quando † autem testis possit corrigere dictum suum in examine, dicit *cap. præterea cum ibi. not. extra de testib. Rot. dec. 19. de testib. in nou. & hæc de plano † procedunt, quando testes sunt presentes. Et hæc pro nunc sufficiant, quando probationes sunt faciendæ per testes in Curia.*

De examine testium extra Curiam

Artic. V.

- 185 Remissoriales dantur pro examine extra Curiam.
- 186 Testes extra Curiam examinantur per remissorialem.
- 187 Remissoria hodie expeditur sub paruo sigillo.
- 188 Remissoria à Rota conceditur absque commissione in omni instantia, & causa.
- 189 Auditor Rota non potest sine consensu aliorum remissoriam dare.
- 190 Remissoriam an possint dare facultatem concedendi. An partes possint dare facultatem Auditori S. Rota concedendi remissoriam.
- 191 Commissio pro remissoria quando peti debeat, & quibus clausulis detur.
- 192 Dilatio in remissoria est iudicij arbitraria.
- 193 Dilatio in remissoria, est sæpe deneganda.
- 194 Clausula, Dummodo materia sint reuelantes solet addi in remissoria.
- 195 Remissoria non conceditur sine reuelantia materie.
- 196 Citationes pro obtinenda remissoria, remissorie sunt.
- 197 Remissoria debent peti post litis contestationem.
- 198 Remissoria petuntur ante ser. ser. ad articulandum in causa beneficiaria, & profana.
- 199 Vel saltem sit citatio contra articulos, ad probationem in Curia, & extra.
- 200 Remissoria post conclusionem in causa non conceduntur.
- 201 Termini substantiales, quando sint seruandi à Procuratoribus in causis.
- 202 Procurator caueat à suspitione calumnia, & causas protrahendi.
- 203 Termini substantiales, quando seruentur in Rota.
- 204 Remissoria datur in profanis in quacunque instantia.
- 205 Remissoria datur in beneficiabilibus in tertia instantia tantum.
- 206 Declaratur dari in prima, & secunda, si renuncietur appellacioni.
- 207 Prærogatio termini in remissoria est communis utrique parti.
- 208 Remissoria sæpe denegatur, etiam si testes valde dissent.
- 209 Remissoria negatur, si subsit suspicio calumnia.
- 210 Remissoriam petens, quid iurare debeat, vt obtineat.
- 211 Remissoria non datur, nisi detur sumus boni iuris.
- 212 Remissoria in criminalibus non datur, si testes ad Iudicem accedere debeant.
- 213 Notarius in civilibus transmittitur ad personarum egregias.
- Examen personarum egregiarum fit in eorum domibus. *ibid.*

- Notarius in criminalibus non transmittitur ad
personas egregias. ibid.
- 113 Examen senis, infirmi, & mulieris honesta
ubi fiat.
- 114 Examen testis magnæ qualitatis quomodo fiat.
- 115 Remissoria concedi potest ab Inquisitore, d. Prin-
cipe in criminalibus.
- 116 Remissoria datur quando testes sunt extra ter-
ritorium Iudicis.
- 117 Littere subsidiaria quando, cui, & ad quid di-
rigantur.
- 118 Remissoria in criminalibus non datur, nisi ex
magna causa.
- 119 Testis quando debeat omnino personaliter ad
Iudicem venire.
- 120 Remissoria in criminalibus reo facilius, quam
fisco datur, & instigatoribus.
- 121 Remissoria datur pro capiendis indicij, dato su-
maximis.
- 122 Remissoria dirigi debet ordinarij iudicibus
non suspectis.
- 123 Remissoria in civilibus negatur ad probandum
crimen, vel quid simile.
- 124 Remissoria ad prob. attentata, spoliū, & se-
questri violationem, negatur.
- 125 Limitatur si in predictis daretur maximus su-
mus.
- 126 Remissoria in incidenti criminali non denega-
tur.
- 127 Remissoria conceditur quando spoliū est in
ventre petitionis.
- 128 Remissoria datur ad excludendum attentata, &
spoliū.
Remissoria datur ad repellendum testes exami-
natos. ibid.
- 129 Declarantur predicta, si alior aliquatiter non
probavit, vel non potest probare.
- 130 Remissoria non datur ad consequendum aliquem
in crimine.
- 131 Remissoria an datur ad prob. excep. dilatorias,
& incidentia.
- 132 Remissoria an datur pro probandis articulis per
Instrumenta.
Remissoria datur ad recognoscendum sigilla, &
Notarium. ibid.
- 133 Remissoria negatur, si fuit semel decretū, ex-
pedita, & presentata.
Remissoria negatur, si fuit causa in partibus co-
gnita in prima instantia. ibid.
- 134 Ampliatur etiam si petatur super novis articu-
lis de iure dantis.
- 135 Remissoria frustra datur, si probanda potuer-
unt probari.
- 136 Remissoria in legitime impedito, & quis dicitur
talit.
- 137 Remissoria impedito, denno est concedenda.
- 138 Appellatio non potest dari a decreto remissoria.
- 139 Iudex expedit remissoria an possit ad ulte-
riora procedere.
- 140 Remissoria similiter est etur habere manū Papa
Praxis Camilli Cappucci.

- 141 Limitatio hodie etiam in remissoria per Ro-
tam expedita: & quare.
- 142 Remissoria extra Rotam per Signaturam &
plumbo dispensatur.
- 143 Iudex remissorius qualiter procedere debeat
in executione.
- 144 Terminus remissoria prorogatur nitata parte.
- 145 Terminus ad probandum remissoria prefigi-
tur nequeat reportare processum.
- 146 Terminus predicto elapso, instans absolutus &
molestationibus.
- 147 Remissoriarum materias quoniam tractantur.
- 148 Examen testium est praei declarandum, an
velit acceptari.

Q Vando verò testes sunt examinandi
extra Curiam, datur littera remis-
soriales, de quibus dicam titulo
particulari.

Dantur littere remissoriales, per quas Iu-
dices nostræ & Rom. Curie committunt,
& subdelegant vices eorum in partibus,
aliquibus, qui loco ipsorum testes exami-
nent iuxta formam c. presentium de test. in 6.
ubi Gemis. fuse tractat de materia.

187 Olim littere solebant expediti sub plum-
bo, propter regulas Cancellariæ. Hodie
verò expediuntur sub parvo sigillo Iudicis
Vestr. lib. 1. c. de off. contradi. in fin. fol. 14.

Et si causa pendet in Sacro Rotæ Audi-
torio, possunt illi DD. Auditores eas in-
188 quacumque causa, & instantia absque
alia commissione concedere: & si essent
Iudices ordinarij, vigore favocemiana, &

189 Bullæ Py IV. alias indicatur, & non sine
consensu aliorum Coauditorum. Sed si
partes vellent dare facultatem illas con-
cedendi soli Auditori, qui Iudex reperitur

190 deputatus, vel si causa penderet extra Ro-
tam, coram alio Iudice delegato, solebat
191 antiquitus peti Commisso, quæ indi-
stincte concedebatur cum clausula, arbi-
trio Iudicis. Tum & quia remissoria ha-
bet annexam dilationem, quæ semper est

192 arbitraria Iudici Cassid. dec. 3. de dilat. & estr.
lib. 6. cap. de remiss. ad par. fol. 180. Tum &
193 etiam quia in multis casibus venit deneganda,
vel dicemus infra, & solebat etiam

194 addi & alia clausula, dummodo materiæ
195 sint relevantes, quia & si materiæ non essent
relevantes, tales littere non conceduntur
hæc tamen fusiō infra tit. de remissoria.

196 Citationes etiam & necessaria pro ex-
obtinenda sunt penes Vestr. lib. 3. cap. de ter-
min. obseru. in artic. remiss. fol. 120. & mo-
dernis repositis apud D. Gratiosum Vestr.
tum de mod. & rat. citand. par. 2. dicitur. pro-
batoris formul. 15. & commissio hodie re-
cessit à Curia, & remissoria conceditur ab-
que commissione, vigore facultatum Iudicibus

- etibus, Communiarij cohabitabant à Pio IV. *conflit. 59. & Paul. V. confl. 7 lib. 4. c. 5. 11.*
- 197 Debeat scire, ille ꝑ peti. postlitin. contestationem. *Rot. dec. 37. de testib. in antiq.*
- 198 & antequam hoc testetur, acriter minus ꝑ ad articulandū, siue causa sit beneficiālis, siue profana, vel scilicet ante dictum terminum
- 199 ad articulandum, debet ꝑ. pers. citari ad dicendum contra articulos, ad probandum in Curia, & extra ꝑ. post conclusionem enim
- 200 non possunt ꝑ. de lure concedi, quia censetur sententia omniū probandi-
bus. *Cassad. dec. 2. de arbit. Vestr. lib. 6. cap. de remiss. ad par. fol. 185.*
- Et ideo hac de causa cauti, & solertes
- 201 Procuratores nunquam, vel raro ꝑ. sunt terminos substantiales, nisi prius re mada-
re perspecta, & cognita de viribus proba-
tionum in actis factarum, sed semper se-
lent dñi terminos servare, postquam vide-
rent, etiam promissis disputationibus, alio
non indigere, vel aliud probare non pos-
set hoc ꝑ. tamen accurate, & prudenter, ne
prebet suspensionem calumnie, & malum
odorem protrahendi, & sic praticatur in
Rota, ubi tales termini servantur, postquā
203 causa fuit ad ꝑ. satisfactam disputatā, &
quando per DD. factō verbo Rota plene
mandat causas expediri.
- Differentia autem inter causas pro-
204 nas, & beneficiales in hoc consistit, ꝑ. quod
in profanis conceditur remissoria in qua-
cunque instantia, in beneficiālibus vero
inertia tantum, & si conceditur in pri-
205 ma, vel secunda, sit solum, quando ꝑ. pars
recurrat appellatōem. *Cassad. dec. 3. de dilat. Vestr. d. cap. fol. 183.*
- Si quēq. terminus præfixus in remissoria
206 habitus non perfectus ꝑ. probationibus
protrahatur, vel datur alius breuior, ista
protrago est communis utrisque parti,
Lproinde C. de tempor. in integr. resit. *Vestr.*
d. fol. 183.
- 207 In multis tamen ꝑ. casibus, quamvis tes-
tes sint in partibus longinquis, denega-
208 tur remissoria, & sic limitatur ꝑ. prima
conclusio. Primo, quando subest suspicio
calumnie. *Rom. conf. 373. Felin. in cap. de ca-
sere. extra de re iud. & Rota passim.* & hinc
ostendit petens, debet iurare non adesse,
209 animam ꝑ. fraudandi Aduersarium, sed
quia credit non probata probare posse, &
210 vitiosus debet dari sumus boni Iuris ꝑ. pe-
titis remissoria, puta per productionem
examinis testis in partibus ad perpetuam
rei memoriam, ut mouet *Cassad. d. dec. 3. &*
Vestr. d. fol. 185.
- 211 Secundo in causis ꝑ. criminalibus, in-
quibus testes debent venire ad presentiam
Iudicis, *Auth. apud eloquentissimam, cum ubi*
- not. C. de test. *infra, gloss. in Glor. 2. in verb.*
ciuili de off. deleg. Vestr. de testib. 182. & 187.
- 212 Ideo licet in causis ciuilibus soleat trā-
smitti Notarias ad personas ꝑ. egregias, ut
in corā domibus examinentur, ut vult *test.*
in l. generaliter 5. ult. ubi *gloss. C. de Iurjur.*
213 Et testatur Rota in *M Clementina nullitatis pro-*
fessionis prima Iuni 1650. eorum Illustrissimo
Rojas interuenientes, secus tamen est in
criminalibus Clar. q. 26. vers. aduerte. &
declara. null. ꝑ. sine legitime impediti, quia
scilicet sunt senes, infirmi, debilitati, & ho-
mine mulieres. *Clar. ibidem, & Rot. dec. 9. de*
Iud. in non.
- 214 Posset etiam esse ꝑ. talis qualitas testis,
quod propter dignitatem ad eum mitte-
retur Notarius, & ideo
- Hec limitatio sublimitatur. Primo in-
215 Principe, & Inquinoribus ꝑ. hereticis praui-
tatis, qui etiam in criminalibus remis-
sorias concedere possunt, *Specul. in tit. de*
test. 5. nunc trātinando. Clar. d. quest. 26. vers.
unum scias ꝑ. test. lib. 6. cap. ult. fol. 182. &
Felin. in cap. cum causam de test.
- 216 Secundo saltē de consuetudine, ꝑ. quan-
do testes sūt absentes, & extra territorium
Iudicis, quia bene datur remissoria, seu li-
teræ subsidiariz directæ Iudici, in cuius
territorio ꝑ. testes repetiuntur, ut notant
217 *Bartol. Ancar. & alij in cap. constitutus extra*
de fideiuss. Felin. in cap. cum causam. Debet
tamen tunc adesse ꝑ. magna causa, &
218 quod veritas aliter haberi non possit, *Alciat. conf. 462.* & si nihilominus lubellet cau-
219 sa, propter quam ꝑ. Iudex vellet videre,
& per se ipsum examinare testem, debet
non obitante quacunque distantia ad eum
persona iret venire, ut dicit *Clar. d. q. 26.* Et
220 quando in criminalibus de iure ꝑ. danda
est, facilius datur Reo, quam fisco, & in-
221 stigatoriis, quibus nunquam ad partes
danda est pro capiēdis indiciis, nisi prius ꝑ.
habito sufficienti fumo criminis, aut indi-
222 cibus sufficientibus, ut mandas Reformatio
Paule V. tit. 15. de A. C. debetq. dirigi Iu-
dicibus ordinarijs, ꝑ. dummodo non sint
suspecti, ut in *Reform. trib. facta per Piam*
IV. & diuina Paulum V. saepius indicatas.
- 223 Tertiō limitatur principis conclusio,
de concedenda remissoria, ut non proce-
dat ꝑ. in causis ciuilibus, quando petitur
ad probandum crimen, vel aliud quod fa-
piat delictum. *Pur. dec. 18. de dilat.* & ideo
224 ad probandum ꝑ. spoliū, attentatā, &
violationem sequestri, denegaretur, cum
hæc sapiant delictum, ut inquit *Pur. dec.*
10. de appel. dec. 3. de probat. in antiq. nisi
225 daretur ꝑ. maximus fumus spoliij, attenta-
torum, & violationis sequestri, *Cassad. des.*
fin.

- fin. de sequestr. poss. & fruct. dec. 3. & 4. de di-
 126 lat. Aut presentium ꝛ crimen non intentat-
 tur principaliter, sed incidenter, sicuti
 quando spolium venit in ventre petitorij,
 127 tunc non concederetur ꝛ remissoria ad il-
 lud probandum, *Pnt. dec. 1. de dilat. Vestr.*
d. cap. de remiss. fol. 122.
 128 Ad excusandū verò, vel excludendum ꝛ
 attentata, & spolium, repellendum que tes-
 tes examinatos, indistinctè conceditur,
 129 secundum *Cassid. dec. 4. de dilat. Afflic. dec.*
351. Vestr. lib. 8. cap. ut lit. pend. fol. 271.
 130 Dummodo pro parte Actoris ꝛ aliqua-
 liter probata non fuissent, vel incontinē-
 ti probari non possent, quia tunc denega-
 retur, ne videretur concedi ad ꝛ confouen-
 dum illum in suo crimine, *Cassid. dec. 2. de*
dilat. Vestr. lib. 6. cap. de remiss. ad par. fol. 180.
 131 Quarto neque datur, pro probandis ꝛ
 exceptionibus dilatorij, alijque incidenti-
 bus, nisi sint peremptoria, ut puta si di-
 132 catur testes fuisse corruptos, vel pro
 probandis articulis solummodo per Instru-
 133 menta, secus si per Instrumenta, & testes,
 vel ad recognoscendum sigilla, & Notariū
Rot. dec. 6. de probat. dec. 17. de testib. in non.
dec. 44. eodem in antiq. Vestr. eodem c. fol. 189.
 134 Quinto, quando fuit semel ꝛ decreta,
 expedita, & presentata, vel causa fuit in
 prima instantia cognita in partibus, etiā
 135 si super ꝛ nouis tantum articulis de iure,
 dantis peteretur, quia cum potuerit petēs
 in partibus, ꝛ semel probanda, probare,
 frustra amplius cōceditur remissoria, *Rot.*
dec. 16. de testib. in non. Nisi ille fuisset legi-
 136 timè impeditus, ut puta sacro ꝛ Iudicis,
 vel Aduersarij, vel quia testes noluerunt
 137 deponere, cessaretque suspicio calumniæ,
 tunc enim denuò etiam ꝛ concederetur
Egid. conclus. 431. in causa, & 625. si habuit.
Pnt. dec. 4. de dilat. Vestr. d. cap. fol. 184.
 Si igitur tempore debito, & pro mate-
 138 rijs releuantibus remissoria ꝛ decernatur,
 ab hoc decreto non datur appellatio, &
 postquam bullata fuit, si fuit forte con-
 139 cessa prout Commissione, non potest su-
 dex, ꝛ etiam quod partes illi renuencient,
 absque noua cōmissione ad vteriora proce-
 140 dere, quia Papa ꝛ censetur appouisse
 manum, secundum ea, quæ dicit *Rot. dec. 4.*
de testib. in non. Licet hodie, hoc non ꝛ oc-
 141 currat, præsertim in Rotā, quia illius DD.
 Auditores, vigore Innocentianæ, illas sub
 eorum paruo sigillo decernunt, *Cassid.*
dec. 9. de appell. in fin. Extra Rotā verò per
 142 Signatram à ꝛ plumbo dispensatur, ut di-
 ximus supra.
 Presentata remissoria Iudici remisso-
 143 riali, quomodo sit ꝛ procedendum, legi-
 tur Instructio, quam dedi inferius, & qui
 Praxis Camilli Capucij.

cupit fundamentaliter regi, potest videre
Gemin. in d. cap. presentium. 5. testes, & Vestr.
d. cap. fol. 185. & sequent.

244 Pro termini ꝛ prorogatione est citanda
 pars Ifern. in cap. 1. in quibus caus. Aud. test.
 in causa Regni, & Vestr. d. cap. fol. 184.

Si pars, quæ obtinuit remissoriam, illius
 245 processum ꝛ reportare non curat, quia for-
 tasse facit contra ipsum, olim dabatur Cō-
 missio ad instantiam aduersarij, præxi-
 onis termini, (sed hodie præfigitur abs-
 que commissione terminus) ad producē-
 246 dum remissoriam, ꝛ & eo elapso absolut-
 tur à molestationibus: & sicuti talis com-
 missio olim signabatur arbitrio Iudicis,
 ita hodie præfixio termini, est eidem arbit-
 traria. De huiusmodi remissorijs loqui-
 tur D. Hercules Senerolus I. C. Faentinus, à
 quo originem habet D. Nicolaus Senerolus
 247 Aduocatus Concistorialis in opusculo, quod edi-
 dit de materia ꝛ per doctissimum meum Com-
 promissum Virginium Bocaccium de Cin-
 gulo de anno 1577. illustrato, & ampliato:
 nuper autem de ea accuratè scripsit etiam
 D. Gratius Vbertus de citat. cap. 13. & de
 mod. & ratione citand. p. 2. de citat. probat.
 form. 15.

Notandum est etiam, quod examinatis
 248 testibus, quando producent eorum dicta,
 protestatur, quod eis vii non ꝛ vult, quate-
 nus sint falsa; si pars aduersa instat, quod
 præcisè declarat, an velis eis vii, debet
 simpliciter declarare, prout annui sum-
 pta de Instrumentis Fulgos. conf. 177. *Afflic.*
dec. 189. & est pulcra opinio Lucæ Pet. lib. 2.
 cap. 12. tit. de reprob. test. & dixit *Rot. dec. 1.*
 post primum vol. consil. Farin.

De publicatione testium.

Artic. VI.

- 249 Publicatio depositionum quando fieri debeat in
 ciuilibus.
 250 Publicatio testium non est de substantia iudicij.
 251 Publicatio testium omissa, an nullam reddat
 sententiam.
 252 Appellatio datur à delegatione publicationis
 testium.
 253 Iudex non dicitur vidisse dicta testium, nisi pu-
 blicentur.
 Sententia non visis actis est nulla. *ibid.*
 254 Publicatio depositionum an fiat in Curia, quan-
 do, & ubi.
 Summarie depositionum dantur in Curia sacro
 examine. *ibid.*
 255 Publicatio processus defensionis in crim. an sit de
 substantia.
 256 Publicatio processus offensionis contra contuma-
 cem non sit.

- 158 Publicatio processus eum termino ad defend. datur ante condemnationem.
 159 Ampliatur etiam si Princeps procedat in quocumque delicto.
 160 Ampliatur, quod etiam dari debeat reo petenti, antequam torqueatur.
 161 Ampliatur hoc procedere in crimine laesa Maiestatis etiam divina.
 162 Publicatio processus an etiam Reo non petenti dari debeat.
 163 Nomina testium an possint supprimi in publicatione processus.
 164 Nomina testium omnino publicanda dari possunt confusè.
 165 Declaratur hoc procedere tam in Reo, quam in accusatore.
 166 Publicatio processus debet dari etiam accusatori petenti.
 Terminus ad impugnandum, & subministrandum nova inditia, cui detur. *ibidem*.
 167 Testes non possunt examinari super iisdem articulis, publicatis attestationibus.
 Declaratur procedere in qualibet instantia, & in gradu appell. *ibid.*
 168 Limitatur tamen in multis casibus.
 169 Limitatur quando testes non fuissent ritè recepti.
 Vel publicatio verè facta non fuisset. *ibid.*
 170 Limitatur si testis per errorem super aliquo articulo non fuit examinatus.
 171 Vel quando versamur in diversa causa.
 172 Testes denuò examinantur in petitorio facta publicatione super possessorio.
 173 Limitatur etiam si post publicationem non fuerint didicisti testificata.
 174 Testes novos quando liceat examinare post publicationem.
 175 Restitutio in integrum quando, & quibus detur ad examinandum.
 176 Restitutio in integrum ad examinandum quomodo concedi possit.
 177 Testes super iisdem possunt examinari, facta publicatione pro tertio ad causam veniente.
 178 Declaratur tamen, si tertius ignorabat motum litem.
 179 Et si ignoravit publicationem, an, & quomodo audiatur.
 180 Testes non possunt induci à tertio, nisi eo modo, quo principalis.
 181 Tertius à principali ad causam motus quomodo audiatur.
 182 Testes super iisdem examinantur, perempta instantia, & nova incohabitata.
 183 Ampliatur etiam, quando probatio fit per euidemiam rei.
 184 Ampliatur quando articuli partis aduersæ non fuerint plenè probati.
 185 Ampliatur quando una pars probavit contrarium per duos alios testes.
 186 Ampliatur quando probatio fuit facta per Inframentum.
 187 Ampliatur quando testes falsum deposuerunt, & quomodo.
 188 Ampliatur etiam quando producens testes non est suspectus.
 189 Ampliatur in criminalibus, præcipuè ad defensionem.
 190 Limitatur ad offensam ad partis instantiam.
 191 Index ex officio testem ad offensam recipere potest.
 Testis ad partis instantiam reexaminatur, ut declaret dictum suum. *ibid.*
 192 Declaratur, quid sit simplex declaratio sine additione.
 193 Declaratur amplius hoc malè hodie observari.
 194 Testes ad offensam hodie examinantur publicatione processu.
 Conclusio in causa nunquam dicitur facta quo ad fiscum. *ibid.*
 195 Sententia absolutoria in crim. hodie ex quibus capitibus fiant.
 196 Sententia absolut. ex capite innocentie raro fuit visa.
 197 Alios forte viderint profitentes criminalitatem.
 249 **P**erfecto examine, & processu; de iure communi in causis ciuilibus fit publicatio depositionum, si à partibus petatur, secus si non petatur, cap. 1. & 2. de accus. in 6. gloss. in cap. fin. in verb. Iudicijs de hæreticis, in 6. Licet tamen eorū publicatio non sit de substantia Iudicii, neque eius omisio tamen reddat sententiam ipso iure nullam, etiam si petatur, Guidopap. dec. 586. Nihilominus à negatione tamen publicationis datur appellatio, de quo videndus est Felin. in cap. 1. & 2. extra de sent. & re iud. & Vancap. de nullit. proces. num. 40. Si autem Index non publicaret tamen dicta testium, non posset dicere illa vidisse, & non visis actis sententia est nulla, ut per Felin. *ibidem*.
 Romæ autem excepta Curia Capitulina dicta testiū non publicantur, vel publicantur tantum in tertia instantia; & ideo statim facto examine datur summaria, & compig depositionum, ut *ibidem* testatur Felin.
 In causis vero criminalibus, publicatio processus tamen defensionis non est de substantia, quia acta semper sunt nota Iudici, & Fisco, Clar. quest. 61. in princ. ad quod est etiam videndus Guaz. defens. 35. cap. 3.
 256 Similiter neq; solet publicari processus offensiuus, quando proceditur contra eorum aciem; sed secus si agatur tamen contra præsentem, vel carceratum, quia antequam condemnentur, debet ei decerni copia processus, tamen cum termino competentis ad faciendum defensionem, etiam si non petatur, Clar. q. 49. vers. est igitur. & hoc nullam habet difficultatē, tamen etiam si procedatur per Prin-

Principem in quouis grauissimo delicto, *Clar. ibidem vers. sequenti, & idem Guaz de sens. 22. cap. 1. per totum, & defens. 34. nu. 2. & sequenti.*

Sed antequam Reus torqueretur, si petatur publicatio ¶ processus cum dicto termino, similiter non adest difficultas, quin debeat etiam dari in crimine lse ¶ Maie-
160 statis diuinæ, & humanæ *glos. in cap. fin. in verb. indit. de heret. in 6. Rip. in l. 2. nu. 8. C. de edendo. cap. qualiter, & quando. 6. debet igitur extra de accus. Paris. conf. 2. num. 155. & num. 164. vol. 4. Clar. d. q. 49. in princ.*

Si verò non petatur publicatio, & copia
162 processus, est inter DD. difficultas, numquid illa dari debeat. Attamen communis opinio, & obseruantia est, quod iudex non teneatur eam dare, nisi petatur, *Boss. tit. de Indit. ante num. 79. Clar. d. quest. 49. vers. sed numquid.*

Benè verum est, quod aliquando, quamuis detur copia processus, supprimuntur nomina testium, ratione ¶ grauitatis delicti, vi in crimine hæresis, vel quod subesset suspicio, quod aliquid mali posset euenire testibus propter potentiam inquisiti; & tunc si omnino essent publicanda nomina ¶ testium, possent dari confusè, ut monet *glos. in d. cap. fin. in verbo indit. Clar. d. quest. 49. vers. habetque ¶ locum, & hoc procedit non solum in reo, sed etiam in accusatore, cui debet pariter dari ¶ copia processus, si illam petat, cum termino ad impugnandum, & subministrandum noua indit. 2. Bossius in d. tit. de indit. nu. 82. Clar. d. quest. 49. vers. danda est autem. Guaz. in tom. 1. num. 10. fol. 4.*

Publicatis ergo attestationibus, & post didicita testificata, non possunt regulariter amplius testes super testidm articulis, vel directio contrarijs, tam in prima instantia, quam in causa appellationis examinari, *Authent. qui semel C. de probat. cap. fraternitatis. extra de testib. Clem. 2. eodem tit.*
168 præter quàm in aliquibus casibus ¶ in quibus limitatur prædicta conclusio, ut puta
169 Primò, quòdo testes nò fuissent ritè recepti, neque publicatio verè facta fuisset, ut de stilo Cus. Rot. dec. 13. de testib. in nou. dec. 10. de probat. eodem titulo.

Secundò, quando per errorem testis nò fuerit examinatus ¶ super aliquo articulo, quia etiam post didicita testificata potest super illo examinari, *Guidopap. dec. 124.*

Tertiò quando, versamur ¶ in diuersa causa d. Clem. 2. & ideo ¶ non obstante publicatione testium in possessorio, poterunt testes denuo examinari in petitorio *Rot. dec. fin. de resl. in nou.*

273 Quartò, si post ¶ publicationem nò fuerunt didicita testificata. *Felin. in cap. fraternitatis extra de testib. vbi late ¶ prosequitur, quando post publicationem licet nouos testes examinare.*

275 Quintò, quòd ¶ licet impediatur examè, via ordinaria, datur restitutio in integrum, ad examinandum, quæ solet concedi personis priuilegiatis, ut puta minori, mulieri, ¶ & Ecclesiæ, *Assist. dec. 216. num. 2. de quo etiam quando concedi possit, est videndus Felin. in cap. intimaunt, extra de testib.*

277 Sextò, quando fumus ¶ inter diuersas personas, nam tertius veniens ad causam pro suo interesse, potest non obstante publicatione super eisdem, vel directio contrarijs examinare, *Felin. in c. veniens n. 18. extra de testib. Declara, ¶ si ignorauit licet motam, secus verò non auditur, ¶ nisi*

279 in statu, & terminis, in quibus causa ¶ reperitur, neque potest inducere testes, nisi eo modo quo posset principalis, *Bartolin l. si pro fusorio ff. de appell. Innocent. & alij in cap. cum super extra de re iud.*

281 Si etiam procurasset ¶ principalis, quòd tertius ignorans compareret, audiretur solum in statu, & terminis in quibus causa reperitur, ut supra *Assist. dec. 231.*

283 Septimo quando fuit ¶ precepta instantia, & noua incohata.

283 Octauo, quando ¶ probatio faciendae, est per euidentiã rei.

284 Nono, quando, ¶ articuli partis aduersæ non fuerunt plenè probati.

285 Decimo quando ¶ vna pars probauit contrarium, similiter per alios duos testes, tunc enim potest melius probari.

286 Vndecimo, quòdo probatio ¶ facta fuit per Instrumentum, quia potest suppleri per testes.

287 Duodecimo; quando ultra ¶ articulum directæ contrarium opponitur, quòd testes examinati falsum deposuerunt, corrupti, vel subornati, *Assist. qui has ultimos sex casus late prosequitur, decis. 216.*

288 Decimotertio; Quando producens ¶ testes, est persona talis, quod in ea cesser omnis vmbra, & suspicio subornationis, *Cassad. in l. 1. §. per Procuratorem de acquir. poss. Marjan. in d. cap. fraternitatis in casu 54. Felin. in cap. causam, quæ in fin. de off. deleg. l. asen conf. 170. vol. 2.*

Decimoquatto, in casibus criminalibus, in quibus nò obstante publicatione ¶ processibus, possint testes denuo examinari, præcipue ad defensam, *Marfil. in præzi crim. 5. sequens num. 6. ad offensam verò ¶ si procedatur ad instantiam partis, non possunt*
ad

ad eiusdem instantiam recipi. Potest qui-
 291 dem ꝑ Iudex ex officio testes, etiam ad of-
 fensam recipere, vel etiam ad instantiam
 partis testem iterum examinare, ad effectũ
 vt declararet dictũ suum obsecrum, dum-
 293 modo ꝑ sit simplex declaratio, vel nihil
 addat. *Specul. in tit. de testib. §. satis utiliter*
num. 3. Aretin. & alij in cap. cum clamor. & in
cap. fraternitatis extra de rescriptis. Boff. in tit. de
public. process. n. 3. & 25. Clar. dicta quest. 61.
 293 *vers. quæro, numquid & per totã questionem, ꝑ*
 Licet malè hoc obseruetur. Quotidie enim
 294 testes ad offensã ꝑ examinari: quia quo ad
 fiseum solet dici numquam fuisse conclu-
 sum in causa, neque præclusam viam pro-
 295 bati, & propterea semper videmus quod ꝑ
 sententiæ absolutoriæ in criminalibus de
 raro leguntur ex capite innocentie, sed cum
 clausula, ex hæcenus deductis, et meo tem-
 296 pore vnica vidi latam ex maxima ꝑ
 probatæ innocentie causa in fauorem opti-
 mi Religiosi Fratris Gelasij à S. Cruce
 Discalceati Augustiniani, ab Eminentissi-
 mo Prudentissimoq; Cardinali Vidman,
 tunc temporis Cameræ Apostolicę dignis-
 simo Auditore; nihilominus alij frequen-
 297 tius patrocinantes ꝑ in criminalibus for-
 tasse aliàs viderunt, cum ego in similibus
 non nisi amicis expertis prodesse deside-
 rauerim.

De dilationibus ad probandum.

Artic. VII.

298 Dilationes ad probandum contrarium dantur
 in civilibus.
 299 Dilationes non possunt cumulari, sed proro-
 gari à Iudice.
 300 Dilatio ad probandum potest prorogari parte
 non citata.
 301 Dilatio prædicta, est iudici arbitraria respec-
 tu termini, ac loci.
 302 Appellatio datur à grauamine in dilationibus
 à Iudice factis.
 303 Dilatio quando potest sine causa cognitione
 reuocari.
 304 Dilatio non potest reuocari nisi de consensu
 quo fuit data.
 305 Limitatur tamen in decem casibus, in quibus
 potest reuocari ante terminum.
 306 Renotatio dilationis tenet, nisi appellatur.
 307 Dilatio deliberatoria solet concedi in Curia.
 308 Dilatio deliberatoria, qua sit, cui, & quando
 debeat.

309 Dilatio deliberatoria datur Procuratori ad
 consulendum Dominum.
 310 Dilatio prædicta datur etiam si interetur spo-
 lium non probatum.
 311 Dilatio huiusmodi non conceditur auctori, vel
 Procuratori Rei speciali.
 312 Dilatio dilatoria debet peti ante term. ad ar-
 ticulandum.
 313 Limitatur, si mutaretur persona, vel nouum
 ius impetraretur.
 314 Tunc enim in quacumque parte iudicij conce-
 di potest.
 315 Dilatio dilatoria potest ind. arb. augeri, ac
 minui non citata parte.
 316 Dilatio dilatoria datur etiam propter absen-
 tiam Aduocati.
 317 Dilatio denegatur si sit longa absentia Aduo-
 cati.
 318 Dilatio secunda potest dari in Rota de con-
 sensu Auditorum.
 319 Dilationes duæ dantur accusatori in crim. &
 non capitalibus.
 320 Dilationes reo in criminalibus tres dantur.
 321 Dilationes de consuetudine dantur in crim.
 adulterij.
 322 Dilatio prædicta de iure non est seruanda.
 323 Dilationum materia est Iudici arbitraria.
 324 Dilationes reo, modo una modo plures conce-
 duntur.
 325 Accusator an possit ultra duas dilationes ob-
 tinere.
 326 Accusator pro habenda dilatione, quid facere
 debeat.
 327 Declaratur tamen hoc de stilo procedere.
 328 Dilationes omnes sunt utrique parti com-
 munes.
 329 Dilatio debet dari reo etiam sponte confesso.
 Terminus ad defend. datur etiam reo sponte
 confesso. ibid.
 330 Defensiones reo non possunt tolli à Principe.
 331 Reus an possit renunciare suis defensio-
 nibus.
 332 Reus ꝑ oset deducere contra confessionem, vt
 non sit puniendus.
 333 Reus captus in fragranti, & sponte confessus
 potest renunciare defensionibus.
 Ampliatur in reolegitime convicto, & si sit
 periculum scandali. ibid.
 334 Ampliatur etiam si esset conceitata seditio in
 populo propter delictum.
 335 Reus quando possit renunciare defensionibus
 remissis.

- 336 *Sententia contra reum non factis defensionibus, quando fieri possit. ibid.*
Dies termini non computantur in termino, regulariter.
Dies termini quando computentur, vel non, in termino prefixo.
Mensis an, & quando intelligatur de 30, vel de 3. diebus.
Annus quomodo currat, & quando inceperit habeatur pro completo. ibid.
Probationes sine dilatione, vel extra illius tempus facta, valens.
Dilatione pendente facta iud. officio sunt nulla.
Ampliator non posse ratificari de expresso patrum consensu.
Index statim potest ultra procedere, renovata dilatione.
Ampliator magis cassante causa dilationis.
Ampliator etiam si actus non sint in preiudicium termini.
Sententia lata nullis datis dilationibus, an, & quando sit nulla.

- 298 **D**ilationes t ad probandum in Civilibus, solene communiter dari, & t licet Iudices non possint eas cumulare, possunt tamen illas prorogare, l. fin. ff. de ser.
 999 *sine pars C. de dilat. Et hoc etiam t parte non citata, quia huiusmodi dilatio dicitur interlocutoria modici preiudicii.*
 300 *Bartol. & alij in l. nequicquam. s. ubi decretum. ff. de off. procons. idem Bart. in extravaganti ad reprimen. s. per editum. Statist. l. 18. fol. 330.*
 301 *h. est ell arbitraria t Iudici, etia respectu termini, ac loci, l. 2. ubi Bart. & Alex. ff. de re iudic. Abb. in cap. 1. extra de dilat. Cassad. dec. 3. de dilat. l. 1. C. cod. tit.*
 302 *Si vero Iudex t gravaret dando, vel nimis longas, vel nimia breves dilationes, daretur appellatio. cap. 1. ubi glos. extra de dilat. Felin. in cap. super litteris extra de accus. num. 7.*
 303 *Et quando dilatio t conceditur a Iudice sine causa, & cognitione, potest etiam sine causa, & cognitione reuocari, & si est concessa cum cause cognitione, & de consensu ambarum partium, vel t alterius tantum, non poterit nisi de simili consensu reuocari. Franc. in cap. significavit num. 17. extra de appell. praterquam t in decem casibus, qui sunt decem limitationes ad hanc regulam, relatis per Franc. ibid. in quibus dilatio concessa potest reuocari ante terminum.*
 304 *Attamen quomodocumque etiam, absque iusta causa t reuocetur dilatio, tenet reuocatio, si non appellatur. Franc. ibidem. num. 19. in fine, & hanc sunt communia omnibus locis.*

- 307 *In Curia vero, t ultra alias dilationes, solet concedi una dilatio, quae nuncupatur deliberatoria, & fit, quando reus est apprehensus in Curia, & citatur, t et putat in causa beneficiari; Et tunc datur haec dilatio, videlicet ad se informandum, & habendum lura, etiam quod beneficium vacet in Curia, quia forte illud est de lure patronatus, vel ex alia causa possit cessare t reservatio; datur similiter eius Procuratori generali ad consulendum Dominum, cap. dilectus extra de procur. Bisignet. dec. 16. de dilat. t etiam quod intetetur spoliolum, dummodo nullo modo probatum fuerit, quia si aliquo modo licet non bene fuisset probatum, denegaretur.*
 310 *Adori vero, vel Procuratori speciali Rei, huiusmodi dilatio non conceditur. Debit enim venire instructus: debetque peti regulariter t ante terminum ad articulandum bene servatum, t nisi post dictum terminum mutaretur persona, vel hominum impetraretur. Quia tunc t utroque casu, in quacumque parte iudici concedi potest, & est, sicut dixi de alijs dilationibus respectu termini, vel loci, arbitraria Iudici, & t potest eius arbitrio augeri, ac minui, etia parte non citata. Cassad. dec. 1. & 3. de dilat. Vestr. lib. 4. cap. 2. fol. 80. Statist. cap. 1. fol. 330.*
 316 *Datur t etiam aliquando dilatio utriusque parti propter absentiam Advocati, vel Procuratoris, a quo causa pendet, si breui tempore est reuersurus. Denegatur tamen in casu longae absentiae, t tunc enim debet alter Advocatus, vel Procurator inveniri. Felin. in cap. ad hoc Reus, in princ. extra de lit. non contest.*
 317 *Et Auditores Rotae possunt, t vigore Innocentianae, in quibuscumque dilationibus, de consensu aliorum Auditorum, lapsa prima dilatione, concedere secundam, & hanc procedunt in civilibus.*
 318 *In criminalibus vero, t in causis non capitalibus, dandae sunt accusatori t duae, Reo vero sunt dandae tres dilationes, ut l. fin. ubi glos. & DD. & post alias Inf. nu. 50. ff. de ser. Guzzini tom. 1. nu. 3. fol. 324. quod observatur t de consuetudine, etiam in crimine adulterij, Bald. in d. l. fin. num. 14.*
 319 *Licet t contrarium esset de lure servandae, crimine ff. ad l. Iul. de Adulter. De consuetudine autem materiae dilationum, ut supra diximus, est arbitraria Iudici, ideo t aliquando plures reo, aliquando videri conceduntur; Accusatores t vero ultra duas obtinere non possunt, praecipue si adsit suspicio criminis, quo t casu aliquando fuerunt coacti ad promittendum aliquam poenam fisco, vel ad fideiubendum de*

327 de reficiendo et expensas, & hoc secundum remedium de silio seruandum est, vt dicit Cognol. in rubr. ff. si quis Ius dice. non obtemp. Clar. q. 48. vers. quarto. In simili in appellatione Instigatoris, alia dicit Guazzin ad defens. cor. defens. 36. cap. 14. num. 3. & 4. & in proposito dicit idem tom. 1. num. 5. dicto fol. 325.

328 Et dilationes omnes sunt communes de Iure vtrique parti, quamuis in criminalibus non obseruetur, propter ordinem, quem seruant in compilando prius processum informatiuum, & deinde repetitium, & successiue defensiuum, sicut in civilibus Clar. ibidem in fin. Guazzin defens.

329 24. cap. 4. num. 10. Et debetur et Reo etiam sponte confesso, & conuicto dari dilatio, & terminus ad faciendas defensiones, antequam condemnatur, etiam si non petatur, Salic. in l. 2. num. 7. C. de cust. Reorum, Marian. in cap. qualiter, & quando num. 232.

330 extra de accus. Boss. in tit. de sent. in princ. tantum, vt etiam Princeps de plenitudine potestatis, non possit tollere Reo suas defensiones, Bald. in l. 3. si is pro quo. ff. quod quisque Iur. Socin. conf. 266. num. 46. Clar. quest. 49. vers. est igitur.

331 Neque potest Reus, et quando agitur de imponenda pena corporis afflictiua, renuinciare suis defensionibus gloss. in l. pactum inter heredem ff. de pactis. Clar. d. q. 45. vers. quaro nunc. Guazzin. defens. 27. cap. 1.

332 Possit enim multa deducere et contra propriam confessionem, ex quibus non veniret puniendus, vt late per Clar. q. 5. &

333 Guazzin. loco cit. nisi Reus et esset captus in fragranti crimine, & sponte confiteretur delictum, vel esset legitime conuictus, aut

334 esset periculum et maioris scandali, & si propter atrocitatem delicti esset concitata seditio in populo, quia tunc posset absque sententia puniri, gloss. in l. i. et sussum ff. de his qui notantur infam. Bald. in l. ve vim ff. de d. n. & Iur. Boss. in tit. de denuncia. num. 10. Clar. q. 8. vers. sed numquid & d. q. 49. vers. quaro nunc. & Guazz. ubi supra.

De huiusmodi materia, in quibus casibus possit Reus renuinciare et defensionibus, vel non factis defensionibus sententia ferri contra ipsum, dicit Felin. in cap. cum delicti extra de accus. & in cap. cum venissent num. 4. extra de resibus. Guazz. dicta defens. 27. cap. 3.

Et quia tam in civilibus, quam in criminalibus fertur regula, quod dies et termini non computantur in termino, quomodocumque prefigatur, vt Guidopap. dec.

337 272. quomodo hoc intelligatur, et quando computetur, vel non computetur, videndus est Gemin. cap. 1. si quis 2. de except. in 6

Franc. in cap. super eodem num. 39. extra de appell. & Guazzin. defens. 24. cap. 4. num. 9. & dicantur de appell.

Similiter quando mensis intelligitur de triginta, & de triginta vno diebus, annus quomodo currat, quando inceptus habeatur pro completo, videndus est Boss. in tit. quomod. proced. per actio. in delict. num. 25.

339 Notandum est tamen et vnum generale, quod probationes factae sine dilatione, vel extra tempus dilationis, valent Bart. Bald. & alij in d. l. fin. ff. de serijs. Afflict. dec. 35.

340 Pendente et aut dilatione, Iudicis officium conquisceat, in tantum, vt gesta per eum interim sint et nulla, neque possint de expresse etiam consensu partium ratificari, l. si pars ubi Bald. C. de dilat. idem Bald. in l. pen. C. de dilationib. nisi Iudex reuocet

342 expresse et dilationem, quia tunc etiam non expectato termino, potest ad vltiora procedere, Franc. in cap. significare num. 15.

343 extra de appell. vel cesset et causa, propter quam fuit commissae dilatio, Bald. in cap. 2.

344 extra de dilat. aut et actus, qui sunt non sint in preiudicium termini, et dilationis, vt late per ant. cap. de nullit. Iuris ordin. n. 157.

345 sententia et autem lata nullis datis dilationibus, an, & quando sit nulla, dicit Franc. latissime in cap. dilectio num. 153. vsque ad num. 167.

De Positionibus.

Cap. II.

Quomodo proponantur positiones, & de earum formula, & processu.

Artic. I.

- 1 Articuli inseruiunt ad probandum.
- 2 Articulorum, seu positionum exordium, & formula
- 3 Positiones an producantur cum citatione, & quomodo.
- 4 Positiones, seu articuli producantur in Broliario a principali, vel Procuratore, & quomodo.
- 5 Mandatum ad producendum positiones, seu articulos cum iuramento ubi fiat a principali.
- 6 Monitorium de respondendo qualiter fiat, & an personaliter exequatur.
- 7 Citatio ad respondendum positionibus.
- 8 Mandatum de grauando, vel censura, vel pronuncia pro confessatis relaxantur ob non responsionem articulis, seu positionibus.
- 9 An sit danda copia positionum & num. 10.
- 10 Censura pro responsione quomodo obtineantur, ibidem.
- 11 Citatio ad videndum inuare testes sit quando reus respondet, & negat. ibidem.

Viso

Vlso de probationibus in genere ad species descendendo, quoniam diximus fieri per partis confessionem, omnia extrajudicialia per apocas, & huiusmodi, pro quibus videndus est *Man- cinin tract. de confess.* de denienius ad iudicialem, & ideo

Non videtur extra propositum, aliquid de positionibus, & articulis asserere, quia
† illis, ut plurimum, utimur ad probandum utramque substantiam Iudicij, personarum, seu negocij, de quo agitur, per confessionem partis, & formula breuiter potest esse huiusmodi.

Positiones, & articulos infra scriptos, dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine Titij contra, & aduersus Mxium: quas, & quos petit recipi, & admitti, & super illis per dictum Mxium medio iuramento iactis, &c. Per verbum credit, vel non credit, simpliciter responderi. Non se adstringens ad onus superfluum probationis; De quo &c.

In primis Procurator prædictus repetitis, ac reproductis repeti, ac reproduci de iure, ac stylo solitis, ponit, ac quatenus opus sit, probare vult, & intendit.

Qualiter &c. d. D. Ponens mutuauit ipsi D. Mxio † scuta quinquaginta monetæ.

Qualiter talis mutatio fuit facta Romæ in tot duplis Hispaniarum, Vugaris, & in moneta argentea.

Qualiter d. numeratio fuit facta domi D. Caij, posite in regione Triuij, in Platea, &c.

Istæ positiones producuntur præuia citatione ad dicendum † contra positiones, & articulos in forma, supra tradita.

Deinde veniente die, sub qua cadit citatio, dictæ positiones producuntur in Broliardo à Principali, vel à Procuratore specialiter ad ponendum sic, & sic deputato: & multi † vt cautè agant, quando non possunt ex se illas producere, faciunt in illarum calce mandatum procuræ, ad eas producendum † cum iuramento.

Postmodum reproducitur citatio in actis, et obtinetur solitum decretum; et successiue Notarius dabit monitorium de respondendo, quod poterit esse sub infra scripta forma.

De mandato, etc. Et ad instantiam, etc. † Moneatur D. Menius ex aduerso principalis, quatenus infra triduum, etc. ab executione presentium computandum, sub pena confessorum, alijquo etc. debeat realiter, et cum effectu positionibus, et articulis in actis pro parte Instantis productis, singulariter, singulis, simplici-

ter, et explicitè, per verbum credit, vel non credit, medio iuramento iactis, respondisse, debitamque responsonem dedisse, et presentibus omnino paruisse, etc. alias dicto triduo elapso, positiones, et articulos: pro confessatis pronunciari, et ipsum Aduersarium pro confesso, et confesso haberi vidisse, et audiuisse, omni meliori modo; et de hoc monitorio in illa formula loquitur *Salust. Tiber. in sua praxi cap. 12. num. 12. lib. 2.*

Vestrius vero † lib. 5. cap. 14. nu. 4. ponit aliam formulam: videlicet, Quatenus infra triduum, debeat medio iuramento singulariter, singulis per verbum credit, vel non credit, simpliciter respondisse, sub pena excommunicationis. Sacrum enim Palatium non admittit, quod sic monitus pro confesso habeatur, ut dicit idem Vestrius. quod et seruat Auditor Camera, qui regulariter non vitur ista confessione per contumaciam inducitur, iuxta cap. 2. de confessis, sed potius vitur, vel excommunicatione, licet de raro, sicut facit Rota, quia habet in facultatibus procedendi per censuras: vel solet uti mandato de grauando loco pronuntiz pro confessatis, in aliqua summa diurna, iuxta facti, et personarum qualiter, et loco verborum sub pena confessorum, solet apponere, sub pena mandati de grauando, in summa diurna per D. declaranda, et ista praxis tanquam frequentior non habet controuersiam.

Hoc monitorium debet personaliter exequi, et executum reproducitur ab ipso Cursore, ut dicam infra de alijs monitorijs, et post reproductionem fit etiam citatio personalis ad respondendum prout infra.

Citetur Mxius ex aduerso principalis ad respondendum † positionibus in actis per Instantem cum iuramento productis, alias videndum illas pro confessatis haberi. Et hoc si quis vitur primo monitorio; si vero vitur secunda formula, dicitur, alias videndum declarari, se in excommunicationem, et censuras incidisse; si vero vitur tertia formula, dicitur, alias videndum se grauari, et pro grauamine relaxari mandatum executum in summa diurna per D. declaranda ad p. d.

Executa citatione, illa reproducitur penes notarium, et in primo casu Iudex pronuntiat pro confessatis, in tertio relaxat mandatum pro summa sibi arbitraria. In secundo veto relaxat censuras, præcedente aliquo termino ad hoc ut Reus tali pena mulctatus, tedio affectus cogatur respondere: cum hac tamen differentia, quod

quod quando vitur confessione, eius vigore procedit ad vteriora, secundum opinionem dicti Salutij: quando vero vitur grauatoria, dat mandatum in manibus Actoris, et iste dat Birruario, qui eius vigore quotidie exigit, vel à Reco, vel ab eius bonis, summam in mandato contentam, vt in sui beneficium vertat, donec prohibeatur à responsione facta.

Sed quando vitur censuris, post declarationem illorum, & subsecutam publicationem, & denunciationem, si denunciatus sustinet per decem dies, citatur ad docendum se paruisse litteras declarationis, & si non docet de partitione, deuenitur ad inuocationem brachij secularis, cuius vigore fit executio, quod tamen nunquam vidi adhuc contigisse meo tempore, & de eorum tempore dicunt similiter *Salust. & Vestr.* locis citatis.

Post decretum, & obtentum, fit illius intimatio, vel qualiter D. pronunciauit pro confessatis, vel qualiter relaxauit censuras, vel qualiter relaxauit mandatum de grauando, iuxta formam decreti, quod fuit obtentum. & de huiusmodi praxi præter supradictos loquitur etiam *Rota* apud *Ludouic. dec. 460. n. 14. vbi addunt. 18.*

Quando proceditur cum cōminatione censurarum, quod credo etiam posse fieri coram Auditore Camere vigore facultatum sibi datarum à *confessione. 28. Pauli V. s. 20. & seqq.* est necessaria seruatio quatuor terminorum ad docendum se paruisse monitorio de respondendo positionibus, primo pro prima, secundo pro secunda, tertio pro tertia, & quarto pro quarta, & superabundanti dilatione, addendo in istis tertia, & quarta, nec non ad videndum se excommunicari, excommunicationemque, & vti talem publicè denunciari mandari, & litteras declarationis in solita forma decerni, & concedi ad p.d. cuius decretum fiet, Nisi in fratres, pro maiori procalius firmitate, & triduo elapso bonum erit citare inobedientem ad videndum relaxari litteras declarationis iam decretas, & quatenus opus sit de nouo decerni, et relaxari. Hoc autem colligo ex *formularia antiquo Rota*, et ex eo, quod vt dixi infra, antequam quis excommunicetur, debent præcedere plures solite mōitiones, vt in tit. de declaratione, et postea procedendum erit ad aggrauatorium, et reaggrauatorium, et ad brachium seculare, iuxta ea, quæ dicit *Vestr.* vt supra d. lib. 5. cap. 24. num. 4. per totum, vbi quod elapso triduo proceditur ad penas in monitorio contentas, excommunicator, declaratur, et declaratus denunciatur, et

si excommunicationem per decem dies sustinuerit, deuenitur ad inuocationem brachij secularis.

Quod dixi, posse fieri etiam coram Auditore Camere vigore eius facultatum, seruatur in Rota sine difficultate, quia hoc supremum Tribunal non attendit confessionem illam, quæ resultat ex dicta pronuncia pro confessatis, vt testatur *Vestr. vbi sup.*

An autem antequam conuentus respondeat, debeat habere copiam positionum, diuersus est filius, et in Curia sine difficultate conceditur, præterquam in foro Capitolino, et in Curia Vicarij, vt dicunt *Addentes ad Vestr. d. lib. 5. cap. 14. num. 33.* qui etiam de diuerso filio testatur de Tribunalibus Italiz.

- 11 Ideo si Aduersarius habita copia, vel non habita, respondet, et negat, sic citatio ad videndum iurare testes, et mandari examinari, vt infra notabo, et idem erit faciendum, si in parte illas confitebitur ad effectum probandi, quod fuit negati.

Quomodo, & quando fit respondendum positionibus.

Artic. II.

- 12 Responsio positionum qualis esse debeat.
13 Responsio facta per verbum non creditur vt ponitur, nec ad effectum &c. an sit sufficiens.
14 Reus qualiter cogatur respondere positionibus breuibz, & factum simplex continentibus.
15 Positionum si sit vna vera, & altera falsa, potest vtrunque negari.
16 Positionibus per quæ verba respondendum fit.
17 Positiones an debeant fieri positivæ, vel interrogativæ.
18 Reus non tenetur respondere, si obstat exceptio impediens litis ingressum.
19 Reus non tenetur respondere positioni continenti crimen contra ipsum.
20 Reus debet respondere in casu licito in quacunque parte iudicii.

- 21 Responsiones tamen debent esse simplices, puta, credit, vel non credit, alias cogetur reus de nouo respondere: satis tamen erit, si respondendo dixerit, non credit, vt ponitur, nec, vel, et, ad effectum ad quem ponitur, hæc enim responsio fuit reputata sufficiens à *Ludouico dec. 282. num. 10.*

Huiusmodi positiones à prædictis breues, et paucis verbis concipiuntur, et debent continere purum, et simplex factum, adeo vt vna cum altera, non sit intricata.

alias

alids reus non cogeretur respondere, potest etenim euonire, vt vna duas cōtineat, & altera non sit vera, saltem modo, & forma qua ponitur; hoc enim casureus vtrique negare potest, puta si est verum mutuum, & non est vera quantitas. *Papien. verb. exceptio contra positiones fol. mibi 63.*

16 Quod positionibus sit respondendum, per verbum credit, vel non credit, est tax. in l. 2. in princip. §. quod obseruari, C. de iur. cal. in c. presentium de testibus, & attest. & tu etiam videbis *Natr. conf. 59. num. 2. 7. & seqq. Vestr. lib. 5. cap. 14. num. 14.*

17 Sed aduertendum est, quod non possunt fieri interrogatiue, sed debent fieri positivæ *Mascard. conclus. 1176. num. 23.*

Nec tenetur reus respondere, quando obstat exceptio, que impedit litem ingrossum, vt puta excussio, vel præscriptio, *Crauct. conf. 263. circa finem.*

Prout neque tenetur respondere positioni, quæ contineat crimen eius, qui respondere debeat, *Barr. in l. transactione, C. de transact. Mascard. conclus. 1177. num. 59. ubi pro, & contra.*

Et in casu licito tenetur respondere in quacunque parte iudicii, etiam post conclusionem in causa, & post sententiā *Menoch. de recuperan. remed. 1. nu. 219. Vestr. lib. 5. cap. 14. num. 12. & 39.*

In quo casu positiones sint permisse.

Artic. III.

- 21 Positio an detur post publicationem testium pro habenda tantum responsione.
 - 22 Positiones an fiant elapso termino ad probandum.
 - 23 Positiones habentur pro veris, si respondent super vna conuincatur de mendacio.
 - 24 Responsio referens se ad instrumentum, an sit bona.
 - 25 Responsio si fiat cum aliqua qualitate, an talis qualitas possit diuidi.
- Responsio an possit pro parte acceptari, & pro alia recusari. *ibid.*

21 **A**N denegetur in causa iudicii ordinarij post publicationem testium, etiam pro habenda tantum responsione? videndus est *Pedemon. decis. 10. nu. 8. & decis. 97. num. 6.*

22 Et an fiant elapso termino ad probandum vide *Ioannem Andream in cap. 1. de confess. in 6. Mascard. d. conclus. 1176. num. 5.*

23 Quando autem respondent vnam negauit, & conuincitur de mendacio, reliquæ omnes habendæ sunt pro veris *Castr.*

conf. 302. lib. 2. Vestr. in praxi lib. 5. cap. 14. num. 35.

24 Si verò respondens referat se ad instrumentum; & dicat, credo, prout in instrumento, si tale instrumentum fuit productum, dicitur bona responsio *Ioseph. Lu. donic. decis. 8. parte prima.*

25 Etsi respondens credat cum aliqua qualitate, tunc talis qualitas non poterit diuidij vt puta, recepi, sed restitui; non potest enim pro parte acceptari, & pro alia recusari. *Menoch. conf. 93. lib. 2. num. 24. Boet. decis. 243. & Pedemon. decis. 176. sed melior erit responsio, quod recepi restitui.*

Quomodo producantur, & pronuncientur.

Artic. IV.

- 26 Reus non tenetur respondere positionibus sine iuramento, & mandato speciali datis.
- 27 Minor respondens positionibus an sibi prauindicat, etsi agatur cum Ecclesia.
- 28 Positiones vt pronuncientur pro confessatis, quid requiratur.
- 29 Positiones an possint pronunciantur pro confessatis contra tertium possessorem.
- 30 Possessor non tenetur respondere positionibus in sui prauindicium, si est tertius.
- 31 Articulus non facit.
- 32 Articuli dati cum iuramento plene probant.
- 33 Positionum copia non datur, quando positio concernit factum proprium.
- 34 Purgatio mora an detur in respondendo.
- 35 Restitutio pro noua responsione an detur, si positiones fuerint habite pro confessatis.
- 36 Responsio positionum qualiter habeatur ab absente principali.
- 37 Procurator Dominus litis effectus an teneatur respondere, & an idem Syndacus.
- 38 Iudicium potest ab articulis incipere, si summarie proceditur.
- 39 Respondens cum protestatione reuocandi, si de iure non tenetur respondere, optime facit.
- 40 Protestatio reuocandi responsionem, quatenus de iure &c. quid operetur.

26 **E**T si non fuerint datæ cum iuramento, & mandato speciali per actorem, vt supra, non tenetur reus respondere. *Surd. decis. 58. nu. 11. & Rota in Asculana societatis 28. Iunij 1628. coram bon. memor. Card. Virili penes Post. de manu. decis. 314.*

27 Minor autem, qui respondet illis, innatis si adminiculis, sibi prauindicat, præsertim, si agitur cum Ecclesia, & in isto casu cessant statuta de Contractibus sine certa

folkmoitate non valitur, *Rota Maceraten. Prædy 19. Januarii 1624. coram boi. om. mor. Remboldo in fel. & hinc infet quod etiam minor tenetur positionibus respondere.*

Vt autem positiones pronuncientur pro
18 confessatis, debent ꝑ concurrere requisita per *Franch. in cap. 2. num. 9. de confess. lib. 6. Seraph. decif. 408. num. 4. & fuit dictum in Romana dotis 21. May. 1625. coram b. m. Cocino decif. 607. tom. 3. p. 4. recent. Quos refert Rota in Bononic. Saluani 11. Jan. 1627. coram b. m. Card. Virili apud Penzon. ad stat. Urb. decif. 39.*

Vbi etiam habetur, quod tertius Possessor non tenetur illis respondere in sui præiudicium, circa ꝑ possessionem, & contra illum non possunt pronuciari, pro confessatis.

Si verò fuerint dati articuli, sine iuramento, datur regula si quod Articulus non fatetur. *Ludovf. decif. 247. num. 15.*

31 Sed dati curi ꝑ iuramento plenè probant, contra Articulantem. *Ludovf. decif. 275. num. 2.*

Positionum copia non datur in certis
32 Tribunalibus, quando ꝑ positio cõcernit factum proprium, *Farinac. q. 139. num. 35. lib. 2. Maxime quando est respondendum per verbum credit, vel non credit, Vestr. lib. 5. cap. 14. num. 35.*

33 Et an detur ꝑ purgatio mortæ in respondendo, *Thefaur. dec. 18. num. 2. Papen. verb. exceptio contra possess. glof. i. fel. 64. num. 2.*

Et si fuerint pronunciate pro confessatis, regulariter non ꝑ non datur restitutio pro noua responsione. *Thefaur. decif. 18. num. 2. Papen. d. verbo exceptio contra possess. disto num. 2.*

Quando Principalis non est in loco iudicii, tunc datur delegatio directa alicui
35 iurici, cum litteris ad locum, vbi principalis degit, pro habenda responhione. *Capel. Tolosan. quest. 233. Papen. vbi supra Marant. in repet. l. si Altor num. 63. de Procurator.*

An verò Procurator Dominus litis effectus possit respondere, est vident. *Thefaurus decif. 17.*

Et an possit respondere Syndicus; videndum est cap. in petra llandis, de iuram. calumni. *Bertacch. Repertor. in verbo, Syndicus.*

Notabile est, & in Præctica quotidie
37 euenire potest, quod ab articulis potest iudicium incipi, si summarie proceditur, *Nati. cons. 117.*

Et datur optima cautela illi, qui debet
38 respondere, quod protestetur, quod intendit reuocare responsionem, si de iure respondere non debet, *Pedemont. dec. 176*

num. 3. *Mancin. de iuram. par. 2. art. 3. Hæc enim protellatio saluat omne ius, & facit, quod si responsio danda non erat, data ꝑ non censetur, v. d. decif. Pedemont. loco citato.*

Sciendum est etiam, quod respondens, si in
40 responsione potest detegere turpitudinem propriam, ꝑ non tenetur respondere. *C. rall. decif. 327. par. 2. num. 4.*

Quibus in casibus denegetur responsio.

Artic. V.

41 Respondens non tenetur respondere vbi detegatur propria turpitudine. *Et num. 41.*

42 Positio est inuenta loco probationis, nec admittitur, nisi deficiente probatione.

43 Positio obicura, vel negatiua non est respondendum. *Et num. 44.*

45 Positio data, contraria alteri positioni data per aduersarium non est respondendum.

46 Positio incerta, multiplici, vel copiosa, aut alternatiua, an respondendum sit. *Et num. 47. 48. 49.*

50 Tertius non potest cogi pro alio, sed tantum pro se si facit partes in iudicio.

51 Venditor, an teneatur respondere reo ponenti contra emptorem, & instanti, vt venditor respondeat.

52 Cedens an dicatur, esse in iudicio, mediante persona cessionary. *Et ideo possit vocari.*

53 Cedens an dicatur in lite, & quando.

54 Cessio cedentis an nocet cessionario.

55 Cedens cur non possit nocere cessionario.

56 Cedens contra cessionarium an cogatur ad respondendum, & possit induci tanquam testis. *Et num. 57.*

58 Positio iuris an sit respondendum.

59 Positio non est respondendum lapsa termino ad probandum.

60 Respondens in prima instantia non cogitur respondere in secunda.

61 Positionibus an debeat respondere habens authoritatem de euictione.

Et quid habens fundatam intentionem super instrumentum, partis confessione, vel testibus
ibidem.

62 Positio non est permittenda super his, que in animo consistunt.

63 Positio ante litem contestatam non datur, nisi sit in causa summaria.

64 Responso in positionibus an sit veritatis, vel creditatis.

Inquisitio de periurio an possit fieri contra respondentem positionibus. *ibidem.*

65 Aduocatus non cogitur positionibus respondere.

66 Positionibus in possessorio recuperanda. *Et l. fin. Cod.*

God. de edic. D. Adr. tollend. respondendum non est.

67 Responsio an sit danda in facto alieno, si faciat ad causam. & num. 68.

69 Respondens debet habere terminum ad se in-formandum.

70 Reus an cogatur respondere per verbum credulitatis, vel veritatis.

71 Positiones an possint post modicum revocari.

72 Positionibus an sit respondendum in praesentia Advocati, vel Procuratoris.

73 Confessio ficta non dicitur relevans, & an Rota non attenditur.

Secus in Curia Capitulana. ibid.

IN iuramentis, casus, in quibus quis non tenetur respondere, sunt multi. Primo quando continet crimina, ut supra. Secundo quando sunt interrogatiue, ut supra. Caputq. decif. 327. num. 3. par. 2. Tercio quando alias fuit decisum contrarium per viam iuramenti. Mancin. de iuram. par. 2. art. 2. num. 18. Quarto quando datur contra instrumentum, & continet contrarium. Pernf. decif. 8. num. 3. Et ratio est, quia positio est inuenta loco probationis, ideo nisi adit defectus probationis, non admittitur Speculat. de posit. 5. 3. num. 3. & 4. Tiro tamen ꝑ practicaabit contrarium, quando vult clarius probare id, quod iam probatum est. Mascard. conclus. 1277. num. 8.

Quinto idem dicemus, si positio est obsecra, vel ꝑ generalis, seu generalissima. Mancin. ubi supra num. 23. & 24.

6 Sexto, idem, si erit ꝑ negatiua. Mancin. ibid. num. 20. & Mascard. d. conclus. 1177. num. 29. Licet contra videatur Glos. & text. in cap. de confess. in 6. Papien. verbo exceptio Glos. negatiua.

Septimo, quando positio data per alteram partem est contraria ꝑ alteri positioni datae per Aduersarium. Surd. decif. 196.

Octavo nec tenebitur respondere in certis ꝑ positioni. Mancin. ubi supra num. 22. Papien. verb. exceptio contra positiones, vers. incerta num. 2.

Nono, nec tenetur respondere multiplici ꝑ positioni. Pedemontan. dec. 176. num. 1. Mancin. ubi supra num. 29. exempla autem ponuntur per Mascard. dicta conclus. 1177. num. 38.

Decimo, neque captiose positioni est permittenda responsio Caputq. decif. 327. num. 3. par. 2. Vestr. lib. 5. capit. 14. num. 19.

49 Undecimo ꝑ nec positio alternatiua est permittenda Mancin. ubi supra num. 22. & dixit Rota in Romana Cambiorum 11. Ianuarij 1600. coram Cardinale Lancellosto in fol.

Duodecimo, tertius non potest cogi pro alio, sed ꝑ tatum pro se, si tacit Partes in Iudicio Text. est clarus in l. si sine 8. alius de interrogat. act. vide Speculat. de posit. 5. l. au principio, Rot. in Bononien. Salsiani 11. Ianuarij 1627. coram b. m. Virili.

Decimo tertio, si Reus ponit contra emptorem, & instat, ut Author eius, scilicet venditor respondeat, talis venditor non ꝑ tenetur respondere: quia non agit, nec excipit; ut egregie Surd. consil. 83. num. 24. Et ratio est, quia reatur da euictione. Contrarium vero videtur tenere Iuola in l. falsa, si si hares col. fin. verb. potest respondere, ad Trebell. per text. in l. fin. de Procurat.

Decimo quarto licet cedens videatur esse ꝑ in Iudicio mediante persona Cessionarii; & ideo videatur posse vocari, & Cessionarium teneri illum ad respondendum exhibere; Contrarium tamen videtur verius, quia cedens non est in lite. Surd. consil. 83. num. 24. Item, quia ꝑ non est Principalis, & quia confessio cedentis non nocet Cessionario, si ꝑ est facta post cessionem Affili. decif. 163. num. 5. Caputq. decif. 155. num. 2. & decif. 259. num. 2. & decif. 331. num. 4. par. 1. & dixit Rota in Romana donationis de la comellis 10. Decembris 1610. in fine, coram Sacro dec. 305. p. 3. recent. Et est optimum consilium apud Surd. consil. 82. num. 24.

Ratio autem huius conclusionis videtur esse, ne ꝑ sit in facultate Cedentis, fraudare, & dolo conueniendo, tollere ius quesitum Cessionario; quod iura abhorrent. Abb. in cap. 2. de fid. Instrum. ubi Felin. num. 12. Mascard. conclus. 174. num. 2. & dicit Surd. d. consil. 82. num. 23.

Ampliarur, quod hoc est adeo verum, ut Cedens, nec possit non solum cogi ad respondendum, sed ꝑ etiam si induceretur tanquam testis, adhuc repelleretur inductione; & ratio est, quia teneretur de euictione, ut considerat Surd. dicto consil. 82. num. 24.

Ut autem in praemissis difficultas auferatur, est videndus Bertrandus consil. 219. num. 17. lib. 2. Cephal. consil. 21. per tot. Maran. in repetitione legis, si actor, num. 59. de Procurat. Mascard. conclus. 374. num. 5.

Decimo quinto positioni iuris, neque est ꝑ respondendum. Mancin. de iuram. loco cit. num. 24. idem dices, si est lapsus terminus ad probandum; Rota decif. 20. de Testibus in antiq. Vestr. d. lib. 5. cap. 14. num. 12. Sed contra hanc opinionem est: Masil. singul. 20. Menoch. recuperat. remed. 1. num. 219. Glos. 3. in cap. 1. de confess. in 6. Hieronym. de Monti. fin. r. v. verb. cap. 46. per tot. & Joseph Landoni. dec. Pery. 8.

Sub-

Sublimitatur quando est lapsus terminus statutarius. *Lanfranc. in cap. quoniam contra de instrum. edit. num. 26. & si facit semel* † responsum in prima instantia, non cogitur respondere in secunda, *Mancin. vbi supra num. 26. Affili. decif. 216. num. 1. & Ofase. dec. 14. num. 8.* Contrarium tamen quod pluries possit cogi, quia potest esse, quod hodie non credam, & etas credam, est opinio *Rot. decif. 1. de confess. in antiquis*.

Decimosexto, quando habet quis authorem de cuiusione, nec tenetur respondere, prout neque tenetur ille, qui habet fundatam † intentionem super instrumento, vel Partis confessione, vel testibus. *Mancin. vbi supra num. 27. & 28.*

Decimo septimo super his, quæ constant in animo, finius est permittenda positio, sicuti neque fit continere excommunicationem, vel materiam obiectivam: *Mancin. vbi supra num. 32. 33. & 34.*

Decimo octavo, nec datur ante litem contestatam, nisi simus in † causa summaria, *Glos. in cap. 1. de confess. in 6. Et idem* dices, vbi potest recusari iuramentum decisivum. *Mancin. vbi supra num. 36. & 38.*

Au autem responsio in positionibus sit veritatis, vel credulitatis, & an possit contra respondentem inquiri de peritio 3. negativæ respondit *Ofase. consil. 203. nu. 36.*

Decimo nono, Aduocatus neque cogitur respondere † positionibus, *Speculat. de positionib. 4. 3. num. 6. Glos. in cap. 1. verb. confessio, de confess. in 6. contra tamen videbis* *Surd. dec. 17.*

Vigesimo, neq; videtur respondendum positionibus in possessorio recuperanda. *Rimin. iun. cons. 543. num. 1. lib. 5. Et neque est respondendum in possessorio legis fin. C. de edit. Diu. Adr. toll. Bald. in d. fin. nu. 9. & cons. 189. num. 3. lib. 3.*

Vigesimo primo in facto alieno non tenetur respondere, secus si facit ad causam, tunc enim tenetur præcisè respondere *Mascard. conclus. 1177. aliis 1381. nu. 25. vbi declarat; factum alienum tunc dici, quādo nō facit ad causam; & ad illud nemo tenetur respondere, vt sub num. 24. Sed quando facit ad causam, præcisè respondere tenetur, vt d. nu. 25. secutus Speculat. de posit. 4. supra num. 10. & 11. Sed quando dicitur respondere, debet dari terminus ad se informandum, *Mascard. vbi supra num. 28.**

An autem cogatur respondere per verbum credulitatis, vel veritatis, habita distinctione, an sit iuratum de veritate tantū

70 vel † de calumnia tantum, est viden. *Glos. in cap. 1. verb. statuimus, post med. de confess. in 6.*

An etiam possint reuocari positiones 71 post modicum, puta † die sequenti, videndus est *Vesfr. lib. 5. cap. 16. num. 6. & an possint reuocari incontinenti, videndus est Mascard. conclus. 350. num. 10. & Gabr. concl. 1. de reg. iun.*

72 Quando illis test respondendū per Principalem, tunc non debet esse præsens Procurator, nec Aduocatus, nisi essemus in rustico, idiota, & muliere, *Marant. in l. si alior. num. 67. 68. Glos. 1. in d. cap. 1. de confess. in 6.*

73 Confessio tamen † ficta, vt puta pronuntiatio pro cōfessatis, nō dicitur releuans, nec attenditur in Rota, & Tribunali A. C. nisi actor afferat etiam alias probationes, & sic practici vidi multoties ex opinione Rota in Romana vinea 11. Decembris 1613. coram Innocentio X. Contrarium tamen prædicatur in Curia Capitolina, vbi ex forma notorii Statuti talis confessio facit concludentem probationem, dummodo pronuntiatio facta fuerit in Iudicio valido citato Principali, & Procuratore in manibus domesticorum, vel saltem affixa copia ostio, cum præsentia vnus testis ad formam Statuti cap. 49. lib. 1. d. Romana vinea 11. Decembris 1613. coram Innocentio Decimo.

Si quis autem positionem negauerit, nō potest vti confessione resultant ex earum productione *Surd. dec. 196. num. 3.*

Qualis possit esse responsio positionibus, & de clausulis præseruatiuis.

Artic. VI.

74 Responsio positionum quando debeat esse credit, vel non credit.

75 Adiectiua, alias non credit vt ponitur, & ad effectum ad quem ponitur, quid operetur. & num. 76. & 77.

76 Negationes non credit &c. nec ad effectum &c. qualiter accipiantur sapinus d. criminalibus. & num. 79.

80 Clausula admitti si, & in quantum sine præiudicio impernitium, & non admittendam quare fueris adiuncta.

81 An Index remissoria possit cogere ad respondendum positionibus absque speciali facultate.

82 Clausula, non se astringens, &c. quid operetur.

83 Clausula, & si non credit de tot. &c. quare apponatur.

- 84 Minor respondendo positionibus sibi praeiudicat.
- 85 Fideiussor respondenda positionibus non praeiudicat principali nec correo.

Qualis autem responsio sit magis ad-
quata? Est aduertendum, quod si
positio erit clara, & pura, & non
74 patretur exceptionem, tunc responsio de-
bebit esse, credit, vel non credit: si autem
eueniet, ut solet saepius accidere, quod il-
la sit industriosa, & suspecta, tu dabis re-
sponsum tibi bene visum in conscientia:
& deinde addes: alias non credit, ut po-
75 nitur, & ad effectum ad quem ponitur:
ut puta si agatur de mutuo: si mutauit,
reddidit, alias non credit, ut ponitur, & ad
effectum, ad quem ponitur: illa enim adie-
76 ctiva, alias non credit &c. facit, quod
si Pars acquiescit primae parti responsionis,
nihil ultra est agendum: si vero non acquie-
77 scit, tunc per secundam partem euitare non po-
test, alias non credit, ut ponitur &c. Quia
illa est optima responsio, Ludouic. d. decis.
283. num. 10.

Quare antea dixerim, & ad effectum ad
quem ponitur, sciendum est, quod ita pra-
78 cauit ad remouendum anas calumnia-
torum, agendi criminaliter, cum illi duz ne-
gationes, non credit, nec ad effectum &c.
79 accipiantur saepius per a criminalibus pro
pura negatiua, & hinc assumunt anas
agendi de peritio.

Et sciendum est etiam, quod clausula,
quae ponitur in decreto, admissi si, & in
quantum, sine praeiudicio impertinentiu,
80 & non per admittendum, fuit adinuenta
ad obtinenda ora loquentium non autem
facit, quod possit saluari, quod si articuli
essent in pertinentes, non intelligantur ad-
missi. Afflic. decis. 33. num. 8.

11 An autem iudex remissor possit per
gere ad respondendum positionibus per
verbum credit, vel non credit, dicemus in
fra, titulo, de remissoria in fine.

Cauti patroni causarum solent appone-
12 re clausulas saluantes, non per se astringent
&c., quia per eas ponens non cogitur pro-
bare ea, quae non sunt de necessitate, &
colligitur omnis ambiguitas, Glos. in l. circa
& ibi Bart. ff. de probation. & in l. diuus, & ibi
Alex. ff. de re iudic. & Bald. in balio C. de
probat.

Insuper quando agitur de quantitate,
13 quare soleat apponere clausulam, per si
non credit de tot, dicar de quot credat, id
cit. Ias. in l. 1. ff. de verb. oblig. & in stipulatio-
num. 10. in fine, Cagnol. in l. non potest ff. de reg.
iur. Petrus lib. 2. c. 64. num. 21.

14 Minor respondens positionibus sibi prae-

iudicat, secundum Rot. in Maceraten. pradi
19. January 1624. coram b. m. Remboldo. Ra-
tio autem quare hoc eueniat, dicis idem.

85 Sed si fideiussor faciat aliquam respon-
sionem, cum qua sibi praeiudicat, non tamen
praeiudicat correo, & quare, dicit Rota in
Romana pecuniaria de Gradus 26. Novembris
1605. coram Cardinali Marquemontio impres-
decis. 96. p. 3. recent.

De Remissoria in specie.

Cap. III.

Quomodo, & quibus casibus concedatur, vel ne-
getur Remissoria.

Artic. I.

- 1 Remissoria utrique litigantium a Rota conce-
ditur.
- 2 Remissoria an impediatur a re iudicata, &
quomodo.
- 3 Remissoria in profanis etiam in prima instantia
habetur.
- 4 Remissoria datur, etiam pro sanando praeiudicio
examine nullo.
- 5 Remissoria an, & quomodo datur pro sanando
examine in defectu citationis.
- 6 Remissoria impeditur nequis oppositus nullus
examine, ibidem.
- 6 Remissoria non datur ad probandas exceptiones
personales testium.
- Remissoria non datur super materia Iudicii ar-
bitraria. ibid.
- 7 Remissoria non datur super re aliis articulata,
& probata.
- Remissoria non datur quando melius specificatio
non versatur in substantia. ibid.
- 8 Remissoria an datur petenti restitutionem in inte-
grum aduersus nouissimam protestationem
ibidem.
- 8 Remissoria non datur nisi probata lesione, cau-
sa cognitione, & diligentia propter timorem
subornationis.
- 9 Remissoria attentantinon conceditur.
- 10 Remissoria in beneficiislibus datur consensu
sequestro, & unica sententia.
- 11 Articulus an dicatur futuri, & quando.
- 12 Examen debet intimari pro die certa, &
quare.
- 13 Examinis locus debet omnino parti inti-
mari.
- 14 Probatio, requirens peritiam in testibus sit per
examen peritorum.
- 15 Testium depositionibus super articulis, vel in-
terrogatorijs, an standum sit.
- Testium dicta super articulis saepius suspicionem
ibidem.

- 16 Testis inuicisimilia deponens repellitur.
Testis quando dicitur inuicisimilia deponere, ibidem.
- 17 Testis mendax in uno, dicitur mendax in toto.
- 18 Testis inductus ab una parte, an possit ab alia examinari etiam sine citatione.
- 19 Termini iudiciales sunt utrique parti communes.
- 20 Examen coactum non fit sine decreto Iudicis Parti intimato.
- 21 Testis semel approbatus an reprobari possit.
- 22 In iurum productio, & admissio an legitimè fiat à citato ad dicendum contra.
- 23 Articuli regulariter admittuntur in euria.
Articulorum irrelevantià est à Iudice consideranda. ibid.
- 24 Oblivio in teste presumitur spatio alicuius temporis.
- 25 Frater pro sorore examinatus non probat.
Instrumentum testibus præferri solet. ibid.
- 26 Examen non releuat, nisi causæ scientia reddatur.
Testes debent reddere rationem scientiæ, etiam non interrogati. ibidem.
- 27 Testis reddens rationem per alius possessorios an probet dominium.
- 28 Testium dicta regulariter à causæ scientiâ.
- 29 Testes examinati in diverso iudicio an fidem faciant, & quam, & quando.
Testes examinati ad perpetuam rei memoriam an fidem faciant, & quam, & quando. ibidem.
- 30 Famulus expulsus non probat contra Dominum.
Seruus vilis, & tabernarius non probat si testis inducatur. ibid.
- Famulus criminofus non probat si testis sit. ibid.
- 31 Paupertas non tollit fidem testi.
- 32 Affinitas non tollit fidem testi.
- 33 Testis familiaris non probat.
- 34 Testis sine causâ scientiâ non probat.
- 35 Testis se referens alteri examini, an probet.
- 36 Testis singularis singularitate obstaculatur, an probet.
Testis singularis singularitate adminiculatur non probat.
- 37 Testium fides per contraditionem non tollitur in accidentalibus.
Testium fides per contraditionem tollitur in substantialibus. ibidem.
- 38 Testis vocans alterum an dicatur singularis.
- 39 Testes Neapolitani regni fuerunt in Rota valde suspecti, & aliquando non.
- 40 Testium regni Neapolitani fides non est in Curia accepta.
- 41 Subornatio etiam quotidie cognoscitur inter homines.
Nursinus quidam deposuit de factis antiquo alieno primato. ibidem.

- 42 Oblivio inducitur presumitur spatio certi temporis.
- 43 Remissoria qualiter exequatur in partibus.

Est consuetudo in Rota, quod quando uni parti fuit concessa remissoria illa conceditur etiam parti contrariæ, si aliquando petatur, vt in Tullen. matrimonij 26. Iunij 1648. coram R. P. D. Ghislerio in fol.

Nec illa impeditur à re iudicata, quando adest commissio & restitutionis in integrum, & materia articulata est releuans, vt in Toletana Decimarum 16. Martij 1648. coram R. P. D. Celfo inter volantes.

Et si materia est profana, semper etiam in prima & instantia de facili obtinetur stante relevantiâ articulorum, vt in Anconitana pecuniaria 13. Maij 1647. coram R. P. D. Arguelles in manus. Illa quoque conceditur, si prima vice examen fuit nullum, pro sanando tali examine; & si pars aduersa, consentire vellet sanationi, absque nouo examine, quando nullitas pronenit ex defectu citationis, non possit, sed requiritur consensus & utriusque partis, quia testes utrique nocere possunt, & qui dat de nullitate examinis, illam impedire non potest, vbi in Anconitana pecuniaria 13. Maij 1647. coram b. m. Arguelles in fol.

Non tamen datur ad probandas exceptiones & personales testium per Adversarium examinatorum: nec quando articulatur materia Iudici arbitraria, & quæ nõ cadit sub sensu: nec minus si probari vult id, quod fuit alias articulatum, & probatum: & quando melior specificatio, pro qua aliquando conceditur, versatur in cortice non in substantia: & si non petitur restitutio in integrum aduersus nõ factam probationem, etiam post didicita testificata, neque & obtinebitur, nisi probetur læsio, causæ cognitio, & magna diligentia propter timorem subornationis, vt in Pisaurina localium 11. Martij 1650. coram R. P. D. Madio inter volantes.

Nec minus illam obtinebit, qui & attentavit, vt in Sancta Severina decimarum 1. Iulij 1650. coram R. P. D. Royas inter volantes.

In beneficialibus etiam remissoria non obtinebitur, nisi consentiatur sequestro, & promittatur stare vnicæ sententiæ; vt in Taurinen. prætensa optionis 10. Februarij 1651. coram R. P. D. Pentingerio in fol. & idem dixerat ante Rota in Mutinen. Beneficij 26. Iunij coram R. P. D. Arguelles in manus.

Didici etiam, quod articulus non dicitur fateri, nisi Articuli dati fuerint à Principa.

capali cum iuramento , quia tunc concludenter probare, dixit *Rota* in *Arbore. pensionis* 1. *July* 1647. *coram R. P. D. Ghislerio in fol.*

Et debet esse cautus tiro in examine , quia illud debet intimari pro die certa, ad hoc ut possint conduci Interpretes soliti de *stilo Curiz* , ut in *Romana successione de Vicourt* 21. *Junij* 1641. *coram R. P. D. Carrillo in fol.* Et idem erit de *loco examinis*, quia debet omnino intimari, ut in *Placentina, seu Abulen. decimarum* 12. *Decembris* 1650. *coram R. P. D. Celso in fol.*

Et si vult optimam cautelam , quando sibi est facienda probatio , quæ requirit *peritiam*, examinare faciat peritos, tamquam testes, ut cum monet *Rot.* in *Romana hereditatis* 1. *July* 1647. *coram R. P. D. Arguelles in fol.*

Testes autem, postquam fuerunt examinati, si diuersimodè deponunt iuxta interrogatoria eius, quod dixerunt super Articulis, statim *depositioni* super interrogatorijs, quia id, quod dixit super articulis, reddit illum suspectum, quod voluerit seruire parti, quæ illum induxit , *Rot.* in *Firmana Codicillorum* 1. *July* 1644. *coram R. P. D. Ghislerio in fol.* Et in *Elnen. Iurisdictionis* 9. *Junij* *coram Reuerendissimo Dunozeo in fol.*

Repellitur etiam, si deponit inuermimilia, quod tunc dicitur *peruenire*, si deponit de facto de certa die, prope decennium, & non reddit aliquam speciem rationem, tunc enim non dicitur concludere , ut in *Romana dotis prima* 1. *July* 1637. *coram eodem* *in fol. rio decif. 241. par. 7. recen.*

Et si reperitur mendax in vno, dicitur *mendax* *per* in omnibus per indiuiduatam iuramentum, & si ille fuit inductus ab vna parte , quæ nolit illum amplius examinare, tunc si altera pars *per* eius *depositionem*, potest illum cogere ad se subiungendum examine, et poterit etiam examinari absque alia noua citatione ad videndum iurare, si iurauerat pro parte eius , qui illum induxerat , quia termini iudiciales sunt *per* communes vtrique parti. Aduertendum est tamen, quod si illum vult pars cogere, debet obtinere decretum coactionis, & postea parti intimare, nec testis a parte approbatus quoad personam , potest amplius *per* reprobari, ut in *d. Romana successione de Vicourt* 21. *Junij* 1641. *coram R. P. D. Casillo in fol.*

Et hinc inferitur , quod si termini iudiciales sunt communes vtrique parti in termino citationis ad videndum contra, facta ab vna partium, poterit fieri productio iurium ab vtraque, & admissio illorum. Praxis Camilli Cappucci.

vtramque etiam partem iuuabit , & iura, *per* producta dicentur de actis legitime facta.

Regulariter etiam in Actis, semper adduntur articuli, nisi *per* sint omnino irreleuantes , quod est a Iudice considerandus, & hoc procedit, etiam de *stilo Rote*, ut in *Romana reuersionis concordia* 14. *Martij* 1650. *coram Eminentijs. D. meo Corrado post Labyrinth. credit. fol. 49.*

Vbi etiam habetur , quod in teste præsuntur *per* obliuio spatio alicuius temporis.

Si vellet quis examinare fratrem pro sorore, non probaret, præcipue *per* si contrarium eius, quod fuit articulatam, constaret *per* instrumentum , quia hoc testibus præferri solet, ut in *Romana reuersionis transfectionis* 29. *Martij* 1648. *coram eodem Eminentijs. Corrado post d. Labyrinth. credit. fol. 41.*

Et si examinati non reddunt rationem, eorum dicti, examen *per* non est releuans, quia debent illum reddere, etiam non interrogati , quando id, quod deponunt cadit sub sensu : & si agitur de probando dominio, non sufficit, quod reddant rationem *per* actus *per* possessorios , ut in *Barchinonen. alimentorum* 15. *Decembris* 1649. *coram Reuerendiss. Dunozeo in fol.* Dicta enim testis *per* regulantur a causa scientiæ , ut in *Romana domorum in Burgo* 12. *Novembris* 1649. *coram Eminentijs. Domino meo Obobono in fol.*

Si fuerunt examinati in diuerso Iudicio, vel ad *perpetuam* rei memoriam, faciunt semiplenam probationem, si concludunt in dicto, & addunt causam scientiæ, ut in *Fanen. seu Senogallien. bonorum* 26. *Junij* 1648. *coram R. P. D. Metio in fol.*

Si testis fuit famulus, & postea expulsus, uon probat contra Dominum, & id in dicendum de seruo vili, qui seruit in taberna, vel est criminofus, ut in *Meleuitana mercium* 22. *Martij* 1648. *coram R. P. D. Arguelles in fol.*

Quando vero est simpliciter pauper, sciendum est, quod *per* paupertas non tollit fidem, ut in *Anconitana dotis* 31. *Januarij* 1648. *in fol. coram b. m. Arguelles.* Quod neque operatur *per* affinitas, *per* *in Romana successione de Vicourt* 21. *Junij* 1641. *coram R. P. D. Carrillo in fol.* Testis tamen familiaris non probat, *Rot.* in *Romana executionis laudi* 14. *Junij* 1647. *coram eodem.* Prout neque si non reddat causam scientiæ, ut in *d. Romana domorum in Burgo* 12. *Novembris* 1649. *coram Eminentijs. D. Card. Ottobono in fol.*

Neque probat testis, qui fuit examinatus in alio examine, si se referat ad illud, & non vult deponere *per* extensum in secundum.

cundo, præsertim, quādo agitur de persona vilis conditionis; vt in *Hispalen. Matrimonij* 15. Decembris 1649. coram R. P. D. Royas in fol.

- 36 Prout non probat testis singularis singularitate oblatiua, secus tamen si erit singularis singularitate aduinculatiua; & si inter se testes tibi ipsis contradicant in accidentialibus, non minuitur eorum fides, secus si in substantialibus, vt in *Romana pecuniaria, seu legati* 11. Marty 1650. coram R. P. D. Albergato in fol.

Neque singulares dicuntur testes, si alter alterum vocat in consensum, & alter alterum non vocet vocantem, vt in *Rauennaten. pecuniaria* 13. Marty coram Cardinali Cauerio.

- Nota etiam quod Rota, quæ antiquitus sæpius suspicata est de fide testium Regii Neapolitani, recessit modè temporibus ab antiqua opinione, vt in *d. Anconitan. pecuniaria* 13. May 1647. coram b. m. Arguelles in fol. ad n. 1. alibi in Curia ista opinio non est adeo accepta, & sic simpliciter assumpta, prædicti dicunt enim recessisse non ex timore præterito quoad testes vulgaris conditionis, de quibus et per totam habuerunt, nec credo recedent nisi contraria experientia suadebit in futurum.

- Sed vbiq; homines premimur malis; cum, & hic etiam de subornatione quotidie cognoscamus, & egomet expertus sum quandam de Nusia, qui non recordatus ad salutem animæ necessariorum, & articulorum fidei, & testis non habere memoriam propriarum aliorum rerum, de proximo successurum, ausus fuit deponere de quodam facto antiquo, alieno, priuato: sed pro fide amici fuit reiectus à Iudice ex eo, quia spatio certi temporis præsumitur inducia obliuio. *Rot. in Romana rescissionis Concordia* 14. Marty coram Eminētissimo D. Cardinali Corrado post *Labyrinth. creditor*, fol. 49.
- 43 Et quia remissoria in partibus solet exequi, & posui iuan tam inscriptionem non inuicem, quā prateritis annis ad partes Poloniz pro amico compositam miti.

Pro exequenda Remissoria in partibus.

Artic. II.

- 44 Remissoria alicui ex Iudicibus presentatur etiam magis consideranda.
- 45 Remissoria Iudici quid petendum sit in presentatione remissoria.
- 46 Remissoria Iudici irrisuptionem nolenti, quid

protestandum sit.

- 47 Remissoria Iudex quid primo faciat accepta irrisuptione.
- 48 Citatio ad videndum reproduci litteras remissoria, qualiter fiat.
- 49 Citatio prædicta fit cum insertione subdelegationis remissoria.
- Citatio prædicta fit personaliter parti, vel procuratori presenti. *ibid.*
- 50 Citatio prædicta fit per affixionem, non existente parte in loco deputato.
- 51 Citatio tamen personalis fit parti comparenti, & quorles.
- 52 Remissoria datur executio, etiam non comparente parte.
- 53 Remissoria qualiter exequatur non comparente parte.
- Cursor in calce, vel à tergo citationis refert executionem. ibidem.*
- 54 Citatio executi in termino præfixo reproduci in assis.
- Contumacia partis non comparentis accusatur, & quomodo, *ibid.*
- Remissoriale littera debent reproduci, & quomodo, *ibidem.*
- 55 Notarius debet deputari à Iudice remissoriale, & qualis, & quomodo.
- 56 Notarius potest allegari suspectus etiam sine causa.
- 57 Notarii electio qualiter fiat, partibus discordantibus in remissoria.
- Notarius an, & quomodo ex officio per Dominum nominari possit. *ibid.*
- 58 Citatio ad concordandum de Notario qualiter fiat, & quomodo.
- 59 Index non potest adiunctum dare suspecto Notario, inuicem partibus.
- 60 Index potest Nuncium, siue Cursorem ad libitum nominare.
- 61 Decretum in susceptione litterarum, remissorialium qualiter fieri possit.
- 62 Dies iudicii in causa commissaria quinam sint in Curia.
- Iudex delegatus in quibus obseruet stilum delegantis. *ibid.*
- 63 Decretum acceptationis remissoria est parti intimandum.
- Decretum Iudicis parte, vel procuratore presente, non intimatur. *ibid.*
- 64 Decretum factum parte presente, extenditur cum expressione nominis aduersarij.
- 65 Decretum factum parte presente, fit, si constat de priora.
- Intimatio decreti, si facienda, si non constat de comparenti. *ibidem.*
- 66 Citatio prædicta, nominati iuramenta testium fieri debet, & quando.
- 67 Citatio prædicta debet per Iudicem decerni, & quando.
- 68 Decretum commissarius exam. & int. testium qua-

qualiter, & quomodo fiat.

- 69 Testes nominati sunt inducendi, & in quo termino.
Testes debent iurare, quomodo, & in cuius manibus. *ibid.*
- 70 Notarius debet testificari de iuramento testium.
- 71 Notarius quibus verbis inductionem, & iuramenta testium scribas.
- 72 Iuramenta testium Sacerdotum, & secularium qualiter fiant.
Decretum commissionis examinis, & iuramentorum, est parti intimandum.
- 74 Examen intimari potest lapsa prima die iudiciali.
- 75 Iuramentum debet precedere examen, & per quod tempus.
- 76 Iuramentum Testium per Notarium reiteratur in actu examinis.
- 77 Testis primo super interrogatorijs, & deinde articulis examinatur.
Examen fit super articulis tantum, deficientibus interrogatorijs. *ibid.*
- 78 Intimatio pro diebus, & horis certis fit in examine.
- 79 Intimationis praeclara forma quanam esse possit.
- 80 Examen debet incipi per horam post in intimationem expressam.
Intimatio pro diebus, & horis certis debet omnino reproduci. *ibid.*
- 81 Examen fit per iudicem distans, & Notarium scribentem.
Interpretes ponuntur impedito Iudice, & ipso consentiente. *ibid.*
- 82 Interpretis officium quid sit.
- 83 Depositiones debent registrari iuxta mentem Testium.
- 84 Iudex cum Notario potest examinare, & uti lius est.
Interpretes causant saepe confusionem. *ibidem.*
- 85 Testes possunt examinari postea, si in termino iurauerint.
- 86 Dicta Testium retrahuntur ad iuramenta praeioria.
- 87 Testes super immemorabili debent esse 54. annorum.
- 88 Testes super immemorabili debent deponere de visu per 40. annos.
- 89 Aetas pupillaris 14. annorum quicquid videt ignorat.
- 90 Testes super immemorabili debent dare rationem, & quomodo.
- 91 Testes super immemorabili debent dare rationem cur non possit esse contrarium.
- 92 Testes super immemorabili debent deponere etiam de publica voce, & fama.
- 93 Testes super quadragen. & immemorab. per quae verba praeclara deponere debeant.
- 94 Testes praedicti denotent tempus continuatum,

vel ponant dictionem extra.

- 95 Testis dictum de multis annis non concludit continuationem.
- 96 Testis super immem. debet deponere de actibus visis, & auditis.
Testis praedictus debet deponere de scientia, & patientia adversarii. *ibid.*
- 97 Praescriptio non currit contra ignorantem rem suam possideri.
- 98 Testis debet reddere causam scientia etiam in articulis.
- 99 Testis super immemorab. debet negativam contestare, & quomodo.
- 100 Testis de fama debet deponere per verba sua, & est.
- 101 Fama post litem proveniens nihil relevat.
- 102 Testis debet deponere iuxta seriem articulorum.
- 103 Testis potest deponere per diversa verba, si eandem substantiam exprimant.
- 104 Testes nec iurare, nec confessum examinari debent.
- 105 Testes debent iurare, & examinari in loco praefixo in remissoria.
- 106 Testes a loco concordato absentes ubi examinandi sunt.
- 107 Testes legitime impediti possunt examinari extra locum per fiscum.
- 108 Remissoria Iudex an teneatur accedere ad testes legitime impeditos.
Notarius potest mitti ad iurand. & examinand. testes impeditos. *ibid.*
- 109 Testium impedimenta debent constare in actis, & quomodo.
- 110 Baptismi fides aetatem probat.
- 111 Testium impedimenta probata, penes acta process. remis. redigi debent.
- 112 Remissoria Iudex an & quando sine alio coniudice procedere possit.
- 113 Remissoria coniudicis impedimenta, & refutatio debet in actis constare.
- 114 Remissoria coniudex potest impeditus vices suas coniudici redere.
- 115 Iuramenta Testium per Iudices remissoriales recipi debent.
- 116 Iuramenta Testium alteri delegare nequit iudex remiss.
- 117 Iuramenta testium Notarius recipere nequit sine praesentia iud. remis.
Testium dicta non probant non delato iuramento a Iudice remis. *ibid.*
- 118 Iudex debet deserre iuramentum de veritate dicenda.
- 119 Iuramenta testium recipiuntur, Notario rogante, & attestante.
Notarius quibus verbis iuramenta Testium attestetur.
- 120 Iuramentum non valet, nisi talis scripturis.
Processus irritatur sine valido iuramento. *ibid.*

- 131 *Testes examinati an. & quomodo reprobati possint ab adversario.*
- 132 *Testes quando, & quomodo examinari possint contra alios testes in remis.*
- 133 *Interrogatoria testibus contra testes examinandis dari possunt.*
- 134 *Testis exam. contra testem causam scientia red dere debet.*
- 135 *Citatio ad videndum transumptari processum quomodo decerni debeat.*
- 136 *Notary fidelis, & legalis fides est facienda in processu remissor.*
- 137 *Citatio ad videndum collationari, claudi, & sigillari processum remissoria, qualiter fiat.*
- 138 *Decretum collationis, & claud. processum &c. qualiter fiat a Iudice.*
- 139 *Decretum praefatum debet parti intimari.*
- 140 *Processus remis. collationatio qualiter fiat, & a quibus.*
- 141 *Notarius an, & quomodo debeat testari de collatione processus.*
- 142 *Notarius testatur de collatione in subscriptione.*
Processus legaliter subscribitur a Iudice, & suo sigillo munitur. ibid.
- 143 *Processus debet etiam legalizari ab Universitate, vel Episcopo.*
- 144 *Processus remis. quando claudatur, & cui clausus consignetur.*
Porritor processus quid iurare debeat. ibid.
- 145 *Fides presentationis remissoria quare sit utilis in Curia.*
- 146 *Remissoria impedimenta de partibus liquidantur in Curia, & quomodo.*
- 147 *Articuli an possint testibus ostendi.*
Testes an possint rogari ut veritatem dicant, & eorum scientiam. ibid.
- 148 *Testes ignari an possint instrui, ut dissant quid sit vox, & fama publica.*
- 149 *Publica vox, & fama quid sit.*
- 150 *Interrogatoria an possint corrigi, & rescari in partibus.*
- 151 *Articulorum copia autentica debet ad Curiam miti pro moderatione.*
Interrogatis, quo casu non teneantur testes respondere. ibid.
- 152 *Testes indulti super certis articulis possunt nihilominus a parte interrogari.*
- 153 *Religiosi possunt examinari circa ea, qua seculares ignorant.*
- 154 *Religiosi an valide testificari possint in causa Monasterij, & Abbatis.*
- 155 *Probatio qualibet sit per tres testes saltem.*
- 156 *Famina an sint boni testes, & quando.*
Famina septem pro uno teste sufficiunt in criminalibus. ibid.
- 157 *Iura an, & quando possint extrahi vigore remissorialium.*
- 158 *Iurium recognitio sit etiam vigore remis. cum citatione ad vid. iurare testes.*
- 159 *Testes super recognitione quando sint inducendi coram Iudice remissoriali.*
- 160 *Testes recognoscetes intra vigore remis. qualiter deponere debeant.*
- 161 *Testes super fide Notarij debent deponere de publica voce, & fama.*
- 162 *Compulsoria an possint expediri etiam in remissoria, & quomodo.*
- 163 *Processus a Notario partis adversae accipi nequit.*
- 164 *Causa principalis aggredi nequit nisi purgatis attentatis.*
- 165 *Processus attentatus a quibus sit transportandus.*
- 166 *Remissoria qualiter impetrari debeat.*
- 167 *Articuli ante citationem debent componi.*
- 168 *Citatio pro impetratione remissoria qualiter conscribatur.*
- 169 *Decretum impetr. remissoria qualiter extendi possit.*
- 170 *Remissoria expeditur reproducta intimatione, & sublati dubijs.*
- 171 *Termini qualiter prorogari possint in remissoria, & quando.*
- 172 *Vigore litterarum missuarum in forma ordinaria, & litterarum remissorialium potest Iudex delegatus cogere partem ad respondendum articulis oclusis per verbum credit, vel non credit absque alia facultate speciali.*

Reuerendissime Dominomi Abbas Pessiacensis.
observandissime.

C Amillus servus vester, ut facilius consequamini quietem, quam peroptatis in omni futuro tempore, pro Monasterio vestro, & testes in processu remissoriali examinandi facilius fundent intentionem vestram, Instante P. Georgio Thein, diligentissimo, quem Roman misistis, haec pauca animaduertenda cogitavit in specie pro executione Remissoriae.

Litteras, quas in pergamento recipietis, per vestrum Plenipotentiarium ꝑ curabitis praesentari alicui ex Iudicibus in eisdem subdelegatis; ei tamen, cui magis confidistis modo, & forma, quo transmittuntur; & instruetis eundem Plenipotentiarium, quatenus se praesentet coram tali Iudice, litteras huiusmodi exhibeat, & ab eo petat, quod velit acceptare iurisdictionem ꝑ delegatam, ac etiam ad talium remissorialium executionem procedere. Quatenus vero talis Iudex iurisdictionem, & litteras nolle acceptare, tunc Procurator ꝑ vester debeat protestari de penis inflicis, & insigendis illis, qui Apostolicas delegationes contemnunt acceptare: quod tamen non puto evenitum, quia Abbas

Ole-

Oleuitanus, aut alter Carthusianorum, Prior, de quorū integritate infinita audiui à d. P. Georgio, Apostolicis admonitionibus facillimè obediens. His peractis procedet talis Procurator ad vltiorem instantiam, quatenus acceptata iurisdictione talis Iudex decernat infra scriptam citationem contra Episcopum, vel eius promotorem fiscale, quem ibi instigatorem appellatis. Videlicet

Citetur N. ad videndum reproduci litteras remissoriales, & Instrumentum illarum, & dicendum contra eas, necnon videndum mandari procedi iuxta illarum tenorem, & formam, & in earundem executione, videndum deputari dies, & horas, & locum audientie, nominarique Notarium, et Cursores, siue Nuncium. Nec non ad videri fieri omnes, et singulos alios adus necessarios, et opportunos pro dictarum remissorialium executione, cum comminatione, quod siue comparuerit, siue non comparuerit, nihilominus d. D. Iudex procedat ad debitam executionem dictarum remissorialium, ipsius citati presentia, vel contumacia non obstante, iuxta formam ipsarum remissorialium.

Et in hoc aduertatur, quod huiusmodi citatio est facienda cum insertione subdelegationis remissoriae, & est intimanda parti aduersæ, vel eius Procuratori personaliter, si tamen fuerit præsens in loco deputato à S. Rota pro executione dictarum litterarum: sin autem non est præsens, erit exequenda per affectionem ad valuas maioris Ecclesie dicti loci, vel alias iuxta normam datam in dictis litteris: & si pars comparet, & est in posterum citanda personaliter in omnibus, & singulis actibus; si vero non comparet erit nihilominus procedendum ad executionem illarum iuxta formam in illis datam, adeo, ut si comparet, ut supra semper est citandus; si non comparet, non est recedendum à forma præfixa in dictis litteris, & in eorū defectum semper debet procedi iuxta formam Clementinæ, causam, de electionibus.

Executa huiusmodi citatione procurabitur, quod Cursor referat talem executionem in calce, vel à tergo citationis, & citationem, & sic executam in termino præfixo in actibus procurator reproducat, & accusata contumacia partis non comparitis, & reproductis litteris, idem Procurator instabit, ut Iudex deputer Notarium, catholicum tamen, & publicum, & partibus non suspectum; & quia Notarius potest allegari suspectus, etiam sine causa, & absque cause expressione, cum solito iuramento; ideo in euentum recusatio-

nis illius, si in vnico concordari non potest, tunc ad tollendas dilationes d. D. Iudex procurabit, ut vnaqueque pars det notulam Notariarum; & si in eis nominatur vnus, & idem ille erit Notarius nemini suspectus: Si vero non concordant, tunc Iudex poterit vnum ex officio nominare, & hoc casu erit facienda citatio ad concordandum de Notario, dandum listam, siue notulam confidentium, & diffidentium; aliàs videndum per D. deputari, vel eligi ex officio; & est aduertendum, quod Iudex non satisficeret suspicioni Notarii, dando illi adiunctum, quia suspectus posset reuelare dicta testium. Cursores vero, seu Nuncium potest Iudex ad sui libitum nominare, & decretum, si stilus, & confectio istarum partium hoc patitur; posset in hunc modum procurari.

Relatione facta comparuit D. N. & petijt, ut supra. Et ex tunc D. Iudex dictas litteras remissoriales debita cum reuerentia suscepit, pro illarum executione preparatum obtulit, iuxta eorūdem tenorem, & formam, deputauit pro diebus diem Lunæ, & Mercurij, & Veneris non tamen feriatis in honorem Dei; pro horis vero deputauit talem de mane vsque ad talem, & de fero talem, vsque ad talem; pro loco suæ audientie deputauit monasterium suæ residentie. Quo vero ad Notarium (in hoc si partes concordant, & Iudex dicit) deputauit talem de consensu partium; si quis vero, talem ex officio; & in Cursores, seu Nuncium eligi talem, & in reliquis mandauit procedi iuxta formam dictarum litterarum omni meliori modo; & in hoc est aduertendum, quod ideo posui dies Lunæ, Mercurij, & Veneris non feriatis, quia isti dies duntaxat sunt de stilo Curie Romanæ iuridici in causis commissariis, & in hoc Delegatus non male faciet sequi stilum, & consuetudinem Iudicis Delegantis.

Hoc decretum debet parti intimari, vel personaliter, vel per affectionem, ut supra, nisi pars fortasse fuerit præsens, nam tunc non est intimanda. Bene verum est, quod tali casu in fine decreti supradicti erit addenda verba, Tali ex aduerso Procuratore: & de tali procura debet in actibus constare; quia si de ea non constet, talia verba non ponuntur in fine decreti, & tunc intimatio supradicta est necessaria.

Executa tali intimatione, debet adiri Iudex, & peti, & obtineri ab eo, ut decernat citationem infra scriptam, ad videndum committi iuramenta testium de veritate dicenda super articulis in remissoria expressis, & tota causa: nec non eisdem testibus

testes induci, & nominari, & induciōs, & nominatos ad videndum iurare super articulis, & tota causa, & Iudex debet interloqui cum his putis verbis: Relazione fatta comparuit D. N. & petijt, & obtinuit, vt

- 67 supra decerni citationem supradictam, pro tali die. Et intimata tali citatione eodem modo, quo supra, & illa in termino citationis reproducta, accusata contumacia partis aduersæ, Iudex per decretū expressum debet committere examen, & 68 iuramenta testium, cum ꝑ intimatione faciendi parti aduersæ, pro diebus, & horis certis intimandis, & in tali termino sunt 69 inducendi testes ꝑ nominati, & postmodum illi debent iurare per tactum scripturarum in forma in manibus ipsius Iudicis. 70 remissorialis, & Notarius in isto aēn debet facere testimonium, vt facilius intolligatur, per hæc verba:

- Pro Reuerendiss. Abbate & c. contra Illustrissimum Episcopum, seu & c. ꝑ D. N. Procurator & c. induxit in testes N. N. N. & N. Deinde procedit ad iuramenta per alia verba in quocumq; teste registranda. Videlicet.

- Pro Reuerendissimo Abbate & c. contra & c. D. N. testis induciōs, si est secularis, debet ꝑ dicere: Et ad delationem d. D. Iudicis medio iuramento tactis & c. iuravit de veritate dicenda super articulis, & tota causa, si verò talis testis est Sacerdos loco verborum, medio iuramento tactis & c. debet dicere tacto peiore more & c.

- Aduertatur vterius, quod supradictum decretum Commissionis examinis, & iuramentorum, debet parti intimari, & ꝑ lapsa prima die iuridica poterit intimari examen, quia iuramentum debet ꝑcedere, 73 ꝑ examen, saltem vnica die iuridica, & in actu examinis debet Iudex iterum facere, quod Notarius reiteret iuramentum, 74 ipsius testis per hæc verba. Testis induciōs, iuratus, prout infra, ad sunt interrogatoria, ꝑ debet prius examinari iuxta illa & deinde super articulis. Si pars aduersa non dabit interrogatoria, tunc satis erit examen super articulis.

- Caveat tamen quod pro isto examine, 78 est necessaria ꝑ intimatio pro diebus, & 79 horis certis, vt puta. Intimeretur D. N. ꝑ qualiter testes examinabuntur die crastina, cum quinque diebus sequentibus, de mane hora tali, & de sero hora tali, & examen debet iucipi per horam post intimationem ꝑ expressam, & intimatio debet reproduci, vt appareat examen legitime factum.

- Hoc examen vtile esset fieri per ipsum, 81 met Iudicem ꝑ dicentem, & Notarium,

causæ deputatum scribentem, ad fugiendos interpretes, si Iudex non est impeditus quatenus verò Iudex esset impeditus, tunc quilibet pars, si vult, consentiente tamen

- 82 Iudice, vt potest suo Interprete, seu dictatore, cuius officium est assiliter examinis, & procurare, quod Notarius scribat latino idiomate, seu etiam materno id, quod testes deponunt, cum verbis, quæ non alterent sensum depositionis ipsorum testium in minimo, quia tales ꝑ depositiones debent fideliter registrari iuxta mentem, & voluntatem ipsorum testium, si vero Iudex 84 cum Notario examinaret, hoc esset vtilius, quia Interpretes, vt plurimum causant confusionem potius, quam ordinem in deponendo.

- 85 Sciendum est tamen, quod testes debent iurare in termino remissoria, & possunt examinari extra terminum in illa destinatione, dicta enim aliorum ꝑ retrahuntur, ad iuramenta ꝑstita in termino remissoria.

- Quia vero nos volumus probare antiquam possessionem, & immemorabile, opus est, quod testes nostri excedant omnes ætate annorū 54. ante motū presentem, scilicet, quia incepit de anno præterito, testes omnes debent excedere ætatem annorum 56. taliter ꝑ, quod illi qui debent deponere de visu per quadraginta annos, quia lis vt supra coepit fuit anno præterito, vt dixi, debent excedere ꝑ annos 56, quia ætas pupillaris, i. æ. annorum, quidquid vider ignorat. Ite vterius tales testes debent ꝑ reddere rationem eorum dicti, quia scilicet viderunt, & obseruauerunt toto suo tempore, & quod non viderunt, neque audiuerunt aliquid in contrarium, quod tamen vidissent, & audiuisent, si tale ꝑ contrarium extitisset, quia fuerunt incolæ Hoppembrugi toto dicto tempore, & viderunt, & fuerunt, & sunt informati de ꝑmissis, & quod non potest esse minus, propter tales rationes, quin ipsi vidissent, & audiuisent contrarium, si contrarium fuisset, & quod de illis, de quibus 92 deposuerunt, fuit, & est ꝑ fama, & vox publica, quia sacra Rota vult ista requisita, vt intentio nostra concludenter probeatur.

- Propterea dicti testes ad probandam, 93 quadragenariam, seu ꝑ etiam immemorabilem, vel debent recensere verba ꝑcisa articulorum, vel dicere a suo recordato, quod est tot, vel tot annorum, & citra, ponendo semper istam copulam, & dictionē, 94 citra: vel denotent ꝑ tempus continuatum, egeamus enim dictionibus, quæ continuationem indicet, prout etiam sunt, semper,

continuo, vel toto suo tempore vidit, & audiuit, vel alia verba similia fecus enim dictum illius & intelligitur de multis annis & non concluderet necessariam continuationem.

Item debet tactis deponere & de actibus quos vidit, & audiuit, scilicet de articulatis, quia sic fuit actum, factum, & toto suo tempore, & tempore suorum maiorum, obsecratum, sciente, & patiente Episcopo Vladislauiz, & eius ministris, qui canonem annum receperunt absque eo, quod quidquam aliud habuerit in pretenione; Et hæc scientia & videtur necessaria, quia sine ea non currit prescriptio.

Aduertendum est quoque, quod in examinandis testibus, ut articulatæ probentur, si testis dicat articulum verum, est necesse quod reddat causam & scientiam respectiue in articulis per me datis ministratam; & quoad negatiuum, videlicet, quod nihil fuit actum, aut gestum, & ceterarum prout in articulis caueat Procurator veller, ut Iudex sit diligens & speret illa negatiua, quia debet cogitari, puta quod non vidit, nec audiuit quidquam in contrarium & quod si fuisset fecus, non posset esse minus quam testis sciuit, vidisset, vel audiuisset, propter continuam habitationem, quam habuit in Hoppenbruch, vel propter aliam similem rationem.

Si vero testis est de fama, aduertatur, quod debet & deponere per verba, fuit, & est: videlicet, quod de illis de quibus deponit, fuit, & est publica vox, & fama, quia fama, quæ provenit post litem, non est re euans, cum testis potuerit habere notitiam de promissis post litem motam; & quæso procuratur ut testes deponant iuxta seriem articulorum, quia si iuxta illorum seriem non deponent, errabimus non tamen errabimus, si per alia & similia verba in substantia exprimatur.

Rogo etiam ut testes non confusum parent, nec secundum examinentur, nisi primo teste completo, ut confusionem tollamus.

Reliqueram quæ serio, ab initio debet deduxisse pro instructione totius processus in substantia, licet non in ordine, videlicet:

Quod testes debet iurare, & examinari in loco certo, prefixo, & destinato à Reuerendissimo D. meo Ottobono hic in Curia Romana, si us enim examen esset nullum: scilicet in eadem Civitate, seu loco nominato in litteris, ne nullitatis dissolutionem incurramus. Ita tamen contrariatio non inerat si sunt examinandi testes a loco concordato ab eis, qui tamquam valetudi-

narij, seu senes, seu etiam honestæ mulieres, vel etiam alias legitime impediti ad accedendum ad locum concordatum, vel destinatum, possunt examinari, & iurare etiam extra illum, & in loco, ubi ipsi commorantur: tunc Iudex Remissorialis tenetur sibi accedere ad illos intrandos, & examinandos, vel saltem Notarium mittere.

Sed aduertatur, quod de istis impedimentis debet constare per depositiones testium, vel per productionem altorum legitimarum probationum, & prædicta valetudine, si non recte, alioquin impedimento testium, si de fene potest exhiberi fides Baptismi, quæ probat ætatem, & sic de singulis: & istæ probationes debent redigi penes acta processus remissorialis, & si est possibile, antequam Iudex recedat à loco examinis.

Est quoque animaduertendum in genere pro executione remissorialium, quod quando in illis sunt dati plures Iudices, si alter postquam fuerunt sibi presentatæ litteræ, refutauerit onus iurisdictionis, vel cogatur abesse, vel illarum executioni impeditus sit assistere, si non adest, & sit in solidum, & alia subsequens, quod executi incepta coram uno, possit prosequi coram alio, tunc alter solus poterit procedere, & sed tunc antequam alter solus procedat, debet prius constare in actis remissorialibus, vel per testes, vel alias legitimas probationes, de tali intimatione, & renitentia, vel refutatione, vel absentia, vel impedimento dicti Iudicis. Et in hac contingentia experti sumus: in hoc sacro Tribunali magni fuisse factum, & si Iudex recusans, aut impeditus vices suas durante impedimento, vel absentia, cedat alteri Coniudici.

Maximè etiam est percurandum, quod iuramenta & testium recipiantur per Iudicem, aut Iudices remissoriales, qui sint delegati à Sacra Rota: nec illi possint receptionem & iuramentorum alijs delegare; alias enim, si Notarius iuramenta reciperet absque præsentia, & delatione ipsius Iudicis, iuramentum esset nullum, & eorum depositiones irritarentur, nihilque probarent; Et propterea & Tribunalis consuetudo fuit semper, quod Iudex debet deferre testi iuramentum de dicenda veritate, super articulis, & tota causa; & tale iuramentum & ab illis recipere coram Notario, qui de hoc attestetur dicendo: Talis testis ad delationem Iudicis, illic Iudicem remissorialium tactis scripturis & c. iuravit de veritate dicenda: si enim Notarius non & c. iuramentum non

non valeret, & processus irritaretur.

- Examinatis testibus pro parte Dominationis vestre Reuerendissime, & elapso termino probatorio præfixo in litteris sciendum est, quod pars Aduersæ poterit testes examinatos reprobare, scilicet dare exceptiones contra personas ipsorum testium, videlicet, quod sint homicidæ, periuri, publici concubinarij, & contra illos alias similes exceptiones opponere, quæ ipsorum fidem debilitant, & illas per testes per coram eodem Iudice probare, intra terminum præfixum in instrumento remissoriæ ad probandum: & si hoc euenerit, poterit Reuerendissimus D. meus Abbas procurare, vt contra similes, testes partis aduersæ dentur per interrogatoria, quorum ope debet, & exceptio talium testium, & veritas eorum, quæ sciunt, sciscitari: & caueat semper per quod dictus testis reddat causam scientiæ suæ dicti, totidem, donec dicat nescire per aliam causam.

- Elapso termino ad reprobandum, Procurator vester infatigabiliter coram Iudice decerni citationem ad videndum per transumptum processum in publicam, & authenticam signam omnium, & singulorum actorum factorum coram ipso, & depositionum ipsorum, & ad videndum illum collationari: & interponi decretum, & auctoritatem iudicalem, & faciendum fidem de fidelitate, & legalitate per Notarij, vel Notariorum de dictis actibus, & depositionibus rogatis: & obtenta tali auctoritate, pars Aduersæ modo non supra citabitur, prout infra.

- Circa N. ex aduerso principalis ad videndum collationari, per claudi, & sigillari instrumentum actorum, & depositionis testium, illudque collationatum, & clausum consignari portitori, ad p. d. Et citatione executâ, ad presentatâ, Procurator prima die iuridica comparebit coram Iudice, & accusabit contumaciam alterius partis, & petet collationari, claudi, & sigillari instrumentum actorum, & depositionis testium, illudque collationatum, & clausum consignari portitori, & interponi auctoritatem, & decretum iudiciale, & faciat fidem de fidelitate, & legalitate Notarij, de actibus rogatis: & Iudex faciet decretum; Ex tunc per D. præmissa concessit & impartitus fuit, & deposuit, vt supra, nisi ad p. d. iuridicam in intimacione.
- Tale decretum per modo quo supra debet intimari, & secuta intimacione, Iudex, aut Notarius, illud instrumentum, seu transumptum per processum collationabunt, seu concordabunt, & asculabunt cum ipsorum primo originali, & Notarius de

- per tali collatione, & auscultatione faciet actum distinctum, ponendo diem, mensem, & annum, & testes pro robore eius legalitatis, & de illa per faciet etiam testimonium in sua subscripti, tione, in forma publica, cum eius signo, & subsequenti legalitate subscripta ab ipso Iudice, & cum signo eiusdem Iudicis; & si potest fieri, cum alia legalitate per alicuius Vniuersitatis, seu Episcopii: & deinde processus claudetur, & sigillabitur, & consignabitur portitori, qui debet per iurare de fideliter illud transmittendo ad Romanam Curiam, & statim per Tabellarium ordinarium, vel per alium meliorem ordinem ad Urbem transmittatur.

- Semper autem aduertatur, vt facta præsentatione litterarum per transmittatur fides præsentationis illarum, ad effectum in Rotâ docendi de diligentis factis in partibus & obtinendi prorogationes, seu nouam præfixionem termini remissoriæ: & si interim oriantur aliqua imedimenta per similiter de illis accipiat fides a Notario actuario, & ad Curiam transmittatur pro habendo statim opportuno remedio.

- Scire etiam oportet, quod in perquirendis, & inueniendis testibus, poterunt illis ostendi, & legi per Articuli, petendo tamen ab eis, vt velint deponere quæ sciunt pro veritate, cum rationibus, & scientia eorum depositionis. Et quia fortasse erunt ignari in respondendo quid sit publica vox, & fama, & notorium, & notorium per aduertetis eos, vt se informant, qualiter vox, & fama publica est, id, quod communiter dicitur.
- per in aliqua, aut Villa, aut Oppido, aut Ciuitate.

- Et si pars aduersa dabit interrogatoria, & illa sint non pertinentia ad causam in aliqua parte, sciendum per est, quod in partibus non ponunt nec corrigi, nec resecari, nisi de consensu partium, & tunc esset transmittenda per ad Curiam illorum copiarum authentica extracta a Notario cause ad effectum obtinendi correctionem, & moderationem ab ipso sacro nostro Tribunali. Sed huic malozestis ipsi in parte possunt medelam adhibere, quia interrogatorijs impertinentibus non tenentur respondere. *Castren. in l. 1. n. 6. ff. si cert. petat. Prout neque si interrogentur de proprio delicto Bart. in l. qui Pistorio n. 2. ff. de except. rei v. d. Neque tenentur respondere interrogatorijs proprii peritium detegentibus Bart. in l. q. n. 2. ff. si pater. n. 2. ff. de int. iur.*

Aduertendum quoque, quod si pars nostra ducat aliquos testes, qui non sint informati de omnibus articulis, sed solum de aliquibus, & propterea illos inducat

ducat specificè super articulis, de quibus sunt informati, quod tali casu pars aduersa, si vult potest illos interrogare absque eo, quod nos hoc illi impedire possimus.

142 Circa aliqua, ut oratenus habuit d. Pater noster Georgius, de quibus seculares non sunt informati, poteris examinare ipsos nostros professores, quoniam, ut vidit P. Georgius, nostri Monachi in huiusmodi validum et perhibet testimonium ex privilegio summorum Pontificum.

143 Quoad numerum et testium, quilibet res est probanda saltem per tres testes, iuxta sacrum documentum, in quo duorum, vel trium.

144 Feminae etiam sunt boni testes in civilibus, si bene deponant, et causas bonas scientie deducunt: quod falleret in criminali, quia iuxta communem, septem pro uno teste requiruntur.

145 Vigore istarum litterarum possunt etiam extrahi iura et parte citata ad videndum extrahi, et postquam extracta fuerint ad videndum iurare testes et super recognitione manus illorum Notariorum, qui de originali rogati fuerunt: Et in termino talis citationis coram Iudice erunt et inducendi testes super d. recognitione, et in actu extractionis, ipsi testes dicere debent, quod ipsi et recognoscunt manum, et signum Notariorum, quia plures viderunt illos scribere, instrumenta publicare, et signare, et sciunt illum fuisse, vel esse hodie publicum, fidelem, et legale Notarium, fuisseque scripturam fuisse semper in Iudicio, et extra habitam, adhiberi que plenam fidem, et quod de et premissis fuit, et est publicum, et fama.

146 Ne autem Dominatio ista cogatur uti contra bonam iam rationem, neque facilius aliqua iura facienti ad causam possit compellere, mittuntur etiam in eisdem et remissorialibus incluse alie compulsores, parte citata obtenta, cum quibus ad libitum voluntatis poterit consolari.

147 Cavendum est autem et ne accipiat processum a Notario Episcopi, quia illo non indigemus, pro nunc: faciat conatum omnem in examine testium, quia d. Episcopus antequam purget et attentata, negocium principale aggredi non valebit, et credo, favente Deo, nos non quam fore obligatos ad transportationem alius processus, quia 148 totus est et attentatus, attentata prima recusatione, occasione facta de illo facta et ideo spero, quod illi velis, nolit, processum et reliqua omnia transportabit.

Vos interim Hoppenbruch possessio-

nem reacipite, et continuare cum felicitate eterna, quam vobis opto, et processum remissorialem complere procurabitis, ut Italica consolatio in eternum, et vobis, et Monasterio vestro sit permanens.

149 Jam vidisti amice modum exequendi remissorialem, et quando vel et concedatur, vel denegetur: reliquum est duntaxat, ut scias modum eandem impetrandi.

150 Igitur postquam articulos, quibus indiges composuisti, citabis partem, prout intra.

R. P. D. V E R O S P I O

Vratislauien. Abbatiar.

151 C Itetur d. Ioseph Auerſa et Executor Reuerendissimi d. Episcopi Vratislaui ex aduerso Principalis, ad dicendum contra articulos in actis factos datos, videndum illos ad probandum admitti, in Curia, et extra, et decerni litteras remissoriales ad partes, concordandum de Iudice, seu Iudicibus, loco, et loco loci, portitorie, ac termino infra quem, dandum interrogatoria, et condendum adum Interpretem, quatenus illa dare, et conducere intendat, alias videndum per Dominum deputari, eligi, et prefigi ex officio, et mandari examinari sine: necnon constituendum, vel substituendum Procuratorem reperibilem, et acceptantem, alias videndum mandari procedi per affixionem ad valuas maioris Ecclesie loci deputandi, ad p. d.

152 Decretum, quod obtinetur, solet esse: Relatione facta et comparuit Ioannes Baptista Cappuccius Procurator, et repetit articulos in actis datos, et obtinuit admitti si, et in quantum et litteras remissoriales concedi, et depurari in Iudicium N. pro loco Ciuitatem B, pro loco loci domum ipsius Iudicis, et territorium dicti loci, est terminum trium mensium a die designationis litterarum, inchoando, et vnus mensis ad reprobandum, et alias, ut supra nisi ad p. d. cum intimatione, omni et.

153 Secuta intimatione si pars non obstat et si obstat, post habitam resolutionem fauorabilem a Rota, si ibi pendet iudicium, et post dubij et disputationem, ut voluit Bocca de litteris remiss. cap. 2. et post executam intimationem, quam reproduces in actus, vel rotulum, vel instrumentum remissoriale, poteris expedire: si autem in termino obtento examen non perfeceris, procurabis et prorogationem praeuia citatione, ad videndum prorogari terminum remiss.

remissoria, quatenus duret, quatenus vero lapsus sit, videndum nouum terminum concedi & habebis alium mensiem, vel duos, iuxta loci distantiam.

- 162 Nec possum omittere, quod ꝑ plures Amici de partibus sæpè requirant à nostris Iudicibus, vt in litteris missiuis in Ditione Ecclesiastica, vel in litteris remissorijs, quæ dantur extra eam, apponatur facultas cogendi partem Aduersam ad respondendum articulis, seu positionibus datis, per verbum credit, vel non credit. Sed sciant quod talis facultas non est necessaria, cum illa virtualiter in eisdem litteris dicatur concessa. Illi enim possunt cogere partem ad respondendum, absque alia facultate, vt habetur in *Rota decis. 25. de probat. in antiq. & docet Vestr. in praxi lib. 6. cap. 3. nu. 9. vbi adden. num. 29.*

Quid faciendum finito termino, & processu Remissoria.

Artic. III.

- 163 *Negligenti præfigitur terminus ad reportandam remissoriam.*
Alius datur processus ad vltiora. ibid.
 164 *Qualis terminus regulariter concedatur.*
 165 *Terminus in Italia est trium mensium.*
 166 *Quales, & quot loci eligantur pro executione Remissoria.*
 167 *Expensas Rotuli interrogatoriorum quis facere teneatur.*
 168 *Interrogatoria coram quo producantur.*
 169 *Citatio ad diem. contra processum remissoris.*
 170 *Processus aliena lingua compositus, à quo, & quomodo interpretetur.*
 171 *Interpres processus quid facere teneatur.*

- 163 **S**I pars quæ obtinuit remissoriam, est contumax, negligensque in reportando processum, præfigitur ei terminus ad respondendum, vt dixi supra, hac eadem ratione cap. 1. vel etiam elapso tempore in dato, proceditur ad vltiora, vt dicitur in *Seuerolus de iur. iur. cap. 27.*
 164 Quale ꝑ autem tempus, & in quo præfigendum, relinquatur arbitrio Iudicis commentutantis distans, sed in hoc est aduertendum, quod quæquam datur minor, quam duorum mensium, vt docet idem *Seuerolus de remissionibus cap. 24.* In Italia, tam vt dicit idem *ibid.* dantur frequentius tres, seu duo ad probandum, & tertius ad improbandum testes, & terminus huiusmodi æquum est ex causa prorogatur, vt dicit idem *Seuerolus in d. r. r. cap.*

25. & *Boetace. de litteris remissorialib. cap. 7.* Quod procedit si pars non contradixerit, & doceatur de legitima causa.

- 166 Locus autem, ad quem ꝑ dirigitur remissoria, solet esse ille, vbi testes conuocantur, & ideo si adsunt in pluribus locis, in pluribus etiam locis fuit concessa, in casibus tamen grauib, vt testatur idem *Seuerolus d. r. r. cap. 28.*
 167 Et idem super dubio ꝑ quotidie à non-Practicijs agitato, ad quem spectent impense remissionis auctæ occasione interrogatorio, quæ solent dari in rotulo occidenda, decidit quæstionem, spectare scilicet ad damni talia interrogatoria, idem in cap. 29. Vbi etiam dicit, quod in casibus leuibus satis est quod producantur coram Iudice delegante.

Finito processu, si que ad Curiam reportatio, solè citari pars in hunc modum.

R. P. D. P. R. I. O. L. O.

Cracouiens. Pribratus.

- 169 **C**retur D. Frânciscus Liberatus ex adu. Procurator Illustriss. D. Episcopi Chelmenfis ex aduerso principalis, ad dicendum contra processum remissoriam, videndum quod testes examinati extra Italiam, non recipiuntur Latino sermone, sed lingua patriæ Regni, in qua degunt, & talis idiomate ad Curiam transmittuntur, ideo inoleuit consuetudo tales de probatione reducendi ad linguam Latinam, quo tamen Notarius, nec part. ex se hoc obiciunt, sed quæ interpretes ad translationem deputati, & est ad id idem, quod ista deputatio sit precedente citatione, & Iudicis decreto, & citatio potest esse huiusmodi. Ad videndum deputari interpretem pro interrogatorio, & processu necessaria cum facultate Iurum de lingua Polonica in Latinam traducendi, concordant de eo, dandum istam confidentium, & diffidentium, alias videndum per Dominum ex officio eligi, & deputati, & iuramentum præ-

P. Cottuennius Not.

- 170 Huic citationi solet fieri solitum ad actum admissionis, & apertionis in forma, & quia aliquando, & non semel, & quod testes examinati extra Italiam, non recipiuntur Latino sermone, sed lingua patriæ Regni, in qua degunt, & talis idiomate ad Curiam transmittuntur, ideo inoleuit consuetudo tales de probatione reducendi ad linguam Latinam, quo tamen Notarius, nec part. ex se hoc obiciunt, sed quæ interpretes ad translationem deputati, & est ad id idem, quod ista deputatio sit precedente citatione, & Iudicis decreto, & citatio potest esse huiusmodi. Ad videndum deputari interpretem pro interrogatorio, & processu necessaria cum facultate Iurum de lingua Polonica in Latinam traducendi, concordant de eo, dandum istam confidentium, & diffidentium, alias videndum per Dominum ex officio eligi, & deputati, & iuramentum præ-

præstari de fideliter a Polonico in Latinum sermonem eundem processum interpretando, & eidem dictum processum ad effectum prædictum consignari mandari, & alia fieri, quæ in præmissis fuerint necessaria; & postquam fuerit facta interpretatio, in actis reportandi, & decretum opportunum fieri ad p. d.

Obtento decreto deputationis Inter-
171 pretis, ꝑ vel de eo etiam concordato, Iudex in eodem decreto committit iuramentum Notario, & mandat processum tradi, & talis Interpres præstato iuramento, receptoque processu, suam facit interpretationem, & Notarius cause rogatur de dicto iuramento, & consignatione scripturarum; Interpres autem completo labore iura reducit ad Notarium, illique cum iuramento consignat, & de omnibus Notarius fidē facit, prout in formulario Rotali titulo de interpretatione.

Alia observationes faciendæ in Remissoria.

Artic. IV.

172 Rota aliquando concessit remissoriam in solis Articulis pertinentibus, resecatis impertinentibus.
173 Sed generaliter fuit solita concedere in omnibus, dummodò unus ex articulis esset relevantis.
174 Etiam si esset probatio contra probationem.
175 Remissoria datur ad coadiuvandas probationes per scripturas,
176 Item ad probandum coniecturas, & inditia.
177 In profanis fuit solita concedi absque funio, data relevantia.
178 Etiam si probationes tendant directè contra formam instrumenti publici.
179 Remissoria in iudicio manutentionis datur etiam post didicta testificata.
180 In beneficiælibus semper requiritur funio.
181 Pro funio sufficit depositio Testium ad perpetuam rei memoriam.
182 Item sufficiunt fides simplices.
183 Item sola Iuris dispositio.
184 Præter funium requiritur etiam relevantia. Relevantia tunc dicitur adesse, si ex datis probationibus oritur visio Causæ.
185 Remissoria si petatur in ultimis audientijs, arguitur calumnia.
186 Idem, si petatur postquam Causa diu fuit agitata.
Vel sit in limine ferenda sententia. ibidem.
187 Item post plures emanatas Decisiones.
188 Remissoria denegatur excommunicato.
Etiam si agatur ad faciendas defensiones. ibidem.

Praxis Camilli Capucci.

189 Ad obtinendam remissoriam, debet antea decerni de iustis causis.
Alias negatur, etiam si agatur post rem iudicatam. num. eod.
Vel in gradu restitutionis in integrum. ibid.
190 Remissoria nunquam conceditur in materijs non concernentibus dubium.
191 Nec minus datur ad favorem spoliatoris.
192 Remissoria negatur, quando agitur ad effectum pæne.
Amplia, etiam si materia articulatæ sapiat delictum. ibidem.
193 Secus si agatur civiliter.
194 Remissoria dirigitur ad locum, ubi sunt Testes.
195 Locus Testium non potest allegari suspectus.
Præcipue si adsit copia Proimatorum, & Advocatorum. ibidem.

172 **H**is præcognitis, adhuc est aduertendum, quod in certo casu ꝑ Rota Remissoriam concessit, resecatis articulis impertinentibus, in solis pertinentibus, vt in Valentina Parochialis 23. Ianuarij 1647. coram R. P. D. meo Corro.
173 Generaliter autē ꝑ fuit solita illam concedere in omnibus articulis, dummodo unus illorum sit relevantis, vt testatur in vna Afulana a. i. ductus 1. Iulij 1626. coram b. m. Marzauedo, & in Calagritana professionum 3. Aprilis 1629. coram b. m. Virili, vbi quod ꝑ etiam esset probatio contra probationem. Et in alia Terulen. Statutorum 27. Iunij 1644. coram Eminen. D. meo Card. Ottobono, & in Hieracen. Parochialis 4. Decembris 1651. coram R. P. D. meo Zarate.
175 Datur etiam si articuli possent ꝑ probari per scripturas, quando petitur ad coadiuvandas probationes scripturarum, vt in Auellana Iurisdictionis 4. Iulij 1646. coram Eminenissimo D. meo Card. Ottobono, in Nazarena, seu Montis Iridis Beneficij 10. Ianij 1648. coram Illustrissimo D. meo D. nozerio, & in dicta Hieracen. Parochialis coram d. R. P. D. meo Zarate. Et fuit concessa etiam ꝑ ad probandum coniecturas, & inditia, vt in Leonien. Castorum 4. Iulij 1629. coram b. m. Motmano.
177 In profanis, data relevantia ꝑ fuit solita concedi absque funio, vt in Bononien. fidei commissi de Rubcis 1. Iulij 1647. & in Tolentina Decimarum 16. Martij 1648. coram R. P. D. Sello, & fuit decreta etiam ꝑ quod fuerit visum probationes tendere directè contra formam instrumenti publici, vt in Pisauran. donationis 26. Iunij 1647. coram d. Eminenissimo D. meo Card. Ottobono, & in Avenionen. pecuniaria 25. Iunij 1649. coram R. P. D. Royas. Et si petatur in spolio ꝑ datur etiam post didicta testificata in iudicio manu-

manutentionis, vt euenit in *Vrbinate. terrarum* 5. *Iulij* 1638. coram d. Reuerendissimo D. meo *Dunozetto*.

- 180 In beneficiis autem semper requiruntur sumus, pro quo aliquando et defuerunt
181 Testes ad perpetuam memoriam examinati, vt in *Meleutana Commenda de Vaonis* 14. *Februarij* 1650. coram R.P.D. meo *Celfo*
182 Aliquando et fides simplices, vt in d. *Hieracen. Parochialis* 4. *Decembris* 1651. coram R.P.D. meo *Zarate*. Aliquando satis fuit
183 et sumum probare ex sola iuris dispositione, vt in *Maioriten. Thesauraria* 27. *Ianuarij* 1625. coram b.m. *Coccino*.

- 184 Et prater sumum requiritur et etiam dicta reuerentia, puta quia secuta probatione oritur victoria eiusdem, vt in dicta *Hieracen. Parochialis* coram R.P.D. meo *Zarate*.

- 185 Numquam est petenda et in victimis audientis, quia inde arguitur calumnia, vt in *Verulana fideicommissi* 20. *Novembris* 1634. coram b.m. *Melino*. Et idem et euenit si petatur postquam causa diu fuit agitata, et in limine expeditionis, ac ferenda sententia, vt in dicta *Pisaren. localium* 11. *Martij* 1650. coram R.P.D. meo *Melito*, et idem erit si petatur post plures enarratas decisiones, vt in *Colonen. Monasterij* 12. *Februarij* 1622. coram b.m. *Valdo*.

- 186
187 Fuit denegata excommunicato, et vt in *Teren. beneficij* 23. *May* 1644. coram R.P.D. meo *Melito*. Etiam quod ageret ad faciendum decisiones, quod etiam denegata non solent, vt in eadem decisione.

- 188 Fuit denegata excommunicato, et vt in *Teren. beneficij* 23. *May* 1644. coram R.P.D. meo *Melito*. Etiam quod ageret ad faciendum decisiones, quod etiam denegata non solent, vt in eadem decisione.

- 189 Quoniam fuit negata post remissionem, et in gradu restitutionis non integritatem euenit, quia non fuit doctum de nullis causis ex antea, vt in *Bononiens. pecuniaria* 27. *Iunij* 1646. coram R.P.D. meo *Bichio*.

- In matris autem non concernenti us
190 et dubium. nunquam obtruncetur, vt dicitur in *Pampilonen. beneficij* 2. *Aprilis* 1639. coram Reuerendissimo D. meo *Dunozetto*.

- 191 Non minus datur ad emendationem et spoliis rem in sua occupatione, vt in *Verulana, seu Bononiens. pecuniaria* 27. *Iunij* 1646. coram b.m. *Robustero*.

- 192 Et denegatur etiam mater, articulatam sapientiam, vt in *Verulana, seu Bononiens. pecuniaria* 27. *Iunij* 1646. coram b.m. *Robustero*.

- 193 penes, secus etiam si agatur civiliter. d. *Calagitan. pecuniaria* 3. *Aprilis* 1629. coram d.b. m. *Verulo*.

- 194 Quod si velo non datur, dirigetur ad
195 etiam sunt testes, nec tales locus et potest etiam impediri, per quem si ibi adest copia probatorum et aduocatorum, vt in *Meleutana in statu professionis* 5. *Iunij* 1650. coram R.P.D. meo *Zarate*.

De Immemorabili.

Cap. IV.

Quomodo probetur Immemorabilis.

Artic. I.

- 1 Immemorabilis per quem modum probetur in Sacra Rota.
2 Articuli super immemorabili qualiter confici possint.

Probatio immemorabilis de rato videtur facta cum requisitis necessariis, idem, non sine causa duci apponendum, exemplum, ad effectum, vt innotescat omnibus modus et a Sacra Rota in eius probatione requisitus; Exemplum itaque erit: Huiusmodi articulos infrascriptos, dat, facit, exhibet, et producit Procurator, et eodem Reuerendissimi Ioannis Malgoireti Procuratoris generalis in et Vrbe Rotarum Sacri Ordinis Cisterciensium, et Abbatibus Monachorum Monasterij Beate Marie Populeti Tarraconen. Diocesis, contra et aduersus Dionysium Ferrerium, omnemque alios &c. Quos petit recipi, et ad probandum admitti, in Curia, et extra; Testes quoque etiam ad alios non se recipi, et ad probandum praesertim notari super contentis in eis, quod expressè allegat, et de hoc ei praesens protestatur, non solum &c. sed omni &c.

In primis Procurator praedictus, repetit, et reproducit, repeti, et reproduci de iure, et de iure solitis, ponit, et quotiens opus sit, inherens dicto notorio, et sine illius praesidio, probare vult, et intendit.

Qualiter Monasterium Beate Marie Populeti, et eius Abbates, et Monachi pro tempore eiusdem Monasterij, mediantibus Monachis praesentatis a decem viginti, triginta, quadraginta, quinquaginta annis, et per multum tempus antea, ita quod non adit memoria in contrarium, et usque in praesentem diem, fuerunt, et sunt in pacifica, et queta possessione Praedicti, et Monasterij S. Vincentij Martyris, vulgo nuncupati della Roschetta, et tra muros Ciuitatis Valentiae, in illo praesentando Praesidentes vulgo vocatos Maiores, illos ad nuncupationem dicti Monasterij Populeti am veniens, et alios pro tempore admittere, et praesentando, et alios ad faciendo, qui fuerunt, et sunt soliti fieri a

veris Dominis, & Proprietariis, & Possessoribus, de eorum Dominiis, & Monasteriis; Quod totum fuit, & est publicum, manifestum, & notorium, & illi, qui hodie viuunt, sic, id viderunt, audierunt, & intellexerunt ab alijs eorum maioribus, & antiquioribus à longo tempore iam defunctis, qui dicebant, & affirmabant, ita sciuisse, audiuisse, & intellexisse ab alijs suis maioribus, & antiquioribus à multo tempore iam defunctis, dicentibus, & affirmantibus similiter suis temporibus, ita illud vidisse, sciuisse, audiuisse, & intellexisse ab alijs suis maioribus, & antiquioribus à longo tempore iam defunctis, qui dicebant, & affirmabant similiter se suis temporibus, idem vidisse, sciuisse, audiuisse, & intellexisse, & quod semper vsque ad presens sine intermissione, talis fuerat de vno in alterum publica, & communis traditio de proximis, & quod nunquam, nec isti, nec illi suis temporibus respectu, viderunt, sciuerunt, audierunt, nec intellexerunt aliquid in contrarium. Et de illo vsque ad presens continuò de omnibus supradictis, fuit, & est vox communis, & fama publica in presenti Principatu Cataloniae, publicum, notorium, & manifestum palam, &c. iuxta ea, quae dicit Rota in Abulen. Decimarum 12. Decembris 1650. coram R.P.D. Celsi inter volantes.

Posui vnicum articulum, quia vnicus sufficit ad aliorum exemplum.

Quid sit Immemorabilis.

Artic. II.

- 1 Immemorabilis non facit presumptionem iuris, & de iure.
- 2 Immemorabilis an habeat vim legis, & equiparetur privilegio.
- 3 Immemorabilis an comprehendatur in generali dispositione.
- 4 Immemorabilis an sit comprehensa in Concilio Tridentino.
- 5 Immemorabilis an comprehendatur in clausula non obstante quacumque dispositione.
- 6 Immemorabilis an per Principem tolli possit.
- 7 Immemorabilis consuetudo tollitur per reg. 8. Cancell.
- 8 Immemorabilis omnia facit solemnia.
- 9 Immemorabilis facit meliorem Titulum de mundo.
- 10 Immemorabilis praeualet praescriptioni centum annorum.
- 11 Immemorabilis corrumpit si iura, & instrumenta allegata contrariantur.

Sciendum est autem, quod immemorabilis est inextimabilis considerationis, quia si alij dixerunt, quod ex illa oritur praesumptio Iuris, & de iure, ut Menoch. praesumpt. 131. num. 50. lib. 3.

Alij dixerunt quod habet vim legis. Castador. de iur. 2. de probat. Rota dec. 717. par. 1. lib. 3. num. 9. diuersi. Alij vero si quod parit passu ambulanti privilegium, & consuetudo immemorabilis cap. super quibusdam 5. Præterea de verb. signific. Gonzal. ad reg. octauam Cancellar. gloss. 33. num. 5. Pen. 2. dec. 103. num. 3. 4. 7. & 46.

Alij, quod non intelligitur comprehensa si in generali dispositione, & quod sit specialis nota digna, Gonzal. ad dictam reg. octauam, gloss. 33. num. 2. Rota in Buxen. quinqueniorum 15. May 1600. coram b. m. Corduba. Alij verò, quod non videtur si comprehensa in Concilio Tridentino, nisi in ea expressè legatur: Gonzal. d. gloss. 33. num. 5. & alibi; Alij verò, quod in clausula, non obstante quacumque consuetudine, illa non dicitur comprehensa, Afflict. dec. 254. nu. 5. Alij, quod si non possit tolli per Principem, ut apud Roland. cons. 59. num. 17. lib. 4.

Sed contra in materia reservationis, vigore regulæ Canonicae, tollere consuetudinem immemorabilem dixit Rota in causa Forolimen. 5. & 12. Decembris 1588. coram Seraphino, & in Carthaginen. Portionis 29. Decemb. 1587. coram Blanchetto, & Casalen. Canoniciatus 29. Ianuarij 1604. coram Litta in manus.

Alij, quod per eam, omnia si praesumantur solemnia, Rota in Tridentina Priuatus 10. Ian. 1594. coram b. m. Litta in sol. Alij quod ex ea acquiratur titulus de mundo, Rota dec. 4. num. 2. de testibus Alij etiam, quod est maioris virtutis immemorabilis, quam scriptio centum annorum, Nauar. de iur. gloss. 15. num. 96. in antiquior. Mobedan. dec. 3. de iurepatr. & in vna Mediolanen. iuris patronatus 21. Aprilis 1589. coram Comitulo, & Gonzal. ad reg. octauam gloss. 18. num. 45. & gloss. 33. num. 4. Pen. dec. 137. num. 2.

Sed ista immemorabilis, non prodest quando constat si de veritate in contrarium, per eadem iura, seu instrumenta; quorum tempus immemorabile allegatur. Crauet. de antiqui. temporum, quarta Parte in principio quaest. 12. pag. 434. Verall. decis. 304. par. 3. tertia.

1647. in fol. coram R. P. D. Bichio, & in Bononiensi Archidiaconatus 23. Martij 1648. coram Eminentijs. D. Card. Corrado in fol.

30 Probata per Testes ꝛ an impediatur maintenancem, Rota in Hispanen. Decimarum 25. Junij 1649. coram R. P. D. Bichio, & in Mariscen. iurisdictionis 18. Febr. 1647. coram eodem.

31 Quod evanescat, si constat ꝛ de initio, Placen. decimarum 21. May 1636. coram b. m.

32 Pironano. Si probeatur controuersa, ꝛ imo solus rumor, imo vnus actus contra ꝛ mille, vt in Beneuentana Iurisdictionis 27. Ianuarij 1953. coram R. P. D. Zarrate. Et quod nõ admittatur eius probatio si constat de initio, Ratisbonen. Canonici 23. Martij 1637. coram d. R. P. D. Pironano.

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

7 Instrumenti copia authen. desumitur ex protocollo.

8 Instrumentum in folio laceratur, facta extensione in protocollo.

9 Instrumentum in folio cautius conseruatur ad sincerandas partes.

10 Instrumenti minuta conseruata calumniarum pericula fugat.

11 Notarius dat fidem gestis inter partes.

12 Notarius nõ potest rogari de incorporabilibus, sed de visis, & auditis.

13 Notary simul & creantur iudices ordinarij.

14 Notary tamen iurisdictione non nisi in volentes exercitur.

15 Notarius probat negatiuam asserens non reperisse instrumentum.

16 Notario dicenti se aliud fecisse in aliquo instrumento, non creditur.

17 Referenti non creditur, nisi constet de relato.

18 Notario se uidisse Instrumentum asserenti non creditur.

19 Notary potius error, quam dolus presumitur in instrumentis.

20 Notary error quando presumatur dolus, remissus.

21 Notarius non potest rogari nisi cognoscat contrahentes.

Notarius si in testim. debet cognoscere cui sine uoti con. ab. ibid.

22 Notarius an possit corrigere, mutare & scripta, remissus.

23 Notarius pro quocumque delicto quomodo puniatur remissus.

24 Notarius obligatur pro Iuvene in officio delinquente.

25 Notarius condemnatus ratione officij, eo priuatus cessatur, nec potest rogari.

26 Notario non creditur in actis colite, iustiter, nisi singulorum nomine expresso.

27 Notarius instrumentum cancellare, abstrahere, vel comburere an.

28 Notarius ualidus stipulatur pro absente, usque acquirat interesse habenti.

29 Notarius ius etiam potest acquirere non natis.

30 Stipulatio facta ad fauorem absentis debet acceptari.

Acceptatio stipulationis ab absente, fit sola notitia ibid.

Notarius acquirit absenti reuocabiliter, dummodo ius possit deferri. ibid.

31 Notarius nõ potest stipulari pro absente scitens illius contrariam mentem.

32 Nota ꝛ creati d. Papa, vel Imperatore, undique possunt rogari.

Idem de creatis ab habentibus auctoritatem a Papa, vel Imperatore. ibid.

Notarius creatus ab alio Principe rogari potest in suo territorio tantum. ibid.

No-

De Notarijs, & fide Instrumentorum.

Cap. V.

De qualitate Notariorum.

Artic. I.

Notarios textus facit viles, & quare.

Hodie tamen sunt in estimatione, & qui.

Notary officium quid sit.

Notarius non potest instrumentum facere nisi rogatus.

Quamuis tex. in l. vniuersos C. de Deuorio. lib. 10. asserat ꝛ Notarios esse viles, ex quo exercent artem luctu-

cri faciendi causa, attamen verum est, quod hodie non potest quod in l. di. at textus ille, sunt in nota vili estimatione,

qui Notariatum exercent ꝛ recta estimatione, & publico auctoramento, vt inquit

Aleciar. ad l. meriti la seconda num. 21. & 29.

Eorum officium est ꝛ scribere facta, de quibus rogantur, nec vltra se ingerere possunt, vt inquit Bald. in rubr. C. de fid. Instrum. Neque possunt conuenire instrumentum ꝛ de his, de quibus non fuerunt rogati.

De officio, & potestate Notarij.

Artic. II.

5 Notario asserenti instrumentum esse publicum creditur.

6 Instrumentum extenditur in folio, deinde registratur in protocollo.

- 33 Notarius an omnibus teneatur dare instrumenta penes se existentia.
 34 Notario neganti, vel occultanti Instrumenta an deferatur iuramentum in litem.
 35 Notarius inhibitus in causa non potest testis postea induci.
 36 Notarius testis debet deponere per verba facti, & non iuris.
 37 Notario, an testi credatur, dicentem notarium non scripisse.
 38 Notario, nec testi creditur in penalibus.
 Testis probare dicitur quantum probat Notarius. *ibid.*
 39 Notario magis quam testi in dubio creditur.
 40 Testis unus facit iudicium contra Notarium.
 41 Instrumenta facta in uno loco probant etiam in alio.

ET Notarijs asserentibus Instrumentum esse publicum, quodque ipsi consecrunt, cum ꝑ Instrumento creditur. §. Sed & instrumenta, & §. si vero neq; ad nunciator. *Athen. de caus. & fid. Instr. Alex. conf. 166. num. 3. lib. 2.*

Qui primo loco, quando rogantur de Instrumento, illud extendunt in liberculo, vel in folio volante, posteaq; per politum registrant in protocollo, ex quo postea authenticæ copiz ꝑ desumuntur, partibus ministrandæ, talisque liber vocatur originale. *Paris. conf. 28. p. 2. gloss. in §. illud auth. de tabellionibus, & ꝑ tale folium potest impunè lacerari post extensionem in protocollo Paris. d. conf. 28. num. 29.*

Sunt tamen plures, qui ad cautelam dictam minutam conservant, ad sincerandas ꝑ partes, quatenus in aliquo dubitari contingat: quod vidi seruari a pluribus accuratis, & prudentibus præficiis, puta ab Hipolito Martolo apud A. C. & Andream Leonio in Cur. Capitolina, qui hac ratione post multos annos à die instrumenti ostendentes minutas partibus querulis, illarum ora occulserunt, ut periculum ꝑ fugiant calumniarum.

Istorumque industria non eligitur ad scribendum, sed ad hoc, ꝑ ut dent fidem, gestis inter partes, §. nos autem *Athen. de tabellionibus, & Paris. ubi supra num. 3.*

Non tamen possunt scribere a quo sub sensu corporeo cadunt, sed a quo ea quæ viderunt, & audierunt, esse a partibus fieri proprijs. *Paris. d. conf. 28. p. 2. gloss. in §. illud auth. de tabellionibus, & §. si non, in auth. de test. d. & Fal. eid.*

13 Quod ex creatura ad notariatum ꝑ creentur & ipsi iudices ordinarij, dicit Oddus de test. p. 32. num. 21. Certum est ta-

14 men, quod exercent ꝑ iurisdictionem in volentes *Bald. conf. 105. col. 2. lib. 3. Franc. Marc. decif. 489. p. 1.*

15 Si faciunt diligentiam inter eorum rogatus pro perquirendo aliquo Instrumento, & fidem faciant non reperisse, probant negativam secundum *Surd. decif. 331. nu.*

16 1. Et si asserunt ꝑ in aliquo Instrumento se aliud fecisse, in hac assertiva non creditur, cum non credatur referenti, nisi constet de falsitate per eius registrationem *Franc. Marc. lib. n. 3. Nat. conf. 663. n. 4. Boer. decif. 281. Iidem etiam dicunt, quod non*

18 probant, etiam si ꝑ dicant tale instrumentum vidisse, semper enim est opus, quod relatum iuratur, ut probent. *Boer. d. decif. 281. & dicit Ludovif. decif. 275.*
 Si in coram instrumentis reperitur aliquis error, potius ꝑ præsumitur error, quam dolus *Gabr. conclus. 2. num. 6. de fid. Instrum. Serafin. de priuilegiis. priuilegiis 31. n. 61. Mascard. conclus. 644. Perus. decif. 13. nu. 68. Grammat. decif. 60. num. 6. Sed vide falsitatis ꝑ apud eundem Gabriel. & Serafin. & Grammat. locis citatis.*

Sed non possunt rogari de Instrumentis, nisi cognoscant personas, quæ ꝑ obligant, vel vnum ex testibus, qui iuret contrahentes non notos notario cognoscere, iuxta constitutionem 71. editam à Paulo V. super reformatione Tribunalis Urbis tit. de Notarijs.

An autem ex intervallo possint corrigere, mutare, & emendare, ꝑ quæ scripturæ, vide *Bald. conf. 248. lib. 1. & Mandell. conf. 10. & 19.*

Si delinquant in officio, vel extra officium, & pro quocumque crimine, puta ꝑ falsitatis, hæresis, vel omissionis, an priventur officio, & exco, vel aliter puniantur, vide *Paris. d. conf. 812. 769. 754. par. 1. in nou.*

24 Pro quibus ꝑ delinquentibus in officio, debentur ipsi Domini, de mente eorum, & Py IV. quæ reuert. *Serafin. de test. 17. in fine.*

Aliter est condemnatus de delicto commisso in officio, censetur ꝑ prius officio, nec potest amplius conficere instrumenta, *Rot. d. decif. 769. par. 1. in nou.*

Si asserit aliquid collegialiter iussu factum, non creditur, sed ꝑ est necesse, quod exprimat nomina singulorum. *Gabr. d. conclus. 2. de fid. Instrum.*

Aliqui etiam putant, quod Notarius possit instrumentum cancellare, ꝑ seu ex rogatu abuteretur, & comburere, si partes non consentiant, dummodo fisco, aut alteri non præiudicetur, *I molin. l. acta in prin. de re ind.*

Pro absentibus valide stipulatur, insq;
38 ex Instrumentis resulantis pro omnibus
quorum interest acquirit, de comm. Abb.
in c. dudum in fin. de conuer. coning. & am-
39 pliat quod acquirit, etiam pro non na-
tis, Thefaur. decif. 20. & dicit Rota in Ro-
mana prefij officiorum 8. Junij 1629. coram
b. m. Cecino in fol. vbi declaratur quod de-
30 bet etia acceptari ab absente, & quod pro
acceptatione fufficit noticia, & quod ac-
quifitio dicatur facta reuocabiliter, ita vt
ante acceptationem, Ius possit deferi;
Quod etiam declaratur, Notariu scilicet
31 pro absente stipulari non t posse, quando
constat de contraria mente stipulantium,
vt dixit Rota coram Remboldo in Romana
damus 20. Nouembris 1624. in fol.

Creati a Papa, & Imperatore possunt
vbique locorum de Instrumentis rogari
Rot. decif. 133. p. 2. in nouis. Franc. March. de-
cif. 489. p. 1. quod amplia etiam si fuissent
32 creati ab habentibus t auctoritatem a
Papa, & Imperatore, vt dixit ibidem Rot.
De cetero enim creati ab aliquo Principe,
non extendunt iurisdictionem in rogan-
do extra territorium creatantis, Gabr. encl.
2. de fid. instrum. Franc. March. d. decif. 489.
Rot. decif. 1. de fid. Instrum. in non.

An autem teneantur omnibus dare in-
33 strumenta, de quibus t fuerunt rogati,
vel penes ipsos existentia, vide O. fache. dec.
57. l. noster. in c. 1. in 1. Speculat. de instrum.
edit. 5. videndum, Casrenf. in l. Procurator nu.
3. c. de eden.

Et an contra ipsos detur iuramentum
34 in litem, t si occultant alia instrumenta,
vel illa habere negant, vide Seraphin. de
Iuram. priuileg. 3. 1. num. 61.

An etiam adhibitus in causa, possit po-
35 stea induci t tanquam testis, Ang. d. nega-
tiue respondit in l. Domitini, & Casrenf. ibid.
num. 3. ante med. ff. de testam.

Si testis est Notarius, vt in d. l. Domitius
Labeco de testam. Grat. conf. 66. num. 14. lib. 2.
36 debet deponere per verba facti, & non
iuris.

An etiam testi neganti dixisse id, quod
37 Notarius scripsit, t vel magis credatur
Notario, vide Surd. dicentem vntri creden-
dum esse conf. 50. num. 5. & vide Nell. de op-
posit. contra testes, circa finem.

Sed in hoc aduertere, quod si agitur de
puniendo teste, & tunc verum est, quod
38 neutri credatur, t quia tantum dicitur
vbi probare, quantum probat Notarius
Clar. q. 53. ver. quintus, & 5. Falsam ver. po-
ne testis, in isto casu magis credatur testi, Gram.
decif. 60. num. 18.

Si igitur dubitatur an magis credatur
39 Notario, vel testi, communis est t opinio
Praxis Camilli Cappucij.

vt magis credatur Notario, Clar. d. q. 53.
ver. quintus, Grammat. d. decif. 60. num. 1.

40 Etiam vnus testis t facit inditium con-
tra Notarium, Ioseph Ludovic. Lucen. decif.
13. num. 30.

Et licet dixerim supra, quod extra ter-
ritorium rogari non possint, attamen
41 sciendum est, quod instrumenta t facta
in territorio probant etiam extra territo-
rium Rot. decif. fin. de fid. Instrum. in non.

De penis, quas Notarij incurrunt.

Artic. III.

42 Intra producta, Aduariorum in curia sepe per-
duntur.

Notarij aduarij tenentur custodire intra pro-
ducta. ibid.

43 Notarij aduarij condemnantur ad dampna a-
missorum iurium.

44 Notarij tenentur pro scriptura perdita de fal-
so, etiam allegata.

Notarius tenetur etiam de productis tempore
antecefforis. ibid.

45 Notarius tenetur etiam si facta diligentia de-
ceat deperditam scripturam.

46 Notarius an excusetur probans amissionem ex
iusta causa.

47 Notarium aduarium non excusat amissionis
intimentum.

48 Notarius amittens scripturam prasumitur in
dolo, vel culpa.

49 Notarius an & quomodo teneatur ad summam
in scriptura deperdita contentam.

Sæpe etiam euenire solet, quod Adua-
rij ex eorum, vel negligentia, vel in-
curia, sunt causa, quod lura in eorum

42 t officiis producta amittantur, sed so-
lent luere penas amissionis, quia cum

43 teneantur custodire, vt dicit Dec. in cap.
1. num. 46. & 53. de probator. Ita con-

demnantur t ad dampna, quæ partes pa-
riuntur ex dicta amissione, quæcumque
sint, vt fuit annis præteritis decifum in
Romana societatis lignorum 31. Ianuarij con-
firmata 10. Junij 1648. coram R. P. D. Mellio
in fol.

Quod procedit etiam si scriptura pro-
ducta fuisset t allegata de falso l. 2. s. hoc

interdictio ff. de tab. exhib. Etiam quod fue-
rit producta tempore eius antecefforis,

44 l. si quis ex argentarij, s. cogitur, & l. quidam
s. Nihil interest ff. de eden.

Et ampliat etiam si doceret illam
45 fuisse deperditam t faceret diligentiam
inter scripturas & illa non fuit reperta.

Rota in Romana de positi 2. Junij 1595. coram
clar.

clar. mem. Card. Pamfilio apud Farin. conf. lib. 1. decif. 397. quod fecus fortalle eſſet, 46 ꝑ ſi probaret caſum amiſſionis conclu- ter ex aliqua iuſta cauſa, Bart. in d. l. ſi quis ex argentiarijs §. an vero hæredes num. 2. ff. de eden. Unde. conf. 59. num. 17. lib. 1.

Declara præmiſſa procedere, etiam, 47 quod talis acturius cum ꝑ iuramento amiſſionem firmaret, vt dicitur in d. Ro- mana depofiti coram clar. mem. Cardin. Pam- filio.

Præſumitur enim in dolo, ꝑ vel culpa Anchar. conf. 316. num. 4. Duran. conf. 159. num. 5. lib. 2. Gozad. conf. 17. num. 11. & dicitur in ead. Romana depofiti.

Interſeſſe autem ad quod tenetur, erit ſumma contenta in ſcriptura, ſi illa, 49 alibi haberi non poſſit, ꝑ vt apoca- priuata; ſecus ſi eſſet Inſtrumentum, quod aliunde poſſet recuperari, vt dicitur in d. Romana depofiti coram Pamfilio, & d. Romana Societatis lignorum coram R. P. D. Meltio.

De fide Notarij,

Artic. IV.

50 Notario non creditur in extraiudicialibus ſine teſtibus.

51 Notario bene creditur ſoli, etiam in iudicialibus.

52 Notario non creditur niſi de actu a ſe, & coram ſe, & teſtibus geſto. Notarius Parti non nocet errando. ibid.

53 Notario de præteritis aſſeſtanti non habetur fides.

54 Notario ſe rogatum de mandato procuraſſe aſſe- renti, neque credendum eſt. Notarij aſſeſſio ſuper regita, mandati procura adminiſtratur. ibid.

55 Notario an credatur aſſeſſenti in Inſtrumento, cauſe cognitionem adſuiſſe.

56 Notarij de ſibi data commiſſione rogatorum aſſeſſentes, non adhibetur fides.

57 Notario ſe de falſo rogatum dicenti, credatur an non.

Notario creditur aſſeſſa falſitas veriſimilis. ibidem.

58 Notarij confeſſio in articulo mortis emanans fide meretur.

59 Notario committitur examen teſtium, ſed etiam non ſubdelegatur in ſotum.

60 Iudicis iuriſdictio eſt citare teſtes, & eorum iuramenta recipere.

61 Notario poteſt dari facultas citandi, ſed non ſimul rogandi.

62 Notarij fides in dubio non debet haberi.

63 Notarius tamen ſuſpectus non poteſt examina-

re ſine adiuncto deputato.

64 Notarij fides aliquando fuit ſuſpecta. Rota.

65 Notarij quotidie varijs modis falſa Inſtrumen- ta fabricant.

66 Notarij aliquando fideiſſores minus idoneos recipiunt.

67 Notarius ſucceſſor patitur pro fideiſſis, non ido- neo ab antecreſſore recepto.

68 Notarius habetur adinſtar iudicis in fideiſſis. tutoris pupilli.

69 Index inſufficientem fideiſſis, pupillo deputans ad intereſſe tenetur.

70 Indices quomodo cantè decernant fideiſſiones riſico Notarij.

Notarius tenetur ad intereſſe receptæ fideiſſis, non idoneæ. ibid.

71 Notarius non tenetur pro fideiſſis, habili tem- pore receptionis.

72 Notarius neque Index tenetur approbatore re- cepto.

73 Notarius non tenetur, ſi index mandet recipi talem fideiſſis.

74 Notarius non tenetur de fideiſſis, recepto co- ram parte non reclamante.

Notarius tamen excuſatur conſtituto de præſen- tia, & non reclamante. ibid.

75 Notarius aſſeſſarius excuſatur, ſi publicè val- de diſes habeatur fideiſſor.

76 Notarij officium, circa receptiones fideiſſorū remiſſiue.

IN extraiudicialibus non creditur No- 50 tario ſine teſtibus, ꝑ vt inquit Trib. Saluſt. in ſua praxi lib. 1. c. 16. num. 7. Secus autem in iudicialibus, vt puta in decretis interlocutorijs, in ꝑ receptione Iuramen- 51 torum teſtium, & ſimilibus, Ludouif. decif. 368. num. 6. prout ſi dicant recepiſſe iura- mentum in forma, vt in Calaguritana ob- lationum 26. Martij 1590. coram b. m. Comi- tulo decif. 556. p. 4. diuerſ. & lib. 2. conf. Farin. decif. 47. & in Summa Feudi 17. Ianuarij 1574. coram ſe. record. Clem. VII. in fol.

Sicuti neque ei creditur de alio actu, 52 quam a ſe geſto, ꝑ cum credatur ſolum de geſtis coram ſe, & teſtibus: & ſi Notarius errat non poteſt parti nocere, Rot. in Auel- lina, ſeu nullius reſiſſionis concordia, vel unionis 28. Aprilis 1595. coram b. m. Giſſio in fol.

Prout neque ei creditur aſſeſtanti de, 53 præterito, ꝑ Put. decif. 61. lib. 1. qui refert, & ſequitur DD. in c. quoniam contra, & DD. in auth. ſi quis in aliquo, & in Calagurit. Iuriſdict. de Nagera 11. Aprilis 1622. coram Valdo ſen. decif. 160. apud Poſt. de manu.

54 Sicuti neque ꝑ ſi diceret ſe rogatum de mandato procuraſſe, ſed hoc facere magnū adminiculum, dixit Rot. apud Ludouif. dec. 275. n. 5.

Item neque si asserat in instrumento
55 adfuisse causæ cognitionem, vt sicut
Gabr. conclus. 5. nu. 28. de sent. lib. 2. sed con-
tra nu. 29. vide tamen concordiam sub nu.
30. & 31.

Item neque si asserat se rogatum de sibi
56 data Commissione, † quia agitur de pro-
pria utilitate, vt considerat *Rot. in Roma-*
na expeditio. seu mercedis 14. May 1616
coram b. m. Buratto decif. 174. apud eund.

Item quod neque credatur illi, si asse-
57 rat † se rogatum de falso instrumento in
preiudicium tertij, nisi falsitas sit verifi-
catis, & aliunde corroboretur, dicitur in
Bononien. Legati 27. Martij eodam b. m. Mer-
lino apud eius impressi. Et nisi prout in d. Ro-
nonien. confessio Notarij emanasset in ar-
58 ticulo † mortis, prout de facta in patibulo
dixit *Rot. in eadem causa 4. May 1629.*
coram Card. Virili in fol.

Licet etiam possit † eadem committi
59 nudum ministerium examinis testium, vt
inquit *Ludouif. decif. 368. nu. 3. vbi add. nu. 9.*
Non tamen potest ille subdelegari ad ro-
60 tum examen, vt puta, quia citatio testi-
um & receptio iuramentorum ipsorum, ca-
piunt iurisdictionem, quæ ad Iudicem
spectat, vt dicunt *dd. Adden. num. 9.*

Sed quod illi possit dari facultas citan-
61 di, dummodo non detur facultas rogan-
di, dicit *Serafin. decif. 731. num. 5.*

Et quamvis de fide Notarij dubitari
62 non debeat, vt dixit *Rota in Romana bare-*
ditatis de Aragonis 23. Januarij 1627. coram
b. m. Virili. Adhuc tamen si recusat, vt
63 suspectus, non potest † examinare testes
sine præsentia adiuncti deputati, *Rot. coram*
Remboldo in Eluen. decimarum 3. Iunij 1624
in fol.

Fotasse quia Rota † aliquando suspi-
cata est de eius fide, vt in *Comen. Habitus*
14. Iunij 1613. coram b. m. Pirouano decif.
304. p. 1. rec. & certum est, quod reperiun-
tur aliqui adeo conscientiz deprauati,
vt instrumenta falsa quotidie fabricent,
& adhuc non erubescunt, in testamētis
65 apponere testes, † antea mortuos, vel qui
per impossibile interuenire potuerint, &
sunt causa magnarum litium, vt monet
Rota in d. Bononien. Legati superius enun-
ciata.

Sed neque desunt alij etiam officiorum
publicorum Domini, qui alienarum pec-
cuniarum periculo adeptis officijs, in-
fraudem creditorum, Pupillorum, & Vi-
duarum, vltra solitum rogatum receptæ
66 mercede, † & quandoque considerabili,
recipiunt fideiussiones à Iudicibus de-
mandatas minus idoneas, & apparentes,
in maximum etiam preiudicium succe-
ssoris Camilli Cappucij.

67 forum in eorum officio, † quod semper
remanet obligatum, licet fortasse decre-
tum in aliorum fauorem reperiat resec-
uatum, quia est certum, quod Notarius,
ex generali consuetudine totius mundi,
68 iudicatur ad instar Iudicis † in fideiussio-
ne tutoris pupilli, † *Ioseph Ludouif. Lucen.*
decif. 33. num. 3. Clar. q. 46. vers. ceterum, Fa-
rin. q. 33. num. 88. ad med.

Dixi, ad instar Iudicis, quia etiam Iu-
69 dex, qui deputat Pupillo † tutorem, cum
minus sufficienti Fideiussore, tenetur ad
interesse, l. 1. §. si pater, vers. sciendum ff. de
Magistrat. conuen. §. sciendum, in fine, de susci-
pt. Ioseph Ludou. Lucen. d. decif. 33. Et ideo
Iudices cautè agunt in decernendo, quod
Notarius accipiat talem, vel talem, sed so-
70 lum mandant dari fideiussorem, † quia
tunc negotium dicitur remissum, risico
Notarij, & Notarius tenetur ad tale In-
teresse, d. l. 1. §. si pater, & l. 1. c. eodem tit.
Clar. ibidem vers. ceterum, Ioseph Ludouif.
vbi supra, & Farin. ibidem.

Quod tamen limitatur Primo, si de
71 tempore fideiussionis † receptæ, fideiussor
esset idoneus, & po- fideret immobilia
sufficientia *Farin. vbi supra num. 79. vers.*
& in proposito, & num. 93. Ioseph Ludou.
ibidem num. 14.

Secundo, quando Index, vel Notarius
72 acceperunt approbatorem † *Farin. ibidem*
num. 85. & Ioseph Ludou. ibid. nu. 5.

Tertio limitatur quoad Notarium,
73 quando Index mandat † recipi talem,
1 *Farinac. ibidem num. 84. Ioseph Ludouic.*
num. 23.

Quarto etiam limitatur, quando Nota-
74 rius, recipit tales fideiussores in † præsen-
tia partis non reclamantis, & de præsen-
tia, & de non reclamations apparet, *Far-*
in. ibidem nu. 92. & Ioseph Ludou. nu. 16.

Quinto, quando aëtuarius † recipit fide-
75 iussorem de notorio multum diuitem,
quæ tunc excusatur à publica estimatione,
Farin. ibid. num. 91.

Et si supra de his † desiderantur, ad eun-
76 di sunt supradicti, à quibus, materia pu-
rius pertrahatur.

De scriptura publica, & priuata.

Artic. V.

77 Notarius facit scripturas publicas, & priua-
tas, quæ differunt à publicis.

78 Notarius non inhibet uti priuatus, nisi constet
de ordine.

79 Notario non creditur, nisi probet ordinem inhi-
bendi.

- 80 Notarius ordinem inhibendi debet probare per testes.
- 81 Subscriptio debitoris plenè probat scriptum à tertio.
- 82 Subscriptio obligat mandantem.
- 83 Manus debitoris in apochis obligatorijs quando recognoscatur.
- 84 Scriptura publica dignoscitur, ex solemnitatibus, & quibus.
- 85 Notarij signum an sit necessarium in scriptura publica.
- 86 Notarius signum ab initio desumptum mutare nequit.
Notarius mutans signum tenetur pena falsi, ibid.
- 87 Notarius solemnitates omitteus tenetur ad damna partium.
- 88 Notarius negligens, nec benè scribens, tenetur ad damna.
- 89 Notarius tenetur, si non seruet solemnitatem, vel seruatam non scribat.
- 90 Notarius debet scire, & ponere solemnitates in instrumentis.
Solemnitates Instrumentorum sunt decem necessario apponenda. ibid.
- 91 Inuocatio S.S. Nominis D.N. Iesu Christi poni debet in scriptura.
- 92 Annus Pontificatus poni debet in scriptura, & si erretur, quid?
- 93 Annus D.N. Iesu Christi requiritur in script. publicis.
- 94 Indictionem publicis scripturis Notarius apponet.
- 95 Indictionem non omnes solent, & sic facile errant.
- 96 Comitatus temporis necessarius, & qua significant tempus.
- 97 Signum Notarij hodie requiritur, & an de iure, vel de facto.
- 98 Instrumentum redditur nullum absque Notarij signo.
- 99 Instrumenta hodie in protocolis debent subscribi à Notario.
- 100 Instrumentum debet à Notario prater signum esse subscriptum.
- 101 Instrumentum fieri debet cum duobus testibus & Notario, & partibus rogatis.
- 102 Testes in Codicillis, & Testamentis quot requirantur.
- 103 Testamentum coram Parocho, & Confessario valet cum duobus testibus.
- 104 Instrumentum diem, mensem, & annum habere debet.
- 105 Instrumentum vitatur ex omissione temporis.
- 106 Hora in instrumentis ad causam non inutilis est.
- 107 Locus contractus, & locus loci exprimitur in instrumentis.
- 108 Notarius debet narrare gesta, & seriem contractus.
- 109 Notarius ob imperitiam, & negligentiam tenetur ad interesse.
- 110 Notarius non seruatis necessarijs molestari potest de falso.
- 111 Notarius necessaria seruare an teneatur in testamentis tantum.
- 112 Notarius errat committendo, & omitteudo, & ponendo quod non fuit.
- 113 Solemnitates instrumentorum non possunt renunciari à partibus.
- 114 Notarij error non nocet Partibus.
- 115 Notarius errans in anno Domini punitur, & quare.
- 116 Notario tamen sanet Mandell. nisi probeatur Notarij dolus.
- 117 Notarius addere, vel minuire, vel possillas addere an possit.
- 118 Notarij privati amplius creati nequeunt.
Notarij non statim ac accusati, puniuntur. ibid.
- 119 Instrumentum an corrigi possit de partium consensu.
- 120 Notarius non corrigat instrumentum, sed cautius aliud conficiat.
- 121 Instrumento non extenso statim extensioni Notarij potest facta.
Notarius extendendo instrumentum, non potest mutare substantiam matricis. ibid.
- 122 Notarius varians extensionem instrumenti à matrice, potest torqueri.
- 123 Notarius varians instrumentum corporaliter, & in interesse, punitur. ibid.
- 124 Notarius occultans instrumentum qualiter puniatur, transiit.
- 125 Clericus, & ceteri Ecclesiastici Notarij esse nequeunt.
- 126 Instrumenta valent à Clerico facta ante Clericationem.
- 127 Decretiones Cinitatum Notarij esse nequeunt, alia tamen exercent.
- 128 Doctor Notarius esse nequit, alia tamen exercere potest.
Procurator notariatum exercere nequit. ibid.
- 129 Notarius sibi, neque in suam utilitatem stipulari potest.
- 130 Notarius non potest rogari de instrumento, in quo habeat interesse. ibid.
- 131 Notarius an subscribere debeat toto instrumento præscripto.
- 132 Notarij debent citò in protocolis instrumenta registrare.
- 133 Notarij plures an possint de eod. instrumento rogari.
- 134 Instrumentorum verba sunt partium, & non Notarij.
- 135 Notarius rogatus à partibus, ab illis presumitur informatus.
Notarius dicitur rogatus presente utraque parte. ibid.
- 136 Notarios creare ad Principem spectat.

- 135 Notarius, credetur ob Principis auctoritatē, legis dispositione, & consuetudine.
- 136 Notarius quod iuramentum prestare debeat remissus.
- 137 Notarius quomodo duobus, vel pluribus testibus uti debeat.
- 138 Crimena suppositionis persona gravissimum est.
- 139 Notarius ob suppositionem persona de falso argui potest.
- Notarij Domini laus, & Iuvenes illorum se-
ricijs utuntur vestibus. *ibid.*
- 140 Notarij diuidunt hereditates, & pecunias litigantium, & filiam.
- 141 Notarij viles qui dicantur iuxta sensum Lami-
nerfos C. de Decurionib.
- Notarij aliorum bona recipientes, quas penitus
subierint. *ibid.*
- 142 Notariorum circa officium plura tradit Salust.
Tiber.
- 143 Notariorum officium reformatum est à consti-
tutionibus.

- N**equē semper Notarios facit publi-
cas scripturas, ut sunt requisita in
cap. 1. de fid. Instrum. Sed etiam aliquando
- 77 illas facit tanquam priuatus priuatas,
de ista non dicitur publica glos. in l. si quis
decurio in verbo scripturus C. ad l. Corn. de
de fals. Lucas de Penna in l. generali num. 15.
post med. C. de tabul. lib. 10. Afm. de execut.
5. cap. 5. circa fin. Vincen. Franc. decif. 95.
num. 8.
- 78 Et quando uti priuatus ꝑ scribit, debet
constare de ordine, In fin. l. quodam, & Ni-
hil interst. ff. de edm. Gabr. conclus. 3. in fin. d.
- 79 prafu. Quia illi non debet credi, ꝑ nisi pro-
betur talis ordo, Rom. conf. 104. nu. 3. Imol.
conf. 92. nu. 1. Dec. conf. 5. 10. de enoch. conf. 98.
num. 17. Ancar. singul. 41. Grat. c. 183. Et ta-
lis ordo prædicatur, ꝑ quod probetur à
testibus, Rot. in Romano Pecuniaria 3. De-
cembris 1593. coram clar. mem. Card. Pamphi-
lio apud Parisiæ Salu. decif. 53.
- 81 Scripta tamen à testio, & subscripta à
debitorē, plene probat 5. 1. in fin. de empta.
& vendit. & dixit Rosa in Romana pænna-
ria coram d. clar. mem. Pamfilio. ꝑ Tunc enim
obligat mandantem l. diuus 9. sententia de
fals. Cabal. sup. conf. March. glos. 1. c. 4. num. 4.
lib. 5.
- Si autem esset faciendū recognitio ma-
nus debitoris, si fuisset mortuus, dubitatur
- 83 valde an sufficiat recognoscere ꝑ testes
dicentes habere notam manum, quia in
apochis obligatorijs videtur necesse,
quod testes, qui debent illam recognosce-
re, fuerint presentes illius confessioni, vt
testatur Rot. in Bononiensi. de Mangioli 13.
Martij 1626. coram Reuboldo in fol.

- 84 Quando autem ꝑ publicas facit, digno-
scitur ex solemnitatibus indicatis in d. c. 1.
- 85 de fid. Instrum. An ꝑ autem signum illius
sit de necessitate, vide Gratian. in addit. ad
decif. March. dec. 167.
- 86 Neque Notarius potest mutare ꝑ signū
ab initio desumptum. Lucas de Penna in l.
generali C. de tabul. lib. 10. Afm. de execut. 5. 1.
c. 6. nu. 1. Bald. in probem. num. 16. & scriben-
tes in l. fin. C. de assessor. Adco vt, si muta-
ret, teneretur pæna falsi, vt dicit idem
Bald. loco cit.
- 87 Sique omiserit ꝑ solemnitates requisi-
tas, tenetur parti ad damna, & interesse,
Bald. in l. fin. num. 3. & 4. C. de Magistris. con-
uen. Ital. claus. de error. not. circa finem fol.
203. Joseph Ludon. Lucen. decif. 33. num. 67.
- 88 Idem eueniet ꝑ illi, si fuerit negligens, &
non bene scripsit, ita quod non recorde-
tur, nec veritas sciri possit, Ital. ibidem &
Joseph Ludon. Lucen. decif. 33. num. 3. per ldi-
brarius ff. de reg. iur.
- 89 Et est idem si ꝑ solemnitas non est ser-
uata, sed non scripta, Ital. ubi supra num.
124. fol. 203. Seraphin. de prinil. d. non prinil.
31. num. 57.
- 90 Cum igitur ad Notarium spectet ꝑ fei-
re, & apponere solemnitates, debet recor-
dari illas esse decem infra scriptas.
- 91 Et quod prima est inuocatio ꝑ Sanctis-
simi Nominis D. N. Iesu Christi, vt habe-
tur in auct. vt præponatur nomen imitatoris
in prin. & tradit glos. in l. generali Cod. de ta-
bell. lib. 10. Nat. conf. 329. num. 1. lib. 3. Lan-
franc. in praxi c. 9. num. 16. Arcin. in 5. item
verborum num. 5. Specul. tit. de instrum. edit. 5.
1. num. 1. Onded. conf. 96. num. 3. lib. 1.
- Secunda, annus Pontificatus, quia si er-
raretur ꝑ in illo præfameretur dolus, & la-
ta culpa, omnes enim illi sciant. Ital.
Claus. de errore num. 12. fol. 203. Felmin. c. 1.
de fid. Instrum. & Onded. conf. 66. nu. 4. & 41.
lib. 1.
- 93 Tercia, requiritur annus Domini ꝑ No-
stri Iesu Christi, Specul. de instrum. edit. 5. 1.
num. 2. & Felmin. ubi sup.
- Quarta erit Indictio, in qua multi im-
periti, qui nesciunt computare, facilliter
errare possunt, vt inquit idem Vital. d.
- 94 Claus. de errore nu. 9. fol. 202. Ratio est, quia
non sic scitur ꝑ ab omnibus, vt idem Vi-
tal. ubi sup. num. 12. Specul. d. 5. 1. num. 1. Jo-
seph Ludon. Lucen. decif. 13. per totam, Felmin.
in d. cap. 1. de fid. Instrum. & Onded. ubi su-
pra.
- 96 Hæc tria superius dicta dicuntur con-
comitatoria temporis necessaria, quia si-
gnificant tempus Bald. in probem. Com. 11.
Felmin. ubi sup. & super hoc vide Afm. ibid.
d. 5. 1. c. 6. num. 4.

- Quinta, signum Notarij; licet non requiratur in iure cautum requiri, quod sit de substantia instrumenti, vt inquit Corn. c. 3. 26. num. 3. lib. 3. Aret. ubi supra, & Specul. & Felin. locis citatis; † Attamen hodie omnes DD. tenent communiter requiri de substantia, vt dicunt Lucas de Penna in d. generali Cod. de tabul. lib. 10. Angel. conf. 120. Bart. in l. Prator §. si initium num. 3. de eden. Boer. q. 36. num. 8. & q. 37. nu. 10. Cranes. conf. 72. num. 4. Afm. ubi sup. Rot. decis. 76. & 250. p. 2. diuersi.
- 98 Quod adeo verum est, quod ex † ommissione signi, inducitur nullitas instrumenti Bald. in l. testium §. si quis, de testam. Imol. in cap. 1. de fid. Instrum. & Afm. ubi sup. Et hodie de necessitate reformationis Pauli V. etiam in ipsis rogatibus in Curia est necesse, quod successores rogati matricem ipsam † in protocollos insertam propria manu subscribant, sique tale signum deficeret, instrumentum nihil probaret, Bald. in c. significatum de appel. Ancar. conf. 43. a. cum relatis per Afm. ubi sup. d. e. 6. num. 5. & 6. ubi de notoria consuetudine, circa fin.
- 100 Sexta, requiritur † signum, quod ipse Notarius subscribat, vt iuribus allegatis, & firmat Gallef. de oblig. Camer. q. 26. num. 4. Rot. d. decis. 76. & 250. par. 1. diuersi, ad qua etiam est vidend. Specul. & Felin. ubi supra.
- Septima, debent adhiberi duo testes à
- 101 Notario, & † paribus rogati in omniibus Instrumentis, vt habetur in §. Sed & si Instrumenta authentica, de fid. Instrum. & Notarius in l. donatio, glof. in verb. si non, C. de donat. glof. vers. non etiā auth. de hared. & falcid. §. si vero absunt cum glof. ad hoc ergo, & in l. fin. Cod. de testamen. Afm. & Specul. ibidem.
- 102 In testamentis verò, & † codicillis requiruntur quinque, & septem respectiue, vt habetur toto tit. C. de testam. milit. & ut seq.
- 103 nisi illud † fieret coram Parocho, & solico confessario; tunc enim ex vi c. cum esset de testam. sufficiunt duo, vt optime declarat Rota in Firma Codicillorum 1. Iulij 1644. 28. Iunij, & 13. Nouembris 1645. coram R. P. D. G. bislerio in folio.
- Octauo, opus est quod apponatur dies, mensis, & annus, l. optima §. & si inter praesentes ubi glof. verb. in eod. die C. de commit. Supul. glof. in l. generali verb. sequitur C. de tabul. lib. 10. Bald. in d. Probem. C. num. 10. & Felin. ibidem.
- 105 Secus enim omisso temporis vitio iacet. Vtal. Bald. & Felin. & Celsus Claus. verbo refert num. 11. & Felin. ibid. dicunt, requiri etiam horam; quæ ad abundantiam rem cautelam, si non est † necessaria, non erit inuulsi; de die est testis in Auth. vt
- proponat nomen Imperat. d. h. sancimus, Specul. & Felin. ubi sup.
- 107 Nono requiritur locus † contraclus, glof. in d. l. generali, quam sequitur Zateb. ad Gallef. d. 3. num. 5. Rota post eundem decis. 36. n. 4. Et præter locum, debet etiam habere locum loci Rota decis. 5. de fid. Instrum. in antiq.
- Decimo, necessaria est series contraclus idest talis narratiua, ex qua † veritas gestorum à contrahentibus sciri possit, glof. in l. generali C. de tabul. lib. 10. Felin. ubi sup. Alias enim Notarius teneretur ob imperitiā, & negligentiam ad interesse, vt supra firmatum fuit, & melius infra firmabimus.
- Cum autem ista spectent omnia ad Notarium, si † non seruantur, potest intrare actio de falso, Vtal. d. claus. de errore nu. 10.
- 111 & 13. fol. 203. Sed quod non procedat † in quolibet instrumento, sed in testamento tantum, dicit Bart. in l. si libarius §. de reg. Iur.
- Et aduertant Notarij, quia erratur tam in omittendo, quā in comitendo, vt monet Vtal. d. claus. de errore fol. 203. Videlicet, vel paterendo quod nō fuit actū inter partes, vel patermitendo, quod actū fuit; & si partes vellet conficere instrumentum publicum
- 113 † & dicitis solemnitatibus renunciare non possent, quia fuerunt inducæ fauore reipublicæ, vt videtur in lib. Ars notariat. fol. 25. in prin. Sed contrarium tenet Afm. de execut. §. 2. c. 15. nu. 5.
- Si igitur Notarius errat eius error par-
114 tis, nec potest, nec debet, Vtal. claus. refert. videre fol. 208. & caut. de errore Not. fol. 200.
- Sed si quis errat in anno Domini, puni-
115 tur quia cum sit adeo notorius, non † presumitur error, sed dolus, quia vitiat, & sic diceretur fecisse instrumentum contra formam Iuris, Vtal. eadem clausula de errore num. 12. fol. 203. licet pro Notario dicatur presumi Mandell. c. 5. §. 9. num. 6. Aleiat. reg. 3. praes. 13. num. 1. Vtal. fol. 205. num. 3.
- Et quod iode de falso puniri non possit, nisi verè probetur dolus, Aleiat. ubi supra.
- An autem Notarius possit addere, vel
117 minuere, † vel postillas addere, videndus est text. in l. si quis decurio Cod. ad l. Cornel. de falsis, Vtal. d. claus. refert. num. 8. & 10. fol. 200.
- Caueant ergo in omittendo, vel comitendo; quia si semel priuantur † amplius creari non possunt, secundum dard. conf. 6. num. 8. Sed non solent priuari statim, ac fuerunt accusati, d. l. si quis decurio vers. non tam statim.
- 119 An autem si † partes vellet, instrumen-
rum

tum corrigere de consensu, est textus in l. cum proponeretur, ubi gloss. cum final. ff. de leg. 2. & dicit Vital. d. claus. reslas. num. 5. fol. 205. Sed Notarius erit tutior, si aliud Instrumentum conficiat, cum t. clausulis partibus bene visis, & modo, & forma, qua partes concordant, ne tertio preiudicare videatur, fortasse enim per clausulam quorum interest, fuit aliquod ius questum.

Declata tamen premissa procedere, quando instrumentum fuit t. extensum, quia si non fuit antea extensum, debet dari extensioni Notarii postea facte, d. l. si quis decurio, & Vital. ubi sup. d. modo, tamen non mutet substantiam scripturæ matricis, per ea, que dicit Text. in l. Sempronius ff. de leg. 2. f. ual. ubi sup.

Si enim non seruaret, quæ apposuit in matrice, & illa non sequeretur in substantia, & t. dubicaretur de instrumento, posset torqueri Perus. Lucen. decis. 13. num. 26. & præter penas corporales teneretur ve sup. ad interesse partium, Idem Perus. Lucen. decis. 33. num. 3.

Quomodo autem t. puniatur. Notarius occultas instrumentum, videndus in specie Farin. consil. 50.

Clericus tamen, & persona Ecclesiastica de Iure communi Notarius t. esse non potest cap. si quis Cler. vel Monac. Ias. in l. 1. §. huius study de inst. & Iur. & in l. patre furioso num. 15. de his qui sunt sui vel alien. Iur.

Non tamen procedit, quando fecit Instrumenta, & antea t. tale officium exercuit, quia gesta antea per eum valent, Bart. in lib. vniuersos in fin. C. de decur. lib. 10. & consil. 61. Ias. in d. l. furioso num. 15.

Neq. Decuriones Ciuitatū possunt t. esse Notarij d. l. vniuersos G. de decurio. lib. 10. gloss. in l. generali C. de tab. lib. 10. Ias. ibid. n. 16. Si tamen exercēt, acta per eorum tenent Bart. in l. 2. & l. generali C. de tab. lib. 10. & Ias. ibidem.

Eadem prohibitio t. militat in doctore per d. l. vniuersos, & per glossam d. l. generali, & hic etiam si exercet, acta sustinentur Bartol. & Ias. ibidem, sed quod Procuratores non possint exercere Notariatu dicit Paul. V. consens. 71. §. 19. fol. 200. tom. 3.

Si quis autem ex Notarijs veller in eius utilitate instrumentū t. conficere, nō potest sibi stipulari, prout non potest rogari de Instrumento in quo habeat aliquod interesse Signorol. conf. 66. in princ. Bald. consil. 43. lib. 1. Potest tamen contra se. Bald. ibidem, & consil. 43. lib. 1. Alex. consil. 185.

num. 7. lib. 7. Nat. consil. 143. numerat quatuor.

An autem debeat torum instrumentum scribere, & postea subscribere, vide gloss. singul. in §. nos autem auth. de tabell.

Et quia adfunt multi negligentes in exercitio, sciant t. quod debeant tenere protocolla, in quibus debent cito Instrumenta registrare Conar. pract. quest. 9. 19. num. 2. Baiard. ad clausularum §. subrum num. 173. Quod etiam anquit Sixtus V. in erect. Archin. consil. 83. in bull. nou. tom. 2. fol. 483. An autem plures Notarij possint de eodem Instrumento rogari, vide affirmatiuam apud Salust. in Formul. c. venditio domus fol. 221.

Verba autem Instrumentorum, non dicuntur verba Notarij, sed verba partiū Vital. d. claus. reslas. num. 9. fol. 207. Bald. in l. mater numero 6. C. de re vendic. Bart. in l. si quis filia num. 4. ff. de testam. iur. Rom. consil. 179. numero 6. & dixit Rot. in Romana vinea 22. Martij 1602. coram b. m. Litta in sol. Quod tamen procedit, quando Notarius fuit a partibus rogatus, Rot. decis. 204. parte 1. diuers. quia presumitur ab illis informatus, Acbil. decis. 4. de iure patron. Et si fuit rogatus presente vtraque parte, tunc enim dicitur rogatus, Rot. decis. 242. d. par. 1. diuers.

Ad quem vero spectet t. creare Notarios, dicimus de Iure communi, quod spectat ad Principem, per text. in l. non aliter de adoption. Innocent. in c. cum, §. tabellio, num. primo, & seq. de fid. Instrumentorum. Et licet videatur contra ius commune naturale, & diuinū, quod debeat credi carit, seu corio, aut membranz animalis mortui vt dicit idem Innocent. in d. c. cum, §. tamen secus est; & creditur propter Principis autoritatem, vel propter dispositionem legis, vel propter consuetudinem, Ars notar. fol. 15. col. 1. circa finem, & fol. 76. Innoc. ibidem.

Forma autem t. & iuramentum, quod debet prestare, antequam incipiat exercere, est in c. ad audientiam de procur.

Quot autem testes debeat adhibere, licet superius dixerimus de duobus, tamen aliquando t. debet etiam adhibere tres, aliquando quinque, & aliquando septem ad quod propositum vide l. ubi de testib. l. antiquam ad senat. consil. Vell. auth. rogati C. de testib. & Specular. de testib. verb. reslas. Boer. consil. 50. num. 60. & Ars notar. fol. 5. & seq.

Suppositio personæ est grauissimum crimen, & nos vidimus in nostra t. Curia plures, quorum fraude ex ista suppositione euenerunt maxima partium preiudicia.

tam respectu creditorum, qui credentes Notario suas pecunias amiserunt, quā respectu suppositorum debitorum, qui saepe coacti sunt per longas lites probare Instrumentum non interuenisse: & mirabilis tamen fuit in pluribus illorum fortuna non modica, quod obierint antequam de falso accusarentur, & prout accusari poterant. *Bestaz. conf. 162. lib. 7. & quidem maxima res omnibus Curiae praeticiis, ea videtur, quod Domini officiorum vix laneis pannis induantur, & luvēnes officiorum quasi Principes serico vestitu induti, alea, vino, & venere abutantur; Sed caueant ab his Filij familias, & pauperes litigatores, quia hereditates, & pecuniae & quas ad interesse accipiunt diuidere non erubescunt, ipsorum periculorum, & arrumarum minime participant. De his, & pro his sine difficultate loquitur ille sexus in principio huius tituli indicatus in l. vniuersos C. de decurion. Quoniam sic viuentes, & & aliena ambientes deteguntur viles mechanici, omnino nedum ab omnibus tamquam pestes excommunicati vitandi, sed etiam publice, & acriter puniendi. Ignoscant autem boni, quoniam de ipsis nō loquimur. Huiusmodi autē generis homines addiscāt parcius cū filiis familias, & pecunias accipientibus agere, & mecum amico animo viuere, quia si se emendauerint non modicum beneficium à me recepisse dignoscant, videntes aliorum exemplo, qui ex similibus nō multi lapsi sunt anni, etiam mortis ignominiosae, calamo ad aures applicato, & solita induti veste pena recepta alijs exempli pethibetunt.*

Plura si de Notarijs optantur, praeter tradita superius habetur *Salust. Tiber.* circa formulas Instrumentorum, à quorū 142 lia quibus & indigemus, gratiosè ministrantur.

Bene verum est, quia, plura ad tale 143 officium necessaria & noui decerpta ex Constitutionibus Summorum Pontificum eadem viterius inferere cogitanti.

De officijs Romanae Curiae, & alijs in Stylo Pontificio.

Artic. VI.

144 Notarius plures habere nequit notariatus.
145 Notariatus Romanae Curiae arrendari non potest.
Cancellaria Status Ecclesiastici arrendantur à Thesaurario Papa. *ibid.*
Redditijs Cancellariae Status Eccles. Cam. Apost.

sunt applicati. *ibid.*
146 Cancellaria si resignabilis, & vacabilis iussu off. Rom. Cur.
147 Societates officiorum super Cancellaria creantur. *ibid.*
147 Cancellaria datio rescinditur, si Camera ledatur ultra dimidium.
148 Cancellaria habetur loco archiepiscoporum, & ubi.
Cancellarij ad archiepiscopium scrip. non deferunt. *ibid.*
149 Cancellariorum priuilegia, & facultates, quas sint.
150 Cancellarij tenentur stare Sindieatui.
Cancellarij statim assumpti sunt Notarij publici. *ibid.*
Cancellarij nihil contribuant vniuersi. Legat. vel Guber. *ibid.*
151 Cautiones de non offendendo, in fauorem Camerae rogantur, & ubi.
152 Notarius legata S. Petri notificet intra certum tempus.
153 Notarius an dista testium, & eorum propalare possit.
154 Notarius religiosa S. Spiritui, & B.M. Lauret. notificet.
Notarius penas, multas, & compositiones exigere nequit. *ibid.*
155 Notarij plures in Curia Archiepi. quas causas habeant.
156 Notarij A.C. seu Capitol. quid seruare debeant.
157 Notariorum S. P. Apost. & S. Rota munus quod sit.
158 Notarij admittuntur praeiudice examine.
Notarij Procuratores, nec Promotores possunt esse in causis coram se verten. *ibid.*
159 Notarij numerū praefixit Ioannes XXII.
Notarij tenentur pro falso suorum Substituto- rum. *ibid.*
160 Notarij taxam obseruare tenentur.
161 Notarij Camerae Apostolicae quid seruare debeantur.
162 Notarij exceptiones facien. qualiter puniantur. & num. 176.
163 Notarij Gubernatoris quid seruare debeant. & num. 164.
165 Notarij Piorum Locorum quā taxam seruent.
166 Notarius Magistror. viarum quam seruet taxam.
Notarius viarum non potest exigere taxas prae- vijs dirigend. *ibid.*
167 Notarij Ripae, & Ripetae quam taxam seruent.
168 Notarij Sic. Papa sunt quatuor, & quas regulas seruent.
169 Notarij omnes substitutos non approbatos habere prohibentur.
170 Notarij dent copias pauperibus gratis.

Notar.

- 171 Notarius appell. à Papa ad futurum Concil.
non interfuit.
- 172 Protocolla Notariorum, siue fil. mort. ad Arch.
Capit. deferrebantur.
- 173 Protocolla hodie istorum ad Arch. Vrb. banum
deferenda sunt.
- 174 Notarij pub. approbati, & matricula debent
per scrip. Arch. Rom.
- 175 Notarius offendi nequit, sub gravibus pa-
nis.
- 176 Notarius qualiter puniatur pro extortione, &
num. 182.
- 177 Notarius non potest recipere depositum ultra
sent. 5.
Depositum supra sent. 5. fieri debet in Monte
Pietatis. ibid.
- 178 Notarius tenetur Camera denunciare aliena-
tiones prohibitas.
Denunciatio alienationum prohibet. fit intra
duos menses. ibid.
- 179 Notarius promouendorum quoque adest, &
quorum.
- 180 Notarij quorundem Sedis Apostolicae adsunt.
Beneficia Notariorum Sedis Apostolicae sunt
reservata. ibid.
- 181 Notarij Sedis Apostolicae quos titulos ha-
beant.

Notarij officia iura, dicuntur in-
commutabilia, & in simul retineri
non possunt Pius 4. constit. 58. §. 70. pag.
63. tom. 2.

Et respectu officiorum Rom. Cur. quod
arrendari non possunt, & statuit idem Pius
4. constit. 58. nu. 59. pag. 63. tom. 2. Paul.
V. constit. 71. §. 12. pag. 201. tom. 3.
Cancellarij tamen Status Ecclesiastici ar-
rendantur à Thesaurario Papæ Pius 4. con-
stit. 83. pag. 86 tom. 2.

Letorij tenentur approbati Camere
à Paulo 4. constit. 10. pag. 191. tom. 1. & à
Pro 4. d. constit. 83.

146 Dicuntur resignabiles, & & vacabiles
ut officia Rom. Cur. & supra illis etiam
possunt societate officiorum. d. Paul. 4.
d. constit. 5. §. 3. & 4. pag. 594.

147 Dantur pro iusto pretio; & quia si ultra
dimidia, Camera læderetur, & rescinderet-
ur concessio, Pius IV. ibidem §. 3.

Habetur loco archiutorum ubi non
erant Archiuii, & ideo Cancellarij ad archi-
uium non deferrebant scripturas, sed
eas consignabant successoribus, hodie ali-
ter obseruatur in Curia, attenta creatione
Archiuij à Sixto V. & Urbano VIII.
ad quod retentis originalibus deferunt
copias.

De Instrumento rogantur, illaque ubique
fidem faciunt, possuntque officia exercere
per Substitutos Tenentur facere, & con-
Praxis Cameræ Capiti.

149 Quare quoslibet libros designatos: Officia
istorum non conferantur, & gaudent
privilegijs archiuij Rom. Cur. habentque
innumera privilegia: illorum proprius
Iudex est A.C. & D. Thesaurarius Papæ, ut
in constitut. 83. Pij 4. pag. 85. tom. 2.

Tenentur stare iudicati in fine eorum
officii Paul. 4. constit. 18. num. 18. pag. 86.
tom. 1. & assumpti Cancellarij, statim
150 dicitur publici Notarij, & non tenen-
tur quicquam contribuere Vniuersitati,
Legatis, neque Gubernatoribus ratione
suorum officiorum, ut dicit Pius 4. ibi-
dem

151 Notarij Status Ecclesiastici tenentur &
rogare cautiones de non offendendo in
favorem R. Cameræ, non autem Baronum
nec Vniuersitatum, aut Communitatum
Pius 4. constit. 25. pag. 5. tom. 2.

Tenentur infra certum tempus notifi-
care legata, & donata, vel promissa reli-
cta fabricæ S. Petri. Pius V. constit. 56. §. 2.
pag. 189. tom. 2.

Et idem Pontifex prohibuit eisdem di-
153 cta tellium, & reorum & pro palare, ci-
tra Iudicis decretum constit. 67. pag. 199.
tom. 2.

154 Debent etiam notificare reliqua Hospi-
tali S. Spiritus. Statuta facta S. 4. constit.
14. §. 11. pag. 310. tom. 1. & B. M. I au-
retanz Pius V. constit. 56. num. 2. pag. 189.
Prohibenturque exigere penas, multas, &
compositiones per Clem. 8. tom. 5. num. 7.
pag. 3. tom. 7.

Notarium in Curia alij sunt Scrip-
155 res Archiuij Vrbis, & isti sunt & Scrip-
tores causarum Ciuilium commissariarum
non habentium proprios Notarios, Julius
II. constit. 15. §. 13. pag. 375. tom. 2.
eisdem præfixit taxam Paul. V. constit. 71.
pag. 209. tom. 3.

Alij sunt Notarij A.C. seu Fori Capito-
156 lini, & debeant & stare, quæ iura tenent
Pius IV. constit. 56. pag. 57. tom. 2. Pius V.
constit. 113. pag. 239. tom. 2. Paul. V. constit.
71. & 72.

157 Alij dicuntur Notarij S.P. & Apostolici,
et isti eorum munus diligenter obser-
uare debent ex Constit. Ioannis X. II. constit.
14. §. 11. & seq. pag. 178. tom. 1.

Non admittuntur simpliciter, sed prius
veniant examinandi, idem Pontif. num. 11.
In causis eorum ipsis venturibus Procura-
tores, vel Promotores esse non possunt,
ex vi eiusdem constitutionis, & quia idem
mandat Pius II. constit. 44. tom. 2. Paul. V.
constit. 71. §. 5. num. 16. & alibi pag. 196. tom. 2.
3. alia vide apud Martin. V. constit. 5. pag.
222. tom. 2.

159 Numerum, & illorum & qualitates præ-
fixit.

fixit *Iohannes XXII. d. constit. 14. §. 11. pag. 44. tom. 1.*

Tententur pro facto suorum Substituto-
rum. *Pius IV. constit. 44. §. 21. pag. 44. tom. 2.*

160 Et tententur seruare taxam prefinitam
à *Paul. V. d. constit. 72. §. 4. pag. 214. tom. 3.*

Alij sunt Notarij Cam. Apostolicæ, ten-
nenturq; seruare, quæ dixit *Leo X. constit.*

161 24. pag. 45. tom. 1. Quid autem t̄ tenentur
seruare, circa annotationes, & exten-
siones consensuum, & cessiones iurium,
& resignationes beneficiorum Ecclesiasti-
corum, dixit *Clem. VII. constit. 17. pag. 490. tom. 1.*

162 Non possunt facere extorsiones, t̄ pu-
niunturq; iuxta *Constit. Pij IV. constit. 58. §. 58. pag. 62. tom. 2. & seruant taxam Pauli V. constit. 72. §. 1. pag. 209. tom. 3.*

Alij sunt Notarij Gubernatoris, & isti
tenentur seruare t̄ quæ mandat *Sixtus V. constit. 72. pag. 459. tom. 2. & Paulus V. constit. 71. §. 19. pag. 201. tom. 3.*

164 Seruantq; taxam ipsis traditam t̄ à *Pio IV. constit. 105. & 106. pag. 131. tom. 2. & Paul. V. constit. 72. §. 2. pag. 212. & §. 6. pag. 215. tom. 3.*

Alij sunt Notarij Locorum Piorum, &
isti si habent officium titulo oneroso, ser-
uant taxam, quam, t̄ vt infra, seruant No-
tarij Eminentiissimi Vicarij Papæ in cau-
sis ordinarijs, iuxta *Constit. 71. Pauli V. §. 19. num. 121. pag. 104. tom. 3.* Si vero non habent officium titulo oneroso, exigunt di-
cram taxam pro medietate, ex vi eiusdẽ
constitutionis.

166 Notarius quoq; Magistrorum viarum
seruat taxam indicatam t̄ à *Paulo I. d. constit. 72. §. 8.* Et prohibetur esse exactor
taxarum, quæ sunt pro dirigendis vijs, &
similibus.

Et eandem taxam seruant Notarij Ri-
pæ, & Ripertæ ex vi *Constit. 71. & 72. eiusd.*

167 *Pauli V.* Etiani in causis, quæ coram
Præside ventiantur,
Alij sunt Notarij Vicarij Papæ, qui ha-
bent quatuor officia vacabilia, istam
in ciuilibus, quàm in criminalibus ser-
uant, quæ ipsis mandauit *Pius IV. constit. 105. pag. 131. & constit. 71. & 72. Pauli V.*

Et omnes in genere proficiuntur habe-
re Substitutos non t̄ approbatos à Supe-
riori Tribunalis. *Paul. V. constit. 71. §. 19. nu. 34. pag. 202. tom. 3.*

170 Deniq; pauperibus t̄ copias gratis, vi-
gore d. constitutionibus.

Prohibentur sub grauissimis penis in-
teresse appellacionibus t̄ interponendis à
Papæ ad futurum *Cum illo Pio 2. constit. §. 5. pag. 390. tom. 1.*

Illorum protocollo, si non agitur de
172 habentibus officia t̄ publica, si moriun-
tur sine filijs, deferantur olim ad Archi-
uium Capitolinum, ex *Constit. 55. Iulij II. §. 7. pag. 371. tom. 1.*

173 Hodie tamen t̄ protocollo istorum,
Notariorum deferantur ad Archiuum,
Vrbani, ex vi *Bulle per eundem editæ su-
per cret. d. Archiuij.*

Et isti Notarij publici debet approbati,
174 t̄ & maticulari per Scriptores Archiuij
Romani ex vi d. *Constit. Iulij II. §. 6.*

175 Non possunt impunè t̄ offendi, & gra-
uissimæ pænæ fuerunt indicæ ab *Alex. VI. constit. 11. §. 4. pag. 352. tom. 1.*

176 Si faciunt extorsiones, luunt t̄ penas
iuxta formam *Constitutionis Pij IV. §. 58. §. 58. & seq. pag. 62. tom. 2.*

Et omnes habentes officium prohiben-
177 tur recipere deposita t̄ ultra summam
secentorum quinque, cum debeant fieri in
Monte Pietatis. *Clem. VIII. constit. 88. §. 7. fol. 98. tom. 4.*

Si faciunt instrumenta super alienatio-
nibus prohibitis, tenentur in termino triu-
178 mensium denunciare Cameræ; t̄ & si non
denunciant, incident in penas *Constit. 108. Paul. V. §. 7. pag. 272. tom. 3. & constit. 72. Vrb. VIII. §. 1. 2. & 3. pag. 87. tom. 4.* Terminumq; trium mensium reduxit ad
duos Vrbani. *VIII. constit. 65. §. 7. pag. 81. tom. 8.*

Pro promouendis ad Ecclesias Cathedrales, & Monasteria t̄ consistorialia, fuit
179 etiam institutus Notarius a *Gregorio XV. constit. 7. pag. 25. tom. 3.*

Adiunt etiam Notarij Sedis Apostolicæ
180 istorumque beneficia t̄ sunt referuata
Papæ ex *const. 6. Vrb. VIII. in regul. Cancell. regul. 1. pag. 15. tom. 4.*

Istique dicuntur Dapiferi conclauiste
181 & assistentes Capellæ Pontificiæ, t̄ vt in
constitut. 1. Greg. XV. pag. 274. constit. 21. pag. 316. tom. 3. constit. 1. Vrb. VIII. §. 2. pag. 1. tom. 4. constit. 5. eiusdem. Vrb. VIII. pag. 22. tom. 4.

De Protonotarijs Apostolicis.

Artic. VII.

182 Protonotarij Apostolici à quo instituti, &
exempti ab Ordinario.

183 Protonotarij habent præcedentiam, & hoc die
sunt duodecim.

184 Protonotarij videntur priuilegia, & facultates, quæ
sunt.

185 Protonotarius Senatoris quis erat, & hoc
die sit.

186 *Senator Urbis habet imaginem Principatus antiquorum Romanorum.*

187 *Notarii imperiti olim immensi erant.*

188 *Notarii hodie à quibus crecentur, & sub qua forma.*

189 *Notariorum multi mundum destruxerunt imperitia.*

Instrumenta sepe paratam executionem non habent propter Notarii imperitiam. ibid.

190 *Notarii non undique fidem habent sicut Romanæ, & ubi.*

191 *Notarius quare persona publica dicatur, remissum.*

192 *Notarius pro alio viuentis an, & quomodo possit instrumenta exemplare.*

193 *Notarius rogatus, vel pro alio quando, & quomodo ceteras clausulas extendere possit.*

Alij dicuntur Protonotarii Apostolici, & isti fuerunt instituti à Leone X. con-

182 *lit. 10. pag. 411. tom. 1. & sunt 7 exempti à Iurisdictione Ordinarium, ex d. cons. & ex cons. 52. Sixti V. pag. 382. tom. 2. & Precedentiam habent ex cons. Pij IV. cons. 4. pag. 289. tom. 1. Et istorum numerus antiquitus multiplex reductus fuit ad 12. à Sixto V. cons. 12. pag. 382. tom. 2. Dicunturq;*

183 *participantes habentes reditus ab eadem constitutione, habentq; facultatem legem mandandi spurios, & creandi Notarios, appellandi familiares, & domestici Papæ, habentque conspiciendum locum in actibus publicis, nihil soluunt pro expeditione*

184 *literarum Apostolicarum, habentq; quotidie panem Palatinum, & velles in morte, & coronatione Pontificis, & locum in Caualeatis, possuntque testari vsque ad certam quantitatem de quesitis bonis Ecclesiasticis, eorum familiares possunt arma gestare, & in certis casibus, etiam valent vti pontificalibus, & altare portatili vti ex d. cons. Sixti V. cons. 12.*

Est etiam in Urbe alter Protonotarius nuncupatus Senatoris, cuius authoritas antiquitus erat in summo, vt apparet ex quodâ statuto artis 7 lanæ, condito tempore Colæ Rentii alii Senæ, & olim exercebatur à Nobilibus Romanorum, hodie vero remansit nomen & officium, quod exercetur à Francisco Francischino sagaci Notario, & in summa colligitur inde retinere prerogatiuas ostensiuas, quod Urbis Senator habet imaginem Principatus antiquitus Romanorum, 7 vt orbis recorderetur quod id, quod ipsi per incuriam, & discordiam amiserunt, benignitate Apostolica conferuatur.

185 *Creatio Notariorum imperitorum quia creuerat 7 in immensum cum iactura Praxis Camilli Cappucij.*

publica, peruenit cons. 11. in appendice Urb. ANT. quæ alias est la 121. in qua fuerit reuocati omnes creati à Gubernatoribus Ciuitatum, data forma nouos creandi, 7 vel veteres à probandi, & cons. 10. d. appendice. Euiq; deputatus Prefectus Archiuorum super nullitatibus huiusmodi creationum vi tom. 4. in appendice. fol. 19. & 21.

Causa autem ex qua emanassent dd. constitutiones, precludetur à Bald. & alijs relatis à Tiber. Salust. in suo Formul. c. 1. num. 1. & seq. vbi dicitur, quod Notariorum imperitia mundum destruit, quodque multi sunt, tanquam picæ, seu phytaci, qui voces aliorum audiunt, & eadem loquuntur, nescientes quid dicant, & ab his oritur, quod cum sint inexperiti Instrumenta per eos confecta non habent executionem paratam, vt voluimus, & considerat idem Salust. eodem formulæ. 43. num. 5. vbi plurium authoritates addit, & addemus quæ dicit Zach. ad Gales. q. 3. num. 5. & Gales. q. 26. num. 1. & seqq. & quæ dicit Rot. penes eundem dec. 30.

In aliquibus partibus Notarii non habent authoritatem, quam in ditione Ecclesiastica, nec illorum Fides, 7 vt hic, ita facile obseruantur, pro exemplo deservit, id quod de consuetudine Curie Neapolitanæ non est satis, quod instrumenta publicentur, & subscribantur à Notariis, nisi fuerit addita subscriptio Iudicis ordinarij, vt testatur Rot. per Zach. de oblig. Camerali d. 36. Quare autem Notarius dicatur persona 7 publica, viden aut Rot. post eundem d. 123. per totum: Vbi, quod hac de causa hic potest pro absentibus stipulari, & acceptare.

An etiam, & quomodo de iure, alter pro alio Notatio viuente, 7 & longa absentia impedito possit exemplare Instrumenta, & cum quibus requiritis, est videndus idem Salust. c. 58. Sed quid obseruandum sit in Statu Ecclesiastico, tradit Sixtus V. d. constit. citata.

Et quando possit extendere, & quomodo clausulas ceteras, 7 & quando id possit facere Notarius rogatus, est videndus idem Salust. c. 37. per totum.

De Archinio, & eius authoritate.

Artic. VIII.

186 *Archiniy auctoritas quæ sit, etiam de scripturis deperditis.*

187 *Scriptura in Archinio producta pendens.*

188 *Scriptura in Archinio producta pendens.*

189 *Scriptura in Archinio producta pendens.*

194 *Archiniy auctoritas quæ sit, etiam de scripturis deperditis.*

195 *Scriptura in Archinio producta pendens.*

196 *Scriptura in Archinio producta pendens.*

- lite non probat.
Scriptura predicta habetur ac si non esset pro-
ducta. ibid.
- 197 Archivium pluribus acquisitis, dat robur, script.
Officialis Archivio prepositus debet esse pub. ib.
- 198 Scriptura in Archivio debet reponi inter au-
thenticas.
- 199 Instrumenti extractum in Archivio existens
dicitur in forma probanti.
- 200 Instrumentum extractum lite pendente a sus-
cessu in Archivio probat.
- 201 Scriptura simpliciter posita in Archivio an
probat.
- 202 Scriptura Archivii probat, si talis ad se con-
suecudo.
- 203 Scriptura non creditur, nisi officialis adestur
reperiam in Archivio.
- 204 Scriptura Archivii an probet, si eadem No-
tario defuncto alibi reperitur.
- 205 Scriptura Archivii Urbani, & earum extra-
ctio hodie probant.
- Instrumentorum Urbani copia hodie ad Ar-
chivium Urbani debent deferri. ibid.
- 206 Scriptura Archivii quibus requisitis indigeat
ut probet.
- 207 Scriptura an debeat exhiberi cum citatione
partis, & recognitione originalis.
- 208 Notarius, vel successor, testari debet de sua
authoritate in scriptura exemplata.
- 209 Scriptura Archivii dici non debet copia, alias
non probat.
- 210 Scriptura a Privato reposita in Archivio non
probat.
- 211 Instrumenta reposita in Archivio cuicumque
exhiberi debent.
- 212 Scriptura Archivii Cam. Apost. & Principis
plene probant.
- 213 Scriptura privata in Archivio reposita regula-
ritate non probat.
- Scriptura predicta probat si sit a duobus testi-
bus subscripta. ibid.
- 214 Scriptura privata que dicitur.
Scriptura privata extracta ab Archivista non
probat. ibid.
- 215 Scriptura a testibus, & Archivista subscripta
eodem fide repetitionis in Archivio probat.
Scriptura in Archivio debet reperi in tempore
extractionis, ut probet. ibid.
- Scriptura non probat, si suspectus sit Archivi-
sta. eod.
- 216 Cancellaria aliorum parvum vocatur, etiam
Archivium.
Cancellaria Apostolica vocatur Archivium. ib.
Secretaria Papa dicitur etiam ipsius Archi-
vium. ibid.
- 217 Officiales Cancellarie dicantur organum Pa-
pe, & quare.
- 218 Scriptura extracta ex Cancell. vel Secretaria
a successore probat.
- 219 Scriptura Cancell. vel Secret. privilegia, ad li-
bros etiam extend.
- 220 Scriptura Archivii an probet extra territorium
contra etiam non subditum.
- 221 Scriptura predicta infra quod tempus probet.
- 222 Instrumenta omnia tempore statuto ad Archi-
vium an deferri debeant.
Testamenta an tempore statuto ad Archivium
deferri debeant. ibid.
- 223 Scriptura privata in Archivio an, & quando
concurrat cum instrumento publico.
Scriptura privata in Archivio anfertur suspi-
cio antedate. ibid.
- 224 Extractum ab extracto non est in forma pro-
banti.
- 225 Scriptura sumptum de sumpto an, & quando
fidem faciat.
- 226 Scriptura sumptum solemniter a sumptione
non probat.
Scriptura sumpta de sumpto potest adminicu-
lari ad probationem. ibid.
- 227 Scriptura predicta adminiculata, non tamen
dicitur in forma probanti.
Scriptura tamē predicta, obtinet finem conclu-
dentis probationis. ibid.
- 228 Scriptura exemplata ab originali infecto, non
dicitur in forma probanti.
Boni fructus non veniunt ex radice infecta.
ibid.
Originala qualiter debeant esse, ne dicatur infe-
ctum. ibid.
- 229 Scriptura sine solemnitatibus iuris non dicitur
in forma probanti.
- 230 Scriptura sumptum solemniter ab alio simi-
li non dicitur in forma probanti.
- 231 Scriptura non dicitur in forma probanti, quia
in partibus approbata.
- 232 Archivium Romano Curie & quo fuerit ere-
ctum, & quibus privilegiis.
Scriptorum Archivii privilegia que sint.
ibid.
- 233 Archivium Status Ecclesiastici a quo fuerint
erecta.
- 234 Regulares suum habere possunt Archivium.
- 235 Ampliatur in habentibus Praefides Episcopa-
libus ornat.
- 236 Archivium regularium quibus requisitis de-
bet fidem scripturis, & 237.
- 237 Archivium regularium etiam Episcopalis
non utentium probat.
- 238 Scriptura Archivii Monasterii adminiculata
magis probat.
- 239 Cardinales habent Archivium designatum in
Urbe.
Archivio Cardinalium deputatur Clericus
Italus. ibid.
Scriptura que in Archivio Cardinalium
ibid.
Privilegia Clerici deputati Archivio Cardi-
nali, que sint. ibid.
- 240 Notarius debet habere bonos, & practicos
Substitutos.

194 **Q**ui peroptat videre, quam authorita-
tem habeat Archiuum, & quæ re-
quirantur, & de scripturis de-
perditis, videat *Idem. der. 69.*

195 Certum enim est, quod datur ab eo
robore scripturæ non authenticæ, secundum
Gabriel. concl. 5. de probat.

Sed est aduertendum, quod si scriptura
196 in illo fuit producta penes lite, non
probat, & est ac si non fuisset in eo pro-
ducta, *Corn. conf. 141. num. 6. vers. rescripti
lib. 3. Caput aquen. doc. 43. in. 3. p. 1. Grat.
in addit. ad decis. Mareb. 157. num. 4. Ond.
conf. 66. n. 35. lib. 2.*

Et tunc Archiuum dat robore scripturis,
est aduertendum, quod plura requirun-
tur: primo, quod officialis, qui præponi-
tur in d. Archiuo sit publicus officialis
197 *Felin. in d. ad audientiam col. 4. de prescript.
sequitur Socin. conf. 258. num. 5. & 6.
Gabr. d. concl. 5. num. 18. de probat. Ofasch.
decis. 69.*

Secundo, quod scriptura sit reposita
198 inter scripturas & authenticas, non au-
tem ab illis separatas *Felin. in cap. ad
audientiam col. 5. de prescript. Ofasch.
decis. 69.* Adeo quod Instrumentum extra-
ctum ex protocollo Notarij definitur existi-
199 te in Archiuo, ideo dicitur probare cum
authoritate Archiuo, & dicitur in forma
probatum *Auth. ad hac, & ibi glossa verbo
rescriptum publicum C. de Fid. Instrum.
gloss. 1. in e. cum causam de probat. Serafia.
dec. 1448. in princ. & Rot. dec. 13. p. 1. res.*

Quod habet locum & etiam quod extra-
200 hac sit pendente à successore in archi-
uio, ut in *Tarraconen. Capellan. 18. Febr.
1636. coram b. m. Pironano in fol.* Contra
autem supradictam opinionem, quod
debet reponi inter scripturas authenticas
& quod sufficit esse in archiuo, dum-
modo illud habeat custodiam publicam,
201 dicit *Tractatus de antiquit. tempor. num. 154
& Ofasch. 6. decis. 69.*

Tertio requiritur etiam & consuetudo
202 ut scriptura Archiuo probet, secundum
*Felin. in d. c. ad audientiam col. 4. de pre-
script. Ofasch. decis. 69. num. 2.*

Quarto requiritur, quod & officialis
203 publicus consuetur, & attestetur, scrip-
turam extractam ex Archiuo, esse reperti-
tam in illo, *Specul. de instrum. edit. 5. num.
1. num. 2. Ofasch. ibidem. Gabr. d. conclus.
5. num. 17. de probat.*

Declaro, quod si scriptura Notarij de-
204 functa reperitur & alibi, quam in Ar-
chiuio, tunc scriptura, seu copia reperta
in Archiuo non probat, secundum
*Alex. d. 1. col. 3. lib. 3. Ofasch. ibi sup. Quod
fallit hodie ex erectione Archiuo Verba*

205 ni in Curia, quia copia & instrumentum
quæ in dies rogantur, deferuntur ad Ar-
chiuio, ex vi dictæ erectionis: quodque
exemplum extractum ex scriptura in Ar-
chiuio recondita probet, post *Imol. & An-
gel. conclusit Alex. in Auth. si quis in ali-
quo col. 2. num. 8. vers. sexto fallit C. de eden.
& ibi Iaf. col. 3. Bald. in l. gesta 12. in fin.
nu. 18. C. de re iud. Rim. d. un. conf. 237. nu.
24. Dumodo tamen habeat requisita scrip-
206 tura: originalis, habeat & subscriptionem
officialis, ex supra deductis, secundum
*Felin. in d. c. ad audientiam num. 24.
& Ofasch. d. 69. & interueniat citatio parti-
tis, quod tamen non seruatur. Quia fa-
tis est, quod habeat faciem, & forma in-
strumenti publici, continet dictum men-
sem, annum, testes, rogatum, clausulam, &c.
& alia, quæ desiderantur per glossam
in l. Generali C. de tabul. lib. 10. Tunc enim**

207 non & est necessaria citatio partis ne-
que originalis scripturae recognitio, neque
alia sollemnitas, quando extenuatur à No-
tario rogato, vel ab eius successoribus, vel
conduntur in officio in Archiuo, & suffi-
cit enim quod in scriptura expleatur, No-
208 tarius, vel in officio successor restetur de
authoritate sibi concessa, & statueretur
assertio, secundum *Verall. decis. 245. cū
aliqui adducunt in d. Tarraconen. Capellan. 18.
Februarii. 1636. coram b. m. Pironano in fol.*

Sed est aduertendum, quod scriptura
209 in Archiuo & recondita, non debet esse
copia, seu exemplum, quia si illa vocetur
copia, non probat, nec fomentum à loco
recipit, *Decretum Authen. si quis in aliquo col. 5.
C. de eden. Gabr. d. conclus. 5. num. 19. de probat.
Paris de Rend. tit. 1. §. 5. num. 3. & Ofasch.
decis. 69.*

Et vltimus, quod si persona priuata re-
210 ponat scripturam in Archiuo, talis scrip-
tura non probat, nec ab eo fomentum
recipit, *Corn. conf. 141. lib. 3. Dec. in e.
cum causam de probat. & in Auth. si quis in ali-
quo ad §. C. de eden. Abb. in cap. ad audientiam
num. 11. de prescript. Ofasch. d. dec. 69. & Gabr.
d. conf. 5. num. 16. de probat.*

Custodit ergo, & petenti adit, & instru-
211 menta reperta in Archiuo & debet exhi-
beri, siue habeant, siue non habeant in-
teresse *Ofasch. ibid.*

Estque speciale, quod Archiuum Ca-
212 meræ Apostolicæ, & Principis habeat pri-
uilegium, quod scriptura ibi & reperta
plene probat, & ad audientiam, & cap. ex
litteris, & non igitur de prescript. ibi, scriptu-
ris existentibus in Camera Apostolica fi-
des datur, *Imol. d. 6. non nunguam vers. fides
fide per. Ofasch. ibid.*

Aduertendum est etiam quod scriptura
213

Aduertendum est etiam quod scriptura
214

Aduertendum est etiam quod scriptura
215

- ra priuata reperta in Archiuio regulariter non ꝑ probat, *Felin. in d.c. ad audientia eol. 5. de prof. dec. conf. 45. 1. col. 1. Caputaq. decif. 41. nu. 3. par. 1. Bartol. in d. auth. ad huc C. de fid. Instrum. & Ofafch. d. decif. 69. Quod tamen fallit si talis scriptura habet subscriptionem duorum testium, *Bart. in d. auth. ad huc**

- 213 Priuata autem dicitur, quæ non reperitur subscripta à Notario, seu persona publica *Bart. ibid. & Seraphin. decif. 320. Et hæc ꝑ quamuis extracta ab Archiuista, nõ probat, vt dicit Bart. ibid.*

- Quando tamen est subscripta à testibus, quo casu secundum eundem *Bartol.* 215 probat. Archinista debet se ꝑ subscribere, & fidem facere, quod fuit reperta in Archiuio, quod ibidem reperiebatur de tempore extrahionis. Quod tamen fallit si Custos Archinij esset suspectus, *Rot. decif. 183. num. 4. p. 2. diuers.*

- 216 Archiuista vocatur etiam Cancellaria, in qua asseruntur ꝑ acta partium, & processus, & supplicationes *Rot. in Casalen. seu nullius prepositura 4. Martij 1596. coram Giffio. Et ideo tam Cancellaria. Apostolica, quam Secretaria, dicuntur. Archiuium.*

- 217 Papæ. In Cancellaria enim stant Officialiales, qui dicuntur organum Papæ, ꝑ & ipsi extendunt clausulas iuxta mentem Sanctitatis suæ, *Cassador. decif. 2. num. 7. de vno. Caputaquen. decif. 3. 1. lib. 3. Secretaria vero vbi asseruntur supplicationes. Tiber. Decia. conf. 24. & Rot. in d. Casalen. coram b. m. Giffio. Et si quis successos in illis extrahit scripturas in Cancellaria, & Secretaria repertas, tali scripturæ fides adhibetur, perinde ac si ꝑ ab eo, qui tempore*

- 218 scripturæ erit Officialis, fuisset extracta, & publicata, *Bart. in l. si quis ex argenteis 9. togetur nu. 3. de eden. & Rot. ibid. in d. Casalen.*
- 219 Et quod ꝑ dicitur de scripturâ, habet etiâ locum in libro, vt dicit *Mandell. conf. 34. num. 13.*

- 220 An autē scriptura vaius Archiuij, prode extra territorij, cõtra subditū, vel nõ subditū eiusdē territorij, videndum est *Caputaq. dec. 43. & 43. p. 1. & d. Casalen. vbi Giffio, & Alex. q. v. auth. si quis in aliquo C. de eden. & Bald. in l. exempli C. de probat. Alex. conf. 16. num. 5. lib. 5. Rota coram Coccino improssapud Martines. p. 2. num. 9. fol. 121.*

- 221 Et quoad tempus scripturæ ꝑ de forma dicte constitutionis Sixti. K. la 88. in bull. nou. rom. 2. fol. 483. Est videnda eadem constitutio

- 222 An autem omnia instrumenta debeant ab Archiuio transportari tempore statuto à dictis Constitutionibus, quoad testamenta negatiuam tenent plures, & ra-

tio est, quia illa non nisi post obitum testatoris deferuntur, quia potuit testator ꝑnittere, & alia facere.

- 223 Sciendum est etiam, quod authoritas Archinij est adeo efficax, vt scriptura priuata in Archiuio reperta, dummodo constet de tempore asportationis, concurrat cum instrumento publico, quoad anterioritatem, & hypothecam *Seraf. dec. 379. nu. 5. & decif. 1221. Rot. in Romana domus de Cardellis 1. Decembris 1617. coram Cakale-rio decif. 446. & in Romana rationis fundacia 14. Iunij 1623. coram Buratto decif. 719. Et ratio est, quia inde aufertur suspicio antitæ, cuius ratione non potest de cætero concurrere.*

- 224 Extractum ab extracto ab Archiuista, & sic ꝑ exemplum exempli non dicitur in forma probanti, *Ludouif. decif. 43. 2. & dec. 469. in princ.*

- 225 Si tamen amitteretur originale instrumentum, & addit timor ꝑ amissionis transumpti, tunc copia, seu sumptum de sumpto eandē fidem faciet vt originale. *Abb. in c. fin. 2. not. de fide instr. Seraf. de cif. 1428. Rot. decif. 422. par. 1. recent.*

- Ampliatu prima cõclusio, quod sumptum de sumpto non probet, etiam si solemniter extrahatur, *Ludouif. ibid.* vbi quod nec dicitur in forma probanti, licet fuerit adminiculatum, quia semper remanet informis; bene verum est, quod adminiculari potest ad perfectam probationem. *Ioseph. Ludo. Lucen. decif. 13. nu. 24. & de restameto Boer. decif. 86. nu. 2. & 3. Alex. conf. 153. num. 13. lib. 2. & Bald. conf. 158. Et adminiculatum, licet obtineatur finis concludentis ꝑ probationis, non tamen obtrinetur, quod fide instr. dicatur in forma probanti *Ludouif. ibid.**

- 226 Ampl. quod nec dicitur in forma probanti si scriptura fuit exemplata ab originali infecto, quia ex radice ꝑ infecta, nulli boni fructus producantur; *Anchar. conf. 432. nu. 2. Quomodo autem debeat esse ne dicatur originale infectum, videndum est Innoc. c. 1. de fd. Instr. Roman. conf. 205. & Ludouif. decif. 469. Vbi quod est necesse quod habeat requisita l. scripturas Cod. qui potior. in pignori. hab. Et ideo si scriptura ꝑ priuata careat solemnitatibus luris, non dicitur in forma probanti. *Roman. ibid.**

- 227 Ampl. quod neque sumptum solemniter extractum ex alio sumpto, pariter solemniter extracto, dicitur in forma probanti, *Ludouif. ibid. & Rot. decif. 733. p. 1. diuers.* Et hæc est vera opinio, quicquid dicat *Bartol. in authen. si quis in aliquo C. de eden.*

Amplia, quod neque dicitur in forma, probauri etiam a partibus et fuerit approbata, & super eo pronunciatum, *Ludomif. ibid.*

Archivium Romanæ Curie fuit erectum ut supra d. Julio 2. *const. 15. pag. 372. in bull. non. tom. 1.* Scriptorumque et talis Archivum multa privilegia, & prerogativa videtur in eadem *const. & n. const. 14. Pauli III. pag. 326. cod. tom. 1.*

Archivia autem generalia totius Status Ecclesiastici fuerunt et ecclesia d. Sixto 5. *const. 83. pag. 483. in bull. non. tom. 2. & ab Urbano VIII. ampliatum in eius const. 11. in appendice alias const. 135. tom. 4.*

Regularesque possunt tenere Archivium, & de hoc loquitur et *const. 29. Urbani VIII. incipiens, Cum ad Regularem, in bull. non. tom. 4. fol. 44. circa fin. fol. 45. 5. conversus vero.*

Præcipue illi Regulares, quorum Præfides habent Episcopalia, et usum Pontificalium ut sunt Cisterciensis, & Cassinensis, ut de Cassinen. loquitur *Rot. in Foran. beneficij 3. Martij 1627. coram b. m. Merlino decis. 45. p. 5. rec.*

Requisita autem, ut desumpta ex ipsorum Archiviijs, dicantur probare, etunt si ibi asseruntur scriptura publica Monasterij, & eidem Archivio et ad it aliquis in specie deputatus, et quod caput Monasterij habeat usum pontificalium: quo casu equiparatur Archivio Episcopi, quod dicitur publicum, & ideo dare momentum scripturis ibi extractis per deputatum ad illius custodiam in eadem de-
cisione.

non solum dicitur publicum, si Præfatus monasterij habet dictas prerogativas, verum etiam si ibi careat i satis et enim est quod etiam si aliquis specialiter deputatus asseruerit, & ita per antiquum tempus fuerit continuatum, ut dicit *Cranei. const. 1581. num. 5. & const. 274. num. 5. & 7. quos refert, & sequitur d. decisio Foran. 5. & premissa efficaciora*

Quod præcipue habet locum, si iura extracta ex Archivio et monasterij adminiculenter, quia nisi faciant plenam fidem, multum tamen operantur, ut firmatur in eadem *dec. in fine.*

Etiam Collegio Cardinalium, adest in Curia Archivium designatum ab Urbano VIII. *const. 53. fol. 70. tom. 4.* Paxes quod asseruntur libri, et et scripturæ spectantes ad Collegium, & deputatus fuit Cleficus Italus, cuius privilegia multa narrantur in ead. *const.* Et ibidem asseruntur etiam processus eorum, qui promouentur ad Cathedralis, & monasteria Concistorialia,

& alia quæ tractantur in Concistorio Principis.

Sed longe digressus, redeo ad ipsos Notarios, qui habent officia publica, quorum munus est, ut firmaui, habere et bonos, & practicos Substitutos, moribus, & vitæ probitate spectabiles, quia ipsi dicuntur oculi iudicium, qui omnia ob multiplicitatem negotiorum inspicere non possunt, ut docet *Tiber. Salust. in praxi lib. 1. c. 48. in prime fol. 113.*

De munere Substitutorum

Artic. IX.

241 Notarij substituti officium quod sit.

Notarij substituti in Curia A. C. hodie satis laudati. *ibid.*

Notarij Rose qui hodie laudentur. *ibid.*

242 Notarij habeat etiam Iuvenes instrumenta conficientes, et quales.

243 Error Alluar. et Substitutorum partibus non nocet.

244 Notario non creditur super non spectantibus ad officium.

245 Notario an credatur executio citationis, vel relatio Nunciij.

246 Notario a quo in extrajudicialibus, et pra-judicialibus non creditur sine rebus.

247 Notario in iudicialibus credendum est.

248 Notario non creditur productio Instrumenti, nisi ad sit clausula, Tenoris &c.

249 Notario non creditur quod dicit de relatione Nunciij, nisi constet.

250 Notario asserenti relationem citat. an Nuncio neganti credendum sit.

Notario semper magis credendum, remota suspitione, *ibid.*

251 Notario an credatur asserenti commissionem exemplandi scripturas.

Notarius de fide presumitur fideliter exequi commissionem. *ibid.*

252 Notario Capituli se talem asserenti credetur.

253 Notario tamen creditur donec contrarium non probetur.

254 Notario excommunicato an credatur.

255 Excommunicatio, nisi sit publica, non privatur exercitio officij.

256 Dies ex more Romanorum est de media ad mediam noctem.

Notarius ponat horas noctis in instrumentis, et quare. *ibid. & nom. 258.*

257 Appellatio, nisi aliter de fide, saltem currit de die in diem.

258 Terminus pro servato est decem dierum, ad dignoscendum de legij. appell.

259 Prefixi certi temporis intelligitur de ultima die.

noctem glof. 2. in 4. l. more. Castrenf. num. 5. & Alex. num. 8.

- 260 Minus creditur Notario attestanti, ex-
cutum fuisse edictum in partibus, & te-
stibus non adhibitis, Rot. decif. 1016. p. 3.
dinef. Cum vt supra Notario non creda-
tur in extrajudicialibus sine testibus, Pas.
d. decif. 5. lib. 3. Serafin. decif. 1085. Rot.
decif. 99. post primum vel. conf. Farin. Decla-
261 ra, dummodo adesset titulus, quod Nota-
rius in exequendis citationibus fungere-
tur vice Nuncij publici, tunc enim eadē
ratione, qua creditur Nuncio sine testi-
bus, eadem ratione creditur Notario,
Ludouif. decif. 426. num. 5. decif. 453. num.
4. Coccin. decif. 404. num. 3. & decif. 475.
num. 8. Buratt. decif. 346. num. 4.

De extractione iurium.

Artic. X.

- 262 Notaria dicenti extraxisse ab originalibus an-
teceff. fus, eroditur.
- 263 Notarius successor prefumitur de sola subscri-
ptione.
- 264 Scriptura penes successorem possunt extrahi
fine compulforia.
Scriptura penes successorem existen. habentur
loco originalium. ibid.
Notarius quod ille fit actuaris, probatur de
filiis. ibid.
- 265 Notarius successor processum penes se existen.
fine compulforia extrahere potest.
- 266 Notarius aliorum instrumenta de suis actibus
facta fine compulforia potest extrahere.
- 267 Iura pendente lite extrahi an possint fine com-
pulforia.
- 268 Scriptura fideliter extrahi debet, & qualiter,
& quare.
- 269 Notarius quomodo valide renouare possit In-
strumentum vetus.
- 270 Instrumentum valide renouatur cum citatio-
ne interessatorum, & decreto Iudicis.
- 271 Notarius quare solo iuramento possit vt suspen-
sus recufari.
- 272 Notarius quādo valide possit allegari suspens.
- 273 Notarius suspensus iuratus nullum facit pro-
cessum.
Processus a Notario suspecto factus non sana-
tur cum clausula arbitrio Rota. ibid.
- 274 Notarius nouus deputatur, altero a partibus
recusato.
- 275 Notario suspecto non datur adiunctus.
- 276 Suspicio Notary non tollitur ex adiuncto.
- 277 Notarius in actu compulfori quam fidem fa-
cere debeat.
Notario creditur collatio facta in actu compul-
fandi. ibidem.

Praxis Camilli Cappucij.

278 Collatio in actu compulforia fit parte ci-
tata.

Citatio ad viden. collationari compulforiam
fieri debet. ibid.

Processus datur nullus in casu compulforia, ni-
si collationetur. ibid.

279 Processus dicitur etiam nullus, nisi collatione-
tur Iudici decreto, & ipso presente.

280 Fides particularium non validat processum
non collationatum in compulforia.

281 Collatio instrumenti, vel processus, est nulla, nō
facta in die citationis.

282 Processus an sit nullus ex omissione citationis
ad videndum collationari.

283 Processus non vitatur, si iudex ab initio sta-
tuit diem, & horam collationis.

284 Citatio ad viden. collationari processum, an
personaliter fieri debeat.

285 Citatio predicta an, & quomodo fieri possit per
edictum.

286 Processus est nullus, nisi subscribatur ab am-
bibus Notariis deputatis.

287 Notarius remissorie an denuo iurare teneatur,
vel non.

288 Processus necessaria compulforia & remisi. vbi
videantur.

Creditur autem illi, qui extrahens
processum, vel instrumentum, & di-
cit extraxisse ab originalibus sui anteces-
foris, Serafin. decif. 1334. num. 5. Eoque
263 ipso prefumitur & successor, quod se sub-
scripsit, quamuis tamen se non nomina-
uerit, Rot. decif. 404. num. 6. & 7. p. 3.
recent. Et quando sunt penes successorem,
possunt extrahi, etiam fine compulforia,
vbi allegata Tarraconen. Capellar. coram
b. m. Pirouano, Etiam lite pendente Rot.
decif. 132. num. 3. p. 2. & decif. 332. num.
4. p. 3. recent. Habentur enim loco origi-
264 naliū, Ludouif. decif. 454. num. 1. Quod
que ille fir actuaris, probatur de filiis
Rota ex eius assertionē, Ludouif. ibid.
semperque successor potest & processum
penes se existentem, sine compulforia ex-
trahere, DD. in auth. si quis in aliquo, C. de
eden. Quod amplia, etiam in Instrumentis
266 alterius Notarij, & quando coram eo, &
in eius actis fuerunt producta, & facta
de actis ipsius, Ludouif. decif. 38. num. 1.
& 2.

Quod secus eueniret si iura essent penes
alium, tunc enim pendente lite non
267 possunt transumptari, sine compulforia:
vt puta si reperiantur penes Notarios nō
rogatos, neque successores, neque Archi-
uistas, vel penes priuatos, vel heredes No-
tarij, quia penes ipsos non adest fomentum;
quod habet Archiuum, vel successor
in officio.

Y

Quan.

Quando autem extrahuntur, debent
ita fideliter extrahi de verbo ad verbum,
168 † vt nec omittatur apostilla, nec inter-
lineatio, nec cassatura: quod fit, vt lu-
dex causa possit clare colligere, qualis sit
scriptura extracta, & illam admittere,
vel rejicere, Rot. decif. 176. num. 7. p. 6.
diuers.

Et si reperietur aliquod Instrumentum
adeo corruptum, & conlumptum, vt littere
incipiant non posse legi, si illud Notarius
169 vult † renouare, ad hoc, vt deseruiat lo-
co originalis, tunc extrahere non potest,
sine citatione, interessat specialiter: vel
sine citatione generali contra interesse
putantes, vt aduertit Felin. in d. c. cum Pi-
gabellia num. 3. vers. 3. *quasi vt de fid. In-*
str. Rot. decif. 404. p. 3. recent.

Hoc casu requiritur citatio, quia sap.
170 fin. de fid. Instr. requirit † ministerium
Iudicis ordinarij, vel delegati, qui in-
spiciat talem scripturam, an sit vitiosa, &
mandet extendi, & transumptari per pu-
blicam personam.

Quare autē Notarius a compulsore de-
putatus possit cum solo iuramento recu-
171 lari † vt suspectus, vt dicitur apud Capu-
taq. decif. 64. par. 3. Creditur ea esseratio,
quia potest quandocumque grauari
partem in examine testium, vel iurium
extractione. Abb. in c. super questionum
num. 5. de off. delegat. Præcipue si causa
exprimatur, & appelletur ab vltiori
processu, Innoc. & scribentes in c. cum spe-
ciali, Lap. in alleg. 1. debil. decif. 3. de except.
Quod tamen est faciendum ante examen,

172 † vel compulsionem, quia postea non
suffragaretur c. cum speciali, & c. 2. requi-
rit de appell. Si autem talis Notarius pro-

173 cedit ad † vltiora, processus est adeo
nullus, vt non sanetur clausula, arbitrio
Rotæ. Caputaq. decif. 64. & 292. p. 3. Ex-
nim, cum fuerit recusatus ab aliqua

174 † partium, debet remoueri, & alter de-
putari. *Glos. in 6. & quid, in auth. de trienn.
& semisse in verbo artificis, Boetac. de vir-*
tutibz remissorialibus c. 6. num. 14. Rot. decif.

175 604. p. 1. *diuers.* Neque † erit satis si ti-
detur adiunctus, *Auth. si vero contigerit
C. de iudic.* Cum ex adiuncto non tollatur
suspicio; possent enim nihilominus dicta

176 † restitui seu elare, vt considerat Rot. d. decif.
604. p. 1. *diuers.*

Notarius etiam in actu compulsandi
177 deputatus debet facere fidem processum
fuisse collationatum in presentia Iudicis,
& concordare cum originali, quia tunc
tanquam auctuario creditur, d. c. *quoniam,*
vbi Glos. verb. duos, de probat. Buratt. decif.
606. num. 12.

178 Collatio tamen † non potest fieri in
casu compulsorie, nisi pars fuisset citata
ad videndum. *Extrahit. & collationari,*
aliter enim processus dicitur nullus. *Ludo-*
nif. decif. 71. num. 3. & 4. & decif. 23. p. 3
recent. & decif. 42. p. 4. diuers. Et in examine
d. citationis ludez † non mandat † au-

179 scultari, & non collationari, & collatio
non fuisset facta ipso presente. *Abb. in c.*
fin. num. 2. de fid. Instrum. Neque suffice-
ret fides particularium dicentium vidisse

180 † originale p. line machina, & compulsatum
cum illo concordare, vt fuit dictum in
Barbiniomen. Prorog. 28. Novembris 1601
coram. 6. mei. In fol. Et si collatio fuisset

181 facta alia die, quam in illa, † in qua ca-
debat citatio, collatio diceretur nulla, nisi
fuisset facta parte presente, *Duran. decif. 6.*
num. 2.

Omissa vero talis citatio non annulla-
182 ret processum, si pars aduersa præstitisset
impedimentum aliquod; recurrendo ad
Iudices Seculares. *Rot. decif. 348. num. 7.*
post 2. vol. conf. Farin.

183 Sic nec † vitia retur processus, si Iudex
ab initio statueret diem, & horam ad vi-
dendum corrigi, & collationari, *Serafin.*
decif. 1028. & decif. 1391.

Idem dicendum erit, nisi citationes
huiusmodi fuissent factæ personaliter,
184 † quia quauis delegatus pro compul-
soria debeat sequi Rulm. Curia, tamen
potest procedere cum citationibus, etiam
domi dimissa copia, factis diligentia de
habendo personas, *Clem. 2. de elec. Rot.*
decif. 22. de rescript. in non. Prout etiam

185 si nō potuisset fieri † domi, valebit proces-
sus, adhibitis citationibus per edictum
Mohed. decif. 8. de fid. instr.

Et quia sipe contingit, quod duo No-
tarij deputantur, tunc est certum, quod
186 ambo debent processum subscribere, ad
fugiendam nullitatem, *not. in c. quoniam*
cōtra, vbi Felin. num. 43. de probat. Guidopap.
decif. 122. & Rot. decif. 61. post 1. vol. conf.
Farin.

An autem sufficiat Notario remissorie
Inramentum prestitum in initio sui officij,
187 † vel potius debeat iurare ante execu-
tionem remissorie, viden. est *Glos. in Clem. 1.*
6. par. de beret. Rot. decif. 147. num. 3. post
vol. conf. Farin.

Et quæ sunt necessaria in processu com-
188 pulsorie, † & remissorie, leguntur in ti-
tulis de probationibus, de compulsoria,
& de remissoria.

De Compulsoria .

Cap. VI.

Quomodo , & quibus in casibus Compulsoria datur , vel denegetur .

Artic. I.

- 1 Compulsoria datur praxia causa cognitione , & parte citata .
- 2 Compulsoria specialis antequam concedatur a Rota , & quomodo .
- 3 Compulsoria specialis quibus requisitis concedatur .
- 4 Scriptura existentia quomodo iustificetur pro compulsoria .
Scriptura relevantia per que iustificetur pro compulsoria . ibid.
Suspicio calumnia quomodo tollatur pro concessione compulsoria . cod.
- 5 Compulsoria , & editionis petitio in quibus differant .
Editio scriptura an semper impediat processum . ibid.
Compulsoria an impediat processum . ibid.
Remissoria an impediat processum . ibid.
- 6 Compulsoria generalis an fiat , citata parte , & an retardet processum .
- 7 Citatio pro compulsoria generali cautius agitur si fit .
- 8 Citatio pro compulsoria generali obtinenda , qualiter fiat .
- 9 Citatio praxia quare ita fiat , remissive .
- 10 Compulsoria datur absque praxione termini .
Terminus in compulsoria datus impedit processum .
- 11 Decretum pro compulsoria obtinenda qualiter extendatur .
- 12 Intimatio decreti citationis personalis an fiat .
Intimatio decreti super compulsoria an bend fiat . ibid.
- 13 Intimatio decreti super compulsoria qualiter fiat .
- 14 Compulsoria non datur , nisi iustificatis requisitis parte citata .
- 15 Citatio pro compulsoria speciali qualiter fieri possit .
- 16 Compulsoria littera quare concedantur , & eandem effectus .
- 17 Compulsoria locus est , ubi reperitur scriptura .
Suspicio loci tollitur ex copia iudicium . ibid.
- 18 Iudicium copia quando dicatur esse in aliqua ciuitate .

Praxis Camilli Cappucij .

- 19 Civitas tota an possit allegari suspecta .
- 20 Civitas tota ex quibus causis possit allegari suspecta .
- 21 Compulsoriales littera speciales retardant processum .
- 22 Probationes non denegantur , neque angustantur a Rota .
- 23 Decretum citationis pro compulsoria specialis impetratione .
- 24 Terminus in compulsoriali datur ad arbitrium Iudicis .
- 25 Compulsoriales littera qualiter exequantur .
- 26 Compulsoria presentatio fit sicuti remissoria .
- 27 Extractio , locus , & hora eiusdem ponitur in citatione executionis compulsoria .
- 28 Examen in compulsoria fit pro recognitione manus .
- 29 Terminus compulsoria potest prorogari , & quomodo .
- 30 Decretum prorogationis termini in compulsoria quomodo extendatur .
- 31 Intimatio prorogationis termini in compulsoria qualiter fiat .
- 32 Instructio pro exequenda compulsoria .

ET quoniam remissoria magnam habent connexionem cum compulsoria , & pro obtinenda , utraque ferè per eodem tramites deambulamus , ideo dicemus aliqua etiam de compulsoria specialia , quæ non datur , nisi prævia causæ cognitione , & parte citata , *Bocac. de litt. remiss. cap. 3. nu. 7.*

Urgitur dentur litteræ compulsoriales speciales , Rota illas concedere nunquam soler , si Pars se opponit , nisi disputato , an sit illa concedenda , in casu &c quod dubium conceditur , & disputatur modo tradito in tit. de declaratoria , & illa obtinebitur , si tria iustificarur . Primo existentia scripturæ compulsandæ . Secundo eius relevancia . Tertio , quod absit suspicio calumniæ , ut dixit *Rot. in Perusina suffragiorum 28. Junij coram R. P. D. meo Bichio in sol.*

Quoad primam , sufficit sumptum scripturæ & compulsandæ : secundum , & tertium iustificatur per rationes , quæ adducuntur iuxta faci contingentiam .

Differunt tamen in aliquibus & compulsoria , & petitio editionis , quia in primo casu necesse est docere de iuradiotis requisitis : in secundo vetò sufficit docere de aliquali interesse , & aliquali probatione existentis . Editio insuper impedit semper processum , docto de requisitis : compulsoria verò , & remissoria nequaquam , quia solum impedit in certis casibus , ut de his habetur opinio *Rote in d. Perusina suff.*

suffragiorum 28. *Junij* 1651. *coram R. P. D. meo Bichio inter volan.*

- 6 In compulsoria generali non est necessaria citatio Partis, nec solet retardare processum, ut dicit *Vestr. in sua Praxi lib. 6. cap. 1.* Et testatur *Ludov. decis. 118. & dixerat ante Rota decis. 42. de probation. in antiq.*
- 7 Sed cautius potest pars citari, quia si procedes aliquam utilitatem recipiet. Citatio vero poterit esse huiusmodi.

R. P. D. V E R O S P I O.

Mediolanen. Archidiaconatus.

- C**itetur D. Antonius Carcarasius exaduerso Procurator Reuerendissimi D. Caroli Septala exaduerso principalis, ad videndum Instanti concedi litteras compulsores generales ad Partes, & concordari, de Iudice, de loco, & loco loci, necnon constitutum, vel substitutum, in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem, qui in executione dd. litterarum, & in extractione iurium compulsiuorum citari possit: dandum listam confidentium, & diffidentium Iudicis deputandi alias videndum d. Iudicem, & locum, per D. eligi, & deputari ex officio, & decerni processum per affixionem ad valuas maioris Ecclesie loci deputandi, ad p. d. Instante Reuerendissimo D. Carolo Francisco Ceua Canonico Cathedralis Mediolani principali, siue &c.

Franciscus Not.

- 9 Si queritur causa quare ista citatio sic formetur, dicit *D. Gratiolus p. 2. de Citat. probatoris formula 11. a quo poterit satisfieri.*
- 10 Hoc tantum indicabo, quod istae litterae dari dicuntur quod absque praefixione termini, quia si ille praehgeretur, impediret processum, ut in *l. sine Pars, C. de dilat. relati. per d. D. Gratiolum loco citato §. generales, circa finem.*
- Decretum autem, quod obtinetur in obtinendis dictis litteris post executionem, & reproductam citationem, erit huiusmodi.
- 11 **R**elatione facta quod comparuit D. Mauritius Giribaldus Procurator, & petijt, & per D. obtinuit ut supra, & in Iudicem deputari Reuerendissimum D. Petrum Ramponum, & pro loco, Civitatem

Mediolani, & alias, ut supra, nisi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

- In hoc etiam advertendum est, quod si
- 12 Citatio fiat personalis, quod de raro additur, cum intimatione sed ut tutius procedatur, dicta intimatio decernatur, vel ne, non est inutilis, & cautus patronus in luce, ambulans cautelam nullam non omittit, illa autem poterit esse huiusmodi.

R. P. D. V E R O S P I O

Mediolanen. Archidiaconatus.

- I**ntimetur D. Antonio Carcarasio exaduerso Procuratori Reuerendissimi D. Caroli Septala exaduerso principalis, quae
- 13 liter D. decreuit, quod relaxauit litteras compulsores generales, & alias prout in actis. Instante Reuerendissimo D. Carolo Francisco Ceua Canonico Cathedralis Mediolani, principali siue &c.

Franciscus Not.

- Si vero querantur litterae speciales est
- 14 certum, quod quod illas nunquam obtinebuntur, nisi causa, ut dixi, cognita, & iustificatis requisitis supra indicatis, postea enim Pars citari solet, ut infra.

R. P. D. C E R R O.

Barchinonen. Canonicatus.

- C**itetur D. Franciscus Torrent exaduerso Procurator R. D. Aluari Ramirez exaduerso Principalis, ad videndum
- 15 quod decerni litteras Compulsores speciales ad Partes, pro extractione scripturarum in actis designatarum, necnon concordandum de Iudice, de loco loci, portitoris, ac termino infra quem, constituendum, vel substituendum, Procuratorem reperibilem, & acceptantem, qui extractioni, & compulsioni illorum, & executioni dd. litterarum citari, & interesse possit, nec non dandum listam Iudicum, & locorum confidentium, & diffidentium, alias videndum per eum deputari ex officio, & praefigi terminum, & decerni processum per affixionem ad valuas maioris Ecclesie loci deputandi ad p. d. Instante R. D. Francisco Frigola principali, siue &c.

Cicellus Not.

Can-

16 *Causa quare concedantur tales litteræ, & effectus illarum, indicatur, etiam a D. Gratioso, loco cit. formula 12.*

In hoc tantum debet monere iuniores quod locus Compulsoriz semper solet esse illa Ciuitas, vbi ad sunt Scripturæ eopulstande, ne partes grauentur expensis inutilibus, & quia vbi adest copia Iudicium, de facili remouetur suspicio: Et copia Iudicium habetur vbi præter Episcopum & eius Vicarium ad sunt plures dignitates Ecclesiasticæ, vt puta Capitulum, & Collegiatæ, & ideo dicitur de merte Rote, vt plures experti fuimus, quod tota Ciuitas non potest allegari suspecta: quod tamē limitatur ex causa, vt puta, quando Dominus Ciuitatis esset suspectus, vel si non adesset copia Iudicium non suspectorum, vel alia de causa Iudici arbitraria. *Clementina Pastoralis de sent. & re iudic. Franc. in cap. cum speciali, num. 31. vers. quæritur de appell. Lancell. de attent. par. 2. cap. 6. num. 36. & 37. Rota in Laurentiana Iurisdictionis 15. Nouembri 1619. coram b. m. Damasceno in manus.*

17 Istæ litteræ speciales retardant Processum, quia non videtur æquum, quod si datur sumus de releuantia scripturæ, procedatur ad vltiora, non expectata illius extractione, nec Rota solet denegare, neque angustare probationes, cum tamen melius sit peccare in tempore, quam in iustitia.

18 Facta designatione scripturarum extrahendarum in calce Citationis modo specifico, decretum quod obtinetur post executionem, & reproductam citationem, solet esse infra scriptum.

19 **R**elatione facta, t comparuit Ioannes Baptista Capucius Procurator, & petijt, & obtinuit litteras compulsoriales speciales in forma concedi, & in Iudicem deputari R. D. Braulium Sonier, Vicarium generalem Illustrissimi Episcopi Tarracoen. cum facultatibus opportunis, & pro loco Ciuitatem Terraconæ, cum termino quatuor mensium ab hodie instant. & alia, vt supra, nisi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

20 Et aduertendum est, quod licet dixerim, quatuor menses, hoc est in arbitrio Iudicis, vel maius, vel minus tempus concedere, iuxta loci distantiam, vt dixi supra.

21 Modus executionis istarum litterarum, si desideratur colligeretur ex instructione, quam inferius dedi pro eius executione.

22 In hoc pariter aduertendum est, quod presentatio illarum sit eodem modo, prout in remissoria: Citationes verò, & alia

23 necessaria, vbi in remissoria dicitur pro examine, hic t debet inuicere extractionem, vbi etiam intimatur locus, & hora examinis: hic autem locus, & hora extractionis, bene verum est, quod etiam poterit egere examine t pro recognitione manus, & in illo in pluribus vti poterit dicta instructio. Si tempus labitur, & longius est necessarium, citabitur pars in hunc modum.

R. P. D. C E R R O

Citeatur D. Ioseph Auerfa ex aduerso Procurator D. Scij ad videndum pro rogari terminum t litterarum compulsorialium, quatenus duret: quatenus verò lapsus sit, nouum præfigi, & concedi ad p. d.

24 Et si non aderit calumnia, de facili obtinebitur. Decretum erit.

25 **R**elatione facta, t comparuit D. Ioannes Baptista Capucius Procurator, & petijt, & obtinuit terminum quatenus duret prorogari ad alios duos menses à fine primi: quatenus verò lapsus sit, nouum terminum duorum mensium concedi cum intimatione, omni, &c.

26 Et ne desideretur specialis formula intimationis, erit infra scripta.

27 **I**ntimetur &c. qualiter t Dominus rogauit terminum compulsoriz, & alias prout in actis.

28 Diura alia de materia videatur in titulo de Notarijs, & fide instrumentorum.

29 Et ne extra t centrum quæzatur quod est necesse pro instructione, addo hanc, quam recenter transmissi in Faci contingit amico meo carissimo, in partibus longinquis Poloniæ.

Instructio pro exequenda Compulsoria.

Artic. II.

30 Compulsoriales litteræ statim receptæ Iudici presententur.

31 Compulsorialium presentatio qua protestatione solet fieri coram Iudice de partibus.

32 Decretum receptionis litterarum compulsorialium qualiter fiat à Iudice.

33 Decretum prædictum an fieri debeat cum testibus & rogatu Notarij.

34 Citatio an sit necessaria in presentatione litterarum remissorialium.

35 Compulsorialium presentatio qua protestatione

- ne fiat si pars aduersa absit ab illo loco :
- 39 Decretum presentationis compulsoria qualiter fiat absente parte .
 - 40 Citatio ad videndum admitti compulsoriam , & procedi, qualiter fiat, & quando . & 47.
 - 41 Citationē prædictam qualiter exequatur Cur-
sor, sine Nunciis .
 - 42 Curzor quam attestationem faciat, & quando,
citationi ad videndum admitti, compulso-
riam .
 - 43 Citatio ad videndum admitti compulsoriam
quando reproducatur, & quomodo in actis.
 - 44 Compulsoria quibus verbis peti possit admitti
post productionem citationis .
 - 45 Decretum admissionis compulsoria qualiter fiat
à Iudice deputato .
 - 46 Citationes omnes per affixiones sunt in pro-
cessu parte absente .
 - 47 Intimatio presentationis litterarum compulso-
rialium quando fiat, & quomodo .
 - 48 Actus factus, & postea intimatus dicitur fa-
ctus parte citata .
Intimatio an, & quando habeat vim citatio-
nis . ibid.
 - 49 Intimatio presentationis compulsoria an sit
necessaria .
 - 50 Citatio ad dicendum contra compulsoriam, qua-
liter fiat & exequatur .
 - 51 Notarius reproduci citatione ad dicendum
contra compulsoriam, quid faciat .
 - 52 Decretum citationi ad dicendum contra com-
pulsoriam quodnam fiat .
 - 53 Copia litterarum compulsorialium parti ad-
uersæ denegari non potest .
 - 54 Consensus inducitur ex taciturnitate aduer-
sarij .
 - 55 Notarius potest recusari ut suspectus per solū
iuramentum .
 - 56 Notario suspectio allegato, statim actor debet
procurare alterius electionem .
 - 57 Instrumenta, & scriptura compulsanda, quan-
do sunt in actis indicanda .
 - 58 Indicatio scripturarum, & instrumentorum
compulsandorum sub qua forma fiat .
 - 59 Decretum instantis in i dicatione scripturarū
compulsandarum quodnam fiat .
 - 60 Index compulsorialis an possit cogere reum ad
exhibendum iura favore actoris .
 - 61 Index compulsorialis quosnam possit cogere ad
edendas scripturas .
 - 62 Index quando possit cogere reum ad edendas
scripturas favore actoris .
 - 63 Intereffe petentis exhibitionem scripturarum
probatur per solum iuramentum .
 - 64 Scriptura existentia de quo tempore probari
debeat à petente illius exhibitionem .
 - 65 Quæstio incidens super exhibitione scriptura
non facit novam litem .
 - 66 Monitorium super exhibitione, & editione scri-
pturarum qualiter formetur .
 - 67 Monitorium prædictum personaliter exequi-
tur .
 - 68 Index compulsorialis qualiter procedat ad pe-
nas in litteris contentas .
 - 69 Citatio quænam fiat reproduci monitorio su-
per exhibitione scripturarum coram iudice
compulsore .
 - 70 Citatio prædicta quando fit, personaliter exe-
quitur .
 - 71 Decretum citationi admissionis iurium coram
Iudice compulsorialis quodnam fiat .
 - 72 Iurium copia parti aduersa non datur quando
agitur coram Iudice compulsore .
 - 73 Fallit si agitur coram iudice mixto .
 - 74 Index compulsor est merus executor .
 - 75 Terminus ad dandum interrogatoria an, & qui
detur coram Iudice compulsore .
 - 76 Intimatio qualiter Dominus mandauit iura
recognosci, qualiter fiat, & quando .
 - 77 Testium productio, & specificatio quando fie-
ri debeat in actis .
 - 78 Testium productio, & Specificatio sub qua
forma fiat pro recognitione scripturæ .
 - 79 Testes debent esse bene informati de manu re-
cognoscenda .
 - 80 Testes debent iurare die iuridica, & per diē
ante examen recognitionis manus .
 - 81 Testes sub qua verborum forma soleant intra-
re ante examen .
 - 82 Intimatio qualiter fiet recognitio, quomodo
formetur .
 - 83 Testes non sunt examinandi confusim, sed
vnius post alium .
 - 84 Testes examinantur prius iuxta partis interro-
gatoria, deinde fit recognitio . & num. 86.
 - 85 Examen Testium qualiter annotetur in actis .
 - 86 Examen recognitionis iurium fit expeditis in-
terrogatorijs .
 - 87 Recognitio iurium qualiter aduocetur post in-
terrogatoria .
 - 88 Scriptura recognoscenda quoniam in loco de-
beat esse reperta .
 - 89 Archivium quodnam sufficiat pro habenda fi-
de scripturæ .
 - 90 Instrumentum penes Notarium rogatum ;
vel successorem, non est compulsandum .
 - 91 Intimatio examinis pro recognitione non bene
fit per certa die usque ad periculum exa-
men .
 - 92 Intimatio prædicta potest sustineri pro duo-
bus diebus intimacioni subsequenter .
 - 93 Index compulsorialis an possit ex se committe-
re iuramenta testium, & examen Notario .
 - 94 Recognitio facta per testes, deputato examine
Notario per Iudicem compulsorialem, an
teneat .
 - 95 Recognitio aliquando fit per testes deponentes
de qualitate, & fide persone rogata .
 - 96 Item fit per exhibitionem matricule Nota-
riorum .

- 97 Item sit per exhibitionem legalitatis Collegij
Notariorum.
- 98 Item sit per exhibitionem aliorum Instru-
mentorum eiusdem Notarii.
- 99 Declara sufficere quod doceatur de quatuor
Instrumentis, & quibus.
- 100 Recognitio an possit fieri per probationem No-
tariatus, si a se legalitas.
- 101 Legalitas mendicata lite pendente non suf-
fragatur.
- 102 Testis in recognitione manus debet dicere
an scriptura sit publica, vel privata.
- 103 Testis debet recognoscere scripturam, an sit
legibilis.
- 104 Scriptura an probe, si fuit de tempore produ-
ctionis legibilis, & non de tempore reco-
gnitionis.
- 105 Testes debent recognoscere, an persona cuius in-
terest scriptura, sit publica, vel privata.
- 106 Testes qualiter possint recognoscere scripturam
publicam, vel privatam.
- 107 Testes notam manum habentes an bene reco-
gnoscant scripturam.
- 108 Instrumenta publica compulsiuntur, & reco-
gnoscuntur per testes habentes notam ma-
num.
- 109 Recognitio per litterarum comparationem qua-
liter fieri debeat.
- 110 Testes recognoscentes per litterarum compara-
tionem, qualiter deponere debeant.
- 111 Scriptura que debet comparari cum alia re-
cognoscenda, qualis esse debet.
- 112 Iuramentum calumnia debet prestari in reco-
gnitione per comparationem.
- 113 Index in recognitione per litterarum compara-
tionem quid advertere debeat.
- 114 Recognitio per testes habentes notam manum
approbatur satis in Curia.
- 115 Recognitio predicta qualiter admittatur in
scriptura privata.
- 116 Recognitio predicta sine alius adminiculis ad-
mittitur in scriptura publica.
- 117 Scriptura in protocollo existentes, & extrahen-
da, sufficit recognitio manus.
- 118 Testes positi in primo instrumento quando cen-
sentur positi in secundo.
Verbum, Alium, in primo instrumento quando
habeatur positum in secundo, ibid.
- 119 Sigillum qualiter per testes recognoscatur
- 120 Testes super recognitione sigilli qualiter depo-
nere debeant, & nam. 119.
- 121 Testes debent recognoscere locum, & referre
loca, ubi iura compulsanda sunt reperta.
- 122 Scriptura deficientibus requisitis, aliquando su-
mit robur a loco.
- 123 Testes debent recognoscere inter quas scriptu-
ras privata scriptura fuerit reperta.
- 124 Citatio quam fieri debeat perfecta reco-
gnitione scriptura compulsanda.
- 125 Citatio ad videndum extrahi, & transumpta-

- ri iura, qualiter fiat.
- 126 Citatio predicta personaliter exequi debet.
- 127 Decretum citationi ad videndum transumpta-
ri processum, quodnam fiat.
- 128 Inimatio qualiter Dominus mandante trans-
umptari, quando fiat.
- 129 Citatio quoniam fiat personaliter transumptato
processu.
- 130 Citatio ad videndum collationari, & auscula-
tari, qualiter fiat.
- 131 Decretum citationi ad videndum collationari,
& auscultari processum, quodnam fiat.
- 132 Auscultatio processus transumptari locum, que
fuit, & quando.
- 133 Notarius debet facere fidem auscultationis pro-
cessus.
- 134 Collatio processus debet esse facta coram ho-
minibus.
- 135 In testis presentia requiritur pro fidei serupu-
larum extractione.
- 136 Notario attestanti tamquam auctoritate, sine testi-
bus creditur.
- 137 Citatio pro transmissione processus transum-
pti ad Curiam, qualiter fiat.
- 138 Decretum citationi pro transmissione processus
ad Curiam, quodnam fiat.
- 139 Notarius ubi apponat suum rogatum proces-
sus transumptato, & ad Curiam transmi-
tendo.
- 140 Notarius predictus per qua verba apponat
suum rogatum.
- 141 Index de partibus qualiter transmittat proces-
sum ad Iudicem Curie.
- 142 Processus compulsorius remittitur per por-
titerem.
- 143 In compulsoria calumnia est evitanda.
- 144 Qui obtinuit compulsorias generales, non ob-
tinet speciales.
- 145 Petita in statu expeditionis, sapiunt calum-
niam.
- 146 Compulsoria non retardat processum in sum-
marissimo.

Admodum Reverende Pater Prior Rinerij,
& Patrone obsequandissime.

Non quia diffido de prudentia vestra, &
vestri Plenipotentiarj diuigentia, sed
quia P. Martianus Ivicezinski vester Reli-
giolosus, quē Romā militis, expulsiuit, ut
ipse ait, pro maiori securitate validitatis
processus; hęc pro instructione obseruanda
cogitavi, fugiendum vulgare axioma,
Processus de partibus ergo nullus.

Quamprimum igitur litteras compul-
sorias Paternitas vestra receperit, mie-
tat Procuratorem, qui compareat co-
ram Iudice ad illas presentandum cum
hac, vel simili protestatione.

- 34 **C**oram vobis &c. † Se presentat nobilis, & prudens vir D. Ioannes Dzierzicki Procurator Admodum Reu. P. Prioris, & RR. Monachorum Monasterij Tinecensis Ordinis Sancti Benedicti, & facto dedit, & presentavit litteras compulsoriales vobis directas ab Illustribus. & Reverendis. P. D. Odoardo Vecchiarello Cam-Apostolice dignissimo Auditore, petens per Dominationem vestram recipi, & admitti & ad illarum seriem, formam, & tenorem procedi contra Famatum Virum N. N. nec non depurari Notarium, & Nuncium seu apparitorem, locumque, & horam, audientie, & deferri iuramentum dd. Notario, & Nuncio, seu apparitori, de fideliter eorum officia exercendo, & alia desuper necessaria, & opportuna fieri non solum, &c. Sed omni meliori modo &c.

Ex in istius comparitionis termino Iudex predictus faciet hoc, vel simile decretum.

- 35 **E**X tunc supradictus D. Iudex compulsor, visis dictis litteris compulso-ribus, illas reverenter recepit, supra caput posuit, obtulitque se paratum ad illarum executionem, & deputavit in Notarium D. N. & in Nuncium A-pro loco deputavit domum suam solitam residentem, pro die deputavit dies Lunae, Mercurij, & Veneris, pro hora autem deputavit tertium post ortum solis, & secundam post meridiem, & quamlibet dd. dierum, praestititque iuramentum supradictis N. & A. qui praesentes &c. in manibus eiusdem D. Iudicis, medio eorum iuramento tactis &c. deputationem acceperunt, promiseruntque eorum officium, & exercitium fideliter exercere, omni &c. praesentibus tali, & tali testibus ad praemissa habitis, & rogatis.

Talis Not.

- 36 Appositio testium est necessaria † cum rogatu Notarij, quia debet constare de illarum praesentatione, & de deputatione Notarij, & Nuncij, & in hoc non est necessaria † citatio, quia dicitur actus praeparativus ad citationem, & potest sine ea fieri, *Burrat-decis. 606.*

His peractis est advertendum, quod si pars non est praesens in loco Iudicij, ubi est facienda extractio, & compulsatio iurium, est procedendum vno modo, in alio vero si pars est praesens.

Si enim pars est absens, debet adhiberi huiusmodi, vel similis actus.

- 38 **C**oram vobis, &c. † compareret talis Plenipotens Adm. R. P. Prioris, & RR. Monachorum Tinecen. contra, & adversus D. N. & pro meliori directione processus compulso-rialis in executionem litterarum coram Dominatione vestra productarum, petit, & instat committi A. Nuncio deputato, quatenus diligentiam faciat per locum, & Civitatem hanc, de repertiendo famatum Dominum N. vel eius legitimum Procuratorem si quis sit, ad effectum exequendi, & adimplendi litteras compulso-riales, & earum formam, & tenorem, omni meliori modo, &c.

Et postea Iudex debet facere decretum.

- 39 **E**X tunc Dominus, audita instantia facta per D. N. Procuratorem dd. Adm. N. Prioris, & Monachorum, † mandavit fieri diligencias petitas per Civitatem, & locum, ut supra, & citationem desuper necessariam in forma concessit, omni &c.

Quo decreto obtento, Procurator vester faciet hanc, vel similem citationem.

Per illustri D. D. Iudice compulso-riali.

Intimetur D. N. ex adverso principali, vel si cui sit eius legitimus Procurator, qualiter d. D. Iudicij fuerunt praesentatae litterae Compulso-riales, & illas obtulit se paratum exequi, deputavit Notarium, & Nuncium, eisque praestitit iuramentum de eorum officia fideliter exercendo, deputavit pro Tribunali propriam domum, pro diebus audientie diem Lunae, Mercurij, & Veneris, pro hora vero tertia post ortum solis de mane, & secunda post meridiem cuiuslibet dd. dierum, & alias prout in actis; Ideo citentur iidem ad dicendum contra litteras Compulso-riales A. C. concessas videndum admitti, & ad formam, seriem, & tenorem illarum, videndum mandari procedi, & dicendum causam quare exequi, vel ad earum formam, seriem, modum, & tenorem procedi non debeat, alias videndum mandari procedi per affixionem ad valuas maioris Ecclesiae, iuxta formam dd. litterarum ad p. d. Instantibus admodum R. P. Priore, & Monachis Monasterij Tinecen. Principalibus siue &c.

N. Notarius.

- 41 Haec citatio, vel similis huic accipietur a Nuncio, & copia illius affigetur in ostio maioris Ecclesiae, & si vis etiam in alijs locis publicis Civitatis, & deinde a tergo eiusdem Nuncius faciet relationem hoc modo, Feci

FEci diligentiam per Ciuitatem, & eius loca publica, & consuetudine de reperiendo supradicto D. N. & illis non obstantibus illum reperire non potui, copiamque supradictæ citationis affixi in, valuis lanuæ maioris Ecclesiæ sitæ &c. & in Ianuis Palatii maioris, & in platea tali, ubi communiter populus frequens coadunari solet, hac die tali, mensis talis, anni talis, & in fidem me subscripsi.

Ego A. Nuncius deputatus.

43 Supradicta citatio adueniente prima die post executionem illius, hora, vt supra, destinata reproducitur in actis, & fit comparitio.

44 **C**oram vobis &c. Prudens, atque discretus vir D. talis Procurator Adm. R. P. Prioris, & RR. Monachorum Tinccij, & accusata contumacia partis aduersæ non comparentis reproduxit citationem; vt apparet ex ea, legitime executam, recepit litteras compulsores, & petijt, & instituit procedi prout in eisdem litteris, omni meliori modo. Et Iudex sic, vel simili modo interloquitur.

45 Extunc D. Iudex Compulsorialis dictas litteras compulsores admisit, & iuxta earum formatam, & tenorem procedi, processumque stantibus dd. diligentibus per affixionem ad valuas maioris Ecclesiæ fieri mandauit, omni, &c.

46 Et ab hoc actu in posterum procedetur semper per affixionem in omnibus alijs actibus, quos recensbo infra in casu quando pars est præsens, & Procurator partis aduersæ comparebit vsque ad consumationem dd. litterarum, & transmissionem processus clausi ad Curiam Romanam.

Si verò pars erit præsens post presentationem litterarum, vt in primo actu, fiet infra scripta intimatio cum citatione.

47 **I**ntimetur D. N. ex aduerso principali, qualiter fuerunt presentatae litteræ compulsores supradicto D. Iudici, ipsæ deputant infra scriptum Notarium, & talem in Nuncium, elegitque sibi Tribunal domi suæ residentis, & pro diebus, & horis deputauit diem Lunæ, Mercurij, & Veneris, pro horis deputauit tertiam post ortum solis de mane, & secundam, post meridiem cuiuslibet dd. dierum, iuramentaque præstitit dictis Notario, & Nuncio, & alias prout in actis. Ideo

Citetur idem ex aduerso principalis ad dicendum contra litteras Compulsores ab Illustribus, & Reuerendis. Domino In-Praxis Camilli Cappucij.

stantibus concessas videndum illas admittere, & iuxta illarum formam, seriem, & tenorem mandari, procedi, aliaque fieri prout in dictis litteris continetur, omni, &c. ad p. d. Instante Adm. R. P. Priore &c.

Talis Notarius.

Et apponitur nomen Notarij deputati.

Et ne miretur Dominatio vestra, quare præmissi intimatione, debet scire, quod cum actus primus factus fuerit sine citatione, non erit incongruum illum parti intimare, ad maius robur, per eum enim dicitur factus parte citata, quia in interloquio to-

48 rijs regulariter, & sapissime intimatio habet vim citationis, vt dixit Rot. 227. num. 3. p. 1. rec. Seraphin. decis. 583. in fin. & decis. 1507. num. 4.

49 Et ego, quicquid dicant alij, credo dictam intimationem esse necessariam, quia respicit defensionem, & fit, vt Aduersarius compareat, & contradicat Achil. decis. 17. num. 6. de appell.

50 Supradicta citatio exequitur per personalem si pars commodè haberi potest, sin minus fiet domi dimissa copia, & vt disponunt ipsæ litteræ, si habet ibi domicilium, secus autem exequatur per affixionem, vt supra: & postquam Nuncius illam fuit executus, & à tergo, vel in calce illius fecit relationem de modo, quo illam executus est, adueniente die, & hora

51 audientis, & reproducitur in actis, in manibus Notarij deputati, qui citatione accepta illam leget coram Iudice, & Iudex faciet decretum per hæc, vel similia verba.

52 **R**elatione facta, comparuit talis Procurator, & petijt, & obtinuit dictas litteras admitti, & iuxta illarum formam mandari procedi, & alia fieri, prout in cis, omni &c.

53 Obtenito supradicto decreto, si pars petit copiam litterarum, si illa denegari non poterit, quia iustum est, vt pars sciat, quæ Iudex Compulsor habeat auctoritatem, secundum Duran. decis. 6. nu. 5. Et si nihil opponit contra deputationem Notarij,

54 & Nuncij, si procedi poterit ad vltiora, quia ex taciturnitate consensus elicitur, per text. in l. 1. ubi glof. & Bart. C. de postul.

55 Et aduertat Dom. vestra, quod si recusaretur Notarius, non est necessaria longa causæ cognitio, cum solo iuramento, & allegatione iustæ causæ possit vti talis reculari, iuxta ea, quæ dixi tit. de Notarijs, &

fide instrum. & dicit *Caputaquen. decis. 64. nu. 3. & 4. par. 3.* Et ideo si pars illum recusaret ante examen, seu ante citationem, per eum speciali & cap. 2. requiritur de appel.

56 Ratim ꝑ Dominatio vestra procurabit, alium non suspectum cligi, & deputari, ad hoc vt citius processum valeamus expedire.

His perpenis vester Plenipotens hora audientie adibit Iudicem in actis Notarij deputati, specificabit instrumenta, quæ compulsare intendit, & indicabit Notarios, vel personas, penes quas scripturæ compulsandæ reperiuntur, vbi per actum similem infra scripto faciet comparitionem.

58 **C**oram vobis, &c. Compareret Plenipotentiarius &c. contra, & aduersus D. N. & dixit penes G. Notarium, vel personam reperiit talem, & talem Scripturam: penes F. talem, & talem Scripturam, et penes L. talem, et talem Scripturam, rogaram die tali mensis, et anni talis (et specificabit locum vbi, diem, mensem, et annum rogatus, et annuet continentiam.) illaque ad causam suam cum d. D. N. facientium: et quia indiget illarum ransumpto autentico, et legali ad effectum ius suum, et iustitiam propriam roborandi, petit, et instat dd. Notarios, et personas cogi, et compelli via iuris, et quatenus opus sit censuratum, ad dicta iura in actis vestris exhibendum, et presentandū, ad effectum prædictum, et monitorium, contra prædictos in forma concedi omni, etc.

Huic comparitioni coram Notario, et Iudice factæ Iudex interloquitur: Ex tunc Dominus audita instantia supradicti D. talis, monitorium contra supradictos decreuit in forma, omni, etc.

Talis Not.

Et in hoc aduertet Dominatio vestra, quod si pars, quæ compulsare intendit, vellet compellere suum contrarium ad exhibendum aliqua iura, Iudex non ꝑ poterit contra illum decernere monitorium, nisi in casu, quo pars aduersa esset publica persona, & custodiret scripturas publicas, quod dependet à Iudicis arbitrio, vt dicitur in text. l. 1. c. de eden. Non n. sunt sumenda arma de domo Rei, & Iudici datur tantum facultas ꝑ cogendi Notarios, & alios, non autem ipsas partes,

61 vt post p. 2. volum. consil. Farin. aduertit Rota decis. 22. Et ideo quando pars petitur co-

62 giuiduo sunt probanda, primo ꝑ scilicet iactare secundo quod scriptura in qua petens habet interesse, sit penes aduersarium, per l. in hac actione ff. ad exhiben. Et ne ignoretur, quo modo sit probandum inter-

63 esse, aduertet, ꝑ quod illud probatur, etiam solo iuramento petentis exhibitionem, vt in l. vt thesaurus ff. ad exhiben. l. vlt. c. de fid. instr. Nec quilibet existentia sufficit,

64 quia illa debet probari de tempore mortis litis, vbi gloss. in l. non ignorabit verb. suff. c. ad exhib. Nec sufficit, quodlibet tempus mortis litis, sed tempus dumtaxat, quo super negotio principali illa mora reperitur: secus incidens questio super ex-

95 hibitione ꝑ non facit nouam litem, vt dicit Bartolin. l. fin. num. 1. vers. oppono. ff. de tabul. exhib. Sed quando principaliter lis fuit mora super exhibitione, tunc illius repus absolutæ attēditur, vt dicit Rot. corā Caualier. dec. 82. Quam cupio videret vester Plenipotentiarius ad fui maiorem instructionem, quia & ad vestras partes scio peruenisse tanti viri pulcherimas decisiones.

Monitorium vero debet esse sub hac formula.

DE Mandato Perillustris, & Admodum R. D. ralis Iudicis compulsoris & ad instantiam Admodum R. P. Prioris, & RR. Monachorum Tineij Ordinis S. Benedicti Cracouiensis Diocesis, tenore presentium

Moneantur infra scripti Notarij, seu Tabelliones, & illorum quilibet in solidum quatenus infra triduum proximum ab executione presentium computandum, sub excommunicationis aliisque penis in litteris compulsorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat, infra scripta monumenta, Instrumenta, & scripturas in calce descriptas apud quemcumque ipsorum existentes, coram d. D. Iudici compulsores, & in actis infra scripti Notarij exhibuisse, produxisse, & realiter, & cum effectu dimissis ad effectum ex illis exempla, & autenticas copias sumendi, copiandi, & transumptandi, aliaque fecisse, ad quæ ad formam dd. litterarum obligantur, & presentibus nostris omnino in d. termino paruisse, recepta competentem mercede: alioquin lapsis d. termino, & dictis iuribus realiter, & cum effectu non exhibitis, neque productis, contra ipsos ad declarationem excommunicationis, & pznarum in dictis litteris contentarum, prout continentur, irremissibiliter procedetur, iustitia mediante, eorum

rum contumacia non obstante. In quorum fidem &c.

Dat.&c. die &c.

Talis Index.

Talis Not.

Dominus talis Notarius pro exhibitione instrumenti talis rogati die tali inrer talem, & talem.

Dominus talis Notarius pro exhibitione instrumenti talis rogati inter talem, & talem, vel pro exhibitione talis scripturæ.

In summa scripturæ sunt bene specificandæ ad hoc ut ille, qui habet scripturas penes se nullam habeat ansam excusationis, & *†* monitorium cōtra ipsos exequitur personaliter.

Et aduertat Dominatio vestra, quod Index compulsor procedit ad penas in litteris contentas, liti dæ scilicet, sub penis excommunicationis, & alijs, non tanquam ab ipso infligendis, *†* sed tanquam inflictis à Iudice Compulsore, quia in hoc est merus, & purus executor, vt aduertit *Rota decif. 1. in fine de fide instr. in nouiss.*

Reproducho monitorio in actis, & successiue exhibitis, & productis iuribus, per Notarios, & personas monitas, vt deueniri possit valide ad illorū executionem & exemplationem, fiet citatio infra scripta.

Coram tali Iudice Compulsore.

Cleetur Dominus N. ex aduerso principalis, vel talis Procurator D.A. ex aduerso principalis, ad dicendum cōtra iura producta, & repetita, videndū iurare testes super illorum recognitione, & committi Notario causæ receptionem dd. iuramentorum testium, pro die tali proxima futura, hora deputata, & postquam commissum fuerit videndum eosdē testes iurare, in eorum, vel Notarij domibus, aut vbi reperi fuerint, per totam diem talem, & decem sequentes dies, dandum interrogatoria, & conducendum interpretem, quatenus dare, & conducere intendat, alias videndum mandari recognosci sine ad p. d. Instante Reu. P. Priore &c.

Talis Not.

Citatio supradicta executi, etiam, vt supra *†* personaliter, sit in ipsa relatio à Nuncio, deindeque reproducitur in Praxis Camilli Cappucij.

actis hora audientiz, & Notarius postquam legerit eam coram Iudice compulfore, Iudex, & Notarius registrabit decretum, prout infra.

Relatione facta comparuit talis Procurator, & petijt, & obtinuit vt supra niti ad p. diem, cum intimatione, omni &c.

Ne autem vos pars decipiat, in protraheudo extrañionem, est aduertendum, quod si illa petat dari sibi copiam iurium

† non dabitur, quia Iudex supradictus est merus non autem mihi executor: si enim esset mihi, copia *†* deberet dari, ad hoc, vt posset opponere, *Barol. in extranaganti ad reprim. verb. de plano. Quod non est permitendum coram mero executore, † qualis est compulsor, Cacher. decif. 1. num. 47. & seqq. Rota decif. 16. num. 18. & seqq. par. 6. diuers.*

Si vero se opponat, petendo terminum ad effectum dandi interrogatoria, *†* erit illa expedanda per duos, vel per tres dies, sed ante omnia erit facienda intimatio infra scripta.

Intimetur D. N. ex aduerso principali qualiter *†* Dominus mandauit iura recognosci, commisit iuramenta testium Notario, mandauitque illos iurare, & pro diebus, & horis intimandis examinari, & alias prout in actis. Instante Domino, &c.

Talis Not.

Executa ista intimatione personaliter *†* & elapsa prima die iuridica, *†* fieri in actis inductis, & specificatio testium, qui scripturas recognoscere debent in hunc modum.

Coram vobis pro tali, contra talem, &c. talis Procurator, & pro recognitione talis, & talis scripturæ, seu instrumenti, induxit in testes talem, & talem, nec non pro recognitione talis scripturæ, seu instrumenti, induxit talem, & talem, omni &c.

Et ex hoc erit edoctus Patronus vester, quomodo debeat se gerere, quoad omnes scripturas, aduertendo, quod sint *†* testes bene informati de manu recognoscenda, quodque habeant notam manum, & viderint pluries scribere, vt aduertit *Rota in Bononiens. de Mangiolis 13. Marty 1626. coram b. m. Remboldo in fol.*

Z 3

Fa

Facta tali inductione, & specificatione testium, vt melius procedatur, erit valde bonum, quod testes, qui debent recognoscere manum, & iurent per diem ante examen, & quod dies talis sit iuridica, vt confirmetur cum stilo nostræ Curie, licet in hoc possit etiam fieri iuxta stilum vestrum, ideo circa hoc remitto me prudentiæ vestræ.

- Actus autem iuramenti, erit inscribitur. Pro tali contra talem, coram me. Notario inscripto talis testis monitus, & c. & medio iuramento tactis & c. Iuravit de veritate dicenda super recognitionem Iurium, & tota causa, omni, & c. Hunc actum debet facere vester Patronus de vno quoque teste examinando. Fiet postmodum intimatio in hunc modum.

D. tali Iudice Compulsore.

- Intimetur D.N. ex aduerso principali, & qualiter iura de quibus agitur, per testes in actis specificatos recognoscuntur in officio Inscripiti Notarij die tali cū decem diebus seqq. de mane hora tali, de sero hora tali. Ideo citetur ad interessendum quatenus, & c. Alias, & c. Instantes & c.

Talis Not.

- Hocque etiam scias, quod testes sunt & examinandi, vnus post alium, non, autem confusim simul, & coniunctim, cap. quia propter de elect. ubi glos. verb. secreta, & c. venerabili: de testibus ubi glos. verb. examinare sigilatim.

- Adueniente die, et hora intimationis, intimatio reproducitur, et conducitur testis, qui si pars dedit interrogatoria reiterato iuramento veritatis dicendæ, in hunc, qui sequitur modum & examinabitur prius iuxta interrogatoria partis, & deinde fiet manus recognitio, & actus, qui ponitur in processu examinis, erit inscriptus.

- Pro tali contra talem de mandato, & c. & examinatus fuit N. talis filius talis, ætatis suæ annorum tot, cui reiterato iuramento veritatis dicendæ, prout tactis, & c. iuravit, dixit, & deposuit prout infra videlicet, & primo iuxta interrogatoria d. N. talis.

- Et hac ratione & sequitur examen super interrogatorijs, donec fuerint omnia dicta interrogatoria terminata, & deinde

deueniri debet ad recognitionem iurium per hæc verba.

- Abolutis interrogatorijs & fuit deuentum ad recognitionem manus instrumenti rogati die tali, mensis talis: quo viso per ipsum testem, & diligenter inspecto, & considerato, dixit, & deposuit, prout infra.

Et ponantur per extensum omnia verba, quæ assert testis super dicta recognitione.

- Est insuper aduertendum, quod & scriptura recognoscenda debet esse reperta in loco publico, & non suspecto, puta apud Notarium, & inter eius notas autenticas, protocolla, vel filcias, Rot. decis. 628. par. 3 recent. Vel apud Notarium successorem in officio Coccin. decis. 36. Vel in aliquo Archiuo publico, seu apud custodes Archiuuij, qui successerunt Notario, Causaler. decis. 351. Nec interest semper, quod Archiuuium spectet ad locum, vel Ciuitatē; & sed sufficit, quod sit publicum, & habeat requisita ad custodiam, vt sæpe vidimus de Archiuuijs Monasteriorum insignium, vt de Cassinensi testatur Rota in Sorana beneficij 3. Martij. 1637. coram R. P. D. Merlino d. 45. p. 5. rec.

- Et in hoc sciat Dominatio vestra, quod si ageretur de instrumēto existente penes Notarium rogatum, vel successorem in officio, & illud non est necesse, quod compulsetur, neque quod recognoscatur, quia probat absque compulsoria, si extractum à Notario rogato, vel ab eius in officio successore, vt aduertit Rota in allegata Tarraconen. Capellarium 18. Februarij. 1626. coram b. m. Pironano, in folio.

- Multi etiam errant in intimando examen recognitionis, pro die tali vsque ad perfectum examen, & & recognitionem, quia hoc est improbatum tanquam inducens perpetuam seruitutem, vt aduertit Ludouisi. decis. 71. num. 3. Quod tamen limitatur quoad tempus duorum dierum, pro quibus & talis intimatio poterit sustineri, vt dicunt Addentes ad Ludouisi. d. decis. 71. num. 6.

- Et quia dixi supra, quod Compulsor dicitur merus executor, ne videatur adesse contraditio, ex quo examen testium, pro recognitione sapit iurisdictionem, ideo videtur esse cauendum, an in Compulsoria adsit facultas committendi iuramenta, & examen Notario, & quia si non adesset, deberet per seipsum recipere iuramenta, & examinare, & Notario nulliter dicam facultatem demandaret, vt dicit

Caputaquen. decif. 167. par. 1.

94 Est nihilominus certum, quod ꝑ Compulſor poteſt nudū miniſteriū receptionis iuramentorum teſtium, & illorum examinationem Notario deputato committere, & recognitio ita facta tenet, vt dixit *Rota decif. 630. par. 1. diuerſ. & decif. 628. par. 3. recent.*

95 Quia vltcrius non eſt reſtringenda materia probationum, ſcias, quod recognitio fieri poteſt pluribus modis; ſecundum facti contingentiam, & accidentia. ꝑ Aliquando enim ſit per teſtes deponentes, quod qui Inſtrumentum, & ſcripturam, ſcripſit, fuit Notarius, & eius Inſtrumentis, & ſcripturis conſuevit præſtari fides, *Rota decif. 703. par. 2. recent.*

96 Poteſt etiam fieri ex ꝑ exhibitione matriculæ Notariorum, in qua legitur adnotatus, & deſcriptus talis Notarius, vt *Iaſ. in l. Barbarius nu. 56. ff. de off. pret.*

97 Poteſt fieri per exhibitionem legalitatis Collegij Notariorum, *Rota decif. 228. par. 4. recent.*

98 Poteſt fieri per exhibitionem ꝑ aliorum Inſtrumentorum eiusdem Notarii, & ſufficeret probare, quod ille rogatus fuit de quatuor Inſtrumentis, ꝑ dummodo illa, quatuor appareant fuiſſe rogata ante Inſtrumentum, de cuius recognitione agitur, quia ſatis eſt, quod probetur ex illis, quod de tempore rogatus Inſtrumenti recognoscendi erat Notarius, *Boer. decif. 36.*

100 Poteſt etiam recognoſci ꝑ probationem notariatus, ſi de eo adnt legalitas, ſeu teſtimonialis Principis, ſeu Epifcopi, ſeu Officialis, ſeu Communitatis loci, ſub cuius iuriſdictione Notarius vigeat. *Boer. decif. 154. Rota decif. 613. par. 2. recent.*

101 Sed aduerte, quod ſi legalitas ꝑ fuiſſet mendicata lite pendente, nihil ſuffragaretur, & recognitio non haberet effectum, *Rota decif. 145. par. 2. recent.*

102 Teſtes autem in recognitione ꝑ manus debent reſpondere, & dicere an ſcriptura ſit publica, vel priuata, quia ad hoc vt iura ſint in forma probanti debent eſſe recognita, quod ſint ſcripta publica manu; niſi forte eſſent antiqua, adeo vt non egeant recognitione, *Rota. dec. 390. p. 3. rec.*

103 Debent recognoſcere ꝑ an ſit legibilis, quia ſi negatiue, nihil probat; ſi affirmatiue ſecus, ſed difficile legi poteſt, ita vt veritas ex ea colligatur ſufficit, & ꝑ probat, quod etiam dices, ſi de tempore productionis fuit legibilis, & ſecus de tempore recognitionis. *Buratt. decif. 243.*

105 Debent recognoſcere quoque, an ꝑ perſona, cuius eſt ſcriptura, ſit publica, vel priuata. Manum vero regulariter pluri-

bus modis poterunt recognoſcere.

106 Primo modo poſſunt publicam ſcripturam recognoſcere, quando ipſi vt teſtes, vel aliter, fuerunt adhibiti, vel fuerunt præſentes: ꝑ priuatam vero recognoſcere poſſunt illi, qui eidem ſe ſubſcriperunt, vel eidem conſecutioni fuerunt præſentes vt in d. Bononien. de Mangioli.

Ratio autem, quam dare poſſunt, erit, quia fuerunt præſentes, & viderunt ſcribere, per text. in §. ſi quis igitur, in auth. de inſtr. cau. & ſid.

107 Bene etiam recognoſcunt ꝑ illi, qui dicunt habere notam manum, eandemq; perſonam viderunt ſcipius & ſcipius ſcribere, licet dicant non interfuiſſe conſecutioni ſcripturæ, nec viſiſſe illam ſcribere: & quamvis hæc non videatur plena probatio, nihilominus in Inſtrumentis publicis, & vt multi etiam volunt, quod etiã ſufficiat in apocis obligatorijs: quod tamen quo modo intelligatur, declarat diſta decifio Bononien. de Mangioli. In caſu noſtro Dominatione veſtra, quæ vult recognoſcere, & compulſare publica Inſtrumenta, ꝑ ſufficit, quod teſtes dicant habere notam manum, & viſiſſe ſcipius & ſcipius ſcribere.

108 Fiet quoque recognitio per comparationem litterarum, & hoc caſu eſt neceſſe ꝑ quod adit aliqua ſcriptura, quæ iuſſibiliter probetur eſſe illius, cuius alia ſcripturæ ſunt recognoscendæ, & teſtes debent dicere, quod recognoscendâ ꝑ cognoscunt eſſe talē, quia ſunt periti, & practici, & ita propter peritiam deponūt. Nihilominus hic modus dicitur valde fallax, quia manus ſæpenumero mutari poteſt: ideo tam in ſcriptura publica, quam in priuata, vt fiat bona comparatio, debet prima, cum qua cõparatur ꝑ eſſe ſcribentis, ſi eſt priuata: ſi vero eſt publica, prior debet eſſe extracta per Notarium publicum rogatum, vel per eius ſucceſſorē in officio, vel ex Archiuio publico, quod non habeat replicationem: vel debet eſſe producta, vel conſecrata per partem aduerſarij, *Aſſiſi. decif. 181. alia comparatio non erit bona Rot. decif. 519. par. 4. recent.*

112 Quatenus verò Dominatione veſtra vult vri comparatione, aduerſet, quod ꝑ debet iurare de calumnia: non petere, ſcilicet cauſa malignandi: & idem facient periti, qui debebunt recognoſcere, quod ſcilicet nec aliqua inimicitia, nec lucro mouent ſe ad ita iurandum: nec ꝑ Iudex erit immunis a ſua circumſpectione, quia debet eſſe cautus in conſiderando, an ſcriptura, cum qua ſit cõparatio, ſit ſuſpecta. Hunc

- Hunc modū recognoscendi, omitterem, si Dominario vestra habet testes, qui habeant notam manum, hic enim in Curia
- 114 approbatur tam corā A.C. ut dicit *Vestrius lib. 6. cap. 1. nu. 8. Salust. Tiber. in praxi A.C. lib. 1. c. 33. num. 10.* Quam etiam in Rota, ut decif. 76. par. 6. diuers. Sed si agitur de scriptura priuata, admittitur ꝑ cum grano salis, quia vltra notitiam sunt necessaria, alia adminicula, & sic intelligenda videtur illa Bononien. de Mangioli 18. Februarij 1626. coram b. m. Remboldo, per ea quæ leguntur apud Ludouic. decif. 389. & in recent. decif. 529. par. 4. Quod autem scripturæ publicæ recognitz, vt supra, sit bona recognitio, etiam sine adminiculis, dicit *Put. decif. 1. de fid. Instr. Ludouic. decif. 38. & Rot. decif. 529. par. 4. recent.*

- Si scripturæ extrahēdz sunt ex protocollo Notarij, satis erit recognitio ꝑ manus, nec ex eo, quod desit signum, vitiat, dummodo in protocollo adsit dies rogitus, appositio mēsis, & anni, & clausula Actum, & nomen testium *Rot. decif. 628. par. 2. recent.* Et si non adsint testes, ꝑ & reperitur in eodem protocollo aliud Instrumentum factum in eodem loco, & die, & anno, dd. testes essentur appositi in secūdo & idem si deficiet verbum Actum, & de hac dixit *Rota decif. 113. par. 6. diuers.*

- Si erit faciēda recognitio sigilli, testes debebunt deponere, ꝑ quod illud cognoscunt pro signo solito apponi a tali Notario, quia viderūt illud, & viderunt dictum Notarium illo fuisse sæpius vsū, in signando alia instrumenta, si agitur de recognitione signi Notarij, si vero agitur de signo Vniuersitatis, vel Episcopi, vel alterius Officialis publici, testes debent dicere illud esse publicum sigillum talis Principis, seu talis Magistratus, & illud fuisse solitū apponi pro legalizandis scripturis, *Rot. decif. 422. par. 1. recent.*

- Debebunt etiam recensere, an sigillum sit integrum, vel lesū, vel aliquo modo diminutum, ꝑ quia si illud esset corruptum vel non bene appareret, fortasse non faceret fidem *Crauet. conf. 46.*
- 117 Tandem debent testes ꝑ recognoscere locum, & referre, vbi iura compulsanda sunt reperta, vt exinde dignosci possit an fidem merentur, videlicet an sint reperta penes Notarium rogatum, vel penes eius successorem, vel in Archiuo publico, vel priuato, an in protocollo, vel in fasciculo, aut fileia. Ratio autem est quia si illud ex sui facie sit perfectum, parum refert, vbi fuerit repertum: quod secus si non habet
- 118 requisita, ꝑ quia tunc debet robari loco assumere, *Rot. decif. 250. par. 1. diuers.*

Si vero scriptura non est publica, sed priuata, debent testes recognoscere, inter quas scripturas, et inter cuius Notarij rogitus inuenta sit, vt possit considerari per quem Notarium sit in Archiuo posita, & de quo tempore. *Rot. decif. 135. par. 1. recent.*

- 114 Perfecta recognitione, quæ ꝑ debet fieri omni exactiori modo, fiet etiam noua citatio, prout hic.

Coram D. N. Iudice Compulsore.

- 115 **C** Iterur D. N. ex aduerso Principalis ad ꝑ videndum per Dominum mandari extrahi, et transumptari iura in actis specificata, et recognita, ex suis originalibus, et interessendum, quatenus interesse voluerit d. transumptionati, alias videndum præmissa fieri eius absentia, vel contumacia non obstante, ad ꝑ. diem, hora tali audientiz. Instante D. etc.

Talis Not.

- 116 Ista citatio more solito ꝑ personaliter exequitur, et adueniente die, et hora audientiz, reproducitur, eaque lecta per Notarium coram Iudice, sit decretum.

- 117 **R** elatione facta, comparuit D. talis Procurator, et petijt, et obtinuit, vt supra pro diebus, & horis intimandis, omni, etc.

Post hæc fiet intimatio in hunc modum.

Coram D. tali Iudice Compulsore.

- 118 **I** ntimetur ꝑ D. N. ex aduerso principali equaliter Dominus mandauit iura transumptari, et alias prout in actis, et transumptatio fiet ab hodie hora tali, impotenter usque ad illius complementum, in tali loco. Instante Domino etc.

- Postquam perfecta fuerit transumptatio, ꝑ erit necessaria alia infra scripta citatio personaliter exequenda, hoc modo.

Coram tali Iudice Compulsore.

- 119 **C** iterur ꝑ D. N. ex aduerso Principalis ad videndum mandari exempla, seu transumpta ex ipsis originalibus extracta mandati collationari, et auscultari cum eisdem originalibus, per alium Notarium instanti deputandum, qui cum infra scripto dictam collationem faciat, et inter-

interessendum collationi faciendæ, quatenus interesset intendat, & super præmissis omnibus, & singulis Iudicis decretum, & auctoritatem videndum interponi ad p. d. Iustante &c.

Executione citationis subsecuta, re-produceatur illa sub die, qua cadit, & D. tacit decretum.

131 **R** Elatione facta ꝛ comparuit talis Procurator, & petijt, et obtinuit vt supra auscultari, præfente ipso D. Iudice, et ad istum effectum deputauit Notarium, qui cum Notario causæ, illam faciet, vt supra omni, etc.

132 Huiusmodi decreto facto statim fit ꝛ auscultari coram Iudice: eaque perfecta, Notarius Actuarius debet facere

133 ꝛ fidem, processum fuisse auscultatum et collationatum ab ipso, et à tali Notario Deputato, in præsentia Domini Iudicis Compulsoris, et illum concordare, est processu originali: et si post factâ fidem et Notarij attestationem, Iudex se subscribar, auferet omnem difficultatem, ꝛ quia

134 debet constare collationem fuisse factam coram D. Iudice, qui debet diligenter aspicere, qualia sint iura, et quod sumptum concedat cum originali, et quod fuerit extractum cum omni ius signis, et mendis in originali contentis, non enim sufficeret fides aliquorum, sed dicerent vidisset originale sine macula, qui prorsus requireretur præsentia Iudicis pro cuius officio presumitur, licet in hoc credatur Notario attestanti, ꝛ cui tanquam actuario creditur sine testibus *Buratt. decis. 606.*

135 Quo facto dabitur alia citatio, prout infra.

137 **I** Ntmetur D. N. ex aduerso principali, qualiter fuit facta auscultatio, & collationatio iurium de quibus agitur, præfente d. D. Iudice, & alias prout in actis. Ideo citetur idem ad videndum mandati iura sic extracta, et collationata cum toto processu in rotulo includi, et clausa, et sigillata signo Iudicis compulsoris obsignari, et obsignata ad Romanam Curiam transmitti in iudiciis, ad p. d. instantem, etc.

Talis Not.

Executa etiam hac citatione personaliter, Iudex faciet suum decretum in audientia.

138 **R** Elatione facta ꝛ comparuit D. Talis Procurator, et petijt, et obtinuit vt supra, omni etc.

139 Post quod decretum ꝛ Notarius de partibus apponet suum togitum per hæc verba.

140 Quem quidem ꝛ processum etc. ex suo proprio originali de verbo ad verbum licet aliena manu extrahi curauim, cum quo vt supra collationatus concordat. Et in signum etc. hic me subscripsi, et signo quo in talibus vtot signaui, et publicaui requisitus.

Ita est, Talis Not. dep.

Hunc processum, postquam fuerit sigillatus ꝛ sigillo Iudicis, iueni Iudex cum suis litteris missiuis, et responsiuis remittit ad Iudicem delegatæ, vt monet *Vestr. lib. 6. cap. 1. num. 14. in fine*, Et ꝛ non datur parti ad tollendas suspensiones *Rot. dec. 81. par. 5. diuers.*

Ex his potuisti videre ea, quibus indiges; spero hæc iniucunda vobis futura non esse, et dum cadet amico animo scripsi spero effectum sortitura. Dominationisque vestre eruditissimas, sacratasque manus deoseculor. Roma etc.

*Verissimus Seruus
Camillus Capucinus.*

Vt tandem titulum huiusmodi terminemus, vnum restat mihi animaduertendum causatum patronis iniuriis, vt caueant in huiusmodi compulsorijs omnino fugere, ꝛ quæ calumniam redolent, iuxta ea quæ adnotauit *Bocacc. d. cap. 3. num. 7.* Puta, illam non poterit pro extrahendo instrumento declarato falso, vel iuribus irrelevantibus: et vterius, si prius acceperunt litteras generales, illarum vigore iura omnino extrahere, quia si petissent compulsores iam generalem, et eius vigore nihil extraxissent, et vellent postea specialem, non obtinerent, cum in hoc arguatur calumniosa petitio, quod et dixit *Rota in Arctina vniouis 2. Junij 1651. coram Eminentissimo D. Card. Corrado, & in Perusina suffragiorum 28 Junij 1651. coram R. P. D. meo Biebio.*

145 Calumnia etiam saperet petitio eius in statu quo causa esset in expeditione, vt dixit *Rota in d. Perusina Suffragiorum.*

146 Et petita in summariissimo possessorio non retardat processum, *Rot. in d. Perusina.*

De Exceptionibus impediētibz
actionem.

Cap. VII.

De exceptionum differentia, & de dilatorijs.

Artic. I.

- 1 Exceptionum genera quot, & que.
- 2 Exceptiones dilatoriæ que, & earum exempla.
- 3 Exceptiones dilatoriæ quando valide opponantur.

Diximus supra, quod Reus debet opponere suas exceptiones, ideo videtur necessarium discutere, quorū exceptionum genera præ manibus habeamus: & de tribus ego expertus sum.

- Alia enim nuncupantur dilatoriæ; vt puta locus inhonestus, locus non tutus, exceptio iudicis suspecti, exceptio prioris causæ determinandæ, exceptio litis pendentiæ, exceptio ne continentis causæ diuidantur, exceptio satisfationis non datæ. Alia Actoris non comparentis, alia possessionis ob contumaciam, nec non exceptio seriarum, declinatoria iurisdictionis; Exceptio gravis infirmittatis, & similia, de quibus habemus notitiam apud Blauc. de compromiss. q. 4. rubr. de dilat. a fol. 414. vsque ad fol. 420. Huiusmodi exceptiones, vt plurimum debent opponi ante litis contestationem, alias nihil operantur l. sed si suscepit in principio ff. de iudic. & in l. fin. C. de except. Paupen. verb. declinatio. Glo. nec. num. 1. fol. 37.

De exceptionibus peremptorijs.

Artic. II.

- 4 Exceptiones peremptoriæ quando opponi debent.
- 5 Exceptionum peremptoriarum exempla.
- 6 Exceptio prescriptionis est peremptoria. ibid.
- 7 Exceptio solut. compens. & pec. non num. est peremptoria.

- Alia vero dicuntur peremptoriæ, quæ regulariter debent opponi t̄ antequam sententia promulgetur, & vique ad sententiam quandocunque, vt est l. text. in l. peremptorias C. sententiam rescindi posse, & l. prescriptionem C. de except. Speculat.

de execut. sentent. 5. fin. num. 8. Licet videatur hoc dependere à voluntate rei, vt innuit Glof. in d. l. prescriptionem, verbo sufficit C. de except.

- 5 Solent autem huiusmodi exceptiones t̄ esse infra scriptæ: puta prescriptionis. Text. in d. l. prescriptionem C. de except. & in l. peremptorias & l. seq. C. sententiam rescindi non posse.
- 6 Item exceptio solutionis, t̄ compensationis, ne in quantum facere potest conueniatur; etiam exceptio non numeratæ pecuniæ, Bellam. in cap. exceptiones num. 15. de except.

De exceptionibus anomalis.

Artic. III.

- 7 Exceptio excommunicationis, & inofficiale testamenti est peremptoria.
- 8 Exceptio passi de non petendo, & inuentarij, est peremptoria.
- 9 Exceptio transac. & adult. est peremptoria.
- 10 Exceptio euictionis est peremptoria.
- 11 Exceptio pretij non soluti, separ. bonorum, & doli, est peremptoria.
- 12 Exceptio, Tu non es Procurator, est peremptoria.
- 13 Exceptio Macedoniani est peremptoria.
- 14 Probationes clara tantum, & evidentes contra peremp. excep. admittuntur.
- 15 Exceptiones anomala non sequuntur normam aliarum.
- 16 Exceptio anomala, quæ dicatur, & au proponi possit in vim dilatoria.
- 17 Exceptio legitimacionis personarum an dicatur anomala, vel quæ. Exceptio legitimacionis personarum ante omnia liquidari debet. ibid.
- 18 Exceptio non debet opponi in genere, sed in specie.
- 19 Exceptio cedendarum an sit dilat. peremp. vel anomala.
- 20 Inceptio non implementi quid operetur, & misf. sine.

- Item t̄ excommunicationis cap. exceptionem, de except. Querela inoffic. testamenti, Salic. in d. l. peremptorias n. 3. C. sententiam rescindi non posse. Pactum, t̄ de non petendo, Salic. ibidem. Exceptio inuentarij Phaucc. de inuent. par. 8. num. 3. post med. Exceptio t̄ transacionis, Salic. in d. l. peremptorias: exceptio adulterij Salic. in l. adulterium, num. 7. C. de adult. & Menoch. conf. 31. num. 39. lib. 1.
- Uterius exceptio t̄ euictionis, Castr. conf. 166. num. 2. lib. 2. Cui adde in materia

- ria Socin. conf. 399. lib. 2. Boer. decis. 43.
- 11 Exceptio pretij non soluti, exceptio separationis bonorum, & exceptio doli, *Gr. br. conf. 155. num. 1. lib. 1. Roland. de Inuent. fol. 172. num. 4. Phanut. de inuent. par. 8. num. 3. & 11.*
- 12 Iterum exceptio, ¶ Tu non es procurator licet. *C. de Procurat. Glos. mag. in l. 1. C. de Iur. & fact. ign.*
- 13 Exceptio ¶ Macedoniani, l. tamen si, C. ad Maced. *Canna. de execut. quest. 5.* Et contra istas ¶ exceptiones non admittuntur probationes, nisi sint clare, & evidentes, *Dec. conf. 94. ¶ nu. 4. post. med. Rota decis. 157. par. 1. diu.*
- 15 Anomalæ vero ¶ exceptiones sunt, quæ non sequitur normam aliarum exceptionum, *Bertacchin. in repertorio verb. exceptiones anomalæ fol. 289.* & dicitur anomala.
- 16 ¶ quæ non est mere peremptoria, sed mixta, & potest opponi in vim etiam dilatoriam, *Blanc. tract. de compromissis, quasi. 4.*
- De viribus istarum exceptionum, nil amplius dico, quia præmissa sufficient pro exemplo; licet posset asserri etiam.
- 17 legitimatio personarum ¶ actoris, rei, et ludicis, quæ dicitur etiam peremptoria, seu mixta, & anomala; quæ licet requiratur altiorum indaginem, tamen debet prius, & ante omnia liquidari *Blanc. de compromissis dicta quest. 4. rub. de except. impedit. lit. com. num. 5. fol. 341.* & de his satis.
- Sed est cauendum, quod exceptio non attenditur si opponitur duntaxat in genere.
- 18 reputa cum protestatione generalia contra, sed debet in specie opponi, ut in *Romana pecuniaria 27. Iulij 1649. coram R. P. D. Melio in Labyrinth. creditor. fol. 15.*
- 19 Exceptio cedendarum an sit dilatoria, vel peremptoria, vel anomala, dicit *Rota in Romana census 27. Nouembris 1637. coram R. P. D. Ghislerio tom. 2. p. 5. recent. decis. 616.*
- 20 Quid autem ¶ operetur exceptio non implementi, dixi in tit. de actore, uti & in tit. de reo plura de materia considerantur.

De Sententia.

Cap. VIII.

Quid agendum sit post factas probationes.

Artic. I.

- 1 Sententia fertur factis ab utraque parte probationibus, & publicato processu.
- Præxi Camilli Capacij.

- 2 Sententia quoduplex, & quamam sit interlocutoria.
- 3 Sententia plures interlocutoria ferri possunt usque ad diffinitivam.
- 4 Sententia diffinitiva quamam, & super quo feratur.
- 5 Sententia interlocutoria 26. exempla remissive.
- 6 Sententia interlocutoria, & diffinitiva in quo differant, cognoscantur, & quid operentur.

FAGIS ab utraque parte probationibus, datis exceptionibus, & publicato processu, nihil superest præter terre sententiam in fauorem iustitiam fouentis.

- 2 Et est duplex, ¶ interlocutoria scilicet, & diffinitiva. Interlocutoria est illa, quæ fertur inter principium, & finem causæ super incidentibus, & emergentibus, quæ cum possint esse plura, possunt etiam ferri plures interlocutorie usque ad diffinitivam. ¶ Diffinitiva vero fertur super causâ & negotio principali, *glos. in Clem. 1. in verbo diffinitiva, de sequest. possess. & fruct. Franc. in c. cum cessante num. 36. extra de appell. & ibi num. seq. ¶ narrantur 26. exempla sententiarum interlocutoriarum.* In quo autem differant interlocutoria, ¶ & diffinitiva, quomodo cognoscantur, qui sint effectus utriusque videndus est *Felin. in rub. de sentent. & re iudic. in c. qualiter, & quando, extra de accusat.*

Quæ sunt aduertenda pro Sententia validitate

Artic. I. I.

- 7 Sententia quibus animaduersionibus sit ferenda.
- Sententia, licet iniusta, si est nulla, non suffragatur. *ibid.*
- 8 Sententia recte lata, licet iniusta, potest esse utilis.
- 9 Sententia cuiuslibet etiam Principis, an subiacet nullitatibus iuris positius.
- 10 Nullitas reddit sententiam, licet iustam, nullam.
- 11 Sententia nulla, licet iniusta, an confirmari possit.
- 12 Nullitas an possit opponi in executione sententia nulla, & confirmata, licet non sit appellatum.
- 13 Nullitatem non posse opponi in casu prædicto, est communis opinio.
- 14 Sententia Principis nulla de iure positio, quando sustineatur.
- 15 Nullitas in sententia Principis quando nam, & an semper possit opponi.
- 16 Princeps quando presumatur uti plenitudine potest.

- potestas, ut sententia sustineatur.
- 17 Nullitas sententia per Principem confirmata non potest opponi.
 - 18 Disputatio super nullitatibus per Principem aufertur.
 - 19 Princeps potest processum nullum de iure positum confirmare.
 - 20 Nullitas non potest opponi quando sententia est confirmata per aliam, quae fecit transitionem in rem iudicatam.
 - 21 Declaratur tamen, dummodo error prima sententia sit in secunda expressus.
 - 22 Sententia nulla propter solemnitatem an possit ab eodem iudice confirmari circa merita.
 - 23 Captura nulla, consistit de vero debito sustinetur.
 - 24 Sententia nulla de nouo danda debet confirmari.
 - 25 Nullitates omnes ex conventionem partium possumt exequi.
 - 26 Partes renunciant nullitati promittendo stare sententia ferenda.
 - 27 Sententia nulla potest exequi si partes illi stare promiserunt.
 - 28 Partes non possunt renunciare substantialibus iudicii, nec nullitates supplere.
 - 29 Partes possunt per pactum se obligare de pariendo sententia.
 - 30 Sententia quando valeat ut pactum, non ut sententia.
 - 31 Sententia nulla an per confessionem partis in actis factam sustineatur.
 - 32 Sententia condemnatoria an possit ferri stante partis confessione.
 - 33 Ampliatur nisi processus sit nullus.
 - 34 Sententia nulla non potest impugnari quando sustinetur per iuramentum.
 - 35 Ampliatur & si feratur contra minorem, & quomodo.
 - 36 Sententia contra minorem non habentem Procuratorem sit nulla, etsi adsit Procurator.
 - 37 Limita si curauerit habere rata gesta per ipsum.
 - 38 Causa nullitatis siue incidenter, siue principaliter, qua pronuntiatione terminanda.
 - 39 Iudex quid considerare debeat, ut nullitates evitari possit.
 - 40 Sententia non visis actis, vel sine causa cognitione, est ipso iure nulla.
 - 41 Sententia an, & quando non visis actis sit nulla, remissive.
 - 42 Sententia non visis actis lata contra presentem non contradicentem, an sit nulla.
 - 43 Sententia predicta an sustineatur lata ob timorem scandali.
 - 44 Iudex quare diligenter debeat videre processum.
Iudex secundum acta, & probata iudicare debet. ibid.
 - 45 Iudex non potest contra probatum in iudicio pronuntiare.

- 46 Iudex in sententiando debet sequi conscientiam ex actis informatum.
- 47 Iudex, si conscientia repugnat, debet causam alteri Iudici sententiandam remittere.
- 48 Sententia habet presumptionem pro se, donec contrarium probetur.
- 49 Sententia in iudicio absque processu producta, nullam fidem facit.
- 50 Limita si sententia esset valde antiqua.
- 51 Amplia si in illa substantialia iudicii enunciantur.
Sententia continens substantialia iudicii, presumitur rite, ac recte lata.
- 52 Nullitas iurisdictionis, vel mandati an admittatur contra sententiam substantialia iudicii habentem.
- 53 Nullitas sententia lata contra presentem, & non appellatam, an possit opponi.
- 54 Sententia Rotalis hodie non fertur, nisi perfectio regressu, & visis iuribus.

7 **I**N ferendo igitur, sententiam principaliter est advertendum, quod rite, & recte feratur: neque sufficeret, quod esset iusta, si esset nulla, sicut est conuerso utilis esset recte lata, etiam si esset iniusta.

Circa nullitatem est notandum, quod sententia cuiuslibet Magistratus, & Cardinalis, & Principis, subiaceat nullitatibus iuris positivi, potestque tamquam nulla impugnari, ut late Vant. in cap. an qual. sent. poss. dic. nullum. princ. vsque ad num. 13. Et hae nullitas reddit etiam nullam sententiam iustam, cap. at si Clericus, ubi Felin extra de Iudic. Et est tantae efficaciae, ut aliqui velint, sententiam nullam, licet sit iusta, non confirmari non posse, & si confirmetur, licet non appelletur, quod talis nullitas possit in executione opponi, Guidopap. decis. 294.

13 Communis tamen est opinio est in contrarium, ut infra dicemus.

14 Sed lim. primo, ut non procedat in sententia Principis, quando constat alio modo eum voluisse uti plenitudine potestatis, neque voluisse sequi dispositionem legis, quia tunc non potest opponi nisi sit nullitas proveniens à iure naturali, tollens defensiones, ac naturalem iustitiam eradicans, ut puta citationis, & mandati, ac secundum aliquos causa cognitionis, Felin. in cap. in causis extra de sent. & re iud. Vant. d. cap. an qual. sent. poss. dic. nullum. 12.

Et praesumitur uti voluisse plenitudine potestatis, ad effectum sustinendi ipsius sententiam quando in toto quoad formam iuris peccaret, Vant. d. c. in fin.

17 Limitatur secundo, si sententia sit nulla fuit

18 nulla fuit per Principem confirmata, quia eodem modo ꝑ aufertur facultas de eius nullitatibus disputandi, Innoc. & alij in cap. 1. & 2. extr. de confirm. vel. vel inutil. l. asp. post alios in l. 4. §. condemnate, ff. de re iud.

19 Potest enim Princeps ꝑ processum nullum ex defectu iuris positivi, confirmare, Abb. in c. cum olim extra de re iud. Vt passim praticatur in Signatura Sâcristini, vt dicit Vant. c. quib. mod. null. san. poss. num. 22. & seq.

Lim. 3. quando non obstante nullitate opposita, sententia per aliam, quę transiit in iudicatum fuit confirmata, ꝑ tunc enim non potest amplius tanquam nulla repelli, dummodo error primꝰ sit expressus in secunda Vant. eodem c. 5. num. 25. & hæc dicitur communis opinio contra decif. Guidopap. 294.

Lim. 4. quod si causa reperitur instructa, quoad merita, licet feratur sententia nulla propter aliquam solemnitatem omisam, ꝑ potest nihilominus Iudex nullitatis, quoad merita eam confirmare, Alex. conf. 61. vol. 6. & conf. 69. vol. 2.

23 In simili habetur, quod ꝑ captura nulla, constituto de vero debito sustinetur, Dec. conf. 444. & sententia nulla ꝑ si de nouo est danda, debet confirmari, Ang. in §. quadrupli de adl. Vant. d. c. num. 124.

25 Lim 5. quod ex conuentione partium omnia nulla possunt exequi, quod sit, quando partes renunciant nullitati, promittendo stare sententię ferendę, illique acquiescere qualiscunque sit; tunc enim potest Iudex sententiam suam, ꝑ quamvis nullam exequi, l. tale pactum §. qui pronocauit, vbi Bald. & Ang. de pact.

28 Licet n. partes ꝑ non possint renunciare substantialibus iudicii, & nullitates supplere, possunt tamen per pactum ꝑ se obligare de parendo sententię, & tunc dicitur valere ꝑ vt pactum, non vt sententia, Bald. & Angel. ibid. & Vant. d. c. num.

31 17. quando in actis ꝑ adest confessio partis, facta per personam habilem eoram Iudice competente: si enim tunc sententia est nulla ex actis, quouis defectu, præterquam iurisdictionis, sustinebitur tamen in viam præcepti in confessum facti Bald. in l. fin. C. de fideicom. libertas. Et sustinebitur sententia virtute illius confessionis c. Pisanis extr. de rest. spoliis. Clem. constitutione in fine cum ibi not. de elect. Frac. in c. dilecto. nu. 5. & seq. de appell. Neque poterit, confessus opponere non fuisse seruatum ordinem iudicium, sicut videmus etiã, quod stante confessione partis

32 ꝑ potest ferri sententia condemnatoria. Praxis Camilli Cappucij.

33 quamvis processus sit nullus. Abb. in c. fin. extr. de rest. spoliis in c. at si Cleric. extr. de iud. Afflic. decif. 182. Vant. d. c. fol. 126.

34 Lim. 7. quando ꝑ adest iuramentum, cuius vigore sententia alias nulla sustinetur, ꝑ etiam feratur contra minorem viginti quinque annorum, non habentem. Curatorem, quo casu sententia ꝑ est nulla, quãuis eaufa traciatur per eius Procuratorem. ꝑ nisi iurauerit rata habere gesta per ipsum Guidopap. decif. 444.

In eaufa vero nullitatis, siue incidenter siue principaliter deducatur, ꝑ quomodo pronuntiandum sit, dicit Vant. in c. quot & quibus null. prop. poss. num. 16.

39 Vtigitur nullitas euictur, ꝑ debet Iudex multa considerare. & principaliter videte acta diligenter, quia sententia lata, non visis actis, vel non precedente eaufa cognitione, est ꝑ ipso Iure nulla, Bartol. & alij, præcipue Alex. in l. prolatam C. de sent. & inter loc. omni. iud. Felin. post alios in c. Ecclesia S. Maria extr. de constit. num. 12.

40 vbi tractat, ꝑ an, & quando sententia non visis actis sit nulla.

43 Nisi feratur contra præsentem, ꝑ & non contradicentem Lapsus alleg. 28. vel adesset timor scandali, ꝑ quia tunc licitum est Iudici fallere ne fallatur, Alex. in apostil. Bart. in l. si finita §. si quis ff. de dem. infest. Vant. c. de nullit. proc. num. 30. & 31.

Ratio autem quare diligenter debeat videre processus, ꝑ dicitur, ꝑ quia debet iudicare secundum acta, & probata. l. illicitus §. veritas vbi Bart. ff. de off. presid. gl. f. Abb. & alij in c. pastoralis §. quia vero extr. de off. deleg.

45 Et si actis conscientia repugnet, ꝑ non potest Iudex tuta conscientia pronuciare contra id, quod est probatum in iudicio, ꝑ sed debet sequi conscientiam informatam ex actis, Gem. in c. Abbat. Sane. §. sed ad hoc. & in c. cum externi, §. si quis, de sent. & re iud. lib. 6.

Licet enim Iudici, immo recte facit ꝑ si remittit eaufam alteri iudicandam, quando conscientia repugnat actis, Doff. in d. §. quia vero. Cassad. dec. 9. num. 16. de caus. possess. & propriet.

48 Insuper quamuis ꝑ presumatur pro sententia, donec contrarium probetur, ꝑ si tamen produatur in iudicio abique processu, nullam fidem facit, c. quoniam contra vbi gl. Innoc. & alij not. extr. de probat. Alex. conf. 223. vol. 2. Vant. c. de nullit. process. num. 14. Contrarium erit quando

50 sententia esset antiqua triginta, vel quadraginta annorum, vel alias arbitrio Iudicis, præsertim si in ea ꝑ enunciantur substantialia iudicis, vt sit in Gallia, & in

Hispania, quia tunc presumitur rite
53 lata, neque ꝑ auditur opponens nullita-
tem, etiam iurisdictionis, vel mandati,
nisi eā probet, ex vel scripturis productis
apparcat.

53 Et idem erit, si sententia ꝑ sit lata con-
tra præsentem, & non appellantem, Rot.
decis. 9. de prob. in non. Felan. c. sicut extr. de
sent. & re iud. Cassad. decis. 3. de procur. &
de sent. de presump. V. ant. c. quib. mod. null. san-
possit num. 28. & c. a quo & quibus mod. null.
prob. deb. num. 7. ac nu. 11. Vide etiam
de materia Aimonja tract. de antiqu. temp.
par. 2. c. 1.

Debet igitur diligenter videre proces-
54 sus; præcipue in Rota, ꝑ ubi hodie, ex
vi reform. S. M. Pauli V. pronunciarum non
potest, nisi perfectio registro, eoque ad
Rotam delato. & datis si necesse erit in
plena Rota iuribus, ac dictis testium,
licet alias contra contumacem, visa sint
fatis originalia per reformationem edi-
tam a S. M. Pio IV. & Paulo V. locis indi-
catis.

Quid Index debeat observare.

Artic. II.

- 55 Index debet suam iurisdictionem considerare
videndo processum.
- 56 Index ordinarius procedens ut delegatus, com-
mittit nullitatem.
- 57 Index debet ante sententiam, videre an pars
fuerit in actis necessariis, citata.
- 58 Index debet advertere an pars fuerit citata
ad audiendam sententiam.
- 59 Citatio ad audiendam voluntatem Domini,
an sufficiat pro ferenda sententia.
- 60 Amplia idem etsi summarie procedatur.
- 61 Citatio tria requiritur de iure ad audiendam
sententiam, vel peremptoriam.
- 62 Limitatur tamen in causis summaris.
- 63 Limitatur etiam in omnibus causis de stilo in
Curia.
- 64 Peremptorium, vel equipollens, an, & in qui-
bus citationibus poni debeat.
- 65 Sententia est ferenda illa die, sub qua cadit
citatio, alias est nulla.
- 66 Sententia lata die sequenti contra contumacem
præcedentis dici an suffineatur.
- 67 Citatio qua lege fit observanda in sententia
censuratum.
- 68 Amplia etsi causa sit levis, vel magna, cum
contumacia.
- 69 Contumacia potest etiam in re levi, conside-
rari.
- 70 Contumax an possit excommunicari pro re
levis.

- 71 Sententia hominis, & sententia eorum in quo
differant.
- 72 Index ante sententiam advertat an fuerint ser-
vati termini substantiales.
- 73 Index ante sententiam videat an pendeat ali-
qua dilatio, vel duret instantia.
- 74 Sententia lata durante dilatione, vel precepta
instantia, est nulla.
- 75 Officium iudicis conquiret pendente dila-
tione.
- Acta durante dilatione facta, sunt nulla, ibid.
- 76 Acta litis ordinaria percutit precepta in-
stantia.
- 77 Instantia per partes an prorogari possit.
- 78 Declara tamen, in proferendo super negotiis
principali hoc procedere.
- 79 Index precepta instantia potest declarare il-
lam preceptam.
- 80 Index precepta instantia potest se iudicem in-
competentem pronunciare.
- 81 Index precepta instantia potest pronuciare
reum absolendum, & quomodo.
- 82 Index delegatus, absque nova commissione po-
test causam appellationis dicere desertam.
- 83 Sententia lata, precepta instantia an, ubi, &
quando suslineatur, remissive.
- 84 Commissio quam concedi solet precepta in-
stantia statutaria in Curia.
- 85 Declara tamen semper concedi cum clausula
refectis expensis.
- 86 Indices in prolatione sententia solent renovare
dilationes, & similia.
- 87 Renovatio dilationum, & similium in prolatione
sententia expressis fiat.
- 88 Sententia lata in causa appellationis deserta,
an suslineatur.
- 89 Sententia a quibus, & contra quos peti debeat,
& quomodo.
- 90 Sententia lata pro non petente est nulla.
- 91 Fatalia currunt sine indicis culpa, si pars sen-
tentiam non petat, & citet &c.
- 92 Procurator an debeat citari pro eo solo instan-
te ex pluribus colligantibus.
- 93 Sententia ad iudicatoria pro excommunicato
lata, est nulla.
- 94 Sententiam petens solet ab Ecclesiasticis Iudi-
cibus petere absolutionem a censuris.
- 95 Sententia debet peti contra babilem ad eon-
demnandum.
- 96 Sententia, & quilibet actus facti contra mor-
tuum, sunt nulli.
- 97 Crimen, & pena per mortem extinguuntur.
- 98 Index an debeat scire in eadem mortui erri-
minosi, etiam se occidendo.
- 99 Declara tamen prædicta iuxta consuetudi-
nem.
- 100 Delicta quadam atrocitate puniuntur etiam post
mortem.
- 101 Crimen hæresis, lesa maiestatis, & semelatus
republicarum puniuntur per mortem.

- 102 *Homicidium sui ipsius ob patratum scelus, puniatur etiam post mortem.*
- 103 *Sententia absolutoria, vel adindicatoria in beneficiis, mortuo colligante quomodo feratur.*
- 104 *Iudex an, & quando possit contra mortuum procedere, remissive.*
- 105 *Absens de iure condemnari non potest in pena criminalem corporis afflictivam.*
- 106 *Sententia contra absentem lata an, & qua de consuetudine sustineatur.*
- 107 *Absens an, & quomodo defendi possit in iudicio, remissive.*
- 108 *Sententia contra absentem per Procuratorem defensum, quomodo sit ferenda.*
- 109 *Sententia contra excommunicatum lata, ex Principis rescripto an sustineatur.*
- 110 *Sententia contra falsum Procuratorem, non appellante Domino sustineatur, & quare.*
- 111 *Sententia ab Episcopo lata contra Clericos subditos absque consilio Capituli, an sustineatur.*
- 112 *Limitatur si ex consuetudine solus potuerit procedere.*
- 113 *Sententia in dubio, & pari casu pro Cardinalibus est ferenda.*
- 114 *Cardinalem esse, bonum est, inquit Stafleus.*
- 115 *Sententia excommunicationis non solet ferri contra Cardinales, & Episcopos, sed interdicti.*
- 116 *Sententia excommunicationis an solet ferri contra Universitatem.*
- 117 *Universitas an, & quando possit excommunicari.*
- 118 *Interdicti an possit pro debito pecuniario Provincia, Civitas, vel Castrum.*
- 119 *Pupillus excommunicari non potest. Furiosus excommunicari non potest, necnon doli incapax. ibid.*
- 120 *Inopes obstinati pro certo non parituri, an possint propter debitum excommunicari.*
- 121 *Censura hodie ex Concilio Tridentino tam in civilibus, quam criminalibus, qualiter fulminanda.*
- 122 *Iudices plures in una causa debent in sententia convenire, precipue arbitri.*
- 123 *Arbitri de iure, uno ex ipsis absente pronunciare nequeunt. Declara de iure canonico sufficere vocare absentem, ibid.*
- 124 *Iudices plures in causa an simul procedere debeant, vel possit unus tantum.*
- 125 *Sententia a maiore indicem parte lata quando sustineatur.*
- 126 *Sententia a iudicibus in una causa diversa, ac contraria lata, qua teneant.*
- 127 *Iudices plures ordinarii si in pronunciando discordent, quibus steter.*
- 128 *Iudicem vota si in sententiando sint paria, quoniam prevaleant.*

- 129 *Votum pro Reo in pari voto prevaleat.*
- 130 *Iudices delegati, vel arbitri si discordent, vel sint pares in sententiando, quoniam pars prevaleat.*
- 131 *Iudices si omnes conveniant, quomodo sit capienda sententia.*
- 132 *Sententia in Rota an, & qua possit ferri sine voto aliorum Auditorum.*
- 133 *Limita si partes consenserint, quod causa sine voto expellatur.*
- 134 *Causa est in Rota proponenda in decetis prejudicialibus, parte petente.*
- 135 *Iudex an, & quando teneatur sequi, vel requirere in sententiando consilium sapientis.*
- 136 *Iudex debet super devolutione causa ad Curiam pronunciare expresse.*
- 137 *Processus si nullus, quando super devolutione ad Curiam expresse non pronunciatur.*
- 138 *Limita si ponatur clausula, & qua, in Commessione.*
- 139 *Pronunciatio super devolutione in beneficiis non requiritur. Declara tamen facta relatione Principi in casibus, in quibus fieri debet. ibid.*
- 140 *Iudices aliquando nolunt, vel non possunt super devolutione causa pronunciare, nisi scilicet Principe, vel habito consilio.*
- 141 *Relatio Principi, vel consultatio Sapientis super devolutione cause, quomodo sit facienda.*
- 142 *Appellare quomodo partes possint a declaratione devolutionis cause ad Curiam.*
- 143 *Iudex an, & quando possit sine relatione vel consultatione pronunciare super devolutione cause.*
- 144 *Iudex an, & quando possit consultationem, vel relationem super devolutione cause factam renovare.*

55 **E**T in eo videndo ¶ Iudex debet considerare Iurisdictionem suam, de qua certus esse debet. Sententia enim Iudicis, qui ignorat suam Iurisdictionem, vel de ea dubitat, aut errat circa suam, potestatem; quia cum sit ordinarius si procedit ut delegatus, est nulla. Bart. & alij in l. multum interese ff. de condit. & demonstrat. Felin. in c. Ecclesia S. Maria num. 10. ex. de constit. Vant. c. de null. iuris. ordin. nu. 167. cum seq. & dixi supra in cap. de Iurisdic. & in cap. de mand. & aliquid dicemus infra.

Debet etiam perscrutari an fuerit citata ¶ pars in quolibet actu necessario, & in specie an fuerit expresse facta ad audiendam sententiam, cum non sufficiat ¶ citare ad audiendam voluntatem Domini, Felin. in c. consuluit num. 16. & de off. deleg. Rota decis. 17. de sent. & re iud. in non. Vant. c. de nullis. cit. num. 56. & Ludovici. decis. 209. ubi adden.

- 60 Quod procedit ꝑ etiam si procedatur summarie *Gemin. in c. cum contumacia in fin. de bare. ip. 6.* Et licet de iure ꝑ requiratur trina citatio ad audiendam sententiam, vel peremptorium, tamen in causis sum-
- 61 marijs ꝑ prout sunt ferre omnes illz, quz tractantur in Curia de sui natura, vel ex rescripto, trina, & peremptorium non requiritur, late *Felin. in d. c. consuluit. In.*
- 62 Curia de stilo in omnibus causis potest o-mitti, *Roy. decis. 10. de re iud. in nou. Vestr. lib. 4. c. de dol. & contum. fol. 87.* In citationibus tamen, quz sunt de longinquo ad totam
- 63 causam ꝑ debet poni peremptorium, vel equipollens *Vant. c. de null. citat. num. 103.*
- 64 Et debet sententia ferri illa die, pro qua pars fuit citata, alias est nulla. Si ta-men citatus esset contumax, videtur su-
- 65 stineri, ꝑ etiam si feratur die sequenti, si credis *Felin. in cap. inquisitionis nu. 2. extra de accusat.* Et hzc de citatione præsertim
- 66 seruari debent, ꝑ si procedatur via censu-rarum, siue causa sit leuis ꝑ siue magna, cum contumacia sit principalis, & tota
- 67 causa excommunicationis tenendz ab homine, vt diximus cap. de citat. in princip.
- 68 quz quidem contumacia, potest etiam in re leui considerari; nimirum si pro ea
- 69 quoque poterit ꝑ contumax excommuni-cari *Doff. in cap. extra de Iud. Cassid. dec. 12.*
- 70 Dissert etiam sententia hominis à sen-tentia Canonis, in hoc, ꝑ quia sententia excommunicationis lata à Canone, in-curritur, etiam absque contumacia in multis casibus, tam ex iure veteri, quam ex nouo, quos refert *glos. in c. c. in ver. Ca-nonis de sent. excom. in 6.*
- 71 Aduertet etiam Iudex, ꝑ an fuerint ser-uati termini substantiales, circa quorum nullitatem dixi in cap. de termin. obseru.
- 72 An ꝑ pendeat aliqua dilatio, vel duret in-stantia; sententia enim lata ꝑ durante di-latione, vel perempta instantia, est nulla, l. sine pars C. de dilat. l. properandum in princ. ubi *glos. & DD. C. de Iud. Felin. in c. venerabilis extra cod.* Nam pendente dilatione
- 73 ꝑ officium Iudicis conquirecit, & gesta per eum sunt nulla, vt diximus supra in cap. de termin. obseru.
- 74 Similiter perempta instantia ꝑ percunt omnia acta litis ordinatoria, late *Vant. c. de nullit. in r. ord. num. 115. & num. 157.* In tantum, vt ꝑ instantia, etiam per partes protogari non possit. *Boer. decis. 248. Vant. ibid. num. 118.* Et hzc procedunt, quoad pronuntiandum, super negotio principa-li; nam potest Iudex perempta instantia
- 75 pronuntiare eam peremptam, ꝑ se Iudi-cem incompetentem, aut ꝑ Reum absol-uendum ab obseruatione Iudicij, *Vant. ib. nu. 127.*

Prout videmus, quod Iudex delegatus, absque noua commissione, ꝑ potest pronunciare causam appellationis eoram eo introductam, esse desertam, *Franc. is c. ex ratione num. 68. extr. de appell. viden-*

83 dus est etiam *Felin. d. c. venerabilis.* ꝑ vbi tractat an, & quando sustineatur sententia lata perempta instantia.

In Cur, quando est lapsa Instantia statutaria, puta in Capitolio, solet concedi

84 ꝑ commissio, quod Iudex reiteratis omnibus terminis vnico contextu ad vterio-ra procedat: sed additur semper ꝑ clau-sula, relictis expensis, *Stafil cap. 22. num. 14. vers. quia fol. 346.*

Et ideo solent cauti Iudices in pro-latione sententiz, vel ante, ꝑ reuocare, quascumque dilationes, & repositiones, si forte fuisset appellatum ab aliqua Interlocutoria, *Cass. decis. 9. de appell. Vestr. lib. 7. c. 1. fol. 199.* Et ꝑ talis reuocatio de-bet expresse fieri, *Franc. in c. significantis num. 16. extr. de appell. Et diximus supra in c. de termin. obseru.*

Pari modo sententia lata in causa ap-pellationis deservit, & etiam si appellatus eam prosequatur, videtur nulla, secundum opinionem *Rota decis. 12. de re iud. in antiq.*

Item debet scrutari, an ꝑ sententia pe-teatur à persona habili, contra personam habilem, quia debet peti instanter, & instantissime, *lata peremptorium ff. de iud. l. fin. 9. illud. C. de temp. appell. Instantum*

90 quod ꝑ sententia lata pro non petente, est nulla, *Vant. c. de null. process. num. 98.* Currentque fatalia: nec dicitur stare per

91 Iudicem, ꝑ nili pars sententiam petat, Aduersarium citet, & faciat alias debitas diligentias, *Franc. in c. ex ratione extr. de appel. Cass. decis. 6. cod. in fine vestr. lib. 7. c. de temp. & fatal. appell. fol. 233.*

Ideo videbit adhuc preter ea, quz diximus in c. de mand.

Quod si plures agunt, & vnus solus in-

92 stat, non debet pro eo solo ꝑ Procurator citari, nisi pro eo solo causa sit instructa *Put. decis. 14. de re iud.*

Sententia quoque lata pro excommuni-cato, quamvis defendatur per Procu-ratorem, ꝑ si est adjudicatoria, est nulla, *Rot. decis. 7. de re iud. in nou. Hac ratione*

94 inoleuit stilus, ꝑ vt petens sententiam à Iudicibus Ecclesiasticis faciat se absoluerè à censuris, *Vestr. lib. 7. c. 1. fol. 192.* Nec pro defunctis potest peti, vt mox infra dicemus.

Debet peti contra ꝑ habilem ad con-demnandum, & in hoc videnda sunt quz diximus in c. de in r. s. Et addendum quod

- 96 quod sententia \dagger lata, & quilibet alius actus factus, tam pro mortuo, quam contra mortuum, sunt nulli, *l. de qua re, §. fin. ff. de iud. l. 2. §. quia §. n. fin. appell. rescind. in sum. §. fin. ff. de re iud. l. as. in l. eius qui in pro. nunc. §. §. i. et. petat. Capic. de c. 1.*
- 97 Precipue in criminalibus, quia crimen, & pena per mortem extinguuntur, *Cagnol. in l. pupillam §. in heredem num. 4. ff. de reg. iur. & l. de funto ff. de publ. iudi.*
Et si Reus est cōfessus, conuictus, vel cō-
98 demnatus, moriturus; ante executionem sententiz, se occidendo, non tamen debet iudex scire in eius Cadaver, sententiam exequendo *Curt. iun. in l. Imperium num. 35. ff. de iurisd. om. iud. ¶ Licet de consuetudine multoties contrarium seruetur, Clar. q. 5. i. vers. sed hic incidenter.*
- 99 Sunt tamen aliqua delicta, in quibus propter eorum immanitatem, etiam post mortem procedi potest contra delin-
100 quentem: ut in crimine haresis, \dagger lese, maiestatis, peculatus, repetundarum, &
101 homicidij \dagger sui ipsius, ob conscientiam patratz sceleris, *Clar. ibid. vers. sunt tamen.*
De stilo Curiz in beneficialibus mortuo
102 Colligante, \dagger potest absolutoria, & ad- indicatoria ferri pro superlitis, citatis interesse putantibus per contradicias, *Cass. decis. 1. de sent. & re iud. Videndus est etiam*
103 *Ias. in d. l. eius qui, num. 106. ¶ Vbi refert casus, in quibus potest contra mortuum procedi.*
Absens etiam de iure criminaliter con-
104 demnari non potest, \dagger quando imponitur pena corporis afflictiva, *l. absentem ff. de pen. & l. absentem, vbi Bald. Salic. & alij C. de accus.*
- 105 De consuetudine \dagger tamen, etiam ad mortem fit condemnatio, seruata forma statutorum locorum, quz faciunt absentem haberi pro confesso, & conuicto,
106 *Clar. late post alios qu. 44. in princ. ¶ Quomodo autem defendatur absens, dicit Guar. de sens. l. 1. c. 1. per tot.*
Et nota, quod quando proceditur contra absentem, qui auditur per Procuratorem, \dagger debet sententia condemnatoria ferri contra Dominum absentem, & contra Procuratorem, ac vterque condemnari, *Clar. q. 32. in fin.*
- 107 Sententia etiam lata contra excommunicatum vigore rescripti Principis im-
108 trati, \dagger si aduersarius sciuit, & nō opposuit est nulla, *Gemin. in c. 1. de rescript. in 6.*
- 109 Similiter contra falsum Procuratorem, nisi Dominus appellet, quia cum videatur eam approbare, reuocauit, *l. 3. §. falsus ff. rem ratam haberi, l. licet ff. de iud. gloss. fin. in c. 1. extra de re iudic.*
- 110 Lata pariter per Episcopum contra clericos, absque consilio Capituli, est nulla, *c. Episcopus 15. q. 7. Nisi ex consuetudine*
- 111 precepta, solus \dagger potuerit procedere canon est, in nra gloss. fin. de consuetud. in 6.
- 112 In pari etiam causa, & paribus rationibus, pro \dagger Cardinalibus in dubio iudicandum est *Gomes. in compend. signatur. fol. 160.*
- 113 Ideo bonum est esse Cardialem, vt inquit *Stafil. c. 14. num. 4. vers. & ideo in fin.*
Si etiam procedatur via censurarum, non solet contra Cardinales, & Episcopos \dagger ferri sententia excommunicati-
114 nis, sed solum interdicti, *c. sane 2. ex de off. deleg. c. veritatis ex de dol. & contum.*
- 115 Idem est dicendum \dagger de vniuersitate, *c. Romana §. fin. de sent. excom. in 6.*
Nisi feratur vigore obligationis, cui om-
116 nes vt singuli conseruerunt, \dagger quia tunc omnes possunt excommunicari, *Hofstenc. in sum. in tit. de dol. & cont.*
- 117 Pro debito etiam pecuniario cuiusuis quantitates, \dagger Prouincia, Ciuitas; vel Castrum interdicti non potest, vt in extra-
118 uag. Bonif. VIII. Prouide attendentes super hoc edicta, *§. in extrauag. Clem. VII. in Bull. diuers. Quz tamen in bull. nou. non sacre regitratz a D. Cherubino illarū Compilatore.*
- 119 Similiter pupilli non capaces doli, furiosi, & similes excommunicari non possunt, inopes vero obliuati pro certo non
120 parituri, impediti \dagger an. & quando possint excommunicari, est viden. *Galles. in tract. de oblig. Cam. q. 19. fol. 220.*
- 121 Hodie tamen ex \dagger decretis Conc. Trid. in causis criminalibus, & ciuilibus, quomodo ad executionem via censurarum, procedi possit, dicam infra in cap. de re iud.
- 122 Si in eadem causa sint plures Iudices, an \dagger omnes conuenerint, precipue arbitri,
123 quia de iure ciuili vno absente alij \dagger pronunciare non possunt, *l. si inus, ff. de arbit. Licet de iure canonico sufficere vocare absentem c. fin. de arbit. in 6. De hac materia quando sunt plures Iudices simul, an vnus \dagger solus procedere possit, an vero requiratur, quod omnes simul prouocent*
- 124 \dagger quando sententia maioris partis teneat, feranturque diuersz, aut contrarij sententiz, quz teneant, siue sint Ordinarij, vt Episcopus, & Inquisitor; qui concurrunt in causa haresis; siue delegati, vel iudex etiam adiunctus, videndus est *Gem. in d. c. fin. gloss. & DD. in c. cum plures de off. deleg. in 6. an c. fin. ex de re iud. in c. per hoc de hares. in 6. Videndus est etiam omnino Felin. in c. duobus, & de sent. & re iud. Vant. d. c. de null. iurisd. num. 176. & 185. vbi quod quaa-*

- 117 quando plures Iudices ꝛ ordinarij in pronuntiando discordant, sicut voto maioris partis: si verò paria sunt vota, præualeat ꝛ causa favorabilis, vt pro Ecclēsia, 118 matrimonio, & similibus: ꝛ in alijs autem præualeat pars Rei. At de Arbitris, ꝛ Iudicibus delegatis, viden. ibid. cap. de null. d. fe. l. i. i. i. d. ord.
- 131 Si vero omnes conueniant, ꝛ quomodo concipienda sit sententia, vide in cap. cum ab uno de re iud. in 6.
- Et si causa pendeat in Rota, quamuis non indigeat propositione, vt si sit parui momenti, & eius decisio elari iuris videatur, nõ potest tamen ferri sententia, & interlocutoria, dummodo habeat vim diffinitiuam, absq; voto aliorum DD. Coaudientium, nisi ꝛ partes expressè in actis consentiant, quod sine voto expediat. In alijs etiam decretis præiudicialibus, altera partium petente, ꝛ debet causa in Rota proponi, vt in resor. Rot. edita per Pium IV.
- 135 Regulariter autem, ꝛ quando teneatur Iudex sequi, vel requirere in iudicando consilium sapientis, videndus est Vant. in d. c. n. 146. & seq. Et an causa sit ad Cur. deuoluta in profanis, ꝛ quia debet super deuolutione expressè pronunciari, alias processus ꝛ c. licet nullus, nisi esset in commissione clausula, quæ ferè semper solet apponi, videlicet, statum &c. quodque causa non sit ad Curiam legitime deuoluta, &c.
- 139 In beneficalibus verò ꝛ non requiritur pronuntiatio super deuolutione, v. str. lib. 3. e. de quar. & vltim. deuolut. fol. 62.
- 140 Multoties Iudices ꝛ nolunt, vel non possunt pronunciare, nisi facta relatione causæ Principi, vel habito consilio sapientis: ideo ꝛ quomodo sit faciendæ hæc relatio, vel consultatio, ꝛ quando partes possint ab ea appellare, an & quando Iudex possit ꝛ non obstante relatione, vel consultatione, & responsione non expectata, diffinitiuè pronunciare, vel relationem, aut consultationem ꝛ reuocare, videndus est latè Franc. in e. intimasti, per tot. ex. de appellat. Prædictæ autem nullitates colliguntur ex actis, & processu.
- 148 Sententia sine scriptura an possit stare in actis vilius, & vilius personarum.
- 149 Sententia sine scriptis potest stare in interlocutorijs.
- 150 Sententia interlocutoria sufficit quod scribatur penes acta.
- 151 Præceptum factum in confessum habens vim diffinitiuam, an debeat fieri in scriptis.
- 152 Sententia sufficit sine scriptis, si partes consentiant quod ore tenus feratur.
- 153 Sententia in dubio quando præsumatur in scriptis lata.
- 154 Sententia in dubio quando sine scriptis præsumatur lata.
- 155 Sententia in scriptis, si amissa sit, potest probari per testes.
- 156 Sententia amissa sic per testes probata, non habet paratam executionem.
- 157 Sententia diffinitiuam postquam fuit scripta, debet per Iudicem reiterari pro Tribunali sedendo.
- 158 Sententia quandoque possit de nocte ferri, remissiuè.
- 159 Iudex, an, & qui possit sententiam per alium recitare.
- 160 Iudices hodie solent omnes per Notarios sententias recitare.
- 161 Iudices hodie solent pronunciare in eorum domibus, quas eligunt pro Tribunali.
- 162 Sententia debet recitari ea die, qua fuit parata.
- 163 Iudices antiquitus habebant terminos pro seruato ad libitum.
- 164 Terminus pro seruato in Rota ante ultimam audientiam datur infra quindecim.
- 165 Terminus pro seruato in Rota in ultima audientia datur infra mensem.
- 166 Terminus pro seruato in Rota per non Affluarium seruatus, debet referri, & eni, & quomodo.
- 167 Iudex an, & quomodo debeat restituere Affluario cedulam citationis ad sententiam penes se retentam.
- 168 Iudices in Curia debent infra decem cedulas subscribere, & terminos declarare.
- 169 Iudices non possunt citationes, in quorum terminis pronuntiat penes se retinere.
- 170 Notarij A.C. quando relationem facere teneantur termini seruati.
- 171 Citatio ad videndum subscribi à iudice subrogato, non requiritur, quando qui pronuntiauit, abest.
- 172 Citatio ad dicendum contra commissionem, tollit citationem ad videndum subscribi cedulam à subrogato.
- 173 Sententia à iudice subrogato subscripta, qualis esse debeat.
- 174 Sententia à Iudice subrogato subscripta, dubia, & incerta, est nulla.
- 175 Sententia non debet ferri sub conditione, sed de

De Sententia diffinitiuam.

Artic. IV.

- 145 Sententia diffinitiuam est in scriptis ferenda.
- 146 Sententia an, & quando possit stare sine solemnitate scripturæ.
- 147 Sententia excommunicationis an, & qua possit stare sine scriptis.

de praesenti determinare debet.

- 176 Sententia in multis casibus potest ferri sub conditione.
- 177 Rei quotidie in penam pecuniariam puniuntur criminaliter.
- 178 Pena pecuniaria convertitur in corporis afflictionem ob non solutionem.
- 179 Decreta multa in ciuilibus conditionaliter fiunt, & quomodo.
- 180 Decreta conditionalia licet videantur incerta quomodo sustineantur.
- 181 Sententia excommunicationis quotidie fertur sub conditione, vel in diem.
- 182 Sententia praedicta an adueniente die, vel conditione, retrotrahatur.
- 183 Iudex Ecclesiasticus an excommunicatum impunitentem, & non petentem possit absolvere ad tempus.
- 184 Declara tamen ex iusta causa, & causa quam dicatur iusta.
- 185 Sententia debet continere expressam condemnationem, vel absolutionem Rei.
- 186 Sententia declaratoria sufficit quod exprimat factum, licet non penam.
- 187 Declara, dummodo adsit certa pena a iure imposita.
- 188 Iudex debet iudicare de re, de qua cognouit.
- 189 Iudex debet determinare uniuersam controuersiam, ac totum id quod petitur.
- 190 Sententia super non petitis lata, est nulla.
- 191 Sententia continens plus, vel minus libello, quando possit sustineri.
- 192 Declara, quando contentia, vel virtualiter accessorie comprehendantur.

- 145 **Q**uoad sententiam verò notandum est, quod si diffinitiuam debet ferri in scriptis, l. 2. C. de sent. ex breu. recitand. c. fin. de sent. & re iud. in 6.
- 146 Nec potest solemnitas scripturae omitti, præterquam in aliquibus casibus, vt
- 147 puta primo si in sententia excommunicationis, gloss. in c. 1. in verb. causant ubi Gem.
- 148 n. 12. de sent. excom. in 6. Secundo in causis vilibus, & vilium personarum; gloss. in d. c. fin. in verb. Illustris, de quibus dicā infra.
- 149 si Tertio in sententijs interlocutorijs, gloss. in l. ne quis §. ubi decretum. ff. de off. praesid.
- 150 si Sufficit enim quod scribatur penes acta, gloss. in d. c. fin. in verb. diffinitiuam, his sign. decif. 1. de re iud. Rot. decif. 8. eodem in antiq. Præceptum autem quod sit in confessum ante
- 151 litis contestationem, cum habeat per vim diffinitiuam, an debeat fieri in scriptis, est videndus Gem. in d. c. fin. in fin. Quinto quando
- 152 partes si consentiant quod ocerens feratur, Bartol. in l. quoties C. de priuileg. schol. lib. 10. Afflicti. decif. 191. num. 7. V. ant. d. c. de null. process. num. 69. usque ad num. 76.

Quod si reperitur sententia, neque
Irraxis Camilli Capucij

constet an fuit lata in scriptis, si subscriptio sit concepta in prima persona, vt puta, Ita pronunciaui Ego N. vel Notarius dicat, lata, lecta &c. si præsumitur lata in scriptis: si vero subscriptio sit concepta in tertia persona, vt, ita pronunciauit N. tunc si præsumitur lata sine scriptis. Specul. in tit. de sent. §. iusta.

- 153 Est notandum etiam, quod si sententia in scriptis si amittatur, potest probari per testes, Rot. decif. 19. de sent. & re iud. in non.
- 156 Sed non habet executionem paratam, prout haberet si in scriptis reperiretur, V. ant. d. c. num. 77. cum duobus seq.

- Debet etiam sententia diffinitiuam postquam scripta fuit, si recitari per Iudicem sedendo pro Tribunali, alias esset nulla, Bart. in l. fin. per illum tex. C. de sent. ex breu. recit. c. consuluit, ubi Doff. & post
- 158 alios Felin. num. 18. declarat si quando sententia potest ferri de nocte ex. de off. deleg.

- Si Iudex sit Episcopus, vel Illustris, aut Inquisitor hereticæ prauitatis, si potest per alios sententiam recitare, d. c. fin. & cap. vt commissi, ubi Gem. not. de heret. V. ant. d. c. num. 69. num. 80. & nu. 84.

- 160 Hodie tamen omnes Iudices, solent sententias per Notarios recitare, gloss. & in d. c. fin. Neque sedent pro tribunali, sed vt plurimum tam in ciuilibus, quam in criminalibus si pronunciant in eorum domibus, quas eligunt pro tribunalibus.

- 161 Debenque recitari ea die, si pro qua tuæ pars citata; de silio tamen Curiae antiquitus solebant Iudices pronunciate prout in cedula, vel habere terminum,
- 163 proferuato, subseribebantque aliquando sub illo termino post multos, & multos menses, dando cedulas sententiarum.

- 164 Nunc autem in causis Rotalibus si termini proferuato, ante vltimam audientiam, dantur infra 15. dies, seruati verò in vltima audientia, infra mensem, alias termini eo ipso habentur pro circumductis; & si seruentur per Notarios non, acuaros ad referendum, si debent in vltimis audientijs infra triiduum alijs in eadem die referri Acuario, & necesse est quod decretum scribatur, & subseribatur manu Notarij referentis, sic iubente reformatione, s. m. Pauli V. si de Notarijs Tribunalis. V. b. §. si contingat, & si. de Auditorio Rotæ s. termini etiam.

- Similiter quando contingit, quod Iudex retineat penes se cedulam citationis ad sententiam, super qua seruatur terminus, si debet eam modo supradicto Acuario restituere, vt cauetur in reformatione Rot. facta per Pium IV. & Paulum V. loco citato.
- 168 Iudices ordinarij Curiae si debent cedu

las subscribere, & terminos declarare infra decē dies, alioquin habetur pro circumductis; nec possunt citationes in quarū terminis pronuntiatur penes se retinere, vt in d. reformatione Tribun. Paul. V. tit. comm. Indic. § Iudices.

170 Notarij A. C. quando seruant terminum ad referendum † debent eadem die relationem facere, vt in refor. ac off. Aud. Cam. facta per Pium IV. & Paulum V. doct. antea citatis.

Quando Iudex, qui pronunciauit prout in cedula, habet terminum pro seruato, & se absentat, subrogaturque alius, qui cedula, vel terminum subscribat, † non requiritur, quod citetur pars ad videndum subscribi, sed sufficit, † quod fuerit citata ad dicendum contra Commissionem Pnt. decis. 10. de iud. Vbi dat modum subscribendi, & eo casu † debet etiam esse clara, liquida, & certa, saltem ad relationem ad acta, quæ certa sunt, alias † essent † dubia, obscura, & incerta, nō valeret, Specul. in tit. de sen. § qualiter. Alex. cons. 109. vol. 5. & cons. 187. vol. 2. Vant. d. c. num. 101. vsq. ad num. 106. Vbi materiam late declarat.

Hinc inferitur quod sententia non debet ferri sub conditione, † sed debet de presenti determinari. In non quemadmodum ff. de iud. l. 1. §. fin. ff. de vsu.

176 In multis tamen casibus † potest ferri sententia sub conditione, vt per Card. in Clem. pastoralis in prin. num. 8. de re iud. Felin. late in e. quoad consultationē extr. codē Vant. d. c. num. 107. vsq. ad num. 118.

177 Solebant etiam aliquando in criminibus Rei condemnari in penam pecuniariam, & in cunctum non solutionis infra certum tempus in penam corporalem iuxta doctrinam Bald. in l. cum Iudex in fine C. de sent. Specul. in tit. de sent. §. species Clar. q. 43. vers. quædā nūquid. Quod tamen hodie non videtur seruari. Multa alia quoque decreta in ciuilibus sunt passim conditionaliter, in quibus semper ponitur clausula si, & in quantum, & aliz similes: & hæc decreta licet videantur incerta, sustinentur tamen, ea ratione, quia satis videntur certa, ex quo paulo post certificantur, vel habentur pro certis, per relationem ad ius quod certū est. Felin. in c. cum contingat extr. de off. deleg. Vant. d. c. num. 96.

Quotidie etiam Iudices Ecclesiastici 181 † ferunt sententiam excommunicationis sub conditione vel in diem, vt videmus in tribunali Aud. Cam. & tunc adueniente die, vel conditione, † retrahitur ad diem late sententia, ita quod operetur

suos effectus, ac si fuisset lata pure, videndus est Franc. in c. prateria num. 11. & seq. extr. de appell.

183 Potest etiam Iudex Ecclesiasticus † absolvere ad tempus, ex iusta causa, excommunicatum, etiam impenitentem, & non petentem absolutionem; eritque iusta causa, † vt puta, vt possit esse testis Franc. in c. ad hæc quoniam num. 8. extr. de appell.

185 Sententia debet quoque continere condemnationem, vel absolutionem Rei, per verba condemnatio, vel absoluo, aut illis equipollentia l. preses & Lexm. Index. C. de sent. l. 1. l. ait prator. §. 1. l. preses & l. in summ. ff. de re. iud. gloss. in l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbit. l. as. post alios in l. 1. ff. de re iud.

186 Sed declaratio nisi sententia esset declaratoria, quia sufficit declarare factum absque expressione penæ, † dummodo illi certa pena sit a iure imposita Alex. cons. 103. vol. 1. Felin. in c. Rodulfus & in c. prateria ex de spons. l. ant. d. c. num. 90. & seq.

188 Et omni casu † debet Iudex de re de qua cognouit, iudicare, l. de qua re ff. de iud. cum semper de caus. posses. & propriet.

189 Et terminare vniuersam controversiam ac totum id, quod petitur l. in hoc Iudicio ff. am. heres. l. etiam ff. de minor.

190 Quia sicut esset † nulla si ferretur super non petitis l. fin. vbi Bald. C. de fideicommiss. liber. c. licet generali, vbi Fel. declarat quando † sententia continens plus, vel minus libello, possit sustineri, ex. de Simon. nisi saltem virtualiter, & accessorie comprehendatur, vt docet Bald. in d. l. fin. Vant. d. c. num. 97.

De sententia super parte eorum, qua fuerunt petita.

Artic. V.

193 Sententia lata super parte solummodo eorum, qua petuntur, an sustineatur.

194 Amplia prædicta etiam in causa appellationis.

Iudex appellationis debet primam sententiam in totum confirmare, vel reuocare. ibid.

195 Limita quando fuit minus probatum quam petitum: & qui plus petit, in expensis condemnatur.

196 Sententia an possit ferri quoad petita.

197 Sententia potest super parte rei diuisibilis pronunciari.

198 Sententia tot sum, quot sunt capitula.

199 Sententia an possit respectu aliorum litigantium differri.

200 Petitio quando dicatur continere capitula diuisi-

uisibilia, separata, vel connexa

201 *Sententia non potest diuidi, si iudicium sit indiuiduum.*

202 *Causa reconuentionis cum causa conuentionis debet unica sententia terminari.*

203 *Sententia super reconuentione tenet, sine terminatione conuentionis, si non appelletur.*

204 *Arbitri possunt super parte negotij pronunciarve, nisi aliter fuerit expressum.*

205 *Sententia lata super parte petitorum quandoq sustineatur, remissiuè,*

193 **I**Ta etiam si feratur † solummodo super parte eorum, quæ petuntur d. l. in hoc iudicio, & d. Letiam; Proceditque hæc conclusio etiam in causa appellationis, † in qua Index debet primam sententiam in totum confirmare, vel reuocare, *Leos, ubi glos. & D.D.C. de appell.* Sed fallit hoc

195 *Primo, quando † fuit minus probatū,*
196 *quā petum, potest enim † ferri sententia quoad probata, licet qui plus petijt veniat in expensis condemnandus. Guido pap. decif. 27.*

Secundo si res deducta in iudicio est diuisibilis, † potest namque super parte pronuciari, quia quot sunt Capitula, tot sunt sententiæ: sicut quando contra plures insimul inceptum fuisset iudicium, † potest respectu vnius ferri sententia, & respectu aliorum differri, d. l. non idcirco in princip. ubi Bartol. & alij ff. de iud. d. l. etiam, ubi glos. Bart. & alij not. ff. de minor. Dec. conf. 296. Capic. decif. 8.

200 *Et de hoc quando petitio dicatur continere capitula diuisibilia, & separata, vel connexa, ad hoc vt possit super parte eorum valide pronuciari, remitto lectorem ad Felin. in c. cum Ioannes ex. de fide Instrumetorum.*

Si verò iudicium est indiuiduum, non potest † ferri sententia pro parte, nec contra vnum ex pluribus, sed debet omnia, & omnes comprehendere, d. l. in hoc iudicio, ubi glos. Bart. Cuman. & alij, Dec. conf. 432.

Eadem ratione, si Conuentus reconueniat Actorem, † debet causam reconuentionis vnica sententia cum causæ conuentionis (si ferri potest) terminare; alias datur appellatio: † si tamen non appellatur sententia tenet. l. quid tamen, ff. de arbit. l. 1. §. fin. ubi glos. & Angel. not. ff. quia sent. sine appell. rescind.

Tertio lim. in Arbitris, qui possunt semper super parte † pronuciare, nisi in compromisso expressum fuerit, quod simul omnia terminare debeant, d. l. quid tamen, & l. non distinguemus, §. cum plures eodem, Felin. post alios in c. cum inter Monaste. Praxis Camilli Capucij.

205 *rium. † Vbi ponit regulam cum quatuordecim fallentijs, in quibus sententia lata pro parte petitorum sustinetur, ex de sent. & re iud. Vant. d. c. num. 99. & seq.*

De his quæ debet, vel non, continere Sententia;

Artic. VI.

206 *Sententia in se continens peccatum, est ipso iure nulla.*

207 *Causa, quæ faciliè potest annullari, non est in sententia exprimenda.*

208 *Sententia est nulla, si causa in ea expressa est falsa, vel non iusta.*

209 *Decretum quomodocumque factum ex falsa causa, non sustinetur.*

210 *Restitutio in integrum est impetranda ante exceptionem falsi in sententia in rem iudicatam habita.*

211 *Sententia referens se ad alia expressè, vel enunciatiuè, quando sit nulla.*

212 *Causa quandoqam sit in sententia exprimenda, remissiuè.*

213 *Index appellationis quomodo debeat confirmare sententiam, in qua fuit expressa falsa causa.*

214 *Sententia excommunicationis an debeat continere causam expressam.*

215 *Sententia criminalis solet continere causam condemnationis.*

216 *Sententia absolutoria in criminalibus quomodo fieri solet.*

217 *Index debet cogere appellantem ad producendam primam sententiam.*

218 *Index non potest sententiam confirmare, nisi de illa constet, vel reuocare.*

219 *Index potest perpetuum silentium imponere appellanti, etsi illi non constet de prima sententia.*

220 *Auditores Rota quomodo disputare soleant de infirmatione, vel confirmatione sententia.*

221 *Commisso quod Index prefigat terminum appellato & c. quibus clausulus signetur.*

222 *Index potest definitiuè pronuciare, quando causa committitur arbitrio Iudicis.*

206 **S**ententia vterius † non debet continere in se peccatum, alias est ipso iure nulla, c. venerabilibus, §. penult. de sent. excom. in 6. glos. & Felin. in c. per tuas extr. eodem tit. † Neque debet in ea exprimi causa, quæ facile potest annullari, c. sciens, ubi Felin. extr. de sent. & re iud. glos. in c. 1. in ver. causam de sent. excom. in 6.

208 *Si enim causa expressa test falsa, seu continet quomodocūq; expressū, vel notoriū errorem facti, quāvis sit relatiua ad alia quæ non sunt, vel contrarium sonant*

est nulla, *Felin in l. inter ceteras, extra, de sent. & re iud. & in d. c. per tuas. Vant. d. c. num. 126.* Quod maxime procedit in decreto & quomodoque facio ex falsa causa, etiam quod in parte esset vera, cum vero subueniunt ff. de fideicom. libera. Bald. in d. l. fin. C. si ex fal. instr. l. si non forem & si autem ff. de condit. indebit. Vant. ibid. num. 132. *vers. limitatur.*

- Et si pretenditur sententiam fuisse lata ex falsa causa, si transiit in Iudicatum, antequam opponatur exceptio falsi, & debet impetrari restitutio in integrum, Vant. d. c. num. 134. Et ut tiro melius edocetur quando scilicet sententia referens se ad acta expressit, vel enunciatiue, sit nulla, videat *Felin in d. c. scilicet, ubi refert alios quos casus, in quibus debet exprimi causa, & in d. c. inter ceteras, Affluid. decis. 28. in prin. & decis. 47. latissime Vant. d. c. num. 128. usque ad num. 134.*

- Si etiam in ea exprimitur causa falsa, iniusta, vel iniqua, & tamen constet ex processu, quod condemnatus veniebat condemnandus, ex alio capite, & debet Iudex appellationis sententiam confirmare, ac in sua sententia exprimere causam iustam, & equam, l. fin. iuncta gloss. ff. quod cum eo, C. in d. c. inter ceteras, Affluid. decis. 12.

- Limitatur hzc conclusio de non ex primenda causa. Primo in sententia excommunicationis c. 1. de sent. excom. in 6. Secundo in sententijs criminalibus, in quibus solet exprimi, quod reus condemnatur de tali delicto, quia constat per testes, vel confessionem, cum illud commississe, & contra absoluitur, quia reus pertus & fuit, vt inquitur Criminales, non culpabilis, nec de iure punibilis, sed innocens *Alex. in l. propterandum §. illo num. 34. C. de Iud. Clar. q. 93. in 1. vers.*

- Et si sumus in causa appellationis, debet Iudex cogere appellante ad producendam primam sententiam, alias nisi de ea constet, & non potest illam confirmare, vel reuocare, licet possit imponere & perpetuum silentium appellanti, *Franc. in c. ex ratione extr. de appellat. Et ideo DD. Auditores Rotæ nunquam disputant de confirmatione, vel infirmatione sententiæ nisi transpositis actis integre, & nisi data copia sententiæ in sumario positionis, quæ datur pro disputatione prædicta.*

- Et si tunc petatur Commissio per appellantem, qui non possit producere sententiam, quod Iudex præfigat terminum appellato ad docendum de sententia, & processu, quo elapso procedat prout in prima, & signatur commissio cum clausula, arbitrio Iudicis, & qui potest tunc dis-

finitive pronunciare, *Vestr. lib. 8. c. de infantia fol. 156.*

De Sententia in gradu appellationis.

Artic. VII.

- 223 Index non potest causam appellationis cognoscere, nisi de appellatione constet.
- 224 Amplia etiam constare debere, quod legitime appellato fuerit interposita.
- 225 Processus valet etiam non docto de appellatione super prolatione competentie Iudicis, nec appellatur.
- 226 Causa semper de partium consensu denolui potest.
- 227 Declara dumodo appellatio non sit deserta.
- 228 Sententia prima, etsi appellatio sit deserta, an possit confirmari, vel infirmari.
- 229 Iudex appellationis an possit sine commissione super desertione pronunciare.
- 230 Iudex potest addere, vel minuire articulos omissos in fauorem appellati aquescentis prima sententiæ.
- 231 Sententia quos modis, & ex quibus causis possit dici nulla.
- 232 Iudex debet quantum potest nullitates enotare.
- 233 Iudex debet iniustitiam, & iniquitatem in sententia evitare.
- 234 Sententia continens expressum errorem iuris, vel iniquitatem, est nulla.
- 235 Amplia etsi expressa se non referat ad alia.
- 236 Iniustitia manifesta tollit omnem presumptionem, quam alias sententia habet.
- 237 Iniustitia manifesta impedit vt non possit sententia mandari executioni.
- 238 Sententia debet ferri secundum leges, ad evitandam iniustitiam.
- 239 Sententia lata contra inamicumque Iudicis, est ipso iure nulla.
- 240 Ius commune quodnam intelligatur extra terras Ecclesiæ.
- 241 Ius commune quodnam intelligatur in terris Ecclesiæ.
- 242 Ius canonicum in materia peccati ubique est attendendum.
- 243 Index Ecclesiasticus an possit compellere Iudicem Seculare ad observandum canones.
- 244 Sententia lata contra statutum, vel constitutionem localem, est nulla.
- 245 Declara dumodo finis in notorijs, vt Index ignorare non poterit.
- 246 Sententia lata contra consuetudinem, vel statum probatum est nulla.
- 247 Sententia criminales debent ferri secundum legum & statutorum dispositiones.
- 248 Sententia continens maiorem panam, quam dispone statutum, est nulla.

- 249 *Amplia nullam esse non solum in excessu, sed etiam in totum.*
- 250 *Limita si ad sit clausula, quod excessus reducatur ad debitam quantitatem.*
- 251 *Sententia sufficit quod sit declaratoria, quando reus in panam ipso iure incurrit.*
- 252 *Sententia declaratoria an & in quibus casibus non requiratur contra rem.*
- 253 *Sententia lata contra omnem opinionem, an sustineatur.*
- 254 *Iudex tenetur in sindicatu de sententia lata contra omnem opinionem.*
- 255 *Sententia lata contra rem iudicatam, an sustineatur.*
- 256 *Declara dumodo fuerit exceptum, & feratur in diversa instantia.*
- 257 *Limita tamen, prout remissive habetur ad Felinum.*
- 258 *Sententia ut sit nulla, debet esse contra casum legis clare, & patenter loquentis.*
- 259 *Sententia sustinetur potest quando lex contraria habet plures intellectus.*
- 260 *Sententia ut sit nulla propter expressum errorem, qualis error esse debeat.*
- 261 *Sententia quando sit nulla propter errorem per relationem ad acta.*
- 262 *Sententia sustinetur quando opiniones sunt diuersae, hinc inde tamen probabiles.*
- 263 *Declara quomodo tunc debeat iudicare iudex.*
- 264 *Iudex in pari opinione more iuriscorum iudicat differentiam per medium secundo.*
- 265 *Sententia non potest esse nulla, quando iudici est commissa decidenda secundum voluntatem.*
- 266 *Iudex, cui committitur causa ad suam voluntatem, an possit non seruare iura.*
- 267 *Iudex in criminalibus habens arbitrium imponendi panam, an, & quando corporalem, & mortis possit.*
- 268 *Iudex incompetens ratione maioris delicti an possit reum punire.*
- 269 *Sententia lata contra ius partis valet, & potest executioni demandari.*
- 270 *Limita tamen si esset lata contra personas privilegatas, & in specie quas.*
- 271 *Sententia lata non datis dilationibus, aut non factis probationibus, quando sit nulla.*
- 272 *Sententia quandoam lata contra ius partis dicitur.*
- 273 *Terminus ad probandum debet dari in civilibus, & criminalibus.*
- 274 *Terminus ad faciendum defensiones debet dari in civilibus, & criminalibus.*
- 275 *Reus defensionibus renunciare nequit.*
- 224 *eodem tit. in nou. & Et quod legitime interposita fuerit Egid. conclus. 684. Franc. in c. cum in Ecclesia extr. de appell.*
- 225 *Si tamen Iudex pronunciat se Iudicem competentem, neque appellatur, vel alias eius iurisdicchio quoquo modo prorogetur, & valer processus, etiam non docto de appellatione Franc. in d. 5. si vero, Egid. conclus. 84. & Quia de consensu partium, potest causa deuolui Rot. decis. 21. & decis. 51. de appellan. antiq. similiter ad instantiam appellati, Bald. in l. 2. c. ut lit. pend. Vestr. d. c. fol. 156. & seq. Dummodo appellatio*
- 227 *& non sit deserta: de quo an scilicet possit prima sententia confirmari, & vel inirmari, quando appellatio est deserta, videnda est Rot. decis. 14. de appell. in nou.*
- 229 *Iudex autem appellationis, an & possit super desertione appellationis absque specia li Commissione pronunciare, videndae sunt decis. Rot. contraria, 17. & 72. de appell. in antiq. & decis. 24. & 76. eodem tit. in nou. Felin. in c. ex parte nrm. 8. extr. de rescriptis.*
- 230 *Ad instantiam etiam appellati acquiescentis primae sententiae potest Iudex addere, vel minuere etiam articulos omisso in fauorem ipsius, Rot. dec. 23. de re iud. in nou. Reliquas nullitates sententiae, &*
- 231 *quod modis, ac ex quibus causis possit dici nulla, videndae sunt penes Spec. in tit. de sent. 5. infra per totum, & in tit. de appellat. 5. 2. vers. 18. DD. in l. 1. s. ylatam C. de sent. & Vestr. d. cap. de proc. per totum.*
- 232 *Sicut igitur debet Iudex, ut dixi, quantum fieri potest, vitare nullitates, ut sententia sit recte lata, ita, imo multo magis*
- 233 *& debet vitare iniustitiam, & iniquitatem ut sit recte lata. Sententia enim continens expressum errorem iuris, vel notoriam iniquitatem ex eisdem actis, ultra iniustitiam & est etiam nulla, Abb. Felin. & alij in c. per tuas extr. de sent. excom. & Etiam quod expresse non referat se ad acta Franc. in c. dilecto num. 153. vsq. ad num. 167 extr. de appell.*
- 236 *Et manifesta iniustitia & tollit omnem presumptionem, quam alias sententia habet pro se, Felin. in loc. alleg. late V. ant. d. c. nrm. 126. ita ut non & possit mandari executioni, Afflict. decis. 28. & 39.*
- 238 *Et ideo ad euitandam iniustitiam, & debet ferri secundum leges, lata enim contra Ius & est nulla ipso iure, qualiscumque sit ille Iudex, etiam si arbitrer, vel Princeps, l. 2. quando pronoc. non est neces. c. cum inter. extr. de re iud. si expressum. ff. de appell.*
- 240 *Intelligiturque & Ius commune, videlicet extr. terras Ecclesiae Ius Civile, in ter.*

DEbet etiam Iudici constare de appellatione, quia non confisto de ea, non potest causam appellationis cognoscere, c. Romana 5. si vero, de appell. in 6. Rot. decis. 18. de appell. in antiq. decis. 2.

terris verò Ecclesiæ Ius Canonicum, in his in quibus discedat à Iure Ciuili, vt dixi supra, præterquam in materia peccati, in qua vbique Ius Canonicum attendi debet e. si duobus, & e. super 2. extr. de appell. *Gemin. in c. Abbate 5. præfatus de sent. & re iud. in 6. Felin. in c. Ecclesia S. Maria num. 41. extr. de consil.*

Quinimo potest iudex Ecclesiasticus compellere Iudicem secularem, & ad obseruandum Canones in materia peccati e. decernimus. de sent. ex com. in 6. e. licet de iur. eod. lib. Et vtroque not. *Gemin.*

Ampl. hanc conclusionem & primo in sententia lata contra constitutionem localem, vel statum, dummodo sint publica, & notoria, & ita vt probabiliter Iudex ea ignorare non possit, *Vant. d. num. 124.*

Secundo in sententia lata & contra consuetudinem, vel stilum probatum, notorium, *Guidopap. decif. 292.*

Tertio non solum in causis ciuilibus, & sed etiam in criminalibus, in quibus debet seruari dispositio legum, vel statutorum, in imponendis penis, e. de causis cum ibi nota. extr. de off. delegat.

Et si teus condemnetur in maiori pena, quam statutum disponat, & sententia est nulla, non solum, quoad summam, in qua fuit excessum, & sed in totum, nisi in illa apponatur clausula, quod si sententia condemnatoria sit excessiua, tunc habetur pro reducta ad debitam quantitatem, quia eo casu valet vigore illius clausule, *Bald. in Lecta in fin. C. quan. pronoc. non est neces. Alex. in l. Iudex postquam, num. 26. ff. de re iud. Clar. q. 43. vers. quando si Iudex, vsque in finem.*

Et in tantum est verum, seruandas esse leges, & statuta in imponendis penis, quod quando est imposita certa pena, quæ incurratur ipso iure, & non requiritur sententia condemnatoria, sed sufficit declaratoria incursus ipsius e. cum secundum de heret. in 6. vt videmus in delictis, gloss. in e. euidencia in ver. non indiget, extr. de accus. *Clar. q. 9. vers. præterea quero.* Immo in aliquibus casibus etiam non requiritur declaratoria, quos refert remissive *Felin. in c. præterea extr. de spons.*

Ampl. q. vt procedat etiam in sententia lata contra omnem opinionem Doctorum, licet enim fortassis non sit ipso iure nulla, & tenetur tamen Iudex in Sindicatu, *Imol. Alex. & alij in l. qui Roma, 5. duo fratres ff. de verb. oblig. Ias. post alios in l. cum prolatis ff. de re iud. Felin. in c. 1. extr. de consil. Vant. d. e. num. 120.*

Ampliat. 5. in sententia & lata, con-

tra sententiam, quæ transit in iudicatum, quando exceptio rei iudicatæ fuit opposita, etiam si feratur in diuersa Instantia l. 1. C. quando pronoc. non est necess. Quæ tamen conclusio patitur multas difficultates, & ideo in hac materia videndus est latissime *Felin. Qui dat sexdecim limitationes, per quas ferri potest sententia contraria, vt in c. inter monasterium extr. de sent. & re iudic. Vant. in d. e. num. 125.*

Limitatur prædicta principalis conclusio, primo, vt procedat in sententia & lata contra casum legis, quæ clare, & patenter loquatur: alias si haberet plures intellectus, excusaretur Iudex, & sustineretur sententia lata contra eum, *Bartol. Imol. Alex. & alij in d. l. cum prolatis. Vant. d. num. 118.*

Lim. 2. quando error iuris est expressus verbis clavis in sententia, neque potest defendi pretexto alienæ consuetudinis, & irrationabilitatis, *Felin. in l. 1. ff. de re iud. Vant. d. e. num. 122. vbi late declarat, quando sententia dicatur nulla, & ex eo, quod contineat errorem, per relationem ad acta: de quo etiam videndus est *Felin. in d. c. inter ceteras.**

Limitatur 3. si in aliquo articulo essent opinioniones diuersæ, omnes tamen hinc inde probabiles, quia tunc potest & debet Index more Rusticorum & differentiam per medium secare iuxta l. Nescinus de negot. gest. l. antiqui, vbi Angel. ff. si pars hered. pet. *Bart. in l. si duo col. fin. ff. vti possit. Anchav. cons. 210. Boer. decif. 42. num. 39.*

Lim. 4. in Iudice, & cui vel causa fuisset commissæ decidenda, secundum eius voluntatem, quia tunc potest & non seruare iura, de quo tamen videndus est latissime *Felin. in c. canonum statuta num. 15. extr. de consil. vel si non reperitur imposita certa pena illi casui, quia forsan est arbitraria Iudicis e. de causis cum ibi notatis, ex. de off. deleg.*

Quando vero in criminalibus datur facultas Iudici imponendi penam eius arbitrio, & quam penam, an, & quando corporalem, vel mortis arbitrari possit, videndus est latissime *Felin. in c. ex parte num. 21. extr. de consil. in c. inquisitionis extr. de accusat.*

Quinto declarata prædictam conclusionem, quod quamuis sit imposita certa pena delinquenti, ratione delicti in territorio Iudicis commissi, si tamen Reus commisit alia delicta, propter quæ Iudex ob incompetentiam ratione loci, vel aliam ob causam, non potest ipsum punire

268 alre, † potest tamen ratione aliorum, delictorum procedere, & potest penam, aggravare *Clar. in 5. furtum vers. sed pone, & q. 39. in fin.*

Sexto in sententia lata contra Ius partitis †, quia valet, potestque mandari executioni, si non appellatur, *Capic. decis. 1. dumodo † non feratur cōtra personas priuilegiatas, vt minorem, Fiscum, Ecclesiam, vel abscatent. DD. in l. diuus ff. de re Iud. l. si Prator, 5. Marcellus, ubi Barr. & alij ff. de Iud. cum alijs relatis per Vant. d. c. num. 132.*

Est videndum etiam in proposito, quando sententia lata, non datis dilationibus, aut nullis factis probationibus, † sit nulla, apud Franc. in c. dilecto n. 153. vsque ad num. 167. ex. de appell.

272 Diciturque lata † contra Ius partis, quando fertur nullis existentibus probationibus, vel illis nulliter factis, *Assuet. d. decis. 28. & decis. 47.*

273 Aduertendum est tamen, quod debet dari † terminus ad probandum in ciuilibus, & in criminalibus ad † faciendas defensiones, neque potest Reus illis † renunciare, vt dixi supra.

An, & quando fieri debeat condemnatio expensarum.

Art. VIII.

276 Victus, victori in expensis condemnari debet in quacunque sententia.

277 Amplia, etsi expensae petita non fuerint.

278 Amplia etiam procedere tam in ciuilibus, quā in criminalibus.

279 Procurator fisci debet de iure condemnari, etiā ipse in expensis.

280 Procurator fisci hodie succedit loco querelantis.

281 Limita tamen, praedicta de consuetudine non procedere.

282 Procurator fisci persequens aliquem dolose, & calumniose, in expensis debet condemnari.

283 Aduerte, hoc quoque nunc in consuetudinem abuisse.

284 Index lata diffinitiuā non potest se ulterius in causā intromittere.

285 Index lata diffinitiuā an, & quando possit in expensis condemnare.

286 Index seruans condemnationē expensarum in sententia poterit illam, quando nunc facere.

287 Aduerte tamen dubitari an possit expensarum condemnatio referuari.

288 Expensarum condemnatio, vel solum taxatio, an referuari possit in diffinitiuā.

289 Expensarum taxatio solum referuatur in diffinitiuā iuxta communem praxim.

290 Expensarum condemnatio lata interlocutoria potest suppleri vsque ad diffinitiuā.

291 Index an faciat liem suam non condemnando victum in expensis, si in libello petantur.

292 Appellatio ab omissione condemnationis expensarum potest interponi.

293 Expensarum condemnatio potest fieri etiam in tertia instantia.

294 Index an possit condemnare victum in expensis factis in prioribus instantijs.

295 Expensarum condemnatio, quando censetur facta pro omnibus instantijs.

296 Amplia tam si a diffinitiuā, quam ab interlocutoria fuerit appellatum.

297 Expensarum condemnatio procedit in illo, qui temere litigauit.

298 Litigans ex iusta causa an possit in expensis condemnari.

299 Expensarum condemnatio de filo curiae fertur contra omnes victos fertur.

300 Expensarum condemnatio an procedat in contumace.

301 Contumax etsi iustam causam habeat pro se in lite, an in expensis debeat condemnari.

302 Expensae debentur tantum iudiciales, non autem extraiudiciales.

303 Declara tamen, de iure omnes deberi.

304 Expensarum condemnatio, quando possit, & debeat fieri, & suppleri in qualibet instantia.

305 Frustrum condemnatio, quando extendatur ad perceptos, & percipiendos, & illos, qui percipere potuerunt.

306 Et quid si a die litis contestata, vel possessionis adeptae.

Et quid dicendum in bonae, vel male fidei possessoribus. ibid.

276 Pro quocunque ergo feratur sententia, † debet victus victori in expensis condemnari, etiam si petita † non fuerint, l. properandum C. de Iud. l. calumniam C. de pen. Innoc. & alij in cap. fin. ex. de dol. & contum. in cap. saepe ex. de appell. Rot. dec. 47. de appell. in non.

278 Quae concul. explicatur † primò, vt procedat non solum in ciuilibus, sed etiam in criminalibus, debetque de iure † Procurator fisci, qui hodie regulariter succedit loco † querelantis, & accusatoris, condemnari in expensis, l. prima C. de sumpt. recap. lib. 10. & l. prima C. de decur. cod. lib.

280 licet † de consuetudine non seruetur, Guidopap. decis. 269.

282 Si tamē dolose, & calumniose aliquem persequeretur, † deberet ipse quoque in expensis condemnari, vt priuatus, & ita pluries seruatum fuisse testatur. Clar.

283 q. 10. vers. sed nunquid, † quod tamen abiit hodie in consuetudinem.

Ampl. 2. quod licet Index lata sententia

284 tja diffinitiva † non possit ulterius se in-
causa intromittere, l. *Iudex postquam ff. de*
285 *re iud. Potest † tamen in expensis condem-*
nare, dummodo eadem die id fiat, l. *Paulus de re iud. ca. cum appellaciones, in cta glos.*
in verb. eod. de appell. in 6. l. terminato C. de
fruct. & lit. expens.

Quinimò referuando sibi in sententia,
286 condemnationem expensarum, † poterit
deinde quodcumque in expensis con-
demnare, *Bart. & alij in d. l. terminato Abb.*
& Franc. in d. c. sape. Vestr. lib. 8. Capie. dec. 2.
& 3. Instan. fol. 256. sed quia multi contra-
287 *riam opinionem tenuerunt, scilicet quod*
condemnatio expensarum non possit re-
288 *seruari in sententia diffinitiva, † sed solum*
taxatio, vt per *Felin. in c. significauerunt*,
ext. de except. ideo tutius est sequi commu-
289 *nem praxim, † referuando solum taxatio-*
nem, iuxta doctrinam *Bart. in d. l. termi-*
nato.

290 Lata verò sententia interlocutoria † po-
test Iudex semper, vsque ad diffinitiuam,
condemnationem expensarum supplere,
Innoc. in d. cap. sape. Vestr. d. fol. 256.

Tertio, quod si expensæ in libello peri-
291 *te fuerunt, † Iudex facit litem suam, non*
condemnando victum, *Glos. in l. omnem ho-*
norem C. quando pronoc. non est neces. glos. &
DD. in c. fin. ext. de rescript. Franc. in d. c.
sape, & Vestr. d. fol. 256.

292 Quarto videtur appellandū ab omisso-
ne condemnationis expensarum, *Guido-*
pap. decis. 436. q. 55. & late Felin. in d. cap.
significauerunt.

Quinto est aduertendum, quod huius-
293 modi condemnatio expensarum † potest
fieri etiam in tertia instantia, & condem-
294 nari victus, etiam † in expensis factis in
prioribus instantijs; imò si simpliciter cō-
demnetur in 3. instantia, neque adsint il-
295 la verba, coram nobis factis, † censetur in
expensis omnium instantiarum condem-
natus, *Felin. in d. cap. significauerunt, Put.*
dec. 1. de expensis.

299 Er hoc siue † appellatum fuerit ad diffi-
nitiva, siue ab interlocutoria, *Afflic. de-*
cis. 42.

297 Hac conclusio modo limitatur †. Pri-
mo, vt procedat in illo, qui temere liti-

298 *gavit, l. eum quem temere ff. de iud. l. pro-*
cedendum §. si autem C. de den. Non autem †
in illo, qui iustam causam litigandi ha-
bet, l. *qui soluit ff. de leg. 2. glos. in c. fi-*
nem litibus, ext. de dol. & contum. exemplum
datur, quando quis obtinuit sententiam
fauorabilem, quæ reuocatur ex nouiter
deductis, *Rot. dec. 10. de dol. & cont. in nou.*
de quo etiam vide late Guido pap. decis. 426.
q. 38. Et quæ dicam tit. particulari.

Hoc tamen de stilo Curiz non seruatur.

299 Sed fere † omnes indistinctè condem-
nantur, *Vestr. d. fol. 256. col. 1. in fine.*

300 Similiter non procedit in contumace, †
vt in appellante, qui appellationem non
301 prosequitur, qui debet † condemnari in
expensis ratione contumacie, quamvis
habuerit iustam causam litigandi, *glos. in*
cap. finem litibus in ver. expensas, ext. de dol.
& contum. Franc. in d. cap. sape n. 49.

Limit. 2. in expensis solum iudiciali-
303 bus, † non autem in viaticis, & alijs factis
extra iudicium, & hoc de stilo Curiz,
Cass. dec. 13. de rescript. & Vestr. d. c. fol. 256.
303 licet de iure † deberet, etiam in alijs con-
demnari d. *l. eum quem temere.*

De hac autem materia condemnationis
304 expensarum, † quando possit, & de-
beat fieri in quauis instantia, & suppleri,
vide latissimè *Franc. qui illam tractat per*
dec. & oīlo quæstiones in d. cap. sape n. 42. cum
seq. & quæ dicam tit. de fruct. & lit. expens.

Quando autem pars veniat condem-
305 nanda in fructibus, † an teneatur ad per-
ceptos, vel percipiendos, aut qn̄i perci-
pi potuerunt, à die litis contestatæ, vel
306 possessionis adeptæ, † quid in bonz, vel
malz fidei possessoribus, vide remissuè
Cass. decis. 1. de caus. possess. & propri. &
quæ dicam d. capite.

Quæ sint Iudici fugiendo.

Artic. IX.

307 *Iudex debet cauere ne partes expensis frustra*
fatigantur.

308 *Iudex quoque suppleat vbi desunt Advocati.*

309 *Rens vincit, & debet absolui per non ius*
actoris.

310 *Iudex ex officio repellat alioquem, si cognoscit*
ex iuribus reum nihil debere.

311 *Iudex debet ad sententiam maturè, ac deli-*
beratè, properare.

312 *Iudex non condemnet precipiti persuasione,*
quem culpa non grauat.

313 *Iudex in iudicando aduertat, ne cogatur*
erubescendo varietate, quod iusserit, immu-
tare.

314 *Iudex in iudicando quid pra oculis habere de-*
beat.

315 *Sententia non debet ferri prece, odio, timore,*
vel fauore.

316 *Sententia, vt supra lata de rigore iuris tenet,*
sed Iudicem damnat.

317 *Restitutio competit aduersus sententiam, odio,*
prece, timore, vel fauore latam.

318 *Sententia lata ex corruptione pecunia, est ipso*
iure nulla.

- 319 *Sententia, ut supra lata ab arbitro non est nulla, sed competet restitutio.*
 320 *Sententia lata prætætu iuramenti falso, vel ex corruptione, aut subornatione Procuratoris, an nulla.*
 321 *Iudex in iudicando, aduertat ne aliquid propria vindicta, aut vitioni indulgeat.*
 322 *Iudex, quando puniatur propter passionem, aut munera accepta.*
 323 *Sportula iudicium quales esse debeant in causis Rotalibus.*
 324 *Sportula causarum extra Rotam, & coram iudicibus ordinarijs, quænam sint.*
 325 *Sportula, seu salariū iudici debetur in causa laboranti, etsi partes concordent.*

IN omnibus autem superscriptis, quæ ad sententiam ritè, & rectè ferendam
 307 pertinent, diligenter considerandis, † aduertat etiam Iudex ne partes expensis frustra fatigentur, suppleatq; ipse, vbi de-
 308 sunt † Procuratores, & Aduocati, quod sanè seruare vidi in nostra Curia propter excellentiam iudicantium; vt puta non-
 309 solum si Actor non probat, Reum absoluat, cum sufficiat vincere per non † Ius Actoris, etiam si de non Iure suo constet, c. i. ex. vt Ecclesiastica. Rot. dec. 7. de except. in antiqu. Stafil. c. 7. n. 5. fol. 291.

Sed etiam si ex facie literarum, vel Instru-
 310 menti constat aliquid non deberi; † Actorem ex officio, etiam Reo non excipiente repellat, Cassad. dec. 10. de rescriptis.
 311 Ad expeditionem ergo properet, † maturè tamen, & deliberatè, nè legitimas defensiones partium abripiat, † neq; præcipiti persuasione condemnent, quem culpa non grauat; nè deinde erubescenda
 312 varietate † immutare cogatur, quod iusserit, vt inquit *tex in l. fin. C. de mod. nullit. & habetur in c. Deus omnipotens 2. q. 6. in c. quaro 6. q. 1. cum alijs adductis per Parid. de Pnt. in tract. iudic. 5. An si Iudex.*

314 Postremo pronunciet, † habeatq; præ oculis verba *tex. semper menti tenenda*, in c. 1. de sent. & re iud. in 6. dictumq; illud Prophetæ: Vx vobis, qui iudicatis terram, quando iudicabimini; † non enim debet ferri sententia prece, timore, odio, vel fauore, quia quamuis de rigore Iuris teneatq; damnat tamen Iudicem, & com-
 316 petit restitutio parti aduersus eam, Card. in Clem. pastoralis de sent. & re iud. in fin.
 317 Lata verò propter dolum ex corruptione pecunie, siue corrumpatur Iudex,
 318 Procurator, aut Aduocatus, est † ipso Iure nulla, Card. in Clem. t. n. 5. & n. 27. de for. comp.

Licet in arbitris non sit nulla ipso Iure, sed solum competat † restitutio, vel ex Præxi Camilli Capucij.

ceptio, Card. in dicta Clem. pastoralis.

320 At si corrumpatur, vel subornetur † Procurator, aut feratur prætextu iuramenti falsi, quando sit nulla; videndus est Vant. c. de null. ex defect. process. n. 135. vsq; in fin. cap.

321 Aduertat etiam Iudex; nè in iudicando, † aliquid indulgeat vitioni, & vindictæ propriæ iniuriæ, vt per Card. in dicta Clem. pastoralis.

322 Quando Iudex † puniatur ob passionem, vel munera accepta; est videndus Boer. dec. 153.

323 Sportulæ † Iudicium quales esse debeant in causis Rotalibus; videndus est Refor. Rot. f. illa per Pann. IV. & Paulum V. tit. de sportul. & tit. de Auditor. Rot. in fin.

In pendentibus extra Rotam, & coram
 324 Iudicibus ordinarijs, † videndæ reformationes Tribunal. ordin. indicatas loco citato. Certum est autem, quod quando Iudex
 325 laborauit in causa, † debetur illi salarium, seu sportula, & propina, etiam quod partes concordent, Glos. & Gemm. in c. statutum 5. Assessorum de rescript. in 6. & latè Gratia. c. 561. n. 34. cum sequentibus, sicque fuit praticatum à plena Camera anno 1654. coram Illustriss. Pallaucino inter Hippolytum Daccium mercatorem, & Nicolaum Simoninum appaltatorem duorum pro centenario.

An Index lata sententia possit se ingerere.

Artic. X.

- 326 *Sententia diffinitiuā an de partium consensu possit renouari, corrigi, vel immutari.*
 327 *Iudex postquam functus est officio, suo non debet se amplius intrinicare.*
 328 *Limita tamen in Iudice ordinario, vel delegato ad causarum vniuersitatem.*
 329 *Iudex delegatus ad causarum vniuersitatem, aquiparatur ordinario.*
 330 *Iudex an, & qui possit sententiam suam renouare notoriè iniustam.*
 331 *Iudex an, & qui possit renouare sententiam, quæ non transit in iudicatum.*
 332 *Iudex potest sententiam renouare officio Iudicis nobili expeditam.*
 333 *Officium Iudicis nobile durat post sententiam.*
 334 *Iudex potest sententiam latam renouare per restitutionem in integrum.*
 335 *Iudex potest sententiam renouare latam prætextu priuilegiatæ probationis.*
 336 *Sententia ex inijs præsumptionibus lata potest apparente veritate renouari.*
 337 *Iudex delegatus an possit renouare sententiam nullam ex non seruata forma rescripti.*

- 338 *Index delegatus potest iterum pronunciare, quando non observauit rescriptum.*
- 339 *Sententia interlocutoria, & grauamen potest quandocumque à Iudice reuocari.*
- 340 *Amplia etiam inuitis partibus, & etsi ab ea appelletur.*
Limita tamen dummodò non fiat ad petitionem partis. ibid.
- 341 *Index post reuocationem interlocutoria potest providere in negotio principali.*
- 342 *Sententia quoad Iudicem nunquam transit in iudicatum.*
- 343 *Episcopus an, & quando possit interlocutoriam sui Vicarij reuocare.*
- 344 *Vicarius an, & quando possit interlocutoriam sui Episcopi reuocare.*
- 345 *Sententia interlocutoria, quando habet vim diffinitiuam, regulatur ut diffinitiuam.*
Index interlocutoriam vim diffinitiuam habentem an possit reuocare. ibid.
- 346 *Sententia interlocutoria non potest reuocari, quando expirat officium Iudicis.*
- 347 *Sententia non potest reuocari, quando bis suis appellatum, & bis confirmata.*
- 348 *Sententia lata de consensu partium an possit reuocari.*
- 349 *Sententia pradiſſa non potest reuocari, nisi aliqua subsistente causa.*
- 350 *Sententia non potest reuocari, si delegatus, vel arbiter detulit appellationi, & quare.*
- 351 *Limita in Iudice ordinario, sed quando.*
- 352 *Index delegatus potest re integra interlocutoriam reuocare.*
Aduerte tamen dubium esse, an fieri possit de consensu solius reuocantis. ibid.
- 353 *Sententia neque potest reuocari, si fuisset appellatum ad Papam, &c.*
- 354 *Sententia interlocutoria executioni demandata an possit reuocari.*
- 355 *Sententia non potest reuocari, quando Index interlocutus fuit supra declaratione ambigua.*
- 356 *Sententia lata super exceptionibus peremptorijs an possit reuocari.*
- 357 *Declarata tamen tunc posse reuocari per Iudicem appellationis.*
- 358 *Sententia lata super exceptionibus non respicientibus directè causam, an possit reuocari.*
- 359 *Aduerte, quod si tunc non appelletur, sententia transit in iudicatum quoad partes, & Iudicem.*
- 360 *Sententia diffinitiuam, vel interlocutoria quando possit per ordinarium, vel delegatum reuocari.*
- 361 *Sententia an, & quando possit in uno capite subsistere, & in alio esse nulla.*
- 362 *Index potest ex eisdem actis pronunciare, si nullitas prouenit ex sola sententia.*
- 363 *Acta si sint nulla, vel pars ipsorum, an debeant irritari, & rescindari.*

- 364 *Indices in Curia solent appellantes ab interlocutorius reponere.*
- 365 *Appellatio à petitione decreti an liceat.*
- 366 *Commissio causæ appellationis quomodo signetur, si adſit grauamen, & Index procedat in reponendo.*

Lata sententia diffinitiuam, si sit nulla, vel iniusta ex quocumque capite; inſurgatque nullitas, vel iniustitia; † non potest per Iudicem, qui eam tulit, etiam de consensu partium reuocari, corrigi, vel mutari: quia cum functus sit officio suo, non † debet amplius se in causa intromittere, l. *Index postquam ff. de re iud. Gloſ. in l. si diuerſa. C. de transſation.*

Limitatur hæc conclusio in Iudice † ordinario, & delegato ad vniuersitatem causarum, † qui æquipacatur ordinario, qui in aliquibus causis possunt sententiam suam reuocare. Primo, quando esset † notoriè iniusta, & hoc constaret ex confessione partis, vel probationibus factis parte non opponente. † Secundo, si sit talis, quod non tranſeat in iudicatum, † vt puta lata contra matrimonium. † Tertio, quando fertur super his, quæ officio Iudicis nobili expediuntur: Durat enim † post sententiam officium Iudicis nobile. † Quarto, quando † sit per restitutionem in integrum. Quinto, quando fertur † prætextu probationis priuilegiari, vt puta ex dictis testium deponentium de credulitate, vel ex iudicio peritorum; quia cum sit lata ex præſumptionibus Iuris, † potest semper apparente veritate in contrarium, reuocari, Franc. in c. cum cessante n. 7. ext. de appell. & in c. dilecto n. 84. ex cod.

Limitatur secundò principalis conclusio etiam in Delegato, † quando nullitas procedit ex non seruata forma rescripti † quia tunc potest iterum pronunciare, Franc. in d. c. dilecto n. 83. & 85.

Interlocutoria verò, seu grauamen † potest per Iudicem ordinarium, & delegatum, quandocumque etiam iſtuitis partibus, † etiam ab ea appelletur, dummodò non fiat ad petitionem partis, reuocari, † potestque Index post reuocationem procedere in negotio principali non obſtante appellatione, quia quoad Iudicem nunquam † tranſit in iudicatum, l. quod iuſſit, ff. de re iud. c. cum dilecto, ubi Gloſ. ext. de elect. d. c. cum cessante, ubi Franc. in prime. vsque ad num. 6. & num. 31.

Et in omnibus casibus in quibus Index potest suam interlocutoriam reuocare, † poterit etiam Episcopus reuocare interlocutorians Vicarij, licet implemet Vicarius † posset, quia censetur idem Tribunal,

nal, *Franc. in c. dilecti* n. 50. ext. de appell.

Limitatur primò, quando interlocutoria habet vim diffinitiuâ, ꝓ qua tunc in hoc regulatur vt diffinitiuâ. Secundò, in Delegato, quando per talem interlocutoriam ꝓ expirat officium Iudicis, vt puta, si pronunciat se Iudicem incompetentem, non procedendo ad vltiora, & similia, & ab ea appellatur. Tertiò, si bis fuisset ꝓ appellatum, & semper fuisset confirmata. Quartò, si sit lata de consensu partium; tunc enim ad petitionem vnius partis non ꝓ potest reuocari, nisi subsistente aliqua causâ. Quinto, quando Iudex Delegatus, vel Arbitr ꝓ detulit appellationi, quia abdicat à se omnem iurisdictionem, secus in ordinario: ꝓ si tamen partes de consensu non obstante delegatione vellent ad Iudicē, à quo redire, possent etiam Delegatus re integra interlocutoriam ꝓ reuocare: an verò de consensu solius reuocantis? dubium est. Sextò, quando fuit ꝓ appellatum ad Papam, & causâ appellationis commissâ. Septimò, si fuisset appellatum ad inferiorem, & lis contestata coram Iudice ad quem. Octauò, quando ꝓ interlocutoria esset mandata executioni: tunc enim non potest reuocari, nisi de consensu partium, vel prout aliqui voluerunt, saltem cum causâ cognitione. Nonò, quando ꝓ Iudex interlocutus fuit super declaratione verbi ambigui in sententia. Decimò, quando ꝓ fuit lata super exceptionibus perceptorij, vel alijs iudicium nullum reddentibus, quia tunc licet nō possent reuocari per eundem Iudicem, si non fuit appellatum, ꝓ poterit tamen reuocari per Iudicem appellationis à diffinitiuâ, si ab ea appelletur. Vndecimus, quando ꝓ fuit lata super exceptionibus, non respicientibus directē causam principalem, nec iudicium nullum reddentibus: tunc enim, si non appellatur, transit ꝓ in iudicatum, quo ad partes, & Iudicem, vt si pronuncietur super exceptionibus dilatorij, vel condemnatione expensarum; vt latè *Franc.* qui ad præmissâ multa allegat, & cumulat in d. c. cum cessante n. 8. vsque ad num. 31. Videndus est etiam ad præmissâ, quando diffinitiuâ, vel interlocutoria ꝓ possit per ordinarium, vel Delegatum reuocari, *Franc. in c. ex ratione* num. 82. ext. de appell. Rot. decif. 38. 142. & fin. de appell. in antiq. decif. 9. & 12. eodem tit. in nou. decif. 17. de re iud. in nou. videndus est etiam *Felin. in c. in literis* ext. de off. deleg. vbi limitat d. l. Iudex postquâ, pluribus modis, & in æqualiter, & quando ext. de accusat. *Vant. c. de null. iurisd. ordin.* n. 114.

Praxis Camilli Capucij.

Nota tamen vnum, quòd quando sententia continet plura capita diuisibilia, si nullitas oriatur ratione rei, vel formę ꝓ potest in vno capite esse nulla, in alijs verò subsistere, quia vt diximus, quot sunt capita, tot sunt sententię, *Ias. in l. fin. ff. de iurisd. om. Iud. Vant. cod. cap. n. 3.*

Et quando Iudex ordinarius reuocat sententiam suam, etiam diffinitiuâ, tanquam nullam, ac denuò procedit, si nullitas prouenit ex sola sententia, potest ex eisdē actis pronunciare; si verò acta sunt nulla, vel pars ipsorum, ꝓ debent illa nulla tantum irritari, & iterum instaurari, *Franc. in d. c. dilecto* n. 36. ext. de appell.

Solent etiam ꝓ Iudices in Curia appellantes ab interlocutorijs reponere, prout sæpius vidi in Curia Capitolina: & si aduersa appellat à repositione, & eam quoque reponere, & sic plures exere repositiones; si tamen verè existat grauamen, & Iudex procedat in ponendo, ꝓ datur Commissio causę appellationis, cum clausula, non obstante, quod Iudex animo forsan maps grauando, appellantem reposuerit. *deles. q. 36. n. 2. & 27. usq; ad num. 39. l. 201.*

De Sequestro.

Cap. IX.

Quo casu concedatur sequestrum in genere.

Artic. I.

- 1 Sequestrum est de iure regulariter prohibitum.
- 2 Declaratur tamen pluribus casibus concedi, remissuè.
- 3 Sequestrum specialiter datur pendente lite in beneficiabus.
- 4 Sequestrum in casu prædicto potest fieri ab Ordinario super possessione, & fructibus.
- 5 Ampliatur præcipue superueniente timore dilapidationis.
- 6 Sequestrum, si non apponatur ab Ordinario, potest apponi ab Auditoribus Rota.
- 7 Ampliatur etiam ab Auditoribus posse apponi non expellato Ordinario.
- 8 Sequestrum antiquitus sub plumbo solebat relaxari.
- 9 Sequestrum hodie quomodo relaxetur, & à quibus.

SEQUESTRUM regulariter de iure ꝓ prohibetur, toto tit. C. de prohib. sequestr. pos. & dicit Rot. in Brundusina bonorum 23. Ianuarij 1649. coram R. P. D. Meltio, post Labi-

1 *rint. credit. fol. 17.* Attamen conceditur in pluribus casibus, quos refert *Glos. c. tototit. ext. de sequest. poss. & Vbert. de mod. & var. citan. par. 3. form. 4. pag. 15. & Pen. decif. 304. & 313.*

3 Et inter alios dabitur casus, quando tunc erit in beneficialibus; lata enim prima sententia diffinitiva contra possessorem, Ordinarius loci, in quo litum est beneficium, tunc potest sequestrare possessionem, & fructus donec lis linatur, *Clem. vnic. ubi Glos. & Card. n. 55. de sequest. poss. & fruct. Pen. dec. 33.* precipue si aderit timor dilapidationis, *Rota in dicta Brundysina*, licet ibi loquatur in poenalis.

6 Quia verò, ut plurimum Ordinarij erant negligentes apponere dicta sequestra, tunc Innocentius VIII. dedit facultatem Auditoribus Rote, illa apponendi, ut annui supra sub *et. de Iudice, loquen. de S. Rota* etiam non tunc ex pte Ordinarij, in causis eorum ipso venientibus; & antiquitus huiusmodi sequestra tunc solebant relaxari sub plumbis, ita disponente Regula Cancellarij.

9 Hodie autem indistincte in Commissionibus derogatur, illi regulæ, tunc conceditur; quod Auditores sub parvo sigillo sequestra relaxent, *l'estr. lib. 1. c. de off. contrad. fol. 14.*

Quibus casibus concedatur in beneficialibus.

Artic. II.

10 *Sequestrum potest ferri tam in possessorio, quam in petitorio.*

11 *Sequestrum possunt relaxare Auditores ex officio, nisi pars non petat.*

12 *Sequestrum potest decerni etiam post sententiam, etiam per Iudicem appellacionis.*

13 *Sequestrum datur non solum ad satisfactionem principalis, sed etiam sub i.*

14 *Sequestrum decernitur contra possessorem, unica sententia lata in petitorio.*

15 *Sequestrum conceditur non obstantibus quibusvis obtentis in partibus, etiam in petitorio.*

16 *Appellans sententiam non censetur appellasse à sequestro nisi expresse.*

17 *Sequestri decretum an suspendatur, si dicatur de nullitate sententie.*

18 *Amplius etiam per expressam appellacionem, etiam a tertio interpositam.*

19 *Limitatur quando in appellacione exprimitur rationalis causa.*

20 *Sequestrum an duret & quousque renovata sententia, nisi vigore fuit decretum.*

21 *Index à quo, an, & quomodo possit post delationem procedere ad sequestrationem.*

22 *Cautio regulariter dicitur medicina sequestri.*
23 *Sequestrum an tollatur per cautionem.*
24 *Sequestrum decretum cum causa cognitione, vel lege permittente, non tollitur per cautionem.*

Huiusmodi conclusio de sequestrando, &c. Amplius primo, tunc siue ieratur in petitorio, siue in possessorio, *Clem. vnic.*

11 Secundo, ut Auditores tunc possint sequestrum relaxare ex officio, quamvis pars non petat, *Cassad. decif. 5. de sequest. poss. & fruct.*

Tertio, ut possit decerni non solum in dicta sententia, prout regulariter fieri solet, tunc sed etiam sequenti die post sententiam, etiam per Iudicem appellacionis, *Cassad. d. decif. 5. l'estr. lib. 7. c. de sequest. poss. fol. 202.*

13 Quarto, quod datur non solum ad favorem illius pro quo lata est sententia, tunc sed etiam subrogati, dummodo subrogatio fuerit canonizata, & intimata aduversario, *Cassad. decif. 1. de dilat.*

Quinto, etiam quamvis possessor obtinuit tres sententias, & rem iudicatam pro se in possessorio; tunc nihilominus si deinde feratur unica in petitorio contra ipsum, & debeat sequestratio, *Card. in d. Clem. vnic. Cassad. decif. 2. tit. cod. l'estr. d. fol. 202. & seq.*

15 Sexto, ut decernatur, tunc non obstantibus quibusvis sententijs favorabilibus obtentis in partibus, etiam in petitorio, *Card. Cassad. & l'estr. ubi sup.*

Septimo, quod quamvis appetatur à sententia, in qua decernitur sequestrum, etiam cum clausula, à quocumque alio gravamine, ac omnibus inde sequentis, tunc non censetur tamen appellatum à decreto sequestri, nisi exprimitur, *Cassad. d. decif. 5. & fin.*

17 Octavo, ut non suspendatur tunc decretum sequestri, quamvis dicatur de nullitate sententie, nisi proueniat ex defectu iurisdictionis, *Glos. fin. & Card. in d. Clem. t.*

18 Nec etiam per expressam appellacionem, interpolitam non solum ab eo, contra quem lata fuit sententia, sed nec etiam à tertio pro suo interesse, *Rota decif. 11. de sent. & re iud. in antiq. decif. 4. de sequest. poss. in non. t.* Nisi in appellacione exprimitur rationalis causa grauaminis, prout in alijs interlocutorijs, quæ non habent contra se ius commune, *Cassad. d. decif. fin.*

Nono, etiam quamvis reuocetur sententia, cuius vigore fuit decretum sequestri, illud tamen durat vsque ad finalem causæ expeditionem, *Glos. & DD. in dicta Clem.*

Clem. Milis in suo repert. in verb. sequestrum, Vestr. ubi supra d. fol. 202. & Pen. d. decif. 33.

Decimo, etiā quāvis Iudex à quo quādo deculit appellationi, nō possit amplius se in causa intromittere, † datur tamen Commisso, quod non obitante delatione procedat ad sequestrationem, *iuxta formam d. Clem.*

21 Undecimo, vt alias regulariter † licet cautio sit medicina sequestri, *l. si fideiussor. §. fin. ubi DD. ff. qui satisf. cog. l. fin. C. de ordin. cognit. Glos. & DD. in c. examinanda,*

22 ext. de Iudic. Nihilominus † sequestrum, vigore d. Clem. non tollitur per cautionem; quia quando decernitur cum causę cognitione, aut lege permitte, vt precipiente,

24 † nunquam tollitur per cautionem, neque procedit, *d. d. fideiussor. Milis in d. verb. sequestrum, fo. Andre. in addit. ad Specul. tit. de sequestr. possess. in princ. l. efr. d. fol. 202.*

Quibus in casibus impediatur.

Artic. III.

25 Declaratur in sententia diffinitiva lata cum citatione partis.

26 Declaratur non procedere cōtra habentem primam sententiam pro se in petitorio.

27 Etiam si aduersarius restituatur, & obtineat reuocari sententiam.

28 Sententia in petitorio in fauorem possessoris lata in Curia, impedit sequestrum.

29 Sequestrum contra triennalem possessorem an per cautionem tollatur.

30 Et quid in sententia priuationis lata ob non solutionem pensionis.

31 Et quid ad fauorem illius, qui obtinuit sententiam, aut tertij, vel subrogati.

32 Sequestrum solummodo potest decerni super fructibus beneficij litigiosi.

33 Ampliatur tamen etiam super alijs recsantis ponere fructus sub sequestro.

34 Commissio vt fructus beneficiorum non litigiosorum sequestrantur, an, & quando detur.

Limitatur autem hæc conclusio. Primo, vt procedat † in sententia diffinitiva, lata cum citatione partis, & ita loquitur d. Clem. vnic. ac omnes alij.

26 Secundo, vt non procedat † quando fertur contra eum, qui primam sententiam obtinuit pro se in petitorio in Cur. & eius vigore obtinuit possessionem, vt puta, quia transiit in iudicatum: quamvis deinde aduersarius restituatur, & obtineat reuocari dictam sententiam, † non tamen est locus sequestro. Quilibet enim sententia lata in petitorio in Curia in fauorem pos-

28 sessoris, † impedit decretum sequestri, in sententijs subsequentibus reuocatorijs illius. *Cass. decif. 1. de sequestr. possess.*

29 Tertio, quando fertur † contra triennalem possessorem, dummodo triennium sit completum, ante motam litem, & possessor non sit simoniacus, *Card. in d. Clem. Cassador. decif. 3. eodem, & decif. 1. de simon.*

30 Quarto, in sententia † priuationis, lata ob non solutionem pensionis, *Cassador. decif. 4. tit. eod. Vestr. d. c. fol. 202.*

31 Quinto, vt procedat ad fauorem illius, qui obtinuit sententiam, non autem tertij, vel subrogati, *Card. in d. Clem. vnic. n. 13.*

Sexto, vt decernatur sequestrum solummodo super fructibus beneficij litigiosi, † non aliorum per condemnatum obtentorum; nisi esset maxima contumacia † recusantis, ponere dictos fructus sub sequestro; tunc enim sicut contra excommunicatum non parentem iudicato, & per mul-

33 tum temporis infordescem in cēsuris, † ita etiam in hoc casu daretur Commissio, quod propter nimiam contumaciam, fructus aliorum beneficiorum sequestrarentur, *Stafil. c. 19. fol. 335 i. n. 14. vers. istud tamen.*

34 De deputatione sequestratarij, & eius facultate.

Artic. IV.

35 Sequestratarius debet per partes concordari decreto sequestro.

36 Sequestratarij quales esse debeant, & an possint reuocari.

37 Sequestratarius ex causa petitur Iudici remouendus, & alius subrogandus.

38 Possessor durante sequestro non potest se intromittere in beneficio.

39 Sequestratarius durante sequestro, omnia iura Ecclesie sequestrate exerceat.

40 Ordinarius an, & in quibus possit prouidere in Ecclesia sequestrata.

41 Sequestratarij quid debeant facere de fructibus sequestratis.

Decreto igitur sequestro † debent partes concordare de persona sequestratarij, solentque regulariter deputari † duo idonei fide, & facultate, & ordine, qui deinceps non remouentur, nisi propter impedimentum, & mortem, vel si ma esse gerant, aut ex aliqua probabili causa sint

37 suspecti alteri partium: † tunc enim petitur Iudici, vt illos remoueat, & alios subroget arbitrio suo, & signatur commissio arbitrio Iudicis. *formul. commiss. de cumulat. diuers. Ind. 7.*

- Et quia possessor, aut quilibet alius,
 38 non potest amplius se intrinicare in beneficio, etiam illi seruendo, vel in fructibus, aut iuribus spiritualibus ipsis, aliis enim dicitur excommunicatus. *d. Clem. vnic. s. 1. Aegy. conclus. 429.* † possunt sequestrarij durante sequestro, presentare, eligere, inuestire, & omnia alia iura Ecclesie sequestratz exercere, *D.D. in cap. examinata ext. de re iud. & in d. Clem. vnic. ubi Card. n. 9.*
 40 Poterit tamen † Ordinarius in cöcernentibus seruitium spirituale ipsius Ecclesie, & alijs non dispositis per Iudicem, providere, *Jo. Andre. in addit. ad Specul. in rubr. eod. tit.*
 41 Debetque sequestrarij † fructus vendere, & pecuniam restituere victori, non autem ex eo prædia, vel alia bona emere, *Glos. in d. Clem. verb. restituat. Vestr. d. c. fol. 202. & seq.*

In sequestro extra terminos Clement. de sequest. possessione quomodo procedatur.

Artic. V.

- 42 Sequestrum qualiter relaxetur post cessionem colligantis.
 43 Sequestrum propter suspicionem dilapidationis, vel periculum scandali, qualiter signetur.
 Sequestrum petittum a marito contra uxorem in Monasterio, qualiter signetur. *ibid.*
 44 Sequestrum in prædictis casibus semper concedi solet.
 45 Limitatur tamen si de possessione agatur.
 46 Sequestrum an priuet possessione.
 47 Sequestrum super fructibus, & sequestrum super possessione, in quo differant.
 48 Sequestrum apponitur in casu attentatorum in beneficiis.
 49 Sequestrum datur contra habentem fauorabilem sententiam in beneficiis, secus ex Clem.
 50 Sequestrum datur in casu, quo nullus litigantium possideat.
 51 Sequestrum in profanis conceditur contra debitorem, & debitorem debitoris.
 52 Sequestrum in profanis vel sit super re litigiosa, vel pecunis liberis.
 53 Sequestrum super re litigiosa lite durante non reuocatur.
 54 Sequestrum tollitur lite finita, & cuiam fiat restitutio.
 55 Sequestro reuocato, pecunia recte soluitur a debitore.
 56 Debitor durante sequestro non potest molestari a creditore.
 57 Solutio facta de mandato Iudicis, recte facta

dicitur.

- 58 Solutio recte facta alteri quam creditori, dicitur recte facta.
 59 Sequestrum de facto factum, de facto reuocari potest absque cautione.

ET quando post cessionem colligantis petitur relaxatio sequestri, † solet signari Commisso cum clausula, quatenus non adfint alij colligantes.

- Extra terminos verò *d. Clem.* quando petitur decerni sequestrum propter suspicionem dilapidationis, periculum scandali, aut quando maritus litigans cum uxore, petit eam sequestrari in aliquo Monasterio, signatur Commissio cum clausula arbitrio Iudicis, *formul. romm. de Cumul. diuers. Iud. 18. & 71.* & solet in tali casu tale † sequestrum concedi, *Rot. in Brundusina 23. Ianuarij 1649. coram R. P. D. Melio inter volantes.* Quod ibidem limitatur † si agitur de possessione, quia tali casu non debet sua possessione priuari, si appellauit.

An autem sequestrum priuet possessione, † negatiua dicitur venior, quando illud est necessarium, & fuit a Iudice relaxatum, & est procedendum cum distinctione, ad sequestro, super fructibus, & sequestro super possessione, *vt in Toletana Territorij 30. Martij 1648. coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali Orobono in folio.*

In casu etiam attentatorum in beneficiis † apponitur sequestrum, ne datur vicioſus ingressus, & ne attentans fruatur commodo possessionis vicioſæ: & hoc casu datur etiam contra habentem sententiam fauorabilem: secus † tamen esset dicendum, si illud peteretur vigore *d. Clem. vnic. Rot. in Melchitana Commende de Vacours. 13. Maij 1650. coram R. P. D. Celso in fol. & in Craconien. Prepositura 30. Ianuarij 1645. coram R. P. D. meo Veroſpio in volantis.* Vbi etiam habetur, quod datur † in casu, quo nullus litigantium possidet, ne fructus pendente lite dilapidentur.

In profanis quoque quotidie † conceduntur sequestra, vel contra debitorem debitoris, vel contra ipsum debitorem: & ideo aduertendum, quod aliquando sit sequestrum super re litigiosa, aliquando super pecunijs liberis, & non litigiosis, vt creditori sit consultum, *Est. in l. 1. n. 1. C. de prohib. sequestr. Casar de Grass. decis. 3. n. 4. de fideiuss.*

Quando sit super re litigiosa, lite durante, † non reuocatur *l. fin. s. quod si ei C. de ord. cogn. Gratia. c. 114. n. 30.*

Et restituitur lite finita, ei, qui obtinuit sententiam, *l. si oleum, ubi Bart. n. 1. ff. de dol. l. apien. verb. sequestrum, Glos. andreas. n. 3.*

Quan-

Quando fit super pecunia, & illud reuo-
catur, pecunia fequestrati, † debet à debi-
tore solui, quia fuit sublatum impedin-
tum, & tunc si soluit, rectè soluit, *Guido-
pap. decif. 340. in fine.*

Aliàs † non potest, nec cogi, nec mole-
stari à Creditore, *Guidopap. d. decif. 340. &
Bart. in l. mulier ff. de lege commiss. Paris. con-
sil. 107. num. 38. & consil. 109. lib. 3.*

Et rectè dicitur facta † solutio, si fuit fa-
cta de mandato Iudicis, *Verall. decif. 155.
num. 1. par. 3. sed debet solvere coactè, †
quia qui coactè soluit alteri, quàm credi-
tori, rectè soluit, Papien. verb. sequestrum,
Glos. audeat. num. 2. in fine.*

Sed si de facto esset factum, † de facto de-
beret reuocari etiam absq; cautione, *Bald.
consil. 195. n. 1. lib. 1. Rot. decif. 97. lib. 2. par. 3.
diuers. & decif. 29. lib. 3. d. par. 3. diuers. Pa-
pien. verbo sequestrum, Glos. audeat. num. 6.
Caroc. de sequestr. par. 3. q. 11. & vide Cef. de
Graf. decif. 3. num. 5. de fideiuss.*

De requisitis pro obtinendo sequestro.

Artic. VI.

Debitor citatur ad soluendum stante sequestro,
quod tacite reuocatur.

Sequestrans citatur ad videndum mandari con-
signari, quia sequestrum tacite reuocatur.

Sequestrum non datur nisi eum quatuor requisi-
tis.

Primum, quod creditor summarie doceat de
suo credito.

Secundum, quod appareat de dilapidatione.

Tertium, quod intervenierit citatio.

Quartum, quod præcesserit mandatum execu-
tionum relaxatum pro credito.

Quinto loco ab alijs fuit addita causæ cogno-
itio.

Nec non quod requiratur instrumentum crediti
in actis exhibitum.

Limita, prædicta à multis, & quibus, appugnari.

Sequestrum in alijs, & quibus requisitis debeat
concedi, remissum.

Sequestrum aut concedatur contra heredem.

I Deo debet citari debitor ad soluendū, †
& ille, ad cuius instantiam fuit factum
sequestrum, ad videndum mandari confi-
gnari; † ratio est, quia tacite reuocari po-
test, *lquod insir. vbi Glos. ff. de re iud.*

Neque datur † nisi concurrant quatuor
requisita. Primum, quod † creditor do-
ceat summarie de suo credito, *Guidopap.
decif. 246. Caroc. de sequestr. par. 2. q. 1. & est
videndus etiam Ias. in l. fideiussor. §. satisfad-*

*dum, quod † appareat de dilapidatione se-
cundum terminos l. Imperatores §. fin. ff. de
appell. & l. si cum dotem §. fin. autem ff. so-*

*luti. matrim. Tertius, quod † interuenerit ci-
tatio, *Guidop. d. decif. 246. & Cefal. consil. 339.
num. 8. lib. 3. & Ias. vbi supra §. fin. Quar-**

*tum, quod præcesserit † mandatum execu-
tionum relaxatum pro credito, vt vult consil. 71.
Paul. V. sub tit. de A. C. Alij etiam volue-*

*runt, † quod requiratur cognitio causæ,
vt Ias. in d. §. satisfadum nu. 9. & *Guidopap.**

*vbi supra, & vltierus, † quod requiratur
instrumentum crediti exhibitum in actis,
Ias. vbi supra, & Bart. in l. per hanc C. de
errogat. Milit. lib. 12. & in l. in litibus. C. de*

*agric. & consil. lib. 21. num. 25. sed † contradicit
Maseard. conclus. 1298. num. 1. & hanc opi-*

*nionem defendit Abb. in c. dilectus num. 28.
de sequestr. possess. quem magnificat Alex. au-*

l. si fideiussor. §. fin. num. 9. qui satisfad. eog.

Alia requisita † ponit etiam Caroc. vbi
supra, & Minsing. singul. obseru. sent. 2. ob-
seru. 11. Gaill. præf. obseru. lib. 2. obseru. 14.
num. 4. & *Guidopap. vbi supra, & est viden-*

*da Rot. in Romana participationis afflitas 27.
Iannarij 1611. coram bon. mem. Pirouano im-*

pres. decif. 326. par. 2. recent.

An autem † concedatur contra here-
dem, & contra illum detur affecratio, di-
scutitur in eadem decif. 326. par. 2. recent.

Quomodo concedatur, & præstetur coram A. C.

Artic. VII.

Sequestrum in Curia A. C. solet obtineri obten-
to mandato.

Citatio quam fiat executio sequestro contra
debitorem debitoris.

Via executiva an habeat locum contra seque-
stratarium debitorem debitoris.

Sequestratarius obligatus simpliciter non potest
executivè molestari à creditore creditoris.

Mandatum de consignando contra sequestrata-
rium executivè an, & quando detur.

Creditor an, & quando habeat contra debito-
rem sui debitoris viam executionum.

Sequestratarius via ordinaria est molestandus,
& quando a creditore sui creditoris.

Sequestratarius an teneatur consignare, quando
adeft res iudicata, & cui.

Iura nemo habet maiora, quam ille, cuius no-
mine agitur.

Contumacia nō habet locum in Tribunali A. C.
Mandatum de consignando, non expeditur, nisi
doceatur de credito debitoris. ibid.

Citatio contra debitorem quomodo fiat obtento
sequestro.

Citatio contra sequestratarium quomodo fiat
obten-

obtentio sequestro . ibidem .

- 83 Mandatum gratiosum de consignando, quando expeditur, & quomodo .
- 84 Citatio sequestratario ad videndum se paruisse mandato, quando fiat, & quomodo .
- 85 Mandatum de consignando qualiter obtineatur, tam si adsit consensus in mandatum, quam non .
- 86 Mandatum rigorosum quando expeditur, & quomodo contra sequestratarium .
- 87 Contumacia habet locum in Curia Capitolina, & in ea proceditur .
- 88 Mandatum gratiosum, & rigorosum unico contextu conceditur in Curia Capitolina .
- 89 Declaratur unica prenia citatione, & qualiter facta .
- 90 Citatio ad iustificandum pretensum sequestrum qualiter fiat, & quando .
- 91 Decretum quodnam fiat in citatione ad iustificandum sequestrum .
- 92 Citatio ad videndum præfixi terminum ad iustificandum sequestrum, quando fieri possit .
- 93 Citatio ad videndum mandari consignari non obstante sequestro, quando fiat .
- 94 Decretum consignandi rem sequestratam, vel renocandi sequestrum, quando nam fiat .
- 95 Mandatum de consignando, qua formula tutius obtineatur .
- 96 Appellatio suspensiva datur à renocatione sequestri .
- 97 Limitatur, quando sequestrum non est iustificatum, & de facto concessum .

IN Curia autem A.C. adest dicta praxis, quòd primò obtrineatur mandatum contra debitorem, & postea obtento, in vim illius solet obtineri sequestrum, & illo executio contra debitorem debitoris, & citatur ad consignandum, & videndum mandari consignari pecunias, res, & bona sequestrata, alias videndum decerni, & relaxari mandatum de consignando gratiosum, ut annuit Tiber. Salvst. lib. 2. cap. 12. num. 15. & vide Papien. verb. sequestrum d. Glos. audeat num. 3.

- 74 Sed in hoc adverte, quòd ista praxis habet locum, quando sequestratarius est obligatus in fauorè debitoris in forma Cam. vel aliqua via executiva; fœcus autem & si esset obligatus simpliciter: quia cum creditor agat nomine, & ex iuribus sui debitoris, si sequestratarius non adstringitur obligatione Camerali, vel quantantigia, vel alia via privilegiata executiva, non & daretur mandatum de consignando: exemplum est in obligato simpliciter; si enim debitor immediatus & non habet viam executivam, illam neque habebit eius creditor; tunc enim post sequestrum & esset pro-

cedendum via ordinaria contra sequestratarium, & ille tunc tamen & teneretur consignare, quando adesset res iudicata; regulariter enim non potest habere maiora iura, & quam is, cuius nomine agit .

- 79 Si etiam sequestratarius negaret, nihil habere in manibus, quia coram A.C. non proceditur in contumacia, Pius V. const. 113. §. 18. Bull. nou. tom. 2. fol. 246: & debet doceri de credito debitoris, & nisi de eo doceatur, non expeditur mandatum de consignando rigorosum .

- Praxis enim sic regulatur post obtentum sequestrum: & citatur debitor immediatus, & sequestratarius ad consignandum, & videndum mandari consignari, ut supra, & expeditur & mandatum de consignando gratiosum, quod solet per Curiores transmitti sequestratario, & postea reproduci, & docto de credito sui debitoris, & citatur unico termino ad docendum se paruisse mandatum gratioso, alias videndum contra ipsum decerni, & relaxari mandatum rigorosum, & executivum, si in obligatione adest consensus in mandatum; alias enim debet fieri processus cum extensione obligationis Cameralis, & decretionem mandari, ac si debitor ageret contra debitorem; & si in termino præfixo non soluit, & expeditur contra ipsum mandatum rigorosum, & proceditur prout in iudicio executionis obligationis Cameralis, de qua infra tit. de iudicio executivo .

- Sed in Curia Capitolina secus practicitur, & quia cum ibi procedatur, etiam in contumaciam, conceditur unico contextu & mandatum gratiosum, & rigorosum, etiam si non doceatur de credito debitoris, præuia unica citatione & ad consignandum, & videndum mandari consignari, alias videndum decerni, & relaxari mandatum gratiosum, & in defectu inobedientia rigorosum, & proceditur prout in alijs iudicijs in contumaciam fieri solitis .

- Datur etiam alia praxis post executionem sequestri, quòd scilicet & citatur creditor, qui illud obtinuit, ad videndum sibi præfixi terminum ad iustificandum pretensum sequestrum, alias videndum mandari consignari pecunias sequestratas, pretensio sequestro non obstante, & obtrinetur & decretum cum alicuius termini præfixione arbitrio Iudicis; solet etiam prout in citatione separata fieri & citatio ad videndum sibi præfixi terminum ad iustificandum sequestrum, & conceduntur aliquot dies, & secuta intimatione talis præfixionis termini, & elapsis diebus illius, & citeretur denuo, vel ad videndum mandari consignari mandatum non obstante sequestro, vel ad videndum.

- 94 dendum reuocari sequestrum, & t̄ conceditur, vel consignatio, vel reuocatio, vt testatur *Tiber. Salust. lib. 2. c. 23. num. 3.* & *Papien. d. verb. sequestrum d. Glos. audcat. nn. 16.*
- 95 Qui autem t̄ tutius ambulare voluerit, poterit vti prima formula, quia à reuocatione sequestris t̄ datur appellatio suspensiva, *Marches. de commiss. par. 1. c. 2. tit. de appell. ab interlocutoria num. 36.*
- 97 Limitatur tamen, vt ibi num. 34. t̄ quando sequestrum non est iustificatum, & de facto concessum.

Quando in sequestro datur appellatio.

Artic. VIII.

- 98 Appellatio à sequestro an dari soleat, & quando.
- 99 Appellatio à sequestro quando non datur.
- 100 Appellatio à sequestro non datur, quando agitur contra executores depositarium, vel sequestrarium.
- 101 Executor sequestrarius, vel depositarius executive molestari potest.
- 102 Appellatio sicuti non datur à deposito, ita neque à sequestro.
- 103 Appellatio non datur à sequestro merum possessorium concernente.
- 104 Sequestrum datum appellatione pendente, dicitur attentatum.
- 105 Ampliatur etiam si causa fuisset simpliciter introducta in Rota.
- 106 Sequestro in actis non reproducto cessant attentata.
- 107 Sequestrum in casibus, in quibus datur, non reuocatur nisi lite finita.
- 108 Declaratur tamen id procedere in re litigiosa.
- 109 Sequestrum datur contra suspectos de fuga, lite, seu appellatione pendente.

Si tamen sequestrum concernit merum possessorium, t̄ non datur appellatio, secundum *Marches. d. c. 23. num. 34.* Plures alias fallentias vide apud *Lancellott. de attent. appellatione pendente lim. 12.*

Sed si fuit datum appellatione pendente, t̄ est attentatum, præcipue si illud emanaret à Iudice à quo, quando causa est introducta coram Iudice ad quem, *Card. in Clem. 1. q. 22. Lancellott. de attent. appell. pendente. lim. 12. num. 1.* t̄ quod procedit, etiam si causa fuisset simpliciter introducta in Rota, & non fuisset ab ea inhibitorium, vt cuenit in *Romana pecuniaria de Spinolis 14. Decemb. 1608. & 16. Ianuarij 1609. coram R. P. D. Penia impres. penes eundem.* Declara tamen, vt dicitur in eadem decisione in fine, quod cessant attentata, t̄ nisi illud fuerit in actis reproductum.

In casibus, in quibus datur sequestrum est aduertendum, t̄ quod non datur reuocatio, nisi lis fuerit terminata, *tex. est in l. si oleum, ubi Bart. num. 1. ff. de dol. Papien. d. verb. sequestrum, Glos. audcat. num. 3.*

Sed declara, quod t̄ procedat in re litigiosa, *Bald. in l. 1. num. 1. C. de prohib. sequestr. Cas. de Gras. decis. 3. de fideiuss.*

Datur (inquam) t̄ etiam lite, seu appellatione pendente, contra suspectos de fuga, si suspicio superueniat, *Franc. in c. cum teneamur num. 10. Lancellott. c. 4. de attentat. lit. pend. declarat. 4. limit. 1. num. 19. & c. 12. de attentat. appell. pendente. limit. 3. l. as. in l. 2. num. 21. ff. de iurisd. omn. Iud. Lopez in c. per vestras 5. 24. num. 2.*

Ex quibus suspicio fuga, vel dilapidationis, & datur, vel negetur sequestrum in profanis.

Artic. IX.

- 98 **A** Sequestro etiam solet t̄ dari appellatio, quando contra sequestrarium competit sola via ordinaria, *Salust. d. lib. 2. c. 12. in fine, & c. 22. num. 9.* secus autem t̄ est dicendum, si debitor debitoris teneatur via executiua obligationis Cameralis, quarantigiar, vel alio privilegio, puta rei iudicatz, *Salust. ubi sup. d. c. 12. & Papien. d. verbo sequestrum, Glos. sapiens num. 2. circa*
- 100 *medium.* Quod etiam procedit, t̄ si agatur contra executores, penes quem pecunie fuerunt depositatz, & sequestratz, cum aduersus ipsum t̄ procedatur executiue, vt declarat *Rot. in Romana pecuniaria 20. Junij 1608. coram Canalerio in fine, quæ est impress. decis. 29. penes eundem, merito non datur t̄ appellatio, sicuti à deposito, quia pari passu procedit, l. sequestrum ff. de verb. signification. Surd. conf. 280. n. 10.*

Praxis Camilli Capucij.

110 Suspectus de fuga, aut de dilapidatione, ex quibus causis pat.

111 Suspectio de fuga, vel de dilapidatione, quomodo probetur.

112 Sequestrum ex quibus requisitis concedatur.

113 Sequestrum datur contra obligatum in forma Camera.

114 Sequestrum datur, si pratendatur nullitas executionis, qua fuit casta possessio.

115 Sequestrum datur, etiam si pratendatur excessus in executione.

116 Sequestrum datur, si adsit timor barattaria in mobilibus.

117 Inventarium, seu descriptio in inventario semper concedi debet.

118 Sequestrum potest à Principe semper poni, & possessio ad se auocari.

- 119 *Sequesterum an detur etiam, si lis versat super statu persona.*
 120 *Sequesterum non denegatur uxori marito ad ad inopiam vergente.*
 121 *Sequesterum an, & quando detur in favorem mariti contra mulierem.*
 122 *Sequesterum datur in favorem subditi propter timorem savientis tyranni.*
 123 *Sequesterum quoque datur, si timetur ne virgo corrumpatur.*
 124 *Sequesterum quoque datur, si possessor se absentet.*
 125 *Sequesterum etiam datur propter contumaciam.*
 126 *Sequesterum datur, si moueatur lis super re ablata alicui de familia.*
 127 *Sequesterum, an detur contra transentem cum equis alienis, & alijs rebus.*
 128 *Sequesterum plurimum dependet ab arbitrio Iudicis.*
 129 *Sequesterum, quando possit ex officio à Iudice concedi.*
 130 *Sequesterum mendicatum, aut fraudolenter factum revocatur.*
 131 *Sequesterum datum contra pauperem revocatur, ne fame pereat.*
 132 *Pauper an ali debeat de bonis sequestratis.*
 133 *Expensa litis an debeat subministrari ex bonis sequestratis.*
 134 *Sequesterum sustinetur datum alicui tuendi sui iuris gratia.*
 135 *Sequesterum ne posteriori creditori solvatur factum sustinetur.*
 136 *Sequesterum praedictum imò neq; revocari potest.*
 137 *Sequestrata res creditori consignari debet.*
 138 *Sequestrantur omnia bona in libertatem proclamantis.*
 139 *Sequesterum ponitur, si colonus deserat possessionem.*
 140 *Dos potest sequestrari in casu sanctitatis viri.*
 141 *Sequesterum an detur Clericis, vel regularibus sanctitatem Praelati timentibus.*
 142 *Sequesterum datur in beneficiis, etiam si committatur attentatum.*
 143 *Ingressus visitosus in beneficiis non datur.*
 144 *Sequesterum datur etiam ob tentam gratiam, nisi fuerit expressa litis pendentia.*
 145 *Sequestratarius nemo cogitur esse.*
 146 *Sequestratarius posse cogi ubinam deatur.*
 147 *Sequestratarius posse, & non possit, quisnam tenuerit.*
 148 *Sequesterum potest revocari per pactum illi contrarium.*
 149 *Sequesterum dicitur revocatum, si Iudex mandet solui postquam prohibuerit.*
 150 *Sequesterum sponte susceptum non tollitur, nisi de mandato Iudicis.*
 151 *Sequestratarius ex officio deputatur, quando partes non concordant, & 192.*
- 152 *Sequesterum regulariter est prohibitum, praesertim lite pendente.*
 153 *Possessor nullus privari debet sua possessione.*
 154 *Depositorum sequestrari non potest.*
 155 *Limitatur, si debitor esset de fuga suspectus.*
 156 *Sequesterum revocatur, si debitor ius non habet in bonis sequestrari petitis.*
 157 *Salarium est sequestrari prohibitum.*
 158 *Pensio domus an sequestrari possit.*
 159 *Immobilia non ligantur sequestro, sed interdito.*
 160 *Cautio de conservandis, & restituendis fructibus datur in interdito immobilium.*
 161 *Cautio quantum detur, & quomodo fiat, si sequestrata sit peritura.*
 162 *Fructus recollecti an sequestrantur.*
 163 *Sequesterum ante sententiam esse prohibitum quinam dixerit.*
 164 *Hereditaria bona non sequestrantur, nisi confesso de requisitis necessariis.*
 165 *Possessio capta pendente appellatione in causa spoli non est sequestranda.*
 166 *Declaratur tamen nisi fuisset à Rota inhibendum.*
- C**ausae, quae faciunt aliquem suspectum de fuga, & de dilapidatione, sunt inter cetera, quod bona immobilia nulla, vel parva possideat: si sit praeditus malis moribus; & si prius male vius fuerit propria substantia: nec requiritur, quod de eis sit detur probatio copulativa, seu cumulativa; sed quandoque, sufficit vnum, secundum subiectam materiam causarum. *Glos. in l. si fideiussor. §. si. ff. qui satisd. cogant. Abb. in cap. dilectus num. 9. de sequestr. poss. & fruct. & Bart. in l. si fideiussor. d. §. fin. in princ.*
- Quatuor autem requisita, quae sunt necessaria, ut concedatur sequesterum in profanis, diximus supra, & adest vterius d. Romana pecuniaria de Saccebetis 23. Martij 1612. coram Cavalerio, & apud Theod. de eis. 22. & in Forolinien. nullitatis obligationis 20. May 1613. coram Cardinali Sacro decif. 459. par. 1. rec.
- Datur etiam sequesterum contra obligatum in forma Cameræ, *Galf. de oblig. Camerali q. 37. fol. 211. num. 39.*
- Datur quoque, quando sit praetenditur nullitas executionis, cuius vigore fuit capta possessio, *Lancelotti. de attent. nullitate penden. c. 17. num. 146. & sit idem dicendum est, si praetendatur excessus, Lancelotti. d. par. 2. c. 12. in §. 30. Papend. verb. sequesterum, Glos. sapiens num. 2. & idem respondetur, si appellatur ab executore, Abb. d. c. dilectus num. 8. de sequestr. poss. & fruct.*
- Datur vterius, si adit timor haratrarum in rebus mobilibus, *Bart. in l. litibus n. 16. de agr. & cens. lib. 11. f. erall. decif. 158. par. 3.*

- 117 par. 3. & aduocet, † quod saltim descriptio, seu Inuentarium, semper concedi debet, *l. asin l. fideiussor. §. si satisf. d. n. 23. ff. qui satisfacere cogantur.*
- 118 Vt etiam, quod Princeps † semper potest sequestrare, & auocare ad se possessionem, etiam lite pendente, *Gabr. coneluf. 6. num. 1. 4. de acq. poss. & apud eum videbis etiam limitationes.*
- 119 Præterea datur, † si lis vertat super statu personæ, puta filiatione, seruitute, vassallagio, & similibus, *Papien. verb. sequestrum, d. Glos. sapiens n. 2. & Glos. in l. 1. C. de prohibet. sequestri.*
- 120 Nec denegatur † vxori, marito vergeute ad inopiam, vt testatur *Papien. loco cit.*
- 121 num. 3. & datur etiam in fauorem viri † contra mulierem, vt ipsa sequestratur, quando dubitatur de eiusdem viri scuitia, & vt firmat idem *Papien. & dixi supra, & in simili si subditi timent scuitianit-ranni, ipsi quoque sequestrantur, & assecurantur, Abb. in c. dilectus num. 12. vers. 10. de sequest. poss. Et si timentur † ne virgo corumpatur, ipsa quoque sequestratur, Abb. ubi supra vers. 9.*
- 122 Si possessor se absentet, † etiam datur sequestratio. *Papien. loco cit. & hoc fortasse ratione contumaciæ, † quia etiam propter eam datur sequestrum, Bald. in c. olim num. 5. de rescript. Abb. ubi sup. num. 12.*
- 123 Vt etiam, si fuerit ablata res alicui de familia, super qua noueatur lis, † datur etiam sequestrum, *Papien. loco citato nu. 4.*
- 124 Dicitur etiam † posse dari contra transuentem per Ciuitatem cum equis alienis, & alijs rebus, *l. asin l. fideiussor. §. si satisf. d. n. 1. ff. qui satisfacere cogantur. Lopez in §. per vestras §. 18. num. 12. fol. 148.*
- 125 Et pro regula tene, quod sequestratio † dependet plurimum ab arbitrio Iudicis, adden. *verb. sequestrum d. Glos. sapiens verb. prohibita post princip. & ex officio † potest illud concedere in omni casu, in quo ad instantiam partis fieri nequit, Gonzalex ad regul. 8. Cancell. §. 7. proem. num. 27.*
- 126 Quando tamen est factum in fraudem; & mendicatum, † tunc debet reuocari, & debet curari, vt fraus remoueatur, *Causl. dec. 4. Caroc. locat. tit. de locat. sine temp. 13. q. 6. num. 12. fol. 64.*
- 127 Contra panperem, si fuerit datum, † debet reuocari, ne fame pereat, *Surd. de aliment. tit. 1. q. 111. num. 22. vel saltem † ali debet de bonis sequestratis, idem Surd. ubi supra tit. 1. par. 123. n. 5. & litis expensæ etiam debent † subministrari ex bonis sequestratis, Rot. decif. 79. par. 2. diuers.*
- 128 Et si detur alicui tuendi sui iuris gra-Praxis Camilli Capucij.
- 129 tia, † sequestrum substatinetur, *Cas. de Grass. decif. 3. de fideiussor. Caroc. de sequest. qu. 1. num. 20.*
- 130 Creditor quoque anterior † potest obtinere, quod sequestratur creditum alterius posterioris, ne illi solvatur, & † tale sequestrum non potest reuocari, si credis *Paris. conf. 107. n. 97. & 68. lib. 3. Tu autem dic cum Papien. ubi sup. Glos. audeat. nu. 6. ad fin. quatenus iustinetur sequestrum, vt inquit Tiber. Salust. lib. 1. c. 23. & Crauet. conf. 172. num. 2. quo casu non solum substatinetur, verum etiam res sequestrata † debet consignari creditori, Bart. in l. si oleum num. 4. ff. de dol. Papien. d. Glos. audeat. num. 6. vers. secundum euentum litis.*
- 131 Si quis etiam proclamatur in libertate, † tunc omnia sua bona sequestrantur, *Abb. in d. c. dilectus num. 10. de sequest. poss.*
- 132 Si colonus vult deferre possessionem, † etiam datur sequestrum, *Abb. ibidem n. 10. vers. sextus, & l. vlt. C. de agri. & censu. lib. 12.*
- 133 Sequestratur etiam dos † in casu scuitiæ viri, iuxta ea, quæ dicit *Abb. in d. c. dilectus d. num. 10. vers. nonus.*
- 134 Si etiam Clerici, vel Regulares timent scuitiam prelatorum, † datur sequestrum, *Abb. ibidem d. num. 10. vers. decimus.*
- 135 Et vt dixi iam, in beneficiis, etiam si committitur attentatum, datur sequestrum etiā ex officio, *Caputaquen. dec. 157. par. 3. Cassador. decif. 3. de rest. spoliar. & dixit Rot. in Cremonen. iuris patronatus 26. Febr. 1603. coram Ludouif. & in Vlisbonen. prioratus 4. Iulij 1601. coram Cardinali Seraphino, & in Gerunden. beneficij 18. Iunij 1612. coram Penia & ratio est, † quia in beneficiis non datur viciosus ingressus.*
- 136 Idem eueniet, si fuerit obenta gratia lite pendente, si non fiat mentio expressa litis, † quia tunc etiam datur sequestrum, vt est casus in *Perusina bareditatis 26. Octobris 1601. coram Clar. mcm. Pamphilio in fol. & in d. Vlisbonen. prioratus coram Seraphino.*
- 137 Firma etiam regulam, † quod nemo potest cogi esse sequestratarius, *Bart. in l. litibus §. vlt. de agri. & censu. lib. 11. adden. ad Papien. d. verb. sequestrum, Glos. sequens circa medium fol. 69. col. 3. † licet contrarium colligatur ex l. fideiussor. §. si satisf. d. n. 3. ff. qui satisfacere cogantur, Afu. de execut. §. 3. c. 132. & † utramque opinionem tenuerit *Bald. conf. 480. liq. 4. & in l. 1. in fine ff. ubi pup. educari debet.**
- 138 Aduertendum etiam, † quod sequestrum reuocatur, per factum illi contrarium, quia cū interlocutoria, que per secundam contrariam renocatur, ita dicitur de sequestro, *Paris. conf. 107. n. 98. & 99. quamuis enim Iudex prohibuerit, ne sol-*

149 ueret, si postea mander exequi, dicitur reuocare, *Bart. in l. cum Procuratore n. 6. ff. de noui oper. nunc. & in l. quod iussit n. 21. ff. de re iud.*

Et si quis sponte se obtulit sequestro, 150 illud acceptando, non potest se ab illo liberare, nisi de mandato iudicis, adden. ad Papien. verb. sequestr. d. Glos. sapiens, & verbo prohibita circa medium, *Ias. in d. l. si fideiussores. §. si satisfactum n. 4. ff. qui satisfacere cogantur.*

Et in casu, in quo est apponendum sequestrum, partes debent concordare, 151 de sequestratario, aliàs deputatur ex officio, adden. ad Papien. d. verb. sequestrum, *Glos. sapiens verb. prohibita, circa medium.*

Dixi etiam superius, quod regulariter, 152 sequestrum non est prohibitorium, præsertim si lite pendente, quia nemo priuari debet 153 sua possessione: datur exempli in actione rei vendicationis, petitione hereditatis, & similibus, & magis in specie de depositum sequestrari non potest, *Ias. in l. si fideiussores. §. satisfactum num. 16. ff. qui satisfacere cogantur, per tex. in Auth. sed iam cautum, C. de deposti. Declarat, nisi debitor non esset suspectus de fuga, d. Glos. Auth. sed iam cautum, ubi Salic. num. 1.*

156 Prohibetur etiam, quando debitor non habet ius in bonis sequestrari petitis, & si fuit concessum, debet reuocari, *Cef. de Grass. decif. 3. de fideiussores.*

157 Salarium quoque non prohibetur sequestrari, *Ias. in d. l. si fideiussores. §. satisfactum n. 13. ff. qui satisfacere cogantur.*

158 Et licet idem *Ias. ubi sup. num. 16.* teneat, quod pensio domus sequestrari non possit, dicendum est contrarium, si credimus Caroc. de locat. tit. sine tempore q. 13. num. 129. fol. 165. præsertim si adsit suspicio de fuga, vel dilapidatione, ut supra.

159 In immobilibus non datur sequestrum, sed interdicitur, *Ias. ubi sup. §. fin. num. 8. Bald. in l. 2. num. 8. C. de heredit. vel ass. & in omnem euentum non prouidetur cum cautione de conservandis, & restituendis fructibus. & ista cautela quotidie in nostra Curia prædicatur, & est de iure. iuxta doctrinam Bart. in l. i. lib. num. 17. & 18. C. de agrie. & censu. lib. 11. & Alex. in d. l. si fideiussores. §. fin. num. 7. ff. qui satisfacere cogantur.*

Si autem euenit, quod sequestratur res mobilis, iuxta doctrinam *Ias. in d. l. si fideiussores.* & talis res sequestrata quo ad sequestrarium sit peritura datur sequestrum, & prouisio, ut vendatur, & pretium, vel retineatur apud sequestrarium, vel deponatur apud eadem sacram. ut inquit Bart. in d. l. in lib. num. 14. C. de agrie. & censu. lib. 11. & in l. si oleum ff. de dol. mal.

162 Die etiam, quod fructus collecti non sequestrantur in casibus Clementina, Gonzal. ad regul. 8. Cancellaria §. 8. procmali, num. 103. & idem Gonzal. n. 31. dicit etiam in casu diste Clementine non esse prohibitum sequestrum ante sententiam, & idem dicit Bald. in c. olim ex litteris n. 3. post princip. de rescript.

164 Die etiam, quod non sequestrantur bona hereditaria, non confitio de requisitis, de quibus supra: quando adest hæres cum beneficio leg. & inuent. ut firmatum fuit in Romana participationis assensus 2. Januarij 1621. coram Pirouano circa finem sol.

Si etiam esset lata sententia in spolio, & ab ea fuisset appellatum, eaq; pendente capta possessio, non est sequestranda, *Rot. decif. 10. ut lit. pendens in nouis. Casfidor. decif. 3. de rest. spoliat. Put. decif. 227. lib. 2. Caputaquen. decif. 155. par. 1. & Rot. in Romana pecuniaria 14. Maij 1607. coram b. m. Cardinali Lancellotto in fol.*

166 Declarandum est tamen, ut in eadem decisione, nisi fuisset inhibitorium à Rota, cui esset commissa causa appellationis.

Quando renouetur per præstationem cautionis.

Artic. X.

167 Sequestrum an emitari possit per iuratorium cautionem.

168 Sequestrum quanto tempore finiatur.

169 Satisfactio ex causa sequestri finitur triennio.

170 Fideiussores datus pro sequestratis fructibus quanto tempore sit obligatus.

171 Sequestratio an possit finiri minori tempore triennij.

172 Limitaretur ista conclusio de iure canonico.

173 Infantia de iure canonico est perpetua, ita sequestrum, & satisfactio.

174 Appellatio perpetuat datam satisfactionem ultra triennium, vide 177.

175 Sequestrum factum causa litis, & causa crediti, & seruat.

176 Sequestrum causa litis durat, donec lis suum sortiatur effectum.

177 Sequestrum non expirat per sententiam latam, sed durat in causa appellationis. vide 174.

178 Cautio quare sit inuenta.

179 Cautio ex causa litis succedit in locum fideiussores indicatum solui, & iudicio fisci.

180 Cautio dicitur medicina sequestri.

181 Cautio quando succedat loco sequestri.

182 Fideiussores non admittitur in sequestratione rei hypothecaria.

183 Fideiussores neque admittitur, quando sit sequestrum ab executionem obtiniam.

184 Citatio requiritur pro renouatione sequestri.

- 185 *Citatio quoque requiritur in concessione seque-*
stri. vide 187.
 186 *Sequestrium dicitur actus praeiudicialis.*
 187 *Citatio quando nam possit omitti in concessione*
sequestri. vide 185.

167 **A**N autem euitetur sequestrium, si of-
 feratur cautio iuratoria, sunt con-
 trariae opiniones, & affirmatium tenuit
Abb. in d. c. dilectus num. 19. in fin. de sequestr.
possess. & fructib. contrariam tenet Bart.
in d. l. litibus n. 6. C. de agric. & censit. lib. 11.
Alex. in l. si fideiussor. §. fin. num. 18. ff. qui sa-
tis d. cogatur. Tu autem vide Lancelott. de
attentat. 2. par. q. 19. lit. pendens. remissive n. 9.
& Alex. in d. l. si fideiussor.

168 Sunt etiam multi, qui tenuerunt, se-
 questrum non durare ultra triennium,
 quia finitur lite finita, & quia triennio fi-
 niatur peremptio instantiae, vt *Ias. in l.*
si fideiussor. §. fin. n. 21. ff. qui satis d. cogatur.

169 Et quod satisfactorio ex causa sequestri
 170 finiat triennio, dicit *Bart. in d. l. litibus*
num. 7. C. de agric. & censit. lib. 11. & quod
fideiussor datus pro sequestratis fructibus

170 restituentis, & obligetur tantum pro fru-
 ctibus triennij, dicit idem *Bart. in d. l. liti-*
b. num. 18. & Alex. in d. l. si fideiussor. §. fin.
num. 9. ff. qui satis d. cog. & quod sequestra-

171 tio possit finire, etiam in minori tempo-
 re, quam triennio, si instantia esset abbrevi-
 atia per statutum, dicit *d. Ias. in d. l. si fi-*
deiussor. d. §. fin. num. 21. in fin. contrarium
 tamen dicit *I. mol. in l. Imperatores §. fin. quē*
 allegat idem *Ias. in d. l. si fideiussor.*

172 Sed fallit conclusio. & Primo de iure,
 canonico: quia sicut instantia propter il-
 lud & est perpetua, ita & sequestrium, &
 ista satisfactio, *Ias. in dicta l. si fide-*
iussor. §. fin. n. 21. Secundo fallit si esset ap-

174 pellatum, quia per & appellationem per-
 petuatur satisfactio, *Ias. in d. §. fin. num. 21.*
 175 ante med. Tertio fallit in sequestro, & quod
 fit causa litis, quia iura loquuntur de se-
 questro facto ex causa crediti, non liti-

176 giosi; causa enim litigiosa & facit perpe-
 tuaro satisfactionem, donec lis suum for-
 tiatur effectum, *Ias. in d. l. si fideiussor. §. fin.*
num. 21. circa med. & quod duret etiam in

177 causa appellationis, & non expiret per
 sententiam latam, dicit *Bald. in l. si fidei-*
ussor. d. §. fin. & idem Bald. in addit. ad speculat.
tit. de sequestr. vers. 1. & idem Specul. in d. tit.
vers. sed pone & latē Angel. in l. Imperatores
§. fin. quos refert, & sequitur Ias. in d. §. fin.
num. 23. per totum.

178 Ideo ad euitanda incōmoda, & facilitā-
 dum vsum resistiūda est cautio, & ista
 cautio si datur pro sequestro concessio ex
 179 causa litis, succedit in locū fideiussionis,

iudicatum solui, & iudicio sibi *Ias. in d. l.*
si fideiussor. d. §. fin. n. 23. & dicitur medicina
 180 *sequestri, l. Senatus ff. de off. pres. d. l. si fidei-*
ussor. §. fin. ff. qui satis d. cog. Abb. in d. c. dilectus
num. 19. Achil. de Grass. decis. 3. de fidei-
 181 *ussor. & tunc succedit loco sequestri, Achil.*
d. decis. 2. & not. in d. l. si fideiussor. d. §. fin. &
Bart. in d. l. litibus num. 5. de recu.

Limita tamen, quia non semper fide-
 iussio est medicina sequestri; non enim
 182 militat in creditore hypothecario, & qui
 si facit rem sequestrare, non admittitur
 fideiussio, *Alex. in l. de pupillo §. si autem ff.*
de oper. nou. nunciat. Paris. conf. 107. num. 78.
lib. 3. Caroc. de locat. tit. fere temp. num. 123.
fol. 65.

183 Limita vltcrius, & quando fit seque-
 strum ob executionem obtentam, *Card. in*
l. si fideiussor. & adden. ad Papien. verb. seque-
strum Glos. 1. lit. prohibita.

Tene etiam inenti, quod pro reuoca-
 184 tione sequestri, vt dixi supra, & requiritur
 citatio, hocque firmat *Paris. conf. 107.*
num. 103. lib. 3. vt dicit D. Gratiosus de mo-
 do, & ratione citandi par. 3. formul. 5. verbo
 citetur.

185 Sicuri requiritur etiam & citatio in il-
 lius concessione, quia vt inquit *d. D. Gra-*

186 *tiosus loco cit. Sequestrium est actus praei-*
udicialis, quod idem firmatur ab eodem in
tract. de citat. tom. 1. c. 3. n. 5. vsque ad 55. ex-
 cepto casu, in quo periculum esset in mo-
 ra, & quia tunc omitteretur citatio, ne

187 interim bona occultarentur, vel dilapi-
 darentur, & iudicium eluderetur, *l. Im-*
peratores §. fin. ff. de appell.

Quomodo procedatur in beneficalibus.

Artic. XI.

188 *Citatio obtinendi sequestri in beneficalibus*
qualiter formetur.

189 *Citatio ob obtinendum sequestrium personali-*
ter presentatur.

190 *Decretum super impetratione sequestri quali-*
ter fiat.

191 *Inimatio decreti super impetratione sequestri*
personaliter presentatur.

192 *Sequestratarius quando per Iudicem eligatur*
ex officio, & quando. 151.

193 *Sequestratarius à Rota deputatus nihil potest*
pretendere pro sua mercede.

194 *Sequestrium quomodo, & quando sit conceden-*
dam, plura remissive.

195 *Sequestrium necessarium, & voluntarium, in*
quo differant.

196 *Sequestrium qualiter etiam reuocetur, remissive*
ad Gratiosum.

- 197 *Citatio super reuocatione sequestri qualiter formetur.*
 198 *Decretum super reuocatione sequestri qualiter fiat.*
 199 *Citatio supradicta, quando ita formari debeat.*

R. P. D. ALBERGATO

Tarraconen. Beneficij:

- 188 **C**itetur D. Petrus Antonius Denfa ex aduerso Procurator R.D. Ioannis Eicanis ex aduerso Principalis ad videndum decerni sequestrum super fructibus beneficij, de quo agitur, concordandum de sequestratario, & dandum listam confidentium, & diffidentium, alias videndum per D. eligi, & deputari ex officio, ad p.d. Instante R.D. Braulio Sonier Vicario Capitulari Cathedralis Eccl. Tarraconen. principali, siue &c.

Franciscus Notarius.

- 189 Ista citatio de more ꝑ executur personaliter, & executu reproducitur, & obtinetur decretum per hæc verba.
 190 Relatione facta ꝑ comparuit D. Ioann. Cocchus Procurator, & petijt, & obtinuit, vt supra, nisi ad p.d. cum Intimatione omni &c.
 191 Intimatio patiter ꝑ est facienda personaliter, & executu etiam reproducitur: & si pars non comparet ad concordandum, vel comparet, & non concordat; ꝑ tunc Deligit ex officio sequestratarios, & expeditur instrumentum talis deputationis: sed aduerte, quod sequestratarius à Rota deputatus ꝑ nihil potest prætere pro tali deputatione pro sua mercede, & habetur ac si fuisset à partibus deputatus, *Rot. in vna Luuen. Sarzenen. Jurispatronatus 18. Maij 1623. coram b.m. Remboldo in sol.*
 194 Plura etiam, quomodo, & quando ꝑ sit concedendum sequestrum, quæ requirantur, quænam sit differentia ꝑ sequestri, necessarij, & voluntarij, & eorum effectus, dicit D. Gratiosus de modo, & ratione citandi, par. 3. de citat. ordinatorum formul. 4. per totum, & Ludouic. decisi. 10. & Cassador. decisi. 3. de rest. spoliat.
 Si verò desideratur alia formula super reuocatione sequestri, ꝑ illa datur à Domino Gratioso sub infra scripta forma, videl.

- 196

R. P. D. CELSO.

Recanatens. Beneficij.

- 197 **C**itetur D. Alexander Saracinellus ex aduerso Procurator D. Petri Confalonierij ex adu. Princip. ad videndum reuocari sequestrum ex aduerso nulliter, & indebitè extortum super fructibus beneficij Iurispatronatus, de quo agitur, per D. appositum, & fructus perceptos, & sequestratos videndum mandari consignari infra scripto Domino instanti, & mandatum de consignando, & aliud quodcunque de fup. necessarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p.d. Instante R.D. Antonio Condulmerio principali, siue &c.

Petrus Cotuennius Notarius.

- Decretum, quod obtinetur erit huiusmodi. Relatione facta ꝑ comparuit D. Julianus Saluatorius Procurator, & petijt, & obtinuit, vt supra, nisi infra tres cum Intimatione.
 199 Supra scripta citatio ꝑ datur, quando præuia dispositione cognitum est actorem habere bonum ius, & eidem fructus esse consignandos, & finita lite, vel successerit res iudicata, vel fuerit à Signatura responsum cum clausula, sine præiudicio.

Quomodo procedatur in profanis.

Artic. XII.

- 200 *Debitor volens reuocare sequestrum in profanis pro assecuratione Iudicij factum, quomodo citet.*
 201 *Citatio qualiter formetur super reuocatione sequestri facti pro assecuratione iudicij.*
 202 *Decretum quodnam sit super reuocatione sequestri facti pro assecuratione iudicij.*
 203 *Canto præcedit aliquando citationem in reuocatione sequestri.*
 204 *Iudex mandans recipi talem pro cautione, facit causam propriam.*
 205 *Clausula, attenta cautione in actis data, differt à cautione, arbitrio Domini.*
 206 *Notarius tenetur pro cautione, si Iudex non mandet recipi certam personam.*
 207 *Notarius non tenetur, nisi discessu fideiussore.*
 208 *Iudices, & Notary quid facere soleant, antequam fideiussores accipiant.*
 209 *Iudicium, & Notariorum quomodo passi fuerint lites propter fideiussiones receptas.*

210 *Fideiussor qualiter cautè possit recipi à Notario, vel Iudice.*

Quando verò fuit obtentum sequestrum in profanis, pro assecuratione iuracij, † & debitor desiderat illius reuocationem mediante cautione, quæ solet nuncupari, vt dixi superius, medicina sequestri, tunc solet vti huiusmodi citatione.

ILLVSTRISS. D. VECCHIARELLO

A. C. M.

211 *C* Itetur D. Angelus Picchettus ex aduerso Procurator D. Philippi Ramponi ex aduerso Principalis ad videndum reuocari sequestrum ad eiusdem D. Philippi instantiam factum, & executum in bonis, siue pecunijs existentibus penes D. Ioannem Pellegrinum, data per Instantem cautione arbitrio Domini de stando Iuri, & iudicatum soluendo, quicquid per eundem D. suo tempore fuerit iudicatum, ad p.d. Instante D. Carolo principali, siue &c.

Trotius Notarius.

In vim istius citationis Iudex interloquitur per hæc verba. † Relatione facta, comparuit D. Ioann. Thomas Butius Procurator, & petit, vt supra. Ex tunc Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus data in actis idonea cautione de stando iuri, & iudicatum soluendo pro summa scutorum quingentorum, sequestrum, vt supra reuocauit, nisi ad p.d. cum Intimatione, omni &c.

Aduertendum etiam est, quod quandoque talis cautio præcedit citationem, quia cum currat risico Notarij, nec Iudex sit necesse, quod debeat esse curiosus de qualitate fideiussoris (si enim ipse mandaret, quod recipiatur certa persona, † ipse faceret causam propriam, & teneretur in subsidium de proprio, quia approbaret fideiussorem) in citatione loco illorum verborum, data per Instantem cautione arbitrio Domini, apponuntur hæc verba, attenta cautione in actis prestita.

Dixi, quod currat risico Iudicis, si mandat, quod recipiatur certa persona. 216 secus si vt supra, quia tunc currat risico Notarij, si illam recipit: quod declarare procedere, postquam fuit discussus fideiussor, vt in l. 1. §. sciendum, ff. de magistrat.

tib. conuenien. & latè dixi tit. de Not. & fid. Instrum. Ideo tam Iudices, quàm Notarij, † solent antequam talem fideiussorem recipiant, bene inquirere, & se informare de illius identitate, quia secus expertum est, quod tam Notarius, vt potest esse testis defunctus Dominicus Fonthia, vir in suo exercitio notarius insignis, qui requiescat in pace; quàm Iudices, vt potest testari Dominus Virgilius Crispolodus, olim P. Collateraris Curie Capitoline, & hodie Aduocatus egregius, quorum vterque passus sunt † lites acerrimas, ex eo quod alter recepit, & alter mandauit recipi, quosdam fideiussores, qui postea detecti fuerant non soluendo.

Ideoq; vt cautus sit Notarius, & Iudex, si non constat notoriè, quod fideiussor est diues, & habilis, † non recipere aliquem, nisi habita sufficienti, & sagaci informatione idoneitatis, vel nisi per testes ser. ser. examinatos, fuerit illa probata, vt de his habentur optimæ cautelæ, & monitiones à Domino Gratiofo loco superius citato fol. 123.

Quomodo petiatur idoneitas fideiussoris.

Artic. XIII.

- 211 *Idoneitas fideiussoris qualiter probari possit.*
- 212 *Idoneitas prædicta probatur cum negatiua, conuicta, & qua.*
- 213 *Idoneitas prædicta probatur etiam omni alia possibilitate.*
- 214 *Idoneitas fideiussoris factis probationibus remittitur discussioni Iudicis.*
- 215 *Cautio idonea qualis sit in iudicio, cautum non reperitur.*
- 216 *Fideiussor censetur idoneus, si talis fuit à Iudice pronuntiatus.*
- 217 *Appellatio an debeat à pronuntiatione idonei fideiussoris.*
- 218 *Termini quatuor ad docendum de appellatione seruantur post appellationem ab idoneitate fideiussoris.*
- 219 *Fideiussores post rem indicatam super idoneitate illorum possunt dari.*
- 220 *Idoneitatis fideiussorum materies, à quibus petra scilicet remissæ.*
- 221 *Fideiussor quando, & quomodo dicatur idoneus, si sit granatus re alieno.*

Ille autem, qui desiderat, vt sapius euenire solet, modum probandi idoneitatem talis fideiussoris, † erunt cum cautela formandi articuli, quoniam debent in illis exprimi, nedum corpora stabilia, quæ ille possidet, verum etiam, quod

112 quod illa sunt libera ab omni onere cum
coarctatione negatiue, quod si super illis
adesset aliquid onus, non posset esse mi-
nus, quin testis sciret propter optimam
informationem, quam de eis habet, &
113 addere rationes certas, & concludentes, &
alias enim omnis possibilitas sufficeret
pro tali indoneitate excludenda.

114 Faciis autem probationibus, remitti-
tur illarum discussio arbitrio Iudicis,
115 quia alias in iure non reperitur cautum,
qualis sit idonea cautio, vt inquit Carpan.
ad statut. Mediol. c. 44. n. 52. Menoch. de ar-
bitr. Ind. conf. 142. & in rem. adipiscen. re-
med. 2. num. 93.

Iudex autem in casu, quo pronunciat
116 fideiussorem idoneum, & tunc censetur
idoneus: sed vt aduertit Tusehus conclus. 33. i.
num. 10. & 21. litt. F. à tali sententia da-
tur appellatio, & ego sic pluribus vicibus
præcaui, vnde sui coactus post dictam
118 pronunciam seruari & quatuor terminos
ad docendum de appellatione, & post
rem iudicatam pro meis principalibus
119 obtentam & dare fideiussores.

120 Et ad maiorem & videri poterit etiam
Suar. ex tit. de Sof. amplitud. & Ias. in h. si con-
stante n. 134. & fideiussor. n. 2. & 5. ff. qui sa-
tisf. cog. Castrensis in l. fideiussor. n. 3. Farinae.
q. 33. n. 79. & 80. & Carpan. ad statut. Mediol.
c. 44. num. 43.

Et quando, & quomodo dicatur ido-
121 neus, & si reperitur grauatus re alieno,
videndus est Riminal. d. l. fideiussor. n. 1. vers.
sed dubitatur.

De arresto, & modo eum obtinendi.

Artic. XIV.

122 Sequestrium, & arrestum sunt affines.

123 Arrestum quid, contra quos, & ad quem ef-
fectum concedatur.

124 Declara, quod contrarium asserat Tusehus.

125 Arrestum Rota non concedit.

126 Arrestum quando est concedendum, quomodo
detur.

127 Custos carcerum debe, & in quo libro arresta
adnotare.

128 Citatio pro consignatione pecuniarum seques-
tratarum qualiter formetur.

129 Citatio prædicta exequitur, & reproducitur de
more.

130 Decretum quod nam fiat in citatione super
consignatione pecuniarum sequestratarum.

131 Quoniam autem sequestrium, & ar-
restum videntur affines, non displicet
annuere, quod arrestum secun-
dum aliquos contra carceratum pro vna
132 causa, & ad instantiam alicuius, potest

concedi ad instantiam alterius pro alia
causa, vt Bart. in l. sed eximendi n. 3. ff. ne quis
eum, & in l. 2. n. 3. ff. de custod. reor. Per. Duen.
regul. 15. n. 1. par. 2. & de Comm. Pet. Zircin.
de iure sisten. c. 33. n. 2. & seqq. vbi multi cu-
mulantur.

134 Et licet contrarium & asserat Tusehus
conclus. 187. litt. A. & conclus. 83. litt. C. Dec.
conf. 75. & Rot. in v. etiarum pecuniaria 17.
Iunij 1605. coram Penia; est aduerendum,
quod loquuntur de debitor suspecto cā-
pto, non autem carcerato arrestato.

135 Rota tamen huiusmodi arresta & non
concedit nec seruat stylym Curiz, & A. C.
vt videtur in eadem decisione.

Quando verò est concedendum, illud
136 datur hoc modo: & puta, accipitur man-
datum obtentum contra debitorem ser-
fer. illudque producitur per illa acta,
per quæ fuit expeditum mandatum, cuius
vigore secuta est carceratio, & concedi-
tur absque alia citatione, & obtentum
desertur ad Custodem carcerum, in qui-
bus manet carceratus, & talis Custos,
137 illud adnotare debet in libro solito re-
neri in partita eiusdem carcerati.

Qui verò desiderat magis specificè, etiam
citationem pro consignatione pecuni-
arum sequestratarum necessariam, licet il-
la videri possit apud d. Gratiosum, quia
tamen facilius via aperitur, si eandem
Iuniori tradidero, erit infra scripta.

A. C. siue R. P. D. T A S S I O Iudice Deputato.

138 C itetur D. Ioseph Vipera ex aduerso
Procurator D. Francisci, &c. ex ad-
uerso Principalis, nec non D. Carolus
Florauantes ex aduerso Procurator Do-
mini Felicis Girau mercatoris Galli se-
questratum ad consignandum, & viden-
dum respectiue Instanti mandari confi-
gnari pecunias, res, & bona sequestrata,
& mandatum de consignando desuper
necessarium, & opportunum decerni, &
relatari, ad p. d. Instante D. Nicolao Ca-
sanoua principali, siue &c.

Pasquetus Notarius.

139 Illa citatio de more executi & repro-
ducitur, & in illius calce notatur decreti
per hæc verba.

140 Relatione facta & comparuit D. Adria-
nus Pelleus Procurator, & petijt, & ob-
tinuit, vt supra, nisi ad p. d. cum Intima-
tione: Intimationem non pono, quia
fuit superius tradita, & ob eandem ratio-
nem omitto alias fomulas in facti con-
tingentia consuevas.

PRAXIS IVDICIARIAE CAMILLI CAPVCII

I. C. AESINI

Et in ROMANA Curia Causarum Patroni

P A R S T E R T I A

De Appellationibus.

Cap. I.

Quid sit appellatio, & ad quid proficiat.

Artic. I.

- 1 Appellatio est remedium contra iniustitiam sententiae in prima, & secunda instantia.
- 2 Appellatio vocatur ab aliquibus etiam defensio.
- 3 Appellans constituitur sub protectione Iudicis appellationis.
- 4 Appellans liberatur à iurisdictione Iudicis à quo.
- 5 Appellatio semper habetur pro concessa, nisi sit expresse prohibita. vide 332. & 369.
- 6 Appellationi, vel sententiae an magis faueat praesumptio in principio.
- 7 Appellationi, & sententiae in medio utrique fauetur.
- 8 Sententiae, vel appellationi an magis faueas praesumptio.
- 9 Appellationem sustineri, prout fieri potest, semper interpretatur.

ATA sententia in prima & secunda instantia, fuit concessum remedium ꝑ appellationis pro tutela innocentie, contra iniustitiam iudicantis, l. 3. §. falsus, ff. rem rat. hab. l. 1. in princ. ff. de appell. c. cum speciali §. porro. ext. de appell.

- 1 Alij vocarunt eam ꝑ deſenſionem, vt inquit Alex. conf. 113. vol. 5. vnde etiam appellans virtute appellationis interpoſitæ, quo ad articulum appellationis, ꝑ conſtituitur ſub protectione iudicis appellationis, & liberatur ꝑ à iurisdictione iudicis à quo, c. ad audiendam. c. propoſuit c. paſtoralis. §. verum quia, vbi Franc. & adiecta, vbi idem Franc. n. 9. ext. de appell.
- 2
- 3
- 4

Ideo dicitur multum fauorabilis, & cenſetur ſemper conceſſa, ꝑ niſi expreſſè prohibita reperiat, Gloſ. & DD. in L. qui reſtituere, in verb. reſtituatur in fin. ff. de rei vend. Prapoſin rubr. ext. de appell. num. 12.

- 5 Et præſumitur in principio magis pro appellatione, quam pro ſententia, Franc. ibidem num. 18. In medio fauetur ꝑ æque utrique, ſcilicet tam appellationi, quam
- 6

E e ſen-

sententia: in fine autem magis presumitur pro sententia, quam pro appellatione, & illi magis fauere. *Franc. in c. de prior. ext. de appell.*

Fit etiam semper interpretatio in quantum fieri potest, ut appellatio sustineatur, ut latius infra patebit in artic. in quibus casibus non liceat appellare, in primis.

Itaque ante omnia videndum est. Primo, quis possit appellare. Secundo, ad quem appellandum sit. Tertio, quomodo appellandum sit. Quarto, infra quae tempora appellari, & causa appellationis committi debeat. Quinto, in quibus casibus non liceat appellare. Sexto, quomodo iudex censeatur appellationi deferre. Septimo, quid operetur, & quibus prosit appellatio. Et octauo, quomodo, & quando renuncietur appellationi.

Quis possit appellare.

Artic. II.

1. Appellare potest quilibet non expressè prohibitus.

2. Appellatio non denegatur, etiam neque diabolo.

Appellatio neque excommunicato denegari potest. *ibid.*

3. Excommunicatus potest appellare tam iudicialiter, quam extraiudicialiter.

4. Excommunicatus appellare nequit, nisi grauen inferatur.

5. Excommunicatus ex causa voluntaria veniens ad iudicem, non audiatur.

6. Excommunicatus cui restitui possit ad appellandum.

7. Excommunicatus an, & quando possit restitui ad appellandum, remissive.

Declarantur praedicta in excommunicato simpliciter procedere. *eodem num.*

8. Excommunicatus cum denegatione audientiae num. possit appellare?

9. Procurator generalis, vel ad causas, appellationem prosequi nequit; nisi habeat in mandato.

10. Procurator praedictus possit tantum appellare

11. Procurator falsus admittitur ad appellandum

12. Commissio per falsum Procuratorem impetrata super appellatione irruit iurisdictionem

13. Appellatio interposita a non procuratore an valeat.

14. Procurator falsus potest appellationem prosequi, si Procurator constituitur infra X. dies cum clausula &c.

15. Procurator vigore mandati potest prosequi appellationem.

16. Procurator iniustus cogitur prosequi appel-

lationem, licet contrariū fuerit protestatus.

17. Ador ad omnes causas an possit appellare, & appellationem prosequi.

18. Filiusfam. nomine Patris an possit appellare, & appellationem prosequi.

19. Dominus nomine Subditi an possit appellare, & appellationem prosequi. *cod. num.*

20. Episcopus pro Cuius, vel subditi, potest appellare sine mandato.

21. Appellatio in civilibus nomine alieno facta debet per dominum ratificari, & intra quod tempus.

22. Tertius appellare potest etiam a sententia lata contra tertium pro suo interesse.

23. Tertius potest appellationem ab alio interpositam prosequi, licet ille non prosequatur.

24. Tertius pro suo interesse semper potest appellationem prosequi. *ex aliq. DD.*

25. Tertius tenetur exprimere causam in appellatione. *Verum num. 108.*

26. Victoria tertiū an prosit etiam victo.

27. Appellare in criminalibus pro reo potest quilibet de Populo.

28. Clericus potest pro Reo appellare in criminalibus.

29. Appellare pro Reo licet, etiam ipso iniusto, & si appellationi renunciasset.

30. Clericus potest prosequi appellationem pro reo, si agatur de morte, vel abscissione membrorum.

31. Limitatur quādo reus renūciasset defensionibus.

32. Appellatio unius prodest ceteris complicibus eiusdem delicti.

33. Appellatio qualiter committatur quando est imponenda pena corporis afflictiva.

34. Fideiussor contractus tenetur appellare si scit exceptionem principalis debitori competentem.

35. Fideiussor praedictus excusatur, si sit pauper.

36. Fideiussor quoque praedictus excusatur si nesciat actionem competere.

37. Fideiussor contractus non potest affici sententia contra principalem lata, sed si duxerit novus processus.

38. Fideiussor de repraesentatione iudic. sol. potest affici sine novo processu.

39. Empor quid facere teneatur, ut regressum habeat cum a principalem mota litis.

40. Quo ad primum, quilibet, qui non est expressè prohibitus, potest ap-

41. petere adeo ut, etiam diabolo, & excommunicato, qui aliis tepellitur a limitibus iudicij, non sit denegandum remedium appellationis e-cum inter. *ext. de except. Rot. de i. 16 de dol. & cont. in nou. siue*

42. siue excommunicatus appellet in iudicio, siue ex iudicialiter; dūmodo ex actu

43. a quo appellatur, & illi grauen inferatur; secus si esset simplex prouocatio ad causā, per quā excommunicatus voluntarie

44. ad iudicem veniret, *Gemin. in c. 1. §. si quis 1. de except. in 6.*

Et conceditur ei aliquando etiam resti-
tutio † ad appellandum i de quo, an, &
quando competat, † & possit restitui, est
videnda *Rot. decis. 7. de except. in nou.*

Hec de plano procedunt in excommu-
nicato simpliciter: sed si erit excommu-
nicatus cum denegatione audientie † ab
habente auctoritatem id faciendi, num-
quid possit appellare, est videndus *Felin. in*
e. significat. ext. de except.

Eadem ratione quamvis Procurator
generalis, vel constitutus ad defendendas
causas motas, & mouendas, etiam cum
libera &c. non possit † appellationem
prosequi, nisi sit expressum in mandato,
† potest tamen appellare, *Rot. decis. 2. de*
procur. in nou. Put. decis. 3. de appell.

Quinimo non solum † falsus Procura-
tor admittitur ad appellandum, & com-
missio per eum impetrata † tribuit iuri-
dictionem, vt per *Rot. decis. 60. & 61. de*
appell. in nou. sed quilibet alius; etiam non
Procurator, † tenet; appellatio per eum
interposita infra decimum diem, dummodo
infra idem tempus constitutur † Procura-
tor cum ratificatione gestorum illucif-
que, Rot. decis. 56. de appell. in antiq.

Sicuti procurator † vigore mandati,
potest prosequi appellationem, si appellat;
potest etiam cogi inuitus ad prosequen-
dum, † licet protestatus fuerit se nolle
appellationem prosequi, non obstante
e. in nostra ext. de Procur. Rot. decis. 9. de Pro-
cur. in nou. Vestr. lib. 4. de Procur. fol. 97.

Actor ad omnes causas constitutus, et-
iam ante confessionem inuentarii potest
non solum appellare, † sed etiam prose-
qui appellationem, *Put. decis. 1. de Procur. †*
idem de filio familias nomine Patris;
dominus nomine subditi sui, † Episcopus
pro Ciuitate, vel subdito possunt appel-
lare sine mandato.

Est aduertendum tamen, quod quando
in Ciuilibus appellatur nomine alieno,
† debet appellatio interposita per domi-
num ratificari, infra tempus, infra quod li-
cuius appellare, alias enim dicitur deser-
ta, *Guido pap. decis. 13.*

Tertius potest appellare † pro suo inter-
esse, etiam † sententia lata contra ter-
tium; quantvis ille non appellauit *c. super*
eo ubi D.D. ext. de off. de leg. & potest prose-
qui † appellationem interposita ab alio,
quamvis ille non prosequatur infra tem-
pus, infra quod potuisset appellare: suar
tamen aliqui D.D. qui voluerunt, quod
dummodo † agatur de suo interesse, sem-
per possit prosequi, Felin. in c. veniens ext.
de testib. & in eam super ext. de sent. & re-
indie.

Praxis Camilli Capucij.

Et hic tertius tenetur in appellatione
exprimere † causam; ad quod non ascri-
bitur principalis, vt *Felin. idem, & victo-*
ria tertij prodest etiam victo, † prater-
quam in quibusdani casibus relatis ibid.
per Felin.

In criminalibus, in causis in quibus
Reus condemnatus potest appellare, †
potest etiam appellare pro eo quilibet de
Populo, *l. non tantum ff. de appell. & potest †*
hoc facere etiam Clericus, Glos. in l. ad di-
ctos in ver. quib. C. de Episcopis aud. & po-
test appellare † etiam Reo inuito, etiam si
renunciasset appellationi; potestque etiam
prosequi † appellationem, siue agatur de
morte naturali, siue ciuili; aut de abscissio-
ne membri, dummodo Reus non † renun-
ciauerit defensionibus, Felin. in c. cum ve-
nissent de testib.

Et si sint plures Complices cuius deli-
cti, † appellatio vnus prodest ceteris,
Clar. q. 94. vers. quero nunquid, & seq.

In casibus in quibus venit imponenda
pena corporis afflictiua, non commit-
titur causa appellationis, nisi cum clau-
sula, in carceribus constituto; si non
est carceratus: si vero est carceratus, Reo
firmo remanente in carceribus, ne iudi-
cium reddatur elusorium, *Stat. c. 17. fol.*
324. num. 6. & ad hoc vide cons. 7. Iulij II.
fol. 359. do. 1. & cons. 52. Py IV. & 32. Py. V.
fol. 151. tom. 2. in bull. nono.

Fideiusor contractus, condemnatus
ad instantiam creditoris, si fecit aliquam
exceptionem competere principali debi-
tori, † non solum potest, sed tenetur
appellare, & prosequi, nisi habeat † ex-
culationem paupertatis, *l. si Procurator, &*
si ignorantes, ubi Bart. & alij ff. mandae
sin autem nesciat exceptionem compete-
re, † non tenetur appellare, Glos. in d. 9.
si ignorantes. Bart. in l. Nescimus §. Cuius ff. de
enit.

Requiriturque nouus † processus con-
tra ipsum, quamvis sententia lata contra
principalem transierit in iudicatum,
Bart. in l. la sententia ff. de appell. † licet secus
sit in fideiussore de representando, de stan-
do iuri, & iudicatum soluendo, Bart. in l.
1. ff. l. ad. fol. & dicam infra in c. de re in-
dic.

Quod diximus in fideiussore, idem
erit dicendum in omnibus, & per omnia
† de emptore, cui fuit mota lis, ad
hoc vt possit habere regressum contra
principalem, *l. si pro ea ubi Bald. C. mand. Af-*
fl. d. decis. 49. & ad materiam presentis
articuli dicam in c. de nullis. in artic. quia
possit dicere de null.

Ad quem fit appellandum.

Artic. III.

- 48 Appellatio diffinitur esse promocationem de minori Iudice ad maiorem.
- 49 Appellatio fit ad superiorem, non ad parem, vel minorem, etiam ex consuetudine.
- 50 Limitatur tamen, si tunc ex consuetudine minor, vel equalis fieret maior.
- 51 Reductio à laudo peti debet coram Iudice superiore instar appellationis.
- 52 Index dicitur bonus vir in casu, quo petatur reductio ad arbitrium boni viri.
- 53 Index superior in appellatione quis dicatur.
- 54 Reductio à laudo lato à Clericis, & Laicis simul, peti debet coram superiore Ecclesiastico.
- 55 Appellatio an detur à sententia Principis non recognoscentis superiorem.
- 56 Appellatio ab Officiali Episcopi ad ipsū Episcopum non datur, & quare.
- 57 Appellatio neque datur à Delegato Vicarij ad ipsum Episcopum.
- 58 Vicarius potest cognoscere causas nominatim ad Episcopum interpositas.
- 59 Vicarius potest restituere in integrum adversus sententiam Episcopi.
- 60 Appellatio ab officiali foraneo ad Episcopum dari debet.
- 61 Processus appell. à Vic. ad Episcopum saluus an sustineatur.
- 62 Vicarij non omnes aequiparantur cum superiore prout Vic. generalis cum Episcopo.
- 63 Appellatio prohibita à sententia Principis, non prohibetur à sententia Vicarij.
- 64 Appellatio ad ipsum Iudicem gravantem interponi nequit.
- 65 Appellatio ab Archiepiscopo an possit fieri ad ipsum Archiepiscopum uti Legatum.
- 66 Appellatio ab Archiepiscopo gravante, tanquam uno de Capitulo, potest fieri ad ipsum tanquam Episcopum.
- 67 Episcopus gravans appellantiem tanquam Canonicus, potest recusari ut suspensus.
- 68 Appellatio ad Principem secularem fieri nequit in causis ad Ecclesiasticum spectantibus.
- 69 Causa feudalis Ecclesie an cognosci possit per Lominum directum secularem.
- 70 Appellatio à Iudice Ecclesiastico ad secularem fit ex consuetudine, aut privilegio.
- 71 Appellare à Principibus secularibus ad Papam quibus casibus liceat.
- 72 Restitutio ad appell. via ordinata, coram quo peti debeat.
- 73 Appellatio ad quos Iudices fieri debeat ex privilegio in Curia.

- 74 A.C. est Index ordinarius omnium appellationum, & quarum. vide 558. 559.
- 75 A.C. quomodo hodie admittat appellationes, & quas. vide 558. 559.
- 76 Appellatio an debeat fieri cum expressione nominis Iudicis, vel tribunalis superioris. vide etiam num. 162. & 163. cum seqq.
- 77 Causa recusationis officialis Episcopi potest per Episcopum cognosci.
- 78 Causa recusationis unius Iudicis potest cognosci ab alijs coniudicibus.
- 79 Appellatio, & recusatio in quibus differant.
- 80 Appellatio de iure fit gradatim, non omisso medio.
- 81 Appellatio ad Papam, Legatum, & Patriarcham fit omisso medio.
- 82 Appellatio omisso medio fit etiam ex privilegio, & alijs causis, remissione.
- 83 Appellatio facta omisso medio valet, si non excipiat.
- 84 Appellatio à subdelegato, omisso delegato, an, & quando possit fieri ad Papam.
- 85 Appellatio alternativa ad Papam, vel Archiepiscopum, toleratur.
- 86 Appellatio alternativa quando possit sustineri remissione. vide 166.
- 87 Appellatio in Gallia semper fit ad proximum Iudicem superiorem.
- 88 Appellatio qualiter interponatur per immediate subditos Sedis Apostolicæ in Gallia.
- 89 Cognitio metus, & denegata iustitiæ qualiter, & quomodo committatur in partibus Gallie.

Circa secundum Caput, ad quem scilicet appellandum sit, cum sit appellandum de minori ad maiorem, & tunc diffinitio sit prouocatio de minori Iudice ad maiorem, vt dicant Summistæ in tit. de appell.

Ideo semper ad superiorem appellabimus, nec possit per consuetudinem induci, quod ad parem, vel minorem appellaretur, nisi etiam eadem consuetudine induceretur, tunc quod efficeretur maior, Franc. in rubr. ext. de appell. num. 15. & ibidem Felin.

Et idem erit, si petatur reductio ad arbitrium boni viri à laudo lato per arbitrum; tunc debet enim peti coram Iudice superiore ad instar appellationis, Franc. in d. rubr. num. 44.

Dicitur enim in hoc casu Iudex bonus vir, & facit legi iubenti tunc reductionem debere peti ad arbitrium boni viri, Innocentius, 5. cum ita ff. de veris. oblig. Card. in cap. 1. num. 7. de appell.

Iudex superior non intelligitur de iudice superiore Actori, vel Reo, tunc sed ipsi Iudici, vel Arbitro, qui pronunciant, l. p. 2.

l. praecipimus, ubi Bald. C. de arbitr. Afflicti. de cef. 51.

à collatione, ubi glos. fin. & Gem.

- Et si sint plures Iudices, vel arbitri, quorum aliqui Clerici sint, aliqui verò
 34 Laici, debet appellari, vel peti reductio coram Iudice Ecclesiastico, ratione Clericorum, qui hoc casu, tanquam digniores trahunt ad se Laicos, *Rom. cons. 365. Staf. l. c. 11. fol. 302. num. 2. & hinc est, quod à sententia Principis, non recognoscen-*
 55 *tis superiorem, & non datur appellatio, quia est ad superiorem provocatio, Fran. in d. rubr. num. 9. & dicam Deo dante in fra in artic. in quibus casibus non datur appellatio.*
 56 Neque appellatur ab officiali Episcopi ad ipsum Episcopum, non obstante quacunque consuetudine *c. 2. de consuetudine, in 6. quia vnum est concistorium, & idem*
 57 *tribunal, in tantum, vt & à delegato Vicarij ad Episcopum, non possit appellari d. c. 2. & c. Romana de appell. in 6.*
 58 Potest Vicarius & cognoscere causas nominatim ad Episcopum interpositas,
 59 ac etiam restituere & in integrum aduersus sententiam Episcopi, *Fran. in c. dilectio, num. 32. & seqq. & num. 45. ext. de appell.*
 60 Nisi esset & officialis foraneus, à quo potest ad Episcopum appellari, *c. 1. de off. ord. in 6. c. Romana de appell. eodem lib. Franc. in d. c. dilectio num. 33.*

- Quod si ab officiali generali ad Episcopum appellaretur, causaeque appellationis committeretur, tan processus valeat
 61 dicit *Gemin. in d. c. Romana in princ. circa fin. & in Glos. fin. & in c. non putatus in verbo official. de consuetud. in 6.*

- Sed huiusmodi æquiparatio est specialis in Episcopo, & eius Vicario generali alij enim Vicarij non æquiparantur in omnibus, illis, quorum sunt Vicarij, ideo si prohibetur appellatio à sententia Principis, vel alterius, non prohibebitur & tamen appellatio à sententia Vicarij ipsius
 62 *l. d. provincialibus ubi Bart. & Bald. C. de appell. Franc. in d. c. dilectio num. 4.*

- Eadem ratione ad Iudicem gravatam non potest appellari, quia à se ipso, ad se ipsum non datur appellatio, etiam, quod mutetur qualitas personae: exempli erit in Archiepiscopo, qui sit etiā Legatus, vt euenire solet in Archiepiscopo Auenionis, non poterit enim ab ipso vti Archiepiscopo, ad ipsum vti Legatum, appellari,
 63 *Gemin. in c. à collatione in fin. de appell. in 6.*

- Si Episcopus tamquam Canonicus, nō tamquam Prelatus, vna cum Capitulo
 64 gravasset, & potest ad ipsum tamquam Episcopum appellari, licet etiam tunc
 65 possit recusari & tamquam suspectus, d. c.

- 68 In casibus specialibus ad forum Ecclesiasticum non poterit ad & Principem secularem appellari, quia tunc non est superior, exceptis quibusdam casibus: vt puta, si natorum Rei id requirat, vt si litigetur super pseudo concessio Ecclesiae à
 69 Principe seculari, & quia tunc causa cognosci debet per Dominum directum talis feudi, dummodo disinctio personalis facienda non sit, vel si ex privilegio, & aut consuetudine liceat appellare à Iudice, Ecclesiastico ad secularem, *c. Romana §. debet, ubi Glos. & Gemin. de appell. in 6. idem Gemin. in c. 1. §. & cum ext. de cler. coning. in 6. & cap. verum ext. de foro compet.*

- Secus est dicendum & conuerso, quia à Principibus secularibus, nō recognoscē-
 71 tibus Superiorem, potest & in aliquibus appellari ad Papam, de qua re est videndus Felin. in c. si duobus ext. de appell. Abb. in c. ex litteris ext. de probat. Guidopap. de cef. 436.

- Quando lapsum est tempus ad appellandum, coram quo & debeat peti restitutio ad appellandum, via ordinaria, docet *Rot. de cef. 2. circa finem de dol. & contum. in nou.*

- In Curia sunt aliqui Iudices, ad quos
 73 ex privilegio solet & appellari, vel recursus haberi, vt à Iudice Cur. de Sabellis, ad Gubernatorem; à Iudice Burgi ad A. C. à Iudicibus Capitulinis, ad Capitaneum, & à Capitaneo ad Senatorem, de quo adest *extranag. Iulij 2. super reformatione Tribunalis, nec non constit. Py. IV. super reformatione Tribunalium.*

- Extra Curiam vero, & A. C. est Iudex ordinarius omnium appellationum à sententijs in statu Ecclesiastico latis, per quoscunque Iudice ordinarios interpositarum, & olim admittebat omnes appellationes; hodie & vero secus; quia illas non sic de plano admittit, neque inhibet, nisi appellatur à diffinitiva, vel habente vim diffinitivae, & causa non ascendat ad valorem scutorum quinquaginta, vt cauetur in dictis reformationibus, & in eius facultatibus impressis post
 75 *Salust. Tiber. & in bull. non. tom. 3. in const. 28. Pauli V.*

- Sed notādū est circa primum, si quod sufficit & appellare ad Tribunal Iudicis superioris, etiam non expresse nomine Iudicis, sed solius Tribunalis: tunc enim officialis generalis talis tribunalis cognoscit causam, prout fit quotidie in statu Ecclesiastico, quando appellatur ad A. C. *Gemin. per illum textum in c. Romana §. cum autem, & §. cum vero de appell.*

in 6. & dicemus infra in art. sequenti quomo appell. & ubi agemus de expressione nominis Iudicis.

Quæ diximus de appellatione non procedunt in recusatione, nam si recusatur officialis Episcopi, ꝛ potest recusationis causa cognosci per Episcopum; si etiam dentur tres Iudices, cum clausula, quod si omnes &c. & vnus recusetur, causa talis recusationis ꝛ poterit cognosci per alios duos, & differunt in hoc appellatio, & recusatio, ꝛ licet in reliquis ambulent pari passu, *glos. & Gemin. in d. c. non putamus de consuetud. in 6. & in c. si contra ubi late D.D. de off. deleg. eodem lib.*

80 Sed debet appellari de iure gradatim ꝛ ad superiores, non omisso medio l. Imperator es ff. de appell. c. dilect. ext. eodem. tit. Conclusio tamen fallit

81 Primo, si appelletur ad Papam, Legatum de latere, vel Patriarcham, ad quos potest appellari omisso medio.

82 Secundo, ratione priuilegij, ꝛ consuetudinis, præscriptionis, & alijs quibusdam casibus relatis per *glos. & Gemin. in c. Romana §. 1. de appell. in 6. Franc. in d. c. dilecti num. 14. ubi late declarat, quomodo huiusmodi conclusio intelligatur.*

Hæc hautem procedunt, dummodo 83 per ꝛ partem excipiat, alias si non exciperetur, valeret semper appellatio, etiã omisso medio *Glos. & D.D. & præcipue Franc. in d. c. dilecti num. 12.*

Quando delegatus à Principe, subdelegat causam in totum, vel in partem, 84 & appellatur à subdelegato, ꝛ an & quando possit omisso delegato appellari ad Papam, videndum est c. si duo, & c. si delegatus, & c. si is, cui, & c. si à subdelegato de off. deleg. in 6. late Franc. in d. c. dilecti num. 25. & seqq.

Potest aliquando alternatiue appellari, vt puta, ad Papam, ꝛ vel Archiepiscopum, toleraturque huiusmodi appellatio, etiam in Cur. ad fugiendam desertionem *Glos. fin. & Gemin. in c. si is cui de off. deleg. in 6. Rot. decis. 33. de appell. nu.*

De quo quando appellatio alternatiua ꝛ possit sustineri, dicit *Felin in c. inter cetera ext. de appell.*

In Regno Francie nullo modo potest 87 omitti medium, sed ꝛ debet semper ad proximum Iudicem superiore appellari: & quamvis exempti, & Sedi Apostolicæ immediate subiecti, possint ad Papam ꝛ appellare, debet tamen causa in partibus committi, & terminari, nisi allegetur iustus metus, & denegata iustitia; quo casu cognitio debet ꝛ committi in partibus vicinioribus, cum expressione causæ,

quæ legitime, & aliter quã per iuramentum coram Iudicibus appellationis probanda est, vt in *extranogan. Leonis X. de priuileg. & Pragm. Regni Galie const. 20. tom. 1.*

Quomodo sit appellandum.

Artic. IV.

- 90 Appellatio aliquando fit facta, aliquando verbo.
- 91 Appellatio facta qualiter fiat.
- 92 Appellans facta debet exprimere gramen coram testibus.
- 93 Appellatio facta facta an teneat non expresso gramine coram testibus.
- 94 Appellatio verbo diuersimodè fit, & principaliter exemplificetur.
- 95 Appellans verbis, vel scriptis, quibus verbis uti possit, vide etiam num. 122.
- 96 Appellans in appellatione debet exprimenda exprimere.
- 97 Appellatio non solum semel, sed bis fieri potest incontinenti.
- 98 Appellatio geminata in continenti habetur pro vna.
- 99 Appellare quis potest vna voce à diffinitiva, indice adhuc pro trib. sedente.
- 100 Appellatio vna voce dicitur deserta, nisi cedula appellationis fuerit data.
- 101 Ampliatur, & si appellanti fuerint dati Apostolice reuerentiales
- 102 Notario afferenti cedulam appellationis, quæ non reperitur, fuisse datam, creditur.
- 103 Appellans à diffinitiva post intervallum debet in scriptis appellare.
- 104 Appellatio quomodocunque fiat non habet necessitatem expressiõis causæ
- 105 Fallit in quinque casibus.
- 106 Appellationis causa debet exprimi quando à diffinitiva est de iure prohibita appellatio.
- 107 Secundo, quando concessa cum clausula, appellatione remota.
- 108 Tertio, quando tertius appellat pro suo interesse.
- 109 Tertius debet semiplene probare causam factæ appellationis pro suo interesse
- 110 Tertius sciens motum litem, & sententiam latam, qualiter appellare debeat. Vide 246.
- 111 Quarto, appellationis causa debet exprimi quando appellatur à correctione.
- 112 Quinto, quando appellatur ab executione.
- 113 Causæ expressio requiritur, an sit de forma appellationis.
- 114 Causæ expressio requiritur vt Index teneatur appellationi deferre.
- 115 Appellans ab interlocutoria tenetur in scriptis appellare.
- 116 Appellans ab interlocutoria tenetur cedulam ap-

appellationis tradere.

117 Appellatio à Notario scripta non sufficit, sed requiritur libellus appell.

118 Appellatio habetur pro deserta, nisi tradatur libellus appellationis.

119 Appellatio si pluries fiat, si, imple est tradenda cedula appell.

120 Appellatio prout in cedula alias tradita, non susci-
pietur, etiam ea repetita.

121 Fallit in tertio adbarente appellationi inter-
posita.

122 Appellatio potest fieri etiam per quilibet priu-
atam scripturam, & verba.

123 Appellatio, amissa scriptura, potest probari per
testes.

124 Appellatio per scripturam probanda requirit
scripturam publicam.

125 Appellatio sufficit quod Iudici porrigatur, etiā
si non legatur.

126 Appellatio ab interlocutoria vna voce, an de-
notat, & quomodo.

127 Causa rationabilis coram Iudice à quo an sit
exprimenda.

128 Causa appellationis non debet generaliter ex-
primi.

Appellatio generaliter facta non committit-
ur, vide 228. eod. num.

129 Causa appellationis an possit exprimi per re-
lationem vel nominatim, vide etiam 132.

Appellatio non potest iustificari in alia causa
quam expressa ibid.

130 Gravamen etiam si notorium, an sit exprimē-
dum pro causa appellationis.

131 Appellatio ante definitivam an, & quando
dicatur frivola.

132 Causa appellationis per relationem ad acta
quando exprimi possit.

133 Causa expressio non requiritur in appellatione
si gravamen ex actis colligatur.

134 Causa expressio requiritur quando iniquitas
sententia est detegenda.

135 Causa expressio in appellatione fieri potest etiā
infra X. dies.

136 Causis pluribus expressis in appellatione, suf-
ficiat quod una probetur.

137 Signatura pluribus gravaminibus expressis
super vno ad libitū appellantis rescribit.

138 Iudex delegatus cognoscere nequit, nisi expres-
sa gravamina in appellatione.

139 Iudex delegatus super gravamine per appella-
tionem, an possit cognoscere super negotia
principali.

Iudex ordinarius an possit cognoscere negotium
principale, si illi gravamen fuit commissum
cod.

140 Iudex si non possit adiri nisi per viam appell.
quando possit cognoscere negotium princi-
pale.

141 Iudex à quo non definit esse Iudex, nisi co-
gnito de viribus appellationis.

142 Index gravaminis cum toto negotio principali
quando possit cognoscere negotium princi-
pale.

143 Primo si iustificetur gravamen, aliās negotium
principale redit ad primum Iudicem.

144 Secundo si accedat partium consensus
Tertio si sententia habeat vim diffinitivae, &
asserat gravamen irreparabile cod. num.

145 Negotium principale quando censetur com-
missum iudici gravaminis.

146 Declara hoc perocedere in sententia mere in-
terlocutoria, secus in aliis.

147 Appellatio ab interlocutoria, & à diffinitiva
in quo differant.

Appellatio ab interlocutoria est odiosa, quia
derogat iurisdictioni ordinariæ. eodem
num.

148 Appellationis forma à iure, vel à statuto da-
ta, de qua intelligatur.

149 Appellare à diffinitiva olim non licebat, nisi
de consilio advocati.

150 Advocatus quando condemnabatur in expensis
frivole appellationis.

Procurator quando condemnabatur in expen-
sis frivole appellationis eod. num.

151 Commissio olim impetrari non poterat super
gravamine, nisi habitis apostolis à Iudice,
à quo.

152 Appellatio ab interlocutoria hodie non com-
mittitur, nisi vim habeat diffinitivae.

Appellatio hodie semper committitur una cum
toto negotio principali. eod. num.

153 Causa de filo curia, etiam non iustificata gra-
vamine, semper remanet coram iudice ap-
pellationis.

154 Commissio ut Iudex appellationis procedat in
negotio principali, omisso gravamine, qui-
bus clausulis signetur.

155 Auditores Rote an possint procedere in negotio
principali causa per appellationem penden-
tis.

156 Appellans ratione excessus, quid observare
debeat.

157 Excessus non presumitur, nisi de eo doceatur
& exprimi debet in appellatione. Vide
441.

158 Appellatio prohibita non debet admitti, nisi
expressa gravaminis causa.

159 Excessus in casu appellationis an in specie,
vel in genere tantum possit exprimi.

160 Excessus in genere expressus suspendit executio-
nem in totum.

161 Excessus in specie expressus suspendit tantum
quantum capit excessus.

162 Appellatio semper nomen rei, iudicium, & par-
tium continere debet. V. 76.

163 Nomen iud. ad quem semper est in appella-
tione exprimendum V. 76.

164 Appellatio simplex ad iudicem compulsorem
vel maiorem, vel alternativam an susci-
piatur

- 165 Appellatio presumitur facta sepe ad immediatum Superiorem.
- 166 Appellatio simplex dubia, vel incerta ratione iud. an sustineatur de Iure Canonico. 85.
- 167 Nomen iud. a quo non est necess. exprimen. in commissione appellationis.
- 168 Cedula appellationis quid generaliter continere debeat
- 169 Appellatio de iure coram quo, & quomodo interponi debeat.
- 170 Appellatio interposita in domo iud. absque citatione partis, an valeat.
- 171 Appellatio an, & quando possit interponi coram iudice ad quem, vel Notario, aut honesta persona.
- Apostoli possunt a Notario peti et protestatione absentia iudicis v. 186. 188. eod. nu.
- 172 Appellatio potest fieri cum protestatione metus coram Notario, vel honestis personis.
- 173 Metus iud. a quo debet esse iustus, & probabilis undecumque causetur.
- 174 Metus predictus quomodo dicatur, & quomodo super eo debeat appellatio interponi.
- 175 Appellatio in absentia iud. interposita. quando sustineatur.
- 176 Appellans de stilo Curie quas appellationes prosequi possit.
- 177 Appellans an teneatur absentiam, vel impedimentum Iudicis probare. Vide 188.
- 178 Appellatio an sustineatur, data tantum cedula, & facta diligentia rependi iudicem.
- 179 Appellatio Iudici a quo nescienti est intimanda.
- Index a quo non amittit iurisdictionem, donec appellatio ei non fuerit intimata. eod. num.
- 180 Appellatio interposita coram maiori parte Iudicum vel arbit. plurium, an valeat.
- 181 Tentata non renocantur quando appellatio &c. non fuit Iudici, parti, vel Procuratori intimata.
- 182 Appellans ab interlocutoria an aliquando petere debeat apostolos.
- 183 Appellans a diffinitiva dubitatum fuit num. teneretur redire pro apostolis
- 184 Apostoli quando de iure, & de stilo sint petendi.
- 185 Appellatio simplex an teneat, si concedantur apostoli.
- 186 Appellatio rustici, vel ingruantis, sustinetur & si nesciat apostolos petere.
- Apostolos non petere quando noceat, remissive. eod. num.
- 187 Appellans si non inuenerit Iudicem, an redire teneatur pro apostolis v. 171.
- 188 Apostoli possunt peti coram egregia persona, & quando v. 171.
- 189 Appellans si teneatur redire pro apostolis, quid facere debeat.
- 190 Processus factus ad Iudicem ad quem ante petitionem apostolorum, an sustineatur.
- 191 Index de apostolis diversimode responder.
- 192 Terminus iuris aliquando datur loco apostolorum v. 326.
- 193 Appellans non tenetur amplius redire pro apostolis, si assignetur secundus terminus iuris & 325.
- 194 Appellans potest appellationem prosequi sine apostolis, assignato secundo termino iuris.
- 195 Commissio cum clausula, attento quod a definitiva, &c. quando ita per Signaturam signetur.
- Clausula, attento quod a definitiva, quid importet. eod. num.
- 196 Apostolorum materia remissive.
- 197 Appellatio potest interponi etiam die feriata.
- 198 Appellatus in criminalibus ab Episcopo, vel Iudice in partibus, debet acta prima instantia petere.
- 199 Index a quo de partibus debet appellanti intra mensem acta exhibere in crim.
- 200 Index appellationis an possit terminare causam crim. in curia, non visis actis de partibus.
- 201 Appellatio in civilibus de partibus non deuoluit, nisi presente parte, aut intimata.
- 202 Intimatio facta appellato habet vim citationis.
- 203 Intimatio predicta sufficit in causa benef. & benef. litigioso, dummodo residentiam personalem requirat.
- 204 Intimatio predicta potest per quemcumque etiam non procuratorem fieri.
- 205 Intimatio predicta minus legitime facta quomodo sanari possit.
- 206 Intimatio predicta ut recte fiat, quae sint seruanda.
- 207 Causa ut deuoluitur a quacumque sententia appellabili, quid seruandum.
- 208 Appellans quomodo possit contra absentem per contradiclas procedere.
- Appellatus quomodo possit contra absentem per contradiclas percedere. eod. num.
- 209 Appellatio datur a grauamine illato non inferendo. v. 228. 269. 333.
- 210 Causa non potest per appellationem a iudicio recedere, nisi grauamen interuenerit.
- 211 Appellatio conditionata, scilicet, si Index granabit, an admittatur v. 215.
- 212 Appellatio conditionata admittitur quando grauamen esset irreparabile, per appellationem subsequentem.
- 213 Secundo, quando grauamen futurum trahit originem a grauamine iam illato.
- 214 Tertio, quando grauamen esset iam comminatum.
- 215 Appellatio conditionata de stilo curiae admittitur v. 11. 217.
- 216 Indices in Curia solent pronunciare prout

in cedula, vel habere terminum pro seruato & 320

217 Appellatio cōditionalis quatenus cōtra permittitur, & habet locum lata sententia cōdenatōia 215..

218 Appellatio cōditionalis quatenus contra, nibil prodest appellato.

219 Appellatio iudicialis multa requirit, quae non requiruntur in extraiudiciali.

220 Appellatio extraiudicialis interponitur causa adhuc non capta.

221 Appellatio extraiudicialis in multis difert à iudiciali v. 224. 233.

Appellatio extraiudicialis debet fieri per publicam scripturam. eod. num.

222 Appellatio extraiudicialis à futuro grauamine fieri possit.

223 Appellatio extraiudicialis non inducit lites pendentes.

224 Appellatio extraiudicialis, & iudicialis in multis difert. v. 221. 233.

225 Appellans extraiudicialiter quibus modis uti debeat.

226 Appellans extraiudicialiter an possit alias causas, quam expressas persequi.

227 Appellanti extraiudicialiter, si iurat nonas causas nouisse, creditur.

228 Appellatio generalis, & à futuro grauamine an valeat v. 128. 209. 269. & 533.

229 Appellans praesumitur iussit appellasse, si subsequatur grauamen.

230 Appellatio generalis reducitur ad specialem subsequuto grauamine.

231 Appellatio generalis vel à futuro grauamine debet fieri coram appellato.

Declaratur etiam posse intimari per Procureto-rem intra mensem. eod. num.

232 Appellatio extraiudicialis quando interponi, & intimari debeat, & quid operetur.

Attentio per appellationem extraiudicialem quando renouentur.

233 Appellatio extraiudicialis in quibus differat à iudiciali, quomodo deferatur & c. remis. v. 221. 224. 233.

234 Appellatio semper est interponenda antequam causa committatur.

235 Commissio causae appellationis interponendo non admittitur.

236 Rescriptum ad lites futuras trahi nequit.

237 Commissio appell. est nulla, si probetur interpositam esse post commissionem.

238 Appellatio persumitur percellisse commissioni ead. die, & bona fulta.

239 Alius praesumitur prius factus, qui prius fieri debuit.

240 Probandi omnis circa merita causae appell. cui regulariter incumbat.

241 Appellans à sententia nulla succumbit non iustificata appellatione, & probata nullitate.

Praxis Camilli Capucij.

90 Circa tertium, quomodo sit appellandum. Aliquando pars granata appellat facto, & aliquando verbo. Facto accipiendo iter, vel mittendo nuncium ad Sedem Apostolicam, cap. dilecti, & cap. meminimus extra de appellat. Et tunc appellans debet exprimere grauamen, pro quo iter accipit, vel nuncium mittit, coram testibus: quod si non exprimat, & an teneat appellatio, videndus est Franc. in d. cap. debitus, num. 32. extra de appellationibus.

Verbo diuersimode appellatur, prout suadet qualitas grauaminis. & Exemplum est, quando appellatur extraiudicialiter à diffinitiuā, vel ab interlocutoria, & sic in alijs casibus, prout infra clarius dicemus.

Appellans igitur verbo, vel in scriptis, potest non solum uti verbo, & appello, sed etiam omnibus alijs verbis æquipollentibus, ut puta pro socio, submitto me iurisdictioni Superioris, & alijs huiusmodi dumodo exprimantur & alia, quae requiruntur in appellatione. ead. audientiam, ubi Franc. nu. 2. ex. de appell.

Et potest non solum appellari & semel, sed etiam bis in continenti: nec per secundā appellationem intelligitur recessus à prima, quia hoc casu geminata & appellatio in continenti interposita, habetur pro vna c. bone ex. de appell. glof. & Franc. in c. tua nobis num. 16. vsque in fin. ubi tradit multas conclusiones in hac materia ext. cod. tit.

Si appellatur à diffinitiuā, appellans in continenti, iudice ad huc sedente pro Tribunali, & potest appellare viua voce: sed est aduertendum, quod debet infra terminum de iure debitum & dare Cedula appellationis, alias dicitur deferta appellatio, etiam quod appellanti fuerint & dati apostoli pœucentiales: & si talis cedula non reperietur, sufficit & quod Notarius asserat sibi fuisse traditam, ad hoc ut illa non dicatur deferta, Put. decif. 5. de appell. & decif. 17. de fid. Instrum.

Appellans à diffinitiuā post interuallum debet in scriptis appellare l. 2. ff. de appell. l. litigatoribus ubi Glof. C. de appell. Glof. & Gemin. & alij in c. cordi. in verbo interlocutoria de appell. in 6.

Quomodocumque autem appelletur & non est necesse exprimere causam in appellatione l. 1. ff. de appell. c. 1. ubi Glof. in verbo statuit de appell. in 6. declara. tamen & quod talis expressio est necessaria in quinque casibus.

Primo, quando à diffinitiuā de iure & prohibetur appellatio Glof. & DD. in d. c. l. ff. Cor-

cordi. in c. cum appellationibus. in c. non solum de appell. in 6. in c. prouenit ext. eodem tit.

Secundo, quando causa est commissa cum clausula, appellatione remota, tunc enim exprimenda est causa permixta à Iure. *c. Romana 5. si autem ubi Glos. in vers. mandatur de appell. in 6. Franc. in c. pastoralis in princ. num. 9. ext. de appell.*

Tertio, quando tertius appellat pro suo interesse, quia tunc quomodocumque appellet, non solum tenetur exprimere, legitimum causam, sed etiam eam semper probare, antequam audiat, *Franc. in c. ut debitus num. 25. ext. de appell. Felin in c. quod ad consultationem. num. 2. ext. de re iudic. & si sciuerit litem motam, & sententiam latam, sed debet in ceteris appellare, eo modo, quo potuisset condemnatus, Felin, in c. super extra de senten. & re iud.*

Quarto quando appellatur à correctione, ne, & quando appellatur à executione *Franc. in d. c. ut debitus num. 25. & latius dicam infra.*

In suprascriptis quinque casibus requiritur expressio causae, non ex eo quod expressio causae in illis sit de forma appellationis à diffinitiva, sed ad hoc, ut Iudex, qui pronunciauit teneatur appellationi deferre. *Franc. in cap. cum speciale 5. porro ext. eodem tit.*

Qui appellat ab interlocutoria, cum ista appellatio sit odiosa, ut dicam infra, debet etiam de Iure Ciuili appellare in scriptis, sine appellet in continentem, siue ex interuallo, & tenetur tradere cedulam appellationis d. c. *cordi de appell. in 6.*

Neque sufficeret quod Notarius scribat appellationem, sed requiritur ratio libelli appellationis in scriptis, alias non haberetur in consideratione, si dicereturque deserta *Guidopap. decis. 212. & 220. & Franc. ubi supra.*

Immo si pluries appellaretur, semper est tradenda cedula appellationis, neque sufficeret appellare à grauamine, prout in cedula, alias tradita, sed eam repetendo, *Rot. decis. 30. de appell. in antiq.*

Quia est speciale in tertio adherente appellationi interposita, si ut possit repetere cedulam alias datam, *Egid. conclus. 19. de appell. Vestr. lib. 7. c. de appell. fol. 208.*

Et sufficit quod liber scriptura, etiam priuata, & absque illis verbis, in scriptis appellat, potestque probari per testes, si perderetur *Franc. in c. 2. de debitus, num. 12.*

Sed si esset probanda per scripturam,

requiritur scriptura publica *Gemin. in d. c. cordi in princ. nec quoad validitatem nec esse est, sed quod coram Iudice legatur dumodo ei porrigatur, & appellatio cum ibi not. de appell. in 6.*

Appellatio tamen ab interlocutoria interposita viua voce deuolueret in preiudicium appellantis, altera parte consentiente, etiam si Iudex ei non deferat *Rot. decis. 51. de appell. in antiq.*

Aduertendum est etiam, quod debet ex primi causa rationalis coram Iudice à quo, quod si esset vere probata, haberetur pro legitima, c. ut debitus ext. de appell. Clem. appellanti de appell.

Neque sufficit, quod exprimatur generaliter, sicut etiam appellatio generalis non committeretur, cap. 1. & 2. ex. de lib. obla. *Franc. in d. c. ut debitus num. 17.*

Prout neque sufficit causam exprimere per relationem ad acta, sed venit exprimenda nominatim, cum non possit iustificari in alia causa, quam expressa, *Franc. in c. consuluit num. 2. ex. cod.*

Quinimo, etiam si grauamen esset notorium; adhuc esset specificandum, nisi appareat ex verbis ipsius scilicet. *Franc. in d. c. ut debitus, num. 20. quia appellatio ante diffinitiuam, dicitur manifeste frivola, quando non exprimitur grauamen, vel causa, aut exprimitur falsa, & non legitima, aut pronuntiatio fuit eam esse illegitimam, si ab huiusmodi pronuncia non appelletur, Glos. in Clem. 1. in verbo manifeste de dol. & cont.*

Si tamen grauamen et sola Iuris allegatione, absque alia facti probatione ostendipossint, sufficit illud exprimere per relationem ad acta, tamquam resultans ex tenore sententiarum, *Gemin. in c. 1. in princ. extra de offic. deleg.*

Si appellatur à certo grauamine, quod ex actis colligi possit, vel nulla alia requiritur expressio, *Rot. decis. 1. ut lit. pend. in nou. & est videndus etiam Vestr. lib. 3. ca. de appellat. ab interloc. fol. 72.*

Sed si ad deregendam iniquitatem sententiae requiritur probatio facti, debet exprimi causa iniustitiae, ut dictum est, in quo pariter videndus est *Cassad. decis. fin. de iquestre. poss. & si tunc non exprimitur, sufficit, quod exprimitur infra decem dies, & si plures causae exprimantur, sufficit quod una probetur. Franc. in d. c. ut debitus, num. 26. & seq.*

Si tractetur plura grauamina, Signatura rescribere solet super vno tantum, quod appellans eligere voluit.

Et Iudex delegatus non poterit cognoscere alia grauamina, quam expressa, ut

voluit *Rota decif. 2. de appell. in nou.*

139 Similiter non poterit cognoscere negocium principale, nisi ei committatur, licet fecus sit in iudice ordinario, *cap. ut debitus extra de appell.*

140 Er si esset talis, qui non posset adiri, nisi per viam appellationis, † non posset, etiā de consensu partium, cognoscere negociū principale, non prius cognito de viribus appellationis, *glos. & Gemin. in c. 1. de for. comp. in 6.*

141 Nec prior Iudex interrim desinit esse Iudex, *Clem. appellanti de appell.*

142 Quinimō si committatur causa grauaminis, vna cum toto negotio principali, non † potest cognosci negocium principale, nisi in tribus casibus.

143 Primo, si iustificetur grauamen, illo enim non iustificato, † negocium principale reddit ad primum Iudicem, *d. c. ut debitus ex. de appell. Egid. conclus. 419.*

144 Secundo, si accedat consensus partium, & † tertio si sententia habeat vim diffinitiuā, & asserat grauamen irreparabile, *Rot. decif. 12. de appell. in nou. Vant. d. c. de null. ex. eod. num. 62.*

145 Negotium principale censetur commissum per illa verba, † vna cum suis incidentibus, dependentibus & c. etiam quod non adsint verba vna cum toto negotio principali, dummodo tamen sit eiusdem nature, *Egid. conclus. 619. Cassid. decif. 1. de caus. possesi. & proprieti.* Et hæc procedunt quando sententia est merè interlocutoria; secus dicendum, si habeat vim diffinitiuā, † quia tunc quoad appellationem regulatur in omnibus, & per omnia prout in vere diffinitiuā, *Franc. in d. c. ut debitus num. 16. & 25.*

147 Et ratio differentie inter appellationem ab interlocutoria, & a diffinitiuā, dicitur † esse, quia interlocutoria est odiosa, cum per eam derogetur iurisdictioni ordinariæ, *d. Clemen. appellanti de appellat.*

148 Et hinc est etiam, quod si datur certa forma à Iure, vel à statuto appellare volenti, † intelligitur de appellatione ab interlocutoria, non autem à diffinitiuā *glos. & Gemin. in c. quamuis in verb. probabili de elect. in 6.*

149 Ideo olim non licebat appellare ante, diffinitiuam, † nisi cum consilio Aduocati, de quo debet constare Iudici, quia si appellatio detegebatur friuola, Aduocatus, & Procurator, † vel Procurator solus, si processerit sine Aduocato, condemnabatur in expensis, neque poterat 151 impetrari † commissio super articulo grauaminis, nisi habitis apostolis à Iudice

à quo, vt cauetur in *Extrauag. Gregorij XI. de ord. Aduocat. in bullar. diuersi.* Quæ tamen non fuit impressa in nouo bullario.

152 Hodie ista indagatio est inutilis, quia nunquam committitur causa appellatoria, nisi ab interlocutoria, † nisi habear vim diffinitiuā, & semper committitur vna cum toto negotio principali, ne contentiæ causarum diuidantur *Nulla C. de Ind. Stafif. cap. 12. fol. 307. num. 8. & c. 18. fol. 327. & mandat Urban. VIII. const. 6. regul. Cancell. 37. fol. 19. tom. 4. in bull. nouo, & idē disponitur in reg. 37. Cancell. edita per Innocent. X. & de stilo Curiz, causa † remanet semper coram Iudice appellationis, etiam non iustificato grauamine, *Rot. decif. 2. de appell. in nou. Stafif. d. c. 1. 18. fol. 127. & dicit Vestr. lib. 3. c. de causar. denol. fol. 62.**

154 Et si ex aliqua iusta causa peteretur Commissio ad Iudicem appellationis, vt omisso grauaminis articulo, procederet in negotio principali, † rescribitur cū clausula, confitico de assertis, & refectus expensis.

155 Auditores tamē † Rotæ ex vi Bullæ Innocentij, possunt voto Coauditorum, procedere in negotio principali.

156 Et ea, quæ diximus supra de exprimendo grauamen in appellatione ab interlocutoria, † procedunt etiam in appellatione ab excessu in exequendo, à quo datur appellatio, vt infra videbimus, & tunc appellans ratione excessus, debet exprimere talem excessum in appellatione, & in commissione.

157 Quia verò non præsuntur excessus, nisi de eo doceatur, † ideo necesse est, quod exprimatur, & ratio est, quia in materia, in qua appellatio prohibetur, nisi expriniatur causa grauaminis, appellatio † non debet admitti; nec minus committi causa appellationis, nec inhiberi, vt dicunt *Abb. & Felin. in c. quoad consultationem ex. de senten. & re iud. Rot. dec. 45. de appell. in nou.*

159 Expressio tamen excessus non est neces se quod fiat in specie, sed sufficit si exprimatur in genere, & tunc ratione incertitudinis, suspenditur † executio in totum; sed si exprimeretur in specie, suspenderetur tantum, quantum caperet † excessus ab appellante expressus, *Abb. in d. cap. quod ad consultationem.*

161 Igitur à quacunque sententia interponatur appellatio in scriptis, siue sit interlocutoria, siue diffinitiuā, est exprimendū nomen † Iudicis à quo, Iudicis ad quem, & appellantis, & appellati, & adhuc est exprimenda res super qua fuit pronunciatum, *l. 1. §. fin. ff. de appell.*

- 163 **Nomen Iudicis ad quem** † debet esse certum, *cap. ad hoc extra de rescript. c. propter, & c. ab eo, §. forma 2. q. 6.* Ideo si quis appellet simpliciter, vel appellet ad Iudicem competentem, vel ad maiorem Iudicem, vel alternativè ad plures Iudices, licet † de Iure civili forsitan talis appellatio sustineatur, quia cum non possit appellari omisso medio, præsumitur appellatum ad immediatum Superiorem, iuxta *tex. in l. Imperatores ff. de appell.* Tamen de Iure Canonico cum possit appellari non solum ad Papam, sed ad Legatum, & Patriarcham, ratione incertitudinis, † videtur non posse sustineri, præcipuè, si infra tempus concessum ad appellandum non declaretur nomen Iudicis ad quem, vel nisi concurrat aliqua probabilis dubitatio Iuris, vel facti, ad quem esset appellandum, de quo videndus est *Franc. in d. dilecti num. 16. & seq. de appell.* & quod dixi in artic. ad quem appellan. fit. In rescripto verò super commissione appellationis † non requiritur, quod exprimitur nomen Iudicis à quo, *c. oblate, ubi Franc.*
- 168 *extra de appell.* Et generaliter † quid continere debeat cedula appellacionis, videndus est idem *Franc. extra de appell. num. 3.*
- Debet quoq; appellatio de Iure interponi coram Iudice, à quo fuit lata sententia pro tribunali sedente, secundum *L. omnem. C. quando promoveat. non est necess. Dummodo possit haberi illius copia, & nisi iustus metus excuset cap. biduum 2. q. 6. extra de debitis c. penult. extra de appell. l. mol. in Clem. causam. num. 25. de elect.*
- Nihilominus propter favorem appellacionis, si interponatur extra Tribunal, in domo † Iudicis, absque citatione partis, valet, etsi Iudex à quo absentat se à loco Iudicii, vel eius copia non possit haberi, potest appellari † coram Iudice ad quem, vel coram honesta persona, aut coram Notario à quo petuntur apostoli, cū protestatione, absentia Iudicis. Si adsit iustus metus Iudicis, † potest appellari coram Notario, vel honestis personis, cū protestatione metus, *c. si iustus metus extra de appell. Guidopap. decis. 436. q. 56.*
- 173 Et hic metus sufficit † vnde cumque, causetur, facto Iudicis, siue aduersarij, siue culpa propria, aut ratione statuti id prohibeatur, dummodo sit iustus, & probabilis, *Franc. in d. cap. si iustus metus, in princ. vsque ad nu. 13. ubi docet quomodo dicatur ille metus, & † quomodo appellatio super eo debeat interponi, & latissime n. 17. an, & quado appellatio interposita in absentia Iudicis sustineatur.*
- Imò in omnibus causis prædictis de Iy
- 176 lo Curia, † potest appellans prosequi appellacionem, *Rot. decis. 50. de appell. in nou.*
- 177 Neque † tenetur probare absentiam, vel impedimentum Iudicis. *Cassad. decis. 3. 4. & 8. de appell. Vestr. d. c. de appell. fol. 28.*
- Si fiat diligentia de reperiendo Iudicè in domo sua, licet non appelletur coram Notario, dummodo ei detur cedula appellacionis, † non dicitur appellatio deserta. *Fur. dec. 16. de appell.*
- Sed aduertendum est, quod licet appellatio interposita modo supradicto valeat, non suspenditur tamen iurisdicção Iudicis à quo, nisi appellatio ei intimetur: sicut etià si plures Iudices, vel arbitri pronunciauerint, † valet appellatio interposita coram maiori parte ipsorum, sed non reuocarentur attentata, nisi appellatio, dilatio, & termini præfixio Iudicum intimata fuisset parti, vel eius Procuratori, aut aliunde sciuissent, *Clem. 1. ubi Card. in princ. & num. 19. de appell.*
- 182 Similiter appellans, † debet etiam ab interlocutoria, & grauamine, scèpè, scriptis, congruis tamen loco, & tempore, petere apostolos, *cap. ab eo, & d. cap. cordi, ubi gloss. in verbo interlocutoria de appell. in 6. Clem. quamuis cod. tit.* licet alias fuerit dubitatum, † an appellans à diffinitiva teneatur reddere pro apostolis, vt per *Gemin. in d. c. ab eo in fin. Rot. decis. 50. de appell. in nou.*
- 184 Sufficit tamen de stylo, † prout etiam de Iure, semel eos petere, dummodo in cedula adsit clausula 1. 2. & 3. d. *Clem. quamuis, & Vestr. lib. 7. c. de appell. fol. 208.*
- Si simpliciter appellatur, & Iudex dat apostolos, tenet appellatio secundum aliquorum opinionem. Si etiam Rusticus appellabit, & qui nesciret petere apostolos, parcendum est eius ignorantia, & valebit appellatio, *Guidopap. dec. f. 436. nu. 23. & late † de huiusmodi materia, quado noceat apostolos non petere, est videndus Cassad. de appell.*
- Et si appellans semel redierit, & Iudicem non inuenierit, non tenetur amplius redire, & potest sic vt supra diximus de appellacione, eos petere coram egregia persona, † neque tenetur probare impedimentum Iudicis, *Cassad. d. decis. 8.*
- Sicut si ob iustum metum, timeat redire pro apostolis, † sufficit intra tempus redeundi protestari eodem modo, quo sufficeret, etiam appellare volenti, *cap. si iustus metus extra de appell. l. 2. §. de his qua vi, vel met. caus. Gemin. in d. c. ab eo, §. illud in princ.*
- Si ante petitionem apostolorum adeatur Iudex ad quem, † an processus factus per

per eum teneat: videndus *ibidem d. Gemin.*

191 Et quia diuersimodè respondet Iudex
192 de apostolis, vt dicam infra, et datque
aliquando terminum Iuris loco Aposto-
lorum, si post datum dictum terminum,
193 quando pars in termino redit pro Apo-
stolis, dat alium terminum Iuris, et pars
non tenetur amplius redire, quia de stilo
Curie censetur delulisse appellationi, po-
194 testque et appellans illam prosequi, et cau-
sam committere, vt dicemus pariter in-
fra.

Signatura, quando post appellationem
à diffinitiuā fuit datus terminus Iuris, seu
quouis alia responsio, loco Apostolorum
absq; eo quod redeatur pro Apostolis,
195 et solet committere causam, addita clau-
sula, attento quod à diffinitiuā: quia tunc,
et si Iudex non deferat, ius ipsum desert,
nisi ex lesura commissionis appareat,
causam non esse appellabilem, si creden-
dum est *V. strio d. fol. 208.*

De tempore petendi Apostolos, & re-
liquis ad huiusmodi materiam pertinen-
196 tibus, vt videbimus inferius.

197 Appellatio et potest etiam interponi
die feriato, *L. 1. vbi glossa & D. D. Cod. de fer.*
gloss. in c. appellatio de appell. in 6. Felin. in ca.
significauerunt ex. de Iudic.

Hæc autem procedunt in Curia; quia
198 in partibus Reus et appellans in crimina-
libus ab Episcopo, vel alio Iudice, debet
ex decretis *Conc. Trident.* acta primæ in-
199 stantix petere, et et Iudex à quo intra men-
sem exhibere, & deinde coram Iudice ap-
200 pellationis producere. Iudex et enim iste
non vitis actis, dummodo Iudex à quo il-
la trahere non recusauerit, causam ter-
minare non potest, vt cauetur apud *d.*
Concil. Trident. sess. 13. c. 3. de reform.

Appellatio in civilibus interposita in
partibus, si non interponatur in præsentia
201 appellati, et non deuoluit causam, nisi ei
intimetur, *Clem. 1. de Iud. Cassid. decis. 1. de*
202 *appell.* Quo casu intimatio habet vim ci-
tationis, *Rot. decis. 1. de elect. in nou. Sufficit*
203 que et iutimare, si causa sit beneficiālis, in
Cathedrali, & beneficio litigioso, dum-
modo personalem residentiam requirat,
Rot. decis. 7. de appell. in nou. & potest per
204 quemcumque etiam non Procuratorem,
heri huiusmodi intimatio, *Rot. dec. 18. eod.*
tit.

205 Si intimatio minus legitime fiat et da-
tur quandoque commissio sanatoria cum
clausula, dummodo deuenerit ad appel-
lantis notitiam, *V. str. lib. 3. c. de caus. deuol.*
206 *fol. 62. & seq. et ubi quæ sint seruanda, vt*
intimatio recte fiat, & causa deuoluatur,

207 quia non et deuoluitur à quacumque sen-
tentia appellabili, nisi seruetur forma su-
pra tradita, *Rot. decis. 54. de appell. in nou.*
vel appellationi deferatur, vt dicam infe-
rius. Ultra dicta ibi in *d. Clem. cam.* vi-
dendus est *Cassid. decis. 1. de appell. & Vant.*
de nullit. cap. de nullit. ex defect. iuris. ordin.
num. 88.

Quando appellans, & appellatus vigo-
208 re appellationis interpositæ, possit contra
absentem procedere per contradicthas, præ-
ter ea quæ dixi titulo de contradicthis, &
alibi, videndus est *Vant. loco cit.*

209 Quomocumque appelletur, et debet
appellari à grauamine illato, non inse-
210 rendo; nullo enim casu potest recedi et à
Iudicio, antequam interuenerit grauam-
en *c. vt debitis, vbi Franc. num. 9. ex de*
appell. Rot. decis. 3. 2. de appell. in antiq.

211 Et hoc procederet, si appellaretur con-
ditionaliter, si scilicet Iudex illum grau-
abit, quia huiusmodi appellatio conditio-
nalis est prohibita per *c. dilectio, vbi Innoc.*
& Abb. in princ. extra de appellat. exceptis
quatuor infra scriptis casibus, videlicet.

212 Primo, quando grauamen et esset irre-
parabile per appellationem subsequētem,
vt si appelletur à tortura.

213 Secundo, quando grauamen et futurum
trahit originem à grauamine iam illato,
dummodo exprimatut tale quid, ex quo
insurgat grauamen de præsentia.

214 Tercio, quando grauamen et esset iam
comminatum. His enim tribus casibus li-
cet appellare à grauamine de futuro,
Franc. d. num. 9. in fine.

Quarto Minutandum est illud quod di-
215 xi de appellatione conditionalis, et vt non
procedat de stilo Curie: quia cum Iudices
hic soleant quasi semper pronunciare,
216 prout in cedula, vel habere et terminum
pro seruato, labanturque multoties decē
dies, & pronuncietur in ultimo momen-
to decimi, antequam aperiatut cedula,
vel declaretur terminus; et quia publican-
tur sub illa die, qua fuit pronunciatum,
prout in cedula, vel habitus terminus pro
seruato; receptum vsu fuit, quod partes
217 possint conditionaliter appellare cum
clausula, quatenus contra et isto casu nō
censetur appellatum, nisi seratur senten-
218 tia condemnatoria, et neque ista appella-
tio prodest appellato, *Abb. & Franc. in ca.*
si duobus extra de appell. V. str. lib. 7. c. de ap-
pell. fol. 208. & c. de temp. & fatal. appell. fol.
233.

Prædicta omnia procedunt in appella-
219 tione et iudiciali, non autem quando ap-
pellatur extra iudicialiter: quæ dixi su-
pra, & hæc extra iudicialis et interponitur
cau-

causa adhuc non cepta, vt à spoliatiōe priuatorum, & similibus: & differt in multis ꝑ ab appellatiōe iudiciali: & scriptura istius appellatiōis debet esse publica, c. vt circa, vbi Gemin. de elect. in 6. Quod secus est in iudiciali, vt dixi, quia iussit priuata.

Potest extraiudicialiter appellari ꝑ fururo grauamine, non nominatis personis, c. bona, c. cum nobis vbi DD. extra de appell. Rot. decis. 3. de appell. in antiq. Secus in iudiciali, vt pariter diximus.

Item huiusmodi appellatio ꝑ non inducit litis pendentiam, prout facit iudicialis, Rot. decis. 69. de appell. in antiq. Cassad. decis. 1. eodem tit. & dicam infra cap. de attent.

Differunt etiam in alijs, vt latè dicunt DD. in c. Romana, & ca. bona, extra de appell. in c. dilecto extra de except. in c. cum I. & A. ex de sent. & re iudic. Vestr. lib. 3. c. de appell. extraiud. fol. 66.

Debet autem appellans extraiudicialiter vti modis, quibus vtitur appellans in iudicio ab Interlocutoria, & exprimere omnes causas in appellatiōe, & iurare se credere eas esse veras, neq; potest alias ꝑ præter expressas prosequi, nisi de nouo emergant, vel de nouo ad eius notitiam deueniant: ꝑ de quo tamen statut eius iuramento, ca. vt circa 5. vbi Gemin. de elec. in 6. dicit tamen Franc. in c. bona, num. 4. ex de appell. Quod si appellatio fiat ex iusta, vel saltem ex probabili causa, valet etiam

si sit generalis, & appelleretur à futuro grauamine; dummodo subsequatur; quia co subsecuto ꝑ præsumit appellantem habuisse iustam causam appellandi, & illa generalitas tunc ꝑ reducitur ad speciem: & debet etiam interponi ad præsentiam

appellati, vel intra mensem ei saltem intimari facere per Procuratorem, Rot. decis. 3. de appell. in antiq. Cassad. decis. fin. eod. tit. licet secus eueniat in iudiciali.

De huiusmodi appellatiōe quādo interponi, & intimari debeat, quos effectus operetur, quando reuocatur attentata, post eam, in quibus differat ꝑ à iudiciali, quomodo deferatur, & reliqua spectantia ad huiusmodi materia, post / mol. & Card. in Clem. causam de elec. docebit Franc. in d. c. bona, num. 17. vsq; ad fin.

Qualiscumque igitur sit causa grauaminis, ad illud semper est aduertendum, quod semper prius est appellandum antequam causa comitatur: quia nunquam committitur causa appellatiōis interponendæ, ꝑ sed tantum interpositæ, quia rescriptum non trahitur ꝑ ad futuras lites

c. fin. ex de rescripte.

Et si probaretur tempore impetratiōis Commissiōis non fuisse interpositam appellatiōem, ꝑ Commissio de lure esset nulla: si tamen eadem die, & hora repertiatur interposita appellatio, & commissio causa appellatiōis, dummodo utrumq; factum fuerit, sustinetur, & in Curia pos-

tea appellatio præsumitur precessisse, quia præsumitur prius actus appellatiōis ꝑ factus, ex eo quia prius fieri debuit, Alex. cons. 81. vol. 3. cons. 112. vol. 5. secus tamen dicitur extra Cur. Rot. dec. 2. de except. in nou. Strasf. c. 19. fol. 335. num. 8. & 9. Gomef. in d. Compend. signat. fol. 161. col. 2. Vant. in tract. de nullit. c. 1. num. 26. fol. 6.

Cui autem in causa appellatiōis regulariter incipiat onus ꝑ probandi, tū circa merita causæ, quam quod appellatio fuerit rectè interposita, videndus est Guido pap. dec. 436.

In quo semper notandum est, quod appellans à sententia nulla, quamuis probet notoriam nullitatem, ꝑ tamen succumbet in causa appellatiōis, nisi iustificet appellatiōem, probando eam fuisse legitime interpositam, Franc. in c. dilecto num. 4. ex de appell.

In quo semper notandum est, quod appellans à sententia nulla, quamuis probet notoriam nullitatem, ꝑ tamen succumbet in causa appellatiōis, nisi iustificet appellatiōem, probando eam fuisse legitime interpositam, Franc. in c. dilecto num. 4. ex de appell.

Infra que tempora sit appellandum.

Artic. V.

Appellatio infra duos dies antiquitus fieri debebat.

Appellatio hodie fieri potest infra decem dies.

Amplius sine iudicialiter, sine extraiudicialiter appellatur, dummodo adsit scientia grauaminis.

Appellatiōem prosequi debet actor infra decem dies.

Tertius sciens litem, & sententiam, infra quod tempus appellare debeat pro suo interesse. & num. 110.

Tertius ignorans litem, & sententiam quando appellare potest pro suo interesse.

Redactio Laudi ad arbitrium boni viri potest periri vsq; ad 30. annos.

Terminus decem dierum ad appellan computatur à die lata sententia.

Appellatio à censuris an detur etiam post decem dies.

Terminus ad appell. computatur à die sententia date contra Procuratorem, vel verum contumacem.

Terminus ad appell. scilicet contumaci quando currere incipiat.

Contumax verus, vel falsus quis dicatur, & quando illi currit tempus ad appell. & num. 251. & 252.

- 254 *Commixta scienter probatus an audiretur per decem dies late sententia.*
- 256 *Terminus appellandi heredi quando incipiat currere.*
- 256 *Terminus ad prosequendam appellationem heredi quando currere incipiat.*
- 257 *Tempus heredi non currit, nisi adita hereditate.*
- 258 *Terminus ad appell. currit scienti non simpliciter sententiam latam, sed latam contra se.*
- 259 *Terminus ad appell. currit intimato etiam domi post decem dies.*
- 260 *Commixto appellationis à die habita notitia quomodo signetur.*
Appellatio non admittitur probata ante terminum ad appell. ibid.
- 261 *Terminus ad appellandum semper durat durante gravamine.*
- 262 *Appellatio à tortura, vel captura datur.*
- 263 *Terminus ad appell. à tortura, vel captura an labatur per decem dies.*
- 264 *Appellatio an, & quando interponi possit ab eo, qui fuit denu. citatus post decem dies.*
- 265 *Appellatio litiganti contra excommunicatum, vel bannitum an semper detur post decem dies.*
- 266 *Appellatio an semper detur ad impediendos actus futuros, quasi ex novo gravamine.*
- 267 *Appellatio ab omissione Iudicis an detur, & ponitur exemplum. Vide 252.*
- 268 *Appellatio etiam post decem dies datur contra Iudicem recusantem facere quod debet.*
- 269 *Appellatio esse debet à gravamine de presenti, & non de futuro. 209. 228. 263. & 533.*
- 270 *Appellans à carceratione quomodo appellare debeat ne obstat decem dies.*
- 271 *Appellatio post decem dies prohibetur quando iudex pronuncians non adesse gravamen.*
- 272 *Appellare nequit Dominus post decem dies à sententia contra suum Procuratorem non appellantem lata.*
- 273 *Resist. o ad appell. Domino causae an concedatur, & quomodo.*
- 274 *Procuratoris negligentia potest obesse Domino causae.*
- 275 *Resist. o ad appellandum non competit Domino, quando Procurator est solvens.*
- 276 *Resist. o ad appell. in curia de stilo nunquam datur, & quare.*
- 277 *Terminus decem dierum ad appell. quomodo currai de iure.*
- 278 *Termini dies non computantur in termino except. appell.*
- 279 *Termini dies quando computentur in termino, vel non.*
- 280 *Appellans decima die debet exprimere horam, ut probet appellationem in tempore factam.*
- 281 *Appellatio valet in Curia etiam elapso momento die appellationis.*
- 282 *Terminus decem dierum ad appell. non potest prorogari à Iudice, neque partium consensu.*
- 283 *Limitatur si concurreret urgentissima causa.*
- 284 *Terminus decem dierum ad appell. non suspenditur per compromissum.*
Compromissum an suspendat cursum fatalium.
- 285 *Apostoli sunt petendi post appellationem, & infra quod tempus.*
- 286 *Terminus peten. apost. an à die scientiae, vel sententiae sit.*
- 287 *Terminus peten. apost. aliqui indistinctè voluerunt à die sententiae.*
- 288 *Terminus petend. apost. in Curia quinam servetur.*
- 289 *Terminus petend. apost. currit de momento ad momentum.*
- 290 *Appellans debet redire pro apostolis intra triginta dies dato termino iuris, & interim quandoconque. & 321. & 324.*
- 291 *Appellans quando debeat comparere pro apostolis, si fuit dictum in termino iuris. & 321.*
- 292 *Appellans renunciassse censetur, nisi pro apostolis redierit.*
- 293 *Apostolos non petenti quando noceat remissio.*
- 294 *Innovari nihil potest pendente termino ad respondendum de apostolis. & 322.*
- 295 *Commixtio appell. obtenta nihil suffragatur, nisi elapso termino ad respond. de apostolis.*
- 296 *Iudex requisitus tenetur apostolos tradere.*
- 297 *Iudex facit processum nullum, nisi tempore tradendi apostolos revocaverit gravamen.*
- 298 *Iudex, revocato gravamine, etiam non traditis apostolis, an possit in causa procedere.*
- 299 *Processui factus pend. term. ad resp. de apost. suslineatur à Rota Romana.*
- 300 *Ampliator etiam si appellatio esset frustratoria, debita tamen forma servata.*
- 301 *Iudex appellationi deferens, an possit taxare expens. sibi reservatas.*
- 302 *Iudex censetur deferre, si appellatur tempore debito, & per legitimam personam à diffinitiva.*
- 303 *Iudex non censetur deferre, nisi in casu praedicto, etiam si deo reverentiales.*
- 304 *Appellatio quando fit intra decem dies committenda, ne dicatur deserta.*
- 305 *Appellans à desertione causae quando excusari possit. & num. seqq.*
- 306 *Diligentia adhibita ne appellatio deferatur, est probanda.*
- 307 *Appellanti diligentia suffragatur quando fuerint dati reverentiales.*
- 308 *Appellanti diligentia non suffragatur dato termino iuris, & quare.*
- 309 *Appellans debet redire pro apost. aut commisso.*

357 appell. quia requiritur et additio hereditatis, ad hoc, ut tempus currat, *Franc. in c. ex ratione nu. 43. ex. de appell.*

In utroque autem casu supradicta notitia non solum debet esse de sententia lata, sed etiam, quod fuerit lata contra se, nisi fuisset intimata parti, etiam domi, quia tunc currunt decem dies a die intimationis. *Felin. in d. cap. quoniam frequenter.*

Et ideo quando petitur committi causam a pellationis a die habite notitiæ, commissio debet signari cum causula, prout debet, & ratio est, quia si prolatum notitia anterior, non liceret appellare.

Si notitia, ut grauamen habent causam, non suam & permanentem ac etiam interdictam durante grauamine et decem dies nunquam currunt, & semper petit appellari, *Franc. in c. super eo ex. de appell. in Clem. causam nu. 5. de elec. in d. c. quod ad consultationem. Vestr. de appell. fol. 108.*

Et ideo cum a tortura de caprura de appellatio, ut infra dicemus in articulis. In quibus casibus non licet appellare: si habeant causam continuam, & tractum successuum; poterit semper durante grauamine ab eis appellari, non obstante, quod decem dierum, ut *Bald. in l. si Clerici, C. de Epis. audien. Franc. in d. c. super eo, nu. 4.* Et si non comparuit, neque appositum, aut exceptum de loco, aut tempore: Atramem si si denuo citetur, poterit opponere & appellare, quia tot dicuntur interdicti grauamina, quot sunt citationes, ex parte tua, ubi notat *Franc. nu. 5. ex. de appell.*

Item dicimus, de persona, ut puta si quis sit excommunicatus, vel tres actus excommunicato, & non excommunicato, & semper excipere, quia non natur bannitus, vel excommunicatus toties succedit grauamen appellatio, & potissimum ratione, quia, quamvis causa grauaminis habet causam successuum, non consummatur neque finitur, sed excipiendi per actus prateritos, & per litem contestatam; sed potest semper excipi ad impediendos actus futuros, quasi ex nouo grauamine, & ista ratio potest semper appellari, ut per *Franc. ibidem nu. 78.*

Item conuenit, quando petitur a Iudice, ut aliquid faciat, quod facere debet, & ille tardat, vel negligit in faciendo, & perdat in omittendo, et qui datur appellatio ab huiusmodi omissione. Item plenum in eo, qui petit, quod testatur, & conuenitur secundum formam interrogatorii, *Praxis Camilli Capuci.*

& Iudex omittit, vel negligit id facere: tunc et datur appellatio, neque currunt decem dies ad appellandum; sed semper potest appellare. *Franc. in c. cum cessante n. 31. extra de appe.*

Auctori tamen debet, quod appellatio esse et debet a grauamine de presenti, non de preterito, ut si appellatur a carceratione, vel precepto de carcerando, et debet appellari a presenti carceratione, & precepto, alias obstant decem dies dati ad appellandum.

Procedunt etiam premissa, dummodo Iudex non pronunciauerit grauamen non adesse, ut puta locum tutum, tempus idoneum, bene carceratum, recte, rite examinatum, & similia, et quia tunc debet appellari intra decem dies a die latæ sententiæ, articulus transit in Iudicatum, & prohibetur appellatio, *Franc. in d. ex parte, & in d. cum cessante nu. 33.*

Si pari modo feratur sententia contra Procuratorem non appellantem, et quamuis Dominus non possit appellare post decem dies a die latæ sententiæ, si Procurator sit verus constitutus, vel a die habite notitiæ, per Procuratorem non fictum, & notitia, et per *Felin. in d. quod ad consultationem, nu. 1.* Item Dominus restitui ad appellandum, si id petat intra decem dies a die habite notitiæ, per ipsum, *glos. fin. in l. 1. ff. quando appell. sit, in l. eleganter §. si dolo, ff. de dol. mal.* quia alias contra lus negligentis Procuratoris obest Domino, *Felin. in c. 1. ex. ut lit. non contest. Alex. conf. 95. lib. 2. Rot. decis. 35. de appell. in non. Stafil. c. 13. fol. 310. a num. 10.* Dummodo Procurator non sit solus dolo, quia si est et soluendo, nulla competi restitutio, cum possit agere contra Procura- torem, d. §. si dolo, *Franc. in c. ex ratione ex. de appell.*

In Curia Romana fruatur contrarium, neque et datur restitutio, etiam si Procura- tor non sit soluendo, quia cum cause per plurimum tractetur per Procuratores, per hanc viam passim executiones impediuntur, *Cassad. decis. 5. de appell. et est. lib. 7. c. de appell. fol. 108.*

Currit tamen de iure hoc tempus decem dierum et de momento ad momentum, *l. 1. §. dies, in d. glos. in verb. subtraxisse, ff. quando appell. sit, d. §. biduum et biduum, & c. quod ad consultationem, Imol. post glos. in Clem. causam de elec.*

Et est speciale in appellatione, et quia alias dies termini non computatur in termino, *glos. in c. 1. an prin. in verb. proponitur de re soluat. 6.*

Ratio contrarii in appellatione dicitur

279 esse, quia ꝛ dies termini non computatur in termino, quando terminus statuitur à die; secus vero quando statuitur ab actu, vt in casu nostro a prolatione sententiae, *Gemin. d. c. 1.*

280 Idecirco appellans decima die debet apponere horam, alias non probatur eum appellasse in tempore, *Felin. in d. c. quod ad consultationem.*

De stilo nostrae Curiae, etiam elapso momento ꝛ potest appellari, dummodo in die momenti appelletur, & Rota admittit huiusmodi appellationem tanquam validam vigore Innocentianae, *1. 1. str. d. c. de appell. fol. 108.*

282 Neque isti decem dies ꝛ possunt à Iudice, & de consensu partium, vel per ipsas partes prorogari, *glos. & DD. in Clem. quando, de appell. glos. & DD. in cap. cum sit extra eodem tit. Franc. in c. ex ratione nu. 20.*

283 extra eodem tit. nisi ex aliqua urgentissima causa, vt puta publica utilitate, aut scandalum vitandi, *Felin. in c. cum sit Romana, ex de appell.*

284 Neque etiam suspenduntur ꝛ per compromissum, quamuis regulariter impediat cursum fatalium, *Card. in Clem. quando, de appell. Rot. decis. 2. de dilat. Guidopap. dec. 115.*

Et quia supra dixi, quod non sufficit appellare, sed debent etiam peti apostoli, ideo ꝛ illi sunt petendi infra triginta dies, computandi à die sententiae, secundum, *Card. in Clem. quando de appell.*

286 Alij dixerunt computari debere; ꝛ aliquando à die sententiae, vt per *glos. & Gemin. in c. cum ab eo de appell. in 6.* Alij ꝛ tenuerunt indistincte computari debere à die sententiae, *Guidopap. decis. 436. q. 26. alias nu. 34.*

288 In Curia computantur ꝛ à die appellationis interpositae, *Rot. decis. 80. de appell. in antiq. decis. 5. eodem tit. in nou. ꝛ curruntque similiter de momento ad momentum, Guidopap. d. decis. q. 27. in decis. 436.*

Idem obseruatur quando Iudex pro apostolis dat terminum iuris, & interim 290 quandocumque, ꝛ quia appellans debet redire intra triginta dies pro apostolis, *d. cap. ab eo, & l. à Iudicibus, Cod. de appell. lit.*

Si fuisset dictum, quod compareat in termino iuris, ꝛ debet vltima die in fine comparere, *Felin. in c. p. 1. str. extra de appell. ꝛ Alij enim vtroque casu censent renunciatum appellationi, 1. et hoc de huiusmodi materia, ꝛ quando uocant apostolos non petere, dicitur, *Cassad. decis. 8. 1. 1. appell.**

Pendente termino ad respondendum

294 de apostolis, ꝛ nihil potest innouari, & licet impetretur Commissio appellationis, eius tamen vigore procedi ꝛ non potest, nisi elapso termino *Rot. decis. 52. de rescript. in nou. & dicam infra in cap. de attent.*

Redeunte igitur parte pro apostolis, 296 ꝛ tenetur Iudex congruis loco, & tempore requisitus eos tradere, alias procedendo in causa ꝛ processus est nullus, nisi intra tempus tradendi apostolos reuocauit grauamen, quo casu etiam non traditis 298 apostolis ꝛ potest in causa procedere *cap. ut super. cum ibi notatis per Gemin. de appell. in 6. super quo tamen diuersae sunt opiniones: & quicquid sit de lure,*

299 Rota Romana seruat, quod ꝛ processus factus pendente huiusmodi termino valeat, *1. ant. c. de nullit. ex defect. Turis. ordin. num. 159.*

Et praedicta procedunt etiam si appellatio, alias esset frustratoria, ꝛ dummodo debita forma in ea seruata fuerit *Rot. de 8. de appell. in nou.*

Censeturque in tantum Iudex deferre, 301 vt ꝛ etiam non possit postea taxare expensas, quarum taxationem sibi reueruauit, *Rot. decis. 42. de re iud. in antiq.*

302 Hac autem de plano procedit, ꝛ dummodo appelletur à diffinitiva, tempore debito, & per legitimam personam, falsis etiam dando reuerentiales Iudex non censetur deferre, *Cassador. decis. 7. & 8. de appell. 1. 1. str. lib. 7. c. de temp. & fatal. fol. 233. & dicam infra.*

304 Et tunc debet appellatio committi ꝛ intra decem dies, alias causa dicitur desertata, *Cassador. decis. 4. de appell.*

305 Si tamen vltima die, appellatus sit aliquam diligentiam, prout est si appellat Commissio Curatoribus, vel Regentibus prout quotidie fit, cum appositione, aut presentatione; aut si Papae, vel Vrbem, & arripat iter ad Papam, excusatur appellans a desertione, *Cassad. d. decis. 4. 1. 1. str. d. fol. 233.*

306 Sed illa diligentia ꝛ debet plene probari, nec satis esset producere librum reuiforis, de quo *Put. decis. 16. de appell. quia non probatur idem Put. decis. 12. de fide instr. & de hac praeserta loquitur Rot. decis. 32. de appell. in antiq. alias enim appellatio fuit habita pro deserta, quia per eam, Commissio non fuerat redempta a Curatoribus, licet fuisset in tempore appositionis aut presentationis per Regentes, *Pio. d. de appell. Quod diximus de praeserta, recipit declarationem per Rotam prolatam, in quod tunc tantum suffragatur, ꝛ quando fuerunt dati reuerentiales, quia**

quia si vellemus ea uti, quando fuit datus
308 terminus iuris, et non possemus: hoc enim
casu, nec presentata, nec diligentia, nec
impedimenta attenduntur, quia appel-
lans, vel tali tempore debet redire pro
309 apostolis, vel impetrare commissionem,
cum clausula, ita quod pro apostolis non
teneatur redire, ut in *Perns. de V. baldi* 17.
Junij 1576. *coram clar. mem. Card. Pamphili*,
& nuper in *Bononiens. fideicom. seu domus*
30. *Aprilis* 1646. *coram R. P. D. Bichio*, & in
eodem 10. *Decemb. eod. anno in fol. Dixi* cum
clausula, ita quod pro apostolis non te-
310 neatur redire et quia Rota alius vedicam,
resoluit quod dicto termino pendente,
commissio obtineri non potest.

311 Refutatorii dicuntur, et quando Iudex
non desert appellacioni, et cum appellatio-
312 nibus, de appell. in 6. et tunc proceditur
non obstante appellacione.

313 Testimoniales, quibus fit fides de appel-
lacione interposita coram egregia perio-
314 na. *Cassad. d. decif. 8.* et habetur tunc ap-
pellans annum ad committendum cau-
santi, *Pur. decif. 4. de appell.*

315 Conuentionales, et quando appellatio-
ni ex conventionione partium deservitur: quod
potest fieri etiam invito Iudice, et appel-
316 latio operatur tunc omnes suos effectus,
et de *for. comp. in 6.* sufficitque quod pars
317 et etiam tacite deferat, ut puta constituendo
Procuratorem ad causam absque pro-
testatione quatenus devoluta sit, etiam
318 et quod Procurator non acceptet nisi qua-
tenus sit devoluta, *Rot. decif. 21. de appell.*
in antiquo.

Quia tamen Iudex non semper est cer-
tus de quibus apostolis debeat responde-
319 re, et Ius indulget triginta dies, et qui ap-
pellatur terminus iuris ad deliberandum,
de quibus apostolis velit respondere, prae-
cipue in Curia, ubi ut plurimum Iudices
320 pronunciant, prout in cedula, antequam
sint certi, quam pars foueat causam,
magis iustam; ideo quando loco aposto-
321 lorum datur terminus iuris, et debet ap-
pellans intra hos triginta dies redire pro
322 apostolis, interimque et nihil innova-
re, ut supra dictum fuit: et licet non possit
323 redire pro apostolis et nisi vltima die, *glosa*
in *Clement. quamvis*, in verb. *interdi-*
ctum de appellacionibus, *Felin. in cap. per-*
sonas ext. de appell., *Cassad. d. decif. 8.* Nisi
Iudex addat clausulam: et interim quan-
324 documque, et potest etiam redire infra tri-
ginta dies, *Felin. in d. v. personas ext. de ap-*
pell., *Cassad. d. dec. 8.*

Si redeunt Iudex loco apostolorum,
325 det, vel dicit, alium terminum iuris, et non
teneatur appellans ad illum amplius redi-
Praxis Camilli Capucij.

re, et causam potest committere, quia de
326 Rolo *Ugrie* et Iudex censetur detulisse ap-
pellacioni, *glosa in Clem. quamvis in verb. vi-*
deur de appell. *Rot. decif. 57. de appell. in nou.*
Vestr. lib. 7. c. de appell. fol. 203.

Estque aduertendum circa ea, quae dicta
327 sunt, quod appellans et non solum debet
probare se appellasse, et reliqua necessaria
fecisse, sed etiam ea fecisse in tempore:
328 neque et super hoc statetur Iuramento ip-
329 sius, licet tali Iuramento et stetur super
prosecutione appellacionis, *Felin. in cap.*
quod ad consultationem ex. de re iud.

Ad proseguendum autem appellatio-
nem regulariter datur et annus, et ex cau-
330 sa biennium, quod etiam potest quando-
que abreniari, et prorogari. De hac ma-
teria dicemus infra in *cap. de fatalibus*. Et
331 quando et annus, qui conceditur appella-
to ad proseguendam causam, et possit per
appellatum prueniri causam, committen-
do iuxta terminos *abolata*, *ext. de appell.*
declarabo infra in articulo quibus pro sit appel-
latio.

Quibus casibus liceat appellare, vel non.

Artic. VI.

332 Appellatio est sanabilis, et semper habetur
pro concessa, nisi expresse prohibita. *V. 50.*
& 369.

333 Appellacioni semper in dubio sanet Rota.

334 Appellatio non potest tolli a diffinitiva, nisi
per Principem, et non alium, etiam de *La-*
tere Legatum.

335 Clausula appellacione remota quomodo intelli-
gatur, et de qua appellacione.

336 Appellare an possit qui sententia Iudicis stare
inrauit.

337 Iuramentum semper restringitur ad causam
verisimiliter cognitam.

338 Appellacioni nunquam intelligitur renuncia-
tum, nisi expresse, et specificet.

339 Appellatio an prohibeatur promittenti stare
iuri, et indicatum solvere.

340 Appellatio an debeat a sententia lata de consi-
lio concordati sapientis.

341 Sententia de consilio concordati sapientis lata
an possit transire in indicatum.

342 Appellatio admittitur a tota sententia, quando
appellatur ab uno capitulo appellabili.

343 Ampliatur, etsi regulariter licet ab ea appel-
lare.

344 Appellatio super uno capitulo deuoluit etiam
quoad alia.

345 Appellatio ab uno capitulo non deuoluit quoad
alia, si sint inter se diuisa.

346 Appellatio datur solum a capitulo appellabili,
quia

quia quot capitula tot sententia.

- 347 Sententia transit in indicatum quoad capitula non appellabilia.
- 348 Appellatio simpliciter facta cuncta sententia capitula complectitur.
- 349 Appellatio simpliciter absque expressione certi capituli fieri potest.
- 350 Clausula appell. in parte, & partibus, quid operetur, & quando addi debeat.
- 351 Appellare à comminatione au liceat.
- 352 Appellatio ab omissione Iudicis etiam est licita. Vide 367.
- 353 Appellare ab omissione condemnationis expensarum etiam non potest. potest visor.
- 354 Declaratur si vicinus non appellauerit, vel appell. in parte, & partibus &c.
- 355 Limitatur si appellavit, quia debet adherere appell. per adversarium interposita. Vide 381.
- 356 Appellatio à negligentia, & tardantia iudicis non denegatur.
- 357 Appellari potest si iudex recuset testes examinare secundum interrogatoria.
- 358 Appellatio à recusatone, vel omissione iudicis datur, donec ipse interloquatur.
- 359 Terminus appellandi currit post decem dies ab interlocutoria.
- 360 Appellari potest si iudex exceptionem admittendam reiiciat.
- 361 Appellari etiam potest si quid faciat iudex, quod facere non debet.
- 362 Appellari item potest si iudex breuem terminum det, nec velit prorogare ad concludendum in causa.
- 363 Appellatio à breuitate termini quoties fit. Vide 366.
- 364 Appellatio à brevis. term. quomodo committitur causa cassationis sæpe fit.
- 365 Terminus quinam, & ad quid detur dissimulanti.
- 366 Appellatio à prefixione brevis termini ad agendum datur. V. 363.
- 367 Appellatio quoque datur ab impositione perpetui silentii.
- 368 Appellatio ab interlocutoria excita datur, ac si ab expressa.
- 369 Appellatio semper datur ubi non est expressè prohibita. V. 5. & 332.
- 370 Appellare post tres conformes principaliter non est concessum.
- 371 Appellatio à tertia sententia à Principibus, & Papa, an possit concedi per viam rescritti.
- 372 Appellatio prædicta potest concedi per viam privilegii, & de plenitudine potestatis.
- 373 Appellatio prædicta conceditur cum expressio non obstant tertia &c.
- 374 Sententia lata super tertia appellatione est ipsa iure nulla.
- 375 Sententia prædicta quando possit susineri.
- 376 Sententia prædicta possit etiam susineri non

exceptio, aut non probato de tribus sententis.

- 377 Appellatio à tribus, qua non transferunt in indicatum an detur.
- 378 Appellari post decem dies non potest etiam à sententia, qua non transiens in indicatum.
- 379 Sententia qua de sui natura non transiunt in indicatum, in nullo differunt ab alijs.
- 380 Limitatur quando ab una & eadem persona super eodem articulo appellatur.
- 381 Reus potest adherere appellationi per adversarium interposita. V. 355.
- 382 Appellatio à tertia sententia fit ex novo gravamine, vs condemnatione expensarum.
- 383 Tertius an, & quando possit appellare à tribus conformibus.
- 384 Appellatio prohibita intelligitur tantum inter principales nominatus in rescritto.
- 385 Appellatio prohibita à statuto intelligitur inter principales, & non tertios.
- 386 Appellatio ab unica sententia quando quis non possit.
- 387 Appellatio de iure canonico datur à quacunque interlocuti. & gravamine ante diffinitivum.
- 388 Statutum per Episcopum, & Capitulum factum, quod ab interloc. appell. non liceat, non valet.
- 389 Appellatio ab interlocutoria non datur, nisi habeat vim diffinitiva de iure, & per reg. Cancell.
- 390 Sententia interlocutoria quando dicatur habere vim diffinitiva.
- 391 Sententia interloc. vim def. habentis, dicitur medium inter viamque.
- 392 Sententia interlocutoria, & diffinitiva quomodo differant, & cognoscantur ad effectum appell.
- 393 Sententia interloc. habens vim diffinitivæ regulatur vs diffinitiva.
- 394 Appellari potest à pronuntia, appellationem esse desertam. V. 396.
- 395 Sententia super desertione appell. à mera interlocutoria, dicitur & ipsa mera interlocutoria.
- 396 Appellatio à sententia super desertione appellata quando semper sit licita. V. 394.
- 397 Sententia attentatium, vel non attentatium iussisse habet vim diffinitiva.
- 398 Sententia Iudicem competentem, vel non competentem esse habet vim diffinitiva.
- 399 Sententia exceptionem admittentem, vel non admittentem habet vim diffinitiva.
- Sententia personam competentem in iudicio esse legitimam, vel non habet vim diffinitivæ. ibid.
- 400 Sententia in causis successu, hereditatis, sine principaliter, sine incidenter pronuntiatæ, habet vim diffinitiva.

- 401 *Sententia super exceptione p̄emptoria habet vim diffinitivam.*
Sententia interloc. habens vim diffinitivam, dicitur etiam preceptum iud. de soluendo. ibid.
- 402 *Appellatio à gravamina, & interloc. vim diffinitivam, habente quomodo intelligatur admittenda.*
- 403 *Appellatio à tacita refectione excep. à legitimatione person. compar. in iudicio, vel iud. datur.*
- 404 *Appellatio ut subsistat debet verificari causa coram Iudice ad quem.*
- 405 *Iudex à quo non dicitur granare quando constat de veritate.*
- 406 *Causa gravam. & excep. non est iustificanda, si fuit oblata probatio, & reiecta. & num. 413.*
- 407 *Causa prædicta non est iustificanda quando fuerunt denegata dilaciones.*
- 408 *Causa prædicta neque quando apparet ex solis allegationibus iuris, est iustificanda.*
Item quando habet præsumptiones iuris contra se. ibid.
- 409 *Item quando intentio expientis esset innata de iure communi.*
Ante ea iuris dispositione constaret appellationem esse legitimam. ib.
- 410 *Item si iudex verisimiliter esset informatus de veritate.*
Ante ea constaret per confessionem. ibid.
- 411 *Ultimò tandem nisi essemus in his quæ sunt gravis præiudici.*
- 412 *Appellatio in benef. statim denoluitur, & si non constat de veritate appell.*
- 413 *Appellatio facta iustificatur per oblacionem probationis, sed multipliciter limitatur. Vldo 406.*
- 414 *Processus an, & quando sit nullus si procedatur appellatione interposita.*
- 415 *Appellatio in Curia semper exprimitur à diffinitiva, vel vim diffinitivam habente.*
- 416 *Senten. tribus conformibus undique proceditur, præterquam in Gallia.*
- 417 *Appellatio in Gallia semel tantum conceditur.*
Sententia due diffinitiva in Gallia habet vim trinum. ib.
- 418 *Appellatio olim rominebatur ad Papam à quorumque gravamine causarum extra Curiam.*
- 419 *Appellatio hodie à causis extra Curiam ad Papam datur tantum à diffinitiva, vel vim diffinitivam habente.*
- 420 *Appellatio in criminalibus causis pendente coram Ordinario non datur nisi ab habente vim diffinitivam.*
- 421 *Inhibito in causis criminalibus coram Ordinario pendentibus, an, & quando concedi possit.*
- 422 *Iudex semper potest procedere non obstante inhibitione, vel appellatione illegitimè facta.*
- 423 *Appellatio ab interlocutoria quibus casibus liceat de invicem, remissimè.*
- 424 *Appellatio à diffinitiva aliquando denegatur ratione paræ sententia.*
- 425 *Appellatio hodie à diffinitiva non admittitur nisi in summa excedente viginti sententiæ moneta.*
- 426 *Appellatio de iure canonico fieri potest in quacunque minima causa.*
- 427 *Appellatio conceditur ratione iniustitia.*
- 428 *Reductio ad arbitrium boni viri est species appellationis.*
- 429 *Reductio prædicta non datur nisi ex enormi lesione.*
- 430 *Reductio, & appellatio in quo differant inter se.*
- 431 *Quantitas paræ, vel magna quantum dicatur ad effectum reductionis. &c.*
- 432 *Appellatio ab executione, vel executore, non datur.*
- 433 *Declaratur tamen, dummodo non excedatur modus in exequendo.*
- 434 *Appellatio prætextu iniquitatis executionis licet, & si non liceat prætextu iniquitatis sententia.*
- 435 *Exequendi modus potest sex modis excedi.*
- 436 *Appellatio ab excessiva taxatione expensarum non denegatur.*
Appellatio quoque ab excessiva fructuum liquidatione non denegatur. ibid.
- 437 *Appellatio à non admissione excep. imped. executionem datur.*
- 438 *Appellationem ab excessu in exeq. de iure licet semel tantum fieri.*
- 439 *Appellatio in casu prædicto semel tantum prædicatur in Rotæ, quidquid fieret antiquitus.*
- 440 *Excessus in exequendo non præsumitur, nisi de eo doceatur.*
- 441 *Appellatio, & commissio debent continere excessum. V. 247.*
- 442 *Procurator, qui potest appellare à quacunque sententia, an possit ab executione sine speciali mandato.*
- 443 *Contumax merns an appellare possit.*
- 444 *Contumax prædictus rediens ad Iudicem, à quo si deum granetur potest appellare.*
- 445 *Appellare intra tempus debitum potest, qui fuit citatus, & noluit comparere.*
- 446 *Contumax potest appellare tempore del. so, aliis nunquam restituitur in profanis.*
- 447 *Contumax in benef. post primam sententiam restituitur refectionis expensis.*
- 448 *Contumax factus an audiatur, si appellet contra tertiam intra decem dies habitæ notitia.*
- 449 *Contumax verus, vel factus quis dicatur.*
- 450 *Commissio appellat. clausula, prout de iure quatr.*

- quando *figueto*.
- 451 *Contumacia* an *resistatur* probata *notitia* ante decem dies.
- 452 *Contumacia* *prædictis* si *resistitur*, quomodo, & quid hoc *casu* observetur.
- 453 *Appellatio* à *correctione*, sine *disciplina ecclesiastica superioris*, denegatur.
- 454 *Limitatur*, si *modus* in *corrigendo* exceditur.
- 455 *Appellatio* à *præcepto* *residendi* in *Ecclesia* an & quando *detur*.
- 456 *Appellatio*, vel *reversio* an *detur*, si *correctio* fiat *extra iudicialiter*.
- 457 *Appellatio* an, & quando *detur* in *materia* *correctionis*.
- 458 *Appellatio* an, & quando in *notorijs* *prohibeatur*.
- 459 *Executio* *statim* est *facienda* quando *appellatio* *prohibetur* in *notorijs*.
- 460 *Appellatio* in *delictis* *notorijs* *specialiter* non *admittitur*.
- 461 *Appellatio* in *notorijs* *admittitur* quando *notorium* ex *causa* aliquo *modo* *offuscatur*.
- 462 *Sententia* *lata* per *iracundiam* *differtur*.
Sententia *lata* contra *mulierem* *prægnantem* *differtur* ad *tempus* *partus*. *ibid.*
- 463 *Sententia* *lata* contra *seruum* *differtur* donec *Domino* suo *rationem* *reddiderit*.
- 464 *Confessus* de *crimine* *debet* *expelli* an *velit* *perseverare* in *confessione*.
- 465 *Notorium* *quid* sit, & *quomodo* *iudicetur*.
- 466 *Et* in *notorio* an *requiratur* *declaratoria* & *huiusmodi*.
- 467 *Notorium* *iudicatur* ex *confessione* *iudiciali* *facta* coram *iudice* in *forma* *iudicii*.
- 468 *Appellatio* in *notorijs* *quare* non *detur*, *remissio*.
- 469 *Appellatio* etiam in *notorijs* *admittitur* de *Stilo Curie*.
- 470 *Appellatio* si non *datur* à *notorijs*, *dari* *debet* à *declaratoria* *notorij*.
- 471 *Appellatio* à *sententia* *dada* *iudici* *secundum* *suam* *scientiam* *iudicanda*, *denegatur*.
- 472 *Declaratur* *tamen*, ad *effectum* *ut* *iudex* non *teneatur* *deferre*.
- 473 *Appellationis* *commissio* *semper* *peti* *potest* à *superiore* *per* *granatum*.
- 474 *Commissio* *causæ* *arbitrio* *iudicis*, vel *secundum* *consentientiam* *iudicand*, in *quo* *differtur*.
Appellatio *datur* quando *iudex* *male* *arbitratur*. *ibid.*
- 475 *Reductio* *saltem* ad *arb. boni viri* *datur* à *sententia* *arbitratoris*. *V. 501.*
- 476 *Appellatio* *datur* etiam in *notorijs* quando *pena* est *commissa* *arbitrio* *iud.*
- 477 *Appellatio* non *datur* quando *causa* est *libero* *iudicis* *arbitrio* *commissa*, vel *iudex* est *aditus* *ut* *bonus* *vir*.
- 478 *Appellare* an *possit*, qui *sunt* *ore* *proprio* *confessus*.
- 479 *Appellatio* *datur* quando *confessio* est *excusabilis*, aut *facta* per *Procuratorem*, aut *Defensum*.
- 480 *Appellare* an *possit* *ille*, qui *fuit* *coniunctus*.
- 481 *Heres* an, & quando *possit* *appellare* non *obstante* *confessione* *defuncti*.
- 482 *Appellans* non *auditur* *confessus*, & *coniunctus* in *criminalibus*.
- 483 *Declaratur* *tamen* *confessionem* *esse* *deberere* *spontaneam*, & non *metu* *extortam*.
- 484 *Declaratur* etiam *probationes* *esse* *deberere* *claras*, & non *dubias*.
- 485 *Declaratur* etiam *esse* *deberere* *confessum*, & *coniunctum* *verè*, & non *fictè*.
- 486 *Appellare* *potest* *confessus*, & *coniunctus* *fictè* ex *iusta* *causa*.
- 487 *Appellare* etiam *potest* *coniunctus* per *testes* *simpliciter* aut *alias* *probationes*.
- 488 *Limitatur* si *probatio*, & *coniunctio* *iudicet* *notorium*.
- 489 *Iudex* à *quo* non *tenetur* *deferre* in *notorio*, nisi *notorium* ex *causa* *offuscatur*.
- 490 *Appellare* *potest* *confessus*, & non *coniunctus*.
- 491 *Confessus* *potest* *confessionem* ante *sententiam* *renocare*, ita etiam in *causa* *appellationis*.
- 492 *Iudex* à *quo* non *tenetur* *deferre*, nisi *inhibeatur*, vel *exprimatur* *iusta* *causa*.
- 493 *Causa* *legitima*, *ut* *Iudex* *deserat*, est *expressio* *causæ*, *erroris* *confessionis*.
- 494 *Confessio* *spontè* *facta* sine *tormentorum* *metu* *sufficit* ad *sententiam* *capitalem*.
- 495 *Confessus* *tantum* *appellans* non *auditur*, nisi *prius* *renocet* *confessionem*.
- 496 *Confessio* *metu* *tormentorum* *iudicis* *perseverantia*, *ut* *sufficiat* ad *sententiam*.
- 497 *Confessus* quando *possit* *appellare*, & *suam* *confessionem* *renocare*, *remissio*.
- 498 *Appellatio* *post* *litis* *cessationem* *tam* *per* *Dominum*, quam *per* *Procuratorem* an *ferri* *possit*.
- 499 *Appellatio* à *laudo* *pariter* non *datur*.
- 500 *Appellatio* *tamen* *datur* ad *arbitrium* *iuris*, vel *iure*, aut *statuto* *cogente* *electi*.
- 501 *Reductio* ad *arb. boni viri* *datur* à *quocumque* *arbitro*, & *nullo* *pacto*, aut *cautela* *tolli* *potest*. *V. 475.*
- 502 *Reductioni* ad *arbitrium* *boni viri* *renunciari* *nequit*, etiam *cum* *iuramento*.
- 503 *Reductio* *suspendit* *executionem* *laudi* non *obstante* *obligatione* *camerali*, vel *promissione* *de* non *reclamando*.
- 504 *Fiscus* à *sententijs* *absolutoris* *de* *iure* non *prehibetur* *appellare*.
- 505 *Fiscus* anno 1651. *appellans* in *quadam* *causa* *absolutoria*.
- 506 *Declaratur* *tamen* *hanc* *appellationem* *fuisse* *admissam* in *Signatura* à *Sanctissimo*.
- 507 *Declaratur* etiam *hoc* *ferri* *de* *raro* à *Signat. Gratie*, *reocitato*, & *cõsid. qualitatib. causæ*.
- 508 *A.C.* an *possit* *admittere* *appellationem* in *causis*.

sis Tribunalium inferiorum Urbis.

A. C. admittit appellationem causam extra curiam. ibid. l. 74. & 75.

Appellatio ad A. C. a Trib. inf. Urbis. & quo modo prosequi possit ab infligatore.

Appellatio a quibus sententis per Camerale vel Magistratos vicariorum Urbis non datur.

Appellatio a sententia vicariorum quando datur a Camerale vel Magistrato Urbis. ibid.

Appellatio a sententia vicariorum interponitur ad quodammodo. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

Appellatio a sententia vicariorum non datur a Trib. inf. Urbis. ibid. l. 15.

ab eodem ob delictum in officio.

Appellatio a mandato de euacuando an datur, vel non.

Appellatio quandoque tollitur, quia committitur a Trib. inf. Urbis.

Clausula appellatione remota per Principem appellatione quid operetur.

Clausula appellatione remota quando auferat omnem appellationem.

Appellatio minus, etiam instat & probabilis an remouetur per clausulam appellat. remota.

Et quid si causa appellationis sit in iure expressa.

Clausula appell. remota non impedit appellat. quin possit appellationem prosequi.

Clausula predicta efficit iudicem non teneri perficere in executione nisi detulerit appellat.

Appellatio de iure non tenet nisi in eadem iure expressa.

Appellatio ex quibus causis in iure expressa remouetur.

Appellatio in uno articulo prohibita, etiam in alio rescripti committitur prohib. abetur.

Rescriptum appellat. remota aduocatus, qui illam appellat.

Clausula appellat. remota per Principem appellatione quid operetur.

Statutum appellat. remota per Principem appellatione quid operetur.

Statutum predicta de appellatione se habent & valent, & de quacunque appellat. intelleg.

Clausula appellatione remota, limitatur tollere omnem appellationem.

Primo solum quoad personam principaliter appellatam.

Tertio pro suo interdicto potest appellat. remota.

Secundo appellatio per clausulam appellat. remota solum de iure cessat sublata.

Appellatio sublata a leg. Principe, vel statuto, de qua appellat. remouetur.

Appellatio datur a granamine per induc. illa tollere de iure non obstante clausula appellat. remota.

Appellatio nulla datur quando prohibetur a Iudice appellare.

Appellatio a iuramento an censetur prohibita, si sit iuramentum appellat. remota.

Tertio limitatur per clausulam appellat. remota, si sit iuramentum appellat. remota.

Quarto clausula appellat. remota non tollit appellat. si adest notoria iniustitia.

Causa cum clausula appellatione remota, quando per Papam possit committi.

Clausula appellat. remota per Principem, vel

Clausula appellat. remota per Principem, vel

Clausula appellat. remota per Principem, vel

Clausula appellat. remota per Principem, vel

Clausula appellat. remota per Principem, vel

inferiorem postea quid operetur.

- 362 Appellatio quoque per passum tolli potest.
- 363 Appellatio an censatur sublata quando causa manu regis terminanda committitur.
- 364 Appellatio a diffinitiva alijs casibus prohibetur, remissive.
- 365 Appellatio non datur in 21. casibus, remissive.
- 366 Appellatio aliquando conceditur quoad devolutivum, & non suspensivum.
- 367 Signatura quomodo rescribat in devolutivo tantum.
- 368 Clausula sine praeiudicio exeunt. datur in commissione appell. in censuris per executionem datis.
- 369 Ampliatur etsi appellans non fuerit requisitus, & monitus &c.
- 370 Declaratoria in incurs. censur. quando sit licita, & an regulariter suspendatur.
- 371 Exco. pro mercede in Trib. Sub. P. ad quam summam non possit suspendi.
- 372 Appellatio suspensiva datur a devolutiva incursum sententia excommunicationis.
- 373 Appellatio a publicatoria excommunicationis non datur suspensiva.
- 374 Sententia post appellationem lata est nulla.
- 375 Appellatio an, & quando suspendat sententiam excommunicationis.
- 376 Appellatio suspensiva in causis alimentorum negatur, & quare.
- 377 Limitari potest in alimentis de praeiudicio ubi videtur posse dari.
- 378 Alimentorum materia semper est executiva, & si si de praeiudicio, & orator dices.
- 379 Exco. pro alimentis praeiudici an, & quando suspendatur per Signaturam.
- 380 Exco. pro alimentis praeiudici non transferatur contra debitis pro vi. li.
- 381 Alimenta praeiudicia aliquando dicuntur futura, & eod. modo in ijs iudicat Signatura.
- 382 Appellatio cum clausula facto deposito pax in quibus causis committatur.
- 383 Appellatio ab executione est prohibita.
- 384 Appellatio ab executione de iure conceditur, sed quomodo, & quibus clausulis.
- 385 Appellatio a decreto de exequendo sententiam dari requiritur.
- 386 Declaratur, si tamen exequendum contra quod fuit lata sententia.
- 387 Declaratur, etiam si exequendum super re, super qua fuit lata sententia.
- 388 Declaratur insuper, dummodo decretum sine sententia contineat aliud gravamen, quod prima continebat.
- 389 Declaratur denno, si decretum de exequendo fiat dum adhuc posset a prima sententia appellari.
- 390 Declaratur ultimum intelligi de decreto exequendi sententiam latam, secus &c.
- 391 Appellatio suspensiva a decreto de exeq. in

quinque casibus admittitur.

392 Appellatio suspensiva quibus casibus non datur in decretis iudicium.

393 Supplicatio data Principi an, & quando impediat executionem. Vide 520.

394 Comm. cum clausula, praestita cautione, quando signetur in supplicatione Principi porrecta.

395 Appellatio confessi devolvitur, sed non suspenditur.

396 Confessio habet et executionem paratam.

397 Appellatio suspensiva non datur a reformatione. Episcoporum tanquam Sedis Apostolicae delegata.

398 Appellatio suspensiva non datur si Episcopus Rector parochiae, etat semel in hebdom. predicare.

Ampliatur etiam si ad faciat in Ecclesijs monasterijs subditis.

399 Appellatio suspensiva datur si Episcopus regularis parochiae, etat semel in hebdom. predicare.

600 Appellatio suspensiva ab Episcopo non datur in beneficiis incompetentibus, & de duplicata nemine datur.

601 Appellatio suspensiva negatur quando Episcopus cogit beneficiatos ad hoc deputari, & assignationem.

602 Appellatio suspensiva negatur ab Episcopo Ecclesiae exemptae, nisi neminemque non excommunicatum instituentem.

603 Appellatio suspensiva non datur ab Episcopo parochiae praebende in distributione.

604 Appellatio praedicta negatur ab Episcopo Coenobiorum insufficientibus.

605 Appellatio praedicta negatur ab Episcopo corrigibiles beneficios peruenientes.

606 Appellatio item praedicta negatur ab Episcopo beneficiis de una ad aliam transferentem.

607 Appellatio suspensiva non datur ab Episcopo Ecclesias Parochiales, & iurisdictionem habentem.

608 Appellatio praedicta negatur a Signatura Episcoporum, & loco unum exemptarum, & illorum ratione.

609 Episcopo, & locis exemptis loca exempta reguntur superius moniti non visitaverint.

610 Appellatio suspensiva negatur a precepto Episcopi, & per canonum observationem in vicinis.

611 Appellatio suspensiva negatur ab Episcopo excommunicato, & Notariatus exercenti interdictionem.

612 Appellatio praedicta negatur ab Episcopo Parochos ad residendum cogente.

613 Ampliatur etiam si sine Curia, non obstat de Ingeniana.

Appellatio item suspensiva non datur ab Episcopo cogente beneficiarios ad solutionem

taxam seminaris: ibidem.

- 614 Appellatio ab Episcopo exempto visitante, & corrigente, suspensio negatur.
- 615 Appellatio pradiſta negatur ab Episcopo praeſentem in Proceſſionibus, & ſuneralibus durrimente.
- 616 Appellatio pradiſta negatur ab Episcopo Clericos ad concub. recidui. benef. priuante.
- 617 Commiſſio cauſae appell. cum clauſula ſine praeiudicio, quibus caſibus ſignetur.
- 618 Clauſula ſi quid exequendum, habet vim clauſulae, ſine praeiudicio.

Circa quintum, ſcilicet, in quibus caſibus non liceat appellare, aduertendum eſt, vt dixi in principio huius capituli, ꝛ quod remedium appellationis eſt valde fauorabile, & cenſetur ſemper conceſſum, niſi reperiatur expreſſe denegatum.

332 & quod in dubio ſemper Rota ꝛ inclinatur pro appellatione, Caſador. dec. 4. de appell. & dicam infra in c. de ſuſpenſibus; praecipue

333 quando appellatur a diſſinitia, quae ꝛ per ſolum Principem tolli poteſt, & non per alium, etiam ſi eſſet Legatus de latere, Franc. in c. paſtoralis num. 15. ex. de appell.

Et hinc eſt, quod quauis committatur cauſa cum clauſula appellatione remota, etiam ſi addatur verbum, quauis, ꝛ intelligitur de appellatione friuola, & prohibita, & quae non ſit de iure expreſſe conceſſa, vel ex cauſa probabilis non interpoſita, Miſi. in ſuo reſtorio in verbo Appellatio, Franc. in c. paſtoralis in princ. ex. de appell. niſi qualitas iudicii contrarium ſuaderet, & in certis alijs caſibus, de quibus infra.

Promittens ſimiliter habere ratam ſententiam, vel ſtare mandato Iudicis, & eius ſententiae obedire, etiam cum iuramento, ꝛ nihilominus poterit appellare, c. ad hac, 2. de appell. quia iuramentum intelligitur, ꝛ ſi fuerit aequae, & iuſte iudicatum, & reſtringitur ad cauſam verſimiliter cogitatam l. ſi. ff. qui ſatisſit. coga. c. cum inter p. cum ibi notatis ex. de renunc.

Et ideo ad hoc vt quis dicatur renunciaſſe appellationi, ꝛ requiritur expreſſa, & ſpecifica illius renuntiatio; alias enim numquam intelligitur illi renuntiatum. l. ſi. in ſin. C. de temp. appell. Bart. in l. ſi conuenierit ff. de re iud. Franc. in d. c. ad hac n. 3. & 4. & in c. interpoſita, 5. ille denique n. 3. ex. de appell.

Eadem ratione, qui promiſit ſtare iuri, 339 & ſoluere iudicatum, non ꝛ prohibetur appellare, l. cum apud Sempronium, ff. Iud. ſol.

Similiter licet partes concordent quod ſententia feratur ſecundum conſilium ſa-
Praxis Camilli Capucij.

340 pientis, ꝛ poterunt tamen a ſententia lata cum huiusmodi conſilio appellare, Bart. in l. 1. 5. quaſitum, ff. de appell. Franc. in c. intimati num. 5. in ſin. ex. de appell.

Imo ſunt aliqui, qui voluerunt huiusmodi ꝛ ſententias numquam tranſire in iudicatum: vt videtur apud Franc. in d. c. intimati in ſin.

Si ſententia contineat plura capitula, connexa, vel alia ſit indiſſibilibis, & pars grauetur in vno capitulo, a quo eſt permiſſa appellatio, ꝛ tunc admittitur appellatio a tota ſententia, ꝛ quauis regulariter non liceret ab ea appellare; & ſi appelleretur ſuper vno, ꝛ deuoluit etiam quoad alia, Franc. in c. ſi duobus, num. 4. ext. de appell. Put. dec. 7. de Egidia.

Sed ſecus dicendum eſt, ſi capitula ſint ſeparata, & diuiſibilia, quia tunc cum videantur eſſe tot ꝛ ſententiae, quot ſunt capitula, poteſt ab illo ſolo capitulo appellari, ꝛ a quo datur appellatio: & quoad ea, quae non admittunt appellationem, ſententia ꝛ tranſibit in iudicatum, c. Reinaldus ex. de teſtib. & Franc. ibid. num. 6. & dicam infra cum opinione modernae Rotae tit. de Iudic. reintegrande.

Si tamen appellatur ſimpliciter, cenſetur ꝛ appellatum a tota, & tota ſuſpenditur, vt dicit Franc. loco proxime cit. poteſt enim appellari ſimpliciter ꝛ abſque expreſſione certi capituli; ſed debet addi limitatio, & appellari in parte, & partibus facientibus ꝛ contra ſe, & tunc ſtante ſeparatione capitulorum deuoluit appellationem a ſolo capitulo grauante, Franc. ubi ſup. num. 4.

Eſt etiam licitum appellare, non ſolum 351 a grauamine; ꝛ ſed etiam a comminatione, de qua Franc. in c. cum ceſſante num. 6. ex. de appell.

Ab omiſſione eiꝛꝛ quod debuit Iudex facere, datur appellatio. Ideo ab omiſſione condemnationis expenſarum, ꝛ etiam ſi non fuerint petita, poteſt victor appellare, Rot. dec. 47. de appell. in nou. dummodo victus non appellauerit, vel appellauerit ꝛ ſolum in parte, & partibus fauorabilibus contra eam; ſi enim ſimpliciter appellauit, debet victor non appellare ab omiſſione condemnationis expenſarum.

355 ꝛ ſed adherere appellationi per Aduerſarium interpoſita, Franc. in c. ſepe nu. 65. ex. de appell.

Pariter ſi Iudex eſt tardus, vel negligens in faciendo, vel non facit id, quod iuſte petitur, aut illud male facit, datur 356 ꝛ appellatio; exemplum eſt, ſi termini male ſeruentur, vel omittantur, Egid. conſul. 27. V. eſt lib. 5. annota. com. cir. term. obſeru. fol. 122.

Vel si quis petat, quod testis interrogetur secundum formam interrogatorij, & iudex o mittat, vel reculet, datur appellatio, ne que tunc habetur ratio dierum concessorum ad appellandum, sed semper potest appellari, nisi iudex interlocuatur, quia tunc curret tempus appellandi infra decem dies, à die interlocutorij, *Franc. multa congerens, in c. cum cessante num. 33. ex. de appell.*

Eadem ratione, si iudex rejiciat aliquam exceptionem de iure et admittendam, datur appellatio, *DD. & post alios Franc. in c. ex parte num. 2. 4. & usque ad num. 8. ex. de appell.*

Pariter si quid facit alio modo, quam facere debet, potest appellari, & si prefigat minus breuem terminum, et vel denegat illum prorogare prefixum ad concludendum in causa *Roi. decis. 9. de Iud. in antiq.*

Ideo quotidie partes et appellant à breuitate termini, et quando et committitur causa iactationis, iuxta *l. diffamari C. de ingen. & manu.* quo casu solet prefigi terminus et diffamanti ad agen. in quo termino, si nihil docet, imponitur ei perpetuum silentium, & si huiusmodi terminus esset nimis brevis, et daretur appellatio à prefixione talis termini, sicut etiam datur appellatio et ab impositione perpetui silentij, *Cagnol. in d. l. diffamari num. 6. & 22.*

Et in omnibus casibus in quibus ab expressa interlocutoria, vel grauamine datur appellatio, et datur etiam à tacita, per procellum ad ulteriora, ut tacite rejiciendo exceptionem non obstante protulione partis, vel procedendo cum persona non legitima, & similibus, *Bart. in l. eius qui in princ. ff. de appell. recip. Franc. in d. c. ex parte num. 2. & num. 5.* Firmatur ergo regula, ut diximus semper et esse licitum appellare, ubi non reperitur expressè prohibitum: ideo est videndum in quibus casibus non licet regulariter appellare.

Non et licet ergo appellare principaliter post tres conformes, *notat. C. ne in vna, & ead. caus. lic. ter. prom. quæ conclusio ampliatur.*

Primo ut Principes, & Papa per viam rescripti et tertiam appellationem non possit concedere, *cap. sua nobis ex. de appell.* Declara tamen, quod possit et per viam priuilegij, & de plenitudine potestatis eam concedere, quo casu est necessaria expressio et non obstante tertia sententia, vel tertia appellatione, *Bald. Imol. & Franc. in d. c. sua nobis num. 13. & seqq.*

Ampliatur secundo, quod sententia la-

ta super tertia appellatione et esset ipso iure nulla, tamquam lata contra sententias, quæ transierunt in iudicatum, *l. 1. quando pronoc. non est necessi.* Si tamen fuisset reuocatum in dubium de ipsa appellatione, & Index pronunciasset se Iudicem competentem, & partes litigassent coram eo, et tunc forte sustineretur sententia, *Imol. in d. c. sua nobis, Franc. in d. c. dirella num. 9. & seq. de appell.*

Si etiam non fuisset exceptum, vel probatum de tribus sententijs, et tunc forte sustineretur, ut per *Franc. in d. cap. sua nobis num. 12.*

Ampliatur tertio, ut procedat et etiam in sententijs, quæ non transierunt in iudicatum, ut in matrimonialibus, & similibus, licet in eis possit de nouo agi, *glos. in c. fraternitatis in ver. fornicatio ex. de frig. & malefic. & in c. Lotarius 31. q. 2.* sicut etiam et non potest ab illis appellari post decem dies *glos. in c. ad reprimen. ex. de off. ord.*

Et per hæc potest fieri regula, quod et huiusmodi sententiæ quoad appellationem, et transiunt in iudicatum, in nullo differunt ab alijs, ut per *Franc. in d. c. dirella, num. 8. & d. c. sua nobis num. 10. ex. eodem tit.*

Limita primo, quando et ab vna & eadem persona, ac super eodem articulo appellatur.

Secundo, quod condemnatus et possit adherere appellationi per Aduersarium interpositæ, *laupliorem in princ. C. de appell. Franc. in d. c. dirella num. 7.*

Tertio, nisi per tertiam sententiam inferretur nonum grauamen, puta si in duobus prioribus sententijs non fuisset in expensis condemnatus, in vltima verò condemnaretur in expensis omnium in litem, tunc enim ratione expensarum daretur appellatio, *Franc. post alios in d. c. dirella num. 5.*

Limitatur quarto quoad principales, nam tertius si ignorauit litem motam, & sententias latas, et potest appellare non obstantibus tribus conformibus, & auditur, ac si esset in prima instantia, dummodo appellatio ipsi profit ad plenam victoriam, alias non auditur, nisi eo modo, quo audirentur partes, *Felin. in c. cum super, ex. de sent. & re iud. nam prohibita et appellatio in aliqua causa, intelligitur prohibita solum inter principales nominatos in rescripto.*

Pari modo si sit prohibita à statuto in executione Instrumentorum, & sententiarum, intelligitur et quoad principales in ipsis sententijs, & instrumentis nominatos.

non autem quoad tertios comparentes, & appellantes pro eorum interesse, *Franc. in c. pastoralis num. 26. ex de appell.*

386 Sunt etiam multi casus in quibus ab vnicuique sententia non appellatur, quos refert *Specular. in tit. de appell. §. super quibus.*

Frequentiores autem, ut sciamus, est aduertendum, quod quamvis de Iure Canonico, quod est seruandum in rebus Ecclesiasticis, *glos. in c. 1. de arbitr. in 6. a quacumque interlocutoria,* & grauamine iudiciali, etiam ante diffinitiuam datur appellatio, *c. 1. de appell. in 6. de appellationibus, & c. super, ubi glos. ex. eodem tit. neque valeat statutum factum per Episcopum,*

387 etiam de consensu Capituli, in quod non liceat appellare ab interlocutoria. *Gemin. in c. fin. de appell. in 6.*

388 Propter dictas regulas Cancellariarum, ac inueteratum stilum Curie in seruatur in hoc dispositio. Iuris Civilis, neque datur appellatio a tali interlocutoria, nisi illa habeat vim diffinitiuam, *l. ante sententiam, C. de temp. appell. l. 1. §. de appell. recip. D. in l. quod iussit, §. de re iud.*

389 Habet autem vim diffinitiuam, quando non totam causam, sed vnam tantum partem substantialem diffinit, neque aliam sententiam expectat post se, & asserti praedictum irreparabile, quod non potest mederi per diffinitiuam, sic dicit *Abb. in c. peruenit 2. ex. de appell. ubi dicit hanc interlocutoriam esse, quod quoddam medium inter puram interlocutoriam, & diffinitiuam. Guidopap. decis. 12. Felin. in rubr. ex de sent. & re iud. ubi declarat quomodo differant, & cognoscantur ad effectum ut admitti debeat appellatio.*

390 Estque communis opinio, quod ista interlocutoria habens vim diffinitiuam, regulatur ut diffinitiuam, de quo latissime *Felin. in c. qualiter, & quando ex. de accus.*

391 Ideo a pronuncia appellationem esse, desertam, tamen dabitur appellatio, *Rot. decis. 12. de appell. in nou. dummodo appellatio sit a diffinitiuam. Quia lata super desertione appellationis ab interlocutoria mera,*

392 etiam ipsa interlocutoria dicitur meram. *Franc. in c. ex ratione num. 80. & seqq. ex. de appell.*

393 Et firma hic etiam aliam regulam, quod semper si licebit appellare a sententia lata super desertione appellationis, quando appellatio, quae praetenditur deserta, fuit legitime interposita. *Guidopap. dec. 11. & 220.*

394 Vim etiam diffinitiuam habet a tentatam, vel non attentatam fuisse, *c. non solum de appell. in 6. in iudicem competentem, vel non competentem, glos. in auct. habita.*

395 Praxis Camilli Capucij.

399 C. ne fil. pro patr. Bart. in d. l. quod iussit. *Guidopap. decis. 10. in Exceptionem admittendam, vel non admittendam, & personam comparentem in iudicio esse legitimam, Bart. in l. eius qui in princ. §. de appell. recip. Franc. in c. cum ex parte, num. 4. v. §. ad num. 8. ex de appell.*

400 Vel in causis successioneis hereditatis, siue principaliter, siue incidenter pronuncietur, *Put. decis. 49. & 50. de iud.*

401 Similiter super exceptione peremptoria, *Card. cons. 73. Præceptum etiam iudicis de soluendo dicitur interlocutoria habens vim diffinitiuam, Guidopap. decis. 12.*

402 Et quando dicitur admitti debere appellationem a grauamine, & interlocutoria vim diffinitiuam habentibus, intelligi si infirmitas, & pronuncietur, non solum expressè, sed etiam tacitè, & tam in committendo, quam si in omittendo, ut diximus supra in principio huius articuli.

403 Ideo dabitur appellatio a tacita reiectione exceptionis, a legitimazione personae comparentis in iudicio, vel personae iudicis per procedum ad viteriora, & similibus. *Bart. in d. l. eius qui. Franc. in d. c. cum ex parte.*

404 Aduertendum tamen est, quod ad hoc ut appellatio subsistat in praedictis, vel similibus casibus, debet iustificari coram iudice ad quem, id est exceptionem esse,

405 veram, vel grauamen verum, quia iudex a quo non dicitur grauare, quando constat de veritate ipsius, *cap. interposita, ubi Franc. latet in princ. ex. de appell. præterquam in infra scriptis casibus, scilicet.*

406 Primo si fuit oblata et probatio exceptionis, vel grauaminis coram iudice, & reiecta, quia tunc censetur iustificata.

407 Secundo nisi grauamen sit et probatum, ut si sint denegatae dilationes.

408 Tertio si appareat ex solis allegationibus iuris, vel habeat praesumptionem iuris contra se, puta si pronuncietur aliquod torquendum, vel carcendum, aut similia.

409 Quarto si intentio excipientis et esset fundata de iure communi, aut ex iuris dispositione constaret appellationem esse legitimam.

410 Quinto nisi iudex et esset verisimiliter informatus de veritate, aut de ea constaret per confessionem partis.

411 Sexto nisi refrenum in his, quod sunt grauis praedicti, ut dicit de his *Franc. in d. c. interposita.*

412 Declara omnia praemissa, ut non procedant in beneficiis, in quibus statim deuoluitur causa appellationis, etiam quod non constat de veritate causae ap-

pellationis, *Franc. ibid. num. 3.*

- Quoad illud quod dixi per oblatione probationis factam Iudici à quo, satis iustificari appellationem, & debent observari quindecim limitationes, quas refert *Franc. in d. c. interposita num. 4.*

- Appellatione igitur interposita in his casibus si procedatur, de iure & processu est nullus, licet secus seruetur in Curia. *Galle. de oblig. Cam. q. 20. fol. 127.*

- Et propterea solet in Curia semper in Commissionibus appellationum exprimi quod appellatur à diffinitiva, vel à decreto vim habente diffinitivum, *Vesl. d. c. de app. fol. 208. & regul. Cancell. de quibus supra.*

- Et in supradictis casibus proceditur per tres conformes in omnibus Curijs Imperio & Romano subiectis, præterquam in Gallia, ex forma concordatorum, ubi semel tantum & licet appellare, & dux habent vim trium, ut in *Extrauag. Leonis X. super concordia, Bull. divers.*

- Olim etiam in causis pendentibus extra Curiam si appellabatur ad Papam, & pars petebat causam in Curia committi, mittebatur appellatio à quocumque granamine absque difficultate.

- Hodie in causis pendentibus extra Curiam non & admittitur appellatio, nisi ab interlocutoria habente vim diffinitivam, ex decretis *Concil. Trident. & regul. Cancell. præcipue in causis visitationis, correctionis, habilitatis, vel inhabilitatis personarum, in criminalibus pendentibus coram Iudicibus ordinarijs, in quibus & non potest admitti, vel committi causa appellatiois ab interlocutoria, & vel inhiberi, nisi habeat vim diffinitivam, vel afferat gravamen irreparabile per diffinitivam, & si forte appellatur, non solum non tenetur Iudex deferre appellationi, sed & appellatione, & quacumque inhibitione non obstante potest ad ulteriora procedere, *Concil. Trident. sess. 13. c. 1. sess. 24. c. 20. de reformat.**

- Alij casus, & in quibus de Iure Civili liceat appellare ab interlocutoria, videntur apud *Guidopap. decif. 75.*

- A diffinitiva quoque non semper datur appellatio, ratione enim parva summa & aliquando denegatur, nam pro summa non excedente decem scuta alijs in Curia nunquam solebat admitti.

- Hodie verò de stilo Signaturæ, excepto in Curia Capitolina, in qua sufficiunt scuta decem, non admittitur & nisi pro summa excedente scuta viginti monetæ, & alias sufficiebat summa scut. sexdecim auri propter decretum Pij V,

- Super hoc tamen regulare est, quod appellari potest & in quacumque minima causa, & summa de Iure Canonico, licet secus sit de Iure Civili, *l. fin. & auth. nisi breuius, C. de sent. ex breu. recit. ea ratione, quia appellatio conceditur ratione iniustitiæ, quæ ita consideratur in parvis, sicut in magnis, c. de appellationibus, ubi gloss. & *Franc. ex de appell.**

- Et quavis reductio ad arbitrium boni viri & sit species appellationis, *l. non distinguimus, §. cum quidam, ff. de arbit. ubi DD. quæ reductio & non datur, nisi ex enormi lesione, l. unde & si Nerva, ff. pro soc. Et idem est etiam de Iure Canonico, cap. Quintanallus ex de iur. iur.*

- Ratio differentie in hoc casu & inter reductioem, & appellationem, ea est, quia arbitrium procedit ex conventionio partium, quæ dant facultatem auferendi vni, & dandi alteri, *Franc. in d. c. de appellationibus num. 2.*

- Quæ dicatur in præmissis & parva, vel magna quantitas, dicit *ib. Franc.* qui in eis secus concludit, quod in casibus determinatis à Iure, illi standum est, alias relinquatur arbitrio Iudicis.

- Neque & appellatur ab executione, *l. ab executione ff. de appell. l. ab executione, C. quorum appell. non recip. & in retroq. gloss. Felin. in c. quod ad consultationem ex de sent. & re iud.*

- Declarare procedere, & nisi excedatur modus in exequendo, *l. ab executione, & l. ab executione c. novit. ubi Franc. eodem tit. & Felin. in d. c. quod ad consultationem, extra de sent. & re iud.*

- Et quod licet non possit appellari ab executione prætextu iniquitatis sententiæ, & potest tamen appellari prætextu iniquitatis executionis, *Capic. dec. 1. nu. 17.*

- Modus in exequendo & potest sex modis excedi, ut per *Petr. Jacob. in tit. de ali. in fact. relatum per Guidopap. dec. 574. nu. 20.*

- Hinc est, quod & datur appellatio ab excessiva taxatione expensarum, *Franc. in c. sepe, num. 5. de appell. & à liquidatione fructuum, iuxta notata in d. l. ab executione, & in l. terminato, C. de fruct. & lit. expens.*

- Erit pariter excessus appellabilis & non admittere exceptiones impediens executionem: ut puta si opponatur quod sic ante tempus, vel pro maiori quantitate, aut in re super qua non debet fieri executio, ut dicit *Bar. & Bald. in d. l. ab executione, & l. ab executione.*

- Et licet de Iure & liceret in huiusmodi causis semel tantum appellare, iuxta doctrinam *Felin. post alios in d. c. quod ad consultationem.*

De stilo tamen Curie antiquitus pro-
439 cecebat per tres conformes, † sed hodie
in Rotā & extra, licet semel tantum ap-
pellare, vt ex reformis superius allegata ex
Constitut. Py IV. & Pauli V. sit, de Signa-
tura.

440 Excessus tamen non presumitur, nisi de
eo doceatur, c. nonis, extra de Ind. Ideo
441 in † appellacione, & Commissio debet
exprimi excessus modo, quo dixi supra.

A decreto de exequendo quomodo de-
tur appellatio, dicam paulo inferius.

Notandum est etiam, quod quando ap-
pellandum est in casibus premissis, Pro-
442 curator † ad lites etiam cum facultate,
appellandi à quacumque sententia diffi-
nitua, & interlocutoria; non potest ap-
pellare ab executione, nisi ad hoc habeat
speciale mandatum. Felin. in d.c. quod ad
consultationem.

Contumax merus, qui citatus respon-
443 dit se nolle venire, non potest appellare,
l. ex consensu, §. fin. ff. de appell. l. & post edi-
ctum, §. fin. ff. de Ind. & Franc. in cap. Nicolao
num. 18. cum sequen. extra de appellat. Baer.
dec. 206.

Iste tamen redeundo ad Iudicem à quo
dicitur suam contumaciam purgare, adeo
444 quod, si denuo grauetur, † poterit ap-
pellare non obstante priua contumacia,
c. dicitur ubi Franc. in princ. de appell.

Citatus personaliter, qui nihil respon-
445 dit, & noluit comparere, † potest appella-
re intra tempus debitum, sed si non ap-
446 pellat, numquam restituitur in profanis,
l. & post edictum, §. fin. ff. de Ind. l. ex consen-
su, §. fin. & DD. in l. propterandum, C. de Ind.
Baer. decif. 206.

In beneficiatibus; quoniam Papa est
absolutus beneficiorum Dominus, post
447 primam sententiam † restituitur reſectis
expensis, argum. tex. in c. exceptionum extra
de except.

Sed Contumax fictus, qui fuit citatus
domi, vel per edictum, licet de rigore iu-
ris non esset audiendus contra tertiam,
448 sententiam, si appellat † intra decem dies
à die habitz notitiz, auditur Rot. decif. 2.
& 16. de dol. & contum. in non.

Quis autem dicatur ad nostrum propo-
449 situm † verus contumax, vel fictus, viden-
da est Rot. d. dec. 2. & 16. & tunc signatur
450 Commissio appellacionis † cum clausula
prouit de iure, quia si probaretur anterior
451 notitia, † non restitueretur, vel saltem ad-
deretur clausula, parito iudicato.

452 Et generaliter obseruamus † prout in
causis nullitatum, & restitutionis in integ-
rum, de quibus dicam infra in eorum ca-
piribus, & dicit Vestr. lib. 4. c. de dol. & con-
tum. fol. 87.

A correptione, siue disciplina Ecclesia-
stica Superioris, vt puta Episcopi, vel Pra-
453 lati, † non datur appellatio, c. licet irrepa-
rabilis, inucl. gloss. in verbo vel appellari, extra
de off. ordin. c. reprehensibilis, ubi Franc. num.
9. & cum speciali, extra de appell.

454 Nisi excedatur modus in corrigendo,
sicut diximus de executione, c. de priore,
ubi gloss. & Franc. extra eod. quo casu debet
etiam exprimi excessus in appellacione, &
commissio, Felin. & Franc. in c. ad no-
stram extra de appell.

Ideo si Prelatus precipiat alicui, vt re-
spondeat in Ecclesia ab huiusmodi precepto
455 de residendo † dabitur appellatio, quan-
do allegatur rationabilis causa non resi-
dendi, c. ad supplicationes ex. de renunciat. &
c. relatum cum ibi not. ex. de Cler. non residen.
Franc. in c. peruenit, num. 5. extra de appell.

Si autem correctio fiat extraiudiciali-
456 ter, in forma penitentiz, nullo † modo
datur appellatio, vel recusatio, gloss. fin. in
c. ad nostram, ex. eod. tit.

Et in huiusmodi materia correptionis,
457 quomodo, & quando † datur appellatio,
latius dicemus infra.

In notorijs quoque non iuris, sed ex fa-
458 cti euidencia, de iure † prohibetur ap-
pellatio, c. peruenit, c. consultit, ex. de appell.

459 Debetque statim † fieri executio, cap.
cum speciali §. porro, ubi Abb. ex. de appell. c.
cum sit Romana in fine cap. ad nostram, & cap.
proposuit, ex. eodem tit. c. Romana eodem in 6.

460 Et specialiter † in delictis notorijs non
admittitur appellatio, quia criminofus
manifestus non appellat. Clar. in sua pra-
xi crim. q. 74. Anan. in c. quod perniciosum ex.
de vsur.

Quod militat, dummodo constet de
notorio; Ideo si appellans à diffinitua in
notorijs exprimit in appellacione causam
ex qua notorium aliquo modo offuscatur
461 † admittenda est appellatio. Franc. in d.c.
consultit num. 3.

Regula tamen non procedit in senten-
tia lata per iracundiam, vel contra mu-
462 licrem pregnantem, † quia differtur ad
tempus partus vel contra seruum, † quia
463 expectatur quando Domino rationem
reddiderit vel contra confesum de crimi-
ne, † quia expectatur an velit perseuerare
464 in confessione, & in his casibus non ob-
stante notorio differtur executio, vt refert
gloss. in c. cum apud 11. q. 3.

465 Quid vero † sit notorium, quomodo
per sententiam, aut per testes, & facti eui-
dencia inducatur, videndi sunt DD. in
d. §. porro, & in c. fin. ex. de coh. cler. & mul.
Gemin. in cap. 1. §. conseruatores de off. deleg.
in 6.

- 466 Et de prædictis, ac etiam an requiratur declaratoria, & his similibus videndus est *Clar. in d. sua praxi q. 9.*
Duo tamen in specie sunt notanda.
- 467 Primum, quod notorium inducitur ex confessione iudiciali, facta coram Iudice in forma Iudicii, *c. fin. ex. de cohab. Clericorum*, nisi huiusmodi confessio probabiliter excusetur, *c. cum dilectis ext. de accusat. Franc. in d. s. porro in princ.*
Et quomodo hoc procedat, quod in-
- 468 notorijs non detur appellatio, videndus est *Gemin. post glos. in d. c. Romana, s. si autem de appell. in 6.*
Quicquid sit de iure, de stilo tamen no-
- 469 stræ Curia, etiam in notorijs appellatio admittitur, secundum *Vestr. d. c. fol. 208.*
Estque advertendum quod quamvis in
- 470 notorijs non daretur appellatio, et datur tamen a declaratoria notorij, *Felin. in c. cum non ab homine, ex. de Iud. & dicemus infra in materia pœnæ legis, vel statuti.*
A sententia Iudicis, cui committitur causa decidenda secundum conscientiam,
- 471 non datur appellatio, *glos. & Gemin. in c. statutum, s. assessorem, in verb. relinquatur de rescript. in 6.*
Quod intelligendum est ad effectum, ut
- 472 Index et teneatur deferre, quia non prohibetur gravatus adire et Superiorem, ad effectum ut causa appellationis committatur, vel reuocetur, et sententia retrahatur. *Franc. in rub. ex. de accusat.*
Differtque in hoc a Commessione cau-
- 473 sa arbitrio Iudicis, et quia tunc si Index male arbitraretur, datur appellatio, *glos. in d. c. Romana, s. quod si de appell. in 6. Gemin. in c. in appellationis, num. 9. de iur. cal. in 6. & in c. 1. de confess. in 6.*
Vel saltem et reductio ad arbitrium boni viri, *Gemin. in c. Episcoporum, num. 7. de priuil. in 6. licet contrarium tenuerit Rot. decis. 47. de appell. in nou.*
- 476 Proceditque huiusmodi conclusio et etiam in notorijs quando pœna est commissæ arbitrio Iudicis, *Felin. in c. super his ex. de accusat.*
Si causa fuisset commissæ cum libero arbitrio, vel Index fuisset adiutus, tamquam bonus vir, et in certis alijs casibus, non-
- 477 et daretur appellatio, ut per *Felin. in d. c. super his*; ad quem semper recurrendum est. Similiter, qui est ore proprio confessus non et appellat, *l. 1. ff. de confess. nisi confessio sit excusabilis, vel fuerit facta per Procuratorem, aut agatur contra hæredem ex confessione defuncti, quia tunc datur appellatio, Abb. in d. c. cum specialis, s. porro, & ibi Franc. num. 24. Felin. in c. 1. ex. ut lit. non contest. Vestr. allegato fol. 208.*
- 480 Multo magis si sit etiam et conuictus, nisi alleget iustam causam osculantem probationem, vel confessionem, *Franc. in d. s. porro num. 7.*
- 481 Quod dicitur de hærede et an, et quando procedat, est videndus *Franc. in d. s. porro num. 10. & Vestr. ubi supra, fol. 208.*
In criminalibus, ac in omnibus delictis
- 482 et confessus, et conuictus non auditur si appellat. *l. 2. C. quorum appell. non recip. glos. in l. creditor, s. iussus ff. de appell. Bart. & alij in d. l. 2. & in l. qui ultimo, in ff. de pen. Dec. in d. s. porro num. 4. In hoc tamen hodie observatur dispositio Constit. Pij V. in bull. nou. tom. 2. fol. 15. 2. & consil. 60. fol. 171. & debet infra sex menses terminari, idem Pius consil. 138. fol. 261. Sed duo debent concurrere. et Primo, quod confessio sit spontanea, non autem metu tormentorum. Secundo, quod probationes sint clares, et non dubie, alias potest appellare, allegando præcipue in appellatione causam probabilem, *glos. in d. s. iussus, Bald. & Salicet. in d. l. 2.**
- 485 Intellige præmissa et in confessio, et conuictio vere, non autem fidei, ut puta vigore statuti, quia tunc multi voluerunt, quod possit appellare, dummodo et exprimat in appellatione aliquam iustam causam excusantem contumaciam, *Franc. post alios in d. s. porro num. 8.*
Conuictus simpliciter per testes, vel
- 487 alias probationes, sine dubio de iure potest appellare, *l. non tantum ubi glos. ff. de appell. nisi probatio, & conuictio esset talis, quæ et induceret notorium; tunc enim nisi in appellatione adduceretur talis causa, quæ oscularet notorium, et Index a quo non teneretur deferre, glos. & Bald. in l. addis, C. quorum appell. non recip.*
- 490 Confessus non conuictus, et licet possit appellare, quia sicuti potest confessionem ante sententiam reuocare, ita etiam et potest in causa appellationis, *glos. in d. s. iussus & in d. l. 2. & in d. s. porro.*
- 491 Attamen nisi in appellatione exprimat alia iusta causa, quæ si probaretur esset legitima, vel nisi inhibeatur Index a quo, non teneretur deferre, *c. Romana, s. si autem, ubi Archid. de appell. in 6.*
- 493 Erit legitima causa et expressio causæ erroris confessionis, ut late *[Franc. in d. s. porro, num. 5.]*
Et adde, quod sola confessio spontanea facta sine metu tormentorum, et sufficit ad sententiam capitalem, *glos. in auth. de mand. Princ. s. fin. sed Clarus in sua praxi crimin. quest. 94. testatur de obseruantia,*
- 495 et quod confessus tantum, et non conuictus, si non reuocat confessionem, si ap-

lat non audiat, iuxta id, quod dicitur *glos. in d. 5. fin. autem, in verb. vel de quo, & Bald. in l. 1. num. 2. C. ne ex delictis defuncti.*

At si confessio fiat metu tormentorum
496 † requiritur perseverantia in confessione,
l. 2. C. de custo. & exhibet. reor. ubi DD. &
Franc. in d. 5. porro nam. 6. vers. quando au-
tem.

497 Et quando confessus possit † appellare,
& suam confessionem revocare, dicit etiam
Gemin. in d. 5. fin. autem, & dicam etiam in-
fra, quomodo intelligatur.

Etiā post cessionem liris factam per
Dominum, neque ipse, neque Procurator,
498 dummodo causam sciuerit, † potest ap-
pellare, *Cassad. decis. 2. de appell. Put. dec. 39. cod. tit.*

499 A laudo pariter † non datur appella-
tio l. 1. ff. & C. de Arbitr. Declata nisi sint
Arbitri iuris, vel alias, iure, vel statuto
500 cogente electi, à quibus datur appellatio,
c. ab arbitris, ubi *glos. Felin. & Gemin. de off. deleg. in 6.*

501 Datur † reduciō ad arbitrium boni
viri, à sententia cuiuscunque Arbitri,
quæ nullo pacto, vel cancella tollitur, ne-
que † ei renunciari potest, etiam cum iu-
ramento, *DD. in c. Quintanalis ex. de iur. iur. Felin. in c. si diligenti ex. de for. comp. Dec. conf. 11. & 39. & 60. Cassad. decis. 5. de empt. & vend. Vital. de clausul. sit. an reduc. renunc. poss.*

502 Suspenditurq; executionem † laudi, etiā
si compromissum vallatum sit obligatio-
ne Camerali, cum promissione de non re-
clamando, ut per DD. in locis ategatis,
& habetur inferius.

503 Procurator fiscalis, licet de Iure à sen-
tentis absolutiōis † appellare non pro-
hibeatur, ut vidimus nostris temporibus
504 anno 1651. in quadam causa, in qua † Fi-
scus appellavit, & fuit admissa † in Signa-
tura à tunc Sanctissimo Innocentio X. hoc
tamen contingit de raro, quia admittitur
505 tantum mediante iudicio eius Signaturę,
citato Reo absoluto, considerariq; qua-
litate causę, & personarum, neq; A. C.
506 potest admittere appellationem in crimi-
nalibus, ut antea, † in causis Tribunalium
inferiorum Urbis, quicquid sit in causis
extra Curiam, in quibus illam admittit
507 Reo in carcere constituto, cum hoc spe-
det ad solam d. Signaturam, & si forte ad-
508 mittitur, & adit inquisitor, † non potest
inquisitor eam prosequi, nisi data cautio-
ne de reficiendo expensas primę, & vte-
rioris instantię, ut cautetur in supracitata
P. IV. reformat. Tribus. Aud. Cam.

A sententijs laris per Camerarium, vel
Magistros viarum, super liberatione cen-

saum, siue responsionum domorum de-
moliendarum ad ornatum Urbis, non datur

510 † appellatio, sed recurritur ad Præsidentem
511 viarum, & inde ad Cameram, & † causa
debet infra 15. dies expediri, licet con-
trarium seruetur, cum dicar causa hodie
512 maneat immortales coram Clerico via-
rum Præsidente, cum alijs illis elapsis † sen-
tentia mandari debeat executioni, secun-
dum extravagantem 19. Leonis X. in bul. nou-
tom. 1. in extens. 5. 2. fol. 423.

513 Ratione quoque criminis † denegatur
appellatio, ut in sententijs laris in crimi-
ne hæresis, c. ut inquisitionis de hæres. in 6,
dummodo sint diffinitivę, quia ab Inter-
locutoria præcedente diffinitivam † licet
514 appellare, ut à tortura, & captura, à qui-
bus datur appellatio etiam de Iure Civili,
quia sunt gravamina irreparabilia per
diffinitivam, l. 2. ff. de appell. recip. Franc. in
c. super eo num. 2. ex. de appell.

Ratio est, quia licet lex, vel statutum
prohibeat appellationem à diffinitivam,
515 non † propterea censetur sublata appella-
tio ab interlocutoria præcedente diffinitivam.
Bald. in l. 1. num. 6. C. de bon. possesi.
secus abul. Franc. in c. porrectis, num. 13. de ap-
pellat. & de hoc etiam plura dixi de petis.
apost.

A sententia lata in possessorio, quomo-
do, & quando † liceat appellare, dixi
quando egi de petitione apostolorum,
illud tamen est certum, quod vigore Egi-
517 dianz in profanis, † nō datur appellatio,
nec causa devolvitur, & ita quotidie vide-
tur servari, prout dicam infra c. de possessi.
ad p. sen. & etiam alibi.

518 Denegatur etiam † appellatio à senten-
tia Principis non recognoscētis Superio-
rem, sed tantum datur † supplicatio, cap.
519 cunctis 9. q. 10. l. 1. ff. de quib. appell. non lu. ne-
que huiusmodi supplicatio † impedit exe-
520 cutionem, ut dicam etiam infra.

Sicatenus constaret de manifesta ini-
521 sticia, † potest appellari ad Papam, etiam
si agatur de sententia Imperatoris, quia
522 tunc ratione peccati, † Papa est Superior,
Franc. in rubric. de appell. num. 4.

Neque potest appellari à poenā legis,
523 vel statuti, sed conceditur † appellatio à
declaratoria poenę incurse, Felin. in cap.
cum non ab homine, ex. de lud.

Et ideo licet non appelletur à sententia
excommunicationis inflicte à canone, da-
524 tur tamen appellatio à declaratoria in-
curtus excommunicationis, Felin. in c. Pa-
rochianos, ex. de sent. excom. sicut dixi in noto-
ria.

525 A sententia nulla, neque dabitur † ap-
pellatio, & tamen si appellatur tenet, &
po-

526 potest appellans in vim illius ꝑ prosequi causam nullitatis, *Ros. decis. 98. de appellat. in nov.*

A sententia sortis, seu fortunæ, sicut, quando fit diuisio inter fratres, & com-
527 mittitur sorti, ꝑ non datur appellatio, quia fors non recognoscit Superiorem,
528 ꝑ imo neq; minori datur restitutio, *Franc. ibid. num. 10. & 11.*

A pronuncia Iudicis, quod fit facien-
da relatio Principi, vel habenda consulta
529 tio, non datur appellatio, nisi constaret de malitia Iudicis, id facientis ad effectũ euitandi onus iudicandi, *Bald. in l. fin. C. de rela. Abb. & alij in c. iustitiam ꝑ de appell.*

A mala relatione, vel mala formatione
539 puncti, ꝑ habenda informatione ꝑ datur appellatio, *glos. in l. 1. C. de appell. & in l. 1. §. quesitum, ff. de appell. & relatio.*

A responsione Principis super relatio-
531 ne, non datur ꝑ appellatio, quia facit ins inter partes, nisi Princeps sit circumuen- tus in narratione Facti, *Bald. in l. fin. C. de rela.*

Sed omni casu à sententia lata per Iu-
dicem, etiam secundum responsionem ip-
532 sium Principis, ꝑ datur appellatio d. §. qua- situm.

A futuro granamine appellari non,
533 potest, etiam si appelletur sub conditione, vt puta si me grauaueris; vel si hoc fiat, c. dilecto ubi *Franc. in princ. & in 3. not. ex. de appell.*

Quando Iudex condemnat aliquem de
sua familia, qui in officio deliquit, con-
534 demnatus ꝑ non potest appellare, quia nemo præsumitur ferre iniquam senten- tiam contra suos, l. nulli, C. quorum appell. non recip. *Boss. in sua praxi tit. de for. compet. num. 6.*

A mandato de euacuando domum nõ
535 datur ꝑ appellatio, quando fuit decretũ ad fauorem locatoris, vel aliterius priuile giatæ personæ, iuxta l. si quis conductoris, C. locati, *Gram. decis. 58. num. 15.*

Tollitur etiam multis vicibus ꝑ appel-
536 latio, quia committuntur cause cum clau- sula appellatione remota, quæ ꝑ quidem clausula appositæ per Principem de Iure Ciuili tollit omnem appellationem, l. 1. in
537 princ. ubi *glos. ff. de quibus appell. nõ lie. Franc. in c. pastoralis num. 13. ex. de appell.*

Et quamuis de Iure Canonico regula-
riter intelligatur de appellatione friuola,
vt supra dixi in principio huius articuli;
si tamen qualitas Iudicis, cui causa com-
mittitur propter sublimitatē dignitatis,
vt puta Cardinalis, contrarium suadeat,
538 censetur sublata omnis appellatio, *Mil. in suo Repert. in verb. appellatio, ad quod est*

*Gomes. in compend. signatura. fol. 160. videntur etiam Franc. in d. c. pastoralis in principio qui vult per huiusmodi clausulam appo-
539 sitā in rescripto remoueri omnem ꝑ appel- lationem, etiam iustam, & probabilem; nisi causa propter quam appellatur, sit in Iure expressa, ꝑ quod ob eam liceat ap-
540 pellare, d. c. pastoralis, ꝑ Non impedit qui- dem appellantem, quin possit appellatio- nem prosequi, sed Iudex à quo, etiam post diffinitiuum ꝑ non tenetur supersedere in executione, nisi detulerit appellatori,
541 ꝑ neque tenet de Iure, nisi in casibus ex- pressis à Iure. Franc. in d. c. pastoralis in princ. vsque ad num. 5.*

Causas expressas à Iure, propter quas li-
cet appellare, ꝑ recenset *Specul. in tit. de ap- pell. 5. 2. vers. sed quam dices, Franc. ibidem num. 28.*

Et nota, quod quando per vnum rescrip-
tum committuntur plures articuli, si in
545 vno prohibetur ꝑ appellatio, censetur pro- hibita etiam in omnibus alijs, c. 2. requiritur ex. de appell. Neque potest impetrans res-
546 scriptum cum tali clausula, inuito aduer- sario, dicere clausulæ renunciare, *Franc. in d. c. pastoralis num. 11.*

Si huiusmodi clausula apponatur per
partes, vel à lege, aut à materia de iure,
non appellabili, vt in possessorio, tollit
547 omnem appellationem, etiam in casibus specialiter prohibitis, nisi propter dolum Iudicis, aut partis, aliud mandaretur, *Felin. in c. pastoralis, 5. cum autem ex. de offic. deleg. in c. significauerunt, num. 22. extra de except. Franc. in d. cap. pastoralis num. 11. vsq; ad num. 18.*

Et quando per statutum tollitur appel-
latio, & nullitas in criminalibus, licet de
548 iure forsā talia statuta ꝑ non valeant, cum videantur tollere defensionem, quæ cum sit Iuris naturalis, à statuto tolli non potest; tamen de consuetudine valent, &
549 feruantur, intelligunturque de omni ap- pellatione. *Albert. in 4. p. statuti. q. 53. num. 4. Clarus in sua praxi quest. 49. vers. ceterum.*

Limita prædictas conclusiones; quod
550 per dictam clausulam reuocetur ꝑ omnis appellatio, vt procedat, Primo solum quoad personas ꝑ principaliter nomina-
551 tas in rescripto; tertius enim volens age- re pro suo interesse, ꝑ poterit non obsta-
552 re dicta clausula, *Bart. in l. 1. §. interdum, in vers. quarto, ff. quibus appell. non licet.*

Limita adhuc secundo, vt intel ligatur,
553 & dicatur ꝑ dempra, & sublata appel- latio solum à sententia, seu decreto dif- finitiuo, quando enim à lege, aut à Prin- cipe, aut à statuto, siue à sanctione, vel alio quouis

- quouis modo tollitur appellatio, intelligitur à diffinitiva, † non autem ab interlocutoria precedente diffinitivam, vt de simili dicimus in possessorio, in crimine hæresis, & alijs. Ideo si in huiusmodi causis Iudex recipit testes inhabiles, vel recusat recipere habiles, aut infert aliud gravamen irreparabile per diffinitivam, dabitur appellatio, Innoc. in c. fin. ex. de non. opt. nunc. Gem. in c. ut inquisitionis, de hæret. in 6. DD. in l. 1. c. si de moment. possess. ut diximus supra in c. de petit. & poss. & in hoc eod. Artic. nisi prohibeatur appellari à Iudice, † tunc enim à nulla eius sententia, etiam interlocutoria dabitur appellatio, Franc. in d. c. pastoralis, num. 32.
- Si prohibeatur appellari simpliciter, aliqui voluerunt, quod tollatur omnis † appellatio, tam ab interlocutoria, quam à diffinitiva, vt per Bald. in d. c. pastoralis, §. fin. ex. de off. deleg. & in l. 1. in princ. ff. de off. prefest. præt. quem refert Franc. in c. interposita, §. ille denique, num. 6. ex. de appell.
- Limita tertio, vt strictè † intelligatur, & procedat in casibus, in quibus loquuntur, non in alijs etiam similibus, Franc. in d. §. ille denique num. 7.
- Limita quarto, quando adestet notoria iniustitia: tunc † enim d. clausula appellatione remota, nō tolleretur appellationem, Felin. in cap. causam que, extra de sent. & re iud.
- Quando causa † possit committi per Papam cum clausula appellatione remota, & quid operetur dicta clausula appositae per Principem, vel inferiorem, videnti sunt latè Felin. in d. c. pastoralis, ex. de except. Franc. in d. c. pastoralis, in princ. ex. de appell.
- Per pactum † quoque tollitur appellatio; de quo videndus est Gemin. post gloss. in c. Romana, §. si autem de appell. in 6.
- Non sic est quando committitur causa terminanda manu regia, † quia non propterea censetur sublati appellatio, & intelligitur dicta clausula circa modum procedendi, Cagnol. in l. 2. num. 10. ff. de orig. iur.
- Alios casus, in quibus prohibetur appellatio à diffinitiva, † refert gloss. in c. non solum in verb. casibus de appell. in 6. & de casibus viginti vno † in quibus non datur appellatio, est videndum apud Nicellum in tract. de concord. gloss. nu. 15.
- Aliquando vero eligitur media via, quia conceditur appellatio ad effectum devolutivum, sed non suspensivum, & hoc casu Signatura refertur cum † clausula, sine prejudicio legitimæ executionis, quod evenit in obligatione Camerali, de qua in Praxis Camilli Capucij.

- fra. & regulariter in omnibus materijs executivis, de quibus infra cap. de Iud. executivis, & refert Gallef. in suo tract. de oblig. Cam. q. 5. & 37. ubi add. fol. 43. & 211.
- Ideo d. clausula poneretur † si peteretur committi causa appellationis in censuris datis per executores deputatum in litteris Apostolicis ob earum non partitionem, vel à decreto litterarum, vel à declaratoria incurfus censurarum ob non partitionem executorialium, etiam si appellans non fuerit requisitus; dummodo fuerit monitus ad dimittendam possessionem, & sit comprehensus in executorialibus, alias secus. Formul. commiss. cap. 6. de commissi. appell. nu. 10. 18. & 41. fol. 68.
- De huiusmodi declaratoria, † quando sit licita, & an regulariter suspendatur, est videndus Felin. in c. Rodolphus, extra de rescriptis. & plura dixi etiam tit. de declaratoria.
- In causis mercedum, præcipue † à sententijs latis per Gubernatorem Urbis vigore constit. 34. Pij IV. in bull. non. tom. 2. fol. 38. & cōst. 71. Pauli V. † nisi summa mercedis excederet centum, præcipue si à principio non esset constituta certa merces, datur appellatio suspensiva, Rot. in Anconitana mercedis 20. Decembris 1602. coram Sacrato. eoque casu posset commissio signari simpliciter, vel saltem transferri executio cū clausula si quid exequendum, quod passim practicatur in Signatura, vt pluries vidi.
- Licet à declaratoria incurfus sententiæ excommunicationis detur † appellatio suspensiva, vt diximus; à publicatoria tamen, vel denunciatoria excommunicationis, † non datur ad effectum suspensivum, cum earum effectus non suspendatur etiā per appellationem à sententiā excommunicationis; statim enim ligatur, c. 15. cui de sent. excom. c. pastoralis §. fin. ubi DD. ex. de appell. Licet † sententia lata post appellationem sit nulla, c. ad hæc quoniam, ubi Franc. in princ. de appell. Idem Franc. in c. sepe num. 30. eodem tit. de quo an, & quando appellatio † suspendat sententiam excommunicationis, & excommunicatus possit denunciari, videndus est idem Franc. in d. c. pastoralis §. verum quia.
- In causis alimentorum † negatur appellatio, quia venter non patitur dilationem, l. fin. C. de alim. pup. preslan. l. fin. ff. de appell. recipien. l. de alimentis, C. de transact. l. Mela. ubi Bald. ff. de alim. & ciba. Afflict. decis. 152. Cassad. decis. 1. de mut. peti. nisi sine † alimenta de preterito, in quibus cum nō militet eadem ratio, & tantus favor, d. l. de alimentis, & est casus in Romana excessus

16. *Novembris 1615. coram b. m. Buratto*,
 possit dari appellatio suspensiva. Viden-
 dus est uhilominus *Aretin. cons. 97. ubi* vult
 578 materiam alimentorum esse executionem
 etiam si sint de pręterito, si orator sit di-
 ues, quia tunc diues solutionem differre
 non potest. *Rota in Romana pręsentia absolu-
 tionis 18. Junij 1646. coram R. P. D. Meltio in
 folio.*

Signatura tamen aliquando executionem
 579 non solet ex causa transferre, si agitur
 de alimentis pręteritis, cum declaratione,
 quod si petens ex se, & de proprio ali-
 menta habuerit, si enim contraxisset de-
 bita ad effectum se alendi: tunc enim hoc
 580 casu videantur pręterita, dicuntur tamen
 futura, quia necesse est, ut alienum solue-
 re, & creditori satisfacere, & sic pluries
 tam Signatura plena, quam Eminentissi-
 mus Dominus meus Card. Julius Sacchet-
 581 tus in publicis audientijs ꝑ declarauit
 iuxta sensum *Rota apud Pen. decis. 300.
 tom. 1.*

In causis criminalibus, & mistis, seu Fi-
 scum, & Cameram, quomodolibet con-
 582 cernentibus, non committitur ꝑ causa
 appellationis, nisi cum clausula facta de
 posito pęnę, vel quantitatis in qua Reus
 fuit condemnatus, sic iubente *Extravag.
 24. Pauli III. de facien. depos. in caus. appell.
 in bull. nov. tom. 1. fol. 538. uenon d. cons. 52.
 P. II. in bull. nov. tom. 2. fol. 54.*

583 Ab executione quoque prohibetur ap-
 pellation, ut dixi supra, quia tamen mul-
 totes conceditur, & de filio Fori non so-
 584 let negari, ꝑ ideo cum non concedatur
 tunc ad effectum suspensiuum, sed tantum
 deuolutiuum, semper in Commissionibus
 apponitur supradicta clausula, sine prę-
 iudicio. *Franc. in c. dilecto in ult. notabil. ex
 de appell. & Galleff. ubi supra.*

585 Idem obseruatur a decreto de exequen-
 do sententiam: quod tamen intelligendū
 primo, quando pronuntiatur exequen-
 dum contra illum, contra quem fuit lata;
 586 secus si contra alium. Secundo, quando
 pronuntiatur ꝑ sententiam exequi debere
 super re, super qua fuit lata. Tertio, dum-
 588 modo illud decretum siue sententia con-
 tineat illud solum grauamen, quod conti-
 nebat prima, secus si contineat vnum gra-
 589 uamen, puta taxationem excessiuam, &
 quarto nisi decretum de exequendo ꝑ fiat
 iura tempus, intra quod poterat a prima
 590 sententia appellari. Vltimo intellige de
 decreto ꝑ exequendi sententiam laram,
 secus si pronuntiaretur aliquod instru-
 591 mentum esse exequendum. In his enim
 quinque casibus ꝑ admitteretur appella-
 tio, etiam suspensiuam, *Capic. dec. 1. num. 27.*

*Felin. in c. quod ad consultationem ex. de sent.
 & re iud.*

592 Alia decreta Iudicū in quibus casibus
 non suspendantur per appellationem, vi-
 dendus est *Affliti. dec. 261.*

Quia etiam diximus supra, quod a sen-
 tentia Principis non datur appellatio, sed
 supplicatur dumtaxat: addimus quod ista
 593 supplicatio data infra decem, ꝑ impedit
 executionem, nisi victor pręstet cautionē
 de restituendo in casu, quo dicta sententia
 retractetur. *Auth. que supplicatio, C. de præ-
 scrib. Imper. gloss. in c. in litteris ex. de reslit. in
 integr. Cardan. Clem. vnit. de sequestr. posses.*

594 & fruct. & ꝑ Commissio hoc casu signa-
 tur cum dicta clausula, præstata cautio-
 ne.

595 Idem dicendum in confesso, cuius ꝑ ap-
 pellationi deuoluit, sed non suspendit, quia
 596 confesso habet executionem paratam.
*L. perinde notari. ff. ad l. Aquil. l. 1. Cod. de con-
 fessi. l. si debitoris, & l. postremo, ff. de re iu-
 dic.*

Ex decreto Concilij Tridentini, ab ordi-
 nationibus Episcoporum, circa cor-
 rectionem, & reformationem, præcipi-
 si procedant tamquam Sedis Apostolicę
 597 Delegati, ꝑ non datur appellatio suspen-
 siua: ideo si compellant Rectores Ecclesia-
 rum Parochialium ꝑ ad prædicationem
 598 semel in hebdomada, etiam in Ecclesijs
 subiectis monasterijs, si Regulares sūt
 599 negligentes, ut *Conc. Trid. sess. 5. c. 2. de re-
 form. vel si cogant obtinentes beneficia,
 600 incompatibilia ꝑ ad ostendendum dispu-
 tationem, prouideantque per deputatio-
 nem Vicariorum, & fructuum assignatio-
 601 nem, ꝑ ne Curia negligat, ut sess. 7. c. 5.
 602 Si visitant Ecclesias exemptas, ꝑ neini-
 nemque præsentatum ad beneficium, præ-
 terquā ab Vniuersitatibus, siue Collegijs,
 nisi presso etamine insitudo, ut *ead. sess. 7.
 c. 8. de reform. & c. vltimus.**

Si tamen sunt distributiones sufficien-
 603 tes quotiuitate, ꝑ partem præbendarum in
 distributiones convertant, ut sess. 21. c. 3.
de reform.

604 Quia et Coadiutores ꝑ Rectoribus in-
 sufficientibus, & scandalosos incorrigibi-
 605 les, beneficijs ꝑ priuent, beneficia exi-
 606 causa ꝑ de vna Ecclesia ad aliam transfe-
 rant, Parochiales collapsas, & iurispatro-
 607 natus refici eurent, illisque non sufficien-
 tibus Patronoi, & in illorum defectum,
 Parochiales ad refectionem cogant, Ab-
 batissas, Prioratus, Pręposituras, in quibus
 regularis obseruatiō non viget, omniaq; alia
 608 & exempta ꝑ visitatōe, curatq; etiā per fructu
 sequestrationē, ut quod indiget refectione,
 reiciatur: ubi vero Regularis obseruantiā
 viget,

609 *viger, si Superiores moniti, eos non visitauerint, & ipsi visitent, eadem sess. 7. c. 6. 7. de reform.*

610 *Si curent & ut Clerici in victu, & vestitu Canones obseruent, interdiciant notarijs exercitium notariarum, eosque suspendant propter delictum, vel insufficientiam, ut sess. 23. c. 10. de reform.*

611 *Si cogant Rectores & Parochiales ad residendum, & si citati etiam per edictum non compareant, in contumaciam eos priuant, etiam si sint Curiales, non obstante Eugenia, cogant beneficiatos ad soluendum taxam seminarii, ut sess. 23. c. 7. & 18.*

612 *Si visitent exenaptos, eosque corrigant, ut sess. 24. ap. 10. de reformat.*

613 *Si controuersias de precedentia in processibus, vel funeralibus dirimant, Clericos incorrigibiles, & qui cum Concubinis ad vomitum redeunt, beneficijs priuent, ut sess. 25. c. 13. & 14.*

614 *In predictis enim casibus appellatio non suspendit executionem, ut sess. 12. c. 1. & sess. 24. c. 10. & neque committitur causa appellationis, nisi cum d. clausula sine pra iudicio.*

615 *In quocunque tamen casu, si causa committeretur, posset loco dictae clausulae & poni alia clausula, si quid exequendum, tamquam non laedens viam executionem.*

Quomodo Index censetur appellationi deferre.

Artic. VII.

616 *Index semper debet appellationi deferre, praecepit a diffinitiva.*

617 *Index appellationis non deferente ius ipsum deferit.*

618 *Appellans non prohibetur causam proseguire, quia Index non deferat.*

619 *Processus factus per iudicem a quo post appellationem, est nullus.*

620 *Index non deferens appellationi interposita ad Papam, transmittitur ad Curiam puniendus.*

621 *Index iuste appellationi non deferens, quae panna regulariter puniatur.*

622 *Index male deferit friuola appellationi, vel prohibita.*

623 *Appellationi friuolae, an, & quando sit deferendum, & super sedendum.*

624 *Index licet non debeat friuolae appellationi deferre, non tamen potest super ea pronunciare.*

625 *Index delegatus si deferat appellationem nullae, per Praesidem Camilli Capucij.*

dit omnem inuisionem.

626 *Ampliatur, quod tunc etiam neque de partium consensu possit se de nouo intromittere.*

627 *Processus post delationem factus a iudice delegato, est nullus.*

628 *Index delegatus reuoc. grauiam, potest ad vltiora procedere non obstante appellatione, seu inhibitione.*

629 *Index delegatus, etiam reuoc. grauiam, si desit non potest ad vltiora procedere.*

630 *Declaratur tamen, si Superior ad quem appellationem, & delationem admittat.*

631 *Index delegatus non admittente Superiore delationem, remanet index.*

632 *Index lapsus termino potest negotium principale cognoscere, si appellans non proseguatur.*

633 *Appellatio an deuoluatur, si vnus Index ex pluribus deferat, alij vero non.*

634 *Appellationem in casu praedicto deuolui voluerunt aliqui ex communi opinione.*

635 *Appellatio an deuoluatur quando vnus ex duobus delegatis deferat, & alter non.*

636 *Index ordinarius non obstante delatione potest se intromittere de partium consensu in causa.*

637 *Causa a qua fuit appellatum, potest a superiore iudici a quo remitti, non obstante delatione.*

638 *Index a quo procedens in causa, a qua appellatum, de ordine Superioris, an dicatur ordinarius, & delegatus.*

639 *Index tacite, & expresse potest appellationi deferre, & quomodo.*

640 *Index an censetur deferre, praefigendo terminum appellanti ad proseguendum.*

641 *Appellanti legitime an possit praefigi terminus ad proseguendum.*

642 *Praefixio termini ad appellationem proseguendam, an habeat vim delationis.*

643 *Index etiam non deferens potest appell. terminum ad proseguendum praefigere.*

644 *Praefixio simplex termini ad proseguendum non importat delationem.*

645 *Index potest quandocumque deferat, per tres dies post appellationem praefigere terminum ad proseguendum.*

646 *Index quod possit solum in incontinenti terminum ad proseguen. appell. praefigere, tenet Festus.*

647 *Index potest terminum ad proseguen. praefixum prorogare appellanti.*

648 *Index admittens appellationem, si & in quantum, si sit legitima, videtur deferre.*

649 *Index admittens ut supra, non videtur deferre illegitime appellationi.*

650 *Appellatio illius non debet deferri, qui appell. per aduersarium legitime interposita non desinit.*

651 *Legem spernens non est a lege seruandus.*

655 *Apell. per aduersarium interposit. prosequi potest appellans non admissus, quia aduersario non desuit.*

Circa sextum, quomodo Iudex censetur appellationi deferre, sciendum est, quod appellationi in calibus à Iure permixtis, modo, & tempore debitis interpositis, præcipue à sententia diffinitiva,
 619 *† Iudex semper debet deferre, c. cum appellationibus, & c. non solum de appell. in 6. c. venientes ex. de iur. iur. † quia etiam ipso non*
 620 *deferente, ius deferat; † neque propterea*
 621 *pria prohibetur appellans causam prosequi, c. sapé ex. de appell. Gemin. d. c. cum appellationibus.*

622 *Imò processus † factus per Iudicem à quo post appellationem, est nullus, c. licet de sent. ex. commun. in 6. c. interposita eodem. c. non solum de appell. in 6. Rot. decif. 63. de appell. in nou. & si appelleretur ad Papam, quamvis dubitetur de validitate appellationis,*
 623 *† Iudex nisi deferat, debet transmitti ad Curiam puniendus, c. de priore ex. eod. tit. Rom. cons. 501. Stafil. c. 12. fol. 306. num. 3. Cassad. dec. 8. de appell.*

624 *Et regulariter, quæ poena puniatur Iudex non deferens appellationi iustis, videndus est Franc. in d. c. de priore.*

Si appellatio ab interlocutoria esset manifeste friuola, vel appelleret à diffinitiva in casu prohibito, † Iudex malefaceret ei deferendo, c. consiluit, c. cum appellationibus, & not. in d. c. non solum, & in c. peruenit, ex. eodem tit.

Si in appellatione, quæ videretur friuola, allegaretur aliqua causa specialis, quæ
 626 *si verificaretur esset legitima, † est deferendum, & superledendum in dubio, quia est deferendum, Franc. in d. c. consiluit, & in d. c. de priore.*

Licet vero appellationi friuolæ non, debeat Iudex deferre, sed ad vteriora,
 627 *procedere, † non tamen potest super eo pronunciare, videlicet appellationem esse friuolam, Franc. in c. consiluit, num. 18. ex. de appell.*

At si Delegatus deferat, etiam si nulliter appellatum fuisset, deuoluitur † causa, & abdicat à se omnem iurisdictionem, c. cum appellationibus de appell. in 6. Ita ut etiam de consensu partium in causa non
 629 *† possit se intromittere, Rot. dec. 49. de appell. in nou. Processusque per eum post dila-*
 630 *tionem factus † esset nullus, Rot. decif. 7. de caus. possesi. & propriet. in nou. dec. 8. & 54. de appell. in nou.*

Imò licet Iudex delegatus reponens appellantem ab interlocutoria, vel reuocans
 631 *grauamen, † possit non obstante appella-*

tionem, & inhibitionem, illius vigore subsecuta ad vteriora procedere, c. cum cessante, & c. cum teneamur, ex. de appell. c. si à Iudice, eod. tit. in 6.

632 *Si tamen detulit, † non potest ad vteriora procedere, quamuis reponat appellantem, & reuocet grauamen, per supradicta.*

633 *Et hæc procedunt † quando Superior, ad quem appellatur, appellationem, & delationem admittit, & si Superior non,*

634 *admittat, remanet Iudex, non obstante delatione, gloss. & DD. in c. cum appellationibus. de appell. in 6. Car. in Clem. 1. de dol. & conium.*

Si etiam appellatur ab interlocutoria, & appellans non prosequatur appellationem, † potest Iudex lapso termino cognoscere negotium principale, gloss. & Gemin. in d. c. cum appellationibus, §. si vero. Et si
 636 *inter plures Iudices † vnus deferat appellationi, alij vero non; numquid negotiū deuoluatur, & deferens preiudicet non deferentibus? variz inueniuntur opinionones: aliqui enim tenuerunt affirmatiuam, vt Rot. decif. 20. de appell. in antiq. alij negatiuam, quod non sit abdicata iurisdictione ab omnibus per delationem vnus; quodque † ille possit pænitere, dicit Card. in Clem. 1. num. 14. de appell. videturque esse communis opinio, vt per DD. in c. cum omnes num. 6. verb. sexto limitatur ex. de constit.*

638 *& Gemin. in d. §. si vero. † Et ex duobus delegatis, quando vnus deferat, & alter respondet, quod pendet delatio, vel repudiatio ad admissionem Iudicis, ad quem, Card. in d. Clem. num. 22.*

Iudex ordinarius, qui etiam per viam
 639 *simplicis querelæ possit adiri, † possit quoque non obstante delatione de consensu partium in causa se intromittere, cum partes ad eum redire possint. Rot. decif. 49. in fin. de appell. in nou. Gemin. in d. §. si vero tamquam, quod res habeat ortum de nouo, Abb. & Franc. in c. cum teneamur ex. de appell. v. c. lib. 8. c. vi. lit. pend. fol. 271.*

Potest etiam Superior, quando appellatum fuit à diffinitiva, & appellationi delatum, † causam Iudici à quo remittere, non obstante delatione, sed tunc Iudex
 641 *† procedit non ex priori iurisdictione, sed ex noua denandata, cum huiusmodi remissio censetur noua commissio, nisi constaret de contraria voluntate Superioris; Rot. d. decif. 49. de appell. in nou. gloss. & Gemin. in d. §. si vero.*

Et potest Iudex non solum expressè, sed
 642 *† etiam tacitè appellationi deferre, vt quando in petitione apostolorum dat reuerentiales, vel dat acta pro reuerentialibus*

bus, *Rot. decif. 8. de appell. in nou.* aut si dat duplicem terminum iuris *Vestr. lib. 7. c. de appell. fol. 208.* de quo etiam dixi supra in artic. *infra que tempora debeat appellari;* ubi etiam declarauimus, quando Iudex deferat per dationem reuerentialium, & aliorum apollorum.

643 Per præfixionem termini appellanti ad prosequendam appellationem, non censetur Iudex deferre, *c. 1. & glos. in d. c. cum appellationibus, in verbo remittenda de appell. in 6. Franc. in c. oblate in 2. nos. & in c. pcrsonas, num. 11. ex. eodem tit.*

644 Et quamuis aliqui voluerint, hoc procedere in appellatione non legitima, † quodque appellanti legitime non possit præfigi terminus ad prosequendum, quin etiam appellationi deferatur; quinimo, 645 † quod simplex præfixio termini habeat vim delationis, vt post alios ait Card. in *Clem. 1. num. 25. de appell. Rot. dec. 16. & 21. in antiq. Felin. in cap. cum causam, extra de sent. & re iudic.*

646 Contraria tamen opinio videtur esse, verior, quod Iudex, etiam non deferens appellationi † possit terminum appellanti præfigere, ad prosequendum. neque simplex præfixio importet delationem, vt per eundem Felin. in *c. cum Bertoldus, ex. de sent. & re iud. in c. personas, ex. de appell. Gemin. in d. §. si verò, & in c. cord. §. post hæc de appell. in 6. quem sequitur Card. in Clem. 1. num. 8. de dol. & cont. & in Clemen. 1. in princip. de appell.*

Vestrius tamen priorem opinionem sequitur, videturque attestari eam seruari in Curia, vt *lib. 7. c. de tempor. appellat. fol. 233.*

648 Quomocumque Iudex deferat, † potest non solum in continenti, sed etiam, per tres dies postquam detulit appellationi, præfigere terminum ad prosequendum, *Rot. dec. 40. de appell. in nou.*

649 Licet Vestrius voluerit, † solummodo in continenti posse præfigi, vt per eundem *fol. 233.*

650 Potest etiam terminum præfixum † prorogare. *Bisignet. dec. 35. de appell. Gemin. in d. §. si vero, Franc. in d. c. personas, Card. in d. Clem. 1. num. 25. de appell. Vestr. d. fol. 233.* de quo etiam dixi in artic. *infra que temp. debeat appell.*

651 Similiter quando appellatur, & Iudex admittit appellationem cum clausula, si & in quantum, si appellatio est legitima, videtur detulisse; † secus verò est, si

652 ex quocumque capite non sit legitima, *Franc. in cap. sepè, num. 5. extra eodem tit. Felin. in cap. cum contingat, extra de offic. deleg.*

Notandum postremo est in materia, 653 quod † si pars non detulit appellationi per aduersarium legitime interposita, & deinde appellet, non debet pariter eius appellatio deferri, quia non est seruandus à lege ille, qui eam spreuit, *cap. an sit, ext. de appell.*

655 Posset tamen appellationem per aduersarium interpositam † prosequi, sed non suam, *Franc. in d. c. sape num. 1.*

Quid operetur, quibusue prosit appellatio.

Artic. VIII.

656 Appellatio legitime interposita quid operetur & quibus prosit.

657 Appellationi facta an possit quilibet adherere, & eam prosequi.

658 Declaratur tamen debere intra decem dies appell. expressè ratif. & declarare se velle prosequi.

Item declaratur si correns non habet propriū Procuratorem.

659 Appellatio in criminalibus, vnus, prodest alius.

660 Appellatio vnus ex pluribus condemnatis quando prosit etiam socijs, & quibus.

661 Appellans an præiudicat socijs, si clapsis decem diebus se cum aduersario componat.

662 Appellatio prodest appellato, eique communis efficitur.

663 Appellans qui non commisit causam, an iuuatur si per appellatum fuerit commissa.

664 Ampliatur, etsi appellans citatus ad dicendum contra commissionem dicat generalia contra.

665 Appellans an possit vti commissione appellati.

666 Appellatus visa desertione, quid facere, & protestari possit.

667 Appellatus non potest præuenire appellatum intra annum.

668 Limitatur si appellanti fuerit præfixus terminus ad prosequendum.

669 Appellatus de sילו Curia an possit præuenire appellantem.

670 Appellatus an quocumque compareat in Curia possit appellationem per aduersarium interpositam prosequi.

671 Appellatus potest per contradiclas contra appellantem procedere causa commissi.

672 Appellatio an, & quando habeat vim citationis.

673 Appellatio deserta non habet vim citationis, sed noua citatio requiritur.

674 Appellans, & appellatus vicissim possunt appellationem cum clausula, quam, & quos con-

contra se prosequi.

- 675 Declaratur tamen, nisi appellans esset excommunicatus.
- 676 Causa extra Curiam committenda non derogatur, nisi, & quando.
- 677 Declaratur tunc dispensationem e. oblata per DD. limitari.
- 678 Processus causae extra Curiam commisse absque derog. e. oblata est nullus, si super exceptis. c. non pronuncietur.
- 679 Appellans non potest innuere appellationis conditionali, quatenus contra interposita ab appellante.
- 680 Ampliatur quod etiam non possit uti commissione, & prosecutione appellantis.

Circa septimum, quid operetur, quibusve pro sit appellatio, est sciendum, quod si prodest si est legitime interposita non solum appellanti, sed etiam cuicumque, habet interesse in causa, poteritque quilibet ei adhaerere, & eam prosequi, si appellans dolose eam non prosequatur, l. ab ea cecutore, s. alio, ff. de appell. glos. & Gem. in c. 1. in ver. appositus de elect. in 6. & interposita a correo prodest socio, ut in Tarusina fendi 15. Januarii 1624. coram b. m. Remboldo: quod tamen declarandum est, quatenus correat separatim procuratorem non habeat, quia appellatio procuratoris vnius correi alium corream habentem separatim Procuratorem non suffragatur, quia alium Procuratorem constitutus videtur prohibere Procuratori sui correi, ne pro sua parte aliquid faciat; hoc dicitur in d. Tarusina.

658 Dummodo si intra decem dies appellationem expresse ratificet, & declaret se velle adhaerere, glos. in c. ut circa, in verbo adhaerentes, de elect. in 6. Gemin. in c. concertatione de appell. eodem tit. ut latè dixi de tertio appellante, vel appellationem prosequi volente.

In causis criminalibus in casibus, in quibus Reus condemnatus potest appellare si sint plures complices vnius delicti, 659 si appellatio vnius prodest alijs, Arimin. in addit. ad Angel. de malef. in verbo presente Caro, num. 7. Clar. q. 94. vers. quæro numquid cum seqq.

Declaratur tamen, quod appellatio vnius ex pluribus condemnatis in causa appellationis, si prodest etiam socijs, qui se iuvare possunt, dummodo omnes sint condemnati in eadem sententia, & sit idem negotium, & subsit eadem causa defensionis, non approbaverint expresse sententiam, & sciverint contrarium appellasse, c. vna sententia, ubi Franc. num. 10. ex de appell. in tantum, ut si elapsis decem diebus,

appellans componat se cum Aduersario; non per hoc præiudicatur socijs, quia possint prosequi appellationem interpositam, Franc. ibid. num. 3.

662 Prodest etiam appellato, eijsque communis efficitur, si ita ut prosequi possit causam, tam ad effectum confirmandi priorem sententiam, quam etiam in casu supplendi in omittis, ampliore, ubi DD. C. de appell. Rot. dec. 69. eod. tit. in non. nisi erit in casu d. Tarusina.

Et si appellans non commiserit causam in tempore, & reperitur per appellatum commissam, si diligenter ipsius proderit etiam appellanti, neque appellatio erit deserta, 664 etiam si appellans sit citatus ad dicendum contra commissionem, dicat generalia contra, dummodo in eis non persistat, 665 poteritque appellans uti illa commissione, cum officietur communis. Rot. decif. 47. de appell. in antiq. & decif. 7. eodem in non.

Si quoad appellantem causa esset deserta, quatenus causa non fuisset commissam, 666 per appellatum, si potest appellatus visa desertione desilire a prosecutione, ac protestari de desertione, & quod in causa nihil aliud fiat. Felin. in c. personas de appell.

667 Et quamvis appellatus non possit præuenire appellantem intra annum, qui ei indulgetur ad committendum causam, quando iudex a quo nullum præfixit terminum, c. oblata ex de appell.

668 Si fuerit præfixus terminus, si poterit illum præuenire, d. c. oblata, & de itilo Curiae potest indistinctè præuenire appellantem, 669 si quando committitur causa in Curia, non obstant d. c. oblata, cui semper derogatur. Stafil. c. 24. fol. 353. num. 7. rationem quare dicit Rota dec. 16. de appell. & potest si appellatus quandocumque compareat in Curia appellationem per aduersarium interpositam, etiam si sibi intimata non fuerit, prosequi, dummodo de ea constet, Rot. dec. 81. eodem tit. in antiq. & dec. 6. eodem tit. in non.

Et si appellationis causa fuit commissam, 671 si poterit contra appellantem procedi per contradictas absque alia citatione, si quia appellatio tunc habet vim citationis, Rot. dec. 7. de rest. spoliar. in antiq.

673 Si appellatio esset deserta, requiritur noua citatio, Rot. decif. 17. de appell. Festr. lib. 3. de caus. deuol. fol. 62.

Similiter si appellatus committat in Curia causam, & causas cum clausula quam, & quas mouere intendit contra appellantem, vel appellans contra ipsum, 674 si poterit vigore huius commissionis pro-

sequi appellationem per aduersarium interpositam, Rot. decis. fin. de rescript. in non. & dec. 11. de off. deleg. eodem tit.

675 Declara, nisi appellans ꝑ esset excommunicatus, *Gemin. in c. 1. §. si quis 1. de excep. in 6.*

Si causa sit committenda extra Curiam
676 ꝑ non derogatur d. c. oblati, nisi saltem lapsi sint nonem, vel decem menses, *Stafil. c. 25. fol. 353. num. 7. & in tra. de lit. in form. breu. c. 3. fol. 366. d. num. 7.* vel nisi utraque pars appellasset, ne continentie causarum
677 diuidantur. Imo volunt *DD. in d. c.* eius dispositionem tunc non procedere, vt testatur *Stafil. d. fol. 353. num. 7.*

Et si causa committeretur extra Curia, absque derogatione c. oblati, & pars exciperet de d. c. ꝑ debet super huiusmodi exceptione pronunciare, aliis processus ad vltiora est nullus, *Put. decis. 5. de except. Vestr. lib. 7. c. de appell. fol. 208. & c. de temp. & fatal. appell. fol. 233.*

Similiter quando pronuntiatur prout in cedula, & pars appellat conditionaliter, vt puta cum clausula, quatenus contra, vt supra dixi de litio Curia; ꝑ tunc quia non censetur appellatum, nisi sequatur contraria sententia, appellatus non potest inuare se huiusmodi appellatione, *Abb. & Franc. in c. si duobus, ex. de appell. & si causa reperitur commissi, ꝑ non poterit vt commissione, & prosecutione appellantis, Put. dec. 13. de appell. Vestr. d. fol. 208. & fol. 233.*

Quomodo, & quando renunciatur appellationi.

Artic. IX.

681 Appellationi interposita tacite, & expresse renunciari potest.

682 Appellationi expresse quomodo, & quando renunciatur.

683 Appellationi tacite quomodo, & quando renunciatur.

684 Index grauans non potest grauamini causam cognoscere.

685 Graumen in causa appell. est a iudice ad quē cognoscendum.

686 Appellans an teneatur grauamen coram Iudice a quo iustificare.

687 Appellans si compareat ad iustif. vt supra videtur appell. renunciare.

688 Appellans per actum contrarium appell. nō renunciat inuitus.

689 Appellans pradiſſa neque renunciatur per actum coram Iudice ad effectum impediendi executionem.

Neque si ad effectum colorandi appellationem. ibid. m.

690 Appellanti in casibus pradiſſis renunciare quoniam tenuerint.

691 Appellationi nunquam renunciatur habetur per actum appellationi fauorabile, & declar. iuris. *Iud. a quo.*

692 Appellans ante diffinitiuam potest deinde etiam ab ipsa diffinitiva appellare.

693 Appellans a diffinitiva nō videtur appellationi ab interlocutoria interposita renunciare.

694 Index illegitime appellationi ab interlocutoria interposita non deferens, potest contra appellationem ad diffinitiuam procedere.

695 Appellans illegitime ab interlocutoria non potest vt continuare a diffinitiva appell. sed bene a non delatione.

696 Appellans non censetur renunciare per actum probatum a Iudice, & a parte.

697 Appellans neque renunciat, quando index detulit appellationi.

698 Appellans neque renunciat, si dolo a Iudice inducatur ad actum contrarium faciendum.

699 Appellans neque renunciat per actum ab amico, vel filio factum sine mandato.

700 Appellans neque renunciat comparens coram Iudice a quo vicea gerente iudicat quem.

701 Appellans neque renunciat adeundo iudicem tamquam iurum bonum, non vt iudicem.

702 Appellans neque renunciat per solemnitate appell. concernentem.

703 Appellans neque renunciat per actum vt metus extortum, praua tamen protestatione.

704 Appellans neque renunciat si actus est per viā agendi.

705 Appellans quando renunciare censetur per patientiam, & taciturnitatem.

706 Appellans neque renunciat si coram iudice petat attentata renouari.

707 Appellans neque renunciat per actum quando protestatur quod appellatio sibi salua remaneat.

Declaratur, dummodo pars, vel Index non contradicant. ibid.

708 Excommunicatus appell. renunciat petendo absolutionem a iudice, nisi contrarium protestetur.

709 Appellationi sue renunciat qui non desert sua appellationi, sed attentat, & innouat.

710 Appellationi interponenda, an renunciari possit, & quomodo.

711 Appell. renunciatio vnius partis tantum, an noceat, & cui.

712 Appell. renunciatio quomodo fieri debeat vt nocere possit.

713 Ampliatur pradiſſa etiam in patto respectu vnius tantum, etsi adsit iuramentum.

Appell. renunc. potest non solum respectu mota litis, sed etiam futura, & incerta. ib.

714 Appell. renunciatio expressa per partem in qui.

quibus casibus non tenentur.

715 Appell. tacite renunciat faciens actum executivum venientem ad implementum sententiae.

716 Ampliatur, etiam si actus concernat sententiam interlocutoriam, & quomodo.

717 Limitatur, si actus esset declinatorius iurisdictionis, vel saltem indifferens.

718 Appell. interponenda renuntiatio per quem actum induci possit.

719 Appellans quando non possit interposita appell. renunciare, nisi quatenus ad suam favorem.

720 Appellans cum clausula, quatenus contra, potest quomodocumque appellationi renunciare.

721 Appellatio cum clausula quatenus contra in quibus partibus denotatur.

722 Appellans simpliciter an possit re integra, invito appellato renunciare.

723 Appellans praedictus intra decem dies potest renunciare.

724 Appellare potest adversarius grauatus, altero appellante appellationi renunciente.

725 Appellans simpliciter quare appell. post deesse dici renunciare nequeat.

726 Appellans ab interlocutoria an, & quando possit quomodocumque appellationi renunciare.

727 Appellans an possit renunciare, si approbavit appellationem, vel iudex assignavit terminum.

728 Causa appellationis in beneficiis statim denotantur ad Papam.

729 Appellans invito appell. in benef. non potest etiam re integra appellationi renunciare.

730 Appellatio quomodo dicatur facta communis, ut alter altero invito, ei non possit renunciare.

731 Appellans quando possit renunciare appellationi contra se iam facta, & petere procedi in negotio principali.

732 Appellationi simpliciter renuncians quibus intelligatur renunciare.

733 Appell. renuncians an intellig. renunciare solum instantiae, vel etiam iuri.

734 Appell. renuncians, an, & quando teneatur expensas appellato reficere.

735 Procurator absque speciali mandato appellationi renunciare nequit.

736 Ampliatur, etsi ipsa appellatio fuisset per ipsum interposita.

681 **O** Crauo, & ultimo loco appellationi interpositae tunc renunciarum potest, expresse, & tacite. Expresse quidem, quando per instrumentum, vel penes actum
682 tunc sit renuntiatio, iuxta notata in c. ei, qui, si quis, libellus 2. d. 6. & in l. si quis, C. de appellat. Tacite vero, quando appellans
683 tunc comparet continuando iudicium coram iudice grauante, & facit alium contrarium appellationi, qui non potest expediri, nisi

per habentem iurisdictionem, c. grauatum ex. de off. deleg. cum venisset ex. de rebus, & utrobique DD. & c. sollicitudinis, ex. de appell. ad solutionem C. de re iud.

684 Ideo cum iudex grauatus non possit cognoscere causam grauaminis, tunc sed huiusmodi cognitio spectat ad iudicem ad

685 quem, tunc neque teneatur appellans coram iudice a quo comparere ad iustificandum grauamen; si citatus compareat ad illud iustificandum, videtur appellationi renunciare, Gemin. in c. si a iudice de appell. in 6.

686
687 Hic conclusio, quod appellans faciens actum contrarium appellationi videatur illi renunciare,
688 Limitatur tunc primo ut non procedat in actu, qui fiat ab appellante invito, quia debet illum sponte facere, ad hoc, ut censetur appellationi renunciare.

689 Secundo in actu, qui fit coram iudice, ad effectum impediendi executionem sententiae, vel colorandi appellationem, ut si ad hunc effectum petat recipi testes a futuris, vel valetudinarios, aut actus respiciat grauamen sibi illatum, vel attentata, vel in summa aliquid aliud, quod respiciat faciliorem expeditionem appellationis; hic enim confirmant potius declinationem iurisdictionis, quam eam tradant: dummodo non petatur per iudicem pronunciari, vel citetur pars ad dicendum contra lura, Franc. in c. ex teneamur num. 10. eod. tit. Rot. dec. 2. & 63. de appell. in nou. Bisignat. dec. 5. & 16. eodem tit. licet glof. & Gemin. in d. e. si a iudice in ver.

690 non teneris, tunc contrarium arguere videantur, licetque etiam, multi teneantur indistincte, per quemlibet actum tendentem in favorem appellantis, ac ad declinandam iurisdictionem iudicis a quo, tunc non censetur appellationi renunciatum, ut Abb. & Mol. in cap. sollicitudinem, ex. de appell. in quo etiam videndus est Franc. in d. e. cum teneamur.

691 Ideo clarum est, quod appellans ante diffinitivam, tunc potest deinde etiam ab ipsa diffinitiva appellare, neque propterea videtur priori appellationi interpositae ab interlocutoria tunc renunciare, Clem. 1. in l. glof. in verb. appellare, de dol. & contum.

692 Si iudex non detulit huiusmodi appellationi ab interlocutoria, ex eo quod non sit legitime interposita, tunc potest contra appellantem etiam noui citatum, vel absentem, ad diffinitivam procedere, d. Clem. 1.

693 Imo tanquam verus contumax, non posset postea a diffinitiva appellare, nisi appellerent a non delatione, Card. in Clem. 1. num. 9.

694
695

- 696 Limitatur tertio, † in actu reprobatō à Iudice, & à parte, cum non possint fundare se in actu impugnato, *glos. & D.D. in d.c. cum venissent.*
- 697 Limitatur quarto, quando Iudex † detulit appellatōni, quia tunc per actum factum à parte reuiscere non potest, *Ror. dec. 49. de appell. in nou. Franc. in c. dilecti, num. 10. ex. de appell.*
- 698 Limitatur quinto, quando † appellans fuisse dolo inductus à Iudice ad illum actum faciendum.
- 699 Sexto in actu † facto à filio, vel amico appellantis, sine illius mandato, vel ratificatione.
- 700 Septimo, quando Iudex, coram quo † compareret appellans, gerit vices Iudicis ad quem: vt puta, si sit Legatus in partibus, qui habet potestatem cognoscendi de appellatōnibus interpositis ad Papam.
- 701 Octauo, quando † Iudex adeatur tamquam bonus vir, non autem in forma iudicij.
- 702 Nono, si actus † concernit solemnitatē appellatōnis, vt sit petendo apostolos.
- 703 Decimo, si actus, & continuatio † fiat per metum, p̄cuiā d. merus protestatione; vt latē de his per *Felin. in d.c. gratum, & in d.c. cum venisset.*
- Undecimo, quando actus appellantis
- 704 est † per viam agendi, non autem si sit simplex patientia, *Innocent. & alij in e. olim, 3. ex. de refl. spoliat. Bartol. in l. 1. C. de relat. Fraic. in c. intimasti num. 5. ex. de appell.*
- 705 In quo tamen † quando per patientiā, & taciturnitatem videatur renunciatur, vide *Felin. in e. cum in iure, num. 9. ex. de off. deleg.*
- Limitatur duodecimo, si post appellatōnem † attentetur, quia licet appellans petat coram Iudice à quo attentata reuocari, non propterea censetur renunciāsse appellatōni, *Franc. & Dec. in c. cum teneamur extra de appell. Festr. lib. 8. c. 17. lit. pend. fol. 371.*
- Limitatur decimotertio, quando appellans † comparēdo protestetur, quod appellatio sibi salua remaneat; si Iudex, vel pars non cōtradicat, nullum sit p̄iudicium appellatōni, *D.D. in c. fin. de appell. in 6. in c. significauerunt, ex. de testib. & ad p̄missa est videndus Franc. in d.c. sollicitudinem, num. 10. cum seqq. usq; ad num. 17. ex. de appell. Guidopap. dec. 364.*
- Excommunicatus etiam petens absolutiōnem à Iudice à quo, censetur appellatōni interpositę renunciare, nisi de contrario protestetur, *d. c. sollicitudinem, vbi Franc. num. 17.*

Similiter appellans, qui non desert suę appellatōni, sed attentat, & innouat,

709 † censetur suę appellatōni renunciare, *glos. in c. ex parte, extra de rescript. quam opinionem communiter sequuntur D.D. vt per Franc. in cap. an sit num. 5. extra de appell.*

Et p̄missa procedunt in appellatōnis interposita, appellatōni autem interponendę potest etiam expresse per pactum, & consensum vtriusq; partis, cum scriptura, vel sine scriptura, in iudicio, vel extra renunciari, *l. fin. vbi Bald. C. de temp. appell. l. postquam, C. de pact. glos. in c. ex multiplici ex. de decim, Ror. dec. 2. de renunc. in nou.*

711 Si vna pars tantum renunciat, † non nocet renunciatio nisi fiat in iudicio; vel si fiat extra iudicium, requirit † saltem p̄sentiam alterius partis, vt per *Franc. in c. interposita, §. ille denique num. 2. ex. de appell.*

713 Et p̄missa procedunt, † etiam in pacto respectu vnius tātum, siue sit iuratum, siue non, & non solum respectu certę litis motę, sed etiam futurę, & incertę, vt late *Franc. in §. ille denique num. 16. cum sequentibus.*

Ista conclusio fallit in causis matrimonialibus, criminalibus, & in causa statns, *l. non tantum, ff. de appell. l. 2. & 3. ff. de lib. causi.*

714 † in quibus expressa renunciatio per partem non tenet, quamuis possit nou appellare, *Bald. & Salic. in l. fin. §. fin. C. de temp. appell. Franc. in d. §. ille denique in fin. & in d. c. interposita.*

Tacite, quando coram Iudice grauante † sit per grauatum aliquis actus, qui veniat consecutiue ad implementum sententię latę: vt puta, si petat terminum ad soluendum id, in quo fuit condemnatus, *l. ad solutionem, C. de re iud. D.D. in c. significauerunt, extra de test. in cap. fin. de appellat. in 6.*

716 Vel si sententia fuit interlocutoria † actus, concernatque ipsam, adeo quod videatur illi acquiescisse: vt puta si producat testes in causa principali, p̄cipue absque protestatione. † Secus si actus, qui sit, sit declinatorius iurisdictionis, vel saltem indifferens, *Franc. in d. c. sollicitudinem num. 14. & 17. Felin. in cap. gratum, extra de off. deleg. in c. cum venissent, ex. de test. & nisi quod ad consultationem ex. de sent. & re iud. & late Dec. in d. c. gratum, qui conclusionē declarat pluribus modis. Ror. d. decif. 63. & d. decif. 2. & dec. 49. de appell. Papazxon. in addit. ad decif. 2. de renunc. in nou.*

Et ad declarationem, qualis debeat esse ille actus, per quem inducatur renunciatio appellatōni interponendę, potest addi

718 † addi aliqua ex limitationibus supradictis, circa appellationem interpositam, quia conueniunt etiam inreponenda, vt per *Dec. in d. gratum*.

Notandum est igitur, quod post appellationem interpositam, appellans, si inuito appellato ipse recipit appellationem, vel aius sua interit ne appellatio deferatur, † non potest renunciare appellationi, nisi quatenus rendat ad sui fauorem, *Felin. in c. ex parte, num. 5. ex. de rescript. vbi remissuē tradit, quando possit appellans renunciare appellationi*.

Ideo qui appellat a diffinitiuā, si appellat quatenus contra, prout fieri solet in Curia, † tunc potest quodcumque appellationi renunciare, etiam inuito appellato, quia appellatio non deuoluitur, nisi in partibus facientibus contra appellatam, *Franc. in d. cap. 5. ille denique num. 13.*

722 Appellans simpliciter, † an possit re integra inuito appellato renunciare, variz fuerunt opiniones, vt per *Franc. ibid. num. 13. & 14.* qui tamen in hoc videtur persistere, quod si renunciatio fiat intra decem dies, teneat etiam inuito aduersario; quia

723 † potest etiam ipse, si sentiat se grauatum appellare; elapsis verò decem diebus, secus, quia cum appellatio efficiatur communis, fortè non appellauit, † volens adherere appellationi ex aduerso interpositæ, neque conueniens est, vt decipiatur.

726 Appellans ab interlocutoria † potest re integra, videlicet ante citationem partis, vel etiam re non integra, si appellatus impugnauit appellationem, eo inuito appellationi renunciare, *Franc. ibid. num. 10. & 15.*

727 Quando † appellans approbanit appellationem, aut iudex assignauit terminum vel detulit appellationi, videndus est *idem ibid. d. num. 15.*

Limitantur tamen omnia supradicta, vt † non procedant in beneficiis, & causis maioribus, quia statim deuoluunt ad Papam; ideo inuito appellato, non potest appellans, etiam re integra † appellationi renunciare, vt dicit *Franc. ibid. num. 16.*

Notandum est adhuc in praxi, quod licet suprà dictum sit, quod postquam appellatio est facta communis, non potest inuito appellato appellationi renunciari, quod † id procedit, quando sit facta communis ex eo, quia fuit adita plena Signatura, & ab ea commissa causa appellatio- nis, talis enim commissio tunc dicitur ex

hoc communis vtriq; parti, & vnaquq; pars potest vti tali commissione, illamq; incapsare: nihilominus huic commissione

731 sic vt supra communi † potest appellans renunciare, & ea non obstante petere ab Eminentiſſimo Præſecto, quod procedatur coram Iudice grauante, quod solet euenire, si actor, qui appellauit ab aliquo incidenti, omiſſo tali incidenti, & renunciato appellatori ab eo, petat ab Eminentiſſima ſua, vt mandet procedi in negotio principali coram Iudice a quo, ne illud vterius differatur: ita pluries obrinuit aliquando ab Eminentiſſimo D. Cardinali meo Iulio Sacchetto, & aliquando ab eius D.D. Auditoribus Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Iulio de Oddis, & Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Io. Baptiſta Altouito.

Est notandum vterius, quod renunciatus appellationi simpliciter, intelligitur † renunciare appellationi, tam a diffinitiuā, quam ab interlocutoria, *Bald. & Salicet. in l. fin. C. de temp. appell. Franc. in d. §. ille denique num. 6.*

733 An autem in dubio † intelligatur renunciare ſolummodo instantiæ, vel etiam iuri, sunt conſulendi *Anchar. & Gemin. in c. quamuis, de elect. in 6. Innoc. in cap. veniens, ex. de renunc. & not. in l. postquam liti, C. de pass.*

Qui renunciat appellationi interpositæ, etiam re integra † tenetur ad expensas factas per appellatum, occasione prosecutionis appellationis, nisi appellans habuisset iustam causam appellandi, *interposita, d. §. ille denique, vbi Franc. in princ.*

Nec est ignorandum, pro tituli huius complementis, quod Procurator absque speciali mandato appellationi renunciare non potest, *Abb. in c. eum olim ex. de off. deleg. Cassad. deo. 3. de rescript. & quod procedit, etiam si talis appellatio fuisse interposita per ipsum Procuratorem, Angel. in l. bonorum, ff. rem. rat. hab. & in l. 1. §. 1. ff. qui bus appell. non lic. Mobedan. dec. 91. de appell. seu de off. delegat. Franc. in d. §. ille denique num. 9.*

Plura alia de appellationibus stricte circa stilum Curie Capitoline dixi infra: hæc autem, quæ supra dixi, sunt practica-biliora in quocumque foro tam in Curia, quam extra eam.

De Signatura.

Cap. II.

De potestate Signaturæ Iustitiæ.

Artic. II.

- 1 Signaturæ Sanctissimi videt materias concernentes meram, & supremam auctoritatem.
- 2 Commissio reiecta in Signaturâ iustitiæ proponi nequit in Signaturâ Sanctissimi.
- 3 Cardinalis Præfecti Signaturæ attenditur.
- 4 Cardinali Præfecto dicenti, Placet SS. D. N. creditur.
- 5 Rota non solet controuertere rescriptum Signaturæ iustitiæ, sed sequitur libenter.
- 6 Innouare nihil possunt partes post suspensionem resolutionem Signaturæ iustitiæ.
- 7 Declara si resolutio fuit facta causa ab ipsa cognita. ib.
- 8 Amplia etiam si commissio fuit sub banca obtenta, quia omnino requiritur reformatio. ibid.
- 9 Signaturam offendens committendo aliquid contra recursum ad illam, quod periculum incurrit.
- 10 Commissio Signaturæ iustitiæ non suffragatur, quando Papa manum apposuit, & adest commissio manu illius signata.
- 11 Declaratur tamen quando suffragetur, & posset illa rescribere.
- 12 Signaturæ iustitiæ quoad Tribunalia privilegiata non rescribit committendo, neque contra privilegia.
- 13 Declara rescribere iudicando prout de iure.
- 14 Cardinalis Præfectus inter privilegiatos potest manu regia differentias terminare.
- 15 Rescriptum, quod obtinetur retrotrahitur ad diem decreti.
- 16 Declara aliâ Rotam dixisse retrotrahi ad diem appellationis.
- 17 Commissio si petatur cum facultatibus Gubernatoris in Rota, quid? remissive.
- 18 Finitus an possint prætendi per rescriptum cū clausula, parito Breui.
- 19 Commissio si subreptio in Curia non potest opponi, & quare.
- 20 Signaturæ Tribunal a quo, vel a quibus regatur.
- 21 Signaturæ quibus diebus soleat congregari de iure.

res, qui materiam propalarunt, prout Comes, Vestr. & alios, & cito habebimus alios.

1 Ego vero didici, quod materiam concernentes meram, & supremam auctoritatem, spectant ad Signaturam Sanctissimi, ut puta tollere leges, statuta, & privilegia, clausa in corpore iuris; & de his est author Staphil. de litteris gratia, cap. 5. quomodo derogetur statutis, fol. mibi 197. & de litteris iustitiæ, cap. 1. in fin. fol. 269. Marchesi de commiss. auoc. cap. 1. num. 15. & p. r. cap. 37. num. 98. fol. 243.

2 Vterius, quod reiecta commissio in Signaturâ iustitiæ, proponi non potest in Signaturâ Sanctissimi, non solum in Bullam p. IV. super reformatione, sed etiâ ob Bullam s. m. Pauli V. consil. 72. in bullatio non tom. 3. pag. 393. ubi etiam videtur quod in causis Camera Apostolicæ Signaturâ iustitiæ non rescribit. Et ad hoc est videnda etiam consil. 65. Clem. VII. pag. 67. in d. bull. nou. tom. 3.

3 Quoad materias iustitiæ attenditur Signaturâ Eminentissimi Cardinalis Præfecti, non extensio Regentis, Cassad. dec. 7. de rescript.

4 Et creditur ei Cardinali dicenti, Placet Sanctissimo Domino Nostro Papæ. Seraphin. decif. 393. num. 6. & decif. 857. num. 13.

5 Et Rota non solet controuertere, nec in dubium reducere, rescripta Signaturæ iustitiæ, sed illa libenter sequi. Seraph. d. decif. 957. num. 13.

6 Et post resolutionem suspensionem illius nihil potest a partibus innouari, si resolutio fuit facta causa ab ipsa cognita. Quod etiam procedit, si commissio sub banca fuit obtenta, quia debet in omnem euentum obtineri reformatoria. Marchesi de commiss. d. p. 2. tit. de auocat. caus. cap. 1. num. 97. in fine, fol. 468.

7 Quando fit aliquid contra recursum ad tantum Tribunal, quid possit euenire, dicam tit. de assentat.

8 Sed est aduertendum quod commissio Signaturæ iustitiæ, non suffragatur quando Papæ manum apposuit, & adest commissio illius manu signata, Seraphin. decif. 1276. num. 3.

9 Et quando suffragetur, & in quo casu possit illa rescribere, dicit Seraphin. decif. 357. & Marchesi. tit. de commiss. tit. de Signaturâ gratia, par. 1. cap. 1. num. 36. post merdum.

10 Quoad Tribunalia privilegiata, Signaturâ iustitiæ non rescribit committendo, & neque contra privilegia, sed bene rescribit perpendendo, prout de iure, an

talit.

Quæ dicemus de tanto Tribunali erunt duntaxat ad hoc, ut mihi satisfaciatur circa difficultates, quas praticando inueni.

De origine enim illius habuimus plurimam Camilli Capucij.

calia privilegia inttent, & extendantur de vno ad alium casum, & de vna ad alia personam? quia hoc est munus iustitiz. Et ratio videtur clara, quia talis Signatura repræsentat ipsum Pontificem, qui prout de iure interpretatur vti de terminis iustitiz, & non gratiz, argumento *tex. in l. falso. C. de duers. rescrip.*

- 12 Inter Privilegiatos Cardinalis Præfectus potest manu regia differentias terminare, & in hoc habetur *Reform. S. m. Pauli V. tit. de Signat. iustitia, d. const. 71. in d. bull. com. 3.*

Qui vult autem scire plura, adibit *Straphil.* de litteris iustitiz, & *Marches.* qui plura etiam de eodem Tribunali concessit.

- 13 Quando obtinetur rescriptum, illud retrahitur ad diem decreti, *Rota in Bononiens. bonorū 17. Martii, 1649. coram R. P. D. Bichio in fol. †* Aliàs etiam *Rota* dixit, quod retrahitur ad diem appellationis; vt est casus in *Calagurizana beneficij 17. Februarij 1648. coram eodem in fol.* Aliàs ad diem grauaminis, vt in *Auenionen. attentatorum 10. Iunii 1648. coram R. P. D. Celso pariter in fol.*

- 15 Nec omittendus est casus, qui fortasse euenire potest in praxi: si quis scilicet peteret commissionem in *Rota* cum facultatibus Gubernatoris quia hoc reperitur factum in *causa Auximana fidei comm. 25. Iunii 1631. coram b. m. Card. Hieronymo Verospio penes Poss. de substat. decif. 93.*

- 16 Si quis obtineat rescriptum cum clausula, *Parito Breui*, non potest ex ea prætere fructus, nisi de eis in commissione fuerit facta mentio specialis: Est casus in *decif. Aretina Plebanie 3. Ianuarij 1623. coram b. m. Remboldo in fol.*

- 17 Et si vnquam eueniret casus, quod aliquis det de subreptione commissionis? Tunc est dicendum, quod in *Curia* non datur, vt dixi *cap. demand. art. 13.* quia aditus ad Principem facillimè communicatur: *Rota in Camerinen. expensarum 9. Iunii 1625. coram d. b. m. Remboldo in fol.*

- 18 Hoc Sacrum Tribunal hodie regitur summa cum vigilantia, & integritate ab Eminentiſſimo D. meo Card. Iulio Sacchetto eiusdem Signaturæ a felicis recordationis Urbano VIII. Præfecto; deinde ab Innocentio X. & postmodum à Sanctissimò, Pijſſimoque D. N. felicissimè regnante Maximo Alexandro VII. confirmato.

- 19 Stylus illam congregandi, solet esse in Ioue, de octo diebus, & stante aliquo impedimento differtur ad quindecim dies, seruantur in illa, quæ sunt disposita in supradicta *Constit. 71. Pauli V. super reform.*

Tribunal. Urbis edita, in bull. non. com. 3.

Pro bono regimine Tribunalis emanant eodem Eminentiſſimo, & à plena Signaturæ plura decreta, quæ quotidie inuolabiler obseruantur, & inter cæteras.

A quo, & quomodo reguletur Signatura, & de eius legibus.

Artic. II.

- 20 Referendarij quot causas possint proponere in Signatura pro qualibet vice.
- 21 Procurator qualiter debeat consignare commissionem Referendario, vel Reuſſori.
- 22 Signatura non potest informari, nisi appositum fuerit, Proponam, manu Referendarij Ponentis.
- 23 Procuratores ipsi ponunt, Proponam, in informationibus Signaturæ votantibus dandis. Causa nec videtur à Votantibus, nec proponitur in Signatura, si desit, Proponam. ib.
- 24 Procurator ponens ex se, Proponam, in causa Signaturæ, qualiter puniatur, & quando.
- 25 Referendarij Ponentes non possunt proponere in Signatura ultra duas causas.
- 26 Prælati Potantes non tenentur videre causas ultra numerum destinatum.
- 27 Referendarij non possunt acceptare commissiones, quas non intendunt proponere. Neque possunt facere fidem ad effectum obtinendi alicui parti superſessoriam. ibid. Referendarij non possunt recusari tanquam suspelli, nisi causa approbata ab Eminentiſſis. Præſeſo. ibidem.
- 28 Citatus, & intimatus legiſſimè non informans Signaturam, non auditur postea, nisi, & qualiter.
- 29 Signatura an concedat novam audientiam, & qualiter.
- 30 Signatura concedit superſessoriam, sed cui, quando, & qualiter.
- 31 Superſessoria Signaturæ contraveniens qualiter puniatur ab Eminentiſſimo Præſeſo.
- 32 Signatura an soleat concedere Nihil transcat, vel Retineatur, contra Commissiones.
- 33 Commissio si incipsetur non obstante Nihil transcat Signatura, quid inde sequatur.
- 34 Commissio obtenta sub Bancho, obtenta prius superſessoria, laceratur.
- 35 Citatio coram Eminentiſſimo Præſeſo non ardeat ad comparandum, si sit sine die, & hora certis.
- 36 Citationes coram Eminentiſſimo Præſeſo stante impedimento, leguntur coram suo Auditore.
- 37 Citatio debet renouari, si dies audientie effluerit.

Signa-

Signatura informativ die martis ex consuetudine.

38 *Limita in Advocato, Procuratore, & Substituto fiscali.*

39 *Causa dilata in Signatura, intelligitur ad primam, cum supersefforia.*

40 *Citatus non comparente citante, quando possit sine incursu attentatorum procedere ad ulterius.*

41 *Et quid si adesset supersefforia, vel inhibitio subscripta ab Eminentiss. Signatura Præfæcto, vel suo Auditore?*

42 *Signatura an, & qualiter committat A. C. ut causas prima instantia remittat ad Ordinarium.*

20 **Q**uod, quando Signatura fit de octo in octo diebus, illius Reverendissimi Patres Referendarii, non possunt proponere ultra duas commissiones, connumeratis dilatis in præteritis Signaturis; quando verò fiat post octo dies, tunc licet cuique Referendario proponere usque ad tres commissiones.

21 Servatur etiam, quod nullus Procurator possit consignare commissionem aliquam, nec Referendario, nec Revisor, nisi illa ante omnia fuerit signata nomine, & manu ipsius Procuratoris à tergo ipsius commissionis.

22 Minusque qui porrigit commissionem, potest distribuere Informationes pro Signatura, nisi sub designatione partium, fuerit appositum, Proponam, manu Referendarii Ponentis describendum.

23 Hoc tamen præficatur, quod illud apponitur duntaxat in informatione danda Eminentissimo Præfæcto, & in reliquis, quod rescribantur eadem verba originalia Prælati in dorso aliarum informationum, per hæc verba, Proponam die Iouis, quæ erit dies talis, mensis talis, anni talis, in primo Turno, vel secundo, aut tertio, prout placebit D. Ponenti, qui deinde debet se subscribere, ut putà *A. Rocca*, & si non aderit tale Propouam, causa nec videtur à Votantibus, nec proponitur in Signatura.

24 Si autem forte aliquis Procurator ausus fuerit, illud ex se describere, & postea commissio non proponatur, tunc talis Procurator condemnatur arbitrio Eminentissimi Præfæcti ad refectionem expensarum alteri parti præter alias penas eiusdem arbitrio infligendas.

25 Adest etiam aliud decretum, quod si plures Commissiones ultra numerum designatum aliquis Prælati proponere audebit, nullatenus DD. Votantes eas videre tenentur, nisi adsit licentia D. Præfæcti met

proponendi extra numerum, alias nulla de eis ratio habetur, & teijciuntur, ac si ad Signaturam non fuissent delatz.

26 Si plures causa signatz à D. Ponente, sub eodem turno indicerentur, tunc etiam si ille non excessit in numero, nulla ex eis videtur à DD. Votantibus.

27 Caudent etiam DD. Referendarii acceptare commissiones, quas non intendunt proponere, & tali casu caudent etiam in faciendi aliquam fidem ad effectum obtinendi alicui parti supersefforiam, neque dd. Referendarii possunt recusari tamquam suspecti, nisi causa fuerit expressa, & approbata ab Eminentissimo Præfæcto.

28 Si pas legitime citata fuerit die Iouis ante Signaturam, & fuit intimata die Sabati, si non informat die Martis, non solet obtineri novam audientiam, nisi solutis scutis quatuor pro expensis parti reficiendis: & idem solet servari si informat, & succubuit, & petit, & obtinet novam audientiam.

29 Est advertendum, quod ista nova audientia conceditur tantum ex legitima causa, prævia citatione partis, ab ipso Eminentissimo, vel D. eius Auditore approbata: & citatio solet esse huiusmodi Ad videndum concedi licentiam redeundi ad Signaturam, & sibi inhiberi ad statim, seu ad primam diem, & interim quantumque, ne audeat aliquid innovare, sub penis attentatorum, & alijs arbitrio Domini, & vigore istius citationis solet obtineri decretum: Facto deposito sententiarum quatuor, & reposita causa per eundem Prælatum, impartitis, fuit licentiam redeundi ad Signaturam, cum intimatione, omni &c.

30 Ulterius Signatura concedit supersefforiam ipsam adeunti, ab origine diei Martis, usque, & per horam post meridiem diei Iouis sequentis: & si quis ausus est vnumque contravenire, Eminentissimus Præfæctus acriter iniectus est contra attentantem, cum reuocatione gestorum, & mediantibus alijs penis arbitrio eius inflictis.

31 Minus consuevit concedi aliquod Nihil transeat, vel Retineatur, pro impediendis commissionibus, sine expressa causa: & si commissio eo concessa, & non obstante & dicto Nihil transeat, forte fuerit incapax, tunc mandatur carcerari irresistibiliter Magistru Cusforum, qui incapax est; cui additur etiam incapax, si constat de eo notitiam habuisse.

32 Idem consuevit evenire illis, qui obtinent ab Eminentia sua aliquam supersefforiam, & deinde sub banca obtinent com-

commissionem: quia Eminentissimus D. tali casu semper commissiones lacerari mandat, cum non sit æquum; quod sub fide dicte supersefforis pars decipiatur.

- 35 In Citationibus, quæ dietim fiunt pro aliquo negotio coram D. Eminentissimo nec, vigore eiusdem decreti non citatur citatus ad comparandum, nisi adit expressa hora, & dies pro qua citatur: & est etiam alius stilus, quod stare impedimento eiusdem Eminentissimi, citationes omnes, etiam coram ipso factæ, leguntur coram D. eius Auditore; Et si effluxerit dies audientie, tunc denuo citari debet. Ordo autem informandi diæniartius reperitur approbatus à laudabili consuetudine, quod scilicet, ille prius informet, qui prior posuit pedes ad solum primæ iannæ domus Domini informandi.

- 38 Hæc regulam tamen non seruant DD. Advocatus, Procurator, & Substituti fiscales, qui informant pro fisco, & in hoc hodie non est controuersia.

- 39 Et quando fuit proposita causa, & dilata eius resolutio, intelligitur ad primam supersefforia, licet Eminentissimus D. propter impedimenta Prælatorum sollear humane agendo alias supersefforias impetiri.

- 40 Et quia reperti fuerant aliqui malitiosi litigantes, qui partes vexabant continuis citationibus coram D. Præfeco, & in termino non comparebant, ut notas inducerent vexationes: de ordine eiusdem Eminentissimi inoleuit alter stilus, quod citatus duabus vicibus, si citans non compareat, talis citatus, etiam quod tertiz vice reiteretur citatio cum inhibitione ad statim, non tenetur seruare d. inhibitionem, sed potest procedere ad vltiora sine incursu attentatorum.

- 41 Hoc tamen limitatur, quando talis supersefforia, vel inhibito fuit subscripta ab Eminentissimo, vel Domino eius Auditore.

- 42 Tribunal huiusmodi estantæ auctoritatis, ut si A.C. se ingerat in causa primæ instantiæ, sollear illi mandare, ut præuia reuocatione, & repositione à quocunque decrero, eam remittat ad suum Ordinarium; sic fecit multoties, & in specie in causa Portnen. proponente R.P.D. Crisconio 3. Julij 1648. ut videri potest in libro Signaturæ, qui retinetur à d. Eminentiss. D. meo Card. Sacchetto.

De ordine seruando circa causarum decisionem.

Artic. III.

- 243 Signatura non decidit causas, sed insitit supremi Principis rescriptis.
- 244 Procuratores practici si recte enarrant factum in informationibus.
- 245 Commissio reijcitur quando actio est clara, & exceptio turbida.
- 246 Et quid si actio est clara, exceptio clara, & replicatio turbida?
- 247 Quidquid si actio clara, exceptio clara, & replicatio clara, & duplicatio turbida?
- 248 Rescripta innumerabilia conceduntur à Signatura, & quo stilo.
- 249 Signatura habet causam pro appellabilibus simpliciter rescriptis pro appellatione. Et quid si rescriptis cum clausulis suspensionis ibi.
- 250 Clausula, ad vltiorem executionem, qualiter intelligatur.
- 251 Signatura rescribens cum clausula, confitit de Egidiana, quid dicatur facere.
- 252 Signatura in beneficiis signat commissionem cum clausula, sine præiudicio litterarum apostolicarum.
- 253 Recursus simplex ad Signaturam SS. quando causet attentata.

ET in eo non, deciduntur causæ, sed ad insitit supremi Principis rescripta sunt in materijs iustitiæ: illaque, ut dixi, semper intelliguntur ut prout de iure.

Et practici, & versati Procuratores, quando causæ ibi proponuntur in faciendis eorum informationibus, non proponunt rem ab ouo, sed stricte narrant factum, de quo agitur: & deinde si sunt rei, exceptionem claram quoad possunt.

Quando actio est clara, & exceptio turbida, reijcitur commissio, & petitio Porrigentis.

Si actio est clara, & exceptio clara, replicatio turbida, signatur commissio, & rescribitur pro porrigente.

Si verò actio clara, & exceptio clara, replicatio clara, & duplicatio turbida, reijcitur commissio.

Et cum huiusmodi stilo quotidie innumerabilia rescripta conceduntur, & rescribuntur, innotatam Eminentissimi

mi D. Praefecti, & DD. Vocatum prudentiam, & integritatem.

49 Si ibi referibitur pro appellatione simpliciter, signum est, quod absque dubio habet causam pro appellabili; si vero cum clausulis suspensivis, puta cum facultate manutenendi quem de iure, cum clausula, Si quid exequendum, & similib. dicitur suspicasse de validitate executionis, & impedire faciendam, non autem facta retrahatur, aut reuocatur, prout de prima clausula dixit Rot. in Auenionen. attentatorum 10. Iunii 1648. coram R. P. D. Cerro in folio.

50 Clausula, ad ulteriorem executionem, intelligitur ex eisdem, non autem ex novis, nisi reus aliquid producendo det occasionem auctori etiam producendi, ut in Romana dotis 1. Iulij coram R. P. D. Ghislerio dec. 24. p. 7. receit.

51 Quando refcribit cum clausula, constituto, ut puta de Egidiana, vel aliter, tunc dicitur inferre conditionem, & ideo requiritur, quod illa concludenter probetur, ut in Toletana matrimony 1. Feb. 1649. coram Eminentijs. Card. Corrado in fol.

52 In beneficijs non signat commissiones regulariter, aliter quam cum clausula, Sine praedictio litterarum apostolicarum, etiam si super iactationibus, ut in Firmana Cappella 28. Aprilis 1651. coram R. P. D. Bichio in fol.

53 Vnumque aduerte pro Signatura Sanctissimi, quod simplex recursus ad eam non causabat antea attentata, ut in d. Auenionen. attentatorum; hodie tamen caueat, si fuit transmissa commissio usque ad primam Sanctitatis Sae signaturam: & sic praestatur, ut vidi tam in Dataria, quam apud Iudices ordinarios.

De Commissionibus.

Cap. III.

De Commissionum differentia.

Artic. I.

- 1 Commissiones vel tribuunt, vel excitant iurisdictionem.
- 2 Commissiones, quae tribuunt iurisdictionem, aliae sunt pro prima, vel secunda, vel tertia instantia.
- 3 Index procedens vigore commissionis iurisdictionem tribuenti semper dicitur delegatus.
- 4 Commissiones iurisdictionem excitantes possunt

quandocumque supervenire.

- 5 Index ordinarius per commissionem iurisdictionem excitantem, non dicitur delegatus.
- 6 Commissiones aliae sunt dantur, ut d. legatus procedat ad ulteriora post diffinitivam.
- 7 Index post diffinitivam non potest amplius se ingerere.
- 8 Auditores Rotae non indigent commissione, ut possint procedere post diffinitivam.
- 9 Iudices debent regulari a rejs ripis, & clausulis in commissionibus positiss.
- 10 Iurisdicatio deficiit iudici, quando limitationes excedit.
- 11 Commissiones, quae loco libelli, & monitorij sunt, in quovunque iudicio deferuntur pro prima instantia.
- 12 Iudicium executivum mediante commissione quandoque in Rota intentatur.
- 13 Commissiones appellacionum deferuntur pro secunda, & tertia instantia.
- 14 Commissiones aliae sunt, quae pro executione sententiarum necessarie obfignantur.
- 15 Commissiones excitatoriae quandoque adhibeantur.
- 16 Commissiones aliae sunt necessariae in sanandis nullitatibus processus.
- 17 Nullitas citationis, iurisdictionis, & mandati an sanetur etiam per Papam.
- 18 Nullitas ex defectu insinuationis, vel archiepiscopi potest tolli per commissionem.
- 19 Commissio quandoque est necessaria inter acta iudiciorum.
- 20 Commissio pro prima instantia denegatur, & quare.
- 21 Limitatur, quando aliter Signatura indicaret, & quando.
- 22 Exempli a iurisdictione Ordinarii possunt commissionem impetrare pro prima instantia.
- 23 Commissio pro prima instantia potest obtineri, si agitur de interpretatione litterarum Apostolicarum.
- 24 Ampliatur sufficere, si narretur, licet non insisteretur.
- 25 Nullitas rescripti in Curia non datur coram Iudice commissario.
- 26 Nullitas sententiae coram iudice appellationis non datur in Curia.
- 27 Iurisdicatio delegata dignitati transit ad successorem.
- 28 Commissio impetrans, an possit penitere, & quando.
- 29 Commissione quando non possit uti adversarius invito impetrante.
- 30 Commissionem novam obtinere debet qui vult uti desiderat ab adversario obtenta.
- 31 Commissio appellantis an, & quando eo invito proferri possit a appellato.
- 32 Appellans uti tollens commissione appellantis, quid facere debeat.
- 33 Signatura mandante commissione esse com-

munem partes acquiescere debent.

- 35 *Citatio ad dicendum contra commissionem qualis esse debeat.*
- 36 *Citatio prout la, si nihil de nouo productum fuit, qualis esse debeat.*
- 37 *Commissio oritur a Papa data non impedit processum coram iudice suo.*
- 38 *Citatio ad dicendum contra commissionem an necessaria, & quare.*
- 39 *Citatio prout la quid etiam operari soleat.*
- 40 *Perita in commissione an omnia dicantur concessi.*
- 41 *Rescriptum, Placet de secunda parte, quid significet in Signatura.*
- 42 *Error in commissione super re de qua agitur, est omnino evitandus.*
- 43 *Commissio errata, an tribuat iurisdictionem.*
- 44 *Error in nomine, licet non in cognomine, quid reseat in commissione.*
- 45 *Rescripta, qua fieri solent a Signatura, remissive.*
- 46 *Signatura gratia quidnam sit remissive. Referendarij, & eorum munus, & officium, remissive. ibid.*
- 47 *Iudicium non semper cum libellis, & monitionibus incipitur.*
- 48 *Causa aliquando per commissiones incipitur, & terminatur.*

Commissiones alie tribuunt, & alie vero excitant iurisdictionem.

Alie que tribuunt iurisdictionem, & alie deferunt pro prima, alie pro secunda, & vterque. I. etia instantia: & Iudices, qui procedunt in iurisdictionem, semper dicuntur Iudices delegati.

Quae excitant iurisdictionem, & possunt in quacunque instantia superuenire, & Iudices, de cetero ordinarij non dicuntur delegati, sed semper remanent ordinarij, ut in *Const. 113. p. 1. & Const. 71. Pauli V. de reform. Trib. A.C. S. in causis qua ordinarij.*

Est alia species Commissionum, & quibus videtur coram delegatis, pro processu ad vterque. post diffinitum, cum post finitum officium in nihil & possunt se ingerere, cum iam per dictam diffinitivam omnis iurisdictione expiraverit.

Quod procedit in omnibus commissionibus, exceptis Audito: ibi, Rota & in quibus vnicuique commissio sufficit, ut fuit dixit de Iudice, quando sum locutus de *Sacra Rota.*

Omnes Iudices regulantur a rescriptis & relictis in dd. Commissionibus apposis, quae si excederentur, & deiceret iurisdictionem.

Deferunt pro prima instantia, & illae, quae succedunt loco libelli, seu monitionis

in quocunque genere iudiciorum, siue si-
mus in ordinario, siue summario, siue ex-
cutiuo, quoniam, & hic vltimus & quan-
doque mediante Commissione, inten-
tatur in Rota, ut puta cum facultatis
A.C. vel Gubernatoris, vel Vicarij, in quibus
ipsi solent procedere executivae.

Deferunt pro secunda, & tertia Com-
missiones appellationum, & postea succe-
dunt illae, quae obliquantur pro executione
sententiarum necessariae.

Excitatoriae adhibentur, & quando do-
bitur de iurisdictione Iudicis ordinarij
ad tollendum scrupula, & disputationes,
quae non altent iurisdictionem.

Quandoque etiam sunt necessariae aliae
Commissiones & in mediis, & sanatis
nullitatibus alicuius processus: in quo ta-
men est aduertendum, quod nullitates, in-
stantionis, iurisdictionis, & mandati non
quam neque & ab ipso Papa sanantur, nisi
vel fuerit adimpletum per acquiescentiam
vel alia subit vrgentissima causa: quod sa-
ne nunquam audiui praticatum.

Et quia quandoque procedit vigore
alicuius instrumenti, vel non in finitum, vel
non archiuati, vel vigore alicuius Apo-
stolice, & sic ut tollatur nullitas,
tunc quoque dicitur necessaria Com-
missio sanatoria.

Prout etiam inter acta iudiciorum
quandoque est necessaria & aut vno, vel
auocatio causarum, vel subrogatoria, aut
similis, de his quoque differemus.

Ne autem pauperes debitores propter
rigorem Creditorum impuli carere mi-
sericordia, de dilationibus moratur
Odoardus, & septuagenaria. *de moratur*

Sed aduertendum est, quod qui vellet
incipere iudicium per Commissionem in
prima instantia, & nullum subest privile-
gium, illud & non obtemperat oblaute
Commissio: apud omnes limitaretur tamen,
quoniam ex iusta causa, id est faciem
& Signatura iudiciali, parte audita, vel
saltem citata, & intimata.

Aboluit hoc fallit quando eam pete-
ret & exemplum a iurisdictione ordinarij
& Sedi Apostolicae immediatae subiectae
ut vnt plures regulares, sub patrocinio
Sedis in privilegijs suscepti, inter quos
sunt in specie Cistercienses, de quibus tes-
tatur Rota in Gandavensi citatione 10. Maij
1647. coram R. P. D. Celsi apud sanan par.
9. fol. 390. & in Pesanensi. Abbatis 1. Iulij
ausum anni, coram eodem in fol.

Idem eveniret, & obtinebitur, etiam
in prima instantia, & ubi agitur de inter-
pretatione litterarum Apostolicarum, vel
alia.

requirant disputationem, & desideras, quod omnia iura disputatione terminen-
 52 tur; & poteris in prima instantia obtinere
 commissionem in Rota, cum eisdem clau-
 sulis: sed tunc debes advertere apponere
 53 ista verba. & Dignetur igitur causam, &
 causas consecutionis, & solutionis dicta-
 rum pecuniarum ac quam, & quas &c.
 ac relaxationis mandati, & mandatorum
 desuper necessarij, & opportuni, vna cum
 omnibus, & singulis emergentibus, dependen-
 annexis, & connexis, cum facultatibus
 Auditoris Camere alicui Sac. Palatii vesti-
 stri Auditori, seu Locumtenenti committe-
 re, & mandare, audire, cognoscere, & ex-
 cutive deciden. ac sine debito terminan-
 cum potestate citandi, & inhibendi, quos,
 quibus, & quoties opus fuerit, aliaq;
 executiva decernendi, & relaxandi, aliaq;
 omnia, & singula faciendi, dicendi, & ge-
 rendi, & ex cendi in premissis, & circa
 ea quomodo libet necessaria, & opportu-
 na: premissis &c.

Commissionem in iudicio ordinario
 registrat i nus infra et tunc afferemus ne-
 cessarias in summatia altercatione.

*De Commissione in iudicio adi-
 piscende.*

54 **I**N hoc iudicio si velis ius tuum conse-
 qui in Rota, & est tibi necessaria com-
 missio similis infra scripta.

Affina.

55 **B**EATISSIME PATER. Io. Bapti-
 sta senior de Castellis in ultimo te-
 stamento, cum quo decessit, heredes sibi
 viuetiles instituit Petrum, & Iosephum
 eius filios, illisque cum arctissima prohi-
 bitione alienationis bonorum, substituit
 filios masculos eiusdem Petri per fidei-
 commissum perpetuum favore agnationis
 perpetuandum. Post obitum testato-
 ris, mortui sunt etiam dictus Ioseph, &
 Petrus, dictumque fideicommissum puri-
 tatem reperitur in fanorem Io. Baptiste
 Castellii iunioris Sanctitatis Vestre Ora-
 toris, filij d. Petri. Et quia plura bona d.
 fideicommissio supposita reperitur oc-
 cupata partim a litio, & partim a Semp-
 pronio & Oratori valde interest via iuris
 ad eorumdem bonorum immisionem,
 devenire, & tale beneficium brevioribus
 disputationibus consequi: Ideo humiliter
 supplicat Sanctitati Vestre, quatenus
 causam, & causas immisionis, & immis-

Praxis Camilli Capucij.

sionum vigore legis finalis, C. de Edicto
 Diui Adriani tollendo, ac quam, & quas
 &c. contra predictos Titium, & Semp-
 pronium, & alios quoscumque illicitos de-
 retores, & occupatores habet, & mouere
 habereque, & mouere vult, & intendit,
 vna cum omnibus, & singulis depende-
 ntibus, emergentibus, annexis, & connexis;
 alicui Sac. Palatii vestri Auditori, vel Lo-
 cumtenenti; attento quod bona, de quibus
 agitur, excedunt valorem scutorum
 mille monete Romanæ; committere, &
 mandare dignetur, cum potestate citan-
 di, & inhibendi, in Curia, & extra, quos,
 quibus, & quoties opus fuerit, aliaq;
 omnia, & singula faciendi, dicendi, gerendi,
 & exercendi, in premissis, & circa ea, quomodo
 libet necessaria, & opportuna: pre-
 missis, necnon constitutionibus, & ordi-
 nationibus Apollolicis, sibi Palatii, &
 Curie, exterisque contrariis quibuscumque;
 non obstantibus, statum &c. pro plene ha-
 ben. &c.

56 Ex ista commissione & poteris habere
 formulam ad omnia alia iudicia Adipi-
 scende.

*De Commissione in possessio Reti-
 nende.*

57 **B**EATISSIME PATER. Virgi-
 nia Colotia Sanctitatis Vestre Ora-
 trix reperitur in pacifica, & quieta pos-
 sessione tutelæ, & curæ Anne Mariæ Ama-
 toris natæ ex se, & quondam Artillio Ama-
 torio eius marito. Et quia molestatur in
 dicto exercitio tutelæ, & curæ à Carolo
 Amatorio eius Cognato, & Oratrici val-
 de interest via iuris manutentionem dicte
 tutelæ, & curæ, & eius exercitij celerrime
 consequi, ob innumeras expensas, quas
 ex causa d-litis indebitè fuffert: ideo hu-
 militer supplicat Sanctitati Vestre, quatenus
 causam, & causas, manutentionis, &
 manutentionis, ac quam, & quas, &c.
 vna cum omnibus, & singulis incidenti-
 bus, dependentibus, annexis, & connexis,
 alicui Sac. Palatii vestri Auditori, cognos-
 cendi, decidendi, sineque debito simpli-
 citer, & summarie terminandi committe-
 re, & mandare dignetur, cum potestate
 citandi, & inhibendi, in Curia, & extra,
 quos, quibus, & quoties opus fuerit, alia-
 que omnia, & singula, faciendi, dicendi,
 gerendi, & exercendi, in premissis, & cir-
 ca ea, quomodo libet necessaria, vel op-
 portuna, premissis &c.

De Commissione in iudicio recuperanda.

38 **B**EATISSIME PATER, Canonicus Alexander, & Nicolaus de Colinis de Elio, Sanctitatis vestre Oratores, fuerunt spoliati à Virginia Colina de prædio sito in pertinentiis Elij prope molendinum &c. iuxta &c. Et quia amicabiliter requisita, à dicto spolio non curat recedere, & Oratoribus valde interest ad reintegrationem eorum prædij excedentis valorem scutorum quingentorum monetæ Romanæ deuenire: Ideo humiliter supplicant Sanctitati Vestre quatenus causam, & causas, reintegrationis, & reintegrationum dicti prædij, ac quâ, & quas &c. Oratores habent, & mouent, habereque, & mouere volunt, & intendunt contra præfatam Virginiam, & omnes alios spoliatores, vna cum omnibus, & singulis dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, alicui Sac. Palatii vestri Auditori, audien. cognoscen. deciden. sineque debito terminari. committere, & mandare, cum potestate citandi, & inhibendi in Cur. & extra, quos, quibus, & quoties opus fuerit, aliaque omnia, & singula faciendi, dicendi, gerendi, & exercendi, in præmissis, & circa ea, quæ quomodolibet necessaria fuerint, vel opportuna, præmissis nec non constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, istius Palatii & Curæ, ceterisque contrariis quibuscunque non obstantibus, statum &c. pro plene habere, &c.

De Commissione in iudicio Ordinario.

Maceraten.

39 **B**EATISSIME PATER, Io. Maria Natus Aduocatus Maceraten. Sanctitatis Vestre Orator, in iudicio seculari auri in zero stamparum Cateo Capitulo sub patris & obuentibus, de quibus instrumentum inter patris solenniter celebrato, Verum quia debitor placuit amicabiliter, & iustas, distulit, & desistit ad debitum reddere, & deuenire: Ideo humiliter supplicat Sanctitati Vestre quatenus causam, & causas dicti mutui, ac deinde constitutionis, ac quam, & quas, vna cum omni-

bus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, annexis, conuexis, totog; negotio principali, alicui Sac. Palatii vestri Auditori, audien. cognoscen. sineque debito, prout iuris fuerit terminari. committere, & mandare dignetur cum potestate citandi, & inhibendi, quos, quibus, & quoties opus fuerit, &c. aliaque omnia, &c.

Et sequere alias clausulas supra in aliis Commissionibus registratas.

De Commissione in Saluiano.

Senogallien.

60 **B**EATISSIME PATER, Camillus Spaccaosius de Corinaldo, Sanctitatis Vestre Orator, Creditor Francisci occasione fructuum annui census scutorum quinquaginta impositi super vna domo, sita in eodem loco Corinaldi iuxta &c. detenta, & occupata à Siluerio, ex quo ob fructus sibi debitos à dicto suo debitore, cogitur experiri iudicium Saluiani contra dictum Siluerium dictæ domus occupatorem. Et quia fortasse ob præterisiones aduersarii, coram Iudice ordinario, lis in longum protraheretur, & Oratori valde interest ad iurisdictionem quæ citius deuenire. Propterea humiliter supplicat Sanctitati Vestre, quatenus causam, & causas, immisionis, & immisionum ad dictam domum, in iudicio vili Saluiani interdici ad illam quendam, donec, & quousque Oratori committatur factum de fructibus & censibus, & de alijs suis loco & tempore decurrendis, ac quam, & quas Orator contra dictum, & omnes alios occupatores habet, & mouet, & mouere vult, & intendit, vna cum omnibus, & singulis incidentibus, emergentibus, annexis, & connexis, attento quod agitur de anno redditu scutorum quinquaginta monetæ ex causa census scutorum octingentorum in sorte principalis, alicui Sac. Palatii vestri Auditori, vel Locumtenenti, audien. cognoscen. deciden. sineque debito summarie, simpliciter, & prout in beneficiis terminari. committere, & mandare dignetur, cum potestate prædictam, & alios occupatores citandi, & eidem inhibendi, toties, quoties opus fuerit, in Curia, & extra, aliaque omnia, & singula faciendi, dicendi, gerendi, & exercendi, in præmissis, & circa ea, quomodolibet necessaria, & oport-

portana, premissis necnon &c.

In hoc iudicio sapius euenire consuevit, quod ille qui obciunxit immisionem, sit creditor tantæ summæ, ut etiam si possideat per decem annos, sit dissimile, quod possit consequi integram satisfactionem.

Hoc casu, quia immissus propria auctoritate, non potest vendere pignus, quod retinet ad sui satisfactionem, debet

62 t adire Signaturam Sanctissimæ, & ab ea obtinere facultatem alienandi, Rota in Romana Dotis 10. Decembris 1632. coram b.m. Pirouano decis. 161. p. 6. reuoc.

Commisso solita, qua uti consueverunt, est intra post commissiones primæ instantiæ.

De Commissione super iactationibus.

Hæc Commissio est viciatissima, & quotidie volitat per forum: ideo, licet fortasse sit nota, nihilominus dabo tibi formulam ex Marchesano.

Æfina.

64 BEATISSIME PATER, licet Hector Colotius Sanctitatis Vestræ Orator, à multis annis fuerit, & sit in pacifica possessione vnius vineæ cum domo pictoris egregijs famolorum pictorum Ioannis Equitis Lanfranchi, & Andrææ Pellegrini de Sacchis depicta, sita in pertinentiis Æsij in loco nuncupato Lo stauiano, iuxta &c. & super ea à nemine debuisset, vel deberet molestari, perturbari, aut inquietari: quia nihilominus quidam Michael Angelus Masluccius ipsum Hectoræ Oratorem nolle finire possidere se iactat, & vociferat, contra omne debitum iuris, & valde interest Oratori, quanto citius via iuris se à præmissis iactationibus, & vociferationibus eximere, & liberare. Ideo humiliter supplicat Sanctitati Vestræ, quatenus causam, & causas molestationis, & molestationum, iactationis, & iactationum, vociferationis, & vociferationum, alicui Sac. Palatii vestri Auditori, vel Locumtenenti, audiendas, cognoscendas, & decidendas, sineque debito terminandas committere, & mandare dignetur, cum potestate citandi, & inhibendi, quos, quibus, et quoties opus fuerit, aliaque omnia etc. ut supra, necnon aduersariis præfatis, perpetuum silentium imponendi, prout de iure præmissis.

Est aduertendum, quod in ista Commissione non possuntur verba molestare, vel perturbare se iactare, quia ista concernent petitorum, & ponantur tamen, quando, etiam super petitorio causa desideratur admitti.

67 Idem est cogitandum, quod de clausula, vna cum toto negotio principali.

68 Reliqua circa istam commissionem, possunt videri apud Marches. de commiss. iactation. p. 3. s. 2. fol. 352.

Commissio cum clausula, appellatione remota.

Romana.

69 BEATISSIME PATER, decessit anno præterito Titius Balleonus absque aliquo testamento, relicto in eius hereditate pluribus stabilibus, mobilibus, et semouentibus. Et quia Sempronius, Titius, et alii eius creditores, vel proximiores in gradu etc. agunt coram diuersis Iudicibus Romanæ Curie, pro consequendis eorum creditis, vel cum sint sanguine, coniuncti, lites inter eos dirimendæ veniant quanto citius, ne odia nutrantur etc. et laboribus, et expensis, quæ in diminutione bonorum, et creditorum damnum, ac maximum illorum detrimentum, vel hereditatis tendant, ex quibus postea non aderit congrua satisfactio pro creditoribus: ideo humiliter supplicant Sanctitati Vestræ, quatenus causam, et causas, ac quam, et quas etc. cum suis omnibus, et singulis incidentibus etc. vel quatenus etc. præiuta auocatione causæ, et causarum huiusmodi à quouis Romanæ Curie Iudice, quacumque autoritate, etiam delegata fungente, eas alicui Sac. Palatii vestri Apostolici Auditori, vel Locumtenenti, aut A. C. cum voto duorum Locumtenentium, aut etiam alicui S. V. bene viso cum voto Rotæ committere, et mandare dignetur summarie, simpliciter, et de plano, sola facti veritate inspecta, ac omni, et quacumque appellatione, reclamatione, recusatione, et restitutione in integrum remotis, cui potestate citandi, et inhibendi etc.

Commissio restitutionis in integrum, quæ licet detur post sententias, tamen primam in instantiam videtur inspicere.

Romana.

- 70 **B**EATISSIME PATER. Vertente lite coram A.C. in prima instantia inter Sanctitatis Vestræ oratorem Io. Baptistam Ciolium absentem à Curia, & Io. Baptistam Borellam Aduersarium præsentem de, & super &c. Placuit dicto A. C. Sanctitatis Vestræ Oratorem condemnare ad solvendum d. Aduersario senta centum, & Procurator Oratoris neglexit infra legitima tempora appellare. Dignetur itaq; S. V. causam, & causas appellationis, & appellationum, tempore quo Oratori permissum fuit, interpositis, & interpositarum, necnon nullitatis, & nullitatum, ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniuritiæ, ac gratiosæ restitutionis in integrum, artento quod negligentia Procuratoris principali obesse non debet, ac quam, & quas &c. vna cum omnibus & singulis incidentiis, annexis, connexis, totoque negotio principali, alicui Sac. Palatii Vestræ Auditori, summarie prout in beneficialibus, committere, & mandare dignetur, & ipsum Oratorem ad appellandum, pronocandū, & dicendum de nullitate, admittrat, perinde ac si duraret tempus legitimū ad appellandum, aliaque omnia, & singula faciat, gerat, & exequatur, in præmissis, & circa ea, quomodolibet necessaria, vel opportuna, cum potestate citandi, & inhibendi &c. contradictores, & rebelles &c. ac Oratorem ante omnia ex clausula saltē generali, si qua mihi &c. cetera que omnia &c. Aduersus præiudicialia in primis, & ante omnia restituendi, plenarie reponendi, & reintegrandi, ceteraque omnia faciendi &c.

Ex ista commissione mutatis mutandis

- 71 poterit haberi formula aduersus additionem hæreditatis damnosæ; 72 aduersus lapsum fatalium, 73 aduersus venditiones iniustas, et in alijs casibus. potest enim facilliter compendiari factulum in principio commissionis. 74 Et sic de peti, ut Papa committat causam restitutionis, et mandet a se clausula, quas superius observamus.
- 75 Item potest etiam committi pro executione sententiarum, quæ a iudice, reuocata sunt.

torta dolosæ, quæ tamen iudice reuocata, nunc enim datur

Alia Commissio Unionis causarum.

Romana.

- 76 **B**EATISSIME PATER. Annis præteritis defunctus est Ludonicus Grignanus librorum impressor, suo ultimo codicio testamento, in quo hæredem sibi instituit vniuersalem Claudiam eius germanam sororem; et quia insurrexerunt multi alicuius creditores, quidam coram A. C. alij coram Urbis Gubernatore, alij vero in Tribunali Creaturæ Vestræ Cardinalis Vicarij, alij vero in Curia Capitolina, et alij in alijs Tribunalibus, in maximum creditorum, et hæreditatis detrimentum adeo ut Oratrix heres eius cum beneficio legis, et inuentarij, tot in Tribunalibus vocata non possit tot sumptus sustinere, iura tueri, et hæreditatem defendere; itaque te præcipue numero scripturarum, quæ in forma probanti coram vnoquoque Iudice sunt, producendæ. Quia verò valde eidem interest non vexari coram tot diversis Iudicibus pro eadem re, et causa, ideo supplicat humiliter S. V. quatenus prævia auocatione causæ, et cauiarum, huiusmodi, occasione dicat hæredem coram quibusvis Romana Curie Iudicibus pendentium, in statu, et terminis, in quibus vnaquæque illarum reperitur, omnes ad se auocare, illasque sic auocatas, et insimul vnitas, alicui Romane Curie Iudici ordinario, committat, ut quæque re dignetur, audire, cognoscere, decernere, sineque debito termino, summarie, omni et quacumque appellatione reuocata, cum suis incidentiis, penitus, et connexis, totoque negotio principali, ac quam, et quas etc. cum potestate citandi etc. Prius legimus, et iudicatis præfatis Tribunalibus, vel vnicuique personæ, vel loco concessis, etiam in corpore iuris clausis, legibus quoque, Statutis Urbis, etiam inramento vallis, ceterisque contrariis, necnon constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, si lo Palatii, et Curie, ceterisque contrariis quibuscumque non obstantiarum etc. pro plene, et sufficienter expressis haberi.

Si venerit casus alicuius discussionis, poterimus uti eadem commissio, etiam in alio, et alio secundum contingentiam.

rina, caterisque contrarijs quibuscunque non obitantibus, statum &c pro plene habent, &c.

- 86 Ista Commissio incipitur per apud primum Reuiforem natione Theuonicum: sed prius est aduertendum, quod Procurator debet illam nomine proprio attergere iuxta, recitatum sensum Signaturæ, ad obuiandum fraudibus, quæ possent committi ab aliquo malitioso: per & postmodum referendariatur ab aliquo ex Referendarijs Signaturæ iustitiæ, & sic consignata capsula d. D. Reuiforis ab illo legitur, & nisi aliquo defectu laboret expediret ab eodem, & signatur in quodam liberculo cum hoc titulo, Expediatur per Placet. Et sic signatur, & reuifor ab eodem per defectum ad Eminentissimum D. Cardinalem Sacchetti Præfectum Signaturæ, qui in eius calce apponit hæc verba: Placet Sanctissimo D. N. Papæ. I. Cardinalis Sacchetti. Deinde d. D. Reuifor illam per assignat alteri officiali, qui est hodie D. Petrus Thedescus, qui illam accipit, & per defectum ad Illustrissimum D. Regentem, Cancellarium, cuius officio hodie fungitur Illustrissimus & Reuerendissimus D. Julianus Amadeus, vitæ, ac morum honestate conspicuus, qui D. Regens supra Signaturam Eminentissimi Præfecti, & statim post terminatam commissionem per ponit hæc verba. De mandato Sanctissimi D. N. Papæ audiat Magister (& hic ponit per nomen vnius ex Prælatiis præsentibus Romanæ Curie, vel Auditoris Sac. Palatii) ceteri inhibeat, procedat, ut petitur, & iustitiæ faciat.

De modo incipandi Commissiones, & alijs
formulis.

Artic. III.

- 96 Commissio post Signaturam Regentis cui re-
confignatur.
97 Commissio quando, & per quem perueniat ad
Magistrum Curforum.
98 Magister Curforum facit quantantiam de rece-
ptione commissionis.
99 Commissio directæ Prælati extra Rotam di-
uersimodè expeditur; ac si esset intra Ro-
tam.
100 Commissio directæ Auditori Rota debet, &
quando, tradi generali Mensario.
101 Mensarius Rota debet cauere in commissione,
an sit noua causa, vel dependens.
102 Amplius etiam, an beneficiæ, vel profana, &
a quo tribuiali proueniat.
103 Mensarius Rota adnotat in libro commissionis,
Praxis Camii Capucij.

deinde illam reddit, & cui.

- 104 Solicitator quid facere debeat circa commis-
sionem, ne sententia transeat in iudica-
tum.
105 Solicitator si videt expeditam commissionem,
quid facere debeat.
106 Solicitator quando banchum Magistris Curfo-
rum adire debeat pro commissione.
107 Magister Curforum quinam sit, & fiat, & quò
tempore daret.
108 Commissio quando incipari possit, & qua mer-
cede soluta.
109 Dies presentationis, & inapportionis, per quem
notitur a tergo commissionis.
110 Auditores Rota habent duodecim capfas in of-
ficio Magistris Curforum.
111 Auditoris nomen habet unaqueque ex capsu-
lis.
112 Capfa commissionum S. Rota Auditorum ha-
bent quatuor clauis pro unaqueque.
113 Notarij A.C. habent capfam commissionum in
officio Magistris Curforum.
Curia Capitolina habet capfam commissionum
in officio Magistris Curforum. ibid.
114 Capfa pro causis commissas omniibus reper-
itur in officio Magistris Curforum.
115 Notarij solent habere librum, in quo commis-
siones adnotant cum Notario causæ.
116 Citatio debet dari expetita commissione.
117 Citatio ad dicendum contra commissionem
qualiter formari solcat. & 160.
118 Citatio ad dicendum contra commissionem de
bet personaliter exquiri.
119 Decretum citationis ad dicendum contra
commissionem quando habeatur. & num.
161.
120 Pars aliquando obtenta commissione non citat
ad dicendum contra illam.
121 Pars aliquando citationem ad dicendum con-
tra commissionem non reproductit.
122 Commissio parvis aduersa fit utrique commu-
nis per aliam commissionem. & 124.
123 Commissiones, quæ signantur sub bancha non
sunt utrique parti continuæ.
124 Commissiones prædictæ quomodo fiant commu-
nes, & 122.
125 Commissiones signatæ in plena Signatura sunt
utrique parti communes.
126 Commissio communis potest incipari a quali-
bet parte.
127 Citatio ad dicendum contra commissionem com-
munem fieri potest a qualibet partium. ib.
128 Formula commissionis, qua facit commissionem
adversari communem.
129 Commissio, quæ facit aliam communem quo-
modo dirigatur.
129 Commissio tunc fit communis, quando sit cita-
tio ad dicendum contra commissionem.
130 Causa potest expediti per commissionem utri-
que parti communem.

- 131 *Formula commissionis appellationis extra Curiam.*
- 132 *Commissio appellationis extra Curiam nō sive Procuratoris à tergo obsignatur.*
- 133 *Commissio prædicta referendaria per concessum, & cui tradatur expedienda.*
- 134 *Commissio prædicta fertur ad Datariam, & quando, & ad quid.*
- 135 *Commissio prædicta in Dataria debet pervenire ad regestrum.*
- 136 *Commissio prædicta potest attergari nomine alicuius registratoris.*
- 137 *Commissio prædicta sic attergata facilius tenebitur in libro apud Distributores.*
- 138 *Commissio prædicta est à registratore in libris Dataria registranda.*
- 139 *Mercēs pro regestro commissionis in Dataria quam sit.*
- 140 *Commissio prædicta in Dataria registrata cui officiali sic tradatur.*
- 141 *Commissio prædicta expeditur per Breve, à quo, & quomodo, & qua mercede soluta. & nu. 164.*
- 142 *Commissio per Breve expedita, quibus pecunijs quare quantitate solvatur.*
- 143 *Expensæ commissionis, & sollicitationis non computantur in scuto aureo &c.*
- 144 *Formula commissionis appellationis ab executione Brevis, & litterarum apostolicarum.*
- 145 *Commissio appellationis ab executione Brevis, & litterarum Apostolicarum, quando reformetur.*
- 146 *Formula reformatoria, si relicta sit clausula, sine præiudicio litterarum apostolicarum.*
- 147 *Formula commissionis appellationum in causis pensionum.*
- 148 *Pensio si non est nulla, sed reducibilis, quomodo exprimenda in commissione.*
- 149 *Formula reformatoria commissionis appellationum in causis Decimarum.*
- 150 *Formula commissionis appellationis in causis Decimarum.*
- 151 *Formula reformatoria commissionis appellationis in causis Decimarum.*
- 152 *Formula commissionis appellationis in Salutano.*
- 153 *Formula reformatoria commissionis appellationis in Salutano, remissive.*
- 154 *Formula commissionis appellationis à mandato de evacuando.*
- 155 *Formula commissionis appellationis à laude peritorum.*
Formula commissionis appellationis à condemnatione in causis alimentorum. ib.
- 156 *Formula commissionis appellationis à condemnatione in causis mercedum.*
- 157 *Formula commissionis appellationis ab interlocutoria.*
- 158 *Formula commissionis per Salutatum ad effectum obtinendi subbationem à Papa.*
- 159 *Commissio presentatur eidem Prælati, cui dirigitur in Curia.*
- 160 *Citatio ad dicendum contra commissionem qualiter formetur in Curia. & 117.*
- 161 *Decretum quodam obtineatur, & quando super citatione ad dicendum contra commissionem. & 119.*
- 162 *Citatio ad videndum præfigi terminum iuxta formam commissionis quandam fiat.*
- 163 *Terminus in commissione præfigitur arbitrio iudicis.*
Terminus prædictus potest præfigi etiam sub citatione ad dicendum contra commissionem. ibidem.
- 164 *Commissio iudici de partibus expeditur per Breve. & 141.*
- 165 *Commissio per Breve expedita habet clausulas eandem expeditionem inducentes.*
- 166 *Commissio aliquando signatur à Papa cum clausula, confitit de assertis.*
- 167 *Clausula, confitit de assertis, quid operetur in commissione.*
- 168 *Subbatio non habet locum nisi adimpleto rescripto commissioni.*
- 169 *Formula executorialis, seu reformatoria adversus restitutionem in integrum.*
- 170 *Formula commissionis admissionis ad bonorum cessionem.*
- 171 *Formula commissionis pro non delatione Brevi viridis.*
- 172 *Formula commissionis pro septuagenario.*
- 173 *Commissio pro septuagenario qua signatura signari solet.*
- 174 *Commissio prædicta pervenit ad bancum Curforum quomodo attergetur.*
- 175 *Formula commissionis super renovatione attentatorum.*
- 176 *Declaratio, quando causa est commissæ in Rosa, qua clausula sit ponenda.*
- 177 *Formula commissionis super alienatione rei litigiosa.*
- 178 *Commissio super alienatione rei litigiosa non admodum praticatur, & quare.*
- 179 *Lis in actione personali an possit ad ulteriora trahi sine commissione.*
- 180 *Lis in actione reali potest trahi ad plenam sine commissione.*
- 181 *Declaratio tamen prævia quadam citatione, & contra quos.*
- 182 *Formula commissionis propter suspicionem.*
- 183 *Commissio propter suspicionem non conceditur causa instructa, vel si fuit consensus in iurisdictionem.*
- 184 *Commissio propter suspicionem non conceditur causa instructa, vel si fuit consensus in iurisdictionem.*
Commissio propter suspicionem quibus clausulis solcat concedi. ibid.
- 185 *Formula commissionis propter absentiam subrogatoria.*

- 186 *Commissio sanatoria nullitatum hodie infer-
uit propter frequentes nullitates.*
187 *Commissio pradiſta debet continere ſaltum
nullitatis.*
188 *Commissio pradiſta debet continere supplica-
tionem pro sanatoria, & alias clauſulas.*
189 *Formula commissionis sanatoria nullita-
tum.*
190 *Formula commissionis sanatoria apocha.*
191 *Formula commissionis derogationis ſerua-
tum.*
192 *Formula comiſſionis prorogationis ſatutum.*
193 *Formula pradiſta pro Curia Capitolina.*
194 *Formula commissionum prorogandi ſatulia in
qualibet cauſa, remiſſiue.*
195 *Formula commissionis vigore capituli ob-
lata.*
Formula commissionis ſubrogatoria.

Adem commissio ſit duplici ſigna-
tura ſignata ꝛ reſignatur eidem
D. Petro Thedeſco, & ipſe poſquam ean-
dem notaui in alio liberulo per ipſum
retento, ꝛ conſignat Magiſtro Curſorum
retinenti officium prope Cancellarium,
Apoſolicam, qui eidem D. Petro de ea-
dem ꝛ quietantiam facit ſubſcribendo ſe
in diſco liberulo D. Petri.

Sed aduerte quod hucusqꝫ locutus ſum
de commissione ꝛ directa Præſato extra
Rotam, quia ſi committitur alicui Audi-
tori illius, antequam expediatur e manu
diſci D. Petri, ꝛ conſignatur generali
Menſario S. Rotæ ad effectum videndi, an
ſit ꝛ cauſa noua, vel dependens ab alia,
an ſit profana, vel beneficialis, ꝛ à quo
tribunali proueniat, & adnotata in quo-
dam libro ꝛ Menſarii, oblongo reſtituitur
d. D. Thedeſco, qui poſtea eam in omni-
bus expeditam conſignat banco Curſo-
rum, vt ſupra diximus.

Diligens Sollicitator, qui timet, quod
ſententia non tranſeat in iudicatum, poſt
datam commissionem capſulæ D. primi
Reuſiſoris ꝛ querit apud eundem Officia-
lem liberulum publicè expoſitum ab ho-
ra vigesima, vſque ad vigesimam ſecundâ
ibique notat. an eiſis commiſſio ſit inter
expeditas, ſiue inter reiectas, vt rei ſui
Clientis proſpicere poſſit, ſi verò videt
ibi expeditam, & celeriter ambulare deſi-
derat, ꝛ adhibet diſctum D. Petrum, qui na-
tura humaniſſimus omnibus operâ prop-
riam, & diligentiam præbet: ſecutaque
iſta diligentia non debet ꝛ obtuiſci a-
dire banchem D. Magiſtri Curſorum, cu-
ius officium diſtribuit regulariter quo-
libet menſe inter Curſores, ꝛ ita vt vnus
ad inuicem quolibet menſe reſideat, do-
nec completo numero Curſorum æquè

cum numero menſum reiteretur ex inte-
gro à primo vſque ad vltimum, & hic
manet, & ſerò præſidet litigantibus ſer-
uiendo.

Si igitur reperiet Commiſſionem per-
ueniſſe ad d. banchem, ꝛ poterit illam in-
capſare ꝛ ſoluendo pro noua commiſſio-
ne iulios quinque pro dependente duos,
conſuetam mercedem Collegio Curſorū,
pro quibus ipſe Magiſter aſſiſit, qui acci-
piens commiſſionem, à tergo illius notata
ꝛ die præſentationis, & die incapſationis,
illam capſulæ donat.

Sciendum autem eſt, quod in d. officio,
ſunt plures capſæ, ꝛ duodecim enim de-
ſeruiunt pro duodecim S. Rotæ Auditori-
bus, & in vnaquaque legitur notatum,
ꝛ nomen D. Auditoris, cui capſula dicata
eſt, & in vnaquaque ad ſunt quatuor cla-
ues, & vnusquique Notarius d. D. Audi-
toris retinet ſuam clauem, ne Collegio, &
officijs fraus aliqua inferatur.

Adeſt etiam ibidem capſa Notariorum
A. Cadeſt alia pro Curia Capitolina, &
alia vterius pro cauſis ꝛ commiſſarijs, &
commiſſis Præſatis extra Rotam, in qui-
bus reponuntur commiſſiones vniuſcuiuſ
que Tribunalis proprijs Iudicibus conſi-
gnandæ, quorum Notarij ſolent habere
libros ꝛ in quibus illas adnotant cum in-
dicatione Notarij, ad quem ſpectat cauſa,
& cui talis commiſſio conſignatur.

Datur poſtmodum ꝛ citatio ſolita, vt
infra.

R. P. D. BICHIO.

Romana!

Citetur D. Ticius ex aduerſo princi-
palis ad ꝛ dicendum contra contra
commiſſionem vltimo loco in adis præ-
ſentatam, & iuxta illius formam videndū
mandari, procedi, & inhiberi ad ſtatim,
ſeu ad primam diem. Inſtante D. Seio
principali, ſiue &c.

Cotennini Not.

Iſta citatio ꝛ exequitur omniño perſo-
naliter, & nunquam domi diſmiſſa copia,
& reproducitur, ꝛ ꝛ obtinetur decretum
admiſſionis, & inhibitionis, iuxta formâ
commiſſionis.

Quia vero quandoque ſolet euenire,
quod pars, quæ obtinuit Commiſſionem
in cauſa appellabili, poſquam talis com-
miſſio peruenit ad manus Notarij, vel
non citat ad dicendum contra commiſ-
ſio-

- 121 sionem, vel si citat, † non reproducit citationem, ne pars utatur beneficio celeritatis:

Tunc sic citatus, vel appellatus, si desi-

- 122 derat causam expedire, debet † ipse obtinere commissionem, cum qua possit facere communem commissionem pariter aduersæ, quia illæ, quæ signantur sub banca, non sunt communes, sed debent tales fieri † cum alia commissione, ad id specialiter obtenta; quod secus est dicendum in signatis in plena Signatura; quia illæ sunt communes utrique parti, & vnaquæque ipsarum † potest illam incipere, & citare ad dicendum contra commissionem. Formula autem, cum qua sit communis commissio partis aduersæ, erit huiusmodi.

Romana.

- 127 **B**EATISSIME PATER. Lata sententia in fauorem N. Sanctitatis Vestræ Oratoris, appellauit B. Aduersarius, & causam appellationis committi obrinuit R. P. D. N. Verum quia neque curauit, nec curat commissionem dictæ causæ communem facere cum citatione ad dicendum contra, valdeque interest Oratori litem disbrigare, & ad causæ finem deuenire; ideo humiliter supplicat Sanctitati Vestræ quatenus dignetur committere, & mandare dicto R. P. D. N. cui dicta causa commissio communem faciat ad instantiam Oratoris, perinde ac si illa ad ipsius fauorem signata reperiretur, cum potestate citandi, & inhibendi, ac procedendi iuxta clausulas, & facultates in primo dictæ commissionis contentas: Præmissis nec non constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, siles Palatii, & Curie, ceterisque contrariis quibuscunque non obstantibus, statum &c. pro plenè haberi.

- 128 Ista commissio † dirigitur per viam prioris supradictæ, donec peruenerit ad bancum Curatorum, ubi præsentata incipitur, † & citatur ad dicendum contra commissionem, & cum illa citatione sit communis antedicta, & cum eadem poterit † procedi, prout opus erit, ad causæ expeditionem: sed Deus liberet te à capillo Aduersario, vel Procuratore.

De Commissione appellationis extra Curiam.

Anconitana.

- 131 **B**EATISSIME PATER. Pendentibus lite, & causâ coram Episcopo Anconitano, seu eius Vicario generali, occasione certæ pecuniarum summæ scutorum quingentorum, in prima instantia inter deuotum Sanctitatis Vestræ Oratorem, I. V. D. Carolum Panciragliam actorem ex vna, ac D. Dominicum Fatiolum Aduersarium reum consentum, placuit eidem Iudici, non minus nulliter, quàm iniuste ad fauorem dicti Domini, & contra Oratorem mediante sententia diffinitiva, vel decreto vim illius habente pronunciare; à qua Orator sentiens se læsum & grauatum, infra legitima tempora appellauit ad S. V. & de nullitate dixit, & iniustitia. Dignetur igitur S. V. causam, & causas appellationis, & appellationum, infra legitima tempora interpositæ, & interpositarum, nec non nullitatis, & nullitatum, ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniustitiæ attentatorum, & innovatorum quorumcumque, æquæ, & quas &c. vna cum omnibus & singulis emergentibus annexis, connexis, toroque negocio principali, summarie, simpliciter, & prout in beneficialibus, audien. cognoscen. deciden. sineque debito, prout iuris fuerit terminari. alicui ex ordinarijs vicinioribus, seu alicui probo viro illarum partium in dignitate Ecclesiastica constituto, in quem si partes consenserint, procedat; sin minus vocatis partibus, alterum deputet de consensu, & alias eo deficiente etiam ex officio committere, & mandare, cum potestate citandi, & inhibendi, quos, quibus, toties, & quoties opus fuerit; quauis dignitate, etiam si Episcopali, vel &c. muniti fuerint, etiam sub censuris, & penis Ecclesiasticis eius arbitrio imponen. applican. & moderan. contradictores, & rebelles in penas præfatas incidisse declaran. grauan. & reaggraun. & interdicen. inuocato quatenus opus erit auxilio brachij secularis, seruata forma Concilij Tridentini, attentata, & innouata quæcumque in primis, & ante omnia reuocandi, fataliaque toties quoties opus fuerit, prorogandi, ac Oratori in integrum aduersus eorum lapsum, vel alias, saltem ex clausula generali. si qua mihi iusta causa &c. prout iuris fuerit refer.

tuen.

tenendi, ceteraque omnia, & singula facien-
dicen. geren. exereen. in premissis, &
circa ea quomodolibet necessaria, vel
opportuna: premissis, nec non constitu-
tionibus, & ordinationibus Apostolicis
Bonifatij VIII. prædecessoris S.V. de vna,
& Concilij generalis de duabus diebus,
dummodo non ultra tres, ceterisque con-
trariis quibuscumq. non obstantibus, Ita-
tum &c. pro p. enè habent. &c.

Et cum absolute à censuris ad esse-
ctum &c.

Et per breue S.V. expediendum.

*Formula Commissionis appella-
tis ab executione Brevis,
& Litterarum Apo-
stolicarum.*

Tarraconen.

- 132 Ista commissio ꝑ obsignatur à tergo
nomine, & cognomine Procuratoris, &
referendariatur à D. Referendario per
133 Concessum, ꝑ traditur capsulæ dicti pri-
mi D. Reuisoris, qui expedit illam per Si-
gnaturam d. eminentissimi D. Cardinalis
Sacchetti, pariter per Concessum: & sic
134 subsignata ꝑ fertur ad Datariam, & consi-
gnatur officijs eiusdem, per quæ transiens
135 ꝑ pervenit ad registrum.
- Ideo qui vult cautè, & diligenter pro-
cedere, ultra nomen Procuratoris, debet
136 etiam apponere à tergo, ꝑ nomen alicuius
ex Registratoribus, in qua habet ratione fa-
137 cile illam inneniet in libro. ꝑ qui retine-
tur apud distributores, scriptam sub no-
mine illius registratoris, quem notauerit
in ea.

- Reperta igitur commissione necesse est
138 quod ꝑ registretur in libris d. Datarie, à
dicto, vel alio Registratore, cui pro mer-
cede soluuntur ꝑ tres, aut quatuor Iulij:
139 & postquam fuerit registrata, ꝑ consignatur
140 cuidam Officiali existenti penes Illu-
strissimum, & Reverendissimum D. Eme-
rix. infra scriptorum Breuium Secretariu,
à quo Officiali accepto scuto vno, mone-
141 ta, sit minuta Brevis, quod inscribitur in
pergameno, & signatur annulo Piscatoris
& dirigatur illi Iudici, cui causa commis-
sa reperitur: & pro isto Breue vidi quod
142 ꝑ dantur scutum aureum in auro, septem
Iulij, & quarta pars Iulij, quæ monetæ
soluuntur illi, qui tale Breue consignat, ad
hoc, ut illo possit uti in partibus coram
143 Iudice delegato: ꝑ & in illis expensis non
comprehenditur, quod debetur pro com-
missione, & sollicitatione.

- 144 **B**EATISSIME PATER. Vettente lite
coram A.C. Baranzono inter nobilè
Doctorem Franciscum Frigolam S.V. Ora-
torem ex vna, ac R. Gregorium de Esco-
bedo ex altera partibus, de, & super be-
neficio Sancti N. prout iu processu, de,
quo in actis; idem D. A. C. Baranzonus
non minus nulliter, quàm iniuste, me-
diante sententia diffinitiva, vel decreto
vim illius habente, decreuit, immisionem
eiusdem beneficij dandam esse ipsi Adver-
sario. Et quia causæ beneficiales de sui
natura sunt Rotaes, & Orator à d. grau-
amine infra legitima tempora appellauit
ad Sanctitatem Vellram; Idcirco humi-
liter eidem supplicat, quatenus causam, &
causas, appellationis, & appellationum,
infra legitima tempora interpositæ, & in-
terpositarum, necnon nullitatis, & nulli-
tatum, ex tribus, iniquitatis, & notoriæ
iniustitiæ, attentatorum, & innovatorum
quorumcumque & c. Sequatur commissio
in reliquis iuxta formam, quam habes
supra.

- Ista commissio si incapsatur sine elau-
sula, sine præuicio litterarum Apostoli-
145 cærum ꝑ solet reformari, & reformatoria
erit ut infra.

- 146 **B**EATISSIME PATER. Si nobilis Do-
ctor Franciscus Frigola in preinset-
ta pro Oratore nominatus S. V. narrasset,
prout sine fraude tacuit, quod supradic-
tus A. C. Baranzonus processit in fauorè
Gregorij Escobedo, vigore Brevis de ca-
pienda possessione nomine Camere, seu
pro executione litterarum Apostolicarum,
ac ser. ser. ver. ver. & Adversario ad fatui-
tatem auditò, & pronuciavit in fauorem
litterarum Apostolicarum, ac declarauit
ipsum aduersarium incurrisse censuras, &
pœnas in eisdem litteris contentas, seu
comminatas, ob uon partionem, seu o. o.
non dimissionem possessionis dicti bene-
147 cij Sancti N. N.

Vel etiam quia ad earum debitam exe-
cutionem subterfugiendam, ut se in intru-
sione confoueat &c. (adde verba secun-
dum faci qualiterc.) vtique præferrè
non extorhiet. Quia vero P. S. dolosus

Orator impetratis gaudere non debet, & ab executione litterarum Apostolicarum, & a censuris latis in Romana Curia, non datur appellatio suspensiva; Ideo d. Orator humiliter supplicat S. V. quatenus dignetur committere, & mandare eidem, Auditori cui preinserta directra reperitur, ut in causa, & causis prædictis procedat, perinde ac si dicta preinserta signata fuisset cum clausula, parito breui, vel, sine præiudicio executionis litterarum Apostolicarum, cum potestate citandi, & inhibendi &c. (& ponantur etiam istæ clausulæ) preinserta, & inhibitione illius vigore emanata, vel emananda, cæterisque contrariis quiauscunque non obstantibus statum pro plene haberi. &c.

*Formula commissionis appellatio-
num in causis pensionum.*

Terulen.

- 147 **B**EATISSIME PATER. Moto iudicio coram A.C. Melchiorio contra S.V. Oratorem Ioannem Ezchaniz super solutione pensionis annuæ ducatorum viginti quinque, ut prætenditur, reservatæ super fructibus Ecclesiæ Parochialis loci N. per D. B. Aduersarium, placuit eidem A.C. Melchiorio nõ minus nulliter quàm iniuste Oratorem ad solutionem d. pensionis condemnare, & censuras, & penas in litteris contentas, incurrisse declarare. Verum quia dicta pensio est nulla, & quia reservata fuit cum clausula, dummodo remaneant centum pro Rectore, seu dummodo medietatem fructuum non excedat, & suam intentionem, ac conditionem in litteris contentam aduersarium non iustificauit; ideo d. Orator S.V. sentiens se, grauatum, ad eandem S.V. infra legitima tempora appellauit, ac dixit de nullitate prædictæ pensionis. Dignetur itaque S.V. causam, & causas, appellationis, & appellationum, infra legitima tempora interpositæ, & interpositarum, nec non nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, ac notoriæ iniustitiæ, attentatorum, & innovatorum quorumcumque, ac quam, & quas &c. vna cum omnibus & singulis suis incidentibus, emergentibus, annexis, connexis, torione negotio principali, alicui Sac. Palatii Vestri Auditori, vel Locumtenenti, audienti, cognoscenti, deciden. sineque debito prout iuris fuerit terminandi, committere, & mandare, cum potestate d. Aduers. connescq; alios &c. citan.

& eisdem sub ecclesiasticis censuris, & penis iphiberi. &c. contradictores, & rebelles penas prædictas incurrisse declarandi, grauandi, reaggrauandi, & interdicendi, inuocato, si opus sit, auxilio brachij secularis, seruata forma Sac. Concilij Tridentini, Oratoremque a censuris simpliciter vel ad cautelam absoluedi, cæteraque quonia, & singula facien. &c. iux præmissis, & circa ea, quomodolibet necessaria, vel opportuna præmissis &c.

- 148 Aduertens, quod si pensio non est nulla, sed reducibilis ꝑ factum aptabitur iuxta subiectam materiam.

*Formula Reformatorie prædictæ
commissionis.*

Terulen.

- 149 **B**EATISSIME PATER. Si Ioannes Ezchaniz Aduersarius, in preinserta pro Oratore nominatus, exposuisset Sanctitati Vestre, quod pro pensione prædicta actum fuit executiuè coram A.C. legitimo executore litterarum Apostolicarum in specie deputato, & quod dd. litteræ habent executionem paratam, nec admittunt appellationem suspensiuam, & quod Orator est in pacifica, & quieta possessione illam exigendi, tam ab ipso aduersario, quàm ab eius antecessoribus, & quod ab A.C. fuit legitime excommunicatus ob non solutionem illius: utique preinsertam non extorsisset. Quia vero, Pater Sancte, falsus Precator impetratis gaudere non debet: ideo humiliter supplicat S.V. quatenus dignetur committere, & mandare dicto A. cui preinserta commissæ reperitur, ut in causa, & causis prædictis procedat, perinde ac si dicta preinserta signata fuisset cum clausula, non retardata solutione pensionis, nec executione litterarum Apostolicarum, & cum potestate citandi &c. Oratoremque in possessionem exigendi dictam pensionem in primis, & ante omnia manutenendi, mandataque necessaria, & opportuna sub suo paruo sigillo, regula contraria non obstante, roties quoties opus fuerit, decernendi, relaxandi, exequendi, & exequi mandandi, cæteraque omnia, & singula faciendi &c.

*Formula Commissionis appellatio-
nis in causis Decimarum.*

Afina.

250 **B**EATISSIME PATER. Licet S.V. Oratores Incolæ Castri, seu loci N. Diocesis B. nunquam soluerint decimas Rectori Parochialis Ecclesiæ S. Ioannis, semperque fuerint immunes, & exempti ab illarum solutione; quia nihilominus Vicarius generalis Episcopi Afini, non minus nulliter, quam iniuste, mediante diffinitiva, vel decreto vim illius habere pronunciauit, Oratores teneri ad illarum solutionem in fauorem d. Rectoris aduersarij: Propterea ipsi sentientes se grauati appellarunt ad S.V. Dignetur igitur causam, & causas appellationis, & appellationum, infra legitima tempora interpositæ, & interpositarum, necnon nullitatis, & nullitatum, ex tribus iniquitatibus, & notorijs iniustitijs, attentatorum, & innovatorum quorumcumque; ac quam, & quas &c. vna cum omnibus, & singulis incidentibus, emergentibus, annexis, connexis, totoque negotio principali, alicui Sac. Palatii vestri Auditori, vel Locumtenenti, deciden. cognoscen. sineq; debito summarie, & prout in beneficialibus terminandas, committere, & mandare cum potestate citandi &c.

Formula Reformatoria.

Afina.

151 **B**EATISSIME PATER. Si Incolæ Castri Podij S. Marcelli aduersarij in præinserta pro Oratoribus nominatim expressissent Sanctitati Vestre, quod Rector S. Ioannis S.V. Orator fuit, & est in pacifica, & quieta possessione, vel quasi, exigendi decimas, de quibus agit, & quod post longas lites dictus Vicarius generalis pronunciauit ad fauorem Ecclesiæ, condemnando Aduersarios ad illarum solutionem, vtique præinsertam subreptitiæ, & obreptitiæ, non extorsissent. Quia vero P. Sagitur de causa decimarum, in qua non datur appellatio suspensiva: ideo dictus Orator humiliter supplicat S.V. quatenus dignetur committere, & mandare eidem Auditori, vt in causa, & causis prædictis, procedat, perinde ac si, præinserta signata fuisset cum clausula, nō retardata

solutione decimarum Oratori (& si effectus cepit executio) cum clausula, sine retardatione vterioris executionis, & solutionis decimarum (vel etiam si adesset res iudicata) possit fieri mentio de ea, vt puta: Et quia Ecclesia habet rem iudicatam quæ parum sibi prodesse, nisi debitæ executioni demāderetur; ideo supplicat S. V. quatenus dignetur iniungere eidem Iudici, vt procedat cum clausula, parito iudicato: & si vis cautius agere, post clausulam potestate citandi &c. adde; ac Oratorem manutenendi in possessione, vel quasi decimas præfatas exigendi, mandataque desuper necessaria: & opportuna, etiam sub paruo sigillo decernendi, & relaxandi, regula contraria, & alijs quibuscumque non obstantibus &c.

*Formula Commissionis appellatio-
nis in Saluiano, & alijs.*

Afculana.

152 **B**EATISSIME PATER. Dignetur S.V. causam, & causas, appellationis, & appellationum, infra legitima tempora interpositæ, & interpositarum, a sententia diffinitiva, seu decreto vim illius habente, lata, seu facto per A. Cui prima instantia in assertum fauorem Alexandri de Turre, conuenerat, & aduersus S. V. Oratorem Iosephum Millianum, de, & super immiſſione ad possessionem casalis nuncupati &c. positi in Territorio Anconitano in Contrada &c. occasione fructuum census alias impositi per Decium in fauorem ipsius aduersarij, ad retinendum donec; & quousque fuerit de fructibus dicti census decursis, & decutendis satisfactus, rebusq; alijs &c. necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus iniquitatibus, & notorijs iniustitijs, attentatorum, & innovatorum quorumcumque, ac quam, & quas &c. vna cum omnibus, & singulis; incidentibus, &c. alicui Sac. Palatii vestri Auditori &c. audien. cognoscen. sineq; debito summarie, & prout in beneficialibus terminand. committere, & mandare &c.

Qui vult reformatoria pro isto, & omni alio casu, potest sibi componere similem Superioribus, narrando circumstantias, propter quas appellatio suspensiva committi non deuit.

154 Ex superioribus potest quisque sibi formare commissionem appellationis a

155 mandato de euacuando, & a laudo peritorum, a cōdemnatione in causis alimen-

- 156 torum, & à condemnatione in causis mercedum, & sic poterit facere circa reformationem, & idem dico de commissione ab interlocutoria.

Sequitur formula Commissionis post Saluianum ad effectum obtinendi subhaftationem à Papa.

Senogallien.

- 158 **B**EATISSIME PATER. Io. Baptista Be neamatus de Callio tamquam heres Richardi Patris, creditor fructuum anni censu feutorum decem, & octo, impositi per Bernardinum, & Andream de Sandrianis pro pretio feutorum terecotorum sub rogitu Ludouici Quintilij in iudicio vilis Saluiani interdicti fuit immissus seruatis seruandis in possessionem prædij debitoris sibi in pertinentijs &c. detenti, & occupati per Thomam Maginam, ad retinendum donec, & quousque fuerit satisfactus de scutis quatringscentis fructuum decurforum, & de alijs fructibus suis loco, & tempore decurrendis. Quia vero P.S. Ioannes Baptista Orator ex fructibus d. prædij non potest sibi de dicto eredito satisfacere per decennium, attento quod pars aduersa non appellauit, nec causa in deuolutiuo commissa reperitur humiliter supplicat S.V. quatenus dignetur committere, & mandare R.P.D. Episcopo N. Vicario, qui in commissionem concessa, ut præfixo parti aduersa aliquo breui, & peremptorio termino, ad satisfaciendum Oratori; illoque elapso, & solutione non sequuta, procedat ad subhaftationem, & deliberationem eiusdem prædij, & de pretio inde redigendo Oratori satisfacere mandet, & faciat de dictis fructibus, & expensis, aliaque omnia, & singula dicat, mandet, faciat, & exequatur, in præmissis, & circa ea, quomodolibet necessaria, vel opportuna: præmissis, nec non constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque non obstantibus. statum &c. pro plene haberi &c.

Ista commissio si dirigetur Prælato in

- 159 Curia via conlucta, & præsentatur d. Prælato, cui dirigitur, & citatur, ut infra, ad
160 & dicendum contra commissionem, ultimo loco in actis presentatam, & iuxta illius formam videandum mandari procedi ad primam diem. Illaque aduenta reproducit citatio, & obtinetur solitum decretum admissiois, & deinde citatur ad
161 videndum sibi & præfixi terminum iuxta
162 formam commissionis. & illudque præ-

figitur arbitrio Iudicis, licet talis præfixio possit etiam fieri sub eadem citatione.

- Quando vero dirigitur Iudici de partibus, & expeditur Breue à R.P.D. Emerix iuxta modum supra traditum, & tunc in commissione apponuntur clausula, quæ indicent negotium esse per Breue expediendum.

- Et insuper debet aduerti, quod Papa signando commissionem, aliquando & solet adijcere clausulam, consilio de assertis, & tunc non poterit obtineri, nisi ante & omnia iustificentur ea, quæ fuerunt narrata, & in quibus Papa fundauit rescriptum.

- Postquam autem, adimpleuerit, rescriptum, tunc & poterit procedere ad subhaftationem iuxta normam superius enunciatam.

Formula executorialis, seu rescriptoria aduersus restitutionem in integrum.

Romana.

- 169 **B**EATISSIME PATER. Si Bân. præfata pro Oratore nominatus, narrasset S.V. prout non sine fratre, & doctore tacuit, quod causa de qua agitur, fuit per plures instantias ventilata, & quod aduersarius Oratorem diu desatigant, ipsumque malum ius fouere, utique præinsertam minime obtinisset. Quia vero P.S. obuiandum est fraudibus lingarum, ut aliquando finis litibus imponatur, quia parum esset sententias, & rem iudicatam habere, nisi debita executioni demandarentur, ac ne falsus precatior in præinserta, sua malicia gloriari contingat, & propterea d. Orator humiliter supplicat S.V. quatenus dignetur, eidem R.P.D. &c. cui præinserta directæ est, committere, & mandare, ut præfixo d. Aduersario, aliquo breui, & peremptorio termino, ad docendum de legitima appellatione, eiusque legitima prosecutione, præteritis nullitatibus, ac causis restitutionis in integrum, & per omne genus probationis quo elapso, & nihil quod releuet doctorem, consilio de re iudicata, vel quod alius executionis locus sit, ad illius executionem procedat, ac expensas in causa factas, & usque ad finem faciendas, taxet, & moderetur, ac pro illis, & contentis in sententijs, quodcumque mandatum, de super, necessarium, & opportunum, decernat, & relaxet, ac exequi mandet, & faciat, usque ad totalem, & tam

fortis, quam expensarum satisfactionem, sub suo paruo sigillo, regula contraria nõ obstante, & alia faciat, gerat, & exequatur, in præmissis & circa ea, quomodolibet necessaria, vel opportuna, cum potestate citandi &c.

Commissio admissio ad bonorum cessionem.

Narnien.

170 **B**EATISSIME PATER. N.S.V. Orator ob diuersa infortunia, absque propria culpa, & propter diuersas fideiussiones factas, & solutas redactus est ad paupertatem extremam; & licet omnia sua bona creditoribus consignauerit, & ipse omnem diligentiam adhibuerit, ceteris satisfaciendi, vel illos concordandi; id tamẽ sibi fuit impossibile, propter dictam inopiam; Vnde dubitans vigore mandatorum, quæ sui creditores habet in manibus, carceribus micipari, ibiq. vitam miserimẽ terminare, cum maximo suo, & familiarũ dano, & nulla cum creditorum utilitate, quibus dare est impossibile, quod non habet: Ideo vt à præmissis se possit liberare, ad infelicem bonorum cessionem statuit deuenire. Supplicat propterea humiliter S. V. quatenus dignetur committere, & mandare D. Gubernatori Ciuitatis Narniæ, vt dictũ Oratorem ad dictum beneficium cessionis bonorum admittat, seruata forma motus proprii, & prout de iure, & non alias &c. admissum manuteneat &c. cum potestate citandi &c. In fine vero ponatur. Quoniam extra Curiam, & cum absolutione à censuris &c. & per Breue S.V.

Commissio pro non delatione bireti Viridis.

171 **B**EATISSIME PATER. N. S. V. Orator ob diuersa infortunia fuit admissus ad miserabile beneficium cessionis bonorum: sed quia id nõ sua culpa prouenit, & Orator est ex honesto genere natus, & onustus inuiti familia, trium præcipue puellarum in nobili ætate constitutarum, quæ si ipse biretum viride deserte cogeretur, nuptui nunquam tradi possent: & si ab Vrbe ipsum abesse contingeret in sinistru forsan absq. Patre, & Matre, qui honoris causa earum curam gerit, laberentur: cũq. aliquando creditoribus satisfacere possent saltem in parte non desperet; humiliter

Praxis Camilli Capucij

supplicat S.V. quatenus ipsum specialibus fauoribus prosequendo. vt absque delatione Bireti viridis nõ obitante motu proprio, cessione bonorum sibi concessa uti, trui, & gaudere possit, modo, & forma sibi concessa, denouo indulgere, & concedere dignetur, eidemque carcerum Præsidi, qui illam sibi concessam, vt Oratorem sic admissum defendat, & manuteneat, perinde, ac si verẽ, & effectualiter dictum biretum asportasset, committere, & mandare dignetur; cum potestate citandi, & inhibendi &c. ceteraque &c.

Commissio pro Septuagenario.

Romana.

BEATISSIME PATER. Cum Sanctitatis Vestrae Orator Romanus ob temporum calamitates, aliosque sinistros euentus, reperitur ære alieno, etiam sub vsuris, grauatus, cum diuersis personis, nempe A. B. C. D. E. F. etiam vigore obligationis Cameralis iuramento, & iuramentis in instrumentis contentis, & illorum vigore supradicti creditores mandata executiua contra ipsum, vel obtinuerunt, vel prætendunt, & prætere polliunt; vnde Orator ob suam grauem ætatem septuaginta annorum, si carcerari contingat, cogetur potius in carceribus mori, quam valeat dictis creditoribus satisfacere; Supplicat propterea S.V. quatenus Oratorem specialibus fauoribus & gratis prosequendo dignetur committere, & mandare A.C. vt conlito sibi legitime, quod dictus Orator septuagesimum annum aggit, inhibitionem, seu non grauetur perpetuum; ne à prædictis eius creditoribus, quoad personam tantum molestetur, concedat, concessumque seruari mandet, & iisdem etiam, Inhibendi, in Romana Curia, & extra, toties quoties, opus fuerit, etiam sub censuris, &c. & procedendi iuxta suas ordinarias facultates, singulis etiam diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriat, & absque confessione regestri, seu extræctis, & absque sportularum solutione, ceteraque omnia, & singula, faciendo, gerendo, & exercendo, ac exequendo in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna præmissis: necnon constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stilo Palatii, & Curia, Obligationibus Cameralibus, iuramento, seu iuramentis vallatis, mandatis illarum vigore relaxatis, seu relaxandis per quæcumque Tribunalia, cum quocumque exequatur appposito, vel apponendo, terminis susceptis ad soluendum, obligationibus

de representando, etiam cautionibus, & iuramentis firmatis, ceterisque contrariis quibuscumque non obstantibus, statim &c. pro plenè haberi. &c.

Ista commissio signari solet cum infra-scripta signatura.

- 173 De mandato † D.N. Papæ, A.C. constituto de assertis, citet, inhibeat. Inferius autem. Placet. l.

- 174 Peruenta ad banchum Curforum attentatur a Magistro, ut superius dixi, † videlicet.

Die prima Iulij 1657. Carolus Naue Magister Curforum.

Et subitus, die septima Iulij 1657. A.C. per Carolum.

Formula Commissionis super reuocatione Attentatorum.

- 175 **B**EATISSIME PATER. Lara sententia per A.C. Bulgarinum in causa, & causis pendentibus coram eo, inter deuotum S.V. Oratorem Gabrielem Dupre Mercatorem Gallum Aſſorem, & Ludouicum Corbellum aduersarium, in qua ipsum Oratorem cōdemnauit ad illi dandum, & soluendum scuta &c, licet nulliter, & iniuste, à tali sententia fuit infra legitima tempora appellatus, & causa à S.V. commissa Rener. P.D. Trotto, qui in forma Inhibuit. Verum quia dicta inhibitione nō obſtante dictus Ludouicus attentando processit ad executionē mādāti, & Oratori valde interest attentata reuocari; Supplicat humiliter S.V. quatenus causam, & causas attentatorum, & innouatorum; necnon in futurum attentandorum, acquam, & quas &c. eidem Rener. P.D. Trotto, cuius maiestas laesa fuit, committere & mandare dignetur, cum potestate citandi &c. Contradictores, & rebelles &c. attentata, & innouata, ac attentanda, & innouanda in primis & ante omnia reuocandi ceteraque omnia &c. constitutionibus &c.

- 176 Aduertendum est, quod si causa fuisset commissā in Rota, † debet dici, quod Inhibicio Rotalis iusta, vel iniusta est tinenda.

Commissio super alienatione rei litigiosa.

Æsina.

- 177 **B**EATISSIME PATER. Pendente lite coram A.C. Ariosto inter Petrum Santem Capucium Sanctitatis Vestre Oratorem, & B. aduersarium, super quadam domo sita &c. iuxta &c. in processu causæ, & causarum, de quibus in actis, idem B. in spectum litis, incidit penam litigij, vendendo dictam domum cuidam Petro prout ex instrumento &c. Verum quia cecidit propterea ab omni suo iure, & Oratori valde interest, attentata, & innouata reuocare: ideo supplicat humiliter Sanctitati Vestre quatenus dignetur iniungere eidem A.C. Ariosto, ut causam, & causas dictorum attentatorum: innouatorum, & litigij, committere, & mandare, qui constituto de præmissis summarie, & quantum sibi sufficere videbitur, ad illorum reuocationem in primis, & ante omnia procedat, procedique mandet, & faciat, cum potestate citandi &c.

- 178 Ista commissio nō adeo praticatur, quia quando litigium committitur in actione reali (quod tamen, ut multi voluerunt, † non intrat in personali) tunc proceditur † ad vleriora sine commissione, & citatur † ille, in quem fuit facta alienatio pro suo prætenso iure, & interesse, & quatenus veniat citandus de notorio.

Alia similis propter suspicionem.

Maceraten.

- 182 **B**EATISSIME PATER. Vertente lite, & causa coram Episcopo Maceraten. vel eius Vicario generali inter S.V. Oratorem Hieronymum Carbonum Aduocatū, B. & Dominicū Philippucium Aduocatus C. aduersarii de & super &c. idem Iudex nimis animosè procedēs (narretur hic factū) se Oratori suspectū, & suspectissimum reddidit, prout & tali iurare paratus est, & quatenus opus sit, etiam iurat in manibus S.V. adeo quod coram eo iustitiæ complementum consequi non speret. Et quia durum est nimis coram Iudice suspecto litigare: ideo dictus Orator humiliter supplicat S.V. quatenus præuia auocati one causæ, & causarū huiusmodi ab eodem Episcopo Macerata-

cepaten. & eius Vicario alteri Episcopo, vel Ordinario viciniori, vel eius generali Vicario, committere, & mandare dignetur, audien &c. sequete deinde prout in alijs &c.

183 Sed si causa est instructa, vel fuit consensus in iurisdictione, tunc talis commissio non conceditur, & si datur; tales

184 † clausulæ solent semper apponi.

Alia similis propter absentiam.

Lauretana.

185 **B**EATISSIME PATER. Pendente in gradu appellationis causa coram R.P.D. Franciotto inter Antonium Conculmerium S.V. Oratorem & Ioannem Rubertum, dictus R. P. D. Franciotrus non ita cito rediturus à Curia se absentavit, (vel si ita est pone, ad Episcopatum vel ad Cardinalatum fuit à Sanct. Vestr. promotus, vel eam ad Cancellariam remisit) Et quia dicto oratori valde interest iudicem habere, coram quo citius possit ad suæ causæ expeditionem devenire: Ideo humiliter supplicat S. V. quatenus prævia quacunque avocatione causæ, & causarum huiusmodi, quatenus opus sit in locum d. R.P.D. Fräciotti absentis, alium Romanæ Curie Prælatum, illi bene visum, vel de consensu partium, in statu, & terminis, in quibus causa reperitur, ac iuxta formam altarum commissionum in actis præsentatarum subrogare dignetur, cum facultatibus citandi, & inhibendi &c. ac alijs in dictis commissionibus contentis, & iuxta eas, & alijs necessarijs, & opportunis &c.

De Commissione sanatoria nullitatum.

Contingit quoque sæpius ex causa nullitatum, quæ quotidie committuntur, † quod egemus commissione sanatoria illarum: ideo quando illa formari † debet, narrandum est factum nullitatis, siue prouenerit ex non transportatione actorum, siue ex alia causa, & deinde supplicandum pro sanatoria, & adiciendæ clausulæ. prout in alijs commissionibus, vt puta,

Romana.

189 **B**EATISSIME PATER. Litigarunt diu S.V. Orator Andreas Sacchus, & B. aduersarius de & super pertinentia iurispatronatus, & latis ad fauorem Oratoris duabus conformibus, dum tertiam expectabat, dictus aduersarius cepit pretendere examen in quo descendenda Oratoris probata fuit, esse nullum, & inuolidum, sub prætextu quod testes iurauerint extra tempus per iudicem præfinitum. Verum quia P.S. illorum examen factum fuit cum interrogatorijs partis, & aduersarius istam præsentam nullitatem in alijs instantijs non deduxit; dictus Orator humiliter supplicat S.V. quatenus ipsam specialibus fauoribus, & gratijs prosequendo, dignetur committere, & mandare, R.P.D. Peutingerio, coram quo causam pendet in tertia instantia, vt prævia nullitatis, & nullitatum præsentarum sanatione, quatenus opus sit, in causa ad vltiora procedat, præsentam nullitate, & alijs quibuscunque non obstantibus, statum, &c. pro plene haberi.

Commissio sanatoria Apocæ.

Sabinen.

190 **B**EATISSIME PATER. Lælius Aduersarius in forma Cameræ obligatus ad soluendum S.V. Oratori scuta centum monetæ, vigore apocæ ab ipso scriptæ, & subscriptæ, citatus ad soluendum allegauit dictæ Apocæ nullitatem, ex quo non fuit archiuata ad formam constitutionum Sixti V. Urbani VIII. & aliorum S.V. Prædecessorum. Quia verò P.S. d. aduersarius est verè debitor Oratoris, & cum ipsius iactura locupletari non debet; humiliter d. Orator supplicat S.V. quatenus dignetur committere, & mandare vestræ Cameræ Archiuiorum Præfeto, seu Creaturæ vestræ Camerario, vt inhibitionem, si quam pars Aduersa obtinuit, moderetur, & resectis dicto aduersario expensis ante nullitatis acceptatione factis, sanatoriam aduersus quancumque nullitatem ob dictam non archiuationem concedat, dictamque Apocam archiuare mandet, & faciat, causamque ad suum iudicem successus remittat iuxta eius ordinarias facultates terminandam, perinde ac si apocæ legitimo tempore fuisset archiuata, aliaque oninia, & singula,

Nn 2 fa

faceat, dicat, exerceat, & exequatur in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, præmissis, nec non quacumque nullitatis acceptatione, nec non constitutionibus Sixti V. Urbani VIII. & aliorum S.V. Prædecessorum; nec non alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque non, obstantibus, statum &c. pro plenè haberi, &c.

Commissio derogationis Feriarum.

Romana.

191 **B**EATISSIME PATER: Pendente lite inter D.S.V. Oratorem Ioseph Auerham, & L. Aduersarium coram R.P.D. Lomellino causa, & occasione &c. cum negotium erat in espeditione, superuenerunt feriæ nuper indictæ de mandato Sanctitatis Vestræ, & sic Orator non potuit procedere ad vltiora. Verum quia agitur de causa fauorabili, iam ad finem redacta, Oratorique valde interest da eius expeditionem deuenire; ideo humiliter supplicat S.V. quatenus dignetur committere, & mandare eidem R.P.D. Lomellino, vt ad causæ, & causarum huiusmodi prosecutionem procedat, ferijs præfatis non obstantibus, iuxta formam, & facultates aliarum commissionum, cum potestate citandi, & inhibendi &c. præmissis, & alijs quibuscumque non obstantibus statum &c.

Hæc autem commissio, vt possit obsignari, necesse est quod Iudex apponat, videtur signanda.

Commissio prerogationis fatalium.

Theatina.

192 **B**EATISSIME PATER. Lite & causa coram R.P.D. Ariosto Iudice delegato inter Oratorem Horatium Lanutum ex vna, & C. ex altera de, & super &c. pendente, quia dubitatur, ne interim fatalia labantur, ne bonum ius Oratoris pereat, recurrit ad Sanctitatem Vestram, humiliter supplicando, quatenus eidem R.P.D. Ariosto committere, & mandare digne-

tur, vt fatalia in hac causa amplius non prorogata (vel semel, aut bis iuxta veritatem) quatenus durent, arbitrio suo proroget, quatenus vero lapsa sint, nonum terminum præfigat, & concedat, attento quod in prima, deinde causam, & causas huiusmodi prout iuris fuerit, expeditam facultate citandi, & inhibendi &c. ac procedendi iuxta formam aliarum commissionum, de quibus in actis, aliaque faciendi &c. desuper necessaria, & opportuna; præmissis, &c. & contrarijs quibuscumque non obstantibus, statum &c.

Alia Commissio similis pro Curia Capitolina.

Romana.

193 **B**EATISSIME PATER. Pendente in Curia Capitolina lite, & causa coram secundo Collaterali, inter S.V. Oratorem Petrum Sanctum Parlam Pictorem ex vna, & Claudium Rotiam Gallum ex altera, causam, & occasione, de quibus in actis, ex quo instantia statutaria est nimis breuis, ne ob illius lapsum bonum ius Oratoris pereat. Ideo pro eius parte supplicatur Sanctitati Vestræ quatenus eidem D. secundo Collaterali committere, & mandare dignetur, vt instantiam præfatam amplius non prorogatum (vel semel, aut bis) quatenus duret &c. vt supra &c.

194 Et ista commissio ¶ poterimus etiam vt ad prorogationem fatalium, mutatis mutandis.

Commissio pro appellato quando Appellans est negligens in impetrando Iudicem.

195 **B**EATISSIME PATER: Lata sententia per A.C. Baranzonum in fauorem S.V. Oratoris Andreæ Sacchi causa, & occasione quarundam picturarum celeberrimarum per ipsum depictarum, de quibus in actis contra N. dictus N. tali sententia appellauit, & in repositione habuit apostolos reuerentialcs: verum quia more reorum fugiens; vt diutius se à solutione scutorum mille pro earum pretio liberetur, non curat causam appellationis committi facere: Quia vero Oratoris valde interest quanto citius causam, & causas huiusmodi via Iuris decidere, & terminare,

re, ac quod suum est celerius consequi: Ideo humiliter supplicat S. V. quatenus causam: & causas appellationis, & appellationum interpositæ, & interpositarum per dictum Aduersarium adertæ nullitatis, & nullitatum, iniquitatis, ac notoriz iniustitiæ, nec non quam, & quas &c. vna cum omnibus, & singulis suis dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, totoque negotio principali, alicui Sac. Palatii Vestri Auditori, vel Locum tenenti, audien, cognoscent, deciden, & summarie, prout in Beneficialibus terminan. committere & mandare, dignetur cum potestate citandi; & inhibendi, in Curia, & extra &c.

Addamus nunc formulam Subrogatoriz.

BEATISSIME PATER. Martha S. V. deuota Oratrix humiliter supplicat quatenus in causa, & causis verten. inter ipsam Oratricem ex vna, & Priorem &c. aduers. de, & super &c. coram R. P. D. Celso tunc Iudice &c. partibus ex altera, alium Romanæ Curie Prælatum in locum d. R. P. D. Celsi ad Sac. Rotæ Auditoratum assumpti, in statim, & terminis in quibus causa huiusmodi reperitur, ac cum facultatibus eidem concessis, & attributis subrogare dignetur, cum facultate citandi, & inhibendi, quos, quibus &c. aliaque facien. premis, &c. statum &c.

Ab istis formulis pro mei animi recreatione compositis infinitas formare quis poterit secundum facti contingentiam, & de his absolutis poterunt etiam infra scripti casus pro iuniorum utilitate notari.

De variis rescriptis Signatura, & earum virtute.

Artic. IV.

- 196 Commissio in Curia obtinetur etiam sine mandato.
- 197 Rescriptum Signatura semper intelligitur pro ut de iure.
- Et secundum Ius commune. ibidem.
- 198 Commissio Auocatoria habet vim inhibitionis.
- 199 Commissio directa Superiori Conuentus non potest exequi a Superiore Religionis.
- 200 Commissio qui vtitur sibi praeindicat.
- 201 Clausula omnesque alios, est utilissima.
- 202 Commissio plana Signatura non admittit excep-

sationem saltem a nullitate.

- 203 Commissio Super iactationibus quando comprehendat petitorium, & possessorem.
- 204 Et per eius vñum censetur deductum utrumque iudicium.
- Limita si se restrinxit ad eandem speciem ibidem.
- 205 Facit quod iactatus dicatur actor.
- 206 Cum tali commissione potest eis uti pro pluribus Iudiciis.
- Tam in petitorio, quam in possessorio ibidem.
- 207 Commissio Super iactationibus interumpit prescriptionem.
- Ex commissione Super iactationibus oritur fluctuatio animi obtinentis de iure suo, ibidem.
- 208 Non impedit obligationem Cameralem.
- 209 Precipue si fuit addita clausula, dummodo non fuerit alium vigore obligationis Cameralis.
- 210 Quam cautela utebatur Illustrissimus Melitinus ob reuerentiam Signaturæ.
- 211 Litigantes A. C. obseruauerunt cautela Illustrissimi Melitani erga Signaturam.
- 212 Commissio semper debet publicari.
- 213 Citatio ad dicendum contra commissionem semper esse necessaria.
- 214 Ante citationem ad dicendum contra commissionem possumus non uti commissione.
- Limita si fuit parti aduersa questum Ius considerabile ibidem.
- 215 Citatio ad dicendum contra commissionem demonstrat commissionem fieri communem.
- 216 Supernuens post captam possessionem in vim rei iudicate, non vitiat possessionem.
- Limita si possessio est capta intra decem dies ibidem.
- 217 Signata simpliciter ante quatuor terminos reuocabitur ad diem sententiae.
- 218 In Curia non datur de subreptione commissionis.
- 219 Apostoli reuerentiales in forma postulant Commissionem infra decem Dies.
- 220 Commissio reformatoria circumducit reformatam.
- 221 Contenta in priori commissione censentur repetita in secundis, & alijs successiuis.
- Limita quando adest reformatoria, ibidem.
- 222 Regula de trienniali praeindicat commissio super praeiudiciis possidentis.
- 223 Limita si facit committere causam super iactationibus in vim legis Dissamari.
- 224 Iudicium legis Dissamari facit Reum voluntarium.

196 **I**N Curia ut dixi, impetratur commissio etiam sine mandato, quia illud praesumitur ab impensa, Auellina. seu nullius refectionis unionis 28. Aprilis 1595. Gi-

Giptio. Et firmari etiam alibi.

- 197 Signatura iustitiæ quando committit, semper intelligitur cum clausula, Prout de iure, *Amerina fideicommissi* 25. Junij 1632. coram b. m. Card. Verospio, & eius verba semper intelliguntur secundum ius commune, vt in *Romana officij* 3. Decembris 1607. coram b. m. Scotto.
- 198 In huiusmodi materia adhuc est aduertendum, quod commissio auocatoria, habet vim inhibitionis, vt in *Anglonen. Ter ritorij* 13. Junij 1650. coram R. P. D. meo Meltio inter volantes.
- 199 Quando est directra Superiori conuentus, non potest exequi a Superiore Religionis, vt in *Iannu. professionis* 28. Junij 1645. coram eodem, pariter inter volantes.
- 200 Qui vitur commissione, illi stare debet; si autem sibi præiudicat, sibi etiam debet imputare, vt in *Anconitana Censuum* 22. Junij 1629. coram b. m. Durano.
- 201 In ipsa bonum est semper ponere clausulam, Omnesque alios &c. vt in *Conchen. pensionis* 16. Ianuarij 1630. coram b. mem. Card. Verospio.
- 202 In proposita in plena Signatura non potest allegari ignorantia, & quamvis allegaretur, & adesset iusta causa, excusaret a pena, non autem a nullitate, vt in *Iannu. attentatorum* 2. Decembris 1650. coram Eminentiss. Card. Corrado.
- 203 Super iactationibus cum clausula de; & super tali re, cum suis incidentibus, annexis, connexis, ac toto negotio principali, comprehendit tam petitorium, quam possessorium, vt in *Papien. beneficij* 20. Nonembris 1645. coram eodem.
- 204 Et per huius productionem, censetur deductum vtrumque iudiciū, quando eam producens, non se restrinxit ad certam speciem, & illa generaliter fuit vsus, eamque fecit communem cum citatione ad dicendum contra commissionem, ibidem.
- 205 Effectus autem d. commissionis est, quod iactatus dicatur actor in iudicio iactationis, & ideo dicimus quod ex eius persona, & iure dignoscitur qualitas iudicij. ibidem.
- 206 Et ex tali commissione, attenta clausula, quam, & quas, absque vlla taxatiua, & restrictiua, potest quis agere non solum ex remedio l. *Diffamari*, sed etiam pro associatione, & immissione, quia comprehendit omnem causam, omneque iudiciū, ac ius, tam in petitorio, quam in possessorio, quomodolibet deductum, & deducendum, & non censetur, quod quis se restrinxerit ad certum caput, neque elegerit certam viam, vt in *Romana vinea ad Aquam sanctam* 28. Ianuarij 1643. coram eodem.
- 207 Interrumpit etiam prescriptionem, si reus conuentus impetrat similem commissionem, ex ea enim elicitur fluctuatio animi, & dubitatio tituli, hocque casu illi, habetur pro iniuncto, & conscientia dicitur vulnerata, & dicitur in mala fide, quæ interrumpit prescriptionem., *Nucerina fideicommissi* 1. Julij 1650. coram eodem Meltio inter vagantes.
- 208 Si vero fuisset impetrata contra creditorem habentem obligationem Cameralem, siue in prima, siue in gradu appellationis, & de tali obligatione non fuisset facta aliqua mentio, non impedit illius executionem, & potest A. C. ea non obstante procedere ad executionem, & ad vltiora *Conchen. pensionis* 16. Ianuarij 1630. coram d. b. m. Card. Verospio.
- 209 Quod procedit præcipue quando in commissione per Referendarium apposta fuit clausula, quæ semper debet apponi, dummodo non fuerit actum vigore obligationis Cameralis, seu alterius processus executiui.
- 210 In hoc autem obseruari proxime adinuencam cautelam ob reuerentiam, quæ omnia Tribunalia debent Signaturæ, quæ habuit originem a sapientissimo, & prudentissimo D. meo Meltio Archiepiscopo Capuano, qui nobis tunc iunioribus iniungebat citare partem ad dicendum contra facultates Illustrissimo D. A. C. concessas, & in vim illarum, videndum, mandari procedi ad vltiora, prætenfa commissione ex aduerso extorta non obstante.
- 211 Quod placebat summopere Signaturæ quæ hinc cognoscebat, quanti etiam magis fieri a tanto Prelato, quem sequuti sunt postea hac in re omnes successores, & licigantes, puta b. m. Caballertus, Illustriss. D. meus Melchiorius, b. m. Argelus, Illustrissimus D. meus Baranzonus, & tota Curia.
- 212 Quia vero vt commissio afficiat, semper debet publicari, *Romana officij* 11. Martij 1626. coram b. m. Remboldo.
- 213 Ideo dicimus, quod seruit ad nihil, sine citatione ad dicendum contra commissionem, vt in *Vbucetana attentatorum* 16. Februarij 1629. coram b. m. Verili. Et qui illam obtinuit, ante dictam citationem potest non vi, nec potest eo inuito vi aduersarius: quod tamen limitatur quando per eam fuit quæsitum ius considerata

- bile alteri parti, vt in *Romana pœcuniaria de Vicentinis* 19. *Novembris* 1610. *coram bon. mem. Pironano*. nihilominus semper ꝑ est necessaria citatio, ex qua dignoscatur, vel le eam facere communem, quia secus nunquam tribuit iurisdictionem, & ideo Rota ibidem vult omnino, quod fiat communis, quia alias semper admittit pœnitentiam, vt in d. decisione.
- 216 Si commissio appellationis superueniat, postquam vigore rei iudicatz, & seruatis quatuor terminis ad docendum de appellatione, in contumaciam non docentis de ea, si fuit capta possessio, etiam si fuerit simpliciter, non vitiat possessionem, quæ antea de cætero si superuenisset antea retractaretur, & vitaret, si possessio fuisset capta appellatione pendente, vt in *Bononiens. refissionis contractus* 28. *Iunij* 1645. *coram Eminentiss. D. meo Corrado*. Et hinc disgnosceat quod superueniens sub banca obventa non vitiat retro gesta.
- 217 Et vitaret si fuisset signata simpliciter ante terminos, & rem iudicatam, quia tunc retrorahitur ad diem sententiz, à qua appellatur, vt in *Viterbiens. Canonica* 26. *Iunij* 1652. *coram R. P. D. meo Cerro*, ubi ꝑ etiam habetur, quod in Curia non datur de subreptione commissio- num.
- 219 Quando fuerunt dati apostoli reucentiales, in forma, illa debet obtineri infra decem dies ad fugiendam rem iudicatam, vt in *Romana domorum* 11. *Decembris* 1645. *coram R. P. D. meo Bicio* non impressa.
- 220 Commissio etiam reformatoria, citumducit priorem reformatam, vt in *Meleutana Antianitatis* 14. *Decembris* 1648. *coram Reuer. D. meo Dinnozzeto*.
- 221 Et quia sæpius euenire solet, quod prior commissioni aliz succedunt, sciendum est, quod contenta in priori semper censentur repetita in aliis successiuis, nisi constet de contrario, aut per reformatoriam, vel alio modo, vt in *Senogalies. bonorum* 14. *Aprilis* 1617. *coram bon. memoria Remboldo*.
- 222 Tandem vnum aduertendum iudico circa illos, qui nolunt iuari à regula de triennali possessore, quod debent esse cauti in faciendo committere causam super eorum pœtensionibus, quia eo ipso dicuntur propriam possessionem interrumpere: secus tamen ipsis eueniet si faciant committere ꝑ causam super eorum iactationibus in iudicio *legis diffamari*, hoc enim casu pacifica possessio non interrum- pitur, nec receditur à beneficio regulæ,
- 224 quia hoc ꝑ iudicium non facit actorem,

sed reum voluntarium, vt monet Rota in *Leodiens. prepositura de Hansianes* 4. *Maij*. 1650. *coram R. P. D. meo Cerro* inter volantes.

De Attentatis.

Cap. IV.

De attentatis pendente appellatione.

Artic. I.

- 1 *Attentata præferuntur etiam cognitioni negotij principalis.*
- 2 *Attentata solent committi in spretum appellationis.* & u. 281.
- 3 *Appellatione pendente nihil est innouandum.*
- 4 *Index si bene, vel male pronuncians, dicitur functus officio suo.*
- 5 *Iurisdicctio iudicis suspenditur per appellationem ad superiorem.*
- 6 *Causa per appellationem non suspenditur respectu partium.*
- 7 *Attentatum quod nam sit, & factum debet reuocari.*
- 8 *Attentata reuocata remanent, donec negotium terminetur.*
- 9 *Amplatur si intercesserit inhibicio iudicis appellationis.*
- 10 *Processus est attentatus & nullus factus post iudicis inhibitionem.*
- 11 *Sententia lata appellatione pendente non trahitur in iudicium.*
- 12 *Amplatur etsi appellatio deferatur ante prolationem sententia.*
- 13 *Possessio capta etiam deserta appellatione, est nulla.*
- 14 *Limitatur in causa immisionis, vel in possessorio adipsendam, vel reuocandam.*
- 15 *Processus factus post appellationem pendente terminus ad respondendum de apostolis, an valeat.*
- 16 *Attentata an committantur post appellationem ab interlocutoria, & idem in illis seruetur.*
- 17 *Limitatur si non fuerit inhibitorium, quia tanquam attentata non reuo carentur.*
- 18 *Attentata, an committantur, & idem seruetur pendente causa restitutionis ad appellandam.*
- 19 *Attentata post appellationem, & sententiam lite pendente, an committantur.*

Materia attentatorum est valde priuilegiata, & semper in omni causa præfertur, cognitioni ꝑ etiam negotii principalis, & quia vt plurimum ꝑ com- mit.

- mittuntur in spretum appellationis, ab hoc capite incipiemus. Sciendum est ergo quod appellatione pendente † nihil est innouandum, & ratio est, quia cum Iudex postquam prononciavit bene, vel male, † dicatur functus officio suo l. *Iudex postquam ff. de re. iud. eiusque iurisdictione* † suspendatur per appellationem ad Superiorem, c. *venientes ex. de iur. iur.* omnia respectu ipsius, & respectu partium in eodem statu † debent permanere; si quid autem fiat debet ante omnia † tanquam attentatum reuocari. *Rota in Cracouen. attentatorum 17. Jun. 1651. coram R. P. D. Bichio, & talis reuocatio attentatorum remanebit firma † donec negocium terminetur, Pen. dec. 176. quamuis postea pronuncietur bene, vel male fuisse appellatum c. non solū ubi gl' de appell. in 6.*
- Idque libentius † si intercesserit Inhibitio Iudicis appellationis, quia tunc processus, non solum est attentatus, verum † etiam nullus ipso iure; etiamsi postea renuncietur appellationi, cum inde secutus, *Egid. conclus. 624 & 631. Rot. dec. 20. de appell. in nou. Gemin. c. concertationi n. 8. de appell. in 6.*
- Et si fertur sententia † pendente appellatione numquam transit in Iudicatum, † licet appellatio deferatur anteprolationem sententiæ, dummodo fuerint facti aliqui actus substantiales, *Oldrad. conf. 301. 302. & seq. Lapis allegatione prima.*
- Quinimo possessio capta, † etiam deferata appellatione, est nulla. *Pur. decif. 2. de appell. nisi eissemus in causa immisionis, vel in possessorio adipiscendæ, vel reintegrandæ † quia tunc, si non fuit appellatum infra decem dies, etiam quod non esset locus Egidianæ, possessio non eliset nulla, neque attentata, ut dixi sit. de possess. adipiscen. ex auctoritate Rotæ in Romana fideicommissi de Capite ferreo 10. Iunii 1644. coram Eminentissi. Domino meo Card. Corrado in folio.*
- De processu facto † post appellationem, pendente termino ad respondendum de apostolis, videnda est *Rot. d. 19. de appell. in nou. & dec. 77. eadem tit. in antiqu. Gemin. in c. ut super de appellat. in 6. & diximus supra. de appell.*
- Ampliatu P. ut conclusio procedat, etiam in attentatis † post appellationem ab interlocutoria, dummodo illius vigore fuerit inhibitorium, si autem secus, non † reuocarentur tamquam attentata, d. c. non solum *Guidopap. d. 436. num. 10. cap. significantibus ubi Franc. num. 8. ex de appell.*

- 18 Ampliatur 2. in attentatis † pendente causa restit. ad appellandum l. *unic. C. in integr. restit. postulas, etiam quod causa sit commissa prout de iure. Cassad. d. p. ut lite pendente Vestr. lib. 8. ut lit. pendens, fol. 271.*
- 19 Ampliatur 3. in attentatis † etiam post appellationem, & sententiam lite pendente, tot. tit. ut lit. pend. extra, & in 6. *Bisign. d. 2. de appell.*

.. Quomodo, & an lis inducatur,

Artic. II.

- 20 *Litis pendentiæ quo ad reuocationem attentatorum, quomodo fiat.*
- 21 *Ampliatu etsi decretum ad notitiam citati nõ deuenerit.*
- 22 *Ampliatu idem etsi citatio decernatur ad instantiam Procuratoris, & cuius.*
- 23 *Notarii, quam obligationem deberent recipere à Procuratore sine mandato comparente.*
- 24 *Commissio quamam dabatur reo contra Procuratorem sine mandato comparentem.*
- 25 *Reus quomodo obtinebat absolutoriam, quando Procurator sine mandato comparebat.*
- 26 *Commissio praxionis termini contra Procuratorem ad docendum de mandato, quando dabatur.*
- 27 *Procurator sine mandato comparens, hodie non astringitur sicut antiquitus.*
- 28 *Mala innumerabilia hodie eueniunt propter malam praxim.*
- 29 *Litis pendentiæ non inducitur per solam impetrationem commissionis, vel iudicis.*
- 30 *Litis pendentiæ consideratur ratione uocationis, & molestiæ quo ad expensas.*
- 31 *Reus, quando nihil impendat propter solam commissionis impetrationem.*
- 32 *Litis pendentiæ quomodo inducatur quo ad reum.*
- 33 *Declara quando causa esset commissæ litteris non confectis.*
- 34 *Litis pendentiæ quando inducatur in preiudicium rei, nisi litteris expeditis.*
- 35 *Attentata non sunt renouanda litteris expediendis non expeditis.*
- 36 *Litis pendentiæ respectu tertii, quando inducatur.*
- 37 *Litis pendentiæ statim censetur inducenda ex subrogatione gratiosa.*
- 38 *Litis pendentiæ non inducitur ex gratia sine litis notitia.*
- 39 *Ampliatu facta non reuocari etiamsi ferretur sententia.*
- 40 *Litis pendentiæ, an dicatur per commissariam subrogationem.*

Litis

41 *Litis pendentia non inducitur ab extrajudiciali appellatione.*

42 *Attentata ar. sine, & reuocentur, facta post extrajudicialem appellationem.*

43 *Lis ut dicatur legitime pendere, quid requiratur.*

44 *Lis ut dicatur legitime pendere, debet esse vera, & non calumniosa.*

Litis autem pendentia, quo ad reuocationem attentatorum, & omnes alios suos effectus in præjudicium Actoris
20 *†* fit per decretum citationis, *Egidius conclus. 545.* quamuis ad notitiam citati
21 *†* non deuenerit. *Rom. cons. 330. col. 1.* cuius rationem reddit *Gom. in d. compend. fol. 165. Rot. dec. 4. ut lit. pend. in antiqui. Stafil. in d. tract. de lites in iust. c. 3. fol. 276. nu. 15.*

Idem si citatio decernitur ad instantiam *†* legitimi Procuratoris, vel etiam non habentis mandatum, dummodo tēpore habili superueniat illud, vel ratificatio, quia antiquitus solebant, et hodie debent Notarij de stilo Curia, quando decernebant citationes ad instantiam
23 alicuius Procuratoris, *†* recipere obligationem ab eo, sub pena, quod intra certum tempus superueniat mandatum, vel ratificatio Domini, eoque elapso, si reus
24 volebat agere ad penam, quod datur Commissio quod Iudex, coram quo causa pendebat, procederet ad executionem, ac si esset A. C. ut testatur *Vestr. lib. 4. c. de citat. extra Cur. fol. 80.* et si reus volebat tunc eximere se a molestijs *†* via ordinaria, obtinebat absolutiorem ab obseruatione Iudicij, cum condemnatione alicuius Procuratoris in expensis, vel dabatur *†* Commissio prefixionis termini d. Procuratori ad docendum de mandato, vel ratificatione, quo elapso etc. Iudex pronunciet nullam Iurisdictionem sibi competere, eumque in expensis condemnnet, *Cass. in regul. de subrogat. dec. 40. Vestr. d. c. de cit. extra Cur. d. fol. 80.* Quod
27 tamen hodie *†* nunquam vidi practicum, licet de necessitate veniret practicum duni ob innumerabilia *†* accidentia, quę propter malam praxim eueniunt:

Neque ad inducendum litis pendentiam, *†* sufficit impetratio Commissionis
30 vel Iudicis, quia litis pendentia *†* consideratur ratione vexationis, et molestię, quo ad expensas, et non propter aliud;
31 reus vero nihil *†* expendit præter solam Commissionis impetrationem, ut in *Clem. 1. ubi glos. Imol. & Card. in verb. vexari de rescript. Gemin. in c. quoniam de immunit. Eccl. in 6. c. dispensia de rescript. in 6. la. Praxis Camm Capucij.*

10 *Stafil. c. 3. fol. 272. per totum. Gemin. d. fol. 165.*

Quo ad reum inducitur litis pendentia *†* per citationem legitime executam.
32 *Clem. 2. ut lit. pend. Rot. dec. 6. eodem tit. in nou. Stafil. d. c. 3. fol. 272. nu. 12. ubi causa esset commissa *†* literis non confectis, cum solita clausula, dimodo literę, & c. et interrim non censetur etc. tunc enim non inducitur litis pendentia in præjudicium rei, *†* nisi literę fuerint expeditę, et ideo nullo modo poterit dici attentari in præjudicium pendentię litis, neque aliqua
35 attentata *†* erunt reuocanda, quę alias tamen reuocarentur, *Stafil. d. c. 3. fol. 277. nu. 12. Gomef. dict. fol. 165.**

Respectu tertij inducitur *†* litis pendentia per admissionem ad causam, sicut quando Papa subrogat aliquem in Ius de funq. vel cedentis: tunc enim, si subrogatio est gratiosa, *†* statim inducitur litis pendentia, cum statim censetur admissus, ac si concedatur motu proprio, vel si concedatur ad supplicationem partis, si non fiat in subrogatione mentio litis, aut fiat euentualiter; tunc cum ex gratia
38 non presumatur notitia litis, *†* non inducitur pendentia illius, quo ad ipsum, neque facta ei præiudicant, etiam si ferretur
39 sententia, *†* à qua non fuisset appellatum, nisi post admissionem ad causam;
40 si vero subrogatio sit commissaria, *†* inducitur litis pendentia post factam subrogationem, & postquam subrogatus fuit admissus, *Cassad. decis. 1. & 2. ut lit. pend. Vestr. d. lib. 8. d. c. ut lit. pend. fol. 271.*

Appellatio extrajudicialis *†* non inducit litis pendentiam; neque innouatur
42 post eam tamquam attentata *†* reuocantur, nisi à die factę illius legitime intimationis, ut dicam infra. Et regulariter ad hoc ut dicatur lis pendere, *†* requiritur, quod causa fuerit legitime introducta coram Iudice competente, *l. Aurelius ff. rem rat. hab. Glos. in d. l. Iudicium soluitur. ff. de Iudic. Stafil. c. 16. fol. 320. num. 2.*

44 Vltcrius, quod sit lis vera, *†* non autem calumniosa; quia posterior non sufficeret ad inducendum vitium litigiosis, per supra dicta.

Quibus casibus inducatur, & reuocetur attentatum.

Artic. III.

- 47 *Tertius an possit petere reuocationem attentatorum.*
- 46 *Tertius potest pradiſta petere si appellauit in tempore, quo licebat principali.*
- 47 *Innouata tam per principalem, quam per procuratorem, dicuntur attentata.*
- 48 *Innouata per patrem dicuntur attentata, nisi filius statim renunciet.*
- 49 *Innouata etiam pendente causa nullitatis dicuntur attentata.*
- 50 *Innouata reuocatur per viam attentatorum si sit nullitas cum appellatione deducta.*
- 51 *Attentata an reuocentur, & quando, si nullitas sit principaliter deducta.*
- 52 *Nullitas principaliter deducta non impedit executionem sententia.*
- 53 *Ampliatur etsi iudex appellationis inhibeat.*
- 54 *Iudex in exequendo non dicitur attentare, causa nullitatis principaliter deducta.*
- 55 *Innouata pendente causa recusationis dicuntur attentata, vt reuocentur.*
- 56 *Innouata non solum in committendo, sed etiam in dimittendo reuocantur.*
- 57 *Cessio, & transactio an, & quando reuocentur per viam attentatorum.*
- 58 *Subrogatus an possit petere reuocationem attentatorum.*
- 59 *Possessio propria auctoritate capta lite pendente, in curia reuocatur tanquam attentata.*
- 60 *Possessio vacua tempore mota litis, & postea capta reuocatur vt pradiſta.*
- 61 *Subrogatio per ordinarium facta in locum mortui in Curia, reuocatur vt attentata.*
- 62 *Innouata etiam in criminalibus, vt attentata veniunt reuocanda pendente appellatione.*
- 63 *Bannitus non potest offendi pendente appell. vel termino ad appell. a sententia a banni.*
- 64 *Confessio an locum habeat pendente appell. vel termino ad appell. vel reo ad defensionem admisso.*

Ampliatur quarto, non solum si pars principalis; sed etiam si tertius appellans a sententia lata contra alium pro suo interesse ꝑ petat reuocationem attentatorum: quod procedit si dictus tertius ꝑ appellauit infra tempus, infra quod licebat appellare condemnato, aliis secus, *Felin. in c. cum super ext. de sent. & re iud.* Ampliatur quinto, non solum in attentatis per principalem, ꝑ verum etiam in attentatis per Procuratorem, dummodo

constet de mandato, *Rot. decis. 7. vt lit. pend. in nou. dicendum est etiam per Patrem, ꝑ nisi filius habens eorum notitiam statim illis renunciet, Put. dec. 6. cod. tit.*

- Ampliatur sexto, in attentatis non solum appellatione pendente; ꝑ sed etiam pendente causa nullitatis: nam si nullitas deducatur per viam appellationis, vna cum appellatione ꝑ reuocatur per viam attentatorum, sicut pendente appellatione. Si vero nullitas deducitur principaliter scorsim ab appellatione, tunc ꝑ attentata non reuocatur, nisi expectatio sine nullitatis; & ratio est, quia si obtinetur in casu nullitatis, reuocabuntur omnia attentata, aliis secus; Idque euenit, quia nullitas principaliter deducta; ꝑ non impedit executionem sententia, vel instrumenti, *Franc. in c. dilectio num. 31. ext. de appell.*

- Et hæc procedunt, etiam ꝑ si Iudex nullitatis inhibeat, quia non obstat. Inhibitione poterit primus Iudex exequi, & exequendo ꝑ non dicitur attentare, *Franc. ibidem num. 38.*

- Ampliatur septimo, vt reuocentur, etiam pendente causa recusationis, ꝑ quod Iudex rebusatur vt suspectus, & arbitri cognoscunt causas suspensionis, c. cum speciali ext. de appell. vt per *Franc. in c. dilectio ext. eodem, Gemin. in c. legitima cod. tit. in 6. Vestr. lib. 8. c. vt lit. pend. fol. 271.*

- Ampliatur octauo, vt reuocentur innouata, ꝑ non solum in committendo, sed etiam in dimittendo, daturque exemplum in colligante, transferente possessionem ex causa permutacionis, vel cedente, ꝑ tunc enim reuocantur cessio, & translatio huiusmodi, per viam attentatorum, vt *Rot. decis. 3. vt lit. pend. in non. Cassad. decis. 9. de caus. posses. & propriet. Stat. l. c. 3. fol. 276. num. 13. Gomes d. fol. 169.*

- Ampliatur nono, quod subrogatus etiam ꝑ potest petere reuocationem attentatorum, & ideo si lite pendente in Curia actor ꝑ ingrediatur possessionem propria auctoritate, vel si possessio est vacua ꝑ tempore mota litis, & occupetur, vel aliter in locum mortui in Curia; ꝑ per ordinarium subrogetur: In omnibus his casibus debent reuocari possessio, & subrogatio, tanquam attentata ad instantiam subrogati Apostolici, *Rot. decis. 10. vt lit. pend. in non. & decis. 5. cod. tit. an antiq. Egd. conclus. 122.*

- Ampliatur decimo, etiam in ꝑ criminalibus, ideo pendente appellatione, vel tempore ad appellandum a sententia banni, non licet ꝑ de iure bannitum imponere ostendere, etiam quod id statutum permittat,

mittat, *Angel. Aret. in l. 1. ff. de acq. poss. cum relatis per Clar. in sua praxi crim. §. homicidium vers. successu quaro. Quod tamen, quomodo hodie procedat, videnda sunt constitutiones summorum Pontificum, superius indicatz sup. de appell.*

Reo autem condemnato in confiscatione bonorum, moriente pendente appellatione, vel tempore ad appellandum, vel eo admisso ad faciendas defensiones, ¶ an sit locus confiscationi bonorum, nobis dicit *Clar. in d. sua praxi qu. 49. vers. dixi quod, & qu. 94. vers. sed pon*

Quibus casibus non reuocentur mentata;

Artic. IV.

- 65 *Attentata non committuntur, nisi appellatio sit legitima, neque deserta.*
- 66 *Attentata quando non sint reuocanda etiam si vigore appellationis fuisset inhibitum.*
- 67 *Sententia iudicis ad quem super attentatis quando nam sit nulla.*
- 68 *Attentata non reuocantur quando appellans in dubio habet ius commune contra se.*
- 69 *Limitatur si appellatio aliquatiter iustificetur.*
- 70 *Attentata neque reuocantur, quando appellatus excipit, & probat incontinenti. Declaratur dummodo non fuerit prius inhibitum. ibidem.*
- 71 *Innouatum post inhibitionem reuocatur.*
- 72 *Attentata appellatione deserta differunt ab attentatis appellatione non deserta.*
- 73 *Attentata appellatione non deserta qua via reuocantur.*
- 74 *Attentata appellatione deserta qua via reuocari possint.*
- 75 *Attentata pendente appellatione extra iudiciali, an, & quando reuocentur.*
- 76 *Appellatio iudicialis, & extra iudicialis in quo differant.*
- 77 *Innouata ante intimationem in appellatione extra iudiciali an sint attentata, vel an nulla.*
- 78 *Attentata non reuocantur quando index reuocauit grauamen, a quo fuit appellatum.*
- 79 *Index potest ad ulteriora procedere non obstante inhibitione, reuocato tantum grauamine.*
- 80 *Declarat tamen, nisi index iam detulerit appellationi.*
- 81 *Innouata in illis, qua habent actum de nouo coram indice ordinario non reuocantur.*
- 82 *Appellatio in quibus suspendat iurisdictionem iudicis ordinarij.*
- 83 *Index ordinarius habet iurisdictionem super Praxis Camilli Capucij.*

de nouo emergentibus, & si fuerit appellatum.

- 84 *Attentata reuocantur, quando appellatio legitime probatur.*
- 85 *Nec sufficit, quod aduersarius patiatursuisse appellatum in tempore.*
- 86 *Attentata ut possint reuocari, debet appellatio facta in tempore constiteri ab aduersario.*
- 87 *Index ex pura confessione potest pro legitima appellatione presumere.*
- 88 *Censura frustra reuocantur per viam attentati, & quare.*
- 89 *Aduerte tamen in hac materia plures adesse contrarias decisiones.*
- 90 *Index a quo, an, & quando possit ab eo excommunicatum absolueret.*
- 91 *Attentata, qua tendunt ad faciliorem cause appellationis expeditionem, an reuocentur.*
- 92 *Index a quo praefigens terminum appellanti ad prosequendum non dicitur attentare.*
- 93 *Praefixio termini ad prosequendam appellationem potest fieri per non habentem iurisdictionem.*
- 94 *Index decernens sequestrum ob suspicionem dilapidationis, non dicitur attentare.*
- 95 *Index examinans affuturos testes, & in alijs casibus remissine non dicitur attentare.*
- 96 *Innouata dicuntur attentata reuocanda, quando prauidant liti.*
- 97 *Clausula, prauidendum liti, solet poni, & quare in omnibus commissionibus attetatorum.*
- 98 *Innouata post sententiam latam super notorio non dicuntur attentata.*
- 99 *Sententia super notorio non obstante appellatione potest mandari executioni.*
- 100 *Innouata per indicem, cui est commissi causa per conscientiam terminanda, non dicuntur attentata.*
- 101 *Appellatio a sententia iudicis, cui causa per conscientiam terminanda fuit data, non datur.*
- 102 *Limitatur si superior admitteret appellationem, & inhiheret.*
- 103 *Attentata non reuocantur, quando appellans prosequitur incidenter appellationem.*
- 104 *Attentata an, & quare reuocentur, quando appellatur a die habita notitia.*
- 105 *Appellans post decem dies a die sententiae, & intra decem a die notitiae, auditur.*
- 106 *Innouata post decem dies usque ad diem appellationis non reuocantur uti attentata.*
- 107 *Attentata non reuocantur, quando expectatur euentus negotij principalis.*
- 108 *Attentata non reuocantur, quando appellatur in casibus a iurq. prohibitis.*
- 109 *Innouata non reuocantur uti attentata, nisi fuerit inhibitum.*
- 110 *Innouata post inhibitionem semper reuocantur.*
- 111 *Innouata non reuocantur, quando difficilis, aut*

aut impossibilis est reuocatio.

- 112 *Innouata, quando non possunt reuocari, expe-
ctatur futurus euentus.*
113 *Innouata de necessitate per modum pronisio-
nis non dicuntur attentata.*
114 *Iudex laicus potest procedere in causa matri-
monij pendente coram Ecclesiastico super
alimentis.*
115 *Innouata pendente causa renisiois per mo-
dum supplicationis non sunt reuocanda.*
116 *Appellatio conceditur ex iustitia, supplicatio
vero ex gratia.*
117 *Appellatio, & supplicatio quare differant cir-
ca reuocationem attentatorum.*
118 *Innouata elapso termino ad reportandam fi-
dem prosecutionis, non reuocatur.*
119 *Iudex exiens non dicitur attentare elapso
praxione ad reportandam fidem prosecu-
tionis.*
120 *Iudex à quo non potest prafigere terminum fi-
niendi causam appellationis, vel redeundi
cum literis.*
121 *Iudex si prafigat terminum ad finiendum, in-
telligitur ad proseguendum.*

63 **L**imitatur suprascripta conclusio. †
Primo, vt procedat, quando appel-
lacio est legitima, neque est deserta; si
enim esset nulla, vel deserta, dummodo
ex actis clare constet de nullitate, vel de
fessione, ita vt nulla requiratur proba-
tio, † attentata non reuocantur, etiam
si vigore appellationis fuisset inhibitu-
m, *Egid. concl. 230. & Ros. dec. 75. de appell. in
antiq. dec. 1. de appell. nou.*

Et si iudex ad quem, ferret sententiam
67 super attentatis, † esset nulla, tanquam
lata à non iudice, d. *decis. 1. de appell. in
nou.* Si autem quis erit in dubio, an scili-
cet licuerit appellare, † tunc si appellans
habet ins commune contra se, attentata
68 non reuocantur, † nisi aliquoties fuerit
iustificata appellatio; si verò habet pro
se ius commune, sed appellatus excipiat,
70 & probet in continenti, † neque hoc ca-
sus reuocantur, dummodo nō fuerit inhi-
bitum; Inhibicio enim debet timeri; &
71 quod est factum post eam reuocatur, *Glos.
& Gemin. in d. c. non solum & illa vero in
verbo casibus de appell. 6. Vestr. lib. 3. c. vt lit.
pend. fol. 271.*

Et super his considerandum est, vt pos-
sint concordari, quæ supra diximus cum
hæc limitatione; videntur enim contra-
72 ria prima facie, sed differunt in vno: †
Putat, attentata appellatione deserta, dif-
ferunt ab attentatis appellatione non de-
73 sertas, quia si appellatio non est deserta; †
attentata reuocantur per viam attenta-
torum modo priuilegiato; si verò appel-

latio est deserta, attentata non † reuocan-
tur modo suprascripto, sed via ordinaria
nullitatis, & de hoc videatur *Ros. decis. 1.
eodem tit. & hac ratione concordantur il-
læ decisiones cum Franc. in c. super num. 30.
ext. de appell.*

Limitatur secundo, vt non procedat in
75 appellatione extra iudiciali, † nisi atten-
tata sint contra appellationem, c. cum no-
bis ext. de elec. Franc. in c. dilectio num. 4. ext.
de appell. apud quem legitur ratio differe-
76 rentiæ † inter appellationem iudicalem,
postquam omnia attentata reuocantur,
absque distinctione; & appellationem
extra iudicalem, nisi fuerit intimata, vel
77 si fuerit intimata, † quia innouata ante
intimationem non reuocantur tanquam
attentata, licet veniant annullanda, vt
concludunt *DD. in c. sine. & c. consuluit
ext. de appell. in non. Cassid. decis. 1. & 3. eod. tit.
decis. 5. de inu. iur. Vestr. lib. 3. c. de appell. ex-
tra iud. fol. 66.*

78 Limitatur tertio, quando iudex † re-
uocauit grauamen, à quo fuit appella-
tum, prout fit quotidie per repolutiones.
Tunc enim etiam non obstat inhibicio-
79 ne † potest ad vteriora procedere, ac si
non fuisset appellatum, c. si à iudice de
appell. in 6. Franc. & Dec. in c. cum teneamus
ext. eodem. Declara, nisi iudex detulerit
80 appellationi; † quia tunc, quamuis ap-
pellatio esset friuola, attentata reuocan-
tur absque distinctione, *Glos. & Gemin. in
d. 5. illa vero, in verbo, nisi.*

Sed si hi penderet coram iudice ordi-
nario, & per eum innouaretur in illis,
81 quæ haberent ortum de nouo, † tunc in-
nouata, etiam postquam detulisset, non
reuocantur tanquam attentata, *Franc. in
d. c. cum teneamus nu. 18. post. Abb. ibi, Vestr.
d. c. vt lit. pend. fol. 271.*

82 Appellatio enim † suspendit in iudi-
cationem ordinarij in eo tantum, in quo
pronunciauit; secus est dicendum in alijs
83 emergentibus, quia in his firma remanet
iurisdictio, c. prout de bis, ext. de appell.

84 Limitatur quarto, vt procedat solum, †
quando appellatio legitime probatur,
Ros. decis. 30. de appell. in non. neque sufficit
85 quod aduersarius † pariatu fuisset appel-
latum in tempore, prout requiritur, ad
86 effectum, † vt possint reuocari attentata:
& est aduertendum, quod si confessio est
87 pura, tunc potest iudex † pro appellatione
tanquam legitima presumere, *Egid.
conclus. 505. & 683. Franc. & Dec. in c. cum
in Ecclesia, ext. de appell. Vestr. lib. 3. c. de pri-
ma, & secunda instantia.*

Limitatur quinto, in censuris, quæ cum
88 statim, aut ligent, aut non ligent, † fru-
stra

- Rra reuocantur per viam attentari, *Glof. in c. venerabilibus* §. porro verbo appellatum
 89 de sent. excomm. in 6. §. licet de hoc inueniantur decisiones contrarie, vt per *Rot. decis. 51 & 63. de appell. in non.*
 90 Iudex autem à quo, an, & quando § possit abfoluere excommunicarum ab eo, dicit *Franc. in c. qua fronte num. 18. ext. de appell.*
 91 Limitatur sexto in attentatis, quæ tendunt ad faciliorem causæ appellationis expeditionem, dummodo articulum appellationis iudex non attingat, neque cognoscat, *Franc. in d. c. cum teneamur n. 3.*
 92 Ideo si iudex à quo præfixat terminum appellanti ad prosequendum appellationem, § cum hoc possit fieri etiam per non habentem iurisdictionem, non dicitur attentare, *Gem. in c. quamuis § inferiores de elect. in 6.*
 94 Idem si decernat sequestrem, § quando adest suspicio dilapidationis, c. cum teneamur, & ibi *Franc. ext. de appell.*
 95 Vel examinet § testes affuturos, & in pluribus alijs similibus casibus, relatis per *Franc. & Dec. in d. c. cum teneamur; & per eundem Franc. in c. cum ad aures ext. eod. tit. Gem. in c. si à Iudice, eodem in 6. Vgstr. d. c. vt lit. pend. fol. 271.*
 96 Quia non omnia innouata dicuntur attentata, & reuocanda, § sed tantum debent reuocari ea, quæ præiudicant liti, & ideo vidi, quod in commissionibus attentatorum, § solet addi clausula, præiudicium litis; per c. dudum ext. de prinl. Stat. fol. c. 22. fol. 345. num. 10.
 98 Limitatur septimo, quando sententia § fertur super notorio, quia non obstante appellatione § potest itatim mandari executioni, *Oldrad. conf. 18. Egid. conclus. 18. Lap. alleg. 15.* In practica tamen difficillime obtrinetur.
 100 Limitatur octauo, quando sententia § fertur per iudicem, cui fuit commissio causa terminanda secundum conscientiam; § quia ab istius sententia non datur appellatio, & ideo, statim datur executio, nisi superior admittere appellationem; § inhiberet; § tunc enim inhibito esset omnino timenda, *Rot. in d. C. Tracien. attentatorum.*
 103 Limitatur nono, quando appellans § prosequitur causam appellationis incidenter, *Imol. in Clem. 1. col. 7. de dol. & contum.*
 104 Limitatur decimo, quando § appellatur à die habite notitiæ, tunc enim licet
 105 appellans § audiatur post decem dies à die lata sententiæ; innouata tamen post dictos decem dies, vsque ad diem appel-

lationis § non reuocantur, vt attentata; *Rot. decis. 28. de appell. in non. Abb. in c. suscitata ext. de in integr. restit. Vgstr. d. c. vt lit. pend. fol. 271. Rot. in vna Tremiren. Capella 27. Iunij 1653. coram R. p. d. meo Zarate in fol.*

Limitatur vndecimo, in omnibus illis casibus, § in quibus attentata non reuocantur, nisi expectato euentu negocij principalis, & quando § appellatur à casibus à iure prohibitis, & alijs enumeratis per *Gemin. in superscripto §. illa vero, in quibus nisi fuerit inhibitum, innouata non reuocantur vt attentata; si vero fuit inhibitum, § innouata post inhibitionem reuocantur, Gemin. ibid. in verbo casibus.*

Limitatur duodecimo, quando § impossibile, vel difficile esset reuocare attentata, vt in exhumatione cadaueris, aut in sacramentalibus, vt in consecratione, collatione ordinum, & similibus, in quibus potest expectari futurus euentus, neque possunt in ptimis, & ante omnia reuocari, *Gemin. vbi sup. & §. fin. in d. c. non solum in fin. & in c. conuentione eodem tit. Franc. in c. dilecto ext. eodem, Vgstr. d. c. fol. 271.*

Limitatur tertiodecimo, in his, § quæ sunt de necessitate per modum prouisionis, ideo pendente causa appellationis coram iudice ecclesiastico à sententia lata in fauorem matrimonij, iudex laicus § potest procedere super alimentis vxori prestandis, neque propterea dicitur attentare, *Afflic. decis. 151.*

Limitatur quattodecimo, in innouatis pendente causa reuisionis per modum supplicationis; nam appellatio conceditur ex iustitia; § supplicatio vero ex gratia, & ideo non est mirum, § si differunt circa reuocationem attentatorum, *Afflic. decis. 341.*

Limitatur quintodecimo, § quando iudex, à quo præfixit appellanti terminum ad reportandum fides de prosecutione appellationis; si enim fides in termino nõ reportetur, potest sententiam suam executi, § neque dicitur attentare, licet appellatio propterea non sit deserta, *Felin. in c. personas ext. de appell.*

Sed hic incidenter notandum est, quod iudex, à quo non potest præfigere terminum § appellanti huiusmodi causam appellationis, neque ad redeandum coram se cum lites impetratis, § & si præfigatur ad finiendum, intelligitur ad prosequendum, c. ex insinuatione, vbi *Franc. ext. de appell.*

An quædam tertium dentur attentata.

Artic. V.

- 122 *Innovata per tertium, vel contra tertium, non reuocantur ut attentata.*
 123 *Innovata prædicta reuocantur iuris ordine seruato, & sit noua lis.*
 124 *Ampliatur etiam si tertius attentaret ratione colligantis, dummodo non sit de suo mandato.*
 125 *Iudex an possit non obstante inhibitione contra tertium procedere.*
 126 *Inhibitio contra principalem non prodest fideiussori, & e contra.*
 127 *Innovata à tertio quamquam reuocentur per viam attentatorum. Vide 128. & 129. & seq.*
 128 *Attentata an reuocentur, & quomodo, quando tertius succedit in re attentata.*
 129 *Attentata quando reuocentur per viam attentatorum, & si tertius habeat titulum, & bonam fidem. 127*
 130 *Tertius succedens in re vitiosa est peioris conditionis, quam si ipse attentasset.*
 131 *Spolium, & possessio post appellationem extraiudicalem, & generaliter dicuntur attentata.*
 132 *Ampliatur, etsi sit tertius, & bona fidei possessor.*
Limitatur si appellatio sit specialis respectu certa personæ, quia tertius tunc non attendat. ibid.

- 133 **L**imitatur sextodecimo, ut non procedat in attentata per tertium, vel contra tertium; ea enim non debent reuocari summarie, tanquam attentata, sed iuris ordine seruato; debetque fieri, quoad ipsum lis noua, c. Romana 5. in alium de appellan. 6. lis à quo fidei rei vendic. Rot. dec. 2. ut lit. pend. in antiq. 21. fol. 345
 134 Etiam si attentaret ratione colligantis, dummodo non fiat de mandato ipsius, Rot. dec. 81. de appell. in nou. Lap. in e. enim qui de preben. in 6. Quinimo non obstante inhibitione poterit contra tertium procedi, & ideo dicitur, quod inhibitio contra principalem non prodest fideiussori, quia contra eum posset agi, & e contra, Franc. in d. c. cum teneamur num. 15.
 Si tamen attenteat vna cum colligante, vel habeat causam ab ipso, aut à iudice, aut iudicis iurisdictioni impediatur, & innouata reuocantur per viam attentatorum, c. 1. ext. de off. deleg. Glos. fin. in d. c. non solum, D. d. in e. cum M. Ferraricis ext. de constit. Bartol. in l. Chirographis 4. l. ff. de adm. tut. Felin. in c. cum super num. 11. & 18. ext. de sent. & re iudic. Bisignet. decif. 4. de ap-

- pell. Vestr. in d. c. ut lit. pend. fol. 271. & Similiter, si succedit in re attentata, quamuis non habeat causam à iudice, vel à parte, attentata vtroque casu reuocantur remedio attentatorum, & etiam si habeat titulum, & bonam fidem, c. ex parte, ubi Smol. ext. de restamen. & sic in hoc secundo casu est & prioris conditionis, quam si ipse attentasset, quia succedit in re vitiosa, ut per Franc. in d. c. bona, num. 12.

- Sublimatur hæc fallentia, quando appellans fuit spoliatus sua possessione post appellationem extraiudicalem, & generalem; tunc enim quicumque spoliatur, & ad quemcumque possessio transeat, dicitur esse contra appellationem, etiam si sit tertius, & bonæ fidei possessor, scilicet si appellatio esset specialis respectu certæ personæ, quia tunc ille tantum dicitur attentare, non tertius, Franc. in d. llo cap. bona, num. 8.

An in spolio, & non iure detur reuocatio attentatorum.

Artic. VI.

- 133 *Attentata non reuocantur ad instantiam illius de cuius non iure notorie constat.*
 134 *Spolium lite pendente factum quando non reuocetur per viam attentatorum.*
 135 *Non ius spoliati ut dicatur constare, quidnam requiratur.*
 136 *Spolium per viam attentati reuocatur sine titulo colorato.*
 137 *Spolium an possit reuocari à iudice, etsi notorie constet de non iure spoliati.*
Declaratur tamen possessionem non posse restitui spoliato.
 138 *Possessio restituitur spoliato docenti de suo titulo saltem colorato.*
 139 *Commissio ad docendum de legitimo titulo non datur contra spoliatum, & quare.*

- 133 **L**imitatur decimoseptimo, ut non procedat, & quando attentata petuntur reuocari ad instantiam illius, de cuius non iure in proprietate notorie constat, Felin. in c. inquisitionis num. 18. ext. de accus.
 Ideo spolium lite pendente factum, non reuocatur per viam attentatorum, si notorie constet de non iure spoliati, Franc. in c. sollicitudinis num. 3. ext. de appell.
 Aduertendum est tamen, quod requiritur titulus canonicus ad hoc, ut non dicatur constare de non iure spoliati, & sufficit etiam titulus coloratus ad hoc, ut spolium per viam attentati reuocetur, Rot. decif. 2. de restit. spoliati. in nou. Cassad. decif. 3.

Decis. 3. ad Rot. decis. 7. Et lit. pend. in antiq. & decis. 2. eod. in nou.

- 137 Potest quidem iudex, etiam si notorie constet de non iure spoliati, ex mero officio suo ꝑ spoliū reuocare, sed non possessionem spoliato restituere, ne detur vitiosus ingressus, *Cassad. d. decis. 3.*
- 138 Si spoliatus ꝑ doceat de suo titulo, saltem colorato, licet non canonico, restituitur ei possessio: ideo de stylo nunquam in dicto casu ꝑ datur commissio pꝑhixionis termini ad docendum de legitimo titulo, quia sufficit coloratus, *Stafil. c. 20. fol. 339. num. 11. & seq.*

In quo differant remedia attentatorum, & recuperanda.

Artic. VII.

- 140 Possessorium recuperanda, & remedia attentatorum valde differunt inter se. 219.
- 141 Actor in possessorio recuperanda debet docere de titulo saltem colorato.
- 142 Extrema an, & que sint probanda in attentatis.
- 143 Declara tamen hæc procedere in beneficiatibus, & spiritualibus.
- 144 Spoliatus in profanis debet indistincte ante omnia restituere.
- 145 Exceptio defectus notorie proprietatis non datur in profanis agenti in remedio attentatorum.
- 146 Innouata non renouantur in actis, que causam, & tractum successuum habent.
- 147 Appellatio datur & carceratione præsertim indebita.
- 148 Reus appellans à carceratione non debet aliquid innouare.
- 149 Et quia remedium attentatorum, ꝑ & possessorium recuperanda, multum differunt inter se, ut latè per Rot. decis. 2. de restit. spoliat. & dicam infra, & in hoc præcipue, quod agens possessorio recuperanda, ꝑ debet docere de titulo, saltem colorato, ut per supplicationem, *Cassador. decis. 4. & 8. de restit. spoliat.*
- In attentatis sufficit probare duo extrema, ꝑ innouatum scilicet, & litis pendentiā, *Glof. fin. in d. c. non solum, Rot. d. decis. 2. Vestr. d. fol. 271. & hæc procedunt ꝑ in beneficiatibus, & spiritualibus, ut per Felin. in d. c. ut inquisitionis.*
- In profanis verò spoliatus, etiam quod notorie constet de non iure suo, ꝑ debet in primis, & ante omnia indistincte restituere, ut supra in c. de petit. & possess. quia in profanis ꝑ non datur agenti in remedio

attentatorum exceptio defectus notorie proprietatis, *Afflic. decis. 352.*

- 146 Limitatur decimo octauo, in actis, que ꝑ habent causam, & tractum successuum; hæc enim non renouantur, nisi addit perseverantia, *Afflic. decis. 341.*
- Est autem notandum, quod licet à carceratione, præsertim indebita, ꝑ detur appellatio, & propterea, si reus, qui vidit se carcerari, appellet, non ꝑ deberet aliquid innouare; nihilominus detinetur, & hoc seruatur de consuetudine, *Guidopap. decis. 235. & Clarus in sua praxi, ut in q. 46. vers. sed quid si reus.*

An continuans possessionem dicatur attentare.

Artic. VIII.

- 149 Innouare non dicitur, nec attentare, qui continuat possessionem, & sic non datur reuocatio. 153.
- 150 Innouare, nec attentare dicitur quando possessio confirmatur existenti in ea.
- 151 Innouare, nec attentare dicitur index confirmans possessionem appellati.
- 152 Possessio quandocumque capi possit propria auctoritate, non obstante liti pendente super petitorio.
- 153 Innouare non dicitur qui continuat, & regula circa hanc materiam remissive. 149.
- 149 **L**imitatur decimo nono, in eo, ꝑ qui cōtinuat possessionē, qui non dicitur innouare. nec attentare, etiam quod vñs possessionis sit contra ius principale iudicio deductum: & idem esset, si possessio ꝑ confirmaretur existenti in ea, vel si iudex ꝑ confirmaret possessionē appellati, in qua turbatur appellacione pendente, c. 1. ext. de restit. lit. pend. c. dudum, ext. de priuileg. Glof. fin. in d. c. non solum, c. cum teneamur, ext. de appell. Innoc. in c. dilecti ext. de except. *Stafil. fol. 345. num. 10. Franc. in c. significante num. 6. ext. de appell.*
- Pari etiam ratione, qui obtinuit rem iudicatam in possessione, vel super attentatis, ꝑ potest absque vitio attentatorum; & propria auctoritate ingredi possessionem, non obstante liti pendente super petitorio.
- Qui autem vult clarè videre declarationem dictæ regule, ꝑ Qui continuat non attentat, legat egregiam decisionem coram R. p. d. Bichio in d. causa Bononien. bononnm die 17. Martij 1649. in folio, & in Monopolitana attentatorum 13. Febr. 1651. coram Emuuentijs. D. meo Card. Corrado, & in Casaten.

nen. hereditatis 3. Febr. 1651. coram R. f. d. meo Cerro.

An detur attentatum aduersus clausulam Appellatione remota.

Artic. IX.

- 154 Innouata, quando causa est commissa cum clausula appellatione remota, an, & quomodo reuocentur.
- 155 Index cum clausula appellatione remota nunquam habet suorum iurisdictionem.
- 156 Limitatur tamen, quando causa appellationis est in iure expressa.
- 157 Limitatur, quando per indicem ad quem fuit inhibitorium.
- 158 Limitatur etiam, quando causa fuit iam recepta per superiorem ex certa scientia.
- 159 Innouata quando adest clausula, appellatione remota, quando per viam attentatorum reuocentur.
- 160 Innouata non reuocantur, quando appellans vult appellationem renunciare.
- 161 Innouata non reuocantur, si non tangens causam appellationis, & absque ea possint excludi.
- 162 Innouata an reuocentur, & quando, si reuocatio petatur post conclusionem in causa.
- 163 Innouata in casu praedicto debent expectare sententiam negotii principalis.
- 164 Innouata non reuocantur, quando non possunt rescindi, nisi per diffinitiuam.

154 **L**imitatur vigesimo, & quando causa est commissa cum clausula, appellatione remota; nam licet possint reuocari ordinarie, agendo per viam querelæ, tamen non reuocantur per viam attentatorum, & quia iurisdictione iudicis non est suspensa, nisi in tribus casibus. Primo scilicet, quando & appellatur ex causa expressa in iure, quo casu dicta clausula

157 non tollit appellationem. Secundo, & quando per indicem ad quem fuit inhibitorium. Tertio, & quando causa fuit iam recepta per superiorem ex certa scientia; tunc enim innouata & reuocantur per viam attentatorum, Franc. in cap. pastoralis in princ. num. 6. ext. de appell.

160 Limitatur vigesimoprimum, quando & appellans vellet renunciare appellationi, ex iurisperitis ponderatis.

161 Limitatur vigesimosecundo, quando & acta nullo modo tangunt causam appellationis, & possunt excludi absque cogitatione articuli appellationis, Franc. in cap. subiecti damus num. 2. ext. de appell.

Limitatur vigesimo tertio, si reuoca-

162 tio & peratur post conclusionem in causis.

163 quia tunc non reuocantur ante omnia, & sed est expectanda sententia super negotio principali appellationis, c. pastoralis in fine, ext. de caus. possess. & propriet. & dicam etiam infra.

164 Limitatur vigesimo quarto, & quando attentata sunt talia, quæ non possunt rescindi, nisi per sententiam diffinitiuam, l. Cbiographis §. fin. ff. de adu. t. int. Franc. in c. dilecti num. 4. ext. de appell.

An acquirere nouum ius lite pendente dicatur attentare.

Artic. X.

- 165 Innouata in acquisitione noui iuris lite pendente non reuocantur.
- 166 Ius competens tam in beneficialibus, quam in profanis debet ab initio deduci.
- 167 Ius nouum lite pendente in beneficialibus potest impetrari tam in petitorio, quam in possessorio.
- 168 Declaratur tamen dummodo fiat memio litis pendentie.
- 169 Commissio solet dari, quod procedatur super nouo iure acquisito.
- 170 Commissio antiqua an tribuat iurisdictionem super iure de nouo acquisito.
- 171 Ius nouum produciens videtur in expensis condemnandus.
- 172 Expensa de stylo Curia an rescidatur per producentem nouum ius.
- 173 Rota indicat super nouo iure quocumque producat, sine nouo processu, &c.
- 174 Declara tamen aduersario debere dari dilationem ad opponendum, & probandum exceptiones.
- 175 Expense quandonam compensentur inter litigantes.
- 176 Ius nouum produciens in profanis an audiretur absque refectione expensarum.
- 177 Subrogatus in ius temere litigantis an rescias expensas in beneficialibus.
- 178 Declara tamen temere litigantem teneri, et si postea nouum ius acquisierit.
- 179 Subrogatio tradit nouum ius, non transfundit antiquum.
- 180 Ius nouum acquisitum lite pendente an, & quando, & ad quem effectum debeat aduersario intimari.
- 181 Ius nouum acquisitum si est gratia accessorium non requirit intimationem.
- 182 Subrogatus debet intimare aduersario subrogationem, & ius sui auctoritate iustificare.
- 183 Exemptoriales in subrogatione obtenta debent etiam ipse aduersario intimari.
- 184 Limitatur, si subrogatus habuerit tres conformes.

- mes, vel rem iudicatam, & executoriales.
- 185 Subrogatio quando terminet omnino litem in beneficialibus.
- 186 Restitutio facit litem, & antiquum ius reuiviscere.
- 187 Intimatio subrogationis non est inutilis, quando colligens restituitur aduersus rem iudicatam, vel res conformes.
- 188 Intimatio quotiescunque requiritur; sufficit etiam si fiat procuratori.

165 **L**imitatur vigesimoquinto, & in acquisitione noui iuris lite pendente, quia licet de iure communi omne ius, quod competit tam in profanis, quam in beneficialibus, & debeat ab initio deduci, c. statumus, de elect. in 6. Bart. in l. si mater, §. eundem, ff. de execut. rei iud. & In beneficialibus tamen potest impetrari nouum ius, lite pendente, tam in petitorio, quam in possessorio, absque vicio attentatorum, & dummodo fiat mentio litis pendente; c. Abbate S. Maria, de re iud. in 6. Egid. conclus. 102.

169 Et solet dari commissio; & quod procedatur super hoc nouo iure, & pronuncietur ex actis iam factis, etiam si deductum fuerit post conclusum in causa, Gomes fol. 157. col. 2. Stafil. c. 4. fol. 378. & seq.

Imo potest procedi ex commissione antiqua, & quæ tribuit iurisdictionem super huiusmodi re litigiosa, quamuis ab initio nullum ius competat, vt refert Stafil. c. 10. fol. 334. a principio, vers. sed quid.

171 Et quamuis producens & videretur cōdemnandus in expensis, secundum Abb. in c. siq. ext. vt lit. pend. Dec. in c. 1. de confirm. vt lit. vel inutil.

172 De stylo tamen Curie & non solent huiusmodi expensæ refici, si credis Stafil. d. fol. 278.

In sacro Rotæ Auditorio, etiam absque commissione, & refectione expensarum, quandoque producat nouum ius ante sententiam, & iudicatur super eo, absque noua terminorum, & processus reiteratione; datur tamen aduersario competens & dilatio, etiam ad partes, ad opponendum, & probandum exceptiones contra illud, Egid. conclus. 662. Vestr. lib. 3. c. de reiterat. termin. fol. 123. & lib. 7. c. 1. fol. 192. videndus plenius Stafil. d. fol. 278. & Gomes in d. compend. fol. 168.

175 Et in omnem euentum & admitteretur tunc compensatio expensarum, quia actor iniuste etiam litigauit vsque ad productionem noui iuris, quo casu succedit regula, l. si ambo, ff. de compens. Vestr. d. fol. 123.

176 In profanis verò fortè non audiretur & producens nouum ius, absque refectione.

Praxis Camilli Capucij.

expensarum, vt per Gomes d. fol. 168.

Et quando in beneficialibus deberent refici expensæ, & non procederet in subrogato in ius illius, qui temere litigauerat, 177 & deinde impetrauerat nouum ius; quauis enim ille veniret condemnandus in expensis, secus tamen est dicendum in subrogato, & quia subrogatio tradit nouum ius, & non transfundit ad situm effectum ius defuncti in subrogatum, Gomes d. fol. 168.

Vt præmissa melius declaremus, sciendum est, quod ius nouum impetratum lite pendente, si sit gratia principalis & debet intimari aduersario, etiam absentis, & contumaci, ad hoc, vt possit, si vult, illud 180 impugnare: si verò erit gratia accessoria, & non requiritur intimatio, Rot. decis. 13. de dol. & contum. in nou. decis. 15. de rescript. eodem, Gomes fol. 169.

181 Sicuti & debet etiam impetrans intimare aduersario subrogationem suam, & ius sui authoris iustificare, & si ille obtinuit executoriales, ipsæ etiam venirent intimandæ; aliis enim tam gratia, quam, 182 executoriales seruirent de vento, nec admitteretur ad prosecutionem causæ, nisi pars legitime citata fuisset; ratio est, quia fortè illas impugnabit, Egid. conclus. 112. 116. & 156. Rot. d. dec. 13. Stafil. c. 7. fol. 291. num. 4. & csp. 14. num. 6. fol. 314.

184 Præterquam si subrogetur & ille, qui habuit res conformes, vel rem iudicatam, & executoriales; cum enim tunc lis dicatur finita, & & beneficium non dicatur amplius litigiosum, ac habeat locum clausula de subrogando, vt est Textus in c. 1. iuncta Glos. de lit. context. in 6. non requireretur talis intimatio.

Si collitigans restitutus fuisset aduersus dictas sententias, vel rem iudicatam, cum & restitutio faciat litem, & antiquum ius reuiviscere, quod si minor. §. restitutio, ff. de minor. & forte intimatio non esset inutilis, licet huiusmodi opinio sit valde controuersa, vt dicit Stafil. c. 14. fol. 314. præcipue num. 10. & 460. In omni autem casu, quando intimatio requiritur, sufficit & etiam si fiat procuratori aduersarij, 183 Rot. decis. 11. vt lit. pend. in nou.

De Commissione renouationis attentatorum impetrandæ.

Artic. XI.

189 Attentata renouantur petita commissione causa, & renouationis illorum.

190 Attentata hodie petuntur renouari citata parte.

Pp

Com-

- 191 Commissio reuocationis attentatorum reijcitur nisi detur illarum sumus in Signatura.
- 192 Commissiones reuocationum attentatorum aliquando, & quare d. Signatura reijciuntur.
- 193 Commissio cognitionis, & reuocationis attentatorum, cui nam solet dirigi.
- 194 Commissio prædicta aliquando, & quare solet dirigi ad locum, ubi sunt registra, & processus.
- 195 Commissio si dicat attentata in primis, & ante omnia reuocari, ponitur clausula, prout iuris fuerit.
- 196 Attentata an semper in primis, & ante omnia sint reuocanda.
- 197 Attentata, nullitas, & negocium principale aliquando simul, & semel committuntur.

189 Propterea quando aliqua pars fecisset attentata, illaque reuocari deberent, & soler peti commissio cause reuocationis illorum, & antiquitus concedebatur huiusmodi commissiones indistincte, & sine partis citatione. Hodie autem cum ut plurimum petantur, & ad differendam expeditionem negocij principalis, merito introductam fuit, ut pars citetur ante illarum signationem, & ad obtinendum, debet saltem dari sumus attentatorum, alias commissio reijcitur, vel signatur cum clausula, cum facultate reuocandi attentata, quatenus adsint.

Solet etiam Signatura instantibus reijs similes commissiones & denegare, ut citius lites terminentur, secundum Vestr. lib. 8. e. ut lit. pend. fol. 271.

Cognitio autem, & reuocatio attentatorum & committitur iudici, cuius maiestas laxa fuit, præcipue quando ille inhibuit, per c. sollicitudinem, & c. non solum, ubi Gemin. in §. illa vero, de appell. in 6.

194 Aliquando habetur ratio, & ubi reperiuntur registra, & processus, ne ob eorum transportationem partes nimium grauentur expensis.

Si in commissione petatur, quod attentata in primis, & ante omnia reuocentur, & debent illa verba deleri, & illorū loco apponi clausula, prout iuris fuerit.

Ratio vero est, quia non omnia attentata in primis, & ante omnia reuocantur, & sed aliquando expectandus est finis, & euentus negocij principalis, & in multis alijs casibus. Neque reuocantur, ut dixi supra; & imò datur aliquando commissio, quod causa attentatorum nullitatis, & negocij principalis simul, & semel cognoscantur, & expediantur, ne continentie causarum diuidantur, & ne registra, & processus multiplicentur, Stat. fil. c. 21. fol. 341. num. 4. v. r. s. f. diuersa.

Quo iudicio attentata reuocantur.

Artic. XII.

- 198 Sententia super attentatis interlocutoria, quandonom efficiatur diffinitiva.
- 199 Expensa quandonom taxetur in interlocutoria super attentatis, ac si in diffinitiva.
- 200 Appellatio ab interlocutoria super attentatis quandonom detur, ac si d. diffinitiva.
- 201 Attentata quandonom essent terminanda per tres conformes.
- 202 Commissio prafixionis termini ad docendum de attentatis, quandonom, & quare detur.
- 203 Causa principalis terminatur, si in termino de attentatis nihil doctum fuit.
- 204 Rota prafixit terminum ad docendum de attentatis, absque commissione.
- 205 Executio non retardatur, quando per tres conformes proceditur super attentatis.
- 206 Depositi an, quod, & quomodo admittatur pro purgatione attentatorum.
- 207 Attentata possunt reuocari iudicio ordinario vñd cum negocij principali.
- 208 Declaratio, tunc reuocari per viam inusitata expectato euentu negocij principalis.
- 209 Attentata reuocantur etiam extra ordinem, id est per officium iudicis.
- 210 Attentata quandonom suspendant negocium principale, nullitatem, & alia.
- 211 Attentata quando sint in primis, & ante omnia reuocanda.
- 212 Attentatorum reuocatio quonam modo possit peti in quacunque parte iudicij.
- 213 Limita tamen possit conclusionem in causa.
- 214 Attentata vero post conclusionem in causa, etiam per eam reuocantur.
- 215 Appellans, & simul petens reuocationem attentatorum, an possit etiam per officium iudicis reuocare.
- 216 Attentatorum reuocatio per iudicium ordinarium quibus terminis iudicet.
- 217 Attentatorum reuocatio per officium iudicis fit probata innouatione, & lris pendencia.
- 218 Attentatorum reuocatio an, & quando committatur arbitrio iudicis.

Sciendum est etiam, quod licet sententia super attentatis sit interlocutoria, & fallit, quando continet totalem restitutionem possessionis, & dicitur diffinitiva, Egid. conclus. 286. & taxantur omnes expensæ, prout in diffinitiva, Vestr. d. l. cap. fol. 272. & ab ea datur semper appellatio & cum habeat vim diffinitiuæ, Rot. decis. 5. de dol. & contum. in nou. decis. 10. de re iudic. in antiq. decis. 1. de off. ordin.

201 Et propterea hoc casu & deberet procedi,

cedi per tres conformes, vnde ad epitandum hunc circuitum ad instantiam ass. attentatis, & datur commissio praxionis termini aduersario, ad docendum de attentatis; quo elapso, & nihil quod releuet docto, & procedatur in negotio principali, *Cassad. decis. 4. de dilat. Vestr. ubi sup. & Vant. c. quot. & intra quod temp. possit dici de nullit. num. 7.*

204 Sed DD. de Rota & possunt sine commissione, tunc terminum præfigere, *ut ex Const. P. IV. edita super reformatione*, supra indicata sub tit. de iurisd. & si per tres conformes procedatur super attentatis, & debet in primis, & ante omnia

205 mandari executioni, *Clem. ut calumnias, de re iud. Rot. decis. 2. de re iudic. in vñ. Cassad. decis. 3. de rest. spoliat.* Sed in praxi al-

206 quando admittitur, & quod pro purgatione attentatorum sufficiat depositum, alicuius modice quantitatatis, cum obligatione soluendi, & reficiendi residuum, statim ac fuerit facta liquidatio, ad instantiam eius, qui vult euitare declaratoriam, ut dicam infra tit. de declaratoria, & firmat *Rot. in Craconien. attentatorum 29. Nouemb. 1652. cum hac, eoram R. p. d. Biebio in folio.*

Aduertendum etiam in praxi, quod quando fuit commissio causa attentatorum; & reuocatio illorum duplici modo potest peti, vel iudice ordinatio vñ cum expeditione negotij principalis, quo causa reuocatur & per viam iniustitiæ, expectato euentu negotij principalis; & vel extra ordinem, ut puta per officium iudicis; & tunc causa attentatorum & suspensio negotij principale, causam nullitatis, & omnia alia; debentque hoc casu attentata in primis, & ante omnia & reuocari, *d. c. non solum*, & hoc modo potest peti & reuocatio illorum in quacunque parte iudicij, vsque ad conclusionem in causa super negotio principali, etiam si ab initio vñ cum ipso negotio principali petita fuisse.

213 Secus est attendendum & post conclusionem in causa, ut *Rot. decis. 4. ut lit. pend. in non. decis. 25. de appell. in non. decis. 26. eodem tit. in antiq.*

214 Declara, nisi fuisset attentatum, etiam post conclusionem; & quia tunc attentata post conclusionem pariter reuocantur, ut dicit *Vestr. d. c. fol. 271.*

Si appellans in eodem libello peteret sententiam retraheri, ac attentata in primis, & ante omnia reuocari, & litem coactetur, & possit etiam postea petere illorum reuocationem per officium iudicis, ut latè *Gemin. in d. c. non solum.*

Quando igitur reuocatio attentatorum

Praxis Camilli Capucij,

rum petitur via actionis, & sic in iudicio ordinario, & debent seruari omnes termini, qui debent seruari, & seruantur in negotio principali. Quando verò petitur reuocatio per officium iudicis, & tunc nulla requiritur seruatio terminorum, sed sufficit duo extrema probasse, videlicet innouationem, & litis pendentiam, ut supra, *Rot. decis. 2. de rest. spoliat. in non. Vestr. d. c. ut lit. pend. d. fol. 271.*

218 Pendente causa attentatorum, & datur aliquando ad instantiam spoliati, quod iudex procedat arbitrio suo simpliciter in causa attentatorum, vel etiam in negotio principali.

An remedium attentatorum sit magis privilegiatum remediorecuperande.

Artic. XIII.

219 Remedium reuocationis attentatorum est magis privilegiatum, quam possessorium recuperande. 149

220 Possessorium recuperande requirit ordinem iudiciarium, secus attentata.

221 Possessorium prædictum non datur contra tertium succedentem in re affecta, secus attentata.

222 Possessorium recuperande quenam extrema probata habere debeat.

223 Status simplex tempore appellationis sufficit probari in attentatis. eod. num.

224 Exceptio alterius spoly obstat agenti spolio, secus in reuocatione attentatorum.

225 Exceptio excommunicationis obstat spoliato.

226 Spoliatus debet ostendere tit. saltem coloratum.

227 Possessio sola sufficit quod probetur in attentatis.

228 Non ius in proprietate notorium obstat spoliato.

229 Non ius in proprietate notorium non obstat in attentatis.

230 Fructus medio tempore percepti debent restitui, quando reuocantur attentata.

Fructus medio tempore percepti debent restitui in possessorio recuperande. ibid.

231 Expense, damna, & interesse debent refici in attentatis. 289. 307

219 Tandem hoc remedium & est magis privilegiatum, quam possessorium, recuperande in multis, &

220 Primo, quia in dicto possessorio & requiritur ordo iudiciarius; in attentatis autem proceditur summarie, & ex micro officio iudicis.

Secundo, possessorum non habet locum contra tertium succedentem in re, affecta, ꝑ secus autem est dicendum in attentatis.

Tertio, in possessorio debet probari duo extrema, hoc est possessio, ꝑ & spoliatio: in attentatis vero sufficit probare simplicem statum tempore appellationis.

Quarto, agentis spolio obstat ꝑ exceptio alterius spoliij, quæ non obstat in reuocatione attentatorum.

Quinto, obstat spoliato ꝑ exceptio excommunicationis.

In attentatis vero scens, præcipue post appellationem iudicialeni.

Sexto, spoliatus ꝑ debet ostendere titulum saltem coloratum; in attentatis vero ꝑ sufficit probare solam possessionem.

Septimo, spoliato obstat ꝑ notorium non ius in proprietate; in attentatis vero secus: licet enim in hoc ultimo ad sit diuersa opinio, ut aduertit Franc in d. c. bone, num. 14. Certum est tamen, quod conueniunt, quod, quando reuocantur ꝑ attentata, debent restitui fructus medio tempore percepti, sicut fit in possessorio recuperandæ, c. bone, ubi Franc. num. 6. ex d. appellat.

In attentatis debent refici expensæ, dāna, & interesse, ꝑ etiam quod non fuerit secuta condemnatio, antequam ad ulteriora procedatur, ut egregie firmat Rota in d. Craconien. attentatorum coram D. R. p. d. meo Bichio, quod secus fit in possessorio, quia expectatur finis litis.

His sic, ut supra distinctè accuratis, obseruandi sunt infra scripti casus magis in specie practicati.

De clausulis commissio-
nant, qua attentata can-
sent, vel non.

Artic. XIV.

Attentata non sunt retrogesta in causa commissæ cum facultate manutendi quem de iure.

Attentata semper sunt retrogesta in causa simpliciter commissæ.

Attentata non dicuntur retrogesta in causa commissæ cum clausula, sine præiudicio, &c.

Clausula, sine præiudicio legis, executionis an impediatur iudici reuocare executionem factam.

Declara imò indicem, posse illam tanquam attentatam reuocare.

Attentata an sint retrogesta, quando causa est commissæ cum clausula, si quid exequendum.

Si igitur à Signatura iustitiæ fuit commissæ causa cum clausula; cum facultate manutendi quem de iure, Rota ꝑ dixit, retrogesta non esse attentata; ut in Romana domorii de Cecchini 14. Junij 1647. coram Eminentijs. D. meo Oriboglio in fol. Sed pro declaratione videnda decisio in Auenionen. attentatorum 10. Junij 1648. coram R. p. d. Celfo pariter in folio.

Quando commissæ fuit causa appellationis simpliciter, ꝑ tunc omnia retrogesta, semper fuerunt declarata attentata, Rota in Maceraten. attentatorum 26. Junij 1648. coram R. p. d. Verospio in fol. In Calaguritana beneficij de Logroño 19. Febr. 1649. coram eodem in fol. in Melenitana bonorum 9. Decembris 1647. coram bon. mem. Arguelles, & in Melenitana Commende de Paours 3. Maij 1650. coram R. p. d. Cero pariter in folio. Hoc tamen declarauit, quando tempore debito fuit appellatum, quia si non fuit appellatum, & post decem dies fuit capta possessio, respectu Signaturæ non retrahitur, nec causantur attentata Treuren. Capella 27. Junij 1653. coram R. p. d. meo Zarate in fol. ubi redditur ratio magistralis.

Secur, si est commissæ cum clausula, sine præiudicio legitimæ executionis; ꝑ tunc eam, non dicuntur attentata, licet commissio contineat alia, præter appellationem, Rota in Anagnina iurisdictionis 4. Junij 1646. coram R. p. d. Rojas in fol.

Bene verum est, quod dicta clausula non impedit, quin index ad quem possit reuocare executionem ꝑ antea factam, si est nulla, vel iniusta, Rota in Lucana Canoniciatus 1. Febr. 1647. coram eodem in fol.

& quod dictus Index ad quem ꝑ possit illam reuocare tanquam attentatam, est decisio in causa Rom. pratensis restitutionis dotis 27. Junij 1650. coram R. p. d. Peutingerio etiam in fol.

Quando causa committitur cum clausula, si quid exequendum, vel alia simili, ꝑ an retrogesta sint attentata, est videndum discursus R. p. d. mei Andossille Typis Cameralibus datum de anno 1649. ubi materia fusè pertractatur.

De attentatis pendente recursu ad Signaturam.

Artic. XV.

Attentatum an dicatur, quod sit, postquam fuit petitus recursus ad Signaturam.

Attentata nou causæ simplex recursus ad Signaturam.

- E** T si quid fiat postquam fuit petitus recursus ad Signaturam, et an dici possit attentatum, tunc debet procedi cum distinctione: aut enim fuit facta citatio pro obtinenda superflatoria: & actor procedit, non expectato prius decreto Eminentiissimi Cardinalis, vel eius Auditoris, vel illius reiectione; & tunc dicitur attentare, ut est decis. Buratt. 134. num. 6. & firmavit Rota in Rom. vinea 30. Maj 1644. coram R.p.d. Royas in sol. ubi quod sufficit perijisse Signaturam, & sic servari testatus est Eminentiiss. D. Praefectus: sed ego obtinui pro, & contra. Aut processit ultimis tribus diebus, nempe in ipsa die informationis, vel ipsa vigilia, vel ipsa die Signaturae ante resolutionem; & pariter dicitur attentare. Rota decis. 125. num. 4. par. 1. recet. aut potius procedit, postquam fuit petita superflatoria, & causa fuit remissa ad Sanctiss. sine superflatoria, illaque nec fuit concessa, ab eisdem Sanctissimi Auditore: etsi proceditur, non dicitur attentari. Quia et simplex recursus ad Signaturam, non causat attentata, sic distinguendo procedit Rota in Valentina Refforia 3. Decembris 1646. coram R.p.d. Bichio in sol. quicquid ante dixerit, quod pendente recursum ad Principem, nihil veniat innouandum, non habita praedicta consideratione, ut in causa Romana, seu Tiburtina Castrorum 4. July 1607. coram bon. mem. Marcomonio decis. 125. par. 1. recet.

De attentatis in spectum inhibitionis.

Artic. XVI.

- 240 Attentata an causas praesentatio inhibitionis. procuratori tantum, & non principali.
- 241 Attentata causas etiam inhibitionis rotalis iudici praesentata.
- 242 Attentata an causas praesentatio inhibitionis facta etiam ab ipsa parte.
- 243 Iudex inferior non audeat seingere in inhibitione iudicis superioris.
- 244 Causae pendentes in Rota non possunt introduci coram A.C. sub gravi pena.
- 245 Inhibitio non est necesse quod reproducat fiatim post praesentationem.
- 246 Inhibitio potest reproduci infra biennium, si renovatio attentatorum petitur in spectum illius.
- 247 Limitatur tunc, quando petitur renovatio in spectum litis.
- 248 De liti pendente non potest dari, nisi reproduccio monitorio, vel inhibitione.

De attentatorum renouatione non potest dari,

nisi reproduccio monitorio, vel inhibitione.

ibid.

- 249 Attentans debet reficere omnes expensas, & damnetur etiam in extrajudicialibus.
- 250 Attentare, quod non dicatur, qui continuat, quandocumque locum habeat hac regula.
- 251 Attentat, qui continuat per viam iudicialis fomenti.
- 252 Appellans an possit aliquid innouare post appellationem.
- 253 Inhibens post inhibitionem nihil potest innouare.
- 254 Declaratur tamen in inhibitione iudiciali concessa in causa litigiosa.
- 255 Limitatur in simplici inhibitione, seu promissione extrajudiciali.
- 256 Inhibitio simplex non afficit obtrinentem, quin aliquid faciat ad sui favorem.
- 257 Appellatus non attentat in eo, quod facit post biennium, & sic deserta appellatio.
- 258 Attentata in diversitate causa non committuntur.
- 259 Inhibitio simplex si inducit litem, potest etiam causare attentata.
- 260 Inhibitio emanans vigore commissionis super iactationibus, causat attentata.
- Inhibitio emanans vigore appellationis, potest etiam attentata causare. ibid.
- 261 Declara tamen si appellatio de iure debeat.
- 262 Executor mixtus quandocumque quis dicatur deputatus.
- 263 Appellatio extrajudicialiter interposita an possit causare attentata.
- 264 Appellatio tutius agitur, quando ad notitiam partis deducitur per intimationem.
- 265 Declaratur tamen sufficere etiam quod probetur deuenisse ad notitiam partis.
- 266 Appellatio iudicialis non valet, nisi in termino petantur apostoli.
- 267 Appellans, si pro commissione appellationis obtineat commissionem super iactationibus, an deus faciat.
- 268 Inhibitio super iactationibus loco appellationis, an sustineatur, & inducat attentat.
- 269 Commissio clausulis amplissimis concessa potest inferuire etiam contra non nominatos.
- 270 Inhibitus etsi non nominatus in commissione an committat attentata.

COMMISSA causa appellationis, si inhibito illius vigore obtemperata, non fuit praesentata principali, sed procuratori in Curia, et an causat attentata? pro affirmatiua est decisio in Pisana sepultura 1. July 1650. coram R.p.d. Bichio in sol.

- 241 Dices idem, et si inhibito tribunalis superioris, ut puta Rotalis, fuit praesentata iudici inferiori, Rota in Suesana legari 13. Martij 1647. coram DD. Ghislerio in folio.

- 242 Et presentatio inhibitionis ꝛ causat attentata, etiam quod non fuerit presentata a curatore, vel iuratore, vel apparitore, sed ab ipsa parte; dummodo pars faciat legitime apparere de tali presentatione, vel quod deueniret ad notitiam partis, *Rota in Casarugustana distributionum, seu attentatorum 15. Maij 1646. coram R. p. d. Cerro in folio.*
- 243 Nec audebit taliquis iudex inferior se ingerere in inhibitione iudicis superioris, *Rota in Senogallien. bonorum 14. Aprilis 1617. coram bon. mem. Remboldo in folio in d. Craconien. attentatorum 17. Iunij 1652. coram R. p. d. Bichio partem in folio.*
- Et Rota pendente iudicio in suo tribunali, acriter inuehitur contra illos, qui occasione eiusdem causæ ꝛ adierant A. C. ad impedienda mandata Rotalia. vt est casus in *Craconien. Prapostura S. Fabiani 12. Decembris 1650. coram R. p. d. Bichio in folio.*
- Inhibitio satis est, quod fuerit intimata parti aduersæ, ꝛ nec est necesse quod reproducatur statim post inhibitionis presentationem volenti petere reuocationem attentatorum in spretum illius: ꝛ sed satis est, quod reproducatur infra biennium: secus verò est dicendum volenti petere reuocationem in spretum litis: quia si monitorium, vel inhibitio, non fuerit reproducata, ꝛ non potest dare de litis pendentia, & multò minus de reuocatione attentatorum. *Rota in Lucerien. attentatorum 26. Iunij 1648. coram R. p. d. Cerro etiam in folio.*
- 249 Et qui attentauit ꝛ debet rescire omnes expensas, & damna, etiam quod sumus in extraiudicialibus, *Rota in Roman. vineæ 9. Decemb. 1648. coram R. p. d. Royas in folio.*
- 250 Regula, qui continuat, non attentat ꝛ habet locum, quando quis continuat per viam priuati facultatis: Sed secus est, ꝛ quando procedit per viam iudicialis formenti, & lis est super ipsa possessione, *Rota in d. Bononien. bonorum 17. Martij. 1649. coram R. p. d. Bichio in folio.* & quando possessio est turbida, vt in d. *Monopolitana attentatorum 13. Febr. 1651. coram Emin. D. meo Corrado, & Catanen. hereditatis. 3. eiusdem Mensis eod. anno coram R. p. d. meo Cerro in folio.*
- 251 Sed, an post appellationem ipse appellans possit aliquid innovare ꝛ videtur dicendum, ꝛ quod non, quia ligat tam appellans, quam appellatum: & idem operatur ꝛ inhibitio, *Rota in Tamen. fructuum dotis 8. Febr. 1647. coram R. p. d. Cerro in folio.*
- 254 Declarandum est tamen, si agitur ꝛ de inhibitione iudiciali concessa in causa litigiosa, & instructa: secus autem vbi agitur de ꝛ simplici inhibitione: seu prohibitione extraiudiciali, habente dumtaxat vim sequestris, quia hæc cum nullam inducat licentiam, non aspicit obtemperantiam: quod ipse ꝛ possit aliquid in sui utilitatem operari, *Rota ibidem eod. anno R. p. d. meo Cerro.*
- Idem dicendum, si fuit appellatum, & infra biennium ꝛ appellans nihil fecit, & causa remansit deserta, quia tunc appellatus si quid operatur non attentat.
- 258 Insuper excluduntur ꝛ attentata in diuersitate causæ, vt puta, si pendet lis super realitate crediti, & altera partium facit aliquid super aliquo, quod non tangat dictam realitatem crediti, nec habet conexitatem, nec dependentiam cum lite, tunc non arguitur de attentatis: casus est in ead. decis. coram dicto R. p. d. meo Cerro.
- Ne autem errorem, qui dixi supra, si agitur de simplici inhibitione, sciendum est, ꝛ quod dixi de inhibitione non inducente licentiam: quia si agitur de licentia inducente, causat attentata, vt puta, ꝛ si inhibitio emanauit vigore commissionis super iactationibus, vel si emanauit vigore appellationis, quia attenditur lis: ꝛ est casus in *Alexandrina Canonicius 9. Decembris 1648. coram R. p. d. Cerro in folio.*
- 260 Quod dixi, si emanauit vigore appellationis intelligitur si appellatio ꝛ de iure debeatur, vt puta si fuit appellatum a sententia executoris mixti, *Rota ibid. coram R. p. d. meo Cerro.*
- 261 Mistus executor ꝛ dicitur, dum in literis adfunt clausulæ. Dummodo tempore presentium, non sit alicui specialiter ius quaesitum: vel, sine præiudicio alterius, quæ alteri aequipollet: vel, amoto exinde quolibet illicito detentore, vel alia simili, vt consideratur in ead. *Alexandrina Canonicius superius enunciata.*
- 263 Sed cauendum, quod appellatio interposita extraiudicialiter, ꝛ non causabit attentata, nisi fuerit deducta ad noticiam partis aduersæ: totius agatur, si postquam est appellatum, de appellatione fiat interpellatio, ꝛ seu ea deducatur per intimationem ad noticiam partis aduersæ, licet sufficiat probare etiam, ꝛ quod deuenit ad illius noticiam, vt dicitur in *Reatina Vicaria 28. Iunij. 1647. coram eod. R. p. d. meo Cerro in folio.*
- 266 Iudicialiter interposita, nec valeret, nisi in termino triginta dierum ꝛ peteretur responsio apollitorum, qui non est necesse quod petatur in actu appellationis, dummodo non omittatur petitio infra dictum

dictum tempus; ut consideratur in eadem decis. *Reatina*.

In ista decisione obseruabitur adhuc casus dignus notatu; & qui posset asserere magnam difficultatem; ubi quod quidam appellauit; & postea loco commissionis appellationis obtinuit commissionem super iactationibus; hoc enim fuit improbatum à Rota; † sed dictum, quod bene fecit; & stante clausula, quam; & quas, cum omnibus incidentibus inhibitionem; † substituit; & dixit ob illius spretam constare de attentatis.

Quisque erit etiam cautus in formando suas commissiones cum multis antipissimis; † quia tali casu poterit illis uti, etiam contra non nominatos; & Rota de simili commissione habente clausulam; omnesque alios, dixit; † quod quidam non nominatus; & cui fuerat presentata inhibito, commiserat attentata; ut in Romana de uoluntatis domus 3. Iulij 1628. coram bon. mem. Merlino; & alibi passim; & consideratur in d. *Reatina Vicaria* 28. Iunij 1647. coram R.p.d. Cerro in fol.

Quando detur sequestrum, vel renunciatur attentatis.

Artic. XVII.

- 271 Possessio attentata solet sequestrari à Rota.
272 Declara hoc tamen procedere, quando attentatis non fuit renunciatum.
273 Attentatorum renunciatio an intret per patientiam, & quando.
274 Attentata quando habent difficultatem quoad partem, reuocantur iudicis officio.
275 Attentatis renunciatur tacite, & expresso.
276 Attentatis renunciat, qui non petit reuocationem coram iudice laico.
277 Inhibitio non impedit continuationem possessionis, & ideo non est attentata.
278 Inhibitio specialis non conceditur à Rota, nisi habita disputatione.

271 **R**ota; † quando possessio est attentata, illam solet sequestrare Rota in Lucana Canonatus 1. Febr. 1647. coram R.p.d. Royas in fol. ubi etiam habetur, quod hoc procedit, quando † attentatis non fuit renunciatum, ut puta, quando petitur pronunciari tantum in negotio principali.

Sed est distinguendum, quod si datur talis patientia, & non appellatur, † tunc intrat dicta renunciatio; sed secus, quando fuit appellatum; & Rota ad tollendam disputationem, firmat, † quod si attentata

ta habent difficultatem; quoad partem, tunc reuocatur officio iudicis, ut in Lucana Canonatus coram dño R.p.d. Royas. Et melius declaratur in causa Vladislauien. Villa de Hoppembruch 4. Iulij 1646. coram R. p.d. Cerro in fol. ubi, quod Abbas Pselpini non sibi preiudicauit petmittendo discessionem negocij principalis, vel super manntentione, quia reportauit sententiam fauorabilem; secus autem, dicit, fuisset dicendum, si succubisset, & in casu succumbentis, nisi appellasset, & permisset sententiam abire in iudicatum, ut dicitur in eadem Lucana Canonatus coram R.p.d. Royas. † Tacite enim, sicut & expresse, renunciatur attentatis, Rota in Taruifina feudi 9. Decembris 1624. coram R.p.d. Remboldo dec. 585. tom. 3. par. 4. recent. in qua etiam habetur, quod qui non petit reuocationem attentatorum coram iudice laico, † dicitur illis renunciare. & pro ista opinione asserit Rotam decis. 592. par. 2. recent.

In materia attentatorum, sciendum est, quod inhibito † non impedit, ut supra; dixi, continuationem possessionis, & ideo dicta continuatio non dicitur attentata. Et quod Rota solet concedere inhibitionem specialem, † sed non absque disputatione, quia aliàs data reuocaretur, ut inquit eadem Rota in Leodien. Abbatissatus 15. Decembris 1642. coram R.p.d. Carillo in fol. & in d. Vladislauien. Villa de Hoppembruch. 9. Iun. 1649. coram R.p.d. Cerro.

An, & quo tempore sit reproducenda inhibito.

Artic. XVIII.

- 279 Inhibitio sufficit quod sit parti presentata, nec reproduci.
280 Limitatur, si pars dicat nihil fieri, quia possunt committi attentata.
281 Attentata committuntur etiam in spretum litis.
282 Litis pendentie quando dicatur inducitur.
283 Reproductio est necessaria ad effectum, ut lis dicatur pendere.
284 Inhibitio A.C. iusta, vel iniusta semper causat attentata.
285 Appellatio permessa coram A.C. interposita causat attentata.
286 Attentata possunt committi tam à parte inhibitionem presentante, quam à patiente presentari.
287 Innouata contra reum an prosint etiam coram in ratione attentatorum.
288 Declara tamen, si sit inhibito iudiciali in causa litigiosa, secus in extraiudiciali.

Inhi-

Inhibitio extraiudicialis habet vim sequestri.
ibid.

288 *Manutentio an datur in reuocatione attentatorum.*

289 *Expense quandonam debeantur in reuocatione attentatorum, etiam ante discussionem negotii principalis.* 307

290 *Expense an debeantur, quando proceditur per viam nullitatis, vel iniustitiae in reuocatione attentatorum.* 231

291 *Expense extraiudiciales non liquida, non retardant processum in negotio principali.*

292 *Monitorium non est necessario reproducendum, si pars monita comparuit.*

Monitorium non est necesse reperendum in falsa, sed sufficit eius reproductio in Broliardo. *ibid.*

293 *Nunciatio causat attentata, sicut inhibitio.*

ET quod postquam est presentata, non est necesse quod reproductatur, † sed iustitiae quod parti fuerit presentata, & si pars compareret, & protestatur nihil fieri, nisi ipsa citata, si quid postea fiat dicitur attentatum, & attenditur sola presentatio.

In spretum etiam litis dicitur attentata, sed eius pendencia non dicitur induci, † nisi ut dixi supra, citatio, vel monitorium reproducatur infra annum, vel biennium; elapso enim tali tempore dicitur circumductum, ut in *Luceria. attentatorum* 26. Junij 1648. coram R.p.d. Cerro in fol.

282 *Utque lis dicatur pendere, † necessaria est reproductio; non autem iustitia, aut bonum ius, ut in Romana Palatii 4. Martij 1648. coram eodem in fol.*

Idem dicendum quoad inhibitionem.

283 *A. C. quod iusta, vel iniusta † causet attentata, iuxta considerationem, quam de ea habuit Rota in dista decisione: quodque appellatio in casu, quo permittatur de*

284 *per se, sicut inhibitio, † causat attentata, sic dicitur in Ianuen. fructuum dotis 8. Februarij 1647. coram eodem, ubi etiam ha-*

285 *betur, quod attentata, si quid innouetur † tam incurrit pars, quae habet inhibitionem pro se, quam pars, contra quam.*

286 *fuit presentata: & quod hoc † profit etiam correo, qui habet eandem causam defensionis, dicit eadem decisio, sed ut ibi de-*

287 *claratur; quod procedit, † si agitur de inhibitione iudiciali in causa litigiosa, non autem in simplici prouisione extraiudiciali, quae habet dumtaxat vim sequestri.*

288 *Repeto etiam, † quod in reuocatione attentatorum datur manutentio, & quod*

289 *in ipsa debentur expensae, † antequam*

prosequatur negotium principale, in casu, quo petatur reuocatio per viam extraiudicariam iustitiae, implorando scilicet officium iudicis mercenarium principaliter, quoniam hae vocatur via priuilegiata; † secus autem erit, si proceditur per viam nullitatis, vel iniustitiae; si vero petantur expensae extraiudiciales, & non sint liquidae, † non retardatur processus in negotio principali, ut in *Venitana bonorum 5. Iulij 1649. coram Reuerendissimo Dmozetto in fol.*

Seire vterius debemus, quod si pars monita comparuit, non est necessaria reproductio monitorij cum inhibitione, & alias, ut supra dixi, sufficit, quod in Broliardo legatur registrata reproductio, etiam quod non reperitur in fila, ut in *Romana locorum montium 3. Junij 1650. coram R.p.d. Meltio in fol.*

Nunciatio quoque, ut dicam *tis. de iudicio ordinario*, sicut ipsa inhibitoria, † causat attentata, si quid fiat post dictam nunciationem, ut in *d. Anglonen. Territorij 13. Junij 1650. coram eodem in fol.*

In crimina libus quando dicatur lis pendere.

Artic. XIX.

294 *Lis in criminalibus, ut dicatur pendere, quid requiratur.*

295 *Contumacia non contrahitur absque monitorio.*

296 *Litis pendencia in criminalibus irrogat infamiam saltem facti.*

297 *Lis, ut non dicatur calumniosa, quid requiratur.*

298 *Infamia facti requirit opinionem criminis apud plures personas graues.*

299 *Infamia iuris fit, quando interuenit sententia condemnatoria.*

300 *Index contra accusatum non potest procedere ad instantiam partis absque citatione.*

301 *Sententia lata in contumaciam non probat delictum.*

302 *Probat tamen priuationem beneficij, reo infra annum non comparente.*

303 *Admissio ad purgandam contumaciam non adimit priuationem beneficij.*

304 *Comparitio non tollit ius quaesitum ex annali mora non comparentis.*

305 *Attentatum dicitur iudicium super eadem re coram alio iudice, pendente primo iudicio.*

306 *Innouatum quocunque coram secundo iudice est attentatum, eodem iudicio pendente coram primo.*

ET replico, quod ut lis dicatur pendente in ciuilibus, dixi supra. In criminalibus autem, quo ad dictum effectum requiritur monitorium, & citatio; & nec sufficit vociferatio inimicorum, & hominulorum, & ideo non dicitur contrahi & contumacia sine monitorio. Et in his est valde aduertendum, quia in criminalibus sola & pendencia litis irrogat infamiam saltem facti, nisi lis fuerit calumniofa; & ad hoc, ut non dicatur calumniofa, & requiritur saltem semiplena probatio: Infamia autem facti & requirit opinione meritis apud personas graues, & plures: Quando vero agitur de infamia iuris, & requiritur, quod interuenerit sententia condemnatoria: Et vltius, quod quando iudex criminalis procedit ad instantiam partis & non potest procedere, contra accusatum sine citatione; nec & sententia lata in contumaciam probat delictum: Reo tamen non comparente, infra annum & prebet priuationem beneficij, & quamuis post annum condemnatus, fuisset admissus ad purgandam talem contumaciam, & non admittit dictam priuationem, quia comparitio & non tollit ius quæsitum ex annali mora, in non comparendo, ut in *Meleuitana Parochialis* 31. Ianuarij 1650. coram R. p. d. Bichio in folio.

Sed valde digressus ab attentatis redeo ad propositum. Commissa itaque causa in Rota inter eandem partes super aliqua re, puta appellationis à mandato de AC sociando, non & potest citra vitium attentatorum fieri aliud iudicium coram alio iudice super eadem re, & corpore, & id quod in tali casu fit coram secundo iudice & dicitur attentatum, ut in *Romana fid. sen attentatorum* 11. Februarij 1647. coram R. p. d. Argueller in folio.

De penis, & excusatione attentantium.

Artic. XX.

307 *Attentans tenetur rescire omnia damna, & interesse passa propter attentata.* 23. 1. 289.

308 *Attentata ignorantem commissi excusantur à pena, sed non à reuocatione.* 320.

309 *Attentata ratificans, ad quas expensarum refectiones teneatur.*

310 *Attentata ratificans tenetur etiam pro expensis factis in aduocato, & procuratore.*

311 *Attentatorum reuocatio potest peti, etiam si pari fuerit passa cognitionem secunda instantie.*

Praxis Camilli Capucij.

312 *Attentata non saluantur à reuocatione stante ignorantia, vel impossibilitate certiorandi.*

313 *Inhibitio procuratori in Curia, quomodo fieri debeat, ut impediatur principali innouare in partibus.*

314 *Inhibitio facta procuratori, uti principali, non causat attentata, nec quoad principalem, nec alios.*

315 *Inhibitio non habens irrefractionem potest impune sperni.*

316 *Executio, & inhibitio si sint factæ eadem die, pro cuius validitate presumatur.*

317 *Causa semel facta curialis, semper remanet curialis.*

318 *Limitatur, si ex Pontificis rescripto, aliter fiat.*

319 *Attentatum dicitur, quod fit in Curia causa inde ad partes auocata, & intimata.*

320 *Ignorantia excusat à pena, sed non à reuocatione attentatorum.* 308.

321 *Gratia noua certo modo obtenta debet in Rota produci.*

322 *Cognitio noua gratis facta ab alio iudice dicitur attentata.*

Ampliat, & si in supplicatione fiat mentio litis ibid.

323 *Limitatur, in Papa, qui non attentat, sed bene excutor, & pars ipsa.*

307 **A**ttentans vltius & tenetur rescire omnia damna, & interesse passa ex causa attentatorum, ut in *d. Romana Vineæ* 9. Decembris 1648. coram R. p. d. Royas in fol. & si allegatur, quod attentata fuerunt ignorantem commissi, & tunc datur executio à pena, sed non à reuocatione, ut in *Romana Vineæ* 9. Decembris 1648. & in *Meleuitana Commenda* 23. Maij 1650. coram R. p. d. Celso & in *Tanen.* attentatorum 2. Decembris eiusdem anni coram R. p. d. Cerro etiam in folio. Contrarium autem iudicabitur, si principalis attentata ratificet, & hoc casu & debent restitui etiam damna consistentia in deterioratione, & defumitur valor medius; redduntur quoque expensæ Signaturæ, & facta vltius pro procuratore, & aduocato, & quod tamen non procedit in iudicio ordinario, ut in *d. Romana Vineæ* coram R. p. d. Royas, & *Cracouien.* attentatorum coram R. p. d. Bichio.

311 *Reuocatur etiam, ut alias dixi, & quamuis pars passa fuerit cognitionem secundæ instantiæ, & fuit petita reuocatio, ut in *Tarusina feudi* 10. Iunij 1619. coram cl. ra mem. Cardinali Pamphilio in fol.*

312 *Clarius habetur, quod ignorantia, vel impossibilitas certiorandi non & saluat à reuocatione attentatorum per viam nullitatis, sed à pena incurra, ut in *Romana apothecarum* 26. Novembris 1646. coram R. p. d. Meltio in folio.*

Q q

Quod

Quod si vellet inhiberi Procurator in Curia, ad hoc, ne principalis in partibus audeat innouare, vt talis presentatio causet attentata t debet fieri illi vt procuratori talis, non autem vt principali, quia si presentatur vt principali, non t causet attentata, quoad alios, nec quoad principalem, vt in *Firmana Capello* 28. Aprilis 1651. coram R.p.d. Bichio in fol.

Er quod, si inhibitio prouenit a non habente iurisdictionem, t potest impugnari, vt in *Cracouien. Turis respondendi* 28. Iunii 1651. coram eodem.

Idemque fuerat antea firmatum in eadem causa 23. Ianuarij eiusdem anni coram eodem, t vbi etiam habetur, quod si eadem die appareat facta executio, & presentata inhibitio, presumitur pro validitate executionis.

317 Fertur etiam adagio, quod t causa semel facta curialis, semper remanet curialis, nec inde potest extrahi, t nisi ex rescripto Pontificis, & si autem auocetur, & deducatur ad notitiam, & aliquid postea fiat, t dicitur attentatum, & si allegatur, vel probatur ignorantia, illa t excusabit a pena, non autem a reuocatione, *Rota in d. Iannu. attentatorum* 2. Decembris 1650. coram R.p.d. Cerro in fol.

Si postquam obtentum fuit causam, committi in *Rota*, colligens obtineat nouam gratiam certo modo, t debet ista nouam producere in *Rota*, & si illius cognitio fit coram alio iudice, t dicitur attentatum, quod procedit etiam si in supplicatione fiat mentio litis. Ne autem erremus, sciendum est, quod in tali casu t Papa non attentauit, sed attentauit executor, & pars ipsa, quae processit in spreum prioris litis, *Rota in Meluitana attentatorum* 26. Maij 1651. coram eodem in fol.

De attentatis post suspensionem iudicis, & alij casibus.

Artic. XXI.

324 Attentata causat allegans iudicem suspectum, si appellat ab vltiori processu.

325 Ius non petendi reuocationem attentatorum an probari debeat, & quomodo.

326 Attentanti remissoria negatur, etsi tendat ad probandam exclusionem attentatorum.

327 Declara tamen, hoc procedere, quando clare constat de attentatis.

328 Inhibitio rotalis non causat attentata in iudicio penitus diuerso.

329 Episcopus est iudex competens rerum suar mensa.

330 Episcopus causat attentata, si allegatus suspectus procedit in rebus suae mensae.

331 Decretum irritans habet implicitam inhibitionem.

332 Attentatum dicitur, quod fit contra formam, aut dispositionem decreti irritantis.

333 Attentatum in casu praedicto dixit *Rota Romana*.

Allegans quoque iudicem suspectum cum speciali mandato, si appellat ab vltiori processu, t causat attentata contra innouantem aduersus dictam appellationem, *Rota ibid.*

Er si reus conuentus in isto iudicio alleget, quod patens reuocationem, non habet aliquid ius petendi, t aduertendum est, quod tale non ius debet probari per confessionem parris, vel per rem indicatam, vt in *Meluitana Parochialis* 26. Maij 1651. coram R.p.d. Cerro in fol.

326 Denegatur etiam attentanti t remissoria, etiam si illa tendat ad probandum, exclusionem attentatorum; tamen hoc procedit, quando clare constat de attentatis, t nisi detur maximus sumus, vt in *Sacra Severina decimarum* 1. Iulij 1650. coram R.p.d. Royas in fol.

328 In iudicio penitus diuerso, t inhibitio Rotalis non causat attentata, praesertim quando adest consensus partis in iurisdictionem iudicis inhibentis, vt in *Bononica. dotis* 10. Martij 1651. coram R.p.d. Pentingerio in fol.

329 Episcopus licet dicatur t iudex competens rerum suar mensae, antequam allegetur suspectus; tamen postquam fuit vt ralis allegatus, t non potest procedere, citra vitium attentatorum, vt in *Vladislauien. Villa de Hoppembruch* 3. Iulij 1645. coram Emin. D. meo Cardinali Ostobono in folio.

Etque notabiliter aduertendum, quod cum t decretum irritans contineat implicitam inhibitionem, si quid fit ab ignorante contra eius formam, aut dispositionem, hoc quoque t dicitur attentatum, quicquid dicendum sit ad effectum penae, t casus eleganter exprimitur in vna *Meliten. Admiratus* 15. Ianuarij 1629. coram bon. mem. Coccino de f. 231. par. 5. recent.

De Fatalibus.

Cap. V.

Quo tempore labantur fatalia.

Artic. I.

- 1 Prima instantia debet de iure civili in qualibet causa biennio terminari.
- 2 Prima instantia in causa criminali triennio terminatur, & quo iure.
- 3 Prima instantia de iure canonico est perpetua, & ubi servatur.
- 4 Instantia perit, si adsit causa desertionis praesumptio, & quomodo inducatur.
- 5 Lis fuit habita derelicta per desertionem 27. annorum.
- 6 Causa appellationum habent annum, & ex causa biennium pro canon expeditione.

1 **I**N quacunq[ue] causa civili t[ame]n prima instantia debet biennio terminari, in criminali t[ame]n verò triennio. De civili iure loquitur l. properandum, ubi Bart. & alij C. de iud. de iure verò canonico, quod servatur in terris Ecclesiarum, & praecipue t[ame]n in Curia nostra servandum est: Prima instantia etiam in civili causa, est perpetua, c. penult. ubi latè Felin. ext. de Veris lib. 3. c. de temp. iud. fol. 59. & ratio est, quia de iure canonico admittuntur appellationes à quocunq[ue] grauamine, & causae non possunt tam brevi tempore expediri, Franc. in c. super eo num. 15. ext. de appell.

4 Si tamen in causa t[ame]n tanto tempore nihil factum fuisset, & praesumeretur derelicta, periret etiam instantia. Circa tempus autem, ad hoc, ut inducatur ista praesumptio, Rota variauit secundum qualitates causarum, & personarum, Cassad. decis. 5. ut lit. pend. Veris lib. 8. c. ut lit. pend. fol. 271. alias lis fuit habita pro derelicta, t[ame]n ex quo per vigintisepem annos nihil in ea fuerat factum, Put. decis. 8. ut lit. pend.

6 In causis appellationum t[ame]n datur annus, & ex causa biennium, tam de iure civili, quam canonico, c. cum sit. & ex ratione ext. de appell. Clement. sicut cod. tit. Auth. ei qui C. de temp. appell.

Qua causa excusent à lapsu fatalium.

Artic. II.

- 7 Paupertas excusat appellantem causam tempore debito non expedientem. Paupertas quanam habeat privilegia, remissive ad Felinum ibid.
- 8 Appellans causam non prosequens quibus causis excusetur prater paupertatem.
- 9 Restitutio ad appellandum competit impedito si non appellauerit, vel non fuerit profectus.
- 10 Amplia idem in beneficalibus, sed an debeat protestari.
- 11 Restitutio ad appellandum an competat mortuo procuratore, vel principali, non relicto procuratore.
- 12 Et quid si moriatur procurator substitutus existente in Curia principali procuratore.
- 13 Commissio restitutionis ad appellandum qualiter signetur, & quibus causis.
- 14 Index qua fide habita debeat restituere ad appellandum. Restitutio in integrum ad appellandum, quibus casibus detur, remissive ibid.
- 15 Causa appellationis prosecutio sine causa prorogatur etiam ad biennium in Curia, sed qua conditione.
- 16 Appellatio censetur deserta, parte nulliter citata, aut citatione tantum decreta, vel non reproducta.
- 17 Et quid si infra annum daretur petitio, an suffragaretur.
- 18 Appellanti datur integer annus ad prosequendum, si impeditus etiam unicum diem amisit.
- 19 Declara dummodo illa dies sit causa desertionis.
- 20 Appellans si potuit expedire, non restituitur, neque obtinet secundum annum.
- 21 Index, & appellans possunt secundum annum datum ad appellandum observare.
- 22 Appellatio deseritur tamen lapsu termino iuris, quam hominis.
- 23 Terminus nondum lapsus appellanti potest prorogari.
- 24 Terminus praefixus debet prorogari à iudice à quo.
- 25 Terminus iuris datus in beneficalibus ad prosequendum appellationem an possit abbreviari, vel prorogari.
- 26 Terminus ad finiendam appellationem an possit abbreviari, vel prorogari. Terminus ad finiendam appellationem nouem modis praefigitur, remissive ibid.
- 27 Appellanti etiam ex causa non datur tertius annus in Curia.

7 **F** Vitque sufficiens etiam ꝑ paupertasꝑ si præter eam appellaus non potuit causam expedire, *Felin. in c. significans, ext. de off. deleg. vbi enumerantur privilegia paupertatis, & in c. ex ratione, ext. de appell. & Vbert. de citat. c. 19. nu. 475.*

8 Similiter niors, vel infirmitas, & deniqꝑ ꝑ quouis legitimo impedimento impeditus excusatur, & ideo siue appellationem prosecutus non fuerit, sine etiam non ꝑ appellauerit, debet restitui ad appellandum, vel proseguendum appellationem, docto de impedimento, *Rota decis. 25. de appell. in nou. & Vbert. vbi supra num. 476. & pluribus seqq. & c. 10. num. 446. & seq. & num. 461. quod procedit ꝑ etiam in beneficialibus, Vbert. ibidem d. nu. 461. fol. 491. sed quod debeat protestari excepto in Rota, num. 450. Quando vero probetur impedimentum, dicemus inferius.*

11 Similiter ꝑ si Procurator moritur, vel principalis Procuratorem relinquere non potuit, & prima appellatio deferatur, debet Dominus restitui ad appellandum, *Cassad. de 6. de appell. si verò moriatur ꝑ Procurator substitutus existeret in Curia Procuratore principali, an restituitur videndus est, D. Vbert. de citat. c. 10. nu. 462. Pen. dec. 356.*

13 Et in omnibus scriptis casibus, quando ꝑ petitur commissio restitutionis in integrum, signatur cum clausula, de iure; vel consilio, aut docto de legitimo impedimento, ꝑ & debet tunc Iudex habita fide de præmissis restituere, vt latè quibus casibus detur talis restitutio, videtur apud *Franc. in c. ex ratione, vsqꝑ ad nu. 67.*

15 De stilo Curiz ꝑ cum sine causa, etiam detur biennium, dummodo in primo anno aliquid fiat, vltra impetrationem, commissionis, & actus, qui sit sit completus, & validus: ꝑ ideo si pars nulliter citaretur, vel solum decerneretur citatio, aut citatio generalis infra annum non reproderetur, appellatio censetur deserta, *Vbert. loco citato num. 437. fol. 392. ꝑ sicut etiam non sufficeret, si infra annum daretur petitio, nisi appellans habuisset maximum impedimentum, Iafin rubr. ff. de in ius voc. Rot. de 7. de appell. in nou. Cassad. d. 6. eod. tit. Vbert. d. e. de temp. Iud. fol. 59. & lib. 7. cap. de temp. & fatal. appell. fol. 233. Vbert. de cit. vbi sup. n. 449.*

Et quando impedito datur secundus annus ad proseguendum causam appellationis, si etiam vnicum diem amisit, datur integer annus, dummodo illa dies sit causa desertionis; sed si non obstante impedimento potuit causam expedire, ꝑ de

duus annus, *Felin. in c. ex ratione ext. de appell. iure non debet restitui, neqꝑ dari secundum.*

21 Potest autem huiusmodi annus per iudicem, & partem appellantem obseruari,

22 & prorogari: ꝑ deferaturque eodem modo appellatio per lapsum termini præfixi ab homine, ncut per lapsum termini præfixi à iure, c. personas ext. eod. tit. & d. c. cum sit. vtroque not. *Franc. & Felin. vbi latè tractant de materia, licet Innocent. ibidem contrarium tenuerit, & sequitur Guido pap. decis. 436.*

23 Si verò terminus non sit elapsus, ꝑ potest etiam prorogari; sic enim ius parti

24 non fuit acquiritum; sietque ꝑ à iudice à quo, & non à iudice ad quem, quia is non prorogat, *Franc. in d. c. personas num. 16. & 17. & latius infra.*

25 Hoc tamen non procedit ꝑ in beneficialibus, in quibus terminus iuris datus ad proseguendum appellationem, non potest per iudicem à quo abbreviari, vt dicit *Franc. in c. cum sit, in princ. num. 26.*

26 Neqꝑ in termino ad finendum appellationem, quia hoc esset imponere legem superiori, *Franc. ibid. num. 4. in fin. vbi ponit nouem modos præfigendi huiusmodi terminum: ꝑ Elapso vero biennio in Curia, non datur tertius annus, etiam ex causa; quamuis extra eam elapso primo anno, detur secundus annus ex causa, Cassad. decis. 6. de appell.*

In quo differat præfixio iuris, & hominis.

Artic. III.

28 Terminus præfixus ab homine ad proseguendam appellationem, qualiter intelligatur.

29 Terminus præfixus à iure, qualiter intelligatur.

30 Terminus præfixus ab homine mitius agit, quam præfixus à iure.

31 Terminus ad proseguendam appellationem, quando pars censetur satisfacere.

32 Appellans cum præfixione termini ad proseguendum potest in termino causam arripere iter.

33 Limita, si præfixio termini esset ad se presentandum Sedi Apostolica.

34 Limita etiam, quando superior ad quem esset in eodem loco.

28 **E**st etiam aduertendum ꝑ circa præfixionem iuris, & hominis, quod terminus præfixus ab homine ad proseguendam appellationem, intelligitur ad inchoandum. ꝑ In termino verò præfixo à iure intelligitur ad finendum. ꝑ Mitius enim

enim agitur in termino præfixo ab homine, quam in termino præfixo à iure, *Abb.*

- 31 & *Franc. in d. c. personas, ubi in m. s. tractat* t an, & quando pars censetur satisfacere huic termino, & *Ror. decis. fin. de appell. in nou.*
- 32 Ideo in appellante in partibus præfixitur terminus ad proseguendum appellationem, nisi fuerit etiam præfixus ad presentandum se conspectui Apostolico, sufficit in termino arripere iter, & *expientes, cum ibi not. de elect. in 6. Ror. decis. 19. & 25. de appell. in nou. & decis. 48. eod. in antiq. Bissi.*
- 34 *signet. decis. 20. eod. tit. nec sufficeret, quādo superior ad quem esset in eodem loco.*

Quid debeat facere in Curia ad fugiendum lapsum factum in m.

Artic. IV.

- 35 Appellans in Curia quid debeat facere in termino præfixo ad proseguendum.
- 36 Et quid in termino præfixo ad se presentandum conspectui apostolico.
- 37 Appellans prædictus obtinet presentatam à Re gente Cancellaria non citata parte.
- 38 Superfessoriam verò à quo obtineat, & qualiter, & an citata parte.
- 39 Et quid in causis ad Papam de consuetudine spectantibus, an debeat se proprie presentare.
- 40 Et quid quando causa non requirit discussionem, sed transit suo iure ad Papam.
- 41 Citationes pro superfessorijs in causis ad Sanctissimum spectantibus, coram quibus bodie legantur.
- 42 Appellans qua præstatione excusetur in causis ad Sanctissimum spectantibus.
- 43 Appellatio an dicatur deserta, nisi reportetur fides prosecutionis in termino præfixo.
- 44 Index an possit absque attentatis sententiam exequi, non reportata fide prosecutionis appellationis.
- 45 Terminus ad proseguendum regulariter præfigitur incontinenti.
- 46 Præfigitur etiam ex intervallo, si index deserat appellationem.
- 47 Appellans, quod boni habet in termino iuris, habet etiam in termino hominis ad fugiendam desertionem.

35 **N**ec sufficit appellanti t in Curia iter arripere ad Papam, quia esset ridiculum nimis, cum Papa commoretur in Curia; sed debet libellum porrigere, & se presentare, *Felin. in d. c. personas ext. de appell.*

36 Si fuerit præfixus t ad se presentan-

dum apostolico conspectui, sufficit se presentare coram Re gente Cancellarie, & ab eodem obtinere presentatam, *Rota decis. 48. & 50. de appell. in nou. vel coram Emin. Cardinali Signaturæ Instititæ Præfecto, vel petendo signari commissionem in Camera, vel petendo superfessoriam ad effectum adeundi Signaturam plenam, & ab ea obtinendi commissionem appellationis; cum hac distinctione, quod t si petatur Regenti ad effectum habendi presentatam, non est opus partem citare: t si verò petitur superfessoria, non conceditur sine partis citatione, quæ de stylo solet fieri ad videndum concedi superfessoriam vsque ad primam Signaturam, & sibi in forma inhiberi, ne audeat aliquid ea pendente innouare.*

- 39 Si causa spectat ad ipsum Papam t de consuetudine, non est opus proprie se presentare ipsi Sanctissimo, sed sufficit adire Emin. Cardinalem Signaturæ Gratiæ Præfectum, vel eius D. Auditorem ad petendum superfessoriam, si causa requirit discussionem; t si verò transit suo iure, sufficit præstare commissionem Subdatario pro tempore, qui eam signare facit ab ipso Sanctissimo in Camera, parte nihilominus citata, & intimata.
- 41 Licet nostris temporibus t loco Emin. Præfecti tempore Innocentij X. citationes quoque superfessorias, vel ipse D. Subdatarius, vel Emin. & Reu. D. olim meus Cardinalis Cherubinus, cui regnante S. D. N. Alexander VII. successus est Illustrissimus D. Stephanus Vgolinus longa experientia olim Advocatus inter primarios, fide,
- 42 & doctrina probatus; & t ista presentatio excusat appellationem, per ea, quæ dicit *Felin. loco citato.*

Quando statuitur terminus ad reportandam t fidem prosecutionis, si in termino non reportetur, licet propria appellatio non dicatur deserta, t potest tamen iudex sententiam exequi absque vicio attentatorum.

45 Et quamvis regulariter t soleat in continenti præfigi terminus ad proseguendum, t si tamen iudex deferat appellationem, potest etiam in intervallo præfigere terminum, vt dicit *Felin. in d. c. personas. In iudice autem deferente dixi supra in tit. de appell. in partic. quomodo deferatur appellationi.*

47 Notandum est postremò t vnum in termino iuris, & hominis, quod regulariter, quicquid prodest appellanti in termino iuris, prodest etiam in termino hominis ad fugiendam desertionem, *Felin. in d. c. personas.*

Qua'e tempus dicatur fatale, & quando incipiat currere,

Artic. V.

- 48 *Fatale quodnam tempus appelletur, & an utrique parti sit commune.*
- 49 *Et quando incipiat currere iudici in termino ad expediendam causam.*
- 50 *Iudex non acquirit iurisdictionem, nisi post presentationem commissionis.*
- 51 *Fatalia quando incipiant currere parti in Curia, & multipliciter responderetur.*
- 52 *Fatalia an currant impedito facto tertij.*
- 53 *Fatalia semper currunt, nisi impedito appellante, & quibus impedimentis.*
- 54 *Fatalia an currant appellanti non prosequenti ex solo timore iudicis.*
- 55 *Terminus neque iuris, neque hominis currit legitime impedito.*
- 56 *Restitutio in integrum datur ex impedimento, tanquam ex iusta causa.*

48 **E**T hoc tempus appellatur fatale, † quod est utrique parti commune, c. statutus de elect. in 6. Clem. appellationem de appell.

49 Et incipit currere quoad tempus assignatum iudici ad expediendam causam a die presentationis literarum, non autem ab earum data, c. super eo, ubi Franc. ex. de appellas.

50 Non enim acquiritur iurisdictioni iudici, nisi post presentationem commissionis, ut dixi supra de iurisdictione. Parti vero in Curia Romana † incipere a tempore, quo verisimiliter causa committi potuit, P. de decif. 12. de appell. vel ut inquit Pen. decif. 448. a die interpositæ appellationis, non a die obrentæ commissionis, & videndus in hoc est V. bertus loco cit. n. 430. qui etiam n. 453. dicit, quod currunt fatalia, postquam iudex habuit terminum pro servato ante subscriptionem sententiarum. † An etiam currant impedito facto tertij, dicit idem V. bert. ubi sup. num. 458.

53 Curruntque semper, dummodo appellans non habuerit impedimentum ex facto iudicis, vel aduersarij, seu utriusque vel Principis, aut propter paupertatem, malam valitudinem, vel alium casum, fortuitum, c. ex ratione eod. de appell. ubi Franc. num. 4. in fin. & Felin. ibid. & l. fin. 5. illud, C. de temp. appell. Cassad. d. decif. 6. & 9. eod. tit. V. bert. loco cit. d. c. 10. num. 451. cum

54 segg. ubi dantur exempla, & ubi etiam † an currant ex solo timore iudicis, ubi est Princeps, ut Romæ.

- 55 Ratio est, quia nullus terminus iuria, vel hominis currit legitime impedito, Rot. decif. 2. de dilat. in nou. Cassad. d. decif. 9.
- 56 Vel saltem tale impedimentum esset iusta causa restitutionis in integrum, de qua supra, Cassad. d. decif. 6.

De differentia impedimentorum ad effectum fatalium.

Artic. VI.

- 57 *Appellans in impedimentis ex parte iudicis faciat protestationem.*
- 58 *Protestatio in impedimentis iudicis debet fieri, in alijs cautius fiat.*
- 59 *Protestationem esse cautelam dixit Rota, licet de iure requiratur.*
- 60 *Impeditus facto iudicis quinam dici possit.*
- 61 *Impedimentum impotentia comparandi, quando probetur per testes, vel iuramento.*
- 62 *Impedimentum quibus probationibus sufficere constet, arbitrat iudex.*
- 63 *Appellatio datur ab iniquo iudicis arbitrio circa probationes impedimenti.*

57 **D**ifferentia impedimenti ex parte iudicis, consistit in eo, quod in hoc impedimento requiritur protestatio, in alijs vero secus; licet, † qui caute agit eam sepe interponit iuxta monita per Franc. in d. c. ex ratione, d. num. 10. usque ad num. 15. & in c. si iustus metus num. 13. de appell. ad quod videndus est etiam D. V. bert. ubi sup.

59 num. 450. qui dicit, † quod protestatio de iure quidem requiritur, sed quod Rota dicit esse cautelam.

60 Et sufficit ad hoc, † ut quis dicatur impeditus facto iudicis, quod in termino biennij instanter petat sententiam, licet illa non feratur, l. fin. 5. illud C. de temp. appell. Cassad. d. decif. 6. in fin.

61 Quando impedimentum, † propter quod quis non potuit comparere, aut iura sua producere, debeat probari per testes, vel sufficit proprium iuramentum, videndus est Guidapap. de c. 64. & 205. Rot. decif. 3. de iur. iur. in antiq. & decif. 25 in fin. Car. in Clem. siens de appell. sed

62 ad cognoscendum, † quæ probationes sufficiant ad probandum impedimentum, relinquitur arbitrio iudicis.

63 Aduertendum tamen est, † quod si iudex inique circa hoc arbitratetur, daretur appellatio, Franc. in d. c. ex ratione n. 10. & ulterius.

Quibus casibus fatalia non currant.

Artic. VII.

- 64 *Fatalia an currant prosequenti incidens, & emergentia cause, ut attentata, nullitatem, &c.*
 65 *Et quid si succumbat in eis.*
 66 *Quid si prædicta calumniose proponantur.*
 67 *Et quoniam sit opinio Felini circa prædicta.*
 68 *Fatalia pendente causa nullitatis an, & quando currant, remissive.*
 69 *Fatalia non currunt pendente termino remissoria, vel compromissi, cum ampliatione.*
 70 *Fatalia an possint suspendi per partem, & quousque, & quomodo.*
 71 *Terminus appellationum non potest per partes prorogari.*
 72 *Terminus datus ad probandum non potest per partes prorogari.*
 73 *Fatalia an, & quando suspendantur compromisso, remissive.*
 74 *Appellans durante compromisso an possit appellationem prosequi.*
 75 *Fatalia non currunt in causis coram Principe pendentiis.*
 76 *Fatalia quando currant, vel non, remissive ad Felinum.*
Instantia causa, quando currat, vel non, remissive ad Felinum: ibid.

- 64 **A**duertendum adhuc, † quod fatalia non currunt prosequenti causam attentatorum, nullitatis, vel aliquod aliud incidens, seu emergens, ut puta appellationem ab interlocutoria, † dummodo in eis non succumbat, Ros. decif. 29. de appell. in antiqu. decif. 15. eodem in nou. & Franc. in d. c. ex ratione, Vbert. loco cit. n. 467 & 471. & Ros. decif. 156. par. 2. recent. quod etiam dixi sis. de attent. † vel si saltem non proponantur calumniosè, & possit probabiliter dubitari adesse attentata, & nullitatem, Vant. e. quot. & intra quod temp. de nullit. num. 12. & in materia attentatorum est videndus Felin. in d. c. ex ratione, ubi vult expresse, quod † succumbenti non currant dicta fatalia, quando habuit iustam causam, vel probabiliter litigauit. † Et pendente causa nullitatis an, & quando currant, dicit Franc. egregie distinguendo materiam in e. dilecto nrm. 11. ext. de appell.
- 69 Neque † currunt pendente termino remissoria, vel compromissi, etiam quod in compromisso fuerit deductum solummodo negotium principale, & factum fuerit pendente termino ad recipiendos

- 70 apostolos, † quia fatalia possunt suspendi per partem per electionem consultoris, usque ad diem intimationis, acceptationis, per transactionem, per compromissum, vel alium consensum expressum; licet aliàs partes non † possint tempora appellationum prorogare, ut per Gloss. communiter approbatam in l. propterandm. C. de Ind. Clem. quandiu de appell. Frac. in d. c. ex ratione num. 16. & 32. Felin. in d. c. penult. Cassad. d. decif. 9. Vestr. d. e. de temp. & fatal. appell. fol. 233. Ros. decif. 244. par. 4. recent. Vbert. ubi sup. num. 421. & seqq. n. 463.
- 72 464. & 465. & de † tempore dato ad probandum, dicit idem ibid. n. 319. & late an, &
- 73 quando compromissum † suspendat fatalia primæ, & secundæ instantiæ, dicit Franc. in d. c. ex ratione a num. 16. usque ad nrm. 36.
- 74 Neque potest appellans † pendente compromisso appellationem prosequi, nisi soluta pena adiecta in compromisso, Card. in d. Clem. quandiu.
- 75 Prout non currunt fatalia in causis pendentiis coram Principe, Auth. sed & his, & l. fin. iuncta Gloss. in verbo fatalium. C. ubi Senatus, Ros. dec. 416. par. 4. recent. Donec ab eo responsum habeatur non currunt, Lancell. de attent. appell. pend. in præfat. nrm. 3. & seqq. adden. ad Capp. Gloss. dec. 479 Franc. decif. 646. & idem si tuit citatum, pro Signatura, Lancell. ibid. Marches. de appell. de prorog. fas. par. 2. c. 16. n. 51. fol. 625. & seq. & præcipue si est data supersessoria, Verrall. decif. 13. par. 2. Ad præmissa, † quando currant, vel non currant fatalia, ac instantia causæ, videnda sunt, quæ dicit Felin. in e. venerabilis, ext. de iudic.

De prorogatione fatalium.

Artic. VIII.

- 77 *Fatalia solent prorogari in Curia, quare, & qualiter olim.*
 78 *Eorumque prorogatio committitur arbitrio iudicis, & qua addita clausula.*
 79 *Fatalia non prorogantur, nisi constet iudici, quod adhuc durent.*
 80 *Hodie verò petuntur prorogari, & si dubitatur an lapsa sint, nonnum terminum concedi.*
 81 *Commisso eadem sufficit pro prorogatione fatalium, vel concessione novi termini, & qualiter fiat.*
 82 *Fatalia vs prorogari possint, quid de iure constare debeat.*
 83 *Fatalia non prorogantur non docenti de impedimento.*
Terminus nonnum lapsis fatalibus non concedi.

tur non docenti de impedimento. ibid.

- 84 Fatalia regulariter hodie prorogantur absque alia impedimenti cognitione.
- 85 Fatalia quando possint, vel non possint prorogari, remissive ad Felinum.
- 86 Auditores Rota an prorogent fatalia, & eis elapsis denuo concedant.
- 87 Fatalia vigore commissionis, vel ad instantiam partis prorogantur cum citatione.
- 88 Fatalia si prorogentur per commissionem, an expiret facultas Innocentiana.
- 89 Fatalia prorogantur vigore Innocentiana absque citatione.
- 90 Fatalia iam prorogata, etiam per commissionem absque citatione, an sustineantur per Innocentianam. 89
- 91 Auditores Rota qualiter hodie possint fatalia prorogare.
- 92 Commissio prorogationis fatalium, alias prorogatorum non sustinetur, si sit clausula, quatenus, &c.
- 93 Fatalia possunt prorogari unica vice absque commissione à quolibet iudice Romane Curie.
- 94 Fatalia in criminalibus an possint prorogari ultra primam vicem, & qualiter.
- 95 Fatalia in Curia prorogantur prima vice ad annum, si petantur.
- 96 Fatalia extra Curiam semper prorogantur ad annum.
- 97 Annui prorogatorum fatalium, à qua die incipiat currere.
- 98 Prorogatio semper computatur à fine termini.

77 **Q**uia tamen in Curia causæ appellationum propter casum gravitatem, & locorum distantiam, ut plurimum biennio finire non possunt, solent fatalia prorogari, & alias nunquam eorum prorogatio denegabatur, etiam si pluries fuisset concessa, & data sine spe ulterioris prorogationis, cum possit altera pars expeditionem sollicitare, & prorogabantur absque citatione partis, *Cassad. decis. 7. de appell. V. str. d. c. de temp. iud. fol. 59.*

- 78 Quando igitur hodie petitur huiusmodi prorogatio, vigore commissionis in causa pendente coram quocunque iudice, solet semper huiusmodi prorogatio committi arbitrio iudicis propter infra dicenda, & additur semper clausula, dummodo non sint elapsa, si id Orator non exprefferit, & antequam prorogatio concedatur, debet constare iudici, quod durent, secus enim non conceditur prorogatio, *sed etsi manente ff. de procur. solet*
80. etiam si hodie de stilo Curie, quando dubitatur lapsa esse fatalia, si amplius non fuerint, prorogata impetrari commissio

cum clausula, quatenus lapsa sint, & amplius prorogata non fuerint, novum terminum præstat: & solet in eadem commissione utrumque peti, scilicet, quatenus durent prorogari, si verò lapsa sint novum terminum arbitrio suo concedat, & vigore illius commissionis alterutrum obtinetur.

- 81 De iure tamen si debet constare fuisse factam omnem diligentiam, ac impedimentum fuisse immediatam causam non proseguendam appellationis, *l. qui conveniunt, & ibi Bart. ff. de re militari.*
- 82 Et propterea si ponunt illa verba arbitrio iudicis, neque datur præcisè, quia si de impedimento doctum non fuerit, prorogatio, & novus terminus est denegandus, *Statut. c. 10. fol. 301. & c. 24. fol. 351.*
- 83 Sed iudices si regulariter id non observant fataliaque prorogant absque alia cognitione, & si qui desiderat videre, quando fatalia possint, vel ne prorogari, videbit *Felin. in c. venerabilis ex. d. iud.*
- 84 In Rota DD. Auditores si vigore Innocentianæ fatalia prorogant, & eis elapsis denuo concedunt, licet id raro fiat, *V. str. d. fol. 233. & id faciunt etiam sine partis citatione, cum fiat ex officio, V. str. dicto tract. c. 15. num. 297.*
- 85 Si prorogantur si vigore commissionis, vel ad instantiam partis, requiritur citatio, *V. str. ibid. num. 438. & si obtineatur commissio prorogationis fatalium in Rota, non ideo expirat facultas Innocentianæ, si Nihilominus qui vult esse cautus circa modum petendi prorogationem, ad hoc, ut sciat an debeat pars citari, si id faciet absque partis citatione, dicitur fecisse vigore Innocentianæ ad sustinendum actum, V. str. d. c. de temp. iud. fol. 59. & d. c. de temp. & fatal. fol. 232. licet *Cassad. dec. 7. de appell. voluerit quod, quando fuit impetrata commissio, semper præsumatur eius favore facta si prorogatio, & hoc casu requiratur citatio partis.**
- 86 Et dicti DD. Auditores si non possunt dictas prorogationes hodie passim concedere, sed tantum ex honesta, & rationabili causa, & prævia illius cognitione arbitrio Rota, ut in *reformat. p. 17. alias allegata cons. 79. in Bull. non. tom. 2. & reformat. Pauli V. cons. 71. tit. de Audit. Rot. V. str. d. tract. c. 10. num. 440. ubi quod stante dicta constitutione, requiritur citatio & quod post plures prorogationes requiratur commissio, & citatio. Explicat idem *V. str. num. 441. & ibidem dicit etiam,**
- 92 quod si obtineatur commissio cum clausula, quatenus amplius non fuerint prorogata, non suffragatur si fuisse prorogata.

- 93 Ad iustitiam illorum et omnes iudices Romanæ Curie, abique commissione possunt fatalia prorogare vnicuique vice, ut dicitur in declaratione *distinctionis reformationis* Py IV. ubi sup. & Pauli V. titulo de Signatura Iustitiæ 5. in Civilibus, & 5. præcedenti. et datur etiam regula, quod in criminalibus non concedatur, ultra primam vicem, nisi prævia subscriptione iudicis asserentis, sibi videri commissione esse signandam, & quod debeat citari sileus, *V. bert. ubi sup. num. 439. fol. 393.*
- 95 In Curia fatalia et prima vice solent prorogari ad annum, si petatur, *c. cum sit Rom. ext. de appell. & postea ad sex menses.*
- 96 Et extra Cur. et semper prorogantur ad annum, *Stafil. d. fol. 351. V. estr. d. fol. 233.* et iste annus incipit currere a die vltima biennij, *Pus. decif. 1. de appell. et* Tempus enim, quod de nouo indulgetur, debet semper computari a fine termini, per ius commune, ut per *not. in cap. cum eo, de elect. in 6. Stafil. c. 24. fol. 351. et in tract. de literis in form. breu. c. 3. fol. 373. num. 27.*

Quid faciendum, quando fatalia lapsa sunt.

Artic. IX.

- 99 Commissio executorialis datur lapsis fatalibus absque alia pronuntiatione.
- 100 Procurator quare cauere debeat ne fatalia labantur.
- 101 Appellatio ex qualibet causa non dicitur deserta, & ita in dubio Rota.
- 102 Fatalium cursus si impediatur, an subducendum sit tale tempus.
- 103 Fatalia an currant tempore Sedis Apostolica vacantis.
- 104 Fatalia an currant pendensibus disputationibus dubiorum, possessorio, &c.
- 105 Fatalia lapsa, quando censentur tacite per partes prorogari.
- 106 Fatalia prorogata potestate asserto procuratore ratificatur per dominum, vel alium legitimum denovo obtinentem prorogari.
- 107 Testes examinati post lapsum fatalium nihil probant.

- 99 SI fatalia lapsa sint, non solet super eorum lapsum, vel desertione pronuciari, sed simpliciter datur commissio executorialis, & et procurator cauere debet, ne sinat labi fatalia, quia præter considerata per *D. V. bertum de citat. c. 10. num. 444. fol. 394.* solet dici nihil magis detegere, socordiam, & ignorantiam procuratoris, quam pati tacito lapsum fatalium appellationem deseri, ut inquit *Gallejan suo tract. Praxis Camilli Capucij.*

- 101 de oblig. Cam. qu. 20. fol. 127. et sufficeret tamen quolibet causa, ad hoc ut non dicatur appellatio deserta, & in dubio Rota solet inclinare pro non desertione, per *Doctr. Castr. in l. 1. ff. si quis caution. Cassad. decif. 4. de appell. V. estr. lib. 3. c. de temp. iud. fol. 59. lib. 7. c. de appell. fol. 208.*
- 102 Sciendum est adhuc, quod si fatalium cursus remanet impeditus, tale tempus tantum est subducendum, *Pen. decif. 245.*
- 103 An vero currant tempore, et quo Sedes Apostolica vacat, videndus idem *Pen. decif. 246. et* an currant etiam pendensibus disputationibus dubiorum, pendente remissoria, & au pendente possessorio currant in petitorio, dicit *d. D. V. bert. de citat. d. cap. 10. num. 468. cum duobus sequentibus.* & quando lapsio primo fatali et partes censentur tacite prorogare, & quid de stilo Curie, dicit idem *num. 465. et 466.*
- 106 Quod autem et prorogatio quicquid ab asserto procuratore censentur ratificata, ex alia obtenta a Domino, seu ab alio legitimo procuratore, & quod post lapsum fatalium et testes examinati non probent defectu iurisdictionis, dicit idem *ibidem num. 443. et duobus seqq.*
- Plura alia digna notatu videntur apud eundem *d. c. 10. d. num. 430. usque ad nu. 442.*

De Re iudicata, & Executionibus, ac exceptionibus executionem impediuntibus.

Cap. VI.

Quæ exceptiones executionem impediunt.

Artic. I.

- 1 Lis finitur per desertionem, & quando dicatur deserta.
- 2 Lis terminatur per confessionem litis, & causa.
- 3 Lis etiam terminatur per mortem civilem, & naturalem alterius.
- 4 Lis per mortem rei an finiatur, & contra quos procedendum.
- 5 Attentatum dicitur, quod sit mortuo reo non citatis interesse habentibus.
- 6 Lis finitur per sententiam, a qua appellare non licet.
- 7 Ampliatur si esset commissio cum consensu exequendi sententiam ferendam.
- 8 Appellationi possunt partes renunciare.
- 8 Executio est statim facienda, si sit renuntiatio appellationi. ibid.
- 9 Lis terminatur quoque per rem iudicam.

R r

Res

- 10 Res iudicata quando proprie dicatur.
 11 Rei iudicatae renuntiatur, nisi de ea protestetur procedente iudice ad ulteriora,

NVNC autem quoniam diximus, quibus modis lis restaretur, addamus quot modis lis finitur, & qui hoc scire desiderat, animaduertet, quod finitur

- 1 Primo, quando est derelicta, & quia in ea nihil actum fuit per longum tempus, ut supra in cap. de fatalibus.
 2 Secundo, per cessionem litis, & causae, postquam liti C. de pact. Ros. decif. 34. de re iud. in antiq.
 3 Tercio, per mortem civilem, & vel naturalem actoris, Cassad. decif. 3. ut lit. pend.
 4 licet & secus sit in reo; ipso enim mortuo debet procedi contra interesse habentes, Cassad. decif. fin. ut lit. pend. & alias quicquid fieret esset attentatum, Cassad. decif. 1. de sent. & re iudic. f. est. lib. 8. cap. ut lit. pend. fol. 271.
 6 Quarto, per sententiam, & quando ab unica sententia appellare non licet, & vel si causa fuisset commissa de consensu partium cum executione ferendae sententiae; possunt & enim partes appellationi renunciare, & tunc lata sententia statim fit executio.
 9 Tandem finitur lis per & rem iudicatum, l. causas. C. de transact. c. 1. de lit. contest. in 6. Ros. decif. 10. ut lit. pend. in nou.
 10 Diciturque proprie res iudicata, & quando appellatum non fuit, vel appellari non potest, Cassad. decif. 8. de rescript.
 Si tamen habens rem iudicatum pateretur iudicem procedere ad ulteriora, non repetita protestatione in quolibet actu, & quod non intendit consentire, ostenditur renunciare rei iudicatae, Put. dec. 15. de re iud.

Quando sententia transeat in rem iudicatum,

Artic. II.

- 12 Quilibet sententia diffinitiva, nisi appelletur transit in iudicatum.
 13 Iudex reuocare nequit sententiam, quae transit in iudicatum.
 14 Declaratur tam in civili, quam criminali, tam contra principales, quam contra tertium.
 15 Absolutus a crimine non potest molestari, si absolutoria transiit in iudicatum.
 16 Limitatur, si absolutio fiat ob non probatum delictum, & non ob innocentiam.

- 17 Interlocutoria an transeat in iudicatum, & quomodo.
 18 Index interlocutoriam semper reuocare potest.
 19 Interlocutoria an possit reuocari quoad partes non possente re iudicata.
 20 Declaratur tamen, si negotio principali praedecidat, alias secus.
 21 Interlocutoria per alios dum confirmata transit in iudicatum, etiam quoad iudicem.
 22 Interlocutoria bis confirmata per iudicem reuocari nequit.
 23 Sententia etiam iniusta transire potest in iudicatum.
 24 Sententia iniusta an possit per Principem confirmari.
 25 Sententia iniusta transit in iudicatum, sed non potest exequi confuso de iniustitia.
 26 Fallit tamen in parte iusta, si sit diuisibilis sententia.
 27 Sententia an possit pro parte exequi, & pro parte non.
 28 Sententia plurimum capitum potest in uno acceptari, & non in alius.
 29 Appellatio in uno capite sententiae non deuoluit quoad alia.
 30 Sententia indiuisibilis an possit in parte exequi, & in parte non.
 31 Sententia an possit hodie in parte exequi, & postmodum in alia.
 32 Sententia delegati an possit in parte exequi & delegante.
 33 Sententia executionis est indiuisibilis, & iniusta si in parte, est in totum.

QUalibet sententia diffinitiva, à qua debito tempore non appellatur, & transit in iudicatum, ita quod iudex eam reuocare non possit, l. Index postquam, ff. de re iud. l. 2. C. de sent. ex breuic. recis. tam & contra principales, quam etiam contra tertium, qui venit ad causam pro suo interesse, Felin. in c. cum super ext. de sent. & re iudic. siue sit civilis, siue criminalis.

Ideo absolutus ab aliquo crimine, si absolutoria transiit in iudicatum, & non poterit amplius de eodem crimine molestari, c. de literis ext. de accus. nisi & absolutur ex eo, quod delictum probatum non fuerit; non autem, quia innocens declaratur, & in multis alijs casibus, quos refert Felin. in d. c. de literis.

Interlocutoria licet eodem modo transeat in iudicatum & quoad partes; quoad iudicem tamen, nunquam transit, quia & eam semper reuocare posset, l. quod iussit, ubi DD. ff. de re iudic. c. cum dilecto, ext. de elec. Glos. & DD. in c. cum essente ext. de appell.

- Poterit quidem etiam quoad partem, non obstante re iudicata, in causa appellationis reuocari, vna cum sententia, 19 diffinitua, dummodo ꝑ negotio principali praiudicet, alijs secus. c. licet ab inter-
20 locutoria, vbi Gemin. de app. in 6. si tamen ꝑ dicta interlocutoria fuit per alias duas confirmata, transit in iudicatum, etiam
22 quoad iudicem, ita ꝑ quod nullo modo possit amplius reuocari, Clem. fin. in vltia Glo. in verbo super, ext. de appell. Franc. in c. direste, num. 6. ext. de appell.
- 23 Nec refert ꝑ an sententia sit iniusta, ad hoc vt transire possit in iudicatum, licet
24 non ꝑ possit confirmari, etiam per Principem, nisi in certis casibus. In iudica-
25 tamen transire potest, Abb. in c. 3. & 4
26 ext. de re iud. & quamuis ꝑ consilio de iniustitia, non mereatur executionem, si ꝑ
tamen sit diuisibilis, & in aliqua parte sit iusta, in ea mereatur executionem, vt dixi supra tit. de sent.

Potest enim sententia pro parte mandari ꝑ executioni, pro parte vero non, c. veniens, vbi Felin. in princ. ext. de testib.

- Et regulariter, quando continet plura
28 capita diuersa, & separata, potest ꝑ in vno acceptari, & mandari executioni; in alijs
29 vero non, appellatioq; ꝑ in vno capite, non deuoluit quoad alia, Boer. decif. 75.
30 Quinimo, etsi sit ꝑ in totum indiuisibilis, potest tamen iudex etiam delegatus eam
31 in parte exequi, & in parte non; neque ꝑ prohibetur iudex, qui hodie sententiam suam executus est in parte, eam postmodum
32 in alia parte exequi; & victor ꝑ potest pro reliqua parte executionis adire delegat-
tem, Felin. in c. veniens, in princ.

- Præterquam sententia excommunicationis, quæ cum semper sit indiuisibilis ꝑ
33 si in parte sit iniusta, vt si plus debito petatur, in totum etiam corrumpit, Felin. in c. cum non ab homine, ext. de iud. Galles in dicto tract. de oblig. cam. q. 37. fol. 211.

Quando sententia non transeat in iudicatum.

Artic. III.

- 34 Sententia an aliquando non transeat in iudicatum.
35 Sententia nulla non transit in iudicatum.
36 Sententia confirmatoria alterius quando transeat in iudicium.
37 Sententia confirmatoria alterius nulla dicitur iniusta.
38 Sententia prædicta si transeat in iudicatum, an habeat solum fauorem.
39 Sententia nulla per partes potest approbari in Praxis Cammilli Capucij.

- vim pacti.
40 Sententia vitiosa per nullitatem, potest per partes sanari.
41 Declaratur tamen, ne partes contradicant.
42 Sententia nulla an, & quando possit executioni mandari.
43 Sententia lata contra matrimonium carnale, an transeat in iudicatum.
44 Sententia prædicta semper potest reuideri a superiori per viam querelæ.
45 Appellatio lapsis decem diebus non deuoluit.
46 Appellare tertio non licet, sed via querelæ aduenda.
47 Sententia præsumitur iusta, lapsis decem diebus, nisi constet de errore.
48 Matrimonium post sententiam tenet, & suscepta proles est legitima.
49 Sententia matrimonij carnalis, quæ transeat in iudicatum.
50 Sententia contra matrimonium spirituale, an transeat in iudicatum.
51 Sententia separationis thori an transeat in iudicatum.
52 Sententia contra sponsalia de futuro, an transeat in iudicatum.
53 Sententia cum censuris an transeat in iudicatum.
54 Fallit quoad instantiam, & expensas.
55 Sententia quam non transeat in rem iudicatam.
56 Sententia in beneficiis an, & circa quos transeat in iudicatum.
57 Negligentia partis non praiudicat officio iudicis.
58 Fallit si res concerneret solum interesse partis.
59 Sententia semper habet præsumptionem pro se.
60 Fallit tamen quando restitudo processui laeditur.
61 Sententia an possit reuocari per instrumenta de nouo reperia, non obstante re iudicata.

- 34 **I**N multis tamen casibus ꝑ sententia non transit in iudicatum. Primo scilicet, si sit ꝑ nulla, l. 4. 9. condemnatum. ff. de re iud. licet ꝑ confirmatoria sententię nullę, quando error non est expressus in prima, transeat in iudicatum, quia ꝑ tunc confirmatoria dicitur solummodo iniusta, l. 1. ff. quæ sent. sine appell. rescind. Bart. in l. si expressim C. de appell. Stafil. c. 4. fol. 384. & seqq.
38 cum ꝑ tamen habeat dependentiam a prima nulla, etiam si transeat in iudicatum, non tamen meretur solum fauorem, Stafil. d. c. in fin.

Potest quidem sententia nulla per partes approbari, sed valebit ꝑ tunc non in vim sententię, sed in vim pacti, l. 2. cum ibi not. C. vtriusq. not. in c. sign. fican. ext. de sor. compes. Galles. de oblig. Cam. q. 13. fol. 79.

vt diximus supra de sent. & cap. de nullis. si
 40 etiam vitium f. sententia inducitur propter
 nullitatem, est remissibile per partes,
 41 dummodo f. non contradicant, & senten-
 tia transit in iudicatum, *Felin. in c. lator,*
ext. de sent. & re iud. Sententia autem uul-
 42 la, f. quando possit mandari executioni,
 notant *DD. in c. cum in iure ext. de off. deleg.*
 43 Sententia lata contra f. matrimonium
 carnale, nunquam transit in iudicatum
 44 quoad veritatem; potestq; f. semper adi-
 ri superior per viam querelæ, vt sententia
 reuocatur, *d. c. lator, & c. consanguinei, ext.*
de frigid. & malefic.

45 Aduertendum tamen, quod lapsis f. de-
 cem diebus, appellatio amplius non de-
 46 uoluit, neque f. potest tertio loco appel-
 lari, sed remanet sola via querelæ, & præ-
 47 sumitur f. post lapsum decem dierum pro
 iustitia sententię, donec doceatur de er-
 48 rore; Quinimo psecutum matrimonium
 postea contrarium tenet, & proles susce-
 49 pta est legitima, respectu f. instantiæ, &
 expensarum transit in iudicatum, senten-
 50 tia vero f. lata contra matrimonium spi-
 rituale, transit in iudicatum, sicut alie
 sententię, *Felin. in d. c. lator, ext. de sent. &*
re iudic.

51 De sententia separationis f. thori an. &
 quomodo transeat in iudicatum, dicit
Felin. ibid.

An sententia contra sponsalia de futu-
 52 ro f. transeat in iudicatum, dicit *Felin. in*
c. preterea, ext. de spon.

Censurę etiam late in sententia, nun-
 53 quam f. transit in iudicatum, propter
 54 periculum animę, nisi f. quoad ea, quę
 citius transire sententię contra ma-
 trimonium, *Fel.* post alios in *c. consanguineis,*
ext. de sent. & re iud.

Similiter sententia expertorum, & da-
 tur exemplum in voto mercatorum, super
 55 interesse lato, nunquam transit f. in iudi-
 catum, vt per *DD. in c. proposuisti, ext. de*
probat. in c. fin. ext. de frigid. & malefic. in c.
cum cessante, & in c. iudiciali, ext. de appell.
Afflic. de cis. 31. num. 5.

In beneficiis, licet sententia trans-
 56 eat in iudicatum f. quoad partem, &
 eius per iudicium; tamen non transit
 quoad superiorem, quin possit inquirere
 de impediementis victoris, *c. constitutus, ext.*
 57 *de appellatio f. est, quia in omnibus con-*
cernentibus publicam vtilitatem, sicut
diximus de accusante in criminalibus,
 negligentia partis non præiudicat officio
 58 iudicis; secus f. si ageretur de re concer-
 nente solum interesse partis, *l. 4. §. hoc au-*
tem ff. de damn. infect. & translat. in d. c. con-
stitutus in prime.

Quomodocunque sententia transeat in
 iudicatum, regulariter presumitur pro
 59 ea, cessatq; f. huiusmodi presumptio so-
 60 lum in certis casibus, vt puta si tangat f.
 reuerentiam processus, vel sit lata contra
 notorium, aut contineat manifestam ini-
 iustitiam, de quo latissime inquit *Felin.*
in c. quoniam, ext. de probat.

61 Similiter quod sententia, quę transi-
 uit f. in iudicatum, reuocari possit per in-
 strumentum de nouo reportata, dicit *Felin. in*
c. suborta, ext. de sent. & re iudic. vbi legitur
 regula cum ampliationibus, & limita-
 tionibus.

Quando, & quomodo exequatur sententia.

Artic. IV.

- 62 Executio semper debet fieri lite quomodocun-
que finita.
- 63 Condemnatus quod tempus habeat ad solu-
dum, & redimendum pignora.
- 64 Limitatur tamen de consuetudine.
- 65 Condemnatus criminaliter in pecuniariam
debet statim soluere.
- 66 Condemnatus prædictus non relaxatur etiam
cum idonea cautione.
- 67 Reus si in dubio sit soluendo, sicens apprehen-
dit bona.
- 68 Reus non soluendo corporaliter punitur.
- 69 Ampliatur etiam ista pœna in parte deficien-
te integra solutioni.
- 70 Reus non soluendo an possit cedere bonis ad
exatandum pœnam corporalem.
- 71 Reus detinetur in carceribus, si pars non con-
sentiat pœna loco debiti.
- 72 Reus habens in are non potest luere in corpore
etiam volens.
- 73 Declarantur prædicta in condemnato per diffi-
nitam tantum.

Lite igitur quomodocunque finita per
sententiam, debet fieri executio, fru-
stra enim obtineretur sententię, nisi debi-
ta executioni demandarentur, *l. 1. & fin.*
C. de execut. rei iudic. l. si cum nulla, ff. de re
iud. c. cum aliquibus, ext. eod. tit.

- Habetque condemnatus de iure com-
 63 muni tempus f. quatuor mensium ad
 soluendum, & postea facta executione,
 64 tempus duorum mensium ad soluendum
 pignora: quod tamen non seruatur de
 consuetudine, *Boer. decis. 45. & hoc pro-*
cedit in ciuilibus.
 65 Condemnatus criminaliter in pœnam
 pecuniariam, debet statim illam soluere:
 66 & si est f. carceratus, detinetur in carceri-
 bus, donec soluerit, etiam si offerat ido-
neam

neam cautionem, *Inf. in l. debitoribus n. 16. ff. de re iud. Bos. in sua praxi tit. de sent. n. 111*
In statu autem ecclesiastico obseruatur,
quod mandat *const. 3. Clem. 81. confirmatio*
aliorum Sixti V. & Pij IV. & quod
mandat const. 88. Paj V. fol. 280. tom. 3.

- 67 Ideo si dubitatur an reus ꝑ possit soluere, fiscus apprehendit bona condemnati; si verò ꝑ reus non habet modum soluendi, neq; ad sunt fideiussores, commutatur poena pecuniaria in corporalem, *l. fin. 5. de in ius vocand. neque sufficeret soluere partem; si enim ꝑ in vno nummo deficiat, adhuc debet luere in corpore, Bald. in l. fin. de sepulch. viol. sicut etiam ꝑ non sufficeret cedere bonis ad euitandam casu poenam corporalem Dec. late post alios in l. si quis id quod ff. de iurisd. omn. iud.*

- Si pars, cui venit applicanda poena in toto, vel in ꝑ parte, non consentiat huiusmodi commutationi, detineatur reus in carceribus, *Boer. decis. 349. num. 8. non posset ꝑ tamen condemnatus, etiamsi vellet, inere in corpore, quando potest soluere poenam pecuniariam, Dec. in d. l. si quis id quod num. 22.*

- Ideo melius est reo vt cito soluat, & corpus ab afflictionibus carceris liberetur, ne eueniat illi, quod narrauit mihi olim Sebastianus Ciuccijs Procurator fscalis, illi rustico diuini euenisse, qui requisitus à Baptista bannito, vt sibi gratiam faceret de quingentis ducatis, acriter tantum Nabal respondit puero. Sed dum credebat se tutum, incidit in laqueum, & iocose receptus, iussus, vt vnum ex tribus eligeret, vel quod ieiunaret cepas comederet, vel quod nudato tergo 50. virge istus reciperet, vel si magis placeret quingentos solueret aureos, & abiret; ille naturæ asperæ cepas elegit, sed vnica deglutita plagas poposcit tergo; cum autem, vix numerum 25. recepisset, clamare coepit, satis est Domine, accipe tibi nummos, & discedam, & hac ratione pecunias denegans cepas comedit, vapulauit, & aurum dedit. Et præmissa procedunt in condemnato per sententiam definitiuam, scus si esset simplex mulctæ, vt per *Clar. in d. praxi qu. 95. per tot.*

De commissione executoria, & eius iuribus.

Artic. V.

- 74 Sententia ordinarij, & delegati à Principe potest exequi absque alia commissione.
75 Commissio executoria solet impetrari in Curia, & ad quid.

- 76 Commissio executoria olim sub plumbo expeditur.
77 Commissio executi dat facultatem innouandi brachij, secul. delegat.
78 Innouatio brachij, secul. quomodo concedatur in commissione executi.
79 Brachium seculare, quando innouari debeat in executione.
80 Commissio executi & brachij, secul. forma ubi videtur.
81 A. C. est executor sententiarum tam in Curia, quam extra latarum.
82 Declaratur tamen non procedere via ordinaria absque alia commissione, excep. declaratoria.
83 Auditores Rota suas sententias absque alia commissione exequuntur.

Licet tam Ordinarius, quam Delegatus à Principe, possit ꝑ sententiam suam exequi absque alia commissione, c. significasti, ubi Felin. & in c. querenti, ext. de off. deleg. Bartol. in l. à Dno, ff. de re iud.

- Soler tamen in Curia impetrari commissio executoria, quæ deiecit ꝑ regulæ de non expediendo executoriales, nisi sub plumbo, & pro minori partium dispendio semper conceditur, vt per *Cassad. decis. 13. de rescript.*

- 76 Olim enim relaxabatur executoria ꝑ sub plumbo per auctoritatem contradietarium, *Vestr. lib. 8. c. de execut. re iud. fol. 283.*

- Deseruit etiam, quia datur facultas delegato innouandi brachium seculare, quod alias facere non posset, secundum *Anebarum in c. ut officium 5. fin. de heret. in 6.*

- 78 Et quando petitur ꝑ in commissione facultas innouandi brachium seculare, soler addi clausula, prout de iure, & seruata forma Concilij, quia non debet innouari, ꝑ si postquam iudex fecit id, quod potuit, neque habet ultra quod faciat, c. cum non ab homine, ext. de iud. c. 2. de malefic. *Oltrad. conf. 89. Strazile. 9. fol. 298. &*

- 80 c. 16. fol. 321. forma huius ꝑ brachij secularis, & commissionis executoriales, legitur apud *Vestr. d. c. fol. 383.* & inter formulas commissionum, quas posuimus supra.

- Licet partes possint adire A. C. pro executione, ꝑ tanquam generalem executorem sententiarum latarum tam in Curia, quam extra, iuxta facultates inditatas in *const. Greg. XIV. apud Salas. & 28. Pauli V.*
81 cum tamen via ordinaria ꝑ non possit se intromittere, ultra declaratoriam, solet tunc etiam obtineri commissio pro ulteriori executione.

- Hodie Auditores Sacri Palatii, possunt absque alia commissione eorum sentent-

tentias exequi, quia illis vnica commissio fufficit, ad formam traditam a Pio IV. & vt dixi in tit. de Iudice; & eius iurisdictione.

Ad quem spectet executio sententia.

Artic. VI.

- 84 Sententiam, nisi adfuit appellatio, exequitur index confirmans.
- 85 Ampliatur etsi alius index pronunciet super defectione causae.
- 96 Sententia defectionis causae est interlocutoria, ideo sine actione.
- 87 Sententia potest exequi, etsi non pronuncietur super defectione appell.
- 88 Index quinam debeat pronunciare super defectione appell.
- 89 Sententia a quo iudice exequenda, quando partes recedunt ab appellatione.
- 90 Declaratur secundum Bart. posse exequi ab utroque iudice.
- 91 Sententia confirmata reuocata reuocatoria, ab utroque iudice potest exequi.
- 92 Declaratur dummodo aliquod addatur, vel minuatur, alias ad primum iudicem spectat.
- 93 Sententia, a qua non potest appellari, cui demandatur executio.
- 94 Declaratur, quod si committatur iudici successori, quibus clausulis fiat.
- 95 Clausula, confitit de re iudicata, non dirigitur iudici, qui sententiam tulit.
- 96 Sententia post appellationem deserta, cui demandatur exequenda.
- 97 Termini, qui seruentur in exequendo sententiam post appellationem desertam.
- 98 Sententia exequenda regulariter committitur ultimo iudici.
- 99 Clausula, confitit de tribus conformibus, quomodo additur in commissione executionis sententiae.
- 100 Executio rei iudicata quomodo committatur iudici appellationis.
- 101 Causa solent committi cum clausula sine prauidicio legitime executionis.
- 102 Sententia a quo exequenda commissi causa sine prauidicio legitime executionis.
- 103 Clausula sine prauidicio legitime executionis quid importet.
- 104 Sententia lata in Curia nunquam committitur extra Curiam exequenda.
- 105 Executio fit non solum pro sorte, sed pro fructibus, & expensis.
- 106 Index delegatus an possit taxare expensas coram alio factas.
- 107 Liquidatio fructuum, & expensarum solet committi iudici exequenti.

- 108 Liquidatio praedicta quomodo soleat committi cum facultate subdelegandi iudicem pro ea.
- 109 Audiiores Rota possunt liquidationem in partibus subdelegare.
- 110 Index a quo an possit exequi condemnationem expensarum iud. ad quem.
- 111 Index an possit post decem dies taxatas expensas corrigere.

DE iure, quando sententia confirmatur tempore, vt quia pars † non appellauit, vel appellationem prosecuta, non fuit, executio spectat ad iudicem, qui scribit sententiam confirmatoriam, l. si contra minorem, & l. quoniam nonnulli C. de appell. † etiam si alius index pronunciet super defectione, cum † huiusmodi sententia sit interlocutoria, & nulla ex ea oriatur actio, Glos. in c. cum dilectus, ext. de elect. Bart. in l. a Diuo Pio in su. princip. ff. de re iudic. Gom. in c. Romana 5. fin. de app. in 6.

Item quando deferitur appellatio, potest iudex sententiam suam exequi, quamvis † non pronuncietur super defectione, Innoc. in c. ex ratione de appell. Guidopap. de c. 436. num. 16.

88 An autem spectet pronunciare † super defectione ad iudicem ad quem videndus est Franc. in c. ex ratione num. 97. ext. de appell. & ibid. num. 94. si vero de consensu partium, † vt quia ab appellatione recedatur, executio spectat ad iudicem appellationis, l. tale pactum 5. qui promittunt ff. de pact. vel utique † potest exequi, secundum Bartol. in l. praecipimus 5. officij C. de appell.

Quando prima sententia confirmatur, reuocando secundam reuocatoriam confirmata, si aliquid additur, vel mutatur, † utramque iudex potest exequi, alias † ad primum iudicem spectat executio, DD. in l. eos, C. de appell. late Gem. in d. 5. fin. Stafil. c. 4. fol. 283. num. 20. cum seqq.

De stilo Cutiz, si in commissione natteretur sententiam non esse appellabilem, vt in possessorio, vel ob non appellationem transiisse in iudicatum, solet regulariter executio † simpliciter committi iudici, qui eam tulit; & si committatur eius successor, vel subrogato, additur clausula, confitit de re iudicata, quia iste non est informatus, sicut ille, qui tulit sententiam. & licet Stafil. c. 17. fol. 325. n. 14. voluerit, quod si vnicuique indistincte committatur executio rei iudicatae ob uon appellationem, vel ob non prosecutionem, debeat addi semper clausula confitit, &c. quia sententia posset esse nulla, & sic non transiret in iudicatum, l. 4. 5. condemnatum, vbi DD. ff. de re iudic.

95 Contrarium vidi seruari, & nec apponitur dicta clausula, quando commissio dirigitur iudici, qui pronunciauit, ex *Vestr. lib. 2. c. de execut. rei iud. fol. 283. in fin.*

Si fuit appellatum, & commissio causa appellationis, narrareturque in commissione eam fuisse desertam; committeretur executio iudici, & coram quo fuit deserta appellatio, cum clausula, quod seruariis quatuor terminis substantialibus in similibus seruari solitis, vel loco ipsorum, proximo termino competentis ad docendum de appellatione, eiusque legitima prosecutione, quo elapso, &c. conlito de re iudicata exequatur, *formul. commiss. de commiss. appell. 2. 6. 7. 14. & 15. vel moderando inhibitionem suam remittat sententiam primo iudici exequendam, Vestr. d. c. fol. 283.*

97 Qui autem termini tunc & seruandisint, videndus *ibid. d. fol. 283. & lib. 5. de term. obseru. in artic. remiss. in fin. fol. 120.*

Quando iudex appellationis confirmatue primam sententiam, & & regulariter, quando plures iudicarunt, semper executio committitur ultimo iudici, *Cassad. decif. 12. de rescript. & si & pretenditur adesse tres conformes, additur clausula, consisto de tribus conformibus, Vestr. ibid. fol. 283.*

Si cognoscetur cui fuit commissio causa appellations, & & registrum esset penes notarium iudicis a quo, executio rei iudicata committeretur iudici appellationis, *d. formul. commiss. de commiss. app. & d. commiss. appell. & executio. 15.*

Et quando committitur causa nullitatis, vel alia causa, cum & clausula sine preiudicio legitime executionis, prout fieri solet, tunc executio & committitur iudici a quo, non iudici cause nullitatis, vel reuocationis in integrum, aut alteri, maxime si executio fuit cepta, *l. ubi c. primum ff. de re iud. Statut. 19. fol. 338. num. 15.*

103 Quid importet dicta clausula sine preiudicio legitime executionis, dicat idem *Statut. 6. fol. 288. num. 13.*

104 Aduertendum est etiam & semper, quod executio sententia lata in Curia nunquam committitur extra Curiam. & quia executio debet fieri, non solum pro sorte, sed etiam pro fructibus, & & expensis factis in quacunque instantia, nec potest & delegatus taxare expensas coram alijs factas absque commissione, *Rot. decif. 44. de re iudic. in antiqu. fol. 1 in eadem commissione dari facultas iudici exequenti liquidandi fructus, & taxandi expensas omnes, Vestr. d. c. de execut. sent. rei iud. fol. 283.*

Et si pars sorte in Curia fructus liqui-

108 dare non posset, prout sapissime & contingere solet, quando percipiuntur in partibus, datur in eadem commissione facultas subdelegandi aliquem in partibus arbitrio iudicis, qui testes super liquidatione fructuum recipiat, & deinde depositiones illorum ad Curiam remittat, *Vestr. ubi sup. d. fol. 283.*

Hodie Auditores Rotae possunt absque alia commissione & subdelegare liquidationem fructuum in partibus, vigore *Bulle Pij IV. vt supra dixi sub tit. de Iudice, & iurid. & tit. de fruct. & lit. expens.*

110 Parte in expensis condemnata & per iudicem ad quem, an ipse iudex a quo debeat huiusmodi condemnationem expensarum exequi, videndus est *Franc. in d. c. sape in fine.*

Et iudex, qui taxauit expensas, an possit & post decem dies taxationem corrigere, sicut contrarie opinionones, quas refert *Franc. in d. c. sape num. 62. de appell.*

Quomodo regulatur executio post literas executoriales.

Artic. VII.

112 Citatio ad dicendum contra commissionem executorialem est facienda, & quomodo.

113 Citatio semper requiritur in executione rei iudicatae.

114 Executio rei iudicatae semper fit purific. conditionibus.

115 Executio in quibus rebus primo fieri debeat.

116 Executio de facto facta reuocatur etiam parte non citata.

117 Creditor an possit immitti in possessionem bonorum deb. propter rem iudicatam.

118 Debitor an, & quomodo possit recuperare bona creditori data propter rem iudicatam.

119 Pignus conuen. & pretor. dicitur, quod datur propter rem iudicatam.

120 Debitor an possit recuperare pignus iudiciale, sicut conuen. & pretor.

121 Debitor quomodo possit recuperare pignus iudiciale.

122 Subbastatio fieri debet cum minori debitoris dispendio.

123 Debitor satisfactio creditore recuperat superfluum pretij pignoris.

124 Pignus an possit emi a creditore.

125 Pignus an possit creditori adiudicari.

126 Subbastandi modus remissive.

Presentata ergo commissione executoriali, citataque parte ad dicendum & contra commissionem, quia alias deficeret iurisdicatio, vt inquit *Cassad. decif. 7. de appell.*

- 113 appell. vltia quod ꝑ in executione sententia, quæ pretenditur transiisse in iudicium, quomodoocunque fieri debeat, si fuerit appellatum, siue non, requiritur semper citatio partis, vt late per Francin c. ex ratione num. 86. vsque ad num. 92. ext.
- 114 de appell. si verò in ea adiecta ꝑ est antiqua conditio, vt confitio, &c. debet in primis conditio purificari, & deinde ad executionem procedi iuris tamen ordine seruato.
- 115 Primo videlicet in mobilibus, deinde ꝑ in immobilibus, vltimo loco in persona, vt in l. d. Diuo Pio ff. de re iudic. aliàs in ꝑ quantum de facto proceditur, in tantum executio reuocanda est etiam non citata parte, vt Francin c. i. in princ. de relig. dom. in 6. Rom. conf. 520. Staf. l. c. 6. fol. 287. n. 14.
- Aliquando etiam, quando fit executio propter rem iudicatam, ꝑ creditor immittitur in possessionem bonorum debitoris, præcipue absentis, quam tamen ꝑ debitor quomodoocunque reuertatur recuperat resecus expensis, & data cautione de stando iuri, &c. est enim hoc pignus ꝑ conuentionale, & prætorium, licet in iudiciali secus sit, ꝑ vt quando fit executio vigore obligationis Cameralis, quia tunc debitor non recuperat ꝑ possessionem, nisi actualiter soluat illud, in quo fuit condemnatus, Alex. in l. si finit §. Julianus ff. de damn. infect. l. as. post alios in l. properandum.
- 112 §. si autem C. de ind. soletque de silio ꝑ Curie procedi ad subhastationem cum minori debitoris dispendio, quod fieri possit, eique ꝑ restituitur quicquid ex pretio remanet, satisfactio creditore, l. ordo C. de execut. rei iud. l. 2. & fin. C. si in caus. iud.
- 114 Et si non reperitur licitator offerens ꝑ instum pretium, admittitur creditor ad emendum, vel etiam ꝑ si nullus licitator compareat, adiudicatur ei pignus d. l. 2. & fin. C. si in caus. iud. pign. cap. & vtroque notans DD.
- 116 Modum subhastandi ꝑ dabimus infra, quando agemus de iudicio executio.

Quomodo, & quando concedantur censura;

Artic. VIII.

- 117 Excommunicatus potest aggrauari nisi soluas infra decem dies.
- 118 Excommunicatus prædictus post alios decem dies potest regnari.
- 119 Et interdicti, suspendi ab officio, & beneficio cum inuocatione brach. secul.
- 120 Fallit quando ex conuentione partium aliud seruatur.

- 121 Iudicium potest habere ordinem à conuentione, & sic à captura incipere.
- 122 Executio personalis an fieri possit primo loco. Obligatio Cameralis dat executionem personalem primo loco. ibid.
- 123 Index ecclesiasticus an possit omitti grauatorijs ad cens. & execut. personal. procedere.
- 124 A. C. elapsis decem diebus à die publicationis ad quid procedat.
- 125 Brachium seculare quando innocari debeat.
- 126 Mandatum executuum quando solet concedi à Signatura loco censurarum.
- 127 Mandatum executuum an, & quomodo possit relaxari contra Magistratus Vrbi.
- 128 Magistratus Vrbi an possint personaliter capi per mandatum executuum.
- 129 Censura vigore Concil. Trid. quando sint in causis adhibenda.
- 140 Censura non possunt fulminari, nisi praua trina monitione.
- 141 Censura procedi potest, quando executio requirit beneplacitum Principis secularis.
- 142 Executio difficilis dicitur, qua fieri debet cum beneplacito Principis secularis.
- 143 Executio an possit fieri super alijs rebus, quam ijs, de quibus agitur.
- 144 Ampliatur prædicta conclusio multipliciter.
- 145 Fructus beneficiorum an possint sequestrari excommunicato ob non solutam condemnationem.
- 146 Fallit si per nullum tempus excommunicatus infordesceret.

Similiter quando proceditur ad executionem via censurarum, vt supra indicauimus, declaratus nisi infra decem

- 127 dies obediat, & soluat, poterit aggrauari, deinde infra alios decem dies regnari, postmodum ꝑ semper interdicti decem diebus interdicti, brachium seculare innocari, & priuari, vel suspendi ab officijs, vel beneficijs, vt adnerit etiam Vbertus de modo, & rat. citandi par. 5. form. 7.
- 129 pro aggrauatoria, & reaggrauatoria, nisi ex conuentione partium aliud adum fuerit, videlicet, quod possit à captura incipi, neque ordo iudicij ꝑ obseruetur; Tunc executio quomodoocunque fiat, non seruatur forma tradita à l. Diuo Pio, & in e. cum non ab homine, sed statim ꝑ potest fieri executio personalis, prout in obligationibus in forma Camere, Abb. in c. de causis, ext. de off. deleg. Galles. in d. tra. q. 13. 15. & 36. fol. 79. 82. & 205.

- Potest etiam iudex ecclesiasticus omitti aggrauatoria, & reaggrauatoria ꝑ excommunicationem pronunciare, vel suspendere, & executionem personalem facere.

Idro in Curia A. C. elapsis primis diebus,

- 134 bus, à die publicationis, vnica ꝛ citatio-
ne præcedente facit hæc omnia, *Gallef. in*
135 *d. tract. d. q. 36. d. fol. 205.* vbi ponit, quado ꝛ
brachium seculari inuocari debeat, &
idem annuit *Vbertus vbi supra.*

- Solet etiam Signatura concedere, at-
136 tenta qualitate causæ, vt puta si agatur ꝛ
inter subditos Status Ecclesiastici, si alle-
gerur paupertas, si causa sit profana, &
& non magni momenti, vel si sit spiritualis,
& agatur de expensis tantum, quod loco
cenurarum relaxetur mandatum execu-
tium, *V. estr. lib. 8. c. de execut. iud. fol. 283.*
quod & annuit *Vbertus vbi supra in fin.*

- Dummodo non agatur contra magi-
stratus Urbis, vt sunt capira Regionum,
137 quod tamen meo tempore nunquam ꝛ
euenisse recordeor, contra quos non rela-
xatur mandatum executium absq; spe-
138 ciali cõmissione, additurque ꝛ semper in
cõmissione, clausula, dummodo perso-
naliter non capiantur, & solet fieri ver-
bum in Signatura.

- Hodie ex decretis Concilij Tridenti-
139 ni ꝛ in causis ciuilibus, & criminalibus
non potest deueniri ad censuras, quando
executio realiter, vel personaliter aut per
140 priuationem bonorum fieri potest, etq; ꝛ
semper præmittenda trina monitio, sal-
tem per edictum, antequam ad censuras
deueniatur, vt cauetur *sess. 25. c. 3. de re-
form. & in prædictis terminis, si executio ꝛ*
141 *esset facienda in loco, in quo requirere-*
tur beneplacitum Principis secularis, vt
in Regno Neapolitano, tunc absque alio
142 potest via cenurarum procedi, quia ꝛ
executio dicitur esse difficilis, vt per *Pa-*
paxxon. in addit. ad decis. 5. Nota de rescript. in
non.

- 143 Non solet dari commissio, quod pro ꝛ
executione sententiæ, & rei iudicatæ se-
questrentur alie res, quam illæ, de qui-
bus agitur, etiam si ꝛ obtentæ fuerint exe-
144 cutoriales, & sententia fuerint excommuni-
catio, agrauatio, & reaggrauatio.

- Ideo si condemnatus pro certa pecu-
145 niarum summa ꝛ non pareat, & propte-
rea excomm unicetur, non dabitur com-
missio, quod sequestrentur fructus suorum
beneficiorum vique ad condignam satisf-
146 factionem, nisi ꝛ per multum tempus in-
sordiuisset, quia tunc forte daretur ob ni-
miam contumaciam, *Stafil. c. 19. fol. 335.*

Cui sit committenda executio.

Artic. IX.

- 147 *Executio, an ministerio iudicis, vel auctorita-*
te creditoris fieri possit.
148 *Creditor, an possit per pactum iuratum propria*
auctoritate executionem facere.
149 *Creditor, an possit auctoritate propria possessio-*
nem capere, ita mandante iudice.
150 *Creditor prædicta faciens armata manu, an di-*
catur violentiam facere.
151 *Executio an possit committi parti vincenti.*

- 147 **D**ebet autem fieri executio ꝛ ministe-
rio iudicis, non propria auctoritate
148 creditoris: neque valeret ꝛ pactum, etiam
iuratum, quod creditor posset propria
auctoritate executionem facere, *Alex. in l.*
alia 5. eleganter ff. solut. matrim. Felin. in c. ex
rescripto, ext. de iur. iur. Gallef. d. fol. 79. & 83.
149 Potest quidem iudex mandare ꝛ credi-
tori habenti rem iudicatam, vt propria
auctoritate possessionem capiat, *Bartol. in*
l. inste possidet ff. de acq. posses. Cassad. dec. 6. de
150 *caus. posses. & propriet.* Et quamuis ꝛ tunc
creditor ingrediarur possessionem, cum
hominibus armatis, ad effectum compul-
sandi iniurias; non propterea dicitur vio-
lentiam facere, *Cassad. d. decis. 6.*

- Si executio non habet contradicen-
151 tem, vel aliquam ꝛ controuersiam, po-
test committi parti vincenti, *Felin. in c. de*
extero, ext. de sent. & re iud.

An, & quando coram executore sit necessaria
citatio.

Artic. X.

- 152 *Executio regulariter, an sit facienda parte ci-*
tata.
153 *Reus, an debeat citari ad liquidationem fru-*
ctuum, & expensarum.
154 *Declaratur de sילו Curia id fieri debere.*
155 *Declaratur etiam non requiri in citatione in-*
sertionem rescripti.
156 *Declaratur etiam nouum processum non esse*
faciendum, sed factio standum.
157 *Sententia lata per contradittas eodem modo*
potest exequi.
158 *Declaratur, si contrumax fuerit præcisè nomi-*
natus in prima citatione.
159 *Limitatur, si fuerit citatus vigore clausule, om-*
nesque alios, vel quatenus sua putauerit in-
teresse.

- 160 *Clahsula, omnesque alios, & quatenus sua putaverit interesse, an arceat ad comparandum.*
- 161 *Sciendi agi de re sua, & non comparens, sibi praeiudicat.*
- 162 *Executio sine citatione fit solum inter easdem personas, & in rebus adiudicatis.*
- 163 *Tertius intrusus in re adiudicata, debet citari in executione.*
- 164 *Citatio in executione, quando semper fit facienda.*
- 165 *Sententia habens executionem paratam, contra quos intelligatur.*
Instrumentum habens executionem paratam contra quos intelligatur. ibid.
- 166 *Limitatur contra tertios possessores.*
- 167 *Ampliatur, etsi sit singularis successor rei litigiosa.*
- 168 *Et quid si tractetur de universali successore.*
- 169 *Haeres, quando quis probetur ex citatione, & cognitione causa.*
- 170 *Instantia capta contra defunctum, transit ad heredem.*
- 171 *Obligatio defuncti transit ad heredem.*
- 172 *Haeres potest conveniri coram iudice defuncti.*
- 173 *Sententia contra defunctum, sine citatione exequi nequit contra heredem.*
Non datur exequatur contra heredem nisi consensu quod sit haeres, & ibid.
- E**T licet executor regulariter non teneatur citare ꝑ partem, praecipue, quando est merus executor, vel sit executio in re, super qua fuit iudicatum, c. pastoralis, cum ibi not. ext. de off. deleg. Rot. decif. 15. de dol. & contum. in nou. Cass. ad. d. decif. 6. Glos. & DD. in d. Clem. 1. de off. deleg. Felin. in c. qualiter, & quando ext. de accus.
- 173 *Et ꝑ propterea forsan condemnatus, non deberet citari ad videndum liquidari fructus, & taxari expensas, iuxta doctrinam Barr. in l. terminato C. de fructu, & lit. expens. & in l. 2. C. quom. & quando ind. Franc. in c. saepe n. 61. ext. de appell.*
- 174 *Solet tamen de illo Curiae ꝑparts citari ad videndum liquidari fructus, & taxari expensas, saltem pro habenda eorum in-*
- 175 *formatione, quamvis non requirantur ꝑ in citatione insertio descripti, & alia solemnitates, de quibus in Clem. 2. vbi lit. ꝑd.*
- 176 *neque ꝑ fieri debeat novus processus, sed sufficit iam factus, Stafil. c. 19. d. fol. 335. ꝑ estr. c. vbi sup. fol. 283. vbi ponit formam huiusmodi citationis.*
- Si sententia lata fuisset per contradic-
tias, potest etiam ꝑ per contradic-
tas ad illius executionem procedi, & commissio
executorialis intimari, Rot. decif. 15. de re-*
- 178 *script. in nou. dummodo ꝑ contumax in,
primacitatione fuerit praecise nominatus;*
- 179 *Si enim fuerit citatus vigore clausulae,
omnesque alios, & c. vel quatenus sua pu-
tauerit interesse, non potest sententia la-
ta contra cum vigore illius citationis
exequi, cum non arceat ꝑ praecise ad com-
parandum, licet illi praeiudicet, si agere,
velit tanquam quod sciens de re sua agi
non compatuerit, Rot. decif. 17. de dol. &
contum. in nou. Festr. lib. 4. cap. de dol. & con-
tum. fol. 87.*
- Intelligenda etiam sunt omnia praemissa,
de non citando partem in execu-
tione, ꝑ dummodo fiat executio, non solum
in rebus adiudicatis, sed etiam inter eas-
dem personas; nam si esset tertius intru-
sus in re, ꝑ adiudicata, debet de necessitate
citari, Felin. in c. quia ext. de re ind.*
- Similiter si executio est facienda ad
instantiam successoris victoris, vel contra
heredem ꝑ defuncti condemnati, aut
per successorem iudicis, qui condemnauit,
debet semper citari pars, Felin. ibid.
& in c. executione ext. de appell. Capic. de-
cif. 1.*
- Sententia namque, vel instrumentum,
quamvis ꝑ aliis habeat executionem
paratam; hoc tamen intelligitur contra
nominatos in sententia, vel instrumento;
166 secus ꝑ si agatur contra tertios posses-
sores, quia tunc requiritur citatio parti-
167 & causae cognitio. Et ꝑ hoc de plano pro-
cedit, si sit singularis successor, etiam rei
168 litigiosa: si vero ꝑ sit universalis succes-
sor, & haeres, tunc requiritur etiam cita-
tio, & causae cognitio, sed non tanta: suf-
169 ficit ꝑ enim citatio, & cognitio, ad pro-
bandum illum esse heredem, deinde fit
executio, vt per Franc. in d. c. ea ratione,
num. 92. & 93. ext. de appell.*
- 170 *Et licet haeres, & defunctus ꝑ censentur
vna & eadem persona, in tantum, vt in-
stantia capta contra defunctum transeat
ad heredem, l. si eum hominem ꝑ de fidi in off.*
- 171 *Et similiter obligatio ꝑ defuncti transeat
in heredem, l. 1. C. ut actio ad hered. & con-
tra hered. & haeres ꝑ possit conveniri coram
iudice defuncti, l. haeres a se, ꝑ de*
- 173 *ind. Executio ꝑ tamen sententiae contra
defunctum, non potest fieri contra hae-
dem, nisi eo citato; & probato, quod sit
heres Franc. in d. c. n. 93. & hinc nunquam
datur exequatur contra bona, & perso-
nam propriam haeredis, nili facta simili
probatione.*

An contra heredes fiat executio.

Artic. XI.

- 174 *Heres an, & quando possit capi pro debito defuncti.*
 175 *Declaratur procedere de iure, non autem de iure Curie.*
 176 *Executio contra bona propria, & personam heredis, quando detur in Curia.*

174 **S**ciendū est etiā in materia incidenter, ut scilicet statuto, quod pro debito possit fieri executio personalis, heres poterit capi pro debito defuncti. Bartol. in l. postulat. ff. ad Trebell. Franc. d. nu. 93. quod procedit de iure, non autem de iure Curie, quia hic non datur executio contra bona propria, & personā heredis, nisi prius ille fuerit contumax, et interpellatus non docuerit de Inventario, & non reddiderit rationem bonorum inventariatorum, ut testatur Tiber. Salust. in d. sua praxi Iudici. c. 44. num. 17. fol. 109.

Quomodo procedatur contra fideiussorem.

Artic. XII.

- 177 *Executio contra fideiussorem iudicii fit ex eodem processu principalis.*
 178 *Fideiussor non potest appellare a re iudicata contra suum principalem.*
 179 *Executio si fit contra fideiussorem contractus, requiritur novus processus.*
 180 *Fideiussores de iudicatu solvendo, non tenentur, nisi lite contestata contra principalem.*
 181 *Fideiuss. de stan. iur. & iudic. sol. intelligitur de instantia coram cod. iudice.*
 182 *Fallit si aliud fuerit in promissione expressu.*
 183 *Fideiuss. de iudicio sisti in crim. an teneatur etiam ad partis interesse.*
 184 *Fideiuss. representandi non tenetur amplius, si captus fugiat.*
 185 *Fallit si captus fuit reus ex alia causa, & ille non fuerit protestatus.*
 186 *Declaratur multos D.D. tenuisse contrarium.*
 187 *Fideiussor representandi toties, quoties, quando expiret.*
 188 *Cautio de stando iuri ubi prelati debeat.*
 189 *Cautio de stando iuri purgat contumaciam.*
 190 *Cautio pradiata per reum, quo in loco prelati possit.*
 191 *Sententia contra quatuor ex pluribus obligatis, an, & quando valeat contra omnes etiam non citatos.*
 192 *Sententia pradiata in casu &c. erit pro rata*

facienda.

- 193 *Captus ob suspicionem fuga, quibus cautionibus relaxetur.*
 194 *Declaratur hodie observari reformationem Pauli V.*
 195 *Executio quando est facienda in alio loco, quoniam modus servandus sit.*
 196 *Executio si facienda super rebus controuersis, quid agendum.*
 197 *Fructus rei iudicata, a quo tempore debeantur.*
 198 *Declaratur quomodo, vsque ad quod tempus percipi, liquidari, & restitui debeant.*
 199 *Expensa an debeantur, si pars cedat liti ante sententiam.*
 200 *Expensa taxantur vsque ad diem cessationis, post sententiam.*
 201 *In iuramentum quodnam faciendum post expensarum taxationem.*
 202 *In iuramentum pradiatum sufficit, quod reperitur penes acta extensum.*

177 **S**i peratur executio contra fideiussorem, tunc sit est fideiussor iudicii, ut quia promittit de stando iuri, & iudicatum soluendo, potest ex processu formato contra principalem, fieri executio contra ipsum, absque eo, quod novus processus fiat: & si sententia contra principalem, transiit in rem iudicatam, fideiussor non potest appellare, & sic servatur.

Si sit fideiussor contractus, requiritur novus processus, Bartol. in l. prima & 2. ff. iud. solu. & in l. si quis reum ff. de custod. reorum. in l. i. sententia ff. de appell. Guidopap. decis. 26. Cagnol. in l. nemo ff. de regul. iur. Boss. in sua praxi tit. de carc. fid. relax. Clar. quest. 95. vers. primo in fin.

Et nota in huiusmodi materia, quod fideiussores de iudicatu soluendo, non tenentur iudicatum soluere, nisi contra principalem debitorem fuerit lis contestata, & alias rite processum. Afflicti. decis. 172.

Secundo, quod fideiussor de stando iuri, & iudicatu soluendo, intelligitur in solimodo de illa instantia, & coram illo iudice, coram quo fuit promissum: nisi si talid fuerit expressum l. cum apud S. pronum cum ibi notatis ff. iud. solu.

Tertio, quod fideiussor de iudicio sisti in causa criminali, tenetur non solum ad poenam expresse conuentam applicandam scilicet, sed etiam ad interesse partis, quamvis sit maius poena l. fin. ubi glos. communiter approbata ff. si quis in ius vocat. Afflicti. decis. 234.

Quarto quod fideiussores, qui promiserunt aliquem toties quoties repraesentare, si ille carceretur propter eandem

Si 3 cau.

causa, propter quam fuit cautum, & aufugit, non tenentur amplius eum re-
 185 presentare, sed sunt liberati; si vero ꝑ carceratus fuit ex alia causa, nisi protestentur, quatenus est in carceribus, & se nolle amplius teneri, & protestationem deducant ad notitiam modo debito, tenentur repræsentare, *Afflic. decis. 130.*
 185 Licet ꝑ multi tenuerint contrarium, ut *Bart. in l. si gemina ff. arb. furt. c. sum alyis relatis per Bos. in sua praxi tit. de carcer. fideius. com. nu. 35.* Vbi etiam habetur, ꝑ quod dicta fideiussio expirat per binam presentationem, & latissime tractatur materia, ibidem. & num. 39. videtur concordare, cum *Afflic. in calu*, quando non adfuit illa verba toties, quoties.

Quinto, quod cautio de stando iuri debet præstari in loco ꝑ iudicii, non domicilij, quando præstanda est per actionem, vel contumaciam, qui ꝑ ea median-
 189 te vult contumaciam purgare, si autem ꝑ præstanda esset per reum ex necessitate, tunc ꝑ postea præstari in loco domicilij, *Bartol. in l. de die s. tutor. ff. qui satisf. cog. Afflic. decis. 137.*

Sexto, quod quando plures sunt obligati in solidum ad centum, si ꝑ quatuor ex obligatis conveniantur in solidum, & condemnentur simpliciter, consententur condemnati pro rata, non solum inter eos quatuor, sed etiam habito respectu ad omnes obligatos, etiam non conuentos,
 192 & ita ꝑ pro rata facienda erit executio, *Afflic. decis. 135.*

Septimo, quod captus tanquam suspectus de fuga, ad hoc, ut ꝑ relaxeretur, debet de iure cauere de stando iuri, & iudicatum soluendo, neque sufficeret cautio de stando iuri, iuxta doctrinam *Castren. in l. cum impubes, §. qui in ius ff. de in ius. voc. Afflic. decis. 170.* hodie autem Rome sufficit fideiussio de stando iuri, & se repræsentando, iuxta formam reformationis S. M. Pauli Papæ V. de filo omnium Tribunalium Urbis.

Et quia multoies accidit, quod executio sententiæ latea in ꝑ vno loco, facienda est in alio, tunc, quod consuetudo vnius loci, seruanda sit in alio, dicit *Guidopap. decis. 23.*

Quomodoque autem fiat executio, si oriatur controuersia ꝑ super rebus, in quibus facienda est, sufficit cognitio summaria, absq. obseruatione iudicij, ut notat *DD. in l. 4 D. Pio §. si super rebus ff. de re iud.*
 197 Et circa fructus rei iudicatæ, ꝑ a quo tempore debeantur, an à die petitæ executionis, vel à die sententiæ, videndus est *Boer. decis. 45.*

198 Similiter quomodo, & ꝑ vsq. ad quod tempus, percipi, liquidari, & restitui debeant, est videnda *Rot. decis. 14. de re iud. in nou.*

199 Quo ad expensas, si pars cedat litigante sententiam, nullæ expensæ debentur, si autem ꝑ cedat post sententiam, taxantur vsque ad diem cessionis, deoerque pars post taxationem iurare, se ꝑ summam taxatam expendisse, alias taxatio esset nulla, *Glos. in c. 2. & c. cum venissent, ex. de coqui mit. in poss. & dicam titulo particulari.*
 De litio tamen sufficit, quod illud iuramentum extendatur ꝑ per notarium penes acta, licet corporaliter non preteratur, *Vestr. vbi sup. d. fol. 283.*

Quis possit esse executor.

Artic. XIII.

- 203 Sententia in partibus an possit exequi, etiam per non constitutum in ecclesiastica dignitate.
 204 Executio sententiæ, an possit in re propria pars ipsa deputari.
 205 Executio causæ cognitionem requirens, committitur posito in ecclesiastica dignitate.
 206 Executor amittens dignitatem ante perfectam executionem, an possit proseguere.

Quod si executio sit facienda in partibus, potest iudex, ꝑ si mera executio committatur, quolibet etiam, non constitutum in dignitate ecclesiastica, ac partem ꝑ ipsam, in re propria executorem deputare, *Rota decis. 6. de caus. possess. & propriet. in nou.*

Si executio requirat causæ cognitionem, tunc, cum ꝑ executor sit mixtus, non merus, debet esse constitutus in dignitate ecclesiastica, *Rota decis. 30. & 31. de rescript. in nou. & dixi tit. de mand. art. penult.*

206 Et quamvis deinde, ꝑ ante perfectam executionem dignitatem amittat, non propterea desinit esse executor, *Rot. dec. 28. de rescript. in antiq.*

Quo tempore fiat executio, & de exceptionibus contra eam

Artic. XIV.

- 207 Executio an possit fieri etiam tempore feriato.
 208 Pignoratio, & executio an possit fieri die festo in bon. Det.
 209 Limitatur contra tertium, quod fieri non possit.

Exec.

- 210 Executio rei iudicata, regulariter non impeditur ab exceptione.
- 211 Exceptiones post sententiam non admittuntur.
- 212 Res iudicata extinguit omnem subreptionem.
- 213 Commissio adversus rem iudicatam, an detur super exceptionibus.
- 214 Ampliatur, si exceptiones post tres conformes opponerentur.
- 215 Condemnatus non auditur, nisi facta executione rei iudicate.
- 216 Adpellans a gravamine, non auditur, si feratur tertia sententia ante commissionem appell.
- 217 Sententia conformes dicuntur, etsi secunda, & tertia in minus pronuncient.
- 218 Declaratur dummodo omnes sint super eodem negotio.
- 219 Exceptiones ad impediedā executionē coram mero executore non admittuntur.
- 220 Ampliatur, & si possit incontinenti probari.
- 221 Limitatur predicta conclusio multipliciter, & primo in nullitate.
- 222 Nullitas quando possit allegari; tam per tertium, quam per principalem remissive.
- 223 Exceptio excommunicationis sēper potest opponi ad impediedā executionem, & processū.
- 224 Ampliatur, numquam esse exclusam, etiam post tres conformes.
- 225 Ampliatur etiam si procedatur coram mero executore.
- 226 Excommunicatus est repellendus, à iudicio etiam a laicis.
- 227 Inhabilitat persona, quando Impediat executionem.
- 228 Exceptio compensationis, impedit executionē, etiam rei iudicate.
- 229 Exceptio predicta debet probari cum connexione dilatione.
- 230 Ampliatur etiam opponi posse in actū executionis, & illam impedire.
- 231 Limitatur, si debitum sit liquidum, vel liquidari possit in continenti.
- 232 Terminis ad liquidandum debitum est iudici arbitrarius.
- 233 Exceptio compensationis, an opponi possit in appellatione.
- 233 Exceptio predicta an admittatur in interdillo recuperanda.
- 235 Exceptio falsi potest opponi per 20. annos.
- 236 Exceptio falsi impedit executionem rei iudicata, etiam coram mero executore.
- 237 Executio quibus clausula fiat, si sit stante executione calumnie suspecta.
- 238 Causa falsitatis aliquando fuit commissa iudici negotii principalis.
- 239 Exceptio oriens ex ipsa sententia, impedit executionem, etiam trini conformium.
- 240 Melioramenta, an, & quando debeant restitui ante restitutionem Domus.
- 241 Declaratur, dummodo casus de melioramentis, fuerint liquidati.

- Reo datur retentio rei, donec liquidetur melioramenta & ibid.
- 242 Declaratur, tamen hoc casu aliam reconventionem esse prohibitam.
- 243 Causa de melioramentis solvenda, non recipitur ad faciendam executionem.
- 244 Melioramenta sunt primo loco liquidanda, & solvenda.
- 245 Exceptio, quæ non impugnatur sententiam, an retardet executionem.
- 246 Exceptio, licet non oriatur ex Verbo sententia, potest opponi in executione.
- 247 Retentio rei loco pignoris, quando detur, etiam stante statu non possit excepti. opponi.
- 248 Executio non potest fieri pro eo solo, pro quo causa est instituta, si plures agunt.
- 249 Executio cessat etiam trium conso. si rejuvatus causa cognita.
- 250 Exceptio non admissibilis, an admissa preiudicet executioni.
- 251 Declaratur contra ipsam faciendam protestationem, & appellationem, si admittatur.
- 252 Processus factus non obstante protestatione, est nullus.
- 253 Declaratur de sileo sustineri, nisi appellatio fiat.
- 254 Res iudicata preiudicat non appellanti, vel non prosequenti, quo ad Adversarium.
- 255 Declaratur tamē: ut preiudicet contra iudicem, si inique pronunciant
- 207 **P**otest executio fieri, etiam ꝑ tempore feriato, dummodo non in honorem Dei c. significaveris extra de Iud. Alex. cons. 130. in causa vol. 4. & cons. 53. queritur vol. 5. de quo est vident. late Gnidopap. decis. 215. ubi vult quod executio, & pignoratio, ꝑ possint fieri die feriato etiam in honorem Dei, dummodo non sit dies dominicus, quam opinionem non sequimur sed dies festos veneramus in Curia.
- 209 At si faciendū sit contra ꝑ tertium, tunc non potest fieri, etiam die feriato, ob necessitates hominum, quia debet ordinarie procedi. Felu. in c. super. col. fin. extra de sens. & re Iud.
- Ad impediendam executionem rei Iudicate subreptio, vel alia ꝑ exceptio, etiā peremptoria regulariter allegari non potest, cum ꝑ post sententiam, nullæ exceptiones admittantur, l. peremptorias C. sent. rescind. non possit. Extinguit ꝑ enim res iudicata, omnem subreptionem, Abb. in c. constitutus extra de rescript. neque ꝑ super talibus exceptionibus, datur Commisio adversus rem iudicatam, Stafil c. 6. fol. 287.
- Et precipue si huiusmodi exceptiones, post tres conformes opponerentur, siue eniq; sint interlocutorie, siue definitive, habent

habent paratam executionem, neque
 115 condemnatus ꝛ aliquo modo auditur, nisi facta executione, *Clem. ut calumnijs, de re iudic.*

Sique appellatur ab aliquo grauamine
 illato, etiam ante tertiam diffinitiuam, &
 116 antequam committatur ꝛ causa appellationis, feratur tertia sententia, non auditur appellans, nisi executis tribus conformibus, *Rot. decif. 13. de re iud. in nou.*
 117 Dicuntur conformes, etiam si ꝛ prima in decem, secunda in octo, tertia in quinque cõdemnet; sunt enim in minori summa conformes, & in ea merentur executionem, c. primo de arbitr. in 6. *Bartol. in l. prima §. si stipulante ff. de verb. oblig. Afflict. decif. 361. dummodo omnes terantur super eodem negotio; nam ꝛ si duz super negotio principali, tertia vero feratur super desertione appellationis d. clem. ut calumnijs, non habet locum.*
Rot. decif. 3. de sent. & re iud. in nou.

Similiter licet admittantur aliquz exceptiones ad impediendam ꝛ executionem, vt infra, tamen coram mero executore non debent admitti, quamuis ꝛ illz possint in continenti probari, post alios *Franc. in c. dilecto in ultimo notab. extra de appell. Galfes. d. tractat. q. 37. fol. 211.*

121 Limita ꝛ predictam conclusionem,
 122 Primo in exceptione nullitatis, quz ꝛ quãdo possit allegari, tam per principalem, quam per tertium, dicam sub titulo nullitatis.

Secundo limitatur in exceptione communicationis, quz potest semper ꝛ opponi, ad impediendam executionem, & 123 processum, ita vt ꝛ nunquam censetur exclusa, etiam post tres conformes, *Bisignet. decif. prima de except. Rot. decif. 17. de sent. excom. in antiq. Quod ꝛ procedit etiã coram mero executore, Gemin. in c. primo §. si quis 2. de except. in 6. quinimo iudex etiam ꝛ laicus, debet repellere excommunicatum à limine iudicii, etiam parte inuita, c. exceptionem, vbi notant *DD. extra de except. Ias. in l. prima C. de iur. & fall. ignorans. Galfes. d. tract. q. 17. fol. 87.**

Tertio in omni alia Inhabilitatione personz petentis executionem, præcipue ꝛ possessionis, cum ad eam petendam requiratur speciale mandatum, *Gemin. in c. primo §. sed si, num. 4. de except. in 6.*

Quarto in exceptione compensationis, 128 nis, ꝛ impedit enim executionem sententiz, quz transiit in Iudicatum, & debet dari dilatio conueniens ad eam probandam *Felin. in c. cum Ioannes, extra de fid. Instrum. Quinimo ꝛ potest opponi in ipsa executione, & eam impedit, dum-*

121 modò debitum ꝛ sit liquidum, vel possit liquidari infra tempus concessum condemnato ad soluendum, ꝛ quod quidem tempus est arbitratum Iudici, vt plenius dicam infra tit. de compensationibus. In causa vero appellationis, non potest ꝛ opponi, quia in ea solum proponuntur, quz requirunt iniustitiam primz sententiz;
 123 In interdicto etiam Recuperandz non, admitteretur exceptio huiusmodi, nisi compensatio oriretur ex causa priuilegiata, & fieret de quantitate ad quantitatem. *Felin. in c. suborta extra de sent. & re iud.*

Quinto in exceptione falsi, quz cum 125 sit multum priuilegiata, possitque ꝛ opponi vsque ad xx. annos, c. cum venerabilis extra de except. admittitur ad impediendam executionem, dummodò calumniosè ꝛ non opponatur. Si enim subsit suspicio calumnie, ꝛ debet fieri executio salua remanente causa falsi l. 2. C. de falsi Innoc. in c. post electiones in fin. extra de concess. prebend. *Stafil. c. 7. fol. 290. num. 3. & alias cum incidenter ad impediendam*
 127 executionem ꝛ exceptio falsitatis coram vno Iudice deducta fuisset, illeque ea non obstatè declarasset executionem fieri debere, fuit illi tamquam informato causa falsitatis ad Instantiã prætuli Iussarij principaliter commissa *Formul. comm. de cumulat. diuersi. Iudic. 17.*

Sexto in exceptione, quz oritur ex verbis ꝛ ipsius sententiz tunc enim, & si requiratur altiore indaginem, admittitur ad impediendam executionem, etiam trium conformium. Ideo, ꝛ quando pronuncietur restitutio domus resecis melioramentis, debent ante restitutionem melioramenta refici. Imò ꝛ dummodo constet de melioramentis, & si non fuerint liquidata, impeditur executio, & datur retentio rei condemnato, donec congnio tempore fiat liquidatio; licet ꝛ hoc casu alias reconuencio sit prohibita: neque ꝛ sufficeret ad faciendam executionem, offerre cautionem de melioramentis soluendis post liquidationem, sed debet ꝛ in primis prægi terminus ad liquidandum melioramenta, illaque sic liquidata solui *Capic. decif. 17. Galfes. quest. 18. fol. 79. idè dicendum erit de exceptione, quz non*
 125 impugnatur sententiam; potest enim ꝛ semper in executione opponi, licet non oriatur ex verbis sententiz, vt si opponatur exceptio expensarum factarum in re empta, quz debet restitui; quo casu ꝛ licet vigore statuti, vel stili alicuius Curiz nulla possit opponi exceptio; datur tamen retentio loco pignoris, *Boer. decif.*

41. num. 5. 9. & 15.

Septimo, quando plore agunt, nam
248 quamvis t pro vno possit ferri sententia,
si pro eo causa sit instructa, non tamen
pro eo solo potest fieri executio, *Put. de-
cis. 14. de re Iud.*

Octavo, quando in executione requiti-
249 tur t causa cognitio; tunc enim etiam
post tres conformes vigore d. *Clem. ut
calumnus. cessat Bisig. de off. prima de except.*

Nono, quando aliqua exceptio oppo-
nitur, quz parte tacente admittatur, &
250 desuper t probationes fiant, licet alias
non sit admissibilis ad impediendam execu-
tionem; pxiudicat enim, & impedit
executionem, ac si de lure veniret admit-
tenda, *Felin. in c. seiscitatus extra de referi-
pt. & in c. inter monasterium extra de sent. &
re Iud. inf. ind. Patre furioso ff. de his qui sunt
sui vel alien. in r. Rip. in l. naturaliter §. ni-
hil commune num. 72. ff. de acq. posses. Ideo*

251 debet t pars protestari, ne similes excep-
tionis admittantur, & in euentum ad-
missionis appellare: nam licet t de lure
sufficiat protestatio; & processus factus,
tunc non obstante protestatione, sit nul-
lus; de illo tamen Curiz, si pars non

252 appellat, t sublinetur, ad notata per *Rom-
an. in conf. 3. §. 4. Aretan. d. 5. nihil commune
Felin. in d. 4. inter monasterium Gallie. ind. tract.
2. de Cam. obliq. q. 20. fol. 137.*

Decimo, quod licet res iudicata pxiu-
253 dicet non t appellanti, vel non proleque-
ri, vel quo ad Adversarium, quia cau-
sam prolequi non potest, tamen non im-
peditur agere contra Iudicem, si inique
pronunciatus, *Franc. in c. si sepe num. 42.
extra de appell.*

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

264 Intruso pendente lite possunt intimari execu-
toriales.

265 Tertius comparens, appellans, & non prose-
quens potest molestari executione rei iudic.

266 Res iudicata Tertio cotamaci, plenè prauidicis

267 Processus contra tertium, an, & quando ve-
niat faciendus de nouo.

268 Executio ex primo processu contra tertium an,
& quando fieri possit.

269 Executio contra tertium an, & quando possit
fieri in re possessa per condemnatum.

270 Executio contra tertium an possit fieri in re
non petita in causa.

271 Sententia quid requiratur, ut tertio prauidicet.

272 Executio facienda in re vacante, quomodo
possit à tertio impediri.

273 Declaratur tamen si dederit cautionem de non
calumniose agendo.

274 Executio à tertio, quando potest, impeditur
tam in processorio, quam in peritorio.

275 Declaratur si ius suum sit separatim à iure
condemnati.

276 Declaratur, etiam quod sententia tertij nullo
modo possit condemnato.

277 Executio non obstante appellatione tertij, sit
sine illius prauidicio.

278 Tertius ut impediat executionem, quid pro-
bare debeat.

279 Exceptiones altioris Indignis regulariter non
admittuntur ad impediendam executionem.

280 Fallit, si oriatur ex verbis ipsius sententia.

281 Probatio in continenti qua dicatur.
Tempus probandi in consentienti relinquatur
iud. arbitrio. & ibid.

282 Probatio in continenti non requiritur quod
sit plena.

283 Executio potest impediri ex quali quali pro-
batione.

284 Exceptio Tertij est privilegiata non obstante
statuto, & quando.

285 Nullitas non potest opponi ad impediendam
executionem trium conformium.

286 Limitatur in tertio allegante nullitatem.

287 Sententia, qua nocet tertio, quando in eisdem
casibus non noceat.

288 Sententia, ut noceat, debet ferri contra pre-
sentem, & se defendentem.

289 Sententia exequitur contra condemnatum, si
fuit lata, postquam tertius venit ad causam.

290 Tertius non potest impedire executionem, ni-
si illi imminet damnum irreparabile.

291 Exceptiones qua nam possint opponi in exe-
cutione sententia.

292 Exceptiones omnes executionem impediendes
possunt opponi coram mixto executore.

293 Exceptio semel opposita potest iterum in exe-
cutione opponi.

294 Limitatur, si fuerit de ea in primo iudicio ple-
nè cognitum.

295 Declaratur, etiam si non fuerit à iudice taci-
te, vel

Quomodo & quando tertius impediat
executionem.

Artic. XV.

256 Executio, etiam trium confor. impeditur, quā-
do agitur de interesse tertij.

257 Tertius constans pro interesse suo, quando
impediat executionem.

258 Executio facienda in re possessa per tertium,
quando impeditur.

259 Res inter alios à tertio obesse nequit.

260 Tertius possessor non potest molestari à primo
cum executione, si d. quomodo.

261 Limitatur si tertius esset heres condemnati, &
quomodo.

262 Limitatur etiam si esset intrusus lite pendente,
vel per sententiam finita lite.

263 Executio potest fieri contra intrusum lite pendente,

se, vel expresse reprobata.

- 296 Nullitas an possit opponi coram indice exequente in alio territorio.
- 296 Exceptiones impediunt executionem an opponi possint coram Iud. in alio territorio exequente.
- 297 Cautio in executione simpliciter importat nudam promissionem.
- 298 Cautio idonea importat pignora vel fideiussores.
- 299 Cantio iuratoria sufficit alijs deficientibus.
- 300 Ampliatur si canere debens aliam prestare nequeat.

Vltimo, quando agitur de Interesse tertij pro cuius declaratione, videlicet, quando 256 do 1° Tertius comparens pro interesse suo impedit executionem, quia quotidie contingit; Sciendum est, 1° quod, aut executio facienda est in re possedita per condemnatum, aut in re vacanti. Primo casu, 257 quando executio facienda est in re possedita per tertium, semper impedit executionem, nam cum 1° res inter alios acta sibi obesse non debeat, l. sepe ff. de re Iud. c. quānis &c. cum super. extra eodem. Merito contra 258 1° cum ab executione non est incipiendum, sed debet adhiberi causæ cognitio, & fieri nouus processus, ac noui iudicium, l. eum queritur ff. de except. rei Iud. cum multis adductis per Pant. cap. qui poss. dic. de nullit. nu. 17. nisi iste tertius esset heres condemnatus; tunc enim 261 1° heres condemnatus; tunc enim 1° heres executio statim contra ipsum, contitito quod sit heres, ac si esset condemnatus, ad notata per Ias. in 1° fuerat n. 6. Instit. de ad. Pant. d. num. 17. & fuit dictum superius; 262 Vel nisi 1° esset iniustus lite pendente, vel 263 finita per sententiam, tunc tenim datur Commissio quod executio fieri possit contra ipsū, eique intimari 1° possunt executoria, contitito tamen prius de intrusione 264 Vestr. d. c. de exeq. rei Iud. fol. 283. Vel nisi comparuisset 1° in iudicio, & appellasset 265 à sententia, quæ ob non prosecutionem, 266 transiisset in iudicium: præiudicat 1° enim tunc huiusmodi sententia plene ipsi tertio, iuxta not. in c. quamuis extra de re Iud. 267 Pnt. decis. 17. de re Iud. Intellige 1° etiam præmissa de faciendo nouo processu contra tertium, dummodo ipse contradiceat, 268 & id petat; si enim 1° pateretur contra ipsum procedi, & executionem fieri ex primo processu, sustineretur, & valeret executio, Rot. d. decis. fin. Vestr. d. fol. 283.

Secundo casu, quando executio faciendā est in re possedita per condemnatum, 269 etiam 1° est faciendā distinctio; Aut enim est exequendum in re petita, & si tunc tertius se opponens prius non egit contra condemnatum, nullo modo im-

pedit executionem, sed sit absolute, Si verò prius egit, tunc præstita cautione per petentem executionem de restituendo in casu succumbentis, si executio, alias impedit. Si alias faciendā sit executio in re non petita, vt quando fuit actum 1° actione personali, & sit executio in bonis non specificatis, tunc tertius opponens se pro interesse suo auditur, & impedit executionem, cum ei imputandum non sit, quod prius non egerit, & interesse suum non declarauerit; quia scire, 270 non potuit; Ad hoc 1° eum vt sententia tertio præiudicet, requiritur, quod non solum fiat causam agi, sed quod fiat Ius sibi competere Marfil. arg. 26.

Tercio, si executio est faciendā in re vacante, dummodo tertius 1° se opponens, non habeat contra se suspicionem calumnix, & comparuerit statim habita notitia litis, impedit executionem, nec sufficit 273 supradicta cautio: quod si adit 1° suspicio calumnix, vel habita notitia litis, & sententia, impedit executionem; præstita tamen per ipsum petentem supradicta cautione Felin. in c. veniens, extra de testib. Boer. decis. 29.

Et quando Tertius prætendens interesse, impedit potest executionem, illam 274 impedit, siue agatur in petitorio, siue in possessorio, dummodo 1° Ius suum sit separatum à Iure cōdemnati, ita quod 276 1° sententia in sui fauorem, nullo modo prodesset ipsi condemnato, Felin. in d. c. veniens.

Sicuti etiam, quando non obstante 277 appellatione tertij sit executio, tunc 1° sit sine præiudicio ipsius, eum super. cum ibi notatis extra de sent. & re Iud.

Debet autē iste tertius, ad hoc vt impedire possit executionem, 1° in continenti docere de interesse suo. Regulariter enim 1° in huiusmodi materia, exceptiones requirentes altiore indaginem, non admittuntur ad impediendam executionem sententia, nisi 1° oriantur ex verbis ipsius sententia, vt dixi supra per Capic. 280 decis. 17.

Et relinquitur arbitrio Iudicis tempus, 281 infra quod dicatur in 1° continenti probari, licet regulariter dicatur in continenti, quando probatur in fra tempus, infra quod fieret executio, si exceptio non fuisset opposita. Non requiritur 1° tamen, 282 quod in continenti huiusmodi interesse plene probetur, sed ad impediendā 1° executionem, sufficit qualis qualis probatio, 283 Felin. in d. c. veniens, quia huiusmodi oppositio tertij est priuilegiata; in tantū 284 quod stante statuto, vel consuetudine, quod

quod sententia maderet executioni, omni exceptione remota, non habet locum contra tertium possessorem, *Felin. in d. c. veniens num. 6.*

Et quamvis ut supra nullitas non possit opponi ad impediendam executionem trium conformium, hoc tamen non habet locum in tertio allegante nullitatem: quia d. *Clem. vt calumnias*, non procedit contra tertium, *Felin. ibid. n. 7. in c. cum super n. 11. extra de sent. & re iud.*

Similiter in omnibus casibus, in quibus sententia nocet tertio, si fuit lata contra absentem, et non defensum, licet non nocet condemnato, numquam tamen nocet ipsi tertio, quia ad hoc, ut noceat requiritur, quod sit lata contra presentem, vel se defendentem *Matth. de decis. sing. 26.* Aduertendum est tamen, quod si postquam tertius venit ad causam, feratur sententia contra vnam ex litigantibus, sit executio contra condemnatum; Neque tertius eam impedire potest, nisi quatenus inferatur sibi praiudicium irreparabile, vel saltem male reparabile. *Felin. in d. c. cum super num. 15.*

Videndum est etiam ultra premissa, quae exceptiones possint opponi in executione sententiae *Guido pap. de decis. 374.* Omnes autem exceptiones impediunt executionem sententiae possunt etiam coram Executore mixto opponi *DD. in c. de retero extra de re iud.* poterit exceptio, quae semel fuit opposita, iterum etiam in executione opponi, dummodo non fuerit de ea, in primo iudicio plene cognitum, & discussum, vel non fuerit reprobata per Iudicem expresse, aut tacite, pronunciando procedendum esse ad ulteriora, *Boer. de decis. 43.*

An quando Iudex requiritur pro executione sententiae latae in alio Territorio, numquid coram eo possit opponi eius nullitas, & aliae exceptiones impediunt executionem; est videudus *Guido pap. de decis. 374.*

Quia etiam in executione multoties offertur cautio, sciendum est, quod illa simpliciter importat nudam promissionem, *d. sancimus C. de verb. significat.* Idonea vero cautio importat pignora, vel fideiussores, *l. mandato Titu 5. fin. ff. mand.* quibus deficientibus sufficit iuratoria, de qua in *Auth. singula. C. de Episc. & Cleric. in c. per litteras extra de donat. inter vir. & vxor.* maxime si sit verisimile cauere, debentem, aliam prestare non posse, *glos. in c. fin. verb. idoneus de usur. n. 6.*

Dè Compensationibus.

Cap. VII.

Quando fit locus compensationi?

Artic. I.

- 1 Compensationis quid sit, remissive.
- 2 Compensatio non potest negari a Iudice in casu admissibili.
- 3 Iudex compensationem admissibilem negans nulliter procedit.
- 4 Compensatio an, & quando admittatur inter creditores in quantitate, & alterum in specie.
- 5 Pretium, quando reducatur ad quantitatem in compensatione.
- 6 Quantitas, quando opponatur quantitati.
- 7 Compensatio quantitatis incerta, an admittatur contra quantitatem certam.
- 8 Compensatio, an admittatur suscepto termino ad soluendum, ut evitetur executio.
- 9 Compensatio, an admittatur probanti creditui non liquidum durante termino dato.
- 10 Compensatio, an admittatur liquidanti suum creditum pendente termino ad soluendum.
- 11 Compensatio non datur, ubi non admittitur terminus ad soluendum.
- 12 Compensatio aliquando admittitur, quando non promittitur particulare solutio.
- 13 Compensatio admittitur ad fugiendum cursum usurarium.
- 14 Usura non debet extorri ei, cuius pecunia retinetur.
- 15 Compensatio an fiat ipso iure, vel per oppositionem.

Quid sit compensatio, alij tradiderunt, & in specie *† Bartol. in l. 2. in fin. C. de compensat.* ego autem, quia materia haec quotidie vadit per forum, solum afferam, quando, & quibus casibus sit admittenda, vel reiicienda, & alia pauca.

Primito, quod Iudex in casu admissibili, non potest illam spernere, si de ea, ut dixi supra, opponatur *T. ind. de compens. artic. 6. n. 5. Afflicti. de decis. 121. num. 2. & si illam non admitteret, si inique ageret, ut annuit Rota in Aueniensi. nullitatis subastationis. 17. May. 1596. coram Blanchetto, & in eadem 1. 1. Novemb. eiusdem anni coram R. P. D. Orano in folio.*

Admittitur autem, primo si aliquis sit creditor alterius in quantitate, alter vero in specie, si species sit consumpta, et tradi non possit, quia hoc casu tenetur ad pre-

- 5 cium, quod ꝑ reducitur ad quantitatem, vñ inquit Vinc. Franc. decis. 53. num. 2. ubi allegat Glos. in l. fin. verbo alioribus vers. quid est ergo C. de compens. & testatur Bald. in l. diuortio §. pñ donationes. num. 3. ad finem, et vers. solutio ꝑ solut. matrim. ꝑ quia tunc quantitas, opponitur quantitati l. quæcumq. ꝑ. de compensat. l. si constat & glos. in l. fin. verbo, alioribus C. eodem titulo.
- 6 Admittitur contra quantitatem certam, ꝑ etiam quantitas incerta, quando licet sit incerta, substantia debita est liquida, vt colligitur ex dictis decisionibus coram Blanchetto, & Orano.
- 7 Admittitur etiã in casu, quo ꝑ debitor, qui habet Instrumentum iuratum contra se, si pulsatur executiue, & ad euitandam executionem compareat, & suscipiat terminum iudicialẽ ad soluendum, & si est creditor vice veria alicuius summæ, non liquidæ, petat tempus ad probandum, ꝑet durante termino probet suum creditum, & eo probato alleget compensationem secundum Ias. in §. bona fidei. numero 75. Instit. de act. Sed contrariam opinionem defendit Tind. de compensat. artic. 7. m. 37. qui declarat posse tantum hoc facere, quando Instrumentum præsentatum non esset liquidum. Ego tamen exilimo, prout etiam vidi praticicare, quod si durante termino ad soluendum, debitor liquidat
- 10 suum creditum, ꝑ dicta compensatio debet admitti secundum Bart. in l. aufertur. §. qui compensationem num. 1. ꝑ. de iure fisci. eandem opinionem defendit Alex. cons. 61. num. 1. lib. 3. & cons. 95. num. 1. lib. 4. Anchar. Jo. de Imo & Abb. in c. bona fidei de pos. & relati d. Tind. artic. 8. num. 41. quam Bartol. communiter dicit. Mascard. conclus. 334. num. 4. & ideo; si agitur de aliquo credito, quod de sui natura non admittitur terminus ad soluendum; in illo
- 11 neq. ꝑ datur compensatio Bartol. §. qui compensationem. & Mascard. d. conclus. 334. in fine.
- 12 Admittitur etiam quarto, aliquando in casu, quo non permittatur ꝑ particularis solutio. Casus ille ponitur d. Bartol. in l. etiam C. de compensat. Negus. de pignorib. 3. mem. 2. par. 3. mem. 5. par. princ. num. 24. fol. 104. & d. Rot. decis. 53. num. 5. par. prima diuers.
- 13 Admittitur etiam quinto ꝑ ad fugiendum cursum vsurarum, siue debeantur officio Iudicis, siue debeantur iure actionis, Ias. in §. in bona fidei num. 82. Instit. de act. Surd. decis. 17. num. 2. & decis. 191. num. 3. & ratio est, quia non debent currite vsuræ ei, cuius pecuniæ retinentur à suo creditore Din. d. §. & Soc. cons. 130.

num. 20. lib. 4. & dicit Surd. d. decis. 177. num. 2.

- 15 An autem fiat ipso iure ꝑ vel requiratur oppositio, est varia opinio, quia fieri ipso iure, colligitur ex l. si constat. ubi glos. Bald. Bartol. Salices. & alii C. de compens. & glos. in Leius C. de solut. & in l. cum alter. ꝑ. de compens. Sed esse necessariam, oppositionem dicit Angel. cons. 59. col. prima & d. glos. in l. si constat. C. de compens. & Beninten. decis. 37. nu. 23. Et ratio est, vt dicunt, quia ante oppositionem compensatio non extinguit debitum; facultas enim compensandi non est in ipso actu, sed in potentia, & quod sit necessaria, dicit etiam. Text. in l. fin. C. de compens. d. §. in bona fidei ubi glos. Instit. de act. Trauell. in l. si unquam vers. reuertatur C. de renouand. donat. & Surd. d. decis. 117. & Rota Rom. quam sequimur d. cis. 627. par. prima diuers. & in antiq. decis. 25. de appell.

Quotuplex sit compensatio

Artic. II.

- 16 Compensatio triplex est.
- 17 Compensatio legalis qualiter fiat, & quibus casibus.
- 18 Compensatio inter duos delinquentes, an admittatur, & qualiter.
- 19 Compensatio, an admittatur ad impediendum cursum pena, & moram impediendam.
- 20 Compensatio alimentorum admittitur contra petentem pretium operarum.
Item expensæ opponuntur compensanda contra petentem fructus. ibid.
Idem dici agitur de seruo faciendo, & exhibitione habenda.
- 21 Compensatio expensarum in materia dotis, an admittatur.
- 22 Compensatio expensarum an, & quando admittatur, in re aliena satiarum.
- 23 Compensatio voluntaria, quæ nam dicatur, & qualiter fiat.
- 24 Compensatio necessaria, quæ nam dicatur, qualiter fiat, & quomodo.
- 25 Compensationis declaratio, an operetur de præterito, & retrahatur.
- 26 Compensatio non fit ipso iure, quando emptor est debitor ex aequitate legis.
- 27 Compensatio, an fiat ipso iure, quando per creditorem fiat quominus debitum extinguatur.
- 28 Compensatio non fit quando per creditorem non fiat, quin debitor exigat.

- 16 Sed aduertendum est, quod tripliciter
esse nouimus: Alia enim dicitur te-
galis, quae fit etiam parte non opponen-
te in casibus in iure expressis, et quos
enumerat Bald. in *l. consil. de compensat.*
Quo casu non est necesse, quod creditum
sit liquidum, quia lex semper est certa de
veritate pro exemplo adducuntur iura,
ut in *d. l. consil.* ubi scribentes. Pro alio ex-
18 emplo quando et duo deliquerunt circa
vnum contractum, vel quasi contractum
dolose, vel culpabiliter, vel negligenter,
19 ubi Bald. ubi supra num. 7. Idem ad et im-
pediendum incursum penam, et ad im-
pediendam moram, ut Bald. ibidem. Pre-
terea si aliquis pretendit preium opera-
rum, et opponitur de alimentis praestitis,
ut si quis petat fructus, de expensis exci-
pitur. Idem de seruo faciendo, exhibitione
habenda, pariter expensae faciunt com-
20 pensantur; ut Bald. num. 8. et in dote
pariter, expensae factae habent eandem
considerationem, quod militat etiam si
21 in re aliena expensae fuissent factae bona-
fide fuerint, et quod tales expensae sint ha-
bende in consideratione, et compensan-
22 dae cum fructibus perceptis, usque ad illa-
rum concurrentem quantitatem, dicit
idem Bald. num. 9. ubi dicit non et in dote
Aliteriam dicitur voluntaria, quae fit
23 communi partium consensu, et quia, sicut
de voluntate creditoris solui, et tradi po-
test vna res pro alia, ita fieri potest com-
pensatio; Bald. in *d. l. consil.* num. 12. C. de
compensat.
- 24 Alia dicitur necessaria, et quae fit in iu-
ro auctore, et haec habet regulariter tria
requisita. Primum, quod creditum sit
liquidum. Secundum, ut opponatur in
iudicio. Tertium, ut approbetur a iudice,
liquidum in die ff. de compensat. Bald. in *d. l.*
consil.

- Firmato quod sit necessaria oppositio,
25 et est aduertendum, quod declaratio com-
pensandi non operatur de praeterito, ne-
que retrahitur, sed effectum sortitur
dumtaxat a die oppositionis. Benitend.
d. de off. 37. nu. 23. *Surd. d. de off. 177.* et *de off.*
191. Qui etiam declarant, quod si emptor
debet viuras, ex aequitate legis curabitur,
26 et compensatio non fit ipso iure ad im-
pediendum illarum cursum, sed requiritur
declaratio facta in iudicio, seu opposi-
tione, alias enim currunt, nec ut supra re-
trahitur oppositio, sed effectum parit
a die oppositionis.
- Si debitor esset impeditus exigere, et
per vendicore hereditatem suam non
27 exigere, et tunc etiam compensatio fit
ipso iure ad impediendum illarum cur-

sum: secus si per creditorem non stetit,
quoniam debitor exigeret, et tunc viuras de-
bentur, et compensatio non admittitur,
Surd. d. de off. 17. nu. 8. ex dispositione l. 1.
et l. 2. C. de viur.

Articulus quando admittatur in ultimis voluntatibus.

Articulus III.

- 29 Compensatio in ultimis voluntatibus an ad-
mittatur, et qualiter.
- 30 Compensatio an presumatur induci ex dona-
tione facta a debitore creditori.
- 31 Et quid si apparet de animo donandi.
- 32 Et quid si donatio sit quantitatibus, et debitum
in specie, vel e contra.
- 33 Et quid si donator in praesentia demonstrat
nolle donare.
- 34 Et quid quando ex coniecturis constat velle
donare, et non compensare.
- 35 Pater donando filijs inter viuos, an dicatur
velle compensare.
- 36 Et quid si pater se declarauit velle com-
pensare.
- 37 Compensatio fit etiam in ultimis voluntati-
bus, et qualiter.
- 38 Compensatio an inducatur ex legato, donec
dos petatur facta.
- 39 Legatum, vel fideicommissum regulariter non
dicitur factum animo compensandi.
- 40 Compensatio in legatis, et fideicommissis non
presumitur, sed debet exprimi.
- 41 Limita si debitum est in quantitate, et species
sit legata.
- 42 Compensatio an inducatur ex legato facta pro
vno tempore, et debitum alio exigatur.
- 43 Compensatio an intret, si debitum necessarium
post abutum alienius matraretur.
- 44 Compensatio an inducatur ex legato facta pro
conseruatione familiae etc.
- 45 Compensatio an inducatur ex legato facta ma-
rito, rei: apud eum non perpetuo perman-
sura.
- 46 Compensatio an inducatur ex legato etiam
vniuersali facta uxori a marito.
- 47 Amplius, et si dicatur, donec vxor dotem suam
petierit.
- 48 Legatum factum uxori donec dotem suam pe-
tuerit, quod animo versatur factum.
- 49 Compensatio non inducitur ex legato facta a
debitore voluntario creditoribus.
- 50 Debitum voluntarium quod non dicitur.
- 51 Haec an dicatur debitor voluntarius, vel
necessarius.
- 52 Debitum necessarium quodnam dicitur.
- 53 Lucrum dotalis ex statuto an dicatur debitum.

necessarium, vel voluntarium.

- 54 Compensatio lxxvi dotalis an inducatur ex donatione, vel legato.
- 55 Legatum Patris an compensatur in dotem filia.
- 56 Limita, si pater adderet causam legati facti.
- 57 Dotatio quando censetur facta à Patre, vel Matre administratoribus filia animo compensandi.
- 58 Et quid si dotando dicant de bonis proprijs, vel de bonis suis.
- 59 Et quomodo deducendum sit legatum hoc casu.
- 60 Pater dotans filiam simpliciter an presumatur dotare de proprio.
- 61 Pater quando tenetur dare estimationem rei ipsius filia tradita eidem filia pro dote.
- 62 Limita tamen si bona patris non sunt aequivalentia datus filia.
- 63 Limita etiam si pater aliquid de proprio adderet dotationi.
- 64 Filia habens legatum à Patre, & deinde aliud maius ab herede, an utrumque consequatur.
- 65 Compensatio an admittatur inter debitorem debitoris, & creditorem creditoris.
- 66 Compensare potest, qui potest petere.
- 67 Compensatio non potest fieri nisi debito marito.
- 68 Creditum liquidum non differt, quoad compensationem à casu permissa inter actiones personales, vel reales.

29 **A**dmittitur sexto compensatio in ultimis voluntatibus, licet non reguletur secundum leges contractus, ut inquit *Surd. decif. 244. num. 7.*

In contractibus enim debitor si donat creditori, regulariter non effertur in animo compensandi. l. etiam §. si debita, & l. si vero. ff. de bon. lib. *Memoch. presump. 142. §. 2. lib. 3.* & *Mascard. conclus. 333. num. 2.* sed contrarium defendit *Crauet. conf. 86. num. 1.*

31 Quod ampliatur pluribus modis & Primo, quando apparet de animo donandi, *Crauet. d. conf. 86. num. 1. & 2. Menoch. presump. 142. num. 6. lib. 3.* Secundo, si fiat & donatio quantitatatis, & debitum sit in specie, vel debitum sit in quantitate, & donetur species, *Alex. conf. 137. au. 8. lib. 5. Menoch. ubi sup. num. 4. & ante eos dixerunt Bart. & alij scribentes in l. si cū dote. §. si pater. ff. solut. matrim. & non esse recedendum à ista opinione dixit Cor. cōf. 257. num. 30. lib. 1. & Parpur. conf. 400. num. 6.*

In tertio, quando donator in praefatione demonstravit, quod noluerit compensare, *Menoch. ibid. in fine.* Et quarto

34 fallit & quando ex coniecturis constat velle donare, & non compensare *Crauet. conf. 145. num. 2. Bayard. decif. 162. num. 2. Menoch. presump. 333. num. 13.*

35 Pater quoque donando inter vivos filio non dicitur velle compensare cum legitima, l. si veni mortis ff. de inoffic. testam. Bart. & alij in l. quartum ad l. falcid. & post alios *Sebast. Mod. de compens. 2. part. quasi. 27. num. 1. & Menoch. ubi supra num. 4.*

36 Quod tamen fallit in casu, quo Pater in praefatione declaravit se velle compensare, vel ex coniecturis id apparet, ex DD. supra relatis.

37 In ultima voluntate quoque sit & compensatio puta, si quis legat usufructum uniuersalem, videtur velle compensare cum legitima, cum donatione propter nuptias, cum alimentis, cum vestibus lugubribus, & alijs casibus spectantibus ex dispositione legali, statuto, vel consuetudine, secundum opinionem *Caual. de usufr. num. 52.* quod fallit in dote leuatum Peregrin. de fideic. artic. 23. num. 41.

38 & & fallit etiam si dixerit testator, donec dotem petierit, *Mantic. de coniect. ult. volunt. lib. 10. tit. 2. num. 13.*

Sed regulariter legatum, seu fideicommissum, non dicitur factum animo compensandi, ne illud inutile videatur, siue sit uniuersale, siue particulare. Quod dicitur adeo verum, ut nisi exprimitur animus compensandi, non presumatur. l. unica. §. primum itaque C. de rei uxoris lib. 1. Creditorem ff. de legat. 2. l. si compensandi. C. de heredib. instit. *Mantic. de coniect. ult. vol. lib. 10. tit. 2. n. 1.*

Regula tamen limitatur ex coniecturis. & Primo, quando, puta, debitum est in quantitate, & legatur species, & de contra. *Surd. conf. 112. num. 55. & DD. superius allegati in contract. inter vivos, limit. 2.*

32 Fallit secundo, quando & debitum debet exigi vno tempore, & legatum alio tempore, tunc enim nullo modo induci compensatio dicit *Mantic. d. lib. 10. tit. 2. n. 9.* Et hac ratione videtur recedi à regula de debito necessario, puta quando post obitum alicuius debitum necessarium maturaretur, tunc enim non intrare dicit *Gabr. conf. 16. num. 31. & 32. lib. 2. quem sequitur Menoch. presump. 109. num. 54. lib. 4.*

33 Limita ulterius, si legatum sit factum pro conseruanda familia, seu agnatione, *Mantic. d. lib. 10. tit. 2. n. 10.*

34 Item quando vxor & legaret marito, quod apud eum non esset perpetuo permansurum, *Mantic. d. lib. 10. tit. 2. n. 35. & Sim. de Pret. de interpret. ultim. voluntat. lib. 4.*

- lib. 4. d. 11. §. 6. num. 29. fol. 385. Et quando maritus legat usufructum uxori, siue titulo vniuersali, siue titulo particulari,
- 46 † non videtur animo compensandi, & vxor potest petere suam dotem, & habere usufructum. l. 1. §. primum itaque C. de rei vxor. ult. Dec. conf. 536. n. 13. & de communi Ceph. conf. 184. lib. 2. & Surd. conf. 112. num. 44. Peregrin. de Fideicom. ar. 28.
- 47 sic. 33. num. 4. Quod si amplius etiam si testator dixerit, donec, & quousque dotem petierit, quia tunc adiectio censetur † appolita animo differendi dotis exactione, d. l. unica §. primum itaq. C. de rei vxor. ult. Et post Mantie. d. tit. 2. n. 13. dicit Surd. vbi sup. tit. 9. quæst. 16. num. 16. vers. contrarium. Sed contra ista sublimitationem monet Bartol. in l. amplius non peti num. 7. ff. rem rat. hab. Picus in l. Titia Sot. §. Titia cum mulier. n. 122. ff. de leg. 2. Mantie. d. n. 13. & Surd. d. tit. 9. quæst. 16. n. 15. & seqq.
- Item in casu, quo debitor voluntarius
- 49 † legat creditori suo, vt quomodo debetur, quia in dubio non presumitur animo compensandi, d. l. creditorem ff. de leg. 2. Iacob. de Alex. in l. si cum dotem, §. si Pater ff. solut. matrim. Mantie. d. tit. 2. num. 2. Gregori. c. 134. num. 19. Et ne queramus quale dicatur voluntarium, est sciendum
- 50 † esse illud, quod non obligatus ab initio, sponte sua promittit, & sponte contrahit, non autem coacte, iuxta dispositionem l. fin. C. de verb. oblig. sic declarat Bald. conf. 58. num. 4. lib. 2. Casp. conf. 35. lib. 2. Afflic. decis. 44. num. 9. Et Surd. conf. 112. n. 64. & 65. dicit, † quod tale dicitur etiam in hærede. Necessarium,
- 51 vero dicitur illud, † quod ex necessitate legis inducitur, absque facto hominis, quale est illud, quod habet Pater dotandæ filiam, quod habet maritus, qui ex necessitate statuti tenetur dare quartam uxori, & è conuerso sic exponit Bald. d. conf. 58. n. 4. lib. 2. & in l. si cum dotem d. §. si Pater. n. 2. ff. solut. matrim.
- Sed cit notandum, quod quamuis prædicti dicant, quod lucrum dotal proueniens ex necessitate statuti, videatur necessarium, vt in simili de statuto Urbis. Nihilominus, quia huius statuti potest renunciari, Rota aliquando censuit non esse † necessarium, sed voluntarium, & quod propria donatio, seu legatum factum à viro uxori de usufructu, & alio si-
- 54 mili † non censetur animo compensandi, vt in Romano fructuum 1. Iuly 1557. coram S. M. Clemene VIII. in fol. vbi quod Mulier debet habere vtrumq. Quod non euenit ita in patre legante filiam, quia

- 55 cum teneatur dotare, † legatum compensatur in dotem d. l. si cum dotem, §. si Pater. ff. solut. matrim. l. huiusmodi. §. cum Pater. ff. de leg. primo. Titia cum testamentum §. qui in vita. ff. de leg. 2. Mantie. d. tit. 2. num. 5.
- 56 Quod tamen † limitatur, si Pater diceret titulo legati, vel causa amoris, & dilectionis, si dicit ultra dotem, & si aliis legatum esset inutile, Meroc. presumpt. 110. lib. 4. Surd. conf. 112. Abbac. de luctu dotis. gloss. 1. qui omnes asserunt coniecturas, quando animo compensandi.
- In casu quo Pater, vel Mater, quæ fuit administratrix filiz, dotat eam simpliciter, quando † censetur animo compensandi, videndus est Rep. Cuman. in d. l. si cum dotem, & Dec. et Aretin. in auth. pratorea. C. unde vir & vxor. Phanec. de luctu dot. Socin. Iun. conf. 39. lib. 3. Surd. conf. 192. & 534. Mastrell. decis. 86. Mascard. conclus. 1150. & Mantie. de tacet. lib. 12. tit. 19.
- Quando dicit de bonis propriis, vel de bonis suis, talia verba † excludunt compensationem, quia bona intelliguntur deductio ære alieno, & sic prius debet deduci legatum, vel promissum de suis bonis.
- 59 † & de residuo debet solui ære alienum. Bald. in d. l. si cum dotem §. si Pater in fin. ff. solut. matrim. quem sequitur Castren. & Alex. Phanec. de dot. gloss. 8. num. 60. Surd. conf. 112. num. 825. vbi reprobatur Fulgos et alios eius sequaces, qui tenent contrarium conf. 514. 2.
- In casu quo Pater dotat filiam simpliciter, quod presumatur dotare de proprio ipsius Patris, quamuis filia haberet amplum patrimonium, & quod Pater remaneat debitor, † dicit Textus in l. fin. vers. vtramque C. de dot. promiss. Afflic. decis. 159. Surd. conf. 152. n. 29. quod dicitur adeo verum, vt si pater dotando, vt supra dicit filiz rem propriam ipsius filiz, quod
- 61 † teneatur iterum eidem dare estimationem talis rei: hoc dicit Surd. conf. 192. n. 32. & 33. ex doctrina Bartoli in l. vt insu-rand. §. si liberi, in fin. ff. de oper. libertor.
- 62 Quod tamen fallit, † quando bona data filiz, non sint æquivalentia ad bona patris, Bald. Nouell. de dote quæst. 6. in princ. Ruin. conf. 12. n. 6. lib. 3.
- 63 Item quando patet † adderet dotationi aliquid de proprio, quia tunc cessat presumptio. l. fin. circa med. C. de dot. promiss.
- Si pater legat filiz pro dote aliquam summam, puta scuta 1300. & instituit aliquem hæredem, & deinde hæres legat eidem maiorem summam, puta 1500
- 64 † quod talis filia ex dictis legatis debeat ha-

habere primum, & secundum legatum, dixit Rota in una Interamnen. 26. Junij. 1596. coram Gypso in fol. & ratio in qua fundatur decisio est, quia in primo legato hæres adhibendo hæreditatem, dicitur voluntarie contraxisse, & pro non compensatione etiam presumendum, sed videnda est decisio Bononiensis. legati de Marsetiis 3. Nonembris 1629. coram Durano.

Si venit casus quo Creditor Creditoris, agit contra Debitorem Debitoris, si talis Debitor vult compensari, potest de ea opponere, si est in casu, quod alias illa debeat admitti, Seb. Medices de compens. par. 2. cap. 13. in princ. Surd. conf. 4. num. 9. Et est regula, quod qui potest petere, potest compensare, l. amplius. ff. rem vat. hab. Bartol. in l. 4. num. 2. C. de compens. Sebasi. Med. d. par. 2. quest. 3. numer. 25. Sed debitum debet esse tempus maturatum, ut fiat compensatio, Mascard. conclus. 333. num. 10. Surd. decis. 119. nu. 10.

- 65 Si venit casus quo Creditor Creditoris, agit contra Debitorem Debitoris, si talis Debitor vult compensari, potest de ea opponere, si est in casu, quod alias illa debeat admitti, Seb. Medices de compens. par. 2. cap. 13. in princ. Surd. conf. 4. num. 9. Et est regula, quod qui potest petere, potest compensare, l. amplius. ff. rem vat. hab. Bartol. in l. 4. num. 2. C. de compens. Sebasi. Med. d. par. 2. quest. 3. numer. 25. Sed debitum debet esse tempus maturatum, ut fiat compensatio, Mascard. conclus. 333. num. 10. Surd. decis. 119. nu. 10.
- 66 & non datur differentia, tempus quando est liquidum, vel casus est permixtus, inter actiones personales, vel reales, l. fin. C. de compensat.
- 67 & non datur differentia, tempus quando est liquidum, vel casus est permixtus, inter actiones personales, vel reales, l. fin. C. de compensat.

Quod tempore Ut opponenda, & comedenda compensatio.

Artic. IV.

- 69 Compensatio admissibilis potest opponi etiam post sententiam.
- 70 Compensatio non admittitur quando requirit altiorum indaginem.
- 71 Compensatio potest opponi in executione, & illam retardat.
- 72 Compensatio potest opponi in quacumque parte iudicii.
- 73 Index ad liquidandum debet dare tempus competens.
- 74 Compensatio non admittitur non facta liquidatione in termino dato.
- 75 Compensatio de liquido ad non liquidum negatur.
- 76 Terminus ad liquidandum creditum, cuius temporis esse possit.
- 77 Declara tamen si debitor habeat tale tempus ad solvendum.
- 78 Liquidatio in Curia fit termino unius Mensis.
- 79 Terminus ad liquidandum solet dependere ab arbitrio iudicis.
- 80 Terminus ad liquidandum non potest excedere duos Menses.
- 81 Terminus ad liquidandum in Curia A.C. datur 30. dies.
- 82 Compensatio non admittitur si liquidatio ha-

- bet aliquam exceptionem.
- 83 Debitor non potest differre ratione liquidationis nisi habeat promptam probationem.
- 84 Liquidum an dicatur, & quando, quod fuit per aliquam sententiam liquidatum.
- 85 Liquidatio per sententiam qualiter facta debeat esse.
- 86 Compensatio liquidum vel probatum per instrumentum, admittitur ante sententiam.
- 87 Et quid de eo, quod probatur per omne genus probationum.
- 69 T quando est admissibilis, tempus potest opponi, etiam post sententiam, glos. in d. suborta. verb. reprobare de sent. & re iud. dummodo sit eiusdem nature, quæ creditum: si enim requireret altiorum indaginem, non admitteretur, Rota in Romana executionis laudi 2. Maji 1614. §. non obstantia, circa finem coram bo. m. Valdo decis. 540. par. 2. recent. ubi allegat Roman. conf. 76. num. 2. vers. quo ad tertium. Et potest opponi, etiam in executione, & executione retardatur, Bart. in l. amplius non peti. ff. rem vat. hab. Rot. decis. 257. par. 3. d. vers. ex glo. in d. cap. suborta. Osaschus dec. 92. Versaph. decis. 814. num. 3. Et potest tempus opponi in principio iudicii, in medio, in fine post sententiam, in causa appellationis, & ut dixi in ipsa executione, T. ind. de compensat. artic. 8. per totum.
- 71 Et observandum est pro præxi, quod si creditor producit contra debitorem instrumentum clarum, vel claram probationem sui crediti, si debitor objicit compensationem crediti non liquidi, vel requirentis altiorum indaginem, tempus iudex debet dare tempus competens ad liquidandum, Azor. in Romana Compensationis 25. Maji 1626. coram bo. m. Remboldo inter volantes. Et si durante tempore non liquidat, tempus non admittitur compensatio, quia illa non datur de liquido tempus ad non liquidum. D.D. in §. bona fidei in fine. de actionib. & in l. fin. C. de compensat. Capuaquen. decis. 50. par. 1. & Rot. decis. 257. par. 3. divers.
- 76 Tempus ad liquidandum, tempus erit duorum mensium, iuxta opinionem Rasonis in d. §. in bona fidei num. 72. & 74. T. ind. de compensat. artic. 8. num. 4. & 2. sequitur quod intelligendum est, si debitor habere tale tempus ad solvendum, vel a statuto, vel a Iure. Et in Curia tempus habemus præxi de uno mense, ut diximus supra ex Rasonis in d. §. in bona fidei, & varietas terminus dependet ab arbitrio iudicis, in quocumque tamen Iudice, tempus non potest excedere duos menses Mascard. post nul-

tor conclus. 334. num. 5. In Curia Capitoli-
lina decem dierum. In Curia vero A. C.
81 triginta et dierum. ex vi reformationis
Pauli V. & ex Bulla 100. Pij V. adeo ut,
si durante termino, debitor liquidat, tunc
admittitur compensatio. Secus autem,
82 si liquidat, et liquidatio habet aliquam
exceptionem, quia illam turbidam red-
dat. Rota decis. 627. par. 1. & decis. 357. p. 3.
diversi. Aduertendum est tamen, quod
ralis Debitor, ut impediatur, & differat,
83 et debet habere promptam, & facilem
probationem, ad quod videndus est,
Tind. de compens. d. artic. 8.

Notandum est etiam, quod quando
quis opponit compensationem contra
84 sententiam, & rem iudicatam, et liquidum
dicitur, quod est liquidatum per aliam
sententiam, secundum Mascard. d. conclus.
334. num. 4. Sed contra tenet Bart. in l.
aufertur. §. qui compensationem. ff. de iur. fisci.
85 et dixit idem Mascard. ibid. ubi, quod
possit liquidari intra duos menses, et sed
Rota dixit, quod requirantur tres con-
formes, ut apud Statulum de Salu. dec.
167. num. 8.

Si opponetur ante sententiam, liquidum
dicitur, vel quod est probatum per In-
strumentum habens executionem para-
tam, ut Tind. d. artic. 8. vel quod est pro-
batum in dicto termino per omne genus
probationum, secundum Barol. in d. l.
aufertur; quem esse communiter receptum
86 dicit Mascard. d. conclus. 334. et Sed ad pro-
positum circa praemissa videndus est Tin-
darus allegato tractatu.

De Viribus exceptionis Compensationis.

Artic. V.

- 87 Mandatum non admissa compensatione oppo-
sita est nullum.
- 87 Datio in solutum est nulla non admissa com-
pensatione opposita.
- 87 Subhastatio non admissa compensatione oppo-
sita est nulla.
- 88 Deliberatio facta non admissa compensatio-
ne opposita, est nulla, et reuocanda.
- 89 Compensare est idem, ac solvere.
- 90 Agens contra habentem compensationem nul-
liter agit.
- 91 Compensatio extinguit actionem.
- 92 Compensationem allegans dicit se non esse
debitorem.
- 93 Compensatio impedit litis ingressum.

94 Compensatio an videatur exclusa à statuto tol-
lente omnes exceptiones.

- Certum est, quod compensationis,
exceptio, est tantae efficaciae, ut si
relaxaretur mandatum, non admissa op-
87 posita compensatione, illud sit nullum ex
opinione Rotae in Afflicto nullitatis su-
bhastation. 17. May. & 15. Nouemb. 1596.
coram b.m. Blanchetto, apud Post de subha-
station. d. 7. & erit etiam nulla secundum
dictas decisiones, datio insolutum, subha-
88 statio, & deliberatio. Si autem delibera-
tio non erit consumpta, erit reuocan-
da, vel per pignoris restitutionem, vel
in utroque casu per manutentionem, Me-
noch. retinenda remedio primo num. 28. & ratio
est quia compensare, est solvere, Bar-
89 tol. in l. aufertur. d. 5. qui compensationem
ff. de iure fisci. Surd. decis. 191. & 117.
Atque compensationem, & quietationem
ad effectum liberandi pari passu ambu-
lare dixit Rota decis. 389. par. 1. diversi.
Quique agit contra eum, qui potest co-
90 pensare et nulliter, & sine actione agere,
dicit, textus in l. verum. ff. de compensat.
Quicquid dicat Vinc. Franchus decis. 53.
num. 9.
- 91 Ratio est quia compensatio et extin-
guat actionem, & obligationem, si creden-
dum est. Afflicto decis. 121. & Surdo conf. 82
92 & qui allegat compensationem, dicit se
non esse debitorem, secundum, Tinda-
rum de compensat. artic. 8. num. 44. qui
etiam par. 2. quest. 31. cum Blanco de com-
promissis quest. 4. fol. 401. num. 8. dicit im-
93 pedire et litis ingressum; & quod nun-
94 quam videatur exclusa à statuto, pro-
lente omnes exceptiones, dicit Surd., de-
cis. 191. n. 11.

Quibus casibus eius oppositio impediatur executionem.

Artic. VI.

- 95 Compensatio pluries non impedit executio-
nem, et quando.
- 96 Obligatio Cameralis non admittit ea, qua re-
quirunt alioquem indaginem.
- 97 Limita tamen saepe de aequitate, et quando spe-
cialiter id procedat.
- 98 Compensatio an admittatur contra obligatio-
nem cameralis credito posteriore.
- 99 Compensatio, si agitur de re liquida, semper
est ex aequitate admissenda.
- 100 Compensatio non admittitur, si obligatio

- cameralis fuerit creditum non liquido.*
- 101 *Compensatio, quando nam detur per viam retentionis crediti.*
- 102 *Compensatio, quando negenti habenti creditum in societate contra socium.*
- 103 *Compensatio repellitur quando opponitur creditum alterius.*
- 104 *Compensare nemo tenetur vni, quod debet alteri.*
- 105 *Compensatio de specie ad quantitatem etiam negatur.*
- 106 *Compensatio, an admittatur, quando creditum petendum est iuratum, & aliud non*
- 107 *Compensatio, an admittenda etiam post terminum suspensionem.*
- 108 *Compensatio videtur omnino admittenda non obstante termino.*
- 109 *Iuramentum non comprehendit exceptionem solutionis, vel compensationis.*
- 110 *Iudex semper fauere debet Reo, & pauperi debitori.*
- 111 *Iudicis officium defuisse non debet deficiente actione.*
- 112 *Renunciari non possunt, quae faciunt iudex ex officio suo.*
- 113 *Attentata renouantur a Iudice, licet illis fuerit a partibus renunciatum.*
- 114 *Attentatis partes renunciare nequeunt.*
- 115 *Compensatio denegatur etiam in deposito.*
- 116 *Amplius & si depositum esset ex alia causa concessum.*
- 117 *Limita tamen in deposito confessionato.*
- 118 *Compensatio inter socios de debito proprio, cum debito societatis, an admittatur.*
- 119 *Debitum particulare compensari non potest cum debito vniuersali.*
- 120 *Compensatio an admittatur in censu.*
- 121 *Compensatio in cambis an admittatur.*
- 122 *Compensatio in delictis, quo ad fiscum non admittitur.*
- 123 *Declara admitti in delictis inter primarios.*
- 124 *Compensatio non potest peti nisi debitum sit maturatum.*
- 125 *Debita vnius negotiationis, an possint compensari cum credito alterius negotiationis.*
- 126 *Compensare nequit persona ad vnum negotium destinata cum alio.*
- 127 *Compensatio non admittitur inter causam spoli, & causam attentatorum.*
- 128 *Expense, & debita vnius iudicij non compensantur cum illis attentatorum.*

PRæmissa non semper ita regulantur, quia sunt plures casus, in quibus compensatio non impedit de facili executionem, ut in obligatione Camerali, quia ista obligatio non admittit ea, quae requirunt altiore indagine, ut inquit

- Gallus quest. 18. nu. 6. quod procedit regulariter, sed ab ista regula receditur facile ex æquitate, ut dicit idem numer. 7. & 8. quem sequitur Zaccb. eadem quest. num. 12. & 13. & seqq. præcipue quando opponens de compensatione, habet creditum quæ priuilegium, pro quo coepit via executiua, & pro exemplo legatum admittitur contra talem obligationem, idem Zaccb. a num. 15. usque ad*
- 98 *num. 18. Quod fallit, si obligatio Cameralis esset contracta post debitum, quod petitur compensari, ut num. 18. quod puto verum si creditum non sit vndequaque liquidum, vel aliqua exceptione elidetur, aut turbidaretur; Alias si est liquidum, æquitatis ratione ex prædictis,*
- 66 *¶ semper videtur admittenda, prout Rota, & suprema Tribunalia, quæ æquitatem sequuntur consueuerunt admittere, ut apud Seraph. decis. 355. & decis. 357. p. 3. diuersæ & ratioe inartur in decis. 532. num. 2. part. 3. recent. ubi etiam contra terminum susceptum. Et veritas est, quod in dicta decis. fuit reiecta, quia creditum non erat liquidum, secus enim prout alias fecit admisisset; lector autem pro sui instructione videat Ludouic. decis. 342. ubi adden, num. 7. Hoc tamen certum est, quod si obligatio Cameralis successit credito*
- 100 *non liquido, vere non admittitur per compensationem, secundum d. decis. 532. n. 1. part. 3. recent. Et nihilominus stare dicta æquitate, si non datur per viam extinctionis debiti, ut dicit. Cenc. in nou. impress. decis. 510*
- 101 *num. 3. ¶ debet dari per viam retentionis crediti, dicit egregie Puteus, decis. 284 nouæ impress. lib. 2. fol. 304. & Rota in Romana compensation. 16. Maij 1631. coram R. P. D. Ghislerio, in fol. quod & antea videntur sensisse Surd. cons. 248. nu. 15. Capice. decis. 129. & Rot. decis. 120. part. 2. diuersi relati per Post. de man. decis. 487. num. 2. & 3.*
- 102 *Repellitur etiam compensatio, quando vnus ex sociis habet creditum, et eius debitor vellet compensare cum credito, quod ipse habet cum societate, Rota Gemuen. decis. 26. num. 3. Salicet in l. eius n. 3. C. de compens. & dixit Rota Romana coram Cavalerio in vna Romana pecun. 16. Ianuarij 1609. post Zaccb. de oblig. decisio. ne 35.*
- 103 *Item repellitur, quando debitor opponit creditum non suum, sed alterius, creditor enim non tenetur compensare*
- 104 *id, quod debet alteri, quæ suo debitori. l. in rem propriam. ff. de compensat. l. ind. ubi supra artic. 7. num. 2. Castrens. in l. si*

1. si cum filio num. 2. de compens. *Surd. decif. 161. num. 13. & conf. 327. num. 39.*
- 105 Denegatur quoque si si pretendatur fieri de specie ad quantitate, d. *glos. in l. si conuenerit certo loco, ubi Bart. & alij ff. de pignor. aff. Corn. conf. 223. littera A. lib. 4. las. in d. 9. bone fidei num. 4. Instit. de act. *Surd. decif. 184. num. 7. & conf. 246. Scraphim. decif. 1455. num. 5.**
- 106 Regulariter etiam dicitur excludi, si debitor habet contra se debitum iuratum, quale non est creditum, quod vult compensare: sed nihilominus quia compensatio est solutio, videtur et admittenda, etiam post termini susceptionem, vt in praxi de solutionis exceptione dicit *Tiber. Salust. lib. 1. cap. 28. a. num. 10. & quamuis, vt dixi supra, Rota Romana videatur variasse, vt relet *Beltramm. ad Ludouic. d. decif. 342. num. 7. nihilominus videtur et non posse recedi ab affirmatiua opinione admittendi compensationem, non obitante termino, quia iuramentum appositum in terminis susceptione, & in obligatione camerali, et non comprehendit exceptionem solutionis, cuius loco succedit compensatio, vt egregie dicit *Ias. conf. 134. lib. 4. & Afflict. decif. 121. num. 5. ubi loquitur in fortioribus terminis. Semper enim fauendum***
- 110 est reo et pauperi Debitori, & ideo
- 111 quatenus defecerit actio; et iudicis officium desisse non debet, etiam aduersus termini susceptionem; maximo rationis motiuo, quia textus in 5. bone fidei *Instit. de act. imponit iudici necessitatem compensandi, vt dicit *Afflict. d. decif. 121. num. 6. quod simile videtur in attentatis, in quibus quamuis partes illis renunciant, vt ratiocinatur *Uster. d. decif. 121. num. 6. quod simile videtur in attentatis, in quibus quamuis partes illis renunciant, vt ratiocinatur***
- 112 3. & est certum, quod his quae iudex debet facere officio suo nemo potest renunciare, vt ratiocinatur *Uster. d. decif. 121. num. 6. quod simile videtur in attentatis, in quibus quamuis partes illis renunciant, vt ratiocinatur*
- 113 uerint, et illa tamen iudex reuocat ex debito sui officij, quia illis partes renunciare non potuerunt, *Ludouic. decif. 91. ubi add. num. 12. & decif. 465. num. 10.*
- 115 In deposito etiam vero denegatur compensatio, vt dicit *tex. in l. fin. C. de compensat. & d. 9. bone fidei *Instit. de act. cap. fin. de deposito, & *Surd. decif. 217. num. 3. & ampl. ex d. cap. fin. quod non admittatur, nec in parte, nec in totum, & neque si depositum et esset ex alia causa concessum, *Surd. conf. 162. num. 43. et fallit tamen in deposito hcto, & confessionato, Bald. conf. 384. in fin. lib. 1. Socin. conf. 143. col. fin. lib. 1. *Surd. d. conf. 162. d. num. 43.*****
- 118 Neque socijs est permissa et compensatio inter ipsos de debito proprio cum

- debito societatis, vt puta, si sunt tres socij, quorum duo ponunt capitale, & tertius non ponit, sed quia forsan est creditum illorum sociorum, dicit volo compensare meum capitale, cum eo quod mihi debetur, non potest fieri ista compensatio, *Rota Genue. decif. 36. num. 30. & dixit Rota in Romana pecuniaria 22. Iunij 1611. decif. 165. coram Card. Canalerio. & in Romana societatis 27. Iunij eiusdem anni coram Card. Sacerato decif. 380. p. 3. re. quia vt ibidem, debitor in particulare compensari et non potest cum debito vniuersitatis.*
- 120 An autem in censu admittatur et compensatio, ex quo in illius extinctione requiritur actus retrofimus, & vt multi volunt, partis oppositio, & impositoris declaratio, videndus est *Cen. de censib. quesi. 88. num. 6. per totum, & Rot. in Romana Saluani 18. Martij 1650. coram R. P. D. Bichio in folio, quae reiectis contrarijs si deficiat indicialis, vel saltem extraiudicialis debitoris congrua oppositio, tenet compensationem non habuisse locum, & pro oppositio ista adducitur *Rota in Romana census 13. May 1630. coram b. m. Merlino, decif. 374. p. 3. re. & Romana census 10. Iunij 1641. coram R. P. D. Cervo in folio.**
- 121 In cambijs non esse admittendam, et quomodo procedat, videnda est *Rota in Romana litterarum cambij 19. Iunij 1647. coram Em. Card. Ottobono apud Merlin. de pignor. decif. 149.*
- 122 In delictis quoque, quo ad fiscum impeditur compensatio l. 2. §. qui hoc, de adulterijs. *Corn. con. 51. lib. 1. & idem dicendum de dolo, cum dolo, quo ad fscum, & pub. utilitatem. Menoch. de arbitrarijs Indicum casu 363. num. 18. Quod tamen, fallit quo ad priuatos, et quia inter ipsos mutua compensatione tollitur, vt exempli gratia inter maritum, & uxorem adulteram, cap. ult. & penult. de adulterijs l. iro, & uxore ff. solut. matrim. cap. ad id quod de sponsal. ubi *glos. fin. & *glos. fin. in l. 1. in fine C. unde vi. cap. nihil 32. quasi. 6. & Menoch. num. 18.***
- 124 Et semper aduerter qui vult petere compensationem, quod debitum sit maturatum; et secus enim non fieret, *Mascard. concluf. 333. num. 10. & *Surd. decif. 119. num. 10.**
- 125 Pariter debita vnus et negotiationis non possunt compensari cum credito alterius negotiationis: quauis dictae negotiationes essent eiusdem personae, *Cumanus conf. 172. Magon. Lucen. decif. 1. nu. 19 & seqq. quia persona ad vnum negotium detti-*

145 Vterius cessionario ꝑ obstant omnes exceptiones, quæ obstant cedenti. *Surd. conf. 4. num. 6. Aretin. vbi supra. Marant. in l. si actor. num. 25. ꝑ Delegatario verò secus, ex Aretin. ibid. & ante eum dixit Bart. in d. l. deli. n. 10. ff. de nouat. & Romanus conf. 428. num. 9. per textum in l. si quis. ff. de nouat. & gloss. in l. quamuis. §. si Mulier. vers. pro secundo. ff. ad Vell.*

Et est aduertendum, quia pro delegatione inducenda debent adesse tria requisita necessaria. Primo, scilicet, quod delegatus sit debitor delegantis. Secundo quod delegatus promittat per stipulationem de mandato ipsius delegantis: & Tercio, quod promittat tamquam debitor gloss. & Castrens. in l. quamuis. §. si mulier. ff. ad Vell. & de communi testatur Dec. in l. singulari. nu. 27. ff. si certum petat. & *Surd. decis. 23. n. 6. & dixit Rota in Romana pecuniaria 4. Februarii. 1611. apud Fenzon. decis. 164. coram Caval. & quod non adsint pacta impediētia delegationem, ꝑ quia secus esset cessio: & pro exemplo huiusmodi pactorum, quæ sunt contraria delegationi, solet adduci illud, puta, ꝑ vt delegatus stet periculo delegantis, *Surd. decis. 23. num. 7. tunc enim delegans ꝑ non liberatur l. si mandato §. si fideiussor l. 1. ff. mandata. Gabriel conclus. 1. n. 33. de nouat.**

151 Item quando sit pactum quod ꝑ hypotheca, & priora iura maneat, *Surd. 152 ibid.* Item quando delegans ꝑ promisit curare, vt delegatus soluat, *Bartol. in l. pro debito C. de bon. auth. Iud. & Surd. & Gabr. vbi supra.*

Alia pacta non pono, quia ex se quis poterit reperire: ad quod vidēda est Rot. in Bononien. litterarum cambij 19. Iunii 1647. *decis. 150. post Merlin. de pignor. & post Labir. creditor. fol. 19. & 8. Aprilis eiusdem anni coram R. P. D. Verospio, à quibus decisionibus poterit ad saturitatem edoceri.*

Contra quod debitum possit opponi.

Artic. VIII.

153 Debitum naturale tantum an possit compensari.
154 Debitum naturale in quonam sit magis priuilegiatum quam ciuile.
155 Compensatio quare sit permissa in debito naturali.
156 Debitum naturale non parit actionem, nec sufficit ad agendum.
157 Pecunia data a debitore in suspensio an possit declarari data in solutum.

Praxis Camilli Capucij.

158 *Amplia, nisi creditum non esset maturatum tempore dationis.*
159 *Limita, si constaret de contraria mente, & voluntate partium.*
160 *Compensatio quando fiat per contrapositionem partiarum.*

Premissa quæ diximus, habent locum in debito ciuili, & naturali simul: sed debitum ꝑ naturale tantum, an possit compensari, videndus est *Tind. de compensat. artic. 7. num. 39.* qui dicit posse, sed quod debet discuti ante sententiam, & non reseruari ad aliud iudicium, & hac ratione cognoscetur ꝑ quod debitum naturale est magis priuilegiatum in hac parte quam ciuile, & naturale simul. ꝑ Compensatio autem est permissa, quia alias inferretur præiudicium irreparabile, debitum enim naturale non parit actionem, ꝑ nec est sufficiens ad agendum, & ideo si reseruaretur frustranea esset reseruatio, quod est secus in debito ciuili, & naturali simul *Tind. vbi supra.*

Pone etiam casum, quod aliquis debitor dederit creditori suo quandam summam pecuniarum, quam in suspensio dimisit, nec voluit quod poneretur causa liberandi se ab aliqua obligatione solutionis in aliquam causam; sed tantum vt remaneret in suspensio: si postea creditor petis. potest ꝑ debitor dicere, declaro, quod pecunia, quam tibi dedi in suspensio, volo cedat in solutionem, & extinctionem huius petitionis, & debet admitti. *Imola in l. 1. col. fin. in princ. de solutionib. Alex. conf. 85. col. p. n. 3. lib. 3. Gratian. cap. 105. num. 16. Surd. decis. 127. nu. 10.* quod procedit etiam si tempore dationis pecuniarum creditum non esset maturatum, & ꝑ sic potest eligere in causam futuram, & futuri debiti; *Dec. vbi supra circa fin. Corn. conf. 111. circa fin.* quod non procederet quando ꝑ constaret de contraria mente, & voluntate partium, vt annuit *Rota in Romana pecuniaria 21. Iunii 1611. coram Card. Caval.*

Quando per contrapositionem partiarum fiat ꝑ compensatio, est videnda *decis. coram Caval. Surd. decis. 127. Mascard. conclus. 1319. Rot. in Romana bonorum de Ceulis 2. Decembris 1598. coram Penia.*

An Compensatio semel reiecta iterum possit opponi.

Artic. IX.

- 161 Liquidatio intra quod tempus fieri debeat, ad effectum compensationis.
- 162 Liquidatio non perfecta tempore congruo, vel negata debet praeservari, & quando.
- 163 Oppositio in vno iudicio reiecta non potest amplius peti in alio iudicio.
- 164 Limita tamen quando tenderet ad diuersum finem, & effectum.
- 165 Exceptio reiecta in vno iudicio quando possit deduci in alio.
- 166 Res iudicata, quando non obstat exceptioni reiecta in alio iudicio.
- 167 Exceptio reiecta semel regulariter non potest iterum deduci.
- 168 Exceptio nullitatis incidenter obiecta, & reiecta potest principaliter iterum deduci.
- 169 Exceptio semel opposita, & reiecta, ut non possit iterum proponi, qua requirantur.
- 170 Compensatio cum pecuniis prius solutis denegatur in alimentis etiam futuris.
- 171 Amplia, & si pecunia fuisset soluta causa alimentorum.
- 172 Alimenta futura, quamam dicantur.
- 173 Alimenta futura, an dicantur, quando quis contraxit debita pro victu.

ET quia supra diximus, quod compensatio, quando opponitur, requiritur, quod liquidatio fiat. † vel infra duos menses. vel saltem in termino dari solito ad solvendum, cautus Patronus causae debet advertere, quod si non potest fieri liquidatio, vel si Iudex non inclinat ad illius admissionem, † quod saltem praeservet illam pro alio iudicio, vel instantia, quia si oppositio in vno iudicio fuit reiecta, quamvis debitum sit liquidum, & probatum, tamen ex quo finis primi iudicii, & secundi est idem, † ideo amplius non posset tale debitum in alio iudicio petere, quia obstat res iudicata Bart. in l. fin. autem §. fin. de negot. gest. Gabriel. concl. 2. num. 12 de except. Bald. conf. 302. lib. 2.

Quod tamen cuitaretur, quando tenderet † ad diuersum finem, & ad alium effectum, tunc enim exceptio reiecta in vno iudicio, † potest deduci principaliter in alio, si credis Salicet. in l. 2. in fine. C. de ordine cognitionis. etiam si plene fuisset cognitum, dummodo ad alium finem, † 166 † & tunc res iudicata non obstat, Odo. circa fin. Castrensis, & Salic. col. 3. Butrius in

cap. Aduersario de except. & in cap. 7. de test. col. 3. de caus. possess. & propriet. & Gabriel. conclus. 2. de except.

Secus esset dicendum si fuisset opposita ad eundem finem, † quia semel reiecta, non potest iterum deduci, nec impedire executionem, etiam si in continenti probaretur, Imol. conf. 130. Seraph. de iuramento priuileg. 27. num. 8. Fanucci de inuent. par. 8. num. 8. Lancelot. de attentatis nullitate pendente. cap. 17. num. 15 fol. 339. Quod tamen non procederet in exceptione nullitatis incidenter obiecta, & reiecta, quia posset in alio iudicio principaliter deduci per viam actionis, Vantius de nullitate. tit. quot & quibus modis num. 36. Couarru. pract. quaest. 24. num. 8. ad quod videndum est Magonus Floren. decis. 3. & Sa. lic. in l. 2. in princ. C. de ordin. cognit. & quia dixi supra tit. de nullis.

Sed vt cautius agatur ad propositum, sciendum est, vt exceptio semel opposita, & reiecta in vno iudicio, amplius in alio ad eundem finem, & inter easdem personas proponi non possit, tria requiruntur 169 † Primo, quod de exceptione fuerit plene cognitum. Secundo, quod exceptio fuerit expresse reiecta, & reprobat. Tertio vero, quod reprobatum prouenerit ex eo, quod non sit vera, neque subsistens, Magon d. decis. 3. & declarat Castrensis in l. fin. autem §. quomodo num. 2. & ibidem Bartol. ff. de negot. gestis, & de his plene videndum est Gabriel. pro materia d. conclus. 2. per totam.

In alimentis etiam futuris denegatur 170 † compensatio, & retentio cum pecuniis prius solutis, vt dixit textus in l. si ea C. de compensat. nec per imaginationem potest illa obijci, vt dicit Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 53. num. 5. etiam quod pecuniae fuissent solutae ex eadem causa alimentorum, vt optime resoluit Rota in Ianuen. separationis Thori 29. Aprilis 1624. coram b. me. Remboldo. decis. 532 tom. 3. par. 4. recent.

Et si disputari contingat, quamam sint alimenta futura, dicendum est, quod non solum sunt ea, quae anticipare debentur pro futuro tempore, † sed quod sunt etiam illa quae debentur post mortem, & a die mortis litis, vt egregie Capistaque. decis. 27 num. 2. & decis. 24. part. 1. & Rota in vna Bituntina separationis Thori. 17. Iun. 1596. coram clar. mem. Cardinali Pamphilio in fol. & relati in dicta Ianuen. coram d. b. m. Remboldo, & dicuntur etiam futura, quando, qui petit alimenta, † contraxit debita, cum quibus coactus fuit se alere, & hac est sententia Signaturae, de qua pluries publice, vt alias dixi, testatus est Eminen-
tiss.

tissimus Dominus meus Iulius Cardinalis Sacchetti, Vir memoria dignissimus in omni seculo.

De Executorialibus

Cap. VIII.

Executoriales quomodo; & quando concedantur.

Artic. I.

- 1 *Executoriales litterae dantur pro executione rei indicatae.*
Sententia in Statu Ecclesiastico solent habere executionem per viam censurarum ibid.
- 2 *Brachium seculare quando appellari possit pro executione sententiarum*
- 3 *Censura possunt relaxari contra contumaces*
- 4 *Iudices delegati, qualiter soleant relaxare litteras executoriales, ad quem effectum, & contra quos.*
- 5 *Executorialium litterarum formula remissive ad Vestrum.*
- 6 *Aggravatoria, & reaggravatoria, qualiter fiat in iudiciis, remissive.*
Brachium seculare qualiter obtineatur, remissive ibidem.

Post rem Indicatum, praefertim in Rota pro illius executione dantur, ut infra litterae executoriales; & ideo infra scripta notatu digna observamus: videlicet quod
1 *in nostra Romana Curia, ac etiam in alijs foris Ecclesiasticis, proceditur, ut plurimum, ad executionem sententiarum via censurarum, neque de iure obtinetur brachium seculare, vel relaxari mandatum executionum, quod brachium seculare etiam*
2 *appellatur, si nisi post omnes, censuras, & gravatorias, & reaggravatorias quando aliud remedium non suppetit, cap. cum non ab homine. ubi omnes DD. extra de iud. & diximus supra in cap. de re iud.*

Et ideo cum censuram possint relaxari
3 *si solui contra contumaces. cap. Episcopi. 11. q. 3. Abb. in c. 1. extra de iudi. Casiad. decis. 2 de dol. & contum.*

Solent Iudices delegati ex facultate
4 *si sibi in commissionibus executorialibus concessa, taxatis expensis, & liquidatis fructibus, decernere, & relaxare litteras, quas vocant executoriales, per quas movent condemnatum, sub censuris, & penis Ecclesiasticis, ut infra 30. dies satisficiat creditori, pareatque sententiae in omnibus, & per omnia, alias de clarant, vel declarari mandant eum incidisse in censuras.*

- 5 *Formulam istarum litterarum, ponit Vestr. lib. 8. C. de exequut rei. Iud. fol. 283.*
- 6 *ubi etiam declarat quomodo procedatur per aggravationem, reaggravationem, & brachium seculare, prout etiam idem dictum fuit supra cap. de re iud. artic. 8. & ad Vberto de modo & ratione citandi loco supra deducto p. 5. formul. 4. fol. 198.*

De usu & executione executorialium

Artic. II.

- 7 *Executores non solum intimant litteras executoriales, sed etiam procedunt ad censuras, & brachium seculare.*
- 8 *Declara tamen, non procedi ad ulteriora, nisi habita relatione intimationis.*
- 9 *Executoriales olim sub plumbo expediiebantur.*
- 10 *Hodie vero sub parvo sigillo, habita derogatione in commissione*
- 11 *Mandatum executionum, an, & qualiter olim concederetur in executorialibus*
- 12 *Mandatum predictum, an hodie concedatur, & inter quos.*
- 13 *Et quid si sit executio facienda in curia.*
- 14 *Executoriales litterae sunt reo personaliter intimandae.*
- 15 *Amplia saltem Procuratori, & cui, si inveniunt non possit.*
- 16 *Executoriales qualiter intimantur si tutus accessus non pateat.*
- 17 *Executorialis defectus, sanatur per notitiam, prout citatio.*
- 18 *Accessus non tutus, quando semel probatus, iterum probari non debet in executorialibus.*
- 19 *Executoriales, quando possint per edictum intimari, absque speciali commissione.*

Aduertendum tamen, quod licet in eis detur facultas executoribus deputatis, non solum eas intimandi, ut supra dixi, sed etiam procedendi ad censuras, & ad brachium seculare.

8 *Solent nihilominus eas solummodo intimare, & deinde habita relatione intimationis illarum, procedere ad ulteriora in Curia. Vestr. lib. 8. fol. 283.*

9 *Estque sciendum, quod antiquitus solebant expediri sub plumbo, ut cauetur in antiquis regulis Cancellariae. Hodie in commissionibus executorialibus illi regulae derogatur per clausulas generales, concediturque, quod relaxentur sub parvo sigillo Auditoris, vel Iudicis, Vestr. lib. 1. c. de off. contrad. fol. 14.*

- 11 Vterius olim in commissionibus ꝑ execututorialibus, numquam concedebatur, quod loco executorialium, relaxaretur mandatum executium, nisi ageretur cōtra minorem, qui censuris innodari non posset, aut pro paupere in causa benefici.

- In statu vero Ecclesiastico, hodie inter
12 subditos ꝑ eiusdem status, in causis profanis, ferè semper conceditur ad euitandum circuitum, quod loco executorialium, relaxetur mandatum executium; præcipuè si allegetur paupertas. Idem euenit, quando executio faciendā est in Curia, quia
13 indistinctè ꝑ conceditur, *Vestr. d. c. de exeq. rei iud. fol. 283.*

- Aduertendum est etiam, quod di-
14 cit ꝑ executoriales debèg, vt alias annui, Reo personaliter intimari, *Pri. dec. 38. de iud. & Rota in Tarraconen. primitiarum 26. Iunii 1645. coram Reuerendissimo Duno.*
15 *zetto in folio.* vel saltem ꝑ debent personaliter intimari eius Procuratori speciali, si inueniatur, aliàs exequitur domi diu. cop. vel in Cathedrali, & iu beneficio de quo agitur *Egid. conclus. 749.*

- 16 Si non patet tutus accessus ꝑ ad intimandum personaliter, datur facultas intimandi per edictum, cum clausula tamen, confito summarie, & extraudicialiter de non tuto accessu, vt vult formular *Commis. de commiss. appell. 33. 36. & 51.* quo casu requiritur summaria cognitio, super non tuto accessu; & in summa in omnibus, & per omnia idem seruatur in executorialibus, quod ꝑ in citatione; sanaturque defectus intimationis, cum clausula dummodo peruenerint ad notitiam Aduersarij; Eodem modo, quo etiam sanatur defectus citationis, vt habetur in trac. edito à D. Gratioso, & *Vestr. d. cap. fol. 283.* & dicit dict. formular. *cod. tit. commiss. 60.*

- 17 Et si prima citatio executi fuit ꝑ per edictum, & nunc probatus fuit dictus non tutus accessus; si deinde in commissione executoriali, addit clausula, quod possint intimari per edictum, confitro &c non requiritur noua probatio non tuti accessus; nisi constaret, quod ante relaxationem executorialium factus fuisset tutus: alias
18 prima probatio sufficit, ꝑ quia idem status præsumitur durare; Immo possent per edictum intimari, absque speciali commissione; dummodo prima citatio vigore commissionis fuisset executi, *Cassad. dec. 3. de dol. & consum.*

De esse & executione executorialium.

Artic. III.

- 20 *Alia, pro executione ante intimationem executorialium, sunt nulla.*
21 *Posseßio per subrogatum capta non intimatis execututorialibus, est reuocanda.*
22 *Executoriales an, & quomodo possint intimari intruso, pendente lite.*
23 *Intruso falsa lite pendente probatur coram executore.*
24 *Executoriales, an, & quando committantur intimanda sine cognitione intrusionis, lite pendente.*
25 *Intruso, an lite pendente sit falsa, cognoscitur aliquando reproductus execututorialibus.*
26 *Processus falsus contra intrusum, an valeat, licet de intrusione non fuerit cognitum.*
27 *Executoriales decreta contra primum intrusum, an, & qualiter possint exequi contra secundum.*
28 *Declaratio, dummodò executoriales intimantur per eum, qui obtinuit.*
29 *Executoriales mortuo impetrante, an prosint subrogato.*
30 *Gratia nouiter obtenta lite pendente, debet reo possessori intimari.*
31 *Subrogatus, an, & qualiter admittatur ad prosecutionem executorialium defuncti.*
32 *Executoriales semel decreta defuncto, de iure denno non decernuntur subrogato.*
33 *Executoriales semel intimata per defunctum, denno non intimantur per subrogatum.*
34 *Executoriales denno non decernuntur subrogato ad prosecutionem iam concessarum.*
35 *Executoriales semper decernuntur vigore ultimarum sententiarum.*
36 *Executoriales per restitutionem in integrum de medio tolluntur.*
37 *Executoriales prima sententia, an per commissionem concedantur intimandis, ac si essent ultime.*
38 *Subrogatus, an, & quando possit executoriales iam condemnato intimatas Procuratori tantum intimare.*
39 *Subrogatus, an teneatur subrogationem intimare, iam per tres conformes condemnato.*
40 **S**I aliquid fieret, ꝑ ante intimationem executorialiū pro executione, esset
41 nullum. Ideo ꝑ si caperetur ꝑ posseßio per subrogatum, non intimatis executorialibus, licet gratia subrogationis sublineatur; posseßio tamen tamquam nulla, veniret reuocanda, *Cassad. decif. 6. de caus. posses. & prop.*

- 48 **E**T si essent relaxati pro restitutione fructuum, potest qui eos percipit, intra dies 30. de quibus in executorialibus, vel antequam declararetur, opponere se fructus non percipisse, vel inutilitatem rei litigiosæ expendisse, *Rot. dec. 1. de renunc. in nou. dec. 5. de re ind. eodem.* Incumbitque tunc Actori onus probandi contrarium.
- 49 Quando illæ relaxantur propter fructus, debent illi liquidari, ante declarationem, alias essent nullæ, & ab huiusmodi liquidatione daretur appellatio, sicuti ab excessu in executione, *Vestr. d. cap. de execut. rei iudic. fol. 283. & licet respectu.*
- 50 An si fructuum non possit ferri declaratoria, nisi post 30. dies, respectu tamen si possessionis, possit ferri post sex dies, quia infra dictum tempus tenetur eam dimittere, *Put. dec. 34. de Indic. Qui*
- 51 autem termini si debeant seruari in articulo declarationis, dicit *Vestr. d. fol. 283. & dista decisi. Tarracoen. primitiarum 26. Iunij 1645. coram Reuerendissimo D. meo Decano.*
- 52 Quando igitur elapso termino si præfixo in executorialibus, ob earum non partitionem deuenitur ad declarationem, si Reus contra quem fuerunt relaxati, tunc tempore sustineat censuras, quod in eis videatur inordescere; datur commissio, quod fructus aliorum beneficiorum sequestrantur, donec executorialibus si pareat; & si forte tanto tempore inordescat in censuris, quod hac suspensus de fide, datur commissio ad instantiam Fisci, quod aliquis ex Iudicibus ordinarijs Cur. moneat eum ad comparandum personaliter, & respondendum de fide. *Vestr. d. cap. fol. 283. & de form. commiss. de commiss. appell. 17. vel prout vidi auditur Tribunal S. Officij.*
- 53 Si Reus, contra quem decreta fuerunt executoriales haberet recursum ad Iudices seculars, & illi sequestrarent rem litigiosam ad effectum impediendi executoriales, possent dari commissio, quod Iudex procedat ad sententiam excommunicationis contra illos Iudices tamquam impediētes suam Iurisdictionem *argum. c. 1. de off. deleg. in 6. form. commiss. de commiss. aduoc. 17.*
- 54 Si ad parendum executorialibus si necessarium esset potētius remedium, ut quia censura per longum tempus animo indurato subitineatur, & quæi contemnantur, aliàs solebat, cum magna tamen difficultate concedi interdictum *form. commiss. de commiss. appell. & executorial. 9. quod Iudex tamen debebat pōnere, cum magna*
- 55 moderatione, & si hoc ordine. Primo in
- Praxis Camilli Capucij.

- terdicebatur parochialis Ecclesia Aduersarij recusatis parere, & si adhuc inorduisset per annum, extendebatur interdictum, ad Collegiatam eiusdem loci, postmodum post alium annum ad duo monasteria, vltimo si loco ad Cathedralē, & totam diocesim, & si erat insignis Ciuitas, & Ecclesia litigiosa erat de Diocesi, interdicebatur prius Diocesis, & deinde Ciuitas, quia fuisset mōstruosum interdicere Cathedralē, antequam interdicteretur parochialis collegiata, & monasteria, ut videtur apud *Stafil. cap. 9. fol. 299. num. 5.*
- 60 Sed interdictum est strictè si interpretandum, & licet omnes Ecclesie generaliter interdiciantur, non tamen censetur interdici si Cathedralis, nisi de ea expressa mentio fiat, *e. quamvis. h. quaq. de prob. in 6. Oldrad. conf. 185. Stafil. c. 9. d. fol. 399. numer. 5. Rot. decisi. 2. de fil. prej. in antiq.* Dicendum etiam quod si extendatur ad Ecclesiam parochialem, si et annexa sit alia Ecclesia, si non intelligitur interdicta Ecclesia annexa, nisi sit taliter annexa, ut ambe efficiant vnum corpus.
- Et sicut non debet poni interdictum, nisi si cum maxima consideratione, ita etiam debet tolli cum maxima diffinitione, nisi prius pareat.
- 64 Sed in aduentu Regis, vel alterius magni Principis in Ciuitatem interdictam, suspenditur interdictum, *Stafil. d. fol. 399.*
- 65 Relaxatur si aliquando etiam propter periculum Animarum, & tunc si petatur per commissiōem, illa si signatur cum clausula, confitto de assertis *form. d. commiss. de commiss. appell. 28.*
- 67 Hodie circa censuras, & si interdum seruanda est forma tradita a Conc. Trident. prout dixi supra in c. de re iud.
- Plura alia de executorialibus videntur de Indic. in sermone habito doctore & eius DD. Auditoribus.

De Declaratoria.

Cap. IX.

Quomodo detur declaratoria Vigore obligationis Cameralis.

Artic. I.

- 1 Declaratoria pro quibus casibus concedatur.
- 2 Citatio ad concordandum de execute qualiter fiat, si agitur in obligatione camerali.
- 3 Decretum citationis prædictæ quodnam sit.
- 4 Intimatio ecclesiæ executoris quomodo fiat, & quando.

- 5 *Executor quam ad inficias à tergo mandati facit diligenter.*
- 6 *Executor debet facere diligentias in loco originis debitoris districte.*
- 7 *Declara hoc sapè fuisse à Signatura iustitia disputatum.*
- 8 & 9. *Citatio quænam fiat habita fide ab executore de diligentis.*
- 10 *Decretum citationis prædictæ quodnam fiat.*
- 11 *Altor producta fide diligentiarum executoris quid faciat.*
- 12 *Citatio ad videndum se in iuris subsidium excommunicari, quando fiat.*
- 13 *Citatio ad videndum relaxari litteras declaratorias, quando fiat.*
- 14 *Decretum citationi prædictæ, quodnam sit.*
- 15 *Diligentia contra debitorem pluribus modis sunt, & quibus.*

1 **D** eclaratoria quandoque ꝑ conceditur in subsidium vigore obligationis Cameralis, quandoque datur propter detestabiles recursus ad Iudices Laicos: & quandoque propter contumaciam, & contemptum Rectorum non obedientium literis excurtorialibus, vel aduersus mandata Rotalia, seu Iudicum habetium autoritatem procedendi per censuras ecclesiasticas, vt A. C. Distinctè igitur: Quando agitur vigore obligationis Cameralis, accepto mandato executiuo citatur prout infra.

A. C. Sine Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Trotto Iudice Deputato.

- 2 **C** itetur D. Ferrâtes ꝑ ex adu. principalis, ad concordandum de executore ad effectum faciendi diligentias, repertiendi personam, & bona ipsius Aduersarij, ad effectum exequendi mandatum per instantem obtemperandum, dandum listam confidentium, & dissidentium, alij videntur per D. eligi, & deputari ex officio ad primam diem. Instante Domino Ioanne Baptista Itransio Principali & c. Reducitur citatio, & Notarius notat.
- 3 **R** elatione facta comparuit ꝑ idem citra & c. & petijt vt supra. Dominus nisi ad primam diem cum intimatione elegit ex officio Caporalem N. de Rotundis omni & c.
- 4 **O** bteño isto decreto fit intimitio, quæ licet D. elegit executorem ad effectum de quo agitur, & c. prout in actis.
- 5 **D**atur per modum mandatum executiuum Ferratori deputato, qui facit diligenter, ꝑ ad exequendi: Et deinde non.

reperiendo, nec personam, nec bona citandi, facit fidem à tergo mandati fecisse dictas diligentias, & nõ inuenisse personam, nec bona, super quibus potuerit exequi: & talem fidem subscribit tamquam vt supra deputatus.

- 6 **E**t est aduertendum, quod si agitur contra aliquem districte, vt xpius cennire solet, talis Executor debet facere fidem, non solum fecisse diligentiam in Verbo, sed etiam fecisse diligentias in loco originis ipsius citati debitoris: Signatura enim iustitiæ ꝑ pluries acerrimè disputauit, & aliquot vicibus etiam voluit tales diligentias; quia cum agatur de censuris, res debet esse bene discussa, & iustificata, ne videamur abuti tali beneficio censuræ.
- 8 **H**abita igitur ꝑ fide ab Excutore, citabitur debitor prout infra.

A. C. Sine Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Trotto Iudice Deputato.

- 9 **C** itetur D. Ferrâtes ꝑ ex adu. principalis, ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum iurare testes super illorum recognitione, quatenus opus sit admitti, & mandari restitui dimissa copia collationara, nec non ad videndum extendi formam Camere in dictis iuribus appositam iuxta stilum Curie ad p. d. Instan. & c.
- 10 **H**æ citatio executi ꝑ reproducitur, factaque productione fidelis executoris à tergo mandati & repetitione Instrumenti vallati obligatione Camerali; obtinetur solutum decretum admissiois iurium, & extensionis obligationis Cameralis, deinde
- 11 que proceditur ad vteriora iuxta formulam datam à supradicto D. Gratioso Vberto par. 5. de citat. execut. formul. 10. ad quem
- 12 Tyronem remitto: ꝑ vbi quod fiat citatio ad videndum se in iuris subsidium excommunicari, ac literas declaratorias in forma decerni, ad p. d. in cuius termino fit decretum, nisi infra tres: quibus elapsis ꝑ fit alia citatio ad videndum relaxari literas declaratorias alias decretas, & quatenus opus sit denuo decerni & relaxari, ad p. d.
- 14 **& fit ꝑ decretum: Relatione facta comparuit N. & petijt, & obtinuit nisi ad primam diem cum intimatione; quæ fit, qualiter D. relaxauit literas declaratorias, & alias prout in actis.**
- 15 **A**ddo, quod diligentias de quibus fecimus mentionem, solent aliquando fieri, etiam alijs modis: vt puta citatur Pars

ad indicandum bona, super quibus possit fieri executio: & aliquando etiam solent fieri per duos executores, licet vnus sufficiat, vt de his loquitur *decisio Romana* *lucris dotis*, prima die Aprilis 1650. coram R. P. D. Alberгато in folio.

Formam declaratoriz hic non habebimus, cum sit adeo nota, & insertio non sit necessaria.

Quomodo & quando detur declaratoria ob non partitionem litteris executorialibus.

Art. II.

- 16 Declaratoria dantur ob non partitionem litteris apostolicis.
- 17 Declara tamen qualiter id procedat.
- 18 Declara etiam, quibus citatis, & qualiter.
- 19 Citatio ad docendum se paruisse litteris executorialibus, qualiter fiat.
- 20 Decretum citationis predicta quodnam sit.
- 21 Dubium in Rota proponendum quando obtineatur, & a quo declaratoria.
- 22 Citatio ad concordandū de dubio, qualiter fiat.
- 16 Declaratoriz dantur etiam, ꝑ ob nō partitionē litteris executorialibus,
- 17 de quibus mentio facta est supra. ꝑ Sed ante omnia tales littere executoriales cū eius executione, seu præsentione, reproductur in actis cum citatione ad dicendum cōtra iura: ꝑ & deinde si adit Procurator citatur Procurator, seu idem Principalis, si Principalis erit in Curia; et si neuter in tempore comparuerit, fiet contradictio; seu edicta; et si latitabit, procedetur per diligentias, modis relatis, & seruantur quatuor termini infra scripti.

R. P. D. Bichio

Tarraconen. Primitiarum.

- 39 C Iterur D. Didacus ex aduerso principalis ꝑ ad docēdū se paruisse litteris executorialibus: Primo pro prima ad primam diem. Instante Illustri, & Adm. Excellenti D. Francisco Frigola Principali sue, &c. Franciscus Notarius.
- Hæc citatio personaliter executi re-
- 30 producitur; ꝑ eaque reproducta obtinetur solitum decretum, & deinde fit secunda citatio eisdem verbis expressis, mutato solum secundo pro secunda, & sic fit de tertia, & quarta citatione.
- 21 Seruatis istis quatuor ꝑ terminis, adi-
- Praxis Camilli Capucij.

cur Dominus Auditor causæ, si est in Rota, qui vocatur Pouens, & ab eo obtinetur dubium per hæc verba.

R. P. D. Bichio.

Tarraconen. Primitiarum.

- 21 C Iterur D. Didacus ꝑ ex aduerso principalis ad cōcordandū de dubio, alias viden. subscribi infra scriptum ad diem crastinam hora 10. Instante Admodum Illustri, & Admodum Excellenti Domino Francisco Frigola Principali, sue &c. Stantibus hinc inde deducis.

Quomodo detur & disputetur dubium super declaratoria.

Art. III.

- 23 Dubium an sit danda declaratoria, scribitur sub citatione, & qua.
- 24 Dubium quando, & qualiter subscribatur ab Auditore Rotæ.
- 25 Dubij formula qualiter ponatur in intimatio-
- 26 Intimatio qualiter Dominus proponet dubiū, quomodo fiat.
- 27 Fitque sine nomine Notarij, & ad quid inferuiat.
- 28 Dubium subscriptum a D. Ponente etiam parti transmittitur.
- 29 Dubium subscribitur cū causa videatur per contradições, aut alio modo.
- 30 Intimatio propositionis Dubij pluries reiteratur, & quare.
- 31 Rota an admittat patrocinium solius procuratoris in causis.
- 32 Auditores Rota quando infirmantur, & ubi, si sit dubium proponendum.
- 33 Sollicitatores quid debeant facere pro communicandis partiū scripturis, & iuribus.
- 34 Informationes in causis rotalibus quando cōmunicentur, & ubi.
- 35 Rota inuehit contra non communicantes scripturas.
- 36 Rota vult quod intra omnibus aperiantur.
- 37 Auditores qua diē studeant, quare resoluant causas.
- 38 Dubia qualiter obtineantur, & eorum resolutiones, ubi visum sit.
39. & 40. Declaratoria quando concedatur a Rota.
- 41 Declaratoria an, & quando detur a Rota ob non partitionem mandato de manutendo.

23 **D**ubium, An sit ꝑ danda declaratoria in casu, & ad effectum de quo agitur.

24 Postmodum ꝑ sit intimatio, qualiter D. subscripsit dubium: illaque fertur, & ostenditur d. D. Ponenti, qui illis visis accipit dubium, illudque in duplicata charta subscribit eius proprio nomine, & cognomine, & sic sub utroque duplicato est facienda intimatio prout infra.

R. P. D. Bichio

Tarraconen. Primitiarum.

25 **S**tantibus hinc ꝑ inde deductis.

Dubium. An sit danda declaratoria in casu &c.

Cælius Bichius S. R. Auditor.

26 **I**ncimetur D. Didaco, ꝑ qualiter D. in prima proxima Rota proponet Dubium, quod sibi transmittitur. Ideo citatur idem ad informandum, quatenus informare intendat; alias d. dubium proponatur, vna tantum parte informante. Instante &c.

27 In ista intimatione ꝑ non apponitur notarius, sed seruat ad ostendendum Rotæ, quod dubium, quod proponitur est legitimum, & à R. P. D. Auditor subscripsum.

28 Parti quoque ꝑ transmittitur subscriptum à D. Ponente, ut sit certa de dubio disputando, ne sit in potestate partium inuicem aggredi disputationes, à quibus Rota omnino abhorret.

29 Est sciendum, quod dubium ꝑ subscibitur, etiam si causa videatur per contradietas, aut alio quocumque modo.

30 Ista intimatio ꝑ solet pluries reiterari, ad hoc, ut pars per tempus possit parare sua iura, & Informationes in facto, & in iure.

31 Deinde debet non ignorari, ꝑ quod supremum Tribunal non cōtentatur Patrocinio solius Procuratoris, nisi Procurator sit adeo primarius, ut vices Advocati, etiam adimpleat, ea potissimum ratione, quia summopetè peroptat causas diiugenter discutere, & cognoscere, & terminare.

32 Quando dubium ꝑ est proponendum, semper per duos dies ante informantur Domini eorum Domi solitæ habitatio-

33 nis, & de sero ꝑ sollicitatores adeunt Domum D. Ponentis, vbi expectant contrariæ partis sollicitatorem, ꝑ eoque pet-

34 ritæ partis sollicitatorem, ꝑ eoque petento conveniunt ad inuicem in petendum scripturis, adeo ut vna pars communice alteri omnes informationes facti, & iuris, cum Summarijs, & alijs, quæ distributuræ, & daturæ est ipsi DD. Auditoribus, qui adeo integrè procedunt,

35 & procedi volunt, ꝑ ut ii, vna pars desisteret in communicando parti suæ contrariæ, vel in solum, vel in parte, dicta iura, & scripturas, acerrimè contra similia committentes irritentur.

36 Volunt enim, quod iura ꝑ aperta sint omnibus; & quod in meridie ambuletur, ut vnaquæque partium, possit cum luce solis bonum, vel malum ius cognoscere, respondere, & sua iura deducere.

Sequens dies ab ipsis R. Dominis, nul-

37 la ꝑ admissa audientia, remotis Arbitris, studio casarum cōsumitur, & successiva summo mane decisioni illarum, quæ proponuntur, condonatur.

38 Digressus sum longe ꝑ à via, in qua eram: sed placet digressio, ex ea enim nouimus quomodo procedatur in obtinendis, & disputandis dubijs, & quomodo procedatur in obtinendo eorum resolutiones.

39 Disputato dubio, ꝑ quādo Rota videt litteras executoriales cum nominatione Censurarum relaxatas, fuisse legitimè presentatas, & fuisse in actis reproductas, ꝑ & vltierius quod fuerunt seruati quatuor termini, de quibus supra ad docendum de partitione, sine difficultate,

40 resoluit pro concessione declaratorie, ut docet decisio Gandanen. exemptionis 22. Iunij 1648. coram R. P. D. Ces. so in folio, & in Cesar-Augustana distributionem, seu arrestatorum 25. May 1646. coram R. P. D. Cervo, pariter in folio.

41 Et debet etiam aduerti, ꝑ quod scrutat is eisdem modo, & terminis, Rota dat declaratoriam, etiam ob nō partitionem mandato de manutenendo, ut in Inuenacen. seu Melfiten. bonorum prima Iulij 1647. coram Eminētissimo D. meo Corrado in folio, & in Barchinonen. iurisdictionis 5. Iulij 1649. coram R. P. D. meo Bichio in folio.

De pluribus alijs casibus, in quibus datur declaratoria.

Art. IV.

- 42 Et quid ob non partitionem mandato pro purgatione attentatorum relaxato.
- 43 Declaratoria an detur etiam contra tutorem.
- 44 Et quid contra Capitulum, Clerum, aut Vniuersitatem.
- 45 Et quid contra particulares de facto se executorialibus opponentes.
- 46 Terminique seruentur ad reddendam partem contumacem in declaratoria.
- 47 Contumacia quando dicatur probata in non obediens executorialibus.
- 48 Declaratoria an detur contra latitantes, ne presententur littere executoriales.
- 49 Executoriales an possint presentari etiam per partes, & qualiter.
Notitia executorialium an sufficiat absque intimatione. ibidem.
- 50 Declaratoria an, & quando detur contra successorem in beneficio.
- 51 Excommunicatio datur contra singulos canonicos.
Interdictum datur contra Capitulum. ibid.
- 52 Declaratoria datur non solum ex inobedientia, sed ex repugnantia.
- 53 Declaratoria datur quodcumque mandatum reale fuit legitime intinatum.
Item quando seruatis quatuor terminis non docetur de partitione. ibidem.
- 54 Beneficium capituli Odoardus an detur debitori, contra quem petitur declaratoria.
- 55 Signaturam petens contra litteras executoriales Rota se contumacem ostendit.
- 42 **E**T simili modo datur et ob non partitionem mandato, pro purgatione attentatorum relaxato, vt est casus in Colonien. Vicaria. 14. May 1649. coram Eminentiſſimo D. meo Ottobono in folio.
- 43 Datur etiam et contra Tutorem, vt in causa Romana, seu Albinganen. bonorum prima Iuly 1648. coram R. P. D. meo Cerro in folio.
- 44 Non datur contra Capitulum, et Clerum, aut Vniuersitatem, nisi constet, quod littere executoriales, fuerint ipsis collegialiter presentate, Rota in Marsicen. Inuisionis 10. May 1649. coram R. P. D. Bichio in folio.
- 45 Datur tamen contra et particulares, qui de facto illis se opposuerunt, & contradixerunt, Rota in dicta Marsicen. coram dicto R. P. D. Bichio.
- 46 Sequantur tales termini et ad reddendam

- dam Partem contumacem: quod dignoscitur, quia istis seruatis probata et dicitur negatiua non partitionis eo ipso, quod per alteram Partem, non probatur affirmatiua. Rota in Pampilonen. decimarum de Vreslegui. 12. Iuny 1649. coram bone memoria Arguelles in folio.
- 48 Et proceditur, etiam si agatur et non presentatis litteris personaliter, quando reus dolose latiraret, quia tunc sufficit presentatio modo, & forma data superius, quando locuri sumus de executoribus, sub titulo de indic. in partic. de S. Rota.
- 49 Nec est necessaria presentatio et dictarum litterarum per Cursorem, seu mandatarium, sed sufficit, quod fuerint presentate et Parte, cum presentia Notarii, & testium, vel quod alias iustinetur scientia illarum, vt pariter dictum est supra per Rot. in dicta Cesar-Angustana distributionum, seu attentatorum 26. May 1646. coram R. P. D. Cerro in folio.
- 50 Dantur etiam declaratorie et contra Successorem in beneficio: quando fuit prius processum contra Antecessorem, si littere executoriales presententur dicto Successori. quia etiam dictus Successor afficitur succumbentia sui Antecessoris, Rota in Tarraconen. Primitiarum die 26. Iuny 1649. coram Reuerendissimo D. D. nozetto in folio.
- 51 Et practicator, quod quando et agitur contra Capitulum, tunc datur excommunicatio contra singulos Canonicos, & interdictum contra Capitulum, Rota in Ampurien. & Civitaten. electionis Vicaria. 26. Iuny 1648. coram R. P. D. Melio in folio.
- 52 Et dantur non solum et ex non obedientia, verum etiam ex repugnantia, Rota in Hispanen. decimarum 19. Iuny 1648. coram eodem R. P. D. Melio in folio.
- 53 In summa, declaratoria et datur semper, et quodcumque mandatum Rotale fuit legitime intinatum, & seruatis quatuor terminis non docetur de partitione, Rota in Aquilana Beneficij 4. Martij 1625. & in una Camerinen. Prady 13. Ianuarij eiusdem anni coram bone memorie Remboldo in folio.
- 54 Quid autem et dicendum si quis, quando petitur contra ipsum declaratoria, ipse peteret admitti ad beneficium capituli, Odoardus de solut. an deberet admitti? Videnda est Rota in Hipporegien. Cappellania decima Decembris 1623. coram dicto bone mem. Remboldo in folio. Vbi etiam videtur, quid requiratur ad illud obtinendum.
- 55 Et debet animaduerti, et quod si quis

aduersus litteras declaratorias Rotæ, adit Signaturam, ostendit animum contumacem contra resolutiones Rotæ, vt in causa Leodien. Abbatissatus 8. Aprilis 1644. coram R. P. D. Ghisleno in fol. & antea in Vrgellen. Canonizatus 9. Nouembris 1634. coram bon. mem. Pironano etiam in folio.

De Indice censurarum, & earum differentia.

Artic. V.

- 56 Index quilibet Ecclesiasticus potest procedere ad censuras.
Auditores Nunciatorum, an sint iudices Ecclesiastici, & teneantur ostendere suas facultates. *ibid.*
Vicarij Episcoporum, & Capitulorum, an sint iudices Ecclesiastici, & suas facultates ostendere teneantur. *ibid.*
- 57 Censura si infligitur à lege, est necessaria trina monitio.
- 58 Citatio an requiratur quando quis denunciatur excommunicationem.
Et quid quando discutitur factum, vt quis dicatur excommunicatus. *ibid.*
- 59 Citatio an requiratur in excommunicatione legis.
Et quid in excommunicatione lata ab homine. *ibid.*
- 60 Citatio prædicta quibus casibus non sit necessaria.
- 61 Legati Sedis Apostolica, & Nuncij sunt iudices ordinarij.
- 62 Auditores Rota sunt iudices ordinarij, & ciuant per totum orbem.
- 63 Declaratoria quando non requiratur, sed sufficiat denunciatio contra excommunicatū.
- 64 Terminus quinam præfigatur in facto notorio.
- 65 Denunciatio ferri elapso termino ad se iustificandum,
Declaratoria non requiritur, vbi non est necessaria citatio. *ibid.*
- 66 Excommunicati vigore bullæ eam quo termino declarentur.

Leodien Censurar. 7. Decemb. 1616. coram bon. mem. Remboldo in folio.

- 57 Quando Censuræ infliguntur à lege, est necessaria trina monitio, & tunc requiritur citatio, quando debet discutiri factum, propter quod, quis dicitur excommunicatus. † Secus vbi quis denunciatur talis, vt magis innotescat, & euitetur à Christi fidelibus propter eius excommunicationem.
- In excommunicatione autem legis, an
59 † requiratur citatio, declaratur à prædicta Leodien. Censurar. vbi, quod videretur necessaria tantum in excommunicatione lata ab homine.
- 60 Er quod non sit necessaria citatio; † Primo, quando non patet tutus accessus, quia sufficit domi dimissa copia, vel per affixionem: secundo quando reus de citatione notitiam habuit, citatus dicitur: vide.
- 61 Habetur etiam, † quod Nuncij, & Legati Sedis Apostolicæ sunt iudices ordinarij Censurarum Rota in dicta Leodien. coram Remboldo.
- 62 Habetur vterius ibidem, quod † Auditores Rotæ, sunt iudices, ordinarij, & ciuant per vniuersum Orbem in Procedendo.
- 63 Et quod quando excommunicato † nulla defensio competit, non requiritur sententia declaratoria, sed sufficit sola denunciatio.
- 64 Er quod in facto notorio, præfigitur terminus ad excusandum factum, † & se iustificandum, & quod illo elapso proceditur ad denunciationem, absque alia declaratione: & ratio est, quia vbi non est necessaria citatio, ibi non requiritur sententia declaratoria.
- 66 Qui contra formam † bullæ Cens. Domini, aliquid faciunt, excommunicationem incurrunt; & declarantur, si in termino monitionis nihil iustificanc pro excusatione legitima.

An, & quando à Declaratoria detur appellatio.

Artic. VI.

- 56 **Q**uilibet Index Ecclesiasticus potest procedere ad Censuras, & inter istos iudices connumerantur Auditores Nunciotum, Vicarij Episcoporum, & Capitulorum Sede vacante, qui nec tenentur ostendere suas facultates: Sed sufficit, quod sint in quasi possessione iurisdictionis ordinariæ, & pro talibus communiter habeantur Rota in

- 67 Appellatio non suspendit excommunicationem à lege inflitam.
- 68 Appellatio quando suspendat appellantem à censuris contra declaratoriam censuratum.

- 67 **N**EC appellatio suspendit excommunicationem à lege inflicta.
- 68 Et opinio *Abillis de Grassis*, quod si appellatio suspendat appellantem à censuris contra sententiam declaratoriam censurarum, non habet locum, quando factum est notorium, quia tunc potest procedi ad denunciationem, *Rota in dicta Leodien. de qua supra*: Disert enim excommunicatio inflicta ab homine, & inflicta à lege, *Rota in dicta Leodien. Censurarum. 7. Decemb. 1616. coram bon. memoria Remboldo in folio.*

De Aggravatoria, & Reaggravatoria.

Art. VII.

- 69 Aggravatoria, & reaggravatoria quando, & quomodo detur.
- 70 Excommunicatus persistens in excommunicatione, ad quid citetur, & qualiter.
- 71 Decretum quodnam fiat citationi aggravandi, & reaggravandi excommunicatum.

- 69 **A**ggravatoria, & reaggravatoria, quando, & quomodo detur, potest videri apud d. D. Graziosum loco supradicto, ubi, quod qui persistit in excommunicatione, citatur ad videndum excommunicationem aggravari, & reaggravari, & literas aggravatorias de super necessarias, & opportunas per D. decerni, & relatori ad p. d. Et multi addunt, secundum facti contingentiam ultra aggravari, & reaggravari; etiam verbum interdicti usque ad invocationem brachij secularis. & Primo obtinetur decretum. Facta reproductione literarum declaratoriarum, nisi ad p. d. & expectantur decem dies ab uno ad alium terminum gravatorum reaggravatorum, & brachij secularis, ut apud d. J. bert. par. 5. form. 7. pro execut. rei iudicata. & annuimus supra.

De Recursibus ad Iudices Laicos, & quomodo probentur.

Art. VIII.

- 72 Recursus ad iudices laicos est detestabilis ob Bullam Cane Domini.
- 73 Contumacia, & inobedientia dicitur probata in recurrentibus ad Iudices laicos.
- 74 Ecclesiastici debent in exemplum aliorum esse modestiores.

- 75 Recursus ad iudices laicos à quibus presumantur procurari.
- 76 Recurrens ad laicos iudices contra mandata Rotalia, an incidat in Bullam Cane.
- 77 Absolutio ab excommunicatione Bulla Cane ob recursum ad laicos qualiter detur.
- 78 Remissoria ad probandos recursus ad iudices laicos aliquando fuit data.
- 79 Recursus ad iudices laicos non continuatur nisi infligitur bulla cens.
- 80 Excommunicatus ex Bulla cane ob recursum ad laicos, arcetur à nova audientia.
- 81 Et an audiat excipiens, aut appellans.
- 82 Remissoria denegatur illi, qui incidit in censuras ob recursum ad laicos.
- 83 Recursus ad laicos probatur, si adhibitis à Procureatore ratificetur à principali.
- 84 Ratificatio, an habeat vim specialis mandati.
- 85 Recursus ad laicos probatur, si scriptura recursus penes principalem reperitur. Ratificatio, an inducatur ex retentione scriptura.
- 86 Recursus ad laicos probatur, si sciens illi statum non renuntiavit.
- Ratificatio, an inducatur et non renuntiatio.
- An excusetur, aliqua ex consuetudine, ibid.
- 87 Recursus ad laicos presumitur etiam per mandatum procura factum in personam recurrentis.

- 72 **R**ecursus ad Iudices laicos semper fuerunt detestabiles, adeo, ut recurrentes dicantur incidisse in excommunicationem comminatum in Bulla Cane Domini, de qua in Bullario novo tom. 3. constat.
- 73 62. num. 13. Et in eis dicitur probata contumacia, & expressa inobedientia; non solum contra seculares, verum fortius contra Ecclesiasticos, qui ad exemplum aliorum deberent esse modestiores: & Rota acriter conqueritur, quod ita tam indecenter eius mandata contemnantur; ut est casus in Gandaven. ex emptiois 22. Junij 1648. coram R. P. D. Celso in folio.
- 75 Et presumuntur procurari ab eo, & cuius interest impedire mandata Rotalia.
- 76 Et quod incidatur in excommunicationem ex videtur Bulla Cane Domini, est alia decisio in Pamplonen. decimarum de Verastegui. 12. Junij 1649. coram bon. mem. Argnelles in folio.
- 77 Qui vult absolvi & ab huiusmodi excommunicatione, tenetur in omnibus obedire, & recitare omnes expensas, etiam extrajudiciales Procuratorum, & Advocatorum, & Copistarum, & cuiusque generis, & speciei fuerint, ut in Vlixbonen. Professionis. 27. Martij 1637. coram bon. memoria Carrillo in folio.

- 92 Quando mandatum ꝑ continet factum, quomodo sit docendum de partitione, dicit *Rota in Ampuriens. & Civitaten electionis Vicar. 26. Jun. 1648. coram R.P.D. Meltio in folio.*
- 93 Hoc tenendum pro constanti, ꝑ quod nunquam datur absolutio a censuris latis in Curia, quando illæ sunt valide, & iustæ, nisi doceatur de Partitione, *Rota in Vicens. portionis. 18. Martij. 1639. coram Reuerendissimo Domino Dunozeito in folio.*
- 94 Etiãsi quod præstādū est pro partitione non sit liquidum, quia tunc debet Reus excommunicatus comparere, & offerre se daturum, & facere depositum alicuius paræ quantitatē, & se obligare in forma Cameræ dare residuum, facta liquidatione, *Rota in dicta Vicens. coram Reuerendissimo Dunozeito.*
- 95 Et semper quando ꝑ aliquid est implendum, & solvendum, vel tradendum, requiritur obedientia verbalis, depositum, & obligatio *Rota in Tarraconen. Primitiarum 1. Junij 1640. coram Reuerendissimo D. Dunozeito in folio.*
- 96 Qui peroptat ꝑ modum obediendi, poterit ex infra scriptis, addendo, & minuendo, dummodo non minuatur honor, quinimò ille augeatur Tribunali; habere formulam necessariam, videlicet Sequendo opinionem Sacre Rotæ Romanæ super modo præstandi obedientiam debitam apud bonæ memoriæ Cardinalem Seraphin. & deinde apud quam plures Sac. Palatii Auditores, & præmissa protestatione (quod ipse comparens facit, & faciet Infra scriptum actum præstationis patientiæ, obligationem, & depositum metu mandati, Censurarum, grauatoris, & reagruatoris, & inuocationis auxilij brachij secularis, & non alijs &c. & cū declaratione, quod ipse Comparens per hoc, non intendit præiudicare legitimæ possessioni, ac manutentioni, & alijs omnibus, & singulis iuribus quomodolibet competentibus suo Principali; & quod ipsi Aduersario non intelligatur acquisitum ius aliquod, neque imaginabile, aut facta illius melior conditio; nec quod ipse aduersarius ex his intelligatur acquisiuisse, seu acquirere potuisse aliquam possessionem manutentibilem: sed quod ex eis intelligatur declaratum dūtaxat, quod dictus suus Principalis catholice viuuit, & viuere cupit in communione fidelium, & Sanctæ Matris Ecclesiæ. Quodque maxime mandata Rotalia, & sanctū Tribunal reueretur, & quod in tantum hoc facit, in quantum certus est, quod non ob-
- Praxis Camilli Capucij.

stantibus Infra scriptis præstatione patientiæ, deposito, & obligationibus, ipse uihilominus non intelligitur dimisitisse possessionem, nec spoliatus ea, nec iuribus ipsi competentibus remanebit. Quinimò ipse declarauit, & declarat, quod nullo modo vult quod suus Principalis; pro spoliato habeatur, sed quod potius sit cōseruator omni meliori modo prout debet, & iure potest, saltem animo possessionis beneficij, de quo agitur, & iurium suorum; & quod per quamcumque declarationem, aut tacitam, aut expressam, aut quemcumque actum, etiam, quod ille videatur contrarius non intelligatur illi, & illis præiudicatum: quia omnia dixit facere, & facturum, & in Curia, & extra, vi, & metu præmissorum, non autem de eius libera, certa, & deliberata voluntate, aut animo, quia nisi ad fuisset, & ad esset metus prædictus infra scripta numquam egisset, aut ageret. Qua protestatione semper salua, & non a ias &c. nomine dicti sui Principalis, vigore mandati Procurator specialiter facti, quod factio dedit tenoris &c. Præstitit, & præstat patientiam, quod Reuerendissimus D. Cameræ Apostolicæ Commissarius, siue eius legitimus Procurator pacifice adipiscatur possessionem perpetuam simplicis beneficij sub inuocatione. S. N. in Ecclesia Parochiali loci nuncupati A. Diocesis B. olim vacantis per obitum C. illius dum viueret ultimi Possessoris, extra Curiam de functi, & promissit dictum suum Principalem nullum esse præstiturum impedimentum, quin d. Dominus Commissarius; seu eius legitimus Procurator pacifice dictam Possessionem adipiscatur; & ulterius promittit, et se obligauit, quod d. suus Principalis restituet dicto Reuerendissimo D. Commissario, seu eius legitimo Procuratori, prout de iure, omnes fructus, & totum id, quod dictus. N. ex dicto beneficio contabit percepisse, vna cum expensis in causa legitime factis; secuta tamen prius licita, & legitimam liquidatione; & pro nunc depositum penes me Iulium vnum, & promissit, quod dictus suus Principalis soluet, seu restituet residuum, statim secuta legitima liquidatione. Pro quibus &c. Dicitur D. Procurator obligauit dictum suum Principalem, eiusque hæredes, & bona in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, protestans, quod prædicta protestatio intelligatur repetita in quacumque parte huiusmodi actus, sicque tactis &c. Iurauit &c. super quibus &c.

- 97 Sed quoniam illi, quod si fuit renū-
ciatio, non recordus, renunciatio debet
esse libera & absque cautela; quia si ade-
st aliqua protectio, aut cautela; inde
resularetur animus contemnendi Claves
Beati Petri, & spernendi censuras Eccle-
siasticas.

- 98 Igitur renunciatio, ꝛv libere fiat poterit esse huiusmodi. D. A. Procurator D. B. prout docuit de Speciali Instrumento Procuræ, libere renunciavit, & renunciatur recursum habitis per ipsum, seu eius Procuratores ad Iudices sæculares, promissique illis nullo vnquam tempore vti, nec eorum vigore se, aut aliū eius nomine, vllō vnquam tempore impedimenta præstentur, quin Diis cameræ Commissarius pacifice adipiscatur possessionem Beneficij &c. Quintimo quodcumque impedimentum eius nomine proventurum, ipsum esse remoturum, itz, & taliter, quod ab ipso, nec suis illorum vigore, dictus Reverendissimus Commissarius, seu &c. Impedimentum aliquod non erit habiturus, & sic tactis &c. super quibus &c. Informa Cameræ Apostolicæ &c.

Si forte illa formula, qua ego sum vsus, & alij etiam vsi sunt alicui non placeret, non deesset modus, si decisiones indicatas videre non indignabitur. Ego enim dico, quæ expertus sum; ille poterit doctus experiri. Iactæ enim est inueniunt addere, & inuenta in meliorem formam redigere.

- 99 Rota, jussu est danda declaratoria,
contra Regulares obedire reculantem
tunc solet agere, praxigendo illis ali-
quod tempus, ad effectum, vt possint de-
liberare, an vellent obedire, vt quoad Pa-
tres Iesularum resolutum fuit in causa *Hispalen.* decimarum. 19. Junij. 1643. coram
R.P.D. Meltio in folio.

- 100 Sed excommunicatus, qui fuit imp-
pfit Claves Sancti Petri: non potest, ut
annui, nec agendo, nec excommunicato, *ut in*
Romana pratense absolutio 1a. Iun. 1646.
coram eodem inter vasa

- 101 Excommunicatus. Item ꝑ datur in-
ter cetera etiam *Excommunicatus*, qui non
vult obedire sequenti Rotali, ut in *Cra-*
conen. Prapositionis S. n. Floriani. 13. Fe-
bruarii 1651 coram R. P. D. Bichio in
folio.

- 102 Et quia r ab omni cogitur obtine-
re breue ab olutioni in Hemenstana
I archieps. N. a mb 1649. coram R. P.

123. *Ubi dicitur: Et quod supra dixi
in alio quo fuit excommunicatus, &
de his qui in communionem. Ex amourense sed*

Civitaten. electionis Vicar. 26. Junij. 1648.
 & 20. Octobris 1646. coram R.P.D. Mel-
 tio in folio. Sequendo ultimam decitionem
 quæ emanavit in eadem causa 13. Martij.
 1651. coram eodem in folio.

Sciendum est, quod quando mandatis

- 104 Rotali ¶ continet solam obedientiam,
& non aliquem actum politicum, sed tan-
tum præceptum prohibitivum, tunc ob-
latio deparendo habetur pro partitione;
105 sed si fiat aliquis ¶ actus, qui contra-
veniat mandato Rotali, non sufficit dicta
oblatio, quia tunc non solum præstanda
est patientia de præterito, sed etiam pro-
fuituro, & si mandatum habet tractum
successivum, successiva etiam debet esse
106 partiti; etsi ¶ d. mandatum habet tractum
successivum, & fuit semel irritatum,
non est opus denuo intinire ad effectum
vt si Reus contraenerit detur publicatio
declaratorie.

- 107 Nec est curandum, an quis † contra-
veniat directè, vel indirectè; quia eadem
est ratio in utroq. modo.

- 108 Ut autem innotescat ꝑ modum obediē-
di, sciendū est; quod fit per reuocationem
actorum factorum cōtra dispositionē man-
dati Rotalis, *ut in eadem descriptio.*

- 109 Excommunicatus, quoque † ob non
partitionem mandato Rotali, non potest
absolui per Rotam, ad cautelam, sine &

missione speciali, † et si vult pure absolu-
neque potest nisi parito iudicato, quia
Censuris laris in Curia non datur absolu-
tio, nisi p[re]iudicio p[re]cedente, vt fuit de-
cretum in *Alexien. beneficij* 29. Decembri
1814. decis. 8v. coram bona memoria Bu-
llari & dec. 621. parte 2. & dec. 629. par. 3.

De Restitutione in inte-
grum.

Cap. I,

Quale sit remedium restitutionis in
integrum.

Artic. I.

- 1 Sententia, & processus non semper impugna-
tur remedio nullitatis.
- 2 Sententia non semper impugnatur appellatio-
ne, ut in cfforio.
- 3 a non impugnatur appellatio-
ne ultra duas pices, vel lapsis ferialibus.
- 4 contenta ultimo loco impugnatur restitu-
tione in integrum.

- 5 *Restitutio in integrum non datur durante remedio ordinario.*
- 6 *Restitutio in integrum est remedium subsidiarium.*
- 7 *Statutum prohibens appellationem non tollit restitutionem in integrum.*
- 8 *Quia tollit remedium iuris communis, & non iuris specialis.*
- 9 *Restitutio in integrum datur suppl. impetrata & gratia Principis.*
- 10 *Restitutio in integrum plus dependet a iure, quam a Principe.*
- 11 *Princeps non potest iniuste negare restitutionem in integrum.*
- 12 *Excommunicatus, an petere possit restitutionem in integrum.*
- 13 *Restitutio in integrum est in pristinum statum repositio.*
- 14 *Restitutio in integrum litem finitam facit reuiviscere.*

- 14 *Ideo si obtineatur, operatur, & quod lis finita reuiuiscit, Vestr. lib. 8. c. vi. lit. pend. fol. 271.*

Quibus, & quot modis petatur restitutio in integrum.

Artic. II.

- 15 *Restitutio in integrum multipliciter petitur, & quomodo.*
- 16 *Restitutio in integr. via exceptionis dicitur incidenter peti.*
- 17 *Restitutio in integr. via actionis, an principaliter, vel incidenter petatur.*
- 18 *Restitutio in integrum, an sit necessaria aduers. laps. fatal. ad appellationem prosequendam.*
- 19 *Restitutio incidenter petitur via actionis aduers. sententiam latam super defensione.*
- 20 *Restitutio in integrum petitur etiam officio iudicis.*
- 21 *Restitutio officio iud. petita super res issione process. vel sententia dicitur principaliter.*
- 22 *Restitutio in identer peti potest, etiam per Procuratorem, nisi, ut speciali mandato.*
- 23 *Restitutio principaliter peti nequit absque speciali mandato.*
- 24 *Restitutio in integrum tam principaliter, quam incidenter qualiter obtineatur.*
- 25 *Termini qui sunt seruandi in impetratione restitut. in integrum.*
- 26 *Restitutio in integrum debet peti, & finire infra quadriennium.*
- 27 *Sententia super restitutione in integrum elapso quadriennio est nulla.*
- 28 *Fallit si reus consensit.*
- 29 *Quadriennium a quo d. & computetur in restitutione in integrum.*
- 30 *Quadriennium quomodo computetur a die lesionis pro Ecclesia.*
- 31 *Ecclesia post quadriennium restitutionem in integrum petere nequit.*
- 32 *Fallit si adesset fraus, vel alia legitima causa.*
- 33 *Restitutio datur Ecclesie enormiter lesa etiam post quadriennium.*
- 34 *Restitutio in integrum an, & quomodo detur maiori.*
- 35 *Quadriennii lapsus, quando non prauidet maiori.*
- 36 *Restitutio quando iterum concedatur maiori.*
- 37 *Tempus quando non currat impedito, & currens quando restituatur.*
- 38 *Impeditus ad probandum debet protestari de impedimento.*
- 39 *Impeditus nisi protestetur non excusatur.*

- V**T clarius possit percipi infrascripta materia est notandum, quod non semper & impugnatur, processus, & sententia via, & remedijs ordinarijs: quia rite processum fuit, & vel appellationis, tum ex natura cause, ut in possessionis; tum ob lapsa fatalia, aut quia bis appellatum fuit, succurritur etiam litigatoribus, si utuntur remedio extraordinario restitutionis in integrum, gloss. in l. c. si de moment. possess. Cassad. dec. 1. de restit. in integr. Vestr. lib. 8. c. de restit. integr. fol. 253. neque & concederetur si duraret remedium ordinariu in causa. ff. de minor. Rot. dec. 34. de appell. mino. Stagb. c. 13. fol. 309. & seq. Et cum id sit remedium & subsidiariu statutum prohibens appellari, & reclamari a sententia, vel aliquid contra & tam dici, aut recursus haberi, non tollit beneficium restitutionis in integrum, quia tollit solummodo & remedium iuris communis, non autem iuris specialis. Franc. in c. dilecto num. 169. ex. de appell. Et procedit & restitutio ex supplicatione impetrantis, & gratia Principis, quare dependet & potius a iure, quam a Principe, qui si eam denegaret & faceret iniustitiam: Abb. in c. suscitata. extr. de restit. in integr. Cassador. dec. 1. de proc. In tantum, ut excommunicatus, & etiam principaliter eam petere possit. Cassad. in Clem. 1. num. 11. de restit. in integr. Cumq. ista restitutio in & integrum dicatur esse in pristinum statum repositio. I. quid si minor. 5. restitutio. ff. de minor. l. vnic. C. in integr. restituit. postul. gloss. in d. cap. suscitata.

- 40 Limitatur proveniente impedimento ex parte iudicis.
- 41 Limitatur in impedimento notorio, absque probatione.
- 42 Impeditus notorie debet in integrum restitui.
- 43 Restitutio aduersus reg. de triennali quando concedatur in beneficiis.
- 44 Restitutio lapsu quadriennio petitur cum aliqua causa.
- 45 Clausula prout de iure ponitur in commissione restitutionis lapsu quadriennio.
- 46 Commissio est nulla, nisi exprimaturs lapsus quadriennij.
- 47 Quadriennium an currat minori, & quando.
- 48 Ecclesia, & minor in restitutione ambulant pari passu.
- 49 Ecclesia est minor in uno magis privilegiata.
- 50 Minor aduersus iuramentum restitui nequit.
- 51 Minor potest petere restitutionem praua absolutione a iuramento.
- 52 Minor absolutus a iuramento, potest implorare restitutionem prout de iure.
- 53 Minor absolutus a iuramento habet viam ad restitutionem petendam.

15 **P**etit autem multipliciter restitutio, ut puta via actionis, & exceptionis, principaliter, & incidenter.

16 Via exceptionis semper dicitur incidenter peti; via vero actionis aliquando principaliter, aliquando incidenter; vel aduersus lapsum fatalium, ad appellationem principaliter, quo casu non est necessaria restitutio: aduersus sententiam latam super defectione incidenter, via actionis. Bisignet. decis. 1. de restit. in integrum. Rot. decis. 3. eodem in antiq.

20 Si vero petatur officio iudicis, non via actionis, aduersus sententiam, & processum, ad effectum eos rescindi. iux. l. quod. si minor. §. fin. ff. de min. Specul. in tit. de restit. in integr. §. si quis autem. Abb. in c. cum ex litteris, extr. de in integr. tunc

21 incidenter principaliter Bart. & Bald. in l. nam postea. §. si minor. ff. de iur. iur. Egid. concl. 502.

22 Et quando petitur incidenter, potest etiam peti per Procuratorem, absque speciali mandato: principaliter vero secus. Rot. dec. 2. de Procur. in nou.

23 Quando autem principaliter, & quando incidenter petitur, quomodo procedi possit, & qui termini seruandi, sunt, dicit Egid. d. conclus. 502. Rot. dec. 3. & 4. de restit. in integr. in nou. Vestr. lib. 4. de dol. & contum. fol. 88. & d. lib. 8. de restit. in integr.

fol. 263. & pluribus, & sequ.

26 Debetque peti, eiusque causa finiri infra quadriennium, l. fin. c. de temp. in integr. restit. cap. 1. de restit. in integr. in 6. Clem. 2. in eod. secundum magis communem opinionem.

27 In tantum quod, & elapso quadriennio, sententia lata super restituit, esset nulla nisi Reus consentiret. gloss. in d. Clem. Abb. in d. c. cum in litteris. Vestr. d. c. fol. 88. & 263.

29 Et istud quadriennium, computatur a die ultimae sententiae latae, Rot. dec. 2. de restit. in integr. in nou. Staphil. c. 13. fol. 311 in fine.

Si Ecclesia perat restitutionem aduersus contractum, quadriennium computatur a die lationis, neque post quadriennium restitutionem petere potest, nisi interueniat fraus, vel alia legitima causa, aut esset enormissimè lxxa, quia tunc etiam audiretur post quadriennium. gloss. in d. c. 1. & in d. l. fin. Cassad. decis. 1. de empt. & vend.

34 Maior etiam legitime impeditus, vel si quadriennium lapsum est culpa iudicis, aut Aduersarij, ut puta, quia propter iustum metum restitutionem in tempore petere non potuisset, quadriennium non curret, nec ipsius lapsus, etiam maior praedicat d. c. 1. gloss. in l. fin. & in d. Clem. 2.

36 aut saltem iterum restitutio concedetur.

De huiusmodi materia, quando impedito currat tempus, vel si currat, & quando restituitur, est videndus remissus Felin. in c. pastoralis, extr. de except.

Et est aduertendum in materia impedimenti, quod impeditum, cui fuit data dilatio ad probandum, superueniente impedimento, debet protestari; alius non excusatur, nisi impedimentum procederet ex parte iudicis, ut inquit Bart. in l. superandum. §. fin. autem. c. de iud. Felin. in cap. ex ratione, extr. de appell. Vel nisi sit adeo notorium, quod non requiratur probationem, Bart. Alex. & alij in l. 2. §. quia dicimus. ff. si quis caus. Tunc enim debet restitui, late Afflict. dec. 50.

43 In simili etiam casu si in beneficiis concederetur restitutio aduersus regulam de triennali Cassador. decis. 2. de restit. in integr. Ideo petens restitutionem elapso quadriennio, debet in commissione aliquam causam exprimere; propter quam debeat de iure rescitari, & tunc signatur commissio cum clausula prout de iure: alias reicitur, debetque fieri mentio lapsus quadrienni; secus si heri mentio est nulla, Vestr. lib. 4. c. de dol. & contum. fol. 88.

- 47 Minori non ꝑ currit quadrienniu. n
nisi à die lapsæ minoris ætatis, *Cassad. dec.*
2. de *restit. in integr. Vestr. d. lib. 7. de restit. in*
48 *integr. fol. 263. Quamvis ꝑ minor, & Ec-*
clesia in restitutione fere ambulent pari
passu. Est tamen in vno magis priuile-
49 giata ꝑ Ecclesia, nam si minor iurauerit
50 non contrahere contractui, ꝑ non po-
test aduersus illum restitutionem petere,
auth. Sacram. puberum. C. si aduersus ven-
51 *dit. Poterit ꝑ tamen petere restitutionem,*
preuia absolutione à Iuramento; sed quã-
52 do petitur huiusmodi absolutio, ꝑ solum
ei aperitur os ad implorandum officium
Iudicis super restitutione, quatenus de
iure veniat illi concedenda; neque prop-
53 terea ꝑ censetur restitutus, sed solu aper-
ta via ad restitutionem petendam. *Staphil.*
c. 15. fol. 329.

Quibus ex causis restitutio in in-
tegrum concedatur.

Art. III.

- 54 Absolutio à Iuramento, qua causa iuste obti-
neatur.
55 Iuramentum non est vinculum iniquitatis.
56 Ecclesia petit restitutionem non obstante
iuramento Prelati.
57 Commissio cum Clausula resecis expensis
quando signetur pro restitutione in benefi-
cialibus.
58 Restitutio non datur non citato, sed appellatio.
59 Commissio appell. non citato signatur cũ Clau-
sula prout de iure.
60 Appellatio, quando non detur probata ante-
riori noticia.
61 Restitutio qualiter soleat concedi aduersus
duas conformes, & earum rem indicatam.
62 Restitutio qualiter concedatur aduer. tres la-
tas per contradiclas.
63 Restitutio aduer. rem indicatam pretexto bo-
ni iuris qualiter concedatur.
64 Probatio plena boni iuris, an requiratur in re-
stitutione in integrum.
65 Clausula parito iudicato quid importet.
66 Remissoria qualiter concedatur post commis-
sionem restitutionis.
67 Ampliatur etiam facta cessione possessionis in
manibus Iudicis.
68 Remissoria post commiss. restitutionis, quibus
conditionibus concedatur.
69 Restitutio in integrum pauperi, quibus clau-
sulis concedatur.
70 Paupertas, qualiter probari debeat à restituto
in integrum.
71 Restitutio qualiter, & quando fiat ad appel-
landum Dño à Procuratore decepto.
72 Procuratoris malitia Domino obesse nequit.
73 Restitutio ad appell. de stilo non datur Domino à
Procuratore decepto.
74 Commissio restitutionis non signatur gratis
Domino à Procuratore decepto.
75 Causa Domini à Procuratore decepti, quibus
clausulis committatur.
76 Restitutus, quia à Procuratore deceptus, an de
beat docere de sua iustitia.
77 Restitutio qualiter detur Domino aduer. rem
indicatam mortuis procuratoribus.
78 Principalis negligens non efficitur, nisi inti-
metur ei moris procuratoris.
79 Restitutio non datur aduersus rem indicatam
per contradiclas vno procuratore supersti-
te.
80 Principalis sibi imputet absentiam procura-
toris.

ERit autem iusta causa eam obtinen-
di, si de dolo, ꝑ & iniquitate euiden-
ti contractus arguatur, cum Iuramentum
55 non sit vinculum ꝑ iniquitatis, c. si vero.
de Iur. Iur. Anchar. conf. 83. & 180. Staphil. d.
56 *c. 15. d. fol. 319. Ecclesia etiam ꝑ si Prela-*
tus iurasset non contrahere, potest re-
stitutionem petere, c. sicut. *extr. de Iur. Iur.*
glos. in c. si quis extr. de reb. Eccles. non a-
lienand. glos. & Gemin. in d. c. 1.

Quando igitur petitur restitutio in in-
tegrum in beneficialibus aduersus vnica
57 Sententiam ꝑ latam per contradiclas, &
Orator fuit personaliter citatus, signatur
commissio cum clausula resecis expen-
sis, argum. c. exceptionem. *extr. de excep.*

Si non fuit personaliter citatus, etiam
si duę sententię latę sint, non indiget re-
58 stitutione; sed datur ꝑ appellatio à die
59 habite notitię; & signatur ꝑ commissio
cum clausula prout de iure; quia si pro-
60 baretur ꝑ anteriori noticia, non daretur
appellatio, *Rot. dec. 16. de dol. & contum. in*
nou.

61 Aduersus duas ꝑ conformes, & earum
rem indicatam, restitutio in integrum,
solet concedi cum clausula sine preiudicio
legitimę executionis, vel duarum
conformium.

Et aduersus tres latas per contradiclas,
etiam contra non personaliter citatum,
propter nimiam cõtumaciam, dummodo
non allegetur iusta causa excusationis,
62 ꝑ sed solummodo bonum ius, signatur Co-
missio cum clausula parito iudicato,
& constitò de bono Iure l. Fulcinus. &
l. fin. ff. ex quib. caus. in posses. formul. com-
mis. de repa. caus. 3. Vestr. lib. 4. c. de dol. &
contum. fol. 38. & lib. 8. c. de restit. in integr.
fol. 293. *Staphil. c. 13. fol. 310.*

Idem obseruatur, si aduersus unicum sententiam, quæ transiit in iudicatam latâ parte, vel eius Procuratore præsentē, petatur restitutio prætextu boni Iuris, non autem impedimenti, additur. n. semper clausula parito iudicato, & confitio de bono iure per *Capit. final. ex. de rest. spoliar. licet tunc non requiratur plena probatio boni iuris. Egid. conclus. 38.*

Importaturque huiusmodi clausula dimissionem possessionis, & restitutione fructuum, & expensarum, c. fin. extr. de rest. spoliar. Clem. vt calumnias de re. Iud. v. str. d. fol. 88. & 263. Staphil. d. fol. 310. In tantum, quod si post commissionem restitutionis fuisset petita remissoria, concederetur arbitrio Iudicis, etiam si in eius manibus cessisset possessioni, & illa debet concedi conditionaliter videlicet, si constitit Iudicibus remissorialibus restitutum, realiter, & actualiter possessioni cessisse d. Formul. commiss. de Cummul. diuers. Iudicior. 45.

Sed si, orator allegat paupertatem, tunc etiam si sint tres sententiae latæ parte citata, loco dictæ clausulæ parito iudicato, apponitur clausula dimissa possessione, referuatque fructibus, & expensis in fine litis, & confitio de Oratoris paupertate, argum. Ipsi Procuratore. S. si ignorantes. ff. mandato. eodem. c. fin. Staphil. d. c. 13, fol. 310. Nec sufficit tunc probare paupertatem per proprium iuramentum, sed requiritur aliunde legitimum probatio; Staphil. c. 13, fol. 350. nu. 10. Et ad præmissa est videndus Cassador. dec. 10. de rescriptis.

Si aduersus tres conformes, vel duas quæ transierunt in iudicatum, ultra bonum ius allegaretur iustum impedimentum, proueniens a iure communi, ut quia principalis fuisset deceptus à Procuratore, qui dolo, vel negligentia, non appellasset, quia malicia Procuratoris, non debet Domino obesse, si Procurator non sit soluendo, Dominus debet restitui ad appellandum de Iure Communi. Rot. dec. 25. in fin. de appell. in nou.

Licet de stylo Curie contrarium obseruetur Cassad. dec. 5. de appell. & dixi in de appell. Ideo tali casu contrarium non signaretur gratiosè, prout in beneficiis; sed eius causa committeretur, cum clausula, prout de iure, debetque tunc aliqualem Orator docere de sua iustitia, etiam quoad negotium principale, Egid. conclus. 38. v. str. d. fol. 263. Staphil. c. 13, fol. 311.

Et cum alias Reus constituisset tres Procuratores, qui per octo annos nihil

fecerat in causa, eisque mortuis Actor obtinuisset rem iudicatam, fuit concessa restitutio in integrum, sine d. clausula parito iudicato, ut testati mihi sunt senioriores Procuratores ab initio meæ professionis; ratio autem fuit, quia Dominus negligentia notari non potuit, ex quo mors Procuratoris secundum styli S. Rctæ c. intimata non fuerat Rota decisi. 191. p. 2. recent. & hic styli notatur ex equitate tribunalis, alias n. coram A. C. contrarium dixit in Perusina bonorum 23. Iunij 1651. coram rpd. meo Celfo non impressa. Quod si duo tantum mortui fuissent, & contra tertium absentem docto de absentia per contradicatas res iudicata obtineretur, non daretur restitutio, quia sibi debet imputare eligendo tales Procuratores.

Quomodo detur restitutio in prophanis.

Artic. IV.

- 81 Restitutiones in integrum gratiosæ in beneficiis conceduntur.
- 82 Restitutio gratiosæ, nunquam conceditur in prophanis.
- 83 Restitutio in prophanis datur quandocumque petatur aduersus unicum, & non appellabilem.
- 84 Declaratur saltem commissionem signari cum clausula prout de iure.
- 85 Fallit aduersus lapsum instantiæ statutiæ, et quare.
- 86 Restitutio in secunda instantia, datur cum clausula refectis expensis.
- 87 Restitutio contra tres conformes, committitur prout de iure.
- 88 Restitutio commissæ appellatione committitur iudici ad quem.
- 89 Restitutio non commissæ appellatione committitur iudici à quo.
- 90 Restitutio vni ordinariæ petenda quomodo petatur.
- 91 Restitutio in integrum coram quo iudice regulariter petatur.
- 92 Restitutio aduersus sententiam Episcopi, an peti possit coram Vicario.
- Restitutio aduersus sententiam Vicarij peti permittitur etiam Episcopo. ibid.
- 93 Restitutio spoliatori nunquam conceditur in causis spolijs.
- 94 Restitutio quando detur spoliato cum clausula refectis expensis.
- 95 Fallit in paupere, quia referuantur in fine litis.
- 96 Restitutio ad prosecutionem, an detur celebranti, & causa propter impotenciam.

97 *Lis per cessionem finitur.*

98 *Lis finita non debet per Principis rescriptum resuscitari.*

99 *Regressus, e cedentibus actiones suas, ad eas negatur.*

81 **P**remissa procedunt ꝑ in beneficiabilibus, in quibus restitutiones gratiose conceduntur, In profanis autem numquam ꝑ conceditur restitutio gratiose; sed semper ꝑ quomodocumque petatur aduersus vnicam sententiam, quæ transiit in Iudicatum, vel alias non appellabilem, signatur commissio causæ restitutionis, cum clausula prout de Iure *Staphil. dicto fol. 311. & c. 15. fol. 319. Vestr. d. folio 88. & 263.*

85 Præterquam aduersus lapsum ꝑ instantiæ statutaræ, quia in prima instantia, indistincte, & simpliciter datur, addita tamen clausula, attento quod in prima, In secunda vero datur cum clausula refectionis expensis, & contra tres conformes ꝑ petatur
87 ad maiorem committitur ꝑ cum dicta clausula parito Iudicato, si vero à minore, vel Ecclesia cum clausula, prout de Iure. *Cassad. dec. 1. de restit. in integr. Vestr. dicto cap. fol. 263.*

Et quando committitur causa restitutionis, si fuit appellatum, & commissæ causa ꝑ appellationis, cum causa sit deuoluta, committitur Iudici ad quem, si verò non reperitur commissio causæ ꝑ appellationis, etiam si fuit appellatum, committitur. Iudici à quo; & si petenda esset via ordinaria, deberet etiam hoc modo coram eisdem Iudicibus peti. *l. p. pref. ubi not. DD. C. de appell. Franc. in c. ex. ratione extr. eod. tit. Alias regulariter debet restitutio peti coram Iudice illius, contra quæ petitur. l. 2. C. ubi, & apud quos, Cardinal. Clem. p. n. 13. de restit. in integr.*

92 Restitutio in integrum aduersus ꝑ sententiâ Episcopi, potest peti coram Vicario; & è contra, quia censetur idem Tribunal; *l. fin. ubi Bald. C. ubi, & apud quæ Franc. in c. dilectio num. 48. extr. de appellat.*

93 In causa autem spoliij siue in prophanis, siue in beneficiabilibus, nunquam conceditur restitutio, prætenso spoliatori *Cassador. dec. 2. de dilat. Put. dec. 16. & 17. de restit. in integr.*

Spoliato petenti restitutionem aduersus sententiam absolutoriam, ꝑ latam pro spoliante, quæ transiit in Iudicatum propter negligentiam Procuratoris, debito tempore non appellantis, datur; sed cum
95 clausula refectionis expensis. ꝑ nisi alleget

paupertatem, quo casu referuntur in fine litis. *Staphil. c. 22. fol. 347. num. 14.*

Cedenti etiam liti, & causæ propter
96 impotentiam soluendi regestrum ꝑ denegatur restitutio ad prosecutionem litis,
97 cum enim ꝑ per Cessionem fuerit finita *l. postquam liti. C. de pact. non debet ꝑ per rescriptum Principis resuscitari l. causas C. de transact. Neque cedentibus actiones suas*
99 ꝑ est ad eas dandus regressus *l. queritur 9. si venditor ff. de edil. edi. T. c. super hoc. extr. de renum. Staphil. c. 24. fol. 353. in fine.*

An, & quando restitutio impediatur executionem.

Artic. V.

100 *Restitutio regulariter impedit executionem de iure ciuili.*

101 *Restitutio de iure canonico impedit executionem si non adsit suspicio calumnie.*

Alias fit executio cum cautione de restituendo in casu succumbentis ibidem.

102 *Restitutio gratiosè concessa, impedit executionem*

103 *Restitutio cum clausula prout de iure, an executionem impediatur.*

Fallit si suspicio calumnie subest. ibidem.

Ampliatu siue restitutio petatur de iure communi, siue speciali. ibid.

104 *Ampliatu si conceditur minori, vel Ecclesie aduersus tres conformes.*

105 *Executio an, & quando impediatur etiam si cautio offeratur.*

Quando ergo restitutio petitur, an impediatur executionem, videtur regulariter, ꝑ & generaliter dicendum. quod impedit de iure Ciuili. *l. vnic. C. in integr. rest. post. ubi Bald. & DD. in l. 4. s. condemnatum. ff. de re Iud. & in l. 3. s. si seruus. ff. de acqu. poss. ff. De iure autem Canonico, ꝑ ad hoc vt impediatur, debet ab esse omnis suspicio calumnie, alias fit executio præstita cautione de restituendo in euentum succumbentis, c. suscitata. ubi Innoc. extr. de in integr. restit. Afflic. dec. 356.*

Sed magis particulariter distinguendo dicendum est, quod si gratiosè ꝑ conceditur, vt in beneficiabilibus, impedit executionem. Quando vero eius causa committitur cum ꝑ clausula prout de Iure, regulariter, donec Iudex cognoscat, an sit concedenda, si non suberit suspicio calumnie, siue pe-

petatur de iure communi, vt à maiore, siue speciali, vt à minore, impedit etiam executionem d. l. vnic. C. in integr. rest. post. & vi supra.

- 104 Idemque obsecratur, † quando conceditur minori, vel Ecclesie aduersus tres conformes, prout semper fieri solet d. l. 1. C. in integr. rest. post. l. c. suscitata. vbi Abb. & alii extr. de rest. in integrum Cassad. decis. 1. eodem tit. & dec. 3. in fin. de appellat.

- Si tamen executio pariat praiudicium irreparabile, vel sit inhibitum per iudicē † causę restitutionis. Tunc etiam existe-
105 te suspitione calumnie, etiamsi cautio offeratur, vt infra dicitur, impeditur executio glos. & Abb. in d. c. suscitata Rota dec. 41. de appell. in nou.

De termini prafixione ad docendum de causis restitutionis.

Art. VI.

- 106 Terminus ad docendum de causis impediens executionem, quomodo datur, & quando.
107 Commissio ad dicend. causam quare debet restitui in quibus causis datur.
108 Executio sit elapso termino, & nihil deducto.
109 Terminus prafixio si deducantur releuantes cause, quomodo procedatur.
110 Appellandum an, quando, & intra quod tempus a die restitutionis.
111 Restitutionem debere fieri, vel non, non est expresse pronunciantium.
112 Terminus prafixionis remedium quare adiuturum.
113 Auditores Rota possunt terminum prafigere ad docendum de causis impediētibz executionem.
114 Cautio de restituendo, debet dari petenti restitutionem, si executionem patitur.
115 Declaratur tamen circa negotium principale, & si petatur a iudice.
116 Cautio an prafletur ratione expensarum petiti restitutionem.

- 106 **S**I autem executio fieri deberet circumscripta inhibitione, datur † commissio prafixionis termini directa iudici causę restitutionis, ad docendum de causis impediētibz executionem, quo elapso moderetur inhibitionem. Vestr. d. c. 1. fol. 163.

- 107 In alijs vero † causis datur commissio ad dicendum causam, quare debeat restitui, quo elapso, si in termino † nihil deducatur prater bonū ius, sit executio,

Put. dec. 7. de rest. in integr.

- 109 Si verò in termino † deducantur causę releuantes, proceditur ad vteriora, admittiturque ad appellandum, vel appellationem prosequendam, secundum subiectam materiam, † & debet tunc orator infra decem dies à die restitutionis habitę appellare, Rot. decis. 62. de appell. in nou. Neque † requiritur, quod expresse pronuncietur petentem debere, vel non debere restitui, Vestr. d. fol. 163.

- Fuit enim inuentum hoc remedium prafixionis termini, ad euitandum † tot sententias, cum de iure communi debeat procedi per tres conformes. Vant. quot. & infra quod temp. poss. n. 7.

- Possuntq. hodie Dñi Auditores Rotę, absq. cōmissione noua huiusmodi terminū prafigere in specievigore reform. Pij 4. superius indicatę.

- Et licet de iure, quando sit executio contra petentem restitutionem, debeat † prestari cautio de restituendo in euentum, quod obtineatur d. cap. suscitata.
115 Hoc tamen procedit † quo ad negotium principale, & dummodo petatur a iudice, alias ex officio non tenetur. Vestr. d. fol. 163.

- 116 Ratione expensarum non † prafletur huiusmodi cautio, nisi ille, pro quo fit executio, esset pauper, aut suspēctus de dilapidatione; Abb. in d. c. suscitata Vestr. d. fol. 162.

Quid sis probandum in causa restitutionis.

Artic. VII.

- 117 Maior petens restitutionem debet probare impedimentum, & quomodo.
118 Maior petens restitutionem debet probare etiā lesionem.
119 Restitutio conceditur ad appellationem docto de legitima absentia.
120 Declaratur tamē absentem non legitime defensum restitui in totum.
Absens non defensus; dicitur nulliter condemnatus. ibidem.
121 Declaratur tamen, et limitatur remissimē ad Felinum.
122 Restitutio Ecclesie, & Reipublice datur probata lesione tantum.
123 Restitutio datur, etiam Ecclesia afferenti se esse lesam.
124 Restitutio potest peti ab Ecclesia, & republica per quadriennium.

- 125 *Declaratur etiam si tempus, quo fuerunt la-*
sa, sit minus quadriennium.
 126 *Privilegia restitutionis Ecclesia laesa non*
competunt Pralato laeso.
 127 *Ecclesia quando, & aduersus qua possit pete-*
re restitutionem.

Maior regulariter petens restitutio-
 nem, debet ad eam ꝑ obtinendam
 coram Iudice causae restitutionis, non so-
 lum probare impedimentum, & quod il-
 lud fuerit causa immediata, cur non po-
 tuit appellare, vel appellationem profe-
 qui, vt per *Put. dec. 8. de restit. in integ. sicu-*
 ti in simili notat *Stafil. cap. 10. fol. 301. in*
fin. Sed etiam ꝑ lationem: ambo enim con-
 currere debent, *Rot. dec. 5. de restit. in integ.*
in nouis.

Et si petatur aduersus sententiam,
 119 laram contra absentem, ex vltima ꝑ cau-
 sa, debet statim docto de legitima absen-
 tia, restitutio concedi ad appellandum, si
 120 legitime defensio fuit; ꝑ si autem non
 fuit legitime defensio, restituitur in to-
 tum; dicitur enim nulliter condemnatus.
Felin. in cau. Bertoldus extra de sententia, &
re iudic. Hæc tamen ꝑ conclusio debet in-
 telligi, & declarari, vt per *Felin. ibid. Ec-*
 121 *clesia, & Reipublicæ, ꝑ sufficit probare*
 lationem. *Specul. in tit. de restit. in integ. 5.*
si quis autem Abb. in cap. ex literis extra
eodem tit.

123 Imo Ecclesie sufficit asserere ꝑ se esse
 laesam, ad hoc, vt petere possit restitutio-
 nem, daturque tam Ecclesie, quam Rei.
 124 publicæ integrum ꝑ quadriennium ad
 125 petendam restitutionem, etiam si ꝑ tem-
 pus in quo fuerunt laesa, sit minus qua-
 driennio, *Card. in Clem. 1. de restit. in in-*
tegr. Afflic. dec. 175.

Aduertendum est tamen, quod priuile-
 gia concessa Ecclesie, circa restitutionem,
 126 competunt, ꝑ quando Ecclesia est laesa,
 non autem si solum esset laesa persona Pre-
 lati, ita quod huiusmodi latio Ecclesie
 nocere non possit, quia tunc restitutio nõ
 competit *Card. in d. Clem. 1. num. 14. & la-*
 127 *tè quando, & aduersus quæ ꝑ Ecclesia*
 possit petere restitutionem dicit *Card. in*
d. Clem. per totam.

Quando detur restitutio aduersus præ-
scriptionem.

Art. VIII.

128 *Minori sufficit probare lationem pro restitu-*
tione in integrum.

Praxis Camilli Capucij.

- 129 *Minor circa privilegia restituitur pari passu am-*
bulat cum Ecclesia.
 130 *Minor in vno est magis privilegiatus, quam*
Ecclesia.
 131 *Præscriptio extraiudicialis temporalis con-*
tra minorem non venit.
 132 *Minor de iure non indiget restitutione aduer-*
sus lapsum temporis.
 133 *Præscriptio extraiudicialis temporalis con-*
tra Ecclesiam currit.
 133 *Ecclesia inagge restituitur aduersus lapsum*
temporis.
 134 *Præscriptiones iudiciales currunt aequaliter*
maiori, & minori.
 135 *Maior non potest restitui, nisi probet impedi-*
mentum, & lationem.
 136 *Minor indistinctè restituitur absque vlla*
probatione.
 137 *Lesio necessariè consequitur, probata negli-*
gentia.
 138 *Restitutio aduersus iudiciales præscriptiones,*
an competat, & quando.

Similiter minori sufficit ꝑ probare la-
 sionem; *Specul. & Abb. in loc. allegat.*
 129 parique ꝑ passu ambulat cum Ecclesia
 circa privilegia restitutionis. Ino in
 vno ꝑ est magis privilegiatus, quam ipsa
 130 Ecclesia; nam ꝑ extraiudicialis tempora-
 lis præscriptio contra minorem non or-
 131 rit, *l. fin. C. quibus caus. in integ. restit. Et*
 per consequens ꝑ de iure non indiget re-
 132 stituitur aduersus lapsum ꝑ temporis,
 contra verò Ecclesiam currit, & ipsa in-
 diget restitutione, *Card. in d. Clem. prima*
num. 5.
 134 Iudiciales præscriptiones ꝑ currunt æ-
 qualiter maiori, & minori, *Bart. in l. 1.*
C. de sapus in integ. restit. Abb. in cap. fin.
extra de restit. in integ.

Disserunt tamen circa restitutionem
 135 maior, & minor, nam si maior petat ꝑ re-
 stituitur aduersus dd. præscriptio-
 nes, exceptiones, & similia præcedentia
 sententiam, debet, vt dictum fuit, vltra
 impedimentum, probare etiam lationem,
 136 *Bart. in l. 1. ff. ex quibus caus. maior. Abb. in*
d. c. fin. Minor ꝑ verò indistinctè restitui-
 tur, absque alia probatione. Ex quo
 enim ostenditur negligentia, venit in ne-
 cessarium consequens, latio, *Specul. in d.*
 137 *5. quis autem. Abb. in d. cap. ex literis.*
Vestr. in d. c. de restit. in integ. fol. 163.

Competitque restitutio aduersus i di-
 138 ciales præscriptiones, etiā si cucurrerint
 præsentè Actore, probato tamen bono
 Iure vltra lationem. *Ber. dec. 19.*

Quando aduersus sententiam admittatur restitutio.

Artic. I X.

- 139 Restitutio aduersus tres cōformes si cōmittatur debet probari saltē iniustitia vnius.
 140 Declaratur tamen sufficere qualem qualem probationem.
 141 Minor debet restitui, etiam aduersus sententiam Imperatoris, vel Papa.
 142 Restitutio aduersus sententiam Principis, non est regulariter concedenda.
 Appellare à sententia Principis nō licet. *ibid.*
 143 Restitutio aduersus Principis sententiam datur ex probabili causa.
 144 Minor restituitur aduersus tempus concessum ad retrahendum.

SI committitur causa restitutionis aduersus tres conformes, ultra ꝑ prædicta requisita, debet saltem probari iniustitia alicuius eorum, *Roi. dec. 53. de appell. in nou. & dec. 5. de restit. in integr. in antiq.*
 140 Quo tamen ꝑ casu sufficit summaria, & qualis qualis probatio; quæ saltem excludat calumniam, *Egid. conclus. 38. Vestr. d.c. fol. 263.*

- Notaq; quod minor de iure debet restitui aduersus sententiam, etiam ꝑ ipsius Imperatoris, & ipsius Papæ, sed regulariter restitutio aduersus sententiam Principis non est concedenda, ex eo, quia non licet appellare, sed debet esse aliqua causa probabilis, puta impedimentum,
 143 aut minoritas, ꝑ aut quia Ecclesia, ut supra, & tunc impedit executionem, nisi adsit suspicio calumnie, *Abb. in e. eum ex litteris extra de rest. in integr. latē Afflic. dec. 356.*

De alijs causis restitutionis.

Artic. X.

- 144 Minor si appellauit, & non præstat se tempore præfixo, restituitur.
 145 Minor restituitur aduersus remotionem in possessionem ex primo, & secundo decreto.
 Fallit in delicto, quia non restituitur. *ibidem.*
 146 Minor aduersus confessionem fallam in iudicio, an restituitur.
 147 Minor non potest renunciare restitutioni in integrum.
 148 Minor si renunciat restitutioni cum iuramento tenet.

- 149 Sed absoluitur à iuramento ad petendam restitutionem si sit læsus.
 150 Minori non competit restitutio succedenti maiori.
 151 Maior succedens minori restituitur, ac si minor.
 152 Minoribus datur restitutio in eo quod fecerint.
 153 Restitutio concessa minori, an extendatur ad maiores litis consortes.

ET similiter minor restituitur aduersus tempus concessum ꝑ ad retrahendum de iure, vel consuetudine, si similiter appellauit, & non præsentauit se in tempore præfixo, Aduersus quoque nulliorem in possessionem ex primo, & secundo decreto, ꝑ sed si est in delicto aduersus illud non restituitur, licet forsitan veniret restitueodus aduersus ꝑ confessionem in iudicio, latē *Boer. dec. 63.*
 147 Neque potest ꝑ renunciare restitutioni in integrum, quia dicitur inducta fauore publicæ utilitatis.

148 Et quamuis si renunciat ꝑ cum iuramento teneat renunciatio; debet tamen dari absolutio, ad ꝑ effectum petendi restitutionem, si adsit læsio, *Felm. in c. si diligenti extra de for. comp.*

Sciendum est etiam, quod minori non competit restitutio, ꝑ si succedit maior, & eius iure utatur, Maior verò succedens minori ꝑ restituitur eo modo, quo poterat restitui ipse minor, *Bald. in laudem ff. de minor. & in l. cum filius 9. in hac. ff. de reb. oblig. A. 11. dec. 21. & 22.*

153 Si minor aliquid fecerit, tunc ꝑ eo datur ipis restitutio, ut dicta de 21 & 22.
 Vt etiam, quod restitutio in integrum concessa minori ratione minoris ætatis, extenditur etiam ad maiores litis consortes, si res de qua agitur sit indiuidua, secus si sit diuidua, quia tunc non extenditur, *Bald. in l. 2. §. sed verum. ff. de minor. Afflic. dec. 213.*

Et tandem est aduertendū, quod quando fuit commissa causa restitutionis in integrum, cum clausula pro ut de iure, si discussio negotio, iudex detegit non esse restituendum, non est opus quod prædicetur per diffinitiuam, non constat de causis; sed postquā elapsus est terminus ad docendum de dictis causis, citatur ad videndum moderari inhibitionē, & si succedit loco sententiæ, & non licet appellare, sicque vidi, & audiui semper esse practicum à senioribus Tribunalibus, & dicit *Ces. de Grass. dec. 3. n. 3. de rest. in integr. Mant. dec. 315. n. 5. Roi. dec. 27. p. 6. diuersi & dec. 13. p. 2. recent.*

De fructibus, & litis expensis.

Cap. XI.

Cuius expensis sit instruendum iudicium.

Artic. I.

- 1 Iurisdiclio est actoris expensis firmanda.
- 2 Probationes quo interim expensis actoris sunt faciendae.
- 3 Editio instrumentorum petentis expensis fieri solet.
- 4 Exhibitio rei in iudicio sit petentis expensis.
- 5 Merces Agrimenfori, vel diuisori à quam partium sit soluenda.
- 6 Testes cuius expensis conducantur, & examinentur.
- 7 Consilium sapientis datur expensis petentis.
- 8 Limita si consilium esset utrique parti utile.
- 9 Limita etiam si tale consilium officio iudicis adhiberetur.
- 10 Iudex si accedit ad locum differentia, cuius expensis id fiat.
- 11 Actus regulariter semper sit sumptibus petentis.
- 12 Actus sit etiam sumptibus illius, cui prodest.
- 13 Carceratus cuius expensis adducatur, ab uno carcere ad alterum.
- 14 Responsio positionibus, quando fiat expensis communibus inter litigantes.
- 15 Respondendi positionibus petens, debet ipse soluere expensas opportunas.
- 16 Absens, quando est in culpa expensas soluere debet.
- 17 Expensa circa positionum responsiones ab absente faciendas, à quibus faciende.
- 18 Expensa extractions quando, & à quo subministranda remissine.
- 19 Examinator cuius expensis mistatur ad absentem.
- 20 Expensas litterarum, & positionum copias soluit petens.
- 21 Expensa in rogatu venditionis, spectant ad emptorem.
- 22 Accommodati restitutio cuius expensis fiat.
- 23 Expensa post terminatum iudicium quot, & quibus modis debeantur.

illis quæ sunt in structura processus.

- 1 Igitur est aduertendum, quod si iurisdiclio est firmanda expensis Actoris, quod & idem est faciendum pro interim
- 2 circa probationes, & si quis petit editionem Instrumentorum illa debet fieri sumptibus petentis. l. prater. §. fin. in fin. ff. de eden. & qui petit rem exhiberi in iudicio debet pariter suis expensis. l. si res mobilis cum lege sequenti. ff. de rei vendic. l. sed si hereditas. ff. ad exhiben.

Si Agrimenfores, seu Diuisores ab vna parte sunt conducti, & petiti in iudicio, merces debet solui ab vtraque parte. l. 4. §. in iudicio ff. fin. regund. Testes conducuntur, & examinantur expensis producentis l. quoniam. C. de test. cap. 2. §. sed cum de iud. in 6. ubi glos. in verb. producentis. Signor. conf. 47. circa med. vers. 1. casu Surd. de alim. tit. 1. quest. 63. num. 1.

- 7 Si petitur consilium sapientis debet datur expensis petentis Specul. de Assesso. §. salarium. verb. quid si aliter. Gratian. cap. 5. num. 43. Eald. in l. Prator ait ff. de eden. in l. 4. §. in iud. ff. fin. regund. Surd. de alim. tit. 1. quest. 63. num. 4. Cuna. in l. Imperatores. n. 2. ff. de tut. & rat. distraben. quod fallit primo si est utilis utrique parti, quia ab vtraque debetur salarium d. l. 4. §. in iudicio. ff. fin. regund. quod & dicit Signorol. conf. 43. Secundo debet fallit quando tale consilium adhibetur officio iudicis, quia tunc etiam sit solutio sumptibus communibus secundum Crot de test. num. 422. Surd. ubi supra, Gratian. ubi supra, Scaccia in praxi cap. 14. num. 2. Quod idem procedit, & cum eisdem limitationibus quando
- 10 petitur, quod Iudex accedat ad locum differentia. cap. 2. §. sed cum secundo de iud. in 6. Gratian. Surd. & Scaccia ibidem, & dicit glos. in d. §. sed cum. verb. producentis Dec. in l. cum consilium. ff. de off. Assessoris.

In summa pro regula est, quod qui petit actum fieri, debet semper sit sumptibus eius l. Prator ait §. 2. ff. de eden. d. cap. 2. §. sed cum ubi glos. verb. producentis. Signorol. conf. 47. ante finem Surd. ubi supra Bald. in l. generaliter. §. his de praesentibus num. 5. C. de Iure iur. Dec. ubi supra Cast. in l. venditores num. 4. de verb. oblig. 12 Actus etiam, debet sumptibus illius cui prodest Card. in Clement. causa. quasi. 20. de elect. Felin. in cap. 1. num. 9. in fin. de libell. oblat. Signorol. conf. 47. post princ. vers. aut illud. Surd. de alim. tit. 1. quest. 63. n. 3.

- 13 Si carceratus est abducendus de uno carcere ad alium, abductio debet fieri expensis carcerati, si habet si verò non habet expensis Iudicis detinentis. Bald.

Postquam egimus de restitutione in integrum, & executionibus sunt videnda aliqua de fructibus, & litis expensis, & quia speculator & alij practici primo de expensis locuti sunt, sequendo eorum normam ante fructus de expensis alieremus eorum ordinem prosequentes, & incipimus ab Praxis Camilli Capucij.

in l. generaliter. §. his de praesentibus m. s. C. de iur. iur. adden. ad Cappel. Tolosa 273. in fine. Felin. in c. 1. circa fin. de libell. oblat.

Si absens tenetur respondere positionibus, nec ipse litiget per Procuratorem;
14 tunc responsio ꝑ sit expensis communibus Specul. de iuram. calumn. §. restat. ver. s. penult. vbi. Io. Andr. & Bald. in addit. Cappel. Tolos. decis. 273.

15 Sed qui petit illis responderi, ꝑ debet ipse solvere expensas si contingat mittere notarium, & remisioriam. Domi. de S. Geminiano in in c. praesentium nu. 27. post prime. de testib. in 6. contrarium tenet Bartol. in l. 2. §. fin. in fine ff. ex quibus causis. in poss. mit. vbi quod ex quo
16 absens est in culpa, ꝑ ideo expensas solvere debet & Post obser. 83. a. n. 21. ad 23.
17 dicit à quo sint ꝑ sumministrandæ huiusmodi expensæ, & asserit etiam obseru.
18 97. num. 42. quando, & à quo sint subministrandæ expensæ extractionis.

Examinator est certū, quod se per mit.
19 titur expensis ꝑ absentis, nisi absentia sit ex causa Republicæ, cum hac distinctione, quod expensas litterarum, ꝑ de positionum copias soluit petens Post. d. obser. 83. n. 22.

Vnumque etiam mente tenendum est ne partes à Notario decipiantur, quod expensæ, quæ hunt iu Rogitu venditionis ꝑ pertinent ad emptorem, non autē ad venditorem Cenc. de Censib. quæ. §. 7. num. 14. & quod qui commodatum.
22 accipit, & ab eo debet remi restituere si la ut lumpybus restituere debentis. l. licet certo. §. sumptus. ff. commodat.

Quando, & quibus causis debeantur expensæ post iudicium terminatum.

Artic. II.

- 23 Expensæ post terminatum iudicium, quas, et quibus modis debeantur.
- 24 Expensarum alia etiam debentur officio Iudicis, alia iure actionis.
- 25 Condemnatio in aliquibus expensis est necessaria, in alijs non.
- 26 Condemnatio expensarum videtur in victori, quando nam fiat.
- 27 Actor si suam intentionem non iustificauit, in expensis condemnatur.
- 28 Victus Victori in expensis non condemnatur in criminalibus.
- 29 Expensæ, ut debeantur debent probari.

30 Expensæ non solum debent probari factæ, sed factæ à petente.

31 Expensæ ab eo factæ presumuntur, qui eas facere tenebatur. Vide 42.

Expensæ autem post terminatum iudicium debentur ꝑ multis modis, ut puta ratione victoriæ, ratione cōtumaciz ratione temeritatis, & calūniæ. ꝑ Eriterū alix officio Iudicis, alix iure actionis. In alijs est necessaria condēnatio. In alijs vero non est necessaria.

In illis, quæ debentur ratione victoriæ in sententia dicitur victū Victori ꝑ in expensis condemnatus l. properandū. §. fin. autem. & l. Sancimus. C. de Iud. l. 3. C. de fruct. & lit. expens. c. fin. de dol. & cont. late Franc. in cap. quoniam con. tit. de expens. num. 1. Rota in Romana pecuniaria de Sacchetti 23. Marty 1612. dec. 191. coram Eminētissimo Causallero, Adeo vt
27 condemnatur etiam ꝑ Actor qui suam intentionem non iustificauit Afflict. decis. 60. num. 4. vbi Visilium. num. 7. Bart. decis. 122. num. 7. quod tamen non procedit in criminalibus in quibus victus Victori condemnari non solet Bald. in l. qui crimen num. 27. C. qui accus. non poss.

Sed vt debeantur ꝑ debent probari Rota in d. Romana pecuniaria de Sacchetti in fine, & non solum debent probari
30 fuisse factas rot expensas, ꝑ sed quod fuerint factæ à petente Rot. decis. 305. num. 3. par. 4. recent. licet in hoc calu videatur tolli difficultas à Rota decis. 321. num. 2.
31 cad. par. 4. vbi quod ꝑ presumuntur factæ ab eo, qui eas facere tenebatur.

Quomodo sit faciendæ expensarum liquidatio.

Artic. III.

- 32 Probatio expensarum quomodo fieri debeat.
- 33 Liquidandi modus expensas habetur remissive.
- 34 Coniectura, & presumptiones super expensarum liquidatione quales esse debeant.
- 35 Expensæ an, & quando in quantitate præcisa sint probandæ.
- 36 Expensæ modica quomodo dicantur satis probata.
- 37 Expensæ magna, ut satis probata dicantur, quid requiratur.
- 38 Expensæ facilius per Peritum liquidantur.
- 39 Perito expensas liquidanti, an standum sit.

40 *Citatio ad eligendum peritum, illum informandum, & videndum mandari referri, remissum.*

32 **P**robatio autem fieri debet iuxta locum illius Tribunalis, ꝛ vbi liquidatio est faciendi, vt annuit eadem. *Rota in Romana expensarum. 23. Ianuarij 1616. coram S. M. Innocē. X. nu. 6. impressa decif. 209. par. 4. recent. in qua haecur etiam ꝛ modus faciendi liquidationem per probationes, quæ conuenienter haberi possunt, & per coniecturas verisimiles addito Iuramento petentis liquidationem, quæ decisio tanquam magis firmissima de materia poterit in similibus deservire.*

Vtrum præmissa habet locum, quando tales coniecturæ, & præsumptiones
34 ꝛ sunt citæ, & verisimiles, quia si ob
35 scuruntur; tunc ꝛ essent probandæ in quantitate præcisâ, vt aduertit Rot. decif. 521. d. par. 4. recent.

Est tamen aduertendum, quod licet
36 modicæ expensæ ꝛ dicantur satis probatæ leuioribus probationibus, & coniecturis, ac per Iuramentum, vt dicit Ludouif. detif. 175. Nihilominus in magnis debet concurrere ꝛ verisimilitudo, & probabilitas, vt annuit idem Ludouif. loco citato, vbi add. num. 11. & decif. 512. num. 4.

Sed vt liberemur à difficultate liquidandi
38 erit eligendus ꝛ peritus, qui materiam in huiusmodi examinabit, & suam dabit relationem, cui standum erit, vt dicit idem Ludouif. decif. 49. & docet Rota in d. Roman. expensarum corâ S. M. Innocēto
39 Decimo in fine. ꝛ Formulam vero citationis ad eligendum peritum intimatione necessaria, citationem ad eum informandū, et aliam ad videndum mandari referri dabo infra in Iudicio executiuo, & alibi.

Quis præsumatur expensas fecisse.

Artic. I V.

41 *Expensæ prima facie præsumuntur factæ à principali, & non à Procuratore.*

42 *Expensæ præsumantur factæ ab illo, qui tenebatur. Vide n. 31.*

43 *Expensas ab alio factas tenetur probare dicens non fuisse factas ab eo, qui tenebatur.*

44 *Expensæ non solent fieri sine mandato Domini, cuius interest fieri.*

45 *Declaratamen, non ita semper procedere, & quando.*

46 *Expensæ quæ, & quando factæ præsumantur à Procuratore.*

47 *Pecunie soluentis præsumuntur.*

48 *Declarat hoc probari posse per quascumque probationes, & coniecturas.*

49 *Exceptos alieno nomine faciens debet victoriam causæ procurare.*

50 *Succumbens in aliena lite expensas difficile recuperat.*

51 *Expensas nequaquam recuperat agens malâ causam alienam.*

52 *Expensas reperit causam bonam agens.*

53 *Expensas factas ad suam priuatam utilitatem, vnusquisque reddere tenetur.*

54 *Expensarum quantitas in dubio vnde habetur.*

Si oritur quæstio à quo expensæ factæ dicantur, respondebimus cum opinione Rotæ, quod licet videantur
41 prima facie factæ ꝛ à principali litigante, & non à Procuratore, quia præsumuntur factæ ꝛ ab illis, qui tenebantur facere, & asserenti contrarium incûbit
42 ꝛ onus probandi Rot. panc. Post. decif. 478. n. 4. & sine mandato Domini cuius interest fieri ꝛ non est solitum, vt post eundem decif. 638. nu. 10. Attamen hoc pro
43 cedit, ꝛ quando constat principalem illas Procuratori subministrasse, quia
44 secus dicuntur factæ ꝛ à Procuratore, vt in dicta Romana expensarum, optimæ
45 que ratione, quia ꝛ pecuniæ præsumuntur soluentis, vt hæc omnia egregie firmat Rota in eadem Romana expensarum 6. Nouembris 1617. coram eodem impressa decif. 569. par. 4. recent. vbi etiam reite
46 ratur, quod ad istum effectum ꝛ sufficit probatio quæ haberi potest, & admittitur coniecturæ. In hoc autem casu Procurator, vel qui alieno nomine litigat,
47 & qui facit expensas ꝛ debet esse cautus in procurando victoriam causæ, & omnem adhibere diligentiam ne succubatur,
48 ꝛ quia expensas tali casu, difficile recuperaret. Lex parte, & ibi Bartol. ff. fam. l. erciscund. quod idem ipsi eueniret,
49 ꝛ si ageret malam causam secundum Bertacch. in repert. vers. expensarum litis n. 15. Qui firmat ibidem contrarium, si ob
50 tuiti ꝛ Si vero agit bonam causam, tunc reperet, quia vnusquisque tenetur ad expensas ꝛ factas ad suam priuatam utilitatem Pen. dec. 391. n. 5. & 13. & si contin
51 gat dubitare quantam expensam quis fecerit pro aliqua expeditione ꝛ si non potest ostendere statum eius propriis li
52 bris, & Iuramento. Pen. decif. 105. n. 2. De

De expensis contumacialibus.

Artic. V.

- 55 *Expensæ ratione contumaciæ debite, & solite nunquam repetuntur.*
 56 *Amplia etsi fuerit iusta causa litigandi.*
 57 *Expensæ contumaciales debentur loco pœnæ.*
 58 *Expensæ Advocati, Procuratoris, Notarij, & Hospitij, & alia damna debentur à contumace.*
 59 *Expensæ contumaciales, & officio iudicis debita differunt.*

QUæ debentur ratione contumaciæ si soluntur nunquam ꝑ repetuntur, etiam si contumax postea vincat litem *Surd. conf. 64.* quod procedit etiam si habuisset ꝑ iustam causam litigandi. *Cassad. decis. 3. de appell. & ratio videtur esse, ꝑ quia debentur loco pœnæ, ut inquit, Surd. loco citato, & propter contemptum iudicis inf. in l. Sancimus. num. 76. de iud. & quia dicuntur*
 58 *damnum inf. ibidem. Et tali casu ꝑ debentur etiam expensæ Procuratoris, & Advocati, Notarij, Hospitij, & alia damna, Idem inf. ibid. num. 8. ad quod videnda est etiam glos. in cap. finem liti. de dol. & contum. & Bartol. in l. 1. num. 1. de alien. iud. mut. caus.*

Et quia, ut inquit, idem Inf. in d. l. Summus n. 8. Fit differentia, ꝑ inter expensas contumaciales, & expensas, quæ debentur officio iudicis, dicā de his secūdis, reliquis pro vteriori declaratione illis, quæ debentur iure actionis.

De expensis debitis officio iudicis.

Artic. VI.

- 60 *Reus si cedit liti non debet in expensis condemnari. Vide 68. & 91.*
 61 *Declara si renunciat ex eisdem actis, & non nova superveniente causa.*
 62 *Expensæ tolluntur mutua compensatione, si cedens in gradu appellationis habuit sententiam in prima instantia favorabilem*
 63 *Declara tamen esse distinguendum, & quomodo.*
 64 *Limita etiam si cessio fieret post publicationem processus.*

- 65 *Limita etiam si cessio fuisset malitiose facta.*
 66 *Condemnatio expensarum fit etiam si liti cedatur ex Rota.*
 67 *Declara tamen procedere, quando malitiose fuit cessio facta.*
 68 *Expensæ post cessionem in praxi non reficiuntur. Vide 60. & 91.*
 69 *Possessio capta non iustificatis litteris Apostolicis dicitur circumscripta.*
 70 *Mandatum de manutenendo datur spoliato contra intrusum non iustificatis litteris.*
 71 *Expensæ Rota mandas refici factas ante liti cessionem.*

ESt advertendum, quod, vel Reus cœuentus cedit liti, vel potius patitur vteriora litium incrementa: ꝑ si cedit liti non debet in expensis condemnari secundum *Baldan. l. quod si nolit in princ. ff. de edil. edict. Crescen. dec. 1. de caus. poss. & propriet. Quod superscriptum habet*
 61 *locum, quando non ꝑ superuenit nova causa, ob quam renunciaret, sed cessit ex eisdem actis, ex quibus habuisse dignoscatur iustā causā litigandi Baldan. l. postquam num. 14. C. de expensis, & quando qui cedit, in gradu appellationis habuit in prima instantia sententiam favorabilem; ꝑ tunc enim expensæ mutua compensatione tolluntur addunt ad Cappell. Tolos. decis. 222. vbi tamen fit ꝑ distinctio, aut ex novis, aut ex eisdem.*
 64 *Quod tamen fallit ꝑ si cederet postquam illi fuit publicatus processus, & remere litigasset Aret. in h. h. c. omnia 23. insit. de pan. temer. litiga. Et fallit etiam ꝑ si cessio fuisset facta malitiose Crescen. d. decis. de caus. poss. & propriet.*

Si verò prout debemus, credimus Rotæ, semper fit condemnatio expensarum
 66 ꝑ etiam si liti cederetur *Crescen. dec. 3. de sent. & re iud. Cappell. Tolos. decis. 222. Rota in vna Tirasonen. præsen. annexionis, 15. Decemb. 1593. coram bo. mem. Littæ, & in Castilen. beneficij. 9. Decemb. 1598. corā Pacen. ꝑ Ego autem credo, quod ista Rotæ opinio procedat quando cedens malitiose cessit ut in d. decis. 5. Crescen. de caus. poss. & propriet. & moncor ꝑ quia in praxi sepe obtinui, & obtinere vidi, quod expensæ post cessionem nunquam reficiuntur, & evenit signanter in vna Teatina beneficij. seu Abbatis coram R. P. D. Bicchio inter Ignatium Topium nobil. in Teatinum, & Hieronimum Squillanum, qui cum obtinuisset certo modo provisionem d. beneficij, & inconsulto licentis non iustificatis, & defacto se intrusisset in possessionem ꝑ, fuit talis possessio*

- circumscripta, & datum mandatum, & de manutenendo Ignatio, qui cum, vterius expensas repeteret, ex quo Squillanus cesserat liti ante expeditionem, mandati de manutenendo, Rota per me mortale resoluit, teneri ad omnes prater expensas dicti mandati, hocque evenit mense Februar. 1653. per acta Vincentij Cicelli Notarij Rotalis.

De expensis ratione temeritatis.

Artic. VII.

- 72 Litigator calumniosus, & temerarius, semper in expensis condemnatur.
73 Expensarum condemnatio fit contra mendacem.
74 Expensarum condemnatio fit contra acceptantem rescriptum
75 Expensarum condemnationem patitur plus debito petens.
76 Idem inferens litem contra pactum de non inferendo, vel non contraveniendo.
77 Item patitur expensas iura sua producere, differens.
78 Expensas quoque reficere debet actor in prece agens.
79 Idem dic de auctore via, qua sibi non competit agente.
80 Expensas etiam reficere debet, qui suam inentionem non probat.
81 Expensas reficere debet, qui causam movit super molestiis, & non probavit.
82 Expensarum condemnationem, an patitur, qui iudicium mutat.

- Quando Reus liti non cessit, & litem prosequi non intermisit, & tunc si fuit calumniosus, & temerarius litigator, semper condemnatur in expensis, exempla plura esse possunt.
73 Primo in eo, qui est mendax, & hic .n. condemnatur ad illas. Afflitt. decif. 126. & dicit Rota dec. 730. p. 1. diuers.
74 Secundo, Rescriptum acceptans & pariter condemnatur. Marches. de commiss. p. 2. c. 3. de appell. num. 78.
75 Tertio, ad eadem condemnationem patitur plus debito petens. Pau. decif. 280.
76 Quarto, qui inferit litem & contra pactum de non inferendo, vel non contraveniendo. Rota in Romana afflittus. 8. Februarij 1593. 5. sed quicquid coram B.M. Giptio.
77 Quinto, qui disset Inra & sua producere. Cassad. decif. 3. & 5. de appell. Thefaur. decif. 73. & Matthæi. singul. 82. &

- dixit Rot. in Romana Frustrum legitima. 5. 3. quia circa finem. 3. Decemb. 1593. coram R.P.D. Seraph.
78 Sexto idem evenit Actor & ineptus agenti. Afflitt. decif. 60. num. 4. ubi Versil. n. 7. 1. ant. quib. mod. null. prop. u. 109. Barz. decif. 122. n. 7.

- Settimo, quando Actor egit via, & quæ sibi non competebar. Boer. Vans. & Afflitt. ubi supra.

- Octavo, quando, vel Actor agendo, vel Reus excipiendo, non probant eorum intentionem, vel exceptionem. Afflitt. d. dec. 60. n. 4. ubi Versil. n. 7. & Barz. ubi sup.

- 81 Nono, debet etiam condemnari ille, & qui movit causam super molestiis, illasque non probavit. Put. in correctis, decif. 211. fol. 101.

- 82 An autem debeat condemnari, & qui iudicium mutat videndus est in correctis d. Put. dec. 375. fol. 589.

Quibus casibus fiat omisso condemnationis expensarum.

Artic. VIII.

- 83 Expensarum condemnatio in pluribus casibus omittitur.
84 Expensas non reficit absens, dummodo constet de absentia.
85 Expensa non sunt reficienda, quando omnia in libello narrata non probantur.
86 Limita tamen nisi adsit clausula non se adstringens.
87 Clausula non se adstringens in libello, quid opereatur.
88 Expensarum condemnatio, an fiat ob mutationem iudicii.
89 Expensarum refectio fit in mutatione iudicii.
90 Limita tamen, quando plura remedia fuerint cumulata, vel clausula salutare.
91 Cedens liti non condemnatur in expensis. 1. idem. 60. 68. &
92 Condemnatio expensarum, an fiat, & si non fuit in libello petita.
93 Expensarum condemnationem, neque patitur litigans ex iusta causa.
94 Declara tamen procedere, si reus visis nominis iniuriis acquiescit.
95 Et quid si illis non obstantibus contradicit.
96 Limita tamen si procederetur ex eisdem actis, & ponitur exemplum.
97 Vilius non excusatur ab expensis, si seu-

tenia reuocatur ex eisdem actis.

- 98 Pars ex nouiter obtinens, quando dicatur contumax, & in culpa.
- 99 Declara hanc tunc in expensis condemnari, si pars altera cedit.
- 100 Reus excusatur ab expensis, quando contra ipsum sit petitio plus debito. 116.
- 101 Expensis non patitur uicium quando dubium prabet causam disputandi.
- 102 Expensarum condemnatio relinquitur, si veritas sit cancellata, & incerta.
- 103 Et quid drendum, quando consilia prudentium sunt sigillata.
- 104 Expensarum condemnatio relinquitur, si sit inuolumentum delatum in supplementum &c.
- 105 Idem dic, si sola interuenit semiplena probatio.
- 106 Et quid si agatur de facto alieno.
- 107 Et quid si non sit facta personarum legitimatio petita.
- 108 Expensarum condemnationem subire debet, qui personas non legitimauit.
- 109 Reus extraiudicialiter non requiritur an, & quando ab expensis excusetur.
- 110 Reus excusatur ab expensis propria culpa ab auctore factis.
- 111 Reus excusatur etiam quo ad expensas ratione contumaciae ab auctore factas.
- 112 Idem dicitur de expensis factis ab auctore propter suam abstinentiam.
- 113 Et quid de expensis pro restauratione iudicii ab auctore factis.
- 114 Et quid de illis factis interposita iudicis auctoritate.
- 115 Declara tamen si sine dolo, & culpa Rei.
- 116 Reus excusatur ab expensis si auctor plus debito petat.
- 117 Reus quo ad quantitatem debitam, non potest in expensis condemnari ex Bartolo.
- 118 Reus in parte uictus an, & quando debeat in omnibus expensis condemnari.
- 119 Expensarum rescissio potest omitti, ommissa uia via, & alia accepta.
- 120 Expense, quae non continentur sub clausula parito breui.
- 83 **O**mittitur etiam et condemnatio expensarum in pluribus casibus, &c.
- 84 Primo, si quis sit absens *Isa. in l. Sancimus nu. 9. Rot. decif. 29. num. 2. in antiq.* Sed debet constare de absentia *Isa. ibi. dcm.*
- 85 Secundo, nisi probentur omnia et narrata in libello, sed hoc saluatur, in.
- 86 si illo adiecta clausula salutaris, non se astingens, et quia talis clausula non operatur condemnationem, licet omnia narrata non iustificarentur. *Doer. decif. 24.*

Tertio, nec fit talis condemnatio

- 88 pro mutatione iudicii, et quia non debetur rescissio. Declara tamen si in eodem libello plura fuerint remedia cumulari,
- 90 et si fuerint adiectae solite clausulae salutares implorantes &c. deducens &c. *Menech. recip. rem. 15. num. 750. Nat. conf. 120. num. 25. Afflic. decif. 95. nu. 7.*
- 91 Quarto, si Conuentus et liti cedat, ut supra deduximus.
- 92 Quinto, si petitio expensarum et non sit adiecta in libello, si cedis speculatori de petit. *Setoria nu. 4. et lit. de disput. et alleg. 5. nunc uidebimus num. 7.* ubi dicit peto mihi restitui expensas litis, et esse per vos restituendas; Contrarium, tamen propter clausulas salutares, tenet *Petr. Dnc. par. 2. verb. Index regul. 43.*
- 93 Sexto, neque fit condemnatio illarum, et quando litigans iuxta habuit causam, litigandi, et legitimam excusationem, *Rot. decif. 10. de dol. et contum. in noui. de stilo Rotz loquitur. Caputaq. decif. 179. par. 1. et 142. par. 3. Guidop. decif. 436. Cappell. Tolosau. decif. 222. et de eodem stilo eadem Rota decif. 730. part. prima diuers. Pacifi de solu. decif. 135. n. 6.*
- 94 Quod tamen procedit, et si Reus conuentus acquiescit, postquam uidit noua
- 95 iura produci; et secus si illis non obstantibus contradicit *Decan. l. qui ex altum num. 7. de reg. iur. Guidop. dec. 27. et.*
- 96 relata per *Grannt. Theor. 6. num. 8. et* Scus autem dices, si proceditur ex eisdem. Pro exemplo est li ad fauorem Rei sit lata sententia in prima instantia, et in secunda producantur noua iura; quia tunc si reuocaretur prima ob huiusmodi sententiam excusaretur ab expensis,
- 97 et quod non eueniret, si reuocaretur ex eisdem actus *Franc. in cap. 1. in fine appell. in 6. Sarnen. de annal. quest. 41. Caputaq. dec. 142. lib. 3. Gratian. decif. 168. quod ut inquit Caputaq. dicitur de stilo Rotz.*
- Quinimo si altera pars ex nouiter ob
- 98 tineret et diceretur contumax negligens in culpa, ex quo in prima instantia iura de nouo producta non exhibuit, et si
- 99 altera pars cedit, deberet talis negligentia ad expensas condemnationis iuxta ea, quae dicit *Cassad. dec. 3. de appell. Mattefil. singul. 81. et uidebimus est Thesaur. decif. 73.*
- Septimo excusatur ab expensis Reus etiam, et quando contra ipsum sit petitio plus debito. *Bartol. in l. qui soluitur n. 2. ff. de leg. 2. Surd. conf. 142. num. 7. Salices. in prax. lib. 1. cap. 37. num. 4.*
- 101 Octavo, quando dubium in iure et prebet ansam disputandi *Laufanch. in cap. quo-*

quoniam. tit. de expens. num. 3.

- 102 Nono. Idem facit ꝑ veritas cancellatā,
& incerta, vt in legatario *Franc. ubi sup.*
103 Decimo. Faciunt idem ꝑ consilia
prudentum sigillata, vt dicit idem *Lan-*
franc. loco citato.

- Vndecimo, si petenti condemnatio-
nem, ꝑ fuerit delatum iuramentum in
supplementum plenę probationis per
decretum Iudicis *Lanfranc. ubi sup.*

- 105 Duodecimo, idem facit, ꝑ si interue-
nit sola semiplena probatio. *Menoch. de*
arbitr. Iud. cas. 178. n. 8. Gasp. Thef. qu. 45.
n. 6. post med.

- 106 Decimotertio. Idem operatur ꝑ si agi-
tur de facto alieno *Lanfranch. loco cit.*

- Decimoquarto, etiam quando in iu-
dicio ꝑ non fuit facta legitimatio perso-
narum debita, siue respectu actoris, siue
rei, ad quem spectat. *Cartar. decif. genuen.*
32. nu. 15. post princ. sed imo is, qui ꝑ per-
sonam non legitimauit, debet condem-

- 108 nari in expensis *Gratian. decif. 138. num. 4*

- 109 Decimoquinto, excusatur reus, ꝑ si nō
fuit extrajudicialiter requisitus; dum-
modō tamē statim, ac fuit citatus com-
pareat, & fateatur. *Dec. in l. qui cum alie-*
rius. nu. 9. de regul. Iur.

- Decimosexto. Excusatur etiam ab il-
lis expensis, quas Actor fecit propria
culpa, licet obtineat in sui fauorē, pron-
unciari *Surd. conf. 64. n. 4.*

- 111 Decimosextimo; Excusatur etiam,
quoad expensis, ꝑ quas Actor fecit rati-
one contumacię, licet postea obtineat
Surd. ibid. & decif. 274.

- Decimo octauo. Idem dicendū de ex-
pensis, quas ꝑ Actor abhens fecit propter
suam absentiam *Surd. d. conf. 64.*

- Decimo nono. Etiam dicendū idem
in illis expensis, ꝑ quas Actor fecit pro
restauracione Iudicij; puta, quia deser-
uit appellationem. *Surd. conf. 60. in princ.*

- Vigesimo. Et idem quo ad illas ex-
pensis, quas ꝑ fecit actor, quidem inter-
posita Iudicis auctoritate, sed sine

- 115 ꝑ dolo, & culpa rei *Angel. in l. 1. §. hoc in-
terdictū. ff. de vi. & vi. arm. quem sequitur*
Rot. in Cefenaten. de Aldimis 9. Nouemb.
1609. dcc. 496. coram b. m. Coccino.

- Vigesimo primo. Reus quoque ab ex-
pensis excusatur, ꝑ si Actor plus debito

- 117 petat, quia Reus, ꝑ nec quo ad quanti-
tatem debitam, potest in expensis con-
demnari *iux. doll. Bart. in l. qui solidum;*
num. 2. ff. de leg. 2. quod idem scripserunt
Castr. & Bart. in c. 1. eod. 2. in fin. de plus. pe-
nit. Angel. in §. si quis agens. num. 8. in
fin. de all. Gabr. concl. 2. de expens. num. 10.

Praxis Camilli Capucij.

Salust. lib. 1. c. 37. n. 8.

Sed contra hanc opinionem, si reus
persistit litigando, & non offerat verum
credutum, in parte victus: ꝑ Debet in
omnibus expensis condemnari. *Surd. de-*
cif. 274. num. 6. & decif. 261. num. 9. Capu-
taq. decif. 46. lib. 1. & egregie firmat Ro-
ta in d. Cefenaten. de Aldimis 9. Decembris
1609. coram d. b. m. Coccino.

Vigesimo secundo, non est prohibitū,
119 ꝑ quod quis vna via omissa, aliam aggre-
diatur, absq. illarum refectione *Ludouif.*
decif. 270. n. 5. & decif. 388. num. 3. & illz
120 expensz non contineantur ꝑ sub clauu-
la parito breui: idem *Ludouif. decif. 36.*
n. 7.

Quibus casibus fiat condemnatio
expensarum, etiam si adsit
iuxta causa litis.

Artic. IX.

- 121 Regula quod iuxta causa excuset ab expensis
limitatur multipliciter.

- 122 Reus semper in expensis condemnatur, quādo
statuti mādāt victū victori condemnari.

- 123 Expensa dicuntur debita iure actionis, quā
do statutum mandat illas soluendas esse.

- 124 Expensa conuentionales, semper sunt soluendę
a succumbente in causa.

- 125 Iudex non debet esse clementior lege.

- 126 Iudex absoluit ab expensis, nunquam intel-
ligitur de conuentionalibus. 295. & 388.

- 127 Reus non excusatur ab expensis, quando ex
processu, & instrumentis potuit videre
malam causam.

- 128 Reus habens iustam causam, si mala super-
uenit, condemnatur in expensis.

- 129 Reus, etsi habuerit iustam causam in Rota
condemnatur in expensis.

- 130 Reus in expensis semper condemnatur, stante
iuramento.

- 131 Reus succumbens in causa appellationis, sem-
per debet in expensis condemnari.

- 132 Absolutio ab expensis facta in appellationibus
dicitur nulla.

- 133 Expensarum condemnatio, semper est facien-
da, quando debentur iure actionis,

- 134 Et quid, quando constat ex eisdem actis, de
iniustitia sententię, ex qua victus pręten-
dit excusationem.

- 135 Limitatur, si sententię ex nonis iuribus nul-
la detegeretur.

- 136 Regula, quod iuxta causa excuset ab expen-
sis, habet locum solum in reo.

- 137 Actor semper condemnatur in expensis, si ex
sententię detegitur malum ius.

- 138 Reus mēdax semper in expensis condemnatur.

- 139 Executio, an possit relaxari post litis cessacionē

- 121 **R**egula autem per quam dicitur, \dagger
quod iuxta causam litigandi excusat
ab expensis, limitatur pluribus modis, &
122 Primo, quando adest statutum \dagger mādans, victum victori in expensis condē-
nari; \dagger quia tunc dicuntur debita iure
123 actionis *Grat. cap. 23. num. 4. Surd. decif. 274. num. 6. & decif. 261. num. 9. & magis in specie. Mathesil. singul. 80. ubi add. nu. 7. Surd. de alim. tit. 6. quæst. 3. n. 26.*
124 Secundo, Fallit in expensis \dagger conventionalibus *Surd. de alim. tit. 6. quæst. 3. nu. 28. & decif. 261. num. 9. & decif. 274. nu. 6. Grat. decif. 83. num. 2. gloss. in 5. oportet verb. solo ante finem auct. de Iudic. Vbi quod*
125 Iudex non debet esse \dagger elementior lege quæ hoc disponit. Hocque adeo verum
126 est, ut Iudex absolvens ab expensis, nisi quam intelligitur absolvere ab expensis conventionalibus *Cavaler. decif. 15. n. 9.*
127 Tertio, Fallit quādo facta est publicatio processus, & instrumenta producta; ex quibus victus potuit videre suam malā causam, & renuntiare, & cedere liti; & ideo litigandum, licet ab initio habuisset
128 iustam causam litigandi; \dagger quādo tamē mala superuenit, ideo debet in expensis condemnari. *Dec. in l. qui alterius. nu. 7. de reg. Jur. Guidopap. decif. 27. Rot. relas. per Granus. Theoremata. 6. num. 8. Lanfranch. in c. quoniam sit. de expens. n. 3. Roman. singul. 501.*
129 Quarto, Fallit \dagger in Rota Romana. Caput 7. decif. 340. lib. 1. Cassador. decif. 23 de rescriptis. *Granus. d. Theoremata. 6. nu. 7. & Put. decif. 246. lib. 2. sed videndus est Mandos. super regul. Canc. regul. 29. de subrogan. quæst. 11. num. 11. & Bellam. dec. 100*
130 Quinto, Fallit \dagger stante Iuramento *Seraph. de priuil. Iuram. priuil. 13.*
131 Sexto, in causa appellationis, quib. \dagger succumbit, debet in expensis condemnari, & si Iudex absoluit \dagger absolutio dicitur nulla. *Roland. conf. 6. n. 4. lib. 4.*
132 Septimo, Fallit in expensis debitis iure actionis, quia semper debet fieri condemnatio *Ias. in l. properandum. 5. fin. autem n. 45. C. de Iud.*
133 Octavo, Fallit quando constat, \dagger ex cisdem actis, ut supra diximus de Iniustitia sententia, ex qua victus præterdit excusationem, quod secus, si \dagger sententia detegeretur nulla ex nouis iuribus.
134 Nono, Fallit in Actore, \dagger quia regula facit solum pro Reo, Actor enim semper condemnatur in expensis, \dagger quando ex sententia detegitur malum Ius habuisse *Rot. post Pasch. de salu. dec. 147. n. 15*
135 Decimo fallit in Reo \dagger mendace.
Rot. dec. 730. par. 1. diuers.

An, & quando cedens liti excusetur ab expensis.

Artic. X.

- Immissio, an possit fieri, relaxata executione, post liti cessionem. cod. & n. 139.*
140 *Immissio in casu prædicto, non causaret attentatam.*
141 *Cedens liti amplius in eius iuribus audiri non potest.*
142 *Cedēs dicitur sateri sibi ius non competere.*
143 *Cessio liti habet maiorem vim in prophanis, quam in beneficiis.*
144 *Cessio liti in prophanis importat iuris sui renunciationem.*
145 *Lis per cessionem finita, neque per Principi rescriptum potest suscitari.*
146 *Regressus ad actiones, quibus sponte cessum fuit non datur.*
147 *Limita tamen si ante cessionem, fuissent commissa attentata.*
148 *Cedens liti in beneficiis, non prohibetur amplius ad eam reuerti.*
149 *Cedens liti in beneficiis, si recipit expensas.*
150 *Cedit beneficio nulliter, qui recipit expensas. Beneficium per cessionem non vacat receptis expensis eod. n. 150.*
151 *Cedens beneficio receptis expensis indirec-
tè renunciat.*
152 *Cessio beneficii facta receptis expensis, quæ dicatur simoniaca.*
153 *Cessio, ut supra facta ad redimendas vexationes, quomodo procedat.*
154 *Actor renuncians liti, Reo contradicente, potest de nouo ad liem reuerti.*
155 *Lis potest restaurari, quotiescūq. renunciatum non fuit acceptata.*
156 *Litis renunciatum non valet, nisi fiat de vtroque partis consensu.*
157 *Alius nullus fieri potest inter viuos absente parte.*
158 *Index potest acceptare pro absente.*
159 *Acceptatio iudicis pro absente annullatur non acceptante absente.*
160 *Renunciatum liti, an teneat vno contradicente et pluribus consentientibus.*
161 *Cedens liti in Signatura amplius nō auditur.*
162 *Renunciatum liti in Signatura facta, improprie liti ingressum.*
163 *Transactio adimit omnem liem.*
164 *Renunciare liti, instantia, & iudicio, & renunciare causa differunt inter se.*
165 *Actor & Reus, an sint in pari priuilegio renuntiandi, si volunt.*
166 *Liugator vir insignis, & probata fama, an excusetur ab expensis.*
167 *Ab expensis excusatur habens pro se prædictum consilia.*

- R**egula vero, quod Reus excusetur ab expensis per liti cessionem, ut supra artic. 6. hoc capite diximus per *Crescent. decis. 5. de caus. poss. & proprietat.*
- 139 uelciatur quod post cessionem, & potest relaxari executioni, & huius immissio,
- 140 & quæ non causat attentata. *Rota in Benevent. domus d. May 1612. coram Inno centio X. in fine.*
- 141 Cedens liti facit, & quod in eius liris amplius audiri non possit l. postquam liti C. de pact. c. veniens de renunc. *Rimin. Sen. conf. 562. num. 1. lib. 3. Cappell. Tolosan. decis. 492.* Ratio est quia dicitur & confessio cedentis per quam indicat sibi ius non competere. *Bald. in c. per tuas in fin. de Simo. Rim. sen. d. conf. 562. n. 1. lib. 3.*
- 143 Hoc procedit in beneficialibus, sed in profanis Cessio liti habet maiorem,
- 144 efficaciam, cum per eam quis & renunciet luri suo *Cappell. Tolosan. decis. 449. Mascard. conc. 347. n. 67. Rota decis. 11. de testam. in anu.*
- 145 Alium effectum producit cessio litis; & quod s. per eam lis dicitur finita adeo, ut per transcriptum Principis inscribatur non possit l. causas vel lites C. de trans. *Staph. de litoris Iust. c. 24. fol. 353. circa fin.* Ratio est, quia non & datur regressus ad actiones, quibus quis sponte cessit l. queritur s. si venditor. ff. de ed. cap. super lites de renunc. *Staphil. de litoris grat. d. c. 24. fol. 152. num. 9.*
- 147 Limita hanc conclusionem. & Primo si ante cessionem fuisse commissam attentata *Casar. de Grass. decis. 3. nu. 5. de appell.*
- Item limita in beneficialibus, in quibus cedens liti & non prohibetur iterum ad eam reuerti, & audiri *Mascard. d. concl. 347. num. 64. & seq. Abb. in c. cum pridem. nu. 3. de pact. cedēs enim liti in beneficialibus*
- 149 & videtur simoniace cedere, si recipit ex-
- 150 penses, & cessio dicitur nulla, & cum per eam non vacet beneficium *Innoc. in c. quod in dubijs. de renunc. esset enim indirecte*
- 151 renunciare in manibus non habentis potestatem. *Abb. in cap. cum pridem. de pact. Mascard. d. concl. 347. num. 64. & 65.*
- 153 quod autem & dicatur simoniaca legitur in c. cum, pridem ubi *Abb. num. 1. de pact. & cap. Mathians. de Simon.* & Quomodo autem procedat, si ad redimendas vexationes, dicam infra tit. de confidendiis.
- Item limita tandem conclusionem,
- 154 si actor renunciat liti, & Reus contradicit, ex quo non sinit acceptata, quia ren-
- 155 ciatio debet acceptari, alias lis potest

- restaurari, hanc opinionem defendit. *Bart. in l. 4. num. 12. C. de pact; quem ibid. sequitur Dec. num. 18. & 26. postmed.*
- 156 Vbi concludit, quod requiritur & consensus vtriusque partis, & quod alias non
- 157 valet; ratio autem est, quia & nullus actus inter viuos, potest fieri absente parte, quia consensus vtriusque requiritur, ut dicit *Bart. ubi supra*, & ibi militat casus quo Iudex & acceptaret pro absente, sed quod si absens nollet acceptare,
- 159 tunc annullaretur, sed si plures essent, &
- 160 vnus tantum contradiceret, & teneret renunciatio.
- 161 Cedens etiam liti post quam cessit in signatur amplius non auditur. *Staphil. de litoris Iust. d. fol. 343. num. 8. quia*
- 162 & impedit litis ingressum l. postquam liti C. de pact. & ibid. *Bartol. in fin.* Ac si cesset & transactio, quæ admittit omnem litem. *Cassador. decis. 2. n. 6. de appell. & Rot. dec. 17. p. 2. diuers.*
- 164 Sed est aduertendum, quod & differunt inter se renunciare liti instantie, & Iudicio, ac renunciare cause, ut inquit, *Alex. in l. 4. num. 5. post prius. & nam. seq. C. de pactis. Rot. decis. 3. de renunc. in nou.*
- 165 An autem Reus, & Actor sint in paripriuilegio renunciandi, si volunt liti, videndus est *Alex. in d. l. 4.*
- Vtcrius si vir insignis, & probatæ fama & litigat excusatur ab expensis si creditis *Iafou. conf. 170. num. 27. lib. 2. & fortasse ea est ratio, quia eodem modo excusatur ille, qui pro se habet consilia prudentum, ut dicit Lanfranch. in cap. quoniam tit. de expens. num. 3. Quod enim ex alijs exoptat, ex se ipso, & a propria prudentia consequetur.*

De panis temere litigantium.

Artic. XI.

- 168 Pana temerè litigantium quatuorplex.
- 169 Temerè litigans est periurus, si iurauit de calumnia.
- 170 Temerè litigans est infamis.
- 171 Temerè litigans puniatur in pecuniaria, & quomodo.
- 172 Amplius extendi ad libras quinquaginta, tamen in ciuili, quam criminali.
- 173 Periurus propter calumniam, quas penas habet subeat.
- 174 Expensæ iuratorum, an veniant nomine damnorum.

- 175 Periuirus repellitur etiam à limine iudicij.
 176 Declara tamen in praxi hoc non videri observatum.
 177 Pena periuirii sunt iudicii arbitrarie.
 178 Iudex quas penas possit periuuro infligere.
 179 Procurator an, & quas incurras penas temere litigantium.
 180 Lis calumniosa, vel temeraria quanam dicatur.
 181 Declara tam in Actore, quam in Reo.
 182 Lis non dicitur temeraria, nec calumniosa, si per unum bonum testem fundetur intentio.
 183 Dolus abesse presumitur, quando intentio per bonum testem, licet unum probatur.

168 **E**T ne ignorentur, & pænx temere litigantium sciendum est, tres esse principaliores. Prima siquidem periurium. & si iuravit de calumnia. Secunda erit infamia. Tertia erit pecuniaria. ut puta decima pars interesse. & de quo agitur, & glossa in l. c. 5. ne temere verb. p. nam. C. de appell. dicit illam esse librarum.
 173 & quinquaginta, præter penas extraordinarias, & quod hoc procedat tam in Ciuili, quam in criminali dicit Salic. in d. 5. ne temere num. 16. de alijs tribus loquitur Aretin. in 5. prima nov. 1. Instit. de pen. temer. litig. & in 5. hac omnia in princ. Instit. de pen. temer. litig.

Quod procedebat antiquitus, hodie vero, si iuravit de calumnia dicitur periuirus, & condemnabitur ad damna, & expensas, & hac autem omnia. ubi Aretin. in princ. Instit. de pen. temer. litig. Rol. c. 5. 56. num. 3. lib. 2. Damna & autem esse viatica, & teneri ad expensas viatorum dicit Castrensis in d. Lexm. qui temer. ff. de Ind. Marches. de commiss. par. 2. tit. de appell. c. 2. num. 137. Bastol. in l. non ignoret. C. de fructu. & lit. expens. & in l. omnes num. 3. C. de Episc. & Cleric. lar. Caro. locat. par. 1. tit. de fructu. & lit. expens. num. 27. fol. mibi
 175 24. Et ultra prædictas pænas, & repellitur etiam à limine iudicij Blanc. de comprom. quest. 4. num. 2. fol. mibi 35. quod tamen, an in iure subsistat remittit me.
 176 ad prudentiores, & cum nec in praxi vquam viderim observatum: Hoc tamen certum est, quod pænx huiusmodi, & sunt arbitrarie iudicij, qui ultra prædictas
 178 potest & alias addere, ut firmat Jo. Fab. in 5. 1. ubi Aretin. n. 1. Instit. de pen. temer. litig.

Et non solum pænas incidit principali Dominus, si temere litigat, & sed etiam eas incurrit Procurator, si est vera doc-

trina Castrensis in l. eum, qui temere num. 4. ff. de Ind.

Quia tamen multi dubitant, quinam sit ille, qui temere dicitur agere, vel calumniosam litem mouere, vel dolo litigare, & sciendum est esse illum, qui litem cepit, & nihil probauit; quod procedit tam in Actore, & quam in Reo; secus erit si per coniecturas probabiles, vel per vnum bonum testem fuit fundata partis intentio; tunc an lis nec dicitur temeraria, nec calumniosa, & & dolus abesse presumitur Bald. cons. 106. num. 3. circa fin. lib. 3. & dicit Barr. in l. 1. n. 1. ff. de alien. Ind. mut. cau.

Ad qua damna teneantur temere litigantes.

Artic. XII.

- 184 Damna iudicialia quanam dicantur.
 185 Damna iudicialia, an debeantur à temere litigante.
 186 Damna extra iudicialia quanam dicantur.
 187 Damna extra iudicialia, an debeat refecti temere litigans.
 188 Lucra perdit ex causa temeraria litis, & veniant reficienda.
 189 Declara multos contrariam tenere opinionem.
 190 Declara iterum alios, & quos hæc contrariam amplecti.
 191 Damna circa personam, qua causa litis fuit coacta suum dimittere exercitium, & reficienda.
 192 Et quid de damno factio ob sequestrum mercium.
 193 Advocatus, an repetat damna sibi oblata temere litigatore, quod alijs non potest patrocinari.
 194 Declara penam temere litigandi procedentem contra Actorem.
 195 Reus an teneatur ad penas contentas in legi actoris temere litigantis.
 196 Reus temere litigans teneatur solam ad expensas iudiciales.
 197 Damna extra iudicialia per victum non solvantur in Curia.
 198 Expensa non reficiuntur in Curia, si per iniectiones, aut testem excludatur dolus.

VTque melius declaremus, quæ damna veniant reficienda à temere litigante aduertendum est, & quod alia dicuntur iudicialia, puta viaticorum, & expensarum, pro conducendis Procuratoribus.

- bus, & Aduocatis pro sportulis, & similibus, hæc debet dicitur *Textus in l. Sancimus. vbi Cyn. num. 2. vers. in d. C. de Ind. & de his etiam loquitur Rota in super citata Romana expensarum 23. Ianuar. 1616. coram S. Mem. Innocentio Decimo.*
- 186 † Alia dicuntur extrajudicialia puta dimisi agrum in cultum ex causa temerarie litis per te contra me motæ, reliqui domum non conductam, & similia, & ad
- 187 † hæc talis litigans non obligatur secundum Cyn. in d. l. Sancimus. num. 8. vers. tu dic. C. de Ind. vbi etiam Bald. num. 13. q. 7. Salic. num. 7. quæst. 7. Arcin. in princ. Castrenf. in l. non ignores. num. 3. Theaur. decif. 68. num. 5. & eodem modo, neque esse reicienda † lucra perdita ex causa d. litis dicit idem Cyn. in d. l. Sancimus.
- 189 num. 9. vers. additio † Sed contrariam opinionem tenent multi relati per eundem Cyn. loco citato num. 8. Licet ipse contrarium teneat, & contra eius opinionem scripserunt. Bald. conf. 106. num. 1. lib. 3.
- 190 vbi dicit. quod si dolose litigauit † tenetur etiam ad ista damna glof. in l. prima verb. tenebitur circa med. ff. de alien. Iud. mnt. caus. vbi Bart. num. 1. sequitur, & mirabilem dicit maxime de damnis circa personam, † quæ causa litis coacta fuit dimittere suum exercitium vbi etiam Alex. in addit. littera A. & eadem glosam sequitur Boer. decif. 52. num. 6. Grati. c. 56. num. 45. Salic. in l. properandum. §. fin. autem alterutra. num. 14. C. de Iud. Affin. in praxi. §. 32. cap. 2. limit. 19. Surd. de alim. tit. 9. quæst. 39. num. 11. Abb. in c. finem liti. n. 30. de dol. & cont. addent. ad Vestr. lib. 8. c. 2. n. 25.
- 191 Quod etiam ampliatur contra illum qui temere sequestrare fecit, † merces alicuius mercatoris, qui ob dictum sequestrum illas vendere non potuit pro precio, quo vendidisset, ille enim tenetur ad talia damna per. text. in l. si decem. ff. de dol. Bald. d. conf. 106. n. 1. lib. 3.
- 192 Item amplia in Aduocato, † qui ex causa huiusmodi litis coactus fuit omiltere patrocinia aliis præstare solita, & lucrum, quod fecisset in illis non fecit, potest n. illa à temere litigante repetere Abb. in cap. finem liti num. 30. de dol. & cont. Surd. de alim. tit. 9. quæst. 39. num. 11. Grat. cap. 56. num. 42. per Theoricam Ias. in l. Sancimus. num. 8. C. de Indic.
- 194 Quæ declaro procedere contra Actorem; si n. reus temere litigaret, non
- 195 reueretur † ad illa cum lex de Actore loquatur. Ideoque tenetur solum ad expensas Iudicis, † non autem ad fundum

in cultum, domum non conductam, & huiusmodi, sic dicit Cyn. in d. l. Sancimus. num. 3. C. de Ind. Qui tamen videtur etiam loqui de reo, quia testis loquitur de citato, quod esset nimis graue.

- Hoc est certum, quod in Curia nostra, † non soluntur talia damna per vicum Mandati de Commis. form. 20. vers. sanetur. & Grat. in d. c. 56. n. 45. & quod nec reiciuntur, tertiam quod fuerit facta aliquis probatio per coniecturas verisimiles, & per bonum testem ex quibus dolus excludatur. Bald. d. conf. 106. & Bart. in d. l. 1. ff. de alien. Iud. mnt. caus.

An appellatione expensarum Veniant damna.

Artic. XIII.

- 199 Damna, an veniant appellatione expensarum.
- Expensa, an veniant appellatione damnorum. cod. n. 199.
- 200 Expensa contumacialis, an veniant appellatione damnorum.
- 201 Damna non esse expensas, dicitur Canonista.
- 202 Interesse, an vultur nomine expensarum.
- Expensa an dicantur interesse. cod. n. 202.
- 203 Absolutus ab expensis non dicitur absolutus à damno.
- 204 Expensa an dicantur remissa, quando sunt remissa damna.

- AN autem appellatione expensarum
- 199 † veniant damna, & e contra, est diuersa opinio, quia Ias. in d. l. Sancimus num. 8. test. in l. non ignores. C. de fin. & lit. expens. Lamfranch. de quomodo contra, & Vestr. vbi add. d. lib. 8. cap. 2. n. 25. Tenet quod appellatione expensarum veniunt damna prædicta deductis sumptibus, qui domi fierent; Alij dicunt, quod appellati one damnorum veniunt expensæ contumaciales; et istam opinionem defendunt. Ias. in d. l. Sancimus; Bart. in l. 1. §. hoc Indicim. ff. si quis caus. indic. Boer. decif. 62. n. 3. Sed canoniste, nec vni, nec alteri ceteri Doctorum consentiunt, dicuntque damna
- 201 † non esse expensas, ut in cap. in nostro de Iniur. & reuert. Cyn. in d. l. Sancimus num. 8. C. de Ind. Surd. decif. 261. n. 3. Boer. decif. 52. num. 7. Lancell. de attent. 3. par. 4.
- 202 32. n. 164. quod idem † firmabit, si queritur an interesse sint expensæ. Ias. in d. l. Sancimus num. 7. Sal. num. 4. de Iud. Bald. num. 19. in l. non ignores. C. de fin. & lit.

expens. Lancell. ubi supra d. par. 3. c. 31. nu.
164. Et ideo dicunt, quod qui est abso-
lutus ab expensis, non dicitur absolutus
ad damno, nec quando remissa sunt
damna, & dicuntur remissa expensarum. Sord.
d. decis. 261. n. 3.

Qua nam sint signa temeritatis.

Artic. XI.

- 205 Actor requisitus iurare; si contemnit, præbet indicium temeritatis.
206 Actor si non iurat requisitus cogitur causam perdere.
207 Iuramentum calumnie debet præstari in omni instantia.
208 Iuramentum si petitur in secunda instantia præstari debet, licet datum in prima,
209 Aduocatus, actor, & reus non liberantur à iuramento calumnie.
210 Iuramentum calumnie, an præstari debeat à successore in lite.

MAgnum indicium temeritatis præbet actor quando requisitus, ut de calumnia iurât, & sic iurare contempnit Aretin. in §. 1. num. 8. Instit. de pen. temer. litig. adeo ut si non iuret, causam cogatur perdere. Tac. Bnt. in l. 2. in princip. C. de iur. cal. quem sequitur Aretin. in d. §. p. num. 13. Instit. de pen. temer. litig. Tale enim iuramentum & debet præstari in omni instantia, et si fuit iuramentum, & in prima, si in secunda petatur, præstari debet Aretin. ubi supra num. 15. nec à tali iuramento liberatur Aduocatus, Actor, & Reus, et si mutatur persona, iurabit ille, qui & in lite succedit Aretin. ibidem num. 9.

An Iuramentum Calumnie possit omitti.

Art. XV.

- 211 Iuramentum ommissum regulariter vitiat sententiam.
212 Amplia etiam, quod annullat processum.
213 Statutum, quod iuramentum possit remitti non valet.
214 Iudex non potest, & si vellet, iuramentum remittere.
215 Iuramentum non potest tolli, neque consuecundinem, & quare.
216 Iuramentum antiquitus præstabatur tantum

in aliquibus casibus.

- 217 Iuramentum calumnie hodie regulariter præstatur in omnibus casibus.
218 Iurare, an teneatur pars non data copia petiti processus.
219 Iuramentum nisi petatur non est necessario poststandum.
219 Processus, an valeat sine iuramento, quia non petitum, aut non data copia processus.
220 Iuramentum tacite à parte remissum potest relinqui.
221 Iuramentum expresse à parte remitti nequit.
222 Sententia lata sine iuramento calumnie, an, & quando possit confirmari.
223 Presumptio calumnie cessat, quando constat de bono iure.
224 Expensarum condemnatio fit contra utraque partem; quando quis vincit, & vincitur.
225 Expensarum condemnatio prædicta, quando habeat locum.
226 Expensarum compensatio, si fit in iudicio, ubi totum petitur, quomodo fieri debeat.

DEbet enim semper tale iuramentum præstari, & ommissum semper regulariter vitiat sententiam c. primo de Iuram. cal. in 6. Vant. de null. ex defect. process. num. 29. Put. decis. 398. Tiber. Salust. lib. 1. c. 59. num. 4. Et non solum & annullat sententiam; sed etiam processum Menoch. de arbit. in q. 20. n. 4. in fin. & Salust. ubi sup.

Quod amplia, ut nec à statuto possit remitti, si enim adesset & statutum, ut dictum Iuramentum non præstaretur non valeret. Menoch. ubi supra d. num. 4. quod nec facere potest & Iudex, etiam si vellet Menoch. ubi supra. nec idem faceret consuetudo quia est de Iure Diuino, ut in exod. 22. Bart. in extrag. ad reprimendum verbo & figura n. 11. Menoch. ubi supra num. 1. & 2.

216 Antiquitus hoc iuramentum & præstabatur tantum in quibusdam casibus, ut in l. de pupillo §. qui opus ff. de no. oper. nunc. in l. qui bona. ff. de damn. infect. Aretin. d. §. 1. num. 7. Instit. de pen. temer. litig. hodie vero & generaliter præstatur in omnibus casibus, ut l. 1. & 2. C. de Iur. cal. Aretin. ubi supra num. 7. & 8. & dicitur de substantia Iudicii. Vant. de null. ex defect. process. n. 29.

Fallit tamen regula. Primo, si pars petat copiam processum. & illi non fuerit tradita; & tunc enim non tenetur iu-

iurare, & interim processus valet *Fasol. decis. 18.* quem refert, & sequitur *Vant. ubi supra n. 29. in fine.*

219 Fallit secundo, si illud non fuit petiti-
tū; tūc enim nō tenetur iurare, & pro-
cessus valet *Vant. ubi supra num. 29. Pa-
pien. quem refert Menoch. de arbit. Iud. quæst. 20. n. 5. Vestr. lib. 5. cap. 2. num. 3. fol. 110.*

220 Fallit tertio, si fuit t tacite à parte
221 remissum, dico tacite, t quia expressè
remitti, non potest l. prima. §. sed quia
versetur. C. de iuram. Cal. Quod Aqor
tacite illud remittere possit dicit *Vestr.
ubi adden. ubi sup. n. 11. fol. 112.*

Fallit quarto, si constet de bono iure
eius, contra quem illud petitur; Tunc
222 enim, t si de eo constat, sententia lata sine
iuramento potest confirmari addent. ad
Vestr. d. l. 5. cap. 2. num. 13. & seq. fol. 112.
223 & seq. et ratio est; quia t tunc cessat
presumptio calūniæ, quo casu ex euiden-
tia facti, illud non dicitur necessarium.
*Bald. in c. 2. nu. 7. de probat. Rot. post Cenc.
de censib. decis. 21. num. 6. & penes adden.
ad Galle. de oblig. Cam. decis. 231. num. 6. et
alibi passim.*

In casu in quo quis vincit, & vincitur
Gabr. conclus. 2. num. 12. de expens. dicit
224 t quod alter alteri in expensis condem-
natur, & quod sunt ad iudicem inter ip-
sos compensandæ; quod habet locum,
225 t quando sunt petita plura per capitula
principaliter; & non quando totum, si
pars statim debebatur *Gabr. ibid. nu. 14.*

Et compensatio, quando fit in Iudi-
cio, ubi totū petitur, t an fieri debeat in-
226 distincte, vel pro rata, puta peto cētum,
probo nonaginta, an debeant compen-
sari expensæ, vel condemnari Reus pro
rata nonaginta; & Aqor pro decem,
de opin. Bald. non est faciendam pro
rata, dicit *Gabr. d. conclus. 2. num. 16. sed
contrarium tenet Bero. conf. 283. lib. 3.
& Gabr. ibid. n. 16.*

An omissio condemnationis libe-
ret victum ab expen-
sis.

Artic. XVI.

227 Expensæ regulariter pro omissis habentur, si
index, omisit condemnationem.

228 Expensæ omissæ amplius peti non pos-
sunt.

229 Officium iudicis expirat lata sententia.

230 Expensæ omisse, quod amplius peti nequeat,
de quibus intelligatur,

231 Index, si in sententia non facit mentionem de
expensis, eius officium expirat.

232 Index, an possit eodem die sententia supple-
re, & in expensis condemnare.

233 Limita tamen in expensis iure actionis de-
bitis, & quarè.

234 Index semper potest condemnare, quoties nō
deficit officium suum.

235 Victor, an possit contra iudicem pro omissis
expensis agere.

236 Absolutus ab expensis adiuvatur, si probat
causam, quam habuit iuste litigandi.

237 Omissio condemnationis expensarum, quando
presumatur per errorem adiecta,

238 Litis contestatio inducit malam fidem.

239 Cessio litis saluat à mala fide.

240 Expensarum condemnationem evitare nequit,
existens in mala fide.

241 Declarat, quid si ad sit statutum, quod victus
victori in expensis condemnetur.

242 Statutum Vrbis, quod victor victori in ex-
pensis condemnatur, ubi locum habeat.

243 Sententia absolutoria expensarum, contra di-
positionem statuti est ipso iure nulla.

244 Iusta causa litigandi in casu statuti, quod
victus in expensis condemnatur, nō habet
locum.

245 Declarat tamen si statutum dirigit verba dis-
positionis in victum.

246 Limita vero, si verba statuti dirigantur in
iudicem.

247 Causa legitima, an excuset ab expensis, non
obstante statuto, quod victus victori &c.

248 Expensæ conuentionales, an comprehendantur
in statuto quod victus victori &c.

249 Omissio expensarum, si transiit in iudicatum
non comprehenditur in statuto, quod victus
victori.

250 Et quid si fuit appellatum, & non prosecuta
appellatio.

251 Omissio expensarum in interlocutorio, potest
quandocunque à iudice rescirari.

252 Expensarum condemnatio est regulariter
necessaria.

253 Expensæ iure actionis, quando debeantur, &
qui sint casus.

254 Expensarum condemnatio, non potest fieri an-
tequam finiatur iudicium.

255 Et quid si fieret, num diceretur attentat-
um?

256 Expensarum condemnationem antequam
iudicium finiatur posse fieri qui teneat.

257 Expensæ sunt à iudice taxandæ.

258 Victor debet iurare se tales expensas fecisse.

259 Index delato iuramento debet sententiam
super expensis deferre.

260 *Sententia expensarum debet esse de factis, & non de faciendis.*

Vterius est valde de considerabilis casus, quando Iudex omisit condemnare in expensis; tunc enim regulariter pro omisis habentur, & amplius non possunt peti. *l. terminato C. de fruct. & lit. expens. Bart. in l. a duo Pio. 5. sententia. ff. de re iud. Rot. in Romana expensarum 28. May 1614. coram bo. m. Māzamedo in folio. Et ratio est, quia lat. 269 sententia tunc expiat officium Iudicis. Rota ubi supra. Et ideo est facienda declaratio, hoc procedere in expensis debitis non iure actionis. sed officio Iudicis, cuius ope petuntur, & ratione victoriez *Bart. in l. 5. hoc Iudicium num. 2. ff. si quis Ius dicen. non obtemperat. Unde si Iudex in sententia, quam fert non fecit mentionem de expensis, tunc officium dicitur expirare Rol. d. conf. 62. n. 12. & 16. lib. 4.**

Quod procedit ex intervallo, quia si 232 eadem die vellet Iudex condemnare. tunc utique posset supplere, & in expensis condemnare secundum ea, quæ dixit *Marches. de commiss. tit. de appell. cap. 3. par. 2. n. 48. Granut. Theorem. 6. num. 14. Specul. de appell. 5. 2. nu. 14. Specul. de appellat. 5. 2. num. 24 ad quod videtur. est etiam Rot. decis. 1. ut lit. pend. in nov. Sed in debitis iure actionis non ita, tunc quia actio non desit primo officii Iudicis per sententiam pronuntiationem, 234 & ideo semper poterit condemnare *Roland. ubi supra. & Granut. d. Theorem. 6. n. 14. in quibus Iudex debet esse cautus, ne contra se pariat actionem, quia si omittit condemnare, tunc Victor poterit contra Iudicem pro illis agere Specul. 5. 2. n. 25. de appell. & dicitur tex. in l. Sancimus. C. de Iud.**

Regula prædicta de omissione, procedit quatenus doceat, quod ille, qui prætenit per omissionem se ab expensis absolutum, ex quo habuit iustam causam litigandi. *Rot. relata per Granut. observ. 6. n. 2. vers. resolutum. Alias enim, si non doceat se talem iustam causam habuisse, omissione præsumitur, tunc per errorem, quia non fuit petita condemnatio. Granut. d. verb. resolutum. Et ratio est, quia is habet contra se præsumptionem male fidei; tunc litis cum eo non inducit mala fidem, à qua saluari potuisset, tunc si liti cessasset, quia tunc non potest, ut dicit *Rot. relata per eundem Granut. ead. observ. 6. loc. cit.**

Declaratio hoc habere locum, nisi adferretur statutum per quod victus, tunc victori in expensis condemnatur, ut in Vrbe. *Surd. de alim. tit. 1. quæst. 53. nu. 4. Rol. conf. 62. num. 12. lib. 4. Addunt ad Matthesil. singul. 83. num. 7. sed incidenter ad verum; quod statutum novum disponens 242 quod victus victori &c. habet tunc locum in solo foro Capitolino. ut dixit *Rota in d. Romana expensarum 28. May 1614. coram d. b. m. Manzanedo. & advertendum etiam, quod in casu statuti similis, si Iudex 243 expresse abjovueret tunc sententia diceretur ipso iure nulla, secundum opia. *Roland. d. conf. 62. nu. 14. lib. 4.***

Declarandum iterum, quod in casu 244 statuti similis, iusta causa tunc non excusat ab expensis *Alex. conf. 183. in fin. lib. 5. Surd. decis. 274. num. 6. & decis. 261. num. 9. & de veriori. Grat. 1. cap. 33. num. 4. & de omni statu indistincte. *Surd. de alim. tit. 6. quæst. 3. num. 26. Granut. Theorem. 11. & addunt ad Matthesil. singul. 8. num. 7.**

Sed est procedendum cum distinctione, quod vel scilicet tale statutum, dirigat 245 tunc verba in victum, vel in Iudicem, si in victum procedit supradicta opinio, ut *Grati. d. c. 33. nu. 4.*

Si vero dirigat in Iudicem tunc aliter est respondendum *Matthesil. nota. 80. Alex. in l. 1. col. penul. ad l. Falcid. in cap. 1. de refferi. Cartar. Genuen. decis. p. n. 10. Graui. ubi sup. n. 5.*

Sed quod causa legitima, tunc vellet ab expensis non oblitare tali iusto, quod intelligitur tantum legitima causa non subistente, dicit *Mandos. reg. 1. 29. quæst. 11. col. fin. num. 12. Surd. conf. 142. num. 7. tit. 1. Bald. in l. terminato num. 21. C. de fruct. & lit. expens. Curt. Im. conf. 143. n. Alex. in l. propterandum. 5. fin. autem. alteratim. C. de Iud.*

Item fallit regula prædicta tunc in expensis conventionalibus *Alex. con. 32. in fin. lib. 3. Surd. & Roland. ubi supra.*

Ultreus fallit, si post latam sententiam in qua fuit facta omittio tunc non fuisse appellatum, quia tunc res Iudicata dat robur omissioni *Franch. Marchi. decis. 58. par. 1. Et idem dicendum, si fuit appellatum, tunc sed appellatio non proficua* *Franch. ubi sup.*

In interlocutoria vero, quia respectu Iudicis, nunquam transit in Iudicium tunc condemnatio, etiam quod fuerit omissa, potest quandocumque reverteri *Marant. parte 6. tit. 38. fol. 436.*

Est igitur secundum plures tunc necessaria

saria condemnatione ab omissione oriatur difficultates præterquam in certis casibus, ut supra in quibus debentur iure actionis, et sunt quæ debentur ex contractu, vel ex contumacia.

Sed est advertendum, quod non potest fieri antequam finiatur iudicium, si enim fieret ante, fieret attentatum. Rota decis. fin. de sent. et re iudic. in antiq. Lancell. de attent. pendente appell. cap. 12. lim. 11. sed Marant. et videtur tenere contrarium, quod scilicet fieri possit, ut par. 6. de appell. n. 197.

Et in substantia observantur tria requisita in taxatione expensarum necessaria, et primum scilicet, quod sit iudex, qui taxet. Secundo, quod victor et iuret se illas fecisse. Tertio, quod iudex delato iuramento ferat et sententiam super illis auctor. post. ius iurandum C. de iud. Lancell. in c. quoniam contra de probat. tit. de expens. num. 7. Vrsil. ad Affili. decis. 71. Et quod semper sit agendum et de factis, non autem de faciendis Marehes. de resist. in integr. quest. 2. c. 2. n. 60.

Quando ab excessiva taxatione expensarum datur appellatio.

Artic. XVII.

- 261 Appellatio suspensiva datur à taxatione expensarum excessiva.
262 Appellatio prædicta semel tantum admittitur, et non ultra.
263 Excessus expensarum est exprimendus in appellatione.
264 Appellatio ab omissione condemnationis expensarum, quoque admittitur.
265 Appellatio prædicta non est necessaria, si iudex generaliter appellavit.
266 Amplia etsi victus non prosequatur appellationem, vel illi renunciet.
267 Appellatio enim prædicta dicitur facta communis, utriusque parti.
268 Limita, si victus pars sit absolutus et appellans in parte, et partibus.
269 Victor quando non possit se innuere appellatione victi.
270 Victor quando debeat ab omissione appellare non obstante appellatione victi.
271 Expense Procuratoris, et Advocati non taxantur in expensis officio iudicis petitis.
272 Declara tamen semper esse recurrendum ad arbitrium iudicis.
273 Index an debeat habere considerationem expensarum Advocati, et Procuratoris.

261 **V**terius sciendum est, et quod à taxatione expensarum excessiva datur appellatio suspensiva Lancell. de attent. appell. pendente cap. 11. limit. prima. num. 108. usque in fin. Marehes. de commissis de appell. cap. 3. par. 2. num. 43. et 45. Sed et semel tantum admittitur, et non ultra Marehes. ibid. num. 71. Lancell. eodem tract. d. par. 2. cap. 11. limit. 53. num. 8. et sequi. 263 aduertere tamen quod debet exprimi, et excessus Marehes. ubi sup. n. 44.

Et sicut admittitur appellatio ab excessiva et ita etiam admittitur ab omissione condemnationis illarum Contard. de moment. lim. 1. n. 59. Sed non est necesse appellare ab omissione, quando victus generaliter et à sententia contra scilicet appellavit Marehes. d. c. 3. n. 63.

Quod amplia etiam si victus postea vellet, renunciare appellationi, vel illam non prosequeretur, et quia per eam fuit quæsitum ius victori, et appellatio, dicitur facta communis in hac parte. Marehes. ubi sup. d. c. 3. n. 65.

Sed fallit si victus fuit condemnatus in negotio principali, et absolutus in aliqua parte, et appellavit in parte, et partibus. tunc enim victor non potest se innuere appellatione victi, sed debet ipse et ab omissione appellare Marehes. d. c. 3. n. 66.

Et quamvis supra diximus, quod expense Procuratoris, et Advocati, in casu quo petantur officio iudicis, non taxantur et Vestr. lib. 9. cap. 2. num. 1. Marehes. d. c. 3. n. 5. et tit. de resist. c. 2. n. 61. nihilominus semper est recurrendum ad arbitrium iudicis, qui debet habere, aliquam et considerationem mercedis illorum, ut dicit idem Marehes. ibid. n. 50.

Ad quem Iudicem spectet liquidatio expensarum.

Artic. XVIII.

- 274 Expensarum taxatio coram quo facienda, et an coram unoquoque indice ex pluribus
275 Expensarum taxatio coram suo indice firmata deferretur ad iudicem ultimam instantiam.
276 Index ultima instantia, quid faciat habita expensarum taxatione ab alio indice.
277 Expensarum taxatio coram quo facienda dista facultate taxandi omnes expensas in commissione.
278 Rescriptum Signatura simplex de expensis, quomodo intelligatur.
279 Index appellationis cōdēnans, vel absolutus ab expensis simpliciter, quomodo intelligatur
280 Declara tamē quādo prædicta ita procedant.

Taxatio expensarum licet terminetur coram ultimo Iudice appellationis, est tamen in praxi aduertendum, quod si plures fuerint Iudices coram unoquoque est faciendi sua taxa. quæ postquam firmata fuit, coram suo Iudice, et deferretur ad Iudicem ultimæ instantiæ, qui postea illas taxat, & moderatur
 276 ¶ & mandata necessaria relaxat. Rot. dec. 44. vt lit. pend. in antiq.

Quod tamen vult limitari Granus.
 277 ¶ quando in commissione est data facultas taxandi omnes expensas, & de hoc titulo Cur. testatur Theorem. 6. num. 14. Secus si signatur referberet simpliciter; tunc ¶ intelligitur de expensis tantum factis coram ipso. Marches. de commissariis. de in integr. restit. c. 1. quæst. 2. n. 88. & tit. de appell. c. 3. d. par. 2. n. 75.

Hic quoque videtur aduertendum, quod Iudex appellationis simpliciter condemnans, vel absolvens ab expensis, intelligitur ¶ de omnibus factis, tam coram se, quam coram alijs in quacumq. Instantia Dec. in cap. repræbensibilis. nu. 9. & 10. & c. s.ape. n. 1. de appell.

Sed declarata procedere, si sententia Iudicis appellationis, est ¶ conformis primæ sententiæ Iudicis à quo, ita Dec. vbi supra. num. 9. Granus. Theorem. 6. n. 6. vers. tertio, super quo vidend. Marches. tit. in integr. restit. c. 2. par. 2. n. 48. & tit. de appell. c. 3. par. 2. n. 75.

An autem commissæ causæ post tres conformes à Signatura. cum clausula. sine præiudicio triū conformium expensarum taxatio, sit reservanda iudici, à quo vel possint taxari à Iudice ad quem, videnda est Rota dec. 210. par. 7. recent. & apud Mellin. dec. 108. & in Favos. pecuniaria 21. Iuny 1610. coram Manzano confirmata 16. Marty 1612. coram Innoc. K.

Quem stilum servet Rota in condemnatione expensarum

Artic. XIX.

- 281 Expensarum condemnatio aliquando omittitur, etiam ab ipsa Rota.
 282 Expensarum condemnatio à Rota omissa, si cum omisso habetur pro omisso.
 283 Iusta causa litigandi ad quid prosit in Rota.
 284 Et quid, quando sit condemnatio ex deductis de nouo.
 285 Excusatio iusta causa, quousque deseruit, succumbenti.
 286 Expensarum condemnatio subsistit, & si non adsit iusta causa de stilo Rote.
 287 Expensis plurius iudiciorum, quomodo peti possint
 288 Iudex appellationis potest condemnare ad ex

- pensas, etiam coram Iudice à quo factas.
 289 Amplius intelligi de omnibus expensis, & si dicat de factis coram nobis
 290 Limita, si Iudex à quo absolvisset ab expensis, et non fuisset appellatum.
 291 Expensa facta in diverso iudicio, iure denegetur.
 292 Iudex sibi expensas reservans non dicitur, neque absolvere, neque condemnare.
 293 Reservatio expensarum à Iudice sibi facta, quid operetur.
 294 Verbum condemnatio relatum in condemnatione expensarum subintelligitur.
 295 Absolutio expensarum à Iudice facta, de quibus expensis intelligatur. & 126. 388.
 296 Condemnari in expensis unica sententia, an in solidum, vel pro rata teneantur.
 297 Limita tamen in criminalibus.
 298 Expensas pecunia rescire impotens puniatur in corpore.

- 299 Declarata tamen non esse in usu.
 Cautiones dare, an cogatur qui obtinet expensas processus, & sententia. eod. n. 299.
 300 Condemnatus ad expensas in secunda, an dicatur executio prima sententia, vbi de illis nulla mentio.
 301 Expensa post litis contestationem in genere, an veniant iure actionis, vel officio iudicis
 302 Expensarum condemnatio pro executione sententia lata pro possessore, an fiat.

Regula quoque; quod Rota Romana condemnet semper in expensis, siue subsistat, siue non subsistat iusta causa litigandi, de qua Granus. d. Theorem. 6. n. 6. 7. & 8. Caputaq. dec. 176. & dec. etiā 340. lib. 1. n. 4. & Cassador. dec. 13. n. 2. de usuris, & opinio Putei dec. 240. lib. 4. nō est ita simpliciter considerata, quia ¶ Rota quandoq. etiā ipsa omittit similiē condemnationē, & ¶ tunc si omittit habetur pro omisso Bellam. dec. 190. & alias dec. refert Mandos. sup. reg. Cancell. regul. 29. de subroga. Collis. qu. 1. n. 11. vbi quod omisso habetur pro omisso, & quod stilus Rotæ, quod sēper. si in expensis condēnet, procedit, quādo condēnatio sequitur, lecus
 283 est quādo omittitur. & ad quid proficiat Rota, iusta causa litigandi, dec. Pur. n. correct. dec. 373. fol. 398. & Rot. d. dec. Rem. expensarum coram b. m. Coccino.
 284 Quod, & procedit sine difficultate, ¶ quādo sit cōdemnatio ex deductis de nouo, Rot. dec. 10. de dol. & contum. in non. & de stylo, qui servatur in Rota testatur Caputaq. dec. 179. par. 1. & dec. 142. par. 2. Mis. repet. verbo expensarum. & est de mente Abb. in c. fin. col. 1. 2. de dol. & contum. Guidopap. dec. 436. Cappell. Tolos. dec. 22. de quo stilo etiā testatur dec. 340. 730. n. 1 par. 1. divers. & dec. 135. n. 5. post. Pacific. de salu.

185 *salu. sed ista excusatio eovsq. deferuit, vt supra firmavimus, donec Reus dicta iura vidit, & si illis acquieuit, t. secus enim deficit fundamentum causæ iustæ, & sit condemnatio in expensis. stilusq. Rotæ suffragatur, vt subsistat condemnatio, t. etiam quod non adsit iust causa Rot. in d. Romana expensarum coram Coccino,*

187 *Si autem adfint expensæ plurium Iudiciorum, poterunt peti, t. vel in vno, vel in pluribus Iudicijs, vt respōdit Rota in Lucana expensarum 26. Februar. 1607. coram bo. memor. Iusto, & Iudex appellationis potest condemnare t. partes ad expensas factas, non solum coram se, sed etiam coram Iudice à quo, vt Rota in Aesina expensarum 4. Iulij 1629. coram bo. mem. Cardinali Verospio in folio, Vbi quod censetur facta condemnatio de omnibus, t. etiam si dicar in expensis factis coram nobis, quod tamen non procederet si Iudex à quo absolutisset t. ab expensis, et ab absoluteione non fuisset appellatum; vt dicitur in eadem decisione, sed Pen. decis. 664. num. 3. dicit quod Iure t. denegantur expensæ factæ in diverso Iudicio.*

191 *Declara, quod si Iudex non condemnat, neque absoluit expresse, sed dicit, quod sibi referuat expensas, tali casu, t. non dicitur, neque condemnare, neq. absolute. Ias. in l. properandum. §. fin. alterutra col. fin. C. de Iud. Mandel. conf. §. num. 6. Facit tamen dicta referuatio, quod ipse t. Iudex, & successor possit taxare Bart. in l. ab executore n. 11. de appellat.*

193 *Si Iudex omisit verbum condemnatio, & posuit alia verba visum, victori in expensis, quarum taxationem; tunc dicitur facta condemnatio, & verba condemnamus subintelligūt Bart. in l. preses C. de sentent. Secus autem si deessent illa verba quarum taxationem. In casu etiam, quo Iudex absoluit, semper dicendū, quod intelligit t. de expensis, quæ debentur tantum Iudicis officio. Gabr. conclus. 4. in fin. de reg. Iur.*

195 *Et in casu quo plures condemnentur in expensis vnica sententia, tales t. condemnati non tenentur in solidum, sed vnusquisque pro rata sua l. prima, & secunda C. si plures vna sententia Caput. quen. decis. 343. parte prima. Quod t. tamen fallit in criminalibus. Boer. decis. 310. num. 6. & 8. Anguon. decis. 55. de cas. 112. num. 5. & t. qui rescire non, potest expensas, in pecunia puniri debet in Praxis Camilli Capucij.*

Corpore. c. finem litibus. de dol. & contum. quod tamen non est in usu, & nūquam, t. qui obtinet expensas processus & sententiæ cogitur ad præstādam cautionem Rot. decis. 6. fol. 25. de restit. integr. in nou. t. An autem condemnatio ad expensas in secūda, dicatur executio primæ sententiæ, in qua de illis mentio nulla facta fuit, & quid de taxatione, videunda est Rot. decis. 1. in fin. vt lit. pend. in nou. Pen. decis. 240. fol. 288. in correclit.

301 *Et t. an expensæ post litem contestationē in genere veniant lute actionis, vel officio Iudicis, videunda est, Rot. decis. 47. de appell. in nou.*

Quibus in casibus fiat, vel non condemnatio expensarum.

Artic. XX.

- 303 *Et quid pro non possidente, an fiat.*
- 304 *Expensarum condemnatio ommissa in possessorio, an possit deduci in petitorio.*
- 305 *Frustrum condemnatio si omittatur in possessorio, potest deduci in petitorio.*
- 306 *Frustrum condemnatio fit, licet in parte sententia reformetur.*
- 307 *Expensa litis an repeti possint, si causa fuit à Principe commissæ.*
- 308 *Causa si sit à Principe commissæ, an causæ bonam, vel malam fidem.*
- 309 *Fides bona, vel mala plurimum semper attenditur.*
- 310 *Fides prædicta si non sufficit ad evitandum expensarum condemnationem, nec minus recuperationem.*
- 311 *Expensa litis cum Monacho, vel moniali litigante, non debetur à Monasterio.*
- 312 *Exculenta donata Procuratoribus, & Aduocatis, an habeantur in consideratione expensarum.*
- 313 *Expensa facta pro viaticis, an computanda, & quæ in litis expensis.*
- 314 *Expensa vnus famuli, an possint computari cum litis expensis.*
- 315 *Expensa facta à Canonicis litigantibus cum pensionarijs, non extrahuntur ex massa communi.*
- 316 *Beneficiatus cum Ecclesia litigans, an, & quando teneatur concurrere ad expensas Ecclesiæ.*
- 317 *Limita, quando lis respicit priuatum, & particulare interesse.*
- 318 *Utilitas Ecclesiæ, vel priuatum interesse, an lis requirat, quomodo cognoscatur.*
- 319 *Beneficiatus habens litem cum alijs, an teneat.*

utatur illi contribueret.

- 322 Rusticus, an teneatur ad Gabellam impositam pro expensis litis contra se.
- 323 Ecclesia, an teneatur ad expensas factas in iustitiam Capituli.
- 324 Expense liti, unde sint extrahenda, quando Canonici, & beneficiati simul litigant.
- 325 Expense a victo debentur in iudicio Saluiani.
- 326 Expense in casu predicto, an debeant refici ab ipso victo, vel ex retentione bonorum.
- 327 Expense ratione iudicii debentur etiam in iudicio possessorio.
- 328 Expensas non habet, qui per se ipsum causam agitat.
- 329 Expense Procuratorum, & Aduocatorum, qui gratis deseruiuerunt, auferri possunt.
- 330 Expensas consequi nequit negotiorum gestor, nisi reuera negotium gesserit.
- 331 Expensas ab alio non repetit, qui negotium ad sui commodum gesserit.
- 332 Expensas pro alio bona fide factas repetit, qui fecit.
- 333 Depositum cuius iulij cum obligatione &c. an, & quando sufficiat ob Clausulam refectionis &c.
- 334 Expense, quomodo veniant resequenda in casu Brevis apostolici ob fructuum beneficij refectionem.
- 335 Breue mandans refici fructus beneficij, & dimitti possessionem, non extenditur ad non expressa.
- 336 Condemnatio expensarum contra Canonicos, an officiat successores.

- 302 Sciendum est ad huc, quod non fit exceptio sententiarum condemnatio pro executione sententiae latae pro possessore, quod
- 303 si secus si heret pro non possidente eadem. Rot. decif. 36. de sent. & re iud. in antiq. & quod condemnatio illarum, omissa in sententia lata super possessione
- 304 non potest deduci in petitorio; sed ita non tenentur de fructibus Rot. decif. 40. eodem tit. in antiq. est tamen certum, quod in illis fit condemnatio, licet in parte sententia reformetur Put. in correctis decif. 400. fol. 173.
- 305 An ulterius expensae litis repeti possint, si causa fuit a Principe commissa, & an causet bonam, vel malam fidem, videndum est Pen. decif. 406. num. 11. mala enim, vel bona fides attenditur plurimum, quia quando illa non fuit sufficiens ad evitandam condemnationem,
- 306 expensarum, multo minus deseruiet ad illarum recuperationem Rot. coram Pen. d. decif. 406. num. 7.

Sciendum est quoque, quod expensae

litis cum monachis seu moniali litigant.

- 311 non debentur a monasterio Put. in correctis decif. 264. num. 2. fol. 123.
- 312 Estque aliud valde considerabile, quod Rota dicat, quod expensae factae in excellentis donatis Procuratoribus, & Advocatis, vt maiorem diligentiam adhibeant, & debeant haberi in consideratione, tamquam non impertinentes Ludovici decif. 512. num. 3. quodque in earum calculo erant etiam imputandae illae, quae factae fuerunt pro viaticis, ad tollenda impedimenta, & molestias a parte Aduersaria praestitas, & expensae vnius famuli Ludovici. ibidem num. 1. & 2.
- 313 Expensae quas faciunt Canonici litigantes cum pensionariis, non sunt extrahendae ex massa communi cum ipsis pensionariis Ludovici. decif. 263. num. 1. vbi add. num. 7.
- 314 Et si beneficiatus litigat cum Ecclesia, & tenetur concurrere ad expensas, & sumptus litis, quas facit Ecclesia, quando lis respicit utilitatem ipsius Ecclesiae Ludovici. ibidem num. 5. vbi add. num. 8. locutus dicendum, vt nu. 6. quando & lis respicit priuatum, & particularem interesse
- 315 Quomodo & autem id cognoscatur, vt de ibidem num. 8. sed vt, ibidem num. 4. talis beneficiatus non tenetur contri-
- 316 buere, & si licet habet cum alijs beneficiatis; & datur exemplum in rustico exigente cum sua Communitate, quae impositum gabellam pro habendis pecunijs ad litis expensas, & dicitur quod talis Rusticus, non tenetur ad dictam gabellam, vt num. 3. & quod Ecclesia,
- 317 non tenetur ad expensas factas in utilitatem Capituli, dicit Pen. decif. 406. num. 7. & Rot. decif. 47. num. 3. p. 4. recentior dicit quod, quando Canonici, & beneficiarij communiter litigant, & expensae litis sunt faciendae de redditibus communibus Canonicorum, & Beneficiatorum.
- 318 In iudicio Saluiani & debentur expensae a victo in tali iudicio, vt inquit Passio. de salu. fol. 289. num. 65. An vero tales expensae debeant refici ab ipso victo, vel sint recuperandae ex retentione bonorum ad quae fuit data immissio, est controuersia non modica in Curia, & ego expecto resolutionem Rotae in causa Romana Saluiani inter Abbat. & Monachos Sanctae Crucis ex vna, & egregio viru Excellentissimi D. Aloisii Ducis Serozii, in quo spero victoriam, cum certum sit, quod expensae ratione iudicii debentur etiam in iudicio possessorio

Idem

Idem Pacif. de salu. eodem fol. 189 nu. 69.

Et quia supradiximus deberi etiam expensas Procuratoris, & Aduocati in
336 certis casibus, est aduertendum, ¶ quod si quis per se ipsum causam agitauerit, non habebit tales expensas *Rot. decif. 41. nu. 5. de sent. & re iudic. & decif. 5. de procurat. in antiq.*

Expensis Procuratorum; & Aduocatorum; qui gratis seruierunt, ¶ peti possunt sine scrupulo, si ab eisdem eorum principali remittatur animo remunerandi, alias non. *Rot. decif. 38. de sent. & re iud. in antiq.*

Si negotiorum gestor petit ab aliquo consequi expensas, quas dicit fecisse, si illas non potest consequi, si re vera negotium non gessit, *Pen. decif. 391. num. 19. idemque euenit illi. qui negotium gessit ad commodum proprium, ¶ & vult expensas ab alijs recipere Idem Pen. decif. 406. num. 11. si vero illas fecit pro aliquo bona fide, ¶ potest illas repetere, & conuictus, idem d. decif. num. 22.*

In casu quo obtineatur Commissio, in qua rescribatur cum clausula rescriptis expensis ¶ an, & quando sufficiat depositum vnius iuris, cum obligatione restituendi retiduum, ¶ videndus est *Pen. decif. 114. num. 4.*

Et in casu brevis Apostolici mandantis relictis fructus beneficii, & dimitti possit sessionem, ¶ expensae non veniunt restituende per consequentiam, quia tale, ¶ breue ¶ non extenditur ad non expressa *Rot. decif. 237. num. 4. p. 4. recentior.*

Et quando est facta condemnatio expensarum de vno tempore contra Canonicos, ¶ talis condemnatio non afficit succelliores *Rot. decif. 614. num. 4. per. 4. recentior.*

*Quando auctori subministrantur litis
expensae per reum.*

Artic. XXI.

- 335 Expensarum subministratio regulariter non fit per litigantem.
336 Expensarum subministratio obtinetur probata paupertate, cum praesumptione boni iuris.
337 Signatura, quando rescribat subministratis alimentis, arbitrio rota taxandis.
338 Signatura quare addat verbum taxandis, & quid operetur.
339 Index quando non habeat iurisdictionem,

nisi facta subministratio expensarum.
340 Litis lara non sufficere, si fieret verbalis oblatio.
341 Possidens rem controuersam aliquando petitis sumptus, sed fuit expulsum.
Alimenta, ¶ litis sumptus, nunquam dantur possessori rei controuersae. *cod.*

Sepe etiam euenire solet, quod auctores petant expensas, & litis sumptus, ideo est firmandum pro regula, ¶ quod non solet per litigantem fieri talis subministratio *Ludonis decif. 189. nu. 6. vbi plene adden num. 7. & decif. 263. num. 2.*

336 Obtinebit tamen ¶ probata paupertate, & addita praesumptione boni iuris *idem Ludonis decif. 189. vbi adden. d. nu. 6. & decif. 543.*

Signatura quando vult certitudinarie respondere, quod subministrantur alimentis, & sumptus litis, ¶ rescribit libere cum clausula subministratis alimentis arbitrio Rota taxandis ¶ additq. verbum taxandis, ne deberi reducat in controuersiam *Ludonis. ibidem. d. decif. 189. num. 4. & add. num. 9. & stante hac*

339 clausula ludez ¶ non habet iurisdictionem, nisi facta prius tali subministratio *ne idem ibidem num. 5. nec sufficeret ad*

340 dandam iurisdictionem, ¶ si fieret de eis verbalis oblatio *d. Ludonis decif. 492 num. 9. Rota decif. 148. num. 1. parte 4. recentior.* & quo ad hoc pauca ista sufficiunt; vnum tantum addendo, quod aliquando fuit repertus audax, qui possidens rem controuersam petiit talia alimenta, & sumptus, sed fuit expulsum a Rota quia numquam dantur possessori rei controuersae, vt dicit *eadem decif. 248. num. 3. pari. 4. recentior.*

Qua expensae pro attentatis restituuntur.

Artic. XXII.

- 342 Expensarum taxatio, & condemnatio fit quoque in attentatis, & quando fieri possit.
343 Expensae in attentatis, quomodo taxantur.
344 Attentata, an sufficienter purgantur per consensum in reuocationem, & quando.
345 Declara sufficere, quando non est necessaria positina aliqua restitutio.
346 Attentata possunt purgari in loco iudicii, licet alibi commissae.

Re-

- 347 Reſcriptio ſemper eſt neceſſaria quoad expenſas. damna, & intereſſe.
- 348 Paſſus attentata debet reponi in ſtatu, in quo antea reperiebatur.
- 349 Codemnatio in expenſis, damnis; & intereſſe, non eſt de neceſſitate expreſſe facienda.
- 350 Omiſſum non habetur pro omiſſo, ubi agitur de reſcriptione expenſarum in attentatis.
- 351 Reſcriptio expenſarum, & reſcriptio in priſtinum ſtatum, eſt pars integralis reuocationis attentatorum.
- 352 Expenſarum condemnatio, eſt de ſui natura inſita in reuocatione attentatorum.
- 353 Expenſarum condemnatio, eſt neceſſaria, quando damna, & intereſſe non ſunt pars iudicij.
- 354 Omiſſum habetur pro omiſſo, quando omiſſum non eſt pars iudicij.
- 355 Attentata quomodo reuocentur, quando damna, & intereſſe non ſunt pars iudicij.
- 356 Expenſarum Codemnatio expreſſa requiritur, quando per uia diſſinitina proceditur.
- 357 Declara multum intereſſe, an uno, vel alio modo fuerit pronuntiatum.
- 358 Iudicium attentatorum, eſt magis priuilegiatum, quam iudicium ſpolij.
- 359 Expenſa in cauſa attentatorum, an compenſentur cum expenſis in cauſis ſpolij.
- 360 Reſcriptio expenſarum eſt neceſſariam non obſtante omiſſione, quis dicat.
- 361 Declara tamen promiſſa non habere locum in omnibus iudijs.
- 362 Decreta ſemper a iuris diſpoſitione recipiunt interpretationem extenſiuam.
- 363 Expenſa in iudicio attentatorum ſemper reſcriuntur, & ſi decretum non contineat condemnationem.
- 364 Attentans, nunquam poteſt procedere ad ulteriora in negotio principali.
- 365 Attentans debet reſcribere, etiam expenſas, & damna extraiudicialia.
- 366 Attentans, quid facere debeat, ſi uult procedere ad ulteriora, quando conſtat de attentatis.
- 367 Terminus attentata paſſo ad liquidandum preſcribitur per commiſſionem.
- 368 Attentans quid facere debeat, ſi conſtat tantum in genere, ut procedat ad ultiora.
- 369 Proceſſus ad ulteriora, quando non retardetur illi, qui attentauit.
- 370 Attentans debet reſcribere expenſas, & damna iudicialia, etiam in paribus paſſa.
- 371 Declara, ſi de illis conſtat tantum in genere, & veriſimilitudinarie.
- 372 Amplius, ſi de illis adhuc in alijs iudicijs non conſtat in ſpecie.
- 373 Expenſa, & damna extraiudicialia poſſunt ex actorum reuocatione re.
- 374 Reſcriptio in attentatis quando proſtat ſi ne-

ceſſaria.

- 375 Declara tunc non ſufficere depoſitum unius lulij cum obligatione reſidui.
- 376 Expenſarum reſcriptio in attentatis requiritur, ſiue ad ultimum quadrantem.
- 377 Attentans, an poſſit procedere in negotijs principali ſaſto depoſito.
- 378 Expenſa indiciales, ex quibus connumerentur.
- 379 Expenſa proceſſales, & pro ſalario Procuratorum, & Copiſtarum, ubi narratur.
- 380 Expenſa pro honorariol iudici quoniam ſint.
- 381 Expenſa prædiſta facile poſſunt liquidari receptis ſaſſis.
- 382 Probationes, quoniam admittantur in liquidatione expenſarum.
- 383 Limitantur prædiſta in expenſis voluntarijs, & ſolitis excedentibus.
- 384 Expenſa voluntaria, & ſolitum excedentes, an debeant reſcri.
- 385 Expenſa ſolita circa Procuratorem, & Aduocatum remiſſiue.

- 342 **I**N attentatis fit ꝑ condemnatio, & ratio expenſarum, etiam ante ſententiam ferendam in negotio principali, & in eius ſententia tantum taxabitur, quā-
 343 tum taxaretur pro diſſinitua in negotio principali, ut inquit Rot. deciſ. 30. de dol. & contum. in nou. & deciſ. 37. de ſenſ. & re iud. in antiq.

- Et in cauſa, quo quis attentata commiſſit, ſi tantum conſenſit, etiam amplifiſime illorum reuocationi, & pro reuocationis habere uoluit, ꝑ pro ſufficienti purgatione non habetur. ſi eſt neceſſaria poſitiua aliqua reſtitutio; ꝑ quod ſecus iudicabitur, ſi talis reſtitutio non eſt neceſſaria. Rota apud Cons. in deciſ. 151. n. 2. deciſ. 371. num. primo. & inter recent. deciſ. 246. num. 1. & 2. ubi dicit quod ſufficit id fieri in loco iudicij, ꝑ quauis alibi fuerint attentata commiſſa ꝑ.
 345 1. rec. quas ſequitur Rot. in Cracouen. attentatorum 26. Nouembri 1652. etiam R.P.D. Bichio in folio.

- Sed hoc intelligitur præter expenſas, quia quoad illas, & damna, & intereſſe ꝑ ſemper eſt neceſſaria reſcriptio. Cef. de Graſſ. deciſ. 4. num. 10. de reſcript. ſp. liat. Caputaquē. deciſ. 150. num. 5. & ſequen. par. 1. Burat. deciſ. 376. num. 4.
 347 & 9. ꝑ quia reponi debet paſſus in ſtatu, in quo ante attentata reperiebatur Caputaquē. deciſ. 33. lib. 2. Rota in Romana attentatorum 14. Ianuary 1650. etiam B.P.D. Bichio in fol. & in d. Cracouien. attentatorum coram eodem.

Et in hac materia, eſt aduertendum, quod

quod non est necessaria expressa ꝑ condemnatio in expensis damnis, & interesse, prout dixi in alijs expensis, neque hic ꝑ omissionem habetur pro omissione cum semper etiam sine tali condemnatione ꝑ refectionem huiusmodi, & repositio in pristinum statum, sit pars integralis reuocationis attentatorum, & de sui natura inest in ea ꝑ condemnationi, vt in proximis terminis contra eum, qui habuit recursus ad Iudices laicos respondit. *Rota in Calaguritana beneficij Sancti Iohannis de Molinares 3. Marty 1651. coram R. P. D. Cerro in folio, & in iudicio mantentionis in Calaguritana de Narette 16. Iunij 1586. coram Blanchetto impress. post tractatum D. Posth de mantinendo decif. 17. & in terminis attentatorum dixit, Rota in Cracouien. attentatorum.*

Ideoq; semper est distinguendum, quod aut damna, & interesse non sunt pars iudicij, & ꝑ tunc est necessaria condemnatio, & omissionis ꝑ habetur pro omissione, vt supra firmauimus, & loquitur *Pat. decif. 61. num. 2. lib. 3. & annuit. d. decif. 17. num. 6. apud Posth. aut sunt pars iudicij, & proceditur ꝑ ad reuocationem attentatorum officio iudicis, per viam privilegiam decreti talis reuocationis quicquid esset dicendum, si procederet per viam sententia diffinitiuæ, ꝑ quo casu condemnatio expressa requiritur, vt videtur sensisse *Ces. de Graf. decif. 5. vers. non obstat. de restit. spoliat. multumque interesse, ꝑ an vno, vel altero modo pronunciatum fuerit apparet ex Lancellos de attent. par. 3. cap. 24. num. 66. & sequen. ꝑ iudicium enim attentatorum magis dicitur privilegium, quam iudicium spolij *Pen. decif. 196. num. 13. & fusius dixi supra tit. de attentatis. Et ideo Rota expensis in causa attentatorum non nolit compensare ꝑ cum expensis in causa spolij, vt testatur *Pen. decif. 118.****

Et omnino non obstant omissione ꝑ esse necessariam refectionem, firmat *d. decif. Cracouien. attentatorum*, vbi adequate respondetur l. terminato C. de fruct. & lit. expens. & l. Paulus. ff. de re ind. & firmatur, quod premissa locum habent in alijs iudicijs, ꝑ quæ explicitam condemnationem requirunt, & in quibus condemnationis decretum continet implicite, & natura iudicij, moti ex iuris dispositione, ꝑ qua semper ꝑ decreta recipiunt interpretationem extensiuam l. creuius. ff. de euict. *Ludouif. decif. 176. n. 3. & 4.*

Igitur in iudicio attentatorum, ꝑ expensæ semper veniunt rescindendæ, etiam si decretum condemnationem non faciat, & si illæ non rescinduntur, Attentans uumquam ꝑ potest procedere ulteriora in negotio principali *cap. non solum de appell. in 6. Pen. dec. 196. & firmat. d. decif. Cracouien.*

Et non solum attentans debet rescindere expensas, & damna iudicialia, verum ꝑ etiam extraiudicialia, & in extraiudicialibus est aduerrendum, quod si de illis saltem in genere constat, & Attentans, aliquo modo est certus, si vult ꝑ procedere ad vltiora ꝑ tenetur ipse liquidare, vel saltem, vt etiam supra dixi, obtinere commissionem, in qua ꝑ figuratur terminus attentata passo, ad liquidandum; si vero solum in genere de eis constat, satis est, quod attentans ꝑ faciat depositum vnus Iulij, cum obligatione soluendi residuum, secuta liquidatione, & hoc casu non ꝑ retardatur processus ad vltiora *Ludouif. decif. 506. num. 6. & dixit Rota in Ciuitatis Castellana attentatorum 5. May. 1649. coram Reuerendissimo Dunogetto Decano in folio, & in Perulana bonorum 5. Iulij eiusdem anni in fine coram R. P. D. Bichio, etiam in folio & in d. Cracouien. coram eodem.*

Quod amplia procedere etiam in expensis, & damnis iudicialibus ꝑ passis in partibus, de quibus ꝑ constat tantum in genere, & verisimilitudinarie, & ꝑ de quibus adhuc in actis iudicii non constat in specie, vt egregie dicitur in *d. Cracouien. attentatorum coram eodem R. P. D. meo Bichio.*

In expensis iudicialibus factis in loco iudicij purgationis attentatorum, vbi per attentantem ꝑ expensæ & damna certificari possunt ex reuolutione actorum, & ideo pro certis habentur, tali casu est priorius necessaria eorum refectione, nec ꝑ sufficit depositum vnus Iulij cum obligatione soluendi residuum addit. *ad Ludouif. decif. 503. num. 6. in fin. Caputaque. dixit. 152. nom. 7. parte prima Rota in Auenionen. Attentatorum 4. Feb. 1650. 5. decif. coram R. P. D. meo Celfo, vbi allegatur Bald in cap. conuenerem nu. 6. de restit. spoliat. vbi quod requiritur restitutio; vique ad vltimum quadrantem, & declaratur *decif. Cocci 371 & decif. 196. Pen. Firmans, quod Rota non seruat *decis. Moesani 311. Firmantis, ꝑ posse attentantem procedere in negotio principali facto deposito.***

Et si desideratur, quid connumerandi sit

- 378 sit inter expensas Iudiciales ꝛ beneficiū optatum recipitur ex dicta decis. Cracouien. attentatum, vbi ad hunc effectum nedum numerantur viciæ, seu quæ processuales vocantur, sed etiā illæ, quæ factæ sunt pro salario Procuratorum, & Copistarum, tam in Rota, quam in Signatura Iustitiæ, & pro honorario Iudicis, quippeque Iudicium respiciunt, & facile possunt ꝛ liquidari ex receptis prædictorum, cum in hac liquidatione non sit necessaria rigorosa, sed stantæ.
- 382 earum verisimilitudine, ꝛ quævis possibilis probatio admittitur Rota in Romana vineæ 9. Decemb. 1648. & 28. Junij 1649. coram R.P.D. Royas Tarracoen. Ecclesia dignissimo Antistite, & in dicta Auenionen. attentatorum coram R.P.D. meo Celfo, & Cracouien. attentatorum coram D.R.P.D. meo Bicio.
- 383 Præmissa non haberent locum si passus attentata, ꝛ adduceret etiam expensas voluntarias, & quæ solitum excedunt, quia tales non debent ꝛ resciri, cum omnia debita conuenientia regulentur Rot. in Bononien. fideicommissi de Vixanis 4. May 1643. in fine coram d. R.P.D. meo Bicio in folio, & in d. Auenionen. attentatorum pariter in fine coram d. R.P.D. meo Celfo.
- 385 Quale sit solitum ꝛ circa Procuratores, & Aduocatos dixit nobis modernus post Vbert. de modo, & rat. citandi in appendix vltimæ impressionis, vbi dicit de viginti quatuor paulis pro qualibet functione.

De expensis, quæ debentur Iure actionis.

Artic. XXIII.

- 386 Expensæ iure actionis, & promissionis semper debentur, & si iudex absoluit.
- 387 Amplia, vel etiam si iudex omiserit condennare.
- 388 Absolutio ab expensis, vel omissio à iudice facta, de quibus solent interpretari. et 126 295.
- 389 Iuramentum alicui, an necessarium in expensis iure actionis, promissionis, & huiusmodi.
- 390 Expensæ domi debent deducti, vbi illa viaticorum, & Hospitiæ essent rescindenda.
- 391 Reus debitum consistens in termino citationis absoluitur ab expensis.
- 392 Expensæ semper sunt rescindende habenti clausulam, litem non inferre, aut non

- contrahere.
- 393 Declara hoc donec fuerit declaratum litem esse fixitam.
- 394 Declara etiam in his non esse necessariam condemnationem, & quare.
- 395 Expensæ in causa appellationis, in qua appellans fuit negligens, petuntur iure actionis.
- 396 Expensæ factæ in diuerso iudicio non debentur. & 291.
- 397 Expensæ tam factæ, vel in eodem iudicio, vel ab eo dependente omnes debentur.
- 398 Expensæ iudiciales, dicuntur expensæ viciæ, & passim clara.
- 399 Expensæ prædictæ debent resciri in omnibus causis integræ, & absq. diminutione.
- 400 Probatio expensarum iudicialium fit per fidem Notarij.
- 401 Notario fidem facienti de expensis iudicialibus plene creditur.
- 402 Expensæ etiam pro honorario Procuratorum, Aduocatorum, & Copistarum debentur iure actionis.
- 403 Expensæ reales taxantur ad rationem sententiarum decem, pro qualibet instantia.
- 404 Declara tamen hoc procedere in expensis officio iudicis debitis.
- 405 Declara quoq. expensæ iure actionis debitas omnes mandari resciri.
- 406 Clausula ad omnia damna, quid operari soleat.
- 407 Expensæ venientes ratione damni sunt integræ rescindende.
- 408 Expensæ, quæ iure actionis debentur, integræ sunt rescindende.
- 409 Expensæ autem factæ, quonam modo iustificentur.
- 410 Expensarum quantitas arguitur à solito, quando de illis constat in genere.
- 411 Probatio qualisqualis sufficit data expensarum verisimilitudine.
- 412 Impensæ, quod fieri debeat in minori summa, vbi locum habeat hac regula.
- 413 Expensæ factæ ab herede gravato pro bonorum defensione, an compensanda cum fructibus inde perceptis.

R Estat modo, vt aliquid asseramus de expensis, quæ debentur Iure actionis, & promissionis, ꝛ quæ semper debentur, etiam si iudex in sententia Reum absoluerit Pacis de salu. in eius obseru. num. 66. fol. 289. vel etiam si iudex contulerit condemnare idem ibid. & quando dubitatur à quibus iudex absoluerit, & quæ omiserit, ꝛ semper est intelligendum de expensis, quæ debentur officio iudicis, & numquam de ijs, quæ debentur iure actionis, obligationis, & conuentionis Causa. dec. 15. n. 29. Bene verum.

est

est quod etiam in huiusmodi est necessarium ꝛ iuramentum actoris tantum impendisse l. *properandum*, & l. *Sancimus* C. de *Iudic.* & ubi daretur, quod deberent refici expensæ viaticorum, & Hospitij, ꝛ deberent deduci illæ quæ domi factæ fuissent, & quod superest taxari *Lenfræc.* in d. c. quoniam contra de probat. num. 18. & *Guidopap. decif. 625.* & in his quoque expensæ absoluitur reus; qui in termino primæ citationis, ꝛ debetum confitetur *Qnded. conf. 50. num. 10. & conf. 83. num. 64. lib. 1.* quod tamen amplia, & limbra ut supra firmavimus de alijs expensæ.

Qui habet pro se clausulam, litem nõ inferre, aut non contravenire, est certus ꝛ quod reus tenetur sibi ad omnes expensæ, donec fuerit declaratum ꝛ litem esse finitam, sic dixit *Ros. in Tiburtina Castri 17. Maij 1564. coram Litta in folio* Er in his neque est necessaria cõdemnatio, ꝛ quia veniunt loco dannorum, & interelle *Rota* supra citata *Romana expensarum 28. Maij 1614. coram d. bo. me. Manzanedo circa finem.*

395 Iure actionis petuntur ꝛ expensæ illæ, quas facit appellatus in causa appellationis, in qua appellans fuit negligens c. *reprehensibilem de appell. Roland. conf. 62. num. 16. lib. 4.*

396 Factæ in diverso Iudicio ꝛ non debentur *Duran. decif. 385. num. 8. & Pen-decif. 665. num. 3.* fed factæ in eodem Iudicio, vel ab eo dependente, propter liberationem, & molestijs, vel simili promissione, ꝛ omnes debentur *Rota* in *Romana domus 31. Ianuarij 1652. coram R.P.D. meo Meltio in fol.*

398 De iudicialibus, ꝛ non est controuersia, quia dicuntur expensæ viuz, & passim clare ꝛ refici debent in omnibus causis, à Viçio Victori integre, & absq. vlla diminutione per l. *properandum* §. siu autem C. de *Iudic.* *Rota* in *Maceraten. hereditatis 24. Ianuarij 1642. coram R.P.D. meo Bichio, in Romana expensarum 14. Iunij 1649. coram Eminentiss. D. Card. Corrado, in Esina expensarum 10. Decembris eiusdem anni coram Reuerendiss. D. meo Dunogetto in folio, & in d. Romana domus coram R.P.D. meo Meltio.*

400 Probatio istarum expensarum, ꝛ sit facili modo per Notarium fidem faciẽtem, non solum de pecunijs sibi solutis, verum etiam de acitatis in Iudicio ꝛ cui pleno creditur; ut dixit *Rota* in *Valentina expensarum 4. Iulij 1618. coram Santissimo Innocentio X. in folio, & in d. Maceraten. hereditatis coram R.P.D. Bichio.*

Praxis Camilli Capucij.

Nec solum debentur iure actionis expensæ Iudiciales de quibus supra, verum etiam debentur aliæ factæ pro honorario Procuratorum, Aduocatorum, & pro copijs scripturarum, & similibus *Ros. in d. Romana domus coram R. P. D. meo Meltio & relatis in ca.*

Difficultas erit in quantitate debita, Procuratori, & Aduocato, & ideo sciendū est, quod ꝛ *Rota* aliquando legendo potius arbitrium, quam rigorem, illas taxauit ad rationem sutorum decem, pro qualibet instantia, ut dictum fuit in d. *Maceraten. hereditatis infuse, & in d. Esina expensarum §. non obstat.*

404 Quod procedit ꝛ quando debentur officio Iudicis, quia quando debentur ratione actionis, tali casu refici mandat

405 ꝛ totum ad rationem scilicet illius, quod expensum fuit, quia proveniunt ab obligatione, ut puta faciendi conspire omnem personam, suscipiendi litem in se, manutenendi Actorem in quietâ possessione, & similibus, cum clausula ad omnia damna, ꝛ quæ facit, ut premissa tamquam damna debeantur *Parif. conf. 109. num. 38. lib. p. Surd. conf. 150. num. 10. & seqq.* & quidem optima ratio, quia expensæ, quæ veniunt sub nomine damni,

406 ꝛ sunt integre reficiendæ per textum c. 5. pars vero, ibi primo satisfaciunt integraliter de expensis, de offi. delegat. c. quoniam 4. §. si quis verò de Immunit. Ecclæs. ubi glos. in verb. satisfactum *Ros. post 2 accl. de obligatione Cam. decif. 718. nu. 5.* & in terminis expensarum, quæ iure actionis debentur, ꝛ quod integre sint refundendæ dixit *Rota* in d. *Maceraten. hereditatis coram d. R.P.D. meo Bichio & in d. Romana domus coram R.P.D. meo Meltio.*

409 Modus autem ꝛ instificandi expensas factas cum Procuratoribus, Aduocatis, & Copiistis, traditur in d. *Romana domus*, ubi quod parte citata, destinatur Notarius ad extraendam Notam informationum, & iurium in Rota datorum, & quantitatibus foliorum ex positionibus, quæ de consuetudine per Auditores asseruantur in omnibus causis, quæ in Rota ventilantur. Probatio namq. ista dicitur sufficiens, quia quando constar de expensis in genere, ꝛ quantitas illarum, à solito arguitur. *Ros. decif. 283. p. 1. recentior. Coccin. decif. 439. num. 2. & dar. a.*

411 Illarum verisimilitudine, ꝛ sufficit quali qualis probatio, eo modo, quo haberi potest *Ros. d. decif. 744. nu. 4. p. 4. rom. 3. recentior. & in Spoletana expensarum 4. Iulij 1636. coram R.P.D. Royas, in folio & in d.*

- in d. Romana domus coram R.P.D. Meltio.
Regula quod ubi impensa potest fieri
in minori summa, scilicet producendo
copiam simplicem, preuia citatione ad
declarandum, an velit stare simplici co-
412 pte, & dicitur habere locum, quando In-
strumentum extrahendum, reperitur pen-
tibus Notarium, qui solet simplicem dare
copiam, secus autem, ubi dare non tene-
tur simpliciter ut in notario A.C. & G.A. Ap-
261 urbis, ut declarat d. decis. Romana domus
coram R.P.D. Meltio.
413 Et si dubitatur, an cum fructibus ex
hereditate per heredem grauatum per-
ceptis, & sint compensandæ expensæ per
eum factæ in litigando, pro defensione
bonorum, & iurium fidicommissi dicat
Audouis. decis. 197. num. 3.

De fructuum distinctione.

Artic. XXIV.

- 414 Fructuum quotuplex sit distinctio.
415 Fructus ciuiles, quinam dicantur.
416 Fructus prædictos aliqui voluerunt esse in-
dustriales.
417 Fructus ciuiles, quod singulis diebus perci-
piantur quis seruati.

Quo ad materiam fructuum est præ-
mittenda cognitio circa illorū
414 qualitates, & alij eorum dicuntur
ciuiles, alij naturales, alij industriales,
alij debentur ratione moris, alij ratione
rei, alij ante, & alij post litis contesta-
tionem, alij dicuntur pendentes, alij ex
acti, & nō pendentes, alij sunt spiritua-
les, alij temporales, alij honesti, alij ino-
nesti; atq. ut initium sumamus in pri-
mis.

- 415 Ciuiles fructus dicuntur, qui tperic-
piuntur ex re, quæ naturaliter fructus nō
producit Rot. post Cenc. decis. 177. num. 6.
& decis. 458. num. 5. & sunt, qui singu-
lo die percipiuntur, ut puta pensiones
demorum, fructus locorum montium
hortorum introitus, vectigalium, gabel-
larum, operarum seruorum, vltus naui, &
similes Bart. in l. ex diverso. §. non solum
ff. de rei vend. Angel. in l. si manus. ff. eodem
Bald. in l. pro oneribus. C. de Iur. dot. Nat.
conf. 141. num. 2. & ibid. connumerantur
pascua Onded. conf. 85. num. 8. lib. 2.
416 Quamuis quod dicantur industriales
dicat Menoch. recuper. rem. 15. num. 623.

- 417 Quod si isti singulis diebus percipiuntur
dicunt Bart. in l. fin. §. fin. ff. de Iur. Fisci
Vine. Franc. decis. 79. Paris 1. & Onded. d.
conf. 85. num. 8. lib. 2.

Fructus Ciuiles in casu resigna-
tionis ad quem spectent.

Artic. XXV.

- 418 Fructus ciuiles, an spectent ad resignantem,
donec litra sint expedita.
419 Intimatio expeditionis literarum Apostoli-
carum, an sit faciunda resignanti.
420 Resignans libere, dicitur amittere sui pos-
sessionem. 423.
421 Resignans libere, an possit præterdere fruc-
tus, & si resignatio sit nulla.
422 Fructus ciuiles, aliqui voluerunt deberi resi-
gnanti, vsque ad diem data supplicationis.
423 Et quid dicendum sit in libera resignatione
420.
424 Fructus item ciuiles, alij voluerunt spectare
ad resignantem, donec fuerit capta pos-
sessio.
425 Item alij voluerunt spectare ad resignantē,
donec ius quæratnr resignatario.
426 Ius quando dicatur quæsitum resignatario.
426 Fructus ciuiles alij voluerunt spectare ad
resignantem, donec suum præstiterit in-
sensum. 432.
428 Declara postea spectat e ad resignatarium, &
tiam ante captam possessionem. 433.
429 Resignans ante consensum præstitum potest
penitere.
430 Amplia, & si resignatarius non efferat pos-
sessionem, & si literas expeditur.
431 Fructus prædicti, an spectent ad resignantē,
vel resignatarium.
432 Fructus ciuiles, quod spectent ad resignantē
vsq. ad diem consensum, alij teneant. 427.
433 Declara postea spectare ad resignatarium.
438.
434 Fructus ciuiles non maturati tempore resi-
gnationis beneficii, ad quem spectent.
435 Fructus prædicti, ad quem spectent, quando
beneficium vacat per obitum.
436 Fructus prædicti, si sunt naturales, siue industria-
les, ad quē spectent tempore resignationis.
437 Fructus prædicti, an possint diuidi inter
resignatarium, & heredem resignantis.
438 Pensio, quamam diuidatur pro rata tempo-
ris, si pensionarius moritur ante solutionē
439 Pensio, quæ debetur de fructibus, succedit li-
co fructuum.

circa hos fructus sunt variz oponio-
nes in beneficialibus.

418 Prima opinio est, quod fructus þ hus-
lusmodi spectant ad resignantem, donec
literz sint expeditz, & intimatz *Rebuffi*
in *prax. tit. de resignat. num. 41.* & in *tit.*
de *publ. resign. gloss. 18. num. 7.* & in *trakt.*
de *nomini. lib. 7. tit. 14. num. 157.* & quod sit ne-
cessaria þ intimatio dicit *Nauar. in cap.*
ac *cepto opposit. 7. de restit. spoliat.*

419 Si tamen resignatio est libera, þ resi-
gnans dicitur amittere statim possessionem,
& consequenter non potest a dido

420 momento pretendere fructus, etiam si re-
signatio esset nulla. *Rot. decif. 1. de renic.*
in *non. Crescen. decif. 2. num. 1. de restit.*
spoliat.

Secunda opinio est, quod fructus ad
421 resignantem pertineant, þ vsq. ad tempus
datz supplicationis, & hanc opñionem
tenent *Sarnen. de public. quast. 7. num. 2.*
quam fuisse sepe secutum in Vrbe refert
422 *Parif. de resignat. quast. 9. num. 27.* Quid
þ autem descendit in libera resignatio-
ne est vidend. *Crescen. ubi supra.*

423 Tercia opinio est, quod fructus þ per-
tinent ad resignantem, donec capta sit
possessione per resignatarium. *Rebuffi. conf.*
186. n. 19. sed limita. apud *Crescen.*

Quarta opinio est, quod illi pertinent
424 ad resignantem, þ donec ius queratur re-
signatario, quod ius dicitur, quæsitum,
425 þ donec purificaverit conditiones, &
post acceptationem *Sarnen. de trien. 9.*
27. & *qu. 34. in fin. Parif. de resign. lib. 1.*
Declarat, ut in d. *dec. Crescen.*

Quinta, & vltima opinio fuit, quod
fructus þ pertinent ad resignantem, donec
426 þ suum consensum præstet, postea enim
spectant ad resignatarium, etiam, ante
427 þ aptam possessionem, & hanc opñionem
tenent *Gabr. conf. 192. num. 3. & sequ.*
lib. 5. Sarnen. de infirm. resign. 4. 3. col. 2.
Mabedan. decif. 313. & de geminata reso-
lutione *Rotz. refert Sarnen. de public. re-*
fig. *quast. 7. col. 3.* quod hodie declaratur
ad *Paul. III.* ut dicit *Pnt. dec. 42. lib. 3.* &
de *stilo Curie* ex constitutionibus *Pon-*
tificijs refert *Burf. conf. 399. lib. 4. Parif.*
examinata materia de *resignat. lib. 1. quast.*
6 n. 33. cum *clar. sequ.*

428 Ratio est, quia þ ante consensum,
præstitum potest pñittere, quod secus
postea *Palerst. decif. 143.*

429 Quod amplia procedere þ etiam si
resignatarius non cepit possessionem,
etiam si literas expederit, quia fruc-
tus pendentes spectant ad ipsum, ut di-
cit *Gabr. conf. 192. num. 6. lib. 1. Parif. d.*

Praxis Camilli Capucij.

quast. 6. num. 72.

430 Quod fructus etiam Ciuiles, spe & ē
ad resignantem, vsq. ad d. diem, &
431 quod postea spectent þ ad resignatarium
dicit *Onded. d. conf. 65. num. 8. in fin. lib. 2.*
Et quod ciuiles non maturari tempore

432 resignationis beneficii þ debeantur resi-
gnatario dicit *Rot. post. Cenc. decif. 177.*
num. 5. & 7. Secus si beneficium vacat

per obitum, & non per resignationem,
433 quia dantur fructus pro rata *ibid. num. 16.*
quod etiam fructus pendentes, siue siue

434 naturales, siue industriales, tempore re-
signationis debeantur resignatario etiam
si sint maturi, & proximi recollectioni

dicit *Rot. post. Cenc. d. decif. 177. n. 8. & 9.*
quodque diuidantur pro rata temporis

435 inter resignatarium & hæredes resi-
gnantis, dicit eadem *decif. 10. num. 10.*
& 16.

Pensio imposita super fructibus ciui-
libus, si pensionarius moritur, debet ē di-
436 uidi þ pro rata temporis licet moriatur
ante diē solutionis l. si operas, ff. de usufr.
& *Onded. conf. 85. num. 27. Gabr. conf. 191.*
num. 5. lib. 2. qui testatur de opinione *Rotz.*

Et quando pensio debetur de fructi-
437 bus, idem est iudicandum de pensione
quod videretur de fructibus: quia suc-
cedit loco fructuum. *Rota in Papien-*
fructuum 12. feb. 1601. egram b. m. Card.
Lancellotto apud Antonin. variat. resoluit.
lib. 1. resolut. 46. fol. 84.

De fructibus naturalibus, & indus-
trialibus, quomodo, & quan-
do debeantur occasione
contractus.

Artic. XXVI.

440 Fructus naturales, quinam dicantur, & 444

441 Fructus industriales, quinam sint, & dican-
tur, & 444.

442 Fructus si petuntur vti fructus, quinam ve-
niant.

443 Fructus si petuntur vti damnum, & inte-
resse, quinam veniant.

444 Fructus, quinam dicantur naturales, & qui
industriales, & 440. 441.

445 Fructuum nomine, qua veniant in reserva-
tione.

446 Fructus debentur, etiam ab illo, qui est in
mora.

447 Mora equiparatur litis contestationi.

448 Fructus debiti ratione mora debentur statim

Ccc 2

ac

at mora fuit contrahita, & quando.

- 449 Amplia prædicta in fructibus percipiit, & percipiendis.
- 450 Amplia etiam in contrahibus stricti iuris, & in re propria, & auctori debita à die morte.
- 451 Fructus post litis contestationem debentur in contrahibus stricti iuris.
- 452 Intrusus debet restituere fructus à die intrusionis.
- 453 Possessor mala fidei, quos fructus restituere teneatur, & per quas actiones.
- 454 Possessor mala fidei, an faciat suos fructus industriales.
- 455 Hæres possessoris mala fidei, an faciat fructus suos.
- 456 Fides mala defuncti transit ad hæredes.
- 457 Successor singularis, an faciat suos.
- 458 Emptor rei furtivæ, an faciat fructus suos.
- 459 Declara idem procedere, & si postea agnoveret Titulum.
- 460 Amplia, etiam si fructus consumpti sint.
- 461 Amplia etiam, & si triennio possideret, si essemus in beneficiis.
- 462 Possessor an, & qui deducat melioramenta facta in re possessori.
- 463 Amplia, etiam quod possit deducere expensas, & quis ita teneatur.
- 464 Possidens per 30. annos facit fructus suos.
- 465 Declara ulterius, & limita, prout hic remissum habetur.
- 466 Possessor mala fidei facit fructus suos in melioramentis perceptis.
- 467 Possessor bona fidei, regulariter tenetur ad fructus post litem motam.

440 **F**ructus naturales, & dicuntur, qui sine industria hominis percipiuntur ut in glos. in l. & ex diverso in l. verb. non habendam ff. de rei vend. l. unie. ff. de gland. legend. Ioan. Cop. de Iust. in tract. divers. tom. 12. fol. 260. col. 3. & 5. & col. 45. 1.

441 Industriales autem sunt, qui opera hominis percipiuntur, vel proueniunt ex eius industria l. si nauis. ff. de rei vend. l. fructus. ff. de usur. Menoch. recuper. remed. 15. num. 623. exemplum datur in vino, oleo: frumento Menoch. ibid. n. 593 & est bona glos. in l. ex diverso verbo non habendam ff. de rei vend.

Et quo ad huiusmodi fructus, tam naturales, quam in duales, est aduertendum & quod si petuntur fructus uti fructus, tunc veniant, etiam Industriales; 443 si verò uti dampna, & interesse, & non veniunt fructus ex industria. Nantit. de tace. & ambig. lib. 4. tit. 24. num. 14. &

444 & qui dicantur naturales qui in duales

preter predictos est vident. Put. decis. 80.

445 sol. 40. & quæ & veniant in reservatione nomine fructuum est vident. idem d. decis. 365. fol. 341.

446 Fructus debentur etiam ab eo & qui est in mora glos. in l. p. verb. contestata, & in l. fin. verb. contestatione C. de usur. & fincl.

447 lit. ubi dicitur, quod mora & equiparatur contestationi, & qui debentur ratione moræ, debentur statim ac mora & fuit contracta in contrahibus bonæ fidei

448 Surd. decis. 211. num. 17.

449 Quod ampliat & in perceptis, & percipiendis Surd. ibidem num. 18. & iterum ampl. in contrahibus & stricti iuris, quando agitur de re, quæ est propria, vel quæ auctori est debita à die morte Idem Surd.

ibidem num. 19.

451 In contrahibus stricti iuris, & debentur fructus post litis contestationem, ut dicitur idem Surd. eadem decis. d. num. 19.

452 Intrusus quoque, tenetur ad illos fructus restitutionem à die intrusionis Cassad. decis. p. de caus. posses. & propriet.

453 Possessor mala fidei, & tenetur de fructibus perceptis, & percipiendis, à die adeptæ possessionis, hoc modo si extant rei vocatione, si vero consumpti sint conditione sine causa l. mol. in c. in litteris imprinc. de restit. spoliat. Gabr. conclus. p. & 2. de acq. rerum domin. Menoch. recuper. remed. 15. num. 601. & 606.

454 Quod amplia, quod nec & faciat bona fructus in duales per text. in l. centum C. de rei vendit. Percip. de fideic. artic. 9. num. 130. & 135. Rot. decis. 4. de restit. spoliat. in nou. Surd. conf. 115. num. 14. quod procedit etiam in hærede possessionis mala fidei, & qui nec facit fructus suos l. 2. in fin. C. de fruct. & lit. expens.

455 Menoch. d. remed. 15. num. 617. Abb. c. gravis num. 10. de restit. spoliat. Afflid. decis. 240. num. 3. Et ratio est, quia mala fides & defuncti, transit ad hæredes l. cum hæres. ff. de divers. & 1. num. 12. de rei vendit. Menoch. ubi supra n. 613. & Abb. ibidem.

456 Successor singularis & facit fructus suos, ut puta emptor, quia tunc vitium auctoris non transfertur ad successorem glos. in l. si ego 5. passus ff. de public. ubi text. in eodem 5. verbo Iulianus dicit, quod

457 emptor rei furtivæ, facit fructus suos Menoch. ibidem num. 620. & Abb. ibidem.

458 Quod procedit etiam si postea & acquireret titulum Menoch. recuper. remed. 15. num. 605. & etiam si & consumpti sint ibidem num. 602. & 597. & si essemus in beneficiis, & etiam si triennio possideret

459

460

461

462

463

464

465

466

462 *Sideret ut idem Menoch. ibid. num. 393.*
 463 *Sed talis possessor si deduceret melioramenta, si credis Menoch. d. remed. 15. num. 576. & quod possit deducere & expensas, non solum dicit idem Menoch. ibidem num. 574. & 600. verum etiam Gabr. conf. 75. num. 35. lib. 2. Roman. singul. 336.*

464 *Declarat quod si possedit per 30. annos, & facit fructus suos Menoch. ibidem num. 608.*

465 *Alias explicationes, & fallentias videmus apud eundem. Menoch. d. remed. 15. num. 608.*

466 *Facit præterea possessor male fidei & fructus suos in melioramentis perceptos secundum eundem Menoch. d. remed. 15. num. 601. & Surd. decif. 294. nu. 12.*

467 *Regulariter possessor bonæ fidei & tenetur ad fructus post litem motam. & si in lege s. si ante litem contestatam ff. de petit. hered. Peregrin. d. artic. 49. nu. 137. Surd. decif. 211. num. 19. quia tunc incipit esse in mala fide.*

De fructibus debitis occasione iudicii particularis, Vel vniuersalis.

Artic. XXVII.

468 *Fructus quod debeantur in iudicijs particularibus, quis teneat.*

469 *Fructus debentur a die litis contestate.*

470 *Citatio ad videndum sibi inhiberi, an sufficiat pro liti contestatione.*

471 *Fructus, an quoque debeantur in vniuersalibus iudicijs.*

472 *Iudicia vniuersalia, & particularia, an differant, quo ad debitum fructuum.*

473 *Possessor bonæ fidei per litem fit mala fidei.*

474 *Possessor mala fidei, non solum ad perceptos fructus tenetur, sed etiam ad percipiendos.*

475 *Possessor mala fidei deducit expensas circa culturam, & assidus factas.*

476 *Fructus percepti, & percipiendi, veniunt in spolio violento.*

477 *Amplius idem procedere per nullitatem subastationis rei minoris.*

478 *Emens subasta nulliter, tenetur ad fructus, a die subastationis in rebus minoris. & 490. 495.*

479 *Emens nulliter subasta, an regulariter teneatur ad fructus. & 495.*

480 *Fructus a quo die veniant in iudicio mentionis.*

468 **I**n iudicijs particularibus, & quod debeantur dicit *glos. in d. l. sed, & in lege*
 469 *s. si ante n. 1. & quod debeatur & a die liti contestata, dicit Rota in Vrbetana fructuum 7. Nouemb. 1603. coram Cardinali Lantolotto, & pro liti contestatione Rota, dicit etiam sufficere & citationem ad videndum sibi inhiberi ne audeat attenta nullitate deliberationis in vineam ingredi, vel aliquid innouare, ut in Roman. spoli vineæ. 20. Jun. 1611 coram b. m. Pironano decif. 454. part. prima rec.*

471 *Et idem dicitur, & in vniuersalibus iudicijs per doctos nā Bart. in d. l. sed, & si lege d. s. si ante n. 1. ff. de petit. hered. l. nō ambigit C. de acq. posses. l. certum C. de rei vñ dic. Afflicti. decif. 240. Rota in Romanen. de Guidalotti 18. Ianuarij 1613. coram b. m. Cardinali Vrosio seniori impres. decif. 451. par. 1. recent.*

Beniten, autem non facit differentiā inter iudicia particularia, & vniuersalia, & dicit sēper in vtriusq. teneri, quia omnes possessores sūt particulares, ratio est quia possessor quāuis bonæ fidei tēper litē sit possessor malæ fidei Angel. & Cast. in l. sed, & in l. s. si autem ff. de pet. hered. Beniten. d. dec. 20. Rot. dec. 4. de resit. spoli. in nou. & nō solum extendit ad perceptos, sed etiam dicit ad percipiendos, possessorem teneri l. 2. vbi Bald. num. 3. C. de fruct. & lit. expens. Peregrin. de fideic. art. 49. num. 137. Menoch. d. remed. 15. nu. 616. Sed ut supra talis possessor deducit & expensas circa Culturam, & fructus factas Gabr. conf. 55. num. 35. lib. 2. Roman. d. conf. 336. & Menoch. vbi supra num. 564. & 600.

474 *In spolio si illud est violentum & veniunt fructus percepti, & percipiendi secundum Gabriel. concl. 5. num. 97. de resit. spoliar. Surd. conf. 15. num. 11. & Menoch. vbi supra circa finem, & de ijs, qui percipi poterunt, dicit Rot. decif. 483. num. 4. part. 3. & dec. 99. p. 4. recent.*

475 *Quod idem procedit, per & nullitatem subastationis rei minoris Surd. decif. 47. num. 8. Grat. cap. 45. num. 31. Arch. decif. 160. num. 12. & decif. 163. Rota post Pacif. 118. Emptor enim subasta, ut supra nulliter tenetur a die subastationis. Surd. conf. 115.*

476 *An id procedat, etiam in alijs subastationibus nullis, quidem, sed non in bonis minorum & diuersimode dicendū est, quia emens subasta credit licuisse, Rota decif. 552. par. prima diuers.*

- 480 In iudicio manutentionis, si illi veniunt à die petitionis mandari de manutentione Rota deci. 262. parte 3. recent.

An debeantur ab eo, qui erravit in iure.

Artic. XXVIII.

- 481 Possessor bonæ fidei etiam quod errat in iure, & veritate facit fructus suos.
- 482 Fructus acquiruntur, dummodo absit mala fides.
- 483 Fides mala dicitur adesse, ubi adest error in iure.
- 484 Fides mala excluditur, etiam ex temerariis, & iniustis rationibus.
- 485 Fides bona excusat, quia & si contractus sit nullus, creditur validus.
- 486 Fructus solvuntur per errorem iuris, an possit illos repetere.
- 487 Fructus indebiti scienter soluti non repetuntur.
- 488 Faciens contractum nullum, an teneatur ad restitutionem fructuum perceptorum & n. 695
- 489 Fructus Ecclesie sunt restituendi ex contractu nulliter cum ea facto ob iuris errorem. & n. 696
- 490 Amplia idem privilegium favore minoris astat. & n. 690. 489. 478.
- 491 Et quid an procedat idem favore Fidei
- 492 Et quid in iudicio omnino falli.
- 493 Possessor bonæ fidei, in universaliibus, tenetur restituere fructus, quibus est factus locupletior.
- 494 Amplia idem in iudicio particulari, quando fuit facta locupletatio.
- 495 Limita in hereditate repetita, in actione familia eriscunda, & in conditione indebiti.
- 496 Fructus usque ad diem litis, spectant ad illum, contra quem latio allegatur.
- 497 Amplia idem in contractu simulato.
- 498 Fructus, quando latio est enormissima, aut restituntur, aut compensantur.
- 499 Alienatio est ipso iure nulla, si facta sit cum enormissima latione.
- 500 Latio enormissima quando autem dicatur.
- 501 Venditor, an possit pretendere fructus perceptos in contractu conditionali.
- 502 Fructus cui nam acquirantur, quando contractus non est ipso iure nullus, s. d. annullandus.
- 503 Emens à falso Titulo, credens a bono, an dicatur bonæ fidei possessor.
- 504 Et quid, an faciat fructus suos.

- 505 Et quid in emente à Præfato, credente habere ius vendendi.
- 506 Faciens sibi assignare fundum pro legittima, credens licere, an faciat fructus suos.
- 507 Fructus cuius sint, quando competit remedium reintegranda.
- 508 Maritus secundus, quam actionem habeat pro consequendo dotis assignamento.
- 509 Fructus dotis, an acquirantur bonæ fidei possidenti.
- 510 Hæres credens bona dotalia esse testatoris, an teneatur fructus restituere.
- 511 Fructus percepti, quinam dicantur.
- 512 Fructus percipiendi dicantur immaturi, & pendentes.
- 513 Fructus percipiendi, an dicantur, quando Dominus percepisset.
- 514 Fructus prædicti dicuntur, qui communiter percipi possunt.
- 515 Fructus in arca existens, an dicantur pendentes, vel percepti.
- 516 Fructus percipiendi de proximo, an habeantur pro perceptis.

Possessor bonæ fidei etiam, quod errat in iure, & in veritate tituli, quia, fortasse habet titulum inualidum, acquiri fructus, quia in acquisitione fructuum non requiritur titulus verus, sed sufficit malam fidem abesse Rota. decis. 336. parte 4. recent. quæ dicitur ab esse, & ubi adest error iuris Bart. in l. sed, & in leg. 5. iure n. 2. de pet. bart. Rota. decis. 320. & 328. par. 2. recentior.

484 Mala enim excluditur, non solum ex iustitia, & aequitate, sed etiam ex temerariis, & iniustis rationibus, ut d. decis. 320.

485 Et eo minus tenetur illos restituere, quia etiam si fecerit contractum nullum credidit esse validum Rota. decis. 4. de res. spoliatis. in non. Rota d. decis. 320. & 328. par. 2. recentior. si quis vero per errorem iuris illos solvit, non potest repetere licet cum quis, & l. error. C. de iuris, & facti. ignor. Bartol. cons. 93. num. 3. lib. 3. Et

487 si fuerit indebiti soluti scienter, neque repetuntur, quia præsumuntur donati Seraph. decis. 1226. n. 1.

Sed contra, quod scilicet, qui fecit eum contractum nullum, teneatur ad restitutionem fructuum perceptorum ex contractu nullo dicunt Surd. cons. 115. num. 21. Menoch. decis. 160. usque ad num. 5. Sed ego committo distinctionem, quando ius assitit, vel resistit, ad quod videbis Bart. & scribentes in l. sed in lege de pet. hæred.

Est, & etiam favor Ecclesie, quia ille, qui errat in iure faciendo eum contractum nullum, non tenetur ad restitutionem

- nem à die contractus. *Surd.conf.115.n.9*
11. & seq.
 490 Ampl. idem fauore minoris, quia
 eodem modo, quo errat, t eodem mo
 do tenetur ad fructum restitutionem.
 à die contractus idem *Surd.conf.115.n.9*
& seq.
 491 Qued, an procedat t fauore Filci,
 vide *l. primam. C. de fidei Instrumen.*
lib. 10.
 492 Ampl. in t iudicio vniuersali, in
 quo etiam bonz fidei, possessor, tenetur
 493 ad restitutionem fructuum, t cum qui
 bus factus est locupletior *l. item veniunt.*
5. eos autem ff. de petit. heredit. Bald. in l. 2.
C. de fruct. & lit. expens.
 494 Ampletiam in iudicio particulari, t
 si est factus locupletior, de communi.
Menoch. d. remedi. 15. num. 598. Becc. conf.
95. num. 8. vbi allegat. l. unoc. in c. literis in
prin. de resit. spoliat. Couar. var. resol. lib. 1.
c. 3. n. 6.
 495 His autem pone fallentias, t in hz
 reditate reperita, in actione fam. excus
 da, & in conditione iudebiti *Aymon.*
conf. 149. num. 2. & Dec. conf. 95. n. 7
 In casu lesionis etiam fructus lucratur
 496 t ille, contra quem illa allegatur, vsque
 ad diem litis *Castren. conf. 306. in finalib.*
verbis lib. 2. Franc. March. decis. 179. par. 1
 497 atque idem dicendut in contractu simu
 lato *Castren. vbi supra.* sed quando lesio
 498 est enormissima, t tenetur ad illorum
 restitutione, vel compensat cum credito
 à die possessionis, cum hoc casu aliena
 499 tio t firuilla, & non annullanda per
 iudicis interlocutoriam, etiam si agatur
 de emptione, & venditione subhasta.
Giurb. decis. 105. Castill. decis. 14. Mastr. de
cis. 247. t & enormissime dicitur, quado
 500 Domino tertia pars iusti precii non re
 manet *Fontanell. decis. 64. & decis. 65.*
& 66i
 In contractu conditionali: si vendi
 510 tor vellet interim fructus perceptos, t de
 cipretur iuxta opinionem *Canal. de Tur.*
& Curat. n. 271. & dec. 27. n. 69.
 Quando contractus non est iqso Iure
 503 re nullus, sed veniunt annulandus; t tuc
 fructus acquiruntur a possessore *Canal.*
de vsufr. d. n. 271. & d. dec. 45. n. 66. vbi te
statutur ita iudicasse Rot. Romanam 1575.
contra Pallaucinum.
 503 Emens quoque à falso Tutore, t cre
 dens à vero, dicitur bonz fidei possessor,
 504 & facit t fructus suos *Decin. l. un. conf. 81.*
num. 5. lib. 1. & dixit Aym. in cap. possessor.
num. 4. de regul. Jur. in 6. Becc. conf. 95.
 505 Idem in emente à Prælato, t creden

- te habere ius vendendi *Anchar. conf. 112*
n. 3. Becc. in d. qu. 5. Abb. in c. grauif. n. 10. de
rest. spoliat.
 506 Idem infaciens t sibi assignare fun
 dum pro legitima, credens sibi licere *Ca*
stren. conf. 247. lib. 1. Alex. Rand. de annol.
c. 37. n. 147.
 507 Similiter in casu, quo t competit re
 medium reintegranda; puta frater pri
 mi mariti credebat sibi licere retinere af
 signamenti dotis, & licet secudus mari
 508 tus, possit agere spolio, tamen, ex quo est
 509 in bona fide t lucratur fructus *Natr. conf.*
74. num. 14. Alexand. Rand. d. c. 37. num. 138.
Rot. dec. 552. num. 1. par. 1. diuers. sicut, &
hæres, qui fuit institutus in omnibus bo
nis interque erant bona dotalia, si vxor
 510 agit spolio, t hæres credens bona esse
 testatoris, non tenetur fructus restituere
Curt. l. un. conf. 6. num. 25. Alex. Rand. vbi
supra. n. 153. apud quem sunt etiam alii
casus.
 511 Percepti dicuntur, t qui sunt à solo
 separati *glos. in l. 1. & ex diuerso verbo non*
habendum ff. de rei vendic.
 Percepti vero, dicuntur duobus
 512 modis. t Primo, quando sunt immatu
 513 ri, & pendentes. Secundo, quando Do
 minus percepisset, sic exponit *d. glos. in d.*
l. 1. & diuerso. 5. eodem, & dicuntur.
 514 t qui communiter percipi potuissent.
Becc. conf. 95. num. 4. & qui existunt in
 515 area t non dicuntur pendentes, vel per
 cepti, ad quod est videt *Pm. dec. 305. fol.*
314. in correctis.
 516 In huiusmodi dicimus, t quod per
 cipiendi de proximo habentur pro per
 ceptis *Glos. Bart. Alex. & alij. in l. diuerso*
5. interdum, & ibi l. 1. num. 15. ff. solut. ma
trim. Canal. decis. 44. n. 16.
 Quomodo, & quando in duca
 tur bona, vel mala
 fidei.
 Artic. XXIX.
 517 Fides bona inducitur ex quauis credulitate
 malam excludente.
 518 Fides mala, inducitur scientia, rem esse alie
 nam.
 519 Possessor mala fidei dicitur sciens rem esse
 alienam.
 520 Possessor quoque mala fidei dicitur, qui scit
 summ non esse, quod retinet.
 521 Protestatio, licet extrajudicialis constituit in
 mala fide.

- 522 *Monitorium*, an constituat in mala fide.
 523 *Amplius*, etiam contra minorem viginti annorum, maiorem tamen octo.
 524 *Fides mala*, in quibus regulariter inesse dicatur.
 525 *Fructus rei furtiva*, vel vi possessa, possunt per *Tertium bona fidei possessorem* praescribi.
 526 *Emens scienter contra canonem*, dicitur in mala fide.
 527 *Emens, extrajudicialiter nolente Domino scitis* dicitur in mala fide.
 528 *Emens scienter ab eo*, qui vendere non poterat, dicitur in mala fide.
 529 *Emens à Procuratore, non viso mandato Domini*, dicitur in mala fide.

ET quia supra diximus, quod bona fides, et inducitur ex quavis eruditione, malam excludente; tunc est sciendum quod mala fides, et inducitur ex scientia rem esse alienam *Gab. conf. 149. num. 30. lib. 2. Snd. conf. 296. num. 12. & 36. ideo*
 529 eo quo scit rem esse alienam, et dicitur in mala fide. *Crau. conf. 146. nu. 6. Snd. conf. 296. num. 12. & 36. & qui scit, id quod retinet, suum non esse, et dicitur in mala fide Snd. d. conf. 296. nu. 12.*
 531 *Protestatio etiam*, quamvis extrajudicialiter constituit in mala fide, ut dixit *Rota in Valentina decimarum de Gandia. 10. Decemb. 1607. coram clar. memor. Cardinali Pamphilio in folio, & in Romana vinea, seu saluiani interdicti 11. Decemb. 1609. coram R. P. D. Ottembergo in folio.*
 532 ubi dicitur etiam quod idem facit monitorium.
 533 Quod procedit, etiam et contra minorem viginti annorum, maiorem tamen octo *Alex. conf. 99. num. 10. lib. 4. & dixit Rota coram Ottembergo in d. Romana vinea.*

534 Vera etiam mala fides, et dicitur in Raptore, in fure, in disertore, in Hoste in Inuasore, in Simoniaci, Feneratore, doloso, fraudulentum occupatore, per dolum, & in sciente rem esse alienam *Crauet. conf. 47. num. 10. & conf. 142. n. 12. Peregrin. conf. 19. n. 16. lib. 1.*

Sed in hoc aduertendum est, quod fructus rei furtivae, vel violentae possessae, et possunt per tertium possessorem bonae fidei praescribi, ut notat *Bon. de stat. Urb. praescript. gloss. 19. n. 245.*

536 Et datur etiam per regulam, quod et dicitur in mala fide, is qui emit, sciens emere contra canonem, vel legem l. quatenus admodum in fin. C. de agric. & cens. lib. 11. *Aym. in c. possessor. n. 2. de regul. Jur. in 6.*

Item, qui emit extrajudicialiter scienter contradicente Domino, et dicitur etiam possessor malae fidei. *Dynan d. cap. possessor. num. 3. & idem dices de eo, qui*
 538 et emit scienter ab eo, qui vendere non poterat *Dyn. ibidem*; prout etiam, et qui emit à Procuratore non viso mandato Domini *Ceph. conf. 315. num. 11. & conf. 445. num. 72. & 73. Snd. conf. 28. num. 31. lib. 1. C. aual. decif. 45. num. 11. Mastrill. decif. 77. n. 3.*

Quomodo sit faciendâ fructuum liquidatio.

Artic. XXX.

- 530 *Fructuum quantitas*, si est de substantia probationis, debet concludenter probari.
 531 *Probatio praesumptiva per antea, vel postea, an sufficiat in materia fructuum.*
 532 *Probatio à consuetis*, quando sit bona in liquidanda fructuum quantitate,
 533 *Testes quinam, & quomodo probent fructuum quantitatem.*
 534 *Probatio lenior sufficit*, quando liquidum est facilis probationis.
 535 *Praesumptiones, & coniecturae*, quando admittantur in liquidatione fructuum.
 536 *Fructus*, qui percipi poterunt, quibus modo, quomodo possint liquidari.
 537 *Fructuum quantitas in specie*, quando non sit probanda.
 538 *Probatio à consuetis sit*, ubi dubitatur de fructuum quantitate.
 539 *Declaratio non ita procedere*, si dubitatur, an fructus percepti fuerint.
 540 *Testes deponentes de solito super fructibus perceptis*, quid probent.
 541 *Testes qualiter debeant deponere circa perceptos fructus.*
 542 *Fructuum quantitas probata per triennium continui*, probat quantitatem annuam praecedentium.
 543 *Et quid, si sit probata tantum in parte.*
 544 *Et quid de possessione rei fructifera.*
 545 *Probatio triennii annuorum interpolatorum*, an sit bona pro fructuum quantitate.
 546 *Probatio quantitatatis fructuum*, computatio anno sterili cum fertili, sit deductis expensis.
 547 *Probatio circa fructus per unicum testem*, non suffragatur.
 548 *Fructus semper intelliguntur de deductis expensis.* & n. 571.
 549 *Expensa*, quando non sint habenda in consideratione in fructuum liquidatione.

- 550 Probatio redditus pradij, an possit fieri habita ratione pradiorum coherentium.
- 551 Probatio redditus vnus pradij, an inferatur ad pradium vicini.
- 552 Probatio facta de annis prateritis inferuit presentibus, & futuris.
- 553 Declaratio tantum praecedere vbi dubitatur de quantitate.
- 554 Fructuum quantitas, an probetur per iuramentum.
- 555 Declaratio praecedere quando adesset vnus testis, sed valde idoneus.
- 556 Fructus rei pro interesse praestito a conduttore contra locatorem, an possit iuramentum probare.
- 557 Locatio an probet fructuum quantitatem, vel illorum iustum pretium.
- 558 Locatio annua inducit praesumptionem quod plus non percipitur re locata.
- 559 Limita tamen in feudo, et emphyteusi, & quare.
- 560 Locationis tria, an probet fructus rei locata.
- 561 Fructuum quantitas, an probetur ex descriptione.
- 562 Sententia quantitatis fructuum, an possit ferri super illorum descriptione.
- 563 Sententia super fructibus non liquidatis, regulariter, ferri non solet.
- 564 Declaratio tamen in genere posse ferri.
- 565 Fructuum valor modo auctur, modo minuitur.
- 566 Probatio plurium annorum quare fiat circa fructuum quantitatem liquidandam.
- 567 Fructus de perceptis, an faciant argumentum ad praesentis.
- 568 Fructus optime argumentantur a solito, & vnus anni cum altero computatione.
- 569 Fructuum quantitas articiatur computando tempus sterile cum fertili.
- 570 Annorum denumeratio reddit certitudinem vnuscuiusque anni.
- 571 Fructus non dicuntur nisi deductis oneribus & n. 548.
- 572 Testis dicens reddere tot fructus, censetur onera deduxisse.
- 573 Index condemnans simpliciter ad fructus, an intelligatur deductis oneribus.
- 574 Index in liquidatione fructuum quam precy tiam obligare debeat.
- 575 Fructuum pretium est valde arbitrium ipsi iudici.
- 576 Index datus pretium fructus, quod nam tempus attendere debeat.
- 577 Index simpliciter condemnans circa fructus, de quibus intelligatur.
- 578 Index quae summi amplecti debeat fructum si testis vnus deponit diuersimodo ab alio.
- 579 Index in casu pradij debet amplecti opinionem duorum consensuum, ceteris relictis.
- 580 Testes contestes sunt attendendi relictis alijs non huiusmodi dicentibus.
- 581 Index quid facere debeat si duo testes deponant circa fructus per verbum circiter, vel parum plus.

Praxis Camilli Capucij.

- 582 Fructus, an bene liquidentur ad rationem quinque pro centenario.
- 583 Fructuum liquidatio praedicta est valde iusta in bonis stabilibus.
- 584 Fructuum liquidatio praedicta dicitur valde iusta etiam in officijs vacabilibus.
- 585 Fructuum liquidatio tandem ut bona dicatur, quid aduertendum sit.

Quod respicit fructuum liquidationem, & probationem, est aduertendum quod quando quantitas fructuum est de substantia probationis, debet elucidenter probari, & ad vnguem Bald. in l. data opera num. 42. C. qui accus. poss. Casar de Grass. decif. 21. num. 6. de probat. nec sufficit probatio praesumptiva per antea, vel per postea Casar de Grass. vbi sup. Caputaquen. decif. 30. p. 2. & decif. 264. par. 3. cum declaratione, quod quando simpliciter agitur de quantitate fructuum, est bona probatio a consuetis: sic declarat Achilles decif. 22. de rest. spoliat. & Rot. in Romana domus 29. Febr. 1608. coram Canal.

- Illorum quantitatem probant etiam testes vicini, & de auditu a colonis, etiam si dicant esse publicum, & notorium, vel quod fuerint praesentes collectioni, & illarum repartitione cum colonis. Rot. decif. 100. par. 4. recent. & quod ex quo liquidatio est difficilis probationis, sufficit leuior probatio, dicit ead. Rot. eodem loco, & in his intrat regula singula, quae non profunt, multa iuuant, & adiunguntur praesumptiones, & coniecturae Rot. dec. 139. nu. 3. par. 4. recent.
- Et iterum dicendum est, quod aut agitur de fructibus, qui percipi potuerunt, & tunc admittitur probatio quantitatibus, a verisimili probato dolo, & violentia Rot. decif. 326. num. 4. par. 4. recent. Aut agitur de fructibus perceptis, & tunc non sufficit probatio a verisimili sed est necesse quod fiat probatio quantitatibus in specie: sic dicit Casar de Grass. decif. 22. de probat. Caputaquen. decif. 30. par. 2. Achil. decif. 22. in fin. de rest. spoliat. qui declarat quod vbi dubitatur de quantitate, tunc fit probatio a consuetis sed vbi dubitatur an percepti fuerint, tunc a consuetis, vel per coniecturas non esse sufficientes probatione: sed videntur est Rot. dec. 573. n. 8. & 579. n. 9. p. 3. recent.
- Et ideo ille agitur de perceptis, sufficit quod testes deponant de solito; secus autem in casu illorum qui percipi potuerunt Caputaquen. decif. 3. par. 2. Et ideo testes debent deponere circa perceptos, & quod fructus possunt valere, computa-

- to anno sterili cum fertilis, scuta tot, deductis oneribus, & impensis, assignando rationem, & causam scientiam; ut puta, quia ita fuit arrendatum prædium, & quia ipse arauit, recollegit, vel percepit. *Rot. coram Litta impress. per Tiberium Salustium lib. 3. fol. 343. num. 6. circa medium, & in Ariminen. Castroreum 7. Iuny 1599. decis. 1317. coram Seraphino.*
- Et qui probat quantitatem annorum
- 542 trium continuorum, videtur et probasse quantitatem annorum præcedentium. *Afflic. lib. 2. Feudorum tit. per quos fiat inuestitura § sed & res. num. 40. & Pen. decis. 140.* Et probata in parte et facit presumere perceptionem aliorum fructuum
- 543 *Rot. decis. 571. num. 2. alias & possessionem rei et fructifera: idem efficere dicit*
- 544 *Rot. decis. 327. par. 3. recens.* Et etiam dicitur quod est bona probatio si licet dicti tres anni sint interpolati ut annuit
- 545 *Rot. in Romana spoly vineæ 20. Iuny 1611 decis. 343. par. 1. rec. coram b.m. Pirronano,* quia à consuetis tribus annis computato anno sterili cum fertilis, et admittitur deductis expensis, ut dicitur in ead. dec. sed *Pen. dec. 140. ista prax. non admittit.*
- Si tamen probatur per vnicum testem, et probatio non sufficeret, quamvis cum dictis requiritis deponeret *Rot. in d. Romana spoly vineæ.* Dixi deductis expensis, quia illæ semper veniunt deductæ et cum non dicantur fructus nisi illis deductis l. fructus ff. solut. maxim. *Capic. decis. 30. Rot. post Pacific. decis. 149. num. 27. & 28. vbi datur fallentia*
- 546 et quando non sunt habendæ in consideratione idemque firmat *Rot. post Cent. decis. 88. & 89.*
- Et si deficeret probatio circa prædictum de quo agitur in specie, et est faciendus recursus ad prædij coherentia, vel vicinia, quia tunc facta probatione de solito circa illa, et talis probatio bene inferetur quod ad fructus prædij controuersi *Bald. in l. 1. num. 22. C. de fruct. & lit. expens. Corneus consi 302. in fin. lib. 7. Seraphin. decis. 955. num. 3.*
- Difficultas enim probationis hoc facit ut procedatur per coniecturas; indeque dicitur quod facta probatione de annis præteritis dicitur facta de presenti, & iuratur *Rot. in Tarraconen. liquidationis 3. Marty 1614. decis. 139. par. 4. rec. coram b.m. Card. Verospio seniore.* et quod tamen procedit vbi dubitatur tantum de quantitate, non autem de perceptione *Rota in d. Romana domus 29. Feb. 1608. decis. 17. coram Causl. & est doctrina Bald. in l. 1. nu. 22. C. de fruct. & lit. expen.*

- 554 Alias enim fuit dictum, quod et quantitas fructuum probatur iuramento, sed *Rot. in Neocastr. Archidiaconatus 4. Feb. 1591. coram b.m. Giptio in folio,* declarat opinionem procedere tantum quando pro liquidante et accessit vius testis etiam valde idoneus; alias enim opinio non esset certa, et *Verald. decis. 183. p. 1. dicit iuramento non posse probari et fructus rei pro interesse prætenso à conduttore contra locatorem non tradentem vel euincentem rem locatam.*
- 557 Et licet locatio non probet et quantitatem fructuum, nec illorum iustum pretium *Rot. decis. 116. nu. 2. par. 1. diuers. & in Rauennaten. pineti 23. Marty 1607. coram Sanctissimo Innocentio X. in folio.* Inde tamen oritur argumentum, quod
- 558 ex annua locatione præsumatur et non plus percipi ex fundo *Cesal. cons. 418. num. 14. & 27. vbi declarat etiam non*
- 559 procedere in feudo, & emphyteusi, et in qua quid minimè solet præstari *Natt. cons. 510. post princ. & Jaf. cons. 54. num. 21. lib. 1. Quodq. tres locationes et probent fructus rei, dicitur Natt. & Jaf. vbi supra, & ita tenuit Rot. coram Lancellotto impressa penes Marches. p. p. fol. 104. nu. 3.*
- 561 Descriptio quoque et probat quantitatem fructuum, et super illa potest et ferri sententia *Papien. verb. sequestrum nu. 1. & dixit Rota coram Pirronano in d. Romana spoly vineæ.* Ideo quamvis sententia super fructibus non liquidatis et regulariter ferri non possit, hoc tamen declarat quod in genere et potest ferri *Cagnol. in l. quatenus nu. 21. ff. de regul. iur. quod secundum eundem, in l. quatenus procedit etiam in interesse. eodem tit.*
- 565 Et quia valor fructuum et modo augetur, modo diminuitur ut inquit *Corneus cons. 128. littera E lib. 2. ideo debet fieri et probatio plurium annorum præcedentium, & postcedentium, ut de tribus diximus supra, & de quinque dicit Seraphin. decis. 134. & Rot. decis. 370. num. 4. par. 4. recens. & quod ex perceptis vno anno et arguatur eosdem fructus de præterito et in eadem quantitate possessionem percepisse, dicit Rot. decis. 139. par. 4. recens. ab isto enim solio, & computatione optimum fit argumentum, ex præcitata Rote opinione: et in hoc est maxime aduertendum, quod bonus*
- 569 causæ Patronus et debet articulare non solum circa tale tempus, computato anno sterili cum fertilis *Rot. decis. 300. par. 4. recens. et denumeratio enim annorum reddit certitudinem vniuersique anni, & quid quolibet anno veniat computan-*

putandum *Rot. decif. 608. num. 5. par. 3. recent. verum etiam debet articulare onera, vt dixit Rot. in d. Ariminen. Castro-ram 7. Iunij 1599. decif. 13 17. coram Serapbino*, quia non dicuntur ꝑ fructus, nisi deductis oneribus *Allegata l. fructus ff. solut. matrim. l. fin. de oper. seruo. Pacific. de Saluian. decif. 149. nu. 27. & 28. & dixit Rota decif. 656. num. 5. par. 3. recent. & Lodouif. decif. 273. & 277. vbi an-*

571 *nuit, quod testis dicens reddere tot, ꝑ-
setur onera deduxisse, sed vide adden. ad
d. decif. 273. num. 11.*

An iudex simpliciter condemnās ad
573 fructus, ꝑ intelligitur ad fructus, dedu-
ctis oneribus viden. est *Rot. apud Pus. de
cif. 10. fol. 7.*

574 Iudex inliquidatione, ꝑ debet eligere
medium viani circa pretium fructuum.
*Pacific. vbi supra n. 27. post med. & regula-
riter attendere litis contestationem.*
Rot. decif. 370. num. 4. par. 4. recent. sed

575 *est multum ꝑ arbitraria eidem iudici
decif. 571. & 727. par. 3. recent. ꝑ debet-
que attendere tempus, quod percu-
tit negocium, eadem Rot. decif. 139.
nu. 6. par. 4. recent. & si condemnet sim-
pliciter ad fructus, ꝑ intelligitur ad illos
576 fructus, ad quos de iure est facienda cō-
demnatio Ludouif. decif. 74. num. 8.*

Sed si testis vnus deponat de vna
578 summa, & alter de alia, ꝑ Iudex ample-
ctetur minorem, in qua conueniunt, &
sunt contestes *Alex. conf. 64. num. 9. lib.
2. Cesar. de Grass. decif. 10. num. 7. de re-
sibus.*

579 Quod cessaret ꝑ si duo testes conte-
stes essent in certa summa, puta centum,
& alij testes essent singulares in minori

580 summa, quia attendentur ꝑ illi, qui
sunt contestes in centum, *Alex. d. conf.
64. num. 8. & iterum sublimicaretur si*

581 *d. duo contestes ꝑ deponerent assertiue,
puta per verbum circiter, vel parū plus;
vel minus Cesar. de Grass. decif. 10. nu. 8.*

582 Dicitur etiam quod fructus ꝑ bene-
liquidantur ad rationem quinque ꝑto
centenario *glos. in autb. perperuo C. de sa-
crofanct. Eccles. Afflict. decif. 284. & di-
xit Rota in Forolinien. societatis 13. Ianu-
arij 1614. coram Damasceno in folio, &*

583 *ista taxatio fructuum dicitur valde ꝑ-
fusa, non solum in stabilibus. Cesar. de
Grass. decif. 187. ꝑ verum etiam in offi-
cijs vacabilibus, vt testatur Rot. in d. Fo-
rolinien. societatis & decif. 571. num. 6. p.
3. recent.*

Verum est aduertendum; quod alias
585 liquidatio ꝑ non esset bona, nisi quando
Praxis Camilli Capncij.

fuit perscrutatus valor rei, & alias si
ageretur de vero valore fructuum diffi-
cile attendere *Rot. decif. 651. parte 1.
dinerf.*

Quis possit esse Iudex liquidationis, &
cui debeat adiudicare, & a
quo restituendi.

Artic. XXXI.

586 Fructus in causa beneficii a quo Iudice
taxari possint.

587 Absolutus ab expensis absque causa, an di-
catur etiam absolutus a fructibus.

588 Fructus beneficiorum habentis facultatem
testandi, in quem transmittantur.

589 Fructus beneficiorum vacantium in Curia,
cui debeantur.

590 Fructus, qui percipi potuerunt, an veniant
ex canone reintegrande.

591 Fructus quæsti in possessorio; an restituan-
tur postea abinenti in petitorio.

592 Acceptanti beneficium, & postea dicenti il-
lud non cadere sub gratia sua, an credatur

593 Fructus etiam a solo separari; an compre-
hendatur sub mandato extentino.

594 Condemnatus coram executore, an possit ex-
sperare fructus non habuisse.

595 Spoliatus, & intrusus, a quo die fructus re-
stituere debeat in beneficijs vacantibus in
Curia.

596 Fructus beneficiorum occupatorum in Curia
vacantium, a qua die restitui debeant.

597 Fructus beneficij non percepti, an debeantur
successori in beneficio, vel cui.

598 Fructuum remissio, an dicatur facta per per-
ceptionem sortis principalis.

599 Fructus, qui non subsistant per se iure affia-
nis, sed officio iudicis.

600 Fructus a possessore presumuntur percepti,
& sic ab illo sunt restituendi.

601 Limita tamen, nisi adest bona fides. & 689.

602 Limita adhuc limitationem, quando fuit mo-
ta lis, quia tunc debentur.

603 Fructus ante motam litem semper debentur
bona fide possidenti.

604 Processus ad vltiora non retardatur ex do
quod fructus non sint liquidi.

Q Vis debeat esse Iudex taxationis
fructuum in causa beneficii cō-
tra victum ꝑ diffinitiuam, ꝑ an
possit fieri ab alio, quam a constituto
in dignitate Ecclesiastica, est viden. de-
cis. 31. de rescript. in nou.

Et qui absque causa fuit absolutus
587 ab expensis, & an dicatur absolutus à
fructibus: negatiuam dicit *Ror. decif. 7. de dol. & contum.*

Et an fructus beneficiorum habentis
588 licentiam testandi, & transmittantur in
successorem, vel in executores testa-
menti testatur *Ror. decif. 3. de testam. in
antiq.*

An fructus beneficiorum vacantium
589 in Curia & debeantur fabricæ, seu alte-
ri legitur *decif. 2. de priuileg. in antiq.*

Iterum an fructus, qui percipi potue-
590 runt, & an veniant ex canone reintegrā-
dæ allerit *Bisignet. decif. 11. de rest. spoliat.*

Sciendum etiam, quod fructus quæsi-
591 per eum, qui obtinuit in possessione, & non
restituuntur postea obtinenti in petito-
rio, quando petitorium fuit post resti-
tutionem intentatum; & acceptanti be-
592 neficium, & dicenti postea illud non ca-
dere sub gratia sua, non creditur *Ror. de-
cif. 7. de caus. possess. & propriet. in antiq.*

Secundum Papazzonium fructus etiā
593 à solo separati, & comprehenduntur sub
mandato executiuo, & quo modo pro-
cedat, vide eundem *decif. 11. de rescript.*

Fructus etiam non habuisse, & potest
594 excipere condemnatus coram executo-
re, sed cum distinctione quam tradit Pa-
paz. *decif. 1. de renunciat.*

Spoliator, & intrusus, ut dixi & debet
595 restituere à die intrusionis in beneficiis
vacantibus in Curia, ubi fit & semper cō-
596 demnatio, à die occupationis, nisi ha-
beat titulum à Papa, vide Papoz. *d. de-
cif. 1. de renunc.*

Observabitur etiam, quod fructus be-
neficij, etiam si venerit dies solutionis,
& beneficiatus fecerit exactissimas dili-
gentias in illos exigendo, dummodo ve-
597 re non perceperit, & debentur successori
in beneficio *Pen. decif. 300. num. 12.*

Regula quod per receptionem sortis
598 principalis, dicatur & facta remissio fru-
ctuum, ut apud *Pen. decif. 350. declarat.*
ibidem habere locum in penitis, &
599 vlturis odiosis, quæ non sunt permittæ
per stipulationem, & cum per se non sub-
sistant iure actionis, sed officio Iudicis
mercenario, ad quod vide late etiam,
*Ludonif. d. cif. 93. & decif. 156. ubi etiam de
fructibus recompenfatiuis, & quid si
protellectur.*

Et quando dubitatur, quis teneatur
600 restituere, dicet, quod & debent restitui
à possessore, quia ab eo presumuntur
percepti *Pen. decif. 318. num. 4. quod li-
601 mita nisi adesset & bona fides, quia per*

eam sunt ut supra percipiētis, idem *Pen.
decif. 108. num. 1. quod secus est dicen-
dum, & quando fuit mota lis, quia tunc
602 debent restitui, idem Pen. decif. 108. nu.
4. secus ante motam litem, & quia pre-
603 sumitur pro possessione, & quod posses-
sio spectabat ad illum Idem *decif. 615.
num. 5.**

Et in casu quo esset commissæ fructuum
604 restitutio, si illi non sunt liquidi, & non
retardatur processus ad vltiora, si Pars
facit depositum vnius Iulij, cum pro-
missione soluendi residuum facta liqui-
datione d. *Pen. decif. 96.*

*Quale tempus, & valor fructuum
attendatur.*

Artic. XXXII.

605 Fructuum æstimatio, ut sustineatur, de quo
tempore attendi debeat.

606 Frumenti valor non probatur ex partitis
venditionum, facta non vno, vel altero
die.

607 Declara requiri partitas venditionum facta-
rum eodem tempore.

608 Fructus beneficij, an veniant in lite, quan-
do est super spolio beneficij.

609 Fructuum condemnatio in beneficiis, ut
dicatur venire accessorie.

610 Fructuum condemnatio, qui percipi potue-
runt, quo casu fieri possit.

611 Condemnatus ad fructus, non intelligitur ad
illos, quos alter percepit.

612 Condemnatus ad fructus, an possit probare
illos non percepisse.

613 Fructus pendentes tempore sententiæ, an
veniant in restitutione.

614 Fructus, quando nam restituantur deduc-
tæ semine.

615 Fructus, an possint alienari, pendente lite
super beneficio.

616 Fructus ex quibus aliquando liquidari so-
leant.

617 Articuli super liquidatione fructuum in par-
tibus semper sunt dandi in Curia.

IN materia æstimationis fructuum
ad effectum, ut venditio rescindatur,
605 vel sustineatur, & non debet præcise at-
tendi valor de tempore contractus, sed
aliquot anni ante, & aliquot postea, ut
etiam dixi supra *Penia decif. 563. nu-
mer. 3.*

606 Frumenti valor, & non probatur ex
partitis venditionum factarum vno, vel
altero

607 altero die, sed requiruntur ꝑ partitæ venditionum factarum eodem tempore idē decif. 311. n. 6.

608 An fructus beneficii, ꝑ veniant in lite, quando lis est super spolio beneficii videndus est, *Put. decif. 159. fol. 487.*

609 ꝑ & an illorum condemnatio in beneficiis dicantur venire concessorie, idē decif. 220. fol. 280. & quo casu possit fieri ꝑ condemnatio ad fructus, qui percipi potuerunt idē decif. 373. fol. 166. certum enim est, quod condemnatus ad fructus, non dicitur condemnatus ad fructus perceptos per alium idē decif. 197. fol. 503. & an sit condemnatus, possit

610 ꝑ probare fructus non percepisse, dicit idē 418. fol. 610.

611 Fructus pendentes tempore sententiæ, ꝑ veniunt in restitutione rei Idem, *Put. decif. 305. fol. 513.* & quando ꝑ restituantur deducto semine, dicit idē ibid.

612 ꝑ sol. 314. & an etiam possint alienari, ꝑ pendente lite super beneficio, dicit idē decif. 220. fol. 280.

613 Et quia dixi supra de liquidatione, vt cautius agatur, & sciamus exempla ex quibus illi fuerint aliquando liquidati, ꝑ videndus est *Put. decif. 418. fol. 610*

614 Et si aliquis pro tali liquidatione pendente, in Curia vellet dare articulos in, ꝑ partibus vigore remissorie, dicemus, quod articuli semper sunt dandi in Curia, nō autem extra eam, sic enim firmat *Rota penes d. Put. dec. 184. fol. 90.*

615 Quo casu Camera fructus percipiat, Vel beneficio dimittat.

616 Artic. XXXIII.

617 Fructus beneficii male percepti ab immisso, percipiuntur à Camera.

618 Fructus beneficiorum, quoniam spectant ad Camera, à die vacationis per obitum, vsq. ad captam possessionem,

619 Fructus beneficiorum vacantium, quoniam spectant ad successores, etiam ante captam possessionem.

620 Fructus beneficiorum, an nunquam spectent ad heredes defuncti.

621 Fructus, an possint surari ex causa necessaria.

622 Declara tamen esse faciendam restitutionem, si abripens ad pinguem statum pertinet.

623 Domum vicini destruens causa incendij, an,

quando teneatur illam reedificare.

625 Fures fructuum penas Custodum aliquando incutunt.

626 Fructus beneficii regulariter debentur residenti.

627 Fructus maturati residenti morienti, vel eius heredibus sunt reddendi, aut creditoribus.

628 Fructus succedunt loco alimentorum, vt dicitur de congrua.

629 Congrua succedit loco alimentorum.

630 Fructus separati à solo, ante resignationem, spectant ad resignantem.

631 **F**RUCTUS beneficii, quod ꝑ percipiantur à Camera, quando fuerunt ab immisso malè percepti, dicit *Idem decif. 526. lib. 1. fol. 66.* & decif. 220. fol. 280. ꝑ. tertium in Regno Neapolitano, per cōst.

632 *Sixti P.* à die vacationis per obitum, ꝑ vsque ad diem captæ possessionis per prouisum spectare ad dictā Cameram, dicit *Ros. decif. 154. par. 3. & d. decif. 237. num. 3. par. 4. recent.* & in alijs casibus, spectant ꝑ ad successorem à die obitus antecessoris, etiam ante adeptam possessionem *Ros. decif. 255. par. 3. recent.* nec vn-

633 quam transiunt ad heredes ꝑ defuncti, sed spectant ad successorem decif. 529. par. 3. recent.

634 Accidentaliter etiam nota, quod ex causa necessitatis, ꝑ possunt fructus surari, lege tamen adiecta, quod si sur aliquando deuenit ad pinguiorem fortunam, ꝑ tenetur ad illorum restitutionem, sicut, & ille, qui timens incendium de-

635 struit domum vicini, ꝑ qui tenetur reedificare in certis casibus *Put. decif. 82. lib. 2. per totam fol. 222.* nou tamen ex hoc animus capiant fures, quia sepius in-

636 current penas, ꝑ quod de facto à custodibus fructuum ministrantur.

637 Datur etiam pro tegula, quod fructus beneficii, ꝑ debentur residēti *Ros. decif. 483. par. 3. recent.* & si residens moritur, maturati durante eius vita, sunt

638 ꝑ soluendi, vel eius heredibus, vel creditoribus *Rota decif. 529. num. 3. par. 4. recent.* ꝑ succeduntque loco alimentorum;

639 ꝑ vt dicitur de congrua *Ros. decif. 745. par. 3. recent.* & in casu resignationis aduertit, quod separati à solo ante resignationem beneficii, ꝑ vt dixi spectant ad resignantem, non autem ad resignatari, tum *Rota decif. 525. num. 4. parte 3. recent.*

*Plures casus quibus applicantur
fructus rei.*

Artic. XXXIV.

- 631 Fructus dotales spectant ad virum ratione oneris.
632 Fructus dotales cessant, cessante onere, marito.
633 Fructus, an debeantur de dote, tam soluta, quam promissa marito.
634 De lara tam si sit promissa à Patre, quam ab extraneis.
635 Amplia adhuc, etiam si sit lapsum biennium.
636 Fructus restituendi debentur tantum, à die interpellationis.
637 Sequistrum factum, an sufficiat pro interpellatione iudiciali.
638 Fructus naturales bonorum extradotalium percepti à viro, seu ab heredibus, an restituantur.
639 Fructus meliorationum, ad quos spectent.
640 Fructus omitti, quandotam adhuc peti possint.
641 Fructus pendentes, an veniant in venditione.
642 Fructus pendentes spectant ad Emplorem, etiam si sint maturi de proximo recolligendi.
643 Fructus, an sint restituendi ab eo, qui retrovenditionem in longum distulit.
644 Fructus pendentes tempore deliberationis, an veniant in deliberatione, vel venditione.
645 Possessor, quinam presumatur non percepisse fructus.
646 Possessor, qui se ingessit, presumitur percepisse fructus.
647 Fructus, qui servando servari nequeunt, non presumuntur durare ultra triennium.
648 Condemnatio ad interesse, sit quando fructus amplius non existunt.
649 Fructus percepti, respectu liquidationis faciendi debentur via ordinaria.
650 Fructus percepti ab immisso per saluianum, cuius nomine percepti dicantur.
651 Fructus ex re, quæ debetur immisso, cuius nomine percepti dicantur.
652 Fructus non computantur in sortem, quando supposita pigriori, si pro summa, quæ vale.
653 Pignus presumatur constitutum animo amplius non relucendi.
654 Fructus debentur à die mora, in iudicio recuperationis dotis.
655 Fructus, an, & quando debeantur in Legato.
656 Heredes an, & quando teneantur inuestire, ad favorem legatary.

- 657 Fructus in obligatione retrovendendi à qua die debeantur.
658 Amplia idem, etiam in herede, & cessario.
659 Et quid in iudicio retinenda.
660 Fructus in spolio iudiciali, non debentur ante propositum interdictum.
661 Declara deberi à die mora litis, & quando.
662 Fructuum vera taxatio, quem dicatur.
663 Fructus ab initio percepti debentur interdicto unde vi, aut clam.
664 Fructus, in quibus dicantur consistere ultra potum, & esum.

- I**N prophanis in materia dotis, fructus qui spectant ad virum, ratione oneris Rota decif. 438. par. 3. & 65. num. 9. par. 4. recent. & cessante onere cessant etiam fructus Rota decif. 175. par. 3. recent. & debentur de dote promissa, & non soluta, siue dos fuerit promissa à Patre, siue, si ab extraneis, qui dotare non tenebatur, ac etiam si sit lapsum biennium, Rota decif. 425. par. 3. recent. Restituendi vero fructus debentur tantum à die interpellationis d. decif. 425. pro interpellatione vero iudiciali, fuit dictum sufficere sequestrum factum, ex quo dicitur inducta iudicialis interpellatio Rota decif. 522. par. 4. recent. & fructus naturales bonorum extradotalium percepti à viro, seu ab heredibus vid. si non sunt in magna quantitate, non restituantur Rota dec. 345. par. 3. recent. Dixi, & replico, quod fructus meliorationum, spectant ad eum, qui fecit ipsas meliorationes, nisi aliter convenitum fuerit, & quod ampliatur etiam ad eius successores Rota decif. 680 p. 4. recent.

- In casu, quod verit omnia condemnatio in sententia, si illa non est demandata executioni, vel illi non fuerunt ad huc petiti; adhuc iterum peti possint Rota dec. 388. & ead. p. 4. recent.
641 In venditione veniunt fructus pendentes, & pertinent ad emptorem, etiam si si sint maturi de proximo recolligendi ead. Rota dec. 345. & in casu quo quis promittit retrovendere, si non retrovendidit, & propterea dicitur in mora, illi debent restitui à sic obligato retrovendere illi, cui est facienda retrovenditio decif. 79 p. 3. recent.

- Si oritur questio super fructibus predictis deliberati, & an scilicet pendentes tempore deliberationis veniant in deliberatione, & venditione, affirmativum sequitur L. decif. decif. 430. n. 3.

Et quia dictum est supra, quod fructus
presumuntur percepti à possessore; non
tamen ita semper resolues, quia conclusio
645 fallit, quando constat, quod possessor
se non ingressus in illorum administratio-
nem, sed alter illos administravit *Ludo-
uic. d. 5. vbi add. num. 6.* & quando con-
stat possessorem se ingressum, presumitur,
646 quod illos percepit titulo preambulo
si de eo docet. Idem *Ludoic. decif. 91.
num. 5.* etiam quod titulus esset nullus
n. 6.

Et si agitur de fructibus, qui seruando
647 seruari non possunt, non presumuntur
durare ultra triennium *Pacif. de salu. dec.
149. fol. 584.* quo casu non fit condemna-
648 tio ad ipsos fructus, sed ad interesse.
Post. obseru. 107. num. 90. et consumpti re-
649 spectu liquidationis faciendæ, debetur
via ordinaria *idem decif. 17. n. 7.*

In saluano fructus, qui percipiuntur
650 ab immisso, non dicuntur percepti tã-
quam sui, sed pro debitore; scilicet autem
est dicendum, quando percipiuntur ex
651 re, quæ debetur immisso, uti sua pre-
sentialiter *idem Pacif. decif. 107. fol.
526.*

Nec in sortem computantur, quã-
diu res pignori supposita est pro summa
æquiualeuti *idem Pacif. decif. 107. fol. 527*
& ratio est, quia ut *ibidem dicitur fol. 526*
653 pignus presumitur constitutum animo
amplius non teluendi.

In iudicio quoque recuperationis do-
654 tis, debentur fructus à die mortis litis
Idem decif. 93. fol. 505.

In legato quandoque debentur fru-
ctus, nempe quando testator legat quan-
titatem ad effectum inuestiendi in ali-
quo ad rationem tot pro centenariis;
tunc enim hæredes tenentur ad fauorem
656 legatariorum, si fuerunt in mora inue-
stiendi ad rationem indicatam à testa-
tore, donec fiat inuestimentum *Rot. penes
eundem Pacif. decif. 119. fol. 545.* vbi datur
exemplum, quando deductis pecunijs
erat creandus census, vel erat faciendæ
emptio locorum montium.

In obligatione quoque retrouenden-
di, debentur à die oblatis, & depositi
precij. *Post. decif. 19. num. 4. & 6.* Quod
658 amplius etiam hæredes, & cessionario
ibid. n. 3. & in iudicio retinendæ dicitur
659 idem iudicium. *idem Post. decif. 429.
n. 5.*

In spolio iudiciali non debentur
660 ante propositum interdictum *idem Post.
d. dec. 19. n. 6.* sed debentur à die mortis
661 litis, si veniunt accessorie, & non fue-
runt petiti principaliter *Rot. post Cenc.*

dec. 241. & Post. decif. 297. num. 14. qui etiam
d. decif. 19. dicit quod vera fructuum sa-
662 xatio est, in annos viginti dividere,
verum rei pretium, quia tali tempore di-
cuntur fructus fortè æquare: in interd-
663 cto verò unde vi, aut clam, debentur
etiam percepti ab initio *idem decif. 665.*
Fructusque non solum dicuntur con-
sistere in destinatis ad esum, & potum,
664 sed etiam in ijs, que couerunt quan-
documque ad usum vitæ *Post. obseru. 26.
num. 24.*

Quando, & qui fructus debean-
tur in iudicio manuten-
tionis.

Artic. XXXV.

- 665 Fructus in iudicio mantenentionis debentur
à die litis, non autem ante litem.
666 Declara pro lite mota, quidnam attendatur
in casu prædicto
667 Fructus, in quo iudicio debeantur percepti
tantum, & non qui percipi petuissent.
668 Fructus percepti pendente petitorio restituuntur
tantum in ipso iudicio ordinario.
669 Fructus veniunt in consequentiam, si agitur
de mantenentione super re fructifera.
670 Declara contrarium esse, quando petuntur
fructus decursi principaliter uti fors.
671 Fructus decursi, qui debeantur etiam ante
motam litem.
672 Limita, si aliorum reuinxisset se ad terminos
decursos post ipsam litem.
673 Fructus in mantenentione veniunt, licet petiti
non fuerint.
674 Fructus percepti in vim decreti, vel man-
dati de manutenendo an, & cui resti-
tuantur.
675 Fructus decursi, etiam ante motam litem
debentur in iudicio retinenda ordinario.
676 Fructus, quando debentur etiam percep-
ti ante motam litem, & petitionem
mantenentionis.
677 Fructus pauper non restituuntur, nisi in fine
litis, & quare.
678 Amplia, & si percepisset fructus post deci-
siones reales.

Disimus etiam supra artic. 26. quod
665 in iudicio mantenentionis debentur
fructus à die litis, non autem ante litem
quod & firmat *idem Post. de manutenen-
do obseru. 74. in princ. & post eam Rot. decif.
317. num. 4. & 8.* ideo declaratur
vl.

- 666 † ulterius, quod pro lite non attenditur quid sit mora in petitorio, vel possessorio plenario, sed illa, quæ vere & realiter mouetur in pura manutentione, vt
667 eadem obseru. num. 7. & † quod in hoc iudicio debeantur tantum vere percepti, non autem, qui percipi potuerunt dicitur ibidem num. 9. & Rot. penes eundem decif. 310. num. 10. & qui fuerunt percepti pendente petitorio † restituntur tantum in ipso iudicio ordinario, vt d. obseru. 74. num. 10. & dixit Rot. post Cene. dec. 350.

- Iterum est cauendum, quod quando agitur de manutentione super aliqua re fructifera; † tunc re ipsa petuntur, & fructus veniunt in consequentiam: secus
670 † quando petuntur etiam fructus decursi principaliter vti fors, vt in pensionibus canonibus, annuis præstationibus, & similibus; quia hoc casu † debentur etiâ decursi ante motam litem, vt ibidem d. obseru. 44. num. 11. Quod tamen non promittitur decursus tantum post ipsam litem
672 cederet, † si actor se retrinxisset ad terminos decursus tantum post ipsam litem super manutentione, vt n. 13.

- Ampl. conclusionem, quod si in manutentione veniunt fructus; procederet
673 † etiam quod tales fructus petiti non fuerint Rota post eundem d. decif. 17. n. 8.
Percepti in vi decreti, vel mandati de manutentione restituntur Adversario in casu, quo vel in manutentione, vel in negotio principali obtineatur idem obseru. 106. num. 50. & decif. 19. n. 5.

- Ampl. iterum, quod in iudicio retinendæ ordinatio debentur, † decursi etiam ante motam litem d. obseru. 74. num. 3. & decif. 664. num. 7. & 8.
676 debentur etiam percepti ante motam litem; & petitionem manutentionis, in casu quo ultra malam fidem ex litis sustentatione adsit mala fides aliunde clara, & inenitabilis idem ibidem n. 6. & decif. 665.

- Si agatur contra Pauperem, illi prout
677 expensæ reseruantur † in fine litis de equitate; ne alias si bonus foueat, compellatur iudicium deferere. Rot. penes eundem. Post. decif. 447. num. 7. 4. quod procedit etiâ quod talis pauper, † perciperet illos post decisiones Rorales, & haberet contra se clausulâ parito; dummodo non perciperet post mandatum, de manutentione ibidem decif. 448. circa principem.

De casu quo Iudex omittit condemnare, & de fructibus qui percipi potuerunt.

Artic. XXXVI.

- 679 Absolutus videtur à fructibus petitis, qui non sunt ad illos in sententia condemnatus.
680 Iudex appellationis potest condemnare ad fructus in prima sententia omittens.
681 Iudex, an postquam pronunciauit in principali, possit ad fructus condemnare.
682 Fructuum condemnatio non potest fieri nisi præcedente petitione, & liquidatione.
683 Fructuum liquidatio quomodo fiat.
684 Fructuum liquidatio inter alios facta, an admittatur.
685 Rota an, & quando condemnet ad fructus, qui percipi potuissent.
686 Fructibus non existentibus fit condemnatio ad illorum estimationem.
687 Fructuum estimatio fit per mediam pretij viam.
688 Fructuum estimatio si iuxta valorem monetæ currentis tempore scienda estimatio nis.
689 Fructus acquiruntur, dummodo absit mala fides. & n. 601.
690 Credulitas sola, an sufficiat ad excludendam malam fidem.
691 Amplia, si sit etiam qualis qualiterque possidendi.
692 Fructuum separatio à solo, an operetur illorum acquisitionem.
693 Fructus à die motæ litis veniunt etiam in interdictione quorum bonorum.
694 Fructus in mutuo prohibentur deberi de sui natura.
695 Fructus rei nulliter empta in subhastatione, quod debeant restitui dicit Rota & n. 471. 479. 488. 490.
Declarat, quod in iudicio ordinario veniunt tanquam damna, & interesse. eod. num. 695.
696 Amplia idem in re Ecclesiæ nulliter vendita. & n. 489.
697 Nullitas operatur, vt emptor non faciat fructus suos.
698 Fructuum liquidatio per testes semper semitur à minori quantitate ab eis deposita.
699 Fructus, quando veniunt principaliter, quid in subhastatione nulla.
700 Fructuum condemnatio à die factæ subhastationis, quando nam fiat.
701 Fructus consensum indebitè soluti, an restituantur, & qua via.
702 Fructuum condemnatio fit à die commissæ spoli pro censibus intentata.

Si Iudex omittit condemnare ad fructus petitos in sententia lata super negocio principali & pars in illis videtur absoluta; Iudex tamen appellationis potest ipse & condemnare, *idem decif. 536.* vbi resoluitur, an post quam pronunciauit in principali, & possit ad fructus cōdēnare. Condemnatio tamen secundum Rotam, vt apud *Post. d. decif. 19.* & fieri non potest, nisi precedentē petitione, & liquidatione, vbi datur modus faciendę liquidationis, & dicitur quod sit leuioribus probationibus, & admittitur, etiam liquidatio facta & inter alios.

Est quoque aduertendum, quod Rota numquam condemnat ad fructus, qui percipi potuerunt & nisi in casu spolijs violenti *Pnt. decif. 317. num. 9.* & quando fit condemnatio, si tempore condemnationis exrare non possunt, loco fructuum & sit condemnatio ad illorum extinctionem *Rot. post. Cenc. decif. 70. num. 10.* & in illorum precij extinctione, & est eligenda media via habita consideratione ad tellium depositiones *Rot. ibidem decif. 79. num. 29.* & extimatio fit & iuxta valorem monetę, quę currit tempore extinctionis faciendę *Cenc. de Censib. q. 85. in princ.*

Nota vterius, quod, vt dixi, vt fructus acquirantur sufficit & malam fidem ab esse *Rot. post. Cenc. decif. 177. 293. & 445.* & quod sola credulitas sufficit & ad excludendam malam fidem, *idem decif. 415.* & vterius idem facit, & qualis qualis occasio possidendi *d. decif. 445.* quodque ad effectum acquisitionis, idem operatur separatio a solo in naturalibus, quo ad tempus, quo incipiuntur deberi in Ciuilibus *idem decif. 177. num. 14.* sed declarata *vt num. 15.*

In interdico etiam quorum bonorum & veniunt fructus a die motę litis *Rot. penes eundem decif. 445. num. 9.*

Sed in mutuo & prohibentur deberi de sui natura, quia esset vsura, *idem dec. 250.*

Rota confirmat conclusionem de quę supra, in subhastatione nulla, & re inde empta, quod scilicet fructus & debent restitui, sed in Iudicio ordinario, & tamquam damna, & interessē, *vt apud eundem decif. 377.* & quod idem docetur in re Ecclesię nulliter vendita; nullitas & enim id operatur, vt emptor non faciat fructus suos *Rota penes eundem decif. 229.* & quando fit liquidatio per testes, & sepe sumitur minor quantitas ab ipsis deposita *Rot. ibidem decif. 293. num. 21.*

Declarat Conclusionem quo ad sub-
Praxis Camilli Capucij.

999 hastationem nullam, & quando fructus
700 veniunt principaliter, quia tunc fit & cō-
demnatio a die factę subhastationis
Cenc. in trass. de Censib. q. 91. num. 15.
vel computantur in fortem *Affus. decif. 218. num. 4.*

In censibus, quando fructus fuerunt indebiti soluti, & sit restitutio per viam conditionis indebiti Rota post *d. Cenc. decif. 228.* & in spolio intentato pro censibus, & sit condemnatio a die commissi spolijs, si credis eidem *Cenc. quest. 91. d. num. 15.*

Annus fructuum quomodo regulatur.

Artic. XXXVII.

- 703 Fructus intelliguntur, etiam ex diuersitate annorum.
704 Biennium aliquādo habetur pro anno, in fructuum liquidatione.
705 Terra Magistrica quānam dicatur.
706 Annus pro liquidatione fructuum, aliquādo computatur ex decē, & octo mensibus.
707 Quadriennium quādoque computatur pro vno anno, & vbi.
708 Triennium in districtu Vrbs computatur pro vna recollecā.
709 Legatum de fructibus, an debeatur quotibet anno, vel secundū naturam rei legata
710 Legatum fructuum debetur, si fructus nascantur.
711 Annus naturalis, differt ab anno fructuum.
712 Annus naturalis ex quibus diebus constet, & annus fructuum ex quibus reguletur.
713 Fructus, an debeantur ratione seminis, vel ratione soli.

Estque aduertenda in materia subiecta & diuersitas annorū ex fructibus, quia intelliguntur secundum naturam, illorum, vnde obiectum, quod solet tantum fructus reddere quolibet biennio, biennij & dicitur annus; in terra magistrica, quę vno anno pro medietate legitur, & altera medietas acquiescit, datur pro anno & mensēs, decem, & octo. Silua boschiua, quę quolibet quadriennio cesari solet, & habet quadriennium pro vno anno, vt de his loquitur *Caval. decif. 43. num. 59.* & in trass. de vsu fruct. mul. reli. num. 170. & 245.

In districtu Vrbs pro vna recollecā & requiruntur tres anni, & ideo triennium iuxta materiam, dicitur annus recollecā. *Castrens. in L. auortio §. in anno num. 4. ff. solut. matrim. Rota in Romana vsu fructus contrahens 28. Nouembris 1580.*

Ecc co-

coram S. m. Clem. 8. & in Veliterna affl. 10. Decembris 1599. coram bam. Litta.

- 709 Ideo si fiat legatum de fructibus oliveti, vel similibus, ut supra legatum non debetur quolibet anno, sed secundum naturam de qua supra, quoniam, quia legatum fructuum est conditionale, illud
710 debetur si tales fructus nascantur, quia hæc est vis conditionis ut advertit Surd. conf. 162. num. 15. semper enim est faci-
711 cienda distinctio anni naturalis, ab anno fructuum, quia naturalis est, qui continet dies 365. et annus vero fructuum verificatur ab illorum natiuitate, ut supra, vel in decem, & octo mensibus, vel in biennio, vel in triennio, ut supra.

- Et si est questio, an debeant ratione seminis, vel ratione soli et respondemus, quod debentur ratione soli non seminis, & quod ideo ab alio sati Dominus soli debentur liqui scilicet C. de usur. Cep. conf. 3. num. 71. Menocch. conf. 300. & Surd. decif. 211. num. 12.

Quando a condemnatione fructuum detur appellatio.

Artic. XXXVIII.

- 714 Appellatio suspensiva datur a condemnatione fructuum.
715 Limita quando est adiecta accessorie in sententia possessorij,
716 Declara alios aliam contrariam tenere opinionem.
717 Iudex debet dare refutatorios respectu possessionis.
718 Iudex respectu condemnationis fructuum debet dare reuerentiales.

- T**enendum est etiam pro regula, quod a condemnatione fructuum
714 et datur appellatio suspensiva Affl. de cis. 77. num. 2. Crescens. decif. 5. de appell. & hæc est opinio Rotæ, ut refert Contard. de mem. posses. l. m. p. num. 29. quod limitatur et quando est adiecta accessorie in sententia possessorij secundum Imolam c. constitutus lo ultimo de appell. Extra in c. quantuallis col. pen. de Inr. Surd. quia idem iudicatur de accessorio, quod de principali Castrens. conf. 91. num. 14. lib. 5.
716 Sed quod detur et appellatio, etiam quando est adiecta condemnatio fructuum in causa possessorij Bald. in l. vnic. num. 6. C. de moment. posses. Crescens. decif. 5. de appell. & istam esse opinionem Rota, dicit Contard ubi supra d. Limit. p. num. 29. & Iudex et debet dare refutato-

- 718 tios, respectu, possessionis & respectu condemnationis fructuum, debet et dare reuerentiales secundum Rot. relas. per Contard. de moment. limit. p. num. 30.

Ad quem spectent fructus existentes ante aditam hereditatem.

Artic. XXXIX.

- 719 Fructus, an debeant describi in inventario, & quatenus hereditarij.
720 Die idem, etiam procedere de fructibus post obitum testatoris perceptis.
721 Limita in fructibus extraneis.
Fructus extranei quinam dicantur. ed.
722 Legatarij, an debeant in inventario describere fructus perceptos post obitum testatoris.
723 Hæres, qui satisfecit de suo creditoribus defuncti, an debeat describere tales fructus.
724 Hæres prædictus facit fructus suos pro equivalenti quantitate pecuniarum solutarum.
725 Amplia quod possit pro dicta quantitate sibi soluere ex hereditate.
726 Fructus, an veniant in iudicio l. fin. C. de edic. diu. Adrian. collendo.
727 Fructus Episcopales, iurispatronatus &c. quinam dicantur remissive.

- F**ructus ante mortem testatoris aditam hereditatem existentes, debent describi in inventario tamquam hereditarij Phann. de Inuent. par. 3. num. 35. & seqq. Surd. decif. 92. num. 5.
719 Amplia quo ad perceptos postea.
720 et quia spectant ad hereditatem, vel eius Creditores Phann. ubi supra num. 36. Surd. ibidem.
721 Quod fallit et in fructibus extrinsecis, puta ex pecunia reperta in hereditate, in qua hæres sua industria luatur, aliquos fructus Phann. ibidem num. 36.
722 et quod fallit etiam in legatario per Phann. nuc. num. 37. & in illo hærede, et qui de eius pecuniis satisfecit creditoribus, quia talicasu debet fructus suos facere
724 et pro equivalenti quantitate pecuniarum solutarum, & potest pro d. quantitate et sibi soluere ex hereditate, & fructus facit suos Rot. decif. 680. num. 2. par. p. in novis Surd. decif. 93.
726 An autem veniant et fructus in iudicio legis fin. C. de edic. diu. Adrian. collendo vide Peregrin. de fideicom. artic. 48. m. 61.
727 Qui dicantur fructus et Episcopales, iurispatronatus, iurisdicciones, & alij vide apud Felin. in c. cum olim de maior. & obed. & Surd. conf. 83. 152, & 175.
De

De nullitate.

Cap. XII.

Quis possit dicere de nullitate.

Artic. I.

- 1 Sententia potest impugnari per viam nullitatis.
- 2 Nullitatis materia tota consideratur per quinque capita.
- 3 Nullitas dici potest a quolibet gravato.
- 4 Ampliatur tam in principali, quam in tertio, pro suo interesse.
- 5 Ampliatur etiam in comparente defendendo reum in criminalibus.
- 6 Nullitas dici potest a quocumque non prohibito.
- 7 Fallit in tertio, etiam inhabili comparente occasione pub. boni.
- 8 Ampliatur etiam si adesset clausula nullitatis, & quavis appellatione remoto.
- 9 Clausula nullitatis, & qualibet appellatione remota: non comprehendit tertium.
- 10 Nullitas potest opponi a tertio, quamvis nequeat a principali.
- 11 Ampliatur etiam post tres conformes, inuito, & prohibente, principali.
- 12 Principalis tertio non praiudicat in causa.
- 13 Exceptio trium conformium non praiudicat tertio.
- 14 Declaratur tam si doceas de interesse, & quomodo.
- 15 Tertius sciens motam litem, & sententiam; quomodo audiatur.
- 16 Tertius aratur ad tempora, & instantiam, ut aratur principalis.
- 17 Tertius veniens ad causam qualis regulariter esse debeat.
- 18 Tertius veniens ad causam, non debet esse suspectus de calumnia.
- 19 Nullitatem dicere potest, qui appellare potest.

3 sentiat se gravatum & potest dicere de nullitate, & hoc intelligitur non solum de principali, sed etiam de tertio, pro suo interesse, siue pretendat ratione priuati, siue ratione publici inris, ut puta in causis popularibus, & vel quado, quis cõparet pro reo in criminalibus, eum defendendo, & ne condemnetur. Et admittuntur omnes, qui non reperiuntur prohibiti; & quando tertius comparet occasione publici boni, admittitur, etiam si sit inhabilis, neque repelli potest, & quauis causa esset commissa cum clausula nullitatis, & quamuis appellatione remota; Quia dicta clausula non comprehendit tertium: Imo quamuis principalis eam opponere non possit, ut quia est confessus, vel renunciasset nullitatibus, tertius tamen eam opponere potest, & etiam inuito, recusante, & expresse prohibente principali, etiam post tres conformes, quia tertio, hoc casu non obstat confessio, renunciatio, recusatio, nec expressa prohibitio ipsius principalis, & aut exceptio trium conformium: & dummodo, in primis, & ante omnia, summarie per iuramentum, vel vnum, testem doceat de Interesse: & si sciuit litem & motam, vel sententiam latam, auditur in statu, & terminis, in quibus causa reperitur; & araturque ad instantiam, & tempora; ad quæ aratur principalis: debet tamẽ fuisse tertius regulariter, & extra casus priuilegiatos esse habilis, & capax standi in iudicio, & omnino remoueri suspicio calumnie, quod nullitas, scilicet, non proponatur ad effectum differendi, vel impediendi executionem, Vant. cap. quis poss. dic. de nullit. in princ. vsque ad num. 32. & in summa est & obseruandum, quod qui potest appellare, potest etiam dicere de nullitate.

Coram quo nullitas possit allegari.

Artic. II.

- 1 Sententia impugnari potest, & etiam per viam nullitatis. Ideo plura videtur circa materiam consideranda, ut puta, & Primo, quis possit dare de nullitate. Secundo, coram quo. Tertio, quomodo nullitas deducatur. Quarto, sub qua forma committitur causa nullitatis. Quinto, quomodo nullitas sanetur. Sexto, quomodo illi renunciatur.
- Igitur quo ad primum quilibet, qui Praxis Camilli Capucij.

- 20 Nullitas ælium extraiudicialium coram quibus sit dicenda.
- 21 Nullitas iudicialium ante diffinitiuam, absq. appellatione coram quibus proponatur.
- 22 Ampliatur etiam proponi posse coram delegato.
- 23 Nullitas expresse deducta cum appellatione ab interlocutoria, coram quo proponatur.

480 In iudicio manutentionis, illi veniunt à die petitionis mandari de manutendo Rota deci. 362. parte 3. re-
tent.

*An debeantur ab eo, qui erravit
in iure.*

Artic. XXVIII.

481 Possessor bonæ fidei etiam quod erret in iure,
& veritate facit fructus suos.

482 Fructus acquiruntur, dummodo absit mala fi-
dei.

483 Fides mala dicitur adesse, ubi adest error in
iuris.

484 Fides mala excluditur, etiam ex temerarijs,
& iniustis rationibus.

485 Fides bona excusat, quia & si contractus sit
nullus, creditur validus.

486 Fructus solvens per errorem iuris, an possit
illos repetere.

487 Fructus indebiti scienter soluti non repetun-
tur.

488 Faciens contractum nullum, an teneatur ad
restitutionem fructuum perceptorum
& n. 695

489 Fructus Ecclesie sunt restituendi ex contractu
nulliter cum ea facto ob iuris errorum.
& n. 696

490 Amplia idem privilegium favore minoris
atatis. & n. 690. 489. 478.

491 Et quid an procedat idem favore Fisci?

492 Et quid in iudicio universali.

493 Possessor bonæ fidei, in universaliibus, tenetur
restituere fructus, quibus est factus locu-
pletior.

494 Amplia idem in iudicio particulari, quando
fuit facta locupletatio.

495 Limita in hereditate repetita, in actione fa-
milia eriscunda, & in conditione inde-
biti.

496 Fructus usque ad diem litis, spectant ad il-
lum, contra quem latio allegatur.

497 Amplia idem in contractu simulato.

498 Fructus, quando latio est enormissima, aut
restituuntur, aut compensantur.

499 Alienatio est ipso iure nulla, si facta sit cum
enormissima latione.

500 Latio enormissima quando autem dicatur.

501 Venditor, an possit pretendere fructus per-
ceptos in contractu conditionali.

502 Fructus cui nam acquirantur, quando con-
tractus non est ipso iure nullus, s. d. annul-
landus.

503 Emens à falso Titulo, credens à bono, an di-
catur bonæ fidei possessor.

504 Et quid, an faciat fructus suos.

505 Et quid in emense à Pralato, credente habe-
re ius vendendi.

506 Faciens sibi assignare fundum pro legitima,
credens licere, an faciat fructus suos.

507 Fructus cuius sint, quando competit reme-
dium reintegrando.

508 Maritus secundus, quam actionem habeat
pro conficiendo dotis assignamento.

509 Fructus dotis, an acquirantur bonæ fide pos-
sidenti.

510 Hares credens bona dosalia esse testatoris,
an teneatur fructus restituere.

511 Fructus percepti, quinam dicantur.

512 Fructus percipiendi dicuntur immaturi, &
pendentes.

513 Fructus percipiendi, an dicantur, quando
Dominus percepisset.

514 Fructus prædicti dicuntur, qui communiter
percipi possunt.

515 Fructus in arca existens, an dicantur pendē-
tes, vel percepti.

516 Fructus percipiendi de proximo, an habeantur
pro perceptis.

Possessor bonæ fidei etiam, quod erret
in iure, & in veritate tituli, quia
fortasse habet titulum iualidum, ac-

481 quiri fructus, quia in acquisitione fru-
ctuum non requiritur titulus verus,

482 sed sufficit malam fidem abesse Rot. de-
cis. 336. parte 4. recent. quia dicitur ab

483 esse, & ubi adest error iuris Bar. in d.
l. sed, & in lege 5. iure n. 2. de pet. barel.

Rot. decif. 320. & 328. par. 2. recentior.

484 Mala enim excluditur, non solum ex
iuria, & aquis, sed etiam ex temerarijs,
& iniustis rationibus, ut d. decif. 320.

485 Et eo minus tenetur illos restituere, &
quia etiam si fecerit contractum nullum,

credidit esse validum Rot. decif. 4. de resti-
spoliat. in nou. Rota d. decif. 320. & 488.

486 par. 2. recent. si quis vero per errorem lu-
ris illos solvit, & non potest repetere l.

cum quis, & l. error. C. de iuris, & falli-
ignor. Bartol. conf. 93. num. 7. lib. 3. Et

487 si fuerint indebiti soluti scienter, neque
repetantur, quia præsumuntur donati

Seraph. decif. 1226. n. 1.

Sed contra, quod scilicet, qui fecit con-
tractum nullum, teneatur ad restituti-

488 onem fructuum perceptorum ex contra-
ctu nullo dicunt Surd. conf. 115. num. 21.

Menoch. decif. 160. usque ad num. 5. Sed
ego committo distinctionem, quando ius

assistit, vel restitit. ad quod videbis Barr.
& scribentes in l. sed in lege de pet. hz-
red.

Est, & etiam favor Ecclesie, quia ille,
qui errat in iure faciendo cum con-

489 tractum nullum, & tenetur ad restituti-

nem à die contractus, *Surd.conf.115.n.9*

115. & seq.

Ampl. idem favore minoris, quia
490 eodem modo, quo errat, et eodem mo
do tenetur ad fructuum restitutionem.
à die contractus idem *Surd.conf.115.n.9*

& seq.

491 Quod, an procedat et favore Fisci,
vide *l. primam. C. de fidei Instrumen.*
lib.30.

492 Ampl. in et iudicio vniuersali, in
quo etiam bonæ fidei, possessor, tenetur
493 ad restitutionem fructuum, et cum quib
us factus est locupletior *litem veniunt.*
5. eos autem ff. de petit. hered. Bald. in l. 2.
C. de fruct. & lit. expens.

494 Ampl. etiam in iudicio particulari, et
si est factus locupletior, de communi.
Menoch. d. remed. 15. num. 598. Becc. conf.
95. num. 8. ubi allegat. Innoc. in c. literis in
princ. de restit. spoliat. Couar. var. resol. lib. 1.
c. 3. n. 6.

495 His autem pone fallentias, et in hæ
reditate repetita, in actione fam. excus
dæ, et in conditione indebiti *Aymou.*
conf. 149. num. 2. & Dec. conf. 95. n. 7

In casu læisionis etiam fructus luctatur
496 et ille, contra quem illa allegatur, vsque
ad diem litis *Castrenf. conf. 306. in finalib.*
verbis lib. 2. Franc. March. decis. 179. par. 1

497 atque idem dicendum in contractu simu
lato *Castrenf. ubi supra*, sed quando læsio
498 est enormissima, et teneatur ad illorum
restitutionem, vel compensat cum credito

499 à die possessionis, cum hoc casu aliena
tio et sit nulla, et non annullanda per
iudicis interlocutoriam, etiam si agatur
de emptione, et venditione subasta.

500 *Gurb. decis. 105. Castill. decis. 14. Mastr. de*
cis. 247. et enormissime dicitur, quando
Domino tertia pars iusti pretii non remanet
Fontanell. decis. 64. & decis. 65.
& 66.

In contractu conditionali; si vendi
510 tor vellet interim fructus perceptos, et de
ciperetur iuxta opinionem *Canal. de Jur.*
& Curat. n. 271. & dec. 27. n. 69.

Quando contractus non est iusto iure
503 re nullus, sed veniret annullandus, et tunc
fructus acquiruntur a possessore *Canal.*
de usufr. d. n. 271. & d. dec. 45. n. 66. ubi te
statuta iudicasse Rot. Romanam 1575.
contra Pallanicum.

503 Emens quoque à falso Tutore, et cre
dens à vero, dicitur bonæ fidei possessor,
504 et facit et fructus suos *Soccin. Jun. conf. 81.*
num. 5. lib. 1. & dixit Aym. in cap. possessor.
num. 4. de regul. Jur. in 6. Becc. conf. 95.

505 Idem in emente à Prelato, et creden

te habere ius vendendi *Anchar. conf. 113*
n. 3. Becc. in d. qu. 5. Abb. in c. grauis. n. 10. de
restit. spoliat.

506 Idem infaciens et sibi assignare fun
dum pro legitima, credens sibi licere *Ca*
strenf. conf. 247. lib. 1. Alex. Rand. de annol.
c. 37. n. 147.

507 Similiter in casu, quo et competit re
medium reintegrandum, puta frater pri
mi mariti credebat sibi licere retinere as
signamentum dotis, et licet secusdum mari
508 tus, possit agere spolio, tamen, ex quo est
509 in bona fide et lucrato et fructus *Nat. conf.*
74. num. 14. Alexand. Rand. d. c. 37. nu. 138.
Rot. dec. 552. num. 1. par. 1. diuers. sicut, &
hæres, qui fuit institutus in omnibus bo

nis, interque erant bona dotalia, si vxor
510 agit spolio, et hæres credens bona esse
testatoris, non tenetur fructus restituere
Curt. Jun. conf. 6. num. 25. Alex. Rand. ubi
supra. n. 153. apud quem sunt etiam alii
casus.

511 Percepti dicuntur, et qui sunt à solo
separati *glos. in l. 1. & ex diuerso verbis non*
habendum ff. de rei vendic.

Percipiendi vero, dicuntur duobus
512 modis. et primo, quando sunt immara
513 ri, et pendentes. Secundo, quando Do
minus percepisset, sic exponit *d. glos. in d.*
l. 1. & diuerso. 5. eodem, & dicuntur.

514 et qui communiter percipi potuissent.
Becc. conf. 95. num. 4. & qui existunt in
515 area et non dicuntur pendentes, vel per
cepti, ad quod est viden. *Princ. dec. 305. fol.*
314. in correctis.

516 In huiusmodi dicimus, et quod per
cipiendi de proximo habentur pro per
ceptis *Glos. Bart. Alex. & alij. in l. diuortio*
5. interdum, & ibi Ias. num. 15. ff. solut. ma
trim. Canal. decis. 44. n. 16.

Quomodo, et quando in duci
tur bona, vel mala
fides.

Artic. XXIX.

517 Fides bona inducitur ex quantis creditate
malam excludente.

518 Fides mala, inducitur scientia, rem esse alie
nam.

519 Possessor mala fidei, dicitur sciens rem esse
alienam.

520 Possessor quoque mala fidei dicitur, qui scit
suum non esse, quod retinet.

521 Protestatio, licet extrajudicialis constituit in
mala fide.

- 522 *Monitorium*, an constitutus in mala fide.
 523 *Amplia*, etiam contra minorem viginti annorum, maiorem tamen octo.
 524 *Fides mala*, in quibus regulariter inesse dicatur.
 525 *Fructus rei fortuita*, vel vi possessa, possunt per Tertiū bonæ fidei possessorem præscribi.
 526 *Emens scienter contra canonem*, dicitur in mala fide.
 527 *Emens, extrajudicialiter nolente Domino scilicet* dicitur in mala fide.
 528 *Emens scienter ab eo*, qui vendere non poterat, dicitur in mala fide.
 529 *Emens à Procuratore, non viso mandato Domini*, dicitur in mala fide.

ET quia supra diximus, quod bona fides, ꝑ inducitur ex quavis credulitate, malam excludente: tunc est sciendū quod mala fides, ꝑ inducitur ex sciētia rem esse alienam *Gab. conf. 149. num. 30. lib. 2. Surd. conf. 296. num. 12. & 36. ideo eo quo scit rem esse alienam, ꝑ dicitur in mala fide. Crau. conf. 146. nu. 6. Surd. conf. 296. num. 12. & 36. & qui scit, id quod retinet, suum non esse, ꝑ dicitur in mala fide Surd. d. conf. 296. n. 12.*

Protestatio etiam, quamvis extrajudicialis ꝑ constituit in mala fide, vt dixit *Rota in Valentina decimarum de Gaudia. 10. Decemb. 1607. coram elar. memor. Cardinali Pamphilio in folio, & in Romana vineæ, seu saluiani interdicti 11. Decembris 1609. coram R. P. D. Ottembergo in folio, ubi dicitur etiam quod idem facit ꝑ monitorium.*

Quod procedit etiam ꝑ contra minorem viginti annorum, maiorē tamen octo *Alex. conf. 99. num. 10. lib. 4. & dixit Rota coram Ottembergo in d. Romana vineæ.*

Vera etiam mala fides, ꝑ dicitur in Rapto, in furo, in disertore, in Hoste in Inuasore, in Simoniaco, Feneratorē, doloso, fraudolentū occupatore, per dolum, & in sciente rem esse alienam *Crauet. conf. 47. num. 10. & conf. 142. n. 12. Peregrin. conf. 19. n. 16. lib. 1.*

Sed in hoc aduertendum est, quod fructus rei fortuita, vel violenter possessa, ꝑ possunt per tertiū possessorem bonæ fidei præscribi, vt notat *Bon. de stat. Urb. præscript. glos. 19. n. 245.*

Et datur etiam pro regula, quod ꝑ dicitur in mala fide, is qui emittit, sciens emere contra canonem, vel legem l. quē admodum in fin. C. de agric. & cens. lib. 1. 1. Aym. in c. possessor. n. 2. de regul. Jur. in 6.

Item, qui emit extrajudicialiter scienter contradicente Domino, ꝑ dicitur etiam possessor malæ fidei. *Dyn. in d. cap. possessor. num. 3. & idem dices de eo, qui ꝑ emit scienter ab eo, qui vendere non poterat Dyn. ibidem; prout etiam, ꝑ qui emittit à Procuratore non viso mandato Domini Ceph. conf. 315. num. 11. & conf. 445. num. 72. & 73. Surd. conf. 28. num. 81 lib. 1. Causal. decis. 45. num. 11. Mastrell. decis. 77. n. 3.*

Quomodo sit faciendā fructuum liquidatio.

Artic. XXX.

- 530 *Fructuum quantitas*, si est de substantia probationis, debet concludenter probari.
 531 *Probatio presumptiua per antea, vel postea, an sufficiat in materia fructuum.*
 532 *Probatio à consuetis*, quando sit bona in liquidanda fructuum quantitate.
 533 *Testes quinam, & quomodo probens fructuum quantitatem.*
 534 *Probatio lenior sufficit*, quando liquidatio est difficilis probationis.
 535 *Presumptiones, & coniecturæ*, quando admittantur in liquidatione fructuum.
 536 *Fructus, qui percipi poterunt, probato dolo, quomodo possint liquidari.*
 537 *Fructuum quantitas in specie, quando an sit probanda.*
 538 *Probatio à consuetis sit*, ubi dubitatur de fructuum quantitate.
 539 *Declaratio non ita procedere, si dubitatur, an fructus percepti fuerint.*
 540 *Testes deponentes de solito super fructibus perceptis, quid probent.*
 541 *Testes qualiter debeant deponere circa perceptos fructus.*
 542 *Fructuum quantitas probata per triennium continuū, probat quantitatem annuorum præcedentium.*
 543 *Et quid, si sit probata tantum in parte.*
 544 *Et quid de possessione rei fructifera.*
 545 *Probatio triennii: annuorum interpolatorum, an sit bona pro fructuum quantitate.*
 546 *Probatio quantitatis fructuum, computato anno sterili eum fertili, si deductis expensis.*
 547 *Probatio circa fructus per vnicum testē, non suffragatur.*
 548 *Fructus semper intelliguntur, deductis expensis.* & n. 571.
 549 *Expensa, quando non sint habenda in consideratione in fructuum liquidatione.*

- 550 Probatio redditus prædij, an possit fieri habita ratione prædiorum coherentium.
- 551 Probatio redditus vnius prædij, an inferatur ad prædium vicini.
- 552 Probatio facta de annis præteritis inseruit presentibus, & futuris.
- 553 Declara tantum procedere ubi dubitatur de quantitate.
- 554 Fructuum quantitas, an probetur per iuramentum.
- 555 Declara procedere quando adesses vnius testis, sed valde idoneus.
- 556 Fructus rei pro interesse præteso à conductore contra locatorē, an possit iuramentum probare.
- 557 Locatio an probet fructuum quantitatem, vel illorum iustum pretium.
- 558 Locatio annua inducit presumptionem quod plus non percipiatur è re locata.
- 559 Limita tamē in feudo, et emphiteusis, & quare.
- 560 Locationes trię, an probet fructus rei locata.
- 561 Fructuum quantitas, an probetur ex descriptione.
- 562 Sententia quantitatis fructuum, an possit ferri super illorum descriptione.
- 563 Sententia super fructibus non liquidatis, regulariter, ferri non solet.
- 564 Declara tamen in genere posse ferri.
- 565 Fructuum valor modo augetur, modo minuitur.
- 566 Probatio plurius annorum quare fiat circa fructuum quantitatem liquidandam.
- 567 Fructus de præsentis percepti, an faciant argumentum ad præteritos.
- 568 Fructus optimè argumentantur a solito, & vnius anni cum altero computatione.
- 569 Fructuum quantitas articulatur computando tempus sterile cum fertili.
- 570 Annorum enumeratio reddit certitudinem vniuersiusque anni.
- 571 Fructus non dicuntur nisi deductis oneribus & n. 548.
- 572 Testis dicens reddere tot fructus, censetur onera deduxisse.
- 573 Index condemnans simpliciter ad fructus, an intelligatur deduxisse oneribus.
- 574 Index in liquidatione fructuum quam pretij viam eligere debeat.
- 575 Fructuum pretium est valde arbitrium ipsi iudici.
- 576 Index dans pretium fructus, quod nam tempus attendere debeat.
- 577 Index simpliciter condemnans circa fructus, de quibus intelligatur.
- 578 Index quæ summam amplecti debeat fructuum si testis vnius deponit diversimodo ab alio.
- 579 Index in casu prædicto debet amplecti opinionem duorum cõsensuum, ceteris relictis.
- 580 Testes confestim sunt attendendi relictis alijs non huiusmodi dicentibus.
- 581 Index quid facere debeat si duo testes deponant circa fructus per verbum circiter, vel parum plus.

Praxis Camilli Capucij.

- 582 Fructus, an bene liquidentur ad rationem quinque pro centenario.
- 583 Fructuum liquidatio prædicta est valde iusta in bonis stabilibus.
- 584 Fructuum liquidatio prædicta dicitur valde iusta etiam in officijs vacabilibus.
- 585 Fructuum liquidatio tandem ut bona dicatur, quid aduertendum sit.

Quod respicit fructuum liquidationem, & probationem, est aduertendum quod quando quantitas fructuum est de substantia probationis, debet cõcludenter probari, & ad vnguem Bald. in l. data opera num. 42. C. qui accus. poss. Casar de Grass. decis. 21. num. 6. de probat. nec sufficit si probatio præsumptiuz per antea, vel per postea Casar de Grass. ubi sup. Caputaquen. decis. 30. p. 2. & decis. 264. par. 3. cum declaratione, quod quando simpliciter agitur de quantitate fructuum, est bona si probatio à consuetis: sic declarat Achilles decis. 22. de rest. spoliat. & Rot. in Romana domus 29. Febr. 1608. coram Caval.

- Illorum quantitatem probant etiam
- 533 si testes vicini, & de auditu à colonis, etiam si dicant esse publicum, & notorium, vel quod fuerint præsentis recollectioni, & illarum repartitioni: cum colonis. Rot. decis. 100. par. 4. recent. & quod ex quo liquidatio est difficilis probationis, sufficit leuior probatio, dicit ead. Rot. eodem loco, & in his intrat regula singulari, quæ non profuit, multa iuuat, si & admittuntur præsumptiones, & coniecturæ Rot. dec. 139. nu. 3. part. 4. recent.
- Et iterum dicendum est, quod aut agitur de fructibus, qui percipi potuerunt
- 536 si & tunc admittitur probatio quantitatis, à verisimili probato dolo, & violentia Rot. decis. 326. num. 4. par. 4. recent. Aut agitur de fructibus perceptis, &
- 537 si tunc non sufficit probatio à verisimili sed est necesse quod fiat probatio quantitatis in specie: si dicit Casar de Grass. decis. 21. de probat. Caputaquen. decis. 30. par. 2. Achil. decis. 22. in fin. de rest. spoliat. qui declarat quod ubi dubitatur de quantitate, si tunc fit probatio à consuetis sed ubi dubitatur an percepti fuerint
- 539 si tunc à consuetis, vel per coniecturas non esse sufficienter probationis: sed videntur est Rot. dec. 573. n. 8. & 579. n. 9. p. 3. recent.
- Et ideo si agitur de perceptis si sufficit quod testes deponant de solito, seu autem in casu illorum qui percipi potuerunt Caputaquen. decis. 3. par. 2. Et ideo testes debent deponere circa perceptos
- 541 si quod fructus possint valere, computa-

to anno sterili cum fertili, scuta rot, deducis oneribus, & impensis, assignando rationem, & causam scientia; vt puta quia ita fuit arrendatum prædium, & quia ipse arauit, recollegit, vel percepit. *Rot. coram Litta impressi per Tiberium Salustium lib. 3. fol. 343. num. 6. circa medium, & in Ariminen. Castrorum 7. Iunij 1599. decif. 1317. coram Seraphino.*

Et qui probat quantitatem annorum
 543 trium continuorum, videtur t probasse quantitatem annorum præcedentium. *Afflic. lib. 2. Feudorum tit. per quos fiat inuestitura § sed & res. num. 40. & Pen. decif. 140.* Et probata in parte t facit presumere perceptionem aliorum fructuum
 543 *Rot. decif. 571. num. 2. alias & possessionem rei t fructifera idem efficere dicit Rot. decif. 227. par. 3. recent.* Et etiam dicitur quod est bona probatio t licet dicti tres anni sint interpolati vt annuit
 545 *Rot. in Romana spoliij vineæ 22. Iunij 1611 decif. 343. par. 1. rec. coram b.m. Pirouano,* quia à consuetis tribus annis computato anno sterili cum fertili, t admittitur deductis expensis, vt dicitur in ead. dec.
 546 sed *Pen. dec. 140. ista prax. nō admittit.*

Si tamen probaretur per vnicum testem, t probatio nō sufficeret, quamuis cum dictis requisitis deponeret *Rot. in d. Romana spoliij vineæ.* Dixi deductis expensis, quia illæ semper veniunt deducendæ t cum non dicantur fructus nisi illis deductis *l. fructus ff. solut. matrim. Capic. decif. 20. Rot. post Pacific. decif. 149. num. 27. & 28. vbi datur fallentia*
 548 t quando non sunt habendæ in consideratione. idemque firmat *Rot. post Cenc. decif. 88. & 89.*

Et si deficeret probatio circa prædiū de quo agitur in specie, t est faciendus recursus ad prædia coherentia, vel vicina, quia tunc facta probatione de solito circa illa, t talis probatio bene inferetur quo ad fructus prædij controuersi *Bald. in l. 1. num. 22. C. de fruct. & lit. expens. Corneus consi 301. in fin. lib. 7. Seraphin. decif. 955. num. 3.*

Difficultas enim probationis hoc facit vt procedatur per coniecturas; indeque dicitur quod facta probatione de annis præteritis t dicitur facta de præsentis, & futuro *Rot. in Tarraconen. liquidationis 3. Martij 1614. decif. 139. par. 4. rec. coram b.m. Card. Verosio seniore.* t quod tamen procedit vbi dubitatur tantum de quantitate, non autem de perceptione *Rota in d. Romanus domus 29. Feb. 1608. decif. 17. coram Canal. & est doctrina Baldi in l. 1. nu. 22. C. de fruct. & lit. expen.*

554 Alias enim fuit dictum, quod t quantitas fructuum probatur iuramento, sed *Rot. in Neocastren. Archidiaconatus 4. Feb. 1591. coram b.m. Gipiio in folio, declarat opinionem procedere tantum quando*

555 pro liquidante t adeller vnus testis etiam valde idoneus; alias enim opinio non esset vera, & *Verald. decif. 183. p. 1.*

556 dicit iuramento non posse probari t fructus rei pro interesse prætenso à conductore contra locatorem non tradentem vel euincentem rem locatam.

557 Et licet locatio non probet t quantitatem fructuum, nec illorum iustum precium *Rot. decif. 116. nu. 2. par. 1. diuers. & in Rauennaten. pineti 23. Martij 1607. coram Sanctissimo Innocentio X. in folio.* Inde tamen oritur argumentum, quod

558 ex annua locatione præsumatur t non plus percipi ex fundo *Cesal. cons. 418. num. 14. & 27. vbi declarat etiam nou*

559 in qua quid minimū solet præstari *Natt. cons. 510. post princ. & Ias. cons. 54. num. 21. lib. 1.* Quodq. tres locationes t probent fructus rei, dicunt *Natt. & Ias. vbi supra, & ita tenuit Rot. coram Lancelotto impressa penes Marches. p. p. fol. 104. n. 3.*

561 Descriptio quoque t probat quantitatem fructuum, & super illa potest t ferri sententia *Papien. verb. sequestrum num. 1. & dixit Rota coram Pirouano in d. Rom. spoliij vineæ.* Ideo quamuis sententia super fructibus non liquidatis t regulariter ferri nō possit, hoc tamen declarat

563 quod in genere t potest ferri *Cagnol. in l. quatenus num. 21. ff. de regul. Iur. quod secundum eundem, in l. quatenus procedit etiam in interesse. eodem tit.*

565 Et quia valor fructuum t modo augetur, modo diminuitur vt inquit *Corneus cons. 128. littera E lib. 2.* ideo debet fieri t probatio plurimum annorum antecedentium; & postcedentium, vt de

566 tribus diximus supra, & de quinque dicit *Seraphin. decif. 134. & Rot. decif. 370. num. 4. par. 4. recent.* & quod ex perceptis vno anno t arguatur eisdem fructus de præterito & in eadem quantitate pos

567 sessorum percepisse, dicit *Rot. decif. 139. part. 4. recent.* ab isto enim solito, & computatione optimum fit argumentum, ex præcitata Rotæ opinione: & in hoc est maxime aduertendum, quod bonus

568 causæ Patronus t debet articulare non solum circa tale tempus, computato anno sterili cum fertili *Rot. decif. 100. par. 4. recent.* t denumeratio enim annorum reddit certitudinem vnus cuiusque anni, & quid quolibet anno veniat im

570 puran-

putandum *Rot. decif. 608. num. 5. par. 3. recent.* verum etiam debet articulare onera, vt dixit *Rot. in d. Arimin. Castro- rum 7. Iunij 1599. decif. 13 17. coram Se-*

- 571 raphino, quia non dicuntur ꝑ fructus, nisi deductis oneribus Allegata l. fructus ff. solut. matrim. l. fin. de oper. seruor. Pacific. de Saluian. decif. 149. nu. 27. & 28. & dixit *Rota decif. 656. num. 5. par. 3. recent. & Lodouif. decif. 273. & 277. vbi an-*
- 572 nit, quod testis dicens reddere tot, ꝑcēsetur onera deduxisse, sed vide adden. ad d. decif. 273. num. 11.

An iudex simpliciter condemnās ad

- 573 fructus, ꝑ intelligatur ad fructus, deductis oneribus viden. est *Rot. apud Pnt. de cif. 10. fol. 7.*
- 574 Iudex in liquidatione, ꝑ debet eligere mediam viam circa pretium fructuum. Pacific. vbi supra n. 37. post med. & regulariter attendere litis contestationem, *Rot. decif. 370. num. 4. par. 4. recent.* sed est multum ꝑ arbitraria eidem iudici
- 575 decif. 571. & 727. par. 3. recent. ꝑ debetque attendere tempus, quod percutit negotium, eadem *Rot. decif. 139. nu. 6. par. 4. recent. & si condemnet simpliciter ad fructus, ꝑ intelligitur ad illos*
- 577 fructus, ad quos de Iure est facienda cōdemnatio *Lodouif. decif. 74. num. 8.*

Sed si testis vnus deponat de vna summa, & alter de alia, ꝑ iudex amplectetur minorem, in qua conueniunt, & sunt contestes *Alex. conf. 64. num. 9. lib. 2. Cesar. de Grassi. decif. 10. num. 7. de testibus.*

- 579 Quod cessaret ꝑ si duo testes contestes essent in certa summa, puta centum, & alij testes essent singulares in minori summa, quia attenderentur ꝑ illi, qui sunt contestes in centum, *Alex. d. conf. 64. num. 8. & iterum sublimitaretur si d. duo contestes ꝑ deponent afferre, puta per verbum circiter, vel parsi plus, vel minus Cesar. de Grassi. decif. 10. nu. 8.*
- 582 Dicitur etiam quod fructus ꝑ benefici liquidantur ad rationem quinque ꝑto centenatio *glos. in auth. perperuo C. de sacrosanct. Eccles. Afflict. decif. 284. & dixit Rota in Forolunien. societatis 13. Ianuarij 1614. coram Damasceno in folio, & ista taxatio fructuum dicitur valde iusta, non solum in stabilibus. Cesar. de Grassi. decif. 187. ꝑ verum etiam in officijs vacabilibus, vt testatur *Rot. in d. Forolunien. societatis & decif. 571. num. 6. p. 3. recent.**
- 584

Verum est aduertendum; quod alias liquidatio ꝑ non esset bona, nisi quauado
Praxis Camilli Capucij.

fuit perscrutatus valor rei, & alias si ageretur de vero valore fructuum difficile attenderetur *Rot. decif. 651. parte 1. diuers.*

Quis possit esse Iudex liquidationis, & cui debeat adiudicare, & a quo restituendi.

Artic. XXXI.

- 586 Fructus in causa beneficii a quo Iudice taxari possint.
- 587 Absolutus ab expensis absque causa, an dicatur etiam absolutus a fructibus.
- 588 Fructus beneficiarum habentis facultatem testandi, in quem transmittantur.
- 589 Fructus beneficiarum vacantium in Curia, cui debeantur.
- 590 Fructus, qui percipi potuerunt, an veniant ex canone reintegranda.
- 591 Fructus quasiti in possessorio; an restituantur postea abinenti in petitorio.
- 592 Acceptanti beneficium, & postea dicenti illud non cadere sub gratia sua, an credatur
- 593 Fructus etiam a solo separati, an comprehendatur sub mandato executiuo.
- 594 Condemnatus coram excohitore, an possit ex-cipere fructus non habuisse.
- 595 Spoliator, & intrusus, a quo die fructus restituere debeat in beneficijs vacantibus in Curia.
- 596 Fructus beneficiarum occupatorum in Curia vacantium, a qua die restitui debeant.
- 597 Fructus beneficii non percepti, an debeantur successori in beneficio, vel cui.
- 598 Fructuum remissio, an dicatur facta per perceptionem sortis principalis.
- 599 Fructus, qui non subsistunt per se iure azzianis, sed officio iudicis.
- 600 Fructus a possessore presumuntur percepti, & sic ab illo sint restituendi.
- 601 Limita tamen, nisi adest bona fides. & 689.
- 602 Limita adhuc limitationem, quando fuit mortalis, quia tunc debentur.
- 603 Fructus ante motam litem semper debentur bona fide possidenti.
- 604 Processus ad vltiora non retardatur ex eo quod fructus non sint liquidi.

Quis debeat esse Iudex taxationis fructuum in causa beneficii cōtra dictum per diffinitiuam, ꝑ an possit fieri ab alio, quam a constituto in dignitate Ecclesiastica, est viden. decif. 31. de rescript. in nou.

Et qui absque causa fuit absolutus
537 ab expensis, ꝛ an dicatur absolutus a
fructibus: negatiuam dicit *Rot. decif. 7. de dol. & contum.*

Et an fructus beneficiorum habentis
538 licentiam testandi, ꝛ transmittantur in
successorem, vel in executores testa-
menti testatur *Rot. decif. 3. de testam. in
antiq.*

An fructus beneficiorum vacantium
539 in Curia ꝛ debeantur fabricæ, seu alte-
ri legitur *decif. 2. de priuile. in antiq.*

Iterum an fructus, qui percipi potue-
540 runt, ꝛ an veniant ex canone reintegrā-
dæ allerit *Bisignet. decif. 11. de rest. spoliat.*

Sciendum etiam, quod fructus quæsi-
541 per eum, qui obtinuit in potestatorio, ꝛ nō
restituuntur postea obtinenti in petito-
rio, quando petitorium fuit post testi-
ficationem intentatum; & acceperanti be-
542 neficium, ꝛ dicenti postea illud non ca-
dere sub gratia sua, non creditur *Rot. de-
cif. 7. de caus. possess. & propriet. in antiq.*

Secundum Papazonum fructus etiā
543 à solo separati, ꝛ comprehenduntur sub
mandato executiuo, & quo modo pro-
cedat, vide eundem *decif. 11. de rescript.*

Fructus etiam non habuisse, ꝛ potest
544 excipere condemnatus coram executore,
sed cum distinctione quam tradit Pa-
paz. *decif. 1. de renuntiat.*

Spoliator, & intrusus, ut dixi ꝛ debet
545 restituere à die intrusionis in beneficiis
vacantibus in Curia, ubi fit ꝛ semper cō-
546 demnatio, à die occupationis, nisi ha-
beat titulum à Papa, vide Papaz. *d. de-
cif. 1. de renunt.*

Obseruabatur etiam, quod fructus be-
neficii, etiam si venerit dies solutionis,
& beneficiatus fecerit ex adiffimis dili-
547 gentias in illos exigendo, dummodo ve-
re non perceperit, ꝛ debentur successori
in beneficio *Pen. decif. 300. num. 12.*

Regula quod per receptionem sortis
548 principalis, dicatur ꝛ facta remissio fru-
ctuum, ut apud *Pen. decif. 350. declarat*
ibidem habere locum in penis, &
vlturis odiosis, quæ non sunt permissæ
549 per stipulationem, ꝛ cum per se non sub-
sistant iure actionis, sed officio Iudicis
mercenario, ad quod vide etiam
Ludonif. d. cf. 93. & decif. 156. ubi etiam de
fructibus recompenfatiis, & quid si
proreletur.

Et quando dubitatur, quis teneatur
600 restituere, dices, quod ꝛ debet restitui
à possessore, quia ab eo presumuntur
percepti *Pen. decif. 318. num. 4. quod li-*
601 mita nisi adest ꝛ bona fides, quia per

cam sunt ut supra percipiētis, idem *Pen-
decif. 108. num. 1. quod secus est dicen-*
602 dum, ꝛ quando fuit mota lis, quia tunc
debent restitui, idem *Pen. decif. 108. nu.*
603 4. secus ante motam litem, ꝛ quia pre-
sumitur pro possessione, & quod posses-
sio spectabat ad illum idem *decif. 615.
num. 5.*

Et in casu quo esset commissæ fructu-
604 restitutio, si illi non sunt liquidi, ꝛ non
retardatur processus ad vltiora, si Pars
facit depositum vnius lulii, cum pro-
missione soluendi residuum facta liqui-
datione d. *Pen. decif. 96.*

Quale tempus, & Valor fructuum attendatur.

Artic. XXXII.

605 Fructuum æstimatio, ut sustineatur, de quo
tempore attendi debeat.

606 Frumenti valor non probatur ex partitis
venditionum, facta non vno, vel altero
die.

607 Declara requiri partitas venditionum facta-
rum eodem tempore.

608 Fructus beneficii, an veniant in lite, quan-
do est super spolio beneficii.

609 Fructuum condemnatio in beneficiis, au-
dicatur venire accessorie.

610 Fructuum condemnatio, qui percipi potue-
runt, quo casu fieri possit.

611 Condemnatus ad fructus, non intelligitur ad
illos, quos alter percepit.

612 Condemnatus ad fructus, an possit probare
illos non percepisse.

613 Fructus pendentes tempore sententiæ, an
veniant in restitutione.

614 Fructus, quando nam restituantur deducit
semine.

615 Fructus, an possint alienari, pendente lite
super beneficio.

616 Fructus ex quibus aliquando liquidari so-
leant.

617 Articuli super liquidatione fructuum in par-
tibus, semper sunt dandi in Curia.

IN materia æstimationis fructuum,
ad effectum, ut venditio rescindatur,
605 vel substatuatur, ꝛ non debet præcise at-
tendi valor de tempore contractus, sed
aliquot anni ante, & aliquot postea, ut
etiam dixi supra *Penia decif. 563. nu-
mer. 3.*

606 Frumenti valor, ꝛ non probatur ex
partitis venditionum factarum vno, vel
altero

607 altero die, sed requiruntur ꝑ partitē venditionum faciendum eodem tempore idē decif. 3. n. 6.

608 An fructus beneficii, ꝑ veniant in lite, quando lis est super spolio beneficii videndus est, *Put. decif. 159. fol. 487.*

609 ꝑ & an illorum condemnatio in beneficiis dicitur venire accessorie, idē decif. 229. fol. 280. & quo casu possit fieri ꝑ condemnatione ad fructus, qui percipi poterunt idē decif. 373. fol. 166. certum enim est, quod condemnatus ad fructus, non dicitur condēnatus ad fructus perceptos per alium idē decif. 197. fol. 503. & an sit condemnatus, possit

612 ꝑ probare fructus non percepisse, dicit idē 418. fol. 610.

Fructus pendentes tempore sententię, 613 ꝑ veniunt in restitutione rei idē, *Put. decif. 305. fol. 513.* & quando ꝑ restituantur deducto semine, dicit idē *ibid.*

615 fol. 314. & an etiam possint alienari, ꝑ pendente lite super beneficio, dicit idē decif. 220. fol. 280.

Et quia dixi supra de liquidatione, vt cautius agatur, & sciamus exempla ex quibus illi fuerint aliquando liquidati, ꝑ vidēdus est *Put. decif. 418. fol. 610*

616 Et si aliquis pro tali liquidatione pendente, in Curia vellet dare articulos in,

617 ꝑ partibus vigore renissioꝝ, dicemus, quod articuli semper sunt dandi in Curia, nō autem extra eam, sic enim firmat *Rota penes d. Put. dec. 184. fol. 90.*

Quo casu Camera fructus percipiat, vel beneficio dimittat.

Artic. XXXIII.

618 Fructus beneficii male percepti ab immisso, percipiuntur a Camera.

619 Fructus beneficiorum, quinam spectent ad Camera, a die vacationis per obitum, vsq. ad captam possessionem,

620 Fructus beneficiorum vacantium, quinam spectent ad successores, etiam ante captam possessionem.

621 Fructus beneficiorum, an umquam spectent ad heredes defuncti.

622 Fructus, an possint furari ex causa necessitatis.

623 Declara tamen esse faciendam restitutionem, si abripiens ad pinguem statum pervenerit.

624 Domum vicini destruens causa incendi, an,

& quando teneatur illam readificare.

625 Fures fructuum penas Custodem aliquando incurrunt.

626 Fructus beneficii regulariter debentur residenti.

627 Fructus maturati residenti morienti, vel eius heredibus sunt reddendi, aut creditoribus.

628 Fructus succedunt loco alimentorum, vt dicitur de congrua.

629 Congrua succedit loco alimentorum.

630 Fructus separati a solo, ante resignationem, spectant ad resignantem.

618 **F**RUCTUS beneficii, quod ꝑ percipiantur a Camera, quando fuerunt ab immisso male percepti, dicit idē decif. 526. lib. 1. fol. 66. & decif. 220. fol. 280. præsertim in Regno Neapolitano, per cōs.

619 Sixti V. a die vacationis per obitum, ꝑ vsque ad diem captę possessionis per prouisum spectare ad dictā Camera, dicit *Rot. decif. 154. par. 3. & d. decif. 237. num. 3. par. 4. recent.* & in alijs casibus, spe-

620 ctant ꝑ ad successorem a die obitus antecessoris, etiam ante adeptam possessionem *Rot. decif. 255. par. 3. recent.*, nec vn-

621 quam transeunt ad heredes ꝑ defuncti, sed spectant ad successorem decif. 529. par. 3. recent.

Accidentaliter etiam nota, quod ex causa necessitatis, ꝑ possunt fructus furari, lege tamen adiecta, quod si fur aliquando deuenierit ad pinguiorem fortunam, ꝑ tenetur ad illorum restitutionē, sicut, & ille, qui timens incendium de-

622 struit domum vicini, ꝑ qui tenetur reedificare in certis casibus *Put. decif. 82. lib. 2. per totam fol. 222.* non tamen ex hoc a-

623 nimum capiant fures, quia sæpius in-

625 current penas, ꝑ quod de facto a custodibus fructuum ministrantur.

Datur etiam pro regula, quod fructus beneficii, ꝑ debentur residēti *Rot. decif. 483. par. 3. recent.* & si residens moritur, maturati durante eius vita, sunt

627 ꝑ soluendi, vel eius heredibus, vel creditoribus *Rota decif. 529. num. 3. part. 4. recent.* ꝑ succeduntque loco alimentorum;

628 ꝑ videtur de congrua *Rot. decif. 745. p. 3. recent.* & in casu resignationis aduertit, quod separati a solo ante resignatio-

630 nem beneficii, ꝑ vt dixi spectant ad resignantem, non autem ad resignatari, tum *Rota decif. 515. num. 4. parte 3. recent.*

*Plures casus quibus applicantur,
fructus rei.*

Artic. XXXIV.

631. Fructus dotales spectant ad virum ratione oneris.
632. Fructus dotales cessant, cessante onere, marito.
633. Fructus, an debeantur de dote, tam soluta, quam promissa marito.
634. De lara tam si sit promissa à Patre, quam ab extraneis.
635. Amplia adhuc, etiam si sit lapsum biennium.
636. Fructus restituendi debentur tantum, à die interpellationis.
637. Sequestum factum, an sufficiat pro interpellatione iudiciali.
638. Fructus naturales bonorum extradotalium percepti à viro, seu ab heredibus, an restituantur.
639. Fructus meliorationum, ad quos spectent.
640. Fructus omitti, quandomam adhuc peti possunt.
641. Fructus pendentes, an veniant in venditione.
642. Fructus pendentes spectant ad Emptorem, etiam si sint maturi de proximo colligendi.
643. Fructus, an sint restituendi ab eo, qui retrovenditionem in longum distulit.
644. Fructus pendentes tempore deliberationis, an veniant in deliberatione, vel venditione.
645. Possessor, quinam præsumentur non percepisse fructus.
646. Possessor, qui se ingessit, præsumentur percepisse fructus.
647. Fructus, qui servando servari nequeunt, non præsumentur durare ultra triennium.
648. Condemnatio ad interesse, sit quando fructus amplius non existunt.
649. Fructus percepti, respectu liquidationis faciendae debentur via ordinaria.
650. Fructus percepti ab immisso per salvanum, cuius nomine percepti dicantur.
651. Fructus ex re, quae debetur immisso, cuius nomine percepti dicantur.
652. Fructus non computantur in sortem, quandiu supposita pigrioris sit summa, quâ valeat.
653. Pignus præsumentur constitutum animo amplius non relucendi.
654. Fructus debentur à die mora, in iudicio recuperationis dotis.
655. Fructus, an, & quando debeantur in Legato.
656. Heredes an, & quando teneantur inuestire, ad favorem legatary.

657. Fructus in obligatione retrovendendi à qua die debeantur.
658. Amplia idem, etiam in hærede, & cessionario.
659. Et quid in iudicio retinenda.
660. Fructus in spolio iudiciali, non debentur ante propositum interdictum.
661. Declara deberi à die mora litis, & quando.
662. Fructuum vera taxatio, quenam dicatur.
663. Fructus ab initio percepti debentur interdictio unde vi, aut clam.
664. Fructus, in quibus dicantur consistere ultra potum, & esum.

IN prophanis in materia dotis, fructus qui spectant ad virum, ratione oneris Rota decif. 438. par. 3. & 65, num. 9. par. 4. recent. & cessante onere per cessant etiam fructus Rota decif. 175. par. 3. recent. & debentur per de dote promissa, & non soluta, siue dos fuerit promissa à Patre, siue, per ab extraneis, qui dotare non tenebatur, ac etiam si sit lapsum biennium. Rota decif. 425. par. 3. recent. Restituendi vero fructus per debentur tantum à die interpellationis d. decif. 425. pro interpellatione vero iudiciali, fuit per dictum sufficere sequestum factum, ex quo dicitur inducta iudicialis interpellatio, Rota decif. 522. par. 4. recent. & fructus naturales bonorum extradotalium percepti à viro, seu ab heredibus viri, si

638. non sunt in magna quantitate, per non restituntur Rota decif. 345. par. 3. recent. Dixi, & replico, quod fructus meliorationum, spectant ad eum, qui fecit ipsas meliorationes, nisi aliter convenitum fuerit, per quod ampliatur etiam ad eius successores Rota decif. 680. par. 4. recent.

In casu, quosuerit omnia condemnatio in sententia, si illa non est demandata executioni, vel illi non fuerint ad huc petiti; adhuc per iterum peti possunt Rota decif. 388. & ead. par. 4. recent.

641. In venditione veniunt fructus pendentes, & pertinent ad emptorem, etiam si sint maturi de proximo colligendi ead. Rota decif. 345. & in casu quo quis promittit retrovendere, si non retrovendidit, & propterea dicitur in mora, illi debent restitui à sic obligato retrovendere illi, cui est faciendae retrovenditio decif. 793. par. 3. recent.

Si oritur questio super fructibus predij deliberari, per an scilicet pendentes tempore deliberationis veniant in deliberatione, & venditione, affirmativam sequitur Ludov. decif. 430. n. 3.

Et quia dictum est supra, quod fructus
presumuntur percepti à possessore: non
tamen ita semper resolues, quia conclusio
645 fallit, quando constat, quod possessor
se non ingessit in illorum administratione,
sed alter illos administravit *Ludois. d. 5. vbi add. num. 6.* & quando con-
stat possessor se ingessisse, presumitur,
646 quod illos percepit titulo preambulo
si de eo docet. Idem *Ludois. decis. 91. num. 5.* etiam quod titulus esset nullus
n. 6.

Et si agitur de fructibus, qui seruando
647 seruari non possunt, et non presumuntur
durare ultra triennium *Pacific. de sala. dec. 149. fol. 584.* quo casu non fit condemna-
648 tio ad ipsos fructus, et sed ad interesse.
Post. obseru. 107. num. 50 et consumpti re
649 spectu liquidationis faciendæ, et debetur
via ordinaria *idem decis. 17. n. 7.*

In saluatio fructus, qui percipiuntur
650 ab immisso, non dicuntur percepti tan-
quam sui, sed pro debitore; secus autem
est dicendum, quando percipiuntur ex
651 re, et quæ debetur immisso, uti sua pre-
sentialiter *idem Pacific. decis. 107. fol. 526.*

Nec in sortem computantur, et quæ-
diu res pignori supposita est pro summa
æquivalenti *idem Pacific. decis. 107. fol. 527*
& ratio est, quia *vt ibidem dicitur fol. 526*
653 pignus presumitur constitutum animo
amplius non relucendi.

In iudicio quoque recuperationis do-
654 tis, et debentur fructus à die mortis licet
idem decis. 93. fol. 505.

In legato quandoque et debentur fru-
ctus, nempe quando testator legat quæ-
ritatem ad effectum inuestiendi in ali-
quo ad rationem tot pro centenaria;
656 tunc enim hæredes et tenentur ad fau-
orem legatariorum, si fuerunt in mora inue-
stiendi ad rationem indiëatam à testa-
tore, donec fiat inuestimentum *Rot. penes*
eundem Pacific. decis. 119. fol. 545. vbi datur
exemplum, quando deductis pecunijs
erat creandus census, vel erat faciendæ
emptio locorum montium.

In obligatione quoque retrouenden-
657 di, et debentur à die oblatæ, et depositi
precij. *Post. decis. 19. num. 4. & 6.* Quod
658 ampliat etiam hæredes, et et cessionario
ibid. n. 3. et in iudicio retinendæ dicitur
659 et idem iudicium. *idem Post. decis. 429. n. 5.*

In spolio iudiciali non et debentur
ante propositum interdictum *idem Post. d. dec. 19. n. 6.* sed debentur à die mortis
660 litis, et si veniunt accessorie, et non fue-
runt petiti principaliter *Rot. post. Cenc.*

dec. 241. & Post. decis. 297. num. 14. qui etiam
d. *decis. 19.* dicit quod vera fructuum ca-
662 xatio est, in annos viginti et diuidere,
verum rei pretium, quia tali tempore di-
cuntur fructus forte æquare: in interdi-
663 cto verò vnde vi, aut clam, et debentur
etiam percepti ab initio *idem decis. 665.*
Fructusque non solum dicuntur con-
sistere in destinatis ad esum, et potum,
664 et sed etiam in ijs, que conferunt quan-
documque ad vsum vitæ *Post. obseru. 26. num. 24.*

Quando, et qui fructus debeantur
in iudicio manutentionis.

Artic. XXXV.

- 665 Fructus in iudicio manutentionis debentur à die litis, non autem ante litem.
666 Declara pro lite mora, quidnam attendatur in casu prædicto
667 Fructus, in quo iudicio debeantur percepti tantum, et non qui percipi potuissent.
668 Fructus percepti pendente petitorio restituantur tantum in ipso iudicio ordinario.
669 Fructus veniunt in consequentiam, si agitur de manutentione super re fructifera.
670 Declara contrarium esse, quando petuntur fructus decursi principaliter uti fors.
671 Fructus decursi, qui debeantur etiam ante motam litem.
672 Limita, si aliorum reſtrinxisset se ad terminos decursos post ipsam litem.
673 Fructus in manutentione veniunt, licet petiti non fuerint.
674 Fructus percepti in vim decreti, vel mandati de manutentione an, et cui restituantur.
675 Fructus decursi, etiam ante motam litem debentur in iudicio retinenda ordinario.
676 Fructus, quando debentur etiam percepti ante motam litem, et petitionem manutentionis.
677 Fructus pauper non restituit, nisi in fine litis, et quare.
678 Amplia, et si percepisset fructus post decisiones reales.

Diximus etiam supra artic. 26. quod
in iudicio manutentionis debetur
665 et fructus à die litis, non autem ante litem
quod et firmat *idem Post. de manutentione*
obseru. 74. in princ. & post. eam Rot. decis. 317. num. 4. & 8. ideo declaratur
vl.

- 666 † ulterius, quod pro lite non attenditur quid sit mota in petitorio, vel possessorio plenario, sed illa, quæ vere & realiter mouetur in pura manutentione, vt
667 eadem obseru. num. 7. & † quod in hoc Iudicio debeantur tantum vere percepti, non autem, qui percipi potuerunt dicte idem ibidem num. 9. & Rot. penes eundem decis. 310. num. 10. & qui fuerunt percepti pendente petitorio † restituantur tantum in ipso Iudicio ordinario, vt d. obseru. 74. num. 10. & dixit Rot. post Cene. dec. 250.

- Iterum est cauendum, quod quando agitur de manutentione super aliqua re fructifera; tunc re ipsa petuntur, & fructus veniunt in consequentiam: secus
669 † quando petuntur etiam fructus decursi principaliter vti sors, vt in pensionibus canonibus, annuis præstationibus, & similibus; quia hoc casu † debentur etiam de cursi ante motam litem, vt ibidem d. obseru. 44. num. 11. Quod tamen non procederet, si actor se restrinxisset ad terminos decursos tantum post ipsam litem super manutentione, vt n. 13.

- Ampl. conclusionem, quod si in manutentione veniunt fructus; procedere
673 † etiam quod tales fructus petiti non fuerint Rota post eundem d. decis. 17. n. 8.

- Percepti in vi decreti, vel mandati de manutendo restituantur Aduersario in casu, quo vel in manutentione, vel in negotio principali obtineatur idem obseru. 106. num. 50. & decis. 19. n. 5.

- Ampl. iterum, quod in Iudicio recitandæ ordinario debentur, † decursi etiam ante motam litem idem Post. obser. 74. num. 5. & decis. 669. num. 7. & 8.
676 debentur etiam percepti ante motam litem; & petitionem manutentionis, in casu quo ultra malam fidem ex litis sustentatione adsit mala fides aliunde clara, & inuitabilis idem ibidem n. 6. & decis. 665.

- Si agatur contra Pauperem, illi pro ut
677 expensæ referuntur † in fine litis de æquitate; ne alias si bonus lites foueat, compellatur Iudicium deserere. Rot. penes eund. Post. decis. 447. num. 7. 4. quod procedit etiam quod talis pauper, † percepisset illos post decisiones Rotaes, & haberet contra se clausulam parito; dummodo non percepit post mandatum, de manutendo ibidem decis. 448. circa princ.

De casu quo Iudex omittit condemnare, & de fructibus qui percipi potuerunt.

Artic. XXXVI.

- 679 Absolutus videtur à fructibus petitis, qui non fuit ad illos in sententia condemnatus.
680 Iudex appellationis potest condemnare ad fructus in prima sententia omisso.
681 Iudex; an postquam pronuncians in principali, possit ad fructus condemnare.
682 Fructuum cōdemnatio non potest fieri nisi præcedente petitione, & liquidatione.
683 Fructuum liquidatio quomodo fiat.
684 Fructuum liquidatio inter alios facta, an admittatur.
685 Rota an, & quando condemnet ad fructus, qui percipi potuissent.
686 Fructibus non existentibus sit condemnatio ad illorum estimationem.
687 Fructuum estimatio sit per mediam pretij viam.
688 Fructuum estimatio sit iuxta valorem monetæ currentis tempore sciendæ estimationis.
689 Fructus acquiruntur, dummodo absit mala fides. & n. 601.
690 Credulitas sola, an sufficiat ad excludendam malam fidem.
691 Amplia, si sit etiam qualis qualitas occasio possidendi.
692 Fructuum separatio à solo, an operetur illorum acquisitionem.
693 Fructus à die motæ litis veniunt etiam in interdicto quorum bonorum.
694 Fructus in mutuo prohibentur deberi de sui natura.
695 Fructus rei nulliter emptæ in subbustatione quod debeant restituere dicunt Rota & n. 478 479. 488. 490.
Declarat, quod in Iudicio ordinario veniant inquam damna, & interesse. cod. num. 695.
696 Amplia idem in re Ecclesia nulliter vendita. & n. 489.
697 Nullitas operatur, vt emptor non faciat fructus suos.
698 Fructuum liquidatio per testes semper sumitur à minori quantitate ab eis deposita.
699 Fructus, quando veniunt principaliter, quid in subbustatione nulla.
700 Fructuum condemnatio à die factæ subbustationis, quando nam fiat.
701 Fructus censuum indebite soluti, an restituatur, & qua via.
702 Fructuum condemnatio sit à die commissi spoli pro fructibus intentati.

SI Iudex omittit condemnare ad fructus peritos in sententia lata super negocio principali & pars in illis videtur absoluta; Index tamen appellacionis potest ipse se & condemnare, idem decif. 536. ubi resoluitur, an postquam pronunciauit in principali, ipso iure ad fructus cōdēnare. Condemnatio tamen secundum Rotam, ut apud *Post. d. decif. 19.* & fieri non potest, nisi præcedentē petitione, & liquidatione, ubi datur modus faciendæ liquidationis, & dicitur quod sit leuioribus probationibus, & admittitur, etiam liquidatio facta & inter alios.

Est quoque aduertendum, quod Rota numquam condemnat ad fructus, qui percipi potuerunt & nisi in casu spolijs violenti *Pur. decif. 317. num. 9.* & quando sit condemnatio, si tempore condemnationis extare non possunt, loco frustrationis fit condemnatio ad illorum extimationem *Rot. post Cenc. decif. 70. num. 10.* & in illorum precij extimatione, & est eligenda media via habita consideratione ad testium depositiones *Rot. ibidem decif. 79. num. 29.* & extimatio fit & iuxta valorem monetæ, quæ currit tempore extimationis faciendæ *Cenc. de Censib. q. 85. in princ.*

Nota ulterius, quod, ut dixi, ut fructus acquirantur sufficit & malam fidem ad esse *Rot. post Cenc. decif. 177. 293. & 445.* & quod sola credulitas sufficit & ad excludendam malam fidem, idem *decif. 415.* & ulterius idem facit, & qualis qualis occasio possidendi *d. decif. 445.* quodque ad effectum acquisitionis, idem operatur separatio à solo in naturalibus, quo ad tempus, quo incipiuntur deberi in Civilibus idem *decif. 177. num. 14.* sed declara *ut num. 15.*

In interdico etiam quorum bonorum & veniunt fructus à die motz litis *Rot. penes eundem decif. 445. num. 9.*

Sed in mutuo prohibentur deberi de sui natura, quia essetusura, idem *dec. 250.*

Rota confirmat conclusionem de qua supra, in subhastatione nulla, & re inde emptæ, quod .s. fructus & debent restitui, sed in Iudicio ordinario, & tamquam damna, & interesse, ut apud eundem *decif. 377.* & quod idem docetur in re Ecclesiæ nulliter vendita; nullitas & enim id operatur, ut emptor non faciat fructus suos Rota *pauca eundem decif. 229.* & quando fit liquidatio per testes, & semper sumitur minor quantitas ab ipsis deposita *Rot. ibidem decif. 293. num. 21.*

Declara Conclusionem quo ad sub-Praxis Camilli Capucij.

hastationem nullam, & quando fructus veniunt principaliter, quia tunc fit & condemnatio à die factæ subhastationis *Cenc. in trañ. de Censib. q. 91. num. 15.* vel computatur in sortem *Afflic. decif. 218. num. 4.*

In censibus, quando fructus fuerunt indebite soluti, & fit restitutio per viam conditionis indebiti Rota post *d. Cenc. decif. 228.* & in spolio intentato pro censibus, & fit condemnatio à die commissi spolij, si credis eidem *Cenc. quest. 91. d. num. 15.*

Annus fructuum quomodo reguletur.

Artic. XXXVII.

703 Fructus intelliguntur, etiam ex diuersitate annorum.

704 Biennium aliquando habetur pro anno, in fructuum liquidatione.

705 Terra Magistrica quam dicatur.

706 Annus pro liquidatione fructuum, aliquando computatur ex decem, & octo mensibus.

707 Quadriennium quandoque computatur pro vno anno, & ubi.

708 Triennium in districtu Urbis computatur pro vna recolleta.

709 Legatum de fructibus, an debeatur qualibet anno, vel secundum naturam rei legatæ.

710 Legatum fructuum debetur, si fructus nascantur.

711 Annus naturalis, differt ab anno fructuum.

712 Annus naturalis ex quibus diebus consistit, & annus fructuum ex quibus reguletur.

713 Fructus, an debeantur ratione seminis, vel ratione soli.

ESeque aduertenda in materia subiecta diuersitas annorum ex fructibus, quia intelliguntur secundum naturam illorum, unde obiectum, quod solet tantum fructus reddere quolibet biennio, biennium dicitur annus: in terra magistrica, quæ vno anno pro medietate legitur, & altera medietas acquiescit, datur pro anno mensis, decem, & octo. Silua boschiua, quæ quolibet quadriennio cesari solet, & habet quadriennium pro vno anno, ut de his loquitur *Caval. decif. 43. num. 59.* & in trañ. de usu fruct. mul. veli. num. 170. & 245.

In districtu Urbis pro vna recolleta & requiruntur tres anni, & ideo triennium iuxta materiam, dicitur annus recolleta. *Castreus, in l. duortio §. in anno num. 4. ff. solut. matrim. Rota in Romana vscissionis contrallus 28. Nouembrii 1580.*

coram S. m. Clem. 8. & in Vcliterna affi-
flus 10. Decembris 1599. coram b. m. Litta.

- 709 Ideo si fiat legatum de fructibus oli-
ueti, vel similis, ut supra legatum non de-
beatur quolibet anno, sed secundum
naturam de qua supra, quoniam, quia
legatum fructuum est condicionalis, illud
710 debebitur si tales fructus nascantur, quia
hæc est vis conditionis ut aduertit Surd.
conf. 162. num. 25. semper enim est fa-
cienda distinctio anni naturalis, ab an-
no fructuum, quia naturalis est, qui con-
711 tinent dies 365. † annus vero fructuum
verificatur ab illorum natiuitate, ut su-
pra, vel in decem, & octo mensibus, vel
in biennio, vel in triennio, ut supra.

- Et si est questio, an debeantur ratio-
712 ne feminis, vel ratione soli † responde-
mus, quod debentur ratione soli non fe-
minis, & quod ideo ab alio sati Domino
soli debentur l. qui scit C. de usur. Ce-
ph. conf. 3. num. 71. Menoch. conf. 300.
Surd. decij. 211. num. 12.

Quando a condemnatione fructuum
detur appellatio.

Artic. XXXVIII.

- 714 Appellatio suspensiva datur a condemna-
tione fructuum.
715 Limita quando est adiecta accessorie in sen-
tentia possessorij,
716 Declara alios aliam contrariam tenere opi-
nionem.
717 Index debet dare refutatorij respectu pos-
sessionis.
718 Index respectu condemnationis fructuum
debet dare reuerentiales.

Tenendum est etiam pro regula
quod a condemnatione fructuum

- 714 † datur appellatio suspensiva Afflict. de-
cis. 77. num. 2. Crescen. decij. 5. de appell.
& hæc est opinio Rotæ, ut refert Contard.
de mem. posses. l. m. p. num. 29. quod limi-
715 tatur † quando est adiecta accessorie in
sententia possessorij secundum Imol. in c.
constitutis lo ultimo de appell. Extr. in c.
quintanallis col. pen. de Jur. Jur. quia idem
indicatur de accessorio, quod de princi-
pali Castrenf. conf. 91. num. 14. lib. 4.
716 Sed quod detur † appellatio, etiam
quando est adiecta condemnatio fru-
ctuum in causa possessorij Bald. in l. vnic.
num. 6. C. de moment. posses. Crescen. de-
cis. 5. de appell. & istam esse opinionem
Rotæ, dicit Contard ubi supra l. d. Limit. p.
717 num. 29. & Index † debet dare refutato-

rios, respectu possessionis & respectu
718 condemnationis fructuum, debet † da-
re reuerentiales secundum Rot. relat. per
Contard. de moment. limit. p. num. 30.

Ad quem spectent fructus existentes
ante aditam hereditatem.

Artic. XXXIX.

- 719 Fructus, an debeant describi in inuentario,
& qui, tanquam hereditarij.
720 Dic idem, etiam procedere de fructibus post
obitum testatoris perceptis.
721 Limita in fructibus extraneis.
Fructus extranei quinam dicantur. eod.
722 Legatarius, an debeat in inuentario descri-
bere fructus perceptos post obitum testatoris.
723 Hæres, qui satisfecit de suo creditoribus de-
functi, an debeat describere tales fructus.
724 Hæres praelatus facit fructus suos pro equi-
valenti quantitate pecuniarum solutarum.
725 Amplia quod possit pro dicta quantitate sibi
soluere ex hereditate.
726 Fructus, an veniant in iudicio l. fin. C. de
edic. diui Adrian. tollendo.
727 Fructus Episcopales, iurispatronatus &c.
quinam dicantur remissive.

- Fructus ante mortem testatoris & a-
ditam hereditatem existentes, de-
719 bent describi in Inuentario tanquam
hereditarij Phauic. de Inuent. par. 3. nu.
35. & seqq. Surd. decij. 92. num. 5.

- Amplia quo ad perceptos postea
720 † quia spectant ad hereditatem, vel eius
Creditoribus Phauic. ubi supra num. 36.
Surd. ibidem.

- 721 Quod fallit † in fructibus extrinsecis,
puta ex pecunia reperta in hereditate,
in qua hæres sua industria lucratur,
aliquos fructus Phauic. ibidem num. 36.

- 722 † quod fallit etiam in legatario per Phauic.
num. 37. & in illo hærede, † qui de

- 723 eius pecuniis satisfecit creditoribus,
quia tali casu debet fructus suos facere

- 724 † pro equivalenti quantitate pecuniarum
solutarum, & potest pro de quan-

- 725 titate † sibi soluere ex hereditate, & fru-
ctus facit suos Rot. decij. 680. num. 2. par.
p. in nouis Surd. decij. 93.

- 726 An autem veniant † fructus in Indu-
legis fin. C. de edic. diui Adrian. tollen-
vide Peregrin. de fideicom. artic. 48. n. 61.

- 727 Qui dicantur fructus † Episcopales,
Iurispatronatus, Iurisdictionis, & alij
vide apud Felin. in c. cum olim de maior.
& obed. Surd. conf. 83. & 52. & 575.

De nullitate.

Cap. XII.

Quis possit dicere de nullitate.

Artic. I.

- 1 Sententia potest impugnari per viam nullitatis.
- 2 Nullitatis materia tota consideratur per quinque capita.
- 3 Nullitas dici potest à quolibet gravato.
- 4 Ampliatur tam in principali, quam in tertio, pro suo interesse.
- 5 Ampliatur etiam in componente defendendo reum in criminalibus.
- 6 Nullitas dici potest à quocūq. non prohibito.
- 7 Fallit in tertio, etiam inhabili componente occasione pub. boni.
- 8 Ampliatur etiam si adesset clausula nullitatis, & quavis appellatione remota.
- 9 Clausula nullitatis, & qualibet appellatione remota: non comprehendit tertium.
- 10 Nullitas potest opponi à tertio, quavis nequeat à principali.
- 11 Ampliatur etiā post tres conformes, inuito, & prohibente. principali.
- 12 Principalis tertio non praeiudicat in causa.
- 13 Exceptio trium conformium non praeiudicat tertio.
- 14 Declaratur tamē si doceat de interesse, & quomodo.
- 15 Tertius sciens motam litem, & sententiam; quomodo audiatur.
- 16 Tertius arctatur ad tempora, & instantiam, ut arctatur principalis.
- 17 Tertius veniens ad causam qualis regulariter esse debeat.
- 18 Tertius veniens ad causam, non debet esse suspectus de calumnia.
- 19 Nullitatem dicere potest, qui appellare potest.

- 3 sentiat se gravatum & potest dicere de nullitate, & hoc intelligitur non solum de principali, sed etiam de tertio, pro suo interesse, siue praeiudicat ratione priuati, siue ratione publici iuris, ut puta in causis popularibus, & vel quādo, quis cōparet pro reo in criminalibus, eum defendendo, & ne condemnatur. Et admittuntur omnes, qui non reperiuntur prohibiti; & quando tertius comparet occasione publici boni, admittitur, etiam si sit inhabilis, neque repelli potest, & quavis causa esset commissā cum clausula nullitatis, & quavis appellatione remota; Quia dicta clausula non comprehendit tertium: Imo quavis principalis eam opponere non posset, ut quia est confessus, vel renunciasset nullitatibus, tertius tamen eam opponere potest, & etiam inuito, recusante, & expresse prohibente principali, etiam post tres conformes, quia tertio, hoc casu non obstat confessio, renunciatio, recusatio, nec expressa prohibitio ipsius principalis, & aut exceptio trium conformium: & dūmodo, in priuatis, & ante omnia, summarie per iuramentum, vel vnum testem doceat de Interesse: & si sciuit litem & motam, vel sententiam latam, auditur in statu, & terminis, in quibus causa reperitur; & arctabiturque ad instantiam, & tempora; ad quā arctatur principalis; debet tamē fuisse tertius regulariter, & extra casus priuilegiatos esse habilis, & capax standi in iudicio, & omnino remoueri suspicio calumniae, quod nullitas, scilicet, non proponatur ad effectum differendi, vel impediendi executionem, V. ant. cap. quis poss. dic. de nullit. in princ. vsque ad num. 3. 2. & in summa est & obseruandum, quod qui potest appellare, potest etiam dicere de nullitate.

Coram quo nullitas possit allegari.

Artic. II.

- 1 Sententia impugnari potest, & etiam per viā nullitatis. Ideo plura videtur circa materiam consideranda, ut puta, & Primo, quis possit dare de nullitate. Secundo, coram quo. Tertio, quomodo nullitas deducatur. Quarto, sub qua forma committitur causa nullitatis. Quinto, quomodo nullitas sanetur. Sexto, quomodo illi renunciatur. Igitur quo ad primum quilibet, qui Praxis Camilli Capucij.

- 20 Nullitas actuum extrajudicialium corā qui bus sit dicenda.
- 21 Nullitas iudicialium ante diffinitiuam, absq. appellatione coram quibus proponatur.
- 22 Ampliatur etiam proponi posse coram delegato.
- 23 Nullitas expresse deducā cum appellatione ab interlocutoria, coram quo proponatur.

- 24 Nullitas est grauamen, & causa appellandi.
- 25 Appellatio sola deuoluitur non expressa nullitate.
- 26 Nullitas post diffinitiuam incidenter deducitur cognoscitur a Iudice appellationis.
- 27 Delegatus ad vniuersitatem causarum aequiparatur ordinario.
- 28 Nullitatem principaliter inducitur grauatus potest proponere coram iudice a quo, vel ad quem.
- 29 Iudex a quo potest suam sententiam nullam reformare.
- 30 Nullitas proposita coram Iudice superiori, trahit etiam negocium principale.
- 31 Nullitas post sententiam delegati est proponenda coram delegante.
- 32 Inuirdictio iudicis delegati per sententiam expirat.
- 33 Nullitas potest proponi coram delegato, si super parte causa tantum pronunciauit.
- 34 Inuirdictio delegati durat, si non pronunciauerit super tota causa.
- 35 Nullitas potest proponi etiam coram executore.
- 36 Executor non potest super nullitate pronunciare.
- 37 Executor, confuso de nullitate, supersederet, & questionem ad superiorem remittit.
- 38 Nullitas regulariter proponitur coram delegante, si delegatus pronunciauit.
- 39 Nullitas, si pronunciauit ordinarius, coram quo iudice proponenda.
- 40 Nullitas semper proponitur coram iudice superiore illi, qui pronunciauit.
- 41 Ampliatur, & si sit incompetens ratione litigantis.
- 42 Clericus legitime litigans coram laico, debet pro nullitate laicum superiorem adire.
- 43 Nullitas, an possit proponi coram iudice habente parem iurisdictionem tantum.
- 44 Iudex inferior, an cognoscat de nullitate sententia superioris.
- 45 Sententia notorie nulla potest cognosci ab inferiori iudice.
- 46 Nullitatis declaratio, non requiritur in notariis.
- 47 Nullitas incidenter, & per viam exceptionis inducitur, cognoscitur ab inferiore.
- 48 Iurisdicatio augetur iudici ratione incidentium.
- 49 Iudex laicus quomodo possit de nullitate sententia matrimonialis cognoscere.
- 50 Limitatur tamen non posse tangere merita causa.

20 **Q**uo ad secundum, coram quo sit proponenda nullitas actuum, & extrajudicialium, ut puta contractuum, testamentorum, & huiusmodi &c. scien. est, quod debet proponi coram Iudice ordinario loci.

Iudicialium vero, si proponitur ante diffinitiuam, absque & appellatione, proponitur coram illo Iudice, coram quo causa pendet, & etiam si ille sit delegatus; potest enim actum nullum reuocare, & iterato procedere: si vero deducitur vna cum appellatione ab interlocutoria, & expresse deducatur; tunc cum sit inseparabilis ab appellatione; imo quia & nullitas est grauamen, & causa appellandi, debet proponi coram Iudice appellationis; secus si expresse non deducatur, quo casu deuoluitur sola causa appellationis.

Post diffinitiuam vero, si lis pendet coram ordinario, vel delegato ad vniuersitatem causarum, & qui aequiparatur in hoc casu ipsi ordinario, & incidenter deducatur, Iudex appellationis est. etiam Iudex nullitatis. Si vero principaliter, est in electione grauati; eam proponere coram Iudice appellationis, vel Iudice a quo; cuius iurisdicatio, cum non expirat, & potest reformare suam sententiam, si est nulla. & Et si proponatur coram Iudice superiori, deuoluit etiam negocium principale. Quod si & lis pendet coram delegato, sique pronunciauerit super negotio principalis, & Quia iurisdicatio eius expirat per sententiam; nullitatis causa erit proponenda coram Iudice delegante. & Si vero pronunciauit super parte, potest proponi coram ipso, quia & durat eius iurisdicatio. Potest & etiam nullitas proponi coram executore; nam licet non possit super nullitate pronuciare, si tamen de nullitate & constat, debet questionem ad superiorem remittere, & interim supersedere. *Ant. de nullit. c. coram quo null. prop. sit, per totum.*

Regulariter autem sciendum est, quod in causa nullitatis si pronunciauit Delegatus, debet adiri Iudex superior delegatus; & si veto pronunciauit ordinarius, potest aliquando adiri idem, & Iudex ad quem, *Franc. in c. dilecto. num. 64. extr. de appell.*

Et in omnem euentum, quando alius Iudex ad eundem sit, debet esse & superior Iudicis qui pronunciauit, qualiscumque fuerit ille, qui pronunciauit, & etiam quod alias sit incompetens ratione personae litigant-

- 42 *tigantis*. † Ideo Clericus, cuius causa legitime pendet coram Iudice laico, debet super nullitate sententiae ipsius, adire Iudicem laicum superiorem. *Franc. in d.c. dilectio n. 74.*
- 43 Iudex etiam non superior, † potest adiri, dummodo habeat parem Iurisdictionem, & poterit de nullitate cognoscere, *Franc. ibidem. n. 7.*
- 44 Inferior autem regulariter non cognoscit de nullitate sententiae superioris, praeterquam in duobus casibus. † Primo si nullitas esset adeo notoria, & manifesta, quod appareret † per inspectionem ipsius sententiae; † Tunc enim non requiritur ulterius declaratio nullitatis, ideo etiam de ea inferior cognoscit. Secundo, quando nullitas deducitur † incidenter, & per viam exceptionis; quia tunc † ratione incidentium augetur iurisdic-tio, & minor potest de nullitate sententiae superioris cognoscere, qua ratione Iudex laicus poterit cognoscere de nullitate sententiae matrimonialis, si excipiendo deducatur, dummodo non tangat inherita causa, *Franc. ibid. num. 7. usque ad num. 73. Felin. in c. in litteris. extr. de off. delegat.*

Quomodo nullitas deducatur.

Artic. III.

- 51 Nullitas dupliciter in iudicium deduci potest.
- 52 Nullitas principaliter duobus modis con-dicitur, & primo.
- 53 Nullitas principaliter deducatur per viam actionis, si expresse dicatur sententia nulla.
- 54 Nullitas causa committitur etiam in com-missione appellationis.
- 55 Declaratur etiam in cedula appellationis non fuerit dictum de nullitate.
- 56 Nullitas principaliter deducitur, etiam cum alio remedio, dummodo aequa principaliter.
- 57 Declaratur tunc intelligi conditionaliter, & disjunctive.
- 58 Nullitas incidenter tribus modis potest deduci.
- 59 Primo, quando petitur, cassata sententia prima ex integro procedi super negotio principali.
- 60 Secundo, quando per viam exceptionis, vel replicationis in iudicio deducitur.

- 61 Tercio, quando solummodo appellatur.
- 62 Appellatio a diffinitiva continet accessoriū, & nullitatem, licet non expres-sam.
- 63 Nullitatis capita, quid operentur unūquod-que eorum.
- 64 Nullitas non comprehenditur in appella-tione ab interlocutoria.
- 65 Nullitas non potest cognosci a iudice appel-lationis ab interlocutoria.
- 66 Nullitas, quando debeat cognosci per viam attentionis.
- 67 Nullitas, quando cognoscatur, tamquam causa gramaminis ad iustificandam appellationem.
- 68 Nullitas si interlocutoriā habeat vim diffi-nitiva, quomodo regulatur.
- 69 Nullitas ambigüe deducta, semper censetur modo utili.
- 70 Declaratur tamen, si habeat clausulam omni meliori modo.
- 71 Nullitas potest simul, & semel cum appella-tione cumulari, & prosequi.
- 72 Ampliatur etiam si contraria remedia indu-cantur.
- 73 Limitatur si nullitas, & appellatio ex di-versis actibus oriuntur.
- 74 Nullitas, si appellatio simul, & semel in cu-ria committitur.
- 75 Declaratur tamen, si deducatur conditiona-liter, & non copulative.
- 76 Declaratur tunc posse prosequi tam a diffini-tiva, quam ab interlocutoria.
- 77 Nullitas cum appellatione deducta, an prin-cipaliter, vel incidenter censetur.
- 78 Iudex, cui est commissa nullitas, & simul ap-pellatio, potest super utraque pronuncia-re.
- 79 Declaratur si commissio appellationis habeat in ventre nullitatem.
- 80 Nullitas simpliciter commissio, potest cogno-sci etiam stante appellatione.
- 81 Fallit tamen in ordinario iudice.
- 82 Nullitas, quando regulatur iuxta naturam causa appellationis.
- 83 Nullitas, quando operetur effectus denoluti-ones, & suspensivos, prout appellatio.
- 84 Nullitas, quando arceatur ad fatalia appel-lationis, & deseratur deserta appellatio-ne.
- 85 Nullitati renunciat, renuncians appellationi & quomodo.
- 86 Ampliatur etiam si appelletur a sententia nulla ex defectu iurisdictionis.
- 87 Appellatio nulla ex defectu iurisdictionis, quid operetur.
- 88 Appellatio praedicta valide denoluit nulli-tatem, & negotium principale.

61 *cif. 285.* Tertio quando ꝑ solummodò
62 appellatur, quia ꝑ appellatio à diffini-
tina, sub verbo appello, comprehendit,
etiam accessorium, & habet in ventre
nullitatem, quamvis non exprimitur.
l. quidam mulier. ff. fam. eriscun. l. carne-
lia. ff. de iur. patr. l. si is. C. de iur. delib.
Bart. in d. l. si exprem. ff. de appell. & re-
lat. & in l. 1. in princ. post glos. in verb. qua-
sionis. C. quando pronoc. non est necess.
Franc. in c. dilecto quest. 29. vbi idē Franc.
63 num. 148. ꝑ discurrens per quinque ca-
pita reducibilia, vt supra ad duo redu-
cit, & ponit effectus, quos vnum quod-
que operatur.

Si vero appellatur ab interlocutoria;
64 ꝑ quia tunc non venit accessorie, nec
comprehenditur sub appellatione, neq.
65 ꝑ Iudex appellationis potest de ea co-
gnoscere, Tunc nullitas potest solum
66 ꝑ cognosci per viam attentatorum appel-
latione pendente, vel tamquam cau-
67 sa grauaminis deducta ad iustificandam
appellationem. DD. & post alios, Franc.
in d. c. dilecto. n. 54.

68 Et si interlocutoria haberet vim dif-
finitiuā, regularetur in omnibus, vt diffi-
nitua. Franc. ibid. n. 55.
Et si deducatur taliter, quod posset
69 stare principaliter, & accessorie, cen-
setur deducta modo vtiliori, cum deducē-
70 ti; ꝑ dummodo habeat clausulam omni
meliori modo; Dec. post alios in d. c. di-
lecto. Grat. conf. fin. vol. 2.

Potest causa nullitatis simul, & semel
71 cum causa appellationis cumulari, &
prosequi, licet videantur contraria re-
72 media, glos. in l. prima C. quan. pronoc. non
est. necess. Bartol. & alij in d. l. si expres-
73 sim. ff. de appell. nisi nullitas, & appella-
tio ex diuersis fontibus oriantur Franc.
in d. c. dilecto. extr. de appell.

Et in Cur. partes semper simul, & se-
74 mel eas committunt, & prosequuntur; ꝑ
75 id autē ꝑ intelligas si deducatur condi-
tionaliter, non autem copulatiue; Pu-
76 ra. ꝑ dico sententiam nullam, & si qua
est appello; tunc enim possunt cumu-
lati, & prosequi tam à diffinitina, quam
ab interlocutoria habente vim diffinitiu-
ꝑ Franc. in d. cap. dilecto. num. 55. & seqq.
77 ꝑ An vero tunc nullitas censetur dedu-
cta principaliter, vel incidenter, viden-
da est, glos. Bald. & Angel. in l. prima. C.
quan. pronoc. non est necess. Franc. in d. cap.
dilecto n. 97. vbi vult quod principaliter
sit deducta.

Poteritq. Iudex delegatus, cui huiusmo-
di causa committitur, pronunciare tam

78 ꝑ super appellatione, quam super nulli-
tate. Franc. in d. cap. dilecto. num. 55. dū-
79 modo fuerit ci commissā causa appella-
tionis, cum appellatio in ventre habeat
nullitatem, vt supra dixi.

Si vero committatur causa nullitatis
simpliciter, poterit nihilominus, etiam
stante appellatione Iudex delegatus so-
lū de nullitate, ꝑ non autem de appel-
latione cognoscere; licet secus dicendū
81 sit in ordinario, de quo tamen est, vi-
dendus Franc. in d. c. dilecto num. 76. &
seqq. Estque huiusmodi indagatiois v-
82 tilitas, quia si nullitas accessorie ad ap-
pellationem, & viam actionis deducit-
ur; regulabitur in omnibus seruando
naturam causæ appellationis, operatur-
83 que ꝑ omnes effectus deuolutiuos, &
suspensiuos, quos operatur ipsa appel-
84 latio, ardebiturque ad fatalia appella-
tionis, & deferretur deserta appellatio-
85 ne, ꝑ & qui renunciat appellationi, cen-
setur renunciaſſe etiam nullitati, Franc.
in d. c. dilecto. num. 18. post Bartol. & alios
in l. exprem. Salicet in l. fin. C. de temp.
appell.

86 Idque procedit si appellatur ꝑ a sen-
tentia nulla, etiam ex defectu iurisdic-
tionis, neque propterea confirmatur actus
nullus, vt per Franc. ibid. num. 15. & 17.
87 ꝑ habetque tunc in ventre, etiam nulli-
tatem, & operatur huiusmodi appellatio
omnes effectus, quos operatur, si esſet in-
88 terposita à sententia valida. ꝑ deuoluit
enim, causam nullitatis, & etiā negotium
principale ad iudicem ad quem, suspē-
89 ditque ꝑ executionem, & operatur pri-
uilegium attentatorum Franc. ibid. n. 18.
ex de appell.

Si vero æquē principaliter deducatur
90 per viam actionis, potest ꝑ intentari,
vsq. ad triginta annos, sicut aliz actio-
nes, iux. not. in cap. nostra extr. de procu-
rat.

91 Per viam vero exceptionis semper
potest deduci, quia omnes exceptiones
sunt perpetuæ. l. Pater. §. fin. ff. de except.
Specul. in d. tit. §. in summa Franc. in d. cap.
dilecto n. 10. ex de appell.

Imo quamuis nullitas fuerit princi-
paliter deducta coram vno iudice exe-
quente ad effectum impediendi executio-
nem, & quamuis tunc super ea pronun-
cietur eam reiiciendā, ꝑ poterit nihilo-
minus deinde, etiam principaliter via
ordinaria proponi, agendo coram prio-
ri, vel alio Iudice, Franc. in d. cap. dilecto
num. 33. & 104. post Bart. & alios in l. 4. &
§. condemnatum. & in l. dino. Pio. §. si super
Re-

Rebuff. de re Iud. Vestr. lib. 3. cap. 1. fol. 144.

93 Et quāto tempore duret huiusmodi instantia, vide *Vant. de nullit. c. quoties*, & infra quod tempus num. 8. & per tot.

94 Igitur, quando deducitur principaliter, si requirit altiore indagine, debet procedi via ordinaria, & debent seruari omnes termini iuxta qualitatem, & substantiam causæ, desertaque appellatione remanebit tantum causa nullitatis. *Bald. in l. cum maiores C. de inof. testam. Vant. ubi sup. m. 24.*

96 Si vero nullitas est notoria, sufficit tertius minus ad dicendum contra ↑ commissionem, & contra lura producta. *Rot. decis. 5. de lit. contest. in nou. Franc. in c. dilecto Vestr. lib. 3. c. de seruati. term. in caus. nul. fol. 117. & lib. 3. c. 1. fol. 244.*

97 Aduerte tamen, quod, quando nullitas, & appellatio æque principaliter deducuntur, ↑ debet prius terminari causa nullitatis, & deinde cognosci causa appellationis, ↑ & si ordo peruertatur, dummodo, pars hoc petat, protelletur, & appellet, processus est nullus, sed parte 99 ↑ non contradicente sustinetur. *Vant. de null. c. quot. & quibus mod. null. in eodem prop. m. 14. post Franc. in d. c. dilecto. n. 24. & 36. ex. de appell.*

100 Potest quoque mortories sententia, ↑ à qua non licet appellare, ut puta quia transiit in iudicatum, vel quia fuit lata in possessorio, & huiusmodi; per viam nullitatis impugnari; ↑ quia prohibitus appellare, non censetur prohibitus dicere de nullitate; dummodo ↑ principaliter, & seorsum ab appellatione, id fiat. *Vant. c. quis possit dic. de null. num. 33.*

103 & tunc causa nullitatis deuoluit, sicut appellatio, *Bart. in d. l. si expressim. & in l. prima. C. quando pronoc. non est necess. & in l. sicut proponis C. quom. & quan. Iud. Vestr. fol. 252.*

104 Et quando proponitur nullitas sententiae, siue ingenerae, siue in specie ptoponatur, potest ex quocunque capite, etiam non expresso annullari. licet secus ↑ sit in contractu, vel alio adu extrajudiciali; Si enim eius nullitas expressse proponatur, ↑ non potest proponens aliam nullitatem prosequi, prater expressam. *Vant. ubi supra fol. 105.*

107 Potest etiam ↑ causa nullitatis actetur, & negocium principale simul, & semel cognosci, & terminari, ne continentiae causarum diuidantur, ut in indemnitati partium consulatur. *Staph. cap. 21 fol. 342.*

Ideo licet possit committi causa nullitatis censurarum, & illa cognosci, absque eo quod cognoscatur de validitate, vel inualiditate sententiae. *c. 1. extr. de appell. per suas. c. de sent. excom.*

109 Ad instantiam tamen ↑ alterius partis datur commissio, quod simul, & semel cognoscatur de nullitate censurarum,

110 ac conformitate sententiae, ↑ licet possit iudex prius expedire causam nullitatis, si de ea prius consilet, ut in simili. *Egid. conclus. 506. & Staph. lib. 22 fol. 348. in fin.*

Et ad præmissa omnia videlicet, quomodo nullitas principaliter, vel incidenter ↑ censetur deducenda, quid importet, ↑ quid operetur, & in quo differat, quod principaliter, vel incidenter deducitur, ↑ similiter si incidenter, vel cumulatiue deducatur, quando denuo deduci possit, deserta etiam causa principali; ↑ vel si illi renunciatur, an causa quoque nullitatis deserta, vel illi renunciaturum censetur, vide in omnibus *Vant. d. c. quot. & quibus mod. null. prop. poss. per totum & Franc. in cap. dilecto num. 170. & quid in*

115 *sententia excommunicationis, vide ibidem n. 179. & quando deservitur appellatio, an deserta appellatio impediatur executio, propter iudicium nullitatis. vide ibidem num. 128. Et in causis*

117 *↑ nullitatis, an, & quando requiratur libellus, & litis contestatio, quæ debeant exprimi, & peti in libello, quomodoque procedatur, late de huiusmodi materia libelli, videndum est. Franc. in d. cap. dilecto. m. 41. cum seqq.*

118 Nec iudex nullitatis debet ↑ pronunciare, nisi parte citata, c. caueant, & c. omnia. 349. 9. l. caque. C. quomodo, & quan. Iud. Rot. decis. 16. de re Iud. in nou.

119 Licet Princeps, vel rescribens, ↑ possit interpretare rescriptum suum; & si nullitas procedat à niala ↑ rescripti interpretatione, potest eam reuocare, etiam parte non citata, ut nos in c. causam extr. de rescript. *Franc. in d. c. dilecto.*

121 Quomodo autem pronuntiandum, ↑ principaliter, ne siue incidenter, nullitas ducatur, ↑ & quando iudex nullitatis, possit super negotio principali pronuciare, dicit *Franc. in d. c. dilecto Vestr. d. c. 1. fol. 245.*

123 Et quando sententia nulla ↑ possit confirmari per iudicem appellationis, & per quæ verba videtur confirmata, dicit *idem Franc. in d. cap. dilecto. num. 94. & 98.*

Quando etiam propriis nullitate, & de-

124 & desertione appellationis, † super qua prius debeat, pronunciare, videnda est, *Ros. decis. 29. de re iud. in antiq.*

Scito tamen, quod licet in causis nullitatum, debeat procedi per tres † conformes, nihilominus datur commissio præxionis termini ad docendum † de prætēsa nullitate, quo elapso, & nihil, 125 quod releuet docto, † procedatur ad vltiora, hoc docet *Vant. de nullit. c. quot. & intra quod temp. n. 2.*

Et Hodie Auditores Rotæ possunt, ab 128 sive noua † commissione huiusmodi terminum præfigere, vt dixi per *constitutionem Pij IV. †* quo casu non solet pronunciari expresse super nullitate, quia si pronunciaretur daretur appellatio.

Sub qua forma committatur causa nullitatis.

Art. IV.

130 Nullitatis causa sub qua forma committatur.

131 Commissio, quomodo signetur, si nullitas cum appellatione committatur.

132 Nullitas, quando negetur separatim ab appellatione committi.

133 Commissio nullitatis etiā aduersus duas seu tentias, quomodo signetur.

134 Sententia nulla non transit in iudicatum.

135 Nullitas, quando non impedit executionem, etiamsi fuerit inhibitum.

136 Inhibitio minus legitima, non est timenda.

137 Presumptio stat pro re iudicata, & validitate, donec probetur nullitas.

138 Nullitas euidens, & notoria impedit executionem.

139 Actus nullus est in incontinenti reuocandus.

140 Clausula, prout de iure, quid importet in commissione nullitatis.

141 Statutum remouens nullitates, non remouet notorias.

142 Nullitas in incontinenti, quomodo dicatur probari.

143 Nullitas, quando suspendat executionem, est sub Iudicis arbitrio.

144 Commissio nullitatis aduersus rem iudicatā, quomodo signari possit in opinione Staphil.

145 Commissio nullitatis ante executionem, que impediri nequit, quomodo signetur.

146 Et quid si executio esset capta.

147 Clausula sine præiudicio legitime, vel vltioris executionis, quid operetur.

Praxis Camilli Capucij.

148 Commissio, quod iudex nullitatis procedat super executione non datur.

149 Commissio nullitatis in casu negande appellationis, quomodo signaretur.

150 Executio trium conformium etiā interlocutoriarū est magis privilegiata, quam vnica non appellabilis.

151 Rescriptum commissionis eodem modo fit super nullitate trium conformium, & vnica non appellabilis.

152 Nullitas ex defectu iurisdictionis tantum opponi potest contra tres conformes, & vnicam non appellabilem.

153 Declaratur tamen, si opponatur excipiendo, vel agendo in incontinenti probando.

154 Nullitas ex defectu citationis, & mandati admittitur.

155 Nullitas non auditur, nisi tres conformes fuerint executioni demandate.

156 Fallit in executione irrotabili, vel personalis.

157 Nullitas impedit executionem irrevocabilem trium conformium.

158 Nullitas proposita à tertio pro suo interesse, impedit executionem.

159 Nullitas processus non impeditur pendente causa executionis.

160 Declaratur etiamsi fuerit inhibitum.

161 Declaratur etiam, dummodo negotium principale non præiudicet causa nullitatis.

162 Causa principalis præiudicans nullitati, suspenditur, donec expediatur nullitas.

163 Sequestrum, quando fieri possit loco executionis.

164 Executio obtenta in causa nullitatis reuocatur, vt attentata.

165 Nullitatem opponenti pauperi, quibus clausulis rescribatur.

166 Clausula parito indicato, quid importet.

167 Restitutio in integrum, datur cum Clausula parito iudicato.

168 Nullitas impedit executionem, quando non est clausula parito.

169 Fallit tamen si nullitas sit calumniosa.

170 Nullitas per viam exceptionis deducta, suspendit executionem,

171 Exceptio nullitatis est fauorabilior, quam actio.

172 Statutum prohibens appellationē, vel dici de nullitate, quomodo intelligendum.

173 Statutum prohibens dari de nullitate, non prohibet excipi.

174 Statutum prohibens dici de nullitate quomodo intelligendum.

175 Nullitas deducta per viam exceptionis dicitur iudicium summarium.

Nullitas deducta per viam exceptionis, quando non impedit executionem, ibid.

- 176 Nullitas ex defectu iurisdictionis impedit executionem, etiam si altiore indaginem requirat.
- 177 Fallit tamen, si executio esset irretinabilis, & simile damnum afferret.
- 178 Ampliatur, etiam si requireret altiore indaginem.
- 179 Limitatur, quando euidenter appareret de calumnia.
- 180 Statutum prohibens dici nullitatem valet, sed limitatur multipliciter.
- 181 Nullitas resultans a repugnantia, & perplexitate sententia, non potest a statuto prohiberi.
- 182 Nullitas ex dolo aduersarii, vel iudicis, non potest a statuto prohiberi.
- 183 Nullitas ex defectu iuris naturalis, non potest prohiberi a statuto.
- 184 Nullitas proveniens ex forma alterius statuti neque potest prohiberi.
- 185 Item nullitas ex defectu iurisdictionis, incompetencia, & non seruata forma commissionis.
- 186 Nullitas quoque procedens ex nullo modo agendi.
- 187 Nullitas quoque patens ex tenore sententia, vel actorum, ad quos se refert.
- 188 Nullitates an, & qua sanentur, etiam si non obstante statuto impugnari possint.

130 **Q**uo vero ad quartum caput, videlicet, sub qua forma committatur causa nullitatis, aduertenda sunt infra scripta.

- 131 Quando causa nullitatis committatur cum appellatione, tunc commissio signatur simpliciter, prout in causa appellationis; Si vero committitur separatim ab appellatione, tunc si sumus in casu, in quo natura causae non permittit appellationem super aliquo, ex capite appellationis denegatur, ut puta propter rem indicatam, & si petatur commissio aduersus unam, vel duas sententias, signatur dicta Commissio cum clausula prout de iure, ea ratione, quia licet
- 132 t sententia nulla, non transeat in iudicatum, l. 4. §. condemnatum. ubi Bart. & alij. ff. de re iud. Attamen nullitas deducitur per viam actionis, si requirit altiore indaginem, non impedit executionem,
- 133 etiam si fuerit inhibitorium, tunc cum inhibitorio tali casu, tamquam minus legitima non sit timenda. cap. non solum in fine, & cap. Romana. de appell. in 6. Presumitur tunc enim pro re iudicata, & pro validitate, donec nullitas probetur; argum. l. 2. C. de fals. inuoc. in c. post electionem.

extr. de concess. praben. Rot. decis. 3. de except. in nou. Dec. in cons. 21. & Vant. d. cap. num. 24. & cap. quot. & quibus mod. nullitat. prop. poss. nu. 29. & c. fin. nu. 127.

- Quia tamen, quando nullitas est euidentis, & notoria, nec requirit altiore indaginem, sed potest in continenti probari, ut quia opponens dicat se non fuisse citatum, vel talem non esse Procuratorem, impedit executionem, nec potest dici res iudicata, d. §. condemnatum. l. licet. ff. de re iud. & vtroque notant. D.D. Oldrad. cons. 106. Rom. in l. si veronogociu. §. de viro. ff. solut. matrim. Staphil. cap. 6.
- 139 fol. 288. & seqq. Debetque tunc actus nullus in continenti reuocari, Vant. d. c. primo num. 22. Ideo signatur prout tunc de iure, ut iudex cognoscat, an impedit executionem, Vestr. lib. 8. cap. 1. fol. 245.
- 141 Facit in simili, tunc quia si statutum remouet, qualescumque nullitates, tamen non intelligitur de notorijs, vel quae possint in continenti probari. Puz. dec. 13. & 15. de constit.

- Dicitur autem in continenti probari posse, quando potest probari intra tempus, faciendae executionis, D.D. in d. §. condemnatum. Frane. in d. cap. dilectum num. 29. Concludens tamen non posse in eo dari certa regula, & tunc quod ideo remanet sub arbitrio iudicis, Gales. in mss. de oblig. Cam. quass. 17. ubi add. fol. 83. v. str. d. fol. 245. Staphil. c. 7. fol. 290. licet idem Staphil. c. 13. fol. 309. & seq. voluerit commissio nullitatis aduersus tunc unicam sententiam, quae fecit etiam situm in iudicatum, debere signari cum clausula parito iudicato sicuti aduersus tres contormes.

- At si clemus in hanc nullitatem non impedire executionem, tunc peteturque commissio, ante executionem factam, debet addi clausula sine praedictio rei iudicatae, vel sine praedictio legitimae executionis. Si vero executio est cepta; tunc
- 142 t additur clausula sine praedictio vterioris, quicquid dicat Staphil. d. fol. 290.

- 143 Retineturque d. clausula sine praedictio legitimae, vel vterioris executionis, iurisdictione iudici a quo exequendi, nec da retur commissio, quod in d. causae nullitatis procederet ipse super executione. Staph. c. 19. fol. 336.

- 144 Etsi petatur committi causa tunc nullitatis in casu, in quo, ex natura causae denegatur appellatio, ut in possessionario, vel

vel post tres conformes; tunc signatur commissario cum clausula parito iudicato. *Bald. in l. prima. C. ne licet. ser. prono Clem. ut calumnijs. & ibi DD. de re iud. Staph. c. 13. fol. 310.*

150 Est tamen confessio privilegiata ꝛ executio trium conformium, sine sint diffinitivæ, siue sint interlocutoria, quam vnicæ non appellabilis, licet eodem modo in vtraque referatur. ꝛ Sola enim nullitas ex defectu iurisdictionis ad 151 uersus ꝛ eas opponi potest: dummodo 152 ꝛ opponatur expiendi, vel si opponatur agendo, in continenti probari possit, ut voluerunt, *glos. & DD. in d. Clem. ut calumnijs. Dec. post alios. cons. 38. Gomez. in d. compend. fol. 167. col. 2.* Licet nullitas ꝛ etiam ex defectu citationis: & mꝛ 154 dati admittatur, ut supra diximus in eorum capitibus particularibus.

155 Insuper opponens nullitatem, ꝛ nullo modo auditur, neque potest procedi in causa nullitatis, donec tres conformes executioni fuerint demandatæ. *d. Clem. ut calumnijs, nisi executio sit irretractabilis, vel personalis; ꝛ quia tunc nullitas opposita impedit executionem, etiam trium conformium, Guidopap. de c. 19. c. 29. vel nisi tertius pro suo interesse ante executionem nullitatem opponat. Rot. dec. 16. de sent. & re iud. in antiq. de quo vide Card. in d. Clem. ut calumnijs. n. 5. & dixi cap. de re iudic.*

Si vero proponitur aduersus vnicam non ꝛ appellabilem, vel rem iudicam, licet fiat executio, pendente tamen causa executionis, poterit etiam procedi in causa nullitatis, ita ut, alter processus, alterum non impediatur, etiam 160 si inhibeatur, ꝛ dummodo negotium 161 principiale nõ præiudicet causæ nullitatis; tunc enim parte opponente, 162 ꝛ suspenditur negotium principale, donec expediatur causa nullitatis, *DD. in d. §. condemnatum Franc. post alios. in d. cap. dilecto Rot. d. dec. 3. de except. in nou.*

163 Et hoc casus multos effectus in fauorem dicentis de nullitate, quia si ille, postquam sit executio, esset suspectus de dilapidatione, vel alia legitima causa subisset, sufficeret loco executionis sequestrare rem, si sit mobilis, vel eius fructus, si sit immobilis, *Bald. in l. eum, qui ad l. iul. de adul. & in l. si senatus. ff. de fer.*

164 Si etiam obtineretur in causa ꝛ nullitatis, reuocabitur executio, tamquam Praxis Camilli Capucij.

attentata, *Franc. in d. c. dilecto Staphil. cap. 7. fol. 90. in fin. Vestr. d. fol. 2 44. cum duobus seqq.*

Quod si orator, quando apponenda 165 est dicta ꝛ clausula, parito iudicato, allegat paupertatem, loco ipsius apponitur alia clausula: videlicet dimissa possessione, ac reuerentis fructibus, & expensis in finelitis, & confito de oratoris 166 paupertate, quia dicta ꝛ clausula parito iudicato, importat, non solum dimissionem possessionis, sed etiam restitutionem fructuum, & expensarum. Idemque 167 seruatur in causa restitutionis in integrum, vltate notauimus supra in cap. de restit. in integr. & Cassid. dec. 11. de rescript. Vestr. lib. 4. c. de dol. & contum. fol. 87.

In aliis quoque casibus, causa nullitatis suspendit executionem, ꝛ in quibus non esset apponenda d. clausula, videlicet. Si executio afferat præiudicium irreparabile, dummodo ꝛ nullitas non sit calumniosa. *Franc. in d. c. dilecto. Vestr. d. fol. 244. Staph. c. 7. fol. 290. vel deducatur per viam exceptionis, quo casu semper suspenditur executio, ꝛ quando potest in continenti probari. DD. in l. 4. d. §. condemnatum. ff. de re iud. Rot. dec. 3. de except. in nou. Staphil. d. fol. 290.* Est enim 171 ꝛ favorabilior exceptio, quam actio nullitatis, ita ut, si statum prohibeat appellari, & dici de nullitate, elapso certo 172 termino, ꝛ non intelligitur de nullitate proposita per viam exceptionis, & eorsim ab appellatione, ut latissime *Franc. in d. cap. dilecto. num. 146 & seq.* Si etiam 173 ꝛ prohibeat dari de nullitate non censetur prohibitum excipi; si vero prohibeat 174 ꝛ dici de nullitate, intelligitur, quomodo cumque prohibitum, etiam incidenter, & ab interlocutoria, *Put. dec. 15. 20. & 21. de confit.*

Et quando nullitas deducitur per viam exceptionis, dicitur iudicium supramarium, et si requiratur altiore indaginem, non impedit executionem: præcipue trium conformium, iuxta terminos. *Clem. ut calumnijs. de sent. & re iud. Franc. in d. c. dilecto num. 26. & 32. Staphil. cap. 6. fol. 287. & cap. 7. fol. 290.* dummodo 176 ꝛ non sit nullitas ex defectu iurisdictionis, quæ impedit executionem, quamuis requiratur altiore indaginem. *Vans. cap. quot. & quibus, mod. null. in iud. num. 33.*

177 Si tamen executio esset irretractabilis, vel afferret damnum irreparabile,

- 578 super de decretur in ea, quamvis nullitas requireret altiore indagine, *1. 1. si servus. num. 4. ff. de acquir. possess. & ibi Alex. num. 7. Clar. in dila. gra. coll. 94. vers. scias etiam.* Nisi
- 579 p[er]evidenter appareret de calumnia; quia tunc fieret omnino executio. *Bossius post alios in d. pra. tit. de null. adversus. tit. 4.*
- 580 Et quia supra fecimus, & faciemus infra mentionem de statuto prohibente dici de nullitate, sciendum est, quod tale statutum valet, sed limitatur pluribus modis.
- 581 Primo, ut non procedat in nullitate refuleant ex repugnancia, & perplexitate sententiarum, prout diximus de pacto.
- 582 Secundo, in nullitate causata à p[er] dolo adversarii, vel iudicis. Tertio, in nullitate p[er] proveniente ex defectu iuris naturalis, puta citationis. Quatro, si nullitas p[er] proveniat ex alio statuto, dante formam procedendi, quae non sit servata. Quinto, p[er] ex nullitate ex defectu iurisdictionis, siue index sit omnin[us] in competens, siue ob non servatam formam commissionis. Sexto, p[er] nisi nullitas procedat ex nullo modo agendi. Septimo, si nullitas sit patens ex tenore ipsius sententiae, p[er] vel si sententia referat se ad acta nulla expressis, ut late per *Franc. in d. c. dilecto. n. 125 & seqq.* Quando vero non refert, se expressis p[er] ad acta, an etiam quando nullitas reddat in casu nullo sententiam nullam, ita quod non obstat, si statuto possit impugnari, videtur est, *Franc. ibid. n. 139.*
- 583
- 584
- 585
- 586
- 587
- 588
- 589
- 590
- 591
- 592
- 593
- 594
- 595
- 596
- 597
- 598
- 599
- 600
- 601
- 602
- 603
- 604
- 605
- 606
- 607
- 608
- 609
- 610
- 611
- 612
- 613
- 614
- 615
- 616
- 617
- 618
- 619
- 620
- 621
- 622
- 623
- 624
- 625
- 626
- 627
- 628
- 629
- 630
- 631
- 632
- 633
- 634
- 635
- 636
- 637
- 638
- 639
- 640
- 641
- 642
- 643
- 644
- 645
- 646
- 647
- 648
- 649
- 650
- 651
- 652
- 653
- 654
- 655
- 656
- 657
- 658
- 659
- 660
- 661
- 662
- 663
- 664
- 665
- 666
- 667
- 668
- 669
- 670
- 671
- 672
- 673
- 674
- 675
- 676
- 677
- 678
- 679
- 680
- 681
- 682
- 683
- 684
- 685
- 686
- 687
- 688
- 689
- 690
- 691
- 692
- 693
- 694
- 695
- 696
- 697
- 698
- 699
- 700
- 701
- 702
- 703
- 704
- 705
- 706
- 707
- 708
- 709
- 710
- 711
- 712
- 713
- 714
- 715
- 716
- 717
- 718
- 719
- 720
- 721
- 722
- 723
- 724
- 725
- 726
- 727
- 728
- 729
- 730
- 731
- 732
- 733
- 734
- 735
- 736
- 737
- 738
- 739
- 740
- 741
- 742
- 743
- 744
- 745
- 746
- 747
- 748
- 749
- 750
- 751
- 752
- 753
- 754
- 755
- 756
- 757
- 758
- 759
- 760
- 761
- 762
- 763
- 764
- 765
- 766
- 767
- 768
- 769
- 770
- 771
- 772
- 773
- 774
- 775
- 776
- 777
- 778
- 779
- 780
- 781
- 782
- 783
- 784
- 785
- 786
- 787
- 788
- 789
- 790
- 791
- 792
- 793
- 794
- 795
- 796
- 797
- 798
- 799
- 800
- 801
- 802
- 803
- 804
- 805
- 806
- 807
- 808
- 809
- 810
- 811
- 812
- 813
- 814
- 815
- 816
- 817
- 818
- 819
- 820
- 821
- 822
- 823
- 824
- 825
- 826
- 827
- 828
- 829
- 830
- 831
- 832
- 833
- 834
- 835
- 836
- 837
- 838
- 839
- 840
- 841
- 842
- 843
- 844
- 845
- 846
- 847
- 848
- 849
- 850
- 851
- 852
- 853
- 854
- 855
- 856
- 857
- 858
- 859
- 860
- 861
- 862
- 863
- 864
- 865
- 866
- 867
- 868
- 869
- 870
- 871
- 872
- 873
- 874
- 875
- 876
- 877
- 878
- 879
- 880
- 881
- 882
- 883
- 884
- 885
- 886
- 887
- 888
- 889
- 890
- 891
- 892
- 893
- 894
- 895
- 896
- 897
- 898
- 899
- 900
- 901
- 902
- 903
- 904
- 905
- 906
- 907
- 908
- 909
- 910
- 911
- 912
- 913
- 914
- 915
- 916
- 917
- 918
- 919
- 920
- 921
- 922
- 923
- 924
- 925
- 926
- 927
- 928
- 929
- 930
- 931
- 932
- 933
- 934
- 935
- 936
- 937
- 938
- 939
- 940
- 941
- 942
- 943
- 944
- 945
- 946
- 947
- 948
- 949
- 950
- 951
- 952
- 953
- 954
- 955
- 956
- 957
- 958
- 959
- 960
- 961
- 962
- 963
- 964
- 965
- 966
- 967
- 968
- 969
- 970
- 971
- 972
- 973
- 974
- 975
- 976
- 977
- 978
- 979
- 980
- 981
- 982
- 983
- 984
- 985
- 986
- 987
- 988
- 989
- 990
- 991
- 992
- 993
- 994
- 995
- 996
- 997
- 998
- 999
- 1000

Quomodo nullitates sanantur.

Artic. V.

- 189 Nullitates aliorum &c. regulariter, sunt, quae ad Curiam ex partibus deferuntur.
- 190 Alias nullus, an possit de partium consensu revalidari.
- 191 Substantialis iudicij, de partium consensu non possunt remitti.
- 192 Declaratur tamen, ut per *Fal.* loco hic citato.
- 193 Sententia potest revalidari in vim pallii ab ipsis partibus.
- 194 Sententia an, & quomodo revalidetur non opponente parte de nullitate.
- Processus an, & quando revalidetur, non opponente parte de nullitate.
- 195 Declaratur tamen, quando causa statuta, respicit sanorem partis tantum.
- 196 Processus, & sententia non ex quovis nullitate subvertuntur.
- 197 Alius debent suscipi, quando est facisella lex.
- 198 Nullitates solent sanari à Signatura, exceptis tribus, & quibus.
- 199 Nullitates tres, neque per Papam sanari solent, etiam cum refensione expensarum.
- 200 Pars tacens potest se tueri exceptione nullitatis.
- 201 Nullitates, quae possunt opponi adversus tres conformes.
- 202 Index, quae nullitates debeat tollere, etiam parte non opponente.
- 203 Nullitates, quae nunquam consentur excludi, nisi nullitates prohibeantur.
- 204 Nullitates, quae possunt proponi etiam, clauso termino.
- 205 Declaratur tamen, dummodo evidentes, & notoria.
- 206 Nullitates evidentes, & notoria, quando dicuntur.
- 207 Amplius etiam si deducantur per viam exceptionis.
- 208 Princeps, quos defectus supplere possit ad tollendas nullitates.
- 209 Princeps supplet defectus nullitatis, nihil ad id extrinsecum.
- 210 Nullitas cum iniuria sanatur per Principem, ex plenitudine potestatis.
- 211 Papa in beneficialibus est absolutus Dominus.
- 212 Nullitates iuris positivi, quando, sanantur sine refensione expensarum.
- 213 Fallit tamen, si pars dedit de nullitate.
- 214 Commissio tollendi nullitates, qualiter fiat.
- 215 Acta huius ordinaria perunt perempta instantia statutaria.
- Sententia lata sine substantialibus est nulla.
- 216 Acta respicientia veritatem causae non perunt.
- 217 Commissio, quod omnes termini substantiales reiterentur, quomodo figuretur à signatura.
- 218 Nullitates in beneficialibus, sanantur indistincte, absque expensarum refensione.
- 219 Clausula refellis expensis, solet dari cum clausula, quatenus de iure reficienda.
- 220 Pauper quibus clausula oblineat sanationem nullitatum.
- 221 Commissio nullitatis, quando soleat dari cum clausula, dummodo litera ante terminum &c.
- 222 Processus est nullus super nullitate si procedatur literis non expectatis.

- 223 Sanatur tamen factus parte presente, cum clausula resecit expensis.
- 224 Et si factus parte absente sanatur cum clausula citata parte.
- 225 Clausula citata parte, quando solet opponi in sanatione processus.
- 226 Disputatio super validitate commissionum literis non expeditis est sublatam.
- 227 Commissiones causarum, literis non expeditis non valent.
- 228 Processus sanatur, etiam quando fuit erratum in nomine adversarii in commissione. Processus predictus tamen non potest dici nullus, ibid.
- 229 Commissio procedendi ad ulteriora datur in actione incompetenti.
- 230 Sanatio nullitatis non potest dari nomine ius, alius factio non valet.
- 231 Nomen ius non potest dari ex sanctione iudiciali, cum sit prout iuramentum concedentis.
- 232 Testamenta, & contractus invalidi, quando non possunt sanari.
- 233 Nullitates in quantum respiciunt probationes non sunt sanatae.
- 234 Sanatoria, quando ad probationes, an debeat & quomodo.
- 235 Examen testium nulliter examinatorum non sanatur.
- 236 Fallit, si testes essent examinari cum interrogatoriis adversarii.
- 237 Declaratur tamen, si interrogatoriis sint data a legitima persona, focus &c.
- 238 Nullitates in causis iniuriarum, etiam resecit expensis non sanantur.
- 239 Sanationes nullitatum nihil hodie inferunt in curia.
- 240 Iudices in Curia hodie procedunt, quibus vis non obstantibus nullitatibus.
- 241 Processus, & sententia nulla, quando sustineantur per confessionem in actis factam.
- 242 Confessio facit Notorium, Confessus non servatum ordinem iudicium opponere acquirit.
- 243 Iudex potest ferre sententiam iuxta confessionem rei.
- 244 Confessus potest opponere nullitatem iurisdictionis.
- 245 Index debet habere iurisdictionem, ut possit pronunciare super confessione.
- 246 Confessio in criminalibus tollit omnes nullitates. Remo confessus potest ex processu condemnari, ibid.
- 247 Declaratur tamen confessionem debere esse spontaneam.
- 248 Nullitas ex actibus factis die feriata de facili sanatur.

- 249 Causa, quae possint expediri die feriata etiam in honorem Dei.
- 250 Processus criminalis factus tempore quadragesime, an teneat.
- 251 Causa Ecclesiae possunt per iudices Ecclesiasticos in Ecclesia tractari.
- 252 Causae Clericales per laicos in Ecclesiis tractatae, sunt ipso iure nulla.

Circa quintum, Quomodo nullitates sententiarum processus sententiarum, & alii actus nulli (prout sunt regulariter, qui t de partibus ad Cur. deferuntur, ut ait Egid. conclus. 74. Staphil. c. 23 fol. 250. post n. 8. etiam facti ab habente iurisdictionem, t non possunt de consensu partium revalidari; quia substantialia t iudicii, consensu partium non possunt remitti, l. quoties. C. de dignit. lib. 12. Guidopap. dec. 216. lat. Felin. c. 41 cap. significasti. extr. de for. comp. ubi conclusionem hanc exornat, & multa congerit.

Possunt quidem partes sententiam, vel alios actus revalidare, ut valeant in vim pacis, sed non in vim sententiae, vel illius actus, ut ibi declarat Felin. Si tamen sententia, t vel processus annullaretur, etiam ipso iure per statutum, vel consuetudinem, propter defectum alicuius solemnitatis inducitur ad nullum fauorem partis; si pars prosequatur causam, neq. opponat de nullitate, revalidatur, dummodo causa statuti, nullo modo respiciat fauorem publicum sentientis, aut constituentis, sed solius partis, glossa in c. statuti in princ. in verbo committatur de re scripto. in 6.

Quia tamen, ut plurimum partes contradicunt, opponuntque t nullitates, & nimis graue esset litigantibus, si propter quascunque nullitates, processus, & sententiae subvertirentur; imo debent actus sustineri, t quando satis sit intentioni legis, licet iuris solemnitas omittatur, Cassad. d. 2. de l. sed.

Solet Signatura omnes nullitates sanare, dummodo non sint de tribus, videlicet iurisdictionis, citationis, & mandati, quae etiam per Papam sanari non solent Clem. pastoralis de re iudic. etiam tunc refectione expensarum; pars enim quae vidit nulliter procedi, forsitan noluit se defendere, sciens se esse tutam, exceptione nullitatis, argum. Tex. l. an in iudic. ff. de acceptis in princ.

Suntque huiusmodi nullitates fauorabiles, possuntque t opponi, etiam aduersus tres conformes; quinimo iudex debet eas tollere, etiam parte non opposita.

Et præmissa omnia, intelliguntur, dummodo ex huiusmodi sanatione, non detur nouum ius; esset enim, tunc gratia principaliter concessa, quæ per signatam quæ iustitiz fieri non solet, & obstatet regula *Cancellaria. 18. de non tollendo Ius quæsitum.*

Ideo contractus, testamenta, & similia inualida, non sanantur, neque reualidantur, quia per sanationem; tunc daretur ius non habenti, & alteri, auferretur *Staphil. c. 6. fol. 186.*

Non intelliguntur, tertiam sanatz nullitates, inquantum respiciunt probationes, etsi peteretur sanatoria, quod ad probationes, non daretur, nisi cum clausula, dummodo alias rite, & recte &c. ac saluis exceptionibus &c.

Ideo examen testium, etiam iuramentum, nonnulliter, & sine interrogatoriis, sine examinati, nullo modo sanaretur; Si autem fuissent examinati nulliter, non sed cum interrogatoriis partis Aduersæ, datis à persona legitima, ex quo dando interrogatoria videtur habuisse, notitiam examinis, fecisseque suam diligentiam, posset examensanari, & de hoc videndum est. exemplum tempore Urbani Octauii fel. record. per acta hodie Paluzzi Notarii A.C. in causa *Romana successionis*, in qua post iudicium A.C. de uoluit ad Rotam, ex quo interrogatoria non fuerant data à legitima persona

Rotæ, dixit non esse testes sanandos, ut legitur in *decis. facta in eadem causa die 14. Martij 1646. coram rpd. Bichio in sol.*

In causis uero iniuriarum, nonnullitates, etiam resecis expensis, non sanantur.

Hodie huiusmodi nullitatum sanationes, in nihilo regulariter seruantur in curia, quia omnes iudices, non obstant quacumque nullitate debent ad ulteriora procedere, non dummodo non destruant probationes; & non sit ex tribus, ut in *d. reformatione Rotæ, & Tribuni Urb. facta per Pium IIII. supra citata, & in alia facta per Paulum V. cons. 71. in bull. non. tom. 3. & ille numquam sanantur, ut supra.*

Si etiam processus, & sententia, essent nulli, ex quoecunque capite, dummodo in actis ad sit confessio partis, sublineantur in vim confessionis, factæ, tamen per personam habilem, & coram iudice competente. Confessio enim, facit notorium, non neque potest confessus opponere, non fuisse seruatum ordinem iudiciariu; sed iudex potest ferre sententiam

iuxta illius confessionem, cap. *personis*, extr. *de rest. spoliat. Clem. constitutionem in fine. cum ibi not. de elect. Afflic. decis. 172. num. 2. Bartolin. l. si confessus ff. de custod. & exhibit. reor.*

Quæ tamen procedunt, dummodo non sit nulla ex defectu iurisdictionis, est enim necesse, quod iurisdicatio sit legitime ad iudicem deuoluta, ad hoc, ut non obstantibus cæteris nullitatibus, possit ex sola confessione pronunciare, *Franc. in c. dilato. num. 5. & seq. extr. de appell. Vant. qualiter, & quib. mod. null. san. possit n. 126.*

Confessio etiam in criminalibus tollit omnes nullitates, itaut reus confessus delictum, possit etiam ex processu nullo condemnari. Innoc. in c. qualiter, & quando, secundo extr. de accus. Alex. in l. inter stipulantem §. 1. in fin. & ibi. Ias. num. 11. ff. de verb. oblig. dummodo confessio, sit spontanea, uidelicet non metu tormentorum, & sit facta coram iudice competente. alias secus, ut late per *Clar. q. 85. vers. item posset.*

Idem etiam in civilibus. Afflic. *decis. 372. l. similiter si nullitates proveniant ex eo, quod, actus fuerit factus die feriata de facili sanatur.*

Sciendum est tamen, quod omnes actus non requirunt causæ cognitionem, vel strepitum iudicium possunt expeiri die feriata, etiam in honorem Dei, *Guidopap. decis. 215.*

Nota etiam incidenter, quod processus criminalis factus tempore quadragesimæ, non de iure non tenet, tamen eo tempore sit prohibita cognitio causarum criminalium, *l. quadraginta. C. de ser. licet d. lex. nō sit in usu, ut dicit ibi glos. Clar. q. 50. vers. pariter.*

Insuper procedendo de nullitate temporis, ad locum. sciendum est, quod quod causæ Ecclesiasticæ, possunt per iudices Ecclesiasticos, etiam in Ecclesia tractari, *c. qua fronte. extr. de appell.*

Iudicia uero secularia tractata in Ecclesia per iudices, si secularis essent ipso iure nulla. cap. *de cetero extr. de immunit. Ecclesiariu in 6. Franc. ind. cap. qua fronte. princ. & quoad causas Criminales est, textus in cap. 1. & cap. cum Ecclesia de immunit. Ecclesiari.*

*Quomodo possit nullitatibus
renunciari.*

Artic. VI.

- 253 Nullitati praterita, & futura, quomodo renunciarī possit.
- 254 Iudex, quo casu possit sententiā nullā exequi.
- 255 Partes, an possint se obligare de stando sententiæ etiam nullæ.
- 256 Sententiā, quando marcat̃ur executionem in vim pacti.
- 257 Limitatur, quando nullitas oritur à repugnantiā, vel dolo.
- 258 Limitatur etiā si pateat ex tenore sententiæ, errore, ians defectū iurisdictionis.
- 259 Nullitas, quando possit dici, non obstante pacto facto.
- 260 Appellationi renuncians, an etiam nullitati renunciet.
- 261 Statutum prohibens opponi laudo, vel instātia, fallit in defectū citationis.
- 262 Nullitas, an possit opponi elapso termino ad defensiones dato.
- Banniti, an possint dicere nullitatem, post terminum illis statutum ad defensiones ibid.*
- 263 Nullitas deducenda post terminum ad defensiones, qualis esse debeat.
- 264 Nullitati renunciat, renuncians appellationi iam interpositæ, & pendenti.
- 265 Actus cuiuslibet si fiat mētio semper intelligitur de valido.
- 266 Actus inualidus non habetur in consideratione.
- 267 Fallit, si lex haberet in consideratione animum facientis.
- 268 Actum faciens punibilem, an incurrat penam, si nulliter faciat.
- 269 Actus nullus in multis casibus nihilominus puniuntur.
- 270 Actus, quando sit ipso iure nullus, vel an nullandus.

Circa vicimum, quomodo possit nullitatibus renunciari, sciendum est

253 ¶ quod nullitati prateritæ, vel futuræ, renunciari potest per pactum, ut si quis promittat, dicatq. stare factū, & ferēdū, vel latē, nec dicere de nullitate, sed illi

254 omnino acquiescere. quæ ¶ casu potest Iudex sententiā suā nullam exequi.

Licet enim partes non possint substantialibus Iudicij reuocari, tuncque nullitates supplere, possunt, tamen per pactum se obligare de parendo sententiæ,

256 & tunc ¶ sententiā valet, mereturque executionem, non in vim sententiæ, sed in vim pacti *Vant. d. c. qualiter & quib. mod. null. san. poss. num. 17.*

Quod procedit, nisi nullitas causetur à repugnantiā, & perplexitate ipsius sententiæ, vel à dolo Aduersarij, & Iudicij aut ¶ nullitas sit patens, ex tenore ipsius sententiæ expresso Iuris errore, aut causetur ex defectū Iurisdictionis. His enim quatuor ¶ casibus, etiam si adsit pactū de nō dicēdo de nullitate, poterit nihilominus dici, *Franc. in d. c. dilectio n. 126. & seqq.*

Renuncians autem appellationi, non intelligitur renunciare nullitati, cum sit diuersa; sicut etiam, si statutum disponat, quod contra laudum, vel Instātiā nihil possit opponi, non excluditur nullitas citationis, vel si ¶ statuat terminus ad faciendās defensiones, vel excipiendum, tamen elapso termino, poterit nullitas opponi, ut in terminis, qui solent statui bannitis, vltra quod licet non possint audiri, poterunt tamen nullitatem opponere, *Franc. in d. c. dilectio num. 109.*

Illud tamen de appellatione intellige

263 ¶ ut procedat in nullitate principaliter deducenda, non in nullitate quæ includitur in appellatione, Ideo si ¶ renunciet appellationi iam interpositæ, quæ pendeat, censetur nullitati quoque renunciatum *Franc. ibidem num. 124.*

Et pro complemento huius capituli sciendum est, quod quando sit mentio, de re, & ipso, ¶ citatione, vel alio actu;

265 intelligitur de valido, quia actus ¶ inualidus nullus est momenti, nec habetur in consideratione, tam in fauorem, quam in odium illum facientis, nisi lex

267 ¶ habeat in consideratione nō esse eum actus, sed solum animum facientis.

Tunc enim si est imposita pena illi actui, faciens ¶ etiam eum nulliter, incurrit penam, sicut ¶ etiam in certis aliis casibus, actus nullus puniuntur, ut inquit *Felin. in c. tenore num. 2. & 9. extra de re script.*

Quomodo autem cognosci possit,

270 quando actus est ipso iure ¶ nullus, vel veniat an nullandus, videndus est *Vant. nullit. c. quot & quib. mod. null. nu. 48.*

De alternatiua cap. Odoardus
cap. Peruenit, & Mora-
torijs.

Cap. XIII.

De Privilegio pauper-
tatis.

Artic. I.

- 1 Actio est inanis, quatenus debitoris inopia excludit.
- 2 Sententia est inutilis, quando debitor non est soluendo.
- 3 Debitor si non sit soluendo carceribus multatur.
- 4 Debitorem inopem non decet in persona molestare.
- 5 Paupertas excusat a pena periurij.
- 6 Debitor impotens non potest excommunicari ob non solutionem.
- 7 Debitor carceratus an, & quando debeat ali ab ipso creditore.
- 8 Iudaei pauperes debent ali in carceribus.
- 9 Debitoribus pauperibus succurritur de iure civili, & canonico.

Est tritum adagium, quod inanis est actio, quam in opia debitoris excludit, inutilesque sunt sententiae res iudicatae, & executoriae, quando debitor non est soluendo, ut inquit. *Textus in l. nam, & is. ff. de dol. olim 2. extr. de rest. spoliat.*

Quia tamen duri, aliquando creditores, ubi executio realis fieri non potest, debitorum carceribus multant, & est in eueniens, quod debitor inops propter paupertatem molestetur in persona, & vel carceri mancipetur, & ibi marcescat. *l. uermo. C. de exat. lib. 10; unde videmus, quod in obligationibus, & etiam iuratis paupertas, & impotentia excusant, a pena periurij, & neque tunc potest debitor excommunicari ob non solutionem, ut not. Dec. post alios in c. 1. & 9. extr. de off. deleg.*

Hinc est etiam, quod debitor carceratus, si non habet unde viuat, debet ali ab ipso creditore, *glos. in l. fin. C. de erog. milit. ann. lib. 12. Afflict. decif. 61. Guidopap. decif. 211. & firmat Paul. V. consuit. 71. tom. 3. fol. 288.* quod extenditur & etiam ad Iudaeos, ut dicam infra tit. de sepruagenaria.

Praxis Camilli Capucij.

9 Ideo multa temedia, & tam de iure civili, quam canonico fuerunt tradita, per quae succurritur pauperibus debitoribus, & omisiss, quae narrantur a Reuerendissimo Scannarolo de Visitatione carcer. ad cuius opus lectorem remitto in materijs relatis, verbo pauper, & paupertas.

De beneficio Quinquennalis dilationis. Et quando maior pars creditorum, minori parti valeat praedicare.

Artic. II.

- 10 Alternatiua quid sit, quibus detur, & quando.
- 11 Dilatio quinquennalis ad soluendum quomodo detur de iura.
- 12 Cessio bonorum negatur lapsa quinquennali dilatione.
- 13 Maior pars creditorum, quomodo intelligi debet.
- 14 Creditorum numero parium, benignior pars capit.
- 15 Minor pars creditorum, an debeat stare maiori, & quando.
- 16 Ampliatur idem, quando debitor aufugisset.
- 17 Creditores debent habere, quem conueniant.
- 18 Remissio in prauidicium minoris partis, quando fieri nequeat.
- 19 Maior pars creditorum potest prauidicare minori, etiam in hypotheca.
- 20 Maior pars non habens hypothecam, in quibus possit prauidicare minori habenti.
- 21 Hebraei an, & ubi habeant beneficium alternatiue.
- 22 Commissio admissio ad alternatiuam, quibus olim dirigeretur.
- 23 Commissio praedicta, quibus clausulis signabatur.
- 24 Alternatiua committebatur multis solemnitatibus.
- 25 Commissio super alternatiua, quibus committeretur in curia, & quando.
- 26 Commissio praedicta extra curiam, quibus committeretur, & quibus clausulis.
- 27 Carceratus ad alternatiuam admittendus, quomodo relaxaretur.

Ggg

Quod

Quod laicis scilicet condemnatis, vel molestatis pro debito ciuili ¶ indulgetur de iure beneficium alternatiuæ, aut dilationis quinquennalis, vel cessionis bonorum arbitrio maioris partis creditorum.

Dilatio autem quinquennalis ad soluendum de iure non conceditur, ¶ nisi præfixa fideiussione de soluendo in fine termini, l. quoties, & l. vniuersa ubi Bald, nos. C. de præc. Imper. offer. & qui obtrahit dilationem quinquennalem ad soluendum, illa elapsa non potest deinde cedere bonis, glos. Bart. Angel. & alij in l. fin. C. qui bon. ced. poss. Afflic. dec. 378.

Maiores autem pars intelligitur, respectu summæ, non numeri, & si sint pares ratione summæ, intelligitur maioris partis numero; l. maiorem. ff. de pact. cum ibi notat. Arcim. cons. 257. Si etiam sint pares numero, capitur benignior pars, l. fin. cum ibi not. C. qui bon. ced. poss.

Quando vero maior pars creditorum vult concedere dilationem debitori, ad soluendum, vel partem debiti eidem remittere, ¶ si debitor est defunctus, & hæres non vult adire hereditatem, nisi habita huiusmodi dilatione, vel remissione, potest cogi minor pars creditorum, ad standum maiori parti. Similiter, si debitor est absens, qui aufugit, neque vult comparere, nisi cum bona dilatione, vel remissione, cogitur minor pars stare maiori, ea ratione, in utroque casu, ¶ vt creditores habeant, quem conueniant. l. iur. gentium. §. hodie. ubi DD. & l. maiorem. & l. rescriptum. ubi glos. & DD. ff. de pactis.

Si vero creditores habent, ¶ quem conueniant, tunc non potest fieri remissio in præiudicium minoris partis Debitorum, Bald. Angel. & post alios Alex. in d. §. hodie; ¶ procedunt etiam præmissa, quando omnes creditores habent hypothecam, nam si minor pars illam habere, & maior pars illam non haberet, tunc maior pars posset præiudicare minori, quo ad remissionem partis debiti tantum, non autem, quo ad dilationem Bartol. & alij in l. rescriptum. Alex. in d. §. hodie Afflic. decis. 283.

Conceditur autem hoc beneficium, ¶ vt dixi, etiam ¶ Hæreis in Terris Ecclesiæ, vt dicam forsam tit. de septuagenaria.

Quando igitur antea petebatur commissio admissiouis ad huiusmodi alternatiuam, siue in Curia, siue extra dirige gebatur ¶ commissio iudici, qui debito-

rem condemnauit, vel coram, quo molestabatur, & semper signabatur, cū clausula cōstituto summarie de oratoris paupertate, & prout de iure; multæ tamen solemnitates requiruntur, de quibus in d. l. fin.

Quando vero in commissione non narrabatur lis, ¶ vel molestia, si causa expedita erat in curia, committebatur alicui iudici ordinario cum eisdem clausulis.

Extra Cur. verò committebatur ordinario Ecclesiastico, scum clausula, quod procederet, prout iustum fuerit, & si erat carceratus solebat concedi, quod relaxaretur præfixa fideiussione, donec ¶ cognosceretur, an veniret admittendus.

De Cessione bonorum.

Artic. III.

28 Cessio non est necessaria, quando aliunde de paupertate constat.

29 Cessio quid operetur remissionem.

30 Cessione, quando cum iuramento renunciari possit.

31 Renunciatio cum iuramento cessione, an possit amplius audiri.

32 Cedens bonis, quando iterum audiri possit.

33 Cessio, quando requiratur, vel non, remissione.

34 Cessione cum iuramento renunciari nequit ex communi.

35 Ampliatur, si sit paupertas notoria.

36 Debitor scilicet ad cessionem bonorum non admittitur.

37 Fideiussori non prodest cessio bonorum debitoris.

38 Cessio bonorum, an liberet cedentem a debito.

39 Cessio bonorum ignominiosa liberat a debito.

40 Alternatiua negatur obligatis in forma Cæmetæ.

41 Vtilitas publica est priuata præferenda.

42 Mercatoribus videtur ad Vrbem conducentibus fauendum esse.

43 Mercatores prædicti præstio suarum rerum non sunt defraudandi.

44 Debitor ex causa paupis, an habeat beneficium cessionis.

45 Romam interest pinguem, & abundantem esse.

46 Alternatiua an, & quando negetur Insuper, Meretricibus, & Gancomibus.

47 Alternatiue privilegia, & Moratoriorum.

rum hodie non sunt in usu.

43 *Alternativa, & Moratoria hodie sunt prohibita.*

Notandum tamen est, quod si legitime constare posset de paupertate, & impotentia, aliunde, quam per cessionem, esset necessaria cessio, *Abb. in e. Odoardus. extr. de solus. Rot. decif. 31. de re iudic. in antiq. Staph. cap. 8. in fin. fol. 297.*
 28 De huiusmodi cessione, quid operetur,
 29 quando illi cum iuramento renunciari
 30 possit, & an renunciatio cum iuramento
 31 possit amplius super huiusmodi admif-
 32 sione audiri, quando cedēs iterum au-
 33 diri possit, & quando requiratur, vel nō
 requiratur cessio, & latē de materia: vi-
 dendā sunt, vltra notata in d.l. fin. quē
 dicit *Rot. d. decif. 31. de re iud.*

Et in effectu videtur esse communior
 34 opinio, quod cessione, etiam cum iu-
 ramento renunciari non possit, *Felin. in cap. si diligenti. extr. de for. comp. & in cap. ex scripto. extr. de iur. iur. Guidopap. de-
 cif. 211.*

35 Maxime si paupertas; sit notoria, vt
 per *Felin. ibid. Boss. in sua praxi. tit. de car-
 cer. Fideius. committ. n. 25.*

36 Estque speciale in debitore fisci, vt
 ad cessionem bonorum non admittatur,
Guidopap. d. decif. 211.

Admissio autem debitoris ad cessionem
 37 nem t non potest fideiussoribus, vt in-
 quit ibidem. *Guidopap. & decretum Iulius
 III. const. 13. bull. nou. to. 1. fol. 576.* neque
 38 liberat cedentem a debito, quin possit
 iterum conueniri, quādocumque deue-
 rit ad pinguorem fortunam; nisi cedat
 39 ignominiose; sicuti fit, quando seruat
 forma statutorum locorum, quia
 tunc liberatur. *Guidopap. decif. 343.*

Non debent autem talia beneficia
 40 concedi t obligatis in forma Came-
 rarum pro rebus ripalibus, ne propterea
 mercatores conducentes victualia ad
 Urbem retrahantur; vtilitas enim pu-
 41 blica, quę præferenda est priuatę at-
 tenditur summopere, & debet maximus fa-
 42 uor præstari Mercatoribus conducenti-
 bus talia victualia ad urbem, neque de-
 43 bent, t sub pretextu alternatiuarum,
 moratoriarum, & similium gratiarum,
 defraudari præcio suarum mercium,
 vt deinde eas liberaliori animo ad Ur-
 bem conducant ex vi *Constit. 15. Innoc.
 VIII. tom. primo bull. nouo. fol. 641.*
 44 Idemque eueniet debitori ex causa
 panis, vt voluit *Iulius III. constit. 18. eo-
 dem. tom. 1. fol. 581.* Interest enim t Ro-
 45 Praxis Camilli Capucij.

nam pinguem, & abundantem esse. l. prima s. cura. ff. de off. prefest. vrb. l. fin. C. quorum appell. non recip. cap. primo, & ibi nos. extr. de empt. & vendit.

Lusoribus etiam, & meretricibus, &
 46 Ganeonibus huiusmodi gratiæ de iure
 re denegantur, dummodo de eis certa
 notitia habeatur.

Hęc, quę dixi militantes de iure com-
 47 muni, t sed hodie ob calumnias de-
 bitorum, qui dicto iuris beneficio abu-
 tebantur, t curia recesserunt, cum mo-
 ratoriarum, quinquennales, & diu priuilegia,
 48 t fuerint expresse prohibita t cō-
 stitutione Pauli V. super reformatione
*Tribun. vrb. tit. de iudicibus in causis ci-
 uilibus. s. nec concedant const. 71. in bull. non.
 tom. 3. fol. 192.*

De facultatibus Visitatorum Carcerum.

Artic. IV.

- 49 *Prælegis alternativæ, & moratoriarum, quę
 nam privilegia hodie successerint.*
- 50 *Prælegis Visitatorum Carcerum, an extendā-
 tur per ditionem Ecclesię.*
- 51 *Prælegis prædicta, quomodo extendantur,
 vt supra.*
- 52 *Limitatur in carceratis ex mandato A.C.*
- 53 *Communicatio facultatum S. Visitatoris,
 quomodo habeatur ab A.C.*
- 54 *Excarcerationis modus poni potest in citatio-
 ne cōmunicacionis facultatū S. Visitatoris.*
- 55 *Index de Partibus excusatur adimplendo su-
 perioris mandatum.*
- 56 *Conditio peior est carcerati in arbitrariis.*
- 57 *Citatio pro commissione facultatū S. Visita-
 tionis in partibus qualiter formari possit.*
- 58 *Citatio prædicta exequitur contra creditores
 in Curia. si ibi sunt.*
- 59 *Citationi prædicta extra Curiam exequen-
 de, quid addendum sit.*
- 60 *Citatio prædicta debet dare terminum ad
 comparēdū, & procuratorem constituendū.*
- 61 *Decretum commissionis facultatū S. Visita-
 tionis obtinetur, etiam per contradietas
 in contumacia.*
- 62 *Citatio quomodo fiat super commissione fa-
 cultatū S. Visitatoris, constituto ex aduer-
 so Procuratore.*
- 63 *Index delegatus cum facultatibus S. Visita-
 tionis, quomodo excarceret debitorem.*
- 64 *Index delegatus, vt supra videtur aposto-
 lica auctoritate.*
- 65 *Pauper quot modis excarcerari possit remis-
 sue.*

- 66 Clericus pauper, an possit, uti privilegijs laicorum pauperum excarcerandorum.
- 67 Excarceratio Clerici pauperis Episcopo committi debet.
- Fallit, si sit suspectus Episcopus. ibid.
- 68 Clerici pauperes, in quo foro beneficio retinentur, ne à creditoribus vexentur.

Sed aduertendum, quod licet fuerint ligata manus iudicum ordinariis; in huiusmodi concessionibus, vice versa fuit etiam prestitus tantus fauor in eadem constitutione erga pauperes carceratos, in specie Visitationibus Carcerum, ut sub eorum titulo videri poterit in eadem reformatione, ut nihil ultra desiderari posse videatur à pijsimo Patre pauperum.

Dictaque constitutio non modo comprehendit carceratos in Vrbe in quibuscunque carceribus, verum etiam se extendit per totam ditionem Ecclesiasticam, hoc pacto tamen, quod pauperes carcerati praeuio memoriali portento Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino A. C. obtinent ꝑ ab eodem litteras communicationis facultatum D. S. Visitationis, Iudicibus de partibus, qui illos retinent sub custodia, dummodo fuerint carcerati ꝑ vigore mandati eiusdem A. C. & tales iudices vtuntur misericordia dictae constitutionis, illosque excarcerat secundum modum, & facultates comprehensas. in constit. 28. edita à Paulo V. de facultatibus A. C. in bull. nou. tom. 3. fol. 153.

Sciendum etiam, quod sunt multi pauperes, perorrescentes, vel parum fidentes in humanitate iudicum de partibus, obtinent communicationem talis facultatum ab eodem ꝑ A. C. parte citata, qui modus est magis securus, & ego pluries expertus sum, quia hoc modo in citatione ꝑ exprimi poterunt specialiter modi, quibus desideramus uti, in excarceratione clientis, absque eo, quod debeamus stare discretioni dicti iudicis de partibus, ꝑ qui hac ratione excusatur, etiam in adimplendo superioris mandati; alias enim, ꝑ quando res cadit sub arbitrio prior conditionis semper remanet pro carcerato. Citatio, qua ego aliquando vsus sum pro carcerato de partibus fuit infra scripta.

Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Vecchiarello. Clientur infra scripti praetensi creditores infra scripti carcerati ad videndum per Illustrissimum, & Reuerendissimum Dominum com-

municari facultates S. visitae iuxta formam constitutionis Pauli V. super reformatione Tribunalium editae Romae, & suarum culturarum D. Gubernatori Ciuitatis N. cum facultate ipsum instantem excarcerandi, data idonea cautione de soluendo scilicet tot, quolibet mense, vel etiam facta indicatione bonorum, ac data cautione de se representando in eisdem statu, & terminis in quibus carceratus reperitur in casu impediendi, vel quod bonorum non sufficiant, praestitoeque consensu eisdem bonorum substationi, & deliberationi, & adhuc consilio de eius paupertate, & non facta subministracione alimentorum per ipsos creditores, & in omnem euentum facta etiam cessione bonorum prout de iure, & seruata forma monus proprii sel. record. Pij I V. ac cum alia facultatibus S. Visitae à dicta constitutione concessis, vel dicendum causam, quare dictae facultates communicari, ut supra non debeant, alias videndum per ipsum Illustrissimum Dominum dictae facultates communicari, & desuper, quod cuicumque Instrumentum decreti decerni concedi & expediti, quibuscunque non obstantibus, et decretum opportunum fieri, ad instantem Domino Frontino carceratum principali suae &c. Serantonius No-

- 58 Ista citatio, si creditores sunt in citia, exequitur contra eosdem in Citia.
- 59 si vero sunt extra eam, additur in Citia, nec non ad constituendum, vel substituendum Procuratorem reperiibilem, & acceptantem, alias videndum contra ipsum procedi per contradi. as, vel edita publica. & datur in eadem citatione terminus congruus ad comparandum, vel Procuratorem constituendum; contra re-
- 60 comparentem, vel non constituentem Procuratorem, proceditur per contradi. as, vel edita in contumaciam, & obtinetur decretum etiam in contumacia, si vero ꝑ constituat Procuratorem, citatur primo modo, quo supra, & obtinetur expeditio, quae praesentatur in partibus modo debito, & illius vigore iudex delegatus, utitur facultatibus dictae constitutionis, & debitorem per alium ex modis in eadem reformatione registratis
- 61 ꝑ excarcerat, & Apostolica utitur auctoritate, illamque pauperibus impartitur.
- 62 Quot modis autem talis excarceratio concedatur, non est in eum ad vnguem referre, poterit enim, quisque percurrere dictam reformationem sub eodem titulo, et constitution. 113. Pij V. tom. 2. fol. 129. & constit. 68, eiusdem fol. 199. & quae scri-

plur Reuerendis. P. D. Scannarolus, vt
annui supra de Visit. carcer.

Et quod diximus de laicis, habet etiā
66 locum in Clericis, si si volunt eius benefi-
67 cio uti, sed tunc committitur Episcopo,
si non sit suspectus, bene verum est,
68 si quod Clerici solent alio beneficio de-
centiori uti, ob ordinis reuerentiam, &
est infrascriptum, quod in Curia est visi-
tatifimum in Tribunali Eminentissimi,
& Reuerend. D. mei Card. Ginnetti S. D.
N. PP. Vicarij.

*Quale beneficium afferat Cap. Odoar-
dus, & Cap. Perue-
nit.*

Artic. V.

- 69 Clerici pauperes habent beneficium cap.
Odoardus
- 70 Clerici per cap. Odoardum absoluntur ab
excommunicatione, confito de paupertate.
- 71 Clerici utentes cap. Odoardus debent cauere,
si ad pinguiorem fortunam venerint.
- 72 Clericus per cap. Odoardus non liberatur,
sed solutio differtur ad tempus habile.
- 73 Beneficium cap. Odoardus requirit idoneam cau-
tionem.
- 74 Cautio iuratoria, quando sufficiat Clerico re-
tent cap. Odoardus.
- 75 Cautio iuratoria, quando non sufficiat.
Promissio cum hypotheca non sufficit, si re-
quiritur idoneitas. ibid.
- 76 Paupertas excusat a fideiusforia, & pignora-
ticia.
Cautio iuratoria sufficit in casu paupertatis.
ibid.
- 77 Clerico opponenti beneficium cap. Odoard. quid
relinquendum in executione rei iudicate.
- 78 Clerico qualificato in casu predicto, an plus
esset relinquendum.
- 79 Creditor an, & quid possit consequi a Clerico
habente beneficium cap. Odoardus.
- 80 Beneficium cap. peruenit, quibus conceda-
tur.
- 81 Beneficium cap. peruenit, quid operetur.
- 82 Beneficium cap. peruenit, deducit primo ali-
menta Clericis.
- 83 Alternativa non omnibus laicis concedeba-
tur.
- 84 Clerici, an teneantur deferre biretum viri-
de.
- 85 Clericus, quando non admittatur ad cap. O-
doardus ob non solutionem pensionis.

- 86 Clericus, si iurans, aut solvere pensionem
aut dimittere beneficium debet implere.
- 87 Dubitatur tamen, si non iurasset persona-
liter.
- 88 Condemnatus per tres conformes, an habeat
beneficium cap. Odoardus.
- 89 Debitor negans debitum, an admittatur ad
cessionem bonorum.
- 90 Debitor negans debitum ex causa, admitti-
tur ad cessionem.
- 91 Debitor etiam post sententiam potest cedere
bonis.
- 92 Debitor negando debitum non amittit be-
neficium cessionis.
- 93 Commissio aduisionis ad c. Odoard. & per-
uenit, quibus datur.
- 94 Commissio predicta dabatur olim Vicario Pa-
pe non narratis molestis.
- 95 Vicarius Pape in sua iurisdictione hodie non
indiget commissione quoad existeret in curia.
- 96 Commissio aduisionis ad c. Odoard. & perue-
nit, quibus datur in Partibus.
- 97 Commissio predicta, quibus clausulis solet
signari.
- 98 Citatio extra curiam fieri nequit, si commis-
sio sit in Curia.
- 99 Creditores, an possint ad curiam trahi a qui-
bus, & quando.
- 100 Beneficia c. Odoard. & peruenit, & alterna-
tina impetrabantur ob dilationem.
- 101 Causa alternative, & c. c. Odoard. & perue-
nit quo tempore fini debeant.
- 102 Terminus expediti causas c. c. Odoard. & perue-
nit ultra mensuram non prorogatur.
- 103 Executio contra aduisionem ad beneficium cap.
Odoard. & peruenit, quando fieri possit.
- 104 Biretum viride non deferens, quando sus-
tinetur.
- 105 Biretum viride non deferens, quando ad
extremum condemnatur.
- 106 Commissio cessionis solet signari cum clausu-
la, & seruata forma motus proprii.
- 107 Dilationes moratorie olim debitoribus di-
uitibus concedebantur.
- 108 Dilationes predictae concedebantur per Si-
gnatam Sanctissimi.
- 109 Dilationes predictae per quod tempus, & qui-
bus clausulis concedebantur.
- 110 Dilationes predictae aliquando dabantur cum
clausula ad electionem creditorum.
- 111 Hypotheca in omnibus minus est, quam
cautio idonea.
- 112 Cautio idonea comprehendit pignora, & fi-
deiusforia.
- 113 Moratoria Clericis in odium laicorum non
conceduntur.
Moratoria aduersus executores non con-
ceduntur. ibid.
- 114 Moratoria non conceduntur fideiusforibus, et
quare?

- Moratoria laicis extra terras Ecclesie non dantur. ibid.*
 115 *Moratoria concernens fiscum committitur in Camera.*
 116 *Causa abrepta, & subrepta moratoria non solet committi.*
 117 *Moratoria, confitto de subreptione, per Signaturam reuocatur.*
 118 *Debitorum cum dolo, & fraude de offi. la- tronibus assimilantur.*
 119 *Debitorum bona occultates acriter puniuntur.*
 120 *Moratoria hodie raro, vel nunquam conceduntur.*
 121 *Camera moratorias olim Christianis, & Hebreis tolerantias dabat, ad libitum.*
 122 *Eadem postea dabat ad mensem cum idonea cautione de soluendo.*
 123 *Limitatur, si aliam dilationem orator non habuerit.*
 124 *Camera predicta postea tolerantias nullo modo dabat.*
 125 *Moratorie, dilationes, & tolerantie hodie sunt prohibite.*
 126 *Moratoria, quoniam concedantur, mercatoribus exteris, & a quo in Vrbe.*

¶ Vando igitur Clerici propter eorum paupertatem creditoribus
 69 † satisfacere nequeunt, habent beneficium cap. Odoardus. extr. de solutionibus, & cap. Peruenit. extr. de fideiuss. quæ tamen inter se differunt.

70 Per capitulum enim Odoardus, passim omnes Clerici confitto de eorum paupertate absoluntur à sententia excommunicationis lata contra eos, ob non solutionem, & liberantur à molestiis † præstita cautione de soluendo in euentum, quod peruenerint ad pinguiorum fortunam; nam non liberantur à debito, sed differtur solutio in tempus pinguioris fortunæ, Cassad. decis. 11. de rescriptis. & quamuis d. cap. Odoardus. requirit idoneam cautionem, si tamen
 74 Clericus aliā habere nō possit, sufficit, iuratoria, vt ibi notat glossa, licet alias iuratoria nō sufficit, neq. promissio cū hypotheca, quādo requiritur idoneitas, si mandato Titij. §. fin. ff. mandu. authent. generaliter. C. de Episc. & Cleric. prima. §. super C. de assert. toller. Oldrad. conf. 68 Staph. cap. 17. fol. 325.

Aliquando etiam si requiratur sufficiens cautio, † paupertas excusat à fideiussoria, & pignoratitia, sufficitque iuratoria, vt Gemin. in cap. primo de dol. & conum. in 6. Rom. conf. 434. Staph. d. cap. fol. 325.

Et si Clericus in executione rei iudi-

catæ; quoad fructus, & expensas opponeret beneficium cap. Odoardus. solent ei quauis inferioris fortunæ, relinquī pro victu, & vestitu viginti quatuor ducati aurei de Camera, quolibet anno, & si etiam esset qualificatus, augetur dicta summa pro qualitate personæ, reliquum vero cōsignatur victori creditori Cassad. decis. 6. de appell.

Beneficium autem cap. peruenit. conceditur † nobilibus tantum, & graduatīs Clericis, cuius vigore assignantur
 81 † fructus beneficiorum per eos obtentorum creditoribus, præteritū, fideiussoribus, qui pro eis soluerunt, donec fuerint † satisfacti, deducta tamen prius tanta summa pro Clericis, quod secundum eorum qualitatem non egeant victu, & vestitu. Cassador. d. decis. 6. sicut
 83 beneficium alternatiue, non omnibus laicis fuit solitum concedi, ita etiam d. beneficia Clericis denegantur. An autē
 84 Clerici teneantur deferre, sicut alij debitores biretum viride, declarat Pius IV. bull. nou. constit. 39. tom. 2. fol. 40.

Et quando Clericus beneficiatus personaliter consensit, reservationi pensionis, † si orta lite super eius solutione signaretur commissio cum clausula, absque retardatione solutionis pensionis, non admitteretur ad beneficium. cap. Odoardus; Quia debet propter iuramentum soluere, † aut beneficium dimittere, vel si non personaliter, sed per Procuratorem consensisset, & sic ipse non iurasset corporaliter, forsitan secus esset.

Similiter condemnato per tres conformes, propter nimiam eius contumaciam, denegatur huiusmodi beneficiū vt inquit Bald. in l. prima C. qui bon. ced. poss. Arcim. & Ias. in d. §. fin. Insti. de act. p. omes. in d. compend. fol. 171. & seq. Pariter secundū aliquos, debitor, qui
 89 negat, debitum, absque iusta causa, & deinde condemnatur, non potest admitti ad cessionem bonorum, Bart. in l. qui cedit. ff. de cess. bon.

Si vero habuit iustam causam negandi, † & litigandi, vt quia plus debito fuit petitus, tunc debet admitti, Bald. in l. 1. C. qui bon. ced. poss. Afflict. decis. 296.

81 Sed videtur indistincte, † quod etiam post sententiam, debitor possit cedere bonis, vt ibi. Et quod negando debitor, † non amittat beneficium cessionis videndus est, Dec. in l. nemo ex his. ff. de regul. iur. Bess. in sua praxi. tit. de carcer. fideius. comm. n. 26. Quan-

- Quando autem committitur causa, admissiouis ad beneficium dd. capitulum, si in Commissione narretur lis, vel molestia, solet, sicut diximus de alter-
- 93 nativa, siue in Curia, siue extra ea, committi iudicibus eorum quibus conueniuntur. † At si non narratur, lis, vel molestia, in curia committitur Vicario Papæ, qui nec eger commissione in sua
- 94 iurisdictione, † & inter subditos, in hoc enim procedit iuxta suas facultates ordinarias, vt infra dicam. In partibus
- 95 vero committitur † ordinariis locorum, & semper signatur commissio, cum clausula constro summarie de oratoris paupertate. & prout de iure formul. commiss. de cumul. diuers. Iud. Staph. cap. 8. in fin.
- 96 Et quando committitur in Curia numquam datur facultas citandi extra Curiam, inconueniens enim est trahere creditores ad curiam, nisi pro maxima
- 97 † summa, & nisi Orator perorresceret litigare in partibus.
- Ratio est, quia beneficia alternatiuz, † & dd. Capitulum multoties impetrantur per diuites, ad effectum solummodo differendi solutiones; fuit alias etiam cautum, † quod huiusmodi causæ deberent infra tres menses expediri, iuxta Const. 16. Clem. VIII. tom. primo fol. 489.
- 100 Neque posset iste terminus † ultra vnum mensem prorogari, quo elapso procedi posset ad executionem perinde, ac si iudicatum fuisset oratores ad huiusmodi beneficia admittendos non esse, vt in Extrauag. Clem. VII. contra moratoria, & dilationes, quinquennales, & in alia Extrauag. eiusdem Clem. VII. cōn. impetran. tes cap. Odoandur.
- 101 Debētque laici admissi † ad huiusmodi beneficia deferre biretum viride, sub pena fustigationis pro prima vice,
- 102 † & triretum pro secunda vice, vt in alio motu proprio Pij IV. const. 39. tom. 2. fol. 40.
- 103 Ideo solet in commissionibus, † precipue in Curia, addi clausula, & seruata forma d. motus prop. Pij IV.
- Aliquando etiam aduenient tempore solutionis, debitoribus diuiriis, qui ex aliqua rationabili causa soluere
- 104 † non poterant; solebant concedi, aliquæ dilationes moratoriz nuncupatz, &
- 105 † concedebantur per Signaturam Santissimi, inter subditos status Ecclesiastici, &
- 106 † quatuor, vel sex menses, addita tamen in commissione superscripta clausula, data idonea cautione in forma de-

- positi, de soluendo iuxta, *Lex. vniuersa. de prat. Imper. offer. & cap. vniuersa. 25. quest. 2.*
- 110 Aliquando etiam addebatur clausula, & ad electionem creditorum, an vel sint bona immobilia pro satisfactione
- 111 acceptare, † minus enim est habere hypothecam in immobilibus, quam cautionem idoneam, quæ comprehendit pignora, † vel fideiussores. l. si mandato Titij. §. fin. ff. mand. Staphil. cap. 17. fol. 324.
- Non conceduntur autem moratoriz Clericis † in odium laicorum, neque aduersus executores, cum in eis sit rebus prefixum, in quo debent parere.
- Similiter non conceduntur fideiussoribus, † ne procedatur in infinitum, nec dantur laicis extra terras Ecclesiarum. Staphil. d. fol. 325. vers. quartus.
- Et si moratoria concernat fiscum committitur in Camera, † quæ in similibus est Tribunal ordinarium tot. tit. C. ubi caus. fiscal.
- Esti forte allegetur per creditores, moratorias esse obrepticias, † vel subrepticias, nō solet committi causa subreptionis, † vel obreptionis, ne lites ex litibus oriantur, sed consilio de subreptione per Signaturam reuocantur; bene verū est, quod si constiterit debitores cum dolo, & fraude decoxisse, assimilantur latronibus; † Idemque erit si bona occultauerunt, & acriter puniuntur, vt in const. 112. Pij V. tom. 2. fol. 338.
- 110 Hodie autem huiusmodi † moratoriz raro, vel nunquam conceduntur, & ego numquam aliquam vidi, & Camera, quæ olim moratorias, aliasque dilationes concedebat, Christianis; hæbreis vero tolerantias ad libitum. ante reformationem Pauli V., tales moratorias,
- 111 † aut dilationes ad mensem tantum dabat, præstata prius cautione idonea de
- 112 † soluendo, & dummodo orator aliam dilationem non habuerit; tolerantias vero nullo modo concedebat, sic mandante Reformatione Tribunalium edita per Pium Quartum in const. 55. in bull. nou. tom. 2. fol. 56. nouissime autem fuit, vt
- 113 † supra totum prohibitum à d. const. 71. Pauli V. super eadem reformatione publicata.
- Bene verum est, quod hodie Eminentissimus Camerarius, iuxta suas ordinarias facultates per motus proprios sibi
- 114 soluiros dari, † concedit exteris mercatoribus moratoriam ad annum, cum certis limitationibus pro debitis contractis
- extra

extra statum Ecclesiasticum, quo saluatur persona debitoris, & eius bona, quæ solent afferre ad Urbem, & hoc ad publicam vtilitatem, ne mercatores à transportatione mercium ad istam mundi Metropolim retrahantur,

*Formula Iudicij in capitulo
Odoardus &c.*

Artic. VI.

- 127 Iudicium in obtinendo beneficium cap. Odoardus, qualiter fiat.
- 128 Monitorium in iudicio cap. Odoardus est faciendum.
- 129 Monitorij prædicti formula, qualis esse possit.
- 130 Citatio contra iura, an fiat, & quando in iudicio cap. Odoard.
- 131 Fides Clericatus an, & quando sit, producenda in iudicio cap. Odoardus.
- 132 Paupertas admittendi ad cap. Odoardus est probanda.
- 133 Paupertas qualiter probari possit, & debeat ad prædictum effectum.
- 134 Testis ad probandam paupertatem, qualiter deponere debeat.
- 135 Præsumptio est magis pro paupertate, quam pro diuitijs.
- 136 Testes super paupertate negatiuum debent concludere, & de quo tempore.
- 137 Paupertas non est actus permanens, sed variabilis.
- 138 Illatio à præterito tempore, ad præsens, non datur.
- 139 Citatio ad dicendum contra articulos super paupertate fit, & quando.
- 140 Iuramentum calumnie fit admissis articulis, ipsique productis in probatione paupertatis.
- 141 Intimatio admissionis articulorum, & mandati examinis fit in probatione paupertatis.
- 142 Testes super paupertate, debent iurare per diem ante in Curia.
- 143 Examen testium super paupertate fit post iuramentum sequenti die.
- 144 Informatio concludens admissionem ad cap. Odoardus fit accepto summario testium.
- 145 Quantitas reddituum est iudici adducenda, & quare, in iudicio cap. Odoardus.
- 146 Nobilitas persona probata præfertur ignobili in assignatione congrua in iudicio cap. Odoardus.
- 147 Termini substantiales, an sint necessarii in iudicio cap. Odoardus.

- 148 Termini, qui sint seruandi in iudicio. cap. Odoardus.
- 149 Citatio ad reuerandū terminos substantiales, & ad sententiam fit in iudicio cap. Odoardus.
- 150 Citatio ad sententiam pluries potest repeti in iudicio cap. Odoardus.
- 151 Cedula sententia in iudicio c. Odoardus qualiter fieri possit.
- 152 Clericus admittendum ad cap. Odoardus debet debitum confiteri, & omnia sua bona.
- 153 Clericus, quando prædictam confessionem facere debeat.
- 154 Notarius, quando rogetur de confessione debitorum Clerici, & suorum bonorum.
- 155 Notarius debet rogari de obligatione Clerici si peruenit ad fortunam pinguiorem.
- 156 Obligatio Clerici, si ad pinguiorem fortunam fit in forma Camera.
- 157 Inhibitio creditoris non appellantis in tempore, quando concedatur.
- 158 Appellatio à sententia admissionis ad cap. Odoardus fieri potest.
- 159 Appellatione prædicta interposita retardatur inhibitio.
- 160 Appellatio est inanis, quando agitur cum inope.
- 161 Creditor cum inope amittit creditum, & expensas &c.

VTque satisfaciam amico qui desiderat habere formulam Iudicij.

- 127 † quo vtuntur Clerici. in obtinendo beneficium. cap. Odoardus, & cap. peruenit iux. sacul. Eminentissimi Vicarij, erit Infra scripta.
- 128 Fit primo monitorium, quod poterit esse huiusmodi.
De mandato Eminentissimi, & Reuerendissimi Domini Cardinalis Giusti, & c. siue Illustris, & Reuerendissimi Domini Oddi eius Vicegerentis, & ad instantiam N. Presbyteri, seu Clerici Romani principalis, tenore præsentium.
- 139 Moneantur omnes; † & singuli in executione præsentium nominandi, et cognominandi, & alias omni & c. Quatenus infra triduum proximum ab executione præsentium computandum sub 500, ducentorum Auri de Camera, mandati executui & c. aliisque penis R. C. A. applicand. & c. debeant, & quilibet ipsorum debeat ex causis, & rationibus in processu causæ, & causarum huiusmodi suis loco, & tempore deducendarum specificandarum, & probandarum Infra scriptum

R.D. Instantem ad beneficium cap.Odoar-
dus de solutionibus, ac cap.pervenit de
fideiussoribus, admittere, & admitti vi-
dere &c. didico beneficium: cuiusque
indultis, & privilegiis uti, & frui vidē-
dum, & ultra quam facere potest vigore
illius non teneri, ne mendicare cogatur,
nec cogi posse &c. & quo ad eius perso-
nam non molestari, & pro sustentatione
eius personæ super omnibus, & singulis
suis bonis congruam posse retinere, &
beneficio personæ arbitrio Domini de-
clarando cum suis vtenilibus, & aliis
mobilibus ad sui vitam necessarijs con-
cedi de super, & præmissis quocunque
Iura, & articulos produci: testes induci
iurare, examinari, terminos servari, sentē-
tiā, seu sententias, necessaria, fieri, et alia
fieri, promulgari inhibitiones qualescu-
que necessaria, & opportunas concedi
videndum, mandata, quancunque neces-
saria, & opportuna decerni, & ea rela-
xari, sequi in expensis condemnari, Ius,
& iustitiam fieri ministrari, aliaque in-
præmissis, & circa ea quomodolibet ne-
cessaria, & opportuna fieri vidisse, dedu-
cens omne ius &c. alioquin &c. non so-
lum præmissis, sed & omni &c. Pro Leo-
nardo de Leonardis, Ioannes Petrus Cle-
mens substitutus.

Executo supra scripto monitorio de
more personaliter, ut afficiat contra
omnes creditores, vel saltem con-
tra quos admitti desideratur, & illo
in actis reproductio, sit citatio contra
lura in forma, & in illius termino pro-
ducitur in brollario fides Clericatus,
& sit repetitio monitorij.
Deinde necesse est probare pauper-
tatem dicti admittendi ad tale bene-
ficio cap.Odoardus: Et ut melius probe-
rur formantur articuli, dictam pauper-
tatem concludentes, cum coarctatione
negatiua, prout alias per me traditum
fuit, quod si non posset esse minus, quod
si haberet alia bona ipse per testis non sci-
re, per causas sibi notas quia si fuit in
formatus, et notitiam perfectam habet
bonorum, & conditionis illius, ut de
his docet alias allegata Romana alimen-
tarum o. Mai. 1650. coram Eminen-
tissimo D. meo Gibbono in fol. & licet in dubio
presumendum sit potius pro pauper-
tate, quam pro diuitijs, ut annuit Rot. in
Pnevranc. præsentis fidei com. 2. Dec. 1643
coram R. P. D. Melcio in fol. nihilomi-
nus est aduertendum, quod testes debēt
concludere dictam negatiuam de tem-
pore litis, & examinibus, & ratio est, quia
paupertas non est habitus permanens.

sed variabilis, & à præterito tempore
non infertur ad aliud præsens, ut conclu-
dit Rota in alias etiam allegata Telesana
Matrimony. 1. Febr. 1649. coram Eminen-
tissimo D. meo Cardinali Corrado in folio.

Firmatis articulis iuxta cautelam tra-
ditam, citantur creditores, et ad dicendū
contra articulos in forma iuxta ea, quæ
superius etiam dixi, & postquam obre-
tū est, & decretum admissionis illorum,
facta eorundem productione in brollario
ad præstationem iuramenti calūniæ sit,
intimatio parti, & qualiter Dominus ad-
misit articulos, & mādauit examinari, &
deinde prout iuramenti prout eisdē præ-
stādo per diē iudiciā ante, & per fieri solet
de stilo illius Tribunalis, in causis gra-
uioribus, & eorundem examen validū
procurabit, & perfecto examine, accep-
to summario formabit in informationem
in scriptis concludendo causas propter
quas, ille debet admitti ad tale bene-
ficio, adducendo prout pauperatem, quam
probant testes, & quantitatem reddi-
tum existentium, ad hoc ut iudex possit
arbitrari, quantum, & quid sit Clerico
consignandum.

Et in hoc etiam erit aduertendum,
quia si persona admittenda, & est nobi-
lis diuersimode iudicatur cum eo, quā
si esset, inferioris conditionis, & ideo
si articulis addetur qualitas nobilitatis,
& illa probabitur, pinguior congrua ob-
tinebitur.

Redeo ad processum in iudicio ne-
cessarium, in quo est sciendum, quod
in illo sunt necessarii, etiam termini
substantiales, quia agitur in causa gra-
uis præiudicii, illique erunt fere, quos
infra dabo in iudicio ordinario ad libel-
landū scilicet, & articulandū, dicendū
contra articulos producendum omnia
dicen. contra producta, nec non decla-
ran. & luran. de calumnia, et si forte de-
rit commissio, necesse erit in principio
addere ad dicendū cōtra commissionē,
& ubi actor fuerit admittus ad illorum
seruationem.

Cirabitur ad videndum & illos reite-
rari, & ad sententiam in forma, prout et-
iam ista citatio habetur ut infra in iudi-
cio pro executione literarum Apostoli-
carum, quando agitur pro immisione,
& alibi in iudicio ordinario.

Neque debemus esse contenti & vnica
citatione ad sententiā, ne dicatur, quod
illa precipitanter feratur, sed saltem
alian renouamus, quia in isto termino
poterit obtineri sententia, cuius formula,
hec esse poterit.

151 Christi nomine invocato pro tribunali
sedentes, & solum Deum pre oculis ha-
bentes, per hanc nostram diffinitivam,
sententiam, quam de Iuris peritorum con-
silio ferimus in his scriptis, in causa, &
causis, quæ primo, in prima, inter R.D.A.
Actorem ex vna, & D.D.S.D.C.D.E.&F.
aliosque eius creditores reos conven-
tos de et super admissione ad beneficii cap.
Odoardus de solutionibus, et cap. perue-
nit de fideiusor. rebusque aliis in actis cau-
sa, et causatum huiusmodi latius dedu-
xis, coram nobis versa sunt, et verum
tut instantia, partibus ex altera, dicimus,
decernimus, declaramus, et diffinitive
sententiamus d.R.D.A. Actorem nostræ
Curie Celestis militem, facta prius per eum
suorum debitorum confessione, nec non
omnium, & singulorum suorum bonorum
reddituum, et proventuum, quorumcumque
iudicatione, et assignatione illorum ad
favorem suorum creditorum infra scriptis
tamén alimentis, aliisque sibi inferius
releuandis semper saluis, et facta per
eundem obligatione de satisfaciendo il-
lis si, et post quam pervenerit ad pin-
giorem fortunam, fore, et esse admit-
tendum, & prout harum serie admitti vo-
lumus, et mandamus, ac admittimus
ad d. beneficii, et vt talis admissus vt, ac
sui debere prærogatiuis, et indultis in
eisdem capitulis contentis, dictisque eius
alientis creditoribus non liceat, nec lice-
re DD.A. molestare personaliter, et quo
ad eius personam, ac alia sibi inferius
reservanda vigore cuiusvis eorum præ-
tensi crediti, etiam obligatione Cameræ
Vallati, et vigore quorumvis manda-
torum executivorum, suspicionis fugæ al-
teriusque consilii generis, et speciei per
quosvis DD. Rom. Curie Iudices, etiam
per nos, et Curiam nostram decreti, et
relaxati, seu infuturum decernendi. et
relaxandi, cum quovis exequatur ap-
posito, seu apponendo, et pro prædictis
omnibus, et singulis non grauetur, et in-
hibitiones nostras desuper necessarias,
et opportunas decernendas, et relaxan-
das fore, et esse, prout decernimus. et re-
laxamus, ac non grauetur, et inhibitiones
concedimus. dictoque R.D.A. pro
honestæ suæ vitæ sustentatione, et ne
medicare cogatur reservamus scuta tot.
pro quolibet anno sua vitæ naturali du-
rante, super omnibus, et singulis suis
bonis præsentibus, et futuris, et vterius
alia scuta tot. pro vna vice tantum pro
utensilibus, et mobilibus ad sui personæ
necessarios, pro quibus decernimus, et
relaxamus, quæcumque mandata neces-

saria, et opportuna, et ita dicimus. pro-
nunciamus, decernimus, et declaramus,
et diffinitive sententiamus, non solum
præmissis, sed omni &c.

Ita pronunciaui Ego &c. Vicegeres &c.

Vidisti amice, quod in corpore d. sen-
152 tentiæ Clericus admittendus ad d. bene-
ficii tenetur confiteri debita, et facere
indicationem omnium suorum bonorum
153 Ideo sciendum est, quod hoc praticatur
hac ratione videlicet, quod in termino
proseruato habito à Iudice talis Cleri-
cus se confert ad officium notarii
154 causis, ibique præsentibus testibus, et no-
tarius rogatur de confessione debiti, et
indicatione bonorum, et de obligatio-
155 ne, et quam ille facit de soluendo suis
creditoribus, si; et postquam denenerit
ad pinguiorem fortunam, cum adiectio-
156 ne obligationis Cameralis, et sit de his
publicum Instrumentum.

Si creditores non appellant in tēpore
157 conceditur inhibito et superius specifi-
cata in forma solita.

158 Si vero appellant et prout possunt, quia
159 Iudicium est ordinarium, retardatur in-
hibitio, sed cum res sit cum inope, si alij
160 quando succedit appellatio, et videatur
161 inanis, tunc creditores cum pecuniis sibi
debitis, etiam expensas perdere teneantur,
vt enim dixi in principio huius capituli
inanis est actio, quam inopia debitoris
excludit.

De Septuagenaria.

Cap. XIV.

Quibus, & quando concedatur.

Artic. I.

- 1 Senes dicuntur exemplum iuniorum.
- 2 Senes excusantur à muneribus publicis per-
sonalibus.
- 3 Senes excusantur à tutela.
- 4 Senes in criminalibus torqueri non solent.
- 5 Senes semper mitius puniuntur.
- 6 Senes pena ordinaria puniri non solent.
- 7 Senes instar minorum sepe dicuntur excusabiles.
- 8 Septuagenarius pro debito civili carcerari
non potest.
- 9 Septuagenarius non conuenitur, nisi in quan-
tum facere potest.
- 10 Septuagenaria cognitio, eiusque priuilegiaria
admissio proponitur Sanctissimo. & n. 11.
- 12 Creditores debent citari, quando causa sep-
tuagenaria proponitur Sanctissimo, &
qualiter.
- 13 Nomina, & cognomina citandorum pe-

untur, etiam in calce citationis.

- 14 Commissio pro septuagenario signatur tantum contra citatos.
- 15 Citatio & intimatio, quæ hodie fit creditori bus pro septuagenario, quibus officialibus detur.
- 16 Citatio & intimatio prædicta datur cum commissione, quæ petitur ob signari.
- 17 Item cum inscriptione nominum, & cognominum citandorum, & quare.
- 18 Intimatio vero prædicta fit separata à commissione omnibus.
- 19 Commissio pro septuagenaria obtenta peruenit ad bancum Curfori, ubi incapsatur.
- 20 Commissionis prædicta productio si quæ fiat, ubi, quando, & sub qua forma, n. 21.
- 21 Citatio ad dicendum contra commissionem in septuagenario qualiter, & quando fiat.
- 22 Repetitio commissionis in septuagenario, quando fiat.
- 23 Citatio ad dicendum contra iura, quando fiat in iudicio septuagenaria.
- 24 Citatio creditoribus ad videndum sibi inhiberi, quando fiat in septuagenaria.
- Index, quibus cognitis solet inhibere in septuagenaria. ibid.
- Inhibitio ad favorem septuagenarii, qualiter expeditur, tam in Curia, quam extra. ibid.
- 26 Commissio pro septuagenaria iudici de partibus prædicta, qualiter expeditur.
- 27 Inhibitio septuagenaria, hodie non solet asserere pro debitis contractis post 70 annos.
- 28 Creditores in concessione septuagenaria, an hodie citentur, & bonum sit illos citare.
- 29 Notarij A. C. quando commissiones septuagenar. a spectant ad eorum tribunal, quid faciant.
- 30 Formula commissionis pro septuagenaria.
- 31 Dies excusationis solet notari, a quo, & ubi.

Omnibus innotuit, quod semper est veneranda virtuosa senectus. Isemper ff. de iur. immu. Senes enim dicuntur ff. de iur. iuniorum cap. paulus 2. q. 7. Ideo dicuntur teneri ad correctionem dictorum iuniorum, ut si ex- pla domesticæ laudis, eos non prouocant ad decora vite, saltem correctionis medicina compellat l. prima. C. de emend. propinquo.

- 1 Hinc merito senes excusantur à muneribus publicis personalibus. si ultra.
- 2 C. de decurio. lib. 10. excusantur à tutela.
- 3 l. 2. de excusat. tut. & ex quavis causa, in criminalibus torqueri non solent. l. si quis in graui. 5. ignoscitur. ad Senat. Consult. Silian. Pedamont. decif. 123. num. 3. Lud.
- 4 Lucen. decif. 13. num. 53. & mitius semper præiunguntur, idem Pedam. d. decif. 123.

Praxis Camilli Capucij.

- 6 n. 3. penaque ordinaria puniri non solent. glos. in l. auxilium. 5. in delictis. verb.
- 7 miseratio. ff. de minor. & ad instar minoris. & semper etiam dicuntur excusabiles. c. iura 24. dist. 86. vers. & quia ad hoc. ubi glos.
- 8 Et septuagenarius pro debito & ciuili carcerari de iure non potest. Graz. cap. 328. num. 14. & cap. 506. num. 1. & cap. 305. num. 1. Ricc. decif. 332. num. 5. par. 3. Pedamont. d. decif. 123. num. 4. cum alyt. adduct. per Castagn. in tract. deduct. nec egeat quasi. 8. & in probem. Quinimo
- 9 & non potest conueniri nisi in quantum facere potest, si credis Graz. d. cap. 328. num. 14. & cap. 506. num. 17. & Couarr. rru. var. resol. lib. 2. cap. 1. n. 4.
- 10 Hinc ideo licet hoc sit de & iure communi, & declaratio huius materiz fortasse spectaret ad Signaturam Iustitiz, quæ responderet prout de iure: tamen ad tollendas disputationes, quæ possent oriri, inolerit stilus adeundi Sanctissimū,
- 11 & ab eo obtinendi commissionem, in qua petitur iungi alicui iudici ordinario, vel in Curia, vel extra, ut confitio sibi de ætate septuaginta annorum inhibeat creditoribus.

- 12 Sed debet animaduertere, & quod au tequam adeatur Sanctissimus, sunt citandi creditores, quibus inhiberi desideratur, & cum citatione debet etiam parti transmitti tenor commissionis, & si desideratur formula citationis erit Infrascripta,

Eminentissimo D. Datario Sanctissimis siue & c. Citentur infrascripti prædicti creditores instantis, ad dicendum causæ quare commissio, cuius copia, sibi transmittitur signari non debeat, a Sanctissimo D. N. in Camera, & informandum quatenus & c. alias & c. instante D. Scio principali siue & c.

- 13 In calce citationis apponuntur & nomina, & cognomina citandorum, & per Curforem, seu. Nuncium exequitur, contra omnes cum diligentia: quia si aliter & fieret commissio signaretur solū contra illos, qui fuissent citati, & alias non afficeret.
- 15 Executa vero citatione sit subsequens intimatio, quia vtraque datur hodie egregio viro D. Armindo Riccio dic no stro Primario Curiali, nunc autem Sagacissimo sub Datario, qui habito verbo cum Eminentissimo, et Reuerendis. D. meo Cardinali Dignissimo Datario Corrado, vel datur Illustris. & Reuerend. D. meo Dignissimo Stephano Vgolino, S. D. N. Auditori, qui procurat illius ob signationem.

H h h 2 Ci.

- 16 Citatio inquam, & intimatio supra dicta datur vna cum commissione, quæ petitur ob signati a Sacerdote sua ad obtinendam gratiam pro septuagenario, & si vis cautius agere, vt dictus D. Subdatarius vel Illustriss. Auditor, sic certus de idem citate commissionis transmissa, sit dicta citatio est insertione nominum & cognominum citandorum à tergo copiz d. Commissionis, quæ signari desideratur. Intimatio vero sit omnibus in cedula, et copia separata a dicta Commissione originali.
- 17 Obtenere in dicta & commissione, cuius formulam habebimus infra, per suos tramites peruenire solet ad bancum Curforum in Curia, vbi incapsatur in capsula illius iudicis cui directæ reperitur, & excipienda à notario caniz, & alata ad officium, fit illius productio in broliardo; & actis Notarii causæ sub in frascripto tenore.
- 21 Die tali &c. coram &c. Pro N. contra N. Franciscus Melanus Sanctissimi D. N. Papæ Magister Curforum factio produxit, & exhibuit commissionem manum eiusdem Sanctissimi D. N. signatam prout in folio tenoris &c. petens &c. Et deinde fit citatio infrascripta,
- 23 Citetur infrascripti & exaduerso principale ad dicendum contra commissionem. vltimo loco in actis presentata, & iuxta illius formam videndum mandari procedi ad p. d. instantem D. Stio principali siue &c. Petruccius Notarius.
- 23 In termino huius citationis. fit illius repetitio in broliardo ad fauorem creditoris in forma.
- 24 Postmodum fit citatio ad dicendum contra producta etiam in forma, & in illius termino iustificatur narratiua, ex qua Papa motus fuit ad concedendam gratiam, quia de stilo semper in calce apponitur clausula de mandato S. D. N. Papæ Aud. C. cõsulto de assertis, eiter, inhibeat, & procedat vt petitur, & sequuta iustificatione dictæ narratiuæ, fit citatio infrascripta.
- 25 Ad videndum sibi ipsis fit inhiberi ad statim, seu ad p. d. & interim, quando cumque iuxta formam commissionis, de qua in actis, & literas inhibitoriales in forma concedi ad p. d. Instante &c. & in termino dictæ citationis, iudex agnita iustificatione dictæ narratiuæ, solet in hibernere, & dictas literas inhibitoriales concedere, aduersus creditores citatos cum insertione commissionis obtentæ in forma: si agitur de Debitore existente extra Curiam in cartha petgamenæ, vel tempore pestis in cartha imperiali ne transmissa per postam suffumigatione testatur

Si vero agitur de debitore existente in Curia in cartha ordinaria ad reparandam miseriam senectutis.

- 26 Si autem commissio dirigitur & Iudici de partibus expeditur Breue, per rpd. Emerix prauia registratione commissionis in Dataria, prout supra dixi de commissionibus, quæ diriguntur ad partes.

Formula vero commissionis, licet eadem registrauerimus supra, iterum tradere placeat, ne cogamur extra centrum quærere id, quo indigere videmur.

- 27 Aduertendum est etiam, & quod in tali commissione. s. m. Innocentius X. solebat, apponere aliam restrictiuam, quod Si Inhibitio non afficiat pro debitis contractis post ætatem septuaginta annorum, credo ad obuiandum fraudibus, quæ ab huiusmodi senibus potuissent committi, quod, an hodie fit seruandum docebit experientia, sed hoc esse de Iure dixi alibi.

- 28 Et vltius, quod filius citandi creditores ad dicendum causam, quare commissio &c. semper fuit solita fieri tempore sel. record. Urbani Octauiani, & in principio Pontificatus Innocentii X. sed postea illa fuerunt signatæ etiam, absque dicta citatione, sed vt tutius agamus bene erit illos semper, vt supra citare, quia facilius propter contumaciam non obparcentium, vel comparentium, & diligantium friuolas exceptiones gratiam obtinebimus.

- 29 Aduertendum aduc, & quod Notarii A. C. quando commissiones huiusmodi spectant ad eorum Tribunal, procedunt modo infrascripto. Si enim in Corpore commissionis adest nomen certæ notarij tunc talis commissio assignatur Notario nominato; Si vero non adest, distribuitur per turnum, prædictum facere solent Notarij Rotæ, & ad dignoscendam regulam talis turni, solent habere librum, qui solet retineri à Mensario, vel Conclauista, vbi tales, & omnes Commissiones solent adnotari cum nomine Notarij in margine, cui assignari contingerit: & quod illi non excipiantur, sine interuentu iuuenis mensarii, & iuuenis Conclauiste, ideo solentes causarum Patroni, mittent sollicitatores ad mensarium, qui Curam geret vocandi socium, & commissionem excipiant.

Tenor inquam Commissionis poterit esse infrascriptus.

Auximana.

- 30 **B**eatissime Pater cum & Deuotus Sancti. Vell. Orator A. de tali loco ob

ob temporum infortunia, aliosque sinistros euentus reperiat valde aere alieno grauatus, etiam sub vsuris, cum diuersis personis in executione presentium nominandis, & cognominandis, etiam vigore obligationis Cameralis, seu obligationum Cameralium Iuramento, seu Iuramentis vallatarum, quarum vigore dicti preteriti creditores respectiue, diuersa mandata executiua, tam in Curia A. C. quam extra eam contra ipsum oratorem relaxari obtinuerunt, seu etiam obtinere preterunt; verum quia Pater Sancte orator predictus ob illius ingrauescentem etatem annorum septuaginta & ex malis, quæ a senectute causantur, si carceribus mancipari contingat, potius in illis marcescet, & morietur, quam valeat dictis creditoribus satisfacere. Ideo humiliter supplicat S. V. quatenus ex benignitate Apostolica, digneur committere, & mandare A. C. ut sibi legitime confiteo, quod dictus orator septuagesimum annum attingat, inhibicionem, seu non grauetur perpetuum, nequo ad eius personam tantum à predictis eius creditoribus molesteretur, concedat, concessamque seruari mandet, & faciat, cum facultate eisdem citandi, etiam domi dimissa copia, & eisdem iudicandi sub Ecclesiasticis Censuris, & penis, seruata forma Sac. Concilii Tridentini, alijsque penis eius arbitrio infligendi, & moderandi. & procedendi iuxta suas ordinarias facultates, etiam singulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei, feriatis, & absque consecratione registri, seu extractus, & absque sportularum solutione, ceteraque omnia, & singula facien. dicen. geren. exercen. & exequen. in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, vel opposita, præmissis, nec non constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stilo Palatii, & Curie, præfatis obligationibus cameralibus, & iuramento, seu iuramentis, quot quot sunt vallatis, mandatis illorum vigore relaxatis, vel in posterum quandocumque relaxandis, per quicumque Tribunalia, tam Curie, quam extra, & cum quibus uis exequatur fortasse relaxatis, seu in posterum relaxandis, & terminis forsan ad soluendum susceptis, obligationibus de representando in Carceribus, etiam cautionibus, & iuramentis firmatis, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus, statum &c. pro plene, & sufficienter expressis haberi, &c.

go illius notari dies excaplationis, per hæc verba: die tali excaplati: Iacobus Franciscus Belgius Conclauista.

An concedatur contra loca Piana.

Artic. II.

32. 33. Commissio pro septuagenario soles concedi de plano, & an etiam contra Ecclesiam.
34. Papa dicitur Pater pauperum, & misericordia.
35. Locus pius, & Ecclesia vtuntur iure communi, nisi sint expresse privilegiata.
36. Amplia præsertim, si agatur de bonis temporalibus.
37. Clerici in contractibus indicantur, vt laici.
38. Ecclesia, & locus pius succedentes laico, qualiter indicentur.
39. Ecclesia, & locus pius in casu prædicto, an conueniantur coram Iudice Ecclesiastico.
40. Lis capta coram laico, sibi terminari debet, cæsi succedat Ecclesiasticus litiganti.
41. Ecclesia succedens in bonis priuatorum, vtitur illorum iuribus.
42. Limita, si reuocaret emphiteusim vtendo ad vinculo iuris Ecclesie.
43. 44. Habere nutrices Christianas habere non possunt, & quare.
45. Habere debent habitare in locis separatis à Christianorum domibus.
46. Habere coguntur deferre signum, vt facilius euisentur.
47. Habere arcentur à recreationibus familiaritatum, ludendi, & comedendi cum Christiani fidelibus.
48. Habere arcentur ab officio pietatis curandi Christianos infirmos.
49. Habere prohibentur vocari Domini, ne superbia inflentur.
50. Habere coguntur tenere libros eorum rationis bancharie, & quo idiomate.
51. Habere, quibus in locis habitare possint in statu ecclesiastico.
52. Habere corum scelera remissive, & eorum privilegia, & à quo fuerint ablata.
53. Habere pauperes carcerati, an obtineant alimenta à creditoribus Christianis.
54. Habere prædicti quare obtineant illa alimenta, & quo iure & 55. & 56.
57. Habere prædicti obtinent alimenta, per iudices ordinarios, non per S. V. visitatione.
59. S. V. visita carceratorum declarauit præstationem alimentorum non comprehendere Iudeos.
60. Ecclesia solet exercere opera pietatis.
61. Ecclesia alienat bona pro redemptione captiuorum.

31. Et quia Notarij dicam t. commissiõnem solemniter excaplant, solet à ter-

Redemptio captiuorum dicitur causa vrgens alienandi bona Ecclesiastica.

Ecclesia pro redemptione captiuorum alienat vestes, & sacra suppellectilem. ibidem.

63 *Ecclesia alimenta prestat pauperibus, & egenis ob famem.*

63 *Ecclesia liberat captiuum, etiam quod propria culpa incidit in captiuitatem.*

64 *Ecclesia ex quibus presumatur permittere posse septuagenarios inhibitionem personalem obtinere.*

32 **I**tem commissio solet de plano concedi inter priuatis; quia hoc prouenit ex dispositione Iuris Ciuili, vt supra. Difficultas solum videtur inesse, quando debitor vult illam obtinere pro inhihendo Ecclesie, seu loco pio, quia tunc propter priuilegia illis concessa tam de iure Codicis, quam de iure Canonico, vt ex se quisque videre poterit, non sic de facili videtur concedenda, quia prima facie proualeat priuilegijs concessis senectuti de dicto iure Ciuili.

33 *Nihilominus materia bene, & accurate perpenſa, quia nihil magis conuenit Ecclesie, quam exercitia pietatis,*

34 *& misericordie cum Papa dicatur Pater pauperum, & in omnibus exempla Christi Domini ante oculos semper habeat, criminosis etiam senibus paret, vt legitur in cap. tanta. 24. 86. dist. 1. ubi glos. verbo quia simplicitatem, & cap. fraternitatis 34. dist. 1. & cap. tempora, nn. 6. quast. 7. Facilius in ciuilibus miseram Carceratorum vitam inuendo ad subueniendum senectuti rescriptum pro septuagenario concedet, ne vires senio consumptæ carceribus diutius macerentur.*

35 *Præcipue, quia locus quantumuis pius priuilegiatusque, & Ecclesia vitur iure communi, nisi expresse reperiatur priuilegiata Ias. in l. sanemus. num. 7. C. de Iud. glos. in cap. peruenit de testibus. Dec. in cap. ultimo. de for. comp. & in cap. primo. de alienand. feud. Idem Ias. in l. si certis annis. num. 14. C. de pass. Mascard. concl. 424. num. 5. & cons. 1019. nu. 4. Gabr. cons. 168. n. 86. lib. 1.*

36 *Et præsertim in bonis temporalibus, & in quibus nisi, vt supra constat de contrario, vti tali iure, dicit glos. in d. c. peruenit de test. & in d. cap. 1. de alien. & Ias. in l. si certis annis. num. 14. C. de pass. Menoch. præsumpt. 131. num. 62. lib. 3. & Mascard. ubi supra.*

37 *Et quia etiam in contractibus Cle-*

rici iudicantur, vt laici. Assult. dec. 1. 61

38 *n. 8. recepto. & in casu in quo si Ecclesia, vel locus Pius succedit laico, & est reus,*

39 *& hæres; & si iudicium alibi non reperitur ceptum debet conueniri coram Iudice Ecclesiastico. vt est testis in ca. Cleuius nullus. r. quast. vbi glos. in verb. sacula rem. in fin. Bart. in l. hæres absens. in princ. ff. de Iud. Nor. dec. 5. de for. comp. in antiq. alios citat Sord. dec. 100. num. 6. Abb. in cap. quia. 5. de Iud. ubi late. Felin. & Dec. num. 11. Ias. in autent. quas actiones. n. 39. C. de Sac. Sanct. Eccles. Menoch. præf. 322.*

40 *n. 19. Secus vero dicendum est: quando iudicium reperitur incoartum cum defuncto, & Ecclesia illi succedat; quia tunc illi debet terminari coram Iudice laico, coram quo pendet secundum Angel. in l. scilicet. ubi Imol. Cast. Alex. Rom. & alij. quos citat Sord. dec. 100. n. 6. & cons. 222. n. 10. In hoc tamen non igo pedem stare in supradicta resolutione Urbani VIII.*

41 *Fauet etiam nostra intentio, & quia in successione bonorum priuatorum, Ecclesia vitur iure ipsorum priuatorum, & datur exemplum in emphyteusi priuata, quæ transiit in ipsam. Corb. de Iure Emphyteutis ob canon. non solut. quast. 2. Secus tamen esset dicendum & in isto casu, si Ecclesia renouaret emphyteusim, vtendo adminiculo iuris Ecclesie. Bern. cons. 120. num. 13. lib. 1. & Corb. ubi supra quast. 2. circa finem.*

42 *Sed ad istam materiam faciunt, quæ dicunt Salic. in l. 2. num. 26. C. de Iur. emphyteut. Ias. in l. 2. num. 51. C. eodem tit. ubi Bald. num. 17. in 2. de 7. Bart. in autent. quas actiones, C. de Sac. Sanct. Eccles. in ultimo verb. & ibidem DD. relati à Corb. dicta quast. 2. Sord. cons. 221. n. 43. & dec. 100. n. 10.*

43 *Addo etiam pro dicta opinione, & quod licet Iudæi fuerint semper, & sine acerrime in sensu Christianæ Religionis, & propterea nutrices Christianas habere non possunt, vt iussit Innoc. IV. cons. 2. 5. tom. 1. pag. 64. & Paul. IV. cons. 3.*

44 *5. 4. 10. eod. fel. 189. & ad euitandum eorum pestem, & debeat habitare*

45 *in locis separatim à Christianorum domibus, vt voluit dictus Paul. IV. dicta cons. 3. 5. 1. et vt facilius euitentur co-*

46 *guntur deferre signum glauci coloris, vt in eadem cons. Pau. IV. 5. 3. & arcetur*

47 *à recreationibus ludendi, & comedendi, & familiaritatem habendi cum Christi fidelibus, vt in eadem cons. 5. 7. Qui-*

48 *nimo arcantur etiam ab opera pietatis curandi Christianos inimicos, ne sub clipeo*

- stipeo pietatis impietatem exerceant, ut in eadem constitutione dicitur Pauli 5. 10 & in alia const. 68. Gregor. XIII. tom. 2. fol. 388. † & ne eorum superbiam inlent prohiberentur vocari Domini à d. Paulo IV. 5. 12. quia reperti sunt deceptores.
- 30 † & pravi eoguntur libros eorum rationis banchariz. scriptos non lingua eorum naturali hãbreã, sed vel latina, vel vulgari nostra; ut voluit dictus Paulus dicta. const. 3. 5. 8. Expulsi etiam fuere ab uniuerso statu Ecclesiastico, exceptis Roma Ancona & Auenione, ut voluit Sanctiss. Pius V. const. 80. tom. 2. bull. nou. fol. 209. & sel. recor. Clemens VIII. const. 19. 10. 3.
- 32 fol. 17. & licet † multa priuilegia obtinissent à S. M. Pio. IV. in eius const. 48. tom. 2. fol. 47. quia tamen illis abutebantur, fuerunt reuocata à dicto Sanctissimo D. Pio V. const. 6. tom. eodem fol. 146. & Clem. VIII. dicta const. 19. & qui vult scire eorum flagitias, & scelera legat const. 70. Greg. XII. tom. 2. fol. 340.
- 33 Nihilominus, si sunt pauperes, & carcerantur à creditoribus Christianis, docto de eorum paupertate obtinent à dictis Christianis creditoribus alimenta non obstante quocumq. priuilegio Christianorum, ut remature perscã, & discussa resoluit. Rota in vna Romana alimentorum 12. Januar. 1621. coram b. m. doctissimo Manzanedo in fol. de † quamuis non fit bonum sumere panem de manibus filiorum, † dare canibus, & nihil ad nos pertineat de ijs, quæ foris sunt cap. gaudeamus, de diuors. etiam, quod Iudei pascantur à Christianis, iubere non dedignatur; quia propriæ naturæ pietatem sequendo caritate, etiam in illos vult exercere, ne inopes veti cultus cognitione, famæ, etiam contabescant. Felan cap. 2. nu. 5.
- 37 vers. sed in contrarium. de Iudeis. † Quod

- tamen credo habere locum, quando Iudei alimenta petunt à iudicibus ordinariis, de quorum mandato ad Christianorum instantiam carcerati fuere, quia, si illa vellent consequi à Visitationibus Carcerum, nõ obtinerent, obstat enim illis const. 68. Pij V. cum alia Pauli V. super reformatione Tribunalium supra indicata de facultatibus Visitationum Carcerum, stante declaratione à dictis Visitationibus facta, quod scilicet dicta præstatio alimentorum non comprehendit Iudeos, ut declarat dicta decisio. Romana alimentorum coram Manzanedo.
- 60 Fauet etiam nostræ opinionis, † quia Ecclesia solet exercere opera pietatis, ut gloss. in c. summa. 12. q. 2. Abb. in c. nulli, num. 6. de Eccles. Redoan. de reb. Eccles. ru. 61 br. 20. de caus. piet. num. 1. & 2. Alienat bona pro redemptione captiuorum, & ista dicitur causa vrgens Test. in 5. Sanctissimus in auth. de alien. & emphis. cap. aurum. 12. quæst. 2. ubi gloss. Rip. in l. obligatione nom. 45. de pignor. Redoan. dicta rub. 20. n. 4. & 5. Alienat ob dictam causam vestes, & sacram suppellectilem cap. sacrorum, & cap. aurum. 11. quæst. 2. Alimenta,
- 62 præstat † pauperibus, & Fgenis ob famem l. Sancimus. C. de sacri. font. Eccles. e. sicut. cap. aurum. cap. gloria. 12. quæst. 7. & ibidem Archid. Gemin. & Turcremat. &
- 63 alij Rodoloco citato, † quod ampliatur etiam si captiuus, vel pauper tale infortunij culpa propria incidisset gloss. in cap. sacrorum. 12. quæst. 2. Bald. & alios congerit, & cumulat Conarr. var. resol. libr. 2 cap. 16. & Menoc. conf. 182. n. 8.
- 64 Ideoque videtur concludendum, † quod si talia facit, fortius permittet, quod pauperes septuagenarii commissionem pro inhibitione personali valeant obtinere

F I N I S.

INDEX

LOCVPLETISSIMVS

CONCLVSIONVM

MATERIARVM, RERVM, ET VERBORVM,

Quæ in tota Praxi, de Iudicijs in genere continentur
Alphabetico ordine digestus.

A

Absens.

ABSENS, & non-
comparens citatur
per contradic-
tas, parte
prima, cap. 7.
num. 1.

Declaratur tamen,
probata ab-
sentia, &
qualiter. p. 1. cap. 8.
num. 13.

Absens an, & qua-
liter respondere possit positionibus, p. 1.
c. 2. n. 35.

Absens de iure condemnari non potest in p-
nam criminalem corporis afflictivam, p. 1.
c. 8. n. 105.

Absens, an, & quomodo defendi possit in iu-
dicio, remissus, ibid. n. 107.

Absens non defensu dicitur nulliter condē-
natus, p. 3. c. 10. n. 120.

Declaratur tamen, & limitatur remissio ad
Felinum, ibid. n. 121.

Absens quando est in culpa expensas soluere
debet, p. 3. c. 11. n. 16.

Absens non reficit expensas, dummodo cōstet
Praxis Camilla Capucij.

de absentia, ibid. n. 84.

Absolutio.

Absolutio ad effectum agendi coram Ordi-
narijs sub qua forma peti possit. p. 3. cap. 3
num. 80.

Absolutio ab excommunicatione Bullæ exar-
ob recursum ad laicos, qualiter deinceps. p. 3.
c. 9. n. 77.

Absolutio à censuris, an fiat ex patientia, vel
verbali partitione, ibid. n. 90. et 94.

Absolutio à censuris latis in curia non datur,
nisi doceatur de partitione, ibid. n. 93.

Amplia, etsi quod præstandum est p-
partitione, non sit liquidum. p. 3. cap. 9. n. 94.

Declaratur ulterius, quid requiratur, quando
aliquid est adimplendum, soluendum, & l
tradendum. ibid. n. 95.

Absolutionem petens à censuris, cogitur obti-
nere Breue absolutionis, ibid. n. 102. 103.

Absolutio à iuramento, qua causa iuste obti-
neatur, p. 3. c. 10. n. 54.

Absolutio ab expensis facta in causa appella-
tionis dicitur nulla, part. 3. c. 11. n. 132.

Absolutio expensarum à iudice facta, de qui-
bus expensis intelligatur, ib. n. 136. 137. & 138.

Absolutio ab expensis à iudice facta de quibus
soleat interpretari, vel omisso, ib. nu. p-
dict.

Absolutus

Absolutus ab vno foro, an possit puniri ab alio in delictis mixti fori, p. 1. c. 1. n. 341. 344.
Absolutus per iudicem delicti non potest molestari à iudice originis, ibid. n. 371.
Absolutus à crimine non potest molestari, si absolutoria transit in iudicatum, p. 3. cap. 6. num. 15.

Limitatur si absolutio fiat ob non probatum delictum, & non ob innocentiam, ibidem, num. 16.

Absolutus ab expensis non dicitur absolutus à damno, p. 3. c. 1. n. 103.

Absolutus ab expensis adiudatur, si probat causam, quam habuit iuste litigandi, ibid. num. 236.

Absolutus ab expensis, absque causa, an dicatur etiam absolutus à fructibus, ibidem, num. 587.

Absolutus videtur à fructibus petitis, qui non fuit ad illos in sententia condemnatus, ibid. num. 679.

Acceptatio.

Acceptatio stipulationis ab absente fit sola, notitia, p. 2. c. 5. n. 30.

Acceptatio iudicis pro absente annullatur non acceptante absente, p. 3. c. 11. n. 159.

Accessus Tutus.

In casu, quo non pareat ad citandum aduersarium, vel eius procuratorem, duo requiruntur, p. 1. c. 6. n. 49.

Quod non sit tutus accessus, & quod non possit citari mediante procuratore mittendo, ibid. n. 50.

Nec alterum sufficeret, ibid.

Accessus non tutus debet probari, antequam decernatur citatio per edictum, par. 1. c. 6. num. 53.

Accessus non tutus, an sit probandus contra omnes citandos, si sint plures, ibid. n. 55.

Accessus non tutus, an probetur ex testimonio pacis, vel sint ex alio testibus, ibid. num. 56.

Accessus non tutus debet probari ante omnia probationes, p. 1. c. 9. n. 7.

Accessus non tutus, quando semel probatus iterum probari non debeat in executionariis, p. 3. c. 8. n. 18.

Accommodatum.

Accommodatum cuius expensis restituatur, p. 3. c. 11. n. 22.

Accusator.

Accusator tenetur personaliter comparere in ijs casibus in quibus tenetur ipse reus, vide in p. 1. c. 5. num. 33.

Accusator in quibus reguletur circa ea, quae

dicuntur de procuratore, ibid. n. 50.

Accusator, an possit ultra duas dilationes obtinere, p. 1. c. 1. n. 325.

Accusator pro habenda dilatione quid facere debeat, ibid. n. 326.

Declaratur tamen hoc de stilo procedere, ibid. n. 327.

Acta.

Acta per falsum procuratorem sunt nulla, p. 1. c. 5. n. 298.

Acta per ipsum in audientia Principis, si ratificentur à Domino, valent, ibidem n. 299.

Acta iudicis officio dilatione pendente sunt nulla, p. 2. c. 1. n. 240.

Ampliatur non posse ratificari de expresso partium consensu, ibid. n. 341.

Acta durante dilatione facta sunt nulla, par. 2. cap. 8. n. 75.

Acta litiis ordinaria pereunt, perempta in iustitia, ibid. n. 76.

Acta, si sint nulla, vel pars ipsorum, an debeant imitari, & irritari, ibidem n. 363.

Acta iudicis officio renunciari nequeunt.

p. 3. c. 7. n. 112.

Acta pro executione ante intimationem executorialium sunt nulla, p. 3. c. 8. n. 20.

Acta litiis ordinaria pereunt, perempta instantia statutaria, p. 3. c. 12. n. 215.

Acta respicientia veritatem causae non pereunt, ibidem n. 116.

Afforum transportatio.

Acta non sunt de necessitate transportanda causa ventilata coram A. C. seu alio iudice committatur in Rota cum facultatibus A. C. prout in prima, p. 1. c. 2. n. 37.

Et quid si causa fuit commissa cum dictis facultatibus in gradu appellationis remissive, ibidem n. 38.

Afforum transportatio, quando sit necessaria, p. 1. c. 2. n. 40. & 41.

Acta, quoniam debeant transportari, remissive, ibid. n. 42. & 43.

Acta quae sunt satis pro iustitia transportantur pro sententia executioni ab A. C. mandanda, p. 1. c. 2. n. 45.

Actio.

Contra contumacem, seu contra comparentem, qua distinctione agatur, p. 1. c. 2. n. 420.

Actio pro fructibus non decurrit in futurum decurrendis, ad effectum, veniente die, conceditur, par. 1. n. 61.

Actio contra debitorem debitoris datur executivae, quando debitor tali debitori, etiam tenetur executivae, p. 1. c. 11. n. 11.

Actio est inanis, quam debitoris inopia excludit, p. 3. c. 13. n. 1.

Affor.

Affor de quo debeat docere, parte 1. cap. 3. num. 1.

Affor

A^{ct}or debet probare suam intentionem, ibid. num. 4.

A^{ct}or sequitur forum Rei, ibid. n. 5.

A^{ct}or potest eligere domicilium, quando Reus habet plura domicilia, ibid. n. 6.

A^{ct}or conueniens reum extra suum forum, aliquando amittit actionem, ibid. n. 7.

A^{ct}or cum citatione ad dicendum contra, debet instruere reum, ad hoc, ut possit deliberare, an velit liti cedere, p. 1. c. 3. n. 9.

A^{ct}or debet reum extrajudicialiter monere, antequam illum ad iudicium vocet, ibid. num. 10.

A^{ct}or mouens iudicium contra monasterium debet capitulariter citare monachos, ibid. num. 11.

A^{ct}or ante omnia debet adimplere pro parte sua, quod debet, ibid. n. 13.

A^{ct}or in actione reali debet probare dominium, vel quasi ex parte sua, ibid. n. 14.

Agens pro laudemio, quid facere debeat, p. 1. c. 3. n. 17.

A^{ct}or habens instrumentum, in quo fuerit promissum aliquid, quod dependeat a mera voluntate obligati potest contra illum agere ad factum, p. 1. c. 3. n. 17.

Et quid dicatur, quando quis est obligatus ad factum, ibid. n. 28.

A^{ct}or habens instrumentum cum pactis executiuis, licet careat obligatione camerali, vel quarantia, potest agere executiue, & datur captura personarum, & potest variare, usquequo fuerit ei integrè satisfactum, p. 1. cap. 3. num. 52.

A^{ct}or exhibens testamentum factum coram Parocho, vel Confessario, licet non sit parochus cum presentia duorum testium potest obtinere immisionem, ibid. n. 69.

A^{ct}or agens vigore instrumenti cameralis, & petens cambiam decursum, nisi doceatur de spacijs necessarijs, ut dicitur de *bandata*, & *del ritorno*, non potest obtinere, ibidem num. 72.

A^{ct}or agens contra filium familias nisi habeat instrumentum, in quo cum iuramento ipse enunciauerit se emancipatum, & publice pro Patre familias negociari cum alijs probationibus, ex quibus motus, ostendat se habuisse iustam causam credendi, difficilime obtinebit, p. 1. c. 3. n. 80. & 81.

A^{ct}or, qui habet pro se reservationem dominij, & possessionis, potest obtinere mandatum de associando, etiam quod sit hæres, contra tertios possessores, non tamen possit si vellet procedere actione personali, executiue, p. 1. c. 3. n. 100. & n. 101.

A^{ct}or in iudicio saluandi, si fiat oblatio debiti non obtinebit, sed nec tenetur cauere pecunias recipiendo, ibid. n. 130.

A^{ct}or agens contra aliquem, ut se in dominum

Praxis Cantu Capue.

recognoscat, quid teneatur probare, ibid. n. 138.

A^{ct}or satis est, quod doceat exhibuisse iura, in quibus fundatur iustitia rei iudicata, si reus opponat de non integra transportatione actorum in executione rei iudicatae, p. 1. c. 4. n. 34.

A^{ct}or si reo petit editionem scripturarum, quibus vult uti coram iudice, non obtinebit, nisi facta declaratione velle uti pro, & contra, p. 1. c. 4. n. 61.

A^{ct}or potest citare ipsum reum non obstante protestatione rei, quod citari debeat eius procurator, ibid. n. 89.

A^{ct}or debet pñces acta verbo allegare citationem fuisse executam, part. 1. cap. 6. n. 103.

Et ad quid fiat hæc verbalis allegatio, ibid. n. 104.

Et dummodo reproducatur ante conclusionem in causa cum fide executionis, ibid. n. 105.

A^{ct}or deinde debet citare comparentem ad omnes actus successiuos, & qualiter, ibid. num. 106.

A^{ct}or probat, & deinde reus excipit in prophanis, p. 1. c. 10. n. 81.

A^{ct}or in possessorio recuperanda, an sibi præiudicet in possessorio, petens exceptiones admitti, p. 1. c. 11. n. 42.

A^{ct}or potest in possessorio, vel petitorio obtinere facta iudiciorum cumulatione ibid. num. 140.

A^{ct}or suspendere potest petitorium. ibidem n. 171.

A^{ct}or Notario suspecto allegato, statim debet procurare alterius electionem, p. 2. c. 6. num. 56.

A^{ct}or ad omnes causas, an possit appellare, et appellationem prosequi, par. 3. cap. 1. num. 26.

A^{ct}or in possessorio recuperanda, debet docere de tirulo saltem colorato, p. 3. cap. 4. nu. 141.

A^{ct}or agens contra habentem compensationem nulliter agit, p. 3. c. 7. n. 90.

A^{ct}or producta fide diligentiarum executoris, quid faciat, p. 3. c. 9. n. 11.

A^{ct}or si suam intentionem non iustificauit in expensis condemnatur, p. 3. c. 11. n. 27.

A^{ct}or ineptè agens expensas rescire debet, ibid. n. 78.

Idem dic de a^{ct}ore via, quæ sibi non competit, agente, ibid. n. 79.

A^{ct}or semper condemnatur in expensis, si ex sententia detegitur malum ius, par. 3. c. 11. num. 137.

A^{ct}or renuncians liti, reo contradicente, potest denuo ad litem reuerti, ibid. n. 154.

A^{ct}or, et reus an sint in pari privilegio renunciandi, si volunt, ibid. n. 165.

Actor requiritur iurare, si contemnit, præbet inditium temeritatis, p. 3. c. 1. n. 205.

Actor, si non iurat requisitus cogitur causam perdere, ibid. n. 206.

Actor non liberatur a iuramento calumnix, ibid. n. 209.

Actor si restrinxisset se ad terminos decursum post litem, an deberetur finis ante ipsam, p. 3. c. 11. n. 672.

Actus.

Actus nullus non est considerabilis, par. 1. c. 2. num. 216.

Actus facti parte præsentis, & non contradicente, inducunt prorogationem iurisdictionis, ibid. n. 454.

Limita tamen prout ibid. 455. & 456.

In actu requirente mandatum speciale non præsumitur talis actus præcessisse, nisi specialitas enuncietur, vide, p. 1. c. 5. n. 291.

Actus ad quem fuit facta citatio nullo modo debet expediri, nisi constet iudici per relationem nunciij partem fuisse citatam, alias actus esset nullus, quamvis verè fuisset citata, p. 1. c. 6. n. 93.

Nec reualidatur facta deinde relatione, ibid. n. 94.

Nee sufficit, quod dicat iudex in sententia, via citatione &c. quia non præsumitur, ibid. num. 95.

Limita hanc conclusionem in quatuor casibus p. 1. c. 6. n. 96.

Primo, si pars est præsens, quia expeditur actus, ibid. n. 97.

Secundo, si periculum est in mora, ibidem, num. 98.

Tertio, si ad sit consuetudo, quod relatio nunciij feribatur post actum gestum, p. 1. cap. 6 num. 99.

Quarto, si ad sit aliqua præsumptio, partem fuisse citatam, ibidem, n. 100.

Actus factus ante relationem citationis de rigore iuris est nullus, facta tamen relatione de rigore iuris reconvalescit, p. 1. c. 6. n. 101.

Actus factus, & postea intimatus dicitur factus parte citata, par. 1. c. 6. n. 48.

Actus præsumitur prius factus, cui prius fieri debuit, p. 3. c. 1. n. 239.

Actus regulariter semper sit sumptibus petentis, p. 3. c. 11. n. 11.

Actus sit etiam sumptibus illius, cui prodest, ibid. n. 12.

Actus nullus fieri potest inter vivos absente parte, p. 3. c. 11. n. 157.

Actus nullus est in inconvenienti reuocandus, p. 3. c. 12. n. 139.

Actus nullus, an possit de partium consensu reualidari, ibid. n. 190.

Actus debent sustineri, quando est satisfacta lex, ibid. n. 197.

Actus cuiuslibet fiat mentio semper intel-

ligitur de valido, par. 3. c. 1. n. 265.

Actus inualidus non habetur in consideratione, ibid. n. 266.

Fallit si lex haberet in consideratione animi facientis, ibid. n. 267.

Actum faciens punibilem, an incurrat penam, si nulliter faciat, p. 3. c. 1. n. 268.

Actus nullus in multis casibus, nihilominus punitur, ibid. n. 269.

Actus quando sit ipso iure nullus, vel sit annullandus, ibid. n. 270.

Admissio.

Admissio ad purgandam contumaciam, non admittit priuationem beneficii, par. 3. c. 4. num. 303.

Adversarius.

Adversarius si sit præsens debet citari ad videndum sibi inhiberi, p. 1. c. 6. n. 157.

Advocatus.

Advocatus in causa adversarii, non potest esse testis, p. 2. c. 1. n. 66.

Advocatus non cogitur positionibus respondere, p. 2. c. 2. n. 65.

Advocatus an possit esse præsens respondentis positionibus, ibid. n. 72.

Advocatus, quando condemnabatur in expensis fruolæ appellationis, p. 3. c. 1. n. 150.

Advocatus, an repetat damna sibi oblata a temere litigatore, quod alijs non poterit patrocinari, p. 3. c. 11. n. 193.

Declaratio penam temere litigandi procedit contra actorem, ibid. p. 3. c. 11. n. 194.

Advocatus, actor, & reus non liberantur a iuramento calumnix, ibid. n. 209.

Affinitas.

Affinitas non tollit fidem testi, p. 3. c. 3. n. 32.

Aggravatoria.

Aggravatoria, vide in verbo gravatoria.

Alienatio.

Alienatio est ipso iure nulla; si facta sit cum enormissima læsione, p. 3. c. 11. n. 499.

Alimenta.

Alimenta petens tenetur probare pauperiam & bonum ius, p. 1. c. 3. n. 18.

Alimenta non admittunt compensationem, nec retentionem pro alio credito, ibidem num. 21.

Alimenta futura dicuntur illa, quæ debeantur post mortem litem, ibid. n. 22.

Alimenta præstita non repetuntur ab eo, cui fuerint data, etiam quod succumbat in negotio principali, p. 1. c. 3. n. 23.

Alimenta petens officio iudicis non habet aliud vivere, non obtinebit, ibid. n. 26.

Alimentorum materia semper est executiva, & si sint de præterito, & orator dives, p. 3. c. 1. n. 578.

Alimenta præterita aliquando dicuntur futura, & eodem modo in ijs iudicat Signatura, ibid. n. 581.

Alimenta futura, quænam dicantur, p. 3. c. 7. num. 172.

Alimenta futura, an dicantur quando quis contraxit debita pro victu, ibid. n. 173.

Alimenta nunquam dantur possessori rei contraria, p. 3. c. 11. n. 341.

Alternatiua

Alternatiua quid sit, quibus detur, & quando p. 3. c. 13. n. 10.

Alternatiua committitur multis solemnitatibus, ibid. n. 24.

Alternatiua negatur obligatis in forma Cameræ, p. 3. c. 13. n. 40.

Alternatiua an, & quando negetur tutoribus, Meretricibus, & Canonibus, ibid. n. 46.

Alternatiua, & moratoriz hodie suar prohibetur, p. 3. c. 13. n. 48.

Alternatiua non omnibus laicis concedebatur, ibid. n. 83.

Annus

Annus quomodo currat, & quando inceptus habeatur pro completo, p. 2. c. 1. n. 338.

Annus Pontificatus poni debet in scriptura; & si erraret quid, p. 2. c. 5. n. 92.

Annus Domini Nostri Iesu Christi, requiritur in scripturis publicis, ibidem n. 93.

Annus prorogatorum fatalium, à qua die incipiat currere, p. 3. c. 5. n. 97.

Annorum denumeratio reddit certitudinem vnius cuiusque anni, p. 3. c. 11. n. 570.

Annus pro liquidatione fructuum aliquando computatur ex decem, & octo mensibus, ibid. n. 706.

Annus naturalis differt ab anno fructuum, p. 3. c. 11. n. 711.

Annus naturalis ex quibus diebus constet, ibid. n. 712.

Annus fructuum ex quibus regulatur, ibid.

Apostoli

Apostoli possunt Notario peti, cum protestatione absentiz indicis, p. 3. c. 1. n. 171. 186. & 188.

Apostoli quomodo de iure, & de stilo sint petendi, ibid. n. 184.

Apostolos non petere, quando noceat remissuè, ibid. num. 186.

Apostoli possunt peti coram Egregia persona, & quando, ibid. n. 171. & 188.

Apostolorum materia remissuè, par. 3. cap. 1. num. 196.

Apostoli sunt petendi post appellationem, & infra quod tempus, ibid. n. 285.

Apostolos non petenti, quando noceat remissuè, ibid. n. 293.

Apostoli retractorij, quinam dicantur, ibid. num. 311.

Apostoli testimoniales, quinam dicantur, p. 3. c. 1. n. 313.

Apostoli cōuentionales, quinam dicantur, ib. 315.

Apostoli reuerentiales in forma dati expostu-

lant cōmissionē infra decem dies, ib. n. 219.

Appellans

Appellans à sententia non censeatur appellasse à sequestro, nisi expresse, p. 2. c. 9. n. 16.

Appellans constituitur sub protectione iudicis appellationis, p. 3. c. 1. n. 3.

Appellans liberatur à iurisdictione iudicis à quo, ibidem n. 4.

Appellans facto debet exprimere grauamen coram testibus, ibid. num. 92.

Appellans verbis, vel scriptis quibus verbis uti possit, ibid. n. 95. & 122.

Appellans, in appellatione debet exprimenda, exprimere, p. 3. c. 1. n. 96.

Appellans à definitina post interuallum debet in scriptis appellare, ibid. n. 103.

Appellans ab interlocutoria, an teneatur in scriptis appellare, ibid. n. 115.

Appellans ab interlocutoria tenetur cedulā appellationis tradere, ibid. n. 116.

Appellans ratione excessus, quid obseruare debeat, p. 3. c. 1. n. 156.

Appellans de stilo Curiz, quas appellationes prosequi possit, ib. n. 176.

Appellans, an teneatur absentiam, vel impedimentum iudicis probare, ibidem nu. 177. & 188.

Appellans ab interlocutoria, an aliquando petere debeat apostolos, ibid. n. 182.

Appellans à definitina debitum fuit, an teneatur redire pro apostolis, p. 3. c. 1. n. 183.

Appellans, si non inuenerit iudicem, an redire teneatur pro apostolis, ibidem, nu. 171. & 187.

Appellans si timeat redire pro apostolis, quid facere debeat, ibid. n. 189.

Appellans non tenetur amplius redire pro Apostolis si assignetur secundus terminus iuris, ibid. n. 193. & 325.

Appellans potest appellationem prosequi sine apostolis, assignato secundo termino iuris, p. 3. c. 1. n. 194.

Appellans in criminalibus ab Episcopo, vel iudice in partibus, debet acta primæ instantiæ petere, ibid. n. 198.

Appellans quomodo possit contra absentem per contradiclas procedere, par. 3. cap. 1. n. 208.

Appellans extrajudicialiter, quibus modis uti debeat, ibid. n. 225.

Appellans extrajudicialiter, an possit alias causas, quam expressas prosequi, ibidem, n. 226.

Appellanti extrajudicialiter, si iuret nouas causas nouisse, creditur, ibid. n. 227.

Appellans presumitur iuste appellasse, si subsequatur grauamen, p. 3. c. 1. n. 229.

Appellans à sententia nulla succumbit, non iustificata appellatione, & probata nullitate, ibid. n. 241.

Appellans à carceratione. quomodo appellare debeat, ne obstat decem dies, ibidem n. 270.

Appellans decima die debet ponere horam, ut probet appellationem in tempore factam, ibidem n. 280.

Appellans debet redire pro apostolis intra 30. dies, dato termino iuris, & interim, quandocumque, vide, p. 3. c. 1. n. 290. 321 & n. 324.

Appellans, quando debeat comparere pro apostolis, si fuit dictum in termino iuris, ibidem n. 291. 321.

Appellans renunciat se censetur, nisi pro apostolis redierit, ibidem n. 292.

Appellans a desertione causæ, quando excusari possit aliquando, ibidem n. 305. cum sequent.

Appellanti diligentia, quando suffragetur. Vide in verbo Diligentia.

Appellans debet redire pro apostolis, aut commissione impetrare cum clausula ita quod etc. p. 3. c. 1. n. 309.

Appellans cum testimonialibus habet annu ad committendam causam, ibidem n. 314.

Appellans si habet terminum iuris, debet redire pro apostolis intra 30. dies, ibidem n. 290. & 321.

Appellans pendente termino redeundi pro apostolis, nihil potest innovare, p. 3. c. 1. n. 294. & 322.

Appellans non potest redire pro apostolis, nisi vitima die termini, ibidem n. 291. & 323.

Limitatur, si in termino detur clausula, & interim quandocumque, ibidem n. 290. & 324.

Appellans, si post terminum iuris habeat alium similem, non tenetur redire pro apostolis, ibidem n. 193. et 325.

Appellans debet probare non solum appellationem, sed etiam esse in tempore factam, p. 3. c. 1. n. 327.

Appellantis iuramento super tempore appellationis non est standum, ibidem n. 328.

Appellantis iuramento statuit super prosecutione appellationis, ibidem n. 329.

Appellans, an possit, qui sententia iudicis stare iurauit, adniti, ibidem n. 336.

Appellans non auditur confessus & conuictus in criminalibus, p. 3. c. 1. n. 482.

Declaratur tamen confessionem debere esse spontaneam, et non metu extortam, ibidem n. 483.

Declaratur etiam probationes esse debere claras, et non dubias, ibidem n. 484.

Declaratur etiam esse debere confessum, et conuictum verè, et non fidei, ibidem n. 485.

Appellans vigore appellationis potest nullitatis causam prosequi, p. 3. c. 1. n. 526.

Appellans non prohibetur causam prosequi eo quia iudex non desertat, ibidem n. 621.

Appellanti legitime, an possit præstigi terminus ad prosequendum, ibidem n. 644.

Appellans non admissus, appellationem per aduersarium interpositam prosequi potest, etsi aduersario non detulit, ibidem n. 655.

Appellans, an præiudicat focis, si elapsis decem diebus se cum aduersario componat, p. 3. c. 1. n. 661.

Appellans, qui non commisit causam, an iueatur si per appellatum fuerit commissam, ibidem n. 663.

Ampliatur, & si appellans citatus ad dicendum contra commissionem dicat generalia contra, ibidem n. 664.

Appellans, an possit uti commissione appellati, ibidem n. 665.

Appellans, & appellatus vicissim possunt appellationem cum clausula quam, & quas contra se prosequi, p. 3. c. 1. n. 674.

Declaratur tamen nisi appellans elicit excommunicatus, ibidem n. 675.

Appellans, an teneatur grauamen coram iudice à quo iustificare, p. 3. c. 1. n. 686.

Appellans, si compareat ad iustificandum, ve supra videtur appellationi renunciare, ibidem n. 687.

Appellans per actum contrarium appellationi non renunciat iniuritus, p. 3. c. 1. n. 688.

Appellans prædictus neque renunciat per actum coram iudice ad effectum impediendi executionem, ibidem n. 689.

Neque si ad effectum colorandi appellationem, ibidem n. eodem.

Appellantem in casibus prædictis renunciare, quinam tenuerint, p. 3. c. 1. n. 690.

Appellans ante definitiuam, potest etiam deinde ab ipsa definitiua appellare, ibidem n. 692.

Appellans à definitiua non videtur appellationi ab interlocutoria interpretari renunciare, ibidem n. 693.

Appellans illegitime ab interlocutoria, non potest, ut contumax à definitiua appellare, sed quid etc. ibidem n. 695.

Appellans non censetur renunciare per probatum à iudice, et à parte, p. 3. c. 1. n. 696.

Appellans neque renunciat, quando iudex detulit appellationi, ibidem n. 697.

Appellans neque renunciat, si dolo à iudice inducatur ad actum contrarium facientem, ibidem n. 698.

Appellans neque renunciat per actum ab amico, vel filio factum sine mandato, ibidem n. 699.

Appellans neque renunciat comparens coram iudice à quo Vicemgerente iudicis ad quem p. 3. c. 7. n. 700.

Appellans neque renunciat adeundo iudicem, tanquam virum bonum, non autem iudicem, ibidem n. 701.

Appellans, neque renunciar per solemnitate
appellationi concernentem, ibid. n. 702.
Appellans neque renunciat per actum vi me-
tus extortum, preuia tamen protestatione,
ibid. n. 703.
Appellans neque renunciat, si actus est, per via
agendi, p. 3. c. 1. n. 704.
Appellans quando renunciare censeatur per
patientiam, et taciturnitatem. ibidem.
num. 705.
Appellans neque renunciat, si coram iudice
petat attentata reuocari, ibid. n. 706.
Appellans neque renunciat per actum, quan-
do protestatur, quod appellatio sibi salua
remaneat, ibid. num. 707.
Declaratur dimodo pars, vel iudex non con-
tradicat, p. 3. c. 1. n. eodem.
Appellans quando non possit interposita ap-
pellationi renunciare, nisi quatenus ad suu
fauorem, ibidem n. 719.
Appellans cu clausula, quatenus contra & ap-
pellationi renunciare potest, quodcumq.
ib. n. 720.
Appellans simpliciter, an possit re integra
inuito appellato renunciare, part. 3. c. 1.
num. 722.
Appellans predictus intra decem dies potest
renunciare, ibid. n. 723.
Appellans simpliciter quare appellationi
post decem dies renunciare nequeat, ibid.
num. 725.
Appellans ab interlocutoria, au, & quomodo
possit quodcumque appellationi renun-
ciare, ibid. n. 726.
Appellans, an possit renunciare, si approba-
uit appellationem, vel iudex assignauit
terminum, p. 3. c. 1. n. 727.
Appellans inuito appellat in beneficiis, an
potest, etiam re integra, appellationi
renunciare, ibid. n. 729.
Appellans quando possit renunciare appella-
tioni communi iam facta, & perere proce-
di in negotio principali, p. 3. c. 1. n. 731.
Appellans post decem dies a die sententie, &
intra decem, a die notitie, auditur, p. 3. c. 4.
n. 105.
Appellans, & simul petens reuocationem at-
tentatorum, an possit etiam per officium
iudicis reuocare, ibid. n. 715.
Appellans, an possit aliquid innouare, post
appellationem, p. 3. c. 4. n. 252.
Appellans si pro commissione appellationis
obteneat commissionem super iactationi-
bus, an beneficiat, ibid. n. 267.
Appellans, causam non prosequens, quibus
causis excusetur, preter paupertatem, p. 3.
c. 5. n. 8.
Appellanti datur integer annus ad prosequen-
dum, si impeditus etiam vnicam diem ami-
sit, ibid. n. 18.

Declaratum modo illa dies, sit causa deser-
tionis, ibid. n. 19.
Appellans, si potuit expedire, non restituitur
neque obtinet secundum annum, part. 3. c. 5
num. 20.
Appellans, potest secundum annum datum ad
appellandum obseruare, ibid. n. 21.
Appellanti etiam ex causa, non datur tertius
annus in Curia, ibid. n. 27.
Appellans cum prefixione termini ad profe-
quendum, potest in termino tantum arri-
pere iter, p. 3. c. 5. n. 32.
Limita, si prefixio termini esset ad se presen-
tandum Sedi Apostolicę, ibid. n. 33.
Limita etiam, quando superior ad quem es-
set in eodem loco, ibid. n. 34.
Appellans in Curia, quid debeat facere in ter-
mino prefixo ad prosequendum, p. 3. c. 5.
num. 35.
Et quid in termino prefixo ad se presen-
tandum conspectui Apostolico, ibidem n. 36.
Appellans predictus obtinet presentatam a
Regente Cancellarię, non citata parte,
ibid. n. 37.
Superfessoriam vero, a quo obtineat, & quali-
ter, & an citata parte, p. 3. c. 5. n. 38.
Et quid in causis ad Papam de consuetudine
spectantibus, an debeat se proprie presen-
tare, ibid. n. 39.
Et quid quando causa non requirit diseussio-
nem, sed transit suo Marte ad Papam,
ibid. n. 40.
Appellans, quia presentatione excusetur, in
causis ad sanctissimum spectantibus, p. 3.
c. 5. n. 42.
Appellans, id quod boni habet in termino iu-
ris, habet etiam in termino hominis, ad su-
giendam desertionem, ibid. n. 47.
Appellans in impedimentis ex parte iudicis,
faciat protestationem, ibid. n. 57.
Appellans durante compromisso, an possit
appellationem prosequi, p. 3. c. 5. n. 74.
Appellans a grauamine non auditur, si fera-
tur tertia sententia ante commissionem
appellationis. vide in p. 3. c. 6. n. 216.
Appellatio
Appellatio a tertio periti, vel aliorum rela-
tione, debet fieri intra decem dies, p. 1. c. 3.
n. 66.
Appellatio datur, si iudex procedat ad vlti-
ora, non obstante protestatione docedi de
legitimo mandato procuratoris, facta contra
procuratorem aduersarij, parte 1. cap. 5.
num. 81.
Appellatio facta a procuratore non habente
mandatum, habetur pro non facta. ibid.
n. 188.
Appellatio interposita a procuratore tempo-
re debito, sine mandato sustinetur, si ratifi-
cetur a Domino, ibidem n. 297.

- Appellatio datur à mala, & illegitima terminorum seruatione, p. 1. c. 10. n. 87.
- Appellatio de iure canonico datur aduersus spoliatum, p. 1. c. 11. n. 85.
- Appellatio de iure canonico datur etiam in possessorio.
- Limita in prophanis vbi sufficit vna sententia, ibidem n. 87.
- Appellatio in deuolutiuo in possessorio prophano non denegatur, ibidem n. 90.
- Appellatio à condemnatione fructuum, & expensarum datur ciuilitate, p. 1. c. 11. n. 91.
- Ampliatur, si de prateritis fructibus agatur, ibidem n. 91.
- Appellatio datur à sententia indiuisibili, ibidem n. 93.
- Appellatur etiam à tota sententia ratione mixturæ, ibidem n. 94.
- Appellatur etiam in aliis casibus, prout num. ibidem n. 95.
- Appellatio potest dari super admissione articulo, p. 2. c. 1. n. 4.
- Appellatio non potest dari à denegatione publicationis testium, ibidem num. 252.
- Appellatio datur à grauamine in dilationibus à iudice facto, ibidem n. 301.
- Appellatio, nisi antea de illa, saltem currat de die in diem, p. 2. c. 5. n. 357.
- Appellare quomodo partes possint à declaratione deuolutionis causæ ad Curiam, p. 2. c. 8. n. 142.
- Appellatio ab omissione condemnationis expensarum potest interponi, ibidem n. 292.
- Appellatio à repositione decreti, an liceat, ibidem n. 265.
- Appellatio suspensiva, datur à reuocatione sequestri, p. 2. c. 9. n. 96.
- Limitatur quando sequester non est iustificatus, & de facto concessus, ibidem num. 97.
- Appellatio à sequestro, an dari soleat, & quando, ibidem n. 98.
- Appellatio à sequestro, quando datur, p. 2. c. 9. n. 99.
- Appellatio à sequestro non datur, quando agitur contra executores, depositarium, vel sequestratarios, ibidem n. 100.
- Appellatio si datur à deposito, ita neque à sequestro, p. 2. c. 9. n. 102.
- Appellatio non datur à sequestro fierum possessorium concernente, ibidem n. 103.
- Appellatio perpetuat datam satisfactionem ultra triennium, ibidem n. 174. & 177.
- Appellatio, an datur à prouocatione idonei fideiussoris, ibidem n. 217.
- Appellatio est remedium contra iniustitiam sententiarum in prima, & secunda instantia, p. 3. c. 1. n. 68.
- Appellatio vocatur ab aliquibus, etiam de sensu, ibidem n. 2.
- Appellatio semper habetur pro concessa, nisi sit expresse prohibita, p. 3. c. 1. n. 5. 3. 369.
- Appellationi, vel sententiæ, an magis faueat presumptio, p. 3. c. 1. n. 6. 7. & 8.
- Appellationem sustineri prout fieri potest se per sit interpretatio, p. 3. c. 1. n. 9.
- Appellare potest quilibet non expresse prohibitus, ibidem n. 10.
- Appellatio non denegatur etiam, neque Diabolo, ibidem n. 11.
- Appellatio neque excommunicato denegari potest, ibidem n. 12.
- Appellatio interposita à non procuratore, an valeat, p. 3. c. 1. n. 12.
- Appellatio in ciuilibus nomine alieno facta debet per Dominum ratificari, & intra quod tempus, ibidem n. 19.
- Appellare in criminalibus pro reo potest quilibet de populo, ibidem n. 35.
- Appellare pro reo licet etiam ipso inuito, & si appellationi renunciauerit, ibidem n. 37.
- Appellatio vnus prodest exteris complicibus eiusdem delicti, q. 3. c. 1. n. 40.
- Appellatio qualiter committatur, quando est imponenda pena corporis afflictiva, ibidem n. 41.
- Appellatio definitur esse prouocationem de minori iudice ad maiorem, ibidem n. 48.
- Appellatio fit ad superiorem, non ad parem vel minorem, etiam ex consuetudine, ibidem n. 49.
- Limitatur tamen si tunc ex consuetudine, non, vel qualis fieret maior, par. 3. cap. 1. num. 50.
- Appellatio an datur à sententia Principis non recognoscens superiorem, ibidem num. 55.
- Appellatio ab officio Episcopi ad ipsum Episcopum non datur, & quare, ibidem num. 56.
- Appellatio neque datur a delegato Vicario ad ipsum Episcopum, ibidem num. 57.
- Appellatio ab officiali foraneo ad Episcopum dari debet, par. 3. cap. 1. num. 58.
- Appellatio prohibita à sententia Principis, non prohibetur à sententia Vicarii, ibidem num. 63.
- Appellatio ad iudicem grauante interponi nequit, ibidem n. 64.
- Appellatio ab Archiepiscopo, an possit fieri ad ipsum Archiepiscopum, vel Legatum, ibidem n. 65.
- Appellatio ab Episcopo grauante, tanquam vno de Capitulo, potest fieri ad ipsum tanquam Episcopum, ibidem n. 66.
- Appellatio ad Principem secularem, fieri nequit in causis ad Ecclesiasticum spectantibus, p. 3. c. 1. n. 68.
- Appellatio à iudice Ecclesiastico, ad secularem, fit ex consuetudine, aut privilegio, ibidem num. 70.

Appellare à Principibus secularibus ad Papam; quibus casibus liceat, ibid. n. 71.
 Appellatio ad quos iudices feridebeat ex privilegio in Curia, p. 3. c. 1. n. 73.
 Appellatio, an debeat fieri cum expressione nominis iudicis, vel Tribunalis superioris, ibid. n. 76. 162. & 163. & seq.
 Appellatio, & recusatio in quibus diferant, p. 3. c. 1. n. 79.
 Appellatio de iure sit gradatim non omisso medio, ibid. n. 80.
 Appellatio ad Papam, Legatum, & Patriarcham, si omisso medio, ibid. n. 81.
 Appellatio omisso medio sit etiam ex privilegio, & aliis causis remissive, ibidem, num. 82.
 Appellatio facta omisso medio, valet, si non excipiat, ibid. n. 83.
 Appellatio à subdelegato an, & quando possit fieri ad Papam, p. 3. c. 1. n. 84.
 Appellatio alternatiua ad Papam, vel Archiepiscopum tolleratur, ibid. n. 85.
 Appellatio alternatiua, quando possit sustineri, remissive, ibid. n. 86. & 166.
 Appellatio in Gallia, semper sit ad proximum iudicem superiorem, ibidem, num. 87.
 Appellatio qualiter interponatur per immediate subditos sedi apostolicæ in Gallia, p. 3. c. 1. n. 88.
 Appellatio, aliquando sit facta, aliquando verbo, ibid. n. 90.
 Appellatio facta qualiter fiat, ibid. n. 91.
 Appellatio facta facta, an teneat non expresso grauamine coram testibus, ibidem, num. 93.
 Appellatio verbo diuersimodè sit, & qualiter exemplificetur, p. 3. c. 1. n. 94.
 Appellatio non semel, sed bis fieri potest in incontinenti, ibid. n. 97.
 Appellatio geminata in incontinenti habetur pro vna, ibid. n. 98.
 Appellatio quis possit viua voce à definitiua iudice adhuc pro tribunali sedente, ibid. num. 99.
 Appellatio viua voce dicitur deserta, nisi ex-cedula appellationis fuerit data, pat. 3. c. 1. num. 100.
 Ampliatur, etsi appellanti fuerint dati apostolici teuerentiales, ibid. n. 101.
 Appellatio quodcumque fiat non habet necessitatem exceptionis causæ, ibidem, num. 104.
 Fallit tamen in quinque casibus, ibid. n. 105.
 Appellatio à Notario scripta, non sufficit, sed requiritur libellus appellationis, p. 1. cap. 1. n. 117.
 Appellatio habetur pro deserta, nisi tradatur libellus appellationis, ibid. n. 118.
 Appellatio si pluries fiat semper est tradenda

Praxis Camilli Capucy.

cedula appellationis, ibid. n. 119.
 Appellatio prout in cedula alias tradita non sustinetur, etiam ea repetita, ibidem, n. 120.
 Fallit in tertio adhaerente appellationi interpositæ, p. 3. c. 1. n. 121.
 Appellatio potest fieri etiam per quamlibet priuatam scripturam, & verba, ibidem, n. 122.
 Appellatio amissa scriptura potest probari per testes, ibid. n. 123.
 Appellatio per scripturam probanda requirit scripturam publicam, ibid. n. 124.
 Appellatio sufficit, quod iudici porrigatur, etiam si non legatur, p. 3. c. 1. n. 125.
 Appellatio ab interlocutoria viua voce, an deuoluat, & quomodo, ibid. n. 126.
 Appellatio generaliter facta non committitur, ibid. n. 128, & 128.
 Appellatio non potest iustificari in alia causa, quam expressa, ibid. n. 129.
 Appellatio ante definitiuam, an, & quando dicatur friuola, p. 3. c. 1. n. 131.
 Appellatio ab interlocutoria, & à definitiua, in quo diferant, ibid. n. 147.
 Appellatio ab interlocutoria est odiosa, quia derogat iurisdictioni ordinariæ, ibidem, num. eodem.
 Appellationis forma à iure, vel à statuto data de qua intelligatur, ibid. n. 148.
 Appellare à definitiua, olim non licebat, nisi de consilio Aduocati, p. 3. c. 1. n. 149.
 Appellatio ab interlocutoria hodie non committitur, nisi iura habeat definitiua, ibid. n. 152.
 Appellatio hodie semper committitur vna cum toto negotio principali, ibidem num. eodem.
 Appellatio prohibita non debet admitti, nisi expressa grauaminis causa, ibid. n. 158.
 Appellatio semper nomen rei, iudicis, & partium continere debet, part. 3. c. 1. n. 76. & n. 162.
 Appellatio simplex ad iudicem competentem, vel maiorem, vel alternatiua, an suslineatur, ibidem n. 164.
 Appellatio presumitur facta semper ad immediatum superiorem, ibid. n. 165.
 Appellatio simplex dubia, vel incerta ratione iudicis, an suslineatur de iure canonico, ibid. n. 85. & 166.
 Appellatio de iure coram, quo, & quando interponi debeat, p. 3. c. 1. n. 169.
 Appellatio interposita in domo iudicis, absque citatione partis, an valeat, ibidem, n. 170.
 Appellatio an, & quando possit interponi coram iudice ad quem, vel Notario, aut hōne sit persona, ibid. n. 171.
 Appellatio potest fieri cum protestatione,

KKK me-

- metus coram Notario, vel honestis personis. *ibid.* n. 175.
- Appellatio in absentia iudicis interposita, quando sustineatur, *ibid.* n. 175.
- Appellatio, an sustineatur, data tantum cedula, & facta diligentia reperiendi iudicem p. c. 1. n. 178.
- Appellatio coram iudice à quo, nescienti est intima, *ibid.* n. 179.
- Appellatio interposita coram maiori parte, iudicum, vel Arbitrorum plurium, an valeat, *ibid.* n. 180.
- Appellatio simplex, an teneat, si concedantur apostoli, *ibid.* n. 185.
- Appellatio rusticis, vel ignorantibus, sustinetur, etiam si nesciat apostolos petere, p. 3. cap. 1. n. 286.
- Appellatio potest interponi, etiam die feriata, n. 197.
- Appellatio in civilibus de partibus non deuoluit, nisi presente parte, aut intimata, *ibid.* n. 201.
- Appellatio datur à grauamine illato, non inferendo, p. 3. c. 1. n. 209. 228. 269. & 533.
- Appellatio conditionata, scilicet si iudex grauabit, an admittatur, *ibid.* n. 211. 215.
- Appellatio conditionata admittitur, quando grauamen esset irreparabile per appellationem subsequentem, *ibid.* n. 212.
- Secundo, quando grauamen futurum, trahit originem à grauamine iam illato, p. 3. c. 1. n. 213.
- Tertio, quando grauamen esset iam committatum. *ibid.* n. 214.
- Appellatio conditionata, de stilo Curie admittitur, *ibid.* n. 215. & 217.
- Appellatio conditionalis quatenus contra, praesumitur, & habet locum lata sententia condemnatoria, *ibid.* n. 215. 217.
- Appellatio conditionalis, quatenus contra, nihil prodest appellato, *ibid.* n. 218.
- Appellatio iudicialis multa requiritur, quae non requiruntur in extraiudiciali, *ibid.* n. 219.
- Appellatio extraiudicialis interponitur causa adhuc non capta, p. 3. c. 1. n. 220.
- Appellatio extraiudicialis, in multis difert à iudiciali, *ibid.* n. 221. 223. 224.
- Appellatio extraiudicialis debet fieri per publicam scripturam, *ibid.* n. 222.
- Appellatio extraiudicialis à futuro grauamine, an fieri possit, *ibid.* n. 221.
- Appellatio extraiudicialis, non inducit litem pendentiam, *ibid.* n. 223.
- Appellatio extraiudicialis, & iudicialis in multis differunt, part. 3. cap. 1. n. 221. 223. & 224.
- Appellatio generalis, & à futuro grauamine, an valeat, *ibid.* n. 228. 209. 228. 269. 533.
- Appellatio generalis reducitur ad specialem subsecuto grauamine, part. 3. cap. 1. n. 230.
- Appellatio generalis, vel à futuro grauamine, debet fieri coram appellaro, *ibid.* n. 231.
- Declaratio etiam posse intimari per procuratorem intra mensem, *ibid.* n. cod.
- Appellatio extraiudicialis, quando interponitur, & intimari debeat, & quid operetur, *ibid.* n. 232.
- Appellatio extraiudicialis in quibus difert à iudiciali, quomodo deferatur & c. remissive, *ibid.* n. 221. 224. 233.
- Appellatio semper est interponenda antequam causa committatur, p. 3. c. 1. n. 234.
- Appellatio praesumitur praecessisse commissioni eadem die, & hora factae, *ibid.* n. 238.
- Appellatio infra duos dies, antiquitus fieri debebat, *ibid.* n. 242.
- Appellatio hodie fieri potest infra decem dies, *ibid.* n. 243.
- Ampliatio siue iudicialiter appelletur, dummodo adit scientia grauaminis. *ibid.* n. 244.
- Appellationem prosequi debet actor infra decem dies, p. 3. c. 1. n. 245.
- Appellatio à censuris, an detur, etiam post decem dies, *ibid.* n. 250.
- Appellatio non admittitur, probata notitia ante terminum ad appellandum, n. 260.
- Appellatio à tortura, vel captura datur, *ibid.* n. 262.
- Appellatio an, & quando interponi possit ab eo, qui fuit denuo citatus post decem dies, p. 3. c. 1. n. 264.
- Appellatio litiganti contra excommunicatum vel bannitum, an semper detur post decem dies, *ibid.* n. 265.
- Appellatio, an semper detur ad impediendos actus futuros, quasi ex nouo grauamine, *ibid.* n. 266.
- Appellatio ab omissione iudicis, an detur, & exemplum, *ibid.* n. 267. & 352.
- Appellatio etiam post decem dies datur contra iudicem recusantem facere, quod debet p. 3. c. 1. n. 268.
- Appellatio esse debet à grauamine de praesenti, & non de futuro, *ibid.* n. 209. 228. 269. 533.
- Appellatio post decem dies prohibetur, quando iudex pronunciauit non adesse grauamen, *ibid.* n. 271.
- Appellare nequit Dominus post decem dies à sententia contra suum procuratorem non appellatam lata, *ibid.* n. 272.
- Appellatio valet in Curia, etiam elapso momento dici, appellationis, *ibid.* n. 281.

Appellatio, quando fit intra decem dies committenda, ne dicatur deserta, par. 3. c. 1. n. 304.

Appellatio conuentionalis, quid, & quos effectus operetur, ibid. n. 116.

Appellationi, an tacite possit deferri, & quomodo, ibid. 317.

Ampliatur, etiam si procurator non acceptet, nisi quatenus sit deuoluta, ibidem num. 318.

Appellatio est fauorabilis, & semper habetur pro concessa, nisi expresse prohibita, p. 3. c. 1. n. 332. 369.

Appellationi semper in dubio fauet Rota, ibid. n. 333.

Appellatio, non potest tolli à definitiua, nisi per Principem, & non alium, etiam de latere Legatum, ibid. n. 334.

Appellare, an possit, qui sententia iudicis stare iurauit, ibid. n. 336.

Appellationi nunquam intelligitur renunciatum, nisi expresse, & specificè, p. 3. c. 1. n. 338.

Appellatio, an prohibeatur promittenti stare iuri, & iudicatum soluere, ibidem n. 339.

Appellatio, an detur à sententia lata de consilio concordati sapientis, ibidem num. 340.

Appellatio admittitur à tota sententia, quando appellatur ab vno capitulo appellabili ibid. n. 342.

Ampliatur, etsi regulariter non liceret ab ea appellare, p. 3. c. 1. n. 343.

Appellatio super vno capitulo, deuoluit etiam quo ad alia, ibid. n. 344.

Appellatio ab vno capitulo uò deuoluit quo ad alia, si sint inter se diuisa, ibidem n. 345.

Appellatio, datur solum à capitulo appellabili, quia quot capita, tot sententia, ibid. n. 346.

Appellatio simpliciter facta, cuncta capita sententia amplectitur, par. 3. cap. 1, n. 348.

Appellatio simpliciter absque expressione, certi capituli fieri potest, ibidem num. 349.

Appellare à comminatione, an liceat, ibid. n. 351.

Appellatio ab omissione iudicis, etiam est licita, ibid. n. 367. & 352.

Appellare ab omissione condemnationis expensarum, etiam non petitarum, potest viator, p. 3. c. 1. n. 353.

Declaratur si victus non appellauerit, vel appellauerit in parte, & partibus, ibidem n. 354.

Limitatur si appellauit, quia debet adhaerere appellationi per aduocatum interpositæ.

Praxis Camilli Capucij.

ibidem num. 355. & 381.

Appellatio à negligentia, & tardantia iudicis, non denegatur, ibidem n. 356.

Appellari potest, si iudex recuset testes examinare secundum interrogatoria, par. 3. c. 1. n. 357.

Appellatio à recusatione vel omissione iudicis datur, donec ipso interloquatur, ibid. n. 358.

Appellari potest, si iudex exceptionem admitte tendam reiciat, ibid. 360.

Appellari etiam potest, si quid faciat iudex, quod facere non debet, ib. n. 361.

Appellari item potest, si iudex breuem terminum det, nec velit prorogare ad concludendum in causa, p. 3. c. 1. n. 363.

Appellatio à breuitate termini, quotidie fit, ibid. n. 363. & 366.

Appellatio à breuitate termini, quando committitur causa iactationis, & p. fit, ibidem n. 364.

Appellatio, à præfixione breuis termini ad agendum datur, ibid. n. 363. 366.

Appellatio quoque datur ab impositione per petui silentij, p. 3. c. 1. n. 367.

Appellatio ab interlocutoria tacita datur, ac si ab expressa, ibid. n. 368.

Appellatio semper datur ubi non est expresse prohibita, ibid. n. 332. & 369.

Appellare post tres conformes, principaliter non est concessum, ibid. 370.

Appellatio à tertia sententia à Principibus, & Papa, an possit concedi per viam referri, p. 3. c. 1. n. 371.

Appellatio prædicta potest concedi per viam priuilegij, & de plenitudine potestatis, ibid. n. 372.

Appellatio prædicta, conceditur cum expressione non obstante tertia, ibid. n. 373.

Appellatio à tribus, quæ non transierunt in iudicatum, an detur, p. 3. c. 1. n. 377.

Appellari post decem dies non potest, etiam à sententiis, quæ non transierunt in iudicatum, ibid. 378.

Appellatio à tertia sententia, ex nouo grauamine, et condemnatione expensarum, ibid. n. 383.

Appellatio, prohibita intelligitur inter principales tantum nominatos in rescripto, ibidem n. 384.

Appellatio prohibita à statuto intelligitur inter principales, & non tertios, p. 3. c. 1. n. 381.

Appellare ab vnicuique sententia, quando quis non possit, ibid. n. 386.

Appellatio de iure canonico, datur à quacumque interlocutoria, & grauamine ante definitiuam, ib. 387.

Appellatio ab interlocutoria non datur, nisi habeat vim definitiuam de iure, & per

- per regulam Cancellariæ, ibidem num. 389.
- Appellari potest à pronuntia, appellatione esse desertam p. 3. c. 1. n. 394. 396.
- Appellatio à sententiâ super desertione appellationis lata, quando semper sit licita, ibid. ibidem n.
- Appellatio à grauamine, & interlocutoria, uim definitiue habente, quomodo intelligatur admittenda, ibid. n. 403.
- Appellatio à tacita reiectione exceptionis, & legitimatione personarum comparentium in iudicio, vel à iudice, datur, ibidem, 403.
- Appellatio, vt subsistat, debet iustificari causa coram iudice ad quem, p. 3. c. 1. n. 404.
- Appellatio in beneficialibus statim deuoluitur, & si non constet de veritate appellationis, ibid. n. 412.
- Appellatio satis iustificatur per oblationem probationis, sed multipliciter limitatur, ibid. n. 406. 412.
- Appellatio in curia, semper exprimitur à definitiua, vel vim definitiue habente, ibidem num. 415.
- Appellatio in Gallia, semel tantum conceditur, p. 3. c. 1. n. 417.
- Appellatio, olim remittebatur ad Papam, & quocumque grauamine causarum extra Curiam, ibid. n. 418.
- Appellatio hodie à causis extra curiâ ad Papam, datur tantum à definitiua, vel vim de finitiua, habente, 419.
- Appellatio in criminalibus causis pendentibus coram ordinariis, non datur, nisi ab habente vim definitiua, 420.
- Appellatio ab interlocutoria, quibus casibus liceat de iure ciuili remittiue, p. 3. c. 1. n. 423.
- Appellatio à definitiua, aliquando denegatur, ratione paræ summæ, ibid. n. 424.
- Appellatio hodie à definitiua, non admittitur, nisi in summa excedente viginti scuta auræ, ibid. n. 425.
- Appellatio de iure canonico fieri potest in quacumque minima causa, ibid. n. 426.
- Appellatio conceditur ratione iniustitiæ, p. 3. c. 1. n. 427.
- Appellatio ab executione, vel executore non datur, ibid. 432.
- Declaratur tamen, dummodò non excludatur modus in exequendo, ibidem num. 433.
- Appellatio prætextu iniquitatis executionis licet, & si non liceat prætextu iniquitatis sententiæ, n. 434.
- Appellatio ab excessiua taxatione expensarum, non denegatur, p. 3. c. 1. n. 436.
- Appellatio quoque ab excessiua fructuum, liquidatione, non denegatur, ibidem, n. eodem.
- Appellatio à non admissione exceptionis impeditis executionem, datur, ibidem, n. 437.
- Appellationem ab excessu in exequendo de iure licet tantum semel fieri, p. 3. c. 1. n. 438.
- Appellatio in casu prædicto semel tantum, practicatur in Rota, quidquid fieret antiquitus, ibid. n. 439.
- Appellatio, & commissio, debent continere excessum, ibid. n. 457. & 441.
- Appellare intra tempus debitum, potest, qui fuit citatus, & noluit comparere, par. 3. c. 1. n. 445.
- Appellatio à correptione, siue disciplina Ecclesiastica superioris, denegatur, ibidem, n. 453.
- Limitatur, si modus in corrigendo excederet, ibid. n. 454.
- Appellatio à præcepto residendi in Ecclesia, an, & quando detur, ibid. n. 455.
- Appellatio, vel recusatio an detur, si correctio fiat extrajudicialiter, p. 3. c. 1. n. 456.
- Appellatio, an, & quando detur in materia correptionis, ibid. n. 457.
- Appellatio an, & quando in notoriis prohibeatur, ibid. n. 458.
- Appellatio in delictis notoriis specialiter, non admittitur, ibid. n. 460.
- Appellatio in notoriis admittitur, quòd notorium ex aliqua causa offuscatur, p. 3. c. 1. n. 461.
- Appellatio in notoriis, quare non detur remissiue, ibid. n. 469.
- Appellatio etiam in notoriis admittitur de stilo Curie, ibid. n. 468.
- Appellans si non à notoriis, dari debet à declaratoria Notorii, ibid. n. 470.
- Appellatio à sententiâ lata à iudice secundum suam conscientiam iudicanda, denegatur, p. 3. c. 1. n. 471.
- Declaratur tamen ad affectum, vt iudex teneatur deferre, ibid. n. 492.
- Appellatio datur, quando iudex male arbitrat, ibid. n. 472.
- Appellatio datur, etiam in notoriis, quando pœna est commissæ arbitrio iudicis, n. 476.
- Appellatio non datur, quando causa est libero iudicis arbitrio commissæ, vel iudex est aditus, vt bonus vir, 477.
- Appellare an possit, qui fuit ore proprio confessus, p. 3. c. 1. n. 478.
- Appellatio datur, quando confessio est excusabilis, aut facta per Procuratorem, vel defunctum, ibid. n. 479.
- Appellare an possit ille, qui fuit conuinctus, ibid. d. 480.
- Appellare potest confessus, & conuinctus sic, ex iusta causa, ibid. n. 486.
- Appellare etiam potest conuinctus per testes sim-

- simpliciter, aut alias probationes, p.3. c.1 n.487.
- Limitatur, si probatio, & conuictio induceret notorium, ibid. n.488.
- Appellare potest confessus, & non conuictus, ibid. n.490.
- Appellatio post litis cessionem, tam per Dominum, quam per Procuratorem, an fieri possit, ibid. n.498.
- Appellatio à laudo pariter non datur, p.3. c.1 n.499.
- Appellatio datur ab arbitris iuris, vel iure, aut statuto cogente, electis, ibid. n.500.
- Appellatio ad A.C. à tribunalibus Urbis inferioribus, an, & quomodo prosequi possit ab instigatore, ibid. n.509.
- Appellatio à quibus sententijs Camerari, vel Magistrorum vitarum Urbis non datur, p.3. c.1. §10.
- Appellatio à Præfide vitarum, interponitur ad Cameram, & debet expediri infra 15. ibid. n.511.
- Appellatio an, & quando denegetur ratione criminis, ibid. n.513.
- Appellatio ab interlocutoria præcedente definitiuam datur etiam in criminalibus, ibid. n.514.
- Appellatio à tortura, & captura datur etiam de iure ciuili, & quare, p.3. c.1. n.514.
- Appellatio prohibita per statutum à definitiua, non censetur prohibita ab interlocutoria definitiuam præcedente, §15.
- Appellatio à sententia lata in possessorio, an, & quando, & quomodo sit licita, p.3. c.1. n.516.
- Appellatio in prophanis, non datur vigore ægedianæ in causis possessorijs, ibidem, n.517.
- Appellatio à sententia Principis non recognoscens superiorem, denegatur.
- Appellatio ad Papam potest interponi à quo cumque Principe in manifesta iniustitia, ibid. n.521.
- Appellatio à pena legis, vel statuti, non concedatur, sed datur à declaratoria penæ, p.3. c.1. n.523.
- Appellatio à declaratoria incurfus excommunicationis datur, licet non detur ab excommunicatione, ibid. §24.
- Appellatio à sententia nulla non datur, sed data tenet, p.3. c.1. n.527.
- Appellatio à sententia fortis, seu fortunæ, negatur, & quare, ibid. n.525.
- Appellatio à pronuncia iudicis Principem esse consulendum, an detur, ibidem, n.529.
- Appellatio à mala informatione, vel mala formatione puncti pro ea habenda datur, ibid. n.530.
- Appellatio à responsione Principis super relatione non datur, p.3. l. n.531.
- Appellatio à sententia iudicis lata secundum Principis responsionem etiam datur, ibid. nu.532.
- Appellare nequit familiaris iudicis condemnatus ab eodem, ob delictum in officio, ibid. n.534.
- Appellatio à mandato de euacuando, an detur, vel non, ibid. §35.
- Appellatio quandoque tollitur, quia causa committitur appellatione remota, p.3. c.1. n.536.
- Appellatio omnis etiam iusta, & probabilis, remouetur per clausulam appellatione remota, ibid. §39.
- Et quid si causa appellationis, sit in iure expressa, ibid. §40.
- Appellatio de iure non tenet, nisi in casibus à iure expressis, ibid. n.543.
- Appellatio ex quibus causis à iure expressis licet, remissiuè, p.3. c.1. n.544.
- Appellatio in vno articulo prohibita, etiam in alijs per rescriptum commissis prohibita habetur, ibid. §45.
- Appellatio sublara à lege, Principe, vel statuto, de qua appellatione intelligatur, ibid. n.554.
- Appellatio debetur à grauamine per Iudicem illato ante definitiuam, non obstante clausula appellatione remota, par.3. c.1. n.555.
- Appellatio nulla datur, quando prohibetur à iudice appellare, ibid. n.556.
- Appellatio quæcumque, an censetur prohibita, si sit simpliciter appellatio prohibita, ibid. §57.
- Appellatio quoque per pactum tolli potest, p.3. c.1. n.562.
- Appellatio, an censetur sublata, quando causa manu regia terminanda committitur, n.563.
- Appellatio à definitiua alijs casibus prohibetur, remissiuè, ibid. n.464.
- Appellatio non datur in 21. casibus, remissiuè, ibid. n.565.
- Appellatio aliquando conceditur quo ad de uoluntium, & non suspensiuum, par.3. c.1. n.566.
- Appellatio suspensiuua datur à declaratoria incurfus sententiæ excommunicationis, ibid. n.524. §72.
- Appellatio à publicatoria excommunicationis non datur suspensiuua, ibidem nu.573.
- Appellatio an, & quando suspendat sententiam excommunicationis, ibidem nu.575.
- Appellatio suspensiuua in causis alimentorum

- rum negatur, & quare, patt. 3. cap. 1. n. 576.
- Limitari potest in alimentis de præterito, ubi videtur posse dari, ibid. n. 577.
- Appellatio cum clausula facto deposito præteritis in quibus causis committatur, ibidem n. 582.
- Appellatio ab executione, est prohibita, ibid. n. 583.
- Appellatio ab executione de sileo conceditur, sed quomodo, & cum quibus clausulis, p. 3. c. 1. n. 584.
- Appellatio à decreto de exequendo sententiam, dari nequit, ibid. 585.
- Declaratur, si sit exequendum, contra quem fuit lata sententia, ibid. n. 586.
- Declaratur, etiam si exequendum super re, super qua fuit lata sententia, ibidem num. 587.
- Declaratur in super, dummodo decretum sine sententia, contineat illud grauamen, quod prima, & c. 588.
- Declaratur denuo, nisi decretum de exequendo fiat, dum adhuc posset, à prima sententia appellari, ibid. 589.
- Declaratur ultimo intelligendum de decreto exequendi sententiam latam, secus & c. ibid. n. 590.
- Appellatio suspensiva, à decreto de exequendo, in quinque casibus, admittitur, p. 3. c. 1. n. 591.
- Appellatio suspensiva, quibus casibus non datur in decretis iudicum, ibidem num. 592.
- Appellatio confessi deuoluit, sed non suspendit, ibid. n. 595.
- Appellatio suspensiva, non datur à correctione, & reformatione Episcoporum, tanquam S. A. D. ibidem n. 597.
- Appellatio suspensiva non datur, si Episcopus Rectores Parochos cogat, semel in hebdomada prædicare, ibid. 598.
- Ampliatur etiam si, id faciat in Ecclesiis monasteriis subiectis, p. 3. cap. 1. num. supradictio.
- Appellatio suspensiva, neque datur, si Episcopus regulares Parochos negligentes corrigat in prædicando, ibid. n. 599.
- Appellatio suspensiva, ab Episcopo cogente obtinentem beneficia incompatibilia, ostendere dispensationem, an detur, 600.
- Appellatio suspensiva, negatur, si Episcopus cogit beneficiatos ad Vicarij deputationem, & fructuum assignationem, ibidem n. 601.
- Appellatio prædicta, etiam negatur ab Episcopo Ecclesiis exemptas visitante, neminemque non examinatum instituente, ibid. n. 602.
- Appellatio suspensiva, non datur ab Episcopo partem præbende in distributiones conuertere. p. 3. c. n. 603.
- Appellatio prædicta, negatur ab Episcopo Coadiutores insufficientibus Rectoribus dante, ibid. n. 604.
- Appellatio prædicta, negatur ab Episcopo, in corrigibiles beneficiis priuante, p. 3. cap. 1. n. 605.
- Appellatio item prædicta negatur, ab Episcopo beneficia, de vna, ad aliam Ecclesiam, transferente, ibid. n. 606.
- Appellatio suspensiva, non datur ab Episcopo Parochiales Ecclesias, & intraparronatus reſci iubente. ibid. n. 607.
- Appellatio prædicta, negatur à Visitatione Episcoporum, etiam locorum exemptorum, & illorum reſeſione, ibid. n. 608.
- Appellatio suspensiva, negatur à præceptis Episcoporum, super canonum obseruatione in victu, & vestitu, p. 3. c. 1. n. 610.
- Appellatio suspensiva, negatur ab Episcopo ex causa, officium Notariatus exercenti in terdiciente, ibid. n. 611.
- Appellatio prædicta, negatur ab Episcopo, Parochos ad residendum cogente, ibidem n. 612.
- Ampliatur, etiam si sint Curiales, non obstante Eugeniana, p. 3. c. 1. n. 613.
- Appellatio item suspensiva, non datur ab Episcopo, cogente beneficiatos ad locum taxam seminaris, ibidem num. eodem.
- Appellatio ab Episcopo exemptos visitante, & corrigente, suspensiva negatur, ibidem n. 614.
- Appellatio prædicta, negatur ab Episcopo præcedentiam in Processionibus, & funeralibus dirimente, ibid. n. 615.
- Appellatio prædicta, negatur ab Episcopo Clericos ad Concubinas reciduos, beneficiis priuante, ibid. n. 616.
- Appellationi ius ipsum defert, nisi defertur, p. 3. c. n. 620.
- Appellationi friuolæ an, & quando sit deferendum, vel superſedendum, ibid. n. 625.
- Appellatio, an denolatur, si vnus n. dex ex pluribus defert, alii vero non. ibidem n. 636.
- Appellationem, in casu prædicto deuolui voluerunt aliqui, ex communi opinione, ibid. n. 637.
- Appellatio, an denoluat, quando vnus ex duobus delegatis defert, & alter non, p. 3. c. 1. n. 638.
- Appellationi legitimæ, an possit præſigi terminus ad proſequendum. ibid. n. 644.
- Appellatio illius non deferri, qui appellatio-

- ni per aduersarium legitimè interpositæ non detulit, ibid. n. 653.
- Appellatio legitimè interposita, quid operetur, & quibus prosit, ibid. n. 656.
- Appellationi factæ an possit quilibet adhaerere, & eam prosequi, p. 3. c. 1. n. 657.
- Declaratur tamen debere intra 10. dies appellationem expressè ratificare, & declarare, se velle prosequi, ibid. n. 658.
- Item declaratur si correat non habet proprium procuratorem ibid.
- Appellatio in criminalibus vnus prodest aliis, n. 659.
- Appellatio vnus ex pluribus condemnatis, quando prosit etiam socijs, & quibus, ibid. n. 660.
- Appellatio prodest appellato, eliquè communis efficitur, p. 3. c. 1. n. 663.
- Appellatio an, & quando habeat vim citationis, ibid. n. 672.
- Appellatio deserta, non habet vim citationis, sed noua citatio requiritur, ibidem eum, 673.
- Appellationi interpositæ tacita, & expressè renunciat, ibidem n. 681.
- Appellationi expressè, quando, & quomodo renunciat, p. 3. c. 1. n. 682.
- Appellationi tacite quando, & quomodo renunciat, ibid. n. 683.
- Appellationi nūquam renunciatum habetur per actum appellationis fauorabilem, & declarationem iurisdictionis iudicis à quo, ibid. n. 691.
- Appellationi renunciat, qui non desert suæ appellationi, sed attentat, & innovat, p. 1. c. 1. n. 709.
- Appellationi interponendæ, an renunciari possit, & quomodo, ibid. n. 710.
- Appellationis renunciatio vnus partis tantum, an noceat, & cui, ibid. n. 711.
- Appellationis rennunciatio, quomodo fieri debeat, vt nocere possit, ibid. n. 712.
- Ampliantur prædicta etiam in pacto respectu vnus tantum, etsi adsit iuramentum, p. 3. c. 1. n. 713.
- Appellationis renunciatio, potest fieri, non, solum respectu motæ litis, sed etiam futuræ, & incertæ, ibid. n. 700.
- Appellationis renunciatio expressa per partem, in quibus casibus non teneat, ibid. n. 714.
- Appellationi tacite renunciat, faciens actum executiuè venientem ad implementum sententiæ, ibid. n. 715.
- Ampliat, etiam si actus concernat sententiam interlocutoriam, & quomodo, p. 3. c. 1. n. 716.
- Limitatur si actus esset declinatorius iurisdictionis, vel saltem indifferens, ibid. n. 717.
- Appellationis interponendæ rennunciatio, per quem actum induci possit, ibidem n. 718.
- Appellatio cum Clausula, quatenus contra, in quibus partibus deuoluat, ibidem n. 721.
- Appellare potest aduersarius grauatus, altero appellante a appellationi rennunciante, p. 3. c. 1. n. 724.
- Appellatio, quando dicatur facta communis, vel altero inuito, ei renunciare non possit, ibid. n. 730.
- Appellationi simpliciter rennunciatis, quibus intelligatur renunciare, ibid. n. 733.
- Appellationi rennunciatis, an intelligatur renunciare solum instantiæ, vel etiam iuri, p. 3. c. 1. n. 733.
- Appellationi rennunciatis, an, & quando teneatur expensas appellato reticere, ibid. n. 734.
- Appellatio iudicialis, & extraiudicialis, in quo differant, p. 3. c. 4. n. 76.
- Appellatio, in quibus suspendat iurisdictionem iudicis ordinarij, ibid. n. 82.
- Appellatio a sententia iudicis, cui causa per conscientiam fuit data terminanda, non datur, ibid. n. 101.
- Limitatur, si superior admitteret appellationem, & inhiberet, p. 2. c. 4. n. 102.
- Appellatio conceditur ex iustitia; supplicatio vero ex gratia, ibid. n. 116.
- Appellatio, & supplicatio, quare differant circa reuocationem attentatorum, ibidem n. 117.
- Appellatio datur à carceratione, præsertim, indebita, p. 3. c. 4. n. 147.
- Appellatio ab interlocutoria super attentatis quandonam detur, ac si à definitiua, ibid. n. 200.
- Appellatio extraiudicialiter interposita, an possit causare attentata, ibid. n. 263.
- Appellatio tutius agitur, quando ad notitiā partis deducitur per intimationem, p. 3. c. 4. n. 264.
- Declaratur tamen sufficere etiam, quod probetur deuenisse ad notitiā partis, ibidem n. 265.
- Appellatio iudicialis non valet, nisi in termino petantur apostoli, ibid. n. 266.
- Appellatio permixta coram A. C. interposita, causat attentata, part. 3. cap. 4. num. 284.
- Appellatio censetur deserta, parte nulliter citata, aut citatione tantum decreta, vel non reproducta, p. 3. c. 5. n. 16.
- Et quid si infra annum, daretur petitio: an suffragaretur, ibid. n. 17.

Appellatio deferitur, tam lapsa termino iuris, quam hominis, p. 3. c. 5. n. 22.
 Appellatio, an dicatur deserta, nisi reportetur fides prosecutionis in termino præfixo, ibid. n. 43.
 Appellatio datur ab iniquo iudicis arbitrio, circa probationes impediendi, ibidem, n. 63.
 Appellatio ex qualibet causa non dicitur deserta, & ita in dubio Rota, par. 3. cap. 5. n. 101.
 Appellationi possunt partes renunciare, p. 3. c. 6. n. 8.
 Appellatio in vno capite sententiæ non deuoluit, quo ad alia, ibid. n. 29.
 Appellatio lapsis decem diebus, nõ deuoluit, ibid. n. 45.
 Appellate tertio non licet, sed via quarela est ad eunda, p. 3. c. 6. n. 46.
 Appellatio datur à fructuum liquidatione, pro relaxatione executiorum, p. 3. c. 8. n. 49.
 Appellatio non suspendit excommunicationem à lege iudicandam, p. 3. c. 9. n. 67.
 Appellatio, quando suspendat appellantem, à censuris contra declaratoriam censuram, ibid. n. 68.
 Appellatio datur non citato, par. 3. cap. 10. nu. 58.
 Appellatio, quando non datur probata anteriori noticia, ibid. n. 60.
 Appellandum, an, & quando, & intra quod tempus à die restitutionis, ibid. n. 110.
 Appellatio à sententia Principis non licet, p. 3. c. 10. n. 142.
 Appellatio suspensua, datur à taxatione expensarum excessiua, p. 3. c. 11. n. 261.
 Appellatio prædicta semel tantum admittitur, & non vitra, ibid. n. 262.
 Appellatio ab omissione condemnationis expensarum quoque admittitur, ibidem, n. 264.
 Appellatio prædicta non necessaria, si videtur generaliter appellauit, p. 3. c. 11. n. 265.
 Amplia, etsi videtur non proficuat appellacionem, vel illi renunciet, ibid. n. 266.
 Appellatio enim prædicta dicitur facta communis vtrique parti, ibid. n. 267.
 Limita, si videtur partim est absolutus, & appellauit in parte, & partibus, ibidem, n. 268.
 Appellatio suspensua, datur a condemnatione fructuum, p. 3. c. 11. n. 714.
 Limita, quando est adiecta accessorie in sententia possessorii, ibid. n. 715.
 Declara alios aliam contrariam tenere opinionem, ibid. n. 716.
 Appellatio sola deuoluitur non expressa nullitate, par. 3. cap. 12. num. 25.

Appellatio à definitiua continet accessorium & nullitatem, licet non expressam, ibidem nu. 62.
 Appellatio nulla, & defectu iudicacionis, quid operetur, p. 1. c. 12. n. 87.
 Appellatio prædicta valde deuoluit nullitatem, & negotium principale, ibidem, num. 88.
 Appellatio prædicta suspendit executionem, & habet privilegia attentatorum, ibidem nu. 89.
 Appellationi renuncians, an etiam nullitati renunciet, p. 3. c. 12. n. 260.
 Appellatio à sententia admissiois ad cap. Odoardus fieri potest, p. 3. c. 13. n. 158.
 Appellatio est inanis, quando agitur iura inope, ibid. n. 160.
 Appellatus, cui facta intimata appellatio in partibus, non potest in Curia procedere per contradiclas, nisi appellante de nouo citato, p. 1. c. 6. n. 114.
 Appellans quomodo possit contra absentem per contradiclas procedere, par. 3. c. 1. n. 208.
 Appellatus an, & quando possit prauenire annum datum appellanti causam committendo, ibid. n. 331.
 Appellatus visa defectuione, quid facere, & protestari possit, ibid. n. 666.
 Appellatus non potest pruenire appellatem intra annum, ibid. n. 667.
 Limitatur si appellanti fuerit præfixus terminus ad prosequendum, p. 3. c. 1. n. 668.
 Appellatus de filo Curia, an possit pruenire appellantem, ibid. n. 669.
 Appellatus, an quomodocumque compareat in Curia possit appellacionem per aduersarium interpositam prosequi, ibidem, n. 670.
 Appellatus potest per contradiclas contra appellantem procedere causa commissa, num. 671.
 Appellatus, & appellans vicissim appellacionem cum clausula, quam, & quas contra se prosequi, p. 3. c. 1. n. 674.
 Declaratur tamen, nisi appellans esset excommunicatus, ibid. n. 675.
 Appellatus, an possit iuuari appellacione conditionali, quatenus contra interposita ab appellante, ibid. n. 679.
 Ampliatur, quod etiam non possit vti commissione, & prosecutione appellacionis, p. 3. c. 1. n. 680.
 Appellatus vti vellens commissione appellatis, quid facere debeat, par. 3. cap. 3. n. 33.
 Appellatus non attentat in eo, quod facit post biennium, & sic deserta appellacione, p. 3. c. 4. n. 257.

Arbitri

Arbitri de iure, vno ex ipsis absente, pronunciare nequeunt, p. 20. c. 8. n. 13.

Arbitri si discordent, vel sint pares in sententiando, quoniam pars prævaleat, ibidem n. 130.

Arbitrorum vnus si absit, sufficit quod de iure canonico vocetur, ibidem in supradicto n. 133.

Arbitri possunt super parte negotii pronunciare, nisi aliter fuerit expressum, p. 2. c. 8. n. 204.

Archipresbiter

Archipresbiteri Basilicarum iurisdictionem antea exercebant, & quam, & qualiter hodie fuerit ab Urbano Octauo limitata, p. 1. c. 2. n. 15.

Archimatio

Archimatio non est necessaria, quando constat de legalitate Notarii, p. 1. c. 3. n. 121.

Archium.

Archium auctoritas, quæ sit, etiam de scripturis deperditis, p. 2. c. 5. n. 194.

Archium dat robur scripturæ non authenticæ, i. id. n. 194.

Archium pluribus requisitis, dat robur scripturis, ibid. n. 197.

Archium Romanæ Curie à quo fuerit erectum, & quibus privilegiis, ibid. n. 232.

Archia status Ecclesiastici, a quo fuerint erecta, p. 2. c. 3. n. 533.

Archium regularium, quibus requisitis det fidem scripturis, ibid. n. 236. & 237.

Archium regularium, etiam episcopalibus non vntium probat, ibid. n. 237.

Archium Cardinalium deputatur Clericus Italus, ibid. n. 239.

Archium, quodnam sufficiat pro habenda hinc scripturæ, p. 2. c. 6. n. 89.

Arestum.

Arestum, & sequens sunt affines, p. 2. c. 9. n. 222.

Arestum quid, contra quos, & ad quem effectum concedatur, ibid. n. 223.

Declara, quod contrarium asserat Thuseus, p. 2. c. 9. n. 224.

Arestum à Rota regulariter, non conceditur ibid. n. 235.

Arestum quando est concedendum, quomodo detur, p. 2. c. 9. n. 226.

Aresta adnotantur in libro à Custode carcerum, ibid. n. 237.

Aromataris

Aromataris, quodnam tribunal habeant, p. 1. c. 2. n. 152.

Articulans

Articulans debet articulos non confessatos probare, p. 2. c. 1. n. 25.

Articulans non fateatur, p. 2. c. 2. n. 30.

Praxis Camilli Capuci.

Articulans, an dicatur fateri, & quomodo, p. 2. c. 3. n. 25.

Articuli.

Quinam dicantur relescentes, quinam calumniosi, & qui inuicem similes, par. 1. cap. 4.

n. 19.

Articuli qualiter repetantur indiligentiis, p. 1. c. 7. n. 10.

Articuli, quando succedant loco petitionis, & probationis, p. 1. c. 10. n. 43.

Articuli per reum producti circa Dominium aduersus agentem possessorio recuperandæ admittuntur, & quomodo, vide in p. 1. c. 11 n. 44.

Articuli concorrentes petitorium, & possessorium præiudicant, nisi appellatur, ibid. n. 141.

Articuli admissi in petitorio præiudicant parti, nisi appellet, ibid. n. 142.

Limita, si producantur articuli in petitorio tantum in incorporalibus, ibidem num. 143.

Limita etiam quando articuli circa petitorium dantur ad colorandum positionem, ibid. n. 144.

Articuli, an, & quando tacite admittantur, p. 2. c. 1. n. 6.

Articuli, an vsque ad conclusionem in causa, & post admitti possint, ibid. n. 8.

Articuli in causa profana admittuntur reposita conclusione causæ, ibid. n. 9.

Articuli obiectiuorum materia est odiosa, ibidem n. 13.

Articuli obiectiuus, an, & quando admittantur cum prorogatione termini, par. 2. c. 1. n. 14.

Articuli, an possint admitti lapsa termino ad articulandum, ibid. n. 15.

Articuli, quod non potuerint admitti, statim iuramento dantis, ibid. n. 16.

Ampliantur prædicta in tertio ad causam pro suo interesse veniente, ibid. n. 17.

Articuli obiectiuus admittuntur stante lapsa à Signatura, p. 2. c. 6. n. 20.

Articuli obiectiuus, lapsa prima instantia, an, in secunda admittantur vigore eiusdem commissionis, ibid. n. 22.

Articuli debent produci parte citata, ibid. n. 61.

Articuli inferiunt ad probandum, p. 2. c. 2. num. 1.

Articuli exordium, ibid. n. 2.

Articuli, si producantur ab alio, quam à Principali, qualiter produci debeant, ibid. num. 6.

Articuli dati cum iuramento piepi probant, p. 2. c. 2. n. 31.

Articuli regulariter admittuntur in Curia, p. 2. c. 3. n. 23.

Articuli irrelevantia est à iudice consideranda.

- deranda, ibidem eodem num.
 Articuli, an possint testibus ostendi, ibidem
 n. 137.
 Articuli debent moderari in Curia, & ideo
 ad illam mitti debet copia illorum authen-
 tica, ibid. n. 141.
 Articuli ante citationem debent componi,
 p. 2. c. 3. n. 157.
 Articuli super immemorabili qualiter confi-
 ci possint, p. 2. c. 4. n. 2.
 Articuli super liquidatione fructuum in par-
 tibus semper sunt dandi in Curia, p. 3. c. 1
 nu. 617.

Associatio.

- Associatio si petatur vigore constituti, vel
 vigore facultatis capiendi possessionem,
 propria auctoritate, quoniam adfit diffe-
 rentia. p. r. c. 3. n. 35.

Attentans.

- Attentans, an concedatur remissoria. Vide
 Remissoria.
 Attentans debet reficere omnes expensas, &
 damna, etiam in extrajudicialibus, p. 3. c. 4.
 n. 249.
 Attentans tenetur reficere omnia damna, & in-
 teresse passa propter attentata, ibid. n. 331
 289. & 307.
 Attentans nunquam potest procedere ad vi-
 teriora in negotio principali, part. 3. c. 11
 n. 364.
 Attentans debet reficere, etiam expensas, &
 damna extrajudicialia, ibidem n. 363.
 Attentans quid facere debeat, si vult proce-
 dere ad viteriora, quando consistat de attri-
 butis, ibid. n. 366.
 Attentans quid facere debeat, si constat tan-
 tum in genere, ut procedat ad viteriora, p.
 3. c. 11. nu. 368.
 Attentans debet reficere expensas, & damna
 iudicialia, etiam in partibus passa, ibidem
 n. 370.
 Declara, etsi de illis constet tantum in gene-
 ru, & verisimilitudinarie. ibidem num.
 371.
 Amplia, etsi de illis adhuc in actis iudicii non
 constet in specie, part. 3. c. 11. n. 372.
 Attentans, an possit procedere in negotio prin-
 cipali facto deposito, ibid. n. 377.
 Attentata
 Attentata cessant sequestro in actis non re-
 productis, p. 3. c. 9. n. 106.
 Attentata non reuocantur, quando appella-
 tio non fuit iudici, parti, vel procuratori
 intimata, p. 3. c. 1. n. 181.
 Attentata post appellationem extrajudicia-
 lem, quando reuocantur, ibid. n. 232.
 Attentata praefertur etiam cognitioni ne-
 gotii principalis, p. 3. c. 4. nu. 1.
 Attentata solent committi in spretum ap-

- pellationis, ibid. n. 23 & 181.
 Attentatum quodnam sit, factum debet reuo-
 cari, ibidem, n. 7.
 Attentata reuocata remanent donec negotiis
 terminetur, p. 3. c. 4. n. 8.
 Ampliatur si intercesserit appellacionis iudi-
 cis inhibitorio, ibid. n. 9.
 Attentata an committantur post appellatio-
 nem ab interlocutoria, & idem in illis cen-
 setur, ibid. n. 16.
 Limitatur si non fuerit inhibitorium, quia tan-
 quam attentata non reuocantur, p. 3. c. 4.
 n. 17.
 Attentata, an committantur, & idem cen-
 setur pendente causa restitutionis ad appel-
 laudum, ibid. n. 18.
 Attentata post appellationem, & sententiam
 lite pendente, an committantur, ibidem,
 n. 19.
 Attentata non sunt reuocanda litteris expe-
 diendis, non expeditis, p. 3. c. 4. n. 35.
 Attentata an sint, & reuocentur facta post ex-
 trajudicalem appellacionem, ibidem,
 nu. 42.
 Attentata, an reuocentur, & quando,
 si nullitas sit principaliter deducta, ibidem
 nu. 51.
 Attentata non committuntur, nisi appella-
 tio sit legitima, neque deserta, p. 3. c. 4. n. 65.
 Attentata quando non sit reuocanda, etiam
 si vigore appellacionis fuisset inhibitorium,
 ibid. n. 66.
 Attentata non reuocantur quando appellans
 in dubio habet ius commune contra se,
 ibid. n. 68.
 Limitatur si appellatio aliquantulum iustificaretur,
 p. 3. c. 4. n. 69.
 Attentata neque reuocantur, quando appel-
 larus excipit, & probat in incontinenti,
 ibid. n. 70.
 Declaratur dummodo non fuerit prius inhi-
 bitum, ibid. n. eod.
 Attentata appellatione deserta, differunt ab
 attentatis appellatione non deserta, p. 3.
 c. 4. n. 72.
 Attentata appellatione non deserta, quia via
 reuocantur, ibid. n. 73.
 Attentata appellatione deserta, quia via reuo-
 cari possint, ibid. n. 74.
 Attentata pendente appellatione extrajudicia-
 li, an, & quando reuocantur. part. 3.
 c. 9. n. 75.
 Attentata non reuocantur quando iudex reuo-
 cavit grauamen, a quo fuit appellatum.
 ibid. n. 78.
 Attentata reuocantur, quando appellatio legi-
 time probatur, ibid. n. 84.
 Neque sufficit quod aduersarius patiatur fuisse
 appellatum in tempore. p. 3. c. 4. n. 85.

Attentata, ut possint reuocari, debet appellatio facta in tempore consistere ab aduersario. *ibid.* num. 86.

Attentata, quæ tendunt ad faciliorem causæ appellacionis expeditionem, an reuocentur. *ibid.* num. 91.

Attentata non reuocantur quando appellans prosequitur incidenter appellacionem. *part. 3. cap. 4. num. 103.*

Attentata an, & quæ reuocentur, quando appellatur a die habite notitiæ. *ibid.* num. 104.

Attentata non reuocantur, quando expectatur euentus negotij principalis. *ibid.* num. 107.

Attentata non reuocantur, quando appellatur a casibus a iure prohibitis. *part. 3. cap. 4. num. 108.*

Attentata, an reuocentur, & quomodo, quando Tertius succedit in re attentata. *ibid.* num. 118.

Attentata, quando reuocentur per viam attentatorum, & si Tertius habeat titulum, & bonam fidem. *ibid.* num. 117. & 119.

Attentata non reuocantur ad instantiam illius, de cuius non in re Notorie constat. *part. 3. cap. 4. num. 133.*

Attentata reuocantur petita commissione, causa renocationis illorum. *ibid.* num. 189.

Attentata hodiè petuntur reuocari citata parte. *ibid.* num. 190.

Attentata, an semper in primis, & ante omnia sint reuocanda. *part. 3. cap. 4. nu. 196.*

Attentata, nullitas, & negotium principale aliquando simul, & semel committuntur. *ibid.* num. 197.

Attentata, quando nam essent terminanda per tres conformes. *ibid.* num. 201.

Attentata possunt reuocari iudicio ordinario, vna cum negotio principali. *part. 3. cap. 4. num. 207.*

Declaratio, tunc reuocari per viam iniustitiæ, expectato euentu negotij principalis. *ibid.* num. 208.

Attentata reuocantur etiam extra ordinem, idest per officium iudicis. *ibid.* num. 209.

Attentata quando nam suspensam negotium principale, nullitatem, & alia. *part. 3. cap. 4. num. 210.*

Attentata quænam sint in primis, & ante omnia reuocanda. *ibid.* num. 211.

Attentatorum reuocatio, quonam modo possit peti in quacumque parte iudicij. *ibid.* num. 212.

Limita tamen post conclusionem in causa. *part. 3. cap. 4. num. 213.*

Attentata vero post conclusionem in causa, etiam post eam reuocantur. *ibid.* num. 214.

Attentatorum reuocatio per iudicem ordinarium, quibus terminis indigeat. *ibid.* num. 216.

Attentatorum renocatio per officium iudicis sit probata innouatione, & litis pendencia. *part. 3. cap. 4. num. 217.*

Attentatorum reuocatio an, & quando committatur arbitrio iudicis. *ibid.* num. 218.

Attentatorum reuocacionis remedium est magis priuilegiatum, quam possessorum recuperandæ. *ibid.* num. 140. & 219.

Attentata non sunt retrogesta in causa commissa, cum facultate manutenendi quem de iure. *ibid.* num. 232.

Attentata semper sunt retrogesta in causa simpliciter commissa. *part. 3. cap. 4. n. 233.*

Attentata non dicuntur retrogesta in causa commissa eam clausula, sine præiudicio. *ibid.* num. 234.

Attentata an sint retrogesta, quando causa est commissa cni clausula si quid exequendum. *ibid.* num. 237.

Attentatum an dicatur, quod sit postquam fuit petitus recursus ad Signaturam. *part. 3. cap. 4. num. 238.*

Attentata non causat simplex recursus ad signaturam. *ibid.* num. 239.

Attentata, an causet præsentatio inhibitionis Procuratori tantum, & non principali. *ibid.* num. 240.

Attentata causat, etiam inhibitiõ Rotalis Iudici præsentata. *part. 3. cap. 4. num. 241.*

Attentata, an causet præsentatio inhibitionis facta etiam ab ipsa parte. *ibid.* n. 242.

De attentatorum reuocatione, nõ potest dari nisi reproductio monitorio, vel inhibitione. *ibid.* num. 248.

Attentata, quod non dicatur, qui continuat, quando nam locum habeat hæc regula. *part. 3. cap. 4. num. 250.*

Attentata, qui continuat per viam iudicialis fomenti. *ibid.* n. 251.

Attentata in diuersitate causæ non committuntur. *ibid.* n. 258.

Attentatorum renunciatio, an intret per patientiam, & quando. *p. 3. c. 4. n. 273.*

Attentata, quando habent difficultatem, quo ad partem, reuocantur iudicis officio. *ibid.* n. 274.

Attentatis renunciatio sit tacite, & expresse. *ibid.* n. 275.

Attentatis renunciat, qui non petit reuocationem coram iudice laico. *p. 3. c. 4. n. 276.*

Attentata committuntur, etiam in spratum litis. *ibid.* n. 281.

Attentata possunt committi, tam à parte inhibitionem præsentante, quam patiente præsentari. *ibid.* n. 285.

Attentatum dicitur iudicium super eadem re, coram alio iudice pendente primo iudicio. *p. 3. c. 4. n. 305.*

Attentata ignoranter commissa excusantur

ad p̄na, sed non à reuocatione, ibid.
n. 308. & 310.
Attentata rarificans, ad quas expensarum re
fectiones teneatur, ibid. n. 309.
Attentata ratificans, teneatur etiam pro expē
sis factis in Aduocato, & Procuratore, .
p. 3. c. 4. n. 310.
Attentatorum reuocatio potest peti, etiam si
pars fuerit passa cognitionem secundæ in
stantiæ, ibid. n. 311.
Attentata non saluantur à reuocatione si
te ignorantia, vel impossibilitate certiorā
di, ibid. n. 312.
Attentatum dicitur, quod sit in Curia, causa
inde ad partes auocata, & intimata, p. 3. c.
4. n. 319.
Attentata causat allegans iudicem suspē
ctum, si appellat ab vltiori processu, ibid.
n. 324.
Attentatum dicitur, quod sit contra decre
tum irritans, formam, & dispositionem
illius, p. 3. c. 4. n. 332.
Attentatum esse in casu prædicto dixit Rota
Romana, ibid. n. 333.
Attentatum dicitur, quod sit mortuo reo nō
ciratis interesse habentibus, par. 3. cap. 6.
num. 5.
Attentata reuocantur a iudice, licet illis fue
rit à partibus renunciatum, par. 3. cap. 7.
n. 113.
Attentatis partes renunciare nequeunt, ibid.
Attentata, an sufficienter purgentur per cō
sensum in reuocationem, & quando, p. 3.
c. 1. n. 114. 334.
Declara sufficere, quando non est positua
aliqua restitutio necessaria, ibidem num.
345.
Attentata possunt purgari in loco iudicii, li
cet alibi commissæ, p. 3. c. 1. n. 346.
Attentata passus debet reponi in statu, in
quo antea reperiebatur, ibid. n. 348.
Attentata quomodo reuocentur, quando dā
na, & interesse non sunt pars iudicii, ibid.
n. 355.
Auditor Camera.
Non habet iurisdictionem in beneficalibus,
p. 1. c. 2. n. 18.
Est Executor Litterarum Apostolicarum,
etiam cumlatiue, vbi ipse non est datus
iudex, ibid. n. 20. & 21.
Est executor obligationis cameralis priuati
uæ, ib. n. 22.
Limita tamen si agitur de præuentione cum
foro Capitolino, ibid. n. 23.
Limita, quando talis obligatio dependet a
causis pendentibus coram aliis, ibidem,
n. 24.
Aliæ facultates prædictæ A. C. par. 1. cap. 2.
n. 25.

A. C. inter mercatores procedit summarie, &
manu regia, & sola facti veritate inspecta
ibid. n. 26.
Amplia in Notariis sui Tribunalis, ibidem,
eodem n.
A. C. non est index competens in prima in
stantia, p. 1. c. 2. n. 35.
Remittit causas primæ instantiæ ad partes,
nisi contractus sit factus in Vrbe, seu ibid.
destinata solutio, ibid. n. 36.
Est iudex executor omnium sententiarum,
in Curia, & extralatarum, p. 1. c. 2. n. 44.
A. C. exequitur mandatum Curie Capitoli
næ, ibid. n. 46.
Amplia, quod etiam relaxantur censuræ ab
eo, pro executione sententiarum, ibidem
n. 47.
A. C. est iudex quarumcumque appellatio
num, excepta beneficalia causa, ibidem,
n. 48.
A. C. non exequitur mandata aliorum iudi
cum, nisi gustato de meritis, par. 1. cap. 2.
n. 117.
A. C. procedit etiam ipse, prout in prima, sine
obligatione camerali, sed debet exprimi
primilegium legis vnicæ, ibid. n. 119.
A. C. in quibus causis procedat per præuen
tionem, vbi procedit etiam Vicarius, &
Gubernator Vrbis, & eumquæ differentia
ibid. n. 123.
A. C. non dicitur delegatus per commissionē
circa eas, quæ spectant ad eius iurisdic
tionem, ib. n. 165.
Limita, si excedit iurisdictionē, vt si detur
quod procedat appellatione remota, ibid.
n. 166.
A. C. in beneficalibus non est index compe
tens, etiam si agatur in possessorio, p. 1. c. 2.
n. 326.
A. C. est iudex ordinarius omnium appella
tionum, & quarum, p. 3. c. 1. n. 74. 553.
& 559.
A. C. non potest procedere in contumaciā,
ibid. n. 147.
A. C. quomodo hodie admittat appellatio
nes, & quas, ibid. n. 75. 558. & 959.
A. C. an possit admittere appellationem in
causis Tribunalium inferiorum Vrbis, p. 3.
c. 1. n. 508.
A. C. admittit appellationem causarum extra
Curiam, ibid. n. 74. 75 & 508.
A. C. est executor sententiarum, tam in Cu
ria, quam extralatarum, p. 3. c. 6. n. 81.
Declaratur tamen non procedere via ordi
naria, absque commissione, excepta decla
ratoria, ib. n. 82.
A. C. elapsis decem diebus, à die publi
cationis ad quid procedat, par. 3. c. 6.
n. 134.

A. C. in responsionibus positionum, an possit procedere, per viam grauaminis, vel exco-
municatiouis p. 2. c. 2. n. 10.

A. C. ressumit causas à Iudice commissario,
quādo in commissione, nō est facta mētio
obligationis Cameralis, & quomodo, p. 3.
c. 3. n. 208. & seq.

Auditores Nunciorum.

Auditores Nunciorum, an sint iudices, eccle-
siastici, & teneantur ostendere suas facul-
tates, p. 3. c. 9. n. 56.

Auditores Rota.

Auditores Rota. Quos hic habere posses vi-
debis in verbo Rota.

B

Bannitus.

Bannitus non potest offendi impunē pen-
dente appellatione, vel termino ad ap-
pellandum à sententia banni, p. 3. c. 4. n. 63
Banniti, an possint dicere nullam, post ter-
minum illis statutum ad defensionē, p. 3.
c. 12. n. 262.

Beneficium Cap. Odoardus.

Cap. Peruenit.

Beneficium cap. Odoardus requirit idoneam
cautionem, p. 3. c. 13. n. 73.

Beneficium cap. Peruenit, quibus concedatur
ibid. n. 80.

Beneficium cap. Peruenit, quid operetur, ibid
n. 81.

Beneficium cap. Peruenit deducit primo ali-
menta clericis, p. 3. c. 13. n. 82.

Beneficia cap. Odoardus, & Peruenit, & al-
ternatiuē impetrabantur ob dilationem,
vide in p. 3. c. 13. n. 100.

Beneficia Ecclesiastica.

Beneficia Notariorum Sedis Apostolicæ sunt
reseruata, p. 2. c. 2. n. 140.

Beneficium per cessionem non vacat recep-
tis expensis, p. 3. c. 11. n. 150.

Beneficium acceptanti, & postea dicenti il-
lud non cadere sub gratia sua, an credatur
ibid. n. 592.

Beneficiatus

Beneficiatus cum Ecclesia litigans, an, & quā-
do teneatur concurrere ad expensas Ec-
clesiæ, p. 3. c. 1. n. 316.

Limita, quando lis respicit priuatum, & par-
ticipate interesse, ibid. 1. 317.

Beneficiarius habens litem cum aliis, an te-
neatur illis contribuere, p. 3. c. 11. n. 319.

Biennium

Biennium aliquando habetur pro anno in
fructuum liquidatione, p. 3. c. 11. n. 704.

Biretum viride

Biretum viride non deferens, quando susti-
getur, p. 3. c. 13. n. 704.

Biretum viride non deferens, quando ad tri-

remes condemnatur, ibidem n. 105.

Plura videbis in verbo executor.

Bonum ius.

Bonum ius dicitur stare pro eo, qui habet de
cisionem, p. 1. c. 2. n. 96.

Bona fides

Vide in verbo fides.

Bona

Bona à filio possessa presumuntur paterna,
nisi filius probet aliunde habuisse, p. 1. c. 4
n. 413.

Bona emptæ ab uxore absentē viro presu-
muntur emptæ de pecunijs ipsius viri, ibid.
n. 98.

Limita, si emptio fuit facta præsentē viro, ib.
n. 99.

Bona omnia in libertatem proclamantis se-
questrantur, p. 2. c. 9. n. 138.

Bona immobilia non ligantur sequestro, sed
interdicto, ibid. n. 159.

Bona hæreditaria non sequestrantur, nisi cō-
stitis de requisitis necessariis, ibidem,
n. 164.

Brachium secularē.

Brachii secularis inuocatio, quomodo con-
cedatur in commissione executoriali, p. 3.
c. 6. n. 78.

Brachium secularē, quando inuocari debeat,
in executionibus, ibid. n. 79.

Brachium secularē, quando aliter inuocari
debeat ibid. n. 135.

Brachium secularē, quando appellari possit
pro executione sententiarum, par. 3. cap. 8.
num. 2.

Brachium secularē, qualiter obtineatur re-
missiue, ibid. n. 6.

Breue Apostolicum.

Breue mandans rescindi fructus beneficii, & di-
mitti possessionem, non extenditur ad non
expressa, p. 3. c. 11. n. 333.

Breue absolutionis, an expediendum sit a pe-
tente absolutionem a censuris. Vide in
Verbo absolutio.

C

Camera Apostolica

Camera Apostolica, quot Prælatos ha-
beat, p. 1. c. 2. n. 148.

Et Quot erant in principio, & successiuis tē-
poribus, ibid. n. 149.

Camera moratorias olim Christianis, & Hæ-
breis tollerantias dabat ad libitum, p. 3. c. 13
n. 121.

Eadem postea dabat ad mensem, cum idonea
cautione de soluendo, ibid. n. 122.

Limitabatur si aliam dilationem Orator non
habuerit, ibid. n. 123.

Camera prædicta postea tolerantias nullo
modo dabat, p. 3. c. 13. n. 124.

Camerarius

Camerarius, quam iurisdictionem habeat.
p.1.c.2.n.146.

Cancellaria.

Cancellarij status Ecclesiastici attenduntur
à Thesaurario Papæ, p.2.c.5.n.45.

Illarumque redditus Cameræ Apostolicæ sūt
obligari, & applicati, ibid.eod.n.

Cancellaria est resignabilis, & vacabilis ad
instar officiorum Rom.Cur.ib.n.146.

Cancellarij datio rescinditur, si Camera la-
datur vltra dimidiam, ib.n.147.

Cancellarij habentur loco archiuorum, &
vbi, p.2.c.5.nu.148.

Cancellaria actuum partium, vocatur etiam
Archiuum, ib.n.116.

Cancellaria Apostolica, vocatur Archiuum
ibid.eod.n.

Cancellarius

Cancellarii ad Archiuum scripturas non de-
terunt, p.2.c.5.n.148.

Cancellariorum priuilegia, & facultates quæ
sunt, ibidem n.149.

Cancellarii tenentur stare sindicatui, ibidem
n.150.

Cancellarii statim assumpti, sunt Notarii pu-
blici, p.2.c.5.eod.n.

Cancellarii nihil contribuunt Vniuersitati,
Legatis, vel Gubernatoribus, ibidem,
cod.n.

Capit. Cause Omnes

Habet locum in iudicijs ordinatis tantum
p.1.c.2.n.32.

Declara, & in materijs contentiosis, ibidem
n.33.

Declara, & extra Curiam, ibid.n.34.

Cap. Odoardus, & Cap. Peruenit.

Vide in Verbo Beneficium cap.Odoardus, &
cap. Peruenit.

Capſa

Capſæ duodecim pro Auditoribus Rotæ
sunt in officio Magistri Curſorum, p.3.c.3.
n.110.

Capſa quælibet ex prædictis habet nomen sui
Auditoris, ib.n.111.

Capſa Commissionum S.R. Auditorum, habet
quatuor clauēs pro vnaquaque, ibidem,
n.112.

Capſa commissionum in officio magistri Cur-
ſorum habent Notarii A.C. p.3.c.3, num.
113.

Capſa commissionum Curie Capitolinæ est
in officio Magistri Curſorum, ibidem nu-
cod.

Capſa pro causis commissarijs omnibus re-
peritur in officio Magistri Curſorum, ibi.
n.114.

Captura.

Captura nulla confitit de vero debito sus-
tinetur, p.2.c.8.n.23.

Captus

Captus ob suspicionem fugæ, quibus cautio
nibus relaxetur, p.3.c.6.n.193.

Declaratur hodie obseruari reformationem
Pauli V. ib.n.194.

Captus a laico, si dicat se clericum, quid age-
dum sit, p.1.c.2.n.278.279.

Carceratio pro qua summa concedatur,
vide verbum Captura.

Carceratus,

Carceratus cuius expensis adducatur ab vno
carcere, ad alterum, p.3.c.11.n.13.

Carceratus ad alteratiam admittendus,
quomodo relaxaretur, p.3.c.13.n.27.

Cardinalis.

Cardinali asserenti habere iurisdictionem,
creditur, p.1.c.2.n.193.

Cardinales olim habebant priuatos carceres
ibid.n.253.

Hodie non habent amplius dictos carceres, ib.
n.254.

Cardinalis non solet inhibere Cardinali, ne-
que Prelatis, quando causæ eis commi-
tuntur, sed intimatur causam fuisse comi-
sam, p.1.c.6.n.165.

Cardinales possunt suis Auditoribus com-
mittere terminorum obseruationem, p.1.
c.10.n.82.

Cardinales testes debent esse iurati, p.2. c.1.
n.106.

Cardinales habent Archiuum designatum
in Vrbe, p.2.c.5.n.239.

Cardinalis in dubio habet sententiam pro
se, p.2.c.8.n.113.

Cardinalem esse bonum est, inquit Staffileus,
ib.n.114.

Cardinales non solent per sententiam exco-
municari, sed interdici, ib.n.115.

Cardinalis Præfecti Signaturæ, par. 3. c.2.
n.3.

Cardinali Præfeco dicenti Placet Sanctissimo
D.Nostro Papæ creditur, ib.n.4.

Cardinalis Præfectus inter priuilegiatos po-
test manu regia differentias terminare,
ib.n.12.

Causa iudicialis

Causæ in prima instantia sunt ad partes re-
mittendæ, p.1.c.2.n.30.

Limita, si iudex de partibus est negligens per
biennium, ib.n.31.

Cap.Causæ omnes, habet locum in iudicijs
ordinarijs tantum, ibid,n.32.

Causa facta curialis, durat semper talis, & si
quid in partibus innouatur, dicitur atten-
tatum, ib.n.32.

Causæ

Causæ, quo modo proponantur in Rota, ib. n. 71.
 Causæ omnes prophanz præter inter Romanos committuntur in Rota, dummodo ascendant ad valorem scutorum quingentorum, p. 1. c. 2. n. 160.
 Causæ omnes graues committuntur in Rota, ibid.
 Causæ Leuiiores in secunda instantia, committuntur Referendariis, ib. n. 161.
 Limita in causis capitulinis, ibid.
 Causæ obligationis in forma Camera spectant ad A. C. ib. n. 170.
 Causa si simpliciter committitur, censetur commissa tam civiliter, quam criminaliter, ib. n. 234.
 Amplia tam in petitorio, quam in possessorio, p. 1. c. 2. n. 235.
 Causa, in qua laicus trahitur propter Clericum ad iudicem Ecclesiasticum, si committitur, debet addi clausula, quod causa sit pro indiuiso, ibid. n. 272.
 Causæ mixti fori ab utroque cognosci possunt, & sunt p. 1. c. 2. n. 334, 335, 337, 338, & 339.
 Causæ, ut plurimum in Curia tractantur per procuratores, p. 1. c. 5. n. 20.
 Causa potest per speciale rescriptum Papæ committi in Curia, etiam si non sit deuoluta, ib. n. 187.
 Causæ leues, & quæ reassumi nequeant, ab alio iudice, p. 1. c. 10. n. 56.
 Causæ deuolutæ à longinquis partibus solent in Curia tractari, p. 2. c. 1. n. 26.
 Causa principalis aggredi nequit, nisi purgatis attentatis, p. 2. c. 3. n. 154.
 Causa est in Rota proponenda in decretis præiudicialibus parte petente, par. 2. c. 8 n. 134.
 Causa reconuentionis cum causa conuentionis debet vnica sententia terminari, ibid. n. 202.
 Causa semper de partium consensu deuolui potest, p. 2. c. 8. n. 226.
 Declara dummodo appellatio non sit desertata, ib. n. 227.
 Causa recusationis officialis Episcopi potest per Episcopum cognosci, par. 3. cap. 1 n. 77.
 Causa recusationis vnus iudicis, potest cognosci ab alijs coniudicibus, ibidem n. 78.

Causa

Causa cognitionis mætus, & denegatæ iustitiæ qualiter, & quando committatur in partibus Galliarum, parte 3. cap. 1. nu. 89.
 Causa principalis, quando censetur com-

missa iudici grauaminis, ibidem num. 143.
 Declara hoc procedere in sententia meræ interlocutoria, & facus in aliis, ibidem n. 146.
 Causa de stilo Curia, etiam non iustificatò grauaminis, semper remanet coram iudice appellationis, ib. n. 153.
 Causa, ut deuolatur à quacunque sententia appellabili, quid seruandum, p. 3. c. 1. n. 207.
 Causa non potest per appellationem à iudicio recedere, nisi grauamen interuenierit, ib. n. 180.
 Causa, à qua fuit appellatum, potest à superiore iudici à quo remitti, non obstante delatione, ibid. n. 640.
 Causa extra Curiam committenda non derogatur, nisi & quando, par. 3. cap. 1. n. 670.
 Declaratur tunc dispositionem Capituli oblatæ per Doctores limitari, & ibidem n. 677.
 Causæ in gradu appellationis in beneficiis statim deuoluuntur ad Papam, p. 3. c. 1. n. 728.
 Causa nec videtur à DD. Vocantibus, nec proponitur in Signatura, si desit Proposui, p. 3. c. 2. n. 23.
 Causa dilata in Signatura intelligitur ad primam cum supersessoria, ib. n. 39.
 Causæ aliquando per commissiones incipiunt, & terminantur, p. 3. c. 3. n. 48.
 Causa potest expediri per commissionem, vtrique parti communem, ibidem n. 130.
 Causa per appellationem non suspenditur respectu partium, p. 3. c. 4. n. 6.
 Causa principalis terminatur, si in termino de attentatis nihil doctum fuit, ibidem n. 203.
 Causæ pendentes in Rotâ, non possunt introduci coram A. C. sub graui pena, ibidem n. 244.
 Causa semel facta curialis semper remanet talis, p. 3. c. 4. n. 317.
 Limitatur, si ex Pontificis rescripto aliter fiat ib. n. 348.
 Causæ appellationum habent annum, & ex causa biennium, pro earum expeditione, p. 3. c. 5. n. 6.
 Causæ appellationis prosecutio, sine causa prorogatur etiam ad biennium in Curia, sed qua conditione, ib. n. 15.
 Causæ solent committi cum clausula sine præiudicio legitimæ executionis, p. 3. c. 6. n. 101.
 Causa falsitatis, aliquando fuit commissa iudici negotii principalis, ib. n. 238.

Causa

Causa nullitatis executorialium iam intimatarum an committatur, & qualiter, p. 3. c. 8. non. 44.

Et quid si committatur ad instantiam intrusile pendente, ib. n. 45.

Et quid si ad instantiam Tertii possidentis vigore suae promissionis neutro aliorum possidente, ib. n. 46.

Causa Domini à procuratore decepti, quibus clausulis committatur, p. 3. c. 10. n. 75.

Causa si sit à Principe commissi, an causet bonam, vel malam fidem, par. 3. cap. 1. n. 208.

Causa nullitatis committitur etiam in commissione appellationis, p. 3. c. 11. n. 54.

Declaratur, etiam si in cedula appellationis non fuerit dictum de nullitate, ibidem.

Causa nullitatis remanet deserta, appellatione deserta, ib. nu. 95.

Causa nullitatis debet terminari per tres cohortes, p. 3. c. 12. n. 133.

Causa nullitatis, sub qua forma committatur, ib. n. 130.

Causa principalis praedictans nullitati suspenditur, donec expediat nullitas, ibid.

Causae, quae possint expediri etiam die feriata in honorem Dei, p. 3. c. 13. n. 149.

Causae alternantur, & cap. Odoardus, & peruenit, quo tempore finire debeant, p. 3. c. 13. n. 101.

Causa abreptae, vel subreptae moratori non solet committi, ib. n. 116.

Causa Beneficialis

Causae Beneficiales omnes dicuntur Rotaes, p. 1. c. 2. n. 89.

Et omnes committuntur in Rota, etiam in quavis instantia, ib. n. 160.

In causis beneficialibus non requiritur pronuntiatio super devolutione, par. 3. cap. 8. n. 139.

Declaratur tamen facta relatione Principi aequalibus, in quibus fieri debet, ibidem.

In beneficialibus non datur victiosus ingressionis, p. 2. c. 9. n. 143.

Causa Ecclesiastica.

Causa feudalit Ecclesiastica, an possit cognosci per Dominum dictum seculari, p. 3. c. 1. n. 69.

Causae Ecclesiasticae possunt per iudices Ecclesiasticos in Ecclesia tractari, p. 3. c. 12. n. 251.

Causa matrimonialis

Causa matrimonialis commissi, censetur commissi etiam causa dotis, p. 1. c. 2. n. 235.

Causa mercedum.

Causae mercedum spectant ad Gubernatorem, p. 1. c. 2. n. 169.

Causa mercedis, qualiter expediat, ibid. nu. 61.

Causa Miserabilium personarum

Causae miserabilium personarum spectant ad Vicarium, p. 1. c. 2. n. 171.

Causa secularis.

Causae seculares per laicos in Ecclesiis tractantur, ipso iure nullae, p. 3. c. 12. n. 252.

Cetera, quae hic potuissent apponi, videbis sub aliis Verbis causae.

Causa Spiritualis.

Causae spirituales omnes committuntur in Rota in quavis instantia, parte 1. cap. 2. n. 160.

Dubium, an causa sit spiritualis spectat ad Ecclesiasticum, ib. n. 277.

Causae spirituales, quando terminantur, solius veritas est indaganda, p. 1. c. 1. n. 21.

Causa Spolii.

Causa spoli. Vide in verbo spoliolum.

Causa Unionis.

Causa unionis beneficii dicitur prophana, p. 1. c. 10. n. 16.

Causa appellationis, vel in appellatione, Gravaminis, & exceptionis.

Causa appellationis debet exprimi, quando à dispositiva est de iure prohibita appellatione, p. 3. c. 1. n. 106.

Secundo, quando causa est commissi cum Clausula appellatione remota, ibidem, n. 107.

Tertio, quando Tertius appellat pro suo interelle, ibid. n. 108.

Quarto, Causa appellationis debet exprimi, quando appellatur à correctione, ib. n. 111.

Quinto, quando appellatur ab executione, ibid. n. 112.

Causa rationabilis coram Iudice, à quo, si sit exprimenda, p. 3. c. 1. n. 127.

Causa appellationis non debet generaliter exprimi, ibid. n. 128.

Causa appellationis, an possit exprimi per relationem, vel nominatim, ibid. num. 129. & 132.

Causa appellationis per relationem ad actum, quando exprimi possit, ib. n. 133.

Causae expressio non requiritur in appellatione, si gravamen ex actis colligatur, ibid. n. 133.

Causae expressio requiritur, quando iniquitas sententiae est detegenda, ibid. num. 134.

Causae expressio in appellatione fieri potest etiam infra decem dies, par. 3. c. 1. nu. 135.

Causis pluribus expressis in appellatione, sufficit, quod una probetur, ib. n. 136.

Causa

Causa grauaminis, & exceptionis non est iustificanda, si fuit oblata probatio, & reiecta, ibid.n.406 & 413.

Causa prædicta non est iustificanda, quando fuerunt denegatae dilationes, ibidem.n.407.

Causa prædicta, neque quando apparet ex folis allegationibus iuris, est iustificanda, p.3.c.1.n.408.

Item, quando habet præsumptiones iuris contra se, ibid.n.eod.

Item, quando intentio excipientis est fundata de iure communi, ibid.n.409.

Aut ex iuris dispositione constaret appellationem esse legitimam, ibid.eod.n.

Item, si iudex esset verisimiliter informatus de veritate, p.3.c.1.n.410.

Aut de ea constaret per confessionem, ibid.n.eod.

Vltimo tandem nisi essemus in his, quæ sunt grauis præiudicii, ibid.n.411.

Causa legitima, ut iudex deferat, est expressio causæ erroris confessionis, ibidem.n.493.

Causa sententia, vel in sententia.

Causa, quæ facile posset annullari, non est in sententia exprimenda, p.3.c.8.n.207.

Causa, quando non sit in sententia exprimenda, remissuè, ibid.n.212.

Causa iusta, siue legitima.

Causa iusta, quod regulariter excuset ab expensis limitatur multipliciter, par.3.c.11.n.121.

Causa iusta, quod excuset ab expensis, habet locum solum in Reo, ibid.n.136.

Causa iusta litigandi in casu statuti, quod victus victori in expensis condemnatur non habet locum, ibid.n.244.

Declera tamen, si statutum dirigit verba dispositionis in victum, p.3.c.11.n.245.

Limita vero, si verba statuti dirigantur in Iudicem, ibid.n.246.

Causa legitima, an excuset ab expensis non obstante statuto, quod victus victori, ibid.n.247.

Causa iusta litigandi, ad quid prosit in Rota, p.3.c.11.n.283.

Et quid, quando fit condemnatio ex deductis de nouo, ibid.n.284.

Cautela

Qua Cautela utebatur Illustriss. Camillus Melius ob reuerentiam Signaturæ, p.3.c.3, n.210.

Cautio

Cautio regulariter dicitur medicina sequestri, p.2.c.9.n.22, & 180.

Praxis Camilli Capucci.

Cautio de conseruandis, & restituendis fructibus datur in interdicto immobilium, ibid.n.160.

Cautio, quænam detur, et quomodo fiat, si res sequestrata sit peritura, ibid.n.161.

Cautio quare sit inventa, p.2.c.9.n.178.

Cautio ex causa litis, succedit in locum fidei foris iudicatum solui, & iudicio filii, ibid.n.179.

Cautio, quando succedat loco sequestri, ibid.n.181.

Cautio præcedit, aliquando citationem in reuocatione sequestri, ibid.n.203.

Cautio idonea qualis sit, in iudicio cautum non reperitur, ibid.n.215.

Cautio de melioramentis soluendis non recipitur ad faciendum executionem, p.3.c.6.n.243.

Cautio in executione simpliciter, importat nudam promissionem, ibid.n.297.

Cautio idonea importat pignora, vel fideiussores, ibid.n.298.

Cautio iuratoria sufficit aliis deficientibus, p.3.c.6.n.299.

Ampliatur, si cauere debens, aliam præstare nequeat, ibid.n.300.

Cautio de restituendo debet dari petenti restitutione, si executione pariatur, p.3.c.10.n.124.

Declaratur tamen circa negotium principale, et si petatur à iudice, ibid.n.115.

Cautio, an præstetur, ratione expensarum petenti restitutionem, ibid.n.116.

Cautionem dare, an cogatur, qui obtinet expensas processus, & sententia, par.3.c.11.n.299.

Cautio iuratoria, quando sufficiat clerico videnti cap.Odoardus, p.3.c.12.n.74.

Cautio iuratoria, quando non sufficiat, ibid.nu.75.

Cautio iuratoria sufficit in casu paupertatis p.3.c.13.n.76.

Cautio idonea comprehendit pignora & fideiussores. ibid.n.112.

Cautio de non offendendo

Cautiones de non offendendo in fauorem Cameræ à quo rogantur, & vbi, p.2.c.5.n.151.

Cautio de Rato

Cautio de rato sufficit, quandiu dubitatur de mandato, p.1.c.5.n.67.

Cautio de stando iuri.

Cautio de stando iuri, efficit, ut illam opponens non possit cogi coram alio iudice, quam in cautione expresso, par.1.cap.4.nu.40.

Cautio de stando iuri, vbi præstari debeat, p.3.c.6.n.188.

Cautio de stando iuri purgat contumaciam ibid.n.189.

M m m

Cau-

Cautio prædicta per reum, quo in loco præstari possit, ib. n. 190.

Cedens

Cedens dicitur esse in iudicio mediante persona cessionarii, ideo videtur posse vocari, p. 2. c. 2. nu. 52.

Cedens non est in lite ibid. n. 53.

Cedens, quare non possit nocere cessionario ib. n. 55.

Cedens contra cessionarium, non potest cogi ad respondendum, imo etiam si induceretur tanquam testis, adhuc repelleretur in ducti o, p. 2. c. 2. n. 56. & 57.

Cedens in cessione non liberatur, nisi expressè conveniatur, p. 3. c. 7. n. 141.

Cedentes actiones suas, an habeant amplius regressum ad illas, p. 3. c. 10. n. 99.

Cedens liti non condemnatur in expensis, p. 3. c. 11. n. 60. 68. & 91.

Cedens liti amplius in eius iuribus audiri non potest, ib. n. 141.

Cedens dicitur fateri sibi ius non competere ibid. n. 142.

Cedens liti in beneficialibus, non prohibetur amplius ad eam reverti, p. 3. c. 11. n. 148.

Cedens liti in beneficialibus simoniacè cedat, si recipit expensas, ibid. n. 149.

Cedens benecio receptis expensis indirectè renunciat, ibid. n. 151.

Cedens liti in Signatura amplius non auditur, p. 3. c. 11. n. 161.

Cedens bonis, quando iterum audiri possit, p. 3. c. 13. n. 32.

Cedula, & ipsarum formula

Cedula appellationis, quid generaliter continere debeat, p. 3. c. 1. n. 168.

Cedula sententiæ in iudicio cap. Odoardus qualiter fieri possit, p. 3. c. 13. n. 151.

Censura

Remedium censurarum datur, si citandus latiret, vel prohibeat ne personaliter citetur p. 1. c. 6. n. 17.

Censuræ hodie ex Concilio Tridentino, tam in civilibus, quam criminalibus qualiter fulminandæ p. 2. c. 8. n. 121.

Censuræ frustra revocantur per viam attentari, & quare, p. 3. c. 4. n. 88.

Aduerte tamen in hac materia, plures adesse contrarias decisiones, ib. n. 89.

Censuræ vigore Concilii Tridentini, quando sint in causis adhibendæ, par. 3. cap. 6. num. 139.

Censuræ non possunt fulminari, nisi præiudici trina monitione, ibid. n. 140.

Censura procedi potest, quando executio requirit beneplacitum Principis secularis, ib. n. 141.

Censuræ possunt relaxari contra cōtumacem, p. 3. c. 8. n. 3.

Censuræ hodie relaxantur iuxta formam Concilii Tridentini, ibid. n. 67.

Censuræ, si infligantur à lege est necessaria trina monitio, p. 3. c. 9. n. 57.

Cessio

Cessio simplex, non operatur solutionem, do nec cum effectu sequatur solutio, p. 1. c. 3. n. 89.

Cessio crediti cum clausula, tale quale &c. quid operetur, ib. n. 92.

Cessio, & translatio, an, & quando revocentur per viam attentatorum, par. 3. cap. 4. nu. 57.

Cessio, & delegatio, in quo differant, p. 3. c. 7. n. 136.

Cessio potest fieri contra debitorem inuitè, & ignorentem, ibid. n. 137.

Item potest fieri, etiam est absente contra abentem, p. 3. 7. n. 138.

Declara tamen, si Notarius stipuletur pro aasente, ib. n. 139.

Cessio litis habet maiorem vim in prophanis, quam in beneficialibus, par. 3. cap. 11. n. 145.

Cessio litis in prophanis importat iuris sui renunciationem, ibid. n. 144.

Cessio Beneficii facta ab eo, qui recepit expensas, est nulla, ibid. n. 150.

Cessio Beneficii, facta receptis expensis, quare dicatur simoniaca, p. 3. c. 11. n. 152.

Cessio, ut supra facta ad redimendas vexationis, quomodo procedat, ib. n. 153.

Cessio litis saluat à mala fide, ib. n. 153.

Cessio bonorum, negatur lapsa quinquennali dilatione, p. 3. c. 13. n. 12.

Cessio non est necessaria, quando aliud è de paupertate constat, ibid. n. 28.

Cessio, quid operetur remissionè, par. 3. c. 11. nu. 29.

Cessione, quando cum iuramento renunciari possit, ib. n. 30.

Cessione renunciatus cum iuramento, an possit amplius audiri, ib. nu. 31.

Cessio, quando requiratur, vel non remissionè p. 3. c. 13. n. 33.

Cessione cum iuramento renunciari, nequit ex communi, ib. n. 34.

Ampliat, si sit paupertas notoria, ibidem n. 35.

Cessio bonorum, an liberet cedentem a debito, p. 3. c. 13. n. 38.

Cessio ignominiosa liberat à debito, ibidem n. 39.

Cessionarius

Cessionarius ad quas teneatur diligētias procredito sibi cesso cum promissione exigibilis, vide in p. 1. c. 3. n. 152.

Cessionarius potest citare cedentem ad indicandum bona debitoris cessi, super quibus possit exequi mandatum, alias ad solvendum pecunias receptas. ibidem num. 154.

Cessionarius, quando dicatur fecisse debitas diligencias, debitoris nomen cessum fuerit, p. 1. c. 4. n. 64.

Cessionarius nititur actione cedentis, p. 3. c. 7. n. 143.

Cessionario obstant omnes exceptiones, quae cedenti obstant, ib. n. 145.

C i t a t i o

Citatio ad dicendum contra commissionem requiritur omnino coram Iudicibus delegato, & adiuncto. p. 1. c. 2. n. 181.

Citatio attenditur, si concurrunt citatio, & captura. ibid. n. 208.

Citatio attenditur quando est questio inter Rotz Auditorum, & Iudicem extra Rotam, vel alter actus positivus. ib. n. 213.

Citatio ad dictum esse cum debet esse legitima, & quod instantia duret, & quod actus sit legitimus. ibidem n. 214.

Citatio est decernenda ad instantiam Procuratoris. p. 1. c. 5. n. 72.

Citatio legitime per iudicem decreta debet per cursores praesentari. p. 1. c. 6. n. 1.

Et extra curiam; id sit per personas ad id deputatas. ibidem n. 4.

Citatio non potest per alium nuncium praesentari, quam a deputato. ibid. n. 5.

Limita si esset de consuetudine, vel adessent plures nuncij publici, ut sunt cursores. ibidem n. 6.

Citatio potest praesentari, etiam a parte, dummodo dignoscatur devenisse ad notitiam partis citatae. ibidem n. 7.

Citationem fuisse executam non creditur parti sine probatione, locus Nuncio. par. 1. cap. 6. num. 9.

Prima citatio semper debet fieri personaliter. ibidem n. 11.

Praesertim si citetur ad comparandum personaliter. p. 1. c. 6. num. 12.

Vel agatur de incursum censurarum. ibi. n. 13.

Citationem pervenisse ad notitiam citati, sepe constare debet, si agitur de magno praedicio. ibidem n. 16.

Citatio potest fieri domi in causis profanis, contra absentem maioriore, ne personaliter citetur. ibidem n. 25.

Citatio praedicta facta domi in loco originis sufficit, quamvis citatus alibi habitet ratione officij. n. 26.

Citatio contra minorem, vel aliam personam privilegiam, quae abesset ex causa publica, vel non se defenderet, intui-

da esset amicis, & consanguineis ipsius, saltem per edictum. p. 1. c. 6. n. 31.

Prima citatio personaliter executata, sufficit deinde semper citare domi. ibid. n. 32.

Citatio domi de iure debet fieri publice, & copia ipsius ostio affigi. p. 1. c. 6. n. 33.

Citatio debet dari in manibus domesticorum. ibidem n. 34.

Citatio potest fieri ante domum ab executeore, absque quod ingreditur. p. 1. c. 6. n. 36.

Declara talem executionem non posse fieri post tertiam horam noctis. ibid. n. 37.

Citationes in omnibus causis commissariarum, debent exequi percursores privatuus, quo ad omnes. ibid. n. 4.

Citatio personalis in beneficiis, si non potest fieri, debet publicari in Cathedrali, in Ecclesia beneficii, super quo lis pendet, si requirit residentiam personale. p. 1. c. 5. n. 46.

Alias debet exequi domi, & affigi in valvis Ecclesiarum, in quibus publicatur. ib. n. 47.

Citatio praedicta non publicatur in alijs causis, quam beneficiis. ibid. n. 48.

Citatio per edictum ob non tutum accessum non potest concedi absque commissione, quia eam solus Papa potest concedere. par. 1. cap. 6. n. 52.

Citatio per edictum solet de raro concedi contra incertos. ibid. n. 57.

Limita quando proceditur contra interesse, putantes. ibid. n. 58.

Limita etiam, quando proceditur post mortem colligantis. ibid. n. 59.

Citatio contra quem, non est tutus accessus, antequam exequatur, legitur in audientia contradicendum, deinde assignitur, & legitur in duobus locis publicis in Curia, & deinde in partibus in alijs duobus locis vicinioribus domicilio, & habitationi ipsius citandi. p. 1. c. 6. n. 61.

Intellige loci, & non provinciae, in qua habitat, ut de facili possit habere notitiam. ibidem n. 62.

Citatio supradicta debet affigi, & legi, nec sufficit affixio de iure, & debet affigi originalis. ibid. n. 63.

Limita de stilo sufficere affixionem, si Notarius, vel alius executor asseret citationem fuisse publicatam, & executam. p. 1. c. 6. n. 64.

Citatio praedicta efficit, & arctat, ac si fuisset personaliter executata. ibid. n. 65.

Citatio praedicta, quando, & quibus casibus decerni, & exequi possit. ibid. n. 66.

Citatio quilibet siue personalis, siue domi dimissa copia potest exequi die Feriato. p. 1. c. 6. n. 67.

Citatio decreta per edictum tempore audientiarum, exequi potest tempore vacantiarum. ibidem num. 68.

Et tunc qualiter exequatur. ibi. n. 69
 Citationes per edictum tempore vacantiarum qualiter exequantur. ibidem.
 Citatio decreta per afflictionem potest distendi & legi per contradictas. p. 1. c. 6. n. 70.
 Citatio contra Vniuersitatem, vel Collegium quando fiat, & quomodo exequatur. p. 1. c. 6. n. 71. & 72.
 Citatio notoriè nulla defectu iurisdictionis, vel ex sui facie iniusta, & temeraria, aut adimpleri non possit, potest impunè sperni. p. 1. c. 6. n. 79
 Citatio prædicta, non inducit litem pendentiā nec prorogat iurisdictionem, & processus factus illius vigore est nullus. p. 1. c. 6. n. 80
 Citationis executio, quomodo sustineatur facta à nuncio. ibidem. n. 90.
 Citatio postquam fuit in partibus executā, debet in actis reproduci cum fide executionis, in qua exprimitur sub qua forma fuit facta. p. 1. c. 6. n. 91
 Alias fide non facit, nec sufficit quo ad formā executionis habere relationem ad litteras citatoris. ibidem n. 92.
 Citatio, an præsumatur facta, si iudex in sententia dicat visa citatione & c. p. 1. c. 6. n. 93
 Citatio cognoscitur executā, si pars compareat, vel constituat Procuratorem. par. 1. cap. 6. num. 103
 Citatio si non fuit in totum omiſſa, sed male executā, dummodo alias sit legitima, sufficit deuenisse ad noticiam citati, & de hoc constare ante ſeruationem terminorum. par. 1. cap. 6. num. 140
 Citatio, & inhibitiō, simul de consuetudine, solent decerni. par. 1. c. 6. n. 6. 150.
 Citatio, et inhibitiō pari passu procedunt. ibidem num. 155
 Citatio per diligencias fit contra latitantes. par. 1. cap. n. 1.
 Citatio per contradictas fit contra absentes, & non comparentes. ibidem n. 1.
 Citationes per diligencias, & contradictas, in quo differant. ibidem n. 1.
 Citatio ad dicendum contra articulos primo loco fit in diligentijs. ibidem n. 3.
 Citatio per diligencias reiteratur per duos cursores. ibidem n. 7
 Citationes in terminis substantialibus summarum causarum, non sunt necessariz. p. 1. cap. 10. num. 49.
 Citatio fit absentibus de ſilio ad singulos actus. ibidem num. 50.
 Citatio pro compulſoria generali, an fieri ſoleat. p. 2. cap. 1. n. 36.
 Citatio pro compulſoria, fieri ſolet ex consuetudine. ibidem n. 46.
 Citatio in decreto compulſoriz relicta fiat in eius executione. ibidem n. 47

Citatio super testium examine, non fit parte præſente p. 2. c. 1. n. 73
 Citatio ad videndum iurare, debet fieri pro die, & loco certis. ibidem num. 123
 Citatio super testium iuramento, si die ſeriatu cadat, reiteratur. ibidem n. 136
 Citatio pro testium examine non requiritur parte præſente. ibidem n. 150.
 Citatio ad dicendum contra articulos, quomodo, & quando fit faciendā. p. 2. cap. 1. num. 177
 Citationes pro obtinenda remiſſoria, remiſſiue. ibidem n. 196
 Citatio ad videndum collationari compulſoriam, fieri debet. p. 2. cap. 5. n. 178.
 Citatio ad videndum collationari processū an personaliter fieri debeat. ibi. n. 184
 Citatio prædicta, an, & quando fieri possit per edictum. ibidem n. 185
 Citatio ad videndum iurare testes, fit quando aduersarius reſponder, & negat. par. cap. 3. num. 11.
 Citatio ad videndum reproduci litteras remiſſoriales, fit cum inſeritione ſubdelegationis. par. 2. cap. 3. n. 49
 Citatio prædicta, fit personaliter parti, vel pto curatori præſenti. ibidem eod. n.
 Citatio prædicta fit per afflictionem non exiſtente parte in loco deputato. ibi. n. 50
 Citatio tamen personalis fit parti comparanti, & quoties. ibidem n. 51.
 Citatio executā in termino præfixo, reproduci in actis. p. 2. cap. 3. n. 54
 Citatio ad videndum committi iuramenta testium, debet per iudicem decerni, & qualiter. ibidem n. 67.
 Citatio ad videndum tranſumptari processum, quando decerni debeat. ibidem n. 115
 Citatio ad dicendā contra processum remiſſoriz. ibidem num. 169
 Citatio pro compulſoria generali cautius agitur, si fit. par. 2. cap. 6. num. 7
 Citatio prædicta qualiter fiat, & quare ita fiat remiſſiue. ibidem num. 9
 Citatio pro executione compulſoriz debet continere extractionem, locum, & horam eiusdem. ibidem num. 27.
 Citatio, an sit necessaria in præſentatione litterarum remiſſorialium. p. 2. c. 6. n. 37.
 Citatio ad videndum admitti compulſoriam quando reproducatur, & quomodo in actis. ibidem num. 43.
 Citationes omnes per afflictiones ſunt in processu parte abſente. ibi. n. 46.
 Citatio quænam fiat reproductio monitorio super exhibitione ſcripturarum coram iudice compulſore. ibidem n. 69,
 Citatio prædicta quando fit, personaliter requiritur par. 2. cap. 6. num. 70.

Citatio quænam fieri debeat perfecta recognitione scripturæ compulsandæ. ib. n. 124.
 Citatio ad videndum extrahi, & transumptari iura, personaliter exequi debet. ib. n. 126.
 Citatio quænam personaliter fiat transumptato processu, p. 3. c. 6. n. 129.
 Citatio ad audiendam voluntatem Domini, an sufficiat proferenda sententia. par. 2. cap. 8. num. 59.
 Amplia idem, & si summarie procedatur. ibidem num. 60.
 Citatio tria de iure requiritur ad audiendâ sententiam, vel preceptoriam. ib. n. 61.
 Limitatur in causis summarijs, ibid. n. 62.
 Limitatur etiam in omnibus causis de stilo in Curia, ibidem num. 63.
 Citatio quæ lege sit obseruanda in sententia censurarum. par. 2. cap. 8. num. 67.
 Amplia, etsi causa sit levis, vel magna cum contumacia. ibidem num. 68.
 Citatio ad videndum subscribi à iudice subrogato non requiritur, quando qui pronuntiavit abest. ibidem num. 171.
 Citatio ad dicendum contra commissionem, tollit citationem ad videndum subscribi cedulam à subrogato. ibidem n. 172.
 Citatio quænam fiat executio sequestro contra debitorem debitoris. p. 3. c. 9. n. 73.
 Citatio sequestratorio ad videndum se paruisse mandato, quando fiat. ibid. n. 84.
 Citatio ad iustificandum prætensum sequestrum, quando fiat. ibid. n. 90.
 Citatio ad videndum præfigi terminum ad iustificandum sequestrum, quando fieri possit. ibidem num. 92.
 Citatio ad videndum mandari consignari uon obstante sequestro, quando fiat. p. 2. cap. 9. num. 93.
 Vel ad videndum reuocari sequestrum. ibidem eodem num.
 Citatio requiritur pro reuocatione sequestri. ibid. num. 184.
 Citatio quoque requiritur in concessione sequestri, ibidem n. 185. & 187.
 Citatio quandoam possit omitti in concessione sequestri. p. 2. c. 9. num. prædictis.
 Citatio ob obtinendum sequestrum personaliter præsentatur. ibid. n. 189.
 Citatio pro consignatione pecuniarium sequestratorum exequitur, & reproducit de more. ibidem num. 229.
 Citatio coram Eminētissimo Signaturæ præfæto, non ardet ad comparandum, si sit sine die, & hora certis. p. 3. c. 2. n. 35.
 Citationes coram Eminētissimo Præfæto, stant impedimento, leguntur coram suo Auditore. p. 3. c. 2. n. 36.
 Citatio debet reuocari, si dies audientie effluxerit. ibidem num. 37.

Citatio ad dicendum contra commissionem an sit necessaria, & quare. p. 3. c. 3. n. 38.
 Citatio ad dicendum contra commissionem, quid soleat operari, parte 3. cap. 3. nu. 39.
 Citatio debet dari expedita commissione, ib. n. 116.
 Citatio ad dicendum contra commissionem debet personaliter exequi, ibidem num. 118.
 Citatio ad dicendum contra commissionem communē fieri potest à qualibet partium, p. 3. c. 3. n. 126.
 Et semper est necessaria, ib. n. 213.
 Citatio ad videndum præfigi terminum iuxta formam commissionis, quandoam fiat ib. n. 162.
 Citationes pro superfloriis in causis ad Satisfactissimum spectantibus, coram quibus hodie legantur, p. 3. c. 5. n. 41.
 Citatio ad dicendum contra commissionem executorialem est facienda, & quando, p. 3. c. 6. n. 112.
 Citatio semper requiritur in executione rei iudicatæ, ib. n. 113.
 Citatio in executione, quando semper sit facienda, ib. 164.
 Citatio, quænam fiat habita fide ab executore de diligentis. p. 3. c. 9. n. 8, & 9.
 Citatio ad videndum se in iuris subsidium, excommunicari, quando fiat. ib. n. 12.
 Citatio ad videndum relaxari literas declaratorias, quando fiat, ib. n. 13.
 Citatio, an requiratur, quando quis denunciatur excommunicatus, p. 3. c. 9. n. 58.
 Et quid, quando discutitur factum, ut quis dicatur excommunicatus, ibidem num. eodem.
 Citatio, an requiratur in excommunicatione legis, p. 3. c. 9. n. 59.
 Et quid in excommunicatione lata ab homine, ib. n. eod.
 Citatio prædicta, quibus casibus non sit necessaria, ib. n. 60.
 Citatio ad videndum sibi inhiberi, an sufficiat pro litis contestatione, par. 3. cap. 11. n. 470.
 Citatio communicationis facultatum S. Visitationis, potest continere modum excarcerationis, p. 3. c. 13. n. 54.
 Citatio prædicta exequitur contra creditores in curia, si ibi sunt, p. 3. c. 13. n. 58.
 Citationes prædictæ extra curiam exequendæ quid addendum sit, ib. n. 59.
 Citatio prædicta debet dare terminum ad comparendum, & procuratorem constituendum, ib. num. 60.
 Citatio extra curiam fieri nequit, si commissio sit in curia, p. 3. c. 13. n. 98.

- Citatio contra iura, an fiat, & quando in iudicio cap. odoardus. ibidem num. 131
 Citatio ad dicendum contra articulos super paupertate fit. & quando. ibidem. n. 139
 Citatio ad reiterandum terminos substantiales, & ad sententiam fit in iudicio cap. odoardus ibid. n. 149
 Citatio ad sententiam pluries potest repeti in iudicio cap. odoardus. p. 3. c. 13. n. 150
 Citatio, quæ hodie fit creditoribus pro septuagenario, quibus officialibus detur p. 3. cap. 14. num. 15.
 Citatio prædicta datur cum commissione, quæ petitur obsignari. ibidem. n. 16
 Item cum insertione nominiū, & cognominum citandorum, & quare. ibid. nu. 17
 Citatio ad dicendum contra commissionem, & iura quando fiat in septuagenaria. p. 3. cap. 14. num. 22. & 24.

Citationis Copia.

- Si à parte petatur, etiam quancumque sit executi, non est illi deneganda. p. 3. cap. 6. num. 73
 Et si pars vult copiam authenticam, debet ei dari suis sumptibus, aut saltem debet ei legi. ibidem num. 74

Citationis Defectus.

- Citationis defectus sanatur per scientiam illius p. 1. c. 2. n. 112
 Citationis defectus quilibet tollitur per præsentiam partis. p. 1. c. 6. n. 97.
 Citationis defectus quas nullitates faciat, remeſſiue. ibidem n. 131
 Citationis defectus nunquam dicitur sanatus, & si Princeps suppleat omnes defectus vide in. p. 1. c. 6. n. 134.
 Citationis defectus est defectus iuris naturalis, & diuini. ibidem n. 135.
 Citationis defectus qualiter probetur. ibid. num. 137
 Citationis defectum supplet præsentia partis. p. 2. cap. 1. num. 74

Citationum Formula.

- Citationis formula, quomodo procedatur contra interesse putantes, & post mortem colligantis. p. 1. c. 6. n. 60.
 Citationis formula ad dicendum contra articulos, qualiter extendatur. p. 1. c. 7. n. 40.
 Citatio tertia, & vltima in diligentibus quomodo fiat, ibidem n. 9
 Citationis pro compulſoria generali formula. p. 2. c. 1. num. 37.
 Citatio ad respondendum positionibus. p. 2. cap. 2. num. 9
 Citatio ad videndum reproduci litteras remissoriales qualiter fiat. p. 2. c. 3. n. 48
 Citatio ad concordandum de Notario, qualiter fiat, & quando. ibid. n. 58
 Citatio ad videndum committi iuramenta,

- testium qualiter fiat, & quando ibidem. num. 66
 Citatio ad videndum collationari claudi, & sigillari processum remissionalem, qualiter fiat. ibidem num. 137
 Citatio pro impetratione remissoria, qualiter conficiatur. ibid. n. 458
 Citatio pro compulſoria generali, obtinenda qualiter formetur. p. 2. c. 6. n. 8
 Citatio pro compulſoria speciali, qualiter fieri possit. ibidem num. 15.
 Citatio ad videndum admitti compulſoria, & procedi, qualiter fiat, & quando. ibid. num. 40. & 47.
 Citatio ad dicendum contra compulſoria, qualiter fiat, & exequatur. ibid. 47. & 50.
 Citatio ad videndum extrahi, & transumptari iura, qualiter fiat. p. 2. c. 6. n. 125.
 Citatio ad videndum collationari, & auscultari, qualiter fiat. ibid. n. 130.
 Citatio pro transmissioe processus transumptari ad curiam qualiter fiat. ibid. nu. 137
 Citatio contra debitorem debitoris, quomodo fiat obtento sequestro. p. 2. c. 9. n. 81.
 Citatio contra sequestrarium, quomodo fiat obtento sequestro. ibid. eod. n.
 Citatio sequestrario ad videndum se paruisse mandari, quomodo fiat. ibid. n. 84
 Citatio ad iustificandum præsentium sequestrum, qualiter fiat. ibid. n. 90
 Citatio obtinendisequestri in beneficiis, qualiter formetur. p. 2. cap. 9. n. 188.
 Citatio super reuocatione sequestri, qualiter formetur. ibidem n. 197
 Citatio supradicta, quando ita formari debeat ibidem n. 99
 Citatio qualiter formetur super reuocatione sequestri, facti pro assecuratione iudicij ib. num. 201
 Citatio pro consignatione pecuniarum sequestratarum qualiter formetur. ibidem num. 228
 Citatio ad dicendum contra commissionem qualis esse debeat. p. 3. c. 3. n. 35
 Citatio prædicta, si nihil de nouo produm fuit, qualis esse debeat. ibid. n. 36
 Citatio ad dicendum contra commissionem qualiter etiam formari possit in curia ibidem num. 117. & 160
 Citatio ad concordandum de executore, qualiter fiat, si agitur in obligatione camerali. p. 3. c. 9. n. 2
 Citatio ad docendum se paruisse litteris executorialibus, qualiter fiat. ibid. n. 19
 Citatio ac concordandum de dubio qualiter fiat. p. 3. c. 9. n. 23.
 Citatio ad eligendum peritum, illum informandum, & videndum mandari referri, remissive. p. 3. c. 11. n. 40.

Citatio pro communicatione facultatum, S. Visitæ, in partibus, qualiter formari possit, p. 3. c. 13. n. 57
 Citatio, quomodo fiat super communicatione facultatum S. Visitæ constituto ex aduerso Procuratore, ib. n. 62
 Citatio ad dicendum contra commissionem in septuaginta qualiter fiat, par. 3. c. 14 n. 22

Citatus

Citatus habetur, qui prohibet ne citeatur, p. 1. c. 6. n. 18.
 Citatus, si redditur difficilis repetitionis, & aliquando comparcat, propter eius absentiam, potest cogi à iudice ad constituendum domicilium, vbi citari possit in loco iudicii, p. 1. c. 6. n. 44.
 Et quid si habitat in suburbio, ibidem, n. 45.
 Citatus vigore clausulæ, omnesque alios, repellitur ab agendo, p. 1. c. 6. n. 110.
 Si sciens suam causam agi non comparuit, ib. n. 111.
 Licet fuerit data commissio reuadicatoria, procelius facit per contradiclas contra eundem, ib. n. 112.
 Citatus, & intimatus legitimè non informas Signaturam, non auditur postea, nisi, & qualiter, p. 3. c. 2. n. 128
 Citatus non comparente citante, quando possit sine incurso attentatorum procedere ad alteriora, ib. n. 40
 Et quid si adesset superfluatoria, vel inhibitiio subscripta ab Eminentiſs. Signaturæ Præfecto, vel Auditore, ib. n. 41.

Ciuitas

Ciuitas tota, an possit allegari suspecta, p. 2. c. 6. n. 19
 Ciuitas tota, ex quibus causis possit allegari suspecta, ib. n. 20
 Ciuitas, an possit pro debito pecuniario interdici, p. 2. c. 8. n. 18
 Ciuitas ultimo loco post diocesim interdici batur, p. 3. c. 8. n. 59

Clausula

Clausula summarie, simpliciter de plano, & sine strepitu, & figura iudicii, ac manu regia, & absque terminorum aliqua seruatiōe non importat viam executiuam, part. 1. c. 2. n. 28.
 Clausula cum facultatibus A. C. non facit, quod Rotam non cognoscat, tanquam Iudex appellationis, ib. n. 39
 Clausula quam, & quas comprehendit causas motas, & mouendas, ibidem n. 123. & 125
 Clausula in extensione Signaturæ, cognoscat & iustitiam faciat, quid importet, ibidem n. 237

Clausula, omnesque alios in commissione, causæ, an comprehendat Clericos, p. 1. c. 2; n. 267,
 Clausula constituti operatur respectu vniuersi non obstante incertitudine loci, & quotæ, p. 1. c. 3. n. 36
 Clausula præseruatua, sine præiudicio fideiussionis, facit solum, vt fideiussio possit peti, non autem quod impediat lucrum focietatis, p. 1. c. 3. n. 148
 Clausula in circa, non facit considerabilem summam, p. 1. c. 4. n. 75.
 Clausula generalis in mandato, vbi exprimitur requiritur speciale mandatum, quid faciat, p. 1. c. 5. n. 197.
 Clausula summarie, per quem ponatur hodie in commissionibus, p. 1. c. 10. n. 30
 Clausula summarie, an post sententiam, & quomodo, ib. n. 31
 Clausula summarie non posita in executione denegata censetur, ib. n. 32.
 Clausula summarie extensa, etiam non petita valet, ib. n. 33.
 Clausula summarie, etiam non petita a Principe potest concedi, ib. n. 34.
 Clausula summarie, semel concessa, valet in tota causa, ib. n. 35.
 Limitatur, si expresse negetur, ib. n. 36.
 Ampliatur etiam alio iudice subrogato, ib.

Clausula summarie

Clausula summarie simplex, quid in se contineat, p. 1. c. 10. n. 37
 Clausula summarie & c. reliqua continet necessaria, ib. n. 38.
 Clausula facti veritate inspecta quid importet, ib. n. 39
 Clausula, quod articuli sint loco libelli, quādo addatur in causis summaris, ibidem, n. 43.
 Clausula præstato de nouo iuramento, quando addi debeat in reiteratorio commissio ne, ib. n. 108.
 Clausula saluo iure impertinentium & c. in admissione articulorum, quid operetur, p. 2. c. 1. n. 5.
 Clausula super articulis, tota causa, & restituti astuturatiōe, quid importet, ib. n. 179.
 Clausula dummodo materiz sint releuantes solet addi in remissoria, ib. n. 194.
 Clausula adiectiua, alias non credit, vt ponitur, & ad effectum ad quem ponitur, quid faciat, & operetur, p. 2. c. 2. n. 75. 76. & 77.
 Clausula, quæ ponitur in decreto, admitti si, & in quantum sine præiudicio impertinentium, & non admittendorum, quare fuerit adinuenta, p. 2. c. 2. n. 80.
 Clausula uerbi actum in primo instrumento, quando habeatur posita in secundo, p. 2. c. 6. n. 118.

Clausula *attenta cautione* in actis data, differt a cautione arbitrio Domini, p. 2. c. 9. n. 205.

Clausula *attento*, quod à definitiva, quid importet, p. 3. c. 1. n. 195.

Clausula *appellatione remota*, quomodo intelligatur, & de qua appellatione, ibidem n. 335.

Clausula *appellare in parte*, & partibus quid operetur, & quando addi debeat, ibidem n. 350.

Clausula *appellatione remota per Principem* apposta, quid operetur, ibidem num. 537.

Clausula *appellatione remota*, quando auferat omnem appellationem, par. 3. c. 1. n. 538.

Clausula *appellatione remota* non impedit appellantem, quin possit appellationem prosecui, ib. n. 541.

Clausula *prædicta*, efficit iudicem non teneri super sedere in executione, nisi detulerit appellationi, ib. 542.

Clausula *renunciare*, nequit invito adversario, qui illam in rescripto impetrauit, ib. n. 546.

Clausula *appellatione remota per partes*, vel à lege posita, quid operetur, par. 3. c. 1. num. 547.

Clausula *appellatione remota*, limitatur tollere omnem appellationem, ibidem num. 550.

Primo, solum, quo ad personas principaliter in rescripto nominatas, ib. n. 551.

Secundo, appellatio per clausulam appellatione remota, solum definitiva censetur sublata, ib. n. 553.

Tertio, limitatur vis clausulæ appellatione remota, ut strictè intelligatur, & procedat in casu, de quo loquitur, ib. 558.

Quarto Clausula appellatione remota non tollit appellationem, si adest notoria iniustitia, p. 3. c. 1. n. 559.

Clausula *appellatione remota per Principem*, vel inferiorem posita, quid operetur, ibid. n. 561.

Clausula *sine præiudicio* executionis datur in commissione appellationis in censuris per executores datis, ib. n. 568.

Ampliatur etiam appellans non fuerit requisitus, & monitus, ib. n. 569.

Clausula, si quid exequendum habet vim clausulæ sine præiudicio, patt. 3. cap. 1. n. 618.

Clausula ad ulteriorem executionem, qualiter intelligatur, p. 3. c. 2. n. 50.

Clausula una cum toto negotio principali, quando ponatur in commissione super iactationibus, vide in p. 3. c. 3. n. 67.

Clausula *constituta de asseritis*, quid operetur in commissione, ib. n. 167.

Clausula *Præiudicium litis*, solet poni, & quare in commissionibus attentatorum, p. 3. c. 4. n. 97.

Clausula *sine præiudicio legitimæ executionis*, an impediatur iudici revocare executionem factam, ib. n. 125.

Declaratio iudicem posse illam tanquam attentatam revocare, ib. n. 126.

Clausula *constituta de re iudicata non* dirigitur iudici, qui sententiam tulit, p. 3. cap. 6. n. 95.

Clausula *constituta de tribus conformibus*, quando addatur in commissione executionis sententiæ, ib. n. 99.

Clausula *sine præiudicio legitimæ executionis*, quid importet, p. 3. c. 6. n. 103.

Clausula, omnesque alios, & quatenus sua putaverit interesse, an ardeat ad comparandum, ib. n. 160.

Clausula, prout de iure, ponitur in commissione restitutionis lapsa quadricennio, p. 3. c. 10. n. 45.

Clausula *parito iudicato* quid importet, p. 3. cap. 10. num. 65.

Clausula *non se adstringens in libello* quid operetur par. 3. c. 1. n. 87.

Clausula *ad omnia damna*, quid operari soleat, ibidem n. 416.

Clausula *nullitatis*, & qualibet appellatione remota, non comprehendit tertium, p. 3. cap. 12. num. 9.

Clausula *prout de iure*, quid importet in commissione nullitatis, ibid. n. 140.

Clausula *sine præiudicio legitimæ*, vel ulteriori executionis quid operetur, ibidem num. 147.

Clausula *parito iudicato* quid importet, p. 3. cap. 12. num. 166.

Clausula *retractis expensis*, solet dari cum clausula quatenus de iure rescindenda, ibidem num. 219.

Clausula *citata parte*, quando soleat opponi in sanatione processus, ibid. n. 225.

Clericus.

Clerici non possunt laici iudicis iurisdictionem prorogare, p. 1. c. 2. n. 257.

Et quamvis dicant se laicos possunt ab Ecclesiastico etiam nolentes abstrahi à manibus iudicis secularis, ibid. 258.

Multo magis in criminalibus, quia privilegium est à iure diuino concessum, ib. n. 259.

Et ideo nec tacite, nec expresse possunt tali privilegio renunciare, ibid. n. 260.

Clerici si citantur coram laico non tenentur comparere, ibid. n. 261.

Nec possunt multari tanquam contumaces, & quare

& quando constat esse Clericos, debent relaxari, & multæ reuocari. *ibid.* n. 262.
 Amplia etiam si Clericus sit illegitimus *ibid.* num. 263
 Amplia etiam in causa reconuentionis. *ibid.*
 Amplia etiam in casu, quo laici, & Clerici simul conueniantur, siue ciuilitur, siue criminaliter. *ibid.* n. 264,
 Ratio est, quia magis dignus trahit ad se minus dignum, *ibid.* n. 265
 Clerici, an comprehendantur si opponunt de incompetencia, quando causa est commissa cum clausula omnesque alios, par. 1. cap. 2. num. 267
 Declara prout numero. *ibid.* 1. 68.
 Et distingue prout numero *ibid.* 269, 270 & 271
 Clericus etiam coniugatus, si non est Bigamus, subest iudici Ecclesiastico *ibid.* num. 275
 Clericalis habitus, qualis sit. *ibid.* n. 276
 Captus à laico, si dicit se clericum, remittitur ad Ecclesiasticum, declara tamen, ut *ibid.* num. 278
 Sed interim manet in carceribus, *ibid.* n. 279
 Clericus admissus per Principem ad officium seculare, si in illo delinquit, puniatur ab Ecclesiastico. n. 283.
 Clericus si in fraudem commissi delicti, adeptus est ordines, potest pena pecuniaria à laico puniri. p. 1. c. 2. n. 284.
 Et quando dicatur in fraudem. *ibid.* n. 285.
 Clericus fideiussor pro laico à quo cognoscatur. *ibid.* n. 288
 Clerici etiam offendentes maiestatem iudicis secularis, ab Ecclesiastico puniuntur *ibid.* n. 291
 Clericus succedens laico, à quo cognoscatur. p. 1. c. 2. n. 292.
 Clerici aliquando conueniuntur coram seculari, & quando. *ibid.* n. 294, vsque ad 298.
 Clericus comparens tanquam necessarius defensor laici, conueniuntur coram laico. *ibid.* num. 299
 Clericus qualiter conueniatur tanquam hæres defuncti. *ibid.* n. 303. & 304.
 Clericus indicatur à laico ex priuilegio, vel consuetudine. *ibid.* n. 306.
 Clericus depositarius deputatus à iudice laico an cogatur ab eodem, *ibid.* n. 307
 Clericus incorrigibilis an possit puniri à laico, *ibid.* num. 308, & n. 309
 Clericus incorrigibilis dicitur, qui post trinum monitionem non incedit in habitu. par. 1. cap. 20. num. 310
 Sed quomodo de consuetudine *ibid.* & eod. num.
 Clericalis habitus habet priuilegium fori *ibid.* num. 311
 Adco, ut pro quocumque crimine sit exemptus à iurisdictione laici. *ibid.*

Declara tamen, hoc de iure, quia de facto contrarium feruatur. *ibid.* n. 312
 Clericus assassinus, non incedens in habitu, à quo puniatur *ibid.* n. 313, 316, 317. & 319
 Amplia in clerico deposito, excommunicato, vel anathematizzato, si perseuerat in sua contumacia. *ibid.* n. 315
 Declara in eo, qui est in sacris, quomodo, & coram quo procedatur, p. 1. c. 2. n. 319.
 Et quid de clerico ioculatore, & iitrione, *ibid.* num. 320
 Clerici exempti non habentes conseruatorē, conueniuntur coram ordinario, tamquam corā delegato à Sede Apostolica, *ibid.* n. 325.
 Limita in contrarium si conseruatorem habent. *ibid.* n. 336.
 Clericus regulariter, non potest constitui procurator. p. 1. c. 5. n. 124
 Clericus, & ceteri Ecclesiastici Notarij esse nequeunt. p. 2. c. 5. n. 124
 Clericus italus deputatur Archiuio Cardinalium, & quæ priuilegia habeat. *ibid.* n. 239
 Clericus potest appellare pro reo in criminalibus. p. 3. cap. 1. n. 36
 Clericus potest prosequi appellationem pro reo, etiam si agatur de morte, vel absolutione. *ibid.* n. 38.
 Limitatur quando reus, renunciaffet defensionibus. *ibid.* n. 39.
 Clericus legitime litigans coram laico, debet pro nullitate, laicum superiorum adire. p. 3. c. 12. n. 42
 Clericus pauper, an possit uti priuilegijs laicorum pauperum excarcerandum. par. 3. cap. 13. num. 66.
 Clerici pauperis excarceratio, Episcopo committi debet. par. 3. c. 13. n. 67
 Limita si sit suspectus Episcopus. *ibid.* n. eod.
 Clerici pauperes in quo foro beneficio utantur, ne à creditoribus diuantur. *ibid.* n. 68.
 Clerici pauperes habent beneficium capituli Odoardus. p. 3. cap. 13. n. 69
 Clerici per capitulum Odoardus absoluntur ab excommunicatione, confitendo de paupertate. *ibid.* n. 70.
 Clerici utentes capitulo, Odoardus, debent cauere, si ad pinguiorem statum venerint. *ibid.* num. 71.
 Clericus per capitulum Odoardus, non liberatur, sed solutio differtur ad tempus habile vide in. p. 3. cap. 13. n. 72
 Clerico opponenti beneficium capituli Odoardus, quid relinquendum in executione rei indicatæ vide in. p. 3. c. 13. n. 77
 Clerico qualificato in casu predicto, an plus esset relinquendum. *ibid.* n. 78
 Clerici, an teneantur deſerre biretum viride par. 3. c. 13. n. 84
 Clericus quando non admittatur ad capitulum. N n n Odoar-

Odoardus ob non solutam pensionem. ibidem num. 85.
 Clericus, si iuravit; aut solvere pensionem, aut dimittere beneficium debet. ib. n. 86.
 Dubitatur tamen, si non iurasset personaliter ibid. num. 87.
 Clericus admittendus ad cap. Odoardus, debet debita confiteri, & omnia sua bona. p. 3. c. 13. num. 153
 Clericus quomodo prædictam confessionem facere debeat. ibid. n. 153
 Clericus se obligat in forma cameræ, si ad pinguiores fortunam peruenit. ibidem num. 156.
 Clerici in contradiis iudicantur ut laici. p. 3. cap. 14. num. 37
Clients.
 Vide litigator.
Cognitio.
 Cognitio nouæ gratiæ. Vide in verbo gratia.
Collatio.
 Collatio facta in actu compulsiuæ, an credatur Notario. p. 2. c. 5. n. 277
 Collatio in actu compulsiuæ sit parte citata ibidem num. 278
 Collatio instrumenti, vel processus est nulla, non facta in die citationis. ibid. n. 281
 Collatio processus debet esse facta coram iudice. p. 3. cap. 6. n. 134
Collegium.
 Collegium quando sit citandum, & quomodo. p. 1. c. 6. n. 71. 72
Collusio.
 Collusio repellit agentem. p. 1. c. 4. n. 87
Commissarius Camerae.
 Commissarius Camerae quam habeat facultatem, & officium. p. 1. c. 2. n. 154
Commissio.
 Commissiones Auditoribus Rotæ directæ dicuntur potius distributiones. p. 1. c. 2. n. 157
 Commissio vnica sufficit in causis rotalibus usque ad consumationem. ibid. n. 159
 Commissio directæ A. C. seu alteri iudici ordinario, in id quod spectat ad eius iurisdictionem, dicitur excirativa iurisdictionis p. 1. cap. 3. n. 163 & 164.
 Commissio iudici delegato in causa, quæ spectat ad ordinarium, facit causam commissariam ibid. n. 167
 In commissione causarum attenditur petito, non autem verificatio. ibid. n. 174.
 Commissio debet presentari coram iudice, delegato, & adiuncto. ibid. n. 180.
 Amplia, quamuis oriatur scientia aliunde, delegationis. p. 1. c. 3. n. 182
 Commissionis presentatio attenditur, non, autem eius expeditio. ibid. n. 185
 Et si adest impedimentum quod non proueniat in culpa aduersarij, sibi debet imputare. ibid. n. 186

Declaratio secundum aliquos, procedere dummodo pars opponat de non presentatione rescripti, sacus si consensit. parte 1. cap. 2. num. 187
 Hæc declaratio secundum aliquos non est vera. ibidem num. 188
 Commissio postquam est presentata registratur per nos acta, & quare. ibid. n. 190
 Si autem perderetur, quid faciendum. par. 1. cap. 2. num. 191
 An possit probari per Testes. ibid. n. 192
 Commissiones debent strictè interpretari, licet extendantur ad ea, quæ veniunt in consequentiam. ibid. num. 233
 Commissio, qua præfigitur terminus ad docendum de mandato, quando detur. p. 1. cap. 5. num. 76
 Commissio præfixionis termini resignatorio ad docendum de mandato procurator quando detur. ibid. n. 283
 Commissio admissionis ad probandum contra litteras cum clausula confitito de falsitate mandari potest concedi, si ex eo fuerit facta resignatio. p. 1. c. 5. n. 284
 Commissio cum facultate iudici decernendi citationem per edictum, ob non tutum accertum, quando detur, & quibus clausulis. p. 1. c. 6. n. 51
 Commissio sanatoria processus, quando citationes per edictum fuerunt nulliter, vel nimis conculcate factæ, qua clausula signetur. p. 1. c. 6. n. 149
 Commissio super facultate inhibendi, olim non concedebatur cum clausula sub censuris, & penis. ibid. n. 167
 Commissio, quando petitur processus executius, & brachium fiscale, qua clausula addita, signetur. p. 1. c. 10. n. 58
 Commissiones non solent signari post cõclusum in causa. ibid. num. 77
 Commissio reiterationis terminorum indistinctè olim concedebatur. ibid. n. 205
 Commissio reiterationis terminorum, quando hæc clausula, refertur expensis. ibid. n. 110
 Commissio restricta ad possessorium in eo iurisdictionem tribuit. p. 1. c. 11. n. 6
 Vallit si ex verbis deducatur petitorius. ibid. n. 7
 Commissio super restitutione rei, potest intelligi de solo possessorio. p. 1. c. 11. n. 45
 Commissio ad instantiam prouisi apostolici spoliari quibus clausulismuniatur. ibid. n. 81
 Declaratio procedere in reservationis reservationis in corpore iuris. ibid. num. 82.
 Commissio examinis facta Notario debet consistere per acta alterius Notarij p. 2. c. 1. n. 168
 Commissio iudicis pro examine testium, potest esse per nos eundem Notarium ibid. n. 171
 Commissio delationis iuramenti non fit per presentiam, & patientiam iudicis. ibid. n. 175
 Com-

Commissio pro remissoria, quando petide-
beat, & quibus clausulis datur. parte 2.
c.1. nu.191

Commissio, quanquam concedi soleat peremp-
ta instantia statutaria in causa. par.2.c.8.
num.84

Declara tamen semper concedi cum clausula
resecitis expensis. ibid.n.85

Commissio, quod index præfigat terminum
appellato, &c. quibus clausulis signetur.
ibid.nu.221

Commissio causæ appellationis, quomodo si-
gnetur, si adsit grauamen, & index pro-
cedat in reponendo. ibid.n.366

Commissio ut fructus beneficiorum non liti-
giosorum sequestrentur an, & quando de-
tur. p.2.cap.9.n.34

Commissio per falsum procuratorem impe-
trata super appellatione, tribuit iurisdic-
tionem. p.3.cap.1.n.21

Commissio olim impetrari non poterat super
grauamine, nisi habitis apostolis à iudice
à quo. ibidem.n.151

Commissio, ut index appellationis procedat
in negotio principali, onisio grauamine,
quibus clausulis signetur. ibid.n.154

Commissio cum clausula attento, quod à de-
finitiuā, quando ita per signaturam signetur.
par.3.cap.1.n.195

Commissio causæ appellationis interposen-
dæ non admittitur. ibid.n.235

Commissio appellationis est nulla, si probe-
tur interpolatam esse post commissionem.
ibidem num.237

Commissio appellationis à die habitæ noti-
tiz quomodo signetur. ibid.n.260

Commissio appellationis obtenta, nihil suf-
fragatur, nisi elapso termino ad respon-
dendum de apostolis. ibid.n.295

Commissio an impetrari possit pendente
termino apostolorum. p.3.c.1.n.310

Commissio debet continere excessum. ibid.
num.257 & 441

Commissio appellationis cum clausula pro
ut de iure, quando signetur. ibid.n.450

Commissio appellationis, semper peti potest
à superiore per grauatum. ibid.n.473

Commissio causæ arbitrio iudicis, vel secon-
dum conscientiam iudicandi, in quo differ-
rat. ibid.nu.474

Commissio cum clausula præstita cautione;
quando signetur in supplicatione Principi
porrecta. p.3.c.1.nu.594

Commissio causæ appellationis, cum clausu-
la sine præiudicio, quibus clausulis signetur.
p.3.cap.1.n.617

Commissio reiecta in signatura iustitiz pro-
poni non potest in signatura sanctissimi.
p.3.cap.2.n.2

Praxis Camilli Capuej

Commissio reformatoria, quando debeat ob-
tineri, si signatura suspensiuè rescribit.
ibidem num.6

Commissio signaturæ iustitiz, nõ suffragatur,
quando Papa manum apposuit & adest
commissio manu illius signata. p.3.c.3.n.8

Declaratur tamen, quando suffragatur, & in
quo casu possit ille rescribere remissiuè. ibi-
dem, 9

Commissio si peratur cum facultatibus Guber-
natoris in Rora, quid, remissiuè. parte 3.
cap.2.nu.15

Commissionis subreptio in Curia non potest
opponi, & quare. ibidem.n.17

Commissio si incapitur non obstante nihil
transseat Signaturæ, quid inde sequatur.
ibid.nu.33

Commissio obtenta sub bancha, obtenta
prius superflatoria, laceratur. par.3.c.2.
nu.34

Commissio reicitur, quando actio est cla-
& exceptio turbida. ibid.n.45

Et quid si actio est clara, exceptio clara, &
replicatio turbida. ibid.n.46

Quidque si actio clara, exceptio clara, repli-
catio clara, & duplicatio turbida. ibidem

Commissiones, vel tribuunt, vel excitant iu-
risdictionem par.3.cap.3.n.1

Commissiones, quæ tribuunt iurisdictionem,
alix sunt pro prima, secunda, vel tertia
instantia. ibidem num.1

Commissiones iurisdictionem excitantes, pos-
sunt quodcumque superuenire. ibidem
num.4

Commissiones aliquæ dantur, ut delegatus
procedat ad vteriora post definitiuam,
par.3.cap.3.nu.6

Commissiones, quæ loco libelli, & monito-
rij sunt, in quocumque iudicio deseruiunt
pro prima instantia ib.n.11

Commissiones appellationum deseruiunt pro
secunda, & tertia instantia. p.3.c.3.n.23

Commissiones alix sunt, quæ pro execu-
tione sententiarum necessarie, obsignantur.
ibid.nu.14

Commissiones excitatorix, quando nam ad-
hibeantur. ibid.15

Commissiones alix sunt necessarie in sanan-
dis nullitatibus processus. p.3.c.3.n.26

Commissio quandoque est necessaria inter
iudiciores. ibid.n.29

Commissio pro prima instantia, denegatur, &
quare. ibid.nu.20

Limitatur quando aliter signatura iudicaret,
& quando. ibid. nu.21

Commissio pro prima instantia potest obtine-
ri, si agitur pro interpretatione littera-
rum apostolicarum. Vide. parte 3. c.3.
nu.23.

Nnn 2 Am

- Ampliatum sufficere si nartetur, licet non iustificetur, ib. n. 24.
- Commissionem impetrans, an possit pñnitere, & quædo, ibid. n. 29.
- Commissione, quando non possit vti aduersarius inuito impetrante, par. 3. cap. 3. n. 30.
- Commissionem nouam obtinere debet, qui veteri vti desiderat, ab aduersario obtenta, ib. n. 31.
- Commissio appellantis, an, & quando eo inuito prosequi possit ab appellato, p. 3. c. 3. n. 32.
- Commissio oretenus à Papa data non impedit processum coram iudice suo, ibidem n. 37.
- Commissione concessa, an omnia petita in eam sint concessa, p. 3. c. 3. n. 40.
- Commissio errata, an tribuat inridictionem ib. n. 43.
- Commissio procedendi cum facultatibus A. C. quando detur Auditori Rotæ, ibid. n. 50.
- Commissio, an possit obtineri, vt plura vniuersa disputatione terminentur, par. 3. cap. 3. 52.
- Declara tunc esse apponendas clausulas, & quas, ib. n. 53.
- Commissio est necessaria in Rota super iudicio adipiscendæ, ibid. n. 55.
- Commissio super iactationibus, nõ debet continere verba molestare, vel perturbare, p. 3. c. 3. n. 65.
- Sed bene, quando desideratur causa comitti super petitorio, ib. n. 66.
- Commissio super iactationibus remissive, quæ liter confici possit, ib. n. 68.
- Commissio reformatoria inseruit pro executione sententiarum, parte 3. capit. 3. n. 75.
- Commissiones, aliz sunt deferentes pto secunda, & tertia instantia, ibidem num. 84.
- Commissio appellationis in curia incapfati debet, & vbi, ibid. n. 86.
- Commissio debet à Procuratore, nomine proprio attergari, p. 3. c. 3. n. 87.
- Commissio debet referendariari, à quo, & quando, ib. n. 88.
- Commissio, quando legatur à reuifore, & expediat, & signetur, & vbi, ibidem num. 89.
- Commissio teuisa, & signata deferretur ad Prefectum Signaturæ, & à quo, par. 3. cap. 3. nu. 90.
- Commissio, quælibet signetur à Signaturæ Prefecto, ib. n. 91.
- Commissio signata à Prefecto cui consignetur, & à quo, ib. n. 92.
- Commissio, quando, & per quem deferatur ad Regentem cancellariæ, par. 3. cap. 3. n. 93.
- Commissio, quomodo signetur per Regentem Cancellariæ, ib. 94.
- Commissio post Signaturam Regentis, cui consignetur, ib. 96.
- Commissio quando, & per quem perueniat ad magistrum curforum, par. 3. cap. 3. n. 97.
- Commissio directa Prelato extra Rotam diuersimodè expeditur, ac si esset intra Rotam, ib. n. 99.
- Commissio directa Auditori Rotæ, debet, & quando tradi generali mensario, ibidem, n. 100.
- Commissio, quando incapfari possit, & qua mercede soluta, p. 3. c. 3. n. 108.
- Commissio partis aduersæ fit vtrique communis per aliam commissionem, ib. nu. 122. & 124.
- Commissiones, quæ signantur sub Bancha, non sunt, vtrique parti communes, ibid. n. 123.
- Commissiones signatz in plena signatura sūt vtrique parti communes, par. 3. cap. 3. n. 125.
- Commissio communis potest incapfari à qua libet parte, ib. n. 126.
- Commissio, quæ facit aliā communem, quomodo dirigatur, ib. n. 128.
- Commissio, tunc fit communis, quando fit citatio ad dicendum contra commissionē ib. n. 129.
- Commissio appellationis extra curiam nominè procuratoris à tergo obfignatur, p. 3. c. 3. n. 132.
- Commissio prædicta referendariatur per concessum, & cui tradatur expedienda, ibid. n. 133.
- Commissio prædicta fertur ad Datariam, & quando, & quid, ibi. n. 134.
- Commissio prædicta in Dataria, debet peruenire ad Registrum, p. 3. c. 3. n. 135.
- Commissio prædicta potest attergari nomine alicuius Registratoris, ibidem num. 136.
- Commissio prædicta sic attergata facilius inuenitur in libro apud Distributores, ibid. n. 137.
- Commissio prædicta est à Registratore in libris Datarie registranda, par. 3. cap. 3. n. 138.
- Commissio prædicta sic registrata in Dataria cui officiali tradatur, ib. n. 140.
- Commissio prædicta expeditur per Breue a quo, & quomodo, & qua mercede soluta ib. nu. 141. & 164.

Commissio per Breue expedita, quibus pecuniis, quante quantitate solvatur, ibidem n. 142.

Commissio appellationis ab executione Brevis, & litterarum Apostolicarum, quando reformetur, ib. n. 145

Commissio presentatur eidem Prelato, cui dirigitur in Curia, p. 3. c. 3. n. 159

Commissio Iudici de partibus expeditur per Breue, ib. n. 141 & 154.

Commissio per Breue expedita habet clausulas eandem expeditionem indicantes, ibi. n. 165

Commissio, aliquando signatur à Papa cum clausula confitto de assertis, par. 3. cap. 3. n. 166

Commissio pro Septuagenario, qua Signatura signari solet, ib. n. 173.

Commissio prædicta pervenit ad Banchum cursum, quomodo attergatur, ibidem n. 174

Commissio super alienatione rei litigiosæ non admodum prædicatur, & quare, p. 3. c. 3. n. 178

Commissio propter suspicionem, non conceditur causa instructa, vel si fuit consensus in iurisdictionem, p. 3. c. 3. n. 183

Commissio propter suspicionem, quibus clausulis solet concedi, ib. n. 184.

Commissio sanatoria nullitatum, hodie inseruit propter frequentes nullitates, ibid. n. 186.

Commissio prædicta debet continere factum nullitatis, p. 3. c. 3. n. 187.

Commissio prædicta debet continere supplicationem pro sanatoria, & alias clausulas ib. n. 188.

Commissio, quænam datur reo contra Procuratorem sine mandato competentem, p. 3. c. 4. n. 14.

Commissio præfixionis termini contra Procuratorem ad docendum de mandato, quando datur, ib. n. 26.

Commissio ad docendum de legitimo titulo non datur contra spoliatum, & quare, p. 3. c. 4. n. 139.

Commissio solet dari, quod procedatur super nouo iure acquisito, ibidem n. 169.

Commissio antiqua, an tribuat iurisdictionem super iure de nouo acquisito, ibidem n. 170.

Commissio reuocationis attentatorum reiciatur, nisi detur illorum summi in Signatura p. 3. c. 4. n. 191

Commissio reuocationem attentatorum aliquando, & quare à signatura reiciatur, ib. n. 192

Commissio cognitionis, & reuocationis attentatorum cuiam solet dirigi, ibidem n. 193.

Commissio prædicta, aliquando, & quare solet dirigi ad locum, ubi sunt registra, & processus, p. 3. c. 4. n. 194

Commissio, si dicat attentata in primis, & ante omnia reuocari, ponitur clausula, prout iuris fuerit, ib. n. 195

Commissio præfixionis termini ad docendum de attentatis, quandonam, quare detur, ib. n. 202

Commissio clausulis amplissimis concessa, potest inferuire etiam contra non nominatos, p. 3. c. 6. n. 269.

Commissio restitutionis ad appellandum, qualiter signetur, & quibus casibus, p. 3. c. 5. n. 13

Commissio eadem sufficit pro prorogatione fatalium, vel concessione noui termini & qualiter fiat, ib. n. 81

Commissio prorogationis fatalium, alias pro rogatorum, non sustinetur, si sit clausula, quatenus, & c. ib. n. 93

Commissio executorialis datur lapsis fatalibus, absque alia pronuntiatione, p. 3. c. 5. n. 99

Commissio executorialis solet impetrari in curia, & ad quid, p. 3. c. 6. n. 75

Commissio executorialis plim sub plumbo expeditur, ib. n. 76

Commissio executorialis dat facultatem inuocandi brachium seculare delegatis, ibi. n. 77.

Commissio executorialis, & brachii secularis forma, ubi videatur, par. 3. cap. 6. n. 80

Commissio aduersus rem iudicatam, an detur super exceptionibus, ib. n. 113

Ampliat, si exceptiones post tres conformes opponerentur, ib. n. 114

Commissio sanatoria intimationis executorialium, quando, & qualiter detur, p. 3. c. 8. n. 43

Commissio procedendi contra impedientes litteras executoriales, an detur, & quando ib. n. 55

Commissio relaxandi interdictum propter periculum, qualiter signetur, p. 3. cap. 8. n. 66.

Commissio est nulla si non exprimat lapsum quadriennii in restitutione in integrum, p. 3. c. 10. n. 46.

Commissio cum clausula resectis expensis, quando signetur pro restitutione in beneficiis, ib. n. 57

Commissio appellationis non citato aduersario signatur cum clausula prout de iure ibid. n. 59

Commissio restitutionis non signatur gratio & Domino à Procuratore decepto, p. 3. c. 10. n. 74

Commissio ad dicendum causam quare debet restitui, in quibus causis datur, ibidem n. 107.

Commissio, quomodo signetur, si nullitas cum appellatione committatur, par. 3. cap. 12 n. 131.

Commissio nullitatis, etiam aduersus duas sententias, quomodo signetur, ibidem n. 133.

Commissio nullitatis aduersus rem iudicatam, quomodo signari possit ex opinione, Staphilei, ib. nu. 144.

Commissio nullitatis ante executionem, quare impediri nequit, quomodo signetur, p. 3. c. 12. n. 145.

Et quid si executio esset capta, ibidem num. 146.

Commissio, quod iudex nullitatis procedat super executione non datur, p. 3. cap. 12 n. 148.

Commissio nullitatis in casu negande appellationis, quomodo signaretur, ibidem num. 149.

Commissio, quod omnes termini substantiales reirerentur, quomodo signetur a signatura, ib. n. 217.

Commissio nullitatis, quando soleat dari cum clausula, dummodo littere ante terminum p. 3. c. 12. n. 221.

Commissiones causarum litteris non expediri non valent, ib. n. 227.

Commissio procedendi ad vltiora datur in actione incompetenti, ib. n. 229.

Commissio admissionis ad alternatiuam, quibus olim dirigeretur, p. 3. c. 12. n. 23.

Commissio predicta, quibus clausulis signabatur, ib. n. 237.

Commissio super alternatiua, quibus committeretur in Curia, & quando, p. 3. c. 13. n. 245.

Commissio predicta datur Curiam, quibus committeretur, & quibus clausulis, ibid. n. 26.

Commissio admissionis ad cap. Odoardus, & peruenit, quibus datur, par. 3. cap. 13. n. 93.

Commissio predicta datur Vicario Papae non narratis molestis, ibid. n. 94.

Commissio admissionis ad cap. Odoardus, & peruenit, quibus datur in partibus ib. nu. 96.

Commissio predicta, quibus clausulis soleat signari, p. 3. c. 13. n. 97.

Commissio admissionis, soleat signari cum clausula, & seruat formam & c. ib. n. 106.

Commissio pro septuagenaria signatur tantum contra citatos, p. 3. cap. 14. n. 14.

Commissio pro septuagenaria obtenta peruenit ad Banchem Curforum, vbi inq-

platur, ibidem num. 19.

Commissio predicta, a quo producatur, vbi, quando, & sub qua forma, num. 20. & 21.

Commissio pro septuagenaria Iudici de partibus directa, qualiter expediat, p. 3. c. 14 nu. 26.

Commissio pro septuagenaria solet cedere de plano, & an etiam contra Ecclesiam, ibid. n. 32. & 33.

Commissio in curia potest obtineri, absque mandato, quia illud praesumitur ab impensa, p. 3. c. 3. n. 196.

Eius verba semper intelliguntur prout de Iure, ib. n. 197.

Auocatoria habet vim inhibitionis, ibidem n. 198.

Directa superiori Comuentus non exequitur a superiore Religione, ib. n. 199.

Praeludat obtinenti, ib. n. 200.

Est bona clausula, omnesque alios, ibidem n. 201.

Obtenta in plena signatura, non excusat praetextu ignorantiae, ib. n. 202.

Super lactorionibus, quid operetur, ib. a nu. 203. ad 208.

Non impedit obligationem Cameralem, ibid. n. 208 & 209.

Contra eam datur praxis coram A. C. ibid. n. 210.

Commissio debet publicari, & fieri communis, ibidem a num. 212. ad numerum 216.

Eam obtinens, quando possit perire, & non vti, ibid. n. 214. & 215.

Si superuenit post possessionem, viget rei iudicatio, non cauatur attentata secus, si antea, ib. 216. & 217.

Debet obtineri infra dicendum, & quando, ibid. n. 219.

Signata simpliciter, ante quatuor terminos retrahitur ad diem sententiae, ibidem n. 217.

Commissiones Formales.

Formula commissionis, vt Rot. Auditor posset procedere, sicut A. Cap. 3. c. 3. n. 85.

Formula commissionis super iudicio adipscedendz, ib. n. 55.

Formula commissionum ad iudicia adipscedendz vnde habeant, ib. 56.

Formula commissionis in possessione retinendz, p. 3. c. 3. n. 57.

Formula commissionis in iudicio recuperandz, ib. 58.

Formula commissionis in iudicio ordinario, ibid. n. 59.

Formula commissionis in Saluiano, parte 3. cap. 3. num. 60.

Formula commissionis, qua vrimur post commissiones primae instantiae, ibid. n. 63.

- Formula commissionis super iactationibus .
ibidem num. 64.
- Formula commissionis cum clausula appella-
tione reuota. p. 3. cap. 3. n. 69
- Formula commissionis restitutionis in inte-
grum ibid. num. 70
- Formula commissionis aduersus aditionem
hereditatis damnosæ, vnde haberi possit.
ibid. n. 71
- Formula commissionis aduersus lapsum fa-
talium, vnde haberi possit. p. 3. c. 3. n. 72
- Formula commissionis aduersus venditiones
iniustas, vnde haberi possit. ibid. n. 73
- Formula consciendi commissiones breuiter
ponitur. ibid. n. 74
- Formula commissionis vnionum causarum.
par. 3. c. 3. n. 76
- Formula commissionis super aliqua discus-
sione, vnde habeatur. ibid. n. 77
- Formula commissionis à vocatoris causatæ
propter priuilegia. ibid. n. 78
- Formula commissionis absolutionis, ad effe-
ctum agendi. par. 3. cap. 3. n. 79
- Formula commissionis aperitiouis oris. ibid.
nu. 82
- Formula commissionis appellationis in Cu-
ria. ibid. n. 85
- Formula commissionis, quæ facit commis-
sionem aduersarij communem. par. 3. c. 3.
num. 127
- Formula commissionis appellationis extra-
Curiam. ibid. n. 131
- Formula commissionis appellationis ab exe-
cutione Breuis, & litterarum apostolicarum.
ibid. n. 144
- Formula reformatoris, si relicta fuit clausu-
la sine præiudicio litterarum apostolicarum.
par. 3. cap. 3. nu. 146
- Formula commissionis appellationum in
causis pensionum. ibid. n. 147
- Formula reformatoris commissiones appella-
tionum in causis pensionum. par. 3. c. 3.
num. 149
- Formula commissionis appellationis in cau-
sis decimarum. ibid. n. 150
- Formula reformatoris commissionis, appella-
tionis in causis decimarum. ibid. n. 151
- Formula commissionis appellationis in salu-
iano. p. 3. cap. 3. n. 152
- Formula reformatoris commissionis appella-
tionis in saluiano, remissiuæ. ibidem
num. 153
- Formula commissionis appellationis à man-
dato de euacuando. ibid. n. 154
- Formula commissionis appellationis à laudo
peritorum. p. 3. cap. 3. n. 155
- Formula commissionis appellationis à con-
demnatione in causis mercedum. ibidem
num. 156
- Formula commissionis appellationis ab in-
terlocutoria. ibid. 157
- Formula commissionis post saluianum ad ef-
fectum obtinendi subhastationem à Papa.
par. 3. cap. 3. n. 158
- Formula executorialis, seu reformatoris ad-
uersus restitutionem in integrum. ibidem
nu. 169
- Formula commissionis admissionis ad bono-
rum cessionem. ibid. num. 170
- Formula commissionis pro non delatione,
Bireti viridis. p. 3. c. 3. n. 171.
- Formula commissionis pro septuagennario.
ibid. n. 172
- Formula commissionis super reuocatione at-
tentatorum. ibid. n. 175
- Declaro quando causa est commissæ in Rota,
quæ clausula sit ponenda. p. 3. c. 3. n. 176.
- Formula commissionis in alienatione rei li-
tigiosæ. ibid. n. 177
- Formula commissionis propter suspicionem.
ibid. nu. 182
- Formula commissionis propter absentiam.
par. 3. cap. 3. n. 185
- Formula commissiones sanatoris nullitatum
ibid. nu. 189
- Formula commissionis sanatoris apochæ.
ibid. n. 190
- Formula commissionis derogationis feriarij.
par. 3. cap. 3. nu. 191
- Formula commissionis prorogationis fata-
lium. ibid. n. 192
- Formula prædicta pro curia capitulina. ibid.
num. 193
- Formula commissionum prorogandi fatalia,
in qualibet causa remissiuæ. par. 3. cap. 3.
nu. 194
- Formula commissionis vigore capituli obla-
tæ. ibid. nu. 195.
- Commissio tollendi nullitates, qualiter fiat.
par. 3. cap. 3. n. 214
- Formula commissionis pro septuagenaria.
par. 3. cap. 3. n. 20
- Commissio reformatoria circumducit prio-
rem p. 3. cap. 3. n. 220
- Successiva soler continere omnia, quæ conti-
nent præcedentes. ibid. n. 221
- Commissio super iure impetrantis interrupt
pit possessionem volentis iuuari regula de
triennali ibid. n. 222
- Limita si commissio est super iactationibus.
ibid. num. 223.
- Commissio super iactationibus facit reuocan-
dum voluntarium ibid. n. 205 & 214
- Vigore istius commissionis potest intentari
quodlibet iudicium, etiam immisionis, &
associationis. ibid. n. 206.
- Et continet petitorium, & possessorium.
ibid. n. 203 & 204

An, & quando interrumpat præscriptionem
ibid. nu. 207.

Commissio in Curia obtinetur etiam sine
mandato p. 3. c. 3. art. 4. n. 196

Et eius rescriptum ex signatura iustitæ sem-
per intelligitur, prout de iure, & secundum
ius commune. ibid. n. 191

Commissio auocatoria, habet vim inhibi-
tionis. ibid. n. 198

Commissio directa superiori Conuentus non
potest exequi à superiore Religionis. ibid.
num. 199

Commissione, qui vitur sibi præiudicat ibid.
num. 200.

Et si habet clausulam omnesque alios &c. est
vtilissima. ibid. n. 201

Commissio plenæ signaturæ non admittit ex-
cusationem nullitatis. ibid. n. 202

Commissio super iactationibus, quando co-
prehendat petitorium, & possessorium.
ibid. n. 203

Et per eius usum censetur deductum vtrum-
que iudicium. ibid. n. 104

Limita si se restrinxit ad certam speciem. ibi.

Et facit, quod iactatus dicatur actor. ibi-
dem unum. 205

Et quod possit agi in pluribus remedijs, vel
iudicijs. ibid. n. 206

Et tam in peritorio, quam in possessorio ibid.

Commissio super iactationibus interrumpit
prescriptionem. ibid. n. 207

Et ex huiusmodi commissione oritur fluctuatio
animi super iure impetrantis, ibidem
num. eodem.

Non impedit executionem obligationis ca-
meralis. ibid. n. 208

Præcipue si fuit addita clausula, dummodo
nou fuerit actum vigore obligationis ca-
meralis. ibid. nu. 209

Quia cantela utebatur Illustrissimus Melius
obreueretia Signaturæ, aduersus commis-
siones, ibidem nu. 210

Contra talem commissionem idem seruauit
alij Locumtenentes. A. C. ibid. n. 211

Commissio semper debet publicari. ibid. n.
212

Et semper est necessaria citatio ad dicendum
contra commissionem. ibid. n. 213

Potest impetrans non vti commissione, ante
citationem ad dicendum contra. ibidem.
num. 214

Limita quando parti fuit quæsitum ius con-
siderabile. ibid. eod. n.

Commissionem esse communem demonstrat
citatio ad dicendum contra. ibid. n. 215.

Superuenies post captā possessionem in vim
rei iudicatæ, non vitiat possessionem. ibid.
num. 216

Limita si possessio est capta intra decem

dies ad appellandum. nu. eod.

Commissio signata simpliciter ante quatuor
terminos, retrahitur ad diem sententiæ.
ibidem nu. 212

In curia non datur de subreptione commis-
sionis. ibidem nu. 218

Datis reuerentialibus in forma, commissio
debet obtineri infra decem dies. ibi. n. 219

Commissio reformatoria circumducit com-
missionem reformatam. ibid. n. 220.

Contenta in priori commissione, censetur
repetita in secunda, & alijs successiuis.
ibidem n. 221

Limita quando adest reformatoria ibidem
num. eod.

Commissio super prætensionibus possidentis
præiudicat regulæ de trienniali. ibi. n. 222

Limita si fuit commissio causa super iacta-
tionibus in vim legis diffamari. ibid. n. 223.

In commissione legis diffamari orator an
dicatur reus voluntarius ibid. n. 224

Comparens.

Comparens post emanatam citationem præ-
sumitur citatus. p. 1. c. 6. n. 146

Non comparens, & sciens agi de re sua, sibi
præiudicat. p. 3. c. 6. n. 161

Comparitio.

Comparitio non tollit ius quæsitum ex anna-
li mora non comparentis. p. 3. c. 4. n. 304

Compensatio.

Est permessa etiam in executione sententiæ, si
credutum sit liquidum. p. 1. c. 4. n. 42

Compensatio quid sit, rimelisiue. p. 3. c. 7. n. 1.

Compensatio non potest negari à Iudice in
casu admissibili. ibid. n. 2

Compensatio an, & quando admittatur in-
ter creditorem in quantitate, & alterum
in specie. ibid. n. 4.

Compensatio quantitatatis incertæ, an admit-
tatur contra quantitatem certam. par. 3.
cap. 7. num. 7

Compensatio an admittatur suscepto termi-
no ad soluendum, vt euitetur executio.
ibidem nu. 8

Compensatio an admittatur probanti credi-
tum non liquidum, durante termino dato.
ibidem num. 9

Compensatio an admittatur liquidanti suum
credutum, pendente termino ad soluendum.
p. 3. cap. 7. n. 10

Compensatio non datur, vbi non admittitur
terminus ad soluendum. ibid. n. 11

Compensatio, aliquando admittitur, quando
non permittitur particularis solutio. ibid.
num. 12

Compensatio admittitur ad fugiendum cur-
sum vsurarum. p. 3. c. 7. n. 13

Compensatio an fiat ipso iure, vel per oppo-
sitionem. ibid. nu. 15

- Compensatio triplex est. *ibid.* n. 16
 Compensatio legaliter, qualiter fiat, & quibus casibus. p. 3. c. 7. n. 17
 Compensatio inter duos delinquentes, an admittatur, & qualiter. *ibid.* n. 18
 Compensatio, an admittatur ad impediendum cursum pæne, & moram impediendam. *ibid.* nu. 19
 Compensatio alimentorum admittitur contra petentem præteritum operatum. part. 3. cap. 7. num. 20
 Compensatio expensarum; opponitur contra petentem fructus *ibid.* nu. eod.
 Idem dic si agitur de seruo faciendo, vel exhibitione habenda. *ibid.* num. eod.
 Compensatio expensarum in materia dotis, an admittatur. p. 3. c. 7. n. 21
 Compensatio expensarum, an, & quando admittatur in re aliena. *ibid.* num. 22
 Compensatio voluntaria, quænam dicatur, & qualiter fiat. *ibid.* n. 23
 Compensatio necessaria quænam dicatur, qualiter fiat, & quomodo. p. 3. c. 7. n. 24
 Compensatio declarationis, an operetur de præterito, & retrahatur. *ibid.* n. 25
 Compensatio non fit ipso iure, quando emptor est debitor ex equitate legis. *ibid.* num. 26
 Compensatio an fiat ipso iure, quando per creditorem stat, quominus debitum extinguatur. *ibid.* nu. 27
 Compensatio non fit, quando per creditorem non stat, quin debitor exigit. p. 3. c. 7. n. 28
 Compensatio in victimis voluntariis, an admittatur, & qualiter. *ibid.* n. 29
 Compensatio, an præsumatur inducta ex donatione facta à debitor creditori. *ibid.* num. 30
 Et quid si appare, de animo donandi. part. 3. cap. 7. num. 31
 Et quid si donatio sit quantitatæ, & debitum in specie, vel è contra. *ibid.* n. 32
 Et quid si donator in præfatione demonstravit nolle donare. *ibid.* nu. 33
 Et quid, quando ex consensu constat velle donare, & non compensare. *ibid.* n. 34
 Compensatio, fit etiam in victimis voluntariis, & qualiter. p. 3. c. 7. n. 37
 Compensatio an inducatur ex legato, donec dos petatur factio. *ibid.* n. 38
 Compensatio in legatis, & fideicommissis, non præsumitur, sed debet exprimi. *ibid.* num. 40
 Limita si debitum est in quantitate, & species sit legata. p. 3. c. 7. n. 41
 Compensatio an inducatur esse legato factio pro vno tempore, & debitum alio exigatur. *ibid.* n. 42
 Compensatio an intret, si debitum necessarium post obitum alicuius maturaretur. *ibid.* num. 43
 Compensatio an inducatur ex legato factio pro conservanda familia & c. p. 3. c. 7. n. 44
 Compensatio, an inducatur ex legato factio marito rei apud eum non perpetuo permansuræ. *ibid.* n. 45
 Compensatio, an inducatur ex legato etiam vniuersali factio vxori à marito. *ibid.* num. 46
 Amplia, et si dicatur, donec vxor suam dotem petierit p. 3. cap. 7. n. 47
 Compensatio non inducitur ex legato factio à debitor voluntario creditori. *ibid.* num. 49
 Compensatio lucris dotalis, an inducatur ex donatione, vel legato. *ibid.* n. 54
 Compensatio, an admittatur inter debitorem debitoris, & creditorem creditoris. p. 3. cap. 7. num. 65
 Compensare potest, qui potest petere. *ibid.* num. 66
 Compensatio non potest fieri, nisi debito maturato. *ibid.* n. 67
 Compensatio admissibilis, potest opponi, etiam post sententiam. p. 3. cap. 7. n. 69
 Compensatio non admittitur, quando requirit altiore indagine. *ibid.* n. 70
 Compensatio potest opponi in executione, & illam retardat. *ibid.* n. 71
 Compensatio potest opponi in quacumque parte iudicii. p. 3. c. 7. n. 72
 Compensatio non admittitur, non facta liquidatione in termino dato. *ibid.* n. 74
 Compensatio de liquido ad non liquidum, negatur. *ibid.* n. 75
 Compensatio non admittitur, si liquidatio habet aliquam exceptionem. p. 3. c. 7. n. 82
 Compensatio liquidi, vel probati per instrumentum, admittitur ante sententiam. *ibid.* num. 86
 Et quid de eo, quod probatur per omne genus probationum. *ibid.* n. eod.
 Compensare est idem, ac solvere. *ibid.* n. 89
 Compensatio extinguit actionem. p. 3. c. 7. n. 92
 Compensatio allegans dicit se non esse debitorem. *ibid.* n. 93
 Compensatio impedit litem ingressum. *ibid.* num. 93
 Compensatio, an videatur exclusa à statutis tollente omnes exceptiones. p. 3. c. 7. n. 94
 Compensatio pluries non impedit executionem, & quando. *ibid.* n. 95
 Compensatio, an admittatur contra obligationem cameralem credito posteriore. *ibid.* nu. 98
 Compensatio, si agitur de re liquida, semper est ex equitate admittenda. p. 3. c. 7. n. 99

Compensatio non admittitur, si obligatio
 cameralis, succedit credito non liquido.
 ibid. num. 100
 Compensatio, quando non datur per viam
 retentionis crediti. ibid. n. 101
 Compensatio, quando negetur habenti cre-
 ditum in societate contra socium. par. 3.
 cap. 7. num. 102
 Compensatio repellitur, quando opponitur
 creditum alterius. ibid. n. 103.
 Compensare nemo tenetur vni, quod debet
 alteri. ibid. n. 104
 Compensatio de specie ad quantitatem, etiā
 negatur. p. 3. c. 7. n. 105
 Compensatio, an admittatur, quando credi-
 tum petitur est iuratum, & aliud non.
 ibid. num. 106
 Compensatio, an admittenda etiam post ter-
 mini susceptionem. ibid. n. 107
 Compensatio videtur omnino admittenda
 non obstante termino. p. 3. c. 7. n. 108
 Compensatio denegatur etiam in deposito.
 ibid. n. 115
 Amplia, & si depositum esset ex alia causa,
 concessum. ibid. n. 116
 Limita tamen in deposito confessionario. p. 3.
 cap. 7. num. 117
 Compensatio inter socios de debito proprio
 cum debito societatis, an admittatur. ibid.
 num. 118.
 Compensatio, an admittatur in censu. ibidem
 num. 120
 Compensatio in cambijs, an admittatur. p. 3.
 cap. 7. num. 121.
 Compensatio in delictis, quo ad fiscum, non
 admittitur. ibid. n. 122.
 Declara admitti in delictis inter privatos ib.
 num. 123
 Compensatio non potest peti, nisi debitum
 sit maturatum. p. 3. c. 7. n. 124.
 Compensare nequit persona ad vnum nego-
 tium destinata, cum alio. ibid. n. 126
 Compensatio non admittitur inter causam
 spolijs, & causam attentatorum. ibidem
 num. 127.
 Compensatio, an censetur remissa per pro-
 missionem a delegato scienter factam. p. 3.
 cap. 7. nu. 131
 Compensatio, an possit opponi delegatio
 putatio. ibid. n. 134
 Et an idem procedat in delegatario ex causa
 lucrativa. p. 3. cap. 7. n. 135
 Compensatio quare sit permissa in debito na-
 turali. ibid. n. 135
 Compensatio quando fiat per cōtra positio-
 nem partitorum. ibid. 160
 Compensatio cum pecunijs prius solutis, de-
 negatur in alimentis, etiam futuris. par. 3.
 cap. 7. n. 170

Amplia et si pecunia fuisset soluta causa
 alimentorum, ibid. n. 171
 Compensatio expensarum si sit in iudicio,
 ubi totum petitur, quomodo fieri debeat.
 p. 3. cap. 11. num. 226
 Compromissum.
 Compromissum an suspendat cursum fataliū
 p. 3. cap. 1. nu. 284
 Compulsoria.
 Compulsoria, aut remissoria, quando conce-
 datur p. 1. c. 4n. 21
 Compulsoria alia generalis, alia specialis di-
 citur. par. 2. c. 1. n. 32
 Compulsoria generalis datur pro extractio-
 quarumcumque scripturarum. ibid. n. 33
 Compulsoria generalis, cum & sine commis-
 sione, & citatione conceditur indistincte.
 ibid. nu. 34
 Compulsoria generalis non habet dilationē
 processus impeditum. ibid. n. 35
 Compulsoria specialis datur pro certa scrip-
 tura, sed non via ordinaria. p. 2. c. 1. n. 39
 Compulsoria specialis habet dilationem
 processum retardantem. ibid. n. 40
 Compulsoria specialis datur audito aduersa-
 rio sed solet negari. ibid. n. 41
 Compulsoria specialis quibus cōcurrentibus
 non negetur. ibid. nu. 42
 Compulsoria hodie in Rota disputatur, an sit
 concedenda. ibid. nu. 44
 Compulsoria conceditur non citata parte,
 secus post conclusionem. p. 2. c. 1. n. 45
 Compulsoria potest expediri etiam penden-
 te termino remissoria. ibid. n. 51
 Compulsoria datur etiam ad instantiam af-
 fecti procuratoris cum cautione de rato.
 ibid. nu. 52
 Compulsoria quomodo exequi debeat à Iu-
 dice, remissive, ibid. n. 53
 Compulsoria, an possit expediri etiam in re-
 missoria, & quomodo, par. 2. c. 3. n. 152
 Compulsoria datur prout causa cognitio-
 ne, & parte citata p. 2. c. 6. n. 1
 Compulsoria specialis an concedatur à Rota,
 & quomodo ibid. nu. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
 Compulsoria specialis, quibus requisitis con-
 cedatur, ibid. n. 3.
 Compulsoria, & editionis petitio, in quibus
 differant. ibid. n. 55.
 Compulsoria an impediat processum. par. 2.
 cap. 6. cod. n. 5.
 Compulsoria generalis, an fiat citata parte,
 & retardet processum. ibid. nu. 6
 Compulsoria datur absque praefixione ter-
 mini, ibid. n. 10
 Compulsoria non datur, nisi iustificatis re-
 quisitis, & parte citata. ibid. n. 14
 Compulsoriales litterae, quare concedantur, &
 earumdem effectus, p. 2. cap. 6. n. 16
 Com-

Compulsoria locus est, ubi reperitur scriptura. ibid. n. 17
 Compulsoriae litterae speciales retardant processum. ibid. n. 21
 Compulsoriae litterae qualiter exequantur. ibid. n. 25
 Compulsoriae presentatio sit sicuti remissoriae. p. 2. c. 6. n. 16
 Compulsoriae litterae statim receptae iudici presentantur. ibid. n. 33
 Compulsorium presentatio qua protestatione solet fieri coram iudice de partibus. ibid. n. 34
 Compulsorium presentatio, qua protestatione fiat, si pars adversa absit ab illo loco. p. 2. c. 3. n. 38
 Compulsoria, quibus verbis petere possit admitti post productionem citationis. ibid. n. 44
 Compulsorium litterarum copia parti adversae denegari non potest. ibid. n. 53
 Compulsoria specialis non datur, quando fuit obtestatio generalis, & nihil fuit extractum. ibid. n. 143
 In compulsoria est evitanda calumnia. p. 2. c. 6. n. 143
 Qui obtinuit generalem, non potest petere regulariter specialem. ibid. n. 144
 Petita quando causa est in expeditione capit calumniu. ibid. n. 145
 Non retardat processum in summariissimo possessorio. ibid. n. 146
Conclusio in causa.
 Conclusio in causa, regulariter est de substantia processus. p. 1. cap. 10. n. 13
 Conclusio in causa non requiritur in causis canonicis. ibid. n. 19
 Conclusio in causa non potest omitti de partium consensu. p. 1. cap. 10. n. 21
 Conclusio in causa non nocet iudici, sed partibus. ibid. n. 78
 Conclusio in causa nunquam dicitur facta, quo ad fiscum. p. 2. c. 1. n. 294
Concordia.
 Concordia facta ab uno ex haeredibus fidei commissariis, nocet etiam alijs successivae vocatis, quamvis non sint haeredes transgentis. p. 1. c. 4. n. 56
 Concordia si impugnetur propter causam falsitatem, sustinetur, donec fuerit reuocata per tres conformes. p. 1. c. 4. n. 69
Condemnatio.
 Condemnatio expensarum. Vide in verbo expensarum condemnatio.
 Condemnatio fructuum. Vide fructuum condemnatio.
 Condemnatio cambiorum. Vide cambiorum condemnatio.
Condemnatus.
 Condemnatus in possessorio non auditur in Praxis Camelli Caputy.

petitorio, nisi sententia satisfecerit, par. 1. c. 17. n. 96
 Condemnato, dimissio beneficii, non sufficit. ib. 97
 Condemnatus, debet facere depositum pro fructibus, & expensis. ib. n. 98
 Condemnatus: quod tempus habet ad solvendum, & redimendum pignora. p. 3. c. 6. n. 83
 Limitatur tamen de consuetudine, ibidem. n. 64
 Condemnatus criminaliter in pecuniariam, debet statim solvere, part. 3. cap. 6. n. 65
 Condemnatus praedictus non relaxatur, etiam idonea cautione, ib. n. 66
 Condemnatus non auditur, nisi facta executio rei iudicatae, ib. n. 115
 Condemnati in expensis unica sententia, an in solidum, vel pro rata teneantur, p. 3. c. 11. n. 296
 Limita tamen in criminalibus, ib. n. 297
 Condemnatus coram executore, an possit excipere fructus non habuisse, ibidem n. 394
 Condemnatus ad fructus non intelligitur ad illos, quos alter percepit, par. 3. cap. 11. n. 611
 Condemnatus ad fructus, an possit probare illos non percepisse, ib. n. 612
 Condemnatus per tres conformes, an habeat beneficium cap. Odoratus. p. 3. c. 1. n. 88
Conditio.
 Conditio, & modus diffinitur, si res opponat defectum implementi conditionis. p. 1. c. 4. n. 78
 Conditio peior est carcerati in arbitrario. p. 3. c. 13. n. 56
Conductor.
 Conductor, qui non restituit rem sibi locatam, dicitur reconduxisse, & tenetur ad novas pensiones, p. 1. c. 3. n. 41
Confessio.
 Facta a pupillo in delictis, tam civilibus, quam criminalibus, nisi detur curatorem est ipso iure nulla, p. 1. c. 5. n. 17
 Limita in praxi, quia hoc non servatur, ibid. n. 18
 Confessio partis est maior probatio, quamque alia, p. 2. c. 1. n. 3
 Confessio Notarii in articulo mortis emanans fidem meretur, p. 2. c. 5. n. 8
 Confessio cedentis non nocet cessionario, si est facta post cessionem, p. 2. c. 2. n. 54
 Confessio facta, ut puta pronuntiatio pro confessatis positionibus, vel articulis, non dicitur relevans, & in Rota non attenditur, p. 2. c. 2. n. 73.

Confessio sponte facta sine tormentorum metu, sufficit ad sententiam capitale, p. 3. c. 1. n. 494.
 Confessio metu tormentorum indiget perfectione, ut sufficiat ad sententiam, ibid. n. 496.
 Confessio habet executionem paratam, ibid. n. 596.
 Confessio facit notorium, part. 3. cap. 12. n. 242.
 Confessio in criminalibus, tollit omnes nullitates, ibid. n. 246.
 Confessus
 Confessus de crimine, debet expectari, an vel sit persequere in confessione, p. 3. cap. 1. n. 462.
 Confessus tantum, vel consensus, & coniunctus, an possit appellare, & quando, Vide in verbo, appellari, post hoc.
 Confessus potest confessionem ante sententiam reuocare, ita etiam in causa appellationis, p. 3. c. 1. n. 491.
 Confessus tantum appellans non auditur, nisi prius reuocet confessionem, ibidem n. 495.
 Confessus, quando possit appellare, & suam confessionem reuocare, remissus, ibidem n. 497.
 Confessus, & coniunctus in criminalibus appellans, quando audiat, vel non, Vide etiam in Verbo appellans.
 Confessus non servatur ordinem iudicarij opponere nequit, p. 3. c. 12. n. 242.
 Confessus potest opponere nullitatem iurisdictionis, ibid. n. 244.
 Confessio
 Confessio, an locum habet pendente appellatione, vel termino ad appellandum, vel reo ad defensionem admitti, par. 3. c. 4. nu. 64.
 Congrua
 Congrua succedit loco alimentorum, par. 3. c. 11. n. 629.
 Coniectura
 Coniectura quando admittantur in liquidatione fructuum, p. 3. c. 11. n. 535.
 Coniunctus
 Coniunctus pro coniuncto auditur, p. 1. c. 5. nu. 54.
 Coniunctus, quis dicatur in tali proposito, ibid. n. 55.
 Limita primam conclusionem in requirentibus speciale mandatum, ibid. n. 56.
 Limita, quando principalis habet Tutorem, Curatorem, vel Procuratorem, ibidem n. 57.
 Limita etiam, si gerit contra voluntatem principalis, ibid. n. 58.

Et quid si vellet praefecti magis coniunctio, ibidem.
 In spiritualibus, quo ad mandatum procurator non habetur ratio assignationis, vel coniunctionis, ibid. n. 73.
 Limita nisi procederet per edictum, ad privationem beneficii, quia tunc coniunctus tanquam defensor cum cautione de rato audiretur, p. 1. c. 5. n. 74.
 Consensus
 Qui semel consensit in iurisdictionem amplius impugnare non potest, p. 1. c. 2. n. 417.
 Praecipue, si iudex declaravit se competentem, ibid. n. 418.
 Consensus in iurisdictionem potest fieri tacite, & expresse, quod declara, ibidem n. 444.
 Consensus inducitur per productionem mandati procuratoris, ibid. n. 445.
 Consensus tacitus inducitur per actus positivos, qui citra iurisdictionem explicari non possunt, dicto n. 444. secus si sonarent in pati, p. 2. c. 2. n. 436.
 Consensus in iurisdictionem, an praestetur per cautionem de stando iuri, ibidem n. 447.
 Et quid si petatur copia libelli, ibidem n. 448.
 Declara tamen prout ibid. n. 449.
 Quid autem indidente citra consensum, & postea qui alios actus faciat non repetita protestatione, vide, par. 1. c. 2. nu. 450. & n. 451.
 Patientia sola non sufficit ad inducendum consensum in iurisdictionem, & quomodo intelligatur conclusio, ibidem n. 452. & 453.
 Consensus novus, & expresse, an requiratur in procuratore absoluto, qui fuerat excommunicatus tempore constitutionis mandati procuratoris, p. 1. c. 5. n. 131.
 Consensus procuratoris sufficit in committenda causa, ibid. n. 173.
 Consensus inducitur ex taciturnitate aduersarii, p. 2. c. 6. h. 54.
 Consilium
 Consilium sapientis datur expensis petentis, p. 3. c. 11. n. 7.
 Limita si consilium esset verique parti velle, ibid. n. 8.
 Limita, etiam si tale consilium officio iudicis adhiberetur, ibid. n. 9.
 Consulatus
 Plures Consulatus vrbis in multis cognoscunt causas Clericorum, p. 1. c. 2. nu. 12.

Confulta

Tribunal Sacrae Consultae, sedet bis in hebdomada, p. 1. c. 2. n. 145

Quomodo reperitur formarum, & quomodo decider causas, ibidem, & eodem num.

Contestatio

Contestatio litis, vide litis Contestatio.

Contractus

Contractus si est stipulatus in vrbe, vel non, alibi destinata solutio, quam actionem det, ubi, & coram quibus, par. 1. cap. 2. n. 126.

Contractus inualidi, quare non possint sanari, p. 3. c. 12. n. 132

Contradicta

Per contradictas, quando procedatur cotta procuratorem absentem a Curia, p. 1. c. 5. n. 372

Per contradictas etiam potest procedi coram A.C. si procurator moriatur in curia, et si non intimetur principalis, ibidem num. 313.

Contrarium de sileo Rotae, ib. n. 7

Contradictarum officium, silet tempore vacationum, p. 1. c. 6. n. 69

Processus per contradictas, an detur contradicatum vigore clausulae, omnesque alios &c. ib. n. 110.

In beneficialibus, potest procedi per contradictas contra interesse putantes mortuo vel litigante, ib. n. 122.

Processus per contradictas, nunquam conceditur contra interesse putantes, si adeo legitimus contradicitor, siue sit, principalis, siue procurator, p. 1. c. 6. n. 124

Si Dominus comparens constituat procuratorem, & ille absit ab vrbe extra tempus feriarum, facta fide de absentia, potest contra eundem procedi per contradictas, p. 1. c. 6. n. 125

Si procurator mandatum non acceptat, vel legitimum non producit, aut moriatur, & eius morte Domino non intimata, potest contra eum procedi per contradictas, p. 1. c. 6. n. 126

Limita, si procurator substituit vigore facultatis sibi datae in mandato procurae substituenti, & Dominus superuiuat, quia citatus est substitutus, p. 1. c. 6. n. 127

Processus per contradictas, quando detur, ib. n. 128.

Contradictarum processus non annullatur, si aliquis terminus omittatur, & quare, ib. n. 130

Contradictarum formula, quanam sit, p. 1. c. 8. n. 1

Contradictae ubi, & quomodo legantur, & a Notario subscribantur, ib. n. 2

Contradictae reproducuntur in actis Notarii causa, ib. n. 3.

Contradictae, per quod tempus darent, par. 1. c. 8. n. 6

Contradictae dantur in absentem obligatum in Curia in forma Camerae Apostolicae, ib. n. 8

Contradictae non dantur contra heredem obligatum, sed sit citatio, ib. n. 9.

Contradictae dantur contra iuratum personam liter contumacem.

Contradictae dantur contra, quem tatus non patet accessus per edicta, ib.

Contradictae in contrarium valent praui citatione, ibid. n. 117

Contradictae dantur contra absentem, quicquid parietat, p. 1. c. 8. n. 12

Contradictae sunt obfentia per testes probata, & quomodo, ib. n. 13

Contradictarum plura remissive ad D. Gratiosum Vbertum, ib. n. 15

Per contradictas finitur processus, & sententia valet, p. 1. c. 8. n. 5

Per contradictas coram A.C. terminatur processus exceptis defuncto procuratore in Curia, ib. n. 7

Secus de sileo Rota, quia fit intimatio mortis in partibus, ibidem.

Contumacia

Contumacia sola est causa facienda excommunicationis, p. 1. c. 6. n. 137

Contumacia partis non competentis accusatur, & quomodo, p. 1. c. 3. n. 54

Contumacia potest etiam in re leui considerari, p. 1. c. 8. n. 69

Contumacia non habet locum in tribunali A.C., p. 1. c. 9. n. 81

Contumacia habet locum in curia capitollina, & in ea proceditur, ib. n. 87

Contumacia non contrahitur, absque monitorio, p. 3. c. 4. n. 395.

Contumacia, quando dicatur probata, in non obediende executorialibus, p. 3. cap. 9 n. 47

Contumacia, & inobedientia, dicitur probata in recurrentibus ad iudices laicos, vide ibid. p. 3. c. 9. n. 73

Contumax

Contumax non opponit declinatoriam fori, p. 1. c. 2. n. 398

Declata, si potest renunciare foro, & vide exemplum, ib. n. 399

Contumax, qui comparere, etiam in secunda instantia, non potest allegare defectum iurisdictionis, sed tenetur prosequi, p. 1. c. 2. n. 457

Limita, nisi quod opponit esset tale, ut redderet ipso iure iudicium nullum, ibidem n. 458

Contumax si personaliter citatus fuerit, & si perueniat post tempora ad appellandum non auditur. vide in p. 1. c. 4. n. 7

Contumax verus efficitur ad effectum censurarum, qui habet certam, & indubitaram notitiam. p. 1. c. 6. 14

Contumax, quando cumque compareat ante sententiam, auditur in statu & terminis, in quibus causa reperiatur. p. 1. c. 6. n. 15

Contumaces solent citari ad singulos actus per contradicias, ib. n. 129

Contumax, an possit excommunicari pro re leui. p. 2. c. 8. n. 70

Contumax, est iustam causam habeat pro se in lite, an in expensis debeat condemnari. ib. n. 301

Contumax verus, vel fictus, quis dicatur, & quando illi currat tempus ad appellandum p. 3. c. 1. n. 251. 252. & 253

Contumax scienter probatus, an audiretur post decem dies late sententiae. p. 3. c. 1. n. 254

Contumax matus, an appellare possit. ibid. n. 443

Contumax praedictus rediens ad iudicem a quo, si denuo grauetur, potest appellare. p. 3. c. 1. n. 444

Contumax potest appellare tempore debito, alias nunquam restituitur in prophanis. ib. n. 446

Contumax in beneficialibus post primam sententiam restituitur resectis expensis, ibid. n. 447

Contumax fictus, an audiat, si appellat contra tertium intra decem dies habita notitia. ib. n. 448

Contumax verus, vel fictus, quis dicatur. p. 3. c. 1. n. 449

Contumax, an restituatur, probata notitia ante decem dies. ib. n. 451

Contumax praedictus, si restituatur, quando, & quid hoc casu obseruetur. ib. n. 452

Conuentus

Conuentus. Vide si quid habes in Verbo seus.

Conuinctus

Conuinctus tantum, vel etiam confessus, quando possit appellare, vel confessionem reuocare. Vide adhuc in verbo Appellatio, Appellans; in verbo Confessus; & Confessio.

Copia

Copia compulsoria. Vide in verbo compulsoria.

Copia remissoria. Vide in verbo remissoria.

Copia scripturae. Vide in verbo scripturae.

Copia iurium. Vide in verbo iura.

Copia instrumenti. Vide in Verbo instrumentum.

Copia citationis. Vide in verbo citationis copia.

Copia articulorum. Vide in copia articuli

Copia positionum. Vide positionum copia.

Creditor.

Creditorum accollas possunt recta via agere contra debitorem accollantem, licet ad sit magna controuersia. Vide in par. 1. cap. 3. num. 57.

Creditor acceptans ordinem a suo debitore, illum non liberat, sed eo utitur ad faciliorem exactionem. ibid. n. 86

Promittens soluere creditori, si adhuc habet pecunias in manibus, & superueniat creditor anterior, tunc talis anterior potest euincere tales pecunias non solutas. p. 1. cap. 3. n. 92.

Domini herbarum creditor in consignatione praetij bobum, pro quorum alimonia creditur, debet a iudice praeferi omnibus alijs, etiam anterioribus. ibid. n. 97

Creditor dicitur esse in damno, quando tenetur cauere. p. 1. c. 3. n. 130

Creditor anterior, de quo informatus est Tutor, qui soluit posterioribus, potest cogi agere pro solutione contra eundem, ut sibi soluat. p. 1. c. 3. n. 139

Creditor posterior, si occultet bona debitoris, vel illa dilapidet, & de hoc adit timor, potest agi pro assecuratione, docto de credito, & iurato de tali metu. par. 1. cap. 3. nu. 140

Creditor posterior si suis diligens, non solum in exigendo, sed etiam in consumando pecunias, non potest ab anterioribus pulsari, nisi adsit obligatio in forma depositi. ibidem num. 141

Creditor pauper, solet esse diligens in exigendo. p. 1. c. 3. n. 142

Creditor non tenetur recipere diuisas solutiones, ibid. n. 143

Creditor si recepit fructus, dicitur sibi periuicasse durante illorum tempore. ibidem num. 152

Creditor non tenetur discutere bona a certis possessa, & litibus intricata. ib. n. 153

Creditor, qui obtinuit sententiam pro se, posteam potest facere liquidationem. p. 1. cap. 4. num. 60

Creditor potest capere suum debitorem fugientem absque commissione. par. 1. c. 6. num. 8

Creditor an, & quando habeat contra debitorem sui debitoris, viam executionis. p. 1. c. 9. n. 77

Creditor, an possit immitti in possessionem. ib.

honorum debitoris propter rem iudicatam. par. 3. c. 6. n. 117
 Creditor an possit per pactum iuratum propria auctoritate executionem facere. ibid. num. 148
 Creditor an possit auctoritate propria possessionem capere ita mandate iudice. ibid. num. 149
 Creditor prædicta faciens armata manu, auctoritate violentiam facere. p. 3. c. 6. n. 150
 Creditorum maior pars, quomodo intelligi debeat. p. 3. c. 13. n. 13
 Creditorum numero parium, benignior pars capitur. ibid. n. 14
 Creditorum minor pars, debeat stare maiori. p. 3. c. 13. n. 15
 Ampliatur idem, quando debitor aufugisset. ibidem. num. 16
 Creditores debent habere, quem conveniant. p. 3. c. 13. n. 17
 Creditores, quando remissionem in præiudicium minoris partis facere nequeant. ibid. num. 18
 Creditorum maior pars potest præiudicare, minori, etiam in hypotheca. p. 3. c. 13. n. 19
 Creditorum maior pars non habens hypothecam, in quibus possit præiudicare minori habenti. ibid. n. 20
 Creditor an, & quid possit consequi à Clerico habente beneficium cap. Odoardus. p. 3. cap. 13. n. 79.
 Creditores an possint ad curiam trahi, à quibus, & quando ibid. n. 99
 Creditor cum inope amittit creditum, & expensas, ibid. n. 161
 Creditores debent citari, quando causa septuagenarie proponitur Sandifusmo, & qualiter. Vide in p. 3. c. 14. n. 12.
 Creditores, quando citentur ad videndum, sibi inhiberi in septuagenaria. ibid. n. 25
 Creditores in concessione septuagenarie an hodie citentur, & bonum sit illos citare. par. 3. cap. 14. n. 28.
Creditum.
 Creditum certum cum clausula talia qualia, &c. si non sit exigibile non dat actionem contra cedentem, quia dicitur esse in casu factus restit. & alex. p. 1. c. 3. n. 91
 Creditum compensandum debet esse liquidum p. 1. c. 4. n. 42
 Creditum dicitur approbatum contra opponentem de veritate eiusdem, si probetur ipsam soluisse partem debiti. vide. par. 1. cap. 4. n. 88
 Creditum liquidum non differt quo ad compensationem à casu permisso inter actiones personales, vel reales. p. 3. c. 7. n. 68.
Crimen.
 Crimen puniatur à iudice loci, in quo fuit ex-

ptum, ut puta ubi fuit datum mandatum. p. 1. c. 2. n. 376
 Declara tamen prout ibid. num. 377. & 378
 Crimen suppositionis personæ gravissimum est. p. 2. c. 5. n. 138
 Crimen, & pena per mortem extinguuntur. p. 2. c. 8. num. 97
 Crimina quædam atrociora puniuntur etiam post mortem. ibid. n. 100
 Crimen hæresis, læsæ maiestatis, & peculatus, & repetundarum, puniuntur post mortem. vide in p. 2. c. 8. n. 101

Criminosus

Criminosus nemo debet reputari ante sententiam declaratoriam. p. 1. c. 2. n. 129
 Criminosus semel punitus ab vno foro, puta seculari, non potest iterum ab Ecclesiastico puniri. p. 1. c. 2. n. 343
 Declara tamen qualiter id procedat, ibidem n. 345. & 346

Cumulatio Iudiciorum.

Cumulatio petitorii, & possessorii datur in rebus incorporabilibus. p. 1. c. 11. n. 145
 Cumulatio possessorii, & petitorii quando datur agenti in saluano. ibid. n. 152
 Cumulatio datur factis probationibus in petitorio. ibid. n. 153
 Cumulatio datur si hæres ex testamento pro parte petitorum, & possessorum, in vim l. fin. ibid. n. 154
 Cumulatio datur, quando hæres petit in possessorio, & petitorio. ibid. n. 155
 Cumulatio datur etiam petenti declarari heredem, & adversarium cogi ad restituendum. ibid. n. 156
 Cumulatio datur in iudicio retinenda ad effectum, ut præferatur. p. 1. c. 11. n. 157
 Cumulatio datur etiam in compromisso, & quare. ibid. n. 158
 Cumulatio, non datur, in spolio super iure, & re. ibid. n. 159
 Ampliatur etiam si in continente vellet probare. ibid. n. 159
 Cumulatio non semper operatur, ut sit simul, & semel terminanda. p. 1. c. 11. n. 160
 Cumulatio quando denegetur remissionis ibid. n. 163
 Cumulatio concessa intelligitur si iudici videbitur. ibid. n. 169
 Cumulatio regulariter dependet à personis actoris. ibid. n. 170

Curator

Non potest à iudice deputari cum facultate substituendi, si tamen aliquo modo efficitur dominus litis, poterit substituere. p. 1. c. 5. n. 131
 Amplia, quod potest constituere actores ad omnes causas, ib. n. 132
 Curator hereditatis accuri debet dari, si non adest

adest procurator Dominus litis effectus, p. 1. c. 6. n. 118.

Curator, quando sit dandus, quibus, & quomodo, ib. n. 120

Curia.

Ripa, & Ripetta.

Curia Ripæ, & Ripetta. Vide in verbo Iudices Ripæ, & Ripetta.

Curia Romana

Curia Romana est mater inuentrix, & conseruatrix legum, & bonorum artium. Vide, in p. 1. c. 1. n. 1

Curia Romana dicitur excellentior cæteris in omni genere boni augendi, & mali propulsandi, p. 1. c. 1. n. 2

Curia Romanæ affluit Deus ipse.

Curia Romana non contentatur sola scientia, sed requirit Præstantiores honestavitæ, p. 1. c. 1. n. 6.

Amplia non solum in Iudiciis, sed etiam in procuratoribus, advocatis, & notariis, ib. n. 7

Curia Romana amat iustitiam, & æquitatem, reicitque cavillationes, & subtilitates Pro, curatorum, p. 1. c. 1. n. 8.

Curia Romana Deum timet, & exoptat partium utilitatem, ibid. n. 9

Curia Romana, nunquam remitti reum, & tanquam patria communis semper cognoscit, p. 1. c. 2. n. 369

Curia Romana semper abundavit hominibus Egregijs, p. 1. c. 5. n. 5

Curiales

Curiales examinantur in Rota, & qui modus teneatur, p. 1. c. 2. n. 83.

Adde Exemplar approbationis, ibidem, n. 84

Curiales, quodnam privilegium habeant, ib. 301. & n. 302.

Cursores

Debent citationem per iudicem legitime decretati præsentare, p. 1. c. 6. n. 1

Cursores citant, ubique etiam in alijs curijs, quæ habet proprios nuncios, & mandatarios, ib. n. 2

Cursores maior tides adhibetur, quam mandataris, ib. n. 3

Cursores, si referunt simpliciter fecisse, intelligitur personaliter, ib. n. 38

Et si dicunt domi dimissa copia, intelligitur de domo solite habitationis, p. 1. cap. 6. n. 39

Cursum relationi creditur, nisi doceatur de contrariis, ib. n. 41.

Cursores, quomodo scribant fidem non rependi reum, p. 1. c. 7. n. 5

Cursores, quam fidem faciant in reiterata citatione per diligentias, ib. n. 6

Cursor in calce, vel à tergo citationis refert executionem, p. 2. c. 3. 53.

Cursor citationem ad videndum admitti compulso, qualiter exequatur, p. 2. cap. 6. nu. 41

Cursor, quam attestacionem faciat, & quando citationi ad videndum admitti compulso, ib. n. 2

Cursum magister facit quietantiam de receptione commissionis, part. 3. cap. 3. nu. 98

Cursum magister, quinam sit, & fiat, & quanto tempore duret, ibidem num. 107.

Custos

Custos carcerum debet, & in quo libro acta adnotare, p. 2. c. 9. n. 227

D

Dammum

Dammum, & interesse succedunt loco promissionis factæ, si non addit protestatio opportuna, p. 1. c. 3. n. 146

Damna iudicialia, quænam dicantur, p. 3. c. 11. n. 184.

Damna iudicialia, an debeant à temerè litigante, ibid. n. 185

Damna extraiudicialia, quænam dicantur, ib. n. 186.

Damna extraiudicialia, an debeat reficere, temere litigans, p. 3. c. 11. n. 187.

Damna circa personam, quæ causa litis fuit coacta suum dimittere exercitium, antefacienda, ibid. n. 191.

Erquid de damno facto ob sequestrem mercedem, ibid. n. 192.

Damna extraiudicialia per victum non solvuntur in curia, p. 3. c. 11. n. 197

Damna, an veniant appellatione expensarum, ib. n. 199.

Damna non esse expensas dicunt Canonistæ, ib. n. 201

Damna semper sunt de necessitate reficienda cum expensis, & interesse, par. 3. cap. 11. n. 347

Dammorum condemnatio non est de necessitate expresse faciendæ, ib. n. 349

Damna certificari possunt ex actorum revocatione, ib. n. 373

Datio in solutum

Datio in solutum est nulla non admittitur compensatione opposita, par. 3. cap. 7. nu. 87

Debitor

Debitor cæbriorum, si assumpsisset in se onus pecunias exercendi, & diligentias debitas procurandi, tunc tenetur ad fructus, si non uti cambia, saltem loco damno

rum, & interesse, par. 1. cap. 3. num. 73
 Debitor cambiorum, si doceret fecisse diligē-
 tias, & non reperisset, qui pecunias ad cā-
 bium reciperet, non tenetur ad fructus, ib.
 num. 74.
 Debitor delegans ex quibus, & quando dica-
 tur liberatus, ib. n. 88.
 Debitor pagorum decursarum, quando est in
 mora potest conueniri pro toto credito, p.
 1. c. 3. n. 133.
 Debitor correus liberatus dicitur, quo ad per-
 sonam, & non quo ad bona, si in liberatio-
 ne ad sunt dictiones personales, par. 1. c. 4.
 nu. 48.
 Debitor conuentus ad soluendum, si ostēdat,
 quod fuit facta descriptio in libris de or-
 dino suo sub credito agentis, dicitur pro-
 bare solutionem, p. 1. c. 4. n. 48.
 Limita, si non adest legitima causa, ibidem.
 num. 77.
 Debitor, qui docet de trina soltione libe-
 ratur, ibidem n. 48.
 Debitor, si credit se liberatum ex accollatio-
 ne decipitur, & quare, ibid. n. 82.
 Debitor reuocato sequestro pecuniam recte
 soluit, p. 2. c. 9. n. 55.
 Debitor Durante sequestro, non potest mole-
 stari à creditore, ib. n. 56.
 Debitor citatur ad soluendum stante seques-
 tro, quod tacite reuocatur, ib. n. 60.
 Debitor volens reuocare sequestrum in pro-
 phanis pro assecuratione iudicii factum, quo-
 modo citet, ib. n. 200.
 Debitor aliquando praiudicat creditori cō-
 mittendo causam in Rota. par. 3. cap. 3.
 nu. 49.
 Debitor an, & quomodo possit recuperare,
 bona creditori data propter rem indica-
 tam, p. 3. c. 6. n. 120.
 Debitor, an possit recuperare pignus indicia-
 re, sicut conuentionale, & pratorium, ibi.
 n. 120.
 Debitor quomodo possit recuperare pignus
 iudiciale, ib. n. 121.
 Debitor satisfacio creditore recuperat super
 diuum pretii pignoris, p. 3. c. 6. n. 123.
 Debitor non potest differre ratione liquida-
 tionis, nisi habeat promptam probationē
 p. 3. c. 7. n. 23.
 Debitor cellus, an possit petere compensatio-
 nem contra cessionarium, ibidem num.
 129.
 Et quid si sequatur delegatio, ibidem num.
 130.
 Debitor, contra quem petitur declaratoria,
 an admittatur ad beneficium Capituli O-
 doardus, p. 3. c. 9. nu. 44.
 Debitor si non sit soluendo, carceribus mul-
 tatur, p. 3. c. 13. n. 3.

Praxis Camilli Capuci

Debitorē inopem non decet in persona
 molestare, p. 3. c. 13. n. 4.
 Debitor impotens non potest excommunica-
 ri, ob non solutionem, ib. n. 6.
 Debitor carceratur, an, & quando debeat ali-
 ab ipso creditore, ib. n. 7.
 Debitor fisci ad cessionem bonorum non ad-
 mittitur, p. 3. c. 13. n. 36.
 Debitor ex causa panis, an habeat beneficium
 cessionis, ib. n. 44.
 Debitor negans debitum, an admittatur ad
 cessionem bonorum, p. 3. c. 13. n. 89.
 Debitor negans debitum, ex causa admitti-
 tur ad cessionem, ib. n. 90.
 Debitor etiam post sententiam potest cedere
 bonis, ib. n. 91.
 Debitor negando debitum non amittit bene-
 ficium cessionis, p. 3. c. 13. n. 92.
 Debitores cum dolo, & fraude decocti latro-
 nibus assimilantur, ib. n. 118.
 Debitores bona occultantes acriter puniun-
 tur, ib. n. 119.

Debitum

Debitum voluntarium, quodnam dicatur,
 p. 3. c. 7. n. 50.
 Debitum necessarium, quodnam dicatur,
 ib. n. 53.
 Debitum particulare compensari non potest
 cum debito vniuersali, ib. n. 119.
 Debita vnius negotiationis an possint com-
 pensari cum credito alterius negotiatio-
 nis, p. 3. c. 7. n. 125.
 Debita vnius iudicii non compensantur cum
 illis attentatorum, ib. n. 128.
 Debitum naturale tantum, an possit compen-
 sari, p. 3. c. 7. n. 153.
 Debitum naturale, in quonam sit magis pri-
 uilegiatum, quam ciuile, ib. n. 154.
 Debitum naturale non parit actionem, nec
 sufficit ad agendum, ib. n. 156.

Decisio

Ex duobus decisionibus contrariis, attendi-
 tur vltima, p. 1. c. 2. n. 97.
 Decisio semper est sequenda in dubio, &
 quare, ib. n. 98.

Declaratoria.

Declaratoria an requiratur in notorio, &
 huiusmodi, p. 3. c. 1. n. 465.
 Declaratoria in curia censurarum, quando sit
 licita, & an regulariter suspendatur, ibid.
 num. 370.
 Declaratoria respectu fructuum, debet fieri
 post triginta dies vigore executiorum.
 p. 3. c. 8. num. 50.
 Declaratoria respectu possessionis debet fieri
 vel potest, post sex dies, ibid. n. 51.

P p p

De-

- Declaratoria quibus terminis servatis fiat, ibid. num. 52.
- Declaratoria pro quibus casibus concedatur p. 3. cap. 9. n. 1
- Declaratorie dantur ob non partitionem litteris apostolicis. ibid. num. 16
- Declarata tamen, qualiter ad id procedatur, ib. num. 17
- Declarata etiam, quibus citatis, & qualiteer. ibidem. num. 18
- Declaratoria, quando concedatur à Rota, p. 3. c. 9. num. 39. & 40
- Declaratoria, an, & quando detur à Rota, ob non partitionem mandato de manutenendo. ibid. num. 41
- Et quid ob non partitionem mandato pro purgatione attentatorum relaxato. ibid. num. 42
- Declaratoria an detur, etiam contra Tutorem p. 3. c. 9. nu. 43
- Et quid contra Capitulum, Clerum, aut universitatem. ibid. n. 44
- Et quid contra particulares de facto se executorialibus opposcentes, ibid. num. 45
- Declaratoria, an detur contra latitantes ne presententur litteræ executoriales. par. 3. cap. 9. num. 48
- Declaratoria an, & quando detur contra successorem in beneficio. ibid. n. 50
- Declaratoria datur, non solum ex inobedientia, sed ex repugnantia. ibid. n. 52
- Declaratoria datur quandocumque mandatum totale fuit legitime intimatum. p. 3. c. 6. num. 53
- Item quando servatis quatuor terminis non docetur de partitione. ibid. n. cod.
- Declaratoria quando non requiratur, sed sufficiat decunctio contra excommunicationem. ibid. n. 63
- Declaratoria non requiritur, ubi non est necessaria citatio. p. 3. c. 9. n. 65

Decreta irritant.

- Decretum irritans afficit possessionem ratione tituli. p. 1. c. 11 n. 3
- Decretum irritans habet implicitam inhibitionem. p. 3. c. 4. n. 331

Decreta iudicialia diversa

- Decreto vno concessio, alterum denegatum censetur. p. 1. c. 11 n. 8
- Decretum in susceptione litterarum remissoria tum qualiter fieri possit. p. 2. c. 3. n. 61
- Decretum acceptationis remissoria, est parti intimandum. ibid. n. 63
- Decretum iudicis parte, vel procuratore

- presente non intimatur. ibid. cod. n.
- Decretum factum parte presente extenditur cum expressione nominis adversarii. ibidem num. 64.
- Decretum factum parte presente fit, si conflet de procura. p. 2. c. 3. n. 65
- Decretum commissionis examinis, & iuramentorum testium, qualiter, & quomodo fiat. ibid. n. 68
- Decretum prædictum est parti intimandum. ibid. num. 73
- Decretum debet parti intimari collationandi, & claudendi processum. ibid. n. 129.
- Decretum receptionis litterarum compulsorialium, qualiter fiat à iudice. p. 2. c. 6. n. 35.
- Decretum prædictum, an fieri debeat cum testibus, & rogiti Notarii. ib. n. 36
- Decretum presentationis compulsoria quoliter fiat absente parte, ibid. n. 39
- Decretum admissionis compulsoria, qualiter fiat à iudice deputato. ibid. n. 45
- Decretum instantie in indicatione scripturarum comparsandarum factæ, quodnam fiat ibid. num. 59
- Decreta multa in civilibus conditionaliter sunt, & quomodo, p. 2. c. 8. n. 179
- Decreta conditionalia, licet videantur incerta, quomodo sustineantur. ib. n. 180
- Decretum quomodocumque factum ex falsa causa, non sustinetur. ibid. n. 109
- Decretum sequestri, an suspendatur, si dicatur de nullitate sententiae, p. 1. cap. 9. n. 17
- Ampliatur etiam per expressam appellacionem, etiam à Tertio interpositam. ibidem num. 18
- Limitatur quando in appellatione exprimitur rationabilis causa. ibid. n. 19.
- Decretum consignandæ sequestrationis, vel reuocandi sequestrem, quodnam fiat. ibid. num. 94
- Decretum super impetratione sequestri quoliter fiat p. 2. c. 9. n. 190
- Decretum fiat super reuocatione sequestri qualiter fiat. ibid. n. 198
- Decretum quodnam fiat super reuocatione sequestri facti pro asscuratione iudicii. ibid. num. 202
- Decreta semper à iuris dispositionem recipiunt interpretationem extensivam, p. 3. cap. 11. num. 362
- Decretum communicationis facultatum S. Visitæ, obtinetur etiam per contradiccionem contumacia. vide in p. 3. c. 13. n. 61

Decreta Citationum

- Decreta citationi per diligentias, quomodo per iudicem fiat. p. 1. c. 7. n. 6

Decretum secundæ citationi per diligentias qualiter fiat, ibid. n. 8.
 Decretum citationis contradistictarum, quomodo fiat, p. 1. c. 8. n. 4.
 Decretum admissionis iurium, qualiter extendatur, p. 1. c. 9. n. 5.
 Decretum obtentum compulsoriz generalis notorium remittitur, p. 2. c. 1. n. 38.
 Decretum collationandi, & claudendi processum &c. qualiter fiat à Iudice, p. 2. c. 3. n. 128.
 Decretum citationis pro impetratione remissoriz, qualiter extendi possit, ibidem. n. 139.
 Decretum citationis pro compulsoria obtinenda, qualiter extendatur, par. 2, cap. 6 nu. 11.
 Decretum citationis pro compulsoria specialis impetratione, ib. n. 23.
 Decretum citationis super prorogatione termini in compulsoria, qualiter extendatur, ib. n. 30.
 Decretum citationi ad dicendum contra compulsoriam, quodnam fiat, ibidem. nu. 52.
 Decretum citationi admissionis iurium coram Iudice compulsoria, quodnam fiat, p. 1. c. 6. n. 71.
 Decretum citationi ad videndum transumptari processum, quodnam fiat, ibidem. n. 127.
 Decretum citationi ad videndum collationa & auscultari processum, quodnam fiat, ib. n. 131.
 Decretum citationi pro transmissione processus ad Curiam, quodnam fiat, ibidem. n. 138.
 Decretum, quodnam fiat in citatione ad iustificandum sequestrium, p. 2. c. 9. n. 91.
 Decretum, quodnam fiat in citatione super consignatione pecuniarum sequestratarum, ib. n. 230.
 Decretum Citationis ad dicendum contra commissionem, quando habeatur, & quod, p. 3. c. 3. n. 119, & 161.
 Decretum citationi ad concordandum de executore, quodnam fiat, p. 3. c. 9. n. 3.
 Decretum, quodnam fiat citationi, quæ sit habita fide de diligentis, ib. n. 10.
 Decretum citationi ad videndum relaxari litteras executoriales, quodnam fiat, ibidem nu. 14.
 Decretum citationi ad videndum se paruisse litteris executorialibus, par. 3. cap. 9 nu. 20.
 Decretum, quodnam fiat citationi aggrauandi, & reaggrauandi excommunicatum ib. num. 79.

Decuriones,

Decuriones Ciuitatum, notarij esse nequeunt, acta tamen exercent, par. 2. cap. 5. nu. 126.

Defectus

Defectus Iudicis. Vide Iudicis defectus
 Defectus citationis. Vide citationis defectus,

Delegans

Delegans in delegatione liberatur, p. 3. cap. 7 n. 142.
 Delegans, quando non liberetur in delegatione, ib. n. 150.

Delegatarius

Delegatarius, nititur in propria actione, p. 3. c. 7. n. 144.
 Delegatario, non obstant exceptiones, quæ obstant deleganti, ib. n. 146.

Delegatio

Delegatio inter creditorem, & debitorem, quid requirat, p. 1. c. 3. n. 87.
 Delegatio, & cessio in quo differant, p. 3. c. 7 n. 136.
 Delegatio debet fieri præsentem delegato, & delegatario, ib. n. 140.
 Delegatio inducitur cum tribus requisitis, & quibus, p. 3. c. 7. n. 147.

Delegatus

Vide in verbo iudex delegatus.

Deliberatio

Deliberatio facta non admittit compensationem oppositam, est nulla, & reuocanda, p. 3. c. 7. n. 38.

Denunciatio.

Denunciatio alienationum prohibitarum fit intra duos menses, par. 2. cap. 5. nu. 178.
 Denunciatio fertur elapso termino dato ad se iustificandum, p. 3. c. 9. nu. 65.

Depositio

Summaria depositionum dantur in Curia, facto examine, p. 2. c. 1. n. 254.
 Depositiones debent registrari iuxta mentem testium, p. 2. c. 3. n. 83.
 Depositiones testium retrotrahuntur ad iuramenta præterita, p. 2. c. 3. n. 86.

Depositum

Depositum supra scuta quinque, fieri debet in monte Pieratis, p. 2. c. 5. n. 177.
 Depositum sequestrari non potest, p. 2. cap. 9 n. 154.
 Limitatur si debitor esset de fuga suspectus, ib. n. 155.
 Depositum, an, & quod, & quomodo admittatur pro purgatione attentatorum, p. 3. c. 4 n. 206.
 Depositum vnus iuris, cum obligatione &c. quando sufficiat ob clausulam resecis &c. p. 3. c. 1. n. 331. & 375.

Dies

- Dies termini non computantur in termino regulariter, p. 2. c. 1. n. 336
 Dies termini, quando computentur, vel non in termino praefixo, ib. n. 337
 Dies more Romanorum est de media ad mediam noctem, p. 2. c. 5. n. 356
 Dies iudicij in Causa commissaria, quinam sint in Curia, p. 2. c. 3. n. 62
 Dies termini non computantur in termino, excepta appellatione, p. 3. c. 1. n. 278
 Dies termini, quando computentur in termino, vel non, ib. n. 279
 Dies praesentationis, & incapsulationis, per quam notetur à tergo commissionis, p. 3. c. 3. n. 109
 Dies excapsulationis commissionis solet notari, à quo, & ubi, p. 3. c. 14. n. 31

Dilatio

- Dilationes, utrique parti colligantium sunt communes, p. 2. c. 10. n. 81
 Dilatio in remissoria est iudici arbitraria, p. 2. c. 1. n. 192
 Dilatio in remissoria est sepe deneganda, ib. n. 193
 Dilationes ad probandum communiter dantur in civilibus, ib. n. 292
 Dilationes non possunt cumulari, sed prorogari à iudice, ib. n. 299
 Dilatio ad probandum potest prorogari parte non citata, p. 2. c. 1. n. 300
 Dilatio praedicta est iudici arbitraria, respectu termini, & loci, ib. n. 301
 Dilatio, quando possit sine causa, & cognitio ne reuocari, ib. n. 303
 Dilatio non potest reuocari, nisi de consensu quo fuit data, ib. n. 304
 Limitatur tamen in decem casibus, in quibus potest reuocari ante terminum, p. 2. c. 1. n. 305
 Dilationis reuocatio tenet, nisi appelleretur, ib. n. 306
 Dilatio deliberatoria, solet concedi in Curia, ib. n. 307
 Dilatio deliberatoria, qua sit, cui, & quando detur, ib. n. 308
 Dilatio deliberatoria datur Procuratori ad consulendum Dominum, p. 2. c. 1. n. 309
 Dilatio praedicta datur etiam, si interseatur & spoliatus non probatus, ib. n. 310
 Dilatio huiusmodi non conceditur alicui, vel Procuratori Res specialis, ib. n. 311
 Dilatio dilatoria debet peti ante terminum ad articulum, ib. n. 312
 Limitatur, si noster sit persona, vel aequum ius impetraretur, p. 2. c. 1. n. 313
 Tunc etiam in quacunque parte iudicii concedi posset, ib. n. 314
 Dilatio dilatoria potest iudicis arbitrio au-

- geri, & minus non citata parte, ibidem n. 315
 Dilatio dilatoria datur etiam propter absentiam Advocati, ib. n. 316
 Dilatio denegatur, si sit longa absentia Advocati, p. 2. c. 1. n. 317
 Dilatio secunda potest dari in Rota de consensu Auditorum, ib. n. 318
 Dilationes duae dantur accusatori in criminalibus, & non capitalibus, ibidem num. 319
 Dilationes reo in criminalibus tres dantur, ib. n. 320
 Dilationes de consuetudine dantur in crimine adulterii, p. 2. c. 1. n. 321
 Dilatio praedicta de iure non est seruanda, ibid. num. 322
 Dilatorum materia est iudici arbitraria, ib. n. 323
 Dilationes reo modo, vna modo plures ceduntur, p. 2. c. 1. n. 324
 Dilationes omnes, sunt utrique parti communes, ib. n. 324
 Dilatio debet dari reo, etiam sponte confesso, ib. n. 329
 Dilatione pendente facta iudicis officio sunt nulla, ibid. n. 340
 Dilationum reuocatio, & similium in probatione sententiae expresse fiat, p. 2. c. 8. n. 87
 Dilatio quinquennalis ad soluendum, quomodo detur de iure, p. 2. c. 13. n. 11
 Dilationes moratoriae olim debitoribus concedebantur, ib. n. 107
 Dilationes praedictae concedebantur per Signaturam Sanctissimi, p. 2. c. 13. n. 108
 Dilationes praedictae, per quod tempus, & in quibus clausulis concedebantur ibidem, n. 109
 Dilationes praedictae, aliquando dabantur etiam clausula ad electionem creditorum, ibid. n. 110
 Dilationes moratoriae, & tolerantiae, hodie sunt prohibita, p. 3. c. 13. n. 115
 Diligentia
- Diligentia pro scriptura rependienda, p. 2. c. 1. n. 499
 Remedium procedendi per diligentiam, & citando personam quando datur, p. 2. c. 6. n. 19
 Diligentia, si arctandus est absens, sit de eum rependiendo, ib. n. 200
 Diligentia debita debet fore, etiam in criminalibus rependiendi reum, ibidem num. 27
 Diligentia, contra quem fiant, & quomodo

modo in illis procedatur, par. 3. cap. 7. nu. 2
 Diligentiarum materia apud D. Gratiosum
 Vbertum remittitur, ib. n. 11.
 Diligentia adhibita ne appellatio deferatur,
 est probanda, p. 3. c. 1. n. 306
 Diligentia appellanti suffragatur, quando sue
 runt dati reuerentiales, ib. n. 307.
 Diligentiz appellanti non suffragatur dato
 termino iuris, & quare. ibid. n. 308
 Diligentia contra debitorem, quibus modis
 fiat, p. 1. c. 9. n. 15
Disputatio.
 Disputatio super validitate commissionum
 luteris non expeditis, est sublata, p. 3. c. 17.
 n. 126
 Disputatio dnij, vide dubium.
Doctōr
 Doctōr notarius esse nequit, acta tamen exer-
 cere potest, p. 2. c. 5. n. 127
Dolus
 Dolus abesse præsuntur, quando intentio
 per bonum testem, licet vnum probatur.
 vide in p. 3. c. 11. n. 183.
Domicilium.
 Seruientes in curia non dicuntur contrahere
 domicilium, p. 1. c. 3. n. 15
Dominium
 Dominium, quomodo probetur, p. 1. c. 4.
 nu. 86
Dominus
 Dominus, si compareat falsus procurator, po-
 test gesta per ipsam ratificare, p. 1. cap. 5.
 n. 133
 Declara hoc procedere de æquitate; ibidem
 n. 134
 Dominus videtur consentire, & obligatur, si
 procurator ipso sciente excedat lites man-
 dati, ib. n. 141
 Dominus, si postquam semel in iudicio com-
 paruit, alicui instrumenta, & scripturas co-
 signat ad causam facientem, videtur tacite
 eum constituere procuratorem, par. 1. c. 5
 n. 143
 Dominus, si prosequatur causam per falsum
 procuratorem, videtur eius gesta ratifica-
 re, ib. n. 144
 Domino scienti, & patienti præiudicant fac-
 ta per falsum procuratorem, ibidem num.
 146
 Dominus, si approbans procuratorem per
 actus positivos, non potest eius mandati
 impugnare, ib. n. 195
 Dominus litis si moratur, quis citetur in
 eam sit prophanus, par. 1. cap. 6. num.
 116
 Dotum nomine subditi, an possit appel-
 lare, & appellationem proficui, p. 3. c. 1.
 nu. 27

Dominus principalis negligens non efficitur,
 nisi intimitur ei mors procuratoris, p. 3.
 c. 10. n. 78
 Dominus principalis, sibi imputet absentiam
 procuratoris, ibi. n. 80
 Dominus principalis, non præiudicat tertio
 in causa, p. 3. c. 12. n. 12.
 Dominus principalis, an dicat de nullitate,
 & quando. Vide in verbo nullitas.
 Dominus litis, vide in verbo procurator.
 Dominus herbarum creditor. vide creditor.
Dominus directus
 Dominus directus, qua actione conueniatur
 ad faciendam renouationem ex pacto fa-
 cto, p. 1. c. 3. n. 136
Domus
 Domus vicini destructa causa incendij, &
 quonam sit reficienda, p. 3. c. 11. n. 624
Donatio pia
 Domus pia, quodnam tribunal habeat, p. 1.
 c. 2. n. 151
Donatio
 Donatione promissa, promittens cogi potest
 ad faciendum instrumentum. vide in p. 1.
 c. 3. n. 137.
 Donatio causa mortis, quando transfunda-
 tur in donationem inter vivos, vide remis-
 siue in p. 1. c. 4. n. 94
 Donatio inter virum, & uxorem regulariter
 est nulla, p. 2. c. 4. n. 102
Donum
 Dona facta à consanguineis viri, spectant ad
 hæreses viri, & dona facta à consangui-
 neis uxoris, spectant ad uxorem, p. 1. cap. 4.
 nu. 84
Dos
 Dos existens in stabilibus, restituitur statim,
 si in immobilibus, & pecunia, post annum
 vide, p. 1. c. 3. n. 52
 Dotis restitutio respectu localium, quomo-
 do procedere debeat, ib. n. 85
 Dotis restitutio sit pro rata eiusdem dotis
 receptæ, ib. n. 99
 Dos promissa in qualitate reinuestienda ex
 partium conuentione non dicitur consilte-
 re in quantitate, sed in inuestimento, p. 1.
 c. 3. n. 145
 Dos potest lequestrari in casu scizit viri, p. 1.
 c. 9. n. 140
Dotans
 Dotans non tenetur de euictione rei datus in
 dotem, nisi talis euictio fuerit promissa in
 specie, p. 1. c. 3. n. 144
Dotatio
 Dotatio, quando constituitur facta à Patre, vel
 matre administratoriis filiis, animo com-
 pensandi, p. 1. c. 7. n. 57
 Et quid si dotando dicant, de bonis propriis
 vel de bonis suis, ib. n. 58

Et quomodo deducendum sit hoc casu legatum, ib.n.59

Dubium

Dubium in Rota proponendum, quando ob timeatur, & à quo in declaratoria, p.3.c.9. n.21.

Dubium, An sit danda declaratoria, scribitur sub citatione, & qua. ibid.n.23

Dubium quando, & qualiter subscribatur ab Auditore Rotæ, ib.n.24

Dubii formula, qualiter ponatur in intimatione, p.3.c.9.n.25

Dubium subscriptum à D.Ponente, etiam parti transmittitur. ib.n.28

Dubium subscribitur, etsi causa videatur per contradictas, aut alio modo, ib.n.29

Dubia qualiter obtineantur, & eorum resolutiones, ubi visum sit, p.3.c.9.n.38

Dubium, an causa sit spiritualis. Vide in verbo causa spiritualis.

E

Ecclesia,

Ecclesia cathedralis ultimo loco interdictitur, p.3.c.8.n.58

Ecclesia cathedralis non censetur interdicta absque expressa mentione, ib.n.61

Ecclesia parochialis annexa, an censetur cum illa interdicta, ib.n.62

Ecclesia post quadriennium restitutionem in integrum petere nequit, p.3.c.10.n.31

Limita, si adesset fraus, vel alia legitima causa, ib.n.32

Ecclesia, & minor in restitutione ambulant pari passu, ib.n.48

Ecclesia est minore in vno magis privilegiata, p.3.c.10.n.49

Ecclesia petit restitutionem non obstante iuramento Praelati, ib.n.56

Ecclesia quando, & aduersus, quæ possit petere restitutionem, ib.n.127

Ecclesia indiget restitutione aduersus lapsum temporis, p.3.c.10.n.33

Ecclesia, an teneatur ad expensas suas in utilitatem capituli, p.3.c.14.n.32

Ecclesia vitur iure communis sit expressè privilegiata, p.3.c.14.n.35

Amplia præsertim, si agatur de bonis temporalibus, ib.n.36

Ecclesia succedens Laico, qualiter iudicetur, p.3.c.14.n.38

Ecclesia in casu prædicto, an conueniatur coram Ecclesiastico iudice, ib.n.39

Ecclesia succedens in bonis priuatorum, vitent illorum iuribus, p.3.c.14.n.41

Limita, si renouaret emphiteusum, vtendo ad

miniculo iuris Ecclesiæ, ibid.num.42.

Ecclesia solet exercere opera pietatis, p.3.c.14 nu.60

Ecclesia alienat bona pro redemptione captiuorum, ib.n.61

Ecclesia pro redemptione captiuorum alienat velles, & sacram suppellectilem. ibid. n.eodem,

Ecclesia alimenta præstat pauperibus, & egenis ob famem, p.3.c.14.n.62

Ecclesia liberat captiuum, etiam quod propria culpa incidit in captiuitatem, ibid. nu.63

Ecclesia ex quibus præsumatur permittere, posse septuagenarios inhibitionem personalem obtinere, vide in par. 3. cap. 14. nu.64

Ecclesiasticus

Ecclesiastici debent in exemplum aliorum esse modestiores, p.3.c.9.n.74

Edicta

Edicta, quo tempore concedi soleant, p.1.c.8.n.6 & c.9.n.1

Edicti forma habetur apud Gratiosum Vbertum, & ubi, eod.n.9. ibid.

Edicti forma hic, quomodo sit expressa, ib. num.2

Edicti publicatio, & affixio, à quo fiat, & quomodo, p.1.c.9. n.33

Edictum debet scribi à Notario, & sigillo A.C. muni ri, ibidem.

Edictorum forma, & executio, qualiter fiat, de non tuto accessu, remissiuè, ibidem. num.6

Processus per edictum, est nullus non tuto accessu minime probato, ibid.n.7

Egidiana

Egidiana, an locus sit, quid si dubitetur, p.1.c.11.n.142

Egidiana, an locus sit, hodie spectat ad Signaturam, ib.n.103

Electio

Electio fori. Vide Forus

Electio peritorum. Vide Periti.

Emptio

Emens pro persona nominanda, sibi quærit, donec nominet, & quando nominat hypotheca transit ad nominatum, perinde, ac si ab initio emisset, par. 1. cap. 3. num. 125

Emens fundum cum pacto solvendi pretium anterioribus, si illud non soluit, non potest agere de euictione, si fundus euicitur, ab anteriori, quia debet satisfacere, nec liberatur ex solutione facta posterioribus, p.1.c.3.n.121.

Emptor, si venditor non dedit cautionem de euictione, habet electionem pretium deponendi, vide in p. 1. c. 4. n. 43

Emptor, quid facere teneatur, vt regressum habeat contra principalem motu litis, p. 3. c. 1. n. 47

Emptor rei furtiuæ, an faciat fructus suos, p. 3. c. 1. n. 458.

Declarat idem procedere, et si postea aquiret titulum, ib. 459

Amplia, & etiam si fructus consumpti essent, ibid. n. 460

Amplia, et etiam si triennio possideret, si esse- mus in beneficialibus, ib. n. 461

Emens sub hasta nulliter, tenetur ad fructus à die subhastaionis in rebus minoris, p. 3. c. 1. n. 478. 490. & 695

Emens nulliter sub hasta, an regulariter teneatur ad fructus, ib. n. 479. & 695

Emens à falso tutore credens à bono, an dica- tur bonæ fidei possessor, p. 3. c. 1. n. 503

Et quid, an faciat fructus suos, ibidem num. 504.

Et quid in emente à Præloato credente habere ius vendendi, ib. n. 505

Emens scienter contra canonem, dicitur in mala fide, p. 3. c. 1. n. 516

Emens estra iudicialiter nolle Dominum, sciens dicitur in mala fide, ib. n. 517

Emens scienter ab eo, qui vendere non poterat dicitur in mala fide, ib. n. 518

Emens à Procuratore, non viso mandato Domini dicitur in mala fide. par. 3. cap. 11. n. 529

Episcopus.

Episcopus non potest procedere contra Clericum forensem, sine interuentu, vel mandato Ordinarii illius, p. 1. c. 1. n. 359

Episcopis, solet inhiberi tantum sub penis suspensionis, & quare, p. 1. c. 6. n. 166

Episcopus electus tantum, an, & quando potest in petitorio, & possessorio agere, p. 1. c. 1. n. 55

Episcopi testes debent esse iurati, p. 2. cap. 1. n. 106

Episcopi non solent per sententiam excommunicari, sed interdici, p. 1. c. 8. n. 115

Episcopus an, & quando possit interlocutoriæ sui Vicarii reuocare, ib. n. 143

Episcopus pro Ciuitate, vel subdito potest appellari sine mandato, p. 3. c. 1. n. 28

Episcopus grauans appellentem, tanquam Canonicus potest recusari, vt suspectus, ib. n. 67

Episcopus potest exempta loca visitare regulari si Superiores monachi, non visitauerint, ibid. n. 609

Episcopus est iudex competens rerum suarum mensarum, p. 3. c. 4. n. 329

Episcopus causat attentata, si allegatus suspensus procedit in rebus suarum mensarum, ibid. n. 330

Error

Error Aduarij, & substituti, partibus non nocet, p. 1. c. 5. n. 243

Error in commissione super re, de qua agitur, est omnino euitandus, p. 3. cap. 3. nu. 42

Error in nomine, licet in cognomine non, quid operetur in commissione, ibidem nu. 44

Euictio

Euictio, & eius actio. Vide actio.

Examen

Examen testium, quando admittatur, si reus excipit, & vult facere suas probationes, p. 1. c. 4. n. 14

Examen prædictum admittitur, quando sunt plures articuli, & ex iis aliqui releuantes, ib. n. 15

Examen sine citatione, & nominatione Testium est nullum, p. 1. c. 1. n. 63

Examen testis exceptiones patientis ponitur ad partes, ib. n. 91

Examen sine termino ad dandum interrogatoria, non valet, ib. n. 98

Examen valet etiam ommissis interrogatoriis, ib. n. 102

Examen est nullum sine citatione ad videndum iurare testes, p. 1. c. 1. n. 119

Examen testium die, & loco expresso, non iuratorum, non valet, ib. n. 124

Examen factum die feriata, an valeat, ib. n. 127

Examen, an retrahatur ad iuramentum, in termino à lege dato, ib. n. 128

Et quid in termino assignato per verba præsentis temporis, p. 1. c. 1. n. 129

Et quid in termino dato ad probandum, & probatum habendum, ib. n. 130

Et quid in termino dato ad probandum apertissimis documentis, ib. n. 131

Examen nudum potest fieri, etiam die feriata, ib. n. 139

Examen à iudice factum cum simpliciter iuramento valet, p. 1. c. 1. n. 152

In examine testium non seruatur de stilo citationis rigor, ib. n. 157

Examen testium alteri difficile committat Iudex, ib. n. 157

Examen in Curia solet committi Notario, præuia citatione, ib. n. 159

Examen testium potest committi iudici, & notario tantum, p. 1. c. 1. n. 166

Examen testium de stilo Notariis committitur, ib. n. 166

Examen factum à Notario est, acti factum
est à Iudice. ib.n.167.
Examinis commissio facta Notario, debet
constare per acta alterius Notarii, ibidem.
n.168
Examen valet, non confitit de commissione
facta Notario per alia acta, par. 2. cap. 1.
n.170
Examen committitur Notariis etiam in cri-
minalibus, ib.n.172
Examen, quomodo perfici debeat, ibidem.
n.182
Examen egregiarum personarum fit in earū
domibus. ibid. n.212
Examen senis, infirmi, & mulieris honeste
ubi fiat, p. 2. c. 1. n. 213.
Examen Testis magis qualitatis, quomodo
fiat. ib. n. 214
Examen Testium est precise declarandum,
an velit acceptari. ib. n. 248
Examen debet intimari pro die certa, & qua-
re, p. 2. c. 3. n. 252
Examinis locus debet omnino parti intima-
ri, ib. n. 13
Examen cohaustum non fit sine decreto iudi-
cis parti intimato, ib. n. 20
Examen non relevat, nisi causa scientie red-
datur, ib. n. 26
Examen intimari potest lapsa prima die iuri-
dica, p. 2. c. 3. n. 74
Examen fit super articulis tantum, deficienti-
bus interrogatoriis, ib. n. 77
Examen debet incipi per horam post in inti-
matione expressam, ib. n. 80
Examen fit per iudicem distantem, & Nota-
rium scribentem, ibid. n. 81
Examen in compulsoria, fit pro recognitione
manus, p. 2. c. 6. n. 28
Examen testium, qualiter adnotetur in actis
ib. n. 85.
Examen recognitionis iurium, fit expeditis
interrogatoriis, ib. n. 84 & 86
Examen testium nulliter examinatorum non
sanatur, p. 3. c. 1. n. 335
Fallit, si testes essent examinati cum interro-
gatoriis adversarii, ib. n. 336
Declaratur tamen, si interrogatoria sint da-
ta à legitima persona, secus &c. ibidem.
n. 337
Examen testium super paupertate fit post in-
terrogationem sequenti die. par. 3. cap. 33.
n. 143

Exceptio.

Exceptio nullitatis defectu iurisdictionis di-
scitur personalis, p. 1. c. 2. n. 395
Exceptio declinatoria competens principa-
li non competit fideiussori, ibid. num.
396.

Exceptiones declinatorie, quando possunt in
prima, vel secunda instantia opponi, &
alia de materia remissive, ib. n. 459
Exceptio rei non liberè iustificata, parit re-
scissionem contractus, adeo vt reus non
teneatur ad pretium, sed actor teneatur re-
cipere, quod credidit, vel tradidit, p. 1. c. 4.
nu. 33.
Exceptio rei non liberè debet opponi ante
relaxationem mandati, ib. n. 47
Exceptio in incontinenti probata à Reo, im-
pedit immisionem, & interdictum adipi-
scentie, ib. n. 53
Exceptio dicitur in incontinenti probata
per transactionem, quia impedit litis in-
gressum, ib. n. 54
Exceptio non implementi etiam opponitur,
& implementum debet esse durabile, p. 1.
c. 4. n. 62
Exceptio delegationis non saluat reum, si il-
la non iustificetur in quacunque sui parte,
ibid. n. 63
Exceptio, quod quis non sit procurator, nul-
quam censetur exclusa. par. 1. cap. 5.
n. 123
Exceptiones omnes contra personam procu-
ratoris, tanquam inhabilis, debent opponi
ante litis contestationem, alias censentur
exclusæ, p. 1. c. 5. n. 137 & 138
Exceptio mandati, debet opponi ante litis
contestationem, ib. n. 139
Exceptio Domini non admittitur adversus
agentem possessorio recuperanda, p. 1. c. 1.
nn. 43
Exceptiones testium non omnes discutun-
tur in eorum inductione, p. 2. c. 1. n. 87
Exceptionum genere quot, & quæ. p. 2. c. 7.
num. 1
Exceptiones dilatorie, quæ, & earum exem-
pla, ib. n. 2
Exceptiones dilatorie, quando valide oppo-
nantur, ib. n. 3
Exceptiones peremptoriae, quando opponi
debeant, ibid. n. 4
Exceptionum peremptoriarum exempla, p. 1.
c. 7. n. 5
Exceptio prescriptionis est peremptoria. ib.
cod. n. 1
Exceptio solutionis compensationem, & pe-
cunie non numeratæ, est peremptoria. ib.
num. 6
Exceptio excommunicationis, & inofficiosi
testamenti, est peremptoria, ib. n. 7
Exceptio pacti de non petendo, & inventarii
est peremptoria, p. 2. c. 7. n. 8
Exceptio transactionis, & aduocatus est petem-
toria. ib. n. 9

Exceptio cūditionis est peremptoria, ibidem num. 10.
 Exceptio pretij non soluti, separationis bonorum, & doli est peremptoria, par. 2. cap. 7. num. 11.
 Exceptio, Tu non es Procurator, est peremptoria, ibid. n. 12.
 Exceptio Macedoniani est peremptoria, p. 2. cap. 7. num. 13.
 Exceptiones anomalæ non sequuntur normam aliarum, ibid. num. 15.
 Exceptio anomala, quæ dicatur, & an proponi possit in vim dilatoria, ibid. n. 16.
 Exceptio legitimæ personarum ante omnia liquidari debet, part. 2. cap. 7. num. 17.
 Exceptio non debet opponi in genere, sed in specie, ibid. n. 18.
 Exceptio cedendarum, an sit dilatoria, peremptoria, vel anomala, ibid. n. 19.
 Exceptio defectus notoriæ proprietatis, non datur in profanis agentibus, in remedio attentatorum, vide in parte 3. cap. 4. n. 145.
 Exceptio alterius spolio, obstat agenti spolio, secus in reuocatione attentatorum, ibid. num. 153.
 Exceptio excommunicationis, obstat spoliato, ibid. n. 124.
 Exceptio excommunicationis, non obstat in attentatis, p. 3. cap. 4. n. 125.
 Exceptiones post sententiam non admittuntur, par. 3. cap. 6. n. 121.
 Exceptiones ad impediendam executionem coram mero executore, non admittuntur, ibid. n. 119.
 Ampliatur, etsi possint in incontinenti probari, ibidem n. 120.
 Limitatur prædicta conclusio multipliciter, & primo in nullitate, p. 3. c. 6. num. 122.
 Exceptio excommunicationis semper potest opponi ad impediendam executionem, & processum, ibid. n. 123.
 Ampliatur nunquam esse exclusam, etiam post tres conformes, ibidem n. 124.
 Ampliatur etiam si procedatur coram mero executore, p. 3. cap. 6. n. 125.
 Exceptio compensationis impedit executionem etiam rei iudicatæ, ibid. n. 128.
 Exceptio prædicta debet probari cum conuenienti dilatione, ibidem n. 129.
 Ampliatur etiam opponi posse in actu executionis, & illam impedire, p. 3. c. 6. n. 130.
 Limitatur, si debitum sit liquidum, vel liquidari possit in incontinenti, ibid. n. 131.
 Exceptio compensationis, an opponi possit in appellatione, ibidem n. 133.
 Exceptio prædicta, an admittatur in interdicto recuperandæ, p. 3. cap. 6. n. 134.
 Exceptio falsi, potest opponi per 10. annos,

Praxis Camilli Capucci

ibidem num. 135.
 Exceptio falsi impedit executionem rei iudicatæ, etiam coram mero executore, ibidem n. 136.
 Exceptio oriens ex ipsa sententia impedit executionem, etiam trium conformium, p. 3. cap. 6. n. 139.
 Exceptio, quæ non impugnatur sententiam, an retardet executionem, ibid. n. 145.
 Exceptio, licet non oriatur ex verbis sententiæ, potest opponi in executione, ibidem num. 146.
 Exceptio non admissibilis, an admissa præiudicet executioni, p. 3. cap. 6. n. 150.
 Declaratur contra ipsam esse faciendam, protestationem, & appellationem, si admittatur, par. 3. cap. 6. n. 151.
 Exceptiones altioris indaginis, regulariter non admittuntur ad impediendam executionem, ibidem n. 179.
 Fallit si oriatur ex verbis ipsius sententiæ, ibidem num. 180.
 Exceptio tertij est privilegiata, non obstante statuto, & quando, p. 3. c. 6. n. 184.
 Exceptiones, quantum possint opponi in executione sententiæ, ibidem n. 191.
 Exceptiones omnes executionem impediētes, possunt opponi coram mixto executore, p. 3. cap. 6. n. 192.
 Exceptio semel opposita potest iterum in executione opponi, p. 3. cap. 6. n. 193.
 Limitatur si fuerit de ea in primo iudicio plenè cognitum, ibidem n. 194.
 Declaratur etiam si non fuerit à iudice tractatæ, vel expressè reprobata, ibid. n. 195.
 Exceptiones impediētes executionem, an opponi possint coram iudice in alio territorio exeunte. Vide in par. 3. c. 6. n. 196.
 Exceptio reiecta in vno iudicio, quando possit deduci in alio, p. 3. c. 7. n. 165.
 Exceptio reiecta semel, regulariter non potest iterum deduci, ibidem n. 167.
 Exceptio nullitatis incidenter obiecta, & reiecta, potest principaliter iterum deduci, p. 3. c. 7. num. 168.
 Exceptio semel opposita, & reiecta, ut non possit iterum proponi, quæ requirantur, ibidem n. 169.
 Exceptio fructuum non perceptorum, vel similis, quanto tempore possit opponi contra executoriales. Vide in parte 3. cap. 8. num. 48.
 Exceptio trium conformium, non præiudicat tertio, p. 3. c. 12. n. 13.
 Declaratur tamen si doceatur de interesse, & quomodo, ibidem n. 14.
 Exceptio nullitatis est fauorabilior, quam actio, ibidem n. 171.

Excessus.

- Excessus non presumitur, nisi de eo doceatur, & exprimi debet in appellatione, p. 3. cap. 1. n. 157. & 441
 Excessus in casu appellationis, an in specie, vel in genere tantum possit exprimi, ibid. n. 159.
 Excessus in genere expressus suspendit executionem in totum, ibid. n. 160
 Excessus in specie expressus suspendit tantum, quantum capit excessus, ibid. n. 161
 Excessus in exequendo, sex modis potest committi, p. 3. cap. 1. num. 435.
 Excessus in exequendo non presumitur, nisi de eo doceatur, ibidem n. 440.
 Excessus expensarum est exprimendus in appellatione, p. 3. c. 11. num. 263.

Excommunicatio.

- Excommunicatio potest semper opponi, p. 1. c. 2. num. 226
 Excommunicatio publica non dicitur, nisi secuta denunciatione. ibid. n. 228.
 Excommunicatio, nisi sit publicata, non priuat exercitio officij, p. 2. c. 5. n. 255
 Excommunicatio datur contra singulos canonicos, p. 3. c. 9. n. 51
 Excommunicatio datur etiam contra non-obedientem sequestro, ibidem p. 101.

Excommunicatus.

- Nemo talis dicitur publicè, nisi secuta denunciatione, p. 1. c. 2. n. 228.
 Excommunicatus publicè, vel occultè, non potest constitui procurator, p. 1. cap. 5. num. 128.
 Amplia, etsi tempore acceptationis, sit absolutus, ibidem n. 129.
 Excommunicatus si procurator constituitur, & deinde absoluitur, sciaturque hoc Dominus, & perseveret in sua voluntate, constitutio valet, p. 1. c. 5. n. 130.
 Excommunicatus spoliatus non restituitur in beneficialibus, p. 1. c. 11. n. 77
 Excommunicatus dimissa possessione, factioque expensarum, & fructum deposito, auditur, ibidem n. 99
 Excommunicatus testis ab omnibus repellitur, p. 2. c. 1. n. 69
 Excommunicatus potest examinari, absolutus ad talem effectum tantum, ibid. n. 70.
 Excommunicatus potest appellare tam iudicialiter, quam extra iudicialiter, p. 3. c. 1. num. 12
 Excommunicatus appellare nequit, nisi grauen inferatur, ibid. num. 13
 Excommunicatus ex causa voluntaria ve-

- niens ad iudicem non auditur, ibid. n. 14
 Excommunicatus, an restitui possit ad appellandum, p. 3. c. 1. n. 15
 Excommunicatus an, & quando possit restitui ad appellandum, remissive, ibidem num. 16.
 Declara prædicta in excommunicato simpliciter procedere, ibid. num. eodem.
 Excommunicatus cum denegatione audientie num possit appellare, ibidem n. 17
 Excommunicatus appellationi rensciat petendo absolutionem a iudice, nisi contrarium protelletur, ibid. n. 708
 Excommunicatus potest aggranari, nisi soluat infra decem dies, p. 3. cap. 6. n. 127
 Excommunicatus prædictus post alios decem dies potest reaggruari, ibid. n. 128
 Et interdicti, & suspensi ab officio, & beneficio cum inuocatione brachij secularis, ibid. num. 129.
 Fallit, quando ex conuentione partium aliud seruatur, p. 3. c. 6. n. 130.
 Excommunicatus est repellendus à iudicio, etiam à laicis, ibidem n. 226
 Excommunicatus inordescens, quando, & qualiter moneatur ad respondendum de fide, p. 3. cap. 8. n. 54.
 Excommunicati vigore Bullæ Cenz quo tenentur declarantur, p. 3. c. 9. n. 66
 Excommunicatus persilens in excommunicatione, ad quid citetur, & qualiter, ibid. num. 70-71
 Excommunicatus ex Bulla Cenz obrecusum ad laicos, arcetur à noua audientia, ibid. n. 80.
 Et an audiatur excipiens, aut appellans, p. 3. cap. 9. num. 81
 Excommunicatus obrecusum ad laicos, non absoluitur saltem sine pactione verbalis, ibidem n. 88.
 Excommunicatus qui non audiatur, nec agendo, nec excipiendo, ibid. n. 100
 Excommunicatus ob non partitionem mandati rotalis an possit absolui per Rorari, p. 3. cap. 9. n. 109.
 Excommunicatus prædictus non absoluitur, nisi pareat iudicato, p. 3. cap. 9. n. 110.
 Excommunicatus an petere possit restitutionem in integrum, p. 3. c. 10. n. 22.

Executio.

- Executio intelligitur pro indiniso, quando sit vigore mandati obtenti in vim obligationis cameralis, vt si res possideatur à debitorè, & ab alio, quia illa post debitoris pro indiniso executatur. Vide par. 1. c. 3. n. 30.
 Executio debet iustificari, & eisdem actis, ibid. num. 59.

Execu-

Executio vigore pactorum executinorum, da-
tur contra quemcumq. fundi censuati pos-
sessorum, ib. n. 60
Executio statim est facienda, quando appel-
latio prohibetur in notoriis, p. 3. cap. 1
n. 459
Executio pro mercede in Tribunali Guber-
natoris Urbis, vsque ad quam summam,
non possit suspendi, ib. n. 571
Executio pro alimentis præteritis, an, & quā-
do transferatur per Signaturam, ibidem,
n. 579
Executio pro alimentis præteritis, non trans-
fertur, contractis debitis pro victu, ibidem
n. 580
Executio facta, vel facienda, an, & quid patia-
tur per rescriptum Signaturæ suspensum,
p. 3. c. 2. n. 49
Executio non retardatur, quando per tres
conformes proceditur super attentatis, p. 3
c. 4. n. 105
Executio, & inhibicio si sint factæ eadem die
pro cuius validitate præsumatur, ibidem,
n. 316
Executio est statim facienda, si sit tenuncia-
tum appellationi, p. 3. c. 6. n. 8
Executio semper debet fieri lite, quomodo-
cumque finita, ib. n. 62
Executio rei iudicatæ, quando committere-
tur iudici appellationis, ib. n. 100
Executio sit non solum pro sorte, sed pro fru-
ctibus, & expensis, p. 3. c. 6. n. 105
Executio rei iudicatæ, semper sit purificatis
conditionibus, ib. n. 114
Executio, in quibus rebus fieri primo debeat
ib. n. 115
Executio de facto facta reuacatur, etiā parte
non citata, p. 3. c. 6. n. 116
Executio personarum, an fieri possit primo lo-
co, ib. n. 132
Executio difficilis dicitur, quæ fieri debet cū
beneplacito Principis secularis, ib. num.
142
Executio, an possit fieri super aliis rebus, quā-
vis, de quibus agitur, p. 3. c. 6. n. 143
Ampliatum prædicta conclusio multipliciter,
ib. n. 144
Executio, an ministerio iudicis, vel authori-
tate creditoris fieri possit, ibidem num.
147
Executio, an possit committi parti vincenti,
p. 3. c. 6. n. 151
Executio regulariter, an sit facienda parte,
citata, ib. n. 152
Executio sine citatione, fit solum inter easdē
personas, & in rebus adiudicatis, ibidem,
n. 163
Executio contra bona propria, & personam
hæredis, quando detur in Curia, ib. n. 176
Praxis Camilli Capney.

Executio contra fideiussorem iudicii, sit ex
eodem processu principalis, par. 3. cap. 6.
n. 177
Executio, si fiat contra fideiussorem contra-
ctus, requiritur nouus processus, ibidem,
n. 179
Executio, quando est facienda in alio loco,
quinam modus seruandus sit, ibid. num.
195
Executio si facienda super rebus controuer-
sis, quid agendum, p. 3. c. 6. n. 196
Executio sententiæ, an possit in re propria
parti deputari, ib. n. 204
Executio, causæ cognitionem requirens, com-
mittitur posito in Ecclesiastica dignitate,
ib. n. 205
Executio, an possit fieri, etiam tempore feria-
to, p. 3. c. 6. n. 207
Executio, an possit fieri die feriato in hono-
rem Dei, ib. n. 208
Limitatur contra tertium, quod fieri non
possit, ib. n. 209
Executio rei iudicatæ regulariter non im-
peditur ab exceptione, par. 2. c. 6. num.
210
Executio, quibus clausulis fiat, si fiat stante
exceptione calumniæ suspecta, ibidem,
n. 237
Executio, quando impediatur ab inhabilita-
te personæ, eod. n. 237
Executio non potest fieri pro eo solo, pro quo
causa est instructa, si plures agunt, p. 3. c. 6
n. 248
Executio cessat, etiam trium conformium,
si requiritur causæ cognitio, eodem num.
249
Executio etiam trium conformium impedi-
tur, quando agitur de interesse tertii, ibid.
n. 256
Executio facienda in re possessa per tertium,
quando impediatur, p. 3. c. 6. n. 258
Executio potest fieri contra intrusum lite,
pendente, ib. n. 263
Executio ex primo processu, contra tertium
an, & quando fieri possit, ib. n. 268
Executio contra tertium an, & quando pos-
sit fieri in re possessa per condemnatum,
p. 3. c. 6. n. 269
Executio contra tertium, an, & quando pos-
sit fieri in re possessa per condemnatum,
p. 3. c. 6. d. n. 269
Executio contra tertium, an possit fieri in
re non petita in causa, ib. n. 270
Executio facienda in re vacante, quomodo
possit à tertio impediri, ibidem num.
272
Declaratur tamen, si dederit cautionem
de non malitiosè agendo, par. 3. cap. 6.
n. 273

Executio à tertio, quando potest, impeditur tam in possessorio, quam in petitorio. ib. n. 274

Declaratur, si ius suum sit separatum, à iure condemnati, ib. n. 275

Declaratur etiam, quando sententia tertii nullo modo prodest condemnato. p. 3. c. 6. n. 276

Executio non obstante appellatione tertii fit sine illius præiudicio. ib. n. 277

Executio potest impediri, ex quali, quali probatione. ib. n. 283

Executio, an, & quando impediatur, etiam si caurio offeratur. par. 3. cap. 10. num. 105.

Executio fit elapso termino, & nihil deducto ib. n. 108

Executio, an possit relaxari post litis cessionem p. 3. c. 11. n. 139

Executio trium conformium, etiam interlocutoriarum, est magis privilegiata, quam vnicæ non appellabilis. part. 3. cap. 12 n. 150

Executio obtenta in causa nullitatis reuocatur, ut attentata. par. 3. cap. 12. num. 164

Executio contra admissos ad beneficia cap. Odoardus, & peruenit, quando fieri possit. p. 3. c. 13. n. 103

Executor

Executor vnus sufficit, qui perquirat, & referat, non inuenisse bona, super quibus possit facere executionem, par. 1. cap. 3. num. 153

Executor sequestrarius, vel depositarius executiuè molestari potest. par. 2. cap. 9. n. 101

Executor, quam fidem faciat à tergo mandati, factis diligentis. p. 3. c. 9. n. 5

Executor debet facere diligetias in loco originis debitoris districtualis, ibidem num. 6

Declaratur hoc scire fuisse à Signatura Iustitiæ disputatum, ib. n. 7

Executor idest Index.

Executor mixtus, quando nam, quis dicatur deputatus, p. 3. c. 4. n. 263

Executor amittens dignitatem ante perfectam executionem, an possit prosequi, p. 3. c. 6. n. 206

Executores non solum intimant litteras executoriales, sed etiam procedunt ad censuras, & brachium seculare, par. 3. cap. 8. num. 7

Declaratur tamen non procedere ad vltiora, nisi habita relatione intimationis, ibidem num. 8

Executor non potest super nullitate pronunciare. p. 3. c. 12. n. 36

Executor, confitro de nullitate, super sedet, & questionem ad superiorem remittit, ibid. nu. 37

Executoriales Litteræ.

Executoriales intimantur in Partibus, reproducentur in Rota, & seruantur quatuor termini ad docendū de partitione. p. 1. c. 2 n. 104. & 113

Executoriales, quare reproducantur. ibidem n. 105

Executoriales contra latitantem sufficit, quod intimentur in manibus affinis, & domi intimandi. & per edictum ad valuas, ibidem n. 107

Executorialium presentatio, seu inhibitionis sufficit etiam, quod fiat à Procuratore, ibid. n. 110

Et quare id, ita procedat ib. n. 111

Executoriales in subrogatione, obtinent, debent etiam ipsæ aduersario intimari. p. 3. c. 4. n. 183

Limitatur, si subrogatus habuerit tres conformes, vel rem iudicatam, aut executoriales. ib. n. 184

Executoriales intra so pendente lite possunt intimari. p. 3. c. 6. n. 264

Executoriales litteræ, dantur pro executione rei iudicatæ. p. 3. c. 8. n. 1

Executorialium litterarum formula remissive ad Vestrium. ib. n. 5

Executoriales olim sub plumbo expediebantur. ib. n. 9

Hodie vero sub paruo sigillo, habita derogatione in commissione. p. 3. c. 8. n. 10

Executoriales litteræ sunt reo personaliter intimandæ, intimandæ. ib. n. 14

Amplia saltem Procuratori, & cui si ille intimari non possit, ibid. n. 15

Executoriales, qualiter intimentur, si rucus accessus non pateat, p. 3. c. 8. n. 16

Executorialis defectus sanatur per noticiam prout citatio. ib. n. 17

Executoriales, quando possint per edictum intimari, absque speciali commissione, ibid. n. 19

Executoriales, an, & quomodo possint intimari intra so pendente lite, par. 3. cap. 8. n. 22

Executoriales, an, & quando committantur intimandæ, sine cognitione intrusionis lite pendente. vide. p. 3. c. 8. n. 24

Executoriales decreta contra primum intrusum, an & qualiter possint exequi contra secundum, ib. n. 27

Declaratur dummodo executoriales intimentur per eum, qui obtinuit, ibidem num. 28.

Executoriales mortuo impetrante, an possint

sint subrogato. par. 3. cap. 8. n. 29.
 Executoriales semel decreta defuncto de iure deo non decernuntur subrogato. ibi. nu. 32
 Executoriales semel intimata per defunctum denuo non intimantur per subrogatum, ib. n. 33.
 Executoriales denuo non decernuntur subrogato ad prosecutionem iam concessam. p. 3. c. 8. n. 34.
 Executoriales semper decernuntur vigore ultimarum sententiarum, ib. n. 35.
 Executoriales per restitutionem in integrum de medio tolluntur. ib. n. 36.
 Executoriales primæ sententiæ, an per commissionem concedantur intimandæ, ac si essent ultimæ. ib. n. 39.
 Executoriales intimata debent reproduci, & postea servantur quatuor termini substantialia. ib. n. 40.
 Executorialium intimatio, si recognosci nequeat, datur commissio sanatoria. p. 2. c. 8. nu. 41.
 Executoriales; an, & qualiter habeant effectum, si pendente earum intimatione perdat regestrum. ib. n. 43.
 Executoriales inter non possidentes obtentæ, non efficiunt tertium prouisum. ibidem. nu. 46.
 Executoriales sunt nullæ, absque fructuum liquidatione, & quando fieri debeat. p. 3. c. 8. n. 49.
 Executoriales, an possint presentari, etiam per partes, & qualiter. p. 3. c. 9. n. 49.
Exemptus.
 Exempti, quinam dicantur, & qui subsint or dinariis. p. 1. c. 2. n. 357.
 Exempti à iurisdictione ordinarii possunt commissionem impetrare pro prima instantia. p. 3. c. 3. n. 22.
 Exemptus clericus. Vide clericus.
Exhibitio.
 Exhibitio rei in iudicio fit petentis expensis, p. 3. c. 11. n. 4.
 Exhibitio scripturarum; & instrumentorum. V. instrumentum; & scriptura.
Expensa.
 Expensæ Interrogatorum in Remissoria, à quo fiant. p. 2. c. 3. n. 167.
 Expensæ debentur tantum iudiciales, non autem extraiudiciales. p. 3. c. 8. n. 301.
 Declara tamen de iure omnes deberi. ibidem n. 303.
 Expensæ titis, an debeant subministrari ex bonis sequestratis. p. 3. c. 9. n. 133.
 Expensæ, an, & quando sint rescindendæ appellato ab appellante appellationi renunciante. p. 3. c. 1. n. 734.
 Expensæ commissionis, & sollicitationis non

computantur in scuto aereo. par. 3. cap. 3. n. 143.
 Expensæ de stilo Curie, an resciantur per producentem nouum iur. p. 3. c. 4. n. 172.
 Expensæ, quandouam compensentur inter litigantes, ib. n. 175.
 Expensæ, damna, & interesse, debent resciri, in attentatis. ib. n. 271. 289. & 307.
 Expensæ, quandouam debeantur in reuocatione attentatorum, etiam ante discussionem negotii principalis, ibid. n. n. 271. 289. & 307.
 Expensæ, an debeantur, quando proceditur per viam nullitatis, vel iniusticiæ in reuocatione attentatorum. ib. n. 290.
 Expensæ extraiudiciales, non liquidæ, non retardant processum in negotio principali. p. 3. c. 4. n. 291.
 Expensæ, an debeantur, si pars cedat liti ante sententiam. p. 3. c. 6. n. 199.
 Expensæ vnius iudicii, non compensantur cum illis attentatorum. p. 3. c. 7. n. 128.
 Expensæ circa positionum responsiones ab absente faciendas, à quibus faciendæ, p. 3. c. 11. n. 17.
 Expensæ extractionis, quando, & à quo subministrandæ, remissive, ib. n. 18.
 Expensæ examinitoris missi ad absentem, à quibus soluantur. p. 3. c. 11. n. 19.
 Expensæ litterarum, & positionum copias soluit petens. ib. n. 20.
 Expensæ in rogitu venditionis spectant ad emptorem. p. 3. c. 11. n. 21.
 Expensæ post terminatum iudicium, quot, & quibus modis debeantur. ibidem. n. 23.
 Expensarum aliarum debentur etiam officio iudicis, aliarum iure actionis. ib. n. 24.
 Expensæ, ut debeantur debent probari. p. 3. c. 11. n. 29.
 Expensæ non solum debent probari factæ, sed factæ à petente. ib. n. 30.
 Expensæ ab eo factæ presumuntur, qui eas facere tenebatur, ib. 31. & 42.
 Expensæ an, & quando in quantitate præcisæ sint probandæ, p. 3. c. 11. n. 35.
 Expensæ modicæ, quomodo dicantur satis probatæ, ib. n. 36.
 Expensæ magnæ, ut satis probatæ dicantur, quid requiratur, ib. n. 37.
 Expensæ prima facie presumuntur factæ principali, & non à Procuratore, p. 3. c. 11. nu. 41.
 Expensæ ab alio factas tenetur probare dicens non fuisse factas ab eo, qui tenebatur. ib. n. 43.
 Expensæ non solent fieri sine mandato Domini, cuius interest fieri. ibidem. n. 44.
 Declara non ita tamen semper procedere.

re, & quare. par. 3. cap. 11. num. 45.
 Expensæ quæ, & quando præsumantur factæ
 à Procuratore, ib. n. 46
 Expensæ alieno nomine faciens, debet victo-
 riam causæ procurare, ib. n. 49
 Expensæ difficile recuperat succumbens in
 aliena lite. p. 3. c. 11. n. 50
 Expensæ, nequaquam recuperat agens malā
 causam alienam. ib. n. 51
 Expensæ repetit causam alienam bonam
 agens, ib. n. 52
 Expensæ factas ad suam primatam utilitatē,
 vnusquisque reddere tenetur, p. 3. cap. 11.
 nu. 53.
 Expensarum quantitas in dubio vnde habea-
 tur, ib. n. 54
 Expensæ ratione contumaciæ debentur, & solu-
 tz, nunquam repetuntur, ib. n. 55
 Amplia, etiam fuerit iusta causa litigandi. p. 3.
 c. 11. n. 56
 Expensæ contumaciales debentur loco penæ
 ib. n. 57
 Expensæ Aduocati, Procuratoris, Notarii, &
 Hospitii, & alia damna debentur à contu-
 mace, ib. n. 58
 Expensæ contumaciales, & officio iudicis de-
 bitæ differunt, p. 3. c. 11. n. 59.
 Expensæ tolluntur mutua compensatione, si
 cedens in gradu appellationis habuit sen-
 tentiam in prima instantia fauorabilem.
 ib. n. 62
 Declara tamen esse distinguendum, & quo-
 modo, p. 3. c. 11. n. 63.
 Limita, etiam si cessio fieret post publicatio-
 nem processus, ib. n. 64.
 Limita etiam si cessio fuisset maliciose facta.
 ib. n. 65
 Expensæ post cessionem in praxi, non reficiū-
 tur, p. 3. cap. 11. n. 60. 68. & 91.
 Expensæ Rota mandat refici factas ante litis
 cessionem, ib. n. 71.
 Expensæ etiam reficere debet, qui suam intē-
 tionem non probat. ib. n. 80.
 Expensæ reficere debet, qui causam mouit
 super molestiis, & non probant. par. 3.
 c. 11. nu. 81.
 Expensæ non sunt reficiendæ, quando omnia
 in libello narrata non probantur. ibidem
 nu. 85
 Limita tamen nisi addita clausula non se ad-
 stringens. ib. n. 86
 Expensæ reficiuntur in mutatione iudicii.
 p. 3. c. 11. n. 89.
 Limita tamen, quando plura remedia fuerint
 cumulata, vel clausula salutare, ibidem
 nu. 90
 Expensarum refectio præsumit vna via,
 & alia accepta, ib. n. 119
 Expensæ, quæ non continentur sub clausula

parito Breui p. 3. c. 11. num. 120.
 Expensæ ex iusta causa regulariter tolluntur,
 sed multipliciter limitantur, ibidem
 n. 121
 Expensæ dicuntur debitz iure actionis, quā-
 do statum mandat illas soluendas esse.
 ib. n. 123
 Expensæ conuentionales semper sunt soluendæ
 à succumbente in causa, p. 3. cap. 11.
 n. 124
 Expensæ, quod regulariter excusentur ex ius-
 ta causa, habet locum in Reo tantum.
 ib. n. 126
 Expensæ viaticorum, an veniant nomine
 damnorum, ib. n. 174
 Expensæ non reficiuntur in Curia, si per con-
 iecturas, aut testem excludatur dolus, p. 3.
 c. 11. n. 198
 Expensæ, an veniant appellatione damnorum
 ib. n. 199
 Expensæ consumaciales, an veniant nomine
 damnorum, ib. n. 200.
 Expensæ, an dicantur interesse, par. 3. c. 11.
 n. 202
 Expensæ, an dicantur remissæ, quando sunt
 remissæ damna, ibid. n. 204
 Expensæ regulariter pro omittis habentur, si
 iudex omittit condemnationem, ibidem
 n. 227
 Expensæ omittæ, amplius peti non possunt, p. 3.
 c. 11. n. 228
 Expensæ omittæ, quod amplius peti nequeant
 de quibus intelligatur, ibidem num.
 230.
 Expensæ conuentionales, an comprehendantur
 in statuto, quod victus victori, ibidem
 n. 248
 Expensæ iure actionis, quando debeantur, &
 qui sint casus, p. 3. c. 11. n. 253
 Expensarum liquidatio, ad quem Iudicem
 spectet, p. 3. c. 11. n. 274. & seq.
 Expensæ plurium iudiciorum, quomodo pe-
 ti possunt, ibid. n. 287.
 Expensæ factæ in diuerso iudicio iure dene-
 gantur, ib. n. 291. & 396.
 Expensæ, si iudici referuntur, quid inde se-
 quatur, p. 3. c. 11. n. 293
 Expensæ pecuniæ reficere impotens, puniuntur
 in corpore, ib. n. 298
 Declara tamen non esse in usu, ibidem
 n. 299
 Expensæ post litis contestationem in genere
 an veniant iure actionis, vel iudicis officio
 ib. n. 301
 Expensæ litis, an repeti possunt, si causa fuit à
 Principe commissa, p. 3. c. 11. n. 307
 Expensæ litis cum Monacho, moniali li-
 tigante non debentur à Monasterio, ib.
 n. 311.

Expensæ factæ pro viaticis, an compensandæ, & quæ, in litis expensis, ibidem, n. 313
 Expensæ vnius famuli, an possint computari cum litis expensis, par. 3. cap. 11. n. 314
 Expensæ factæ à Canonicis litigantibus cum pensionariis, non extrahuntur à massa communi, ib. 315
 Expensæ litis vnde sint extrahendæ, quando Canonici, & Beneficiati simul litigant, ib. n. 322
 Expensæ à victo debentur in iudicio Saluiani, p. 3. c. 11. n. 323.
 Expensæ in casu prædicto, an debeant rescipi ab ipso victo, vel ex retentione honorum, ib. n. 324
 Expensæ ratione iudicii debentur etiam in iudicio possessorio, ibid. n. 325.
 Expensas non habet, qui per se ipsam causam nobis agit. p. 3. c. 11. n. 326
 Expensæ Procuratorum, & Aduocatorum, qui gratis deieruerunt, an peti possint, ibid. n. 327
 Expensas consequi nequit negotiorum gestitor, nisi reuera negotium gessit, ibidem.
 Expensas ab alio non repetit, qui negotium ad sui commodum gessit, par. 3. cap. 11. n. 329
 Expensas pro alio bona fide factas repetit, qui fecit, ib. n. 330
 Expensæ, quomodo veniant resciciendæ in casu Brevis apostolici ob fructus beneficii rescutionem, ib. 332
 Expensæ debent subministrari, probata paupertate cum præsumptione boni iuris, p. 3. c. 11. n. 336.
 Expensæ necesse est semper, quod resciantur cum damno, & interesse, ib. n. 347
 Expensarum rescutio, an sit pars integralis reuocationis attentatorum, ib. n. 351
 Expensæ in causis attentatorum, an compensentur cum expensis in causis spoli, p. 3. c. 11. n. 359
 Expensas esse de necessitate resciciendas, non obstant ommissione, quis dixerit, ibidem, n. 360
 Declara tamen præmissa non habere locum in omnibus iudiciis, ib. n. 361
 Expensæ in iudicio attentatorum, semper resciciuntur, & si decretum non contineat condemnationem. Vide in p. 3. c. 11. n. 363
 Expensæ certificari possunt ex actorum reuolutione, ib. n. 373
 Expensarum rescutio in attentatis, quando prorsus sit necessaria, ibidem num. 374.
 Declara tunc non sufficere depositum vnius iulii cum obligatione residui, ib. n. 375.

Expensarum restitutio in attentatis, requiritur, vsque ad vltimum quadranrem, p. 3. c. 11. n. 376
 Expensæ iudiciales, ex quibus connumerentur, ib. n. 378
 Expensæ processuales, & pro salario Procuratorum, & copistarum, vbi narrentur, ibid. n. 379
 Expensæ pro honorario Iudicis, quænam sint p. 3. c. 11. n. 380
 Expensæ voluntariæ, & solitum excedentes, an debeant rescipi, ibid. n. 384.
 Expensæ solitæ, circa procuratorem, & aduocatatum, remissiuæ, ib. n. 385.
 Expensæ iure actionis, & promissionis, semper debentur, & si iudex absoluerit, ibid. n. 386
 Amplia, vel etiam si iudex omiserit condemnare, p. 3. c. 11. n. 387
 Expensæ domi debent deduci, vbi illæ viaticorum, & hospitii essent resciciendæ, ibid. n. 390
 Expensæ semper sunt resciciendæ, habenti clausulam litem non inferre, aut non conuenire, ib. 392
 Declara hoc donec fuerit declaratum litem esse finitam, ib. n. 393
 Declara etiam in his non esse necessariam, condemnationem, & quare, ib. 394
 Expensæ in causa appellationis, in qua appellans fuit negligens, petuntur iure actionis, p. 3. c. 11. n. 395
 Expensæ si omittantur à Iudice, de quibus intelligendum sit, ibidem num. 126. 295. & 388
 Expensæ factæ in eodem iudicio, vel ab eo dependente, omnes debentur, p. 3. c. 11. n. 397
 Expensæ iudiciales dicuntur expensæ vius, & passim clare, ib. n. 398
 Expensæ prædictæ debent rescipi in omnibus causis integre, & absquedim inuentione, ib. n. 399
 Expensæ etiam pro honorario Procuratorum, Aduocatorum, & copistarum, debentur iure actionis, ib. n. 402
 Expensæ Rotales taxantur ad rationem scutorum decem, pro qualibet instantia, p. 3. c. 11. n. 403
 Declara tamen procedere hoc in expensis officio iudicis debitis, ib. n. 404
 Declara, quoque expensas iure actionis debitas omnes mandari rescipi, ibidem, n. 405.
 Expensæ venientes nomine damni, sunt integre resciciendæ, p. 3. c. 11. n. 407
 Expensæ, quæ iure actionis debentur, sunt integre resciciendæ, ibidem num. 408.

Expensæ factæ, quoniam modo iustificentur :
ib. n. 409
Expensarum quantitas arguitur à solito,
do de illis constat in genere, par. 3. cap. 11
n. 410
Expensæ, quod fieri debeant in minori sum-
ma, ubi locum habeat hæc regula, ibidem
n. 412
Expensæ factæ ab hærede gravato pro bono
rum defensione, an compensandæ cum fru-
ctibus inde perceptis. vide, par. 3. cap. 11.
n. 413.
Expensæ, quando non sint habendæ in con-
sideratione, in fructuum liquidatione, ibid.
n. 549
Expensæ. V. sumptus.

Expensarum Condemnatio.

Expensarum condemnatio, an possit refer-
uari dubitatur, p. 1. c. 8. n. 287
Expensarum condemnatio, vel solum taxa-
tio, an referuari possit in definitiva, ibid.
n. 288.
Expensarum condemnatio lata in interlocuto-
ria, potest suppleri, usque ad definitivam,
ib. n. 290
Expensarum condemnatio potest fieri etiam
in tertia instantia, p. 1. c. 8. n. 293
Expensarum condemnatio, quando censeat-
ur facta pro omnibus instantiis, ibidem,
n. 295
Amplia, tam si à definitiva, quam ab interlocu-
toria fuerit appellatum, ib. n. 296
Expensarum condemnatio procedit in illo,
qui temere litigavit, ib. n. 297
Expensarum condemnatio de stilo Curie, se-
re contra omnes victos fertur, p. 1. cap. 8
n. 299
Expensarum condemnatio, an procedat in
contumacia, ib. n. 300
Expensarum condemnatio, quando possit, &
debeat fieri, & suppleri in qualibet instan-
tia, ib. n. 304
Condemnatio in aliquibus expensis est faci-
da, in aliis non, p. 3. c. 11. n. 25
Expensarum condemnatio, victi in victorem
quandonam fiat, ibid. n. 26
Expensarum condemnatio fit, etiam si liti ce-
datur à Rota, ibid. n. 66
Declarata tamen procedere, quando malitiose
fuit facta cessio, p. 3. c. 11. n. 67
Expensarum condemnatio fit contra menda-
cem, ibid. n. 73
Expensarum condemnatio fit contra accep-
tantem rescriptum, ib. n. 74
Expensarum condemnationem patitur plus
debito petens, p. 3. c. 11. n. 75
Idem referens litem contra pactum de non

inferendo, vel contraveniendo, ibidem
n. 76
Item patitur expensas iura sua producere di-
ferens, ib. n. 77
Expensarum condemnationem, an patiatur,
qui iudicium mutat, p. 3. c. 11. n. 82. & 88
Expensarum condemnatio in pluribus casu-
bus omittitur, ib. n. 82
Expensarum condemnatio, an fiat, etsi non
fuit in libello petita, ib. n. 92
Expensarum condemnationem, neque pati-
tur litigans ex iusta causa, par. 3. cap. 11.
n. 93
Declarata tamen procedere, si reus visis novis
iuris acquiescit, ibid. n. 94
Et quid si illis non obstantibus contradicit,
ib. n. 95
Limitata tamen si procederet ex eisdem ac-
tis, & ponitur exemplum, ibid. n. 96
Expensarum condemnatio relinquitur, si ve-
ritas sit cancellata, & incerta, p. 3. cap. 11
n. 106
Et quid dicendum, quando consilia pruden-
tum sunt sigillata, ibid. n. 103
Expensarum condemnatio relinquitur, si fuit
iuramentum delatum in supplementum &c.
p. 3. c. 11. n. 104
Idem dic si sola interuenit *semiplena proba-*
tio, ibid. n. 105
Et quid si agatur de facto alieno, ibidem,
n. 106
Et quid si non fuit facta personarum legiti-
matio petita, ib. n. 107
Expensarum condemnationem subire debet
qui personas non legitimavit, par. 3. c. 11.
n. 108
Expensarum condemnatio semper est facien-
da, quando debentur iure actionis, ibidem
n. 133
Et quid, quando constat ex eisdem actis de
iniustitia sententis, ex qua victus præten-
dit excusationem, ib. n. 134
Limitatur, si sententia ex novis iuris nul-
la detegatur, p. 3. c. 11. n. 135
Expensarum condemnatio fit contra, utramq;
partem, si quis vincit & vincitur, ibidem
n. 224
Expensarum condemnatio prædicta, quando
habeat locum, ibid. n. 225
Expensarum condemnatio omittitur, quando
presumatur per errorem adiecta, p. 3. c. 11.
n. 237
Expensarum condemnationem evitare, ne-
quit existens in mala fide, ibidem,
n. 240
Declarata, quid si ad sit statum, quod victus
victori in expensis condemnatur. ibidem
n. 241
Expensarum condemnatio est regulariter
neces-

necessaria, par. 3. cap. 11. num. 252.

Expensarum condemnatio, non potest fieri antequam finiatur Iudicium, ibidem nu. 254.

Et quid si fieret, an diecretur attentatum, ib. num. 255.

Expensarum condemnationem potest fieri antequam iudicium finiatur. quis teneat, p. 3. c. 11. n. 256.

Expensarum condemnatio aliquando omititur, etiam ab ipsa Rota, ib. n. 281.

Expensarum condemnatio à Rota omissa, tunc omisum habetur pro omisso, ibid. num. 282.

Expensarum condemnatio subsistit, etsi non addit iusta causa de stilo Rotæ, p. 3. c. 11. n. 286.

Expensarum condemnatio in secunda, an dicatur executio primæ sententiæ, ubi de illis nulla fuit facta mentio, p. 3. cap. 11. n. 300.

Expensarum condemnatio pro executione sententiæ latæ pro possessore, an fiat, ibid. n. 302.

Et quid pro non possidente, an fiat? ibid. n. 303.

Expensarum condemnatio omissa in possessorio, an possit deduci in petitorio. ibid. n. 304.

Expensarum condemnatio cōtra Canonicos, an afficiat successores, p. 3. c. 11. n. 334.

Expensarum condemnatio fit, quoque in attentatis, & quando fieri possit, ib. n. 342.

Expensarum condemnatio non est de necessitate expresse faciendæ, ib. n. 349.

Expensarum condemnatio est de sui natura insita in reuocatione attentatoris, ib. n. 352.

Expensarum condemnatio

Expensarum condemnatio est necessaria, quādo damnata, & inter esse sunt pars iudicii, p. 3. c. 11. n. 353.

Expensarum condemnatio expresse requiritur, quando per viam definitiue proceditur, ib. n. 356.

Declarā multum interesse, an vno, vel alio modo fuerit pronunciatum. ibidem, n. 357.

Expensarum liquidatio

Expensarum liquidatio solet committi iudici exequenti, p. 3. c. 6. n. 107.

Liquidatio prædicta, quando solet committi cum facultate subdelegandi Iudicem, pro ea, ib. n. 108.

Expensæ, quibus modis liquidentur remissive, p. 3. c. 11. n. 33.

Expensæ, quibus coniecturis, & presumptionibus liquidentur, ib. n. 34.

Expensæ facilius per Peritum liquidantur, ib. n. 38.

Praxis Camilli Capney

Expensæ processuales, salariorum, & honorarii Iudicis &c. facilius possunt liquidari ex receptis, ib. n. 381.

Expensarum omisio

Expensarum omisio si transit in iudicatum, non comprehenditur in statuto, quod videtur victori, vide in, par. 3. cap. 11. num. 249.

Et quid si fuit appellatum, & non prosecuta appellatio, ibid. n. 250.

Expensarum omisio in interlocutoria, potest quandoque a Iudice rescindi, ibidem, num. 251.

Expensarum omisio a Iudice facta, de qua intelligatur, par. 3. cap. 11. num. 266. 295. 388.

Expensarum taxatio

Expensarum taxatio solum referatur in definitiua iuxta communem praxim, par. 3. cap. 8. num. 289.

Expensæ quondam taxantur in interlocutoria super attentatis, ac si in definitiua, par. 3. c. 4. n. 199.

Expensæ taxantur vsque ad diem cessionis post sententiam, p. 3. c. 6. n. 200.

Expensæ Procuratoris, & Advocati non taxantur in expensis officio Iudicis petitis, p. 3. c. 11. n. 271.

Declarā tamen, semper esse recurrendum ad arbitrium Iudicis, eadem par. 3. cap. 1. n. 272.

Expensarum taxatio, coram quo faciendæ, & an coram vnoquoque Iudice ex pluribus, ibid. num. 274.

Expensarum taxatio coram suo Iudice firmata deferretur ad Iudicem ultimæ instantiæ, ibid. num. 275.

Expensarum taxatio, coram quo faciendæ, data facultate taxandi omnes expensas in commissione, ibid. n. 277.

Expensarum taxatio fit quoque in attentatis, & quando fieri possit, parte 3. cap. 23. nu. 342.

Expensæ in attentatis quomodo taxantur, ibid. num. 343.

Extractum

Extractum in Archivio existens, an dicatur informā probanti, p. 2. c. 5. n. 199.

Extractum ab extracto non est informā probanti, ibid. n. 224.

Extrema

Extrema an, & quæ sint probanda in attentatis, p. 3. c. 4. n. 142.

Declarā tamen hæc procedere in beneficiis, & spiritalibus, ibid. n. 143.

Extrema quoniam probanda sunt in possessione recuperandæ, ibid. n. 222.

R r r

F a c i t

Dies

- Dies termini non computantur in termino regulariter. p. 2. c. 1. n. 336
 Dies termini, quando computentur, vel non in termino præfixo, ib. n. 337
 Dies morte Romanorum est de media ad mediam noctem. p. 2. c. 5. n. 256
 Dies iuridici in Causa commissaria, quinam sint in Curia, p. 2. c. 3. n. 63
 Dies termini non computantur in termino, excepta appellatione. p. 3. c. 1. n. 278
 Dies termini, quando computentur in termino, vel non. ib. n. 279
 Dies præsentationis, & incapsulationis, per quem notetur à tergo commissionis, p. 3. c. 3. n. 109
 Dies excapsulationis commissionis solet notari, à quo, & vbi, p. 3. c. 14. n. 31

Dilatio

- Dilationes, vtrique parti colligantium sunt communes, p. 2. c. 10. n. 81
 Dilatio in remissoria est iudici arbitraria, p. 2. c. 1. n. 192
 Dilatio in remissoria est sæpe deneganda, ib. n. 193
 Dilationes ad probandum communiter dantur in civilibus, ib. n. 298
 Dilationes non possunt cumulari, sed prorogari à iudice, ib. n. 299
 Dilatio ad probandum potest, prorogari parte non citata, p. 2. c. 1. n. 300
 Dilatio prædicta est iudici arbitraria, respectu termini, & loci. ib. n. 301
 Dilatio, quando possit sine causa, & cognitione reuocari, ib. n. 303
 Dilatio non potest reuocari, nisi de consensu quo fuit data, ib. n. 304
 Limitatur tamen in decem casibus, in quibus potest reuocari ante terminum, p. 3. cap. 1. n. 305
 Dilationis reuocatio tenet, nisi appelletur, ib. n. 306
 Dilatio deliberatoria solet concedi in Curia, ib. n. 307
 Dilatio deliberatoriæ, quæ sit, quæ, & quando detur, ib. n. 308
 Dilatio deliberatoria datur Procuratori ad consulendum Dominum, p. 2. c. 4. n. 309
 Dilatio prædicta datur etiam, si intentetur & spoliatus non probatus, ib. n. 310
 Dilatio huiusmodi non conceditur auctori, vel Procuratori Reus specialis, ib. n. 311
 Dilatio dilatoria debet peti ante terminum ad articulandum, ib. n. 312
 Limitatur, si mutaretur persona, vel nouum ius impetraretur, p. 2. c. 1. n. 313
 Tunc enim in quacunque parte iudicii concedi posset, ib. n. 314
 Dilatio dilatoria potest iudicis arbitrio au-

- geri, & minus non citata parte, ibidem n. 315
 Dilatio dilatoria datur etiam propter absentiam Aduocati, ib. n. 316
 Dilatio denegatur, si sit longa absentia Aduocati, p. 2. c. 1. n. 317
 Dilatio secunda potest dari in Rota de consensu Auditorum, ib. n. 318
 Dilationes duæ dantur accusatori in criminalibus, & non capitalibus, ibidem num. 319
 Dilationes reo in criminalibus tres dantur, ib. n. 320
 Dilationes de consuetudine dantur in crimine adulterii, p. 3. c. 1. n. 321
 Dilatio prædicta de iure non est seruanda, ibid. num. 322
 Dilationum materia est iudici arbitraria, ib. n. 323
 Dilationes reo modo, vna modo plures conceduntur, p. 2. c. 1. n. 324
 Dilationes omnes, sunt vtrique parti communes, ib. n. 324
 Dilatio debet dari reo, etiam sponte confesso, ib. n. 329
 Dilatione pendente facta iudicis officio sunt nulla, ibid. n. 340
 Dilationum reuocatio, & similia in probatione sententiarum expresse fiat, par. 2. cap. 8. n. 87
 Dilatio quinquennalis ad solvendum, quomodo debet de iure, p. 5. c. 13. n. 11
 Dilationes moratoriz olim debitoribus concedebantur, ib. n. 107
 Dilationes prædictæ concedebantur per Signaturam Sanctissimæ, part. 3. cap. 13. n. 108
 Dilationes prædictæ, per quod tempus, & in quibus clausulis concedebantur, ibid. n. 109
 Dilationes prædictæ, aliquando dabantur etiam clausula ad electionem creditorum, ibid. n. 110
 Dilationes moratoriz, & tolerantiz, hodie sunt prohibitz, p. 3. c. 12. n. 15
 Diligentia pro scriptura reperienda, p. 2. c. 3. n. 44
 Remedium procedendi per diligentiam, & citando personam, quando datur, p. 2. c. 6. n. 19
 Diligentia, si arctandus est absens, sit de eum reperiendo, ib. n. 20
 Diligentia debita debet fieri etiam in criminalibus reperiendo reum, ibidem num. 27
 Diligentia, contra quem fiant, & quomodo

- modo in illis procedatur, par. 1. cap. 7. Dominus principalis negligens non efficitur, nisi intimeretur ei mors procuratoris, p. 3. c. 10. n. 78
- Diligentiarum materia apud D. Gratiosum. Vbertum remittitur, ib. n. 11.
- Diligentia adhibita ne appellatio deferatur, est probanda, p. 3. c. 1. n. 306
- Diligentia appellanti suffragatur, quando fuerunt dati reuerentiales, ib. n. 307.
- Diligentia appellanti non suffragatur dato termino iuris, & quare. ibid. n. 308
- Diligentia contra debitorem, quibus modis fiant, p. 1. c. 9. n. 15
- Disputatio.*
- Disputatio super validitate commissionum, litteris non expeditis, est sublata, p. 3. c. 12. n. 126
- Disputatio dubij, vide dubium.
- Doctior*
- Doctior notarius esse acquirit, acta tamen exercere potest, p. 2. c. 5. n. 127
- Dolus*
- Dolus abesse presumitur, quando intentio per bonum testem, licet vnum probatur. vide in p. 3. c. 11. n. 183.
- Domicilium.*
- Seruientes in curia non dicuntur contrahere domicilium, p. 1. c. 3. n. 15
- Dominium*
- Dominium, quomodo probetur, p. 1. c. 4. nu. 86
- Dominus*
- Dominus, si compareat falsus procurator, potest gesta per ipsam ratificare, p. 1. cap. 5. n. 33
- Declara hoc procedere de equitate; ibidem n. 134
- Dominus videtur consentire, & obligatur, si procurator ipso sciente excedat fines mandati, ibid. n. 141
- Dominus, si postquam semel in iudicio comparuit, alicui instrumenta, & scripturas consignat ad causam facientes, videtur tacite eum constituisse procuratorem, par. 1. c. 5. n. 143
- Dominus, si prosequatur causam per falsum procuratorem, videtur eius gesta ratificare, ib. n. 144.
- Dominio scienti, & patienti praeiudicant facta per falsum procuratorem, ibidem num. 146
- Dominus, si approbavit procuratorem per actus positivos, non potest eius mandatum impugnare, ib. n. 195
- Dominus titus si moriatur, quis citeatur in causis prophanis, par. 1. cap. 6. num. 116
- Dominus nomine subditus, an possit appellare; & appellationem prosequi, p. 3. c. 1. nu. 27
- Dominus principalis, sibi imputet absentiam procuratoris, ib. n. 80
- Dominus principalis, non praeiudicat tertio in causa, p. 3. c. 12. n. 12.
- Dominus principalis, an dicat de nullitate, & quando. Vide in verbo nullitas.
- Dominus litis, vide in verbo procurator.
- Dominus herbarum creditor. vide creditor.
- Dominus directus*
- Dominus directus, qua actione conveniatur ad faciendam renovationem ex pacto facta, p. 1. c. 3. n. 136
- Domus*
- Domus vicini destructa causa incendii, & quoniam sit rescindenda, p. 3. c. 11. n. 624
- Domus pia*
- Domus pia, quodnam tribunal habeat, p. 1. c. 2. n. 151
- Donatio*
- Donatione promissa, promittens cogi potest ad faciendum instrumentum. vide in p. 1. c. 3. n. 137.
- Donatio causa mortis, quando transfundatur in donationem inter vivos. vide remissive in p. 1. c. 4. n. 94
- Donatio inter virum, & uxorem regulariter est nulla. p. 2. c. 4. n. 103
- Donum*
- Dona facta à consanguineis viri, spectant ad haeredes viri, & dona facta à consanguineis uxoris, spectant ad uxorem, p. 1. cap. 4. nu. 84
- Dos*
- Dos consistens in stabilibus, restituitur statim, si in immobilibus, & pecunia, post annum vide, p. 1. c. 3. n. 52
- Dotis restitutio respectu localem, quomodo procedere debeat, ib. n. 85
- Dotis restitutio sit pro rata eiusdem dotis receptae, ib. n. 99
- Dos promissa in qualitate reinvestienda ex partium conventionione non dicitur consistere in quantitate, sed in investimento, p. 1. c. 3. n. 145
- Dos potest sequestrari in casu scilicet viri, p. 2. c. 9. nu. 140
- Dotans*
- Dotans non tenetur de evictione rei data in dotem, nisi talis evictio fuerit promissa in specie, p. 1. c. 3. n. 144
- Dotatio*
- Dotatio, quando censetur facta à Patre, vel matre administratoriibus filii, animo communi pensandi, p. 3. c. 2. n. 57
- Et quid si dotans dicant de bonis propriis, vel de bonis suis, ib. n. 58

Et quomodo deducendum sit hoc casu legatum, ib.n.59

Dubium

Dubium in Rota proponendum, quando ob tineatur, & à quo in declaratoria, p.3.c.9. n.21.

Dubium, An sit danda declaratoria, scribitur sub citatione, & qua. ibid.n.23

Dubium quando, & qualiter subscribatur ab Auditore Rotæ, ib.n.24

Dubii formula, qualiter ponatur in intimatione, p.3.c.9.n.25

Dubium subscriptum à D.Ponente, etiam parti transmittitur. ib.n.28

Dubium subscribitur, etsi causa videatur per contradições, aut alio modo, ib.n.29

Dubia qualiter obtineantur, & eorum resolutiones, ubi visum sit, p.3.c.9.n.38

Dubium, an causa sit spiritalis. Vide in verbo causa spiritalis.

E

Ecclesia,

Ecclesia cathedralis ultimo loco interdictur, p.3.c.8.n.58

Ecclesia cathedralis non censetur interdicta absque expressa mentione, ib.n.61

Ecclesia parochialis annexa, an censetur cum illa interdicta, ib.n.62

Ecclesia post quadriennium restitutionem in integrum petere nonquit, p.3.c.10.n.31

Limita. si adesset fraus, vel alia legitima causa, ib.n.32

Ecclesia, & minor in restitutione ambulant pari passu, ib.n.48

Ecclesia est minore in vno magis privilegiata, p.3.c.10.n.49

Ecclesia perit restitutionem non obstante iuramento Praelati, ib.n.56

Ecclesia quando, & aduersus, quæ possit petere restitutionem, ib.n.127

Ecclesia indiget restitutione aduersus lapsum temporis, p.3.c.10.n.133

Ecclesia, an teneatur ad expensas factas in utilitatem capituli, p.3.c.11.n.132

Ecclesia vitur iure communis, nisi sit expressè privilegiata, p.3.c.14.n.35

Amplia præsertim, si agatur de bonis temporalibus, ib.n.36

Ecclesia succedens Laico, qualiter iudicetur, p.3.c.14.n.38

Ecclesia in casu prædicto, an conveniatur coram Ecclesiastico iudice, ib.n.39

Ecclesia succedens in bonis priuatorum, vitur illorum iuribus, p.3.c.14.n.41

Limita, si renouaret emphyteusim, vtendo ad

miniculo iuris Ecclesiæ, ibid.num.42.

Ecclesia solet exercere opera pietatis, p.3.c.14 n.60

Ecclesia alienat bona pro redemptione captiuorum, ib.n.61

Ecclesia pro redemptione captiuorum alienat vestes, & sacra suppellectilem. ibid. n.eodem,

Ecclesia alimenta præstat pauperibus, & egenis ob famem, p.3.c.14.n.62

Ecclesia liberat captiuum, etiam quod propria culpa incidit in captiuitatem, ibid. nu 63

Ecclesia ex quibus præsumatur permittere posse septuagenarios inhibitionem personalem obtinere, vide in par. 3. cap. 14. nu.64

Ecclesiasticus

Ecclesiastici debent in exemplum aliorum esse modestiores, p.3.c.9.n.74.

Edicta

Edicta, quo tempore concedi soleant, p.1.c.8.n.6 & c.9.n.1

Edicti forma habetur apud Gratiosum Vbertum, & ubi, eod.n.9. ibid.

Edicti forma hic, quomodo sit expressa. ib. num.2

Edicti publicatio, & affixio, à quo fiat, & quomodo, p.1.c.9. n.33

Edictum debet subscribi à Notario, & sigillo A.C. muniti, ibidem.

Edictorum forma, & executio, qualiter fiat, de non tuto accessu, remissiuè, ibidem. n.6

Processus per edictum, est nullus non tuto accessu minime probato, ibid.n.7

Ægidiana

Ægidiana, an locus sit, quid si dubitetur, p.1.c.11.n.142

Ægidiana, an locus sit, hodiè spectat ad Signaturam, ib.n.103

Electio

Electio fori. Vide Forus

Electio peritorum. Vide Perici.

Emens

Emens pro persona nominanda, sibi quartæ donec nomet, & quando nominat hypotheca transit ad nominatum, perinde, ac si ab initio emisset, par. 2. cap. 3. num. 125

Emens fundum cum pacto solvendi præstium anterioribus, si illud non soluit, non potest agere de euictione, si fundus euicitur, nec liberatur ex solutione facta posterioribus. p.1.c.3.n.121.

Emptor, si venditor non dedit cautionem, de cuiusione, habet electionem pretium, deponendi, vide in p. r. c. 4. n. 43

Emptor, quid facere teneatur, ut regressum habeat contra principalem mortui litis, p. 3. c. 1. n. 47

Emptor rei furtivae, an faciat fructus suos, p. 3. c. 1. n. 458.

Declaratio idem procedere, et si postea acquiret titulum, ib. 459

Amplia, et etiam si fructus consumpti essent, ibid. n. 460

Amplia, et etiam si triennio possideret, si esset in beneficiis, ib. n. 461

Emens sub hasta nulliter, tenetur ad fructus a die subhastationis in rebus minoris, p. 3. c. 1. n. 478. 490. & 695

Emens nulliter sub hasta, an regulariter tenetur ad fructus, ib. n. 479. & 695

Emens a falso tutore credens a bono, an dicatur bonae fidei possessor, p. 3. c. 1. n. 503

Et quid, an faciat fructus suos, ibidem num. 504.

Et quid in emente in Praetor credente habere ius vendendi, ib. n. 505

Emens scienter contra canonem, dicitur in mala fide, p. 3. c. 1. n. 516

Emens extra iudicialiter nolente Domino, sciens dicitur in mala fide, ib. n. 517

Emens scienter ab eo, qui vendere non poterat dicitur in mala fide, ib. n. 518

Emens a Procuratore, non viso mandato Domini dicitur in mala fide. par. 3. cap. 11. n. 539

Episcopus.

Episcopus non potest procedere contra Clericum forenses, sine interuentu, vel mandato Ordinarii illius, p. 3. c. 2. n. 359

Episcopis, solet inhiberi tantum sub penis suspensionis, & quare, p. 1. c. 6. n. 166

Episcopus electus tantum, an, & quando possit in petitorio, & possessorio agere, p. 1. c. 11. n. 55

Episcopi testes debent esse iurati, p. 3. cap. 1. n. 106

Episcopi non solent per sententiam excommunicari, sed interdici, p. 2. c. 8. n. 145

Episcopus an, & quando possit interlocutoriam sui Vicarii reuocare, ib. n. 343

Episcopus pro Civitate, vel subdito potest appellare sine mandato, p. 3. c. 1. n. 28

Episcopus grauius appellantem, tanquam Canonici potest recusari, ut suspectus, ib. n. 67

Episcopus potest exempta loca visitare regularium si Superiores moniti, non visitauerint, ibid. n. 609

Episcopus est iudex competens rerum suarum mensurarum, p. 3. c. 4. n. 329.

Episcopus causat attentatam, si allegatur suspectus procedit in rebus suis mensurarum, ibid. n. 330

Error

Error Actuarii, & substituti, partibus non nocet, p. 2. c. 5. n. 243

Error in commissione super re, de qua agitur, est omnino euitandus, p. 3. cap. 3. nu. 42

Error in nomine, licet in cognomine non, quid operetur in commissione, ibidem nu. 44

Euitio

Euitio, & eius actio. Vide actio.

Examen

Examen testium, quando admittatur, si reus excipit, & vult facere suas probationes, p. 1. c. 4. n. 14

Examen praedictum admittitur, quando sunt plures articuli, & ex iis aliqui releuantes, ib. n. 15

Examen sine citatione, & nominatione Testium est nullum, p. 2. c. 1. n. 63

Examen testis exceptiones patientis ponitur ad partes, ib. n. 91

Examen sine termino ad dandum interrogatoria, non valet, ib. n. 98

Examen valet etiam omisso interrogatorio, ib. n. 102

Examen est nullum sine citatione ad videndum iurare testes, p. 2. c. 1. n. 119

Examen testium die, & loco expresso, non iuratorum, non valet, ib. n. 124

Examen factum die feriata, an valeat, ib. n. 127

Examen, an retrotrahatur ad iuramentum, in termino a lege dato, ib. n. 128

Et quid in termino assignato per verba praesentis temporis, p. 2. c. 1. n. 129

Et quid in termino dato ad probandum, & probatum habendum, ib. n. 130

Et quid in termino dato ad probandum apertissimis documentis, ib. n. 131

Examen nudum potest fieri, etiam die feriata, ib. n. 139.

Examen ad iudicium factum cum simplici iuramento valet, p. 2. c. 1. n. 152

In examine testium non seruatur de stilo citationis rigor, ib. n. 157

Examen testium alteri difficile committitur Iudex, ib. n. 157

Examen in Curia solet committi Notario, praui citatione, ib. n. 159

Examen testium potest committi iudici, & notario tantum, p. 2. c. 1. n. 166

Examen testium de stilo Notariis committitur, ib. n. 166

Examen factum à Notario est, acti factum
 esset à Iudice. ib.n.167.
 Examinis commissio facta Notario, debet co
 stare per acta alterius Notarii, ibidem.
 n.168
 Examen valet, non confitit de commissione
 facta Notario per alia acta, par. 2. cap.1.
 n.170
 Examen committitur Notariis etiam in cri
 minalibus, ib.n.172
 Examen, quomodo perfici debeat, ibidem.
 n.182
 Examen egregium personarum fit in earu
 domibus. ibid. n.212
 Examen senis, infirmi, & inulietis honeste
 ubi fiat, p.2.c.1.n.213.
 Examen Testis magnæ qualitatis, quomodo
 fiat. ib.n.214
 Examen Testium est præcisè declarandum,
 an velit acceptari. ib.n.248
 Examen debet intimari pro die certa, & qua
 re, p.2.c.3.n.253
 Examinis locus debet omnino parti intima
 ri, ib.n.13
 Examen coactum non fit sine decreto iudi
 cis parti intimato, ibid. n.20
 Examen non relevat, nisi causa scientiæ red
 datur, ib. n.26
 Examen intimari potest lapsa prima die iuri
 dica, p.2.c.3.n.74
 Examen fit super articulis tantum, deficienti
 bus interrogatoriis, ib.n.77
 Examen debet incipi per horam post in inti
 matione expressum, ib.n.80
 Examen fit per iudicem dicentem, & Nota
 rium scribentem, ibid. n.81
 Examen in compulsoaria, fit pro recognitione
 manus, p.2.c.6.n.28
 Examen testium, qualiter adnotetur in actis
 ib.n.85
 Examen recognitionis iurium, fit expeditis
 interrogatoriis, ib.n.84 & 86
 Examen testium nullius examinatorum, non
 sanatur, p.3.c.12.n.235
 Fallit, si testes essent examinati cum interro
 gatoriis adversariis, ib.n.236
 Declaratur tantum, si interrogatoria sint da
 ta à legitima persona, secus &c. ibidem.
 n.237
 Examen testium super paupertate fit post in
 fammentum sequenti die. par. 3. cap. 13.
 n.143

Exceptio.

Exceptio nallitatis defectu iurisdictionis di
 citur personalis, p.1.c.2.n.395
 Exceptio declinatoria competas principa
 li non temporis fideiussori, ibid. num.
 396.

Exceptiones declinatorie, quando possint in
 prima, vel secunda instantia opponi, &
 alia de materia remissive, ib.n.459
 Exceptio rei non liberè iustificata, parit re
 scissionem contractus, adeo ut reus non
 teneatur ad prætum, sed actor teneatur re
 cipere, quod credidit, vel tradidit, p.1.c.4
 nu.33.
 Exceptio rei non liberè debet opponi ante
 relaxationem mandati, ib.n.47
 Exceptio in incontinenti probata à Reo, im
 pedit immisionem, & interdictum adipi
 scendæ, ib.n.53
 Exceptio dicitur in incontinenti probata
 per transactionem, quia impedit litem in
 gressum, ib.n.54
 Exceptio non implementi etiam opponitur,
 & implementum debet esse durabile, p.1.
 c.4.n.62.
 Exceptio delegationis non saluat reum, si il
 la non iustificetur in quacunque sui parte,
 ibid.n.63
 Exceptio, quod quis non sit procurator, nul
 quam censetur exclusa. par. 1. cap. 9.
 n.123
 Exceptiones omnes contra personam procu
 ratoris, tanquam inhæbiles, debent opponi
 ante litem contestationem, alias censentur
 exclusæ, p.1.c.5.n.137 & 138.
 Exceptio mandati, debet opponi ante litem
 contestationem, ib.n.193.
 Exceptio Domini non admittitur adversus
 agentem possessorio recuperandæ, p.1.c.11.
 nu.43
 Exceptiones testium non omnes discutun
 tur in eorum inductione, p.2.c.1. n.87
 Exceptionum genere quot, & quæ. p.2.c.7.
 num. 24
 Exceptiones dilatorie, quæ, & earum exem
 pli, p.1.c.7.n.2
 Exceptiones dilatorie, quando valide oppo
 nantur, ib.n.3
 Exceptiones peremptoria, quando, opponi
 debeant, ibid. n.4
 Exceptio quæ peremptoria exemplis, p.3
 c.7.n.5
 Exceptio prescriptionis est peremptoria, ib.
 cod. n.
 Exceptio solutionis compensationem, & pe
 cuniæ non numeratæ, est peremptoria abi
 num. 6
 Exceptio excommunicatæ, & inofficiosi
 testamenti, est peremptoria, ib.n.7
 Exceptio pacti de non petendo, & inventarii
 est peremptoria, p.2.c.7.n.8
 Exceptio transactionis, & adulteri est perem
 toria, ib.n.9

Exceptio euictionis est peremptoria, ibidem num. 10.
 Exceptio pretij non soluti, separationis bonorum, & doli est peremptoria, par. 2. c. 7. num. 11.
 Exceptio, Tu non es Procurator, est peremptoria, ibid. n. 12.
 Exceptio Macedoniani est peremptoria, p. 2. cap. 7. num. 13.
 Exceptiones anomalæ non sequuntur normam aliarum, ibid. num. 15.
 Exceptio anomala, quæ dicitur, & an proponi possit in vim dilatoriz, ibid. n. 16.
 Exceptio legitimisationis personarum antea omnia liquidari debet, part. 2. cap. 7. num. 17.
 Exceptio non debet opponi in genere, sed in sociæ, ibid. n. 28.
 Exceptio cedendarum, an sit dilatoria, peremptoria, vel anomala, ibid. n. 29.
 Exceptio defectus notoriæ proprietatis, non datur in prophanis agentibus in remedio attentatorum, vide in parte 3. cap. 4. n. 145.
 Exceptio alterius spoli, obstat agenti spolio, secus in reuocatione attentatorum, ibid. num. 223.
 Exceptio excommunicationis, obstat spoliato, ibid. n. 224.
 Exceptio excommunicationis, non obstat in attentatis, p. 3. cap. 4. n. 225.
 Exceptiones post sententiam non admittuntur, par. 3. cap. 6. n. 221.
 Exceptiones ad impediendam executionem coram mero executore, non admittuntur, ibid. n. 219.
 Ampliatur, etsi possint in incontinenti probari, ibidem n. 220.
 Limitatur prædicta conclusio multipliciter, & primo in nullitate, p. 2. c. 6. num. 222.
 Exceptio excommunicationis semper potest opponi ad impediendam executionem, & processum, ibid. n. 223.
 Ampliatur nunquam esse exclusam, etiam post tres conformes, ibidem n. 224.
 Ampliatur etiam si procedatur coram mero executore, p. 3. cap. 6. n. 225.
 Exceptio, compensationis, impedit executionem etiam rei iudicatæ, ibid. n. 228.
 Exceptio prædicta debet probari cum conuenienti dilatione, ibidem n. 229.
 Ampliatur etiam opponi posse in actu executionis, & illam impedire, p. 3. c. 6. n. 230.
 Limitatur, si debitum sit liquidum, vel liquidari possit in incontinenti, ibid. n. 231.
 Exceptio compensationis, an opponi possit in appellatione, ibidem n. 233.
 Exceptio prædicta, an admittatur in interdictione recuperandæ, p. 3. cap. 6. n. 234.
 Exceptio falsi, potest opponi per 20. annos, Praxis Camilli Capucij

ibidem num. 235.
 Exceptio falsi impedit executionem rei iudicatæ, etiam coram mero executore, ibidem n. 236.
 Exceptio oriens ex ipsa sententia impedit executionem, etiam trium conformium, p. 3. cap. 6. n. 239.
 Exceptio, quæ non impugnatur sententiam, an retardet executionem, ibid. n. 245.
 Exceptio, licet non oriatur ex verbis sententiæ, potest opponi in executione, ibidem, num. 246.
 Exceptio non admissibilis, an admissa præiudicat executioni, p. 3. cap. 6. n. 250.
 Declaratur contra ipsam esse faciendam, protestationem, & appellationem, si admittatur, par. 3. cap. 6. n. 251.
 Exceptiones altioris indaginis, regulariter non admittuntur ad impediendam executionem, ibidem n. 279.
 Fallit si oriatur ex verbis ipsius sententiæ, ibidem num. 280.
 Exceptio tertij est priuilegiata, non obstant statuto, & quando, p. 3. c. 6. n. 284.
 Exceptiones, quando possunt opponi in executione sententiæ, ibidem n. 291.
 Exceptiones omnes executionem impediētes, possunt opponi coram mixto executore, p. 3. cap. 6. n. 292.
 Exceptio semel opposita potest iterum in executione opponi, p. 3. cap. 6. n. 293.
 Limitatur si fuerit de ea in primo iudicio plene cognitum, ibidem n. 294.
 Declaratur etiam si non fuerit à iudice tacta, vel expresse reprobata, ibid. n. 295.
 Exceptiones impediētes executionem, an opponi possint coram iudice in alio territorio exequente. Vide in par. 3. c. 6. n. 296.
 Exceptio reiecta in vno iudicio, quando possit deduci in alio, p. 3. c. 7. n. 165.
 Exceptio reiecta semel, regulariter non potest iterum deduci, ibidem n. 167.
 Exceptio nullitatis incidenter obiecta, & reiecta, potest principaliter iterum deduci, p. 3. c. 7. num. 168.
 Exceptio semel opposita, & reiecta, ut non possit iterum proponi, quæ requirantur, ibidem n. 169.
 Exceptio fructuum non perceptorum, vel similis, quanto tempore possit opponi contra executionales. Vide in parte 3. cap. 8. num. 48.
 Exceptio trium conformium, non præiudicat tertio, p. 3. c. 12. n. 13.
 Declaratur tamen si doceat de interesse, & quomodo, ibidem n. 14.
 Exceptio nullitatis est fauorabilior, quam actio, ibidem n. 171.

Excessus.

- Excessus* non presumitur, nisi de eo doceatur, & exprimi debet in appellatione, p. 3. cap. 1. n. 157. & 441.
- Excessus* in casu appellationis, an in specie, vel in genere tantum possit exprimi, ibid. n. 159.
- Excessus* in genere expressus suspendit executionem in totum, ibid. n. 160.
- Excessus* in specie expressus suspendit tantum, quantum capit excessus, ibid. n. 161.
- Excessus* in exequendo, sex modis potest committi, p. 3. cap. 1. num. 435.
- Excessus* in exequendo non presumitur, nisi de eo doceatur, ibidem n. 440.
- Excessus* expensarum est exprimendus in appellatione, p. 3. c. 11. num. 263.

Excommunicatio.

- Excommunicatio* potest semper opponi, p. 1. c. 2. num. 226.
- Excommunicatio* publica non dicitur, nisi secuta denunciatione, ibid. n. 228.
- Excommunicatio*, nisi sit publicata, non priuat exercitio officij, p. 2. c. 5. n. 255.
- Excommunicatio* datur contra singulos canonicos, p. 3. c. 9. n. 51.
- Excommunicatio* datur etiam contra non obediētem sequestro, ibidem n. 101.

Excommunicatus.

- Nemo talis dicitur publicè, nisi secuta denunciatione, p. 1. c. 2. n. 228.
- Excommunicatus* publicè, vel occultè, non potest constitui procurator, p. 1. cap. 5. num. 128.
- Amplia, etsi tempore acceptationis, sit absolutus, ibidem n. 129.
- Excommunicatus* si procurator constituitur, & deinde absoluitur, sciaturque hoc Dominus, & persueret in sua voluntate, constitutio valet, p. 1. c. 5. n. 130.
- Excommunicatus* spoliatus non restituitur in beneficiis, p. 1. c. 11. n. 77.
- Excommunicatus* dimissa possessione, factoque expensarum, & fructuum deposito, auditur, ibidem n. 99.
- Excommunicatus* testis ab omnibus repellitur, p. 2. c. 1. n. 69.
- Excommunicatus* potest examinari, absolutus ad talem effectum tantum, ibid. n. 70.
- Excommunicatus* potest appellare tam iudicialiter, quam extraiudicialiter, p. 3. c. 1. num. 12.
- Excommunicatus* appellare nequit, nisi grauiamen inferatur, ibid. num. 13.
- Excommunicatus* ex causa voluntaria ve-

- nens ad iudicem non auditur, ibid. n. 14.
- Excommunicatus*, an restitui possit ad appellandum, p. 3. c. 1. n. 15.
- Excommunicatus* an, & quando possit restitui ad appellandum, remissive, ibidem, num. 16.
- Declarata prædicta in excommunicato simpliciter procedere, ibid. num. eodem.
- Excommunicatus* cum denegatione audientie num possit appellare, ibidem n. 17.
- Excommunicatus* appellationi renūciat petendo absolutionem a iudice, nisi contrarium protestetur, ibid. n. 708.
- Excommunicatus* potest aggravari, nisi soluar infra decem dies, p. 3. cap. 6. n. 127.
- Excommunicatus* prædictus post alios decem dies potest reaggravari, ibid. n. 128.
- Et interdicti, & suspensi ab officio, & beneficio cum inuocatione brachij secularis, ibid. num. 129.
- Fallit, quando ex conuentione partium aliud seruatur, p. 3. c. 6. n. 130.
- Excommunicatus* est repellendus a iudicio, etiam a laicis, ibidem n. 226.
- Excommunicatus* infordescens, quando, & qualiter moueatur ad respondendum deinde, p. 3. cap. 8. n. 54.
- Excommunicati* vigore Bullæ Cenz quo termino declarentur, p. 3. c. 9. n. 66.
- Excommunicatus* permissus in excommunicatione, ad quid citetur, & qualiter, ibid. num. 70. 71.
- Excommunicatus* ex Bulla Cenz ob recursum ad laicos, arcetur a noua audientia, ibid. n. 80.
- Et an audiat excipiens, aut appellans, p. 3. c. 9. num. 81.
- Excommunicatus* ob recursum ad laicos, non absoluitur saltem sine ratione verbalis, ibidem n. 88.
- Excommunicatus* qui non audiat, nec agendo, nec excipiendo, ibid. n. 100.
- Excommunicatus* ob non paritionem mandati rotalis an possit absolui per Rotam, p. 3. cap. 9. n. 109.
- Excommunicatus* prædictus non absoluitur, nisi pareat iudicato, p. 3. cap. 9. n. 110.
- Excommunicatus* an petere possit restitutionem in integrum, p. 3. c. 10. n. 12.

Executio.

- Executio* intelligitur pro indiuiso, quando sit vigore mandati obtenti in vim obligationis cameralis, vt si res possideatur a debitore, & ab alio, quia illa post debitoris pro indiuiso executatur. Vide par. 1. c. 3. n. 30.
- Executio* debet iustificari, & eisdem actis, ibid. num. 59.

Execu-

Executio vigore pactorum executiuorum, datur contra quicumque fundi censuati possessorum, ib. n. 60
 Executio statim est facienda, quando appellatio prohibetur in notoriis, p. 3. cap. 1 n. 459
 Executio pro mercede in Tribunali Gubernatoris Urbis, usque ad quam summam non possit suspensio ib. n. 571
 Executio pro alimentis prateritis, an, & quando transferatur per Signaturam, ibidem n. 579
 Executio pro alimentis prateritis, non transferatur, contractis debitis pro victu, ibidem n. 580
 Executio facta, vel facienda, an, & quid patitur per receptum Signaturæ suspensum, p. 3. c. 2. n. 49
 Executio non retardatur, quando per tres conformes proceditur super attentatis, p. 3. c. 4. n. 205
 Executio, & inhibicio si sint factæ eadem die pro cuius validitate presumatur, ibidem n. 316
 Executio est statim facienda, si sit renunciatum appellationi, p. 3. c. 6. n. 8
 Executio semper debet fieri lite, quomodocumque finita, ib. n. 61
 Executio rei iudicatæ, quando committeretur iudici appellationis, ib. n. 100
 Executio sit non solum pro sorte, sed pro fructibus, & expensis, p. 3. c. 6. n. 105
 Executio rei iudicatæ, semper sit purificatis conditionibus, ib. n. 114
 Executio, in quibus rebus fieri primo debeat, ib. n. 115
 Executio de facto facta teneatur, etiâ parte non citata, p. 3. c. 6. n. 116
 Executio personalis, an fieri possit primo loco, ib. n. 132
 Executio difficilis dicitur, quæ fieri debet cû Beneficito Principis secularis, ib. num. 142
 Executio, an possit fieri super aliis rebus, quibus, de quibus agitur, p. 3. c. 6. n. 143
 Ampliatur prædicta conclusio multipliciter, ib. n. 144
 Executio, an ministerio iudicis, vel auctoritate creditoris fieri possit, ibidem num. 147
 Executio, an possit committi parti vincenti, p. 3. c. 6. n. 151
 Executio regulariter, an sit facienda parte citata, ib. n. 152
 Executio sine citatione, sit solum inter easdem personas, & in rebus adiudicatis, ibidem n. 162
 Executio contra bona propria, & personam hæredis, quando datur in Curia, ib. n. 176
Praxis Camilli Capucy.

Executio contra fideiussorem iudicii, sit ex eodem processu principalis, par. 3. cap. 6. n. 177
 Executio, si fiat contra fideiussorem contra-ctus, requiritur nouus processus, ibidem n. 179
 Executio, quando est facienda in alio loco, quinam modus seruandus sit, ibid. num. 195
 Executio si facienda super rebus controuersis, quid agendum, p. 3. c. 6. n. 196
 Executio sententiæ, an possit in re propria parti deputari, ib. n. 204
 Executio, causæ cognitionem requirens, committitur posito in Ecclesiastica dignitate, ib. n. 205
 Executio, an possit fieri, etiam tempore feriato, p. 3. c. 6. n. 207
 Executio, an possit fieri die feriato in honorem Dei, ib. n. 208
 Limitatur contra tertium, quod fieri non possit, ib. n. 209
 Executio rei iudicatæ regulariter non impeditur ab exceptione, par. 1. c. 6. num. 210
 Executio, quibus clausulis fiat, si fiat stante exceptione calumniæ suspecta, ibidem n. 237
 Executio, quando impediatur ab inhabilitate personæ, cod. n. 237
 Executio nõ potest fieri pro & solo, pro quo, causa est instructa, si plures agunt, p. 3. c. 6. n. 248
 Executio cessat, etiam trium conformium, si requiritur causæ cognitio, ibidem num. 249
 Executio etiam trium conformium impeditur, quando agitur de interesse tertii, ibid. n. 256
 Executio facienda in re possessa per tertium, quando impediatur, p. 3. c. 6. n. 258
 Executio potest fieri contra intrusum lite pendente, ib. n. 263
 Executio ex primo processu, contra tertium an, & quando fieri possit, ib. n. 268
 Executio contra tertium an, & quando possit fieri in re possessa per condemnatum, p. 3. c. 6. n. 269
 Executio contra tertium, an, & quando possit fieri in re possessa per condemnatum, p. 3. c. 6. d. n. 269
 Executio contra tertium, an possit fieri in re non petita in causa, ib. n. 270
 Executio facienda in re vacante, quomodo possit à tertio impedi, ibidem num. 272
 Declaratur tamen, si dederit cautionem de non malitiose agendo, par. 3. cap. 6. n. 273

Executio à tertio, quando potest, impeditur tam in possessorio, quam in petitorio. ib. n. 274

Declaratur, si ius suum sit separatim, à iure condemnati, ib. n. 275

Declaratur etiam, quando sententia tertii nullo modo prodest condemnato. p. 3. c. 6. n. 276

Executio non obstante appellatione tertii fit sine illius præiudicio. ib. n. 277

Executio potest impediri, ex quali, quali probatione. ib. n. 283

Executio, an, & quando impediatur, etiam si cautio offeratur. par. 3. cap. 10. num. 105.

Executio fit elapso termino, & nihil deducito ib. n. 108

Executio, an possit relaxari post litem cessionem p. 3. c. 11. n. 139

Executio trium conformium, etiam interlocutoriarum, est magis privilegiata, quam vnicæ non appellabilis. part. 3. cap. 12 n. 150

Executio obtenta in causa nullitatis renouatur, vt attentata. par. 3. cap. 12. num. 164

Executio contra admissos ad beneficia cap. Odoardus, & peruenit, quando fieri possit. p. 3. c. 13. n. 103

Executor

Executor vnus sufficit, qui perquirat, & referat, non iuuenisse bona, super quibus possit facere executionem, par. 1. cap. 3. num. 153.

Executor sequestrarius, vel depositarius executiuè molestari potest. par. 2. cap. 9. n. 101

Executor, quam fidem faciat à tergo mandati, factis diligentis. p. 3. c. 9. n. 5

Executor debet facere diligetias in loco originis debitoris districualis, ibidem num. 6

Declaratur hoc sæpè fuisse à Signatura Iustitiæ disputatum, ib. n. 7

Executores Index.

Executor mixtus, quando nam, quis dicatur deputatus, p. 3. c. 4. n. 262

Executor amittens dignitatem ante perfectam executionem, an possit prosequi, p. 3. c. 6. n. 206

Executores non solum intimant litteras executoriales, sed etiam procedunt ad censuras, & brachium seculare, par. 3. cap. 8. num. 7

Declaratur tamen non procedere ad vltiora, nisi habita relatione intimationis, ibidem num. 8

Executor non potest super nullitate pronuciare. p. 3. c. 12. n. 36

Executor, confiso de nullitate, superfedet, & questionem ad superiorem remittit, ibid. nu. 37

Executoriales Litteræ.

Executoriales intimant in Partibus, reproducentur in Rota, & seruantur quatuor termini ad docendum de partitione. p. 1. c. 2 n. 104. & 113

Executoriales, quate reproducantur. ibidem n. 105

Executoriales contra latitantem sufficit, quod intimentur in manibus affinis, & domi intimandi. & per edictum ad valuas, ibidem n. 107

Executorialium presentatio, seu inhibitionis sufficit etiam, quod fiat à Procuratore, ibid. n. 110

Et quare id, ita procedat ib. n. 111

Executoriales in subrogatione, obtinent, debent etiam ipse aduersario intimari. p. 3. c. 4. n. 183

Limitatur, si subrogatus habuerit tres conformes, vel rem indicatam, aut executoriales. ib. n. 184

Executoriales intruso pendente lite possunt intimari. p. 3. c. 6. n. 264

Executoriales litteræ, dantur pro executione rei iudicatæ. p. 3. c. 8. n. 1

Executorialium litterarum formula remissa ue ad Ventrum. ib. n. 5

Executoriales olim sub plumbo expediebantur. ib. n. 9

Hodie vero sub paruo sigillo, habita derogatione in commissione. p. 3. c. 8. n. 10

Executoriales litteræ sunt reo personaliter intimandæ, intimidandæ, ib. n. 14

Amplius saltem Procuratori, & cui si ille intimari non possit, ibid. n. 15

Executoriales, qualiter intimentur, si tunc accessus non pateat, p. 3. c. 8. n. 16

Executorialis defectus sanatur per noticiam prout citatio. ib. n. 17

Executoriales, quando possint per edictum intimari, absque speciali commissione, ibid. n. 19

Executoriales, an, & quomodo possint intimari intruso pendente lite, par. 3. cap. 8. nu. 22

Executoriales, an, & quando committantur intimidandæ, sine cognitione intrusionis litæ pendente. vide. p. 3. c. 8. n. 24

Executoriales decreta contra primum intrusum, an & qualiter possint exequi contra secundum. ib. n. 27

Declaratur dummodo executoriales intimentur per eum, qui obtinuit, ibidem num. 28.

Executoriales mortuo impetrante, an possint

- sint subrogato. par. 3. cap. 8. n. 29.
 Executoriales semel decretæ defuncto, de iure denuo non decernuntur subrogato. ibi. nu. 32.
 Executoriales semel intimatæ per defunctum denuo non intimantur per subrogatum. ibi. n. 33.
 Executoriales denuo non decernuntur subrogato ad prosecutionem iam concessarum. p. 3. c. 8. n. 34.
 Executoriales semper decernuntur vigore ultimarum sententiarum. ibi. n. 35.
 Executoriales per restitutionem in integrum de medio tolluntur. ibi. n. 36.
 Executoriales primæ sententiæ, an per commissionem concedantur intimandæ, ac si essent ultimæ. ibi. n. 39.
 Executoriales intimatæ debent reproduci, & postea servantur quatuor termini substantiales. ibi. n. 40.
 Executorialium intimatio, si recognosci nequeat, datur commissio sanatoria. p. 2. c. 8. nu. 41.
 Executoriales; an, & qualiter habeant effectum, si pendente earum incimatione perdatur regestrum. ibi. n. 43.
 Executoriales inter non possidentes obtentæ, non efficiunt tertium prouisum. ibidem. nu. 46.
 Executoriales sunt nullæ, absque fructuum liquidatione, & quando fieri debeat. p. 3. c. 8. n. 49.
 Executoriales, an possint presentari, etiam per partes, & qualiter. p. 3. c. 9. n. 49.
Exemptus.
 Exempti, quinam dicantur, & qui subsint ordinariis. p. 1. c. 2. n. 37.
 Exempti à iurisdictione ordinarii possunt commissionem impetrare pro prima instantia. p. 3. c. 3. n. 23.
 Exemptus clericus. Vide clericus.
Exhibitio.
 Exhibitio rei in iudicio fit petentis expensis. p. 3. c. 11. n. 4.
 Exhibitio scripturarum; & instrumentorum. V. instrumentum; & scriptura.
Expense.
 Expense Interrogatoriorum in Remissoria à quo fiant. p. 2. c. 3. n. 167.
 Expense debentur tantum iudiciales, non autem extrajudiciales. p. 3. c. 8. n. 30.
 Declara tamen de iure omnes deberi. ibidem n. 303.
 Expense titis, an debeant subministrari ex bonis sequestratis. p. 2. c. 9. n. 133.
 Expense, an, & quando sint reficiendæ appellato ab appellante appellationi renunciante. p. 3. c. 1. n. 734.
 Expense commissionis, & sollicitationis non computantur in scuto anreo. par. 3. cap. 3. n. 143.
 Expense de stilo Curie, an reficiantur per producentem nouum ius. p. 3. c. 4. n. 172.
 Expense, quandouam compensentur inter litigantes. ibi. n. 175.
 Expense, damna, & interesse, debent refici, in attentatis. ibi. n. 131. 189. & 307.
 Expense, quandouam debeantur in reuocatione attentatorum, etiam ante discussionem negotii principalis. ibid. num. ijsdem.
 Expense, an debeantur, quando proceditur per viam nullitatis, vel iniustitiæ in reuocatione attentatorum. ibi. n. 290.
 Expense extrajudiciales, non liquidæ, non retardant processum in negotio principali. p. 3. c. 4. n. 291.
 Expense, an debeantur, si pars cedat liti ante sententiam. p. 3. c. 6. n. 199.
 Expense vnius iudicii, non compensantur cū illis attentatorum. p. 3. c. 7. n. 128.
 Expense circa positionum responsiones ab absente faciendas, à quibus faciendæ. p. 3. c. 11. n. 17.
 Expense extractionis, quando, & à quo subministrandæ, remissio, ibi. n. 18.
 Expense examinitoris missi ad absentem, à quibus soluantur. p. 3. c. 11. n. 19.
 Expense litterarum, & positionum copias soluit petens. ibi. n. 20.
 Expense in rogitu venditionis spectant ad emptorem. p. 3. c. 11. n. 21.
 Expense post terminatum iudicium, quot, & quibus modis debeantur. ibidem, n. 22.
 Expensarum alix debentur, etiam officio iudicis, alix iure actionis. ibi. n. 23.
 Expense, vt debeantur debent probari. p. 3. c. 11. n. 29.
 Expense non solum debent probari factæ, sed factæ à petente. ibi. n. 30.
 Expense ab eo factæ presumuntur, qui eas facere tenebatur. ibi. 31. & 42.
 Expense an, & quando in quantitate precesse sint probandæ. p. 3. c. 11. n. 35.
 Expense modicæ, quomodo dicantur satis probatæ. ibi. n. 36.
 Expense magnæ, vt satis probatæ dicantur, quid requiratur. ibi. n. 37.
 Expense prima facie presumuntur factæ principali, & non à Procuratore. p. 3. c. 11. nu. 41.
 Expensas ab alio factas tenetur probare dicens non fuisse factas ab eo, qui tenebatur. ibi. n. 43.
 Expense non solent fieri sine mandato Domini, culus interest fieri. ibidem. nu. 44.
 Declara non ita tamen temper procedere.

re, & quare. par. 3. cap. 11. num. 45.
 Expensæ quæ, & quando præsumantur factæ
 à Procuratore, ib. n. 46
 Expensæ aliquo nomine faciens, debet victo-
 riam causæ procurare, ib. n. 49
 Expensæ difficile recuperat succumbens in
 aliena lite. p. 3. c. 11. n. 50
 Expensæ, nequaquam recuperat agens malæ
 causam alienam. ib. n. 51
 Expensæ repetit causam alienam bonam
 agens, ib. n. 52
 Expensæ factas ad suam priuatam vtilitatē,
 vnusquisque reddere tenetur, p. 3. cap. 11.
 nu. 53.
 Expensarum quantitas in dubio vnde habea-
 tur, ib. n. 54
 Expensæ ratione contumaciæ debentur, & solu-
 untur; nunquam repetuntur, ib. n. 55
 Amplia, cū fuerit iusta causa litigandi. p. 3.
 c. 11. n. 56
 Expensæ contumaciales debentur loco penæ
 ib. n. 57
 Expensæ Aduocati, Procuratoris, Notarii, &
 Hospitii, & alia damna debentur à contu-
 macie, ib. n. 58
 Expensæ contumaciales, & officio iudicis de-
 bitæ discurrunt, p. 3. c. 11. n. 59
 Expensæ tolluntur mutua compensatione, si
 cedens in gradu appellationis habuit sen-
 tentiam in prima instantia fauorabilem
 ib. n. 62
 Declara tamen esse distinguendum, & quo-
 modo, p. 3. c. 11. n. 63
 Limita, etiam si cessio fieret post publicatio-
 nem processus, ib. n. 64
 Limita etiam si cessio fuisset maliciose facta
 ib. n. 65
 Expensæ post cessionem in praxi, non rescien-
 tur, p. 3. cap. 11. n. 66. 68. & 91.
 Expensæ Rota mandat resciri factas ante liti-
 sationem, ib. n. 71
 Expensæ etiam resciri debet, qui causam mouet
 super molestiis, & non probant, par. 3.
 c. 11. n. 81
 Expensæ non sunt resciciendæ, quando omnia
 in libello narrata non probantur. ibidem
 nu. 85
 Limita tamen nisi ad hanc clausulam non se ad-
 stringens, ib. n. 86
 Expensæ resciantur in mutatione iudicii,
 p. 3. c. 11. n. 89
 Limita tamen, quando plura remedia fuerint
 cumulata, vel clausula saluatore, ibidem
 nu. 90
 Expensarum rescissio potest omitti vna via,
 & alia accepta, ib. n. 119
 Expensæ, quæ non contineantur sub clausula

parito Brevi. p. 3. c. 11. num. 120.
 Expensæ ex iusta causa regulariter tolluntur,
 sed multipliciter limitantur, ibidem
 n. 121
 Expensæ dicuntur debite iure actionis, quā-
 do statum mandant illas soluendas esse.
 ib. n. 123
 Expensæ conuentionales semper sunt soluen-
 dæ à succumbente in causa, p. 3. cap. 11.
 n. 124
 Expensæ, quod regulariter excusentur ex ius-
 ta causa, habet locum in Reo tantum.
 ib. n. 126
 Expensæ viaticorum, an veniant nomine
 damnorum, ib. n. 174
 Expensæ non resciantur in Curia, si per con-
 ieduras, aut testem excludatur dolus, p. 3.
 c. 11. n. 198
 Expensæ, an veniant appellatione damnorum
 ib. n. 199
 Expensæ contumaciales, an veniant nomine
 damnorum, ib. n. 200
 Expensæ, an dicantur interesse, par. 3. c. 11.
 n. 201
 Expensæ, an dicantur remissæ, quando sunt
 remissæ damna, ib. n. 204
 Expensæ regulariter pro omissis habentur, si
 iudex omisit condemnationem, ibidem
 n. 227
 Expensæ omissæ, amplius peti non possunt, p. 3.
 c. 11. n. 228
 Expensæ omissæ, quod amplius peti nequeant
 & de quibus intelligatur, ibidem num.
 230
 Expensæ conuentionales, an comprehendan-
 tur in statuto, quod vicus victori, ibidem
 n. 248
 Expensæ iure actionis, quando debeantur, &
 qui sint casus, p. 3. c. 11. n. 253
 Expensarum liquidatio, ad quem Iudicem
 spectet, p. 3. c. 11. n. 274. & seq.
 Expensæ plurium iudiciorum, quomodo pe-
 ti possint, ib. n. 287
 Expensæ factæ in diuerso iudicio iure de-
 bentur, ib. n. 291. & 396
 Expensæ, si iudici referuntur, quid inde se-
 quatur, p. 3. c. 11. n. 293
 Expensæ pecuniæ resciri impotens, quatinus
 in corpore, ib. n. 298
 Declara tamen non esse in vfu, ibidem
 n. 299
 Expensæ post liti contestationem in genere,
 an veniant iure actionis, vel iudicis officio
 ib. n. 301
 Expensæ liti, an repeti possint, si causa fuit à
 Principe commissa, p. 3. c. 11. n. 307
 Expensæ liti cum Monacho, moniali li-
 ngante non debentur à Monasterio, ib.
 n. 311

Expensæ factæ pro viaticis, an compensan-
dæ, & quæ, in litis expensis, ibidem.
n. 313
Expensæ vnius famuli, an possint compu-
tari cum litis expensis, par. 3 cap. 11.
n. 314
Expensæ factæ à Canonicis litigantibus cum
pensionariis, non extrahuntur à massa com-
muni, ib. 315
Expensæ litis vnde sint extrahendæ, quando
Canonici, & Beneficiati simul litigant, ib.
n. 323
Expensæ à victo debentur in iudicio Salua-
ni, p. 3. c. 11. n. 323.
Expensæ in casu prædicto, an debeant refici
ab ipso victo, vel ex retentione bonorum,
ib. n. 324
Expensæ ratione iudicii debentur etiam in
iudicio possessorio, ibid. n. 325.
Expensas non habet, qui per se ipsum causas
nobis agitat. p. 3. c. 11. n. 326
Expensæ Procuratorum, & Advocatorum, qui
gratis deieuerunt, an peti possint, ibid.
n. 327
Expensas consequi nequit negotiorum ges-
stor, nisi reuera negotium gessit, ibidem.
Expensas ab alio non repetit, qui negotium
ad sui commodum gessit, par. 3, cap. 11.
n. 329
Expensas pro alio bona fide factas repetit,
qui fecit, ib. n. 330
Expensæ, quomodo veniant reficiendæ in
casu Brevis apostolici ob fructus beneficii
refectionem, ib. 332
Expensæ debent subministrari, probata pau-
peritate cum præsumptione boni iuris, p. 3,
c. 11. n. 336.
Expensæ necesse est semper, quod reficiantur
cum damno, & interesse, ib. n. 347
Expensarum refectio, an sit pars integralis re-
uocationis attentatorum, ib. n. 351
Expensæ in causis attentatorum, an compen-
sentur cum expensis in causis spoliis, p. 3.
c. 11. n. 359
Expensas esse de necessitate reficiendas, non
obstante omissione, quis dixerit, ibidem.
n. 360
Declarata tamen præmissa non habere locum
in omnibus iudiciis, ib. n. 361
Expensæ in iudicio attentatorum, semper re-
ficiuntur, & si decretum non contineat cō-
demnationem. Vide in p. 3. c. 11. n. 363
Expensæ certificari possunt ex actorum reuo-
catione, ib. n. 373
Expensarum refectio in attentatis, quan-
do prorsus sit necessaria, ibidem num.
374
Declarata tunc non sufficere depositum vnius
iulii cum obligatione residui, ib. n. 375.

Expensarum restitutio in attentatis, requiri-
tur, vsque ad vltimum quadranrem, p. 3,
c. 11. n. 376
Expensæ iudiciales, ex quibus connumerentur,
ib. n. 378
Expensæ processuales, & pro salario Procuratorum,
& copistarum, vbi narrentur, ibid.
n. 379
Expensæ pro honario Iudicis, quænam sint
p. 3. c. 11. n. 380
Expensæ voluntariæ, & solitum excedentes,
an debeant refici, ibid. n. 384
Expensæ solitæ, circa procuratorem, & aduocatum,
remissivæ, ib. n. 385.
Expensæ iure actionis, & promissionis, semper
debentur, & si iudex absoluerit, ibid.
n. 386
Amplia, vel etiam si iudex omiserit condemnare,
p. 3. c. 11. n. 387
Expensæ domi debent deduci, vbi illæ viaticorum,
& hospitii essent reficiendæ, ibid.
n. 390
Expensæ semper sunt reficiendæ, habenti clausulam
litæ non inferre, aut non conuenire, ib. 392
Declarata hoc donec fuerit declaratum litæ,
esse finitam, ib. n. 393
Declarata etiam in his non esse necessariam,
condemnationem, & quare, ib. 394
Expensæ in causa appellationis, in qua appellans
fuit negligens, petuntur iure actionis,
p. 3. c. 11. n. 395
Expensæ si omittantur à Iudice, de quibus
intelligendum sit, ibidem num. 126. 295.
& 388
Expensæ factæ in eodem iudicio, vel ab eo
dependente, omnes debentur, p. 3. c. 11.
n. 397
Expensæ iudiciales dicuntur expensæ viag. &
passim claræ, ib. n. 398
Expensæ prædictæ debent refici in omnibus
causis integre, & absquedim inuentione, ib.
n. 399
Expensæ etiam pro honorario Procuratorum,
Advocatorum, & copistarum, debentur iure
actionis, ib. n. 402
Expensæ Rotales taxantur ad rationem
scutorum decem, pro qualibet instantia,
p. 3. c. 11. n. 403
Declarata tamen procedete hoc in expensis
officio iudicis debitis, ib. n. 404
Declarata, quoque expensas iure actionis
debitas omnes mandari refici, ibidem.
n. 405.
Expensæ venientes nomine damni, sunt integre
reficiendæ, p. 3. c. 11. n. 407
Expensæ, quæ iure actionis debentur, sunt
integre reficiendæ, ibidem num.
408.

- Expensæ factæ, quonam modo iustificentur?
ib. n. 409
- Expensarum quantitas arguitur à solito,
do de illis constat in genere, par. 3. cap. 11
n. 410
- Expensæ, quod fieri debeant in minori sum-
ma, ubi locum habeat hæc regula, ibidem
n. 412
- Expensæ factæ ab hærede gravato pro bono-
rum defensione, an compensandæ cum fru-
ctibus inde perceptis, vide, par. 3. cap. 11.
n. 413.
- Expensæ, quando non sint habendæ in con-
sideratione, in fructuum liquidatione, ibid.
n. 549
- Expensæ. V. sumptus.

Expensarum Condemnatio.

- Expensarum condemnatio, an possit refer-
uari dubitatur, p. 2. c. 8. n. 287
- Expensarum condemnatio, vel solum taxa-
tio, an referuari possit in definitiua, ibid.
n. 288.
- Expensarum condemnatio lata in interlocuto-
ria, potest suppleri, usque ad definitiuam,
ib. n. 290
- Expensarum condemnatio potest fieri etiam
in tertia instantia, p. 2. c. 8. n. 293
- Expensarum condemnatio, quando censetur
facta pro omnibus instantiis, ibidem,
n. 295
- Amplia, tam si à definitiua, quam ab interlocu-
toria fuerit appellatum, ib. n. 296
- Expensarum condemnatio procedit in illo,
qui temere litigauit, ib. n. 297
- Expensarum condemnatio de stilo Curie fe-
re contra omnes victos fertur, p. 2. cap. 8
n. 299
- Expensarum condemnatio, an procedat in
contumacia, ib. n. 300
- Expensarum condemnatio, quando possit, &
debeat fieri, & suppleri in qualibet instan-
tia, ib. n. 304
- Condemnatio in aliquibus expensis est faci-
da, in aliis non, p. 3. c. 11. n. 25
- Expensarum condemnatio, victi in victorem
quandonam fiat, ibid. n. 26
- Expensarum condemnatio fit, etiam si liti ce-
datur à Rota, ibid. n. 66
- Declarata tamen procedere, quando malitiosè
fuit facta cessio, p. 3. c. 11. n. 67
- Expensarum condemnatio fit contra menda-
cem, ibid. n. 73
- Expensarum condemnatio fit contra accep-
tantem rescriptum, ib. n. 74
- Expensarum condemnationem patitur plus
debito petens, p. 3. c. 11. n. 75
- Idem referens litem contra pactum de non

- inferendo, vel contraveniendo, ibidem
nu. 76
- Item patitur expensas iura sua producere di-
ferens, ib. n. 77
- Expensarum condemnationem, an patiatur,
qui iudicium mutat, p. 3. c. 11. n. 82. & 88
- Expensarum condemnatio in pluribus casu-
bus omittitur, ib. n. 83
- Expensarum condemnatio, an fiat, etsi non
fuit in libello petita, ib. n. 92
- Expensarum condemnationem, neque pati-
tur litigans ex iusta causa, par. 3. cap. 11.
nu. 93
- Declarata tamen procedere, si reus visis nouis
iuribus aquiescit, ibid. n. 94
- Et quid si illis non obstantibus contradicit,
ib. n. 95
- Limitata tamen si procederetur ex eisdem ac-
tis, & ponitur exemplum, ibid. n. 96
- Expensarum condemnatio relinquitur, si ve-
ritas sit cancellata, & incerta, p. 3. cap. 11
n. 106
- Et quid dicendum, quando consilia pruden-
tum sunt sigillata, ibid. n. 103
- Expensarum condemnatio relinquitur, si fuit
iuramentum delatum in supplementum, &c.
p. 3. c. 11. n. 104
- Idem dic si sola interuenit semiplena proba-
tio, ibid. n. 105
- Et quid si agatur de facto alieno, ibidem,
n. 106
- Et quid si non fuit facta personarum legiti-
matio petita, ib. n. 107
- Expensarum condemnationem subire debet
qui personas non legitimauit, par. 3. c. 11.
n. 108
- Expensarum condemnatio semper est facien-
da, quando debentur iure actionis, ibidem
n. 133
- Et quid, quando constat ex eisdem actis de
iniustitia sententiz, ex qua victus præten-
dit excusationem, ib. n. 134
- Limitatur, si sententia ex nouis iuribus nul-
la detegatur, p. 3. c. 11. n. 135
- Expensarum condemnatio fit contra, veramq;
partem, si quis vincit, & vincitur, ibidem
n. 224
- Expensarum condemnatio prædicta, quando
habeat locum, ibid. n. 225
- Expensarum condemnatio omissa, quando
presumatur per errorem adiecta, p. 3. c. 11
n. 237
- Expensarum condemnationem euicare, ne-
quit existens in mala fide, ibidem,
n. 240
- Declarata, quid si ad sit statutum, quod victus
victori in expensis condemnnetur, ibidem
n. 241
- Expensarum condemnatio est regulariter
necess-

necessaria, par. 3. cap. 11. num. 252.

Expensarum condemnatio, non potest fieri antequam finiatur Iudicium, ibidem num. 254.

Et quid si fieret, an diceretur attentatum, ib. num. 255.

Expensarum condemnationem potest fieri antequam iudicium finiatur. quis teneat, p. 3. c. 11. n. 256.

Expensarum condemnatio, aliquando omititur, etiam ab ipsa Rota, ib. n. 281.

Expensarum condemnatio à Rota omissa, si omisum habetur pro omisso, ibid. num. 282.

Expensarum condemnatio subsistit, ceteri non addit iusta causa de filo Rotæ, p. 3. c. 11. n. 286.

Expensarum condemnatio in secunda, an dicatur executio primæ sententiæ, ubi de illius nulla fuit facta mentio, p. 3. cap. 11. n. 300.

Expensarum condemnatio pro executione sententiæ latæ pro possidente, an fiat ibid. n. 302.

Et quid pro non possidente, an fiat? ibid. n. 303.

Expensarum condemnatio omissa in possessorio, an possit deduci in petitorio, ibid. n. 304.

Expensarum condemnatio contra Canonicos, an afficiat successores, p. 3. c. 11. n. 334.

Expensarum condemnatio fit, quoque in attentatis, & quando fieri possit, ib. n. 342.

Expensarum condemnatio non est de necessitate expresse faciendæ, ib. n. 349.

Expensarum condemnatio est de sui natura iusta in revocatione attentatoris, ib. n. 352.

Expensarum condemnatio

Expensarum condemnatio est necessaria, quædam damna, & interesse sunt pars iudicii, p. 3. c. 11. n. 353.

Expensarum condemnatio expressa requiritur, quando per viam definitivæ proceditur, ib. n. 356.

Declaratur multum interesse, an uno, vel alio modo fuerit pronunciatum, ibidem, n. 357.

Expensarum liquidatio

Expensarum liquidatio, solet committi iudici exequenti, p. 3. c. 6. n. 107.

Liquidatio prædicta, quando solet committi cum facultate subdelegandi Iudicem, pro ea, ib. n. 108.

Expensæ, quibus modis liquidentur remissive, p. 3. c. 11. n. 33.

Expensæ, quibus coniecturis, & presumptionibus liquidentur, ib. n. 34.

Expensæ facilius per Petitum liquidantur, ib. n. 38.

Præfixi Camilli Capney

Expensæ processuales, salariorum, & honorarii Iudicis &c. facilius possunt liquidari ex receptis, ib. n. 381.

Expensarum omissio

Expensarum omissio si transit in iudicatum, non comprehenditur in statuto, quod victus victori, vide in, parte 3. cap. 11. num. 249.

Et quid si fuit appellatum, & non prosecuta appellatio, ibid. n. 250.

Expensarum omissio in interlocutoria, potest quandoque a Iudice rescirari, ibidem, num. 251.

Expensarum omissio à Iudice facta, de quibus intelligatur, par. 3. cap. 11. num. 266. 295. 388.

Expensarum taxatio

Expensarum taxatio solum referuatur in definitiva iuxta communem praxim, par. 3. cap. 8. num. 289.

Expensæ quandoque taxantur in interlocutoria super attentatis, ac si in definitiva, par. 3. c. 4. n. 199.

Expensæ taxantur usque ad dictam cessionis post sententiam, p. 3. c. 6. n. 200.

Expensæ Procuratoris, & Advocati non taxantur in expensis officio Iudicis petitis, p. 3. c. 11. n. 271.

Declaratur tamen, semper esse recurrendum ad arbitrium Iudicis, eadem par. 3. cap. 11. n. 272.

Expensarum taxatio, coram quo faciendæ, & an coram unoquoque Iudice ex pluribus, ibid. num. 274.

Expensarum taxatio coram suo Iudice firmata deferatur ad Iudicem vicinioris instantiæ, ibid. num. 275.

Expensarum taxatio, coram quo faciendæ, data facultate tarandi omnes expensas in commissione, ibid. n. 277.

Expensarum taxatio fit quoque in attentatis, & quando fieri possit, parte 3. cap. 11. n. 342.

Expensæ in attentatis quomodo taxentur, ibid. num. 343.

Extractum

Extractum in Archivio existens, an dicatur informæ probanti, p. 2. c. 5. n. 199.

Extractum ab extracto non est informæ probanti, ibid. n. 224.

Extrema

Extrema an, & quæ sint probanda in attentatis, p. 3. c. 11. n. 143.

Declaratur tamen hæc procedere in beneficiis, & spiritualibus, ibid. n. 143.

Extrema quantum probanda sint in possessorio recuperandæ, ibid. n. 222.

R r r

Facil-

F

Facultas

Facultatum S. Visita communicatio, quomodo tutius habeatur ab A. C. p. 3. c. 13. nu. 53

Falsarius

Falsarius puniatur à laico. & potest etiam puniri ab Ecclesiastico Iudice. par. 1. cap. 2. n. 340

Falsitas

Falsitas commissæ coram laico, est delictum mixti fori, p. 1. c. 2. n. 338

Fama

Fama post litem proueniens, nihil releuat, p. 2. c. 3. n. 101

Fama publica, & vox, quid sit, ibid. n. 139

Familiares Cardinalium

Antea erant exempti à iurisdictione cuiuscunque Iudicis, & remittebantur ad ipsos Cardinales, p. 1. c. 2. n. 252

*Familiares**Episcoporum, & aliorum Clericorum*

Familiares Episcoporum debent cognosci in suis causis ab Ecclesiastico, p. 1. c. 2. n. 286

Familiares Episcoporum, debent cognosci in suis causis ab Ecclesiastico, ibid. n. 287

Famulus

Famulus expulsus non probat contra Dominum, p. 2. c. 3. n. 30

Famulus vilis, & tabernarius non probat, si testis inducatur, ibidem.

Famulus crimosus non probat, si testis sit, ibidem.

Fatalia

Fatalia prorogantur, & de nouo conceduntur in Rota. p. 1. c. 2. n. 76

Fatalia currunt sine iudicis culpa, si pars sententiam non petat, & citet, p. 2. c. 8. n. 91

Fatale, quodnam tempus appelletur, & an utrique parti sit commune, p. 3. c. 5. n. 48

Et quando incipiat currere iudici in termino ad expediendam causam, ibid. n. 49

Fatalia, quando incipiant currere parti in Curia, & multipliciter responderetur, p. 3. c. 5. nu. 51

Fatalia, an currant impedito facto Tertii, ibid. nu. 52

Fatalia semper currunt, nisi impedito appellante, & quibus impeditis, ibidem nu. 53

Fatalia, an currant appellanti non prosequenti ex solo timore iudicis, par. 3. cap. 5. nu. 54

Fatalia, an currant prosequenti incidentia, & emergentia causa, ut attentata, nullitatem & c. ibid. n. 64

Et quid si succumbat in eis, ibid. n. 65

Quidue si prædicta calumniosè proponatur? p. 3. c. 5. n. 66

Et quænam sit opinio Felinii circa prædicta, ibid. n. 67

Fatalia pendente causa nullitatis, an, & quædo currant remissive, ibid. n. 68

Fatalia non currunt pendente termino remissorie, vel compromissi, cum ampliacione, p. 3. c. 5. n. 69

Fatalia, an possint suspendi per partem, & quousque, & quomodo, ibid. n. 70

Fatalia, an, & quando suspendantur compromisso, remissive, ibid. n. 73

Fatalia non currunt in causis coram Principe, & signatura pendentibus, par. 3. cap. 5. nu. 75

Fatalia, quando currant, vel non, remissive ad Felinum, ibid. n. 76

Fatalia solent prorogari in Curia, quare, & qualiter olim, ibid. n. 77

Eorumque prorogatio committitur arbitrio iudicis, & qua addita clausula, par. 3. c. 5. nu. 78

Fatalia non prorogantur, nisi constet iudici, quod adhuc durent, ibid. n. 79

Hodie vero petitur prorogari, si durent, si lapsa sint, nouum terminum concedi, ibid. nu. 80

Fatalia, ut prorogari possint, quid de iure constare debeat, p. 3. c. 5. n. 82

Fatalia non prorogantur, non docenti de impedimento, ibid. n. 83

Fatalia regulariter hodie prorogantur, absque alia impediti cognitione, ibid. n. 84

Fatalia, quando possint, vel non possint prorogari, remissive ad Felinum, p. 3. cap. 5. nu. 85

Fatalia vigore commissionis, vel ad instantiam partis prorogantur cum citatione, ibid. nu. 87

Fatalia, si prorogentur per commissionem, an expiret facultas Innocentianæ, ibid. nu. 88

Fatalia prorogantur vigore Innocentianæ absque citatione, parte 3. capit. 5. nu. 89

Fatalia iam prorogata, etiam per commissionem, absque citatione, an sustineantur per Innocentianam, ibid. n. 89. 90

Fatalia possunt prorogari vnica vice, absque commissione à quolibet iudice Romanæ Curie, ibid. n. 93

Fatalia in criminalibus, an possint prorogari ultra primam vicem, & qualiter, p. 3. c. 5. nu. 94

Fa-

Fatalia in Curia prorogantur prima vice ad annum, si petatur, ib. n. 95

Fatalia extra Curiam, semper prorogantur ad annum, ib. n. 96

Fatalium cursus, si impediatur. an subducendum sit tale tempus. par. 3. c. 5. num. 102

Fatalia, an currant tempore Sedis Apostolicæ vacantis, ib. n. 103

Fatalia, an currant pendentibus disputationibus dubiorum, remissoria, possessoria &c. ib. n. 104

Fatalia lapsa, quando censeantur tacite per partes prorogari, p. 3. c. 5. n. 105

Fatalia prorogata petente asserto procuratore ratificantur per Dominum, vel alium legitimum dequo obtinentem prorogari, ib. n. 106

Famini

Famini, an sint boni testes, & quando, p. 3. c. 3. n. 146

Famini septem pro vno teste, sufficiunt in criminalibus, ib. eod. n.

Fideiussio

Fideiussio, an sit de substantia societatis officii, ut illa promissa, & non data, non habeat locum lucrum dicte societatis, p. 1. c. 3. n. 147

Fideiussio non admittitur in sequestratione rei hypothecariæ, p. 2. c. 9. n. 182

Fideiussio, neque admittitur, quando sit sequestum ob executionem obtentam. vide in d. p. 2. c. 9. n. 183

Fideiussio repræsentandi toties, quoties, quando expiret, p. 3. c. 6. n. 187

Fideiussor

Fideiussor datus pro sequestrationis fructibus, quanto tempore sit obligatus, p. 2. c. 9. n. 170

Fideiussor, qualiter causæ possit recipere a Notario, vel Iudice, ib. n. 210

Fideiussoris idoneitas, qualiter probari possit ib. n. 211

Fideiussoris idoneitatis, probatur cum negativa coarctata, & qua. ib. n. 212

Item probatur etiam omni alia possibilitate p. 2. c. 9. n. 213

Fideiussoris idoneitas, factis probationibus remittitur discussioni Iudicis, ibid. num. 214

Fideiussor censetur idoneus, si talis fuit a Iudice pronunciatus. ibidem numero 216

Fideiussores post rem iudicatam super illorum idoneitate possunt dari. ibidem n. 219

Fideiussorum idoneitatis materies, à quibus petrahetur, remissive, par. 2. cap. 9 n. 220

Fideiussor quando, & quomodo dicatur idoneus, si sit grauatus ære alieno, ibidem n. 221

Fideiussor contractus, tenetur appellare, si scit exceptionem principali debitori competere, p. 3. c. 1. n. 42

Fideiussor prædictus excusatur si sit pauper. p. 3. c. 1. n. 43

Fideiussor quoque excusatur prædictus, si nesciat actionem competere. ibidem n. 44

Fideiussor contractus non potest affici sententia contra principalem lara, sed fieri debet nouus processus. ib. n. 45

Fideiussor de repræsentando, de stando iuri, & iudicatum soluendo, potest affici sine nouo processu, ib. n. 46

Fideiussor non potest appellare à re iudicata, contra suum principalem, p. 3. cap. 6. n. 178

Fideiussores de iudicatum soluendo non tenentur, nisi lite contestata contra principalem, ib. n. 180

Fideiussor de stando iuri, & iudicatum soluendo, intelligitur de instantia coram eodem Iudice, ib. n. 181

Fallit, si aliud fuerit in promissione expressum, p. 3. c. 6. n. 182

Fideiussor de iudicio sisti in criminalibus, an teneatur etiam ad partis interesse, ibidem n. 183

Fideiussor repræsentandi, non tenetur amplius, si captus fugiat, ib. n. 184

Fallit si captus fuit reus ex alia causa, & ille non fuerit protestatus, p. 3. c. 6. n. 185

Declaratamen mulcos Doctores tenuisse contrarium, ib. n. 186

Fideiussori non prodest cessio bonorum debitoris, p. 3. c. 13. n. 37

Fides

Fides particularium non validat processum non collationatum in conuulsoria, p. 2. c. 5. n. 280

Fides Notarii. Vide in verbo Notarius

Fides Testium per contradictionem non tollitur in accidentalibus, p. 2. c. 3. n. 37

Fides Testium per contradictionem tollitur in substantialibus, ib. eod. n.

Fides Testium Regni Neapolitani non est in Curia accepta, ib. n. 40

Vide in Verbo Testis.

Fides Baptismi etatem probat, par. 2. cap. 3 n. 110

Fides Notarii fidelis, & legalis est faciendæ in processu remissoriali, ibidem num. 126

Fides præsentationis remissoria, quare sit utilis in Curia, ib. n. 135

Fides auscultationis processus debet fieri a Notario, p. 2. c. 6. n. 133
 Fides bona, vel mala plurimum attenditur, p. 3. c. 11. n. 309
 Fides prædicta, si non sufficit ad evitandam expensarum condemnationem, nec minus ad obtinendam recuperationem, p. 3. c. 11. n. 310
 Fides mala defuncti, transit ad hæredes, ibid. n. 456
 Fides mala dicitur abesse, ubi adest error iuris, ib. n. 483
 Fides mala excluditur etiam ex temerariis & iniustis rationibus, p. 3. c. 11. n. 484
 Fides bona excusatur, quia etsi contractus sit nullus, creditur validus, ib. n. 485
 Fides bona inducitur, ex quavis credulitate malam excludente, ib. n. 517
 Fides mala inducitur scientia, rem esse alienam, p. 3. c. 11. n. 518
 Fides mala, in quibus regulariter inesse dicatur, ib. n. 524
 Fides mala, an sufficienter excludatur, ex sola credulitate, p. 3. c. 11. n. 690
 Amplia, si sit etiam, qualisqualis occasio possidendi, ib. n. 691
 Fides Clericatus, an, & quando sit producenda in iudicio cap. Odoardus, p. 3. cap. 13. n. 131

Filia

Filia habens legatum à Patre, & deinde aliud maius ab hærede, an verumque consequatur, p. 3. c. 7. n. 64

Filiatio

Filiatio probanda in præiudicium tertii, indiget efficaci probatione, & qua, p. 1. c. 3. nu. 24
 Filiatio legitima, & naturalis quomodo probanda, ib. n. 25
 Filiationem probat fides Baptismatis, & nominatio Patris, adiunctis adminiculis, ib. nu. 25

Filius

Filius, si conveniatur nomine patris, ut soluat de bonis per ipsum possessis, an teneatur, p. 1. c. 4. n. 41
 Filius obligatus à patre, ad aliquod exercitium, non potest se eximere à tali obligatione, ib. n. 92

Filiusfamilias

Filiusfamilias obligatus una cum Patre, & eius contemperatione, an liberetur quo ad personam, & quoad bona, par. 1. cap. 3. nu. 98
 Filiusfamilias, absque patris consensu, potest constitui procurator, p. 1. cap. 5. n. 126
 Filiusfamilias nomine patris, an possit ap-

pellare, & appellationem prosequi, par. 3. c. 1. nu. 27

Fiscus

Fiscus à sententiis absolutoriis, de iure non prohibetur appellare, p. 3. c. 1. n. 504
 Fiscus anno 1651. appellavit in quadam causa absolutoria, ib. n. 505
 Declaratur tamen hanc appellationem fuisse admissam in Signatura Sanctissimi, ibidem n. 506
 Declaratur etiam hoc fieri de raro à Signatura Gratia, reo citato, & consideratis causæ qualitatibus, p. 3. c. 1. n. 507
 Fiscus apprehendit bona rei, qui in dubio non est absolvendus, par. 3. cap. 6. n. 67.
 Vide Procurator fisci.

Forensis

Forensis potest puniri secundum statuta loci delicti, p. 1. c. 2. n. 363.
 Et alia exempla videantur, ibidem num. 364
 Forensis forum, quandoque surtitur, ratione domicilii, p. 1. c. 2. n. 360
 Forensis aliquando forum fortitur ratione delicti, p. 1. c. 2. n. 361

Formula

Formula commissionum, citationum, intimationum. Vide commissionum, citationum, intimationum formulæ, & sic de cæteris.

Forus

Forum non potest sibi eligere, non habens privilegium legis Unicz C. quando Imperator, inter pupillum, & viduam, p. 1. c. 2. nu. 29
 Forus, quis dicatur, p. 1. c. 3. n. 5
 Forum possunt sibi eligere pupillus, Vidua, & miserabiles personæ, p. 1. c. 3. n. 8

Frater

Frater pro sorore examinatus non probatur, p. 2. c. 3. n. 25

Fructus

Fructus à die litis, usque ad obitum prouisi debentur hæredibus prouisi, etiam si obituerit subrogationem gratiosam, quia ista non tollit ius, par. 1. c. 3. n. 39
 Fructus si debentur ut genus, debentur etiam si sit lapsus triennium, quo præsumuntur durare, ibidem n. 45
 Fructus dotales non petiti à marito, si non debentur iure actionis, censentur remissi, ibidem n. 49.
 Fructus non amplius debentur, si cesset ritulus dotis, immò soluti recuperantur, non obstante quacumque conventionione, parte 1. cap. 3. num. 56
 Fructus census amplius non debentur, si destruitur fundus, par. 1. c. 4. n. 46.

Fr-

Fructus boni non veniunt ex radice infecta.
parte 2. cap. 5. n. 228

Fructus recolletur, an sequestrantur, parte 2.
cap. 9. num. 162

Fructus, an possint prætendi vigore clausulæ
parito Breui. positæ in rescripto Signaturæ.
p. 3. c. 2. num. 16

Fructus, medio tempore percepti debent restitu-
turi, quando reuocantur attentata, p. 3.
c. 4. n. 230

Fructus medio tempore percepti, debent restitu-
turi in possessione recuperandæ, ibidem
num. eodem.

Fructus beneficiorum, an possint sequestrari
excommunicato, ob non solutam cõdemi-
nationem, p. 3. c. 6. num. 145

Fallit si per multum tempus excommuni-
catus infordeceret, ibidem num. 146

Fructus rei iudicatur, à quo tempore debeantur,
p. 3. c. 6. num. 197

Declaratur quomodo, vsque ad quod tem-
pus percipi, liquidari, & restitui debeant,
ibidem num. 198

Fructus aliorum Beneficiorum, an sequestran-
tur, & qualiter infordecenti in censuris,
p. 3. c. 8. num. 53

Fructuum quotuplex sit distinctio, p. 3. c. 11.
num. 414

Fructus ciuiles, quinam dicantur, ib. n. 415

Fructus prædictos aliqui voluerunt dici in-
dustriales, ibidem num. 416

Fructus ciuiles, quod singulis diebus perci-
piantur, quatenus, p. 3. c. 11. n. 417

Fructus ciuiles an spectent ad resignantem,
donec litteræ sint expeditæ, ibid. n. 418

Fructus ciuiles aliqui volunt deberi resignan-
ti, vsque ad diem datæ supplicationis, ib.
num. 422

Et quid dicendum sit, in libera resignatione,
p. 3. c. 11. num. 420. & 423

Fructus etiam ciuiles alii voluerunt spectare
ad resignantem, donec fuerit capta pos-
sessio, ibidem num. 424

Item alii voluerunt spectare ad resignantem,
donec ius queratur resignatario, ibidem
num. 425.

Fructus ciuiles alii voluerunt spectare ad re-
signantem, donec suum præstiterit consen-
sum, ibid. 427. 431

Declaratur postea spectare ad resignatarium,
etiam ante captam possessionem, p. 3. c. 11.
n. 428

Fructus pendentes, an spectent ad resignantem
vel resignatarium, ib. n. 431

Fructus ciuiles, quod spectent ad resignantem
vsque ad diem consensus, alii tenent, ibid.
n. 432

Declaratur postea spectare ad resignatarium,
p. 3. c. 11. n. 428. 433.

Fructus ciuiles non maturati tempore resigna-
tionis beneficii ad quem spectent, ibidem
n. 434.

Fructus prædicti ad quem spectant, quando
beneficium vacat per obitum, ibidem
n. 435

Fructus pendentes, sine naturales, siue indu-
striales, ad quem spectent tempore resigna-
tionis, ib. n. 436

Fructus prædicti, an possint diuidi inter resi-
gnatarium, & hæredes resignantis, p. 3. c. 11.
n. 437.

Fructus naturales, quinam dicantur, ibidem
n. 440. & 444

Fructus industriales, quinam sint, & dicantur,
ib. n. 441. 444

Fructus, si petuntur vti fructus, quinam dicantur,
& veniant, p. 3. c. 11. n. 442.

Fructus, si petuntur vti damnum, & interesse,
quinam veniant, ib. n. 443

Fructuum nomine, quæ veniant in reseruatione,
ib. n. 445

Fructus debentur, etiam ab illo, qui est in
mora p. 3. c. 11. n. 446

Fructus debiti ratione mortis, debentur statim
ac mora fuit contracta, & quando, ibid.
n. 448

Amplia prædicta in fructibus perceptis, & per-
cipiendis, ib. n. 449

Amplia etiam in contractibus stricti iuris, &
in re propria, & auctori debita à die iuror.
ib. n. 450

Fructus post litis contestationem debentur in
contractibus stricti iuris, p. 3. c. 11. num.
451

Fructus, quod debeantur in iudiciis particu-
laribus, quis teneat, ib. n. 468

Fructus debentur à die litis contestatæ, ibid.
n. 469

Fructus, an quoque debeantur in vniversali-
bus iudiciis, p. 3. c. 11. n. 471

Fructus percepti, & petendi, veniunt in
spolio violento, ib. n. 476

Amplia idem procedere per nullitatem sub-
stitutionis rei minoris, ib. n. 477

Fructus, à quo die veniant in iudicio man-
tentionis, p. 3. c. 11. n. 480

Fructus acquiruntur dummodo absit mala fi-
des, ib. n. 482

Fructus soluens per errorem iuris, an possit
illos repetere, ib. n. 486

Fructus indebite scienter soluti non repetun-
tur, p. 3. c. 11. n. 487

Fructus, an sint restituendi, si sunt percepti ex
contractu nullo, ib. n. 488. 695.

Fructus Ecclesiæ sunt restituendi ex contrac-
tu nulli, cum ea facto, ob iuris errorem.
ib. n. 489. 696

Amplia idem privilegium fauore minoris ex-
tatis,

- tatis, par.3. cap. 11.n. 478, 489. 490. & 690.
 Et quid, an proceat idem fauore fisci. ibid. n. 491
 Et quid in iudicio criminali, ib. n. 492
 Fructus, vsque ad diem litis spectant ad illū, contra quem latio allegatur, p. 3. cap. 11. n. 496
 Amplia idem in contractu simulato. n. 497
 Fructus, quando latio est enormissima, aut restituuntur, aut compensantur. p. 3. c. 11. n. 498
 Fructus cuiusmodi acquirantur, quando contractus non est ipso iure nullus, sed annullatus ibidem. n. 502.
 Fructus suos, an faciat faciens sibi assignare fundum pro legitima, credens licere, ib. n. 506
 Fructus cuius sint, quando competit remedium reintegranda, p. 3. c. 11. n. 507
 Fructus dotis, an acquirantur bona fide possidenti. ib. n. 509
 Fructus percepti, quinam dicantur, ibidem. n. 511
 Fructus percipiendi dicuntur immaturi, & pendentes, p. 3. c. 11. n. 512
 Fructus percipiendi, an dicantur, quando Dominus percepisset. ib. n. 513
 Fructus prædicti dicuntur, qui communiter percipi potuissent. ib. n. 514
 Fructus in area exsistentes, an dicantur pendentes, vel percepti, p. 3. c. 11. n. 515
 Fructus percipiendi de proximo, an habeantur pro perc. pris, ib. n. 516
 Fructus rei furuique, vel vi possesse, possunt per tectum bonæ fidei possessorem præscribi. ib. n. 525
 Fructuum quantitas, si est de substantia probationis, debet cōcludenter probari, p. 3. c. 11. n. 530
 Fructus, qui percipi potuerunt, probato dolo, quomodo possint liquidari. ib. n. 536
 Fructuum quantitas in specie, quando nam sit probanda, ib. n. 537
 Fructuum quantitas probata per triennium continuum probat quantitatem annorum præcedentium, ib. n. 542
 Et quid si sit probata tantum in parte, p. 3. c. 11. n. 543
 Et quid de possessione rei fructiferæ, ibidem n. 544
 Fructus semper intelligantur deductis expensis, ib. n. 548 & 572.
 Fructuum quantitas, an probetur per inramentum. p. 3. c. 11. n. 554
 Declara procedere, quando adesset vnus testis, sed valde idoneus, ib. n. 555
 Fructus rei pro interesse præsentis à conductore contra locatorem, an possit iuramento probari. ib. n. 556
 Fructuum quantitas, an probetur ex descriptione, p. 3. c. 11. n. 561.
 Fructus de præsentis percepti, an faciant argumentum ad præteritos, ib. n. 567
 Fructus optimè argumentantur à solito, & vnus anni cum altero computatione. ibid. n. 568
 Fructuum quantitas, articulatur computando tempus sterile cum fertili, par. 3. cap. 11. n. 569
 Fructus non dicuntur nisi deductis oneribus ib. n. 548. 571.
 Fructuum præteritis, est valde arbitrarium ipsi iudici, ib. n. 575
 Fructus beneficiorum habentis facultatem testandi, in quem transmittuntur, ibidem n. 588.
 Fructus beneficiorum vacantium in Curia cui debeantur, p. 3. c. 11. n. 589.
 Fructus, qui percipi potuerunt, an veniant ex canone reintegrandi, ib. n. 590
 Fructus quæsi, in possessorio, an restituantur postea obtinenti in petitorio, ibidem num. 591
 Fructus etiam à solo separati, an comprehendantur sub mandato executiuo. ibidem. n. 593
 Fructus beneficiorum occupatorum in curia vacantium à qua die restitui debeant, p. 3. c. 11. n. 596
 Fructus beneficiorum non percepti, an debeantur successoribus in beneficio, vel cui, ibidem. n. 597
 Fructuum remissio, an dicatur facta per perceptionem sortis principalis, ibidem num. 598
 Fructus, qui non subsistant per se iure actionis, sed officio iudicis, p. 3. c. 11. n. 599
 Fructus à possessore præsumuntur percepti, & sic ab illo sunt restituendi, ibidem. n. 600
 Limita tamen, nisi adesset bona fides. ibid. n. 601. & 689
 Limita adhuc limitationem, quando sit mota lis, quia tunc debetur, ibidem. n. 602
 Fructus ante motam litem semper debentur bonæ fidei possidenti. par. 3. cap. 11. n. 603
 Fructuum estimatio ut sustineatur, de quo tempore attendi debeat, ibidem num. 605.
 Fructus beneficiorum, an veniant in lite, quando est super spolio beneficiorum, ibid. num. 606..

Fructus pendentes tempore sententiæ, an veniant in restitutione, part. 3. cap. 11. nu. 613
Fructus quandonam restituantur, deducto semine, ibid. nu. 614
Fructus, an possint alienari pendente lite super beneficio, ibid. n. 615
Fructus beneficii male percepti ab immissio percipiuntur a camera, parte 3. cap. 11. n. 618
Fructus beneficiorum, quinam spectent ad Cameram a die vacationis per obitum, usque ad captam possessionem, ibidem, nu. 619
Fructus beneficiorum vacantium quinam spectent ad successores, etiam ante captam possessionem, ibid. n. 620
Fructus beneficiorum, an vñquam spectent ad heredes defuncti, p. 3. c. 11. n. 621
Fructus, an possint furari, ex causa necessaria, ibid. n. 622
Declara tamen esse faciendam restitutionem si abripiens ad pinguem statum peruenit ibid. n. 623
Fructus beneficii regulariter debentur restituendi, p. 3. c. 11. n. 626
Fructus maturati residenti morienti, vel eius heredibus, aut creditoribus sunt reddendi, ibid. n. 627
Fructus succedunt loco alimentorum, ut dicitur de congrua, ibid. n. 628
Fructus separati a solo ante resignationem, spectant ad resignantem, parte 3. cap. 11. n. 630
Fructus dotales spectant ad virum ratione oneris, ibid. n. 631
Fructus dotales cessant, cessante onere marito, ibid. n. 632
Fructus, an debeantur de dote tam soluta, quam promissa marito, parte 3. cap. 11. n. 633
Declara tam si sit promissa a patre quam ab extraneis, ibid. nu. 634
Amplia ad huc, etiam si sit lapsum biennium, ibid. n. 635
Fructus restituendi debentur tantum a die interpellationis, p. 3. c. 11. n. 636
Fructus naturales bonorum extradotalium percepti a viro, seu ab heredibus, an restituantur, ibid. n. 638
Fructus melioramentorum, ad quos spectent, ibid. n. 639
Fructus omisi quandonam adhuc peti possint, p. 3. c. 11. n. 640
Fructus pendentes, an veniant in venditione, ibid. n. 641
Fructus pendentes, spectant ad emptorem, etiam si sint maturi de proximo recollegendi, ibid. n. 642

Fructus an sint restituendi ab eo, qui retrovenditionem in longum distulit, part. 3. cap. 11. nu. 643
Fructus pendentes tempore deliberationis, an veniant in deliberatione, vel venditione, ibid. n. 644
Fructus, qui seruando seruari nequeunt non presumuntur durare ultra triennium, ibid. nu. 647
Fructus consumpti respectu liquidationis faciendæ, debentur via ordinaria, parte 3. cap. 11. nu. 649
Fructus percepti ab immissio per Saluanum, cuius nomine percepti dicantur, ibidem num. 650
Fructus percepti ex re, quæ debetur immissio, cuius nomine percepti dicantur, ibidem num. 651
Fructus nō computantur in sortē, quandin res supposita pignori est pro summa, quam valet, ib. nu. 652
Fructus debentur a die mortis in iudicio recuperationis dotis, p. 3. c. 11. n. 654
Fructus an, & quando debeantur in legato, ibid. num. 655
Fructus in obligatione retrovendendi, a quo die debeantur, ib. n. 657
Amplia idem, etiam in hærede, & cessionario p. 3. c. 11. n. 658
Et quid in iudicio retinendæ, ib. n. 659
Fructus in spolio iudiciali, non debentur ante propositum interdictum, ib. n. 660
Declara deberi a die mortis litis, & quando, p. 3. c. 11. n. 661
Fructus ab initio percepti debentur interdicto unde vi, aut clam, ib. n. 663
Fructus in quibus dicantur consistere vitæ potum, & æsum, ibid. n. 664
Fructus in iudicio manutentionis debentur a die litis, non autem ante litem, parte 3. cap. 11. n. 665
Declara pro lite mora quidnam attendatur in casu prædicto, ibid. n. 666
Fructus in quo iudicio debeantur percepti tantum, & non qui percipi possunt, ibid. num. 667
Fructus percepti pendente petitorio, restituantur tantum in ipso iudicio ordinario, ibid. num. 668
Fructus veniunt in consequentiam, si agitur de manutentione super re fructifera, ibid. num. 669
Declara contrarium esse, quando petuntur fructus decursi principaliter, uti fors, p. 3. cap. 11. n. 670
Fructus decursi, qui debeantur, etiam ante motam litem, ib. n. 671
Fructus in manutentione veniunt, licet petiti non fuerint, ib. n. 673

Fructus percepti in vim decreti, vel mandati de manutenendo an, & cui restituantur, ibid. n. 674
Fructus decursi, etiam ante motam litem debentur in iudicio retinendæ ordinario, p. 3. cap. 11. n. 675
Fructus, quando onam debeantur etiam percepti ante motam litem, & petitionem manutentionis, p. 3. c. 11. n. 676
Fructuum æstimatio fit per mediam prætium, & iuxta, quem valorem monetæ, ib. n. 687, & 688
Fructus acquiruntur, dummodo absit mala fides, & quid si sint separati a solo. ibidem n. 601. 689. 692
Fructus à die motæ litis, veniunt etiam in interdico quorum bonorum. par. 3. cap. 11. n. 693
Fructus in mutuo prohibentur deberi de sui natura, ib. n. 694
Fructus rei nulliter emptæ in subhastatione, quod debeat restitui dicit Rota, ib. n. 478. 479. 488. 490. & 695
Declaratur, quod in iudicio ordinario veniant, ranquam damna. & interesse, p. 3. cap. 11. n. 695
Amplia idem in re ecclesiæ nulliter vendita, ib. n. 489. 696
Fructus, quando veniunt principaliter, quid in subhastatione nulla. p. 3. c. 11. n. 699
Fructus censuum indebitè soluti, an restituantur, & qua via, ib. n. 701
Fructus intelliguntur etiam ex diversitate annorum. ib. n. 703
Fructus, an debeantur ratione seminis, vel ratione soli. p. 3. c. 11. n. 713
Fructus, an debeant describi in inventario, & qui tanquam hereditarii. ib. n. 719
De idem etiam procedere de fructibus post obitum testatoris perceptis, ibidem num. 720.
Limita in fructibus extraneis, & qui dicantur extranei, p. 3. c. 11. n. 721
Fructus, an veniant in iudicio l. fin. C. de edicto D. Adriani tollendo. ibidem n. 726
Fructus Episcopales iuris patronatus, & iurisdictionis &c. quoniam dicantur renuntiare, ib. n. 727

Fructuum Condemnatio
Fructuum condemnatio, quando extendatur ad perceptos, percipiendos, & illos, qui percipi potuerunt, p. 3. c. 8. n. 305
Et quid si à die litis contestatæ, vel possessionis adeptæ. ib. cod. n.
Et quid dicendum in bonæ, vel malæ fidei possessoribus, ib. n. 306

Fructuum condemnatio si omittatur in possessorio, potest deduci in petitorio, p. 3. c. 11. n. 305.
Fructuum condemnatio fit licet in parte sententia reformetur. ib. n. 306
Fructuum condemnatio in beneficiis, an dicatur venire accessorie. par. 2. cap. 11. n. 609
Fructuum condemnatio, qui percipi potuerunt, quo casu fieri possit. ibid. num. 610
Fructuum condemnatio non potest fieri, nisi præcedente petitione, & liquidatione. ib. n. 682
Fructuum condemnatio à die factæ subhastationis, quando nam fiat, p. 3. c. 11. n. 700.
Fructuum condemnatio fit à die commissi spoli pro censibus intentati, ibidem n. 702
Fructibus non existentibus fit condemnatio ad illorum æstimationem, ib. sed vide n. 686
Fructuum liquidatio
Fructuum liquidatio, solet committi iudici exequenti. p. 3. c. 6. n. 107
Liquidatio prædicta, quando soleat committi, cum facultate subdelegandi iudicem, pro ca. ib. n. 108
Fructus, qui percipi potuerunt, probato dolo, quomodo possint liquidari, p. 3. c. 11. n. 536
Fructus, an bene liquidentur ad rationem quinque pro centenario, ib. n. 582
Fructuum liquidatio prædicta est valde iusta in bonis stabilibus, n. 580
Fructuum liquidatio prædicta dicitur valde iusta etiam in officiis vacabilibus, p. 3. c. 11. n. 584
Fructuum liquidatio tandem, ut bona dicatur, quid advertendum sit. ibid. n. 585
Fructus ex quibus, aliquando liquidari soleant, ib. n. 616
Fructuum liquidatio, quomodo fiat, p. 3. c. 11. n. 683
Fructuum liquidatio inter alios facta, an admittatur. ib. n. 684
Fructuum liquidatio per testes semper sumitur a minori quantitate ab eis deposita, ib. 698
Fructuum taxatio
Fructus in causa beneficii, à quonam dici taxari possint, p. 3. c. 11. n. 586.
Fructuum vera taxatio, quonam dicatur. ib. n. 662

Fur
Fur repertus cum re furtiva, potest ubique puniri, p. 1. c. 2. n. 186
Fur fructuum penam custodiam, aliquando incurrit. p. c. 3. 11. n. 625
Furtivus
Furtivus excommunicari non potest, nec non doli incapax. p. 3. c. 8. n. 119

G

Gyatia

Gratia obtenta in loco delicti, non suffragatur in loco originis. p.2. c. 2. n. 373

Limita tamen in foro Penitentiariæ, quia quis tenetur confiteri proprio Sacerdoti, n. 375

Gratia noua certo modo obtenta, debet in Rota produci, p.3.c.4.n.321

Gratiæ nouæ cognitio facta ab alio iudice, dicitur attentata, ib.n.322

Ampliatur, etsi in supplicatione fiat mentio litis, ib.n.eod.

Limitatur in Papa, qui non attentat, sed bene executor, & pars ipsa, ibidem n. 323

Gratia nouiter obtenta lite pendente, debet reo possessori inimari, par. 3. cap. 8, num.30.

Graumem

Graumem potest, quandocumque à iudice reuocari, p.2.c.8.n.339

Graumem, etiam si notorium, an sit exprimendum pro causa appellationis, p.3.c.1. n. 130

Graumem in causa appellationis est à iudice, ad quem cognoscendum, ib.n.685

Graumem. Vide etiam in verbo causa appellationis.

Grauatoria

Grauatoria, & reagrauatoria, qualiter fiat in iudiciis remissive, p.3.c.8.n.6

Grauatoria; & reagrauatoria quando, & quomodo detur. p.3.c.6.n.69

Grauat

Grauat, quomodo regulatur in detractioe si opponit de quantitate legitimæ eidem debita. p.1.c.4.n.38

Grauat potest appellare, altero appellante appellationi renunciant, p.3. cap. 1. n. 724

Grauat potest nullitatem principaliter inductam opponere coram iudice à quo, vel ad quem. p.3.c.12.n.28

Grauat, an dicat nullitatem, & quando, vide Nullitas.

Gubernator Urbis

In causis mercedum cognoscit, etiam causam Clericorum. p.1.c.2.n.11

Gubernator Urbis habet conspicuam iurisdictionem in ciuilibus, & criminalibus, ib.nu.127

Procedit in delictis in Vrbe, & districtu commissis, & contra Bannitos, Homicidas, & arma deferentes. ib.n.128

Praxis Camilli Capueij.

Amplia contra Notarios criminales sui fori. ib.nu.129

Contra Monetarios, ib.n.130

Contra scribentes aduifos secretos, & libellos, ib.n.131

Contra Duellantes, ib.n.132

Contra Exules, & animalia diripientes, ibid. n. 133

Contra acclamantes franchitiam. ibidem n. 134

Contra quærentes sine causa temerariam thori separationem, ib.n.135

Contra conuenticulas, & Caualcas, ibid. n. 136

Contra procurantes abhortus, ib.n.135

Contra maleficos, & Astrologos, ibidem n. 138

Contra incestuosos, ib.n.139

Contra Sodomitas, ib.n.140

Contra exercentes Cambia illicita, ibidem n. 141

Contre offendentes ex causa litis, ibidem n. 142

H

Habitus Clericalis

Habitus Clericalis, qui dicatur, p.1. c.2 n. 276

Habitus Clericalis, an det priuilegium fori, ib. nu.311.

Hebrei

De iure communi subsunt in Criminalibus foro seculari, par.1.c.2.n.255

Hebreus si conueniatur ad euacuandam domum in Ghetto pro ipsum habitata, tueretur consuetudine, & iure inquilinatus, par.1. cap.4.nu.100

Hebreus non potest esse testis contra Christianum, p.2.c.1.n.67

Hebreus in quibus casibus testis esse possit remissive, ib. n.68.

Hebrei pauperes debent ali in carceribus, p.3.c.13.n.8

Hebrei an, & ubi habeant beneficium alternatiu, ib.n.21.

Hebrei nutrices Christianas habere non possunt, & quare, p.3.c.14.n.43.& 44

Hebrei debent habitare in locis separatis à Christianorum Domibus, ib.n.45

Hebrei coguntur deferre signum, ut facilius euidentur. ibid.n.46.

Hebrei arcentur a recreationibus familiaritatum, ludendi, & comedendi cum Christi fidelibus, ib.n.47

Hebrei arcentur ob officio caritatis, & pietatis curandi Christianos infirmos, ibidem num.48

Hebrei prohibentur vocari Domini, ne susper-

ss ff

per-

- perbia inflentur, p.3.c.14.n.49
 Hebrei coguntur tenere libros corurationis
 banchariz, & quo idiomate, ibid.n.50
 Hebrei quibus in locis habitare possint sta-
 tus Ecclesiastici, p.3.cap.14.n.51
 Hebreorum scelera remissive, & eorum priui-
 legia, & à quo fuerint sublata, ibid.n.52
 Hebrei pauperes carcerati, an obtineant ali-
 menta a creditoribus Christianis, ibidem
 nu.53
 Hebrei prædicti, quare obtineant dicta ali-
 menta, & quo iure, par.3.cap.14. num.54.
 55.56
 Hebrei prædicti obtinent alimenta per Iudices
 ordinarios, non per S. Visitam, ibid.
 num.57.58

Hæres

- Nisi dolo deserit implere mandata testatoris
 non cadit à commodo hereditatis, nec inci-
 dit in pœnam iniunctam a testatore ca-
 ducitatis, p.1.c.4.n.27
 Hæres si conveniatur, de proprio condemnabitur,
 nisi doceat de additione hereditatis
 cum beneficio legis, & inventarii, & doceat
 de inventario confecto infra 90. dies, ib.
 num.28
 Nec executionem retardabit ex simplici op-
 positione fideicommissi non probata identi-
 tate bonorum, nec alia friuola exceptione,
 p.1.c.4.n.29
 Hæres si non est beneficiatus neque poterit
 facere detractiones, ibid.n.30
 Hæres quando fraudulentè amittit aliquid
 describere in inventario non perdit benefi-
 cium legis, sed tantum condemnatur ad
 duplum, p.1.c.4.n.31
 Hæres mariti, quando agunt pro restitutione
 donatorum a marito, quâ distinctione
 procedatur, ibid.n.33
 Hæres dicitur, qui est in possessione bonorum
 hereditariorum, & citatur vti hæres, nec
 contradicit, ibidem n. 90
 Hæres non potest reuocare procuratorem
 constitutum ad conficiendum debitum in
 obligatione camerali, p.1.c.5.n.261
 Hæres in multis casibus potest reuocare pro-
 curatorem, quem non potest reuocare con-
 stituens, ibidem n.271
 Hæres, si qui sint, debent citari hereditate
 iacente, p.1.cap.6.num.119.
 Hæres præsumitur ignorare facta defuncti,
 p.1.cap.8. n.9
 Hæres probat possessionem suam ex locatio-
 ne defuncti, p.1.cap.11.n.59
 Declaratur si duret locatio, & exegit pensio-
 nes, ibidem n.60
 Limitatur, si hæredi nulla fuisset facta solutio,
 ibidem num.61

- Hæredi tempus non euerit, nisi adita hæredi-
 tate, p.3.cap.1.num.257
 Hæres an, & quando possit appellare non ob-
 stante confessione defuncti, ibid.n.481
 Hæres quando quis probetur ex citatione, &
 cognitione causæ, p.3.cap.6.n.169
 Hæres potest conveniri coram iudice defun-
 cti, ibid. n.172
 Hæres an, & quando possit capi pro debito
 defuncti, p.1.c.6.n.174
 Declaratur tunc procedere de iure, non au-
 tem de stilo Curiz, ibidem n.175
 Hæres an dicatur debitor voluntarius, vel ne-
 cessarius, p.3. cap.7.n.51
 Hæres possessoris malæ fidei, an faciat fructus
 suos, p.3.cap.11.n.455
 Hæres credens bona dotalia esse testatoris, an
 reneatur fructus restituere, ibid.n.510
 Hæres an, & quando teneantur inuicere ad
 fauorem Legatariorum, ibidem n.656
 Hæres, qui satisfecit de suo, creditoribus de-
 functi, an debeat describere fructus, &
 quos, p.3.cap.11.n.723
 Hæres prædictus facit fructus suos, pro æqui-
 valenti quantitate pecuniarum solutarum,
 ibidem num.724.
 Amplius quod possit pro dicta quantitate sibi
 soluere ex hereditate, ibid.n.725

Hypotheca.

- Hypotheca in omnibus minus est quam cau-
 tio idonea, p.3.cap.13.n.111
 Hypotheca an transeat ad nominatum, quan-
 do res empta fuit pro personæ nominan-
 da, p.1.c.3.num.123
Hypothecaria.
 Hypothecaria actio. Vide in verbo Actio.
Homicidium.
 Homicidium sui ipsius, ob patratum scelus,
 punitur etiam post mortem, p.2.c.8.n.203
Honorarium.
 Honorarium iudicis. Vide in verbo salarium.

I*Identitas.*

- I**dentitas mercium. Vide in verbo mer-
 ces.
Ignorantia.
 Ignorantia excusat à pœna, sed non à reuo-
 catione attentatorum, p.3.c.4.n.308. 320
Illatio.
 Illatio à præterito tempore ad præsens non
 datur, p.3.c.13.num.138
Inmemorabilis.
 Inmemorabilis per quem modum probetur
 in sacra Rota, p.2.cap.4.num.2

Imme-

Immemorabilis, an faciat præsumptionem iuris, & de iure, ibid. n. 3
 Immemorabilis, an habeat vim legis, & æquiparetur privilegio, ibid. n. 4
 Immemorabilis, an comprehendatur in generali dispositione, ibid. n. 5
 Immemorabilis an sit comprehensa in Concilio Tridentino, p. 2. cap. 4. n. 6
 Immemorabilis an comprehendatur in clausula non obstante quacumque dispositione, ibidem num. 7.
 Immemorabilis an per Principem tolli possit, ibidem n. 8.
 Immemorabilis consuetudo, tollitur per regulam octavam Cancellariæ, ibid. n. 9.
 Immemorabilis omnia facit solemnia, p. 2. cap. 4. num. 10
 Immemorabilis facit meliorem titulum de mundo, ibid. num. 11
 Immemorabilis prævalet præscriptioni centum annorum, ibid. n. 12
 Immemorabilis corrumpit si iura, & instrumenta allegata contrariantur, ibidem num. 13
 Immemorabilis non discutitur in possessorio, p. 2. cap. 4. num. 14
 Immemorabilis an satis probetur per spatium centum annorum, ibidem num. 15
 Immemorabilis an supra centum annis probari debeat, ibid. num. 16
 Immemorabilis minori spatio centum annorum an probetur, ibid. num. 17
 Immemorabilis hodie, an sit octuaginta annorum, p. 2. cap. 4. num. 18
 Immemorabilis septuaginta annorum, an suffineatur, ibid. num. 19
 Immemorabilis per 60. annos, an probetur, ib. nu. 20
 Immemorabilis quinquaginta annorum, an sufficiat, ib. n. 21
 Immemorabilis, an per 56. annos sufficienter probetur, ib. n. 22
 Immemorabilis nonaginta annorum approbatur à Rota, p. 2. c. 4. n. 23
 Immemorabilis, iudicis arbitrio iudicatur, ib. nu. 24
 Immemorabilis, an sit probanda per testes, vel per scripturas, ib. n. 25
 Immemorabilis excluditur confitio de initio p. 2. c. 4. n. 27
 Immemorabilis, qualiter excludatur contrariis probationibus, ib. n. 28
 Immemorabilis, an probetur per scripturas, & 100, vel 209, annis, ib. n. 20
 Immissio.
 Immissio an possit fieri, relaxata executione, post litis cessionem, p. 3. c. 11. n. 139
 Immissio in casu prædicto non causaret attentatam, ib. n. 140

Immissus.

Immissus propria autoritate, an possit vendere pignus, p. 4. cap. 3. num. 61

Impedimentum.

Impedimentum impotentis cõparendi, quando probetur per testes, vel iuramento, p. 3. cap. 5. num. 61.

Impedimentum quibus probationibus sufficienter constat, arbitratu iudex, ib. n. 62

Impeditus.

Impeditus legitime, quisnam dicatur, p. 2. cap. 1. num. 236

Impeditus facto iudicis quinam dici possit, par. 3. cap. 5. num. 60.

Impedito quando non currat tempus, & currens quando restituatur, p. 3. cap. 10. n. 37

Impeditus ad probandum debet protestari de impedimento, ibid. n. 38.

Impeditus nisi protestetur, non excusatur, p. 3. cap. 10. num. 39.

Limitatur proveniens impedimento ex parte iudicis, ibid. num. 40

Limitatur in impedimento notorio absque probatione, ibidem num. 41

Impeditus notorie debet in integrum restituere, p. 3. cap. 10. num. 42

Impeditus an restituatur ad appellandum, Vide restitutorio. & appellans.

Imperator

Imperatoris assertioni in sententia quæ fuisse citatum, creditur, licet aliter non appareat, p. 1. cap. 6. num. 138

Inceptio.

Inceptio non implementi quid operetur remissive, p. 2. cap. 7. num. 30

Indebitum.

Voluntas solventis requiritur in iudicio repetitionis indebiti, p. 1. cap. 3. num. 84.

Indicatio.

Indicatio scripturarum, & instrumentorum, compulsandorum sub qua forma fiat. Vide in p. 2. c. 6. n. 58

Infamia.

Infamia facti requirit opinionem criminis apud plures personas graves, p. 3. c. 4. n. 298

Infamia iuris fit quando intervenit sententia condemnatoria, ibidem n. 299

Informatio.

Informationes in causis rotalibus quando communicentur, & ubi, p. 3. cap. 9. n. 34

Informatio concludens, ad missionem ad cap. odoardus, fit accepto summario testimonio.

Vide in p. 3. cap. 13. num. 144

Ingressus.

Ingressus vitiosus an detur in causis beneficialibus. Vide causa Beneficialis

Inhibens.

Inhibens post inhibitionem nihil potest innovare p. 3. cap. 4. num. 253.

Declaratur tamen in inhibitione iudiciali concessa in causa litigiosa, ibidem n. 254

Limitatur in simplici inhibitione, seu prohibitione extraiudiciali, ibidem num. 255

Inhibitio.

Inhibitionis presentatio, sufficit etiam quod fiat à Procuratore, & quare, par. 1, c. 2. num. 110. 111

Inhibitio, & citatio de consuetudine simul solent decerni, p. 1. cap. 6. num. 150

Inhibitio, & citatio pari passu ambulant, ib. num. 155

Inhibitio sufficit, quod fiat parti, absque eo quod fiat iudici, p. 1. c. 6. num. 160

Inhibitio presentatio iudici, vel parti causat attentata, ibid. num. 161

Inhibitio facta à iudice ad instantiam partis requirit citationem, ibid. num. 163

Inhibitio, an fiat Cardinalibus, si causa fuit commissa, & Episcopis, & qualiter, ibidem num. 165. & 166

Inhibitio conceditur etiam ad instantiam asserti procuratoris, & qualiter, p. 1. cap. 6, num. 168

Inhibitio datur contra litigantes, & contra iudices, & contra tertium, qui posset liti praeiudicare, ibidem num. 169.

Inhibitio in causis criminalibus coram Ordinariis pendentibus, an, & quando concedi possit, p. 3. cap. 1. num. 421

Inhibitio contra principalem non prodest fideiusso, & è contra, p. 3. cap. 4. num. 126

Inhibitio non est necesse, quod reproducatur statim post presentationem, ibid. n. 245

Inhibitio potest reproduci infra biennium, si reuocatio attentatorum petitur in preteritum illius, ibidem num. 246

Limitatur verò, quando petitur reuocatio in preteritum litis, p. 3. cap. 4. num. 247

Inhibitio simplex non afficit obtinentem, quin aliquid faciat ad sui favorem, ibid. num. 256

Inhibitio simplex si inducit litem potest etiam causare attentata, ibidem n. 259.

Inhibitio emanans vigore commissionis super iactationibus causat attentata, par. 3. cap. 4. num. 260

Inhibitio emanans vigore appellationis potest etiam attentata causare, ib. n. eodem.

Declaratur tamen si appellatio de iure debeat, ibidem num. 261

Inhibitio super iactationibus loco appellationis, an iustineatur, & inducat attentata, p. 3. cap. 4. num. 268

Inhibitio non impedit continuationem processus, & ideo non est attentata, ibidem num. 277

Inhibitio specialis non conceditur à Rota, nisi habita disputatione, ibid. num. 278

Inhibitio sufficit quod sit parti presentata, nec reproducitur, p. 3. cap. 4. num. 279

Limitatur si pars dicat nihil fieri, quia possunt committi attentata, ibidem n. 280

Inhibitio extraiudicialis habet vim sequeltri, ibid. num. 287

Inhibitio procuratori in Curia, quomodo fieri debeat, ut impediatur principali innotare in partibus, ibidem num. 313

Inhibitio facta procuratori, uti principali non causat attentata, quoad neminem, par. 3. cap. 4. num. 314

Inhibitio non habentis iurisdictionem potest impunè sperni, ibidem num. 315

Inhibitio minus legitima non est timenda, i. par. 3. cap. 12. num. 136

Inhibitio creditori non appellanti in tempore, quando concedatur, p. 3. cap. 13. n. 157

Inhibitio retardatur interposita appellatione ab admissione ad cap. Odoardus, ibid. num. 159

Inhibitio ad favorem septuagenarii, qualiter expediatur tam in Curia, quam extra, p. 3. cap. 14. num. 25.

Inhibitio septuagenariae hodie non solet asserere pro debitis contractus post. 70. annos, ibidem num. 27.

Inhibitio A. C.

Inhibitio A. C. in beneficiis non causat attentata contra contravenientem, vide in p. 1. c. 2. n. 19

Inhibitionem moderatur A. C. absque alia commissione, si reus postquam appellauit ad A. C. passus est biennium elabi, stante causa desertione, p. 1. c. 4. n. 37

Inhibitio A. C. iusta, vel iniusta semper causat attentata, p. 3. c. 4. n. 283

Inhibitio Rotalis

Inhibitio Rotalis non causat attentata in iudicio penitus diuerso, par. 3. cap. 4. n. 328

Inhibitus

Inhibitus, etsi non nominatus in commissione, an committat attentata, p. 3. c. 4. n. 270

Inimicus

Inimicus non potest esse testis, par. 2. cap. 1. nu. 67

Iniustitia

Iniustitia manifesta tollit omnem presumptionem, quam alias sententia habet, p. 2. c. 8. n. 236

Iniustitia manifesta impedit, ut non possit sententia mandati executioni, ibidem n. 237

Innouare

Innouari nihil potest pendente termino ad respondendum de apostolis, p. 3. c. 1. num. 294. 322

Innouari nihil potest per partes post resolutionem suspensionum Signaturæ institit, p. 3 c. 2. n. 6
 Declara, si resolutio fuit facta ab ipsa causa cognita, ib. n. 204.
 Item procedit si commissio sub banca fuit obtenta, quia in omnem euentum debet obtinere reformatoria, p. 3. c. 2. num. prædicto.
 Innouandum nihil est appellatione pendente, p. 3. c. 4. n. 3
 Innouare non dicitur, nec attentare, qui continuat possessionem, & sic non datur reuocatio, ib. n. 149. & 153
 Innouare, nec attentare dicitur, quando possessio confirmatur existenti in ea. ibidem n. 150
 Innouare, nec attentare dicitur iudex confirmans possessionem appellati. p. 3. c. 4. n. 151
Innouata
 Innouata tam per principalem, quam per procuratorem dicuntur attentata, p. 3. cap. 4. nu. 47
 Innouata per Patrem dicuntur attentata, nisi filius itatim renunciet, ib. n. 48
 Innouata etiam pendente causa nullitatis dicuntur attentata, ib. n. 49
 Innouata reuocantur per viam attentatorum, si sit nullitas cum appellatione deducta, p. 3. c. 4. n. 50
 Innouata pendente causa recusationis dicuntur attentata, vt reuocentur. ib. n. 55
 Innouata non solum in committendo, sed etiam in dimittendo reuocantur, ibidem nu. 56
 Innouata etiam in criminalibus. vt attentata veniunt reuocanda pendente appellatione, ib. n. 62
 Innouatum post inhibitionem reuocatur, p. 3. c. 4. n. 71
 Innouata ante intimationem in appellatione extrajudiciali, an sint attentata. vel anulanda, ibid. n. 77
 Innouata in illis, quæ habent ortum de nouo coram iudice ordinario non reuocantur, ib. 83
 Innouata dicuntur attentata reuocanda, quando præiudicant liti, p. 3. c. 4. n. 96
 Innouata post sententiam litem super notorio non dicuntur attentata, ib. n. 98
 Innouata per iudicem, cui est commissæ causa per conscientiam terminanda, non dicuntur attentata, ib. n. 100
 Innouata post decem dies, vsque ad diem appellationis non reuocantur, vt attentata, p. 3. c. 4. n. 106
 Innouatum non reuocatur, vt attentata, nisi fuerit inhibitu, ib. n. 109

Innouata post inhibitionem semper reuocantur, ib. n. 110
 Innouata non reuocantur, quando difficilis, aut impossibilis est reuocatio, p. 3. cap. 4. n. 111
 Innouata, quando non possunt reuocari, expectatur futurus euentus, ib. n. 112
 Innouata de necessitate per modum provisionis non dicuntur attentata, ibidem n. 113
 Innouata pendente causa reuisionis per modum supplicationis non sunt reuocanda, p. 3. c. 4. n. 115
 Innouata elapso termino ad reportandam fidem prosecutionis non reuocantur, ibid. n. 118
 Innouata per tertium, vel contra tertium, non reuocantur, vt attentata, ib. n. 122
 Innouata prædicta reuocantur iuris ordine seruato, si sit noua lis, p. 3. c. 4. n. 123
 Ampliatur etiam tertius attentare ratione colligantis, dummodo non sit de suo mandato, ib. n. 124
 Innouata à tertio, quænam reuocantur per viam attentatorum, p. 3. c. 4. num. 127. 128, 129, & seq.
 Innouata non reuocantur in actis, quæ causam, & tractum successuum habent. ibid. n. 146
 Innouata, quando causa est commissæ cum clausula appellatione remota, an, & quomodo reuocentur. ib. n. 154
 Innouata, quando adest clausula appellatione remota, quando per viam attentatorum reuocentur, ib. n. 159
 Innouata non reuocantur, quando appellans vult appellationi renunciare, p. 3. cap. 4. n. 160
 Innouata non reuocantur, si non tangerit causam appellationis, & absque ea possint expediri. ib. n. 162
 Innouata, an reuocentur, & quando, si reuocatio petitur post conclusionem in causa, ibid. n. 162
 Innouata in casu prædicto debent expectare sententiam negotii principalis, p. 3. cap. 4. n. 163
 Innouata non reuocantur, quando non possunt rescindi, nisi per definitiuam, ibidem n. 164
 Innouata in acquisitione noui iuris lite pendente, non reuocantur, ib. n. 165
 Innouata contra reum, an prosint etiam correo in ratione attentatorum, p. 3. c. 4. n. 186
 Declara tamen, si sit inhibito iudicialis in causa litigiosa, secus in extrajudiciali, ib. n. 287
 Innouatum, quodcumque coram secundo iudice est attentatum eodem iudicio pendente

te coram primo. ib.n.306

Inquilinus

Vigore Bullæ iuris congrui expellitur à successore singulari, p.1.c.4.n.101

Inquisitio.

Inquisitio sine citatione non dat præventionem in criminalibus. p.1.c.2.n.200

Si Clericus, & laicus inquiruntur, Ecclesiasticus procedit contra clericum, laicus contra laicum, ib.n.274

Inquisitio, an possit fieri de periculo contra respondentem positionibus, p.2.cap.2. nq. 64

Instantia

In Romana curia est perpetua, par.1.cap.2 nu. 340

Instantia per partes, an prorogari possit, p.2.c.8.n.77

Declarata tamē in proferendo super negotio principalij, ib.n.78

Instantia de iure canonico est perpetua, ita sequens, & satisfactio. p.2.c.9.n.173

Prima instantia debet de iure ciuili in qualibet causa biennio terminari, par.3.cap.5. num. 1,

Prima instantia in causa criminali triennio terminatur, & quo iure. ib.n.2

Prima instantia de iure canonico est perpetua, & ubi seruetur. ibid.nu.3

Instantia perit, si addit causæ defensionis præsumptio, & quomodo inducatur, p.3.c.5. num. 4.

Instantia causæ, quando currat, vel non, remissive ad Felsinum. ib.n.76

Instantia capta contra defunctum transit ad heredem. p.3.c.6.n.170

Instantia nullitatis deducit ad impediendam executionem, quanto tempore duret, remissive, p.3.c.12.n.93

Instructio

Instructio pro executione, Remissoria, p.2.c.3. num. 44

Instructio pro exequenda compulsoria, p.2.c.6.n.32

Instrumentum

Instrumentum centum annorum, vel 80. vel 70. non indiget recognitione, sed creditur subscriptioni Notarij. Vide in p.1, cap.3. n. 104

Instrumentum, an possit extrahi ex protocollo alterius, & probet, p.2.c.1. n.50

Instrumenta non probant, nisi habeant locum, & locum loci, ib.n.54

Instrumentum extenditur in folio, deinde registratur in protocollo. p.2.c.5.n.6

Instrumenti copia authentica desumitur ex

protocollo, ibidem num. 7.

Instrumentum in folio laceratur facta extensione in protocollo, ib.n.8

Instrumentum in folio cautius conseruatur ad sincerandas partes. ib.n.9

Instrumenti minuta conseruata calumniari pericula fugat, p.2.c.5.n.10.

Instrumenta facta in vno loco, probant etiam in alio, in.n.41

Instrumentum redditur nullum, absque notarii signo, ib.n.98

Instrumenta hodie in protocollis debent subscribi à Notario, ib.n.99.

Instrumentum debet à Notario præter signum esse subscriptum, p.2.c.5.n.100

Instrumentum fieri debet cum duobus testibus à Notario, & partibus rogatis, ibid. n. 101

Instrumentum die mensē, & annum habere debet, ib. 104

Instrumentum vitatur ex omissione temporis. ib.n.105

In Instrumentis non inutiliter hora apponitur ad cautelam, p.2.c.5.n.106

Instrumenta debent habere locum contractus, & locum loci, ib.n.107

Instrumentum, an corrigi possit de partium consensu, ib.n.119

Instrumento non extenso, statim extensioni Notarii postea factæ. ib.n.121

Instrumenta valent à Clerico facta, ante Clericatum. p.2.c.5.n.125

Instrumentorum verba sunt partium, & non Notarii, ib. n.132

Instrumenta sæpe paratam executionem non habent propter Notariorum Imperitiam. ibid. n. 189

Instrumenti extractum in Archiuo existens dicitur in forma probanti, ibidem num. 199

Instrumentum extractum lite pendente à successore in Archiuo probat, p.2 cap.5. n.200.

Instrumentum omnium copia hodie ad Archiuum Vrbanum debet deferri, ibidem n. 205

Instrumenta reperta in Archiuo, cuiusque exhiberi debent, ib.n.211

Instrumenta omnia tempore statuto ad Archiuum, an deferri debeant, ibidem n. 222

Instrumentum valide renouatur cum citatione interressatorum, & iudicis decreto, p.2.c.5.n.270

Instrumentum testibus præferri solet, p.2.c.3 nu. 25

Instrumenta compulsanda, quando sint in actis

tis indicanda, par. 2. cap. 5. num. 57
Instrumentum pænes Notarium rogatum,
 vel successorem, non est compulsandum,
 ib. num. 90

Instrumenta publica compulsantur, & reco-
 gnoscuntur per testes habentes notam ma-
 num, ib. n. 108

Instrumentum habens executionem paratam
 contra quos intelligatur, p. 3. c. 6. n. 165

Limitatur contra tertios possessores, ibidem
 num. 166

*Ampliat, etsi sit singularis successor rei li-
 tigiosæ*, ib. n. 167

Et quid si tractetur de vniuersali successore,
 ib. n. 168

Interdictum Canonicum

Interdici, an possit pro debito pecuniario
 Prouincia, Ciuitas, vel Castrum, p. 2. cap. 8.
 n. 118

Interdictum contra seculares impediens
executoriales olim concedebatur, & qua-
 liter, p. 3. c. 8. n. 56

*Interdictum prædictum, quo ordine relaxaba-
 tur*, ib. n. 57

Interdictum strictè est interpretandum, p. 3.
 c. 8. num. 60

Interdictum ponitur, & tollitur cum maxi-
 ma consideratione, ibid. n. 63

Interdictum suspenditur in ciuitate aduentu
Regis, vel magni Principis, p. 3. c. 8. n. 64

Interdictum relaxatur propter periculum
animarum, ib. n. 65

Interdicta hodie relaxantur iuxta formam
Concilii Tridentini, ibid. n. 67

Interdictum datur contra Capitulum, p. 3.
 c. 9. n. 51

Interesse

Interesse petentis exhibitionem scripturarum
probat per solum instrumentum, p. 2. cap. 6
 nu. 63

Interesse, an veniat nomine expensarum,
 p. 3. c. 11. n. 102

*Interesse semper debet de necessitate reſici-
 endi damnis, & expensis*, ib. n. 347

*In interesse condemnatio nõ est de necessita-
 te expresse facienda*, ib. n. 349

In interesse condemnatio fit, quando fructus
 amplius non existunt, par. 3. c. 11. n. 648.

Interesse an succedat loco promissionis, fac-
 tæ. V. in verbo *damnum*.

Interpellatio

Interpellatio, quando mulieri sit necessaria,
 vt possit petere fructus dotaless, p. 2. cap. 3.
 nu. 51

Interpretatio.

Interpretatio priuilegiorum, vide *ptiule-
 gia*.

Interpretes

Interpretes ponuntur impedito Iudice, & ip-

consentiente, p. 2. c. 3. n. 81

Interpretis officium, quid sit, ib. n. 82

Interpretes causant sæpe confusionem, ibid.
 nu. 84

Interrogatoria

Interrogatoria dantur ad dilucidationem,
veritatis, p. 2. c. 1. n. 95

*Interrogatoria Testibus contra testes exami-
 nandis dari possunt*, p. 2. c. 3. n. 123

Interrogatoria, an possint corrigi, & rescari
in partibus, ib. n. 140

Et coram quo sint producenda, ibidem
 n. 168

Intimatio

Intimatio appellationis habet vim citationis
 p. 1. c. 6. n. 113

Intimatio facta Cardinalibus, causam fuisse
 commissam alteri, habet vim inhibitionis
 p. 1. c. 6. n. 165

Intimatio decreti est facienda, si non constat
de mandato partis comparentis, p. 2. cap. 3
 nu. 65

Intimatio pro diebus, & horis certis fit in
examine, ib. n. 78

Intimatio prædicta debet omnino reprodocri
ib. n. 80

Intimatio decreti citationis personalis, an
 fiat, p. 2. c. 6. n. 12

Intimatio decreti super compulſoria facti,
 an bene fiat, ib. eod. n.

*Intimatio, an, & quando habeat vim citatio-
 tionis*, ib. n. 48

Intimatio præsentationis compulſoria, an sit
necessaria, ib. n. 49

Intimatio examinis pro recognitione non
bene fit pro certa die, vsque ad perfectum
examen, p. 2. c. 6. n. 91

*Intimatio prædicta potest sustineri pro duo-
 bus diebus intimationi subsequenteribus*,
 ib. num. 92

*Intimatio decreti super sequestri impetra-
 tione personaliter præsentatur*, par. 2. c. 9.
 num. 191.

*Intimatio facta appellaro, habet vim citatio-
 nis*, p. 3. c. 1. n. 102

*Intimatio prædicta sufficit in causa benefi-
 ciali, etiam litigioso beneficio, dummodo*
personalem residentiam requirat, ibidem
 num. 103

Intimatio prædicta potest per quemcumque
etiam non procuratorem fieri, p. 3. cap. 1.
 num. 104

Intimatio prædicta minus legitime facta,
 quomodo sanari possit, ib. n. 105

*Intimatio prædicta, vt recte fiat, quæ sint ser-
 uanda*, ib. n. 106

Intimatio subrogationis non est inutilis,
 quando colligans restituitur aduersus re-
 iudicari, vel tres conformes, p. 3. c. 4. n. 187
 fa-

Intimatio quotiescumque requiritur, sufficit etiam si fiat procuratori, ib. n. 188
 Intimatio electi executoris fiat, & quando; p. 3. c. 9. nu 5
 Intimatio propositionis dubii pluries reiteratur, et quare, & ad quid inferuiat, ib. num. 27. & 30
 Intimatio expeditionis litterarum apostolicarum, an sit facienda resignanti, p. 3. c. 11 num. 419
 Intimatio admissiois articulorum, & mandati examinandi fit in probatione pauper tatis, p. 3. c. 13. n. 141
 Intimatio, quæ fit hodie pro septuagenario quibus officialibus detur, p. 3. c. 14. n. 15
 Intimatio prædicta datur cum commissione, quæ petitur obsequari, ib. n. 16
 Intimatio prædicta fit separata à commissione omnibus, ib. n. 18
Intimationum formule
 Intimatio pro admissione articulorum, cum missione examinis, & receptione iuramenti, quomodo sit formanda vide p. 2. c. 1 num. 180
 Formula intimationis examinis pro diebus, & horis certis, p. 2. c. 3. n. 79
 Intimatio decreti super compulsoria, qualiter fiat, p. 2. c. 6. n. 13
 Intimatio prorogationis termini in compul soria, qualiter fiat, ib. n. 31
 Intimatio præsentationis litterarum compul sorialium, quando fiat. & quomodo, ib. n. 40. & 47
 Intimatio, qualiter Dominus mandauit iura recognosci, qualiter fiat, & quando, par. 2 c. 6. n. 76
 Intimatio, qualiter fiet recognitio, quomo do formetur, ib. n. 82
 Intimatio, qualiter Dominus mandauit trā sumptari, quomodo fiat, ib. n. 128
 Intimatio, qualiter Dominus proponet du bium, quomodo fiat, p. 3. c. 9. n. 26, 27
Intrusio
 Intrusio facta lite pendente probatur coram executore, p. 3. c. 8. n. 23
 Intrusio, an lite pendente sit facta, cognoscitur aliquando reproductis executorialibus ib. num. 25
Intrusus
 Intrusus non dicitur possidens vigore proui sionis, aliis non possidentibus, p. 3. c. 8 num. 46
 Intruso appellanti à scientia, & intimatio ne executorialium, qualiter signetur com missio, ib. n. 47
 Intrusus debet restituere fructus à die intru sionis, p. 3. c. 11. n. 452
 Intrusus à quo die fructus restituere debeat in beneficiis vacantibus in Curia, ibidem num. 595

Inuentarium.

Inuentarium probat contra scribentem, & id conficientem, & eius heredes, p. 1. cap. 3. num. 118
 Inuentarium, seu descriptio in inuentario semper concedi debet, p. 2. cap. 9. n. 117
Index.
 Index, qui ex communi errore habetur pro tali, dicitur index competens, p. 1. cap. 2 num. 50
 Iudicum ille dicitur præuenisse, qui fuit po tior in citando contrarium, quando duo Iudices, alter per actorem, & alter per reum impetrantur, ib. n. 206
 Index ille, quo ad partes experitur, qui prior citauit, ib. n. 207
 Index sine iurisdictione non potest se compe tentem pronunciare, ib. n. 220
 Index procedit contra forensem, qui coram se falsum deposuit, p. 1. c. 2. n. 362
 Index originis tenetur remittere reum ad iu dicem delicti, ib. n. 365
 Declara, qualiter id procedat, ib. n. 366
 Declara amplius prout in numero, & ibidem, num. 367
 Index pnniens illum, qui capit delictum in suo loco, an debeat, vti iure ciuili, vel mun cipali, ib. n. 379
 Et quid possit in casu prædicto, ibidem, num. 380
 Index originis, & domicilii diuersimode procedunt, p. 1. c. 2. n. 379
 Et quomodo siue in ciuili, siue in criminali, ib. n. 380. & 381
 Iudicis competentia, vel incompetencia, quomodo cognoscatur, remissuè, ibidem num. 394
 Index bonus est, quod se declaret competi tem, quando dubitatur de iurisdictione, ib. num. 419
 Index, quamuis incomperes sit competens in causa reconuentionis, ib. 423
 Limitatur autem pluribus modis, ib. n. 423, vsque ad n. 435. & c.
 Differentia, quando index pronunciat se competentem tacite, vel expresse, & quan do possit dari, de nullitate, p. 1. c. 2. à n. 443 ad n. 447.
 Index non allegatur suspectus sine mandato speciali, si non est præsens principalis, ibid. num. 460
 Fallit hoc in Curia, dummodo mandatum ad allegandū suspectum superueniat ante sententiam, Vide, p. 1. c. 2. n. 461
 Sublimita extra Curiam, quia nisi opponatur ante litis contestationem non attenditur, ibid. 462
 Index semper potius fauebit reo, quam acio ri, p. 1. c. 4. n. 11

Iudex potest compellere procuratorem, & quando ad cauendum de rato, p.1.cap.5. num. 61
 Iudex in quibuscumque causis potest compellere Procuratorem ad docendum de mandato, ibidem num.77
 Alias procedere contra principalem tanquam contumacem mittentem Procuratorem minus legitimum, ibid. n.78
 Nec requiritur alia monitio Procuratoris, p.1. cap.5. num.79
 Iudex potest committere parti, non solum citationem verbaalem, sed etiam realem, quae fit per capturam, Vide in p.1. cap.6.n.10
 Iudices nunquam solent decernere citationem exequendam domi, vel ad valuas Ecclesiarum, ibidem num.20
 Iudex potest iuxta arbitrium credere magis parti, quam Nuncio, attentis qualitatibus &c. p.1. cap.6. num.85
 Iudex in casu praedicto, potest deferre iuramentum parti, sed ei regulariter incumbit onus probandi, quia praesumitur pro nuncio, p.1. cap.6. num. 86
 Iudex non potest alteri Iudici inhibere, ne aliquid audeat innouare, nisi coram eo lis pendeat. Et quando possit de stilo Romanae Curiae decernere inhibitionem, & citationem, p.1. cap.6. num.151
 Iudex si vigore commissionis potest citare extra Curiam, poterit etiam inhibere, ibid. num. 154
 Iudex potest inhibere parti praesenti, vel absenti volenti, vel nolenti, ib. num.156
 Iudex potest admittere noua iura post conclusum in causa, p.1. cap.10. num.78
 Iudex per se ipsum terminos obseruare debet, ibid. num. 82
 Iudex per commissionem simpliciter, an possit procedere in petitorio, & possessorio, p.1. cap.11. num.1
 Iudex potest articulos admittere, & examinare testes post conclusionem, p.2. cap. 1. num. 10
 Iudex in causa aduersarij, non potest esse Testis, ibid. num.66
 Iudex depositionibus extrajudicialibus iudicare non debet, nisi citata parte, ib. nu.77
 Iudex regulariter debet testes examinare, ibidem num. 156
 Iudex expedita remissoria, an possit ad vltiora procedere, p.2. cap.1. n.239
 Iudex non dicitur vidisse dicta testium, nisi publicentur, ibid. n.253
 Iudex ex officio testem ad offensam recipere potest, ibidem n.291
 Iudex potest statim vltra procedere reuocata dilatione, ibid. n.342
 Ampliatur magis cessante causa dilationis,

Praxis Camerati Capucij

parte 2. cap. 1. num. 343
 Ampliatur etiam si actus non sint in praedictum termini, ibidem n.344
 Iudicis iurisdicatio est citare testes, & eorum iuramenta recipere, p.2. cap.5. n.60
 Iudex insufficientem fideiussorem pupillo deputans ad interessse tenetur, ibid. n.69
 Iudices quomodo caute decernant fideiussores risico Notarii, ibid. n.70
 Iudex non tenetur pro fideiussore, approbato recepto, ibidem num.72
 Iudex non potest adiunctum dare suspecto Notario inuiris, partibus p.2. cap.3. nu. 59
 Iudex potest Nuncium, siue Cursorem ad libitum nominare, ibidem n.60
 Iudex debet deferre iuramentum de veritate dicenda, ibidem n.118
 Iudicum copia, quando dicatur esse in aliqua Ciuitate, p.2. cap. 6. num. 18
 Iudex quando possit cogere reum ad edendas scripturas fauore actoris, ibid. num.62
 Iudex in recognitione per litterarum comparationem, quid aduertere debeat, ibid. num. 113
 Iudicis praesentia requiritur pro fidelis scripturarum extractione, p.2. cap.6. n.135
 Iudex de partibus, qualiter transmittat processum ad iudicem Curiae, ibid. n.141
 Iudex quid considerare debeat, vt nullitates euitare possit, p.2. cap.8. n.39
 Iudex quare diligenter debeat videre processum, p.2. cap.8. n.44
 Iudex secundum acta, & probata iudicare debet, ibid. eodem num.
 Iudex non potest contra probatum in iudicio pronunciare, ibid. n.45
 Iudex in sententiando debet sequi conscientiam ex actis informatam, p.2. c. 8. n.46
 Iudex, si conscientia repugnat, debet causam alteri iudici sententiandam remittere, ib. num. 47
 Iudex debet suam iurisdictionem considerare videndo processum, ibid. n.55
 Iudex debet ante sententiam videre, an pars fuerit in actis necessariis citata. ib. n.57.
 Iudex debet aduertere an pars fuerit citata ad audiendam sententiam, par. 2. cap.8. num. 58
 Iudex ante sententiam aduertat, an fuerint seruati termini substantialia, ibid. n.72
 Iudex ante sententiam videat, an pendeat aliqua dilatio, vel duret instantia, ibidem num.73
 Iudicis officium conquiscescit pendente dilatione, ibid. num.75
 Iudex perempta instantia potest declarare illam peremptam, p.2. cap.8. n.79
 Iudex perempta instantia potest se iudicem incompetentem pronunciare, ibid. nu. 80

T t t

Iu.

- Iudex perempta si Rantia potest pronunciare reum absolvendum, & quomodo, ibid. num. 8.*
- Iudices in prolatione sententiarum solent reuocare dilationes, & similia, ib. n. 86.*
- Iudex, an debeat scire in cadauer mortui criminosis, etiam se occidendo, p. 2. c. 8. num. 98.*
- Declara ramen prædicta iuxta consuetudine ib. num. 99.*
- Iudex, an, & quando possit contra mortuū procedere, remissive, ib. n. 104.*
- Iudices plures in vna causa debent in sententia conuenire, præcipue arbitri, p. 2. c. 8. num. 122.*
- Iudices plures in causa, an simul procedere debeant, vel possit vnus tantum, ibidem num. 124.*
- Iudices, si omnes conueniant, quomodo sit concipienda sententia, ib. n. 131.*
- Iudex, an, & quando teneatur sequi, vel requirere in sententiando consilium sapientis. ib. num. 135.*
- Iudex debet super deuolutione causæ ad Curiam pronunciare expresse, par. 2. cap. 8. num. 136.*
- Iudices, aliquando nolunt, vel non possunt sepe deuolutione causæ pronunciare, nisi sciente Principe, vel habito consilio, p. 2. c. 8. nu. 140.*
- Iudex, an, & quando possit sine relatione, vel consultatione pronunciare super deuolutione causæ, ib. n. 143.*
- Iudex, an, & quando possit consultationem, vel relationem super deuolutione causæ teneatur, ib. n. 144.*
- Iudex, an, & qui possit sententiam per alium recitare, p. 2. c. 8. n. 159.*
- Iudices hodie solent omnes per Notarios sententias recitare, ib. n. 160.*
- Iudices hodie solent pronunciare in eorum domibus, quas eligunt pro Tribunali, ib. num. 161.*
- Iudices antiquitus habebant terminos pro seruato ad libitum, p. 2. c. 8. n. 163.*
- Iudex, an, & quomodo debeat restituere actuario cedulam citationis ad sententiam, præsertim se retentam, n. 167.*
- Iudices in Curia debent cedulas infra decem subscribere, & terminos declarare, ibidem num. 168.*
- Iudices non possunt citationes, in quorum terminis pronunciat præsertim se retinere, p. 2. cap. 8. num. 169.*
- Iudex debet iudicare de re, de qua cognoscit, ibidem num. 188.*
- Iudex debet determinare vniuersam controuersiam, ac totum id, quod petitur, ibid. num. 189.*
- Iudex potest definitiue pronunciare, quando causa committitur arbitrio iudicis, ibid. num. 222.*
- Iudex debet quantum potest nullitates evitare, p. 2. cap. 8. num. 232.*
- Iudex debet iniustitiam, & iniquitatem in sententia evitare, ibid. num. 233.*
- Iudex tenetur in iudicatu de sententia lata, contra omnem opinionem, ibid. n. 254.*
- Iudex qualiter iudicare debeat in diuersis opinionibus hincinde probabilibus, ibid. num. 263.*
- Iudex in pari opinione morte rusticorum iudicat discretiue per medium secundo, p. 2. cap. 8. num. 264.*
- Iudex, cui committitur causa ad suam voluntatem, an possit non seruare iura, ibid. num. 266.*
- Iudex in criminalibus habens arbitrium imponendi penam, an, & quando corporalem, & mortis possit, ib. n. 267.*
- Iudex incompetens ratione maioris delicti, an possit reum punire, ibid. nu. 268.*
- Iudex lata definitiua non potest se vltorius in causam intrinicare, p. 2. cap. 8. n. 284.*
- Iudex lata definitiua an, & quando possit in expensis condemnare, ibid. num. 285.*
- Iudex seruans condemnationem expensarum in sententia, poterit illam quandocumque facere, ibid. num. 286.*
- Iudex an faciat litem suam, non condemnando victum in expensis, si in libello petantur, ibidem num. 291.*
- Iudex an possit condemnare victum in expensis factis in prioribus instantiis, par. 2. cap. 8. num. 294.*
- Iudex debet cauere ne partes expensis frustra fatigentur, ibid. num. 307.*
- Iudex quoque suppleat ubi defunt Aduocati, ibidem num. 308.*
- Iudex ex officio repellat actorem, si ex officio ex iuribus reum nihil debere, ibid. num. 310.*
- Iudex debet ad sententiam naturalem, & deliberate properare, p. 2. cap. 8. num. 311.*
- Iudex non condemnet præcipiti persuasione, quem culpa non grauat, ibid. n. 312.*
- Iudex in iudicando aduertat, ne cogatur erubescenda varietate, quod non immutaret, ibid. num. 313.*
- Iudex in iudicando, quid præ oculis habere debeat, ibidem num. 314.*
- Iudex in iudicando ne aliquid propriæ vitiæ, aut vitioni indulgeat, par. 2. cap. 8. num. 321.*
- Iudex quando puniatur propter passionem, & munera accepta, ibid. n. 322.*
- Iudex postquam functus est officio suo non debet se amplius intrinicare, ibidem.*

Liquita tamen in iudice ordinario, vel delegato ad causarum vniuersitatem, ibidem num. 328

Iudex an, & qui possit sententiam suam reuocare notorie iniustam, p.2.cap.8.n.330

Iudex an, & qui possit reuocare sententiam, quæ non transit in iudicatum, ib. n.331

Iudex potest sententiam reuocare officio iudicis nobili expeditam, ibid.num.332

Iudicis officium nobile durat post sententiam, p.2. cap.8.num. 333

Iudex potest sententiam latam reuocare per restitutionem in integrum, ibid.n.334

Iudex potest sententiam reuocare, latâ prætexitum. priuilegiatæ probationis, p.2.cap.8 num. 335

Iudex post reuocationem interlocutoria, potest providere in negotio principali. ibid. num. 341

Iudex interlocutoriam vim definitiua habet, an possit reuocare, ib.n.345

Iudex potest ex eisdem actis pronunciare, si nullitas proveniat ex sola sententia, ibidem num. 362

Judices in Curia solent appellantes ab interlocutoriis reponere, ib.n.364

Iudex à quo an, & quomodo possit post delationem procedere ad sequestrationem, p.2.c.9.n.21

Iudex mandans recipi talem pro cautione, facit causam propriam, ib.n.304

Judices, quid facere soleant, antequam fideiussores recipiant, ib.n.208

Iudicem, quinam passi fuerint lites propter fideiussiones receptas, ib.n.209

Iudex dicitur bonus vir in casu, quo petatur reditio ad arbitrium boni viri, p.3. c.1 num. 52

Iudex superior in appellatione, quis dicatur, ib.nu.53

Iudex grauaminis cum toto negotio principali, aliquando potest cognoscere negotium principale, ib.n.142.143. & 144

Iudex à quo non amittit iurisdictionem, donec appellatio eius non fuerit iudicata, ib. num. 179

Iudex de apostolis diuersimodè respondet, p.3.c.1.n.191

Iudex à quo de partibus debet appellanti intra mensem acta exhibere in criminalibus ib.nu.199

Judices in Curia solent pronunciare prout in cedula, vel habere terminum proseruato, ib.n.216. & 320

Iudex requisitus tenetur apostolos tradere, p.3.c.1.n.296

Iudex facit processum nullum, nisi tempore tradendi apostolos reuocauerit grauamen. ibidem num. 297

Praxis Camilli Capnii

Iudex reuocato grauamine, & non traditi, apostolis, an possit in causa procedere, ibidem num.298

Iudex appellationi deferens, an possit taxare expensas sibi reseruatas, ibidem n.301

Iudex censetur deferre, si appelletur tempore debito, & per legitimam personam a definitiua, p.3. cap.1.num. 302

Iudex non censetur deferre, nisi in casu prædicto, etiam si det reuerentiales, ibidem num. 303

Iudex datis refutatorijs procedit non obliante appellatione. ibidem num. 312

Iudex assignans secundum terminum iuris, censetur appellationi derulisse, ibidem num 192. & 326

Iudex à quo non dicitur grauare quando constat de veritate, p.3. cap.1.num.405

Iudex semper potest procedere non obliante inhibitione, vel appellatione illegitime facta, ibidem num.422

Iudex à quo non tenetur deferre in notorio, nisi notorium ex causa offuscetur, ibidem num. 489

Iudex à quo non tenetur deferre, nisi inhibeatur, vel exprimaturs iusta causa, ibid. num. 492

Iudex semper debet appellationi deferre, præcipue à definitiua, p.3. cap.1. num.619

Iudice appellationi non deferente, ius ipsum desert, ibidem num.620

Iudex non deferens appellationi interpositæ ad Papam, transmittitur ad Curiam puniendus, ibidem num. 623

Iudex iustæ appellationi non deferens, quæ pæua regulariter puniatur, p.3. c.1.n.624

Iudex male desert friuolæ appellationi, vel prohibitz, ibid.num.625

Iudex licet non debeat friuolæ appellationi deferre, non ramen potest super ea pronunciare, ibidem num. 627

Iudex lapsò termino potest negotium principale cognoscere, si appellans non prosequatur, ibidem num.635

Iudex à quo procedens in causa, à qua appellatum, de ordine superioris, an dicatur ordinarius, vel delegatus, ibid.n.641

Iudex tacite, & expresse potest appellationi deferre, & quomodo, p.3. cap.1. num. 642

Iudex an censeatur deferre, præfigendo terminum appellanti ad prosequendum, ibid. num. 643

Iudex etiam non deferens potest appellanti terminum ad prosequendum præfigere, ibidem num. 646

Iudex potest, quomodocumque deferat, per tres dies post appellationem præfigere terminum ad prosequendum, ibid. 648

Iudex quod possit solum in incontinenti terminum

- minum ad prosequendam appellationem præfigere, tenet Vestrus, p. 3. cap. 1. nu. 649
- Iudex* potest terminum ad prosequendum, præxum prorogare appellanti, p. 3. cap. 1. num. 650
- Iudex* admittens appellationem si, & in quærum, si sit legitima, videtur deferre, ibid. nrm. 651
- Iudex* admittens ut supra non videtur deferre illegitimæ appellationi, ibid. num. 652
- Iudex* grauans non potest causam grauaminis cognoscere, p. 3. cap. 1. n. 684
- Iudex* illegitimæ appellationi, ab interlocutoria interpositæ, non deferens, potest ad definitiuam procedere, ibid. n. 694
- Iudex* procedens vigore commissionis iurisdictionem tribuentis semper dicitur Delegatus, p. 3. cap. 3. num. 3
- Iudex* post definitiuam, non potest amplius se ingerere, ibid. num. 7
- Iudices* debent regulari à rescriptis, & clausulis in commissionibus positis, p. 3. c. 3. num. 9
- Iudex* si bene, vel malè pronunciauerit dicitur functus officio suo, p. 3. cap. 4. n. 4
- Iudex* in exequendo non dicitur attentare, causa nullitatis principaliter deducta, ibidem num. 54
- Iudex* potest ad vteriora procedere non obstante inhibitione, reuocato tamen gravamine, p. 3. cap. 4. num. 79
- Declarat tamen nisi iudex iam detulerit appellationis, ibid. n. 80
- Iudex* ex pura confessione potest pro legitima appellatione præsumere, ibid. nu. 97
- Iudex* à quo an, & quando possit ab eo excommunicatum absquere, p. 3. c. 4. nu. 90
- Iudex* à quo præfigens terminum appellationem interponenti, ad prosequendum, non dicitur attentare, ib. nu. 91
- Iudex* concedens sequestrum ob suspicionem dilapidationis non dicitur attentare, p. 3. cap. 4. num. 94
- Iudex* examinans assuturos testes, & in alijs casibus remissiuè non dicitur attentare, ibid. n. 95
- Iudex* exequens non dicitur attentare elapsa præfixione ad reportandam fidem prosecutionis, ibid. num. 119
- Iudex* à quo non potest præfigere terminum finiendi causam appellationis, vel redeundi cum litteris, ibidem n. 120
- Iudex* si præfigat terminum ad finiendum, intelligitur ad prosequendum, p. 3. cap. 4. num. 121
- Iudex* an possit non obstante inhibitione, contra tertium procedere, ibidem nu. 125
- Iudex* confirmans appellati possessionem, an dicatur innocare, vel attentare, ibidem num. 151
- Iudex* cum clausula appellatione remota nunquam habet susquefam iurisdictionem, p. 3. cap. 4. num. 155
- Limitatur tamen, quando causa appellationis est in iure expressa, ibid. n. 156
- Limitatur, quando per iudicem ad quem fuit inhibitorium, ibid. num. 157
- Limitatur etiam, quando causa fuit iam recepta per superiorem ex certa scientia, ibid. num. 158
- Iudex* inferior non audeat se ingerere in inhibitione iudicis superioris, p. 3. c. 4. n. 243
- Iudex* contra accusatum, non potest procedere ad instantiam partis absque citatione, ibidem num. 300
- Iudex* qua fide habita debeat restituere ad appellandum, p. 3. cap. 5. nu. 14
- Iudex* potest secundum annum datum ad appellandum obseruare, ibidem nu. 22
- Iudex* an possit absque attentatis, sententiam exequi non reportata fide prosecutionis appellationis, ibid. num. 44
- Iudex* non acquirit iurisdictionem, nisi per presentationem commissionis, p. 3. cap. 5. num. 50
- Iudex* reuocare nequit sententiam, quæ transiit in iudicatum, p. 3. cap. 6. nu. 13
- Declarat tam in civili, quam in criminali, tam contra principales, quam contra tertium, ibidem num. 14
- Iudex* interlocutoriam semper reuocare potest, ibidem num. 18
- Iudex* quinam debeat pronunciare super desertione appellationis, p. 3. cap. 6. num. 88
- Iudex* à quo an possit exequi condemnationem expensarum iudicis ad quem, ibidem num. 110
- Iudex* an possit post decem dies taxatas expensas corrigere, ibidem num. 111
- Iudex* compensationem admissibilem negis nulliter procedit, p. 3. cap. 7. num. 3
- Iudex* ad liquidandum debet dare tempus competens, ibidem num. 73
- Iudex* semper fauere debet reo, & pauperi debitori, ibidem num. 110
- Iudicis* officium defuisse non debet, deficiente actione, p. 3. cap. 7. num. 111
- Iudex* si accedit ad locum differentie, cuius expensis id fiat, p. 3. cap. 11. num. 10
- Iudex* non debet esse clementior lege, ibidem num. 125
- Iudex* absolvens ab expensis nunquam intelligitur de conuentionalibus, ibid. n. 126. 295. 388.
- Iudex* potest acceptare pro absente, p. 3. c. 11. num. 158
- Iudex* quas penas possit peti pro infligere, ibid. num. 178
- Iudex* non potest, etsi vellet, iudicamentum re-

mittere, ibidem num. 214
 Iudicis officium expirat lata sententia, par. 3. cap. 11. num. 219
 Iudex si in sententia non facit mentionem de expensis, eius officium expirat, ibid. n. 231
 Iudex an possit eadem die sententia supple-
 re, & in expensis condemnare, ib. num. 232
 Limita tamen in expensis iure actionis debi-
 tis, & quare, ibidem num. 233
 Iudex semper potest condemnare, quoties
 non deficit officium suum, par. 3. cap. 11.
 num. 234
 Iudex delato iuramento debet sententiam
 super expensis ferre, ibidem num. 239
 Iudex an debeat habere considerationem ex-
 pensarum aduocati, & Procuratoris, ibid.
 num. 273
 Iudex vltimæ instantiæ. Vide in verbo iudex
 appellationis.
 Iudex sibi expensas referuans, non dicitur,
 neque absolvere, neque condemnare, p. 3.
 cap. 11. num. 292
 Iudex quando non habeat iurisdictionem, ni-
 si facta subministratio expensarum, ibi-
 dem n. 339
 Declara non sufficere, si fieret verbalis solla-
 tio, ibidem n. 340
 Iudex condemnans simpliciter ad fructus, an
 intelligatur deductis oneribus, p. 3. c. 11.
 num. 573
 Iudex in liquidatione fructuum, quam pretii
 viam eligere debeat, ibid. n. 574
 Iudex dans pretium fructibus quodnam tem-
 pus attendere debeat, ibid. num. 576
 Iudex simpliciter condemnans circa fructus,
 de quibus intelligatur, p. 3. c. 11. n. 577
 Iudex, quam summam amplecti debeat fru-
 ctuum, si testis vnus deponit diuersimodè
 ab alio, ib. n. 578
 Iudex in casu prædicto debet amplecti opi-
 nionem dñorum cõtestium ceteris relictis,
 Ib. 579
 Iudex, quid facere debeat si duo testes depo-
 nant circa fructus per verbum circiter, vel
 parum plus, & similia, p. 3. c. 11. n. 581
 Iudex, an postquam pronunciauit in princi-
 pali, possit ad fructus condemnare, ibid.
 num. 681
 Iudex debet dare reformatorios respectu posse-
 sionis, p. 3. c. 11. n. 717
 Iudex respectu condemnationis fructuum de-
 bet dare reformativos, ib. n. 718
 Iudex à quo potest suam sententiam nullam
 reformare, p. 3. c. 12, nu. 29
 Iudex inferior, an cognoscat de nullitate
 sententiæ superioris, ib. n. 44
 Iudex, cui est commissio nullitas, & simul ap-
 pellatio, potest super vtraque pronuncia-
 re. p. 3. c. 12. n. 78

Declaratur si commissio appellatio habeat in
 ventre nullitatem, ib. n. 79
 Iudex otestest prosequi nullitatem expressam
 tantum in extrajudicialibus, p. 3. c. 12.
 num. 106
 Index nullitatis, an possit pronuciare non
 citata parte, ib. n. 118
 Index nullitatis, quando possit super nego-
 cio principali pronuciare, ib. n. 122
 Index, quas nullitates debeat tollere etiam
 parte non opponente, p. 3. c. 12. n. 202
 Iudices in Curia hodie procedunt, quibus-
 cumque non obstantibus nullitatibus, ib.
 num. 240
 Iudex potest ferre sententiam iuxta confes-
 sionem rei, ib. n. 243
 Index debet habere iurisdictionem, vt possit
 pronuciare super confessione, p. 3. c. 12
 num. 245
 Iudex quo casu possit sententiam nullam
 exequi, ib. n. 254
 Iudex de partibus excusatur adimplendo su-
 perioris mandatum, p. 3. c. 13. n. 55
 Index, quibus cognitis solet inhibere in
 septuagenaria, & quibus, par. 3. cap. 14
 num. 25

Iudicis

Defectus, vel incapacitas iurisdictionis
 Iudicis incapacitas circa iurisdictionem, ali-
 quando prouenit ratione personæ, par. 1
 c. 2. n. 222
 Indicis incapacitas prouenit etiam à natura,
 quia mutus, surdus, aut furiosus. vide in
 p. 1. c. 2. n. 223
 Iudicis incapacitas prouenit etiam à lege,
 quia excommunicatus. bannitus, hæreti-
 cus, vel indeus, p. 1. c. 2. n. 223
 Item prouenit à moribus, quando est seruus,
 religiosus, famulus, & similis, ibidem
 eod. num.
 Indicis defectus differunt in eorum substan-
 tia, & qualiter dicantur, & qui irritent
 processum, & possint semper opponi, p. 1
 c. 2. n. 224
 Indicis defectus prouenientes à lege, non ir-
 ritant processum, nisi parte opponente, ib.
 num. eod.
 Fallit tamen in quinque casibus, remissius
 p. 1. c. 2. n. 225

Index adinfectus

Iudex adinfectus debet, in quacumque causa
 docere de iurisdictione, p. 1. c. 2. n. 179
 Iudex adinfectus de stilo Romani Curie po-
 test itatim præterea commissione inhibe-
 re, & decernere citationem, & inhibitionem
 p. 1. c. 6. n. 151

Index appellatiois

Iudex appellatiois de iure, dummodo ap-
 pellatum fuerit in iudicio, potest parte nõ
 citata

citata inhibere. vide in p.1. cap. 6. sub num. 158
 Contrarium tamen videtur firmatum fuisse. ib. nu. 159
 Index in appellatione extrajudiciali, potest ex officio parte non citata inhibere, ibid. num. 162
 Index appellationis, quando possit inhibere, & quæ debeant præcedere inhibitione, ib. num. 164
 Index appellationis, debet primam sententiã in totum confirmare, vel reuocare, p. 2. c. 8 num. 194
 Index appellationis, quomodo debeat confirmare sententiã, in qua fuit expressa, falsa causa, ib. n. 213
 Index debet cogere appellantem ad producendam primam sententiã, par. 2. c. 8, num. 217
 Index non potest sententiã confirmare, vel reuocare, nisi de illa constet, ib. n. 218
 Index potest perpetuum silentium imponere appellanti, et si illi non constet de prima sententiã, ib. n. 219
 Index non potest causam appellationis cognoscere, nisi de appellatione constet, p. 2. c. 8. n. 223
 Amplia etiam constare debere, quod legitime appellatio fuerit interposita, ibidem, num. 225.
 Index appellationis, an possit sine commissione super desertione pronunciare, ibid. num. 229
 Index potest addere, vel minuire articulos omisos in fauorem appellati primæ sententiæ quiescenti, ib. n. 230
 Index appellationis, an possit terminare causam criminalem in Curia non visis actis de partibus, p. 3. c. 11. n. 200
 Index ultimæ instantiæ, quid faciat habitæ expensarum taxatione ab alio iudice, p. 3. c. 11. n. 276
 Index appellationis condemnans, vel absolvens ab expensis simpliciter, quomodo intelligatur, ib. n. 279
 Declara tamen, quando prædicta, ita procedant, p. 3. c. 11. n. 280
 Index appellationis potest condemnare ad expensas, etiam coram iudice a quo factas, p. 3. c. 11. n. 283
 Amplia intelligi de omnibus expensis, et si dicat de factis coram nobis, ib. n. 289
 Limita, si index, a quo absoluitur ab expensis, & non fuisse appellatum, ibidem, num. 290
 Index appellationis potest condemnare ad factas in prima sententiã omisos, p. 3. c. 11. n. 680

Index Burgi.

Iudicis Burgi iurisdicção, & qualitas, quænam sit, p. 1. c. 2. n. 155

Index Capitolinus.

Iudices capitolini habent expressam iurisdictionem, p. 1. c. 2. n. 17

Limita in obligatione camerali, ibid. num. eodem.

Iudicis capitolii, quænam priuilegia habeant, remissuè, ib. n. eod.

Index Commissarius

Iudex commissarius debet cogere testes ad deponendum, p. 2. c. 1. n. 160

Debet etiam citare partes ad videndum iurare testes, ib. n. 161

Debet etiam iuramenta recipere, & exceptiones admittere, ib. n. eod.

Debet numerum testium refrenare, & interrogatoria recipere, & refecare. ibidem, n. eodem.

Potest etiam punire testes, ibid. n. 162

Index Compulsorialis

Iudex compulsorialis, an possit cogere reum ad exhibendum iura fauore actoris, p. 2. c. 6. n. 60

Iudex compulsorialis, quosnam possit cogere ad edendas scripturas, ibid. 61

Iudex compulsorialis, qualiter procedat ad penas in litteris contentas, ibid. n. 68

Iudex compulsor est merus executor, p. 2. c. 6 n. 74

Iudex compulsorialis, an possit ex se committere iuramenta testium, & examen Notario, ib. n. 93

Index confidentiarum

Iudex confidentiarum. Vide Auditor confidentiarum.

Index Conseruatorum

Iudices conseruatori, quam iurisdictionem habeant, p. 1. c. 2. n. 349

Iudices conseruatori, an impediunt, & quid iurisdictionem ordinariam, ib. n. 350

351. & 352

Iudicibus prædictis conseruatori non conceditur, ultra quinquennium, par. 1. c. 2 num. 353

Iudex conseruator, si allegetur suspectus, quid agendum, ib. 354

Indices Curie

Ripa, vel Ripetta

Iudices Curie Ripæ, & Ripettæ cognoscunt in multis causam clericorum, par. 1. cap. 1 num. 13

Indices Ripæ, & Ripettæ, quid in actis suarum causarum exprimere debeant, p. 1. c. 10 num. 57

Index delegatus

Iudex delegatus perdit iurisdictionem statim post sententiã, p. 1. c. 2. n. 51

Iudex delegatus debet, in quacumque causa docere de iurisdictione, ibidem num. 179 & 180
Delegato de maioribus asserenti habere iurisdictionem credidit. ib. n. 193
Iudex à Principe delegatus in examine testium potest alium subdelegare, p. 2. c. 1. num. 163
Iudex delegatus ab inferiore non potest subdelegare, ib.
Iudex delegatus nudus minister etiā à Principe non potest subdelegare, ibidem num. 164
Iudex delegatus, in quibus obseruet stilum delegantis, p. 2. c. 3. n. 62
Iudex delegatus vigore litterarum missuarum in forma ordinaria, & litterarum remissorialium potest cogere partem ad respondendum articulis occultis, & qualiter p. 3. c. 2. n. 162
Iudex delegatus, absque noua commissione potest causam appellationis dicere desertam, p. 2. c. 8. n. 82
Iudices delegati si discordent, vel sint pares in sententiando, quznam pars preualeat, ib. n. 130.
Iudex delegatus ad vniuersitatem causarum equiparatur ordinario, p. 2. c. 8. n. 129
Iudex delegatus, ant possit reuocare sententiam nullam ex non seruata forma rescripti, ib. n. 337.
Iudex delegatus potest iterum pronunciare, quando non obseruauit rescriptum, ibidē num. 338
Iudex delegatus potest re integra interlocutoriam reuocare, p. 2. c. 8. n. 152
Aduerte tamen dubium esse, an fieri possit de consensu solus reuocantis, ibidem cod. num.
Iudex delegatus cognoscere nequit, nisi expressa grauamina in appellatione, p. 3. c. 1. n. 138
Iudex delegatus super grauamine, per appellationem, an possit cognoscere super negotio principali, ib. n. 139
Iudex delegatus si deserat appellationi, etiā nullz perdit omnem iurisdictionem, ibid. num. 628
Ampliatur, quod tunc etiam, neque de partium consensu possit se denuo intromittere, ib. n. 629
Iudex delegatus reuocans grauamen potest ad vteriora procedere non obstante appellatione, vel inhibitione, ibidem num. 631
Iudex delegatus etiam si reuocato grauamidetulit, non potest ad vteriora procedere. p. 3. c. 1. n. 632
Declaratur, tamen si superior ad quem, ap-

pellantis appellationem, vel delationem admittat, ibidem num. 633.
Iudex delegatus non admittente superiore delationem remanet Iudex, par. 3. c. 1. num. 634
Iudex delegatus non potest taxare expensas coram aliis factas, p. 3. c. 6. n. 106
Iudices delegati, qualiter soleant relaxare, litteras executoriales, ad quem effectum, & contra quos, vide, p. 3. c. 8. n. 4
Iudex delegatus ad vniuersitatem causarum equiparatur ordinario, p. 3. c. 12. n. 27
Iudex delegatus cum facultatibus S. Visiter, quomodo excarceret debitorem, par. 3. c. 13. n. 63
Iudex delegatus, vt supra, vtitur apostolica auctoritate, ib. n. 64

Iudex Ecclesiasticus

Iudex Ecclesiasticus, in multis casibus potest esse iudex in causis mixti fori, p. 1. c. 2. num. 331
Exempla vide sub numero, ibidem n. 332. & 333.
Ecclesiasticus in multis non cognoscit de sacrilegio, sed limita in casu, quo laicus percutit Clericum, quia cognoscit Ecclesiasticus, ib. n. 338
Iudex Ecclesiasticus, an debeat, vt censuris, vel carcere. ib. n. 347
Et, an excommunicatum impenitentem, & non penitentem, possit absoluerē ad tempus p. 2. c. 8. n. 183
Declarat tamen ex iuxta causā, & causā, quznam dicatur iusta, ib. n. 184
Iudex Ecclesiasticus, an possit compellere iudicem secularē ad obseruandum canones, ib. n. 243
Iudex Ecclesiasticus, an possit omitti rancorioris ad censuras, & executionem penalem procedere, p. 3. c. 6. n. 133
Iudex quilibet Ecclesiasticus, potest procedere ad censuras, p. 3. c. 9. n. 56

Iudex Executor

Vide executor,

Iudices Laici.

Iudex laicus in Romana Curia cognoscit in multis causam Clericorum, par. 1. cap. 2. num. 10.
Iudex laicus potest cognoscere, an habitus sit Clericalis, ib. n. 280
Declarat tamen prout numero, ibid. nu. 281 & 282.
Iudex laicus potest cognoscere in studiis datis Ecclesiz à laico. ib. n. 305
Iudex Laicus à Papa delegatus, cognoscit causam Clerici. ib. n. 321
Dic idem in causa Tributorum, ibidem num. 322.

Idem in laico, qui dedit se, & sua bona alicui monasterio, ib.n.323
Idem in causa spoli beneficiis, & quomodo intelligatur, p.1.c.2.n.324. & 325.
Index laicus potest procedere in causa matrimonii pendente pendente coram Ecclesiastico super alimentis, p.3.c.4.n.114
Iudices laici impediuntur cursum litterarum executorialium, possunt excommunicari, p.3.c.8.n.55
Index laicus, quomodo possit de nullitate sententiae matrimonialis cognoscere, p.3.c.12.n.49
Limitatur tamen non posse tangere merita causae, ib.n.50

Index Ordinarius

Per commissionem circa ea, quae spectant ad eius iurisdictionem, non dicitur delegatus, p.1.c.2.n.165
Limita, si exceditur iurisdictione, ut si datur, quod procedat appellatione remota, ibid. num. 166.
Non potest cognoscere causam alteri delegatam, expirata iurisdictione delegati, ibid. num. 167
Valde differunt iudices ordinarii, & delegati, ib.nu.177
Ordinario iudici acquiritur iurisdictione eo ipso, quod est talis, & à principio ostendit se esse talem, ib.n.178
Index ordinarius, si incepit cognoscere, antequam Commissio Delegato praesentetur, dicitur praevinire, quia iuris commissio fuisset antea expedita, ib.n.184
Iudex ordinarius, quomodo sint excommunicati valide procedunt, p.1.c.2.n.230
Quod declarat ratione potestatis officii, ibid. num. 231
Index ordinarius, cuius iurisdictione fuit prorogata, potest denuo cognoscere de nullitate, quia iurisdictione eius non expirat, p.1.c.2.nu.447
Index ordinarius procedens, ut delegatus, committit nullitatem, p.2.c.8, n.56
Iudices plures ordinarii, si in pronunciando discordent, quibus stetur, ib.n.127
Index Ordinarius, an possit cognoscere negotium principale, si illi gravamen fuerit commissum, p.3.c.1.n.139
Index ordinarius non obstante delatione potest se intromittere de partium consensu in causa, ib.n.639
Index ordinarius per commissionem iurisdictionem excitantem non dicitur delegatus, p.3.c.3.n.5
Index ordinarius habet iurisdictionem super de nouo emergentibus, etsi fuerit appellatum, p.3.c.4.n.83

Index Remissorialis

Index remissorialis, qualiter procedere debeat in executione, p.2.c.1. n.243
Remissorialis iudici, quid petendum sit in praesentatione remissoriae, par.2. cap.3. num. 45.
Remissorialis iudici iurisdictionem nolenti, quid processandum sit, ib.n.46
Remissorialis iudex, quid primo faciat acceptata iurisdictione, ib.n.47
Index remissorialis debet deputare Notarium, ib.n. 55
Index remissorialis cum Notario potest examinare Testes, & vetulus est, par.2. cap.3 num. 84
Index remissorialis, an teneatur accedere ad Testes legitime impeditos, ib.n.108
Index remissorialis, an, & quando sine alio coniudice procedere possit, ib.n.112
Remissorialis Coniudicis impedimenta, & futatio debent in actis constare, ibidem num. 113
Remissorialis coniudex impeditus potest vires suas coniudici cedere, ib.n.114
Iudices remissoriales recipere debent iuramenta Testium, p.2.c.3.n.115
Index remissorialis iuramenta testium alteri delegare nequit, ib.n.116
Index remissoriae, seu litterarum missuarum absque alia speciali facultate, potest cogere ad respondendum positionibus per verbum credit, vel non credit, ib.n.162

Iudicium

Iudicium aliud ordinarium, aliud summarium aliud executivum, p.1.c.1.n.10
Iudicium sit interuentu iudicis, actoris, & Rei, ib.n.11
Iudicii adeit principium, medium, & finis, ib.nu.12
Iudicium vnum, quando faciat, aliud cessare, p.1.c.2.n.387. & 389
Iudicium potest incipi ab articulis, p.1. cap.3 num. 12
Iudicium ne reddatur elusorium, debet reus in criminalibus personaliter comparere, p.1.c.5.n.25
Iudicium quotidie incipitur ad instantiam, non procuratoris, p.1.c.5.n.75
Iudicium potest ab articulis incipere, si summarie proceditur, p.2.c.3.n.37
Iudicium non semper cum libellis, & monitoriis incipitur, p.3.c.3.n.48
Iudicium in vim legis dissimulare facit reum voluntarium, ib.n.224
Iudicium super eadem re coram alio iudice pendente primo iudicio, dicitur atteatatum, p.3.c.4.n.305
Iudicium potest habere ordinem à conuictione, & sic à captua incipere, p.3.c.6.n.121
Iu-

Iudicium attentatorum est magis privilegiatum, quam iudicium spoli, p.3. cap. 11. num. 358

Iudicia vniuersalia, & particularia, an differant, quo ad debitum studij, ibid. nu. 473

Iudicium nullitatis, an impediat executionem desertæ appellationis, p.3. cap. 12. nu. 116

Iudiciū in obtinendo beneficium cap. odoratus qualiter fiat, p.3. cap. 13. n. 127

Iudicium executiuum.

Iudicium executiuum mediante commissione, quandoque in Rota intentatur, par.3. cap.3. num. 12

Iudiciorum cumulationo.

Vide cumulatio iudiciorum.

Iuramentum.

Iuramentum præstitum per procuratorem ligat Dominum, p.1. cap.5. n.182

Iuramentum per necesse requirit speciale mandatum, ibidem num. 200

Iuramentum non potest firmare in contrarium, quod est de natura mandati, licet reuocans sit perius, ib. n. 226

Iuramentum præstitum ad commodum alterius est seruandum, p.1. cap.5. num. 227

Iuramenti absolutio datur, & petitur ad euitandum periculum, ibidem n. 228

Iuramentum de silo sufficit, quamuis non constet de diligentia, p.1. cap.6. n. 21

Iuramenta omnia extensa, licet non appareant facta, de silo sustinentur. p.1. cap.10. num. 75

Iuramenti defectus non suppletur à numero Testium, p.2. cap.1. num. 107

Iuramentum sanari non potest in spiritalibus, & dependentibus à voluntate, ibidem num. 108

Iuramentum, quomodo remitti possit, ibid. num. 109

Iuramentum in criminalibus debet prestare etiam principalis, p.2. cap.1. n. 110

Iuramentum debet fieri tactis Euangelis, ib. num. 111

Iuramentum de consuetudine, fit tacta quacumque scriptura, ibidem n. 112

Iuramentum per tactum fit etiam à constitutis in sacris, ibidem num. 113

Iuramentum sufficienter fit per verbalem iurationem, p.2. cap.1. num. 114

Iuramentum à iure, vel à parte delatum fit per tactum, ibid. n. 115

Iuramentum debet prestari eadem die, sub qua cadit citatio, ibid. n. 123

Iuramentum fit die sequenti, si citatio cadit die feriata, ibidem n. 127

Iuramentum testium fit etiam parte absente, & non citata, p.2. cap.1. n. 138

Iuramentum super articulis, & tota causa, quare ita fiat, ibidem num. 141

Praxis Camilli Capuey.

Iuramentum simpliciter de veritate dicenda ad quid prosit, ibidem num. 142

Iuramentum simpliciter testi à iudice delatum valet, ibidem num. 151

Iuramentum testium de silo Notariis committitur, p.2. cap.1. num. 166

Iuramentum deferri nequit à Notario, nisi fuerit expresse commissum, ibid. n. 174

Iuramenti locus debet exprimi in citatione, ibidem num. 178

Iuramenta testium Sacerdotum, & secularium qualiter fiant, p.2. cap.3. num. 72

Iuramentum debet precedere examen, & per quod tempus, ibid. n. 75

Iuramentum Testium per Notarium reiteratur in actu examinis, ibidem n. 76

Iuramenta Testium Notarius recipere nequit sine presentia iudicis remissiorialis, ibidem num. 117

Iuramenta Testium recipiuntur Notario rogante, & attestante, p.2. cap.3. num. 119

Iuramentum non valet, nisi tactis scripturis, ibidem n. 120

Iuramentum quoddam prestari debeat à potestate processus, ibid. n. 134

Iuramentum semper restringitur ad causam verisimiliter cognitam, p.3. cap.1. nu. 337

Iuramentum quoddam faciendum post expensarum taxationem, p.3. cap.6. n. 201

Iuramentum prædictum sufficit, quod teporarij pene acta extensum, ibid. num. 202

Iuramentum non comprehendit exceptionem solutionis, vel compensationis, p.3. cap.7. num. 109

Iuramentum non est vinculum inquiratis, p.3. cap.10. num. 55

Iuramentum non potest tolli, neque per consuetudinem, & quare, p.3. cap.11. n. 215

Iuramentum actoris, an necessarium in expensis iure actionis, promissionis, & huiusmodi, ibid. n. 389

Iuramentum calumnie.

Iuramentum calumnie, an sit de substantia processus, p.1. cap.10. n. 13

Iuramentum calumnie tacite potest omitti, ibid. num. 60

Iuramentum calumnie, est iuris naturalis, ib. num. 63

Iuramentum calumnie debet prestari etiam in causa appellationis, ib. n. 64

Iuramentum calumnie, quandoque fit per procuratorem nomine proprio, ibidem num. 65

Iuramentum calumnie, etiam ab hærede prestari debet, & si defunctus inrauerit, ibidem num. 66

Iuramentum calumnie prestari potest in quacumque parte iudicii, par.1. cap. 10. num. 67

Iuramentum calumniæ, qualiter diferat à iuramento veritatis dicendæ, ibid. n. 68
 Iuramentum calumniæ, an præstari possit per procuratorem, ibid. num. 69
 Iuramentum calumniæ an fieri possit per mandatum generale ad causas cum facultate iurandi, ibid. num. 70
 Iurandi de calumnia facultas expressè ponitur in mandato procuræ, parte 1. cap. 10. num. 71
 Iuramentum calumniæ potest præstari à Sindaco Monasterii, abique speciali mandato, ibidem num. 72
 Limita si constitutus sit ad vnam causam tantum, p. 1. cap. 10. n. 73
 Iuramentum in termino extensum, licet non præstitum, an valeat, ibid. n. 74
 Iuramentum calumniæ debet præstari in recognitione per comparisonem, par. 2. cap. 6. n. 112
 Iuramentum calumniæ debet præstari in omni instantia, p. 3. cap. 12. n. 207
 Iuramentum, si petatur in secunda instantia, præstari debet, licet datum in prima, ibid. num. 208
 Iuramentum calumniæ, an præstari debeat à successore in lite, p. 3. cap. 11. n. 210
 Iuramentum omisum, regulariter viciat sententiam, ibidem n. 211
 Amplia etiam, quod annullat processum, ibid. num. 212
 Iuramentum antiquitus præstabatur tantum in aliquibus casibus, p. 3. cap. 11. nu. 216
 Iuramentum calumniæ hodie regulariter præstat in omnibus casibus, ibid. n. 217
 Iuramentum an teneatur dare pars non data copia petiti processus, ibid. n. 218
 Iuramentum, nisi petatur, non est necessario præstandum, p. 3. cap. 11. n. 219
 Iuramentum tacite à parte remissum potest relinqui, ibidem n. 220
 Iuramentum expressè à parte remitti nequit, ibidem num. 221
 Iuramentum calumniæ fit admissis articulis, ipsique productis in probatione paupertatis, p. 3. cap. 13. n. 140

Iurisdiclio.

Iurisdiclio est fundamentum iudicii, par. 1. cap. 2. n. 1.
 Estque multiplex, voluntaria, conventionalis, ordinaria, vel contentiosa, ib. n. 2. & 3.
 Ordinaria, à quo tribuatur, ib. n. 3
 Quomodo possit acquiri remissive, ib. n. 4.
 Delegata, est quæ recipitur à delegacione superioris, vel propriam habentis, ib. nu. 5
 Differentia inter ordinariam, & delegatam, ibidem n. 6.

In Curia regulariter nullus habet ordinariam, nisi Papa, ibidem n. 7.
 Nihilominus sunt multi Iudices ordinarii in Curia, ibid. n. 8
 Iurisdiclio distinguitur à qualitate causarum, & summar, p. 1. cap. 2. nu. 168
 Iurisdiclio acquiritur ratione qualitatis, ibidem num. 172
 Et talis qualitas debet exprimi in libello, vel commissione, ibid. n. 173
 Iurisdicciones distinguit quantitas petita, non autem quantitas debita, ibidem num. 175
 Declara ad distinguendam iurisdictionem, quod non fit cumulatio summarum, ibid. num. 176
 Iurisdictionis possessio alio tolerante, acquiritur per unicum actum, ibid. nu. 189
 Iurisdiclio potest probari etiam presumptivè, p. 1. cap. 2. num. 194
 Iurisdiclio vs perpetuatur requiritur saltem à decreto citationis, ibidem num. 196. & 199
 Limita in habentibus iurisdictionem voluntariam, ibid. num. 197
 Et si adsunt plures iudices perpetuata iurisdictionem, quo ad vnum, dicitur perpetua etiam quo ad alios, ib. n. 201
 Perpetuata non dicitur, quo ad non expressam, & quando dicatur perpetuata remissive, ibid. n. 202
 Limita in decreto citationis, vt procedat in iudice ordinario, vel delegato à Principe, secus ab inferiori, quia requiritur alius actus, p. 1. cap. 2. n. 203
 Iurisdictionis perpetuatio, quo ad Actorem, fit ex sola citatione decreta, licet non deveniat ad noticiam Rei, ib. n. 204
 Quo verò ad Reum non perpetuatur, nisi executata citatione, ibid. n. 205
 Iurisdiclio non perpetuatur, si citatio ab initio esset valida, & malè postea executata, ibidem num. 215
 Limita si citatus noticiam aliunde habuit, vel sponte comparuit, quia perpetuaretur, ibid. n. 217
 Iurisdictionis præventio, non semper attenditur, si adest iudex, qui habet privatam iurisdictionem, ib. n. 218
 Declara, quando iurisdiclio subsistit ab initio, ibidem n. 219
 Iurisdiclio si est nulla, partes non possunt illam prorogare, parte 1. capit. 2. numer. 220.
 Iurisdiclio tam ordinaria, quam delegata, potest esse nulla multis modis, ibidem num. 221.
 Iurisdiclio est nulla ratione incapacitatis personæ Iudicis, ibid. n. 222

Iuridi-

Iurisdiclio.

Iurisdiclio potest esse nulla etiam ratione rescripti, quando est auocariorum, vel subreptitium, & in omni casu, in quo commissio est nulla ipso iure, aut ope exceptionis, aut alio modo. p. 1. c. 21. n. 23

Iurisdiclio ratione cause non est aliquando prorogabilis, exempla sunt, ibidem. num. 242

Amplia ratione personarum, ib. n. 243

Iurisdiclio aliquando est nulla propter privilegium personale, & exempla. ibidem. num. 348

Iurisdictionis nullitas, potest oriri etiam ratione personarum, & quomodo, ibid. num. 390

Idem ratione loci, p. 1. c. 2. n. 391

Idem ratione temporis, ib. n. 392

Iurisdiclio delegantis, & delegati, potest esse nulla, remissive, ib. n. 393

Iurisdiclio potest prorogari tacite, & expresse, ib. nu. 426

Iurisdiclio potest à parte prorogari, etiam absque consensu proprii iudicis, par. 1. cap. 2. num. 421

Quod tamen limitia in Clerico, ibidem. num. 422

Suspensio petitorio *iurisdiclio* cessat in ipso. p. 1. c. 11. n. 117

Declaratio nisi recessum sit à suspensione, ibid. num. 118

Iurisdiclio deficit iudici, quando limitates excedit, p. 3. c. 30. n. 10

Iurisdiclio delegata dignitate transit ad successorem, ib. n. 28

Iurisdiclio iudicis suspenditur per appellationem ad superiorem, p. 2. c. 4. n. 5

Iurisdiclio est actoris expensis firmanda, p. 3. c. 11. n. 1

Iurisdiclio iudicis delegati per sententiam expirat, p. 3. c. 12. n. 32

Iurisdiclio delegati durat, si non pronuncietur super tota causa. ib. n. 34

Iurisdiclio augetur iudicis ratione incidentium. ib. n. 48

Ius

Ius commune, quodam intelligatur extra terras Ecclesiarum, p. 2. c. 8. n. 240

Ius commune, quodam intelligatur in terris Ecclesiarum, ib. n. 241

Ius canonicum in materia peccati, ubique est attendendum, ib. n. 242

Ius ipsum desert appellacioni non deserente iudice, p. 3. c. 1. n. 620

Nos ius spoliati, ut dicatur constare, quidnam requiratur, p. 3. c. 4. n. 135

Ius competens tan in beneficiis, quam in prophanis debet ab initio deduci. ibid. num. 166

Praxis Camilli Capucij

Ius nouum lite pendente in beneficiis libere potest impurari, tam in possessorio, quam petitorio, ib. n. 167

Declaratur tamen dunimodò fiat mentio litis pendencie, ib. n. 168

Ius nouum acquisitum lite pendente, an, & quando & ad quem effectum debeat aduersario intimari, p. 3. c. 4. n. 180

Ius nouum acquisitum, si est gratia accessoria, non requirit intimacionem, ib. n. 181

Non ius in proprietate notorium obstat spoliato, ib. n. 228

Non ius in proprietate notorium, non obstat in attentatis, p. 3. c. 4. n. 229

Ius non petendi reuocacionem attentatori, an probari debeat, & quomodo. ib. n. 325

Ius quando dicatur, questum resignatorio, p. 3. c. 11. n. 426

Ius nouum non potest dari ex sanatione nullitatis, cum sit præter mentem concedentis, p. 3. c. 12. n. 231

Iura

Iura producta sine partis citatione ad dicendum contra non attenduntur, par. 1. c. 3. num. 126

Iura producta, Aduariorum incuria sæpe perduntur, p. 2. c. 5. n. 42

Iura pendente lite extrahi, an possint sine compulsoria, ib. n. 267

Iurium productio, & admissio, an legitime fiat à citato ad dicendum contra, p. 2. c. 3. num. 22

Iura, an, & quomodo possint extrahi vigore remissorialium, ib. n. 147

Iurium recognitio fit etiam vigore remissoria cum citatione ad videndum iurare testes, ib. n. 148

Iurium copia parti aduersæ non datur, quando agitur coram iudice compulsore, p. 2. c. 6. num. 72

Fallit si ageretur coram Iudice misto, ibid. num. 73

Iurium recognitio, qualiter adnotetur post interrogatoria, ib. n. 87

Iura nemo habet maiora, quam ille, cuius nomine agitur, p. 2. c. 9. n. 80

L*Laiici*

Laiici fideiussores Clerici conueniunt coram Ecclesiastico, p. 1. c. 2. n. 289. 290

Laiici per laicum coram Ecclesiastico pro Legato pio, conueniri non possunt, ibid. num. 329

Laiici delinquens in Ecclesiasticum cognoscitur ab Ecclesiastico, ib. nu. 142. & ibid. num. 340

Vuu 2 La

Laicus fidei iussor Clerici non potest conueniri coram Laico, ib. n. 397
Laicus in causis spiritualibus potest esse procurator, p. 1. c. 3. n. 127
Latitans
Latitans citatur per diligencias, p. 1. c. 7. n. 1
Latitatio
Latitatio, quomodo probetur, p. 1. c. 1. n. 108
Sed quoniam sit via securior, ib. n. 109
Legalitas
Legalitas presumitur spatio centum annorum, p. 1. c. 3. n. 121
Legalitas processus subscribitur à iudice, & suo singillo munitur, p. 2. c. 3. n. 132
Legalitas processus potest fieri etiam ab iurisperito, vel Episcopo, ib. n. 133
Legalitas mendicata, lite pendente non suffragatur, p. 2. c. 6. n. 101
Legatarius
Legatarius, an debeat in inuentario describere fructus perceptos post obitum testatoris, vide in p. 3. c. 11. n. 722
Legatum
Legatum, vel fideicommissum, regulariter nō dicitur factum animo compendiandi, p. 3. c. 7. n. 39
Legatum factum vxori, donec dotem suam petierit, quo animo censetur factum, ibid. num. 48
Legatum Patris, an computetur in dotem filii, ibid. n. 55
Limita, si pater adderet causam legati facti, ib. num. 56.
Legatum de fructibus, an debeatur quolibet anno, vel secundum naturam rei legatæ, p. 3. c. 11. n. 709
Legatum fructuum debetur, si fructus nascentur, ib. n. 710.
Legatus
Legatus de latere, an possit concedere processum summarium, p. 3. c. 10. n. 25
Amplia, si sit cum clausula simpliciter, ibid. num. 26
Legati Sedis Apostolicæ, sunt iudices ordinarii, p. 3. c. 9. n. 61
Legitimitas
Legitimitas personarum per sententiam iudicis non obstat domino opponenti nullitatem gestorum per suum assertum procuratorem, p. 1. c. 5. n. 286
Lesio
Lesio dicitur induci ex tertia parte, & etiā ex dimidia iusti pretii, par. 1. cap. 3. num. 134
Lesio necessariē consequitur probata negligētia, p. 3. c. 10. n. 137
Lesio enormissima, quando dicatur, p. 3. c. 11. num. 500.

Lex

Legem spernens non est à lege seruandus, p. 3. c. 1. nu. 654

Libellus

Libellus regulariter est de substantia processus, p. 1. c. 1. n. 13
Libellus, an requiratur in causa nullitatis, & quid in eo exprimendum, par. 3. c. 1. n. 117

Liberatio

Liberationem non obtinet promittens duo, & vnum adimplens, p. 5. c. 3. n. 151
Liberatio à molestiis non datur agenti, nisi constet de lite, p. 1. c. 4. n. 71
Et si agitur vigore contractus simulationis, non obinetur, ib. n. 72

Libri

Libri debent exhiberi in loco iudicii, quando datur electio peritorum, si vero debent portari extra Curiam, tunc qui petit illorum asportationem, debet se obligare de periculo, & expensis, vide in par. 1. c. 3. num. 64
Libri publici Cigaretis probant valorem bonorum, ib. n. 102
Libri particularium probant valorem fructuum à retinente perceptorum, ibidem num. 103
Libros nomine fidei iudicis credere prohibet Concilium, & tollit illorum fidem, ibidem num. 105
Liber Communitatis probat exemptionem, illorum, qui in eo scripti non reperiuntur inter alios opera soluentes, p. 1. c. 3. n. 106
Liber defuncti facit magnam presumptionem, quia nemo presumitur immemor suæ salutaris, vide in p. 1. c. 3. n. 107
Libri Montis Pietatis, & depositariorum, probant pro tertio, & contra tertium, ib. n. 108
Libri mercatorum tunc probant, quando continent data, & recepta, ib. n. 109
Libri à mercatore pro memoria retentæ, non probant, nec obligant, nec indicant solutionem, vide in p. 1. c. 3. n. 110
Liber qui nuncupatur vacchetta, non probat regulariter, ib. n. 111
Liber priuati regulariter non probat favore scribentis, nisi sit adminiculatus, ibidem num. 112
Liber priuati potest adminiculi, si dectur mors ipsius scribentis, & qualitas, & integritas eiusdem, & illius bona fama, p. 1. c. 3. n. 113
Liber priuati quomodo, & quando probet contra tertium, ib. n. 114, 115, & 116
Libri Cancellariæ, & Secretariæ, habent eadem priuilegia, ac scripturæ, par. 2. c. 5. num. 219

Liquidatio in Curia fit termino unius mensis
p. 3. c. 7. n. 78
Liquidatio per sententiam, qualiter facta de-
beat esse, ibid. n. 83
Liquidatio intra quod tempus fieri debeat,
ad testium compensationis, par. 3. c. 1. h.
num. 166
Liquidatio non perfecta tempore congruo,
vel hec agere debet preferuari, & quomodo,
ibid. n. 162
Liquidum
Liquidum, an dicatur, & quando, quod fuit
per alium sententiam liquidatum, p. 3. c. 7
num. 84
Lis
Lis super titulo trahit ad se possessionem, p. 1
cap. 1. n. 23
Lis super possessione, an rituum litigiosum,
efficiat, ibid. n. 29
Declaratur hoc de plano procedere in bene-
ficialibus, ibid. n. 30
In prophanis vero, quid iuris, remissive ib.
num. 31
Lis in actione personali, an possit ad vltiori-
ra trahi sine commissione, p. 3. c. 3. n. 179
Lis in actione reali, potest trahi ad vltiori-
ra sine commissione, ibid. n. 181
Declaratur tamen prout, quodam citatione,
& contra quos, ibid. n. 182
Lis in criminalibus, ut dicatur pendere, quid
requiratur, p. 3. c. 4. n. 394
Lis, ut non dicatur calumniosa, quid requiritur,
ibid. n. 397
Lis fuit habita pro derelicta per desertionem
17. annorum, p. 3. c. 5. n. 398
Lis finitur per desertionem, & quando dica-
tur derelicta, p. 3. c. 6. n. 1
Lis terminat per confessionem litis, & causae, ib.
num. 2
Lis etiam terminatur per mortem civilem,
& naturalem actoris, ibid. n. 3
Lis per mortem rei, an finitur, & contra
quos procedendum, p. 3. c. 6. n. 4
Lis finitur per sententiam, a qua appellare
non licet, ibid. n. 6
Ampliat, si esset commissa cum consensu
exequendi sententiam ferendam, ibidem,
num. 7
Lis terminatur quoque per rem iudicatam, p.
3. c. 6. n. 9
Lis per confessionem finitur, p. 3. c. 10. n. 97
*Lis finita non debet per Principis rescriptum
resuscitari*, ibid. n. 98
Lis per confessionem finita, neque per Principis
rescriptum potest suscitari, par. 3. cap. 1. n.
num. 145
Lis potest restaurari, quotiescunque renuncia-
tio non fuit acceptata, ibid. n. 155

Litis renunciatio non valet, nisi fiat de vtriu-
sq; partis consensu, ibid. n. 156
Lis calumniosa, vel temeraria, quoniam dica-
tur, p. 3. c. 1. n. 180
Declaratur in actore, quam in reo, ibidem
num. 181
Lis non dicitur temeraria, nec calumniosa, si
per vnum bonum testem fundetur inten-
tio, ibid. n. 182
Litis renunciatio, an teneat vno contradic-
te ex pluribus contententibus, p. 3. c. 11
num. 160
Litis renunciatio in Signatura facta impedit
litis ingressum, ibid. n. 163
Lis, an respiciat utilitatem Ecclesie, vel pri-
uatum interesse, quomodo cognoscatur,
ibid. num. 328
Lis expta coram laico ibi terminari debet, et si
succedat Ecclesiasticus litiganti, p. 3. c. 14
num. 46

Litis Contestatio

Litis contestatio est de substantia iudicii re-
gulariter, p. 1. c. 10. n. 13
Contestatio litis, an requiratur in causis ca-
nonicis, ibid. n. 19
*Contestatio litis non potest omitti de partiū
consensu*, ibid. n. 21
Litis contestatio inducit malam fidem, p. 3.
c. 11. n. 238
Litis contestatio, an requiratur in causa nul-
litate, p. 3. c. 12. n. 17

Litis pendencia

Litis pendencia, quo ad reuocationem atten-
tatorum, quomodo fiat, p. 3. c. 4. n. 20
Ampliat, etsi decretum ad notitiam citati
non deuenerit, ibid. n. 21
Ampliat idem, etsi citatio decernatur ad
instantiam Procuratoris, & cuius, ibid.
num. 22
*Litis pendencia non inducitur per solam im-
petrationem commissionis*, vel iudicis, p. 3.
c. 4. num. 29
*Litis pendencia consideratur ratione vexatio-
nis*, & molestie, quo ad expensas, ibid.
num. 30
Litis pendencia, quomodo inducatur quo ad
reum, ibid. n. 31
Declaratur, quando causa esset commissa litte-
ris non confectis, p. 3. c. 4. n. 33
Litis pendencia, quando non inducatur in
preiudicium Rei, nisi litteris expeditis, ib.
num. 44
Litis pendencia respectu Tertii, quando indu-
catur, ibid. n. 36
*Litis pendencia statim censetur inducitur ex
subrogatione gratuita*, p. 3. c. 4. n. 37
*Litis pendencia non inducitur ex gratia sine
litis notitia*, ibid. n. 38

Ampliatuſa facta non reuocari, etianiſi ſeruetur ſententia, ib. n. 39
 Litis pendentia, an inducatur per commiſſariam ſubrogationem, p. 3. c. 4. n. 40
 Litis pendentia non inducitur ab extraiudiciali appellatione, ib. n. 41
 Lis, vt dicatur legitime pendere, quid requiratur, ib. n. 43
 Lis, vt dicatur legitime pendere debet eſſe, vera, & non calumnioſa, par. 3. cap. 4. num. 44
 De litiſ pendentia non poteſt dari, niſi reprobando monitorio, vel inhibitione, ibid. num. 248
 Litiſ pendentia, quandonam dicatur induta, ib. n. n. 281
 Litiſ pendentia in criminalibus irogat infamiam ſaltem facti, p. 3. c. 4. n. 296
 Litigator debet facere electionem boni Procuratoris, p. 1. c. 5. n. 1
 Litigatores inſulti eligunt rogatos inſperatos, & qui rogam ſumpſerunt propter neceſſitatem, ib. n. 2
 Iſti deſciunt in proprio ſalutari, quia in electione non ſe commendant Deo, ibidem num. 6
 Iſti omnes diſcant incipere a Cælo, a quo pro uenit omne bonum, ib. n. 7
 Implorentque inuam miſerendarum Animarum Purgatorii, ib. n. 8
 Litigator, quid facere debeat, ſi procurator ex aduerſo non docet de legitimo mandato, & iudex procedit, non obſtante ſua proteſtatione, p. 1. c. 5. n. 81 & 82
 Litigatores callidi, aliquando ad effectum eludendi contra ſe patrocinium alicuius ſpectabilis Procuratoris, procurant in principio cauſæ illum allicere, p. 1. c. 5. num. 322
 Et vterius vtuntur opera, ib. n. 323
 Exemplum euenit Cæſarillo Adriano viro egregio, ib. n. 324
 Litigator alter ſi compareat, ſiue citatus, ſiue citans, poteſt contra non comparentem, procedere, p. 1. c. 6. n. 108
 Dummodo iſ, contra quem proceditur ſit nominatus in citatione, præſequi citatus, ib. num. 109
 Partes litigantes renuntiant nullitati promittendo ſtare ſententiæ ſerendæ, p. 1. c. 8. num. 26
 Idem non poſſunt rennunciare ſubſtantialibus iudicii, nec nullitates ſupplere, ibidem, num. 28
 Sed poſſunt per pactum ſe obligare de paren- do ſententiæ, ib. n. 29
 Litigans ex iuſta cauſa, an poſſit in expenſis condemnari, ib. n. 298

Pars litigans, aliquando obtenta commiſſione, non citat ad dicendum contra illam, p. 3. c. 3. n. 120
 Item aliquando citationem ad dicendum, contra commiſſionem non reproducit, ib. num. 121
 Litigans temere in beneficiis, ſententia- tur ad expenſas, & ſi poſtea nouum ius acquiſuerit, p. 3. c. 14. n. 17
 Litigator calumnioſus, & temerarius ſemper in expenſis condemnatur, p. 3. c. 11. num. 72
 Ex quid ſi litiget ex iuſta cauſa, ib. n. 93
 Litigator ex nouiter obtinens, quando dicatur contumax, & in culpa, ib. n. 98
 Declara tunc illum in expenſis condemnari, ſi pars altera cedit, ib. n. 99
 Litigator vir inſignis, & probate ſama, an excuſetur ab expenſis, p. 3. c. 11. n. 166
 Et an excuſetur ab expenſis habens priores prudentium conſilia, ib. n. 167
 Temere litigantium pena, quoduplex ſibi ibid. num. 168
 Temere litigans eſt periurus ſi iurauit de calumniis, p. 3. c. 1. n. 169
 Temere litigans eſt infamis, ib. n. 170
 Temere litigans puniuntur in pecuniaria, & quomodo, ib. n. 171
 Amplia extendi ad libras quinquaginta, tam in ciuili, quam in criminali, ib. n. 172
 Litigator regulatier non tenetur ſubminiſtrare expenſas, p. 3. c. 11. n. 335
 Litigatores non poſſunt ſuo conſenſu remittere ſubſtantialia iudicii, par. 3. c. 12. num. 191
 Declaratur tamen, vt per Felinum loco citato, ib. 192
 Litigator tacens poteſt ſe rueri exceptione nullitatis, p. 3. c. 1. n. 200
 Litigantes, an poſſint ſe obligare de ſtando ſententiæ etiam nullæ, ib. n. 255
 Litteræ
 Litteræ ſubſidariz quando, cui, & ad quid dirigantur, p. 2. c. 1. n. 217
 Litteræ remiſſoriales. Vide in verbo remiſſoria.
 Litteræ compulſoriales. Vide in verbo compulſoria.
 Litteræ executoriales
 Litteræ executoriales, Vide executoriales.
 Litteræ Cambij
 Litteræ cambij a mercatore acceptæ, an procedant executiue, & qualiter, quod de creto, p. 1. c. 3. n. 76
 Litteræ cambij expoſcunt cellerrimam executionem, ib. n. 77
 Litteræ cambij acceptæ ſupra preteſto &c. habent etiam cellerrimam executionem, & quare, ib. n. 78

Litteræ cambii non admittunt compensationem dummodo earum acceptatio sit posterior credito, cum quo pretenditur compensatio. p. 2. c. 3. n. 79

Litteræ subsidiariz. vide in Verbo litteræ.

Locatio

Locatio, an probet fructuum quantitatem, vel illorum iustum pretium. par. 3. c. 11. num. 557

Locatio annua inducit presumptionem, quod plus non percipiatur è re locata, ibidem. num. 558

Limita tamen in fructu, & emphiteusi, & quare, ib. n. 559

Locariones tres, an probent fructus rei locataz, p. 3. c. 11. n. 560

Locator

Locator exigens à subconductore non liberat conductorem, p. 1. c. 3. n. 40

Locus Pius

Locus pius quis dicatur, p. 1. c. 2. n. 293

Locus pius utitur iure communi, nisi sit expressè privilegiatus, p. 3. c. 14. n. 35

Amplia præsertim, si agatur de bonis temporalibus, ib. n. 36

Locus pius succedens laico, qualiter iudicatur, p. 3. c. 14. n. 38

Locus pius in casu prædicto, an conveniatur coram iudice Ecclesiastico. ib. 39

Locus

Locus Remissoriz, qualis, & an plures dentur p. 2. c. 3. n. 166

Locum Tenentes A. C.

Locum tenentes A. C. quo casu observent cautelam Illustrissimi Camilli Meltii ob reverentiam Signaturæ, p. 3. c. 3. n. 211

Lucrum dotale, & aliud

Lucrum dotale ex statuto, an dicatur debitum necessarium, vel voluntarium, par. 3. c. 7. num. 53

Lucra perdita ex causa temerariæ litis, an veniant rescicienda, p. 3. c. 11. n. 182

Declarare multos contrariam tenere opinionem ib. n. 189

Declarare iterum alios, & quos huic contrariâ amplecti. ib. n. 190

M

Magistratus

Magistratus urbis, an possint personaliter capere mandatum executivum. p. 3. c. 6. n. 138

Magistri Domus

Magistri domus locorum piorum, censentur habere speciale mandatum, & possunt disponere, uti tutores, Curatores, & procuratores specialiter deputati, par. 1. cap. 5 num. 306

Magistri Viarum

Magistri viarum in Romana Curia cognoscunt multas causas Clericorum. vide in p. 1. c. 2. n. 10

Magistri viarum, quam iurisdictionem habeant, ib. n. 147

Major

Maiores decimoquarto anno, sicut potest comparere uti principalis, ita potest constituere Procuratorem, p. 1. c. 5. n. 91

Maiores petens restitutionem, debet probare impedimentum, & quomodo, p. 3. c. 10 num. 157

Maiores petens restitutionem debet probare etiam lesionem, ib. n. 118

Maiores non potest restitui, nisi probet impedimentum, & lesionem, ib. n. 135

Maiores succedens minori restituitur, ac si minor, p. 3. c. 10. n. 151

Mala

Mala innumerabilia hodie eveniunt propter malam praxim, p. 3. c. 4. n. 28

Mala fides

Vide in Verbo fides.

Mandans

Mandans fieri solutionem. Vide in verbo solutio, & mercator.

Mandatarius

Plura de mandatario videbis in Verbo Nuncius.

Mandatum

Potest relaxari vigore clausulæ, quam, & quas etiam si causa reperiatur commissa cum clausula, si quid exequendum, par. 1. cap. 2 num. 124

Mandatum non executum, si sit excessivum, reducit ad summam debitam, & pro illa sustinetur. Vide in p. 1. c. 9. n. 33

Mandatum vigore obligationis cameralis obtentum, quod non sit vndeque iustificatum, si non est executum potest ex noviter coadiuvari, ib. n. 94

Mandatum de associando facilius obtinebit habens facultatem capiendi possessionem propria autoritate, si adeat iudicem, p. 1. c. 3. n. 129

Mandatum de gravando relaxatur ob non responsionem articulis, seu positionibus, p. 2. c. 2. n. 10

Mandatum de consignando contra sequestrarium executivum, an, & quando detur, p. 2. c. 9. n. 76

Mandatum de consignando non expeditur, nisi doceatur de credito debitoria, p. 2. c. 9 num. 81

Mandatum gratiosum de consignando, quâdo expeditur, & quomodo. ibidem. num. 83

Mandatum de consignando, qualiter obtineatur.

- neatur. tam si adfit consensus in mandatū,
quam non. ib.n.85
- Mandatum gratiosum, & rigorolum vnico
contextu conceditur in Curia Capitolina,
ib.nu.88
- Declarā vna p̄sentia citatione, & qualiter fa-
cta, ib.89
- Mandatum de consignando, qua formula
tutius obtineatur, ib.n.90
- Mandatum executium, quando solet concedi
a Signatura, loco censurarum, p.3.c.6
num. 136
- Mandatum executium, an, & quomodo pos-
sit relaxari contra magistratus Vr̄bis, ibid.
num. 137
- Mandatum non admissa compensatione op-
posita, est nullum, p.3.c.7.n.87
- Mandatum executium, an, & qualiter olim
concederetur in exccutorialibus, p.3. c.8
num. 11
- Mandatum p̄dictum, an hodie concedatur
& inter quos, ib.n.12
- Et quid, si fir executio faciendā in Curia, ib.
num. 13
- Mandatum si contineat factum, quomodo
sit docendum de partitione, p.3.c.9.n.92
- Mandatum tractus successui, semel intimatū
sufficit, etiam si veniat casus declaratoris,
ib. n.106
- Nec refert, quod directē, vel indirectē con-
traueniat reus. ib.n.107
- Mandatum de manutendo, datur spoliato
contra intrusum non iustificatis litteris, p.3
c.11. n.70
- Mandatum Commissum.*
- Mandatum examinandi habet vim admissio-
nis articuloꝝ, p.2.c.1.n.6
- Mandatum Procura*
- Si totus tenor mandati esset de verbo ad ver-
bum in alio instrumento insertus, crederetur,
p.1.c.5.n.66
- Mandatum p̄sumptum, an sufficiat, vel re-
quiratur expressum per instrumentum, ib.
num. 68
- Mandatum p̄sumptum admittit Rota, ib.
num. 69
- Mandatum p̄sumptum resultat ex impensa
vnus ducari. ib.n.70
- Mandatum procuratoris, & mandatum iudi-
cis delegati concordā in pluribus, quo ad
rescriptum, p.1.c.5.n.84
- Mandatum legitimū, vr dicatur, quale esse
debeat, ib.n.85
- Mandarum ad lites factum ab illo, qui non
habet administrationem, nō valet, p.1.c.5
num. 89
- Mandatum, in quo constituitur, p̄ter no-
minatos, ille, quem elegerit talis, valet,
ib.num.116
- Mandatum per quas procuratorum inhabili-
tates non irritetur. p.1.c.5. c.132
- Mandatum tacitum, quando refert per cō-
signationem scripturarum, & instrumento
rum, ib.n.143
- Mandatum probatur per instrumentum, vel
per priaram scripturam Domini, p.1. c.5.
n.149. & 150
- Mandata licet sint strictē interpretanda regu-
lariter tamen non solum extenduntur ad il-
las causas, quæ in eis sunt expresse, verum
etiam ad illas, quæ sub verborum genera-
litate comprehenduntur. vide in p.1.cap.5
nu.183
- Mandatum generale comprehendit causas or-
tas, ib.n.185
- Mandatum generale aliquando extenditur
ad requirentia mandatum speciale, dum-
modo comprehendī possit sub generalita-
te verborum, p.1.c.5.n.195
- Mandatum speciale in quibus causis requira-
tur, p.1.c.5.n.199
- Mandatum p̄sumptum specialiter ad exi-
gendum admittitur. ib.n.293
- Mandatum speciale requiritur in acceptatio-
ne deuolutionis, & caducitatis, ibidem,
num. 204
- Mandatum semper interpretandum, est vt o-
peretur effectum suum. ibid. num.206
- Amplia etiam si nulla fiat mentio, ibidem,
num. 207
- Mandatum ad compromittendum, non expi-
rat per primum compromissum, p.1.c.5,
num. 208
- Mandata, si duo appareant, p̄xaleat illud,
per quod minor authoritas tribuitur Pro-
curatori, ib.n.211
- Mandatum si sit restrictum ad certas causas,
& personas, non extenditur ad alias cau-
sas, vel personas non nominatas, p.1. c.5,
num. 213
- Mandatum ad lites cum facultate substituē-
di ad quæ se extendat, ib.n.218
- Mandatum procuratoris durat, donec cōset
de contraria voluntate constituentis, ibid.
num. 222
- Mandatum p̄sumitur durare, donec contra-
rium probetur. p.1.c.5.n.224
- Mandatum expirat probata contraria volun-
tate constituentis. ib.n.223
- Mandatum de sui natura est reuocabile, ibid.
num. 225
- Mandati reuocatio debet ipsi procuratori in-
timari, & quando, p.1.c.5.n.230
- Mandati reuocatio, quod deuenit ad noti-
tiam iudicis, & partis, an sufficiat absque
notitia Procuratoris, ib.n.232
- Mandati reuocatio, an debeat intimari iudi-
ci, & parti, quibus facta fuit fides antea,
Man-

Mandati reuocatio intimatur, si fuit intimata constitutio facta in mandato, p.1. c.5. num. 231

Mandatum extraiudiciale finitur morte mandantis re integra, p.1. cap.5. n.262

Limita primo in mandato ad pias causas. ibi. num.263

Limita secundo favore dotis. ibid.

Limita tertio favore mandatarii, quando mandatum post mortem de sui natura est expeditibile, ibidem.

Limita quarto, quando in mandato fit mentio de duratione post mortem, ibid.

Mandatum quando reddatur nullum, vel non subsistat, p.1. cap.5. n.276

Mandata, quae requirant, si fiant, vel reddantur nulla, & quod satis excipere non constare de eis, ibid. num. 277

Mandati necessaria non interuenisse potest probari per testes, qui fuerunt praesentes, ibidem num. 278

Mandatum quando ex longo tempore presumatur, p.1. cap.5. n.290

Mandatum si enuncietur in aliquo actu inter diuersas personas, non probat, nisi illius tenor inferatur. Vide p.1. cap.5. n.292

Mandatum de iure debet produci in principio litis, de stilo tamen si producat post sententiam, processus factus valet, p.1. cap.5. num. 303

Mandatum si semel producat in sufficiens, & deinde producat sufficiens, processus non sustinetur, ibid. num.304

Mandatum procuratorum, quas clausulas de necessitate requirat, ibid. num.307

Mandatum factum cum clausula releuans &c. & cum clausula coram quibuscumque iudicibus &c. non expirat in prima instantia, p.1. cap.5. n.308

Mandatum satis est quod producat post sententiam, si de eo non fuit oppositum, ibid. num.309

Secus si de eo fuit oppositum ante sententiam, ibid. num.310

Manutentio.

Manutentio ad detur in reuocatione attentatorum, p.3. cap.4. n.288

Maritus.

Maritus tenetur reddere rationem fructuum extradotalium, & illos restituere mulieri agenti, & probata administratione fructus liquidantur coniecturis, p.1. cap.3. n.54

Maritus secundus, quia actionem habet pro consequendo dotis assignamento, p.3. c.11. num.508

Matrimonium.

Matrimonium promissum, & postea praesente Parocho non consentiente contrarium, an valeat, p.1. cap.4. num. 57

Praxis Camilli Capucy

Matrimonium post sententiam tenet, & suscepta proles est legitima, p.3. cap.6. n.48

Melioramentum.

Melioramenta an, & quando debeant refici ante restitutionem Donus, p.3. c.6. n.240

Declaratur dumodo consistit de melioramentis, & fuerint liquidata, ibid. n.241

Melioramenta sunt primo loco liquidanda, & soluenda, ibi. n.244

Mensarius.

Mensarius Rotae debet cauere in commissione, an sin noua causa, vel dependens. Vide in p.3. cap.3. num. 101

Amplia etiam an beneficialis, vel profana, & a quo tribunali proueniat, ibid. n.102

Mensarius Rotae adnotat in libro commissionem, deinde illam reddit, & cui, ibi. n.103

Mensis.

Mensis an, & quando intelligatur de 30. vel 31. diebus, p.2. cap.1. n.338

Mercator.

Mercator committens merces, si dum transmittuntur moritur, an acquirit illarum dominium, p.1. cap.3. num. 93

Mercatoribus victum ad Urbem conducentibus fauendum est, p.3. cap.13. n.42

Mercatores praedicti pretio suarum rerum non sunt defraudandi, ibid. num. 43

Merces.

Mercium identitas mercatori venditarum, quomodo probetur, p.1. cap.4. n.85

Merces transmissae, cum signo ordinantis descriptae, an prius debeantur transmittenti, vel creditoribus ordinantis, p.1. cap.3. n.93

Merces, siue salarium.

Merces pro registro commissionis in Dataria quanam sit, p.3. cap.3. n.39

Merces agrimensori, vel diuisori a quauis partium sit soluenda, p.3. cap.1. n.5

Matus.

Matus iudicis a quo debet esse iustus, & probabilis vnde cumque causetur. Vide in, p.3. cap.1. num. 173

Matus praedictus quomodo dicatur, & quomodo super eo debeat appellatio interponi, p.3. cap.1. n.174

Miles.

Milites de consuetudine plebuntur ab eorum Ducibus, p.1. cap.2. n.256

Minor.

Minor contrahens cum muliere, an indigeat solemnitatibus, p.1. cap.3. n.82

Minor tractus de damno euitando, an habeat privilegia potiora muliere tractante de lucro capiendo, ibid. n.83

Minor non potest constituere procuratorem, & quare, p.1. cap.5. n.87

Minor respondens positionibus, iunctis adminiculis sibi praedictis praesertim, si agitur

X x x

tur

tur cum Ecclesia, & in isto casu cessant statuta de contrahibus sine certa solemnitate non valituris, p. 2. cap. 3. n. 27
 Minor, & Ecclesia in restitutione pari passu ambulant, p. 3. cap. 10. num. 48
 Minor aduersus iuramentum restitui nequit, ibid. n. 50
 Minor potest petere restitutionem prout ab absolute iuramenti, ibid. n. 51
 Minor absolutus à iuramento potest implorare restitutionem prout de iure, p. 3. c. 10. n. 52
 Minor absolutus à iuramento habet viam ad restitutionem petendam, ibid. n. 53
 Minori sufficit probare lesionem pro restitutione in integrum, ibidem num. 128
 Minor circa priuilegia restitutionis pari passu ambulat cum Ecclesia, p. 3. cap. 10. n. 129
 Minor in vno est magis priuilegiatus quam Ecclesia, ibid. num. 130
 Minor de iure non indiget restitutione aduersus lapsum temporis, ibid. n. 132
 Minor iudicandè restituitur absque vlla probatione, p. 3. cap. 10. n. 136
 Minor debet restitui etiam aduersus sententiam Imperatoris, vel Papæ, ib. n. 141
 Minor restituitur aduersus tempus concessum ad retrahendum, ibid. n. 144
 Minor si appellauit, & non præsentauit se tempore præfixo, restituitur, par. 3. cap. 10. num. eodem 144
 Minor restituitur aduersus missionem in possessionem ex primo, secundo decreto, ib. nu. 145
 Fallit in debito, quia non restituitur, ibidem eodem num. 145
 Minor aduersus confessionem factam in iudicio, an restituitur, p. 3. cap. 10. n. 146
 Minor non potest renunciare restitutioni in integrum, ibid. n. 147
 Minor si renunciat restitutioni cum iuramento tenetur, ibid. num. 148
 Sed absoluitur à iuramento ad petendam restitutionem, si sit læsus, p. 3. cap. 10. n. 149.
 Minori non competit restitutio succedenti maiori, ibid. num. 150
 Minoribus datur restitutio in eo, quod fecerint, ibid. num. 152.

Miserabiles persone

Miserabiles persone, an habeant electionem fori. Vide forus.
 Vnde in Verbo pauper si plura desideras.

Monachi.

Monachi, & alii regulares subsunt eorum Superioribus, p. 1. cap. 2. num. 248
 Dic idem de consuetudine in concernentibus obseruantiam, ibid. n. 249
 Declara secundum aliquos fuisse etiam ordinario, ibidem num. 250
 Sed contra tenet Rota, quod nec volentes possunt sine consensu Papæ se subicere Or-

dinarijs, ib. n. 251

Monitorium.

Coram A. C. inter mercatores non requiritur, sed sufficit aliqualis petitio. par. 1. cap. 2. num. 27
 Monitorium in forma per comparitionem, partis reducit ad citationem, p. 1. c. 11. n. 83
 Monitorium de respondendo exequitur personaliter, p. 2. cap. 2. n. 8.
 Monitorium super exhibitione, & editione scripturarum personaliter exequitur, p. 2. cap. 6. num. 67
 Monitorium non est necessario reproduendum, si pars monita comparuit, p. 3. c. 4. n. 292
 Monitorium non est necesse reperendum in filia, sed sufficit eius reproductio in Broliardo, ib. num. eodem.

Monitorium an constatuat in mala fide, p. 3. cap. 11. num. 523
 Amplia etiam contra minorem 20. annorum maiorem tamen 8. ibid. n. 523
 Monitorium in iudicio cap. Odoardus est faciendum, p. 3. cap. 13. num. 128

Monitorio formule.

Monitorium de respondendo positionibus, siue articulis, p. 2. cap. 2. n. 7
 Monitorium super exhibitione, & editione scripturarum qualiter formetur, p. 2. c. 6. n. 66
 Formula monitorii in iudicio cap. Odoardus p. 3. cap. 13. num. 129

Mora.

Mora æquiparatur litis contestationi, par. 3. cap. 11. num. 447

Moratoria.

Moratoria hodie sunt prohibita, par. 3. c. 13. num. 48
 Moratoria Clericis in odium laicorum non conceduntur, ibid. n. 113
 Moratoria aduersus executoriales non conceduntur, ibid. num. eodem.
 Moratoria non conceduntur fideiussoribus, & quare. p. 3. cap. 13. num. 114
 Moratoria laicis extra terras Ecclesiæ non dantur, ibidem num. eodem.
 Moratoria concernens fiscum committitur in Camera, ibid. num. 115
 Moratoria, consisto de subreptione, per Signaturam reuocatur, p. 3. c. 13. n. 117
 Moratoria hodie raro, vel nunquam conceduntur, ibid. num. 120
 Moratoria, dilationes, & tollerantia hodie sunt prohibita, ibid. n. 125

Moratoria quænam concedantur mercatoribus exteris, & à quo, in Verbo, p. 3. c. 13. n. 126

Mulier.

Mulier agens pro restitutione dotis non impeditur ex eo, quod amiserit bona mariti, p. 1. cap. 3. num. 46
 Mulier non potest agere vigore statuti, quod dat

dat contra tertium viam executiuam, si dictus tertius sit Clericus, ibidem sub.n.47
 Mulier si pro restitutione suæ dotis ageret contra bona fideicommissio subiecta, est questio, ad quem spectet probare adesse, vel non adesse bona libera, ibid. num.48
 Mulier prætendens alimenta, debet probare paupertatem, & ostendere diligentias recuperandi dotem, p.1. cap.3. n.50
 Mulier pro se allegans confessionem mariti factam in Testamento reuocato, non auditur, vide ibid. sub num.53
 Mulier electa à viro potest prætendere fructus ad ratione statuti Urbis, p.1.c.3.n.55
 Mulier contrahens cum minore, vel e conuerso, an indigeat solemnitatibus, ib.n.82
 Mulier tueretur sua iura, allegando nullitatem obligationis, p.1.cap.4.n.79
 Mulier, cui à marito in restitutionem dotis fuerunt data bona, non potest executiue conueniri. Vide in p.1.cap.4.n.91
 Mulier, quæ fuit instituta usufructuaria à marito una cum filiis, debet esse contenta alimentis. Vide in p.1. cap.4. sub num.93
 Mulier approbans procuratorem etiam sine solemnitatibus non potest amplius eum controuertere, p.1.cap.5. n.196

N

Negligens

Negligens reportare processu remissoris, quomodo compellatur, p.2.c.3.n.163

Negligentia

Negligentia partis non præiudicat iudicis officio, p.3. cap.6. n.57

Limita si res cõcerneret solis interesse, ib.n.58

Negotium principale

Negotium principale. Vide causa principalis.

Nobilitas

Nobilitas personæ probata in iudicio cap. odoardus, præfertur ignobili in assignatione congruæ, p.3. cap.13. n.146

Nomen

Nomen nudum nullum ius præbet, p.1. cap.3. num.124

Nomen Sanctissimi D.N.I. Christi poni debet in scriptura, p.2. cap.5. num.91

Nomen iudicis ad quem semper est in appellatione exprimendum, p.3. c.1. n.76. 163

Nomen iudicis a quo, non est necessario exprimendum in commissione appellationis, ib.n.167

Nomina & cognomina citandorum, ponuntur etiam in calce citationis, p.3. c.14. n.13

Non ius

Non ius. Vide in verbo ius.

Notarius

Notariatus Romanæ Curie attendat non potest. p.2. cap.5. num.145

Praxis Camilli Capucij

Notarius, an possit compati, quod sit procurator, & Notarius simul, p.1. cap.5. n.125
 Notarius adnotat instantiam, decretum, & publicationem in edicto, p.1. cap.9. n.4
 Notarius an possit suo instrumento addere locum, & tempus, p.2. cap.1. n.55
 Notario attestanti sibi commissum examen, non creditur, ibidem num.169
 Notarius non potest examen sibi commissum alteri committere, ibidem num.173
 Notarius sibi commissio examine de stilo potest dare iuramentum, ibid. n.176
 Notarius deferre nequit iuramentum, nisi ei fuerit expressè commissum, p.2.c.1.n.174
 Notarius in ciuilibus transmittitur ad personas egregias, ibidem num.212
 Notarius in criminalibus non transmittitur ad personas egregias, ibid. eodem n.
 Notarios textus facit viles, & quare, p.2.c.5. num.1.

Hodie tamen sunt in æstimatione, & qui ibidem num.2.

Notarii officium quid sit, ibid. n.3.

Notarius non potest instrumentum facere, nisi rogatus, ibidem num.4.

Notario assenti instrumentum esse publicum, creditur, p.2. cap.5. num.5.

Notarius dat fidem gestis inter partes, ibid. num.11.

Notarius non potest rogari de incorporabilibus, sed de visis, & auditis, ibid. n.12

Notarii simul, & creantur iudices ordinarii, ibidem num.13

Notarii tamen iurisdicção non nisi in volentes exercetur, p.2. cap.5. num.14

Notarius probat negatiuam, assensu non receptiile instrumentum, ibid. n.15

Notario dicenti se aliud fecisse in aliquo instrumento, non creditur, ibidem n.16

Notario se vidisse instrumentum assenti non creditur, ibidem num.18

Notarii potius error, quam dolus præsumitur in instrumentis, p.2. cap.5. n.19

Notarii error quando præsumatur dolus, remissiuè, ibidem n.20

Notarius non potest rogari, nisi cognoscat contrahentes, ibid. num.21

Notarius saltem testem debet cognoscere, cui sint uoti contrahentes, ibid. n.22

Notarius an possit corrigere, mutare & scripta remissiuè, p.2. cap.5. num.22

Notarius pro quocumque delicto, quomodo puniatur, remissiuè, ibid. num.23

Notarius obligatur pro iunene in officio delinquente, ibid. num.24

Notarius condemnatus ratione officii, copriatus censetur, nec potest rogari, ibid. num.25

Notario non creditur in actis collegialiter,

Xxx 2 nisi

- nisi singulorum nomine expresso, p.2. c.5. num. 26
- Notarius instrumentum cancellare, abstrahere, vel comburere an possit, ibid. nu. 27.
- Notarius validè stipulatur pro absente, iusque acquirit interesse habenti, ibid. nu. 28
- Notarius ius etiam potest acquirere non natis, ibidem num. 29
- Notarius acquirit absenti reuocabiliter, dummodo ius possit deferri, p.2. cap.5. n.30.
- Notarius non potest stipulari pro absente, sciens illius contrariam mentem, ibidem num. 31
- Notarii creati à Papa, vel Imperatore vndique possunt rogari, ibid. nu. 32
- Idem de creatis ab habentibus auctoritatem à Papa, vel Imperatore, ib. eodem n.
- Notarius creatus ab alio Principe, rogari potest in suo territorio tantum, ib. eod. num.
- Notarius an omnibus teneatur dare instrumenta penes se existentia, p.2. cap.5. n.33.
- Notario neganti, vel occultanti instrumenta, an deferatur iuramentum in litem, ibidem num. 34
- Notarius adhibitus in causa non potest testis postea induci, ibid. n.35
- Notarius testis debet deponere per verba facti, & non iuris, ibid. n. 36
- Notario, an testi, credatur dicenti notarium non scripsisse, p.2. cap.5. n.37
- Notario, nec Testi creditur in penalibus, ibidem num. 38
- Notario magis, quam testi in dubio creditur, ibid. num. 39
- Notarii aëuarii tenentur custodire iura producta. ibidem num. 42
- Notarii aëuarii condemnantur ad damnamentum iurium, p.2. cap.5. num. 43
- Notarius tenetur pro scriptura perditâ, de falso etiam allegata, ibidem nu. 44
- Notarius tenetur etiam de productis tempore antecessoris, ibidem eod. num.
- Notarius tenetur etiam si facta diligentia doceat perditam scripturam, ibid. nu. 45.
- Notarius an excusetur probans amissionem ex iusta causa, p.2. cap.5. n. 46
- Notarium aëuarium, non excusat amissionis iuramentum, ibid. n. 47
- Notarius amittens scripturam, præsumitur in dolo, vel culpa, ibid. n. 48
- Notarius an, & quando teneatur ad summam in scriptura perditâ contentam, ib. n. 49
- Notario non creditur in extrajudicialibus, si ne testibus, p.2. cap.5. num. 50.
- Notario bene creditur etiam soli in iudicialibus, ibid. num. 51
- Notario non creditur nisi de actu à se, & coram se, & testibus gesto. ibid. num. 52
- Notarius parti nec nocet errando, ibid. eod. num.
- Notario de præteritis attestanti non habetur fides, p.2. cap.5. num. 53
- Notario se rogatum de mandato procuratoris asserenti, neque credendum est, ibid. n. 54
- Notarii asseritio super rogitu mandati procuratoris adminicular, ibid. eod. num.
- Notario an credatur asserenti in instrumentis cause cognitionem adfuisse, ibid. n. 55
- Notarii de sibi data commissione rogatorum asserentis, non adhibetur fides, p.2. cap.5. num. 56
- Notario se de falso rogatum, dicenti credatur an non, ibid. num. 57
- Notario creditur asserita falsitas verisimilis, ibidem eod. num.
- Notarii confessio in articulo mortis emanans fidem meretur, ibid. num. 58
- Notario committitur examen testium, sed eodem non subdelegatur in torum, par. 2. cap. 5. num. 59
- Notario potest dari facultas citandi, sed non simul rogandi, ibidem num. 61
- Notarii fides in dubio non debet haberi, ibidem num. 62
- Notarius suspectus non potest examinare, si ne adiuncto deputato, ibid. num. 63
- Notarii fides aliquando fuit suspecta Rotæ, p.2. cap.5. num. 64
- Notarii quoties variis modis falsa instrumenta fabricant, ibid. num. 65
- Notarii aliquando fideiussores minus idoneos recipiunt, ibidem num. 66
- Notarius successor patitur pro fideiussore, non idoneo ab antecessore recepto, ibidem num. 67
- Notarius habetur ad instar iudicis in fideiussore tutoris pupilli, p.2. cap.5. n. 68
- Notarius tenetur ad interesse receptæ fideiussionis non idoneæ, ibid. n. 70.
- Notarius non tenetur pro fideiussione habili tempore receptionis, ibidem n. 71
- Notarius, neque iudex tenetur approbato recepto, ibid. num. 72
- Notarius non tenetur si iudex mandet recipi talem fideiussorem, p.2. cap.5. nu. 73
- Notarius non tenetur de fideiussore recepto coram parte non reclamante, ibidem num. 74
- Notarius tamè excusatur, confitendo de præsentia, & non reclamatione, ibid. eod. num.
- Notarius aëuarium excusatur, si publicè valde diues habetur fideiussor, ibid. n. 75
- Notarii officium circa receptiones fideiussorum, remissiuè, p.2. cap.5. num. 76
- Notarius facit scripturas publicas, & priuatas. quæ deferunt à publicis, ibid. n. 77

- Notarius non inhibet rei priuatus, nisi constet de ordine, ibid. n. 78
- Notario non creditur, nisi probet ordinem inhibendi, ibid. num. 79
- Notarius ordinem inhibendi debet probare per testes, p. 2. cap. 5. n. 80
- Notarii signum, an sit necessarium in scriptura publica, ibid. num. 85
- Notarius signum ab initio desumptum mutare nequit, ibid. num. 86
- Notarius mutans signum, tenetur pœna falsi, ibidem eod. num.
- Notarius solemnitates omittens, tenetur ad damnâ partium, p. 2. cap. 5. num. 87
- Notarius negligens, nec bene scribens tenetur ad damnâ, ibid. num. 88
- Notarius tenetur, si non seruet solemnitatem, vel seruât non scribat, ibid. nn. 89
- Notarius debet scire, & ponere solemnitates in Instrumentis, p. 2. cap. 5. n. 90
- Notarius indictionem in publicis scripturis apponat, ibidem num. 94
- Notarii indictionem non omnes sciunt, & sic facile errant, ibidem num. 95
- Notarii comitatum temporis, & quæ significant tempus, necessaria apponant, ibidem num. 96
- Notarii signum hodie requiritur, & an de iure, vel de stilo, p. 2. cap. 5. nu. 97
- Notarius debet narrare gesta, & seriem tractans, ibidem num. 108
- Notarius ob imperitiâ, & negligentiam, tenetur ad interesse, ibid. num. 109
- Notarius non seruatis necessariis molestari potest de falso, ibid. num. 110
- Notarius necessaria seruare, an teneatur in testamentis tantum, p. 2. cap. 5. num. 111
- Notarius errat committendo, & omittendo, & ponendo quod non fuit, ibid. n. 112
- Notarii error non nocet partibus, ib. nu. 114
- Notarius errans in anno Domini punitur, & quare, ib. n. 115
- Notario tamé fauet Mandellus, nisi probetur notarii dolus, p. 2. cap. 5. n. 116
- Notarius addere, minuire, vel postillas addere an possit, ib. n. 117
- Notarii priuati amplius creati nequeunt, ib. num. 118
- Notarii non statim, ac accusari priuantur, ibidem eod. num.
- Notarius non corrigat instrumentum; sed cunctius aliud conficiat, p. 2. cap. 5. n. 120
- Notarius extendendo instrumentum non potest mutare substantiam matricis, ibidem num. 121
- Notarius varians extensionem instrumenti, a matrice potest torqueri, ibid. n. 122
- Notarius varians instrumentum corporaliter, & in interesse punitur, ibid. eod. num.
- Notarius occultans Instrumentum qualiter puniatur remissuè, p. 2. cap. 5. nu. 123
- Notarius sibi neque in suam vtilitatem stipulari potest, ibid. n. 128
- Notarius non potest rogari de Instrumento, in quo habeat interesse, ibid. eod. n.
- Notarius an subscribere debeat toto Instrumento perpecto, ibidem num. 129
- Notarii debent citò in protocolis instrumenta registrare, p. 2. cap. 5. n. 130
- Notarii plures, an possint de eodem Instrumento rogari, ibid. n. 131
- Notarius rogatus à partibus, ab illis præsumitur informatus, ibid. nu. 133
- Notarius dicitur rogatus præsentē vtraque parte, ibidem eod. num.
- Notarios creare ad Principem spectat, par. 2. cap. 5. num. 134
- Notarioque creditur ab Principis auctoritatem, legisdispositionem, & consuetudinem, ibid. num. 135
- Notarius quod iuramentum præstare debeat remissuè, ibidem num. 136
- Notarius, quando duobus, vel pluribus testibus vti debeat, p. 2. c. 5. n. 137
- Notarius ab suppositionem personæ de falso argui potest, ib. n. 139
- Notarii Domini laneis, & iuuenes illorum, sericis vtuntur vestibus, ib. eod. n.
- Notarii diuidunt hereditates, & pecunias litigantium, & filiorum familias, ibidem num. 140
- Notarii viles, qui dicantur iuxta sensu l. vniuersos C. de Decurionibus, p. 2. c. 5. n. 141
- Notarii aliorum bona recipientes quas pœnas subierint, ib. n. eod.
- Notarium circa officium plura tradit Salustius Tiberius, ib. n. 142
- Notariorum officium reformatum est à constitutionibus apostolicis, ib. n. 143
- Notarius plures habere Notariatus nequit, p. 2. c. 5. num. 144
- Notarius legara fabricæ S. Petri notificet intra certum tempus, ib. n. 152
- Notarius, an dicta testium, & reorum propagare possit, ib. n. 153
- Notarius relicta Hospitali S. Spiritus, & Beatæ Mariæ Lauretænæ notificet, ib. n. 154
- Notarius pœnas, multas, & compositiones exigere nequit, p. 2. c. 5. n. eod. 154
- Notarii plures in Curia, & Archiuiis, quas causas habent, ib. n. 155
- Notarii A. C. seu Capitolini, quid seruare debeant, ib. n. 156
- Notariam S. P. A. & S. Rotæ minus, quod sit, ib. n. 157
- Notarii admittantur præulo exâmine, par. 3. c. 5. n. 158
- Notarii Procuratores, nec Promotores possunt

- sunt esse in causis coram se vertentibus, ib. cod. num.
- Notariorum numerus præfixit Ioannes Vigefimus secundus, ib. 139
- Notarii tenentur pro factis suorum substitutorum, ib. cod. n.
- Notarii taxam obseruare tenentur, p. 2. c. 5. num. 160
- Notarii Cameræ Apostolicæ, quid seruare tenentur, ib. n. 161
- Notarii extorfiones facientes qualiter puniuntur, ib. n. 162. & 176
- Notarii Gubernatoris, quid seruare debeant, ib. n. 163. & 164
- Notarii Piorum locorum, quam taxam seruent, p. 2. c. 5. u. 165
- Notarius Magistrorum viarum, quam taxam seruet, ib. n. 166
- Notarius viarum non potest exigere taxas pro viis dirigendis, ib. cod. u.
- Notarii Ripæ, & Ripertæ, quam taxam seruent, ib. n. 167
- Notarii Vicarii Papæ quas regulas seruent, ib. n. 168
- Notarii omnes substitutos non approbatos habere prohibentur, p. 2. c. 5. n. 169
- Notarii dent copias pauperibus gratis, ibid. num. 770.
- Notarius appellationibus à Papa ad futurum Concilium non interfuit, ib. n. 171
- Notarii publici approbati, & matriculari debent per Scrip. Archiuii Romani, ibidem num. 174
- Notarius offendi nequit sub grauius panis p. 2. c. 5. n. 175
- Notarius qualiter puniatur pro extorsione, ib. n. 162. & 176
- Notarius non potest recipere depositum ultra senta quinque, ib. n. 177
- Notarius tenetur Cameræ denunciare alienationes prohibitas, ib. n. 178
- Notarius promouendorum quoque adest, & quorum, p. 2. c. 5. n. 179
- Notarii quoque Sedis Apostolicæ adfunt, ib. num. 180
- Notarii Sedis Apostolicæ, quos titulos habeant, ib. n. 181
- Notarii imperitiam plurimam infundunt, ibid. num. 187
- Notarii hodie à quibus creantur, & sub qua forma, p. 3. c. 13. n. 188
- Notariorum multi mundum destruunt imperitia, ib. n. 189
- Notarii non vndique fidem habent sicut Romæ, & vbi ib. n. 190
- Notarius, quare persona publica dicatur, remissus, ib. 191
- Notarius pro alio viuente, an, & quando possit instrumenta exemplare, p. 2. cap. 5. n. 192
- Notarius rogatus, vel pro alio quando, & quomodo ceteratas clausulas extendere possit, ib. n. 193
- Notarius, vel successor testari debet de sua auctoritate in scriptura exemplata, ibidem num. 208
- Notarius debet habere bonos, & practicas substitutos, ib. n. 240
- Notarii substituti, officium quod sit, p. 2. c. 5. n. 241
- Notarii substituti in Curia A. C. hodie satis laudari, ib. cod. n.
- Notarii Rotæ, qui hodie laudentur, ibid. cod. n.
- Notarius habet etiam suuene instrumenta, facientes, & quales, ib. n. 242
- Notario non creditur super nō. spectantibus ad officium, p. 2. c. 5. n. 244
- Notario non creditur executio citationis, vel relatio Nuncii, ib. n. 245
- Notario auctuario non creditur in extrajudicialibus, & praiudicialibus sine testibus, ib. num. 246
- Notario in judicialibus credendum est, ibid. num. 247
- Notario non creditur productio Instrumenti, nisi adit Clausula tenoris, ibidem num. 248
- Notario non creditur, qui dicit de relatione nuncii, nisi constet, p. 2. c. 3. n. 249
- Notario assenti relatiōem citationis, an, Nuncio neganti credendum sit, ibidem num. 250
- Notario semper magis credendum, remota suspitione, ib. cod. n.
- Notario, an credatur assenti commissioni exemplandi scripturas, ib. n. 251
- Notario de stilo præsumitur fideliter exequi commissionem, p. 3. c. 5. n. 251
- Notario Capituli scilicet assenti creditur, ibid. n. 252
- Notario tamen creditur, donec contrarium non probetur, ib. n. 253
- Notario excommunicato, an credatur, ibid. n. 254
- Notarius ponat horas noctis in instrumentis, & quare, p. 2. c. 13. num. 256. & n. 258
- Notario non creditur executio edicti in partibus sine Testibus, ib. n. 260
- Notario tamen gerenti vice Nuncii, credetur, & quare, ib. n. 261
- Notario dicenti extraxisse ab originalibus sui antecessoris creditur, ib. n. 262
- Notarius successor præsumitur ex sola subscriptione, p. 2. c. 5. n. 263
- Notarius, quod ille sit auctarius probatur de stilo, ib. n. 264
- Notarius successor processum per nos se existentem sine compulsiōe extrahere potest, num. 265

Notarius aliorum instrumenta de suis actibus facta sine cōpulsoria potest extrahere, ibid. n. 266

Notarius, quomodo validè renouate possit instrumentum vetus, p. 2. c. 5. n. 269

Notarius quare solo iuramento possit, vt suspectus recusari, ib. n. 271

Notarius quomodo validè possit allegati suspectus, ib. n. 272

Notarius suspectus iuratus, nullum facit processum, ib. n. 273

Notarius nouus deputatur altero à parribus recusato, p. 2. c. 5. n. 274

Notario suspecto non datur adiunctus, ibid. num. 275

Notarii suspicio non tollitur adiuncto, ibid. num. 276

Notarius in actu compulsiandi, quam fidem facere debeat, ib. n. 277

Notario creditur collatio facta in actu compulsiandi, p. 2. c. 5. n. 277

Notarius remissoriarum, an denno iurate teneatur, vel non, ib. n. 287

Notarius debet deputari à iudice remissoriarum, & qualis, & quando, p. 2. c. 3. n. 55

Notarius potest allegari suspectus, etiam sine causa, ib. n. 56

Notarii electio, qualiter fiat partibus discordantibus in remissoria, ib. n. 57

Notarius, an, & quando ex officio per Dominum nominari possit, ib. n. 58

Notarius debet testificari de iuramento Testium, p. 2. c. 3. n. 70

Notarius, quibus verbis inductionem, & iuramenta Testium scribat, ib. n. 71

Notarius potest mitti ad iurandum, & examinandum Testes impeditos, ib. n. 108

Notarius recipere nequit iuramenta Testium sine presentia iudicis remissorialis, ibidem num. 117

Notarius, quibus verbis iuramenta Testium, attestetur, p. 2. c. 3. n. 119

Notarius, an, & quomodo debeat testari de collatione processus, ib. n. 131

Notarius testatur de collatione in sua subscriptione, ib. n. 132

Notarius reproducta citatione ad dicendam contra compulsiariam, quid faciat, p. 2. c. 6. num. 51

Notarius potest recusari, vt suspectus per solum iuramentum, ib. n. 55

Notarius debet facere fidem auscultationis processus, ib. n. 133

Notario attestanti, tanquam actuario, sine testibus creditur, p. 2. c. 6. n. 136

Notarius, ubi apponat suum rogitum processus sui transumptato, & ad cutiam transmittendo, ib. n. 139

Notarius prædictus, per quæ verba apponat

suum rogitum, ib. n. 140

Notarii A. C. quando relationem facere teneantur termini seruati, p. 2. c. 8. n. 170

Notarius tenetur pro cautione, si iudex non mandet recipi certam personam, p. 2. c. 9. num. 206

Notarius non tenetur nisi discussio fideiussores, ib. n. 207

Notarii, quid facere soleant, antequam fideiussores recipiant, ib. n. 208

Notarii, qui passi fuerint lites propter fideiussiones receptas, ib. n. 209

Notario asserenti cedulam appellationis, quæ non reperitur, fuisse datam, creditur, p. 3. c. 1. n. 102

Notarii Vicarii Urbis nimis siccè extendunt formulam absolutionis ad effectum agendi, p. 3. c. 3. n. 81

Notarii solent habere librum, in quo cōmissiones adnotant cum notario Causæ. ib. num. 115

Notarii, quam obligationem deberent recipere à Procuratore sine mandato comparente, p. 3. c. 4. n. 23

Notario fidem facienti de expensis iudicialibus, plene creditur, p. 3. c. 11. n. 401

Notarius, quando rogetur de confessione debitorum Clerici, & suorum bonorum, p. 3. c. 13. n. 154

Notarius debet rogari de obligatione Clerici, si petuerit ad pinguen fortunam, ib. n. 155

Notarii A. C. quando commissiones septuagenariæ spectant ad eorum Tribunal, quid faciant, p. 3. c. 14. n. 29

Notarii signum

Non est opus recognoscere, quando in scriptura reperitur signum, quia sufficit id recognoscere, vna cum legalitate, vt fides adhibeatur, p. 1. c. 3. n. 132

Notarii signum, an sit necessarium in scriptura publica, p. 2. c. 5. n. 85

Notarii signum ab initio desumptum, an mutari possit, ib. n. 86

Notarii signum hodie requiritur, & an de iure, vel de stilo, ib. n. 97

Notitia

Notitia nullitatis citationis, dummodo sit certa, & plena, si probetur, quando sufficiat, p. 1. c. 6. n. 144

Notitia citationis præsumitur ex pluribus, ib. n. 145

Notitia in prædictis, quomodo probetur, ib. n. 147

Notitia executorialium, an sufficiat, absque intimatione, p. 3. c. 9. n. 49

Notorium

Notorium quid sit, & quomodo inducatur, p. 3. c. 1. n. 465

Notorium, an indigeat declaratoria, ibidem
num. 466

Notorium inducitur ex confessione iudiciali
facta coram iudice in forma iudicii, ibid.
n. 467

Novatio

Novatio, quando dicatur inducitur, p. 1. c. 3
num. 90

Nullitas

Nullitas iurisdictionis est maior, quæ possit
opponi, p. 1. c. 2. n. 400

Et quamvis alia nullitates allegari non pos-
sint, hæc semper opponitur, ib. vsque ad
num. 402

Ampliat pluribus modis, & declaratur, ibi
à n. 403. vsq. ad n. 411

Limitatur etiam multipliciter, vt ibi à n. 411.
vsque ad n. 414

Nullitas si allegatur, non tangitur iniustitia
sententiæ condemnatoriæ, p. 1. c. 5. n. 49

Nullitas mandati procuræ est insanabilis,
quia deficit consensus. ib. n. 279

Nullitas mandati non præsumitur sanari a
Principe, nisi expressè, par. 1. cap. 5.
num. 280

Nullitas mandati non comprehenditur in
statuto prohibente dicere de nullitate, etiã
aduersus res conformes, p. 1. c. 5. n. 281

Nullitas mandati potest, quodcumque op-
poni, etiam vsque ad centum annos, nisi
personæ litigatorum fuissent per sententiã
iudicis expressè legitimatæ, p. 1. cap. 5.
num. 286

Nullitas mandati procuræ eo ipso dicitur ad
esse, quando non constat de eo, nisi in sen-
tentia, vel laudo antiquo 70, vel 90. anno-
rum. p. 1. c. 5. n. 289

Nullitas citationis est insanabilis. p. 1. cap. 6.
num. 132

Et nunquam censetur sublata. ib. n. 133

Nullitas ex defectu citationis, quomodo pro-
bari possit, p. 1. c. 6. n. 137

Nullitas proveniens à non legitima execu-
tione citationis qualiter sanetur, & coram
quibus, ib. n. 142

Nullitates citationis, ex quibus proveniant
ex facto partis, iudicis, vel Nuncii, p. 1. c. 6
num. 143

Nullitas executionis citationis provenit ex
persona nuncii. ib. n. 148

Nullitas reddit sententiam, licet iustam nul-
lam, p. 2. c. 8. n. 10

Nullitas, an possit opponi in executione sen-
tentiæ nullæ, & confirmatæ, licet non sit
appellatum, ib. n. 12

Nullitatem non posse opponi in casu prædic-
to, est communis opinio, ib. n. 13

Nullitas in sententia Principis, quando nam,
& an semper possit opponi, ib. n. 15

Nullitas non potest opponi, quando senten-
tia fuit per Principem confirmata, p. 2. c. 8
num. 17

Nullitas non potest opponi, quando senten-
tia est confirmata per aliam, quæ transiit
in rem iudicatam. ib. n. 20

Declaratur tamen dummodo error primæ se-
ntentiæ sit in secunda expressus, ibidem
num. 21.

Nullitates omnes ex conventionem partium
possunt exequi, ib. n. 25

Nullitatis causa siue incidenter, siue princi-
paliter, qua pronuntiatione terminanda,
p. 2. c. 8. n. 38

Nullitas iurisdictionis, vel mandati, an ad-
mittatur contra sententiam substantialia
iudicii habentem, ib. n. 51

Nullitas sententiæ latæ contra præsentem,
& non appellantem, an possit opponi,
ib. nu. 53

Nullitas citationis, iurisdictionis, & mandati,
an sanetur etiam per Papam, par. 3. cap. 3.
num. 17

Nullitas ex defectu insinuationis, vel Archi-
uii, potest per commissionem, ibidem,
num. 18

Nullitas rescripti in Curia non datur coram
iudice commissario, p. 3. c. 3. n. 25

Nullitas sententiæ coram iudice appellatio-
nis non datur in Curia, ib. n. 26

Nullitas principaliter deducta non impe-
dit executionem sententiæ, par. 3. c. 4.
num. 52

Ampliat, etsi iudex appellationis inhibeat
ib. n. 53

Nullitas, quando possit allegari tam per ter-
tium, quam per principalem, remissive,
p. 3. c. 6. n. 22.

Nullitas non potest opponi ad impediendam
executionem trium conformium, ibid.
num. 285

Limitatur in tertio allegante nullitatem, ib.
n. 286

Nullitas, an possit opponi coram iudice exe-
quente in alio territorio, par. 3. cap. 6.
num. 296

Nullitas operatur, vt emptor non faciat fruc-
tus suos, p. 3. c. 11. n. 697

Nullitatis materia tota consideratur per quin-
que capita, p. 3. c. 12. n. 2

Nullitas dici potest à quolibet grauato, p. 3.
c. 12. n. 3

Ampliat tam in principali, quam in tertio
pro suo interesse, ib. n. 4

Ampliat etiam in comparente defendendo
reum criminaliter, ib. n. 5

Nullitas dici potest à quocumque non pro-
hibito, p. 3. c. 12. n. 6

Fallit in tertio etiam inhabili comparen-
te

- te occasione publici boni, ibid. nu. 7
 Ampliatur etiam si adesset causa nullitatis, & quavis appellazione remota, ib. n. 8
 Nullitas potest opponi a tertio quamvis nequeat principalis, par. 3. c. 12. n. 10
 Ampliatur etiam post tres conformes innito & prohibente principali, ibid. n. 11
 Nullitatem dicere potest, qui appellare potest, ib. n. 19
 Nullitas actum extrajudicialium coram quibus sit dicenda, p. 3. c. 12. n. 20
 Nullitas iudicialium ante definitivam, absque appellazione, coram quibus proponatur, ibid. num. 21
 Ampliatur etiam proponi posse coram delegato, ibid. n. 22
 Nullitas expresse deducta cum appellazione ab interlocutoria, coram quo proponatur, p. 3. c. 12. n. 23
 Nullitas est grauamen, & causa appellandi, ibid. n. 24
 Nullitas post definitivam incidenter deducta, cognoscitur a iudice appellationis, ib. n. 26
 Nullitas proposita coram iudice superiori, trahit etiam negotium principale, par. 3. cap. 12. num. 30.
 Nullitas post sententiam delegati est proponenda coram delegante, ib. n. 31
 Nullitas potest proponi coram delegato, si super parte causæ tantum pronunciauit, ib. num. 33.
 Nullitas potest proponi etiam coram executore. par. 3. c. 12. n. 35
 Nullitas regulariter proponitur coram delegante, si delegatus pronunciauit, ib. n. 38
 Nullitas, si pronunciauit Ordinarius, coram quo iudice proponenda, ibid. n. 39
 Nullitas semper proponitur coram iudice superiore illo, qui pronunciauit, p. 3. c. 12. n. 40
 Ampliatur etiam si sit incompetens ratione litigantis. ibid. n. 41.
 Nullitas an possit proponi coram iudice habente parem iurisdictionem tantum, ibid. num. 43
 Nullitatis declaratio non requiritur in notoriis par. 3. c. 12. n. 46
 Nullitas incidenter per viam exceptionis inducitur cognoscitur ab inferiore, ib. n. 47
 Nullitas dupliciter in iudicium deduci potest, ibid. nu. 51
 Nullitas duobus modis principaliter conceditur p. 3. c. 12. n. 52
 Nullitas principaliter deducitur per viam actionis, si expresse dicatur sententia nulla, ibid. num. 53
 Nullitas principaliter deducitur etiam cum alio remedio, dummodo æque principaliter ibid. nu. 56
 Declaratur tunc intelligi conditionaliter, & *Praxis Camilli Capucij*
 disjunctive. parte 3. cap. 12. num. 57
 Nullitas incidenter tribus modis potest deduci, & quibus, ibid. num. 58. 59. 60. & 61
 Nullitatis capita quid operentur vnumquodque eorum, ibid. num. 63
 Nullitas non comprehenditur in appellacione ab interlocutoria, p. 3. cap. 12. n. 64
 Nullitas non potest cognosci a iudice appellationis ab interlocutoria, par. 3. cap. 12. num. 65
 Nullitas non potest cognosci a iudice appellationis ab interlocutoria, ib. n. 65
 Nullitas quando debeat cognosci per viam attentatorum, ibid. num. 66
 Nullitas quando cognoscatur tanquam causa grauaminis ad iustificandam appellacionem, ib. num. 67
 Nullitas, si interlocutoria habeat vim definitivæ, quomodo reguletur, p. 3. cap. 12. num. 68
 Nullitas ambigue deducta, semper censetur modo vtiliori, ibid. n. 69
 Declaratur tamen si habeat clausulam omni meliori modo, ibid. n. 70
 Nullitas potest simul, & semel cum appellacione cumulari, & prosequi, p. 3. c. 12. n. 71
 Ampliatur etiam si contraria remedia inducantur, ibidem num. 72
 Limitatur si nullitas, & appellatio ex diversis fontibus orientur, ibid. num. 73
 Nullitas, & appellatio simul, & semel in Curia committuntur, p. 3. cap. 12. n. 74
 Declaratur tamen si deducatur conditionaliter, & non copulativè, ibid. num. 75
 Declaratur tunc posse prosequi, tam a definitiva, quam ab interlocutoria, ibid. nu. 76.
 Nullitas cum appellacione deducta, an principaliter, vel incidenter censetur, ibidem num. 77
 Nullitas simpliciter commissa potest cognosci etiam stante appellacione, p. 3. cap. 12. num. 80
 Fallit tamen in ordinario iudice, ibid. nu. 81
 Nullitas, quando regulariter iuxta naturam causæ appellationis, p. 3. cap. 12. n. 82
 Nullitas, quando operetur effectus deuolutiuos, & suspensiuos, prout appellatio, ibid. num. 83
 Nullitas quando arectur ad fatalia appellacionis, & deferatur deserta appellacione, ibidem num. 84
 Nullitati renunciat renuncians appellacioni, & quando, p. 3. cap. 12. num. 85
 Ampliatur etiam si appelletur a sententia nulla ex defectu iurisdictionis, ibid. n. 86
 Nullitas ex defectu iurisdictionis per viam actionis per triginta annos potest intentari, ib. num. 90
 Nullitas per viam exceptionis quando cumque

que deduci potest. p.3. cap.12. n.91
Nullitas deducta ad impediendam executionem, an possit iterum deduci via ordinaria. ibidem num. 92

Nullitas si principaliter deducatur, quomodo in ea procedendum sit, ibid. n.94

Nullitas prius debet cognosci, postea appellatio, si simul deducantur, p.3. c.12. n.97

Declaratio aliis processum esse nullum, si pars protestetur, ibidem n.98

Limitatur tamen parte non contradicente, quia sustineretur, ibidem num.99

Nullitatem dicere potest, qui appellare nequit, p.3. cap.12. n.101

Declaratur tamen principaliter seorsum ab appellatione, id fieri debere, ibid. n.103

Nullitas principaliter deouoluitur, sicut appellatio, ibid. num.105

Nullitas attentatorum, & negotiorum principalis potest simul terminari, par.3. cap.12. num.107

Nullitas censurarum potest cognosci, absque cognitione validitatis sententiae, ibidem num.108

Fallit tamen si pars instet, quod simul, & semel cognoscantur, ibidem num.109

Declaratur tamen iudicem posse prius expedire causam nullitatis, ibidem n.109

Declaratur tamen iudicem posse prius expedire causam nullitatis, ibidem n.110

Nullitas quomodo principaliter, vel incidenter censetur deducta, p.3. cap.12. n.111

Nullitas principaliter, vel incidenter deducta, quid importet, & operetur, ibid. n.112

Nullitas incidenter, vel cumulatione deducta, quando de nouo deduci possit, ibid. num.113

Et quid si illi renunciatur, vel renunciatum, censetur ex desertione causae, p.3. cap.12. num.114

Et quid dicendum in proposito in causa excommunicationis, ibidem num.115

Nullitas ex mala descripi interpretatione, potest reuocari non citata parte, ib. n.120

Nullitas siue principaliter, siue incidenter deducatur, quomodo pronunciandum sit, ibidem num.121

Nullitas quando negetur separatum ab appellatione committi, p.3. cap.12. n.122

Nullitas quando non impediatur executionem etiam si fuerit inhibuitum, ibid. n.135

Nullitas euidentis, & notoria impedit executionem, ibidem n.138

Nullitas in incontinenti, quando dicatur probari, p.3. c.12. n.142

Nullitas quando suspendat executionem, est sub iudicis arbitrio, ib. n.143

Nullitas ex defectu iurisdictionis tantum opponi potest contra tres conformes, & uni-

tatem non appellabilem, ib. n.150
Declaratur tamen si opponatur excipiendo, vel agendo in incontinenti probando, p.3. c.12. n.153

Nullitas ex defectu citationis, & mandati ad mittitur, ib. n.154

Nullitas non auditur, nisi tres conformes fuerint executioni demandatae, ib. n.155

Fallit in executione irretractabili, vel personalis, p.3. c.12. n.156

Nullitas impedit executionem irretractabilem etiam trium conformium, ib. n.157

Nullitas proposita a tertio pro suo interesse, impedit executionem, ib. n.158

Nullitas impedit executionem, quando non est clausula parito & c. p.3. c.12. n.168

Fallit tamen si nullitas sit calumnia, ib. n.169

Nullitas per viam exceptionis deducta suspendit executionem, ib.170

Nullitas deducta per viam exceptionis dicitur iudicium summarium, par.3. cap.12. num.175

Nullitas deducta per viam exceptionis, quando non impediatur executionem, ibidem n. eodem.

Nullitas ex defectu iurisdictionis impedit executionem etiam si altiore indaginem requiratur, ib. n.176

Fallit tamen si executio esset irretractabilis, & simile damnum afferret, p.3. c.12. n.177

Ampliat etiam si requireret altiore indaginem, ib. n.178

Limitatur quando euidenter appareret de calumnia, ib. n.179

Nullitas resurgens ex repugnantia, & perplexitate sententiae non potest a statuto prohiberi, p.3. c.12. n.181

Nullitas ex dolo aduersarii, vel iudicis non potest a statuto prohiberi, ib. n.182

Nullitas ex defectu iuris naturalis non potest prohiberi a statuto, ibid. n.183

Nullitas proniciens ex forma alterius statuti neque, p.3. cap.12. num.184

Item nullitas ex defectu iurisdictionis, incompetentis, & non seruatae formae commissionis, ib. n.185

Nullitas quoque procedens ex nullo modo agendi, ib. n.186

Nullitas quoque patens ex tenore sententiae, vel actoris, ad quos se refert, p.3. c.12. n.187

Nullitates an, & quae seruentur, etiam non obstante statuto impugnari possunt, ib. n.188

Nullitas actoris & c. regulariter sunt, quae ad Curiam ex partibus deferuntur, ib. n.189

Nullitates solent sanari a Signatura, exceptis tribus, & quibus, p.3. cap.12. n.198

Nullitates tres neque per Papam sanari solent etiam cum refectione expensarum, ib. n.199

Nullitates, quae possint opponi aduersus tres conformes, ib. n.201

Null-

Nullitates, quæ nunquam censentur exclusæ, etsi nullitates prohibeantur, p. 3. c. 1. 2. num. 103

Nullitates, quæ possint proponi, etiam elapso termino, ib. n. 104

Declaratur tamen, dumodo evidentes, & notoriæ, ib. n. 101

Nullitates evidentes, & notoriæ, quando dicantur, p. 3. c. 1. n. 106

Ampliatur etiam, si deducantur per viam exceptionis, ib. n. 107

Nullitas cum iniustitia sanatur per Principem ex plenitudine potestatis, ib. n. 110.

Nullitates iuris positivi, quando sanantur sine refectione expensarum, par. 3. cap. 12. num. 212

Fallit tamen, si pars dedit de nullitate, ibid. u. 213

Nullitates in beneficalibus sanantur indistincte, absque expensarum refectione, ib. num. 218

Nullitates in quantum respiciunt probationes non sunt sanate, p. 3. c. 12. n. 233.

Nullitates in causis iniuriarum, etiam refectionis expensis non sanantur, ib. n. 238

Nullitates ex actibus factis die feriata de facili sanantur, ib. u. 248

Nullitati præteritis, & futuræ, quomodo renunciari possit, p. 3. c. 12. u. 253

Nullitas, quando possit dici non obstante, padio factio, ib. n. 259

Nullitas, an possit opponi elapso termino ad defeusiones dato, ib. n. 262.

Nullitas deducenda post terminum ad defeusiones, qualis esse debeat, par. 3. cap. 12. num. 263

Nullitas renunciat renuncians appellationi iam interpositæ, & pendenti, ibidem. num. 264

Nunciatio

Nunciatio uoui operis causat attentata, siue inhibito, p. 3. c. 4. u. 293

Nuncius Apostolicus

Nuncius Sedis Apostolicæ sunt iudices ordinarii, p. 3. c. 9. u. 61

Nuncius

Nuncio debet credi, si est publicus, siue citet in voce, siue in scriptis, p. 1. c. 6. n. 75

Nuncius, si non est publicus, vel præsentat citationem extra Territorium Iudicis committentis, aut citat coram iudice delegato, non habet fidem sine litteris citatorij nec tenetur credere citatus, ib. u. 77

Nuncio sine litteris, neque crederetur, si vellet citare realiter capiendi pignora, vel teneant, aut alias quomodolibet grauando in bonis, p. 1. c. 6. n. 78

Nuncius debet de citationis executione legitima facere relationem præter acta, vel

apud notarium publicum, par. 1. cap. 6. num. 81

Nuncio sic ut supra referenti creditur, ibid. num. 82

Limita si nuncius esset vilis persona, ibidem. num. 83

Et pars negans in dignitate, vel alias vitæ laudabilis, ib. n. 84

Nuncio creditur circa responsionem citati, si dixerit citatum se uolle venire, par. 1. c. 6. num. 87

Nuncio referenti se percussum, vel alias iniuriatum à citato, non creditur, ib. n. 88

Nuncio dicenti se aliter retulisse, quam scriptum est, an magis credatur, quam Notario, ib. n. 89

Nuncio, in quibus creditur, vel non. p. 1. c. 6. num. 90

Nursinus.

Nursinus, quidam rusticus deposuit de factio antiquo alieno priuato, p. 2. c. 3. n. 41

O

Obedientia.

Obedientia fit per reuocationem actorum, & quo casu, p. 3. c. 9. n. 108

Obiectiua materia.

Obiectiua materia quænam sit, & dicatur, p. 2. c. 1. n. 24

Obitus

Obitus. vide in verbo mors.

Oblatio

Oblatio de parendo, quando habeatur pro partitione, p. 3. c. 9. n. 104

Limita, si factus fuerit aliquis actus contra mandatum, ib. u. 105

Obligatio

Obligatio nulla ex defectu solemnitatum sustinetur, si facta est ex causa necessaria, p. 1. c. 4. n. 45

Obligatio filii facta à Patre ad aliquod exercitium non potest reici, ib. n. 49

Obligatio vigore instrumenti facti à Curatore sine præsentia minoris, & sine debitis solemnitatibus, non valet, p. 1. c. 4. n. 81

Obligatio defuncti transit ad heredem, p. 3. c. 6. nn. 171

Obligatio Cameralis

Obligatio cameralis non dicitur vulnerata per reuocationem executionis ratione excessiuitatis, p. 1. c. 3. u. 34

Obligatio cameralis dat executionem personalem primo loco, p. 3. c. 6. n. 132

Obligatio cameralis non admittit ea, quæ requirunt altiore indagine, p. 3. cap. 7. num. 96

Limita tamen sæpe de æquitate, & quando

do specialiter id procedat, ibid. nu.97

Obligatus

Obligatus repræsentare, an amittatur ad purgationem moræ. V. Purgatio moræ.

Obligatus ad factum, quia actione cogatur, p.1.c.3.n.28

Obligatus in forma Camera

Obligatus cum clausula ad omne mandatū recte conuenitur via executiua, par.1.c.4. num.62.

Obluio.

Obluio testis præsumitur spatio alicuius tēporis, p.2.c.3.n.24

Obluio inducta præsumitur spatio ceteri tēporis, ib.n.42.

Obrinens

Obrinens Beneficiū. Vide in verbo prouisus.

Officialis

Officialis Archiuo præpositus, debet esse publicus, p.2.c.5.n.197

Officiales Cancellariæ dicuntur Organum Pa-
pæ, & quare, ib.n.217.

Officium

Officium contradicatarum silet tempore vacatiarum, p.1.c.6.n.69

Omissio

Omissio expensarum; Vide expensarum, omissio, & sic de cæteris.

Omissum.

Omissum non habetur pro omisso, ubi agitur de refectione expensarum, p.3.cap.11. num.350

Omissum habetur pro omisso, quando omissum non est pars iudicii, ib. n.354

Oppositio

Oppositio, in vno iudicio reiecta, non potest amplius peti in alio iudicio, par.3.cap.7 nu.163

Limita tamen, quando tenderet ad diuersum finem, & effectum, ib.n.164

Ordinarius

Ordinarius an, & in quibus possit providere in Ecclesia sequestrata, p.2.c.9.nu.40

Ordo

Ordo iudicii concernens iustitiam, & ius partium committi potest, p.2.c.10.n.7

Ordo iudicii concernens ius publicum omitti nequit, ib.n.8

Ordo iudicii, an rolli possit a Papa in foro laicali, ib.n.10

Ordo omissus in iudicio extraordinario facit processum nullum, ib.n.11

Originale

Originale, quale debeat esse ne dicatur infectum, p.2.c.5.n.228.

P

Pactum

Pacta impediencia delegationem non debent poni in delegatione, p.3.c.7.n.148
Pacta prædicta qualiter exemplificetur, ibidē num.149

Pactum, quod hypotheca, & priora iura maneat, an fiat in delegatione, ibidem. num.151.

Et quid, quando delegans promisit, vt delegatus soluat, ibidem. n.152.

Papa.

Papa eligit prudentiores iuris vtriusque illos que ab orbe toto vocat, p.1.c.1.n.5

Papa pro delicto proprio, a nullo mortalium iudicatur, p.1.c.2.n.244

Papa nec volens potest in criminalibus se supponere iudicio alicuius, ib.n.245

Papa solus iudicat Imperatores, Reges, & alios Principes, etiam Cardinales, pariat chas, & Archiepiscopos, ib.nu.246

Amplia idem in Episcopis, ib.n.247

Papæ asserenti in litteris fuisse factam resignationem in eius manibus regulariter creditur, p.1.c.5.n.222

Papa solus potest concedere citationem per edictū ob non tutum accessum, p.1.c.6.n.52

Papa in litteris, si suppleat omnes, & singulos defectus, intelligitur de defectibus iuris positui, non naturalis, & diuini qualis est citatio, p.1.c.6.n.235

Papæ asserenti in sententia, partem fuisse citatam creditur, licet citatio non reperitur, ib.n.238

Papa non solet sanare præuersionem ordinis in possessoris, & petitoris, par.1.c.21 num.167

Papa potest cumulare petitorium, & possessorium, ib.n.168

Papa ratione peccati est iudex competens, & superior omnibus, p.3.c.1.n.522

Papa, quando possit committere causam, cum clausula appellatione remota, ibid. num.560

Papa nunquam attenrat, sed bene executor, p.3.c.4.n.323

Papa in beneficialibus est absolutor Dominus, p.3.c.12.n.211

Papa dicitur pater pauperum, & misericordix, p.3.c.14.n.34

Partes litigantes

Partes litigantes. Vide in verbo litigator.

Pater

Pater donando filiis inter viuos, an dicatur velle compensare, p.3.c.7.n.35

Et quid si pater se declarauit velle compensare, ib.n.36

Pater dotans filiam simpliciter, an præsumat dotare de proprio, ib. n. 60
Pater quādo teneatur dare in æstimationem rei ipsius filiz traditæ eidem filiz pro dote p. 3. c. 7. n. 61

Limita tamen si bona patris non sunt æquivalentia dotis filiz, ib. n. 62

Limita etiam si pater aliquid de proprio adderet dotationi, ib. n. 63

Patres Iesuïta

Patribus Iesuïtis ante declaratoriam censuram, fuit datum tempus deliberandi, an vellent prius obedire, p. 3. c. 9. n. 99

Patronus vide Procurator, & Dominus, vel Dominus litis.

Pauper.

Pauper non præsimitur per quinquennium, dissete exactionem, præcipue si sit femina, par. 1. cap. 3. num. 117

Pauper obstinatus non periturus pro certo, an possit propter debitum excommunicari, p. 2. cap. 8. n. 120

Pauper an ali. debeat de bonis sequestratis, p. 2. cap. 9. num. 133

Pauper non restituit fructus, nisi in fine litis, & quare, p. 3. cap. 11. num. 677

Amplia, etsi percepisset fructus post decisiones reales, ibid. num. 678

Pauperi opponenti nullitatem, quibus clausulis rescribatur, p. 3. cap. 12. num. 165

Pauper quibus clausulis obtineat satisfactionem nullitatum, ibid. num. 220.

Pauperibus debitoribus succurritur de iure, ciuili, & canonico, p. 3. cap. 13. n. 9.

Pauper quot modis excarcerari possit, remissus, ibidem num. 65

Paupertas.

Paupertas probari debet per testes, dicentes talem pauperem esse cum adiectiua, & qua, p. 1. cap. 3. num. 19

Modus probandi paupertatem, ibidem n. 20

Paupertas non tollit fidem testi, p. 2. c. 3. n. 31.

Paupertas excusat appellatam causam tempore debito non expedientem, p. 3. cap. 5. num. 7.

Paupertas quænam habeat priuilegia remissus ad Fellinum, ibid. num. codem.

Paupertas qualiter probari debeat à restituto in integrum, p. 3. cap. 10. n. 70

Paupertas excusat à pena periuirij, p. 3. c. 13. num. 5.

Paupertas excusat à fideiussoria, & pignoratitia, ibid. num. 76

Paupertas admittendi ad cap. Odoardus est probanda, p. 3. cap. 13. nu. 132

Paupertas qualiter probari possit, & debeat ad supradictum effectum, ibid. n. 133

Paupertas non est actus permanens, sed variabilis, ibidem num. 197

Pecunia.

Pecunia data à debitore in suspensio, an possit declarari data in solutum, par. 3. cap. 7. num. 157

Amplia etsi ereditum non esset maturatum, tempore dationis, ibid. nu. 158

Limita si constaret de contraria mente, & voluntate partium, ibid. n. 159

Pecuniz soluentis præsuntur, p. 3. cap. 11. num. 47.

Declara hoc probari posse per quascunque probationes, & coniecturas, ib. n. 48

Pena.

Pena Ballæ Alexandrinæ, vt incurtatur; primo requiritur dolus, secundo quod fuerit illata iniuria verbis, vel facto ex causa litis, p. 1. cap. 4. num. 104

Pena per mortem extinguitur, par. 2. cap. 8. num. 97

Pena pecuniaria conuertitur in corporis afflictuam ob non solutionem, ibid. num. 178.

Pensio.

Pensio quando exigi non potuit ab antiquo possessore, poterit exigi, factis tamen diligentis à moderno, p. 1. cap. 2. n. 38

Pensio domus an sequestrari possit, p. 2. c. 9. num. 158

Pensio si non est nulla, sed reducibilis, quomodo exprimenda in commissione, p. 3. c. 3. n. 148

Pensio quænam diuidatur pro rata temporis, si pensionarius moritur ante solutionem, p. 3. cap. 11. num. 438

Pensio, quæ debetur de fructibus, succedit loco fructuum, ibid. n. 439

Peremptorium.

Peremptorium, vel xquipollens, an, & in quibus citationibus poni debeat, p. 2. cap. 8. num. 64

Periti, ipsorumque electio, & relatio.

Electio peritorum non datur, quando plures subsunt modi probandi, sed sunt aliz probationes apprehendendæ, p. 1. cap. 3. n. 63

Relationi Tertii Periti regulariter standum est, ibid. num. 65

Peritus electus ad calculandum, non potest assumere partes iudicis, ib. num. 67

Periti aliquando eliguntur pro faciliiori instructione animi iudicis, ib. n. 68

Perito expensas liquidandi, an standum sit, p. 3. cap. 11. num. 39

Periurus.

Periurus propter calumniam, quas penas hodie subeat, p. 3. cap. 11. num. 173

Periurus repellitur etiam à limine iudicii, ibidem num. 175

Declara tamen in praxi hoc non videri obseruatum, ibid. num. 176

Petiturus punitur iudicis arbitrio, p. 3. c. 11. num. 177

Petitio.

Petitio quando dicatur continere capitula diuisibilia, separata, vel connexa, par. 2. cap. 8. n. 200.

Petitio attenditur in commissione causarum, non verificatio, p. 1. cap. 2. num. 174

Petitio salarii. Vide *salarium*.

Petitorium.

Petitorium habet in ventre possessorium, p. 1. cap. 11. num. 2

Petitorium, & possessorium simul possunt intentari, etiam appellando, ib. num. 12

Petitorium, & possessorium, simul intentata, debent vnica sententia terminari, ibidem num. 13.

Petitorium potest suspendi etiam in beneficiis, p. 1. cap. 11. num. 21

Petitorium potest suspendi tempore feriato, ibid. num. 22.

Declaratur, si suspendatur ab eo, qui intentaret, ibidem num. 23

Declaratur etiam aliquando, dummodo simul de spolio, & proprietate cognoscatur, ibidem num. 24

Petitorium, & possessorium, aliquando eodem tempore cognoscitur, p. 1. cap. 11. n. 27

In petitorio potest procedi non obstante suspensione alias facta, ibid. n. 30

Petitorium in profanis potest suspendi tantum à se intentatum, ibid. n. 31

Limita in beneficiis, ubi procedit contrarium, ibid. num. 32

Limita etiam, quando suspendens succumbit in petitorio, p. 1. cap. 11. n. 33

Petitorium potest suspendi vique ad conclusionem in causa, ibid. n. 34

Petitorium suspendi nequit, factis probationibus, ibid. num. 35

Petitorium, & possessorium, an possit cumulari à iudice, ibid. num. 36

Petitorium nihil habet commune cum possessorio, p. 1. cap. 11. num. 104

Petitorium respicientia in possessorio non discutuntur, ib. n. 107

Limitatur, si in continenti probentur, ibidem num. 108

Ampliat si probentur ad discolorandum titulum, ibid. num. 109

Petitorium, & possessorium retinendæ non possunt simul, & semel intentari, ibidem num. 113

Petitorium in prima instantia obtentum non potest suspendi in secunda, par. 1. cap. 11. num. 114

Declaratur quando possessorium suum habuit plenarium effectum, ibid. n. 115

Declaratur etiam quando non fuit appella-

tum, ibidem.

Petitorium quomodo dignoscatur fuisse intentatum, ibid. n. 120

Petitorium quomodo absorbeat possessoriū, ibidem num. 121

Petitorium continet iustitiam facti, quæ non examinatur in possessorio, par. 1. cap. 11. num. 125

Petitorium ex quibus clarius dignoscatur, ib. num. 132

Petitorium agitur etiam in rebus incorporabilibus, ibid. num. 133

Amplia etiam in confessoria, & hypothecaria, ibid. num. 134

Extenditur etiam, quando quis petit se recognosci in dominum, ib. n. 135

Petitorium, & possessorium non cadunt in actione personali, p. 1. cap. 11. n. 137

Petitorium, & possessorium in Saliano cumulantur in eodem libello, par. 1. cap. 11. num. 139

Petitorii, & possessorii cumulatio datur in rebus incomparabilibus, eod. n. 145

Petitorii, & possessorii cumulatio datur etiam diuersorum temporum, ib. n. 148

Petitorium suspendi potest à persona obiciente causam committi, ib. n. 171

Pignoratio.

Pignoratio, an possit fieri die feriato in honorem Dei, p. 3. c. 6. n. 208. 209

Pignus

Pignoris adiudicatio, nunquam fit creditori, nisi præuia æstimatione, p. 1. c. 3. n. 31

Pignus, an, & quando vendi possit ab immisso propria autoritate, p. 3. c. 3. n. 62

Pignus conuentionale, & prætorium dicitur quod datur propter rem iudicatam, p. 3. c. 6. n. 119

Pignus, an possit emi à creditore, par. 3. c. 6. num. 124

Pignus, an possit creditori adiudicari, ibid. num. 125

Pignus præsumitur constitutum animo amplius non relucendi, p. 3. c. 11. n. 653

Positio

Positionibus pars cogitur respondere, par. 2. c. 1. n. 3

Positionum exordium, quodnam sit, p. 2. c. 2. num. 2

Positiones producantur præuia citatione, & qualiter, ib. n. 4

Positiones, seu articuli producantur in Broliardo, & à quibus, ib. n. 5

Positiones nisi producatur a Principali, qualiter ab alio debeant produci, p. 2. cap. 2. num. 6

Positiones si breues erant, & continebant purum, et simplex factum reus cogetur simpliciter respondere, p. 2. cap. 6. num. 14

Po-

Positio, quando una est vera, & altera non, poterit Reus, utramque negare, ibidem. num. 15
 Positionibus est respondendum per verbum credit, vel non credit, ib. n. 16
 Positiones non possunt fieri interrogatiue, sed positiue, ib. n. 17
 Positio in causa ordinaria post publicatione testium, etiam pro habenda tantum responsione, an negetur, p. 2. c. 2. n. 31
 Positiones, an fiant elapso termino ad probandum, ib. n. 22
 Positiones habentur pro veris, si qui negauit viam de mendacio conuincatur, ibid. num. 23
 Positiones, ut pronuncientur pro confessatis quid requiratur, ib. n. 28
 Positiones, si fuerint pronunciate pro confessatis, regulariter non datur restitutio pro noua responsione, ib. n. 34
 Positionibus qualiter responderi possit ab absente, p. 2. c. 2. n. 35
 Positiones, an possint pronuciari pro confessatis contra tertium possessorem, par. 2. c. 2. n. 29
 Positio est inuenta loco probationis, ideoque sine defectu probationis non admittitur, ib. num. 42
 Positioni obscuræ, vel negetiue, non est respondendum, ib. nn. 43. & 44
 Positioni datæ per alteram partem contrariæ alteri positioni datæ per aduersarium, non est respondendum, p. 2. c. 2. n. 45
 Positioni incertæ, neque est respondendum, ib. n. 46
 Positioni multiplici, neque est respondendum, ib. n. 47
 Positioni copiosæ, nec est permittenda responsio, ib. n. 48
 Positioni alternatiue, neque est respondendum, p. 2. c. 2. n. 49
 Positioni iuris non est respondendum, ibidem num. 58
 Positioni non est respondendum, si lapsus est terminus ad probandum, ibidem num. 59
 Positio non est permittenda super his, quæ in animo consistunt, ib. n. 62
 Positio ante litem contestatam non datur, nisi sinus in causa summaria, pat. 2. cap. 2. num. 63
 Positionibus in possessorio recuperandæ, & in possessorio l. fin. C. de edic. Diui Adriani tollendo, respondendum non est, par. 2. cap. 3. num. 66
 Positiones, an possint post modicum reuocari, puta die sequenti & simili, p. 2. c. 3. n. 71
 Positionibus, an possint respiciendi in presentia Aduocati, vel Procuratoris. ibidem num. 72

Positiones negans non potest, uti confessione ex earum productione resultante, ibid. num. 73
 Positionibus Index Remissorix potest cogere ad respondendum, ib. n. 81
 Positionibus si minor respondet sibi praeiudicat, ibid. n. 84
 Illis tamen respondendo fideiussor, non praeiudicat correo, ib. n. 85
 In curia non attenditur Confessio si qua ob non factam responsionem, positionibus. ib. n. 37
 Secus in Curia Capitolina. & quomodo, *Positionum formula, & copia*
 Positionum formulam videbis in par. 2. c. 2. num. 3
 Positionum copia datur, quando concernit factum proprium, ib. n. 32
 Pro habenda responsione, quando dentur censuræ, vel grauatoria, vel pronuncia pro confessatis, ib. n. 10
 An ludez remissoria, vel litterarum missiuarum possit cogere ad respondere positionibus, absque alia expressa facultate, ib. num. 81

Possessio

Possessio quomodo, & quando ex nouiter deductis reuocetur, p. 1. c. 3. n. 95
 Possessio, quando dicatur pacifica, vel litigiosa, p. 1. c. 11. n. 11
 Possessio in corporalibus per quæ fieri possit, ib. num. 56
 Possessio probatur ex receptione pensionis, & fructuum, ib. n. 57
 Limitatur, si constaret alium bona possedisse ib. n. 58
 Possessio Canonicatus. & beneficiæ per traditionem, probatur, p. 1. c. 11. n. 62
 Declaratur etiam probari per patientiam Canonicorum, ib. n. 63
 Possessio, quomodo probetur in incorporalibus, ib. n. 64
 Possessio acquiritur actu, & exercitio, & in quibus, ib. n. 65
 Possessio semper intelligitur de pacifica, p. 1. c. 11. n. 66
 Possessio antiquior, & spoliū si probetur, est exterum secundum, ib. n. 67
 Possessio sua antiquior, & moderna rei sufficit agenti vi. cap. reintegrandæ, ibidem num. 68
 Possessio absque spolio sufficit petenti restitutionem possessionis. ib. n. 69
 Possessio capta pendente appellatione in causa spoli non est sequestranda, pat. 2. c. 9. num. 165
 Declaratur tamen, nisi fuisset à Rota inhibita ib. num. 166
 Possessio capta etiam deserta appellatione est nulla, par. 3. cap. 4. num. 13

Limitatur in causa immisionis, vel in possessione adipiscenda, vel reintegranda, ibid. num. 14
 Possessio propria auctoritate capta lite pendente in Curia reuocatur, tanquam attentata, ibid. 59
 Possessio vacua tempore motus litis, & postea capta reuocatur, ut predicta, p. 3. cap. 4. num. 60
 Possessio post appellationem extrajudicialē, & generalem, an, & quando dicatur attentata, ibid. n. 131, & 132
 Possessio restituitur spoliato docenti de suo titulo colorato, ibid. n. 138
 Possessio, quando nam capi possit propria auctoritate non obstant litis pendencia super petitorio, p. 3. c. 4. n. 152
 Possessionem continuans nec innouat, nec attentat, ibid. n. 149, & 153
 Possessio confirmata existenti in ea non facit attentata, nec innouata, ibid. n. 150
 Possessio sola sufficit, quod probetur in attentatis, p. 3. c. 4. n. 227
 Possessio attentata solet sequestrari à Rota, ibid. nu. 271
 Declara hoc tamen procedere, quando attentatis non fuit renunciatum, ibidem num. 272
 Possessio per subrogatum capta non intimatis executiorialibus est reuocanda, p. 3. c. 8 num. 21
 Possessio capta non iustificatis litteris apostolicis, dicitur circumscripta, par. 3. cap. 11 num. 69

Possessor.

Possessor presumitur fructus percepisse, p. 1. c. 3. n. 43
 Possessor non presumitur in prædiis vrbans fructus percepisse, nisi doceantur locata, & fructus fuisse perceptos, ibid. n. 44
 Possessor non tenetur respondere positionibus in sui præiudicium, si est tertius circa possessionem, p. 2. c. 3. n. 29
 Possessor durante sequestro non potest se intromittere in beneficio, p. 2. c. 9. n. 38
 Possessor nullus priuari debet sua possessione ibid. num. 153
 Possessor rei controuersæ, aliquando petiit litis sumptus sed fuit expulsus, p. 3. c. 11. n. 341
 Possessor malæ fidei quos fructus restituere, reneatur, & per quas actiones, ibidem n. 453
 Possessor malæ fidei, an faciat suos fructus industriales, ibid. n. 454
 Possessor, an, & qui deducat melioramenta facta in re possessa, p. 3. c. 11. n. 462
 Amplia, quod possit etiam deducere expensas, & quis ita tenuerit, ibid. n. 463

Possessor triginta annorum facit fructus suos, ibid. nu. 464
 Declara vterius, & limita prout hic remissum habetur, p. 3. c. 11. n. 465
 Possessor malæ fidei facit fructus suos in melioramenti perceptis, ibid. n. 460
 Possessor bonæ fidei regulariter tenetur ad fructus post litem motam, ibid. n. 467
 Possessor bonæ fidei per litem fit malæ fidei, p. 1. c. 11. n. 473
 Possessor malæ fidei non solum ad perceptos fructus tenetur, sed etiam ad percipiendos ibid. num. 474
 Possessor malæ fidei deducit expensas circumculturam, & affectus factos, ibid. n. 475
 Possessor bonæ fidei etiam, quod erret in iure, & veritate, facit fructus suos, p. 3. c. 11. n. 481
 Possessor bonæ fidei in criminalibus non tenetur restituere fructus, quibus est factus locupletior, ibid. n. 493
 Amplia idem in iudicio particulari, quando fuit facta locupletatio, p. 3. c. 11. n. 494
 Limita in hereditate repetita, in actione familiaris excusanda, & in conditione indebiti, ibid. n. 495
 Possessor malæ fidei dicitur sciens rem esse alienam, p. 3. c. 11. n. 519
 Possessor quoque malæ fidei dicitur, qui sciens non esse, quod retinet, ibid. n. 520
 Possessor, quinam presumatur non percepisse fructus, ibid. n. 645
 Possessor, qui se ingessit, presumitur percepisse fructus, p. 3. c. 11. n. 646

Possessorium.

Possessorium semper petitorio præfertur in diuisione, p. 1. c. 11. n. 13
 Possessorium ante omnia expeditur, maxime in causa spoli, ibid. n. 14
 Possessorium potest terminari suspensio petitorio, etiam utroque simul introducto, ibid. nu. 28
 Limitatur in tertio ad causam veniente pro suo interesse, ibid. n. 29
 Possessorium prius expeditur antequam te deatur ad petitorium suspensum, ibidem nu. 38
 Declaratur nisi à suspensione recedatur, ibid. nu. 39
 Possessorium profanum per Regidianam ad ius ciuile reducitur, p. 1. c. 11. n. 88
 Limitatur tamen in multis casibus Regidiana, remissiuè, ibid. n. 89
 Possessorium est quando agitur de mera possessione, vel quasi, ibid. n. 123
 Possessorium non oritur ex actis facultatiuis sine allegatione causæ, & probatione possessionis, ibid. n. 124
 Possessorium prius debet cognosci, quam petitorium, p. 1. c. 11. n. 126

sumitur sanare defectum mandati procuratorum, cum sit iuris naturalis, p. 1. cap. 5. n. 280
 Princeps si gratiose suppleat omnes defectus cum quibusvis amplissimis clausulis, defectus citationis nunquam dicitur sanatus, p. 1. cap. 6. n. 134
 Princeps ex certa scientia, & de plenitudine potestatis supplet quidem substantialia, & sanat nullitates, sed hoc facit, dummodo processum fuerit parte citata, p. 1. c. 6. n. 436
 Princeps non potest tollere defensiones reo, p. 2. c. 1. n. 330
 Princeps quando presumatur uti plenitudine potestatis, ut sententia sustineatur, p. 2. cap. 8. num. 16
 Princeps aufert disputationem super nullitatibus, ibidem n. 18
 Princeps potest processum nullum de iure positivo confirmare, ibidem num. 19
 Principi relatio, vel consultatio sapientis super devolutione causæ, quomodo sit facienda, ibid. n. 141
 Princeps non potest iuste negare restitutionem in integrum, p. 3. cap. 10. n. 11
 Princeps vel relictus potest interponere rescriptum suum, p. 3. cap. 43. n. 119
 Princeps quos defectus supplere possit ad tollendas nullitates, ib. n. 208
 Princeps supplet defectus nullitatis, nihil addit extrinsecum, ib. num. 209
Principalis.
 Vide in verbo litigator, & in verbo Dominus *Privilegia, & Privilegiorum interpretatio.*
Interpretatio Privilegiorum Papæ committitur sacre Rote Romanæ, p. 1. c. 3. nu. 369
Privilegia scriptorum Archiui, quæ sint, p. 2. cap. 5. num. 232
Privilegia Clerici deputati Archiui Cardinalium, quæ sint, ib. n. 239
Privilegia alternatiuæ, & moratoriarum hodie non sunt in usu, p. 3. c. 13. n. 47
Privilegiis alternatiuæ, & moratoriæ, quænam privilegia hodie successerint, ib. n. 49.
Probatio.
 Probationes quomodo faciendæ, quando agitur inter vocatos, & in cōcursu, p. 1. c. 3. n. 42
 Probatio non excludit probationem remissivæ, ibidem num. 119
 Materia probanda, quando est difficilis probationes supplet coniecturæ, ib. n. 120
 Probationes multæ, licet nulliter factæ, coniunguntur ad perfectam probationem propter casum multipliciter, p. 1. c. 3. n. 122
 Inspectio ocularis, & visitatio loci superant omne genus probationum, ib. n. 123
 Probatio non tuti accessus contra unum, an noceat aliis, p. 1. cap. 6. n. 55
 Probationes vteriores renunciantur per conclusionem in causâ, p. 1. c. 10. n. 76

Probationes quando de iure debeant admitti post conclusionem in causâ, ib. num. 80.
 Probationes omnes in quibus consistant in quacumque causâ, p. 2. cap. 1. num. 1
 Probatio maior nulla est partis confessione, ibidem num. 24
 Probatio est materia fauorabilis, & multa de silio habet fauorabilia, p. 2. c. 1. num. 7
 Probationes sunt vires totius causæ, ib. n. 158
 Probationes sine dilatione, vel extra illius tempus factæ valent, ibid. num. 339
 Probatio requirens peritiam cautius fit per examen petitorum, p. 2. c. 3. n. 14
 Probatio quilibet fit per tres testes saltem, ibidem num. 145
 Probationes non denegantur, neque angustiantur à Rota, p. 2. c. 6. nu. 22
 Probationes clare tantum, & evidentes contra peremptoriam exceptionem admittuntur, p. 2. c. 7. num. 14
 Probatio onus circa merita causæ appellationis cui regulariter incumbat, p. 3. c. 1. n. 240
 Probatio status simplicis tempore appellationis sufficit in attentatis, p. 3. c. 4. num. 222
 Probatio in incontinenti, quæ dicatur, par. 3. cap. 9. num. 281
 Probatio in incontinenti non requiritur, quod sit plena, ib. n. 282
 Probatio plena boni iuris, an requiratur in restitutione in integrum, p. 3. cap. 10. n. 64
 Probationes pro interim expensis actoris sunt faciendæ, p. 3. c. 1. num. 2
 Probatio expensarum, quomodo fieri debeat, ibidem num. 32
 Probationes quænam admittantur in liquidatione expensarum, p. 3. c. 1. n. 383
 Limita in expensis voluntariis, & solutis, ib. n. 383
 Probatio expensarum iudicialium fit per fidem Notarii, ib. n. 400
 Probatio qualis qualis sufficit data expensarum verisimilitudine, p. 3. c. 1. n. 411
 Probatio presumptiva per antea, vel postea an sufficiat in materia fructuum, ibidem num. 531
 Probatio à consuetis quando sit bona in liquidanda fructuum quantitate, ib. nu. 532
 Probatio leuior sufficit, quando liquidatio est difficilis probationis, p. 3. c. 1. n. 534
 Probatio à consuetis fit, ubi dubitatur de fructuum quantitate, ib. n. 538
 Declata, non ita procedere, si dubitatur an fructus precepti fuerint, ib. num. 539
 Probatio triennii annorum interpolatorum an sit bona pro fructuum quantitate, p. 3. cap. 1. n. 545
 Probatio quantitatibus fructuum computato anno sterili, cum ferti, sit deductis expensis, ibidem num. 546

- Probatio circa fructus per vnicum testem nō suffragatur, ibidem n. 547
- Probatio redditus prædii, an possit fieri habita ratione prædiorum cohærentium, p. 3 c. 1. r. num. 550
- Probatio redditus vnius prædii, an inferatur ad prædium vicini, ib. n. 551
- Probatio facta de annis præteritis inseruit præsentibus, & futuris, ib. n. 552
- Declaratio tantum procedere, ubi dubitatur de quantitate, p. 3. c. 1. n. 553
- Probatio plurium annorum, quare fiat circa fructuum quantitatem liquidandam, ibidem num. 556
- Processus*
- Processus ratione dubietatis sustinetur, si quæritas in certa fuit iustificata, & excedat iurisdictionem, p. 1. c. 2. n. 176
- Processus factus coram iudice delegato, vel adiuncto sine præsentatione commissionis, & citatione ad dicendum contra commissionem est nullus, ib. n. 182
- Amplia, quod neque validatur, si postea commisso præsentetur, ib. n. 183
- Processus sine iurisdictione semper est nullus exceptis, quibusdam casibus, ib. n. 220
- Processus non valet, si delegatus tempore impetrationis commissionis erat excommunicatus, licet postea fuerit absolutus, p. 1. c. 2. num. 227
- Processus, an sustineatur contra non nominatum in rescripto, si venit in consequentiam, ibid. n. 139
- Processus dicitur nullus, si laicus contra laicum agit coram Ecclesiastico pro legato pio, ib. num. 330
- Limita si causa de suo natura spectet ad Ecclesiasticum, ibidem.
- Processus factus tenet, quando iudex non est penitus incapax iurisdictionis, ibidem. n. 415
- Processus necessarius pro exigenda pensione quomodo formetur, remissive, par. 1. c. 3. n. 37
- Processus qualiter fiat mortuo reo in quacumque parte iudicii beneficiæ, p. 1 c. 4. num. 8
- Processus est nullus, quando admittitur procurator in casibus, in quibus non debet admitti, p. 5. c. 5. n. 36
- Limita quando proceditur contra mortuum, p. 1. c. 5. n. 37
- Item in delictis, pro quibus non est imponenda pena corporis afflictiva, ibidem. num. 38
- Declaratio non referre, quod in euentum non solutionis pecuniariæ imponatur pena corporalis, n. 39
- Præcis Camilli Capuej.*
- Idem si imponatur pena priuationis, par. 1 c. 5. n. 40
- Similiter si pena sit iudici arbitraria, ibidem num. 41
- Limita iterum quando procurator comparet nō ut absentes defendat, sed causam absentis proponat, ib. n. 42
- Limita etiam, quando procurator proponit suspensiones loci, ad quem citatur inquisitus, ib. n. 43
- Declaratio nisi sint notoria, par. 1. cap. 5. numer. 44
- Secus in alia aliqua extrinseca probatione, ib. num. 45
- Procurator in processu carcerati potest omnes adus iudiciales facere præterquam respondere interrogationibus iudicis, p. 1. c. 5. num. 48
- Processus sustinetur tanquam factus à constituta persona, si non est procurator ille, qui tanquam talis comparet, p. 1. c. 5. n. 59
- Processus est nullus, si pars fuerit protestata non audiri procuratorem, nisi docto de legitimo mandato procurat, licet sit verus procurator, & non doceat, p. 1. c. 5. n. 80
- Processus factus per procuratorem substitutum est nullus, nisi doceat legitimam substitutionem, si per aduersarium opponatur, p. 1 c. 5. num. 83
- Processus factus cum procuratore Clerico, milite, & reo criminis, valet, par. 1. c. 5. num. 121
- Declaratio si pars non opponat exceptiones ante litem contestatam, ib. n. 122
- Processus, & facta per procuratorem contra formam, ac vires mandati, si tendant in utilitatem mandantis sustinentur, vide in p. 1. c. 5. n. 220
- Processus factus per alterum ex procuratoribus in solidum constitutis valet, ibidem. num. 302
- Processus est nullus, si est probandus non tutus accessus, & non probetur ante editum p. 1. c. 6. n. 54
- Processus est nullus in casu non tuti accessus, nisi citatio legatur, & assignatur in locis vicinioribus, ib. n. 62
- Processus est nullus citatio Domino, & non procuratore Domino litem effectio ad sententiam, p. 1. c. 6. n. 117
- Processus factus parte absente sanatur per rescriptum Signaturæ cum clausula parte legitime citata, ib. n. 139
- Processus per contradicatas, seu diligentias, vide in verbo Diligentia, vel Contradicta
- Processus per contradicatas finitur, & sententia valet, p. 1. c. 8. n. 5
- Processus capere terminatur per contradic-

- tas, defuncto procuratore in Curia, ibid. num. 7
- Processus contra terminis, non seruatis, p. 1. c. 10. n. 6
- Processus est nullus ob omissionem ordinis in iudicio extraordinario, ib. n. 11
- Processus, an sustineatur omissio libello, vel incepto dato, ib. n. 15
- Processus in prophanis est nullus sine contestatione, & conclusione in causa, ibidem, num. 20.
- Processus, quandoque fit nullis seruatis terminis, p. 1. c. 10. n. 31
- Limitatur tamen, quod in totum omitti nequeant, ib. n. 52
- Processus est nullus non factio iuramento calumniae petito, p. 2. c. 10. n. 64
- Ampliatur etiam si aduersus sententiam dici nequeat de nullitate, ib. n. 62
- Processus valet consentiente parte non citata ad videndum iurare testes, p. 2. c. 1. n. 122
- Processus Notario suspecto factus, non sanatur cum Clausula arbitrio Rotae, par. 2 c. 5. nu. 273.
- Processus dicitur nullus in casu Compulsoriz nisi collationetur, ib. n. 278
- Processus dicitur etiam nullus, nisi collationetur iudicis decreto, & ipso praesente, ib. n. 279
- Processus, an sit nullus ex ommissione citationis ad videndum collationari, ibidem num. 283
- Processus non vitatur, si iudex ab initio statuit diem, & horam collationis, p. 2. cap. 5 num. 281
- Processus est nullus, nisi subscribatur ab ambobus Notariis deputatis, ib. n. 287
- Processus necessaria Compulsoriz, & remissoriz, vbi videantur, ib. n. 288
- Processus imitatur sine valido iuramento, p. 2 c. 3. n. 120
- Processus remissorialis collationatio qualiter fiat, & à quibus, ib. n. 130
- Processus debet legalizzari ab vniuersitate, vel Episcopo, ib. n. 133
- Processus remissorialis, quando claudatur, & cui clausus consignetur, ib. n. 134
- Processus per contradicias, Vide in verbo contradiciae.
- Processus à Notario partis aduersae accipi nequit, p. 2. c. 3. n. 153
- Processus attentatus, à quibus fit transportandus, ib. n. 155
- Processus, vt reportetur finito tempore, qualis terminus detur, ib. n. 163
- Processus transumptus coram quo auscultetur, & quando, p. 2. c. 6. n. 132
- Processus debet collationari coram iudice, ib. n. 134
- Processus compulsorialis nulli partium datur, sed datur portitori, ibid. num. 142
- Processus fit nullus, quando super deputatione ad curiam expressè non pronunciat, p. 2. c. 8. n. 137
- Limita si ponatur clausula, & quae in commissionem, ib. n. 138
- Processus valet etiam non docto de appellatione super prolatione competentiae iudicis, nec appellatur, ib. n. 225
- Processus appellationis à Vicario ad Episcopum factus, an sustineatur, par. 3. cap. 1. num. 61.
- Processus factus a iudice ad quem ante petitionem apostolorum, an sustineatur, ibid. num. 190
- Processus factus pendente termino ad respondendum de apostolis sustinetur in Rotae, ib. num. 299
- Ampliatur etiam si appellatio esset frustratoria, debita tamen forma seruata, ibidem, num. 300
- Processus, an, & quando fit nullus si procedatur appellatione interposita, par. 3. cap. 1 num. 414
- Processus factus per iudicem à quo post appellationem est nullus, ib. n. 622.
- Processus post dilationem factus à iudice delegato est nullus, ib. n. 630
- Processus causae extra curiam commissae, absque derogatione, capituli oblatae, est nullus, etsi super exceptione dicti Capituli non pronuncietur, p. 3. c. 1. n. 678
- Processus est attentatus, & nullus factus post iudicis inhibitionem, p. 3. c. 4. n. 10
- Processus factus post appellationem pendente termino ad respondendum de apostolis, an valeat, ib. n. 15
- Processus factus non obstante protestatione est nullus, p. 3. c. 6. n. 252
- Declaratur de stilo sustineri, nisi appellatio fiat, ib. n. 253
- Processus contra tertium an, & quando veniat faciendus de nouo, ib. n. 267
- Processus factus contra intrusum, an valeat, licet de intrusione non fuerit cognitum, p. 3. c. 8. n. 26
- Processus non semper impugnatur remedio nullitatis, p. 3. c. 10. n. 1
- Processus, an valeat sine iuramento, quia non petatum, aut non data copia processus, p. 3. c. 11. n. 219
- Processus ad vltiora quàm non retardetur illi, qui attentauit, ib. n. 369
- Processus ad vltiora non retardatur ex eo, quod fructus non sint liquidi, ibid. num. 604

Processus nullitatis non impeditur pendente causa executionis, p.3. cap.12. n.159
Declaratur etiam si fuerit inhibitum, ibidem num. 160

Declaratur etiam dammodo negotium principale non præiudicat causæ nullitatis, ib. num. 161

Processus an, & quando reuolvetur non opponente parte de nullitate, par.3. cap.12. num. 194

Declaratur tamen quando causa statuti respectu fauorem partis tantum, ib. n.195

Processus non ex quacumque nullitate subuertuntur, p.3. cap.12. n.196

Processus est nullus super nullitate, si processus datur litteris non expeditis, ib. n.222

Sanatur tamen factus parte præsentem cum clausula resecit expensis, ib. n.223

Et si factus parte absente sanatur cum clausula citata parte, p.3. cap.12. n.224

Processus sanatur etiam quando fuit erratum in nomine aduersarii in commissione, ib. num. 228

Processus prædictus tamen non potest dici nullus, ib. nu. eodem.

Processus nullus quando susciuitur per confessionem in actis factam, parte 3. cap.12. num. 241

Processus criminalis factus tempore quadragesima, an teneat, ibid. n.250

Processus summarius

Processus summarius, quibus causis concedi nequeat, nisi à Principe, p.1. cap.10. n.25

Processus summarius, an per Signaturam concedi possit, ibid. num. 28

Processus summarius in criminalibus, priuatur, & iniuri non conceditur, ib. n.29

Processus an valeat non addita clausula summarie, ibidem n.31

Processus summarius cum verbis clausule summarie, quid importet, ibid. n.40

Processus summarius per Principem non concessus redditur nullus, p.1. cap.10. num.42

In processu summario qualiter summarie procedendum sit, ibidem n.40

Procurator

Procurator debet videre ante omnia scripturas, & documenta, quæ produciturus est pro suo Cliente, p.1. cap.3. num.3

Procuratores multi credunt à toga, & ventris rumore prorogatiuas accipere, p.1. cap.5. num.3

Procuratores quid facere debent, ne incidant in malos litigatores, ibid. n.9

Procuratores studeant semper, quando se præbet occasio partes ad concordiam venire, ibidem n.10

Et procurent ante omnia bene audire Clientem, & eundem de qualitatibus causæ in-

terrogare, ibidem num. 11.

Procuratori melius est videre processum, quam studere digestis, ibidem num. 12

Procuratores pro seruicio litigantium faciunt congregationem pro directione causarum, ibidem num. 13

Nec in beneficalibus malum suum tenere debet secus in profanis, ibid.

Procuratoris persona est legitimanda, firmata iurisdictione, antequam fiat processus, ibid. n.14

Procurator quilibet præsumitur habilis ad comparandum in iudicio, nisi sit prohibitus expressè, ibid. num. 15

Procuratores multi non habent personam legitimam standi in iudicio, ib. n.16

Procuratores in criminalibus non admittuntur, sed reus debet comparere, p.1. cap.5. num. 24

Procurator pro accusatore admittitur, sed vide, ib. n.34

Quia multi contrarium tenuerunt, ibidem num. 35

Procurator in statu Ecclesiastico non auditur in exceptione tangente delictum, parte 1. cap.5. n.47

Procurator quando admittatur in causa criminali, ibidem n.51

Procurator comparens in causa, quæ patitur quem audit per procuratorem, debet producere legitimum mandatum procuratoris, p.1. cap.5. num.52

Procurator in processu carcerati potest omnes actus iudiciales facere, præterquam respondere interrogationibus iudicis, p.1. cap.5. num. 48

Procurator quilibet admittitur tanquam defensor pro absente cum cautione de iudicatum soluendo, ib. n.60

Procurator si compareat, & non doceat de mandato, potest compelli ad cauendum de rato, p.1. cap.5. n.61

Limita tamen in quatuor casibus, quos videbis, ibidem n.62

Procurator ad solutionem recipiendam debet in specie de mandato docere, parte 1. cap.5. n.63

Declaratio non sufficit, si in instrumento quietationis diceretur talis procurator, ibid. num. 64

Sed quod sufficeret talis enunciatio dicitur sub num. ibid. num.65

Procurator in beneficalibus, & spiritualibus, nemo auditur absque mandato, p.1. cap.5. num. 71

Procurator illegitimus, nisi repellatur à iudice, quid agendum, ibidem n.80

Procuratorem unusquisque potest constituere, nisi expressè reperiatur prohibitus à iure, ib. n.86

Pro-

Procuratoris constitutio facta per adultum, cum iuramento valet, par. 1. cap. 5. num. 88.

Procurator si constituitur à persona alias in habili, facit valida per ipsum gesta ad eius favorem, p. 1. c. 5. n. 90.

Procurator, & Dominus litis effectus, potest substituere procuratorem, etiam si sit constitutus absque facultate substituendi, quod tamen declara ad negotia. p. 1. c. 5. n. 92.

Procurator potest prosequi litem non obstat morte principalis, ib. n. 93.

Procurator habens facultatem substituendi, si substituit. expirat mandatum, nec potest reuocare, ib. n. 94.

Procurator substitutus non potest alium substituere, nisi fuerit factus dominus litis, ib. num. 95.

Procurator non potest alium substituere, postquam primus substitutus fecit plures actus iudiciales, ib. n. 96.

Procurator dominus litis dicitur ille, qui seruauit terminos substantiales. p. 1. c. 5. num. 97.

Et factus dominus non potest causam deserre, sed debet eam continuare, ibidem num. 98.

Procurator habens potestatem substituendi, antequam substituatur, debet, ut substitutio valeat, saltem tacite acceptare mandatum p. 1. c. 5. n. 99.

Procurator postquam substituit definit esse procurator, ib. n. 100.

Procurator efficitur Dominus litis per contestationem, p. 1. c. 5. n. 101.

Et durat quandiu durat instantia, ibidem num. 102.

Sed si in mandato procurator ad sit clausula reuocans &c. tunc durat etiam in secunda, non obstante morte constituentis, p. 1. c. 5. num. 103.

Procurator non potest post litem contestatam per Dominum reuocari, ib. n. 104.

Limita tamen in contrarium ante litis contestationem, ib. n. 105.

Procurator si post contestationem constituitur, & non requiritur contestatio litis efficitur dominus faciendo aliquos actus post contestationem fieri solitos, par. 1. cap. 5. num. 106.

Procurator si sit effectus dominus litis, non potest citari ad sententiam principalis, omisso procuratore domino effecto, par. 1. c. 5. n. 107.

Procurator quicumque constituitur, vel substituitur debet esse certus, ib. n. 114.

Declara, vel saltem talem esse, quod certificari possit facta relatione ad aliud, si non

exprimatur in mandato facto, p. 1. c. 5. n. 113.

Procurator in prophanis debet esse maior 25 annis, ib. n. 117.

Procuratores constitui non possunt, qui non habent legitimam personam stadi in iudicio, ib. n. 118.

Limita tamen in beneficialibus, ibidem num. 119.

Procuratori ad negotia sufficit habere 17. annos, p. 1. c. 5. n. 125.

Procurator, an sit compatibilis cum Notariatu, ib. n. 126.

Procurator potest non solum expresse, sed etiam tacite constitui, p. 1. c. 5. n. 139.

Procurator tacite constitutus videtur agens in iudicio scienter, & patiente Domino, p. 1. c. 5. n. 140.

Procurator tacitus fit ille, apud quem repetiuntur instrumenta, & iura ad causam scientia, ib. n. 142.

Procurator non videtur constitutus per comparationem alicuius asserentis suum esse procuratorem, ib. n. 145.

Procurator expresse reuocatus, qui agit scienter, & patiente Domino, videtur tacite reconstitutus, ib. n. 147.

Procuratoris constitutio non debet de necessitate fieri in scriptis, p. 1. c. 5. n. 148.

Et si sit probanda per scripturam sufficit instrumentum, p. 1. c. 5. n. 149.

Procurator non dicitur solum constitutus, nisi ipse receperit mandatum, ib. n. 151.

Procurator gesta proprio nomine facit nulla, p. 1. c. 5. n. 152.

Procurator debet acceptare expresse, vel saltem tacite recipiendo mandatum, & non contradicendo, ib. n. 153.

Vel comparando, & faciendo aliquem actum positum, ib. n. 154.

Procurator non sufficit, quod patiatur se citari, p. 1. c. 5. n. 155.

Procurator substituens, an dicatur acceptare mandatum procuratoris, ib. n. 156.

Procuratoris substitutio est nulla, nisi doceatur de acceptance mandati, ibidem num. 157.

Procurator recipiens simpliciter mandatum, & illud producens presumitur acceptare, ib. n. 158.

Procurator constitutus ad plures causas potest ad certam tantum causam acceptare mandatum, ib. n. 159.

Dummodo de hoc protestetur in receptione mandati, stante eius productione, p. 1. c. 5. n. 160.

Nec potest postea productionem separare, p. 1. c. 5. n. 161.

Procurator potest in prima instantia defendere

- dere dominum, sed inuitus non cogitur appellacionem prosequi, ib. n. 162
- Limita tamen si sit constitutus ad appellandum, & prosequendum, quia tunc posset cogi ad prosequendam appellacionem, nisi fuisset protestatus nolle astringi, p. 1. cap. 5. num. 163
- Procurator constitutus cum facultate substituendi, potest mandatum acceptare tantum ad effectum substituendi, p. 1. c. 4. n. 164
- Procurator substituens, an remaneat procurator mortuo substituto, ib. n. 165
- Procurator, si acceptet mandatum simpliciter, & illud producat ad effectum substituendi, nisi producat per compulsum, praesumitur in totum accepisse, p. 1. c. 5. n. 166
- Procurator constitutus ab absente, potest recusare mandatum, sed potest penitere, quandiu Dominus in eadem voluntate permanserit, p. 1. cap. 5. n. 167
- Procurator substitutus, nisi acceptet ante mortem substituents, quando substituit iure proprio non dicitur procurator, p. 1. cap. 5. num. 168
- Et amplia quod gesta per ipsum sunt nulla, ibid. n. 169
- Procurator habens speciale mandatum potest facere ea, quae Dominus faceret, ibid. num. 170
- Procurator habens generale mandatum potest facere tantum in eo comprehensa, p. 1. cap. 5. num. 171
- Procurator potest in solemnitatibus modici praedicii renunciare, & consensus eius praediciat, ibid. n. 172
- Procurator absente Domino tenetur pro eo ad soluendum expensas registri, ib. n. 174
- Procurator non potest prorogare iurisdictionem iudicis incompetentis, ib. n. 175
- Limita si prorogetur sciente, & patiente Domino, ibid. u. 176
- Procurator producens mandatum, absque ulla protestatione declinatoria fori, dicitur prorogare iurisdictionem, & praediciat Domino, p. 1. cap. 5. n. 177
- Procurator si proroget iurisdictionem, & instat causam remitti ad partes, & reiectus non appellauit dicitur acquiescere, p. 1. cap. 5. num. 178
- Limita si mandatum non esset sufficiens, quia non praediciat Domino, ib. n. 179
- Amplia si in illo adessent clausulae sufficientes, ibid. n. 180
- Procurator in casibus supradictis debet recurrere ad Signaturam, ib. num. 181
- Procurator indefinitus constitutus ad omnes causas, poterit agere, & defendere in generalibus, & spiritalibus, praesentibus, & futuris, dumodo in aliqua causa non requi-
- ratur mandatum speciale, p. 1. c. 5. n. 184
- Procurator constitutus ad causas deuolutas ex iuris necessitate in Curia tractandas potest agere, & defendere, p. 1. c. 5. n. 186
- Amplia etiam si agatur de uillitate processus habiti in Curia, quia causa nunquam extra committitur, ib. num. eodem.
- Procurator ad appellandum debet habere, mandatum speciale, alias nihil facit, p. 1. cap. 5. num. 188
- Procurator constitutus ad contrahendum, potest iurare etiam in animam principalis, ibidem n. 189
- Procurator se extendit ad illud, quod de sui natura requirit mandatum speciale mandatum generale, num. ibid. 190
- Procurator ad agendum potest petere restitutionem in integrum incidenter, p. 1. c. 5. num. 192
- Et potest absque speciali mandato defendere, si aduersarius committat causam restitutionis, ibid. n. 193
- Procurator ad agendum potest defendere, principale in causa reductionis, ib. n. 194
- Procurator ad petendam restitutionem in integrum debet habere mandatum speciale, & tamen si mandatum dicat ad agendum poterit petere restitutionem in integrum, p. 1. c. 5. n. 196
- Procurator, si in mandato expressa sint aliqua requiritia mandatum speciale, & subsequatur clausula generalis, tunc poterit etiam alia facere, quae mandatum speciale requirunt, p. 1. c. 5. n. 197
- Procurator generalis facit acta valida secuta ratificatione per Dominum in requirentibus speciale mandatum, ib. n. 198
- Procurator constitutus ad recipiendum, non potest liberare debitorem sine praesentia pecuniarum, p. 1. c. 5. n. 205
- Procurator non dicitur excedere fines mandati, faciendo id, quod Dominus mandaret, si sciret, ibid. n. 209
- Procurator quando possit transgredi formam mandati, p. 1. c. 5. n. 210
- Procuratores, si duo constituantur simpliciter absque clausula in solidum, in spiritalibus quilibet praesumitur constitutus in solidum, & est melior conditio occupantis, p. 1. c. 5. n. 212
- Limita si essent in profanis, ib. n. 212
- Si moriatur nominatus in mandato, alio subrogato, vel veniente ad causam, non potest procurator vigore primi mandati comparere, p. 1. cap. 5. n. 214
- Limita tamen si mandatum non esset restitutum, ib. n. 215
- Procurator potest tantum causas tractare, quarum exercitium competit Domino, p. 1. c. 5. num. 216

Procurator, si constitutus, tanquam rector alicuius Ecclesie, poterit tantum causas Ecclesie tractare, ib.n.217
 Procurator, quam autoritatem habeat in praeiudicium Domini, p.1.c.5.n.221
 Procurator potest reuocari expresse per instrumentum, ib.n.229
 Procurator, cui non est intimata reuocatio, valida facit gesta per ipsum, ibidem, num. 230.
 Procuratoris reuocatio debet intimari, alias non valet, siue iudicialis, siue extraiudicialis sit, ib.n.234
 Procuratori, quandonam intimanda sit reuocatio mandati, p.1.c.5.n.231
 Procurator reuocatus ante intimationem, quidquid facit, tenet, etsi mandatum sit ad ligandum Dominum, n.234. ibidem
 Limita primo in procuratore ad contrahendum matrimonium, ib.n.235
 Limita secundo, si actus factus per procuratorem non potest sortiri effectum contra voluntatem Domini, ib.n.236
 Limita tertio, quando agitur de praeiudicio tantum constitutis, ib.n.237
 Limita quarto, quando aduersarius non fuit certificatus de mandato, ib.n.238
 Limita quinto, in Nuncio, ib.n.239
 Limita sexto, quando Dominus, & procurator censetur vna, & eadem persona, ibid. num. 240
 Limita settimo, quando reuocatio fit per mortem, ib.n.241
 Limita octauo, quando aduersarius fuit particeps in occultatione fraudolenta reuocationis. id.n.242
 Limita etiam, quando procurator est factus inimicus Domini, ib.n.eod.
 Declara praedicta non procedere in procuratore Domino litis effectio, ib.n.243
 Nisi aduersarius consentiat, ib.n.244
 Procurator efficitur Dominus litis, tantum ad commodum Domini, p.1.c.5.n.245
 Procurator, si reuocetur sine causa non potest amplius in tali causa se ingerere, ibid. n.246
 Procurator potest petere, vt cognoscatur, an fuerit legitime reuocatus, ib.n.247
 Procurator potest reuocari tacite, absq. causa, p.1.c.5. nu.248
 Et in quocumque procuratore multipliciter potest contingere, ib.n.249
 Procurator eo ipso censetur reuocatus si sit status differentis a persona defuncti, par.1.c.5.n.250
 Procurator reuocatur per mortem mandantis, ib.n.251
 Et hoc euenit non solum per mortem naturalem, verum etiam per mortem civilem, ib.n.252

Procurator si fit constitutus a Praelato, vel a Rectore Ecclesie, nomine ipsius Ecclesie, an re non integra possit reuocari, p.1.c.5. num. 253
 Limita, si esset constitutus nomine proprio, ib.n.254.
 Sublimata primo, in procuratore ad resignandum, ib.n.255
 Sublimata secundo, in procuratore constituto super eo, ad quod constitutus praesc, compelli potest, ib.n.256
 Procurator potest reuocari per haeredem, p.1.c.5.n.257
 Limita in procuratore cuius constitutio confertur post mortem, ib.n.258
 Procurator, qui per constituentem reuocari non potest, ab haerede potest, ibidem, nu. 259
 Limita in procuratore constituto in obligatione camerali ad constituendum debitum, ib. num. 260
 Procurator, & Dominus litis effectus, tacite reuocatur, si Dominus veniat ad causam, ib.n.264
 Declara non induci reuocationem, nisi constet ex coniecturis de voluntate Domini, quod vult reuocare, p.1.c.5.n.265
 Procurator primus reuocatur per constitutionem secundi, nisi contrarium protestetur Dominus, ib.n.267
 Procurator primus si fuit deputatus ad vniuersitatem negotiorum, & secundus ad aliquid negotiorum particulare, per secundi deputationem, prior non dicitur reuocatus, p.1.c.5.n.268
 Procurator constitutus ad certum tempus si sit, adueuiente tempore mandatum expirat, ib.n.269
 Procurator potest reuocari non solum per constituentem, verum etiam per eius haeredem, ib. n.270
 Procurator non constitutus ad commodum tertii potest ab haerede reuocari, licet non possit a constituyente, ib.n.272
 Procurator substitutus vigore facultatis substituendi, si habet facultatem reuocandi in eodem mandato potest substitutum reuocare, p.1.c.5.n.273
 Nisi Dominus in totum ei tradiderit vices suas, ib.n.274
 Procurator constitutus per conuentum potest per solum Abbatem reuocari, ibidem, num. 275
 Procurator si semel ostendit mandatum, & pars nihil opponat, non tenetur amplius exhibere, ib.n.294
 Procuratores duo si sine constituti simul non in solidum, alter sine altero admitti non potest, ib.n.300

Et si sine in solidum constituti, altero occu-
pante, alter non potest amplius se intro-
mittere, nisi in mandato adsit clausula,
quod uoa sit mellor conditio occupantis,
p.1. c.5. n.301

Procurator constitutus cum clausula ad fa-
ciendum, quod sibi placet, tenetur de ne-
gligentia, & dolo, ibidem n.305

Procurator si discedat à Curia debet auricu-
la substituere, & substitutionem deducere ad
notitiam partis, ibid. num.311

Procuratores habent hypothecam tacitam,
sunt potiores, & præferuntur omnibus cre-
ditoribus etiam priuilegiatis, si seruierunt
pro tuenda hereditate, p.1. c.5. n.319

Procuratores sicuti volunt sibi ipsis satisfac-
eri, ita debent esse cauti in adimplendo eo-
rum munus diligenter, secus tenerentur de
negligentia, & dolo, p.1. c.5. n.320

Procuratores si exegerunt pecunias principa-
lis, tenentur illis etiam executiue de stilo
Signaturæ, ibidem 321

Procurator non potest cogi ad se examinan-
dum contra suum Clientem, par.1. cap.5.
num.325.

Procurator si adfuit, ille semper debet citari,
p.1. c.6. n.23

Procurator in subsidium tantum videtur ci-
tandus, ib. n.24

Procurator an possit citari, & in quibus cau-
sis post mortem Domini, par.1. cap.6.
num.116.

Procuratorem, & Dominum litis non est ne-
cesse citare in beneficialibus mortuo collig-
tigante, ibidem n.121

Est tamen bonum citare procuratorem, si ad-
sit, ibidem num.123

Procurator in causa aduersarii non potest esse
testis, p.3. c.1. n.66

Procurator caueat à suspitione calumniæ, &
causas protrahendi, ibidem n.202

Procurator notariatum exercere nequit, p.3.
cap.5. n.127

Procurator Dominus litis effectus, an teneat-
ur respondere, p.2. c.2. num.36

Procurator an possit esse præfens responden-
ti positionibus, ibidem n.72

Procurator an debeat citari pro eo solo in-
stante ex pluribus colligantibus, p.2. c.8.
num.92

Procurator generalis, vel ad causas appella-
tionem prosequi nequit, nisi habeat in-
mandato, p.3. c.1. n.18

Procurator prædictus posset tamen appella-
re, ibidem num.19

Procurator falsus admittitur ad appellandū,
p.3. cap.1. n.20

Procurator falsus potest appellationem pro-

Praxis Camilli Capney.

sequi, si procurator constituitur infra de-
cem dies cum clausula &c. ibidem nu-
mero 23.

Procurator vigore mandati potest prosequi
appellationem, ibidem num.24

Procurator inuitus cogitur prosequi appel-
lationem, licet contrariam fuerit prote-
stus, ibidem n.25

Procurator quando condemnabatur in ex-
pensis friuolæ appellationis, par.3. cap.1.
num.150

Procuratoris negligentia, potest obesse Do-
mino causæ, ib. n.274

Procurator, qui potest appellare à quacun-
que sententia, an possit ab executione ab-
sque speciali mandato. ib. n.442

Procurator absque speciali mandato appella-
tioni renunciare nequit, par.3. cap.1. num.
735

Ampliat, & si ipsa appellatio fuisset per
ipsum interposita, ib. n.736

Procurator nullus potest cõsignare commis-
sionem nec referendario, nec reuisori, nisi
illa fuerit signata, & manu propria à tergo
subscripta, p.3. c.2. n.21

Procuratores ipsi ponunt proponam in iq-
formationibus Signaturæ vocantibus dan-
dis, ibidem n.23

Procurator ponens ex se Proponam in cau-
sa Signaturæ qualiter puniatur, & quando,
p.3. cap.2. n.24

Procuratores prædicti stricte enarrant factum
in informationibus, ib. n.44

Procurator sine mandato comparens hodie
non astringitur, sicut antiquitus, p.3. c.4.
num.27

Procurator quare cauere debeat, ne fatalia
labantur, p.3. c.5. n.100

Procuratoris malitia Domino obesse nequit,
p.3. c.10. n.72

Procurator, an, & quas incurrat pœnas reme-
re litigantium, p.3. c.11. n.179

Procurator Fisci.

Procurator fisci, quam habeat facultatem, &
officium, p.1. c.2. n.154

Procurator fisci debet de iure condemnari, &
ipse in expensis, p.2. c.8. n.279

Procurator fisci hodie succedit loco quære-
lantis, ib. n.280

Limita tamen prædicta de consuetudine non
procedere, p.2. c.8. n.281

Procurator fisci persequens aliquem dolose,
& calumniose, in expensis debet condem-
nari, ib. n.282

Aduerte hoc quoque nunc in consuetudinem
abiisse, p.2. c.8. n.283

Vide alia in Verbo Fiscus.

Producens.

Producens instrumenta, an cogatur ad respondendum præcisè, an velit uti, p. 2. cap. 1. num. 58

Declaratur affirmatiuè, si ipse sit vnus ex contrahentibus, ibidem n. 59

Limitatur, & quomodo si non sit ex contrahentibus, ib. n. 60

Producens nouum ius, videtur in expensis condemnandus, p. 3. c. 4. n. 171

Producens nouum ius in profanis, an audiretur absque refectione expensarum, ibid. num. 176

Productio.

Productio mandati pocius importat consensum producentis, p. 1. c. 2. n. 445

Productio quando semel est facta, nõ est opus iterum citare partem ad dicendum contra, sed poterit citari ad soluendum nouos terminos, p. 1. c. 3. n. 127

Productio iurium. Vide in Verbo iura

Promissio.

Promissio simplex à debitore delegato facta in quo differat ab expressa, par. 3. cap. 7. num. 133

Promissio cum hypotheca non sufficit, si requiritur idoneitas, p. 3. c. 13. n. 75

Promittens.

Promittens soluere creditori, si adhuc habet pecunias in manibus, & superueniat creditor anterior, cui soluere debeat, p. 1. c. 3. num. 92

Promittens duo, & vnum adimplens an liberetur. Vide in verbo liberatio.

Proprietas.

Proprietas, quando dicatur pacifica, vel litigiosa, p. 1. c. 11. n. 11.

Prorogatio.

Prorogatio semper computatur à fine termini, p. 3. c. 5. n. 98

Protestatio.

Protestatio saluis exceptionibus quid operetur, p. 2. c. 1. n. 89

Protestatio reuocandi responsonem de iure in iudicio non factam, quid operetur, p. 2. c. 2. num. 39

Protestatio in impedimentis iudicis debet fieri, & in aliis cauens sit. par. 3. cap. 5. num. 58.

Protestationem esse cautelam, dixit Rota, licet de iure requiratur, ib. n. 59

Protestatio, qualiter fieri possit pro paritione ab illo, qui petit absolutionem à censuris. p. 3. c. 9. num. 96

Protestatio, licet extraiudicialis constituit in mala fide, p. 3. c. 11. n. 521

Protocolum.

Protocolli liber, vocatur originale, p. 2. c. 5. num. 7.

Protocolla Notariorum sine filiis mortuorum ad Archiuum Capitolinum deferbantur, ibidem n. 173

Protocolla hodie istorum ad Archiuum Urbanum sunt deferenda, ib. n. 173

Prothomedicus Verbis.

Prothomedicus Verbis, quam habeat iurisdictionem, p. 1. c. 2. n. 150

Prothonotariatus.

Prothonotariatus senatoris, quid erat, & hodie sit, p. 2. c. 5. n. 185

Prothonotarius.

Prothonotarii Apostolici à quo instituti, & ab ordinario exempti, par. 2. cap. 5. num. 182.

Prothonotarii habent præcedentiam, & hodie sunt duodecim, ib. n. 183

Prothonotariorum priuilegia, & facultates, quæ sint, ibidem num. 184

Prouisus.

Prouisus ab ordinario non restituitur aduersus prouisum à Papa, p. 1. c. 11. n. 77

Publicatio.

Publicatio, an, & quando requiratur in termino ad examinandum, p. 2. c. 1. n. 132

Et quid in termino ad probandum, vel probatum habendum, ibid.

Publicatio, si stet per iudicem, vel per partem, cur non fiat, an præiudicet. ib. n. 133

Publicatio depositionum, quando fieri debeat in ciuilibus, p. 2. c. 1. n. 249

Publicatio testium, non est de substantia iudicii, ibid. n. 250

Publicatio testium omissa, an nullam reddat sententiam, ib. n. 251

Publicatio depositionum, an fiat in Curia, quando, & ubi, ibidem n. 254

Publicatio processus defensus in criminalibus, an sit de substantia, p. 2. c. 1. n. 255

Publicatio processus offensui contra contumacem, non sit, ib. n. 256

Publicatio processus offensui contra præsentem, & carceratum sit, ib. n. 257

Publicatio processus cum termino ad defendendum, datur ante condemnationem, ib. num. 258

Ampliat etiam si Princeps procedat in quocumque delicto, p. 2. c. 1. n. 259

Ampliat, quod etiam dari debet reo petenti, antequam torqueatur, ib. n. 260

Ampliat hoc procedere etiam in crimine læsæ Maiestatis diuinæ, ib. n. 261

Publicatio processus, an etiam reo non petenti dari debeat. ib. n. 262

Publicatio processus debet dari etiam accusatori petenti, p. 2. c. 1. n. 266

Publica vox. & fama.

Vide, si quid habes in verbo Vox. & in verbo fama:

Pupillus

Pupillus quidquid videt ignorat sub decimo-quarto anno, p. 2. c. 30. n. 89

Pupillus excommunicari non potest, p. 3. c. 8. num. 119

Purgatio mora

Admittitur ad purgationem moræ obligatus representare, si pulsatur ad representandū nisi representavit tempore conuento, p. 1. c. 4. n. 39

Purgatio moræ, an detur in respondendo in iudicio, p. 2. c. 2. n. 33

Q

Quadiennium

Quadiennium a quo die computetur in restitutione in integrum, p. 3. c. 10. n. 29

Quadiennium, quando computetur a die, lationis pro Ecclesia, ib. n. 30

Quadiennii lapsus, quando non præiudicat maiori, ib. n. 35

Quadiennium, an currat minori, & quando ib. num. 47

Quadiennium, aliquando computatur pro vno anno, p. 3. c. 11. n. 707

Quantitas

Quantitas parua, vel magna, quænam dicatur ad effectum reductionis, par. 3. cap. 1 num. 431

Quantitas, quando opponatur quantitati, p. 3. c. 7. n. 6

Quantitas expensarum. Vide in Verbo expensæ.

Quantitas fructuum pariter videbis in verbo fructus.

Quantum dotale

Vidi lucrum dotale.

Quæstio

Quæstio incidens super exhibitione scripturæ non facit nouam litem, p. 2. c. 6. n. 65

R

Ratificatio

Ratificatio, an habeat vim specialis m. s. dati, p. 3. c. 9. n. 84

Ratificatio, an inducatur ex retentione scripturæ, ib. n. 85

Ratificatio, an inducatur ex non renuntiatione, ib. num. 86

Reaguatoria

Vide plura in verbo grauatoria.

Praxis Camilli Capney

Recognitio

Manus debitoris in apocis obligatorii, quomodo recognoscatur, p. 2. c. 2. 83

Recognitio signi Notarii. Vide in verbo notarii signum.

Recognitio iurium vide iura

Recognitio facta per testes deputato examine Notario per iudicem compulsorialem, an teneat, p. 2. c. 6. n. 94

Recognitio aliquando fit per testes deponentes de qualitate, & fide personæ rogatæ, ib. num. 95

Item fit per exhibitionem matriculæ Notariorum, ib. n. 96

Item fit per exhibitionem legalitatis Collegii Notariorum, ib. 97

Item fit per exhibitionem aliorum instrumentorum eiusdem Notarii, p. 2. c. 6. n. 98

Declara sufficere, quod doceatur de quatuor instrumentis, & quibus, ib. n. 99

Recognitio, an possit fieri per probationem Notariatus, si adest legalitas, ibidem, num. 100

Recognitio per litterarum comparisonem, qualiter fieri debeat, ib. n. 109

Recognitio per testes habentes notam maximum approbatur satis in Curia, p. 3. cap. 6 num. 114

Recognitio prædicta, qualiter admittatur in scriptura priuata, ib. n. 115

Recognitio prædicta sine aliis adiunctis admittitur in scriptura publica, ibidem num. 116

Recurfus

Recurfus ad præsidem viarum, quando detur à sententiis magistrorum Urbis, p. 3. c. 1. num. 510

Recurfus simplex ad Signaturam Sanctissimæ, quando causet attentata, p. 3. cap. 3 num. 53

Recurfus ad iudices laicos est detestabilis ob Bullam cenzæ Domini, p. 3. c. 9. n. 73

Recurfus ad iudices laicos à quibus presumantur procurati, ib. n. 75

Recurfus habens ad laicos iudices contra m. s. data Rotalia, an incidat in Bullam Cenzæ, num. 76

Recurfus ad iudices laicos non consumatus non infligitur Bulla cenzæ, p. 3. c. 9 num. 79

Recurfus ad laicos probatur, si adhibitus a procuratore ratificetur a principali, ibidem num. 83

Recurfus ad laicos probatur, si scriptura recurfus prænes principalem reperitur, ibidem num. 85

Recurfus ad laicos probatur, si sciens illis statim non renuntiatur, par. 3. cap. 9 num. 86

Monasterii, & Abbatibus, ib. n. 144

Remissoria.

- De sileo Rotæ non datur, si dubitatur, & agitur de causa gravi, & ardua, p. 1. c. 4. n. 16.
 Remissoria, quando fit in genere concedenda, vel deneganda, ib. n. 17
 Remissoria obtinetur etiam post rem iudicam, ibid. n. 23
 Remissoria hodie in Rota disputatur, an concedenda, p. 2. c. 1. num. 44
 Remissoriales dantur pro examine extra Curiam, ibid. n. 185
 Remissoria hodie expeditur, sub paruo sigillo, ibidem num. 187
 Remissoria à Rota conceditur absque commissione in omni instantia, & causa, ibid. num. 188
 An partes possint dare facultatem concedendi Remissoriam. Auditori S. Rotæ, par. 2. cap. 1. n. 190
 Remissoria non conceduntur sine relevancia materiz, ibidem n. 195
 Remissoria debent peti post litem contestationem, ibid. n. 197
 Remissoria petuntur ante servatum terminum ad articulandum in causa beneficiis, & profana, ib. n. 198.
 Vel saltem fit citatio contra articulos, ad probandum in Curia, & extra, p. 2. c. 1. n. 199.
 Remissoria post conclusionem in causa non conceduntur, ib. n. 200.
 Remissoria datur in prophanis, in quacunque instantia, ibid. n. 204
 Remissoria datur in beneficiis in tertia instantia tantum, ib. n. 204
 Declaratur dari in prima, & secunda, si renunciatur appellacioni, p. 2. c. 1. n. 205
 Remissoria sæpe denegatur, etiam si testes valde dissent, ib. n. 207
 Remissoria negatur si subsit suspicio calumnia, ibid. n. 208
 Remissoriam petens, quid iurare debet, ut obtineat, ib. n. 209
 Remissoria non datur, nisi detur sumus boni iuris, p. 2. c. 1. n. 210.
 Remissoria in criminalibus non datur, si testes ad iudicem accedere debeant, ibidem num. 211.
 Remissoria concedi potest ab Inquisitore, vel à Principe in criminalibus, ibidem num. 215.
 Remissoria datur quando testes sunt extra territorium iudicis, ib. n. 216
 Remissoria in criminalibus non datur, nisi ex magna causa, p. 2. c. 2. n. 218
 Remissoria in criminalibus reo facilius, quàm sisco, & instigatoribus datur, ibidem n. 220.
 Remissoria datur pro capiendis inditiis, dato sumo criminis, ib. n. 221

- Remissoria dirigitur debet Ordinariis Iudicibus non suspectis, ib. n. 22.
 Remissoria in civilibus negatur ad probandum crimen, vel quid simile. par. 2. cap. 1. num. 223
 Remissoria ad probandum attentata, spoliū, & sequestris violationem, negatur, ib. num. 224
 Limitatur si in prædictis daretur maximus sumus, ibid. n. 225
 Remissoria in incidenti criminali non denegatur, p. 2. cap. 1. n. 226
 Remissoria conceditur, quando spoliū est in ventre petitionis, ib. n. 227
 Remissoria datur ad excludenda attentata, & spoliū, ib. n. 228
 Remissoria datur ad repellendum testes examinatos, ibidem.
 Declarantur prædicta, si actor aliquammodo non probavit, vel non potuit probare, p. 2. c. 1. num. 229
 Remissoria non datur ad conservandum aliquem in crimine, ib. n. 230
 Remissoria an detur ad probandum exceptiones dilatorias, & incidentia, ib. n. 231
 Remissoria an detur pro probandis articulis per instrumenta, ib. num. 232
 Remissoria datur ad recognoscendum sigilla, & Notarium, p. 2. c. 1. n. 232
 Remissoria negatur, si fuit semel decreta, expedita, & præsentata, ib. n. 233
 Remissoria negatur si fuit causa in partibus cognita in prima instantia, ibid. eod. num.
 Ampliatur etiam si petatur super novis articulis de iure dantis, ib. n. 234
 Remissoria frustra datur si probanda potuerunt probari, p. 2. cap. 1. n. 235
 Limitatur in legitime impedito, & quis dicatur talis, ibid. n. 236
 Remissoria impedito denuo est concedenda, ib. n. 237
 Remissoria sigillata censetur habere manum Papæ, ib. n. 240
 Limitatur hodie, etiam in remissoria per Rotam expedita, & quare, p. 2. c. 1. n. 241.
 Remissoria extra Rotam per Signaturam à plumbo dispensatur, ib. n. 242
 Remissoriarum materias, quinam tractaverint, ib. n. 247
 Remissoria vtrique litigantium à Rota conceditur, p. 2. c. 3. n. 1.
 Remissoria, an impediatur a re iudicata, & quando, ib. n. 2
 Remissoria in prophanis, etiam in prima instantia habetur, ib. n. 3.
 Remissoria datur etiam pro sanando primo examine nullo, p. 2. cap. 3. num. 4.
 Remissoria, an, & quomodo detur pro sanando examine in defectu citationis, ibid. num. 5

Remissorium impedire neque opponens nullitatem examinis, ib. eod. n.

Remissoria non datur ad probandum exceptiones personales testium, p. 3. c. 3. n. 6

Remissoria non datur super materia iudici arbitraria, ib. eod. n.

Remissoria non datur super re alias articulata, & probata, ib. n. 7

Remissoria non datur, quando melior specificatio non versatur in substantia, p. 3. c. 3. num. 7

Remissoria an detur petenti restitutionem, in integrum aduersus non factam probationem, ibid. eod. n.

Remissoria non datur, nisi probata lesione, causæ cognitione, & diligentia timor subor nationis, ib. n. 8

Remissoria artetati nõ cõceditur, p. 3. c. 3. n. 9

Remissoria in beneficiis datur consentienti sequestro, & vnica sententia, ibid. num. 10

Remissoria qualiter exequatur in partibus, ib. num. 41

Remissoria alicui ex iudiciis subdelegatis præsentatur etiam magis confidentibus, ib. num. 43

Remissoria datur executio etiam non compa rente parte, p. 3. c. 3. n. 52

Remissoria qualiter exequatur non compa rente parte, ib. n. 53

Remissoriales litteræ debent reproduci, & quomodo, ib. n. 54

Remissoria impedimenta de partibus liqui dantur in Curia, & quomodo, ibidem, num. 136

Remissoria qualiter impetrari debeat, p. 3. c. 3. n. 156

Qualis terminus concedatur, ib. n. 164

Remissoria expeditur reproducta intimatio ne, & sublati dubiis, ib. n. 160

Remissoria dirigitur, vbi sunt testes, ibidem num. 166

Remissoria, an impediatur processum, p. 2. cap. 6 num. 5

Remissoria attentanti negatur, & si tendat ad probandum exclusionem attentatorum p. 3. c. 3. n. 326

Declara tamen hoc procedere, quando clare constat de attentatis, ib. n. 327

Remissoria ad probandos recursus ad iudices laicos, aliquando fuit data, p. 3. c. 9 num. 78

Remissoria denegatur illi, qui incidit in censuras ob recursum ad laicos, ibidem num. 82

Remissoria qualiter concedatur post commis sionem restitutionis, p. 3. c. 10. n. 66

Ampliatur etiam facta cessione possessionis in manibus iudicis, ib. n. 67

Remissoria post commissiohem restitutionis,

quibus conditionibus concedatur, p. 3. c. 10. nu. 68

Rota aliquando concessit remissoria in solis Articulis pertinentibus, resecatis im pertinentibus, p. 3. c. 6. n. 163

Sed generaliter fuit solita concedere in omnibus, dummodo vnus ex articulis esset releuans, ib. n. 164

Etiamsi esset probatio contra probationem, ib. n. 165

Remissoria datur ad coadiuuandas proba bationes per scripturas, ib. n. 166

Item ad probandum coniecturas, & iudicia, ib. num. 167

In prophanis fuit solita concedi, absque fumo, data releuantia, ib. n. 168

Etiamsi probationes tendant directe contra formam Instrumenti publici, ib. n. 169

Remissoria in iudicio Manutionis datur etiam post didicita testificata, ibid. n. 170

In beneficiis semper requiritur fumus, ib. n. 171

Pro fumo sufficit depositio testium ad perpetuam rei memoriam, ib. n. eod.

Item sufficiunt fides simplices, ib. n. 172

Item sola iuris dispositio, ib. n. 173

Præter fumum requiritur etiam releuantia, ib. num. 174

Releuantia tunc dicitur adesse, si ex datis probationibus oriatur victoria Causæ, ibidem num. eod.

Remissoria si petatur in vltimis audientiis, arguitur calumnia, ib. n. 175

Idem, si petatur postquam causa diu fuit agitata, ib. n. 176

Vel sit in limine ferendæ sententiæ, ibidem, n. eod.

Item post plures emanatas Decisiones, ibid. num. 177

Remissoria denegatur excommunicato, ib. num. 178

Etiamsi agatur ad faciendas defensiones, ib. n. eod.

Ad obtinendam remissoria, debet antea doceri de iustis causis, ib. n. 179

Alias negatur, etiamsi agatur postremum iudicatum, ib. n. eod.

Vel in gradu restitutionis in integrum, ib. eod.

Remissoria nunquam cõceditur in materiis non concernentibus dubium, ib. n. 180

Nec minus datur ad fauorem spoliatoris, ib. n. 181

Remissoria negatur, quando agitur ad effectum pænæ, ib. n. 182

Amplia etiamsi materia articulata sapiat delictum, ib. n. eod.

Sed si agatur civiliter, ib. n. 183

Remissoria dirigitur ad locum, vbi sunt Testes, ib. n. 184

Locus testium non potest allegari suspectus, ib. nu. 185

Præcipue si adfit copia procuratorum, & Advocatorum, ib.n.eod

Renunciatio

Renunciatio liti, vide in verbo lis, & litigator, præter hæc.

Renunciare liti, instanti, & iudicio, & renunciare causæ differunt inter se, par.3. c.11.n.164

Repetitio

Repetitio commissionis in septuagenaria, quando fiat, p.3.c.14.n.23

Repositio

Repositio in pristinum statum, est pars integralis reuocationis attentatorum, vide in p.3.c.11.n.351

Reproductio

Reproductio est necessaria ad effectum, ut lis dicatur pendere, p.3.c.4.n.282

Reproductio monitorii sufficit, quod reperitur in Broliardo, ib.n.292

Res

Res sequestrata Creditori consignari debet, p.3.c.9.n.137

Res inter alios acta tertio obesse nequit, p.3.c.6.n.259

Res delegata, quando sit reuerfura ad delegantem remissuæ, p.3.c.7.n.132

Res corporalis, & incorporalis differunt, p.3.c.9.n.89

Res iudicata

Res iudicata, quando propriè dicatur, p.3.c.6.n.10

Rei iudicatæ, an renunciatur, nisi de ea protestetur procedente iudice ad vltiora, ib. nn.11

Res iudicata extinguit omnem subreptionem, p.3.c.6.n.212

Res iudicata, iudicat non appellanti, vel non prosequenti quo ad adversarium, ib. n.num.254

Declaratur tamen non præiudicare contra iudicem, si inique pronunciauit, ibidem num. 255

Res iudicata tertio contumaci plenè præiudicat, p.3.c.6.n.266

Res iudicata, quando non obstat exceptioni reiectæ in alio iudicio, p.3.c.7.n.266

Rei vindicatio

Rei vindicatio, an suspendat possessionem, vel potius petitorium, p.1.c.11.n.122

Rei Retentio

Retentio rei datur eo, donec liquidentur melioramenta, p.3.c.6.n.241

Declaratur tamen hoc casu, aliam recommendationem esse prohibitam, ib.n.242

Retentio rei loco pignoris, quando detur etiam stante statuto, non posse exceptionem opponi, ib.n.247

Rescriptum

Rescriptum ad lites, non dat iurisdictionem, contra alios, quam nominatos, p.1. cap.1 num. 238

Rescripta licet sint latè interpretanda, non tamen se extendunt contra, vel præter mentem rescribentis, ib.n.241

Rescriptum ad lites futuras trahi nequit, p.3.c.11.n.336

Rescriptum, quod obtinetur retrotrahitur ad diem decreti, p.3.c.2.n.13

Declarat, alias Rotam dixisse, retrotrahi ad diem appellationis, ib.n.14

Rescriptum cum clausula parito Breui, an importet prætensionem fructuum, ibidem, num. 16

Rescripta innumerabilia conceduntur à Signatura, & quo stilo, p.3.c.2.n.48

Rescripti obreptio est deducenda in Signatura, si Causa est in Curia, p.3.c.3.n.27

Rescriptum placet de secunda parte, quid significet in Signatura, ib.n.41

Rescripta, quæ fieri soleant à Signatura remissuæ, ib.n.45

Rescriptum commissioni apertitionis oris à Sanctissimo D. Innocentio X. par.3. cap.3 num.83

Rescriptum Signaturæ semper intelligitur pro ut de iure, & secundum ius commune, ib.n.197

Rescriptum Signaturæ simplex de expensis quomodo intelligatur, p.3.c.11.n.278

Rescriptum commissionis eodem modo sit super nullitate trium cõformium, & vnicę non appellabilis, p.3.c.12.n.151

Reservatio

Reservatio Papæ afficit possessionem ratione tituli, p.1.c.11.n.5

Reservatio expensarum à iudice sibi facta, quid operetur, p.3.c.11.n.293

Resignans

Resignans libere dicitur amittere statim possessionem, p.3.c.11.n.420. & 423

Resignans libere, an possit prætere fructus, etsi resignatio sit nulla, ibidem, num. 422

Resignans ante consensum præstitum, potest penitere, p.3.c.11.n.429

Amplia etsi resignatarius non ceperit possessionem; vel si litteras expediuerit, ibid. num.430

Respondens

Respondens positionibus, si vnam negavit, & de mendacio conuincatur, reliquæ habendæ sunt proueris, p.2.c.2.n.23

Respondens referens se ad instrumentum, si instrumentum est productum, dicitur bene respondisse, ib.n.24

Respondens si credat cum aliqua qualitate,
talis qualitas, non potest diuidi, p. 2. cap. 2
nn. 25

Respondens cum protestatione, quod inten-
dir renocare responsionem, si de iure res-
pondere non debet, optime facit, & quare,
p. 2. c. 2. n. 38. & 39

Respondens si in responsionem detegit turpi-
tudinem propriam, non reuocatur responde-
re, ib. n. 40. & 41

Respondens in prima instantia, non cogi-
tur respondere in secunda, ibidem,
num. 60.

Respondens debet habere terminum ad se in-
formandum, ib. n. 69

Responsio

Responsio debet esse simplex articulis, seu po-
sitionibus, vt puta credit, vel non credit,
p. 2. c. 2. n. 12

Responsio facta per verbum non credit, vt po-
nitur, nec ad effectum ad quem ponitur, di-
citur sufficiens, ib. n. 13

Responsio, non potest pro parte acceptari, &
pro alia recusari, ib. n. 25

Responsio non est danda ab illo, qui habet
auctorem de euictione, neque ab illo, qui
habet fundatam intentionem super Instru-
mento, vel partis confessione, vel testibus,
p. 2. c. 2. n. 61

Responsio in positionibus, an sit veritatis, vel
credulitatis, & an possit contra responden-
tem inquiri de periurio, par. 2. cap. 2
num. 64

Responsio danda est in facto alieno si facit
ad causam, ib. n. 67

Secus, quando non facit ad causam, ibidem
num. 68

Responsio debet esse credit, vel non credit,
si positio erit clara, & pura, & non patie-
tur exceptionem, ib. n. 74

Responsiones illæ negatiuæ non credit &c.
nec ad effectum &c. accipiuntur sepius a
criminalibus, pro pura negatiua, & hinc
assumunt ansam agendi de periurio, p. 2.
c. 2. n. 78. & 79

Responsio positionibus, quando fiat expen-
sis communibus inter litigantes, p. 3. c. 11
num. 14

Responsionem positionibus petens debet ip-
se soluere expensas opportunas, ibidem,
num. 15

Restitutio in integrum

Restitutio in integrum, est medela contra præ-
scriptionem, & datur quando adest proba-
bilis ignorantia, p. 1. c. 4. n. 67

Restitutio, non potest peti per procuratorem
absque speciali mandato procuratoris, par. 1.
c. 5 n. 191

Restitutio rei, hoc v. r. omni videretur sapere,
petitum, p. 1. c. 11. n. 46

Restitutio non competit, nisi probata posses-
sione, ib. n. 52

Restitutio non competit ei, qui nunquam
habuit, ib. n. 53

Restitutio in integrum, quando, & quibus de-
tur ad examinandum, p. 2. c. 1. n. 275

Restitutio in integrum ad examinandum, quan-
do concedi possit, ib. n. 276

Restitutio in integrum est impetranda ante,
exceptionem falsi in sententia in rem iudi-
catam habita, p. 2. c. 8. n. 210

Restitutio competit aduersus sententiam,
odio, præce, timore, vel fauore latam, p. 2.
c. 8. nu. 317

Restitutio ad appellandum via ordinaria, co-
ram quo peti debeat, p. 3. c. 1. n. 72

Restitutio ad appellandum Domino causæ,
an concedatur, & quando, ib. n. 273

Restitutio ad appellandum non competit Do-
mino, quando procurator est soluendo
ib. n. 275

Restitutio ad appellandum in Curia de stib,
nunquam datur, & quare, ibid. nu. 276

Restitutio minori a sententia fortis, seu for-
tunæ negatur, p. 3. c. 1. n. 528

Restitutio facit litem, & antiquum ius reui-
uiscere, ib. n. 186

Restitutio ad appellandum competit impe-
di to si non appuclauerit, vel non fuerit pro-
secutus, p. 3. c. 5. n. 9

Amplia idem in beneficialibus, sed an de-
beat protestari, ib. n. 10

Restitutio ad appellandum, an competat
mortuo procuratore, vel principali non
reliquo procuratore, ib. n. 11

Et quid si moriatur procorator substitutus
existente in Curia principali procuratore,
p. 3. c. 5. n. 12

Restitutio in integrum ad appellandum, qui-
bus casibus detur remissiuè, ibidem,
num. 14.

Restitutio in integrum datur ex impedi-
mento, tanquam ex iusta causa, ib. n. 56

Restitutio in integrum non datur durante,
remedio ordinario, p. 3. c. 10. n. 5

Restitutio in integrum est remedium subsidia-
rium, ib. n. 6

Restitutio in integrum datur supplicatione,
impetrantis, & gratia Principis, ibidem
num. 9.

Restitutio in integrum plus dependet a iure,
quam a Principe, p. 3. c. 10. n. 10

Restitutio in integrum, est in pristinum statu
repositio, ib. n. 13

Restitutio in integrum litem finitam, facit re-
uiuiscere, ibid. n. 14.

Restitutio integrum multipliciter petitur, & quomodo, p.3.c.10.n.15
 Restitutio in integrum via exceptionis dicitur incidenter peti, ib.n.16
 Restitutio in integrum via actionis, an principaliter, vel incidenter petatur, p.3.cap.10 num. 17
 Restitutio in integrum, an necessaria aduersus lapsum fatalium ad appellationem prosequendam, ib.n.17
 Restitutio incidenter petitur via actionis aduersus sententiam laram super desertione, ib. num.19
 Restitutio in integrum petitur etiam officio iudicis, p.3.c.10.n.20
 Restitutio officio iudicis petita super rescissione processus, vel sententiæ, dicitur principalis, ib.n.21.
 Restitutio incidenter peti potest etiam per procuratorem, absque speciali mandato. ib. num.22
 Restitutio principaliter peti nequit, absque speciali mandato, p.3.c.10.n.23
 Restitutio integrum tam principaliter, quam incidenter qualiter obtineatur. ibidem num. 24
 Restitutio in integrum debet peti, & finire in tra quadriennium, ib.n.26
 Restitutio datur Ecclesiæ enormissimè lesæ etiam post quadriennium. p.3.c.10.n.33
 Restitutio in integrum, an, & quando detur minori, ib.n.34
 Restitutio, quando iterum concedatur minori, ib.n.36
 Restitutio aduersus regulam de triennali, quando concedatur in beneficiis, p.3.c.10.nu.43
 Restitutio lapsu quadriennio, petitur cum aliqua causa, ib.n.44
 Restitutio non datur non citato, sed appellatione, ib.n.58
 Restitutio qualiter soleat concedi aduersus duas conformes, & earum rem iudicaram, p.3.c.10.n.61
 Restitutio qualiter concedatur aduersus tres lates per contradicções, ib.n.63
 Restitutio aduersus rem iudicaram prætextu boni iuris, qualiter concedatur, ibidem nu. 63
 Restitutio in integrum pauperi, quibus clausulis concedatur, p.3.c.10.n.69
 Restitutio qualiter, & quando fiat ad appellandum Domino à Procuratore decepto, ib.num.71
 Restitutio ad appellandum de stilo non datur Domino à Procuratore decepto, ibid. num.73
 Restitutio qualiter detur Domino aduersus

Praxis Camilli Capuej.

rem indicatam mortuis procuratoribus, p.3.c.10.n.77
 Restitutio non datur aduersus rem iudicatam per contradicções vno procuratore superstiti, ib.n.79
 Restitutiones in integrum gratiose in beneficiis conceduntur, p.3.c.11.n.31
 Restitutio gratiosè nunquam conceditur in prophanis, ib.n.82
 Restitutio in prophanis datur quomodocumque petatur aduersus vnicam, & non appellabilem, ib.n.83
 Declaratur tamen commissione signari cum clausula prout de iure, p.3.c.10.n.84
 Fallit aduersus lapsum instantiæ statutiariæ, & quare, ib.n.85
 Restitutio in secunda instantia datur cum clausula rescissis expensis, ib.n.86
 Restitutio contra tres conformes committitur prout de iure, p.3.c.10.n.87
 Restitutio commissa appellatione committitur iudici ad quem, ib.n.88
 Restitutio non commissa appellatione committitur iudici à quo, ib.n.89
 Restitutio via ordinaria petenda, quomodo petatur, p.3.c.10.n.90
 Restitutio in integrum coram quo iudice regulariter petatur, ib.n.91
 Restitutio aduersus sententiam Episcopi, an, peti possit coram Vicario, ib.n.92
 Restitutio aduersus sententiam Vicarii, an, peti possit coram Episcopo. parte 3. cap. 10.nu.cod.92
 Restitutio spoliatori nunquam conceditur in causis spolii. ibid.nu.93
 Restitutio quando detur spoliato cum clausula rescissis expensis. ibid.nu.94
 Fallit in paupere, quia seruatur in fine litis p.3.c.10.n.95
 Restitutio ad prosecutionem, an detur cedenti liti, & causæ, propter impotentiam. ib. num.96.
 Restitutio regulariter impedit executionem de iure ciuili, ib.n.100
 Restitutio de iure canonico impedit executionem, si non adfit suspicio calumniæ. p.3.c.10.n.101
 Alias fit executio cum cautione de restituendo in casu succumbentiæ, ib. num. cod.
 Restitutio gratiosè concessa impedit executionem, ib.n.102
 Restitutio cum clausula prout de iure, an executionem impediat, p.3.c.10.n.103
 Limita si suspicio calumniæ subesset, ib.n.cod.
 Ampliatur siue restitutio petatur de iure cõmuni, siue speciali, ib.n.cod.
 Ampliatur si conceditur minori, vel Ecclesiæ aduersus tres conformes, ib.n.104

Bbb

Re-

Restitutio debere fieri, vel non nõ est expresse pronuncian-
dum, p. 3. c. 10. num. 112
Restitutio conceditur ad appellandum docto
de legitima absentia, ib. n. 119
Declaratur tamen absente non legitime de-
fensum restitui in totum, ib. n. 120
Restitutio Ecclesiæ, & Reipublicæ datur pro-
bat a latione tantum, p. 3. c. 10. n. 122
Restitutio datur etiam Ecclesiæ asserenti se
esse laicam, ib. n. 123
Restitutio potest peti ab Ecclesia, & republica
per quadriennium, ib. n. 124
Declaratur etiam si tempus, quo fuerunt la-
sæ, sit minus quadriennio, par. 3. cap. 10
num. 125
Restitutio aduersus iudiciales præscriptio-
nes, an competat, & quando, ibidem
num. 138
Restitutio aduersus tres conformes si comi-
tatur, debet probari saltè iniustitia vnus,
ib. num. 139
Declaratur tamen sufficere qualem qualem
probationem, p. 3. c. 10. n. 140
Restitutio aduersus sententiam Principis, nõ
est regulariter concedenda, ib. n. 142
Restitutio aduersus Principis sententiam da-
tur ex probabili causa, ib. n. 143
Restitutio datur minoribus in eo, quod fecer-
int, p. 3. c. 10. n. 152
Restitutio concessa minori, an extendatur ad
maiores litis consortes, ib. n. 153
Restitutio in integrum datur cum clausula
parito iudicato, p. 3. c. 12. n. 167
Restitutus
Restitutus, quia à Procuratore deceptus, an
debeat docere de sua iustitia, vide in p. 3.
c. 10. n. 76
Reus
Reus non remittitur pro seculis delictis, ne-
que in civilibus, etiam si crimen sit gravissimu
p. 1. c. 1. n. 368
Reus de pluribus inquisitus coram diversis iu-
dicibus, finito per vnum processu, remitti-
tur ad iudicem delicti, ib. n. 370
Reus ab utroque condemnatus solvens penam
in loco delicti, non potest in loco originis
amplius molestari, si fuit processum in con-
tumaciam, ib. n. 372
Reus delinquens in vno loco, quando possit
in alio puniri, & an, & quando sit locus re-
missioni, vide p. 1. cap. 2. à num. 387. vsq.
ad n. 389
Reus debet probare possessionem, vel deten-
tionem, p. 1. c. 3. n. 14
Reus absolvitur à petitis, quotiescumque
summa, de qua agitur provenit ex ludo
prohibito, ib. n. 75
Reus, si promisit dare nouum fideiussorem,
& interim illo non dato mortatur ille, sub

cuius periculo societas posita erat, non iudi-
cata societate, vel non ratificata, queritur
an sit iudicandum pro, vel contra lucrum,
p. 3. c. 3. n. 96
Reus quid agere debeat, p. 1. c. 3. n. 20
Reus quis dicatur, p. 1. c. 4. n. 1
Reus si apprehenditur Romæ, dummodo i. b.
venerit ratione deuotionis, seu vt cito ali-
quo, & vrgenti negotio se expediat, po-
terit Romæ conueniri, p. 1. c. 4. n. 2
Reus conuentus potest absolui duobus casu-
bus primo ex non iure actoris, ib. n. 3
Secundo, quando actor non probat suam in-
tentionem, ib. n. 4
Reus citatus in partibus in vim citationis de-
cretæ, potest contra actorem tanquam con-
tumacem, absq. alia citatione de partibus
per audientiam contradicatarum procede-
re, ib. n. 5
Reus si non comparuisset, & contra ipsum fuis-
sent examinati testes sine interrogatoriis,
audire, p. 1. c. 4. n. 6
Reus si moriatur in quacumque parte iudicii
& causa sit beneficialis, solet concedi pro-
cessus per contradicatas, contra omnes inter-
esse putantes, p. 1. c. 4. n. 8
Limita tamen hoc non esse prædicandum in
causa prophana, ib. n. 9
Reus quando excipit in sua exceptione dicitur
actor, & debet illam concludenter pro-
bare, vide in p. 1. c. 4. n. 10
Rei duo si conueniantur ad soluendum, & nõ
sunt principales debitores, sed fideiussores
si alter illorum soluit, non est necesse, quod
pro sua rata reportet iurium cessionem, p. 1.
c. 4. num. 13
Reus si pendente iudicio civili accuset acto-
rem, quid agendum, p. 1. c. 4. n. 22
Reus si indiget compulsoria speciali, an obti-
nebit, & qualiter, p. 1. c. 4. n. 20
Reus si indiget remissoria, non debet expectare
vltimas audientias, illamque in vlti-
mis audientis petere, ib. n. 22
Reus si excipit de prescriptione, aduertat illam
non currere contra ignorantem, ib. n. 24
Reus etiam si possidet, absolvitur ex non iure
sui aduersarii, p. 1. c. 4. n. 32
Reus, quando causa est deserta, non potest, si
causa deuoluta fuit ad Curiam Romanam per
appellationem, petere, quod executio re-
mittatur ad partes, p. 1. c. 4. n. 35
Reus si pulsatur ad edendum scripturas, &
iura, quando possit cogi, & quando libere-
tur cum cautione iuratoria, non habere,
nec dolo desisse habere, ib. n. 36
Reus, si agitur de probando valore domus, &
actor vt velit petitis tanquam testibus, pote-
rit opponere, quod talis peritus debet vali-
de, & iuxta stilum examinari, vt testis, ib. n. 50
Reus

- Reus conuentus, si fuisset passus confiscationē bonorū, non tenetur ad debita antea contracta, etiam quod deueniret ad meliorem fortunam; p. 1. c. 4. n. 32
- Reus debet esse diligens in opponendo omnes exceptiones, quas habet, & erit memor, ad hoc, ut afficiat eius protestatio, quod illa debet repeti in quolibet actu, p. 1. c. 4. n. 58
- Reus, qui non renunciauit purgationi moræ etiam de iure canonico, si conueniatur vi gore pacti, quod deficiente in vna admitatur ad purgationem moræ, & opponere potest venisse diem solutionis, & satisfaciēdo de eo, quod vsque ad diem iudicii effluxit, liberatur. Vide in p. 1. c. 4. n. 59
- Reus si auctori petat editionem scripturarum, quibus vult uti coram Iudice non obtinebit, nisi facta declaratione velle uti pro, & contra, p. 1. c. 4. n. 61
- Reus, qui eligit domicilium, & facit actus, qui non sonant in agere, non dicitur consentire in iurisdictionem, p. 1. c. 4. n. 65
- Reus si opponat deficientiam implementi conditionis, inter modum, & conditionē sit differentia, ib. n. 78
- Reus etiam potest opponere periculum contra actorem, ib. n. 95
- Amplia non obstante nullitate contractus, ib. n. 96
- Reus si opponit liberationem sibi factam a creditore auditur, ib. 97
- Reus citatus ad comparandum personaliter, siue causa sit ciuilis, siue criminalis: ut cum distinctione procedendum, quia in causa ciuili intelligitur per se, vel per procuratorem, p. 1. c. 5. n. 22
- Reus si causa est criminalis non auditur per procuratorem, p. 1. c. 5. n. 22
- Declaratio tamen, quatenus venit imponenda pœna corporis afflictiua, ib. n. 23
- Rei criminales, qui non audiuntur per procuratorem, p. 1. c. 5. n. 26
- Et qui citentur ad personaliter comparandum ib. n. 27
- Declaratio procedere, siue agatur de crimine publico, siue de delicto priuato, ib. n. 28
- Etiam si reus fuerit pro alio delicto condemnatus, ib. n. 29
- Quod procedit, quamuis deueniatur contra sententiam diffinitiuam, ib. n. 30
- Et quamuis pœna corporis possit redimi pecunia, ib. n. 31
- Etiam quod pœna sit arbitraria p. principi, ib. num. 32
- Reus criminalis repertus in alieno territorio debet citari per litteras subsidiarias, par. 1 c. 6. num. 28
- Reus si non inuenitur personaliter, potest citari Domi, ib. n. 39
- Reus de consuetudine non requiritur, quod perquiratur prius, ut personaliter citetur, sed sufficit, quod nuncius de directo eat domum, p. 1. c. 6. n. 30
- Reus potest impedire processum per contradicias, resecitis expensis, p. 1. c. 8. n. 14
- Reus, an possit renunciare suis defensionibus p. 2. c. 1. n. 331
- Reus potest deducere contra confessionem, ut non sit peniendus, p. 2. c. 1. n. 332
- Reus captus in fragranti, & sponte confessus, potest renunciare defensionibus. ibidem num. 333
- Ampliat in reo legitime conuincto, & si sit periculum scandalis, ib. eod. n.
- Ampliat etiam si esset concitata seditio in populo propter delictum, p. 2. c. 1. n. 334
- Reus, quando possit renunciare defensionibus, remissius, ib. n. 335
- Reus non tenetur respondere, quando obstat exceptio, quæ impedit litis ingressum, p. 2. c. 2. num. 18
- Reus non tenetur respondere positioni, quæ continet crimen eius, qui debebat respondere, iq. n. 19
- Reus in casu licito, tenetur respondere in qua cumque parte iudicii, ib. n. 20
- Reus non tenetur respondere positionibus, quæ non fuerint datæ cum iuramento, & mandato speciali, p. 2. c. 2. n. 26
- Reus ponens contra emptorem, & instans, ut auctor eius scilicet venditor respondeat, talis venditor non tenetur respondere, quia non agit, nec excipit, p. 2. c. 2. nu. 51
- Reus, an cogatur respondere per verbum credulitatis, vel veritatis habita distinctione, an sit iuramentum de veritate tantum, vel de calumnia dumtaxat, p. 2. c. 2. n. 70
- Rei quotidie in pœnam pecuniariam puniuntur criminaliter, p. 2. c. 8. n. 177
- Reus defensionibus renunciare nequit, ibid. num. 175
- Reus vincit, & debet absolui per non ius actoris, ib. n. 309
- Reus potest adherere appellationi per aduersarium interpositæ, p. 3. c. 1. n. 381
- Reus, quomodo obtineat absolutorem, quando Procurator sine mandato comparere, p. 3. c. 4. n. 25
- Reus, quando nihil impendat propter solam commissionis impetrationem, ib. nu. 31
- Reus appellans a carceratione, non debet aliud innouare, ib. n. 143
- Reus si in dubio non sit solvendus, si scus apprehendit bona, p. 3. c. 6. n. 67
- Reus non solvendus corporaliter punitur, ib. nu. 68

Ampliatur etiam ista pœna deficiente in parte integre solutioni, ib.n.69
 Reus non soluendo, an possit cedere bonis ad euitandam pœnam corporalem, par.3. c.6 num.70
 Reus detinetur in carceribus, si pars non consentiat pœnz loco debiti, ib.n.71
 Reus habens iure, non potest luere corpore etiam volens, ib.n.72
 Declarantur prædicta in condemnato per de finitiuam tantum, ib.n.73
 Reus, an debeat citari ad liquidationem fructuum, & expensarum, p.3.c.6.n.153
 Declaratur de iure Curie id fieri debere. ib. num.154
 Declaratur etiam non requiri in citatione insertionem rescripti, ib.n.155
 Declaratur etiam nouum processum non esse faciendum, sed factum standum, ibidem. num.156
 Reus si cedit, liti non debet in expensis condemnari, p.3.c.11.n.60.68.& 91
 Declara si renunciat ex eisdem actis, & non noua superueniente causa, ib.n.61
 Reus excusatur ab expensis, quando contra ipsum sit petitio plus debiti, ibid. nu.100 & 116
 Reus extrajudicialiter non requisitus, an, & quando ab expensis excusetur, par.3.c.11 num.109
 Reus excusatur ab expensis propria culpa ab actore factis, ib.n.110
 Reus excusatur etiam, quo ad expensas ratione contumacie ab actore factas, ibidem num.111
 Idem dicitur de expensis factis ab actore, propter suam absentiam, p.3.c.11.n.112
 Et quid de expensis pro restauratione iudicii ab actore factis, ib.n.113
 Eequid de illis factis interposita iudicis auctoritate, ib.n.114
 Declara tamen si sine dolo, & culpa Rei, ibid. num.115
 Reus excusatur ab expensis, si actor plus debito petat, p.3.c.11.n.100.& 116
 Reus quo ad quantitatem debitam non potest in expensis condemnari ex Bartolo, ib. num.117
 Reus in parte victus an, & quando debeat in omnibus expensis condemnari, ibidem. num.118
 Reus semper in expensis condemnatur, quando statutum mandat victum, victori condemnari, p.3.c.11.n.122
 Reus non excusatur ab expensis, quando ex processu, & instrumentis potuit videre malam causam, ib.n.127
 Reus habens iustam causam, si mala superuenit, condemnatur in expensis, ibidem. num.128

Reus, etsi habuerit iustam causam in Rota, condemnatur in expensis, par.3.cap.11 num.129
 Reus in expensis semper condemnatur stante iuramento. ib.n.130
 Reus succumbens in causa appellacionis semper debet in expensis condemnari, ibidem num.131
 Reus mendax semper in expensis condemnatur, p.3.c.11.n.138
 Reus, & actor, an sint in pari priuilegio renunciandi, si volunt, ib.n.165
 Reus, an teneatur ad pœnas contentas in lege actoris temere litigantis, ib.n.195
 Reus temere litigans tenetur solum ad expensas iudiciales, p.3.c.11.n.196
 Reus non liberatur à iuramento calumnie, ib.n.209
 Reus debitum confitens in termino primæ citationis absoluitur ab expensis, ibidem. num.391
 Reus confessus potest ex processu condemnari, p.3.c.12.num.246
 Declaratur confessionem debere esse spontaneam, ib.n.247

Roma

Romam interest pinguem, & abundantem esse, p.3.c.13.n.45

Rota Romana

Rotæ Romanæ Tribunal quale sit, p.1. c.2 num.53
 Quinam eligantur in Auditores, ibidem.
 Quænam sint Auditorum priuilegia, ib.n.54 & 116. remis.
 Inter ipsos ille dicitur iudex causæ, cui primo fuit præsentata commissio, ibid.num.55 & 73
 Auditores Rotæ non se ingerunt in votando causas familiarium, & Consanguineorum, vsque ad secundum gradum, ib.nu.56
 Non remittunt causas ad Cancellariam sine expressa licentia Papæ ex causis deductis in Rota, ib.n.57
 Non prouocant sine voto Coauditorum. ib.n.58
 Limita si partes consentiunt in actis, ib.
 Amplia etiam in quocumque decreto præiudiciali, ib.n.59
 Sunt contenti vnica commissione ab initio, vsque ad causæ consumationem, ibidem num.61.
 Et vigore vnus dicte commissionis faciunt omnia, quæ sunt principaliter, & incidenter in causa necessaria, ibid.
 Dant partibus copias decisionum, ibidem num.62.
 Auditores Rotæ sunt incorruptibiles, ibid. num.63.
 Student summo opere ne quid fiat contra ius, con-

contra stilum, & cōtra decisiones antiquas
ib. num. 64
Sequuntur aliquando æquitate de voto Co-
aditorum, ib. n. 65
Attendunt tantum nullitates ex tribus, ibid.
num. 66
Non cognoscunt causas criminales, ibidem
num. 67
Sedent regulariter die lunæ, & veneris, & si ali
qua harum dierum sit impedita, sedent die
Mercurii, ib. n. 68
Si vero sunt omnes hi dies impediti, sedent
die Iouis, vel Sabbati, si dies Iouis est feria
ta, & dicitur Rota Martiniana, ibidem
num. 69
Rota Urbana fit in vigilia solemnitatis San-
ctissimi Corporis Christi, ib. n. 70
Vota quomodo præbeantur in Rota, ibidem
nu. 72
Auditores cognoscunt simul articulum gra-
uaminis, & negotium principale, ibidem
num. 75
Quomodo procedant, quando sententia est
nulla, ib. n. 77
In casu obitus Decani dignitas datur anti-
quiori præfenti in Curia, vel absenti causa
Reipublicæ, p. 1. c. 2. n. 79
Auditoratus vacat tantum per obitum Audi-
toris, vel per Promotionem, ibidem
num. 80
Rota non admittit ad patrocinia alios, quam
probos, & examinatos ab ipsa, ib. 81
Innehitur contra vtentes verbis iniuriosis,
ib. num. 82
Rota loquente omnia tribumalia obmutescunt
ib. n. 85. & 86
Cognoscit tantum causas supra valorem scu-
torum 500. vel eiusdem valoris, ibidem
num. 88
Rota non exequitur sententias aliorum Tri-
bunaliū, nisi cognito de illorum meritis
& iustitia, p. 1. c. 2. n. 90
Exequitur rem iudicatam alterius Tribunalis
per solam transportationem iurium, in qui-
bus fundatur iustitia sententiæ, ibidem
num. 91
Auditores Rotæ dicuntur Iudices ordinarii
in procedendo, quamuis in sententiando
dicantur delegati, ib. n. 92
Possunt conferre beneficia loco Papæ, & con-
firmare electionem loco Ordinarii, ibid.
num. 93
Auditores Rotæ indicant de bono, & æquo.
p. 1. c. 2. n. 94
Non reuelant secreta disputationum, ibidem
nu. 95
Si partes per decennium sunt negligentes in
expediendo, non dant expeditionem sine
nova disputatione, ib. n. 101

Post tres conformes in causis de partibus dāt
litteras executoriales, ib. n. 102
Concedit etiam ad partes Rota mandatum
executium, ib. n. 103. & 106
Rota reuenter recipit resolutiones Congre-
gationis Concilii, ib. n. 114. & 115
In Rota si proceditur prout in prima non est
opus reuocare sententiam alterius Tribu-
nalis, quando causa fuit commissā, prout in
prima, nec est opus transportare acta prio-
ris instantiæ, p. 1. c. 2. n. 118
Declarat tamen prout, ibidem num. 122
Rota procedit prout in prima vigore clausu-
læ quam, & quas, ibidem n. 120. & 122
Nec ibi disputantur dubia super damnis, quā-
do illa dependent à negotio principali, ib.
num. 121
Auditoris Rotæ in procedendo habent iuris-
dictionem ordinariam, sæcus in pronun-
ciando, ib. n. 156
Auditores Rotæ non possunt procedere ante
præsentationem commissionum, ibidem
num. 157
In Rota semper attenditur præsentatio ad
præuentionis effectum, p. 1. cap. 2. n. 109.
Et tunc possunt Auditores procedere de con-
sensu Coauditorum, ibidem n. 210.
Et talis consensus non est opus, quod sit ex-
pressus, ibid. n. 211
Si est dubium de iurisdictione inter Audito-
res Rotæ possunt inter se ipsos causas rem-
ittere, & valet processus, p. 1. c. 2. n. 212.
Auditores Rotæ, quamuis sint excommuni-
cati valide procedunt, ib. n. 230
Quod declarat ratione potestatis officij, ibid.
num. 231
Auditor vigore Innocentianæ potest proce-
dere ad vltiora, ac si citatio esset debito
modo executā, quæ alias male fuisset exe-
cuta, p. 1. cap. 6. n. 141
Auditores si committitur causa appellatio-
nis, docto de appellatione, solent inhibe-
re, ibidem n. 153
Auditores Rotæ in quibus causis summarie
procedant præter solitos, p. 1. c. 10. n. 27
Rota post conclusionem in causa admittit
noua iura, ib. n. 79
Rota admittit ad terminorum reiterationem
absque commiſsione, sed quando, par. 1.
cap. 10. num. 102
Rota quando concedat cumulationem in re-
medio reintegrandæ, p. 1. c. 1. n. 26
Auditor Rotæ non potest sine consensu alio-
rum renuſſoriam dare, p. 2. c. 1. n. 189
Auditores Rotæ quomodo disputare soleant
de infirmatione, vel confirmatione senten-
tiæ, p. 2. cap. 8. n. 220
Auditores Rotæ, an possint procedere in ne-
gobio principali causæ per appellationem
pen-

pendentis. p.3. cap.1. n.155
 Rota non solet controuertere rescriptum Signaturæ iustitiæ, sed illud libenter sequi. p.3. cap.2. num. 5.
 Auditores Rotæ non indigent commissione, ut possint procedere post definitiuam. p.3. cap.3. n.8.
 Rota iudicat super nouo iure, quandocumque producatur sine nouo processu. par.3. cap.4. num. 173
 Declara tamen aduersario debere dari dilationem ad opponendum, & probandum exceptiones. ibid.nu.174.
 Rota præfigit terminum ad docendum de attentatis absque commissione. ib.n.204.
 Auditores rotæ an prorogent fatalia, & eis elapsi denuo concedant. par.3.c.5.n.86.
 Auditores rotæ, qualiter hodie possint fatalia prorogare. ibid.n.91.
 Auditores rotæ suas sententias absque alia commissione exequantur. p.3.c.6.n.83.
 Auditores rotæ possunt liquidationē in partibus subdelegare. ibid.n.109.
 Rota an admittat patrocinium solius procuratoris in causis. p.3.c.9.n.31.
 Auditores rotæ, quando informantur, & ubi si sit dubium proponendum. ibid.nu.32.
 Rota inuehit contra non communicantes scripturas. p.3.c.9.n.35.
 Rota vult, quod iura omnibus aperiantur. ibid.num.36.
 Auditores, qua die studeant, quauē resoluant causas. ibid.nu.37.
 Auditores rotæ sunt iudices ordinarii, & citant per totum orbem. p.3.c.9.n.62
 Rota solet mitius agere dando declaratoriam contra regulares. ibid.n.99.
 Auditores rotæ possunt terminum præfigere ad docendum de causis impedietibus executionem. par.3.c.10.n.113.
 Rota an, & quādo condempnet ad fructus, qui percipi potuissent. p.3.c.11.n.685
 Auditores rotæ an, & quando præfigant terminum ad docendum de prætensa nullitate. par.3.c.12.nu.128
 Auditores rotæ, quando expressē non soleant pronunciare super nullitate. ib.nu.129
Rusticus
 Rusticus an teneatur ad gabellam impositam pro expensis litis contra se. p.3.c.11.n.320

S

Salarium

Salarium, quod nam debeatnr Procuratori part.1.c.5.n.314.
 Salarium etiam non conuentum debetur procuratori ad lites. ibid.n.315.

Salarii quantitas, ut plurimum remittitur arbitrio iudicis habito respectu ad laborem factum. ibid.nu.316.
 Salarium huiusmodi aliquando Rota taxauit ad rationem scutorum 12. pro quolibet mense. ibid.nu.317.
 Salarium sollicitatori, quodnā debeatnr pro quolibet mense. ibid.n.318.
 Salarium debetur iudici in causa laboranti, & si partes concordent. p.3.c.8.n.325.
 Salarium est prohibitum sequestrari. parte 2. cap.9.n.157.

Sanatio

Sanatio nullitatum, non potest dare nouum, ius, alias sanatio non valet. parte 3. cap. 12. num. 230.
 Sanationes nullitatum nihil hodie inseruiunt in curia. ibid.n.239

Sanatoria

Sanatoria, quo ad probationes an, detur, & quomodo. p.3.c.12.n.234.

Satisfactio

Satisfactio ex causa sequestri finitur triennio. part.2.c.9.n.169.

Scientia

Scientia vide notitia

Scribens

Scribens Litteras cambii. Vide in verbo mercator & Litteræ cambii

D. Scipio Santron chettus nobilis Auenionens scribit de rescriptis. p.3.c.3.n.45

Scriptura

Scriptura sigillo munita fortius probat, quia illud dicitur confirmatio eorum, quæ in illa continentur. p.1.c.3.n.131

Scriptura non est de essentia citationis. p.1. cap.6. num. 76.

Scripturæ transumptæ sine compulsoria non faciunt fidem in Rota. p.2.c.1.n.27

Scripturæ a notariis de partibus sunt cum compulsoria extrahendæ. ibid.n.28

Limitatur in extrahendis ab archiuiis publicis ibidem

Limitatur etiam in extrahendis ab ipsis qui rogarunt ibidem

Limitatur etiam in extrahendis a successotibus in officio ibidem

Scripturæ a quibus extrahi possint absque compulsoria. p.2.c.1.n.29

Scripturæ non compulsatæ, an, & quando fidem faciant. ibid.n.30

Scripturæ non compulsatæ non creduntur, nisi cum debitis requisitis. ibid.n.31

Scripturæ compulsandæ exemplum est iudici ostendendum. ibid.n.43

Scripturæ probant citata parte in commissione, non in extraditione. ibid.n.46.

Scripturæ possunt extrahi per Notarium rogatam sine citatione. p.2.c.1.n.48.

Scri-

Scripturæ non possunt sine citatione parti
extrahi à non rogato, ib.n.49
Scriptura publica dignoscitur ex solemnita-
tibus, & quibus, p.2.c.5.n.84
Scriptura in Archiuio producta pendente,
lite non probat, ib.n.196
Scriptura prædicta habetur acsi nõ esset pro-
ducta, ib.n.eod.
Scriptura in Archiuio debet reponi inter au-
thenticas, ib.n.198
Scriptura simpliciter posita in Archiuio, an
probet, p.2.c.5.n.201
Scriptura Archiuui probat, si talis adstet con-
suetudo, ib. n.202
Scripturæ non creditur, nisi officialis tes-
tetur repertam in Archiuio, ib.n.203
Scriptura Archiuui, an probet, si eadẽ No-
tario defuncto alibi reperiatur, ibidem
num. 204
Scripturæ Archiuui Urbani, & earum extracta
hodie probant, p.2.c.5.n.205
Scriptura Archiuui, quibus requisitis indi-
geat, vt probet, ib.n.206
Scriptura, an debeat extrahi cum citatione
partis, & recognitione originalis, ibidem
num. 207
Scriptura Archiuui dici non debet copia,
alias oon probat, ib.n.209
Scriptura à priuato reposita in Archiuio nõ
probat, p.2.c.5.n.210
Scripturæ Archiuui Cameræ Apostolicæ, &
Principis plenè probant, ib.n.212
Scriptura priuata in Archiuio reperta regu-
lariter non probat, ib.n.213
Scriptura prædicta probat, si sit à dnobus te-
stibus subscripta, p.2.c.5.n.213
Scriptura priuata, quæ dicatur, ibidem
num. 214
Scriptura priuata extracta ab Archiuista nõ
probat, ib.eod.n.
Scriptura à testibus, & Archiuista subscripta
cum fide repetitionis in Archiuio probat,
ib.num.215
Scriptura in Archiuio debet reperiri tempo-
re extractionis, vt probet, ibidem eodem
num.
Scriptura non probat, si suspectus sit Archiui-
sta, p.2.c.5.n.prædict.
Scriptura extracta ex Cancellaria, vel Segre-
taria à successore probat, ib.n.218
Scripturæ Cancellariæ, vel Secretariæ pri-
uilegia ad libros etiam extenduntur, ib.
num. 219
Scriptura Archiuui, an probet extra territo-
rium contra etiam non subditum, ibid.
num. 220
Scriptura producta infra quod tempus pro-
bet, p.2.c.5.n.221
Scriptura priuata in Archiuio an, & quando

concurat cum instrumento publico, ib.
num.223
Scripturæ priuatae in Archiuio aufertur sus-
picio antedatæ, ib.eod.n.
Scripturæ sumptum de sumpro, an, & quando
fidem faciat, ib.n.225
Scripturæ sumptum solemniter à sumpto non
probat, p.2.c.5.n.226
Scriptura sumpta de sumpto potest admini-
culari ad probationem, ib.eod.n.
Scriptura prædicta adminiculata non tamen
dicitur in forma probanti, ib.u.227
Scriptura tamen prædicta obtinet finem cõ-
cludentis probationis, ib.eod.n.
Scriptura exemplata ab originali inspecto, nõ
dicitur in forma probanti, p.2.cap.5.
num. 228
Scriptura sine solemnitatibus iuris non dici-
tur in forma probanti, ib.n.229
Scripturæ sumptum solemniter ab alio simi-
li non dicitur in forma probanti, ibid.
num. 230
Scriptura nõ dicitur in forma probanti, quia
à partibus approbata, ib.n.231
Scripturæ Archiuui Monasterii adminiculata
magis probat, p.2.c.5.n.238
Scripturæ, quæ in Archiuio Cardinalium,
ib. num.239
Scripturæ penes successorem, possunt extrahi
sine compulso, ib.n.264
Scripturæ penes successorem existentes habet
tur loco originalium, ib.eod.n.
Scriptura fideliter extrahi debet, & qualiter
& quare, p.2.c.5.n.268
Scripturæ existentia, quomodo iustificetur
pro compulso, p.2.c.6.n.4
Scripturæ releuantia per quæ iustificetur pro
compulso, ib.eod.n.4
Scripturæ editio, an semper impediat proces-
sum, ib.n.5
Scripturæ compnlsandæ, quando sint in actis
indicandæ, ib.n.57
Scripturæ existentia de quo tempore probari
debeat à petente illius exhibitionem, p.2
c.6.n.64
Scriptura recognoscenda, quonam in loco
deber esse reperta, ib.n.88
Scriptura, an probet, si fuit de tempore pro-
ductionis legibilis, & non de tempore reco-
gnitionis, ib.n.104
Scriptura, quæ debet comparari, cum alia re-
cognoscenda, qualis esse debeat, ibidem
num. 111
Scripturæ in protocollo existentis, & extrahẽ
dz sufficit recognicio manus, p.2.cap.6
num.117
Scriptura deficientibus requisitis aliquando
sumit robur à loco, ib.n.122

Secretaria Papa

Secretaria Papæ dicitur etiam ipsius Archi-
uium, p.2.c.5.n.216

Senator

Senator Urbis habet imaginem Principatus
antiquorum Romanorum. p.2.c.5.n.186

Senes

Senes dicuntur exemplum iuniorum. part. 3
cap.14.num.1

Senes excusantur a muneribus publicis perfo-
nalibus. ibid.n.2.

Senes excusantur a tutela. ibid.n.3

Senes in criminalibus torqueri uon solent.

par.3.c.14.n.4.

Senes semper mirius puniuntur. ibid.n.5

Senes pena ordinaria puniri non solent. ibid.
num.6

Senes instar minorum semper dicuntur excu-
sabiles, p.3.c.14.n.7

Sententia

Sententia lata contra decisiones an valeat.

p.1.c.2.n.87

Sententia antiqua præsumit lata cum iuris-
dictione. ibid.n.195

Sententia si fuerit lata cum citatione pro pri-
ma die, & deinde in antea cum continua-
tione, sustinetur, etiam si lata sit die se-
cunda, vel tertia. p.1.c.4.n.70

Sententia lata renocato procuratore post lit-
tis contestationem, sustinetur, part.1.c.5.
num.104

Sententia de iure ciuili est nulla lata citato
principalis, & omisso procuratore domino
litis effecto. vide p.1.c.5.n.108

Limita tamen ubi seruatur ius canonicum,
ibid.n.109

Sufficit enim, quod citetur principalis. ibidem
num.110

Sententia enuncians aliquem esse procurato-
rem, an probet illum esse talem, par.1.c.5.
num.290

Sententia lata contra citatum vigore clausu-
læ omnesque alios &c. an mandetur execu-
tioni, p.1.c.6.n.110

Sententia lata cum Procuratore, mortuo Do-
mino, quâdo sustineatur, & in quibus cau-
sis, ibid.n.116

Sententia citato Domino, & non Procurato-
re Domino litis effecto, an valeat, parte 1.
cap.6.num.117

Sententia corrui terminis non seruatis, p.1.
cap.10.num.6

Sententia lata sine terminorum obseruatione
partibus consentientibus, an valeat. ib.
num.9.

Sententia est nulla omisso vno ex ternis
substantialibus, p.1.c.10.n.18

Sententia fieri nequit nisi præcedente peti-
tione. ibid.n.44

Sententia est nulla si lapsa sit instantia, ibid.
num.109

Sententia lata super depositionibus sine cita-
tione ad videndum iurate testes, an valeat
p.2.c.1.n.120

Sententia non est nulla etiam si reteratur ad
acta nulla, eod.p.2.c.1.n.121

Sententia non visis actis est nulla, ib.n.253

Sententiæ absolutoriæ hodie in criminalibus
ex quibus capitibus fiant, ib.n.295

Sententia absolutoria ex capite innocentie
rara fuit visa, ibid.n.296

Alias forte videtur prohibentes criminalita-
tem, p.2.c.1.n.297

Sententia contra reum non factis defensio-
nibus, quando ferri possit, ib.n.335

Sententia lata nullis datis dilationibus, an
& quando sit nulla, ib.n.345

Sententia fertur factis ab utraque parte pro-
bationibus, & publicato processu, part.2.
cap.8.n.1

Sententia quotuplex, & quænam sit interlo-
cutoria, ibid.num.2.

Sententia definitiua quænam sit, & super quo
feratur, p.2.c.8.n.4

Sententia interlocutoria, & definitiua in quo
diferant, cognoscantur, & quid operentur
ibid.n.6

Sententia quibus animadversionibus sit se-
renda, p.2.c.8.n.7

Sententia licet iusta, si est nulla, non suffra-
gatur, ib.eod.n.

Sententia rectè lata, licet iniusta, potest esse
utilis, ibid.n.8

Sententia cuiuslibet etiam Principis, an sub-
iaceat nullitatibus iuris positui, parte 2.
cap.8.n.9

Sententia nulla licet iusta, an confirmari pos-
sit, ibid.n.11

Sententia Principis nulla de iure positio
quando sustineatur, ibid.n.14

Sententia nulla propter solemnitatem an pos-
sit ab eodem iudice confirmari circa mix-
ta, ibid.n.22

Sententia nulla de nouo danda debet confir-
mari, p.2.c.8.n.24

Sententia nulla potest mandari executioni, si
partes illi stare promiserant, ib.n.27

Sententia quando valeat vt pactum, non vt
sententia, ibid.nu.30

Sententia nulla an per confessionem partis in
actis factam sustineatur, ib.n.31

Sententia condemnatoria, an possit fieri stan-
te partis confessione, p.2.c.8.n.32

Ampliatur & si processus sit nullus, ib.n.33

Sententia nulla non potest impugnari, quan-
do sustinetur per iuramentum, ib.n.34

Ampliatur & si feratur contra minorem, &
quem, ibid.n.35

Sententia contra miuorem non habentem procuratorem est nulla, & si adsit procurator. p. 3. c. 8. n. 26
 Limita si iurauerit habere rata gesta per ipsum, ib. n. 37
 Sententia non visis actis, vel sine causæ cognitione est ipso iure nulla, ibidem. num. 40
 Sententia, an, & quando non visis actis sit nulla, remissiuè, ib. n. 42
 Sententia non visis actis lata contra præsentem non contradicentem, an sit nulla, p. 2. c. 8. num. 42
 Sententia prædicta. an sustineatur lata ob timorem scandali, ib. n. 43
 Sententia habet præsumptionem pro se, donec contrarium probetur, ib. n. 48
 Sententia in iudicio absque processu producta nullam fidem facit, ib. n. 49
 Limita si sententia esset valde antiqua, p. 2. c. 8. num. 50
 Amplia si in illa substantialia iudicii enunciantur, ib. n. 51
 Sententia continens substantialia iudicii præsumitur ritè, & rectè lata, ibid. eod. num.
 Sententia est ferenda illa die, sub qua cadit citatio, alias nulla, p. 2. c. 8. n. 65
 Sententia lata die sequenti contra contumacem præcedentis diei, an sustineatur, ibid. nu. 66
 Sententia hominis, & sententia canonis, in quo differant. ib. n. 71
 Sententia lata durante dilatione, vel perempta instantia, est nulla, ib. n. 74
 Sententia lata perempta instantia an, ubi, & quando sustineatur, remissiuè, par. 2. c. 8. nu. 83
 Sententia lata in causa appellationis desertæ an sustineatur, ib. n. 88
 Sententia à quibus, & contra quos peti debeat, & quomodo, ib. n. 89
 Sententia lata pro non petente est nulla, ib. nu. 90
 Sententia adiudicatoria pro excommunicato lata est nulla, p. 2. c. 8. n. 94
 Sententiam petens solet ab ecclesiasticis iudicibus petere absolutionem à censuris, ibid. nu. 94
 Sententia debet peti contra habilem ad condemnationem, ib. n. 93
 Sententia, & quilibet actus factus contra mortuum sunt nulli, ib. n. 96
 Sententia absolutoria, vel adiudicatoria in beneficiis mortuo colligante, quomodo feratur, ib. n. 103
 Sententia contra absentem lata an, & qua de consuetudine sustineatur, par. 2. cap. 8. num. 106

Praxis Camilli Capuey

Sententia contra absentem per procuratorem defensum, quomodo sit ferenda, ibidem num. 108
 Sententia contra excommunicatum lata ex principis rescripto, an sustineatur, ib. n. 109
 Sententia contra falsum procuratorem, non appellante Domino. sustinetur, & quare. ib. n. 110
 Sententia ab Episcopo lata contra Clericos subditos, absque consilio capituli, an sustineatur, ib. n. 111
 Limitatur si ex consuetudine solus potuerit procedere, p. 2. c. 8. n. 112
 Sententia in dubio, & pari casu pro Cardinalibus est ferenda, ib. n. 113
 Sententia à maiore iudicum parte lata, quando sustineatur, ib. n. 125
 Sententia à iudicibus in vna causâ diuersæ, ac contrariæ latæ, quæ teneant, ib. n. 126
 Sententia definitiua est in scriptis ferenda, p. 2. c. 8. n. 145
 Sententia, an, & quando possit stare sine solemnitate scripturæ, ib. n. 146
 Sententia sine scriptura, an possit stare in actis vilibus, & vilium personarum, ibidem num. 147
 Sententia sine scriptis potest stare in interlocutoriis, ib. n. 148
 Sententia sufficit sine scriptis, si partes consentiant, quod ore tenus feratur, p. 2. c. 8. num. 152
 Sententia in dubio, quando præsumatur in scriptis lata, ib. n. 153
 Sententia in dubio, quando præsumatur sine scriptis lata, ib. n. 154
 Sententia in scriptis, si amissa sit, potest probari per testes, p. 2. c. 8. n. 155
 Sententia amissa sic per testes probata, non habet paratam executionem, ib. n. 156
 Sententia definitiua postquam fuit scripta, debet per iudicem reiterari pro Tribunali sedendo, ib. n. 157
 Sententia, quando etiam possit de nocte ferri, remissiuè, ib. n. 158
 Sententia debet reiterari ea die, qua fuit peracta, ib. n. 162
 Sententia à iudice subrogato subscripta, qualis esse debeat, p. 2. c. 8. n. 173
 Sententia à iudice subrogato subscripta, dubia, & incerta est nulla, ibidem. num. 174
 Sententia non debet ferri sub conditione, sed de præsentem determinare debet, ibidem. ib. n. 175
 Sententia in multis casibus potest ferri sub conditione, ib. n. 176
 Sententia debet continere expressam condemnationem, vel absolutionem Rei. p. 2. c. 8. num. 185

Cccc

Sen

Sententia declaratoria sufficit, quod ex primat factum, licet non pnam, ibidem num. 186
 Declara dummodo adsit certa pena à iure imposita, ib.n.187
 Sententia super non petitis lata est nulla, ib. num. 190
 Sententia continens plus, vel minus libello, quando possit sustineri, par. 2. cap. 8 num. 191
 Declara, quando continentia virtualiter, vel accessorie comprehenduntur, ibid. n. 192
 Sententia lata super parte solummodo eorum, quæ petuntur, an sustineatur, ibidem num. 193
 Amplia prædicta etiam in causa appellationis, ib. n. 194
 Sententia, an possit ferri, quo ad petita, p. 2. c. 8. nu. 196
 Sententia potest super parte rei. divisibilis pronunciari, ib. n. 197
 Sententiæ tot sunt, quot sunt capitula, ibid. num. 198
 Sententia, an possit respectu unius ferri, & respectu aliorum colligantium differri, ibid. n. 199
 Sententia non potest dividi, si indicium sit in diuiduum, p. 2. c. 8. n. 201
 Sententia super reconventionem tenet sine terminatione conventionis, nisi appelletur, ib. nu. 203
 Sententia lata super parte petitorum, quando sustineatur, remissive, ib. n. 205
 Sententia in se continens peccatum est ipso iure nulla, ib. n. 206
 Sententia est nulla, si causa in ea expressa est falsa, vel non insia, p. 2. c. 8. n. 208
 Sententia referens se ad acta expresse, vel enunciativè, quando sit nulla, ib. n. 211
 Sententia criminalis solet continere causam condemnationis, ib. n. 215
 Sententia absolutoria in criminalibus, quomodo fieri soleat, ib. n. 216
 Sententia prima, & si appellatio sit deserta, an possit confirmari, vel infirmari, p. 2. c. 8. n. 228
 Sententia quot modis, & ex quibus causis possit dici nulla, ib. n. 231
 Sententia continens expressum errorem iuris, vel iniquitatem, est nulla, ibidem n. 234
 Amplia & si expresse se non referat ad acta, ib. nu. 235
 Sententia debet ferri secundum leges ad evitandam iniustitiam, p. 2. c. 8. n. 238
 Sententia lata contra ius cuiuscunque iudicis est ipso iure nulla, ib. n. 239
 Sententia lata contra statutum, vel consuetudinem localem est nulla, ib. n. 244

Declara dummodo simus in notoriis, & in designare non potuerit, ib. n. 245
 Sententia lata contra consuetudinem, vel stilum probatum est nulla, p. 2. c. 8. n. 246
 Sententiæ criminales debent ferri secundum legum, vel statutorum dispositiones, ib. num. 247
 Sententia continens maiorem pnam, quam disponit statutum, est nulla, ib. n. 248
 Amplia nullam esse non solum in excessu, sed etiam in totum, ib. n. 249
 Limita si adsit clausula, quod excessus reducatur ad debitam quantitatem, p. 2. c. 8. nu. 250
 Sententia sufficit, quod sit declaratoria, quando Reus in pnam ipso iure incurrit, ibid. num. 251
 Sententia declaratoria, an, & in quibus casibus non requiratur contra reum, ibid. num. 252
 Sententia lata contra omnem opinionem, an sustineatur, ib. n. 253
 Sententia lata contra rem iudicatam, an sustineatur, p. 2. c. 8. n. 255
 Declara dummodo fuerit exceptum, & si feratur in diversa instantia, ibidem num. 256
 Limita tamen prout remissive habetur ad Felinum, ib. n. 257
 Sententia, ut sit nulla debet esse contra casum legis clarè, & patenter loquentis, ib. n. 258
 Sententia sustineri potest, quando lex contraria habet plures intellectus, p. 2. c. 8. num. 259
 Sententia, ut sit nulla propter expressum errorem, qualis error esse debeat, ibid. num. 260
 Sententia, quando sit nulla propter errorem per relationem ad acta, ib. n. 261
 Sententia sustinetur, quando opiniones sunt diversæ hinc inde tamen probabiles, ibid. n. 262
 Sententia non potest esse nulla, quando iudici est commissa iudicanda secundum voluntatem, ib. n. 265
 Sententia lata contra ius partis valet, & potest executione demandari, p. 2. c. 8. num. 269
 Limita tamen si esset lata contra personas privilegiatas, & in specie quas, ibidem num. 270
 Sententia lata non datis dilationibus, aut non factis probationibus, quando sit nulla, ib. n. 271
 Sententia, quando non lata contra ius partis dicitur, ib. n. 272
 Sententia non debet ferri præce, odio, timore, vel favore, p. 2. c. 8. n. 315

Sententia, vt supra lata de rigore iuriste-
net, sed iudicem damnat, ibidem.
num. 316. *Ad appellationem*
Sententia lata ex corruptione pecunie, ab ip-
so iure nulla, ib. n. 318
Sententia, vt supra lata ab arbitro non est
nulla, sed competit restitutio, ibidem.
num. 319
Sententia lata pretextu iuramenti falsi, vel ex
corruptione, aut subornatione Procurato-
ris, an sit nulla, p. 2. c. 8. n. 330
Sententia definitiua, an de partium consen-
su possit reuocari, corrigi, vel immutari,
ib. n. 336
Sententia ex iuris presumptionibus lata, po-
test apparente veritate reuocari, ibidem.
num. 336
Sententia, quo ad Iudicem nunquam transit
in iudicatum, ib. n. 341
Sententia non potest reuocari, quando bis
fuit appellatum, & bis confirmata, p. 2. c. 8.
num. 347
Sententia lata de consensu partium, an possit
reuocari, p. 2. c. 8. n. 348
Sententia predicta non potest reuocari, nisi
aliqua subsistente causa, ib. n. 349
Sententia non potest reuocari, si delegatus,
vel arbiter detulit appellationem, & quare,
ib. n. 350
Limita in iudice ordiuarij, sed quando, ibid.
num. 351
Sententia neque potest reuocari si fuisse ap-
pellatum ad Papam, p. 2. c. 8. n. 353
Sententia lata super exceptionibus perem-
ptorijs, an possit reuocari, ibidem.
num. 356
Declara tamen tunc posse reuocari per iudi-
cem appellationis, ib. n. 357
Sententia lata super exceptionibus non respi-
cientibus directe causam, an possit reuoca-
ri, ib. num. 358
Aduerte quod si tunc non appelletur, senten-
tia transit in iudicatum, quo ad partes, &
iudicem, p. 2. c. 8. n. 359
Sententia definitiua, quando possit per ordi-
narium, vel delegatum reuocari, p. 2. c. 8.
num. 360
Sententia, an, & quando possit in vno capite
subsistere, & in alio esse nulla, ibidem.
num. 361
Sententia in petitorio in fauorem possessio-
nis lata in Curia impedit sequestum, p. 2.
c. 9. num. 38
Sententia, an appellatio magis faueat pri-
sumptio, p. 3. c. 1. n. 6. 7. & 8
Sententia de consilio concordati sapientis la-
ta, an possit transire in iudicatum, ibidem
num. 341
Sententia transit in iudicatum, quo ad capitula

Praxis Camilli Capucij

non appellabilia, ib. n. 343
Sententia lata super tertia appellatione,
est ipso iure nulla, ib. n. 374
Sententia predicta, quando possit sustineri,
p. 3. c. 1. n. 375
Sententia predicta possit etiam sustineri non
excepto, aut non probato de tribus sen-
tentijs, ib. n. 376
Sententia, quæ de sui natura non transeunt
in iudicatum in nullo diferunt ab alijs, ib.
n. 379
Limitatur, quando ab vna, & eadem perso-
na super eodem articulo appellatur, ibid.
num. 380
Sententia tribus conformibus, vndique pro-
ceditur, præterquam in Gallia, p. 3. c. 1.
n. 416
Sententia duæ definitiua in Gallia habet vim
trium, ib. n. 417
Sententia lata per iracundiam diferitur,
ib. n. 461
Sententia lata contra mulierem pregnantem
diferitur ad tempus partus, ib. n. 404
Sententia lata contra seruum, diferitur, donec
Domino suo rationem reddiderit, p. 3. c. 1.
n. 463
Sententia post appellationem lata est nulla,
ib. n. 574
Sententia lata appellatione pendente non
transit in iudicatum, p. 3. c. 4. n. 11
Ampliat, etsi appellatio deleatur ante pro-
lationem sententia, ib. n. 12
Sententia iudicis ad quem super attentatis,
quandonam sit nulla, p. 3. c. 4. n. 67
Sententia super notorio non obstante appel-
latione potest mandari executioni, ibid.
nu. 99
Sententia lata in contumaciam, non probat
delictum, p. 3. c. 4. n. 301
Probat tamen priuationem Beneficii, reo in-
fra annum non comparente, ibidem.
num. 302
Sententia definitiua quolibet, vbi appelle-
tur, transit in iudicatum, par. 3. cap. 6.
nu. 12
Sententia etiam iniusta transire potest in iu-
dicatum, ib. n. 33
Sententia iniusta, an possit per Principem
confirmari, ib. n. 24
Sententia iniusta transit in iudicatum, sed nõ
habet executionem, consilio de iniurijs,
p. 3. c. 6. n. 25
Fallit tamen in parte iusta, si sit diuisiua sen-
tentia, ib. n. 26
Sententia, an possit pro parte exequi, & pro
parte non, ib. n. 27
Sententia plurium capitum, potest in vno
acceptari, & non in alijs, par. 3. cap. 6.
nu. 28

Cccc 2

Sen-

Sententia indiuisibilis, an possit in parte exequi, & in parte non, ib. n. 30
 Sententia, an possit hodie in parte exequi, & postmodum in alia, ib. n. 31
 Sententia, an aliquando non transeat in iudicatum, p. 3. c. 6. n. 34
 Sententia nulla non transeat in iudicatum, ib. n. 35
 Sententia confirmatoria alterius nulla, quando transeat in iudicatum, ib. n. 36
 Sententia confirmatoria alterius nulla, dicitur iniusta, p. 3. c. 6. n. 37
 Sententia predicta si transeat in iudicatum, an habeat solitum fauorem, ib. n. 38
 Sententia nulla per partes potest approbati in vim pacti, ib. n. 39
 Sententia vitata propter nullitatem potest per partes seruari, p. 3. c. 6. n. 40
 Declaratur tamen ne partes contradicant, ib. n. 41
 Sententia nulla, an, & quando possit executioni mandari, ib. n. 42
 Sententia lata contra matrimonium carnale, an transeat in iudicatum, par. 3. cap. 6. n. 43
 Sententia predicta semper potest reuocari a Superiore per viam querelæ, ibidem, num. 44
 Sententia presumitur iusta lapsis decem diebus, nisi constet de errore, ibidem, num. 47
 Sententia matrimonii carnalis, circa que transeat in iudicatum, p. 3. c. 6. n. 49
 Sententia contra matrimonium spirituale, an transeat in iudicatum, ib. n. 50
 Sententia separationis thori, an transeat in iudicatum, ib. n. 51
 Sententia contra sponsalia de futuro, an transeat in iudicatum, p. 3. c. 6. n. 52
 Sententia cum censura, an transeat in iudicatum, ib. n. 53
 Fallit quo ad instantiam, & expensas, ibidem, nu. 54
 Sententia, quam non transeat in rem iudicatam, p. 3. c. 6. n. 55
 Sententia in beneficiis, an, & circa quos transeat in iudicatum, ib. n. 56
 Sententia semper habet presumptionem pro se, ib. n. 59
 Fallit tamen, quando restitudo processus legitur, p. 3. c. 6. n. 60
 Sententia an possit renocari per instrumenta de nouo reperta non obstante re iudicata, ib. n. 61
 Sententia Ordinarii potest exequi, absque alia commissione, p. 3. c. 6. n. 74
 Sententiam, nisi ad appellatio, exequitur iudex confirmans, ib. n. 84

Ampliatur, cessante alio iudice pronunciet super defensione causæ, ib. n. 85
 Sententia potest exequi, & si non pronuncietur super defensione appellationis, ibidem, nu. 87
 Sententia à quo iudice exequenda, quando partes recedunt ab appellatione, p. 3. c. 6. nu. 89
 Declaratur secundum Bartolum posse exequi ab utroque iudice, ib. n. 90
 Sententia confirmata reuocata, reuocatoria, non potest ab utroque iudice exequi, ibidem, nu. 91
 Declaratur dummodo, aliquid addatur, vel minuitur, alias ad primum iudicem spectat, p. 3. c. 6. n. 92
 Sententia, à qua non potest appellari, cui de mandatis excois, ib. n. 95
 Declaratur, quod si committatur iudici succedentiori, quibus clausulis fiat, ibidem, nu. 94
 Sententia post appellationem deferam, cui dequandetur exequenda, par. 3. cap. 6. num. 96
 Sententia exequenda regulariter committitur ultimo iudici, ib. n. 98
 Sententia à quo exequenda, commissa causa sine præiudicio legitimæ executionis, ibidem, num. 103
 Sententia lata in Curia nunquam committitur extra Curiam exequenda, par. 3. cap. 6. n. 104
 Sententia lata per contradictas qualiter etiam possit exequi, ib. n. 157
 Declaratur si contentiæ fuerit præcisè nominatus in prima citatione, ib. n. 158
 Limitatur si fuerit citatus vigore clausule, omnesque alios, vel quatenus in a putaretur interesse, ib. n. 159
 Sententia habens executionem paratam, qualiter intelligatur, p. 3. c. 6. n. 165
 Sententia contra defunctum sine citatione, exequi non potest contra heredem, ibidem, n. 173
 Sententia contra quatuor ex pluribus obligatis, an, & quando valeat contra omnes etiam non citatos. Vide in par. 3. cap. 6. nu. 191
 Sententia predicta in casu & c. erit pro rata, faciendæ, ib. n. 93
 Sententia in partibus, an possit exequi etiam per non institutum in Ecclesiastica dignitate, ib. n. 103
 Sententia conformes dicuntur, & si 2. & 3 in minus primæ pronunciant, p. 3. c. 6. num. 217
 Declaratur dummodo omnes sint super eodem negotio, ib. n. 218

- Sententia, quid requirat, vt tertio præiudicet, ib.n.271
- Sententia, quæ nocet tertio, quando in iisdem casibus non noceat, par.3.cap.6 num. 287
- Sententia, vt noceat debet ferri contra præsentem, & se defendentem, ibidem num. 288.
- Sententia exequitur contra condemnatum, si fuit lata postquam tertius venit ad causam, ib.n.289
- Sententia in statu Ecclesiastico solent habere executionem per viam censurarum, p.3. c.8. nu.1
- Sententia non semper impugnatur remedio nullitatis, p.3.c.10.n.1
- Sententia non semper impugnatur appellatione, vt in possessorio, ib.n.2
- Sententia non impugnatur appellatione ultra duas vices, vel lapsis fatalibus, p.3.c.10. num.3
- Sententia vltimo loco impugnatur restitutione integrum, ib.n.4
- Sententia super restitutione in integrum elapso quadriennio est nulla, par.3. cap.10 nu. 27
- Fallit si reus consentiret, ib.n.28
- Sententia lata sine iuramento calumnie, an quando possit confirmari, par.3.cap.11 num.222
- Sententia absolutoria expensarum contra dispositionem statuti est ipso iure nulla, ib. num. 243
- Sententia expensarum debet esse de factis, & non de faciendis, ib.n.260
- Sententia quantitatibus fructuum, an possit ferri super illorum descriptione, p.3. c.11 num. 562
- Sententia super fructibus non liquidatis regulariter ferri non solet, ib.n.563
- Declaratio tamen in genere posse ferri, ibidem n. 564
- Sententia potest impugnari per viam nullitatis, p.3.c.12.n.1
- Sententia notorie nulla potest cognosci ab inferiore iudice, ib.n.45
- Sententia à qua non licet appellari potest impugnari per viam nullitatis, ibidem num. 100
- Sententia deducta nullitate ipsius, potest etiã in capite nõ expresso annullari, p.3.c.12.n.104
- Limitatur ia actibus extraiudicialibus, ibid. n. 105
- Sententia nulla, quando possit confirmari per iudicem appellationis, & per que verba, ib. nu. 123
- Ampliatur etiam propositis nullitate, & de fessione appellationis, super qua primo pronunciandum, ib.n.124
- Sententia nulla non transiit in iudicatum, p.3. c.12.n.124
- Sententia potest revalidari in vim pacti ab ipsis partibus, ib.n.193
- Sententia, an, & quando revalidetur non opponente parte de nullitate, ibidem num. 194.
- Sententia non ex quacunque nullitate subvertuntur, p.3.c.12.n.196.
- Sententia lata sine substantialibus est nulla, ib.n.215
- Sententia nulla, quando sustineatur per confessionem in actis factam, ib.n.241
- Sententia, quando mereat executionem in vim pacti, p.3.c.12.n.256
- Limitatur, quando nullitas oritur à repugnantia, vel dolo, ib.n.257
- Limitatur etiam si pateat ex tenore sententia errore, aut defectu iurisdictionis, ibidem n. 258
- Sententia est inutilis, quando debitor non est soluendo, p.3.c.13.n.2
- Sententia excommunicationis*
- Sententia excommunicationis non solet ferri contra Cardinales, & Episcopos, sed interdicti, p.2.c.8.n.115
- Sententia excommunicationis, an solet ferri contra Vniuersitates, ib.n.116
- Sententia excommunicationis, an, & quæ possit stare sine scriptis, ib.n.147
- Sententia excommunicationis quotidie fertur sub conditione, vel in diem, ibidem num. 181
- Sententia prædicta, an adueniente die, vel conditione retrotrahatur, p.2.c.8.n.182
- Sententia excommunicationis, an debeat continere causam expressam, ib.n.214
- Sententia excommunicationis est indiuisibilis, & iniusta, si in parte, est in totum, p.3. c.6.nu.33.
- Sententia Interlocutoria*
- Sententia interlocutoria, quænam sit, p.2.c.8 num.2
- Sententia plures interlocutoria ferri possunt, vsque ad definitiuam, ib.n.3
- Sententia interlocutoria 26. exempla remissive, ib.n.5
- Sententia interlocutoria in quo deferat a definitiua, & quomodo cognoscatur, & quid operetur, ib.n.6
- Sententia interlocutoria sufficit, quod scribatur pænes acta, p.1.c.8.n.150
- Sententia interlocutoria, & grauamen potest quandocumque a iudice reuocari, ibidem n. 339
- Amplia etiam inuitis partibus, & etiam ab ea appellatur, ib.n.340

Limita tamen dumodo non fiat ad petitionem partis, ibi eod. num.
 Sententia interlocutoria quando habet vim definitiuæ regulatur vt definitiua, part. 2. cap. 8. num. 345
 Sententia interlocutoria non potest reuocari, quando expirat officium iudicis, ibi. n. 346
 Sententia interlocutoria executioni demandata an possit reuocari, ibi. nu. 354
 Sententia non potest reuocari quando iudex interlocutus fuit super declaratione ambigui, ibi. nu. 355
 Sententia interlocutoria, quando possit per ordinarium, vel delegatum reuocari, ibi. num. 360
 Sententia interlocutoria quando dicatur habere vim definitiuæ, p. 3. c. 1. n. 390
 Sententia interlocutoria vim definitiuæ habens, dicitur medium inter vtramque, ibi. num. 391
 Sententia interlocutoria, & definitiua quomodo diferant; & cognoscantur ad effectum appellationis, ibi. n. 392
 Sententia interlocutoria habens vim definitiuæ regulatur vt definitiua, ibi. n. 393
 Sententia super desertione appellationis niera interlocutoria, dicitur etiam ipsa interlocutoria, ibi. n. 395
 Sententia attentatum, vel non attestatum fuisse, habet vim definitiuæ, p. 3. c. 1. n. 397
 Sententia iudicem competentem, vel non competentem esse, habet vim definitiuæ, ibi. n. 398
 Sententia exceptionem admittendam, vel nõ admittendam esse, habet vim definitiuæ, ibi. nu. 399
 Sententia Personam compateotem in iudicio esse legitimam, vel non, habet vim definitiuæ, ibi. n. præd.
 Sententia in causis successione hereditatis siue principaliter, siue incidenter pronunciat, habet vim definitiuæ, ibi. n. 400
 Sententia super exceptione preemptoria habet vim definitiuæ, p. 3. c. 1. n. 401
 Sententia interlocutoria habens vim definitiuæ dicitur etiam præceptum iudicis de solvendo, ibi. n. 401
 Sententia super attentatis interlocutoria quædonam efficiatur definitiua, parte 3. cap. 4. num. 198
 Sententia interlocutoria, an transeat in iudicatum, & quomodo, p. 3. c. 6. n. 17
 Interlocutoria an possit reuocari quo ad partes non obstante re iudicata, ibi. n. 19
 Declaratur tamen si negotio principali præiudicaret, alias &c. ibi. n. 20
 Interlocutoria per alias duas confirmata, transit in iudicatum, etiam quo ad iudicem, p. 3. c. 6. n. 21

Interlocutoria bis confirmata per iudicem reuocari nequit, ibi. n. 22
 Sententia desertionis causæ est interlocutoria ideo sine actione, p. 3. c. 6. n. 86
Sententia iudicis delegati
 Sententia iudicis delegati in Curia non exequantur absque commissione executoriali, p. 1. c. 11. n. 101
 Sententia delegati an possit in parte exequi a delegante, p. 3. c. 6. n. 32
 Sententia delegati a Principe potest exequi absque alia commissione, ibi. n. 74
Sententia Rotalis
 Sententia rotales comprehendunt omnia, quæ continentur in decisionibus, p. 1. c. 2. n. 99
 Sententia rotalis hodie non fertur, nisi per festo registro, & visis iuribus, p. 2. c. 8. n. 54
 Sententia in Rota an, & quæ possit ferri sine voto aliorum Auditorum, ibi. n. 132
 Limita si partes consensiant, quod causa sine voto expediat, ibi. n. 133
Septuagenaria
 Septuagenariæ cognitio, eiusque priuilegiorum admissio, proponitur Sanctissimo, p. 3. cap. 14. n. 10. 11
Septuagenarius
 Septuagenarius pro debito ciuili carcerari non potest, p. 3. c. 14. n. 8
 Septuagenarius non conuenitur, nisi in quantum facere potest, ibi. n. 9
Sequestrans
 Sequestrans citatur ad videndum mandari consignari, quia sequestrum tacite reuocatur, p. 2. c. 9. n. 61
Sequestratarius
 Sequestratarius debet per partes concordari decreto sequestro, p. 2. c. 9. n. 35
 Sequestratarii quales esse debeant, & an possint reuocari, ibi. n. 36
 Sequestratarius ex causa petitur iudici remouendus & alius subrogandus, ibi. n. 37
 Sequestratarius durante sequestro omnia iura Ecclesiæ sequestratæ exerceat, ibi. n. 39
 Sequestratarii quid debeant facere de fructibus sequestratis, p. 2. c. 9. n. 41
 Sequestratarius obligatur simpliciter non potest executione molestari a creditore creditoris, ibi. n. 75
 Sequestratarius via ordinaria est molestandus, & quando a creditore sui creditoris, ibi. num. 78
 Sequestratarius an teneatur consignare quando adest res iudicata, & cui, ibi. n. 79
 Sequestratarius debitor debitoris an possit via executiua molestari, p. 2. c. 9. n. 74
 Sequestratarius nemo cogitur esse, ibi. n. 145
 Sequestratarius non potest conu. vbiq. dicatur, ibi. num. 146

- Sequestrarium posse & non posse cogi quis-
nam tenuerit, ibid. n. 147
- Sequestrarius ex officio deputatur, quando
patres non concordant, par. 2. c. 9. n. 151. &
nm. 192
- Sequestrarius quando per iudicem eligatur
ex officio, & quomodo. ibid. iisd. num.
- Sequestrarius a Rota deputatus nihil po-
test pretendere pro sua mercede, ibid. n. 193
- Sequestum*
- Sequestra decernuntur in Rota prout dispu-
tatione dubii, p. 1. c. 2. n. 78
- Sequestum an Rota det contra habentem
sententiam fauorabilem remissive, ibidem
num. 100
- Sequestum est de iure regulariter prohibi-
tum, p. 2. c. 9. n. 1 & 152
- Declaratur tamen pluribus casibus concedi
remissive, ibid. n. 2
- Sequestum specialiter datur pendente lite in
beneficialibus hospitalium, ibid. n. 3
- Sequestum in casu predicto potest fieri ab
Ordinario super possessione, & fructibus,
ibid. num. 4
- Ampliat precipue superueniente timore
dilapidationis, p. 2. c. 9. n. 5
- Sequestum si non apponatur ab Ordinario,
potest opponi ab Auditoribus Rotæ, ibid.
num. 6
- Ampliat etiam ab Auditoribus Rotæ pos-
se opponi, non expectato Ordinario, ibid.
num. 7
- Sequestum antiquitus sub plumbo solebat
relaxari, ibid. n. 8
- Sequestum hodie quomodo relaxetur, & a
quibus, p. 2. c. 9. n. 9
- Sequestum potest ferri, tam in possessorio,
quam in petitorio, ibid. n. 10
- Sequestum possunt relaxare Auditores Rotæ
ex officio, & si pars non petat, ibid. n. 11
- Sequestum potest decerni etiam post senten-
tiam, etiam per iudicem appellationis, ibid.
num. 12
- Sequestum datur non solum ad fauorem
principalis, sed etiam subrogati, p. 2. c. 9.
num. 13
- Sequestum decernitur contra possessorem
unica lata in petitorio, ibid. n. 14
- Sequestum conceditur non obstantibus qui-
buscumque obtentis in partibus, etiam in
petitorio, ibid. n. 15
- Sequestum an daret, & quomodo reuocata
sententia, cuius vigore fuit decretum, ibid.
num. 10
- Sequestum, an tollatur per cautionem, par. 2.
cap. 9. num. 23
- Sequestum decretum cum causæ cognitione,
vel lege permittente non tollitur per cau-
tionem, ibid. n. 14
- Declaratur in sententia definitiua lata cum
citatione partis, ibid. num. 25
- Declaratur non procedere contra habentem
primam sententiam pro se in petitorio, ibid.
nu. 26
- Etiam si aduersarius restituatur, & obtineat
reuocari sententiam, p. 2. c. 9. n. 27
- Sequestum contra triennalem possessorem,
an per cautionem tollatur, ibid. n. 29
- Et quid in sententia priuationis lata ob non
solutionem pensionis, ibid. n. 30
- Et quid ad fauorem illius, qui obtinuit sen-
tentiam, aut Tertii, vel subrogati, ibid.
num. 31
- Sequestum solummodo potest decerni super
fructibus beneficii litigiosi, p. 2. c. 9. n. 32
- Ampliat tamen etiam super aliis recusantis
ponere fructus sub sequestro, ibid. n. 32
- Sequestum qualiter relaxetur post cessionem
colligantis, ibid. n. 42
- Sequestum propter suspicionem dilapidatio-
nis, vel periculum scandali qualiter signetur,
ibid. n. 43
- Sequestum petitum a marito contra uxorem
in Monasterio qualiter signetur, ibid. cod. n.
- Sequestum in predictis casibus semper con-
cedi solet, p. 2. cap. 9. n. 44
- Limitatur tamen si de possessione agatur ibid.
num. 45
- Sequestum, an priuet possessione ibid. n. 46
- Sequestum super fructibus, & sequestum
super possessione in quo differant, ibid. n. 47
- Sequestum ponitur in casu attentatorum
in beneficialibus, par. 2. cap. 9. nu. 48
- Sequestum datur contra habentem fauorabi-
lem sententiam in beneficialibus, scilicet ex
Clemen. ibidem nu. 49
- Sequestum datur in casu, quo nullus litigan-
tium possideat, ibid. nu. 50
- Sequestum in profanis conceditur contra
debitorem, & debitorem debitoris, ibid.
num. 51
- Sequestum in profanis, vel sit super re litigio-
sa, vel pecuniis liberis, p. 2. c. 9. n. 52
- Sequestum super re litigiosa lite durante, non
reuocatur, ibid. n. 53
- Sequestum tollitur lite finita, & cuiam fiat
restitutio, ibid. n. 54
- Sequestum de facto factum, de facto reuoca-
ri potest absque cautione, ibid. n. 59
- Sequestum non datur, nisi cum quattuor re-
quisitis, p. 2. c. 9. n. 62
- Primo, Quod Creditor summarie doceat de
suo credito, ibid. n. 63
- Secundo, Quod appareat de dilapidatione,
ibid. num. 64
- Tertio, Quod interuenierit Citatio, ibid. n. 65
- Quarto, Quod præcesserit mandatum execu-
tium relaxatum pro credito, ibid. n. 66
- Quin-

Quinto, loco ab aliis fuit addita canſe cogni-
tio. *ibid.* n. 67
Nec non, quod requiratur instrumentum cre-
diti in actis exhibitum, *ib.* n. 68
Limita prædicta a multis, & quibus, oppu-
gnari, *ibid.* n. 69
Sequeſtrum, an aliis, & quibus reſiſſis de-
beat concedi, remiſſive, *par. 2. cap. 9. nu. 70*
& *na. 112*
Sequeſtrum, an concedatur contra hæredem,
ibid. nu. 71
Sequeſtrum in Curia A. C. ſolet obtineri ob-
tento mandato, *ibid.* n. 72
Sequeſtrum datum appellatione pendente,
dicitur attentatum, *ib.* n. 104
Ampliatur etiamſi cauſa fuiſſet ſimpliciter in-
troducitur in Rota, *p. 2. c. 9. n. 105*
Sequeſtro in actis non reproducto ceſſant at-
tentata, *ibid.* n. 106
Sequeſtrum in caſibus, in quibus datur, non
reuocatur, niſi lite finita, *ib.* n. 107
Declaratur tamen id procedere in re iitiſioſa
ibid. num. 108
Sequeſtrum datum contra ſuſpectos de fuga,
lite, & appellatione pendente, *par. 2. cap. 9.*
num. 109
Sequeſtrum ex quibus reſiſſis concedatur,
ibid. n. 70. & 112
Sequeſtrum datur contra obligatum in for-
ma cameræ, *ibid.* n. 113
Sequeſtrum datur, ſi præſtetur nullitas exe-
cutionis, qua fuit capta poſſeſſio, *parte 2.*
cap. 9. n. 114
Sequeſtrum datur etiamſi præſtendatur exceſ-
ſus in executione, *ib.* n. 115
Sequeſtrum datur ſi adſit timor Barattariæ in
mobilibus, *ibid.* n. 116
Sequeſtrum poteſt a Principe ſemper poni
& poſſeſſio ad ſe auocari, *ib.* n. 118
Sequeſtrum, an detur etiamſi lis vertat ſuper
ſtatu perſonæ, *p. 2. c. 9. n. 119*
Sequeſtrum non denegatur vxori, marito ad
inopiam vergente, *ib.* n. 120
Sequeſtrum, an & quando detur in fauorem
mariti contra mulierem, *ibid.* n. 121
Sequeſtrum datur in fauorẽ ſubditi propter
timorem ſciantis Tyranni, *ib.* n. 122
Sequeſtrum quoque datur, ſi timetur, ne vir-
go corrumpatur, *p. 2. c. 9. n. 123*
Sequeſtrum quoque datur ſi poſſeſſor ſe ab-
ſentet, *ibid.* n. 124
Sequeſtrum etiam datur propter contuma-
ciam, *ibid.* n. 125
Sequeſtrum datur ſi moueatur lis ſuper re ab-
lata alicui de familia, *ib.* n. 126
Sequeſtrum, an detur contra tranſſentem,
cum equis alienis & aliis rebus, *part. 2. c. 9.*
num. 127
Sequeſtrum, vt plurimum dependet ab arbi-

trio iudicis, *ibidem* numer. 128
Sequeſtrum quando poſſit ex officio a iudice
concedi, *ibid.* b. 129
Sequeſtrum mendicatum, aut fraudolenter
factum reuocatur, *ib.* n. 130
Sequeſtrum datum contra pauperem reuoca-
tur, ne fame pereat, *p. 2. c. 9. n. 131*
Sequeſtrum ſuſtinetur datum alicui tuendi
ſui iuris gratia, *ib.* n. 134
Sequeſtrum, ne poſteriori creditori ſoluatur
factum ſuſtinetur, *ib.* n. 135
Sequeſtrum prædictum, imo neque reuocari
poteſt, *ibid.* n. 136
Sequeſtrum ponitur ſi colonus deſerat poſſeſ-
ſionem, *p. 2. c. 9. n. 139*
Sequeſtrum, an detur Clericis, vel regulari-
bus ſcruitiis Prælati timentibus, *ib.* n. 141
Sequeſtrum datur in beneficalibus, etiamſi
committatur attentatum, *ib.* n. 142
Sequeſtrum datur etiam obtenta gratia, niſi
fuerit expreſſa litis pendencia, *ib.* n. 144
Sequeſtrum poteſt reuocari per pactum illi
contrarium, *p. 2. c. 9. n. 148*
Sequeſtrum dicitur reuocatum, ſi iudex mi-
det ſolui poſtquam prohibuerit, *ib.* n. 149
Sequeſtrum ſponte ſuſceptum non tollitur ni-
ſi de mandato iudicis, *ib.* n. 150
Sequeſtrum regulariter eſt prohibitum præ-
ſertim lite pendente, *ib.* n. 1 & n. 152
Sequeſtrum reuocatur, ſi debitor ius non ha-
bet in bonis ſequeſtrari petitis, *par. 2. cap. 9.*
num. 156
Sequeſtrum ante ſententiam eſſe prohibitum
quinam dixerit, *ib.* n. 163
Sequeſtrum, an euitari poſſit per iuratoriæ
cautionem, *ib.* n. 167
Sequeſtrum quanto tempore finiatur, *part.*
cap. 9. n. 168
Sequeſtratio, an poſſit finire minori tempore
triennii, *ib.* n. 171
Limitatur iſta conſuſio de iure canonico,
ibid. num. 172
Sequeſtrum factum cauſa litis, & cauſa credi-
ti diſerunt, *ib.* n. 175
Sequeſtrum cauſa litis durat, donec lis ſuum
fortiatur effectum, *p. 2. c. 9. n. 176*
Sequeſtrum non expirat per ſententiam la-
tam, ſed durat in cauſa appellationis, *ib.*
num. 174. & 177
Sequeſtrum de iure canonico eſt perpetuum,
p. 2. c. 9. n. 173
Sequeſtrum dicitur actus præiudicialis, *ibid.*
num. 186
Sequeſtrum quomodo, & quando ſit conce-
dendum, & plura remiſſive, *ib.* n. 194
Sequeſtrum neceſſarium, & voluntarium in-
quo diſerunt, *ibid.* n. 195
Sequeſtrum qualiter etiam reuocetur remiſſi-
ue ad Gratioſum, *p. 2. c. 9. n. 196*

Sequestrum, & arestum sunt affines. ibidem num. 222.

Sequestrum factum, an sufficiat pro interpellatione iudiciali, p. 3. c. 1. n. 637

Sequestrum, quando fieri possit loco executionis, p. 3. c. 1. n. 163

Sigillum.

Sigillum qualiter per testes recognoscatur, p. 2. c. 2. n. 119

Signatura Iustitie.

Signatura, quid obseruet in committendo iudicibus causas, p. 1. c. 2. n. 9

Signatura, quid seruet, quando Clericus comperet, ut defensor necessarius laici, ibidem n. 300

Signatura, an possit concedere processum summarium, p. 1. c. 10. n. 28

Signatura pluribus grauaminibus expressis super vno ad libitum appellantis rescribit, p. 3. c. 1. num. 137

Signatura, quomodo rescribat in deuolutione tantum, ibidem n. 567

Signaturam offendens committendo aliquid contra recursum ad illam, quod periculum incurrat, p. 3. c. 2. n. 7

Signatura, quo casu possit rescribere, remissive, ib. c. 2. n. 9

Signatura Iustitie, quo ad Tribunalia, priuilegiata non rescribit committendo, & neque contra priuilegia, p. 3. c. 2. n. 10

Declara rescribere iudicando prout de iure, ib. n. 11.

Signaturæ Tribunal à quo, siue à quibus regatur, ib. n. 18

Signatura, quibus diebus soleat congregari, de stilo, p. 3. c. 1. n. 19

Signatura non potest informari, nisi oppositum fuerit proponam manu Referendarii Pontensis, ib. n. 22.

Signatura, an concedat nouam audientiam, & qualiter, p. 3. c. 2. n. 29

Signatura concedit supersefforiam, sed cui, quando, & qualiter, ib. n. 30.

Signatura, an soleat concedere nihil transeat vel retineatur contra commissiones, ib. n. 32

Signatura informatur die martis, & consuetudine, p. 3. c. 1. n. 37

Limita in Aduocato, Procuratore, ex substituto fiscali, ib. n. 38

Signatura, an, & qualiter committat A. C. ut causas primæ instantiæ remittat ad Ordinarium, ib. n. 43

Signatura non decidit causas, sed instat supremi Principis rescribit, par. 3. cap. 2. num. 43.

Signatura habet causam pro appellabili, si simpliciter rescribit pro appellatione, ibid. nu. 49

Praxis Camilli Capuci

Et quid si rescribit cum clausulis suspensiuis, ib. n. eod.

Signatura referens cum clausula confilio de Aegidiana, quid dicatur facere, p. 3. c. 2. nu. 51

Signatura in beneficialibus signat commissionem cum clausula sine preiudicio litterarum apostolicarum, ib. n. 52

Signatura mandante commissionem esse communem partes acquiescere debent, p. 3. c. 3. num. 34.

Signaturam petens contra litteras executoriales Rotæ se contumacem ostendit, p. 3. c. 9. n. 55

Signatura, quando rescribit subministratis alimētis arbitrio Rotæ taxandis, p. 3. c. 11. num. 337

Signatura, quare addat verbum taxandis, & quid operetur, ibidem, & n. 338

Signaturæ verba semper intelliguntur prout de iure, & seruandus Ius commune, p. 3. c. 3. n. 197

Signatura Iustitiæ vult reuocari, ibidem, num. 211.

Signatura Sanctissimi

siue Gratiæ.

Signatura Sanctissimi videt materias concernentes meram, & supremam auctoritatem p. 3. c. 2. n. 1.

Signatura gratiæ, quidnam sit, remissive, p. 3. c. 3. n. 46

Signum

Signum Notarii. Vide Notarii signum

Simoniacus

Simoniacus spoliatus non restituitur in beneficialibus, p. 1. c. 11. n. 77

Simulatio

Simulatio, ut dicatur probata requiritur causæ simulandi, p. 1. c. 4. n. 72

Simulatio excluditur ab inuerisimilitudine, nec sufficit coniunctio sanguinis, ibidem num. 73

Simulatio dicitur probata ex iniustitia prætii, p. 1. c. 4. n. 74

Sindacus

Sindacus Monasterii, absque speciali mandato potest prestare iuramentum calumnie, p. 1. c. 10. n. 72

Sindacus, an teneatur respondere positionibus, vel articulis, p. 2. c. 1. n. 36

Societas Officii.

An lucretur eam debitor si promittit dare nouum fideiussorem, & interim illo non dato moriatur creditor sub cuius periculo societas posita erat non dissoluta societate, vel non ratificata, vide p. 2. c. 3. sub n. 96

Societatem officii, an lucretur, quis non prestito promisso fideiussore, ib. n. 147

D d d d

Ma.

Materia societatis officii fusedigesta, ib.n.49
Societatem non lucratur non adimplens pro
parte sua etiam sine interpellatione, ibid.
n. 150

Societates officiorum super Cancellaria cre-
antur, p.2.c.5.n.146

Socius

Socius, qui administravit effectus societatis
potest ea durante conveniri, ut reddat ra-
tionem. vide in p.1.c.3.n.29

Solemnitas

Solemnitas mandati. sicut alix solemnitates,
non presumunt extrinsece peruenisse, nisi
probetur, p.1.c.5.n.288

Solemnitas extrinseca non presumitur inter-
uenisse, nisi probetur. par. 1. capit. 6.
nu. 95

Solemnitates ex aminis debent in repetitione
servari, p.2.c.1.n.83

Solemnitates instrumentorum sunt decem,
necessario apponende, p.2.c.5.num.90

Solemnitates instrumentorum non possunt
renunciari à partibus, ib.n.113

Sollicitator

Non potest cogi ad se examinandum contra
suum Clientem, p.1.c.5.n.325

Sollicitator in causa adversarii non potest
esse testis, p.2.c.1.n.66

Sollicitator, quid facere debeat circa com-
missionem, ne sententia transeat in iudicia
rum, p.3.c.3.n.104

Sollicitator, si videt expeditam commissio-
nem, quid facere debeat, ib.n.105

Sollicitator, quando Banchum Magistri Cur
forum adire debeat pro commissione, ib.
n. 106

Sollicitatores, quid debeant facere pro com-
municandis partium scripturis, & iuribus,
p.3.c.9.n.33

Solutio

Solutio facta de mandato iudicis, recte facta
dicitur, p.2.c.9.n.57

Solutio cohaere facta alteri, quam creditor
dicitur recte facta, ib.n.58

Spiritus Sanctus

Spiritus Sanctus regit Pontificem maximum,
p.1.c.1.n.4

Spoliator

Spoliator spoliatum non possedisse probans,
auditur, p.1.c.11.n.54

Spolias prouisum à Papa morietur in forma
ad dimittendum, ib.n.79

Spoliatori neganti possidere praeiungitur ter-
minus, & quis, ib.n.80

Spoliator ad quos fructus teneatur remissive
ib.n.100

Spoliator à quo die fructus restituere debeat
in beneficiis vacantibus in Curia, p.3.c.11
num. 595

Spoliatius

Spoliatius potest suspensio petitorio in posses-
sorio procedere, p.1.c.11.n.15

Ampliat in omnibus instantiis, & post pu-
blicas attestaciones. ib.n.16

Ampliat etiam post factas probationes, et-
iam plures de stilo Rotae, ib.n.17

Ampliat non solum semel, sed pluries pos-
se suspendi, ib.n.18

Ampliat pluries posse recedi, & suspendi,
ib.num.19

Declaratur in omnibus instantiis ante ra-
men conclusum in causa, ibidem,
num. 20,

Spoliatius, si suspensio petitorio, petens tamen
procedi in petitorio, obtinet commissionem
p.2.c.11.n.47

Declaratur etiam obtenta in possessorio fa-
uorabili sententia, ib.n.48

Declaratur etiam hoc fieri resecis expensis,
ib.num.49

Spoliatius debet docere de spolio termino
praeiungitur, alias proceditur ad negotium
principale, ib.n.50

Spoliatius non restituitur, nisi probatis duo-
bus extremis, p.1.c.11.n.51

Spoliatius extremis, & spolio probatis quali-
ter restituitur, ib.n.70

Amplia etiam si notorie constat de non iure
spoliati, ib.n.71

Declaratur procedere in spoliato à priuato, & non
à iudice, ib.n.75

Fallit, quando iudex procederet extra iudi-
cialiter, p.1.c.11.n.73

Fallit, quando nullitas, vel iudicis iniustitia
esset notoria, ibid.n.74

Fallit etiam si iudex sine iurisdictione proce-
deret, ib.n.75

Spoliatius si non constet de non iure suo, non
restituatur in petitorio beneficii, ibid.
num. 76

Spoliatius in beneficiis debet docere de
titulo saltem colorato, p.1.c.11.n.78

Spoliatius per quem, & quomodo inducatur
in possessionem, & quando, ib.n.80

Spoliatius in beneficiis, & spiritualibus
subest tribus conformibus. ib.n.84

Spoliatius notorie restitutus repellitur in
possessorio, & proceditur in petitorio, ib.
num. 147

Spoliatius fundo petens se declarari Dominum,
tentat petitorium, p.1.c.11.n.149

Spoliatius fundo petens se integrari tentat pos-
sessorium, ib.n.150

Spoliato non potest restitui possessio si con-
stet de non iure suo notorie. p.3.c.4.
n.137

Spoliatius in prophanis debet indistincte an-
te omnia restitui, ib.n.144

Spo-

Spoliatus debet ostendere titulum saltem, coloratum, ib. n. 236

Spolium

Causa spoli commissa censetur commissæ etiam causa damnorum, p. 1. c. 1. n. 236

Causa spoli semper prius est expedienda, p. 2. c. 1. n. 25

Spolium post appellationem extrajudicalem & generale dicitur attentatum, p. 3. c. 4. n. 131

Ampliatur, etsi sit tertius, & bonæ fidei possessor, ib. n. 132

Limitatur si appellatio sit specialis respectu certæ personæ, quæ tertius tunc non attentat, ib. n. cod.

Spolium lite pendente factum, quando non reuocetur per viam attentatorum, p. 3. c. 4. n. 134

Spolium per viam attentari reuocatur si ante titulo colorato, ib. n. 136

Spolium, an possit reuocari à iudice, & si notoriè constet de non iure spoliati, ibidem n. 137

Declaratamen possessionem non posse restitui spoliato, p. 3. c. 4. n. prædict.

Sportale

Sportulæ iudicium qualis esse debeant in causis Rotaribus, p. 2. c. 8. n. 33

Sportulæ causarum extra Rotam, & coram Iudicibus ordinariis, quænam sint, ibid. n. 324

Sportulæ debentur Iudici in causa laboranti, etsi partes concordent, ibid. n. 325

Statutum

Statutum laicorum non habet authoritatem super hereditate Clerici, p. 1. c. 3. n. 16

Statutum per Episcopum, & Capitulum factum, quod ab interlocutoria appellare non liceat, non valet, p. 3. c. 1. n. 388

Statuta appellationem prohibentia, an valida, sint, & quare, p. 3. c. 1. n. 548

Statuta prædicta de consuetudine seruantur, & valent, & de quacunque appellatione intellige, ib. n. 549

Statutum prohibens appellationem non tollit restitutionem in integrum, p. 3. c. 10. num. 7

Quia tollit remedium iuris communis, & non specialis, ib. n. 8

Statutum, quod iuramentum possit remitti, non valet, p. 3. c. 1. n. num. 213

Statutum verbis quod victus victori in expensis condemnatur, ubi locum habeat, ibid. num. 242

Statutum remouens nullitates non remouet notorias, p. 3. c. 12. n. 241

Statutum prohibens appellationem, vel dici de nullitate, quomodo intelligendum, ib. n. 172

Praxis Camilli Capocy.

Statutum prohibens dari de nullitate, non prohibet excipi, p. 3. c. 1. n. 173

Statutum prohibens dici de nullitate, quomodo intelligentium, ib. n. 174

Statutum prohibens dici nullitatem valer, sed limitatur multipliciter, ibid. n. 180

Statutum prohibens opponi laudo, vel instantiæ fallit in defectu citationis, ibidem num. 261

Stilus

Stilus loci iudicii extenditur in procedendo, p. 1. c. 10. n. 4

Stilus diuersus, quandoque attenditur in decidendo, ib. n. 5

Stipulatio

Stipulatio facta ad fauorem absentis debet acceptari, & an acceptetur sola notitia, p. 2. c. 5. num. 30

Subhastatio

Subhastatio licet non possit fieri nisi præsenre pecunia, sustinetur tamen per accollationem debitorum, vide p. 1. c. 3. n. 52

Subhastatio non habet locum, nisi adimpleto rescripto committionis, p. 3. c. 3. n. 168

Subhastatio fieri debet cum minori debitoris dispendio, p. 3. c. 6. n. 122

Subhastatio, quomodo fiat, remissuè, ib. n. 126

Subhastatio non admissa compensatione opposita est nulla, p. 3. c. 7. n. 87

Subornatio

Subornatio etiam quotidie cognoscitur inter homines, p. 2. c. 3. n. 41

Subreptio

Subreptio non obligatur in curia cõtra commissiones iustitiæ, p. 3. c. 3. n. 218

Subrogatus

Subrogatio gratuita non tollit iura tri, p. 1. c. 3. n. 39

Subrogatio per Ordinarium facta in locum mortui in Curia reuocatur, vt attentata, p. 3. c. 4. n. 61

Subrogatio tradit nouum ius non transfundit antiquum, ib. n. 179

Subrogatio, quando terminet omnino litem in beneficialibus, ib. n. 185

Subrogatus

Subrogatus, an possit petere reuocationem attentatorum, p. 3. c. 4. n. 58

Subrogatus in ius temerè litigantis, an reficiat expensas in beneficialibus, ibidem num. 177

Subrogatus debet intimare aduersario subrogationem, & ius sui authoris iustificare, ib. n. 182

Subrogatus, an, & qualiter admittatur ad prosecutionem executorialium denunci.

p. 3. c. 8. n. 21

Subrogatus, an, & quando possit executorialis iam condemnato intimatas procurato-

D d d d 2 ri can-

ri tantum intimare, ibid. 38

Subrogatus, an teneatur subrogationem intimare iam per tres conformes condemnationes, ib. n. 39

Subscriptio

Subscriptio debitoris plene probat scriptum a tertio, p. 2. c. 5. n. 81

Subscriptio obligat mandantem, ibidem num. 82

Successor

Successor in officio vide Notarius præter hoc,

Successor singularis, an faciat fructus suos, p. 3 c. 11. n. 457

Succumbens

Succumbens in aliena lite expensas difficile recuperat, p. 3. c. 11. n. 50

Succumbens in causa semper debet soluere expensas conventionales, ib. n. 124

Succumbenti quouique deferuiat excusatio iuste causæ, ib. ib. n. 285

Summarium

Summaria depositionum dantur in Curia facta examine, p. 2. c. 1. n. 354

Sumptus

Sumptus litis numquam dantur possessori rei controuersæ, p. 3. c. 1. n. 341

Plura vide in verbo expensæ &c.

Sumptum scriptura

Vide in verbo scriptura, & in verbo extractu

Superfessoria

Superfessoria signaturæ contrariens, qualiter puniatur ab Eminentiss. Signaturæ Præfectio, p. 3. c. 2. n. 31

Supplicatio

Supplicatio potest dari Principi pro noua audientia super sententia ab ipsa data, p. 3. cap. 1. num. 519

Supplicatio tamen prædicta non impedit executionem sententiæ, ib. n. 510. 593

Supplicatio data Principi, an, & quando impediatur executionem, vide ib. ibid. num.

Supplicatio conceditur ex gratia, appellatio ex iustitia, p. 3. c. 4. n. 116

Supplicatio, & appellatio quare differant circa reuocationem attentatorum, ib. n. 118

Suspensus

Suspensus de fuga, aut de dilapidatione ex quibus causis fiat, p. 2. c. 9. n. 110

Suspensio iudiciorum

Suspensio iudicii fit per cædulam de qua remissum, p. 1. c. 1. n. 37

A suspensione iudicii possunt recedere partes tacite, & expressæ ib. n. 40

Declaratur etiam si præcedat contraria protestatio, non tamen expressa, ib. n. 41

Suspensio petitorii quare inuenta in interdictis possessorii, ib. n. 11

Suspensio an induci possit in interdicto reti-

nendæ, ib. n. 112

Suspensionis petitorii effectus quisnam sit, ibid. num. 116

Suspensionis recessus debet esse clarius, ib. n. 119

Suspicio

Suspicio calumniæ, quomodo tollatur pro cessione compulsoria, p. 2. c. 6. n. 4

Suspicio loci tollitur est copia iudicum, ib. n. 17

Suspicio de fuga, vel de dilapidatione, quomodo probetur, p. 2. c. 9. n. 11

Suspicio iudicis, vide in verbo iudex.

Suspicio Notarii, vide in verbo Notarius.

T

Temerè

Temerè litigans. Vide in Verbo litigator.

Termini iudiciales diuersi

Terminus maior assignatus in articulis obiectiuis, an valeat, p. 2. c. 1. n. 23

Terminus ad faciendum interrogatoria est dandus, & quomodo, ib. n. 96

Terminus ad faciendum interrogatoria est trium dierum, ib. n. 97

Terminus non currit impedito, ib. n. 134

Terminus ad producendam remissoriam præfigitur nolenti reportare processum, p. 2 c. 1. n. 245

Termino prædicto elapso instans absoluitur a molestationibus, ib. n. 246

Terminus ad impugnandum, vel subministrandum noua inditia, cui detur, ibid. n. 266

Terminus ad defendendum datur etiam res sponte confesso, ib. n. 329

Terminus præfixus certi temporis intelligitur de vltima die, p. 2. c. 5. n. 259

Termini iudiciales sunt utrique parti communes, p. 2. c. 3. n. 19

Terminus in compulsoria datus impedit processum, p. 2. c. 6. n. 10

Terminus in compulsoriali datur ad arbitrium iudicis, ib. n. 24

Terminus ad dandum interrogatoria, an, & qui detur coram iudice compulso, ibid. num. 75

Terminus ad probandum debet dari in Civilibus, & criminalibus, p. 2. c. 8. n. 273

Terminus ad faciendum defensiones debet dari in civilibus, & criminalibus, ibid. n. 274

Termini quatuor ad docendum de appellatione seruantur post appellationem ab idoneitate fideiussoris, p. 2. c. 9. n. 218

Terminus iuris aliquando datur loco apostolorum, p. 3. c. 1. n. 192. 326

Ter-

- Terminus decem dierum ad appellandum an computetur à die late sententiæ, ibid. num. 249
- Terminus ad appellandum computatur à die sententiæ late contra Procuratorem, vel verum contumacem, ib. n. 251
- Terminus ad appellandum facto contumaci, quando currere incipiat, ib. n. 252
- Terminus appellandi hæredi, quando incipiat currere, p. 3. c. 1. n. 255
- Terminus ad prosequendam appellationem hæredi, quando currere incipiat, ibidem nu. 256
- Terminus ad appellandum currit scienti non simpliciter sententiam latam, sed latam contra se, ib. n. 258
- Terminus ad appellandum currit intimato etiam Domi post decem dies, ib. n. 259
- Terminus ad appellandum semper durat durante grauiamine, p. 3. c. 4. n. 261
- Terminus ad appellandum à tortura, vel captura, an labatur post decem dies, ibid. n. 263
- Terminus decem dierum ad appellandum, quomodo currat de iure, ib. n. 277
- Termini dies non computatur in termino, excepta appellatione, ib. n. 278
- Termini dies, quando computetur in termino, vel non, ib. n. 279
- Terminus decem dierum ad appellandum non suspenditur per compromissum, p. 3. c. 1. num. 284
- Terminus petendi apostolos, an à die scientiæ, vel sententiæ sit, ib. n. 286
- Terminus petendi apostolos aliqui indistinctè voluerunt à die sententiæ, ibidem n. 287
- Terminus petendi apostolos in Curia, quinā feruetur, ib. num. 288
- Terminus petendi apostolos currit de momento ad momentum, p. 3. c. 1. n. 289
- Terminus iuris, quid sit, & ad quid detur, ib. n. 319
- Terminus appellandi currit post decem dies ab interlocutoria, ib. n. 359
- Terminus, quinam, & ad quid detur diffamanti, ibid. n. 365
- Terminus appellanti legitime, an possit præfigi ad prosequendum, p. 3. c. 1. n. 644
- Termini præfissio ad appellationem prosequendam, an habeat vim delationis, ib. nu. 645
- Termini simplex præfissio ad prosequendum non importat delationem, ib. n. 647
- Terminus in commissione præfigitur arbitrio iudicis, p. 3. c. 3. n. 263
- Terminus prædictus potest præfigi, etiam sub citatione ad dicendum contra commissiorem, ibidem, num. eodem.
- Termino præfissio ad prosequendam appellationem potest fieri per non habentem iurisdictionem, p. 3. c. 4. n. 93
- Terminus ad finiendam appellationem nouè modis præfigitur, remissiuè, p. 3. c. 5. n. 26
- Terminus præfixus ab homine ad prosequendam appellationem qualiter intelligatur, ib. n. 28
- Terminus prædictus præfixus à iure, qualiter intelligitur, ib. n. 29
- Terminus præfixus ab homine mitius agit, quam præfixus à iure, p. 3. c. 5. n. 30
- Termino ad prosequendam appellationem, quando pars censetur satisfacta, ibidem nu. 31
- Terminus ad prosequendum regulariter præfigitur in incontinenti, ib. n. n. 45
- Præfigitur etiam ex intervallo, si iudex deserat appellationi, p. 3. c. 5. n. 46
- Terminus neque iuris, neque hominis, currit legitime impedito, ib. n. 55
- Terminus nnuus lapsus fatalibus non conceditur non docenti de impedimento, ibid. nu; 83
- Termini, qui seruentur in exequendo sententiam post appellationem desertam, p. 3. c. 6. n. 97
- Terminus ad liquidandum debitum, est iudici arbitrius, ib. n. 233
- Terminus probandi in incontinenti relinquatur iudicis arbitrio, ibidem num. 281.
- Terminus ad liquidandum creditum cuius temporis esse possit, p. 3. c. 7. n. 76
- Declara tamen, si debitor habeat tale tempus ad soluendum, ib. n. 77
- Terminus ad liquidandum solet dependere ab arbitrio iudicis, ib. n. 79
- Terminus ad liquidandum non potest excedere duos menses, part. 3. capit. 7. uum. 80.
- Terminus ad liquidandum in Curia A. C. datur triginta dierum, ibidem numer. 81.
- Termini, qui seruentur ad reddendam partem contumacem in declaratoria, p. 3. c. 9. num. 46
- Terminus, quinam præfigatur in facto notorio, ibid. n. 64
- Terminus deliberandi, an vellent obedire, datus fuit Iesuitis, antequam declararentur excommunicati, ib. n. 99
- Termini, qui sunt in impetracione restitutionis in integrum, par. 3. cap. 10 num. 24.

Terminus ad docendum de causis impediē-
tibus executionem, quomodo detur, & quā-
do, ibid. num. 106

Termino prefixo si deducantur releuantes cau-
se, quomodo procedatur, ibid. n. 109

Termini prefixionis remedium, quare adin-
uentum, p. 3. c. 10. n. 116

Terminus attentatæ patib. ad liquidandum,
præfixitur per commissionem, par. 3. c. 11.
num. 367

Terminus tantum ad dicendum contra com-
missionem, & iura producta, datur, quan-
do nullas est notoria, Vide in par. 3. c. 12.
num. 96

Terminus ad docendum de prætenſa nullita-
te datur per commissionem, ibid. n. 126

Termino vt supra dato elapſo, & nihil &c.
proceditur ad vltiora, ibid. n. 127

Terminus expediendi causas capitulorum o-
doardus, & peruenit, vltra mensem non
prorogatur, p. 3. c. 13. n. 102

Termini qui ſunt ſeruandi in iudicio cap. o-
doardus, p. 3. c. 13. n. 148

Termini ſubſtantiales

Termini ſubſtantiales ſunt ſeruandi dum pro-
ceſſus inſtituitur, p. 1. c. 10. n. 1

Termini ſubſtantiales ſeruantur iuxta morem
Curie, vbi ſit cauſa, ibid. n. 2

Termini ſubſtantiales non ſeruantur iuxta
ſtilum delegantis, ſed delegati, ibid. n. 3

Termini iudicii qui ſeruuntur in Curia in cau-
ſis profanis, & ſimilibus, ibid. n. 12

Termini an, & qui ſeruuntur in beneficiis
& in vniōe beneficiorū temporalium, ibid. n. 15

Termini quinam ſeruuntur in matrimoniali-
bus, viſiſis, decimis, & hæreſi, par. 1. c. 10.
num. 17

Termini quinam ſunt ſeruandi in proceſſu cri-
minis læſe maiſtatis, ibid.

Termini qui ſunt de neceſſitate ſeruandi in
cauſis canonicis, ibid. n. 18

Termini qui ſeruuntur in cauſis execrariis
declaratoriis, p. 1. c. 10. n. 22

Termini qui ſeruuntur in cauſis nullitatum
remiſſiōe, ibid. n. 23

Termini qui ſeruuntur in cauſis deſerte ap-
pellationis, & abſolutionis ab obſeruatio-
ne iudicii, ibid. n. 24

Termini qui ſeruuntur in cauſis nullitatum,
laſtationis, & laſtationum, ibid.

Termini qui ſeruuntur in Curia Capirolina,
& quibuſcumque cauſis, ibid.

Termini qui ſeruuntur in remiſſoria, compul-
ſoria, & huiusmodi, ibid.

Termini qui ſeruandi ſunt in proceſſu ſum-
mario, p. 1. c. 10. n. 41

Terminus ad dicendum contra producta an
ſeparatim ſeruetur in ſummariis, ibid. n. 46

Terminus ad dicendum contra articulos an

ſeparatim ſeruandus, & vbi, ibid. n. 47

Termini ſubſtantiales, an omnes etiam poſ-
ſint omitri, & quando, ibid. n. 48

Termini aliqui ſunt ſeruandi in ſummariis ab
ordinariis iudicibus Curie, ibid. n. 53

Termini qui ſunt ſeruandi ab A. C. in cauſis
excedentibus 100. ſcuta, p. 1. c. 10. n. 54

Termini nulli in quibus cauſis ſeruuntur ab
ordinariis iudicibus, ibid. num. 55

Termini qui ſeruuntur in cauſis ab vndecim
ſcutis infra, ibid. n. 56

Terminus ad procedendum quando, & in qua
bus cauſis præfixatur, ibid. n. 59

Termini, & dilationes vtrique parti ſunt co-
munes, p. 1. c. 10. n. 81

Terminus ſeruatus ad ſecundam diem, dicitur
de ſecunda die iuridica, ibid. n. 83

Terminus ſeruatus vltra ſecundam, dicitur de
currentibus, ibid. n. 84

Terminus ſi cadat in diem non iuridicam,
intelligitur de prima, ibid. n. 85

Termini non ſeruati extra Rotam, ſeruantur
in illa in eadem cauſa, ibid. n. 86

Terminis ſubſtantialibus præſcriptis olim
expeſtatur tempus obſeruationis, par. 1.
cap. 10. num. 90

Terminorum ſubſtantialium expeſtandum
hodie, quod ſit, ibid. n. 92

Terminorum tempus an poſſit retrotrahi, &
quando, ibid. n. 93

Termini ſubſtantiales valent, ſi tor audien-
tiæ fuerint, vt ſeruari potuerint, ibid. n. 94

Termini valent tor diebus eluſis a commiſ-
ſione, quot requirantur pro eorum ſeru-
atione, ibid. n. 95

Termini ſubſtantiales non requiruntur in de-
cretis, ſed in ſententiis, p. 1. c. 10. n. 96

Termini bene ſeruati in petitorio, non ſunt
ſeruandi in poſſeſſorio, ibid. n. 114

Termini bene ſeruati in poſſeſſorio, non ſuf-
ficiunt in petitorio, ibid. n. 116

Termini ſubſtantiales ſunt ſeruandi a conue-
to executiue volente abſolui, ibid. n. 117

Termini ad docendum ſe paruiſſe, & de ap-
pellatione, remittuntur, ibid. n. 118

Termini ſeruati in petitorio ſufficiunt in poſ-
ſeſſorio, p. 1. c. 11. n. 4

Termini ſubſtantiales, quomodo ſunt ſeruand
a Procuratoribus in cauſis, parte 2. cap. 1.
num. 201

Termini ſubſtantiales, quomodo ſeruuntur in
Rota, ibid. n. 203

Termini ſubſtantiales, an ſint neceſſarii in iu-
dicio cap. odoardus, par. 3. c. 13. n. 147

Terminorum reiteratio

Terminorum reiteratio quare ſeruetur in Ro-
ta, p. 1. c. 12. n. 74, & 85

Termini olim reiterabantur per commiſſio-
nem, p. 1. c. 10. n. 88

Termini tantum substantiales reiterabantur ,
ibid. num. 89

Termini substantiales hodie absque commissi-
sione reiterantur, ib. n. 91

Termini substantiales, an possint reiterari per
edictum, & quando, p. 1. c. 10. n. 97

Amplia etiā in causis criminalibus, ib. n. 98

Termini possunt reiterari per cessionarium, &
tertium, ibid. n. 99

Terminorum reiteratio sanat omnem nulli-
tatem, ibid. n. 100

Terminorum reiteratio an sanat nullitatem,
in profanis, ibid. n. 101

Terminorum reiterationem admittit Rota,
absque commissione, ibid. n. 102

Fallit si seruati essent in causa profana, ibid.
num. 103

Fallit etiam si terminus aliquis omisus fuisset
ib. n. 104

Fallit quoque si causa Auditori extra rotam
fuisset commissā, ibid.

Terminorum reiteratio ad quemcumque iu-
dicem hodie spectat, p. 1. c. 10. n. 106

Terminorum reiteratio non sanat terminos
non seruatos, ib. n. 107

Terminorum reiteratio in eadem causa tan-
tum conceditur, ib. n. 111

Declaratur nisi causa comprehendatur sub
prima, ibid. n. 112

Termini seruati in petitorio possunt reiterari
in possessorio, ibid. n. 113

Termini seruati in possessorio non possunt
reiterari in petitorio, ib. n. 115

Termini seruati in causa principali, an possint
reiterari in causa restitutionis in integrum

Vide in p. 1. c. 10. n. 116

Terminorum prorogatio, vel abbreviatio

Terminus probandi non citata parte potest
prorogari, p. 1. c. 1. n. 121

Declaratur in articulis de iure dantis, facus
in obiectiuis, ibid. n. 122

Terminus in articulis, obiectiuis prorogari
nequit, ibid. n. 128

Limitatur si in aliis instantiis articuli deduci
prohibeantur, ib. n. 129

Limitatur etiam si deinde essent impossibilibus
probationis, ibid. eod. n.

Terminus ad iurandum potest a iudice pro-
rogari, p. 1. c. 1. n. 125

Terminus remissoriz qualis detur, part. 1. c. 3.
num. 164. & 165

Terminus impedito prorogari debet, ibid.
num. 135

Termini prorogatio in remissoria est com-
munis utrique parti, ib. n. 106

Terminus remissoriz prorogatur citata par-
te, ibid. num. 144

Termini qualiter prorogari possint in remis-
soria, & quando, p. 1. c. 3. n. 162. & 165

Terminus compulsoriz potest prorogari, &
quomodo, p. 1. c. 6. n. 19

Terminus decem dierum ad appellandum,
non potest prorogari a iudice, neq. de par-
tium consensu, p. 3. c. 1. n. 182

Limitatur si concurreret vrgentissima causa,
ibid. num. 183

Terminus ad prosequendam appellationem
quis, & an possit prorogari, vel abbrevia-
ri, ibid. num. 330

Terminus nondum lapsus appellanti potest
prorogari, p. 3. c. 5. n. 23

Terminus praedictus debet prorogari a iudi-
ce a quo, ib. n. 24

Terminus iurisdatus in beneficalibus ad pro-
sequendum appellationem an possit ab-
breuiari, vel prorogari, ib. n. 25

Terminus ad finendam appellationem, an
possit abbreviari, vel prorogari, par. 3. c. 5.
num. 26

Terminus appellationum non potest per par-
tes prorogari, ibid. n. 71

Terminus datus ad probandum non potest
per partes prorogari, ib. n. 72

Termini Pro seruato.

Terminus pro seruato durat regulariter in
Rota 15. diebus, & in vltima audientia 30
p. 1. c. 2. n. 60

Terminus pro seruato est decem dierum ad
dignoscendum de legitima appellatione,
p. 1. c. 5. n. 258

Terminus pro seruato in Rota ante vltimam
audientiam datur infra quindecim, par. 2.
cap. 8. num. 164

Terminus pro seruato in Rota in vltima
audientia datur infra mensem, ibidem
num. 165

Terminus pro seruato in Rota per non adu-
ariam seruatus debet referri, & cui, & quo-
modo, ib. n. 166.

Terminorum renouatio.

Terminus in articulis obiectiuis renouari nō
potest parte 1. cap. 1. num. 18.

Limitatur si articuli in aliis instantiis deduci
prohibeantur, ibidem num. 19.

Limitatur etiam si deinde essent impossibilibus
probationis ib. nu. eodem.

Terra magiatica.

Terra magiatica, quznam dicatur parte 3.
cap. 11. num. 705.

Tertius.

Tertius veniens ad causam si ignorauit motū
litem, & testium publicationem, an & quo
modo audiatur, p. 1. c. 1. n. 279.

Tertius non potest inducere testes, nisi eo
modo, quo principalis parte 1. capitulo 1.
num. 280.

Tertius a principali ad causam motus quo-
modo audiatur p. 1. cap. 1. num. 281.

Tertius

- Tertius possidens teneatur respondere positionibus, & contra illam pro confessatis habeantur. p. 3. cap. 1. n. 29.
- Tertius non potest cogi pro alio, sed tantum pro se, si facit partes in iudicio ibid. num. 30.
- Tertius appellare potest etiam à sententia lata contra Tertium pro suo interesse, parte 3. cap. 1. num. 30.
- Tertius potest appellacionem ab alio interpositam prosequi, licet ille non prosequatur ibid. num. 31.
- Tertius pro suo interesse semper potest appellacionem prosequi ex aliquibus Doctoribus ibid. num. 32.
- Tertius tenetur exprimere causam in appellacione p. 3. cap. 1. nu. 33. & nu. 108.
- Tertius debet semiplene probare causam, factæ appellacionis pro suo interesse ibidem num. 109.
- Tertius sciens motam litem, & sententiam latam qualiter appellare debeat, ibidem num. 110. & 246.
- Tertius sciens litem, & sententiam infra quod tempus appellare debeat pro suo interesse, ib. n. 110. & 246.
- Tertius ignorans litem, & sententiam quando appellare possit pro suo interesse, p. 3. cap. 1. num. 247.
- Tertius, an, & quando possit appellare a tribus conformibus, ib. n. 383.
- Tertius pro suo interesse potest agere non obstante clausula appellacione remota, ibid. num. 552.
- Tertius an possit petere reuocationem attentatorum, p. 3. c. 4. n. 45.
- Tertius potest prædicta petere, si appellauit in tempore, quo licebat principali, ibid. num. 46.
- Tertius succedens in re vitiosa est peioris conditionis, quam si ipse attentasset, ibidem num. 130.
- Tertius intrusus in re ad iudicata debet citari in executione, p. 3. c. 6. n. 163.
- Tertius comparens pro interesse suo quando impedit executionem, ib. n. 257.
- Tertius possessor non potest molestari primo executione, sed quomodo, parte 3. cap. 6. num. 260.
- Limitatur si tertius esset hæres condénati, & quomodo, ib. n. 261.
- Limitatur etiam si esset intrusus lite pendente, vel per sententiam finita, ibidem num. 262.
- Tertius comparens, appellans, & non prosequens potest molestari executione rei iudicatæ, ib. n. 265.
- Tertius ut impediatur executionem quid probare debeat, p. 3. c. 6. n. 278.
- Tertius non potest impedire executionem, nisi illi imminet damnum irreparabile, ibid. num. 290.
- Tertius an possit dicere de nullitate, & quando. Vide in verbo Nullitas.
- Tertius sciens motam litem, & sententiam, quomodo audiarur, p. 3. c. 12. n. 15.
- Tertius arctatur ad tempora, & instantiam, ut arctatur principalis, parte 3. cap. 12. num. 16.
- Tertius veniens ad causam qualis regulariter esse debeat, ibid. n. 17.
- Tertius veniens ad causam non debet esse suspectus de calumnia, ibid. n. 18.

Testamentum

Testamentum coram Parrocho, & Confessario valet cum duobus testibus, parte 3. c. 5. num. 103.

Testamenta an tempore statuto ad Archidiaconum deferri debeant, ibid. n. 222.

Testamenta quare non possint sanari, si fuerint inualida, p. 3. c. 12. n. 232.

Testes

Testes in causa graui, & ardua debent accedere ad Curiam, p. 1. c. 4. n. 16.

Testes quomodo debeant deponere, si reus indiget probatione immemorabilis, ibid. num. 18.

Testes examinati in possessório non probant in petitorio, p. 1. c. 11. n. 105.

Limitatur si plenarie fuerint examinati, ibid. num. 106.

Testium nomina edi debent ante examen, p. 2. c. 1. n. 62.

Testes in criminalibus non faciunt fidem, nisi prius nominentur, p. 2. c. 1. n. 64.

Testes possunt repelli ab aduersario multis de causis, ib. n. 65.

Testium nomina in causa hæresis possunt suppressi, p. 2. c. 1. n. 71.

Declaratur tamen quod publicentur coram egregia persona, ib. n. 72.

Testis controntatio habet vim citationis in criminalibus, ib. n. 75.

Testes extraiudiciales recipiuntur super morte, vel absentia in civili causa, ibidem num. 76.

Testes recipiuntur sine citatione timore mortis, vel absentia, parte 3. cap. 1. num. 78.

Testes recipiuntur etiam si pars non patitur se citari, ibid.

Testes ad futuram absentiam quo inramento recipiantur, ib. n. 79.

Testes reditæ debent tormiter reexaminari ibid. num. 80.

Testes contra contumacem criminalem indistincte recipiuntur absque citatione, p. 2. c. 1. n. 81.

Testes debent repeti citato reo comparente
ib. num. 82

Testes sine debitis solemnitatibus repetiti
non probant, ib. n. 84

Testis examinatus cum tortura, debet etiam
in repetitione torqueri, ib. n. 85

Testium oppositiones non omnes procedūt
de consuetudine, ib. n. 86

Testes omnes admittuntur cum protestatio-
ne salvis exceptionibus, par. 2. cap. 1
num. 88

Testes quomodo examinantur, si contra
ipsoꝝ grauitur excipiantur, ibidem
num. 90

Testes nec admissi; nec examinati habentur,
nisi iudex ita deliberet, ibidem
num. 92

Testes non deberent admitti, nisi bene di-
scussis, ib. n. 93

Testes non bene discussi admissi, possunt pre-
iudicare Clienti, ib. n. 94

Testium admissio facilis est in citatione,
ad dicendum contra, parte 2. cap. 1. nu-
eod. 94

Testis omisso aliquo interrogatorio debet
repeti super illo, ib. n. 99

Ampliatur, etiam si fuerint publicata testa-
tiones, ib. n. 100

Testis sine interrogatoriis examinati debet
repeti, p. 2. c. 1. n. 103

Testium repetitio super interrogatoriis, cui-
us expensis sit facienda, ib. n. 104

Testes, vt probent debent esse iurati, ibidem
num. 105

Testes, quomodo probent sine iuramento,
ib. n. 109

Testes presumuntur tetigisse scripturas ex
sola tactus mentione, ib. n. 117

Testis iuratus in termino remissiuꝝ, potest ex-
tra illum examinari, parte 2. capit. 1
num. 126

Testis iuratus super articulis non probat di-
cta extra articulata, ib. n. 140

Testis, quando probet dictum extra mate-
riam articulata, ib. n. 144

Ampliatur additis verbis in forma, ibidem
num. 145

Testes debent citari, & cogi ad perhibendā
veritatem, p. 2. c. 1. n. 146

Testes vltroinei non probant, & qui sint, ib.
num. 147

Testes vltroinei saltem sunt suspecti, ibidem
num. 148

Limitatur si deponant in presentia iudicis,
& partis, ib. n. 149

Testes hodie simpliciter inducuntur ad ex-
amen sine citatione, parte 2. cap. 1.
num. 154

Praxis Cornilli Capucij

Testis in dubio presumitur inducendus, & eius
dictum valet, ib. n. 155

Testes, an, & quando recipiantur super arti-
culis non admissis, ib. n. 182

Testes, an dictum suum possint corrigere in
examine, ib. n. 183

Præcipue si testes sunt presentes, ibidem
num. 184

Testes extra Curiam examinantur per re-
missoriam, p. 2. c. 1. n. 186

Testis, quando debeat omnino personaliter
ad iudicem venire, ib. n. 219

Testium nomina, an possint supprimi in pu-
blicatione processus, ib. num. 263

Testium nomina omnino publicanda dari
possunt confusè, ib. n. 264

Declaratur hoc procedere tam in eo, quam
in accusatore, p. 2. c. 1. n. 265

Testes non possunt examinari super iisdem
articulis, publicatis attestationibus, ibid.
n. 267

Declaratur procedere in qualibet instantia
& in gradu appellationis, ibid.

Limitatur tamen in multis casibus, p. 2. c. 1
num. 268

Limitatur, quando testes non fuissent rite
recepti, ib. n. 269

Vel publicatio vere facta non fuisset, ibidem
eodem n.

Limitatur si testis per errorem, super aliquo
articulo non fuit examinatus, p. 2. cap. 1
num. 270

Vel quando versamur in diuersa causa, ibid.
num. 271

Testes denuo examinantur in petitorio fac-
ta publicatione super possessorio, ibidem
num. 272

Limitatur etiam, si post publicationem non
fuerint didicita testificata, ib. n. 273

Testes nouos, quando liceat examinare post
publicationem, p. 2. c. 1. n. 274

Testes super iisdem possunt examinari fan-
ta publicatione pro tertio ad causam,
veniente, ib. n. 277

Declaratur tamen si tertius ignorabat mo-
ram litem, ib. n. 278

Testes non possunt induci à tertio, nisi eo
modo, quo principalis, p. 2. c. 1. n. 280

Testes super iisdem examinantur perempta
instantia, & noua inchoata, ibidem
num. 282

Ampliatur etiam, quando probatio sit per
evidentiam rei, ib. n. 283

Ampliatur, quando articuli partis aduer-
sæ non fuerunt plene probati, ibidem
num. 284

Ampliatur quando vna pars probauit con-
trariū per alios duos testes, p. 2. c. 1. n. 285

Ecc

Am

Ampliat, quando probatio fuit facta, per instrumentum, ib. n. 286
 Ampliat, quando testes falsum deposuerunt, & quomodo, ib. nu. 287
 Ampliat etiam, quando producens testes non est suspectus, ib. n. 288
 Ampliat in criminalibus precipue ad defensionem, p. 2. c. 1. n. 289
 Limitatur ad offensam, ad partis instantiam, ib. n. 290
 Testis ad partis instantiam reexaminatur, ut declaret dictum suum. ibidem num. 291
 Declaratur quod sit simplex declaratio sine additione, ib. n. 292
 Declaratur amplius hoc hodie male observari, p. 2. c. 1. n. 293
 Testes ad offensam hodie examinantur publicato processu, ib. n. 294
 Testis probare dicitur, quantum probat Notarius, p. 2. c. 5, n. 38
 Testis unus facit inditium contra Notarium, ib. nu. 40
 Testes in Codicillis, & Testamentis, quot requirantur, ib. n. 102
 Testium depositionibus super articulis, vel interrogatoriis, an standum sit, p. 2. c. 3. nu. 15
 Testium dicta super articulis sapiunt suspensionem, ib. eod. n.
 Testis inuersionis deponens repellitur, ib. nu. 16
 Testis, quando dicatur inuersionis deponere, ib. n. eod.
 Testis mendax in uno dicitur mendax in toto, p. 2. c. 3. n. 17
 Testis inductus ab uno, an possit ab alio examinari, etiam sine citatione, ibidem num. 18
 Testis semel approbatus, an reprobari possit, ib. n. 21
 In Teste obliuio presumitur spacio alicuius temporis, p. 2. c. 3. n. 24
 Testes debent reddere rationem scientie, etiam non interrogati, ib. eod. n.
 Testis reddens rationem per actus possessionis, an probet dominium, ibidem num. 27
 Testium dicta regulantur a causa scientie, ib. u. 28
 Testes examinati in diuerso iudicio, an fidem faciant, & quam, & quando, p. 2. c. 3. nu. 29
 Testis examinatus ad perpetuam rei memoriam, an fidem faciat, quam, & quando, ib. eod. num.
 Testis familiaris non probat, ibidem nu. 33

Testis sine causa scientie non probat, ibid. num. 34
 Testis se referens alteri examini, an probet, p. 2. c. 3. n. 35
 Testis singularis singularitate obstaculo, an probet, ib. n. 36
 Testis singularis singularitate adminiculatus, an probet, ib. n. 36
 Testis vocatus alterum non vocans, an dicatur singularis, p. 2. cap. 3. n. 38
 Testes Neapolitani Regni fuerunt in Rota valde suspecti, & aliquando non ib. n. 39
 Testium fides vide in verbo fides.
 Testes nominati sunt inducendi, & in quo termino, p. 2. c. 3. n. 69
 Testes debent iurare, quomodo, & in cuius manibus, ib. n. eod.
 Testis primo super interrogatoriis, deinde super articulis examinatur, i. a. n. 77
 Testes possunt examinari postea, si in termino iurauerint, ib. n. 85
 Testium dicta retrahuntur ad iuramenta preterita, p. 2. c. 3. n. 86
 Testes super immemorabili, debent esse 34. annorum, ib. n. 87
 Testes super immemorabili debent deponere de visu per 40. annos ib. n. 88
 Testes super immemorabili debent dare rationem, & quomodo, ib. n. 90
 Testes super immemorabili debent dare rationem cur non possint esse contrarium, ib. nu. 91
 Testes super immemorabili debent deponere, etiam de publica voce, & fama, par. 2. c. 3. nu. 92
 Testes super quadragenaria, & immemorabili, per quod verba precise deponere debeant, ib. n. 93
 Testes predicti denotent tempus continuatum, vel ponant dictionem citra, p. 2. c. 3. n. 94
 Testis dictum de multis annis non concludit continuationem, ib. n. 95
 Testis super immemorabili debet deponere de actibus visis, et auditis, ib. n. 96
 Testis predictus debet deponere de scientia, et patientia aduersarii, ib. eod. n.
 Testis debet reddere causam scientie etiam in articulis, p. 2. c. 3. n. 98
 Testis super immemorabili debet negatiuam coherere, et quomodo, ib. n. 99
 Testis de fama debet deponere per verba, fuit, et est, ibid. n. 100
 Testis debet deponere iuxta seriem articulorum, ib. n. 102
 Testis potest deponere per diuersa verba, si eandem substantiam exprimant, p. 2. c. 3. num. 103

Testes nec iurare, nec confusim examinari debent, ib.n.104
 Testes debent iurare, & examinari in loco præfixo in remissoria, ibidem num. 105.
 Testes à loco concordato absentes, vbi examinandi sint, ib.n.106
 Testes legitimè impediti possunt examinari extra locum præfixum, par. 2, cap. 3 num. 107
 Testium impedimenta debent constare in actis, & quomodo, ib.n.109
 Testium impedimenta probata p̄nes acta processu, remissuè redigi debent, ibid. num. 111
 Testium iuramenta vide etiam in verbo Iuramentum.
 Testium dicta non probant, non delato iuramento à iudice remissoriali, p. 2. cap. 3 num. 117
 Testes examinati, an, & quomodo reprobari possint ab aduersario, ibidem num. 121
 Testes, quando, & quomodo examinari possint contra alios testes in remissoria, ib. num. 122.
 Testis examinatus contra Testem causam, scientiæ reddere debet, par. 2, cap. 3, num. 124
 Testes, an possint rogari, vt veritatem dicant, & eorum scientiam, ib.n.137
 Testes ignari, an possint instrui, vt discant, quid sit vox, & fama publica, ibidem num. 138
 Testes induci super certis articulis possunt nihilominus à parte interrogari, p. 2. c. 3. num. 142
 Testes super recognitione, quando sint inducendi coram iudice remissoriali, ibid. num. 149
 Testes recognoscences iura vigore remissoria, qualiter deponere debeant, ibidem num. 150
 Testes super fide Notarii debent deponere de publica voce, & fama, ibidem num. 151.
 Testium productio, & specificatio, quando fieri debeat in actis, p. 2. c. 6. n. 77
 Testium productio, & specificatio, sub qua forma fiat pro recognitione scripturæ, p. 2. c. 6. n. 78
 Testes debent esse bene informati de manu recognoscenda, ib. n. 79
 Testes debent iurare dic iuridica, & per diē ante examen recognitionis manus, ibid. num. 80.
 Testes sub qua verborum forma soleant iurare ante examen, ib. n. 81

Praxis Camilli Capueij

Testes non sunt examinandi confusim, sed vnus post alium, p. 2. c. 6. n. 83
 Testes examinantur prius iuxta partis inter rogatoria, deinde fit recognitio, ibidem n. 84. & 86
 Testis in recognitione manus debet dicere an scriptura sit publica, vel priuata, ibid. num. 102
 Testis debet recognoscere scripturam, an si legibilis, ib. n. 103
 Testes debent recognoscere, an persona, cuius interest scriptura, sit publica, vel priuata, p. 2. c. 6. n. 105
 Testes qualiter bene possint recognoscere scripturam publicam, vel priuatam, ib. num. 106
 Testes notam manum habentes, an bene recognoscant scripturam, ib. n. 107
 Testes recognoscences per litterarum cōparationem qualiter deponere debeant, p. 2 c. 6. n. 110
 Testes positi in primo instrumento, quando censentur positi in secundo, ibidem num. 118
 Testes super recognitione sigilli qualiter deponere debeant, ib. 119. & 120
 Testes debent recognoscere locū, & referre loca, vbi iura compulsanda sunt reperta, ib. n. 121
 Testes debent recognoscere inter quas scripturas priuata scriptura fuerit reperta, ib. n. 123
 Testes super immemorabili cuius ætatis esse, & quid deponere debeant, p. 2. c. 4 num. 26
 Testes examinati post lapsū fatalium nihil probant, p. 3. c. 5. 107
 Testes cuius expensis conducantur, & examinentur, p. 3. c. 11. n. 6
 Testes, quinam, & quomodo probent fructuum quantitatem, ib. n. 533
 Testes deponentes de solito super fructibus perceptis, quid probent, ib. n. 540
 Testes qualiter debeant deponere circa perceptos fructus, p. 3. c. 11. n. 541.
 Testis, dicens reddere tot fructus, censetur opera deduxisse, ib. n. 572
 Testes contestes sunt attendendi, reliquis aliis non huiusmodi dicentibus, ibidem num. 580
 Testis ad probandam paupertatem, qualiter deponere debeat, par. 3: cap. 13 num. 134.
 Testes super paupertate negatiuam debent concludere, & de quo tempore, ibid. num. 136
 Testes super paupertate debent iurare per diem ante, ib. n. 142

Titulus

Titulus non reficitur ftante fufpentione iudicii, p. 1. c. 11. n. 110

Titulus onerofus

Primus acquirens ex titulo onerofa potest excludere, quos vult, & de his acquisitis difponere, p. 1. c. 3. n. 135

Transactio

Transactio impedit litis ingreffum, p. 1. c. 4. num. 54

Transactio, vt dicatur fatis eft, quod fit fuper lite mota, vel quæ timetur moneri, p. 1. c. 4. nn. 55

Transactio admittit omnem litem, p. 3. c. 18. n. 163

Transumptum

Transumptum ex regiftro supplicationum non creditur in Curia, par. 2. cap. 1. num. 56

Transumptum de regiftro Bullarum facit fidem, ib. n. 57

Triennium

Triennium in diftrictu Vrbs computatur pro vna recollecta, p. 3. c. 13. n. 708

Tutor

Tutor conuentus ad reddendam rationem legitimam pupillo, quid facere debeat, p. 1. c. 4. n. 25

Tutor dativus datur, quando alter fe excufat ratione publici muneris, ibidem, num. 26

Tutor ad lites debet per iudicem dari minori tam in beneficiis, quam fpiritalibus, p. 1. c. 5. n. 19

Tutor non potest à indice deputari cum facultate fubftituendi, fi tamen aliquo modo efficietur Dominus litis, poterit fubftituere, p. 1. c. 5. n. 111

Amplia quod potest cōftituere auctores ad omnes caufas, ib. n. 112

Tutor ante confectum inuentarium non potest auctorem cōftituere, ibidem, num. 113

V

Vacantia

Vacantiz, quando incipiant, & quousque durent

Vagabundus

Vagabundus puniatur, vbiunque reperitur, p. 1. c. 2. n. 382

Vagabundus, quis dicatur, ibidem num. 383

Vagabundus, quonam iure puniatur, & quomodo, ib. n. 384. & 385

Vagabundus, fi eff citandus, adeo vt ficut non potest citari perfonaliter, ita nec habet domum, vel habitationem, fi lis pendat fuper re mobili, debet fieri diligentia de eum reperiendo, par. 1. cap. 6. num. 42

Si vero lis vertitur fuper immobilibus potest citari per affixionem cedule in loco rei litigiofe, ib. n. 43

Valor

Valor verus domorum, an fiat fola æftimatione cæmentorum, p. 1. c. 4. n. 51

Valor fructuum modo augeatur, modo minuitur, p. 3. c. 11. n. 565

Valor fructuum eft valde iudici arbitrius, ibid. n. 575

Valor frumenti non probatur ex partibus venditionum factarum vno, vel altero die, ib. n. 606

Declara requiri paritas venditionum factarum eodem tempore, p. 3. c. 11. n. 607

Venditor

Non potest cogere emptorem ad foluendū pretium, nifi data cautione de euictione, p. 1. c. 4. n. 44

Venditor non tenetur refpondere reo pōnēti contra emptorem, & quare, p. 2. c. 1. num. 51

Venditor, an poffit pretendere fructus preceptos in contrahū conditionali, p. 3. c. 1. num. 501

Verbum

Quæ hic defunt fortè inuenies in verbo claufula

Verbum condemnatio relicū in condemnationem expenfarum fubintelligitur, p. 3. c. 11. n. 294

Via executiva

Via executiva, an habeat locum contra fequeftrarium debitorem debitoris, p. 2. c. 9. num. 74

Vicarius Papa

Cognofcit caufam viduarum, pupillorum, & miserabilium perfonarum acine, & pal fuc, p. 1. c. 2. n. 14

Amplia etiam, quod agatur vigore obligationis cameralis, ib.

Amplia in causis monasteriorum, apostatarum, clericorum. & Iudeorum, ibidem.

Amplia in causis omnium regularium ytriusque sexus, ibidem.

Amplia in causis Confraternitatum, etiam Laicorum, & hospitalium, ibid.

Ampl. contra exercentes in festiuitatibus vetita, Blaphematores, & periuros, ibidem.

Amplia in causis matrimoniorum actiue, & passiue etiam priuatiue, ibid.

Amplia in alienationibus bonorum Ecclesiasticorum, ibid.

Ampl. inter Hebreos priuatiue, & inter illos & Christianos si præuenit, ib.

Ampl. in causis hospitalis Sancti Spiritus, ibidem.

In executione obligationis cameralis, non extendit illam, *ve sit* coram A.C. ibidem num. 49

Vicarius Papæ, ubi, & in quibus causis procedat per præuentum, in quibus procederent etiam A.C. & Gubernator Vrbs. vide p. 1. c. 2. n. 143

Vicarius procedit contra sollicitantes in confessione, ib. n. 144

Vicarius Papæ in sua iurisdictione non indiget commissione, p. 3. c. 13. n. 95

Vicarius Episcopi, & Capituli.

Notest potest sine speciali mandato referuare, nec approbare, nec erigere ius patronatus, p. 1. c. 5. num. 101

Nec minus potest admittere resignationes, ib. n. 102.

Vicarius, an, & quando possit interlocutoriam sui Episcopi reuocare, p. 2. cap. 1. num. 344

Vicarius potest cognoscere causas nominatim ad Episcopum interpositas, p. 3. cap. 1. num. 58.

Vicarius potest restituere in integrum aduersus sententiam Episcopi, ibid. n. 59

Vicarius generalis æquiparatur cum Episcopo, sed non omnes alii cum suo superiore, ib. n. 62

Vicari Episcopum, & Capitulum, an sint iudices ecclesiastici, & suas facultates ostendere teneantur, p. 3. c. 9. n. 56

Vicarius foraneus

Vicarii foranei dicuntur Iudices ordinarii delegati ad vniuersitatem causarum, p. 1. c. 2. n. 163

Victor

Victor, an possit contra iudicem pro omnis expensis agere, p. 3. c. 11. n. 235

Victor debet iurare se tales expensas fecisse, ib. n. 258

Victor, quando non possit se iuuare appellatione victi, ib. n. 269

Victor, quando debeat ab omissione appellare, non obstante appellatione victi ibid. n. 270

Victores causarum sepe sunt Notarii, & Copistæ, & victi actor, & reus, p. 1. cap. 6. num. 217

Victus

Victus victori in expensis condemnari debet in quæcumque sententia, p. 2. cap. 8. num. 276

Amplia et si expensæ petitz non fuerint, ib. num. 277.

Amplia etiam procedere tam in ciuilibus quam criminalibus, ib. n. 278

Victo, an prosit etiam victoria Tertiæ, p. 3. c. 1. n. 34

Victus victori in expensis non condemnatur in criminalibus, p. 3. c. 1. n. 28

Victus non excusatur ab expensis, si sententia reuocatur ex eisdem actis, ibidem, num. 97

Victus non patitur expensas, quando dubiū præbet anam disputandi, ibidem, num. 101

S. Visita Carceratorum.

S. Visita Carceratorum, quam habeat facultatem, p. 1. c. 2. num. 153

S. Visita Carceratorum priuilegia, an extendantur perditionem Ecclesiasticam, par. 3. c. 13. n. 50

Priuilegia prædicta, quomodo extendantur supra, ib. n. 51

Limittatur in carceratis ex mandato A. C. ib. n. 52

S. Visita declarauit præstationem alimentorum non comprehendere Iudæos, par. 3. c. 15. n. 59

Vniuersitas

Vniuersitas quomodo cogatur ad soluendū p. 1. c. 3. n. 71

Vniuersitas, seu collegium, quando est citandum, & quomodo, p. 1. c. 6. num. 71. & 72.

Vniuersitas, an, & quando possit excommunicari, p. 2. c. 8. n. 117

Votum

Vota iudicum si in sententiando sunt par-
tia, quoniam prevaleant, par. 2. cap. 3.
num. 128

Votum pro Reo in pari voto prevaleat, ibi
num. 129

Vfura

Vfure non debent currere ei, cuius pecunie
retinentur, p. 3. c. 7. n. 14

Vtilitas

Vtilitas publica est privata preferenda. p. 3.
c. 13. nu. 41

L A V S D E O.

REGESTVM.

† ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp
Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll
Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vvv Xxx
Yyy Zzz

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee.

Omnes sunt Duerniones. Prater † Quaterniones.

ROMAE. M.D.C.LVII.
Typis Iacobi Dragondelli.

